Digitized by Google

Staatl. Bibliothek
Regensburg

Ling. 7

j fl. 30

[redacted]

DICTIONARIVM
TRIVM LINGVARVM, LATINE, GERMANICE ET POLONICE PER Dñ. NICOLAVM VOLCKMARVM

MARVM in Dantiscano Gymnasio, Polonicæ linguæ quondam Professorem conscriptum, &c.

Nunc denuò recusum, lingua Græca auctum, & Quadrilingue factum

cura studioq;

BALTHASARIS ANDREÆ BORNENSIS.

Cum Gratia & Privilegio S. R. M.

DANTISCI IMPRESSVM

Typis Martini Rhodi.

ANNO cIↄ Iↄc v.

SERENISSIMO, AC SVMMÆ EXPECTATIONIS PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO VVLADISLAO SERENISSIMI AC POtentiſsimi *SIGISMVNDI* III. Regis Poloniæ, Sueciæ &c. Filio, Domino ſuo clementiſsimo, cum ſubmiſſa ſervitij delatione

S. D.

QVANTA SIT, SERENIſsime Princeps, linguarum præſtantia, quanta utilitas, quantus ad peritos earum redeat honor, meum nō eſt in præſentia commemorare, qui non orationem aliquam de his adornare: ſed tantum Serenitatē tuam, paucis initio operis iſtius προσφωνεῖν inſtitui. Lingua certè Latina non tantum Europæ totius, qua patet incolæ paſsim utuntur, verum etiam ſcientiarum omnium & diſciplinarum arcana, eâdem à bis mille annis traduntur. Hac enim Theologiæ myſteria à præcipuis Eccleſiæ luminibus, & patribꝰ orthodoxis, in occidēte ſunt cōſcripta: hac

Iurisconſulti ſuos nodos, & abſtruſa legum euoluunt: hac Philoſophi rerum principia, & naturam, nec non doctrinam de moribus exponunt: hac Medici de ſanitate tuenda & reparanda hypotheſes ſuas conſcribunt: hac deniq; Hiſtorici, quæ ſub ampliſsimo Romanæ Monarchiæ imperio tot reuolutis annis in toto penè orbe geſta ſunt, mira rerum varietate, eloquẽdi ſuauitate, & exemplorum copia, vtiliſsimis hinc inde ad vitam rectè inſtituendam aphoriſmis adſperſis, longa ſerie ſunt complexi. Germanica vero lingua, etſi non aliam haberet commendationem, quàm à gente, quæ antiquiſſima, Romano imperio proxima, belli & armorum laude clariſsima, & apud quam, teſte Tacito, plus boni mores valebant, quàm alibi bonæ leges, magno à nobis in precio eſſet habenda: Sed accedit inſuper ampliſsimus linguæ iſtius uſus, qui ſeſe per uniuerſum Romanum imperium longè & latè prodit. Hanc enim linguam præter la-

tiſsimas

tiſsimas Germanię provincias, & Urbes populoſiſsimas, excolunt Dani, Sveci, Gothi, Norvegij, ita ut ipſam quoq; Moſcoviam hæc Dialectus attingat: & potentiſsimum Poloniæ regnum, non tantum paſsim multos, qui Germanico utuntur Idiomate, poſsidet principatus, ſed etiam undiquaq; conterminos habet hujus linguæ populos, quales ſunt Pannones, Sileſij, Marchiaci, Caſſubij, Pomerani, Boruſsi, Livones & alij, quibus cum ſine hujus linguæ adminiculo, nec res graves & arduæ rectè tranſigi, nec cõmercia commodè exerceri poſſunt. Quid verò dicam de lingua Polonica, quæ præter peculiarem illam elegantiam, & miram concinnitatem, qua cæteris ſui generis lingvis præſtat, in toto Septentrione veluti regina quædam eminet, & cum inclyti Regni Polonici amplitudine, ſua quoq; latiſsimè in orientem uſq; extendit pomœria: unde, ſi quis linguam calleat Polonicam, nullo negocio, non tantum à Marchiacis & Si-

Digitized by Google

lesijs in ultimam Lithvaniam, ab Ungaris ad ipsum mare Balthicum penetrare potest, sed & apud exteros eandem dominari deprehendet. Sclavonica enim, quæ à Polonica paucis quibusdam Dialectis discrepat, linguâ audias loquentes Moscovitas, Russos, Bohemos, Moravos; Servios, Illyrios, Bosnenses, Dalmatas sinus Venedici accolas, Vandalos & alios innumeros. Harum igitur trium linguarum præstantiam incomparabilem, & utilitatem immensam cum videret, Vir non minus Eruditione quàm rerum Usu clarus D. Nicolaus Volckmarus piæ memoriæ, Polonicæ linguæ in Gymnasio Dantiscano olim Professor diligentissimus, magno labore & acri judicio collegit, in utriusque gentis gratiam trilingue hoc Dictionarium, ut esset dictionum selectissimarum sufficientissimum quoddam promptuarium: qui equidem liber, usque adeo studiosæ Iuventuti placuit, & profuit, ut omni-

bus

Digitized by Google

bus prorſus exemplaribus diſtractis, iteratam ejuſdem editionem multi deſiderarent. Ut igitur publico, prout cœpi, pro virili prodeſſem, de recudendo rurſus meis ſumptibus hoc tam utili opere cogitare inſtitui: Quod ne ſine novo auctuario prodiret, ex conſilio doctorum Virorum adjeci vocabula & formulas Græcæ linguæ, ſine cujus cognitione neminem eximiam eruditionem conſequi, ac in ſtudio Philoſophiæ, nec non Hiſtoriarum rectè verſari poſſe, certiſsimum eſt. A Græcis enim tanquam à fonte uberrimo, artes omnes & ſcientiæ, atque etiam eloquentiæ vis omnis ad Latinos dimanarunt, & Græcia ſubacta, eruditionis quoque culturam Romani proprio quodam jure ſibi vindicârunt; ac ſemper, qui doctorum nomen tueri voluêre, utriuſque pariter linguæ cognitionem ſibi comparandam exiſtimavêre. Cum verò huic operi idoneus quærendus eſſet Patronus, ſub cujus au-

ſpicio & tutela denuo in publicum prodiret, Serenitati tuæ potiſsimum eum conſecrare, & ab Illuſtriſsimo Serenitatis Tuæ nomine, claritatem ei aliquam & auctoritatem conciliare volui, duabus inprimis de cauſis: Quarum prior eſt, generoſiſsima Serenitatis Tuæ indoles, & ingenium planè Heroicum ad literas & linguarum ſtudia à natura efformatum, & eximijs cœlitus dotibus decoratum: in quo exercitij genere, niſi me animus fallit, hunc librum Serenitati Tuæ, aliqua ex parte profuturum exiſtimo, ac in eam ſpem venio, munuſculum hoc licet levidenſe, nec tanti Principis majeſtate aliqua ex parte dignum, Serenitatis Tuæ clementiſsimo favore benignè comprobatum iri. Altera, quæ me licet hæſitantem & timidum ad Serenitatem Tuam compellandam incitabat, ratio fuit, debita nimirum gratitudo, erga Sereniſsimum ac potentiſsimum Monarcham SIGISMVNDVM III. Re-

gem

gem Poloniæ, Serenitatis Tuæ parentem, & Dominum noſtrum clementiſsimum, cujus Majeſtas, pro innata munificentia & benignitate ſua, ad priorem iſtius Dictionarij, ære meo adornatam impreſsionem, liberaliter Privilegium ſufficiens concedere, ac contra invidorum librariorum, qui ex alieno damno rem faciunt ſuam, nefarios auſus, munire dignata fuit. Quod beneficium, cum ſemper grata mente recolam, hac occaſione oblata, publicè quoq; coram Serenitate Tua celebrandum duxi. Accipe igitur Sereniſsime Princeps hilari fronte hoc literarium munus, à cliente humilimo, qui Serenitatem Tuam, qua par eſt ſubmiſsione ac reverentia obſervat & colit. DEVM precor, ut invictiſsimum ac potentiſsimum Regem noſtrum, una cum Serenitate Tua, diu incolumem conſervet, benedictione ſua cumulet, & imperium hoc veſtrum, ad ſeros uſque nepo-

tes propaget, ad nominis sui gloriam, & Regnorum, quibus Serenitates Vestras destinavit, perennem felicitatem. Dantisci VIII. Calend: Februarij Anno reparatæ salutis cIↄ Iↄ cv.

Serenitatis Tuæ

Cliens humilimus & subjectißimus

Balthasar Andreæ
Civis & Bibliopola.

PRIVILEGII REGII
SENTENTIA.

AVctoritate Regia cautum est, ne quis citra voluntatem Balthasari Andreæ hoc Dictionarium Quadrilingue Latinogermanopolonicogræcum Nicolai Volckmari imprimat, néve alibi excusum in his ditionibus venale exponere tentet. Qui secus faxit, Confiscationis librorum & quingentorum florenorum pœna multabitur, vt in Regio diplomate latius continetur, Dato Gedani die xxx. Mensis Augusti. M. D. XCIIII.

Subsig:

Ioannes Ielitovvski.

DICTIO-

DICTIONARII QVADRILINGVIS.

PARS PRIMA.

Latinogermanopolonicograeca.

INCIPIENTIA ab A.

A *Præpoſitio ſignificat germanicè* Von: *Polonicè*, Od. G. *ἀπὸ ἐκ vel ἐξ*, *Interdum poſt, vt à cæna*, Nach dem Nachtmal / P. po wieczerzi. G. *ἀπο δείπνυ. μετα τὸ δεῖπνον. Lucian. A tergo*, hinderwerts/ zurück. P. z tylu. G. *ὄπισθεν κατόπιν, κατ᾽ οὐραν, κατα νῶτον. A fronte*, vornen zu / P. z prodku. *A pueris.* von jugent auff. P. z mlodości/ z mlodych lat/ z dziecinſtwá. G. *ἐκ βρέφου ἀπὸ βρέφους, ἐκ παιδίου.*

A. B.

Ab. idem quod A ſignificat, vt & abs, Von. P. Od/ z. G. *ἀπ᾽, ἐν, ἐξ ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐξ ὑπαρχῆς. Ab integro*, von newen an. P. z nowu. *Ab ineunte ætate*, Von jugent auff P. Od

P. od dziecinſtwá/ z mlodu. G. *ἐκ νέας. ἐκ νεο. ἐκ τῶν νέων ἐκ νηπίου. ἐκ παιδὸς ἐκ παίδων. Abs re*, Vnnützlich/ vmb ſonſt. P. Dáremo/ prozno/ niepotrzebnie/ wniwecz/ nicżemnie / bezprzyczyny. G. *ἔξω λόγυ, ἀπὸ τρόπου. ἀπὸ σκοπῦ.*

Abacus. ein credentz tiſch/ rechentiſch. P. Sluzbá / ſtol rachmiſtrzki. G. *ἄβαξ ὁ. πλινθίον τὸ Item* ein anricht tiſch/ richtbanck/ P. kuchenná tablica. G. *ἀβάκιον τό, τραπέζιον τό.*

Abbas ein Abt/ P. Opát. *G. κοινοβιάρχης ὁ. vnde fæmin: Abbatiſſa*. ein Eptiſſin. P. Opácichá/ Xieni. G. *ἀρχιμανδρίτις, ἡ. Abbatia*, Eptey. P. Opáctwo. *G. ἀββάτεια.*

Abdomen, feiſt/ ſchmer. P. tluſtość/ ſmalec / ſádlo. G. *ἦτρον, λαπαρα, ἡ νεαιρα, σιάγιον, ὑπήτριον, ἐφήβαιον, ὑπογάστριον,*

Abies, ein danne. P. Jodlá. G. ἐλάτη.

Abiegnus, dännen. P. Jodlowy. G. ἐλάτινος, εἰλάτινος.

Abominor, ich habe ein grewel/ abschew. P. Brzydze sie/ Odrzekam sie / Przykro mi / Mierzi mie. G. ἀφοσιόομαι, βδελύττομαι, μυσάττομαι, προβάλλω. *Abominandus, abominabilis*, abschewlich. P/ Brzydki/ brzjdliwy/ mierzony. G. βδελυκτὸς, βδελυρὸς, μυσαρὸς. μυσαχθὴς. *Abominatio*, ein grewel/ abschew. P. Brzydkość/ brzydliwość / przykrość / mierzoność. G. βδελυγμα, βδελυρία, μίασμα. μύσος, ους, τὸ.

Abortio, ἀμβλωθρίδια *vide Orior.*

Abrotanum, stabwurtz / schoßwurtz. P. Boze drzewko. G. ἀβρόκαρπον, ἀφρότονον.

Abscondo, vide Do. ἀποκρύπτω, ἀλιβδύω, εἰλύω, κρύβω, κινθάνω, καλύπτω, ὑποκρύπτω.

Absis, idis, die velgen/oder das krumme an einem rade. P. obod álbo zwono v kolá. G. ἀψίς.

Absque, Ohn. P. Bez. G. δίχα, ἔξω, ἄνευ.

Abstemius, der nit Wein trinckt. P. Ktory Winá nie pija/ wodká/ G. ἄγευστος, ἄοινος.

Absurdus, Vngereimet. Pol. Sprosny / nieczemny. G. ἄλογος; ἄτοπος.

Absynthium, Wermut. P. piolun. G. ἀψίνθιον. *Absynthites*, Wermutwein. P. piolunkowa wino.

Abundo, vide Vnda. G. γέμω, εὐπορέω, παρέλκω, περισεύω.

Abyssus, ein abgrund. P. przepáść. G. ἄβυσσος.

A C.

Ac. Coniunct: Vnd. P. á / y. καὶ. *Aduerb. significat Quàm*, weder. P. Niźli.

Acantis, idis, ein Distelfinck/ P. Sczygiel. *aliàs Carduelis.* G. ἀκανθὶς.

Acantus, aliàs branca vrsina, Beeren klawen. P. Barszcz. G. ἄκανθος.

Acarus, ein Wachswurm / Wachsschabe. P. woskowy robak álbo pleśń / y brudy woskowe. G. ἄκαρος.

Accendo, vide cando. ἀνακαίω, καίω, ἅπτω, φλέγω, κάω.

Accensus, minister Magistratus, Stadt-

Stadtknecht/P. Mieyski sługá/ podwoyski/ Wozny. G. ἐνημμίνος, θαλυόμενος.

Accerso. Ich hole / beschicke/ schick ein Boten / P. záwołam/ przyzywam. *Item*: ich klage an/ verklage. P. oskarżam / pozywam. G. διαπέμπομαι, ἐπάγομαι, μετακαλέω, προσκαλέω.

Accipiter, ein Habich / P. Jástrząb. G ἱέραξ, ἱέραξ, κίρκαξ

Acedia, Faulheit. P. Lenistwo/Niedbalstwo. G ἀκηδία

Aceo, ich bin sawr. P. iestem kwáśny. G ὀξίζω. ὀξύνω. *Acesco*, ich werde sawr. P. kwáśnieie. *Acidus* sawr. P. kwáśny. G ὀξύς. *Acidulus*. sawrlacht. P. przykwáśny. *Acor*, sewre. P. kwás. G. ὀξύτης, στρυφνότης.

Acer, Subst: Ahorn / Maßholder baum P. klon. G. σφένδαμνος. *Acernus*, Ahornen. P. klonowy. G. σφενδάμνινος.

Acer & acris, adiect: scharff/ streng/ dapffer. P. ostry/bystry/ meżny / rzczywi. G ἀτενής, ὀξύς, γοργός, μαλερός. *Acrimonia*, scherffe. P. ostrość / rzeźwość. G ὀξύτης, δριμύτης. *Acriter*, hefftig. P. ostro / bystro / rzeźwie. G. ἐντενῶς, ἐντόνως.

Acerbus, herb/bitter P. gorzki/ przykry. G ἀλύδιμος, γοερός. *Acerbitas*, bitterkeit. P. gorzkość/ okrutność. G. πικρία, πικρότης. *Acerbè*, bitterlich P gorzko/przykro. G. πικρῶς, χαλεπῶς. *Acerbo, as* ich verbittere / erzürne. P. rozgniewam/rozdrażniam/ pobudzam ku gniewu. G. τραχύνω, πικραίνω. *Exacerbesco*, ich werde bitter / scharff. P. gorzkim / przykrym/ okrutnym się stawam. G. ἐκπικραίνω, παροξύνομαι.

Acerra, ein rauchfaß. P. Turibularz / kádzilnik. G. θυμιατήριον.

Acervo, ich hauffe. P. zgromadzam / grabię / kopię. G. σωρεύω. *Coacervo*, *Idem Acervatim*, hauffechtig. P. gromádą / hoynie/ obficie. G. ἀθρόως, ἤλιθα. *Acervus*, ein hauff P gromádá/ Stog / Brog / Stos / Kupá. G. θημών, ὄγκος. σωρός.

Acetum, Essig. P. Ocet. G ὀξάλμη, ὀξείδιον, ὄξος. *Acetosus*. sawr/ wie essig P kwáśny/ octem cuchnący. G. ὀξύς. *Acetabulum*. ein essig Krug. P. Octowy dzban. G ἐμβάφιον, κύμ-

bor, ὀξύβαφον. *Acetaria*, Salat. P. Sálatá. *Acetosa*, Sawrampffer. P. Szczaw.

Acies, die scherffe oder schneide an eim Messer. P. ostrze/kończystość/hart. G. ἀκὴ, ἀκμὴ, ἐξοχὴ, ὀξύτης, στόμα. *Item*, ein schlachtordnung. P. ßyk / vßykowáne woysko. G. παράταξις, φάγμα.

Acinus, ein beerlein / körnlein. P. Jágodá / iadrko. G. γίγαρτον, ῥὰξ, ῥώξ. *Acinosus*, voller beeren oder körner. P. pełny iágod / gesty / rzesisty.

Aconitum, Wolffskraut. P. Wilcze ziele. G. ἀκόνιτον.

Acorum, Galgenwurtz / oder Kalmus. P. Mieczykowie. G. ἄκορον.

Acredula, Nachtigal. P. słowik. G. ὀλολυγών.

Actutum, bald/behend/schnel/ P. wnet/ wskok/ skokiem/rychło / co narychley. G. αὐτίκα.

Aculeus, ein Angel/ spitz/ stachel. P. koniec/ żadło / osen / bodziec. G. ἐγκεντρίς, ὄγκος, πλῆκτρον, κέντρον. *Metaph.* Anliegen. P boleglość. *Aculeatus*, spitzig/ stachlig. P. kończysty / kończáty / ostry.

Acumen, die spitze eines jeglichen dinges. P. koniec / spiczástość káżdey rzeczy. Δειότης, ὀξύτης. *Item*. spitzfundigkeit. P sụptilność / ostrość rozumu. G. ἀγχίνοια. *Acuminatus*, zugespitzt/ P spiczásty / kończysty. G. ἠκονημένος, θηκτὸς, ὀξυνθείς. *Acumino*, ich spitze. P. ostrze / zákończam. G. ἀκονάω, θήγω.

Acus, *us*, ein Nadel. P. Igłá. G. ἀκέστρα, βελόνη. *Acicula*, ein Nädelein. P. Igiełká. G. ἀκεστήριον, ἠπήτριον.

Acupictor, *aliàs Phrigio*, ein Seydensticker. P. wyßywácz / háfftarz. G. κεστὸς, πολύκεστος.

Acus, *eris*, sprewe. P. ość/ plewá / sieczká. G. σκύβαλον, ἄχνη. *Acero*, *as*, ich vermische mit sprewen. P. z plewámi álbo z ościámi mießam. *Acerosus*, voller sprewen. P. ościsty.

Acuo, ich spitze / scherffe. P. ostrze / kończe. G. ἀκαχμέω, ἀκονάω, θήγω, ὀξύνω, ὀτρύνω. *Acutus*, scharff / spitzig. P. ostry/kończysty. G. ἀκαχμένος, ὀξύς. *Item*, laut / helle/ klingend. P. głośny/ brzmiacy. *Acutulus*, spitzfundig. P. przysuptylny. G. ὕποξυς.

Acu- *Ad.*

A D.

Ad, *prapos*: Zu / bey nah. *P.* Do / ku / ná. *G.* εἰς. *cum genitiuo* κατὰ, *cum accusatiuo*, παρὰ, πρὸς.

Adamas, ein harter edelgestein / Demant. *P.* Diáment. *G.* ἀδάμας. *Adamantinus*, von Demant gemacht. *P.* z Dyámentu vczyniony. *G.* ἀδαμαντινὸς. *Metaph:* vnzerbrechlich / hart. *P.* Twárdy / zákámieniáły.

Adagium, ein Sprichwort / *P.* gadká / przypowiesć. *G.* παροιμία.

Adeò, So / so gar / so sehr / *P.* Ták bárzo / ták srodze. *G.* ὅτως. ὅτω,

Adeps, allerley feist / schmaltz. *P.* Kázda tłustosć / smalc / sádło / łoy. *G.* πιμελὴ, στέαρ. *Adipatus*, mit feist gespicket. *P.* tłustością polewány / nászpikowány. *Adipalis*, feist / herrlich. *P.* Tłusty / hoyny / obfity / známienity. *G.* πιμελώδης, στεατώδης.

Adipiscor, Ich erlange / vberkomme. *P.* Dostawam / Osiegam / Otrzymam. *G.* προσλαμβάνω, εὑρίσκομαι, τυγχάνω.

Adminiculor, ich helffe / vnterstütze / *P.* wspomagam / podpieram / podstáwiam. *P.* βοηθέω, ἀρήγω. *Adminiculum*, ein hülffe / stewer. *P.* pomoc / wspomożenie / podporá. *G.* ἀμυντήριον, χάραξ, ὑπέρεισμα, χειραγωγία.

Admodum, sehr / fast. *P.* bárzo. *G.* Δεινῶς. πάνυ.

Ador, Korn / frucht. *P.* żyto / ziárno. *G.* χόνδρος.

Adolescens, *vide oleo*, *G.* ἀκμαῖος, ἔφηβος, ἡβήτης, μεῖραξ, νεανίας.

Aduersus & aduersum, wider. *P.* przeciw / przeciwko / náprzeciw / náprzeciwko. *G.* ἐναντία.

Aduersus, a, um, widerig / entgegen. *P.* przeciwny / nieszczęśliwy. *G.* ἀντίθετος, αἴθαιος, ἐναντίος. *Aduersitas*, widerwertigkeit. *P.* przeciwnosć. *G.* ἀντιπραξις. *Aduersor*, ich widerstrebe. *P.* przeciwiam sie. *G.* ἀντικατίσταμαι, ἀντίκειμαι, ἐναντιόομαι. *Aduersarius*, widersacher. *P.* przeciwnik / odporcá / nieprzyiaciel / odpowiednik. *G.* ἀνταῖος, ἀντίζωος, ἀντίδικος, ἀντίκαλος. *Aduersaria, orum*, ein Copey / oder Denckzedel / Klutterbuch / Protokoll. *P.* Prothokol.

Adulor, ich schmeichle. *P.* pochle-

chlebiam. G. αἰκάλλω, κολακεύω, θωπεύω, κεκρωπίζω. *Adulator*, ein Schmeichler. P. Pochlebcá. G. θωψ, κόλαξ, θωπικός. *Adulatio*, schmeichlerey. P. pochlebstwo. G. θωπεία, θώπευμα. *Adulatrix*, ein schmeichlerin. P. pochlebnica. G. κολακίς.

Adulter, ein Ehebrecher. P. Cudzolożnik. G. κοινολεχής, μοιχὸς. *Adultera*, ein Ehebrecherin. P. cudzolożnicá. G. μοιχαλίς. *Adulterium*, Ehebruch. P. cudzołostwo. G. μαχλοσύνη. μοιχεῖα, ὕβρις. *Adultero & or*. Ich schweche/ fälsche. P. cudzołożę/ fálszuie/ przysadzam/ przyprawiam. κακόλεχνω, καπηλεύω, μοιχάομαι, μοιχεύω. *Adulterinus*, falsch / gefelscht. P. fálszywy/ przyprawony. G. ἀδόκιμος, κίβδηλος, μοιχικός, παράσημος.

Adultus, *vide Oleo*.

A E.

Ædes, *in sing*: ein Tempel. P. Kościoł. G. ναὸς, τὸ ἱερὸν. *In plur*. ein hauß/ P. Dom. G. οἰκία, οἶκος. *Ædicula*, ein Kapell / oder heußlein P. domek / álbo káplicá. G. οἰκίσκος. *Ædifico*, ich bawe. P. buduię/ wystawiam. G. οἰκοδομέω, δέμω. *Ædificator*, ein bawman. P. budownik / cieślá. G. ὁ οἰκοδόμος. *Ædificium*, ein gebew. P. budowánie. G. οἰκοδομία, δόμη, δεμησις, κτίσμα.

Ædilis, ein Bawmeister. P. Budownik/ nád budowániem przełożony. G. ἀγορανόμος, ἀστυνόμος. *Ædilitas*, Bawmeisterampt. P. vrząd / álbo przełożonośc nád budowániem. G. ἀγορανομία, ἀστυνομία.

Æditus, ein Meßner / glöckner. P. Zwoniarz / Zwonnik / Wytrykuß / Sakrystian / Kościelny. G. Ζάκορος, Νεώκορος, ἱερόδουλος. ναικός.

Æger, bekümmert / kranck. P. Chory / smutny. G. ἀργαλέος, λυπηρὸς, Νοσερὸς, Νοσηρὸς. *Ægrè*, schwerlich. P. Ledwo/ trudno. G. λυπηρῶς, δυσχερῶς. χαλεπῶς, μόλις. *Ægritudo*, bekümmernis. P. Smutek / doleglośc / troská/ frásunek. G. λύπη, νόσημα.

Ægilops, Trespe. P. kostrzewá. αἰγίλωψ.

Ægrotus, Siech / Kranck. P. Chory / niemocny. G ἄρρωστος, ἐμπαθὴς,

ἐμπαθὴς, νοσερὸς, ἐπίνοσος. *Ægroto*, ich bin franck. P. Choruie/ niemogę. G. ἀῤῥωστέω, ἀσθενέω, νοσέω, μαλακῶς ἔχω. *Ægrotatio*, Kranckheit. P. Choroba / niemoc. G. ἀῤῥώστημα, ἀσθένεια, νόσημα, *Ægresco*, ich werde kranck. P. chorzeie/ G. δυσθυμοῦμαι.

Æmulor, ich eifere/ mißgönne/ P. iestem gorliwy/zayzrzę/ nienawidzę. ζηλόω, κοτέω. *Item*. ich folge nach. P. náśláduie. *Æmulus*, ein eiferer oder nachfolger. P. gorliwy álbo náśládownik/ náśládowcá. *Item*: ein hasser/ feind. P. Zazdrośćiwy / nieprzyiaćiel. G. ζηλωτὴς, φιλόνεικος. *Æmulatio*, ein nachfolgung/ eifer. P. náśládowánie / gorliwość G. ζῆλος, ζήλωμα, ζηλωτηρία, φιλονεικία.

Æneus, Erin/ ertzin. P. Miedziány. G. χάλκεος, χαλκοῦς.

Æneator, ein Trummeter. p. Trebácz.

Ænigma, ein Retzel. P. Gadká. G αἴνιγμα.

Æquus, eben / gleichformig. P. rowny/prosty/ prawy. *Metaph* gerecht / billig. P słuszny/ spráwiedliwy. G. ἐπιεικὴς, ὁμαλος. *Iniquus*, uneben/unbillig. P. nierowny / niespráwiedliwy. G. ἀνώμαλος, ἄδικος, ἀνεπιεικὴς, ἄνισος. *Æqualis & æquabilis*, gleich. P. rowny / tákowy. G. ὅμοιος, ὁμαλὸς. *Æqualitas, & æquabilitas*, gleichformigkeit. P. rowność/álbo miernosć. G. ὁμαλότης. *Æquanimus*, gedultig / bestendig. P. ćirpliwy / stały/stateczny. G. εὐγνώμων. *Æquanimitas*, dultmutigkeit. P. Stałość/ Státeczność. G εὐγνωμοσύνη. *Æquinoctium*, wenn Tag vnnd Nacht gleich ist. P. porownánie dnia z nocą. G. ἰσημερία. *Æquè*, zugleich/ P. rownie. G. δικαίως.

Æquiparo, ich vergleiche. P. przyrownawam. G. ἰσάζω, παρισόω. *Æquiparatio*, ein vergleichung. P. przyrownawánie G. ἴσασις, σύμβλησις. *Æquiparabilis*, wert zuuergleichen. P. przyrownawány. G. ἰσαστός.

Æquipolleo, ich bin gleiches vermögens. P. ták wiele przemagam. G. ἰσοδυναμέω. *Æquivaleo*, ich halte gleich viel. P ták wiele waże. G. ἰσοῤῥοπέω.

Æquitas, ebene/ flache. P. rowność. *Item*, billigkeit. P. słuszność/

ßność / mierność / spráwiedliwość G. ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, εὐνομία, ἰσότης. *Iniquitas*, vnbilligkeit / vngerechtigkeit. P. niesłußność / niespráwiedliwość / niepoboßność. ἀδικία, ἀγνωμοσύνη, ἀνομία. ἀνωμαλία.

Æquo, ich mache eben / gleich. P. rownam / gládze. G. ἀναλογέω, ὁμιλίζω.

Æquor, das Meer. P. Morze. G. τὸ πέλαγος. *Æquoreus*, das zum Meer gehöret. P. Morski. πελάγιος.

Aër, Lufft. P. powietrze. G. ἀὴρ, αἰθὴρ, νὴρ. *Aerius*, lufftig / hoch. P. powietrzny / chłodny / wyssoki. G. ἀέριος, ἠέριος.

Ærumna, mühseligkeit. P. nędzá. G. αἰκία, μελέδημα, μέριμνα, ταλαιπωρία. *Ærumnosus*, mühselig. P. nędzny / mizerny. G. ἄθλιος, ταλαίπωρος.

Ærugo. rost am Ertz. P. rdzá ná miedzi. G. ἰὸς, χαλκοῦς. *Æruginosus*, rostig. P. rdzáwy / zárdzewiáły / spleśniáły G. ἰώδης.

Æs, Ertz / Kupffer / allerley metall. P. Miedź / Kupr / Spiżá / Krußec. G. χαλκός. *Æreus*, Ertzin / Kupfferin. P. Miedziány. P. χάλκεος, πάγχαλκος. *Ærarium*, Schatzkammer. P. Skarb / Skárbnicá. ταμεῖον.

Aero. ich felsche / mische / bedecke mit Ertz. P. fálßuię / mießam / przysádę czynię / miedziam okrywam G. χαλκόω. *Obæratus*, schüldig. P. zádłużony. G. καταχρέως, κάταδανεος. *Æruscare*, geldgewinnen P. pieniądzy nábywáć. G. χαλκολογεῖν. *Æramentum*, ein ertzin geschir. P. Naczynie miedziáne. G. χάλκωμα.

Æstas, Sommer P. Láto. G. ἔαρ, θέρεια, θέρος. *Æstiuus*, Sommerisch. P. Letni. G. θερινός. *Æstiua*, Sommerlager P. letne siedzenie / chłodnyk / chłodnicá. G. τὰ θέρινα, στρ. *Æstiuare*, Sommerleger haben. P. látowáć / przez láto mießkáć. G. ἐνθερίζω, θερίζω.

Æstimo, ich achte / schetze. P. vważam / ßácuię. G. ἀκριβολογέομαι, ἀναπειάω, μετρέω, ὁρίζω. *Æstimatio*, schatzung / betrachtung. P. Szácowánie / vważenie. G. ἀξία, τίμημα. *Æstimabilis*, achtbarlich. P. łatwy ku ßácowániu. G. τίμιος, τιμητός.

Inæsti-

Inæstimabilis, vnschetzig. *P.* nieoszácowány. *G.* ατίμητ☉.

* *Comp: Existimo*, ich schetze/ vrtheile/achte. *P.* szácnie/ sadze/ mniemam/ rozumiem. *G.* ἀνακρίνω, ἡγοῦμαι, δοκέω, δοξάζω, νομίζω. *Existimatio*, achtung/ was von einem gehalten wird. *P.* zdánie/ mniemánie/ Teß/ powagá/ dzierzenie o kim. *G.* δόκησις, δόξα, εὐδοξία.

Æstus, Hitz/ werme *P.* gorącosć/ ciepłość/ znoy. *Metaph:* begierde. *P.* zadliwość. αἶθ☉, καῦμα, θάλπος.

Æstuo, ich bin hitzig. *P.* iestem gorący. *G.* βράσσω, καυσόομαι. *Exæstuo*, ich lauffe vber. *P.* kipie. *G.* ἐκκυμαίνω. *Æstuosus*, hitzig. P. ciepły/ gorący. G, βρασματώδης, καυσώδης, καυματώδης. *Æstuarium*, dampffloch/ P. Dymnicá. G. ἀνάβρασις, ἀνάχυσις.

Ætas, ein jeglich alter. P. wiek álbo stárosć káždey rzeczy. *G.* ἡλικία, γενεά. *Coætaneus*, gleiches alters. P. rowiennik. G. ὁμόχρον☉, ὁμῆλιξ, ἡλικιώτης.

Æternus, Ewig. P. wieczny/ wiekuisty. ἀΐδι☉, αἰώνι☉. *Æternitas*, ewigkeit. P. wiecznosć. *G.* ἀϊδιότης. *Coæternus*, zu gleich ewig. P. społ wiekuisty. *G.* συναΐδι☉.

Æther & æthera, der Himel/ das Fewer. P. Niebiosá/ Ogień. *G.* αἰθήρ. *Æthereus*, Himelisch. P. niebieski/ powietrzny. *G.* αἰθέρι☉. *Æira*, der schein des Himels. P. Jásnosć niebieska/ pogodá. *G.* αἴθρη.

Æthiopia, Morenland. P. Murzynska ziemiá. G. αἰθιοπία. *Æthiops*, ein Mor. P. Murzyn. G. αἰθίοψ. *Æthiopissa*, ein Morin. P. Murzynká.

Æuum, ein lang oder ewig werende zeit. P. wiek. G. αἰών, διαιωνία. *Comp: Coæuus & æquæuus*, eines alters. P. Jednego wieku/ iednych lat. G. ὁμῆλιξ, σύγχρον☉. *Grandæuus & longæuus*, sehr alt. P. podstárzały. G. γηραιὸς, μακρόβι☉, πολυχρόνι☉, μακροχρόνι☉.

A F.

Affatim, reichlich/ genugsam. P. obficie/ dosyć/ dostátkiem.

ſtátkiem. G. ἀπαρτὶ, λιπαρῶς, δαψιλῶς.

Affabilis, vide Fari. G. εὐπροσήγορος.

Affinis, ein Schwager / verwandter. P. Szwágier / przyrodzony. προσήκων, ὅμορος, συγγενὴς, φράτωρ. *Affinitas*, ſchwagerſchafft. P. krewność / przyiacielſtwo / ßwágierſtwo. G. ἀγχιστεία, ἀδελφιξις, κηδεία, κήδευμα.

A G.

Agaſo, ein Eſeltreiber / ſtallknecht. P. oſłowy páſterz / koniny obieżdżácz. G. Ἀστραβηλάτης, ὀνηλάτης.

Age, agite, agedum, Nu / wolan. P. Nuż / przedſie. G. ἄγε, ἀλλάγε, ἀγεδή.

Ager, ein Feld / Acker. P. pole / rola / dziedziná. G. ἀγρὸς, χῶρος. *Agellus*, äckerlein. P. rolká. G. ἀγρίδιον, γήδιον. *Agreſtis*, beuriſch. P. chłopſki / proſty. ἀγρεῖος, ἄγροικος.

* *Comp: Agricola*, ein ackerman / P. rolnik. G. ἀγριότης, ἀγρώτης. *Agricultura*, der ackerbaw. P. rolnictwo. G. γεωργία, γεωπονία. *Peragro*, Ich durchgehe / durchziehe. P. przechodzę / wędruie. G. διοδεύω, περιέρχομαι.

Agger, ein Dam / Schantz / Bolwerck. P. grobla / wał. G. πρόχωμα, τάφρος, χοῦς. *Aggero*, ich heuffe. P. Náſypuię. G. περιστάττω, χόω, σωρεύω. *Exaggero*, ich erhebe / mache groß. P. przyczyniam / Szerzę. G. δεινόω, ἐπιχωννύω.

Agmen, ein hauffen volcks / ein Fußzeug. P. Rotá / niemáły huſiec ludzi. G. ἄγημα, τάγμα, πλῆθος. *Coagmento*, ich ſetze / oder kleibe zuſammen. P. ſpoiam / ſtáwiam / zbijam. G. γομφόω, συναρμόζω.

Agnus, ein Lamb. P. Báránek / Skop. G. ἀμνὸς, ἀγνίον, ἄρην, φαγηλός. *Agninus*, Lemmerin. P. Báráni / Skopowy. G. ἄρνειος.

Ago, ich thue / ſchaffe. P. czynię / ſpráwuię. G. ἄγω, ἐργάζομαι, ἐνεργέω, πράττω, τελέω. *Ago animam*, ich ſterbe. P. Vmieram / konam. *Ago pecus*, ich treibe das Viehe. P. pędzę bydło. *Ago fabulam*, ich ſpiele

eine

eine Comedi. P. spráwuie Comedia. *vnde Actor*, eine Person im Spiel. P. Osobá w Comediey *Item*: ein Kläger im rechten. P. Powod / Stroná powodna w práwie / ktory skárży. G. δικολόγος, διώκτης, κατήγορος, κένταρ, πράκτωρ. *Actio*, eine wirckung / vbung. P. spráwá / czynienie. *Item*: eine Klage für Gericht. P. skárgá. G. δρᾶσις, ἐνέργεια, πρᾶγμα, πρᾶγος, πρᾶξις. *Actum est*, es ist gethan / es ist auß. P. stálo sie iest / iuż po nim. G. πέπρακται.

Acta, orum, Handlungen / Geschichten. P. Dżieie. G. πράξεις. *Actus, us*, handlung / außrichtung. P. spráwa. G. ἐνέργεια, πρᾶξις.

Agilis, schnell / behend / P. pretki / chutki / raczy. G. ἀλκτικὸς, ἐλαφρὸς, εὐκίνητος. *Agilitas*, behendigkeit. P. pretkość. G. εὐκινησία, σκαρθμὸς, ἐλαφρότης.

* *Comp*: *Adigo*, ich treibe herzu / zwinge P. przypadzam / przymußam / przynukam. G. ἀναγκάζω, εἰσάγω, βιάζομαι. *Abigo*, ich treib hinweg. P. odpedzam / odganiam. G. ἀνίημι, ἀπελαύνω, ἐξελάω, ἀποσοβέω. *Abactor & abigeus*, ein Viehdieb. złodżiey cudzego dobytká / vwodżiwolek / bydlokraycá. G. ἀπελάτης. *Abigeatus*, viehdiebstal P. kradżba dobytká / złodżieystwo stádá. *Ambigo*, ich zweiffele. P. watpie. G. ἀμφιγνοέω, ἀρέω, περιάγω. *Ambiguus*, zweiffelhafftig. P. watpliwy / niepewny / mylny / pochybny. G. ἀμφίδοξος, ἀμφίβολος, ἀμφίλογος. *Ambiguitas*, zweiffelung. P. watpliwość. G. ἀμφιβολία, ἀμφιλογία, δισαγμὸς. *Ambages*, Vmbwege / P. okoliczność. *Metaph*: weitleufftige rede. P. Wymowki / plotki. G. διάκδυσις, περιπλεκ ὐ. *Cogo*, ich treibe zusammen / nötige P. Spadzam / zaymuie / przymußam / przynukam. G. συνάγω, ἐπείγω. *Coactio*, ein zwang. P. Przymußenie / mus. G. ἀγγαρεία, σύλληξις. *Dego*, ich lebe / wohne. P. Żywe / mießkam. G διάγω, διατρίβω. *Exigo*, ich heische / fordere P. vpominam sie / wyciagam dług. G. ἐξάγω, ἐξωθέω. *Item*, ich vertreibe. P. Strawie. *Ex-*

actus, fleissig. P pilny. G. ἐξειργασμένος. *Exactio*, ein fördrung / heischung. P. Vpominánie / Wyciagánie dlugu / Pobor / Poradlnia. G. πρᾶξις, ἐξέλασις, εἴσπραξις, ἀπαίτησις. *Exactor*, ein heischer. P. Poborcá. G ἀπαιτητής, εἰσπράκτωρ, ἐξελαύνων. *Perago*, ich vollende / volbringe. P Spráwuie / dokonam / wykonam. G. ἀπεργάζομαι, κατεργάζομαι, τελέω. *Proaigo*, ich verzehre / verschwende. P. Rozpraßam / Márnotráwie / Rozmárnuie. G. προΐεμαι, σπαθάω. *Prodigus*, Verthuig / P. Márnotrawcá. G. φιλαναλώτης, ἄσωτος, ἀκόλαστος. *Prodigalitas* Vergeudung. P. Rozproßenie / Márnotráwnosc. G. ἀσωτία, λαφύξις, χρημάτων. *Redigo*, ich treib wieder / ich treib mit gewalt. P. zás przypedzam / gwaltem do czego przywodze. G. καθιστάω. ἀνάγω, περιάγω. ἀποφέρω. *Subigo*, Ich zwinge / bezwinge. P. przymußam / zwyciezam / pod moc swoie podbijam. G. ἀναδύω, ὑπάγω. *Transigo*, ich volbringe / richte auß. P. Dokonam / Spráwiam. G. διάγω, διανύω, μετάγω, παράγω.

Agito, ich thu emsig / fleissig. P. Vstáwicznie czynie. *Item*, ich betrachte. P. Vwazam. G. ἀνακινέω, κινέω, δονέω. κλονέω. *Comp: Exagito*, ich treibe viel / ich plage. P. Nágábam / morduie. G. διασοφέω, διώκω. ἐλαύνω, ἐπικερτομέω.

Agon, ein Streit / Kampff / oder ein ort da man streitet. Pol. walká / zbijánie / Szermowánie / álbo mieysce kedy sie zbiiáia. *Item*: Todes not. P. konánie. G. ἀγών. *Agonista*, ein Kempffer. P. Szermierz / walecznik. ἀγωνιστής. *Agonotheta*, der Richter oder Oberman. P. Przelozony nád tákowemi igrzyski. G. ἀγωνοθέτης. *Agonizo*, ich streite / kempffe. P. walcze / zbijam sie. *Item*, ich lieg in letzten zügen. P. konam / vmieram. G. ἀγωνίζομαι.

Agrimonia, Odermennig. P. Rzepik. G. ἀργεμώνη.

A H.

Abenum, ein Kessel. P. Kotiel,

ciel. G. χαλκίον, λέβης. *Aheneus*, Eein/ erzin. P. Miedziany. P. χαλκεῖος.

A I.

Aio, ich sage. P. Mowie/ powiedam. G. φημί.

A L.

Ala, ein Flügel. P. Skrzydlo. *Item*: die Achsel. P. pachy. θύσανον, μάλη, μαλα, πτερύγιον, πτέρυξ. *Alatus*, geflügelt. P. skrzydlany.

Alacer, & *alacris*, Mutig/ hurtig/ frisch. P. Czerstwy/ krzepki/ trzezwi/ wessoly. G. εὔθυμος, φαιδρός, πρόθυμος, πρόφρων. *Alacritas*, freidigkeit/ leichtsinnigkeit. P. czerstwosc/ wessolosc. G. εὐθυμία, αλυπία, προθυμία, φαιδρότης.

Alapa, ein backenstreich. P. policzek. G. κόλαφος.

Alauda, ein Lerch. P. Skowronek. G. κορυδαλὸς, κορύδων.

Albus, Weiß/ P. bially/ G. ἀργὸς, ἀργὴς, λευκίτης, λευκὸς, φαλαρὸς. *Albidus*, weißlechtig/ P. przybiel/ G. ὑπόλευκος. *Albor*, & *albedo*, weisse/ P. biallosc/ bialla farba/ G. τὸ λευκὸν, λευκότης. *Albugo*, das weiß im Aug/ P. biallosc w oku/ G. λευκὸν, σφενδόνη, λογχάς. *Albumen*, Eyerklar/ P. biallek w iaiu/ G. τὸ λευκὸν, τοῦ ὠοῦ. *Albumen*, das weiß am Baum zu nechst bey der rinden. P. Biel.

Albeo, ich bin weiß/ P. iestem bially/ G. λευκός εἰμι, λευκαίνομαι. *Albesco*, ich werde weiß/ P. bieleie/ G. λευκαίνομαι. *Albico*, ich binweißlechtig/ P. iestem przybielßym/ natracam bialloscia/ G. λευκανθίζω, λευκόομαι. *Albo* & *dealbo*, ich weisse/ bleiche/ P: biele/ pobielam/ G. λευκόω, λευκαίνω.

Album, eine weisse taffel/ regißter/ P. bialla tablica/ Regeßtr/ G. ἄγραφον, πάνιον, πινάκιον.

Albis, die Elbe/ P. Labia.

Alce, ein Elend/ P. Łos.

Alcyon, Eysvogel/ P. morski ptak/ G. ἀλκυών.

Alea, Bretspiel/ P. Warcaby/ G. κύβεια, πεσσεία, πεττεία. *Aleator*, ein Spitzbub/ P. Rostyra/ G. κυβευτής, τρηματεκλύτης.

Tabula aleatoria, ein Spilbret/ P. Wárcábnicá.

Ales, itis, ein Vogel/ P. ptak/ G. ὄρνις.

Algeo, ich bin kalt/mich frewrt/ P. zimno mi/ márzne. G. κρυμέω, ῥιγέω, φρίττω. *Algor*, frost/kelte/ P. mroz/ zimność/ G. κρυμὸς, κρύος, φρὶξ.

Aliàs, ein ander mal / sonsit/P. inácżey/inßego czásu G. ἄλλοτε.

Alibi, anderswo/ P. ná inßym mieyscu/ G. ἀλλαχοῦ, ἄλλῃ, ἄλλοθι. *Alicubi*, etwa an einem ort/ P. gdziekolwiek/ G. ἐνιαχοῦ, ἐνιαχῇ. *Alicunde*, etwanher/ P. skądkolwiek/ G. ἀμόθεν.

Alieno, ich entfremde/entwende/ P. oddalã/ G. ἀλλοτριόω, ἐλαφράω, νοσφίζω. *Alienatio*, eine abwendung / P. oddalenie. *Item*, vngunst / P. nieprzyiaźń / nieżyczliwość/podeyźrzenie/G. ἀλλοτρίωσις. *Alienus*, fremd/P. cudzj/ obcy/ G. ἀδιαίτητος, ἀλλότριος, ἀποτροπαῖος, ξένος. *Alienigena*, ein außländer/P. cudzoziemiec/przychodzień/ G. ἀλλόφυλος. *Alienigenus*, frembd/außlendisch. P. cudzoziemski. ἀλλοδαπὸς. *Alioquin*, sonst/anderst/P. inácżey/lepák/ G. ἄλλως. *Aliorsum*, anderstwohin/P. ná inße mieysce. indziey. G. ἄλλοσε, ἀλλαχόσε.

Aliquantisper, etwa lang. P. ná czás/ná chwile/ G. ἐπὶ μικρὸν. *Aliqua*, etwan durch/P. kedykolwiek/ G. πῇ. *Aliquatenus*, etlicher massen/P. nieco/niktorym sposobem/ μέχρι τινὸς, μέχρι τοῦ. *Aliquoties*, etlich mal/P. kilká kroć kilká rázow/ ἐνιάκις, ἔστιν ὁσάκις. *Aliquò*, etwan hin / P. kedykolwiek/ G. ποι, *Aliquorsum*, *idem*. gdziekolwiek / G εἴς τινα τόπον.

Alius, ein ander/ P. inny/inßj/ drugi. G. ἄλλος, ἀλλοῖος, ἕτερος. *Aliter*, anders/ P. inák inácżey. ἄλλως, ἐξάλλως. *Allicio*, *vide Lacio*, ἄγω, ἐφελκύω, καλακαλέω.

Allium, Knoblauch/P. czosnek. G. ἀγλίδιον, ἐλκὸν, σκόροδον, σκορόδιον.

Alo, ich ernehre/erhalte/erziehe. P. zjwie/chowam/wjchowam. G. ἀλυβάζω, πιαίνω, τρέφω. *Alimentũ*, & *alimonia*. narũg/speis/ Prouiant/ P. żywność. G. βίοτος, βόσκημα, τροφὴ, θρέψις, διατροφή. *Alumnus, a*, ein erzogener/erzogene/ P. wychowánek/wjchowãká/ G. τρόφιμος. *Almus*, das ernehret/ P. plodny / G. εὐτραφής, τρόφι-

πρόφιμος. *Altilis*, gemestet/ P. karmny/tuczony. G. θρεπτὸς, σιτευτὸς.
Alnus, ein Erlebaum/ P. olßa. G. κλήθρα, κληθρη. *Alopecia*, ein Hauptsucht/ davon einem das haar außfelt/ P. pádánie włosow. G. ἀλωπεκία.
Altare, ein Altar/ P. Oltarz/ G. θυσιαστήριον, βωμὸς. Alter, der ander von zweyen/ P. ieden ze dwu/ G. ἕτερος, ὁ μὲν, ὁ δὲ. Altero, ich endere/ P. mienie/ odmieniam/ G. ἑτερόω, ἀλλοιόω, μεταποιῶ. μεταλλάττω. Altercor, ich zancke/ P. wádzę się/swárzę się. G. ἀμφισβητέω, ἐρίζω, διαδικάζομαι, διαφέρομαι. *Altercatio*, zanck/ P. zwádá/swar. G. ἀντιλογία, ἔρις. Altercator, zencker/ P. zwadcá. G. ἐριστὴς. Alterno, ich wechsele ab/ mach eins vmbs ander. P. przemieniam/ G. ἀμείβω, ἐξαλλάττω. Alternatim, & alternis, eins vmbs ander/ P. ná przemiáne/ G. ἐναλλὰξ, ἀμοιβαίως. Alteruter, der ein vnder den zweyen. P. ieden ze dwu. G. θάτερος. Altus, hoch/ oder tieff/ P. wyssoki álbo gleboki G. ὑψηλὸς, ἄκρος. Altum, das tieffe meer/ P. morze/glebokość glebia/ Altitudo, wyssokość/ glebokość/ G. ἀνάλημμα, ὕψωμα. Alto, Exalto, ich erhöhe/ P. wznoßę/ powyżßam. G. ὑψόω, ἀνυψόω, ὑπερυψόω.
Alueus, Binenkorb. P. Vl/ *Item*, ein jeglich geholet ding/ ein Bretspiel/ ein graben/ eine Mäle/ P. każda rzecz wydrożona/ wárcábnicá/ row/ kopanká. G. πλυντὸς, ῥεῖθρον, κυψέλη, κύβεθρον.
Aluus, der bauch od' arßdarm. P. brzuch/ żywot/ álbo ielito zádowe/ G. γαστὴρ. γάστρη, κοιλία, κενεών.
Alumen, Alaun/ P. Hálun/ G. στυπτηρία.
Aluta, semisch leder/ P. zameß/ leß/ierzchá/skorá/ G. βύρσα. A-*lutarius*, Weißgerber/ P. Białoskornik/gárbarz/zameßnik/ G. βυρσοδέψης.

A M.

Amabo, lieber/ P. moy miły/ G. πρὸς θεῶν, ὦ φίλη κεφαλή. Amaracus, Maioran/ Mutterkraut/ P. Máioran/ & *Maierana*. G. ἀμάρακος, σάμψυχον.
Amanuensis, ein schreiber oder substitut/ P. podpisek/ pisarz/ G. ὑπογραφεύς. Ama-

Amarus, bitter / P. gorzki / G. ἀδευκὴς, καυνὸς, πικρὸς. *Amaritudo*, bitterkeit / P. gorzkość / G. πικρία, πικρότης. *Amarulentus*, bitterlecht / P. gorzkliwy / G. ἔκπικρος, πολύπικρος. *Amaresco*, ich werde bitter / P. gorzczeie / G. πικρίζω.

Ambarualia, die Creutztage / P. Krzyżowe dni.

Ambidexter, Linck vnd Recht / G. Oboracży / oboietny. P. ἀμφιδέξιος, ἀμφοτεροδέξιος, περιδέξιος.

Ambo, alle beyde / P. obádwá / obiedwie / G. ἄμφω.

Ambulo, ich gehe hin vnd wider / spatziere / wandele / P. chodzę / przechodzę się / G. βαδίζω βαίνω, βατέω, πορέω, πορεύομαι, περιπατέω. *Ambulatio*, ein spatzierung / P. przechodzká / G. βάδισις, πορεία, περίπατος. *Ambulacrum*, ein ort spatzieren zu gehen / P. mieysce / álbo sala / gdzie się przechodzić może / G. περιδρομὶς, περίπατος. *Anteambulo*, ich gehe vorher / P. wprzod chodzę. G. προπορεύομαι.

Amentum, ein Riemen / P. rzemien / G. ἅμμα, ὀχανὴ.

Ames, *itis*, ein Vogelkorb / P. Trzask / potrzask. G. ὁ στάλιξ, σχαλις.

Amicio, ich bekleide / P. przyobłoczam / przyodziewam. G. ἀμφιεννύω, περιβάλλω, ἐνδύω, περιστάλλω, ἀμπέχω. *Amictus*, kleidung / P. odzienie / G. ἀμφίεσμα, ἐπίβλημα. *Amiculum*, ein goller / P. oboyczyk / G. ἀναβολάδιον, εἷμα. *Amictorium*, ein Kragen / P. kształt / oplecek / ἀμπεχόνιον, περιβόλαιον.

Amita, des Vatern Schwester / P. Siostrá Oycowá / G. θεῖα, μαῖα, πατράδελφος. *Amitini*, Geschwister Kinder / von brüder vnd schwester / P. Wuieczne á ciotczone dzieci.

Amnis, ein Flus / P. Rzeká / strugá / G. πόταμος, *Amniculus*, ein Flüßlein / P. rzeczká / struszká.

Amo, ich liebe / bule / P. Miłuię / zálecam się / dworzę. G. ἀγαπάω, ἀμφαγαπάω, ἔραμαι, ἐράω, στέργω, στοργέω, φιλέω. *Amator*, ein liebhaber / buler / P. Miłośnik / gámrat. G. ἐραστὴς, ζηλωτὴς, φιλητὴς, φιλήτωρ. *Amatorius*, Bulerisch / P. gámrácki. G. ἐρωτικὸς, φιλικὸς.

Amicus, a, um, angenem/lieb/ P. miły/przyiemny/wdzięcznj. G. γνωστὸς, ἐπιτήδειος, ἐραστής, ἑταῖρος, φίλος. *Subst:* ein freund/ P. przyiaciel. *Amica,* ein freundin/ bulerin. P. przyiaciołká/ miłośnicá/ γνωστὴ, ἐρωμένη, ἑταίρα, φίλη, αἱρετός. *Amicitia,* freundschafft. P. przyiacielstwo / G. ἀρθμία, ἑταιρία, φιλία, φιλότης. *Inimicus, a, um,* feindselig/ P. nieżyczliwy/ *Subst.* Feind/ P. Nieprzyiaciel / G. ἀλλότριος, ἐχθρὸς, φιλομισής, φιλόμισος. *Inimicitia,* feindschafft. P. nieprzyiacielstwo/ G. ἀπέχθεια, διαφορὰ, δυσμένεια, ἄχθος, ἔχθρα, κακόνοια, μισηλία.

Amabilis, lieblich/ P. miły/ wdzięczny. G. ἀγαπητὸς, ἐρανὸς, ἐρεστὸς, φιλικὸς, φίλητος. *Amor,* die liebe/ P. Miłość/ G. ἔρος, ἔρως, στέργις, φίλτρον.

* *Comp: Adamo, deamo,* ich habe sehr lieb/P. bárzo/wielce miłuię/ G. ἀγαπάω, ὑπερφιλέω. *Redamo,* ich liebe widerumb. P. miłuię zás / G. ἀντεράω, ἀντιφιλέω.

Amœnus, lustig / lieblich/ P. piękny / wessoły / G. ἁβρὸς, εὐθαλής. *Amœnitas,* lustbarkeit/ P. wessołość. G. ἁβροσύνη, εὐφροσύνη.

Amphora, ein Krug/Kanne/ Ohme/ P. Dzban/ Krusz/wiádro/ G. ἀμφορεὺς, κεράμιον.

Amplector, eris, vel Amplexor, aris, ich umbfahe. P. obłápiam. G. ἄγαμαι, ἀγαπάω, φιλέω, περιβάλλω, ἀντέχομαι. *Amplexus, us,* ein umbfahung. P. obłápiánie/ G. ἀσπασμὸς, ἐπιπλοκή.

Amplus, weit/breit/gros / P. wielki/ szeroki/ známienity/ P. ἀμαξιαῖος, εὐρὺς, μεγαλεῖος. *Amplio,* ich mache weit / gros. P. Rozszerzam. G. μεγεθύνω, εἰς μεῖζον, αἴρω. *Amplius,* weiter / mehr. P. dáley/ więcey. ἐπὶ πλέον, ἔτι πλέον. *Amplifico,* ich mache gros/ weit/ herrlich/ P. Szerzę/ rozszerzam/więtsze czynię/ G. πλήθω, παραυξάνω, ἐπαύξω, πληθύνω, μεγαλύνω. *Amplificatio,* ein mehrung / außstreckung. P. rozszerzenie / pomnożenie/ G. δείνωσις, δεινότης, παραύξησις.

Ampulla, ein Oelkrug. *Pol.* Ampułká/ krusz/ dzban/ bánia oleiowa/G. λήκυθος. *Ampullor,* ich bin stolz / auffgeblasen/ *Pol.* nádymam się.

Amurca, Oelhäfen/ P. drożdże oleiowe/ G. αμοργὴ, ἐλαιόπευγον.

Amußis, ein Richtschnur/ bleywag/ P. prawidło/ ołowianka/ G. προσαγώγιον, σαθμὴ, σπάρτη, σαφύλη.

Amygdalus, ein Mandelbaum/ P. Migdałowe drzewo/ G. ἀμύγδαλος. *Amygdala*, ein Mandelkern/ P. Migdał/ Migdałowy orzech/ Migdałowe iadro/ G. ἀμυγδάλη. *Amygdalinus*, von Mandeln/ P. Migdałowy/ G. ἀμυγδάλινος.

Amylum, Krafftmeel/ *Pol.* Maczka/ G. ἄμυλον.

A N.

An, *aduerb: Interrog: Pol:* Izali. G. ἦ, μή. *Coniunct:* Ob/ P. Jesli/ G. εἰ.

Anachoreta, ein Einsidler/ P. Pustelnik/ G. ἀναχωρίτης.

Analecta, brosamen/ so nach der Malzeit in dem Tischtuch/ vnd auff den Tellern vberbleibt/ P. Odrobiny/ niedoiadki/ G. ἀνάλεκτα.

Anarchus, ohn ein Oberherren/ P. sobie pan/ Łożny. G. ἄναρχος.

Anas, ein Ente/ P. Kaczor *masc.* Kaczka *fœm:* G. βρένθος. Νῆσσα, νῆττα. *Anaticula*, entlein/ P. kacze/ kaczeczka. G. νησσάριον. *Anatarius*, & *Anatinus*, von einer enten. P. kaczy/ G. νήττειος.

Anathema, eine gabe/ so man in die Kirchen auffhengt. P. Ofiara/ albo dar co w Kościele zawieszaia. *Item:* ein verfluchter Mensch/ P. człowiek przeklety. *Item: pro abominatione*, ein fluch/ grewel. P. klatwa/ przeklectwo/ G. ἀνάθημα. *Anathematizo*, ich verfluche/ ergebe dem Teuffel/ P. przeklinam/ Dyabłu oddaie. G. ἀναθηματίζω.

Anceps, zweyfeltig/ zweyffelhafftig. P. Na obie stronie/ obostronny/ watpliwy/ *Item.* zweyschneidig/ P. na obie stronie ostry/ obosieczny/ G. ἀμφίσομος.

Anchora, ein Ancker. P. kotwica/ *Metaph:* hülff/ zuflucht/ P. wspomożenie/ pocieszenie/ vcieczka/ G. ἄγκυρα.

Ancilla, ein dienstmagd/ P. służebnicá/ służebna dziewká/ G. δμωή. *Ancillaris*, den dienstmegden zugehörig/ P. służebny/ G. δούλειος, δουλικός. *Ancillor*, ich diene/ P. służę/ G. δουλεύω.

Anethum, Dill/ P. Kopr swoyski/ álbo prosty/ G. ἄνηθον.

Anfractus, krumme vmbwege/ P. krzywa/ lomista/ albo opoczysta drogá/ sámołowká/ wykręty/ obłomki. G. περίοδοι.

Angaria, scharwerck/ P. záciąg/ G. ἀγγαρεία.

Angelus, ein Engel/ Bot P. Aniol/ posel/ ἄγγελος. *Angelica*, Engelwurtz/ P. Dzięgil.

Angina, die Breune/ P. Slinogorz/ G. ἀγχόνη, συνάγχη, ὑάγχη. *Angiportus*, ein kleine enge gasse/ P. mála álbo ciásna vlicá/ G. ἄμφοδος, λαύρα.

Anglia, *vide Britannia*.

Ango, ich engste/ würge/ P. duszę/ dawię/ *Metaph:* ich bekümmere/ P. dręczę/ trapię/ troskam/ G. ἀνιάω λυπέω, ἄγχω. *Angor, & anxietas*, Angst/ Bekümmernis/ P. trapienie/ vciśk/ frásunek/ dręczenie/ G. ἀδημονία, ἀγωνία, ἄχθος, λύπη.

Anguilla, ein Aal/ P. Węgorz/ G. ἀγγελαστής, ἔγχελυς.

Anguis, ein Wasserschlang/ P. Wodny wąż/ G. ὄφις. *Anguinus*, von schlangen/ lang vnd krum wie ein schlang/ P. Wężowy/ dlugi á krzywy iáko Wąż. G. ὀφιαῖος, ὀφιώδης.

Angulus, ein eck/oder winckel/ P. kąt/ węgiel/ G. ἀγκών, γωνία, κορωνός. *Angularis*, das an einer ecke stehet/ P. kątowy/ węgielny/ narożny. G. γωνιαῖος. *Angulosus*, winckelecht/ P. kątowny/ węgielnisty/ G. γεγωνιωμένος, γωνιώδης, γωνιοειδής. *Angulatim*, auß einem winckel in den andern/ P. od kątá do kątá. G. κατὰ γωνίας.

Angustus, eng/ P. ciásny/ wąski/ G. στιγανός, στενός, στεναγος, ταπεινός. *Angustia*, enge/ P. ciásność. *Metaph:* angst/ betrübnis/ P. vciśk/ smútek/ doległość/ trapienie/ G. θλίψις, στενότης. *Angusto* ich engste/ P. ciásno/ álbo ciężko czynię/ vciskam/ trudność zadaię/ G. στενόω.

Anhelo, ich keiche / *P.* dyscham / dyßę / ziáie. G. ἀσθμαίνω, ἀσθμάζω, πνευστιάω, ἐπασθμαίνω. *Anhelus*, keichig / P. dycháwiczny / *G.* ἀσθματικὸς, ἀσθμαίνων. *Anhelitus*, schwerer athem / *P.* dech / G. ἆσθμα, κάπος.

Anima, die Seel / das leben / *P.* Duszá / żywot / G. ψυχὴ, πνεῦμα. *Animula.* ein Seelgen / *P.* Duszká / Duszyczká / G. ψυχάριον. *Animalis*, lebendig / *P.* żywiacy / G. ἔμψυχος, ζωτικὸς, ψυχικὸς, ἀνιμώδης. *Animal*, ein thier / *P.* Zwierzę / G. ζῶον. *Animans, idem.*

Animo, ich mach muttig / geb das leben / *P.* śmiáłości dodawam / ożywiam / G. ἐμψυχόω, ζωοποιέω. *Animatus*, gesinnet / *P.* chuć / álbo vmyśl máiacy. *G.* διατιθέμενος. *Animosus*, geherzt / mutig. *P.* mężny / śmiáły / G. ἔνθυμος, θυμώδης. *Animositas*, Manligkeit / P. Męstwo / śmiáłość / *G.* εὐτολμία, θαρραλεότης.

* *Comp: Exanimo*, ich entleibe / tödte / erschrecke / P. vmorzam / zásmucam / przestraszam / *G.* ἄψυχον καὶ ἄθυμον ποιῶ, ἐκπλήττω, ἐκφοβέω. *Exanimus, & is*, tod / P. martwy. ἄψυχος, ἔκψυχος, ἄθυμος, ἄπνοος. *Semianimus, & is* halb tod. *P.* napoły żywy / napoły vmárły. *G.* ἡμιθανής. *Vnanimus*, einhellig / *P.* zgodny / iednostáyny / *G.* ἰσόψυχος, ὁμόθυμος. ὁμόψυχος, *Vnanimiter*, einhelliglich. *P.* zgodnie / iednostáynie / *G.* ὁμοθυμαδὸν, ὁμοψύχως. *Magnanimus*, großmutig / dapffer / *P.* śmiáły / mężny. G. Ἀνδρεῖος, εὔψυχος, μεγαλόψυχος, μεγάθυμος, μεγαλόθυμος, *Pusillanimus*, kleinmütig / P. boiáźliwy / G. μικρόθυμος, μικρόψυχος, ὀλιγόφρων. *Pusillanimitas*, kleinmuttigkeit / P. nieśmiáłość. G. ἀδράνεια, μικροθυμία, ὀλιγοψυχία.

Animus, das gemüt / der verstand / Hertz / muth / will / *Pol.* vmyśl / rozum / wola / G. θυμὸς γνώμη, νοῦς, ἦτορ, διάνοια, ψυχή.

Animaduerto, ich vernehme / vermercke / gebe achtung darauff / P. Baczę / rozumiem. *Item:* ich straffe / P. karzę / G. ἀποσκύπτω, διανοέω, ἐνθυμέομαι. κατανοέω, *Animaduersio*, straffe / P. skaránie / G. ἐπίστασις. *An-*

Annus, ein Jahr/ P. Rok/ G. δωδεκάμηνος, χρόνος, ἔτος, ἐνιαυτὸς, ὧρος. *Annus intercalaris*, ein Schaltjahr/ P. Przestępny rok. G. ἔτος ἐμβόλιμος. *Annuus*, järlich P. roczny/ G. ἐνιαύσιος, ἐτήσιος. *Anniuersarius*, das järlich auff bestimpte zeit widerköpt/ P. Co káżdego roku ná pewny czás bywa. *Annosus*, alt. P. letny/ stáry/ G. ἀπογνώμων, πολυετὴς, μακρόβιος. *Anniculus*, jährig / eines jahrs alt. P. roczny/ G. ἐνιαύσιος, ἐτήσιος. *Annales*, jahrzeit buch/ Chronick/ P. dzieie roczne / G. αἱ ἐνιαύσιαι, ἱστορίαι, χρονικὰ, χρονογραφίαι. *Annona*, Narung / allerley vorrath zur narung / P. pożytki / σίτησις, σιτηρέσιον. *Annotinus*, was zum prouiant gehöret. P. Co ku rocznym pożytkō álbo żywnosci należy.

* *Comp: Biennium*, zwey Jahr/ P. dwie lećie / διετὲς, διετία, διετηρὶς. *Biennis, e*, zweyjährig. P. dwu letny/ G. διετὴς. *Triennium*, drey Jahr/ P. trzy látá/G. τριετία, τριετὴς, χρόνος. *Triennis, e*, dreyjehrig / P. Trzy letny/ *Quadriennium*, Vier Jahr / P. Cztery látá. G. τετραετία, τετραετὴς, χρόνος. *Quinquennium*, fünff Jahr/P. pieć lat / G. πενταετία, πενταετηρὶς, ἔτη πέντε. *Quinquennis*, fünffjehrig / P. pięcioro letny/ &c. *Perennis*, Wehrhafftig/ P. Trwáły / wieczny / G. ἐνδελεχὴς, ἀΐδιος. *Perennitas*, Langwirigkeit / Ewigkeit / *Pol:* Wieczność / wiekuistość/ G. ἐνδελέχεια, ἀϊδιότης.

Annulus, ein ring / P. pierścień / obráczká / δακτύλιος. *Annularis*, der kleine finger / P. Máły pálec. G. δακτυλιώτης, δάκτυλος, παράμεσος.

Ansa, ein öhr / handhabe. P. vcho / rękoieść / *Metaph:* Vrsach / anlaß / gelegenheit / *Pol:* przyczyna powod / λαβὴ, λαβὶς, κωπὴ, ἀφορμὴ. *Ansatus*, das handhaben hat/ P. vcháty. G. ὁ κωπήεις.

Anser, ein Gans/ P. Geś/ G. χὴν. *Anserculus*, ein Genßlein/ P. gąská/ G. χηνάριον, χηνίσκος. *Anserinus*, von einer gans / gensin/ P. gesi.

Anta, thür seiten / thürleisten/ P. Listy okolo drzwi / podwoie/ G. παραστάδες.

Ante, *prepo:* vor. P. przed/

 ἀπεναν-

ἀπέναντι, ἔμπροσθεν, ἐνώπιον, πρόσθε, πρόσθεν, πρόσω. *Aduerb:* vor der zeit/ *P.* przed tym/ G. μικρῷ, πρόσθεν. *Anteactus*, vergangen/ *P.* przeszły/ minely.

Antenna, die Segelstang/ zwerbaum/ *P.* Drewno zaglowe/ naprzeczne/ Rejá. *G.* ἐπίκριον, κεραία, ἰκρίον, καρχήσιον.

Antes, vorgebew/ *P.* ganki przed domem/ álbo inszym budowániem. *G.* παραστάται.

Antia die vordere haarzöpffe der Weiber/ hurenlocken. *Pol.* przedsobne włosy/ wárkocze niewieście/ przyprawki. *G.* προκόμιον.

Anticipo, ich komme vor/ *P.* uprzedzam/ zábieguie. *G.* ἐπικαταλαμβάνω, προκατάρχω, προλαμβάνω. *Antilena*, ein vorderzeug am pferd/ *P.* podpiersień/ chomato/ *G.* λέπαδνα, προστερνίδιον, προστηθίδιον.

Antiquus, alt/ lieb/ wert/ *Pol.* Stáry/ mily/ Szláchetny/ *G.* ἀλαιὸς, ἀρχαῖος, γηραιὸς, παλαιὸς, πρέσβυς. *Antiquitus*, vor alters/ *P.* z starádawná/ *G.* πάλαι, ἀρχαίως, ἄνωθεν. *Antiquo*, ich hebe auff/ stelle ab/ vertilge/ *P.* zátrácam/ gubie/

gubie/ gładze/ káże/ zárzucam/ *G.* ἀποπαλαιόω, ἀκυρόω.

Antistes, ein Fürstender/ Bischoff/ Prelat/ *P.* Przełożony/ Biskup/ Ksiadz/ *G.* προστάτης, ἡ προστάτις. *Antista*, ein Eptissin/ Priorin/ *P.* Ksieni/ Opácichá/ Priyrini. *G.* προστάτις.

Antlia ein eimer/ schöpffgeschir/ *P.* wiádro/ żoraw. *Item*, ein pumpe. *P.* pumpá. *G.* ἀντλία, *Antlare, Exantlare* erschöpffe. *P.* wyczerpáć/ znosić/ zwyciężyć. *G.* ἀντλεῖν.

Antrum ein höle/ grube/ *P.* Jáskinia/ doł/ iama/ *G.* ἄντρον, βυθμὸς, γύαλον, κοίλωμα, χηραμός.

Anus, *us*, ein alt weib/ *P.* bábá/ *G.* γραῖα, γραῖς, πρεσβῦτις, ὀυσὰ, ῥυσὴ, γραῦς. *Anicula*, ein alts weiblein/ *P.* babká/ *G* γραΐδιον. *Anilis*, alte ueterisch/ *P.* stáry/ letny/ zgrzybiáły/ *G.* γραϊκός, γραώδης. *Anus*, *i*, der hinder/ *P* zádek/ posládek/ rzic/ dupá/ śiednicá/ śiedzenie/ *G.* ἀρχός, ἀσελγος, ἕδρα, πυγὴ, πρωκτός.

Anxius, sorgfeltig/ bekümmert/ *P.* troskliwy/ frasowliwy/ pieczołowity/ *G.* ἀχθόμενος, ἀλγεινὸς, πολυμέριμνος, ὀδυνηρός. *Anxietas*, pieczo-

angst/kümmernüs/*P.* stáránie/ pieczołowánie/troská/ smutek frásunek / *G.* ἀνία, ἄλη, ἀδημονία, ἀλύκη, ἀλυσμὸς, ἀπορία. *Anxiè*, sorgfeltig / mit fleis/ P. pilnie/ pieczołowicie/ ἀλγεινῶς. ἀνιαρῶς.

A P.

Apage & apagesis, hinweg mit/ heb dich/troll dich. P. Idź precz podź precz / podź do káta/ G. ἄπαγε, ὕπαγε ἄπαγέ δὴ. *Aper*, ein wild schwein/P. dźiki wieprz/*G.* κάπρος, σύαγρος, χλούνης. *Aprugnus*, wildschweinen/ P. Co iest z dźikiego wieprzá. G. χλούνειος.

Aperio, ich thu auff/öffne/P. otwarzam/wyłożę/ wykładam. G. ἀναμοχλεύω, ἀναπετάω, ἀνοίγω, ἀναπετάννυμι. *Apertus*, offen/ P. odkryty. *Metap:* from/ auffrichtig. P. dobry/szczery prosty/ *G.* ἀκάλυπτος, ἐμφανὴς, ἐμφαντικὸς, καταφανὴς. *Apertè*, offentlich/ auffrichtig. P. Jáwnie/szczerze. G. ἁπλῶς, λαμπρῶς, φραδῶς, φανερῶς.

Apes. ein Bien / Imme / *Pol.* pszczołá/ μέλισσα, μέλιττα, σχαδὼν. *Apicula*, ein binlein/*P.* pszczołká. G. μελίττιον, βύπαις, κίμβικον. *Apiarius*, ein Immen pfleger. *P.* Bártnik. *G.* μελισσεὺς, μελισσοκόμος, μελιττουργὸς. *Apiarium*, ein Immenbanck. *P.* pszczelnik. *G.* μελιττοτροφεῖοι, σμῆνος, μελισσών. *Apiastra*, ein Immenfraß/ P. żołná. *Apiastrum*, Melissen P. kádźilnik/ G. μελισσόφυλλον.

Apex, ein knopff / oder oberste spitze. P. Wierzch álbo szpicá v káżdey rzeczy. G. ἀκὶς, κεραία, ἄκρον, κολοφὼν, λόφος.

Apica, ein Schaff das kein woll am bauch hat. *P* owcá ná brzuchu goła. *G.* σφηκώδη, πρόβατα.

Apina, Nuß mit weichen schalen. *P.* Orzechy miekka szczeszuie álbo skorke máiące. *metaph.* Vnnütze ding. *P.* niepożyteczne rzeczy.

Apocha, ein Qwitantz. P. kwit. ἀποχὴ.

Apodes, Maurschwalben. P. Jrzyki. *G.* ἄποδες.

Apologia eine verantwortung/ vertheidigung. P. Odpowiedź/ wymowká/ obroná. *G.* ἀπολογία.

Apologus, ein gedicht/ oder fabel. P. Powieść/ baśń/ bayká. G. ἀπόλογος.

Apophoretum, ein Newjahrsgabe. P. Kolędá. *G.* ἀποφόρητον.

Aposta-

Apostata, ein abtrünniger / P. odstepcá / Lázeká. G. ἀποστάτης. *Apostasia*, ein abfall / P. odstapienie / Lázekánie.

Apostema, ein Geschwer / *Pol:* Wrzod / Nádecie / Puchliná / záiatrzenie.

Apotheosis, vergöttung / eine erhöhung eines Menschen zu einem Gott oder heiligen / P. Kánonizowánie / poświecenie / gdy kogo w lidzbe świetych policzą / G. ἀποθέωσις.

Appello, as, ich nenne / P. zowie / *Item* ich appellire / beruffe mich an eim andern Richter / P. Appelluie / Odzywam sie / álbo odwoływam sie / ku wyższemu Práwu álbo Sedziemu. G. ὀνομάζω, κλήζω, κυριάζω, ἀποκαλῶ. *Appellatio*, eine beruffung für ein höhern Richter / P. Appelácia / odwołánie do wyższokiego práwá. G. φώνησις, προσηγορία. *Cætera vide in pello.*

Apricus, Sonnechtig / *Pol:* Słoneczny / ku Słońcu obrocony. P. εὐειλος, εὐήλιος, παντάσκιος, προσείλιος. *Apricor*, ich lig an der Sonnen / P. Ná słońcu sie chowam / G. εἱληθερέωμαι. ἡλιάζομαι. *Apricitas*, Sonnenwerme / P. pogodá / G. εἵλη, ἡλιαία.

Aprilis, der Aprill. P: Kwiecień. G. ἀνθεστηριὼν, ξανδικὸς, ἀπρίλλιος, ἀπρῖλις.

Aptus, geschickt / beqwem / P. godny / słuszny / G. ἐπιδέξιος, εὐμολος, πρόσφορος, ὑπομαλής. *Apto*, ich füge / ordne / P. zstossuie / nárzadzam / sporzadzam / G. ἀράω, ἄρω, ἁρμόττω, ἁρμόζω, ἀρτάω, κατακοσμέω.

* *Comp: Ineptus*, vngeschickt / P. nietráfny / niegodny / niesłuszny / mierzony / błázeński. P. ἀνάρμοστος, ἀπειρόκαλος, ἀρχαῖος, ἀφυής. ἄτοπος. *Ineptia*, vngeschickligkeit / thorheit / P. Błazeństwo / nietráfność / G. ἀκοσμία, ἀναρμοστία, ἀτοπία, ἀπειροκαλία. *Ineptio*, ich thue nerrisch / P. błáznuie / G. ὑθλέω, ἀκοσμέω, ἀτακτέω.

Apto, ich füge herzu. P. przymierzam. *Coapto*, ich füge zusammen. P. zstossuie / przyrownywam iedno z drugim.

Apud præpos: Bey / P. v. przy. G. πρὸς & παρά.

A Q.

Aqua, wasser. P. wodá. G. ὕδας ὕδωρ, ὕδος, χεῦμα. Aqualiculus, ein sewtrog. P. świnie koryto/ Metaph der bauch. P. brzuch. G. γάστρων, ὑδρορόα. Aquarius, Wasserman/ P. Wodnik. G. ὑδατινός. Aquaticus & aquatilis, das im wasser lebet. P. wodny/ co woda albo w wodzie żywie. P. ὑδρηλός, ὑδατώδης. Aquatus, wessericht. P. woda mieszány. G. ὑδαρής, ὑδρανθείς. Aquosus, vol wasser/ wessericht. P. wodnisty. G. ὑδατόεις, ἔνυδρος. Aquilegium, ein wasserpful. P. kałuża/ lugowisko. G. κρανός. Aquor, aris, ich schöpffe/ oder hole wasser. P. czerpam wode. Item: ich trencke. P. nápawam. G. ὑδρεύω, ὑδρεύω.

Aquila, ein Adler/ P. Orzeł G. ἀετός, αἰετός. Aquilinus, Adlerisch/ von eim Adler. P. Orłowy. G. ἀέτειος.

Aquilo, der Nordwind. Pol. Wiatr pulnocny. G βορέας. Aquilonaris, gegen Norden. P. pulnocny. G. βόρειος, βορειαῖος.

Ara,

A R.

Ara, ein Altar. P. Ołtarz/ G. βωμός, ἱεράν, θυμέλη.

Aranea, ein spinweb. P. pájęczyná. G. ἀράχνη. Araneus, die Spin. P. pájąk. G. ἀράχνης, ἔλκος.

Arbitror, ich achte/ vrteyle. P. mniemam/ sądzę/ baczę/ rozumiem. G. διαιτάω, διαλαμβάνω, λογίζομαι, νομίζω, οἴομαι. Arbiter, ein schiedman. P. iednacz/ rozeznawácz/ rozprawcá/ rozjemcá. G. διαιτητής, δοξαστής, διαγνώμων, ἐπικριτής. Arbitrarius, gutwillig/ dem willen vnterworffen. P. dobrowolny/ zdániu nászemu podległy. G. διαιτητικός, προαιρετός. Arbitrium, eine meynung/ entscheidung. P. mniemánie/ zdanie/ wola/ wyrok Sedziego/ skazánie. G. τὸ δοκοῦν, ἡ δίαιτα.

Arbor, ein baum. P. drzewo. G. δάς, δένδρος, δένδρον, δρῦς. Arbuscula, ein beumlein/ P. drzewko. G. δενδρύφιον. Arboreus, bawmig. P. drzewny/ G. δενδρώδης. Arboresco, ich werde zu einem baum/ wachs wie

ein

ein baum. P. sstawam sie drzewem / roste iako drzewo / zarastam. G. δενδρέομαι. Arbustum, ein baumgarten / gesteud. P. Chrost / Sad / Szczepnik / choynia. G. δενδρών, θάμνος.

Arbutus, alias *Vnedo*, ein Baum bringt frucht wie Kirschen. P. Trzesnia. G. ἡ κόμαρος. *Arbutum*, die frucht dauon / hagapffel. P. Trzesnia. G. μεμαίκυλον, μεμήκυλον, τὸ κόμαρον.

Arca, ein kist. P. skrzynia / truna / trumna. G. θήκη, γαζοφυλάκιον, κίστη, ζύγαστρον / ζυγάστριον. *Arcula*, ein kistlein. P. skrzynka / skrzyneczka. G. ἀργυριοθήκη, ἀρμάριον. *Arcularius*, ein Tischler / Schreiner. P. Cieśarz / Stolarz.

Arcanus, heimlich. P. taiemny. G. ἀπόκρυφος, κρύφιος. *Arcana*, *orum*, heimligkeiten. P. taiemnice. G. ἀπόρρητα, μυστήρια. *Arcanò*, heimlicher weise. P. potaiemnie. G. ἐν ἀποῤῥήτοις.

Arceo, ich treibe hinweg / wehre / hindere. P. odganiam / odpadzam / niedopuszczam. G. ἀλεξέω, ἀνακόπτω, ἀνείργω, ἀπείργω / ἀποσοβέω.

* *Comp:* *Coërceo*, ich halte im zwang /

zwang. P. powściagam / vśmierzam. G. καθείργω, ἀναχαιτίζω. *Exerceo*, ich übe / mache müde. P. ćwicze / vmeczam / G. ἀσκέω, γυμνάζω, κονίζω, μελετάω. *Exercitatus*, geübt. P. wyćwiczony. G. ἀσκητὸς. *Exercitium*, ein vbung. P. ćwiczenie. G. ἄσκημα, ἄσκησις, γυμνασία, γύμνασμα. *Exercitus*, *us*, ein Kriegsvolck. P. Zastep / woysko. G. δύναμις, σύνταγμα. *Exercito*, ich vbe stets. P. pilnie albo vstawicznie ćwicze. *Exercitatio*, fleissige vbung. P. ćwiczenie. G. γύμνασις, γυμνασία, μελέτη.

Arcesso, ich beschicke oder klage an. P. zawolam / przyzywam / oskarżam. G. μεταπέμπω, ἐκκαλέω.

Arcera, ein bedeckter wagen / P. Woz nákryty / Rydwan. G. λαμπήνη, ὄχημα.

Archimagirus, Küchenmeister. P. Kuchmistrz. G. ἀρχιμάγειρος.

Architectus, ein Werckmeister. P. cieślá / ciesielski mistrz / G. ἀρχιτέκτων, οἰκοδομικὸς, οἰκοδόμος. *Architector*, ich bawe. P. budu

buduie. *Metaph:* ich reine an. P. poduſzczam/ podſzczuwam. przyczyne dawam. G. ἀρχιτεκτονεύω. *Architectura*, Bawkunſt/ P. Miſterſtwo / albo nauka/ okolo budowania. G. ἀρχιτεκτονική.

Architriclinus, ein Hoffmeiſter. P. Marſzalek / żerca. G. ἀρχιτρίκλινος.

Archiuum, ein kammer / da die gemeinen brieff / bücher / bewahret werden. P. Mieyſce / ſklep/ kedy ziemſkie albo mieyſkie ksiegi / chowaia / Almaria. G. ἀρχεῖον.

Arcto as, ich truck zuſammen. P. ciſne/ potlaczam. G. στένω, στείνω, στείβω. *Arctus*, eng/ gedrang P. ściſly/ ciaſny. G. στενός. *Comp: Coarcto*, idem.

Arctos, ein bår oder herwagen am himel. P. niedzwiedz/ albo woz niebieſki. G. ἄρκτος. *Arctous & Arcticus*, das gegen Mitternacht iſt P. pulnocny. G. ἀρκτῷος. *Arctophylax*, der Wagenman. P. Woznica. G. ἀρκτοφύλαξ.

Arcus, ein bogen. *Item*, ein Schwibbogen. P. ſklep. G. τόξον, ἀψὶς, καμπή. *Arcuatus*, gekrůmmet / gewelbet. P. zakrzywiony / ſklepiſty. G. ἀγκύλος, καμπύλος.

Ardea, ein reiger. P. czapla. G. ἐρωδιός.

Ardelio, ein vnruhiger menſch/ Lotterbub. P. Oſzuſt / Natret/ Wſzeteczink / Wyrwa. G. πολυπράγμων.

Ardeo, ich brenne. P. gore. *Metaph:* ich habe brunſtig lieb. P. ſerdecznie miluie. G. αἴθομαι, αἴθω, δέομαι, καίομαι, πυρόομαι, πυρέσσω. *Ardeſco* ich entzůnde mich/ werde inbrůnſtig. P. zapalam ſie/ zagorywam ſie. G. διακαίομαι, περιφλέγομαι. *Ardor*, brunſt/ begierd. P. goracosc/ znoy/ chciwosc/ zadza. G. διάκαυσις, καύσων, καῦμα. *Ardens*, brunſtig/ begierig. P. zapalony/ chciwy. G. καιόμενος, καυστικός.

Arduus, hoch/ ſchwer. P. wyſoki/ cieſzki/ trudny. G. ἀκρότομος, ἀνάντης, δύσβατος, ὄρθιος, προσάντης.

Area, ein platz. P. plac/ siedliſko. *Item* ein tenn. P. boiewiſko/ klepiſko. *Item*, ein gartenbet. P. lecha/ zagon. G. ἀλωὰ, ἀλωνία, ἅλως, ἀλὼς, ἔδαφος, πέδον.

Arena, sand/ P. piasek: G. ἄμαθος, ἄμμος, κρόκη. *Arenosus*, sandig. P. piaßczysty. G. ἀμαθόεις, ἀμμώδης.

Areo, ich bin dürr. P. schne. G. αὐαίνομαι, αὐχμέω, σκλέω. *Aresco*, ich verdorre/ werde trucken. P. schne / vsycham. G. ἄζομαι, αὐαίνομαι. *Aridus*, dürr. P. suchy. G. ἀζαλέος, αναλεος, αὖος. *Ariditas*, dürre. P. suchość. G. ἄκαυσις, ἀζοκρότος, αὐχμός. *Arefacio*, ich mache dürr / truckene/ P. suße. G. αὐαίνω, ἀφαύω, σκελετεύω. *Exareo, exaresco*, ich werde dürr. P. wysycham. G. ἀπομαραίνομαι, ξηραίνομαι.

Argentum, Silber. P. Srebro. P. ἀργύριον, ἄργυρος, κηφὸν. *Argenteus*, silberin. P. srebrny. G. ἀργύρεος, ἀργυροῦς, ἀργυρεῖος. *Argentifodina*, ein silbergrube/ silberbergwerck. P. gory srebrne. G. ἀργυρεῖον, ἀργυρωρυχία.

Argilla, leim. P. glina. G. ἄργιλος, *Argillaceus*, leimen. P. gliniany. *Argillosus*, leimecht. P. gliniasty. G. ἀργιλώδης.

Arguo, ich schelte / straffe. P. łaie / karze / strofuie. *Item*: ich beweise/ vberzeuge. P. dowodze. G. βασανίζω, διελέγχω, βασανίζω, καταγινώσκω. *Argumentum*, ein beweis. P. dowod / potwierdzenie. *Item*, ein inhalt/ P. Summa krotkiemi słowy ogarniona. G. ἀφορμὴ, δεῖγμα, δεῖξις, λόγος, ἐνθύμημα, περιοχὴ, ὑπόθεσις. *Argumentor*, ich argumentire/ beweise/ schliesse. P. dowodze. G. ἐπιχειρέω, συλλογίζω. *Argumentatio*, eine beschliessende rede. P. dowodzenie. G. ἐπιχείρημα, συλλογισμός. *Argumentosus*, das viel bewerungen hat. P. dowodny.

Argutus, klug/ listig/ spitzfündig. P. madry / chytry / ostrego rozumu / dowcipny. *Item*, hell. P. głośny / brzmiacy / G. ἀγχίνοος, ἐλεγκτικὸς, κομψὸς, λεπτολόγος. *Argutiae*, spitzfundigkeit. P. madrość / chytrość / subtilność. G. ἀγχίνοια, κομψεία. *Argutor, aris*, ich brauche spitzfundigkeit. P. chytrze sie obchodze. G. λεπτολογέω, μικρολογοῦμαι, ἀντιλογέω. *Argutator*, ein klügling. P. mędrela/medrek. G. ἐπιχειρηματικός.

Aries, ein Widder/ ein Hammel. P. Baran/ Skop. G. κρίλος,

λὸς, ἐῤῥὰς, σίλ☉. *Item* ein maurbrecher. P. Táran/ dziálo/ ktorym mury tluka. *Arieto*, ich stosse/ stoß. P. trykam. G. κεροκοπέω, κριά-ίζω. *Arietinus*, Widerin. P. Báráni/ Skopowy. G. κρίιν☉.

Ariolus, ein Warsager. P. Wießczek/ Práktykarz. G. χρησμῳδὸς, χρησμολόγ☉, θεσπιωδὸς, μάνθις. *Ariolor*, *aris*, ich sage war/ ich errate. P. práktykuie/ gadam. G. θεσπίζω, μαντεύομαι, χρησμολογέω, χρησμῳδέω.

Arista, der stachel am ähre/ P. ośc v klosá. G. ἀθήρ, ἀνθέρι.

Aristocratia, ein regiment/ da die besten vnd fürnemsten regieren. P. rzadzenie/ pánowánie/ gdzie známienitßy rzecz pospolita spráwuia. G. ἀριστοκρατία.

Arma, waffen zum streit/ oder allerley gezeug. P. zbroiá/ broń woienna/ álbo wßelákie naczynie. G. ὅπλα, ὅπλον, σάγη, σκεῦη, ἀλεξητήριον. *Armarium*, ein kensterlein/ spund. P. Almária/ ßáfá G. χρυμεῖα, πυργίσκ☉. *Armatura*, rüstung. P. Zbroiá/ woienny rußtunek. G. ὁπλι-

G. ὁπλισμὸς, πανοπλία, ὅπλισις, παντευχία.

Armo, ich bewaffne. P. vzbroie/ w zbroie vbieram. G. διασκευάζω, θωρακίζω, θωρήσσω, καθοπλίζω, ὁπλίζω. *Armatus*, gewapnet. P. vzbroiony/ w zbroie vbrány. G. αἰχμητὴς, ἔνοπλ☉, ὁπλιστὴς, πολεμιστής.

* *Comp: Exarmo*, *Dearmo*, ich leg die waffen ab. P. z zbroiey rozbieram. G. ἀφοπλίζω, ἐξεναρίζω. *Inermis*, wehrloß. P. bezbroyny/ ktory sie niema czym bronić. G. ἀθώρακισ☉, ἄνοπλ☉, ἀτευχὴς, ἄσκευ☉. *Armiger*, ein Schwertführer/ Troßbub. P. Chlopiec/ Pácholek/ ktory miecz zá pánem nośi. G. ἔνοπλ☉, ὁπλίτης, πελταστὴς, ὁπλοφόρ☉. *Armamenta*, Rüstzeug/ allerley werckzeug. P. Sprzet rozmáitych rzeczy. G. τὰ ἐργαλεῖα, τὰ σκεύη, τὰ σκευάσματα. *Armamentarium*, Zeughauß. P. Dom gdzie dziáła/ y inße rustunki woienne chowáia/ Caikaus. G. σκευοθήκη, ὁπλοθήκη, ἐξαρτήσιον.

Armentum, gros Vich/ P. rogáte bydlo/ stádo. G. ἀγέλη, βο-

λη, βοΐον, βουκόλιον, αἰπόλιον, ποίμνιον. *Armentarius*, Viehirt. *P.* Pásterz/ *G.* ἀγελάρχης, βουκόλος, βουφορβος, βοτρόφος. *Armentalis*, dem Vieh zugehörig. *P.* bydlecy/ ſtádny. *G.* αγελαιος, βουκολικὸς.

Armus, die ſchultern oder achſeln. *P.* lopátka / vdziec. *G.* ὦμος, ἀκρωμια, επωμις. *Armilla*, ein armband. *P.* Mánelly / czápragi. *G.* βραχιονιστὴρ, μολουχιον, ψαλλιον, ψέλλιον.

Aro, ich ackere/ ehre/ pflüge *P.* orze/ rola ſpráwuie. *G.* αλοκίζω, ἀροτρευω, ἀρόω. *Aratrum*, ein pflug. *P.* plug. *G.* ἄροτρον, γηότομον, ὄφνις. *Arator*, ein Ackerman/ *P.* Oracz. *G.* ἀροτὴρ, ἀροτεύς. *Aratorius*, zum ackern gehörig. *P.* plużny / rolny.

* *Comp: Exaro, idem quod ſimplex, metaph:* ich ſchreibe. *P.* piße.

Aromata, atum, gewürtz. *P.* ziele/ korzenie. *G.* ἀρώματα. *Aromaticus*, mit gewürtz zugericht. *P.* korzenny. *G.* ἀρωματικος. *Aromatarius & Aromatopola*, ein Würtzkremer. *P.* Kramarz / Aptekarz.

Arra, æ, & arrhabo, ein pfand/ Gottspfennig. *P.* zádatek/ groß Swietoiáńſki/ *G.* ἀρραβὼν, ενεχυρον, ὑποθηκη. *Arrare & Subarrare*, verdingen. *P.* Smowić / vrzadzić.

Ars, Kunſt. *P.* Náuká. *Item:* Liſt/ betrug. *P.* chytrość. zdrádá/ fortel. *Item:* handtierung. *P.* rzemioſlo. *G* μέθοδος, τέχνη, τεχνοσυνη. *Artificium, idem. G.* τέχνη, ἐπίνοια, ευτεχνία, εὐχειρία.

Artificioſus, Kunſtreich. *P.* Miſterny/ foremny. *G.* δαιδάλιος, ἔντεχνος.

Artifex, ein Künſtler/handwercker. *P.* Rzemieśnik. *G.* δαημων, σοφιστης, τεχνιτης, δημιοεργος.

* *Comp: Iners*, faul/ müſsig/ *P.* Nieumiejetny / Nieuk. *G.* ἀεργος, απραγμων.

Inertia, Faulheit. *P.* Nieumiejetność. *G.* αεργια, ῥαθυμια, ἀργια, ἀτεχνια, ἀπραξια.

Solers, Klug / geſchwind *P.* mądry/ roſtroprny. *G.* ἀγχίνοος, ἐπιστρεφὴς.

Solertia, klugheit/geſchwindigkeit. *P.* mądrość/vmiejetność. *G.* ἀγχινοια, ἐπιστρεφεια.

Artemiſia, Beyfuß. *P.* Bylicá.

Arteria, Pulsader. P. oddechna żyłá / pulsowa żyłá. G. ἀρτηρία.

Artocreas, ein Pasteten. P. pástet.

Artus, ein gliedmaß/glied. P. staw / członek. G. μέλη, τὰ ἄρθρα. *Articulus*, ein klein glied. P. członeczek. G. ἄρθρον, ἁρμὸς. *Articularis*, den gliedern zugehörig. P. członkowáty. G. ἀρθρίτις.

Arvina, Schmer. P. Sádło. G. κνίσσα, λίπος, πιμελή.

Aruncus, geißbart. P. koźia brodá/podgardlek. G. ἠρύγγος.

Arundo, ein Rhor. P. trzciná / laská. G. δόναξ, κάλαμος, λωτὸς. *Arundineus*, Rohrechtig. P. trzcinny. G. καλάμινος, καλαμόφυλλος. *Arundinetum*, ein Rohrbusch. P. Mieysce/ gdźie trzciná roście. G. δονακῶν.

Aruspex, Warsager / auß beschawung der eingeweit der geopferten Thieren. P. práktykarz álbo Wieszczek / z oglądánia wnętrzności bydląt ofiárowánych. G. θυοσκόπος, ἱεροσκόπος, ἱεροσκοπέων, σπλαγχνοσκόπος.

Aruspi-

Aruspica, ein Warsagerin. P. práktykarká / Wieszczká / Czárownicá. *Aruspicina*, die kunst warzusagen. P. náuká tákowego práktikowánia. G. ἱεροσκοπία, ἱεροσκοπική.

Arvum, ein gebawter acker/ P. sprawna rola. G. ἄρουρα, ἀρούριον.

Arx, ein Schloß / Burg. P. Zamek / Twierdza. G. ἀκρόπολις, ἔρυμα, ὁρμητήριον, ἄκρα.

A S.

As, & *Assis*, das gantz eines jeglichen dinges das man in 12. theil theilet. P. káżda rzecz cáła / ktora sie ná dwánaście części dźielić może / funt/ wagá. G. ἀσσάριον. *Partes eius sunt*, *As*, ein Silber Grosch / oder Meißnisch Grosch / vnnd nach Polnischer Müntze / zween schilling. P. dwá Szelagi.

Deunx, eilff pfenning. P. iedenaście pieniedzy. G. ἐνδεκάμοιρος, ὅλος, ἑνὸς, δέοντος.

Dextans, zehen pfenning. P. dźiesięć pieniedzy. G. ὁ καὶ ἡ δεκάμοιρος, ὅλος, δυοῖν, δεόντοιν.

Dodrans,

Dodrans, neunpfennig. P. dźiewieć pieniedzy. pulgroßá. G. τριμόριον, τριμοιρία, σπιθαμή. *Bes*, acht pfenning. P. ośm pieniedzy. G. διμοιρία. *Septunx*, sieben pfenning. P. śiedm pieniedzy. ἑπτάγκιον. *Semis vel semißis*, sechs pfenning. P. ßeść pieniedzy/ ßeląg. G ἥμισυς, ἑξάγκιον. *Quincunx*, fünff pfenning. P. pieć pieniedzy. *Quadrans*, vier pfenning. P. cztery pieniadze/ G. [illegible] τεταρτημόριον. *Triens*, drey pfenning. P. Trzy pieniadze/ kwártnik. G. τριτημόριον. *Sextans* zwen pfenning. P. dwá pieniadzá. G. ἑκτημόριον *Vncia*, ein pfenning. P. pieniadz. G. δωδεκατημόριον, τȣ̃ ὅλȣ, οὐγγία. *Semiuncia*, ein heller P. pul pieniádzá / hálerz. G. τὸ τῆς οὐγγίας ἥμισυ. *Teruntius*, ein vierd theil eines Aßis. P. czwarta cześć aßis / to ieſt/ trzy pieniadze.

Asarum, Haselwurtz. P. kopytnik. G. ἄσαρον.

Ascia, ein Zimmerbeil. P. Topor ciesielski. G. σκέπαρνον, λαξευτήριον. *Ascio, as*, ich Zimmere/ behawe. P. ciosam / zrabam/ nákárbuie ku ciosániu. G. πελεκίζω, σκεπαρνίζω.

Ascopera, ein Felleisen. Pol. Sumki/ skorzany wor/ tlomak. G. ab ἀσκὸς & πήρα.

Asinus, ein Esel. P. Osiel / G. [illegible], κανθών. κιλλος, ὄνος, κάνθις, *Asinarius*, eseltreiber. P. oslarz. ὀνηλάτης, [illegible]. *Asellus*, ein Eselein. P. osielek. *Item*: Stockfisch. P. Sztockfiß. G. ὀνάριον, ὀνίδιον, ὀνίσκος, πῶλος, ὄνȣ.

Asper, rauch/ scharff. P. chropowáty / niegladki/ oſtry/ surowy / przykry. G. ἀσκελής, δεινὸς, σκληρὸς, τροπαλὸς, τραχὺς. *Asperitas*. rauche/ herbe. P. srogość / nieludzkość. G. ἀνωμαλία, κέρχνωμα, τραχύτης, ὀκρίς. *Aspero*, *Exaspero*, ich mache rauch / grausam / ich erhetze / erbittere. P. przykrze / chropowáto czynie / pobudzam/ rozdrazniam / ziatrzam. G. ἀγριόω, ἀγριαίνω, κατακομένομαι, ὀκρυόω.

Aspernor, *vide sperno*, ἀμελέω, καταφρονέω.

Aspis. *idis*, ein klein giffige schlange P. rodzay wezow málych á iadowitych. G. ἀσπίς.

Asplenum. Hirschzunge. Pol. Stonogowiec.

Assentor, G. θωπεύω, κολακεύω. vide Sentio.

Asser, ein Bret / Dil. P. Deská / Dyl / Dránica. G. σανίς. Asserculus, G. σανίδιον, & Assula, ein bretlein / schindel / spon. P. Deszczká / szkudlá / gont / wior / wiorek / szpunt. G. κάρφος, σχιδίον, σκίρος, σκιδιον. Coasso, ich füge breter zusammen. P. spoiam / álbo zbijam deski wespołek / záßpuntuie.

Asseuero, G. διατείνομαι. vide Seuerus.

Asiduus, emsig / fleissig. P. vstáwiczny pilny. G. ἐπιμελὴς, ἀσκελὴς. παλινδινητος. Asiduitas, emsigkeit / fleis. P. pilnośc / vstáwicznośc. G. ἐκτένεια, ἐπιμέλεια, ἐνδελέχεια. Asiduè, stets. P. vstáwicznie bezprzestánku. G. ἐκτενές, ἐπιμελῶς.

Asso, ich brate. P. piekę. G. ἀνθρακίζω, ὀπτάω. Assus, gebraten. P. pieczony. G. ὀπτός. Assatura, ein braten / P. pieczenia / pieczątká. G. ὄπτημα.

Asthma, das keichen. P. dychawica. G. ἆσθμα. Asthmaticus, der das keichen hat. P. dychawiczny. G. ἀσθματικός.

Astrum, ein gestirn. P. wielogwiazd. G. ἄστρον. Astronomia, Sternkunst / außlegung des Gestirns. P. Náuká gwiazdárská / gwiazdozorstwo. Astronomus, der solche Kunst weis / Sterngucker. P. gwiazdozorcá. Astrologia, Prognosticier Kunst auß des Himmels lauff. P. Náuká práktykowánia z biegu niebieskiego. G. ἀστρολογία. Astrologus, ein Sternseher / P. Práktykarz, G. ἀστρόλογος.

Ast coniunct: Aber. P. Ale. G. αὐτάρ.

Asturco, onis, aliàs Gradarius, & Tolutarius, ein Zeltroß / zelter. P. Jnochodnik / Bachmát. G. ὀβάδην, πορευόμενος, ἠρεμαίως, βαδίζων.

Astus, us, & Astutia, listigkeit / geschwindigkeit. P. Chytrośc / G. δολοφροσύνη, πανουργία, ἀστυκὴ δεινότης. Astutus, gescheid / listig. P. Chytry. G. φρόνιμος, πανοῦργος. Astu & astutè, listiglich. P. zdrádą / zdrádnie / zdrádliwie. G. πανούργως, κερδαλέως.

Asylum, ein freyheit. P. vciecżká. G. ἄσυλον, ἱερόν.

A T.

At, *Coniunct:* Aber. P. Ale. G. ἀλλὰ, ἀλλὰ μὴν, δὲ καὶ τοι τοίνυν.

Ater, schwartz. P. czarny. G. αἰθὸς, μέλας. *Atramentum*, schwertze/ dinten. P. czernidło/ inkaust. G. ἄλαβα, θολὸς μέλαν, γραφικὸν μέλαν. *Atramentarium*, ein dintenfaß. P. kálámarz. G. μελανοδοχεῖον.

Atrium, ein Vorhoff. *Pol.* Podworze / Sień / plác / ganek / Sala. αὐλαία, μέλαθρον, πυλὼν. *Atriensis*, ein Portner. P. Wrotny/ Odźwierny. G. αὐλικὸς.

Athleta, ein Kempffer/ fechter. P. Zápaśnik / Szermierz. G. ἀθλητὴς, ἐπαγωνιστὴς. *Athlotheta*, der Fechter oder Kempffer oberman. *P.* przełożony miedzy zápaśnikámi. G. ἀθλοθέτης. *Athleticus*, starck / gesund. *P.* mężny / zdrowy. G. ἀθληθικὸς.

Atque, *Coniunct: Cop:* Und/ *P* A/ Y/ teſz. *Interdum pro quàm*, weder. *P.* Niżli. G. καὶ.

Atqui Cõiunct: Aduers: aber/ *P.* ále / y owszem. G. ἀμέλει, ἀλλάμην.

Atri-

Atriplex, Melden. P. Łoboda. G. ἀδράφαξις, ἀνδράφραξις.

Atrox, grausam. *P.* srogi/ okrutny. G. ἀμείλιχος, ἀνόσιος, χαλεπὸς. *Atrocitas*, grausamkeit. *P.* srogość/ okrutność.

Attagen, *inis*, ein Birckhan. *P.* Cietrzew. G. ἀτταγᾶς.

A V.

Auarus, geitzig/ karg. *P.* łákomy/ skąpy. G. φιλάργυρος, πλεονέκτης, φιλοκτήμων, φιλοχρήματος. *Auaritia*, der geitz/ kargheit. *P.* łákomstwo/ skąpość / skepstwo. G. ἀνελευθερία, πλεονεξία, φιλαργυρία.

Auceps, ein Vogler. *P.* ptásznik. G. ἰξευτὴς, ὀρνιθευτής. *Aucupor* ich fange vogel/ oder stelle auff vogel. *P.* łowię ptaki. *Itẽ*: ich trachte nach P. stáram się/ pilnuię/ szukam. G. θηράομαι, ἰξεύω, ὀρνιθοθηρῶ. *Aucupiũ*, vogelfang. P. myślistwo. *Metaph:* ein ranck/ fortel/ gewin. *P* fortel/ zysk. G. ὀρνιθοθήρα, θήρατρον, ἰξευτήριον.

Audeo, ich bin kün/ ich darff/ wage es. *P.* śmiem/ iestem śmiáły. G. ἀποτραχύνω, ἄυσω, θαρσέω, τολμάω,

μάω. *Audax*, kün. P. śmiały. G. ἀθαμβ⊗, ἄφοβ⊗. *Audacter*, vnuerzagt. P. śmiele. G. ἀπηλεγέως, τελμηρῶς.

Audio, ich höre. P. słyßę. G. ἀκάζω, ἀκέω, ἐπακέω. *Auditus*, das gehör. P. słuch. G. ἀκρόασις. *Auditor*, ein zuhörer. P. słuchácż. G. ἀκουστικὸς, ἀκουστής. *Auditorium*, ein ort da man list vnnd zuhöret. P. mieysce ku czytániu y słuchániu. G. ἀθήναιον, ἀκροατήριον.

* *Comp: Exaudio*, ich erhöre. P. wysłuchawam. G. εἰσακέω. *Obedio*, ich horche. *vide suo loco.*

Auellana nux, ein haselnus. P. laskowy orzech. G. ἡρακλεωτικὴ καρύα, ἡρακλεώτης.

Auena, haber. P. owies. G. αἰγίλωψ, βρῶμ⊗, ὄλυρα. *Auena sterilis*, flockhaber. P. owsik / śnieć owsiána. *Auenaceus*, & *Auenarius*, haberin. P. owsiany. G. ὁ καὶ ἡ βρώμει⊗.

Aueo, ich begere. P. żądam / prágnę / chce mi sie. G. ἐπιθυμέω, ἐφίεμαι, χλίχομαι. *Aue*, Gott grüß dich. P. bądź pozdrowiony. *Auidus*, begierig. P. chciwy / łákomy. G. ἐραστὴς, ἐπιθυμητικὸς.

Auiditas, begierde. P. chciwość. G. ἔφεσις, ἐπιθυμητικὸς.

Auerrunco, *vetus Verbum*, ich neme / treibe hinweg. P. oddalam / odrzinam / odżeniam. G. ἀποτρέπω, ἀποπέμπω.

Augeo, ich mehre. P. mnożę / przymnażam. G. αὐξάνω, αὔξω, συνάγω. *Augesco*, ich neme zu. P. pomnażam się / zámagam się. G. ἐπιδίδωμι, ἐπιλαμβάνω. *Augmentum* & *Auctio*, eine mehrung. P. pomnożenie. G. αὔξησις, ἀγορασία, πρᾶσις, πώλησις.

Auctio etiam significat, ein gant / offentliche außruffung vnd verkeuffung. P. Szperowánie / ßácowánie / poprzedawánie. G. ἀπαρτία, πανπρασία, ἀγορασία. *Auctionor*, ich vergante / verkeuffe. P. Szperuię / ßácuię / poprzedawam. *Auctionarius*, ein gantmeister / P. ßperownik / przedawcá. G. ὁ τῆς δημοσίας πράσεως. *Auctor*, ein mehrer. P. pomnożyciel. G. αὐξηθής. *Auctrix*, ein mehrerin. P. pomnożycielká. *Auctarium*, ein zugab. P. przydátek. G. ἐπίβλημα, ἐπίμετρον.

Auguror, ich weissage auß dem gesang der vogel. P. praktykuie / obiecuie z lotu ptaßego. G. διασοχάζομαι, οἰωνίζωμαι, ὀρνιθεύομαι. μαιτεύομαι. *Augur*, ein Weissager. P. Wießczbiarz / Wießczek / Praktykarz. G. οἰωνομάντης, οἰωνοπόλ☉. *Augurium*, weissagung. P. wießczba / wrozba. G. κληδὼν, οἰωνὸς, ὄρνις, οἰωνομαντικὴ. *Inauguro*, ich weihe ein / nehme an zu einem ampt. P. przyimuie / albo wsadze na iaki vrzad. G. αἰσιόω, ἐποιωνίζομαι.

Augustus, *adiect:* herlich / heilig / groß. P. sławny / zacny / znamienity / panski. G. ἀξιοπρεπὴς, ἐρήβοι☉, σεβάσμ☉, ἱερὸς, γεραρὸς. *Substan:* der Augstmonat / *aliàs Sextilis*. P. Sierpien. G. ἄυγυς☉, βοηδρομιὼν.

Auis, ein Vogel. P. ptak. G. ἱερεῖον, ὄρνεον, ὄρνις. *Auicula*, ein Vögelein. P. ptaßek. G. ὀρνίθιον, ὀρνιθάριον. *Auiarius*, ein Vogler. P. ptaßnik. G. ὀρνιθοκόμ☉. *Auiarium*, ein vogelbawer. P. klatka. G. ὀρνίθων.

Aula, ein Saal / Fürstenhauß. P. Dwor / palac. G. ἀυλὴ, βασίλειον. *Aulicus adiect:* höfisch. P. Dworski. *Substant:* ein Hoffman. P. Dworzanin. G. ἀυλικὸς, ἐπάυλει☉.

Aulaeum, ein Teppich / Tapecerey. P. Opponá. G. ἀυλαῖαι.

Aura, Lufft. P. powietrze / wiatrek / pogoda. G. ἀτμὴς, αὖρα, πνοὴ.

Aurata, ein Forell / Lachsfahr. P. pstrag. G. χρυσόφρυς.

Auriga, ein Furman. P. woźnica / Forman. G. ἡνίοχ☉, ἁρματηλάτης. *Aurigor*, *aris*, ich führe. P. woze. G. ἐλαύνω, ἡνιοχέω.

Aurigo, *inis*, die Geelsucht. P. zolta niemoc. G. ἴκτερ☉.

Auriuittis, ein Goldfinck. P. Wywielga.

Auris, ein Ohr. P. Vcho. G. οὖας, οὖς, ὠας. *Auricula*, ein ohrleplein. P. vßko. G. λοβὸς, ὠτίον. *Auricularis*, der kleine finger. P. maly palec. *Auriscalpium*, ein ohrleffel. P. dlubiuch / vßka. G. ἐπωτὶς, ὠτογλυφὶς. *Auritus*, ohrechtig. P. vchaty. G. οὐατόεις, ὠτόεις.

* *Comp: Inauris*, ein ohren zierd / ein

n geheng. P. Náußek / Náu-rica. G. ἀγίαλος, ἑλικτὴρ, ἐνώπιον, ...όβ.ον.

Aurora, die Morgenröte. P. zorza / switánie. G. αὐγὴ, ἀὼς, ...ως, ἠὼς.

Aurum, Gold. P. Zloto. G. χρυσίον, χρυσὸς. Aureus, gülden. P. zloty. G. ἐπίχρυσος, χρυσόος. Aurifex, aurifaber, ein Goldschmid. P. Zlotnik. G. χρυσοχόος, χρυσοτέκτων. Auro, Deauro, Inauro, ich vergülde. P. pozlacam. G. χρυσόω. Auratus, Deauratus, vergüldet. P. pozlocony / pozlocisty. G. χρυσοκόλλητος, χρυσόπαστος, διάχρυσος, ἔγχρυσος. Aurifodina, ein Goldgrube / Goldbergwerck. P. Zlote gory.

Ausculto, ich mercke / höre zu. P. slucham / posluchawam. Item cum Datiuo, ich gehorche. P. vsluchawam / iestem posluszny. G. ἀκροάομαι, πείθομαι, προσέχω, ὠτακουστέω.

Ausim Opt: pro audeam, ich dörffte. P. śmialbych. G. τολμῴην.

Auspex, ein Warsager. Idem quod augur, P. wieszczek / witszczbiarz. Item: ein anfenger vnnd vorgeher in eim jeglichen ding. P. powod / álbo sprawcá w kázdey rzeczy. G. οἰωνοπόλος, κατάρχων, πρόξενος, παράνυμφος.

Auspicium, ein weissagung / vogelschawung. P. wieszczba. Item, ein Glück P. szczescie / fortuna. G. οἰώνισμα, οἰωνισμὸς, οἰωνὸς. Auspicor, ich fahe etwas an. P. poczynam nieco. G. ἄρχομαι, ἐνάρχομαι, ἐνίσταμαι, οἰωνοσκοποῦμαι. Auspicatus, Glückselig. P. szczesliwy / fortunny. G. αἴσιος, αἴσιος. Auspicatò, Glückselig / zu guter stunde. P. szczesliwie / w szczesliwam godzinę.

Auster, der Südwind. polu-dniowy wiátr. P. νότος. Australis, was gegen Mittag ist. P. poludniowy. G. νότιος, τυφωνικὸς.

Austerus, sawr herb. P. srogi / przykry. cieszki / trudny. G. ὀξίνης, σκληρὸς. Austeritas, ernsthafftigkeit. P. srogość / przykrość. G. αὐστηρότης, αὐστηρία.

Austria, aliàs Pannonia superior, Osterreich P. Rákusy / Rákuska ziemia. Austriacus, ein Osterreicher. P Rákusiánin.

Authenticus, was angenem vnd approbirt ist. P. ważny/poważny/wzięty. G. ἀυθεντικὸς.

Autor, ein Anfenger oder vrsach eines dings. P. pirwßy wynaleziciel kàżdey rzeczy/ powod/ ſprawcá/ przyczyná. G. αἴτιος, ἀυθέντης. καθηγεμὼν, πρόγονος, *Autoritas*, anſehen/ herligkeit. P. poważnosc/ powagá. G. ἀξιοπιςία, ἀξίωμα, ἀυθεντία, ἐξȣσία, πίςις. *Autoro*, ich verpflichte/ verbinde. P. obowiezuie/powinnym ſobie czynie. G. περιποιέομαι, οἰκειέομαι. *Autoratus miles*, der mit eydes pflicht verbunden iſt. P. przysiezny żolnierz. G. ὠκειωμένος. *Exautoratus*, der beurlaubet iſt. P. odpráwiony/ z przysiegi wypußczony. ἀπεζωσμένος, ἀφειμένος. *Autoramentum*, ſold/ belohnung. P. zold/myto/ zapłatá. G. ὀψώνιον.

Authographum, eigene handſchrifft. P. własney reki liſt/ własna reká. G. ἀυτόγραφον.

Autumo, ich achte/ ſchetze. P. Mniemam/ ßácuie. G. ὑπολαμβάνω.

Autu-

Autumnus, Herbſt. P. Jesień. G. ὀπώρα. *Autumnalis*, Herbſtlich. P. Jesienny. G. ὀπωρινὸς.

Auus, ein Großvater. P. Dziad/ Stárußek. G. γεροντίας, κοκκὴς, πάππος, πρόγονος. *Auia*, Großmutter. P. Babká/ ſtarká. G. ἄννις, μάμμη, κοκκύα, μεγαλομήτηρ, μητρομήτωρ.

Proauus, Elterbater. P. Prádziad. G. πάππος, ἐκ πατρὸς. προπάτωρ, πατροπάτωρ. *Proauia*, Vrahnfraw. P. Prábabká. G. προτηθη, προμάμμη.

Auitus, das von vnſern Voreltern her kompt. P. Stárodawny. G. παππῷος, προγονικὸς.

Auunculus, Ohm/ der mutter Bruder. P. Wuy. G. θεῖος, πληγενὴς, γέννας, μητράδελφος, μητρώας.

Auxilium, hülff. P. pomoc/ G. ἀλεξητήριον, ἀλκαρ, βοήθεια, ἐπικȣρία. *Auxilior*, ich helffe. P. pomagam. G. ἀλάλκω, ἀλέξεω, βοηθῶ, συμπράττω. *Auxiliaris*, & *Auxiliarius*, behülfflich. P. pomocny. G. βοηθητικὸς, πάρεδρος.

Axis,

A X.

Axis, ein achse. P. oś. G. ἄξων, κνώδαξ.

Axilla, die achsel / P. pachy. G. μασχάλη, μασχαλίς.

Axungia, Ther / P. Smolá: kolomaz / G. ὀξύγγιον, πιμελή.

INCIPIENTIA à B.

B A.

B*Acca*, ein berr / oder korn / P. Jágodá / ziárno / iadro / G. ἀκρόδρυον, στέμφυλον. *Baccula*, ein beerlein / P. Jágodka.

Bacchar & baccharis, Haselwurtz / *vt vulgo putant*, P. kopytnik / *quidam* klein Basilien kraut / oder vnser frawen hendschuch. G. βάκχαρις.

Bacchus, der Wein Gott / sauff Gott. P. Bog Winny / Bog obżárstwá y pijáństwá. G. διόνυσος, λυαῖος, μεθυμναῖος, νυκτέλιος. *Baccha*, & *is*, Nonn oder Priesterin Bacchi. P. ksieni álbo Mnißká Bacchusowá. G. βάκχη, βασσάρα, βασσαρίς, θυάς, μαινάς. *Bacchanalia*, das

das Fest Bacchi / Fastnacht. P. Swieto Bácchusowe / Mięsopusty. G. βακχεύματα, διονύσια, θεοίνια. *Bacchor*, Ich wüte / tobe / schreye / tauchtze / wie ein volle Saw. P. hucze / krzycze / wykrzykám / ßaleie / wściekam sie / iáko człowiek opiły. G. βακχεύω, βακχέω, ἐνθουσιάζω, ἐνθεάζω, σαβάζω. *Debacchor idem*.

Baculus, ein Stab / Stock. P. Laská / Kij / Máczugá. G. βακτηρία, βάκτρον. *Bacillus*, ein steblein. P. laßczká. G. ῥαβδίον.

* *Comp*: *Imbecillus* & *is*, Schwach. P. Mdly / Krzewki. G. ἀβληχρός, ἀσθενής, ἀδύνατος, ἀκραγής, ἀκρατής. *Imbecillitas*, schwachett. P. mdłość / krewkość. G. ἀδρανεια, ἀδυναμία, ἀρρωστία, ἀσθένεια, καχεξία.

Badius color, Braunrot / oder Kestenbraun. P. Gniady / ćisowáty. G. φοινίκεον, χρῶμα.

Baiulo, Ich trage. P. noße / dźwigam. G. φορμάζω, βαστάζω. *Baiulus*, ein Treger. P. Nośiciel / Drágarz. G. ξυληγός, ἀχθοφόρος.

Balæna, ein Walfisch. P. Wieloryb / Sum. G. κῆτος, φώλαινα.

Balanus,

Balanus, ein eichel. P. żołądź. G. βάλανος. *Item*, ein zepfflein zum stulgang. P. czopek do vczynienia stolcow. *Item*, ein Dattelkern. P. iadro Daktilowe / orzech Daktilowy.

Balo, *as*, ich blecke / blerre / wie ein Schaff. P. bekam / becze. G. βληχάομαι, μηκάω. *Balatus*, das blecken der Schaff. P. bekánie / beczenie owiec. G. μηκασμὸς, βληχή.

Balatro, ein leichtfertiger vnnützer Mensch. P. sprosny á niczemny człowiek / Szuia.

Balbus, *adiect*: stamlend / P. Zaiakáiacy. *Subst*: ein Stamler. P. Bálbod / Zaiakáłá. G. μογιλάλος, τραυλὸς, ψελλὸς, ἄτυπος. *Balbutio*, ich stamle. P. zaiakam sie. G. τραυλίζω, ψέλλω, ψελλίζω, βατταρίζω.

Ballista, ein Kriegsrüstung / mawr einzuwerffen. P. Działo woienne / ktorym mury tluka. *Item*: ein Armbrust. P. Kuszá. G. βάλιστρα, á βάλλω.

Balneum, ein bad. P. Łáznia. G. λουτρὸν, βαλανεῖον. ἀνθρωπογναφεῖον. *Balneator*, ein Bader. P. Łáziebnik.

Baltheus,

Baltheus, *& um*, ein breiter Gürtel mit spangen. P. pás szeroki z cetkámi / Tásmá. G. ζώνη, ζωστήρ.

Baptizo, ich tauffe / tuncke ein / P. krzczę / wmaczam / zánarzam G. βάπτω, βαπτίζω. *Baptismus*, ein Tauff. P. Krzest. G. βαπτισμὸς, χρίσμα. *Baptista*, ein Teuffer. P. Krzciciel. *Baptisterium*, ein Tauffstein. P. Krzesnicá / Krzcilnicá.

* *Comp*: *Anabaptista*, ein Wiedertauffer. P. Nowokrzczeniec.

Barathrum, ein tieffer ort / oder loch. P. wielka głębokość / przepáść. *Item*, die Helle. P. Piekło. G. βάραθρον, χεῶδας.

Barba, ein Bard. P. brodá. G. πώγων, ὑπήνη. *Barbatus*, berdig. P. brodáty / zárosły. G. ἐμπώγων, πωγωνίας.

* *Comp*: *Imberbis*, ohne bart / P. golowesy / niezárosły. G. ἀγένειος, ἄφθορος, ἀπώλων, μαδαγένειος.

Barbaricaria, ein Bortenmacherin. P. Bretniczká / Tkánikarká.

Barbarus, Frembd / rauch vnd grob im reden vnd leben. P. Obcy /

cy / gruby / niewdzięczny w mowie y w życiu / Nienk. G. ἄγλωττος, ξένος, βάρβαρος. *Barbaries*, grobheit / vngeschickligkeit. P. grubość / nieludzkość / nieobyczáyność. G. βαρβαρότης. βαρβαρισμὸς.

Barbo, Barbus, *aliàs Mullus*, eine Barb. P. Toporek / Barm.

Bardus, Nerrisch / vnverständig. P. głupi / nierostropny. G. ἀβὰς, εὐήθης.

Bardocucullus, ein Spanische kappe. P. kapá hiszpáńska.

Baro, ein Freyherr. P. Wolny Pan / Woiewodzic.

Barrus, ein Elephant. *Pol.* Słoń. G. ἐλεφας. *Barrio*, ich kurre oder brülle wie ein Elephant. P. Rycze álbo Mruczę iáko Słoń. *Barritus*, Elephanten geschrey. P. Ryk Słoniowy. G. ἐλεφαντος βρύχημα.

Basium, ein kuß. P. Cáłowánie. G. φίλημα. *Basio, as*, ich küsse / P. cáluie. G. φιλέω.

Basilica, ein Königlich Hauß. P. Dom / dwor / álbo pálac Krolewski. G. βασιλικὴ. *Basilicus*, Königlich / herrlich. P. krolewski / páński. G. βασιλικός.

Basiliscus, ein Basilischck. P. Básilisk. G. βασιλισκος.

Basis, ein fuß / seule / stütze. P. grunt álbo podpora káżdey rzeczy. G. βάτρος, ἕδρα, βασις.

Batauia, Holand. *Pol.* Holándska ziemia. *Batauus*, ein Hollender. P. Holander.

Batillus, *vel um*, ein Fewerschauffel. P. Lopátá ogniowa. G. πύραυον.

Battologia, plapperey / vnnütz geschwetz. P. klektánie / świegotánie niepotrzebne. G. βαττολογία.

Batus, *mensuræ genus*, ein maß etwa von 36. Stoffen. P. Miárá niktora bierzac w sie okolo ßeść y trzydzieści Stofow / kadz / kuffá.

B D.

Bdellium, ein Elrilze. P. Węgorzicá. G. βδέλλιον.

B E.

Beatus, Selig. P. Błogosłáwiony / Szczęśliwy. G. μάκαρ, μάκαρος, μακάριος, εὐτυχὴς,

Beatitudo, seligkeit / P. Błogosławieństwo. G. εὐδαιμονία, μακαριότης, μακαρισμὸς, ὄλβος, μακαριστόν. Beo, as, ich gebe glück / mache selig / erfrewe. P. vbłogosławiam / vweselam. G. εὐδαιμονίζω, ζηλόω, μακαρίζω, ὀλβιάζω.

Bellaria, orum. allerley speyse die man zu letzt gibt / Nachtisch / Nachessen. P. Ostátnia potráwá / Wet. G. ἐπιφορήματα, τραγήματα, τράπεζαι, δεύτεραι, τρωγάλια.

Bellum, ein Krieg. P. Woyná. G. ἐρυγμὸς, πόλεμος, στρατεία. *Bellum intestinum*, ein bürgerlicher innerlicher Krieg. P. woyná domowa / wnetrzna. *Bellum nauale*, ein Krieg zu wasser P. Woyná ná Wodźie / ná Morzu. *Bellicus*, Kriegisch. P. Woienny. G. πολέμειος, πολεμικὸς. *Bellicosus*, Kriegisch / *Pol.* Waleczny. G. ἐμπόλεμος, αἴθων, μάχιμος, πολεμιστής. *Bello, as*, ich kriege / P. woiuie / walcżę. G. πολεμῶ. *Bellator*, ein Kriegßman. P. Walecznik / woiennik. G. πολεμιστής. *Belligero, & or*, ich führe ein krieg. P. wojne wiode / woiuie. G. πολεμέω, πολεμίζω.

* *Comp: Debello*, ich vberwinde. P. zwoiuie / zwalcże / porażam / zwyciężam. G. ἐκπολεμέω, καταπολεμέω, καταγωνίζομαι. *Imbellis*, schwach / blöd. P. niewaleczny / mdły / boiázliwy. G. ἄμαχος, ἀπόλεμος. *Rebello, as*, ich widersetze mich / werde abtrünnig. P. przećiwiam sie / odpieram / rebellizuie. G. εἰς ἀπόστασιν ὁρμάω, ἀντιμάχομαι, ἀνθίσταμαι. *Rebellis*, abtrünnig / rebellisch / P. Odporny / przećiwny. G. ἀφεστὼς, ἀποστατικός. *Rebellio, onis*, ein wiedersetzung / abfall. P. sprzećiwienie / odpieránie / nieposłuszeństwo. G. ἀπόστασις, ἀποστασία, ἐπισύστασις, ἐπανάστασις.

Bellus, schön / lieblich. P. nadobny / miły / wdzięczny. G. κομψός.

Belua, ein wild thier / P. dźikie zwierze / bestija. G. θήρ, θηρίον. *Beluinus*, wild. P. dźiki / okrutny / nieludzki. G. θηριώδης.

Benè, wol / recht / fast. P. dobrze / czyście / práwie. G. εὖ, καλῶς, ὀρθῶς, χρησίμως, εὐτόνως.

Beneuolus, vide volo.

Beni-

Benignus, gütig. P. dobrotliwy. G. ἐλευθέριος, εὐεργετικὸς, εὐγνώμων, χρηστὸς. Benignitas, gütigkeit. P. dobrotliwość. G. εὐγνωμοσύνη, ἐλευθερία, ἐπιείκεια.

Benna, ein karn. P. kárá/kolásá. Inde Combennones, die auff einem karn fahren. P. ktorzy ná iedney kolasie iádá.

Bes, vide As, G. διμοιρία, δίμοιρον.

Bestia, ein wild grausam thier/ P. dzikie á okrutne zwierzę/ Bestija. G. θηρίον, θὴρ, ζῶον, ἄλογον, κτῆνος. Bestialis, wild/grawsam. P. dziki/zwierzecy. G. βοσκηματώδης, θηριώδης.

Beta, Mangolt/ rote rüben. P. Cwikłá. G. σεῦτλον, τεῦτλον. Betaceus, ungeschmackt. P. Niesmáczny. Beticus color, Braunschwartz. P. Ciemnobronátny.

Betonica, Betonien. P. Bugwicá. G. κεστρὸν.

Betula, ein Birckbaum. Pol. Brzozá. G. σημὸς. Betulaceus, Birckin/ P. Brzozowy.

B I.

Biblion, ein Buch. P. Ksiegi. G. βιβλίον. Bibliopola, ein Buchführer. P. Ksiegarz. G. βιβλιοπώλης. Bibliopolium, ein Buchladen. P. Budá/ krámnicá/ w ktorey Ksiegi przedawáia. G. βιβλιοπώλιον. Bibliotheca, ein Buchkammer. P. gmach/ komorá/ álbo sklep do chowánia Ksiąg. G. βιβλιοθήκη. Bibliopœgus, ein Buchbinder. P. Introligátor.

Bibo, ich trincke. P. piję. G. πίνω, πίομαι, πίω, πῶμαι, πιέσω. Bibax, bibosus, bibulus, versoffen. P. opiły/pijánicá. G. πολυπότης, ποτικὸς, φιλοπότης, πότης. Charta bibula, Papier das durchschlecht. P. papier ktory przebija.

* Comp: Ebibo, ich trincke auß. P. wypijam. G. ἐκπίνω, καταπίνω. Imbibo, ich trincke/ neme ein. P. wpijam/ bierze w sie. Metaph: ich gewehne. P. náłoże sie. G. ἐμπίνω, καταπίνω, ἐλαμβάνω, εἰσδέχομαι. Præbibo, ich trincke einem zu/brings einem. P. piję do kogo. G. προπίνω.

Bidens, Masc: ein karst mit zwen zancken. P. Motyká/ álbo grábi żelázne o dwu zebu.

Bidens, *Fæm:* ein zweyjerig Schaff. P Owcá dwuletna. *G.* *διχέλλα, διόδυς.*

Bifariam, auff zweyerley weise/ P. dwoiáko. G. *ἀνδιχα, δίχα, διχῆ.*

Biga, ein zwenspennig karren oder wagen/ P. kárá / álbo Woz w ktorym dwá Konia / (wozniki) robia / (ciagna.) G. *διφρος, ζεῦγος.*

Bilanx, ein Wageschüssel. P. Szalá kramna. *ζυγὸς.*

Bilis, gall. P. žolć. *Metaph:* zorn. P. gniew. G. *χολὴ.*

Bimestris, e, zweyer Monat lang oder alt. P. Dwumiesieczny. G. *δίμηνος.*

Bimus, Zweyjerig. P. Dwuletny. G. *διενος, διετὴς.*

Bini, zwen vnd zwen. Pol. Dwá y dwá/ po dwu G. *διδυμοι, δίπλυχοι, διττοὶ.* Binarius, zweyfaltig. P. dwoiáki.

Bipalium, ein hawe/ ein karst/ spade. P. Motyká? G. *ὄρυξ.*

Bipennis, ein hellepart. P. hálabárdá. G. *ἀξινίδιον, κοπὶς, ἱεγαλειον, στρέφανον, ἀξίνη.*

Bis, zwey mal P. dwá kroć/ dwá rázy. G. *δὶς, διστακις ἑκατεράκις.* *Comp:*

* *Comp: Combino, as,* ich setze je zwey zusammen. P. dwu á dwu wespolek stáwie. G. *συνδυάζω.*

Bitumen, ein gattung kreidt/ welche / wenn sie angezündet wird sich nicht leschen lesset. Pol: nieiáki rodzaj krety/ktora będac zápalona nie da sie vgásić/ *Idem pro glutine accipitur,* Leim. P. Klij. *G. ἄσφαλτος. Bitumino,* ich leyme / füge zusammen. P. klije/ záklijam. *G. ἀσφαλτόω.*

B L.

Blandior, ich schmeichele. P. pochlebuie / pochlebiam. *G. αἰκάλλω, κορίζομαι, ὑποκορίζομαι, μειλίσσω. Blandus,* freundlich/ P. łágodny/mily. *G. αἱμύλος, ἐραστὸς, ἄρεσκος, ἐπαγωγὸς. Blanditia,* glatte wort. P. łágodne słowá / pochlebstwo. G. *ἀρεσκεύματα, θωπεία, κολακεία, ἐπῳδὴ.*

Blasphemo, ich lestere/ P. bluznie. *G. βλασφημῶ.* Blasphemus, ein Lesterer. P. Bluznierz/bluznierca Blasphemia, lesterung. P blu-

P. bluźnierstwo. G. βλασφημία.

Blatero, as, ich plappere/ plaudere. P. blekce/ klektam/ świegoce. G. βατ]ολογέω, περιλαλῶ. Blatero, onis, ein plapperer. P. wielomowcá/ klekot. G. ἀδολέσχης, κολοβὸς, φλύαξ, ἀμετροεπής.

Blatta, ein schabe/ wurm/ der die Kleider vnnd Bücher zernaget. P. Mol/ robak/ ktory ßáty y ksiegi gryzie. G. πρασοκουρὶς, σίλφη, σπονδύλη, τίφη.

Blax, ein dulpel/ narr. Pol. Dubiel/ prostak. G. βλάξ.

Blæsus, ein Lispeler. P. Szepiot/ ßepiolak/ ßepluniak. G. βλαισός, τραυλός.

Blitum, eine gattung Mangolts/ oder Binetschkraut. P. wielki Brostiew. G. βλίτον. Bliteus, vngeschmackt. P. niesmáczny/ niewdzieczny. metaph: torecht/ nerrisch. P. glupi/ niemadry.

B O.

Bohemia, Behemerland. P. Czeská ziemiá. Bohemus, ein Behem. P. Czech.

Boletus, ein Pfifferling. Pol. Chrzaßcz. G. βωλίτης.

Bolis, idis, ein pfeil P. Belt/ strzálá. Item, ein Schipperlot/ damit sie die tieffe des Wassers messen. P. Olowianká Szyprowska/ ktoram glebokość wody mierza. G. βολίς.

Bolus, ein mundvol oder bissen. P. ßtuká/ ßtuczká/ kes. G. βῶλος, βλωμός.

Bombus, das brummen der Ymmen. P. Dźwiek albo ßum od pßczol. G. βόμβος, ἦχος.

Bombyx, ein Seydenwurm. P. Jedwabny robak. G. βόμβυξ.

Bombycinus, Seiden. P. Jedwabny. G. βομβύκινος.

Bonosa, æ, ein Haselhun. P. Járzabek.

Bonus, gut/ fromm. P. Dobry. G. ἀγαθὸς, βέλτερος, ἐσθλὸς, καλὸς, χαλιστός. Melior, besser. P. lepßy. G. ἀμείνων, ἀρείων, βελτίων. Meliusculus, ein wenig besser. P. troche lepßy. Optimus, der beste. P. nalepßy. G. ἄριστος, κάλλιστος, κράτιστος. Optimates, die Fürnemsten im Volck. P. Nasprzednieyßy miedzy Ludem. G. οἱ ἄριστοι, ἔντιμοι. Bonitas, gütigkeit/

tigkeit/ frömigkeit. P. Dobroć/ G. ἀγαθωσύνη, ἀγαθότης, ἠήτης, χρηστότης. Bona, orum, Hab vnd Gut. P. Dobrá / maietnosć. κτήματα, ὑπάρχοντα, ἀγαθὰ, περιουσία. Boni consulo, ich nehme für gut an. P. za dobre/ (zá wdzieczne) przyimuie. G. ἀποδέχομαι, στέργω, ἀρέσκομαι, εὐλογιστέω.

Boreas, al: Aquilo, der Nortwind. P. pulnocny wiátr. G. βορέας. Boreus, & Borealis, Mitternächtig. P. pulnocny.

Borysthenes, der Neper. Pol. Niepr / fluuius Scythiæ.

Bos, ein Ochs / vnd Kue. Pol. Wol. G. βοῦς, γαιὸς, καρτη. Bouinus, & bouillus, Rinderin/ Ochsin. P. Wolowy. G. βόειος, βοικὸς. Bouile, ein Ochsen oder Kühstall. P. obora/wolownia/ chlew wolowy. Boo, as, ich brülle wie ein Ochs. P. Rycze iáko wol. G. βοάω.

Botrys, & botrus, ein Traube/ treubel. P. grono. G. βότρυς.

Botulus, ein Bratwurst. Pol. Kielbásá. G. ἀλλᾶς, κωλευτερον.

B R.

Brabeum, vel brabium, ein gab oder kleinot/ darob man kempffet. P. klenot o ktory sie zbijáia / záwoduia/ álbo ßermuia. G. βραβεῖον. Brabeutes, & brabeuta, ein Platzmeister / der die gaben außgibt denē die sich in dē schawspielen wol halten. P. Przełożony/ktorj klenotj rozdawa tjm ktorzy w tákowych igrzisKách dzielnosć swa okázuia. G. βραβευτὴς. Bracca, æ, ein Bruch/oder Pomphosen. P. pludry. G. ἀναξυρὶς, διάζωμα.

Brachium, der Arm. P. rámie aż do lokciá. G. βραχίων. Brachiale, Armzierde/ od armschiene. P. Nárámnica. G. περιβραχιόνιον.

Bractea, ein blech von Metal. P. Bláchá Krußcowa. G. πέταλον, ἐλασμὸς. Brattearius, ein Goldschlager. P. co bláchy złote kuie/ (bije) Bláchownik/ Goldslar. G. πεταλιστὴς, ὁ τῶν πετάλων, ποιητὴς. Bratteatus, verblechet. P. bláchámi obity. G. παραπέταλος.

Branchiæ, Fischohren. P. rybie vßy / skrzenie. G. βραγχίαι.

Braßica, kolkraut/ kompskraut. P. Brostkiew/kápustá/iarmuß. G. κοράμβη, κράμβη.

Brepho-

Brephotrophium, ein Weisenhaus/Kinderspital. *P.* Sirotny dom/Szpital dziecinny.

Breuis, kurtz. *P.* krotki. G. ἀκαριαῖος, βραχύς. *Breuitas*, kürtze/ *P.* krotkość. G. βραχύτης, ἐπιτομή. *Breuiloquentia*, kurtze rede. *P.* krotkomowność. G. λακωνισμός, βραχυλογία, βραχυμυθία. *Breuio, as, & Comp: Abbreuio*, ich verkürtze. *P.* skracam/ ukracam. G. βραχύνω.

Britannia, *al.* *Anglia*, Engelland. *P.* Angielska álbo Angliska ziemia. *Britannus*, ein Engellender. *P.* Angielczyk álbo Anglik.

Bruchus, ein kefer. *P.* chrząszcz. *G.* βροῦχος, κάμπη, ἀττέλαβος.

Bruma, die kelteste zeit im winter/da der Tag am kürtzesten ist. *P.* Pułzimy/ álbo Natęższa zimá/kiedy dzień iest nakrotszy. G. τροπή, χειμερινή. *Brumalis*, Winterisch. P. zimy/zimny. G. χειμέριος, χειμερινός.

Bruscum, Maser od' flader von Ahorn. B. Flader Jáworowy.

Brutus, Vnuernunfftig. P. Nierozumny / nieostropny. G. ἄλογος, ἀναίσθητος. *Brutum* *subst:* ein vnuernünfftig thier. P. nieme źwierzę. *Bruteo bruteſco, obbruteſco*, ich werde wild / viehisch. P. stawam się niemym/ głupim.

Brya, kleine Tamarisck / darauß man Kleiderbesem macht. P. rokicina/ álbo chróst/z ktorego szczotki do szat czynia. G. μυρίκη.

Bryon, Moß an alten Eychbeumen. P. Mech ná stárych dębiech. G. βρύον.

Bryonia, Schmärwurtz. *Pol.* Przestep. G. βρυωνία.

B V.

B*ubalus ſubſt:* ein Büffel/wilder Ochs. P. Báwoł. B*ubalus adiect:* Von einem Büffel oder Ochsen. P. Báwołowy/wołowy. G. βούβαλος, βουβαλις.

B*ubo*, ein Nachteul / Schufut. P. Puhacz. *Item*, der schlier. P. kilá. G. βύας. B*ubonium*, Klein Megerkraut / Wegstrew / Sternkraut. *Pol.* przywrot. G. βουβώνιον.

Bubulcus, bubsequa, ein Kühehirt. P. Wolowy pásterz. G. βοηλάτης, βϰποίμην, βοονόμ☉, βϰκόλ☉, βοώτης.

Bucca, das hole der Backen od des Mundes. P. Czcze miejsce w gebie / álbo w policzkách. G. γνάθ☉. Buccea, buccella, ein bissen/ mundvol. P. sztuká / sztuczká / nátkána gebá. G. ἔγκαφ☉, πύρν☉, φορτίον, ψωμὸς. Buccina, ein Zinck oder Blaßhorn. P. Trabá. G. βϰκανιστήριον, κηρυκίνη, σάλπιγξ. Buccino, ich blase / drometе. P. trabie. G. βυκανίζω, κηρύττω, σαλπίζω. Buccinator, ein Zinckenbleser / Drometer. P. Trebácz. G. βϰκανιστής, κήρυξ, σαλπιγκτὴς, σαλπιστής.

Buda, Ofen in Vngern. P. Budzin.

Bufo, ein garten Kröt. Pol: żábá ziemna / ogrodna / krostáwa. G. μύϲξ☉, φύσαλ☉.

Buglossum, Burretsch / oder Ochsenzung. P. Borag / Wolowy iezyk. G. βϰγλωσσον.

Bulapathum, groß Mangelwurtz. P. Lopian. G. βϰλαπαθον.

Bulbus, Wilder Knobloch / P. Czosnek lesny/Trzemuchá. G. βολβὸς.

Bulga, ein Wetschger. P. wácek. G. δερμάτινη, πήρα.

Bulla, ein runder holer knoff/ P. okragla y wydrozona galká. Item, ein spang. P. Cetká. Item, eine Wasserblase. P. bebel álbo bombol ná wodzie. G. ἀποφυσία, πέμφιξ, πομφόλυξ, φλυζάκιον. Bullatus, Prechtig / auffgeblasen. P. nádety / pyszny. G. ὀκάλυξι, κεκοσμημέν☉.

Bullio, & Comp: Ebullio, ich siede. P. wre / kipie / wykipie. G. βράσσω, βρέμω, σίζω, σκαρίζω, σμωθύω, φλύζω.

Buphthalmus, Kuedill. Pol: świetoiáński kwiát / świetoiáńskie ziele. G. βϰφθαλμὸς.

Bura, æ, vel buris, Pflugsterz. P. Kozicá. G. ἐχέτλη.

Bustum, ein grab / oder ort da man die todten Cörper verbrant. P. grob / álbo mieysce ná ktorym trupy palano. G. πυρὰ, τύμβ☉.

Butyrum, Butter. P. másło. G. βϰτηρον.

Buxus, & um, Buchsbaum. P. Buk/

P. Buk / Burpan. G. πυξος.
Buxeus, Buchsbewmin. P. Bukowy / Burpanowy. G. πυξινος.

B Y.

Byssus, der aller köstlichste Leinwat. P. nasubtilnieyße plotno / Bisior. G. βυσσος.
Byssinus, das daraus gemacht ist/ P. Bisiorowy. G. βυσσινος.

INCIPIENTIA à C.

C A.

Caballus, ein Roß / Hengst. P. Koń/Drygant/Szkápá. G. ιππος. *Caballinus* von einem Roß P. Końſki. G. ιππικος.

Cacabus, ein Kessel / Kachel / stürtze. P. Kociel / kachlá/ pokrywká. G. κακαβος, κακαβη.

Cachinnus, ein groß gelechter. P. wielki / bezmierny śmiech. G. γιγγλισμος, κιχλισμος. φριμαγμος. *Cachinnor*, ich lache sehr. P. chechotam sie / glosnie sie śmiecie. G. ἀνακαγχάζω, καγχαλάω, καγχάω, κιχλίζω, ἐγκαγχάζω.

Caco, ich thue mein notturfft/ scheisse. P. ide ná dwor/ná stolec/ ná sekret/ ná wychod/ sram. G. ἀποπατέω, ἀποψύχω, ἀποσκευάζομαι, ἀφοδεύω, χέζω.
Cacaturio, ich wolt gerne zur notturfft gehen. P. chce mi sie ná dwor. G. χεζείω, χεζητιάω.

Cacumē ein gipffel. P. wierzch/ wierzcholek. G. ἄκρον, αἶπος, κορυφη, ἐξοχη. *Cacumino*, ich mache spitzet. P. zaostrzam/zakończam. G. ἀποξύνω, κορυφόω.

Cadaver, ein toder Cörper/ ein Aß. P. Trup/cialo/scierw. G. νεκρος, πτῶμα. *Cadaverinus*, tod. P martwy. *Cadaverosus* heßlich/ scheußlich. P. Szpetny / stráßliwy by trup. G. νεκρώδης.

Cado, ich falle. P padam. G. ἀμύω, ἐρείπω, πίπτω. πιπνέω. *Caducum*, was da abfelt. P. Co ma vpáść. G. ἐυκαταπτωτος. *Caducus*, hinfellig/vergenglich. P. przemienny / niestały / Doczesny. G. ἀμυδρὸς, πτώσιμος.
* *Comp:* *Accido*, ich falle zu. P. przypadam. G. ἀποκειμαι, προσήκω,

σήκω, παραπίπτω, προσπίπτω. *Accidit, Imperſ:* es begibt ſich. *P.* przygadza ſie. *G.* ενδέχεται, καθήκει. *Decido*, ich falle herab. *P.* Spadam z gory. *G.* καταπίπτω. *Excido*, ich entfalle. *P.* wypadam. G. εκτέμνω, εκκόπτω. *Incido*, ich fall ein. *P.* w padam. G. εντέμνω, καλακόπτω. *Intercido*, ich falle zwiſchen ein / ich vergehe. *P.* wśrzod vpadam / gine. G. διαπίπτω., παρεμπίπτω. *Occido*, ich gehe vnter / ſterbe. *P.* Záchodze / vmieram. G. καταπίπτω, ἀποκλονέω. *Occaſus*, der Sonnen nidergang / der Abend. *P.* zachod Slońcá. G. κατάδυσις, τελευτὴ. *Occidens, idem Occidentalis*, was gegen Abend ligt. *P.* Co ieſt ná Zachod Slońcá / G. δυκτικὸς. *Procido*, ich falle nider. *P.* vpadam / padam o ziemie / ná ziemie. G. προπίπτω, παραπίπτω. *Recido*, ich falle wiederumb / oder hinderſich. *P.* Znowu odpadám / padam wznák. G. ἀποτέμνω, ἀποκόπτω.

Caſus, ein zufall / Vnglück. *P.* pádnienie / Tráfunek / przygodá. *Item*, ein fall. *P.* vpad / vpadek. G. περίςασις, πίσημα, πτῶμα, πτῶμα, πτῶτις, τύχη. *Caſu*, von vngefehr. *P.* z tráfunku / z przygody G. κατὰ συγκυρίαν, ἀπὸ τύχης.

Caduceator, ein Herold / Friedbot / Schidman. *P.* goniec / poſel ktory pokoy opowiáda. G. κήρυξ, εἰρηνοποιός.

Cadurcum, ein Krämer decke. *P.* Táß kramárſki / plachtá kramárſka.

Cadus, ein Weinfaß. *P.* kadź / ſtagiew. *Cadiſcus, dim:* G. κάδιον, κάδ⊚.

Cæcus, blind / *P.* ślepy. G. ἄλλομ⊚, τυφλὸς, ἀφώτις⊚, ὀμηρ⊚. πηρὸς. *Cæcitas*, blindheit / *P.* ślepoſtá. G. ἀβλεψία, πήρωσις. *Cæco*, G. τυφλῶ. *& Comp: Excæco, Obcæco*, ich mache blind / verblende. *P.* záślepiam. G. ἀλαόω, τυφλόω. *Cæcutio*, ich ſehe vbel. *P.* nie dozrze / nie dobrze widze / nie dobregom wzroku. G. ἀμβλυωπέω, παραβλέπω, τυφλέομαι.

Cædo, ich ſchlage / hawe / tödte. *P.* Bije / siekę / zabijam. G. δαίρω, τύπτω, φονεύω. *Cædes*, ein todtſchlag. *P.* mężoboyſtwo / pobicie. *P.* ἀναίρεσις, κλόν⊚. *Homicida*, ein todſchleger. *P.* mężoboycá. *G.* ἀνδρόχειρ⊚, ἀνδροφόν⊚, ἀνθρωποκτόν⊚.

Homici-

Homicidium, ein todtschlag. P. Meżoboystwo. G. ἀνδροκλασία, ἀνδροφονία, φόνος. *Parricida*, der sein Vater ermordet. P. ktory Oycá zábil. G. πατραλώης, πατροκτόνος. *Cæduus*, das man hawen mag. P. co sie śiec godzi. G. κουρεύσιμος, κούριμος. *Cæso*, *onis*, der auß Mutter leibe geschnitten ist. P. wyprotek. *Cæsim*, mit hawen. P. śiekiem/śiekmie. G. τμήδην, τμητικῶς, κομματικῶς.

* *Comp: Abscindo*, ich hawe hinweg. P. Odcinam. G. ἀνακείρω, ἀποκόπτω. *Circumcido*, ich beschneide. P. obrzezuie. G. περικόπτω, περιτέμνω. *Circumcisio*, beschneidung. P. obrzezánie. G. περικοπή, περιτομή. *Decido*, ich schneide ab. P. odcinam. *Item*, ich vertrage / vergleiche. P. poiednam / pogadzam. G. ἀποπίπτω, ἐκπίπτω, καταφέρομαι, περιπίπτω. *Excido*, ich hawe auß. P. wyśiekam. G. ἐκτέμνω, ἐκκόπτω. *Excidium*, ein Zerstörung. *Pol.* zborzenie. G. ἀνατροπὴ, ἀνάστασις. *Incido*, ich zerschneide. Pol. wśiekam / zácinam. G. ἐντέμνω, κατακόπτω. *Incisio & incisura*, eine zerschneidung. P. zácięcie. G. τομὴ, ἐντομή. *Occido*, ich tödte. P. zábijám. G. ἀνθρωποκτονέω, ἀποκτείνω, ἀποκτονέω. *Occisor*, ein Todschleger. P. zábijacz / zábijak. G. φονευτὴς, ἀναιρετής. *Præcido*, ich schneide ab. P. odcinam / odśiekam / odijmuie. G. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω. *Præcise*, kürtzlich. P. krotko / krotkimi słowy. G. διειλημμένως, συντόμως. *Succido*, ich hawe ab / oder nider. P. podcinam / vcinam. G. κουρίζω, ὑποκόπτω. *Succisiuus, a, um, succisiuis horis aliquid agere*, bey nebenzeit etwas thun. P. wdowrywki co czynic / w dochwátnia godzine co czynić. G. ὁ ἐν παρέργῳ γινόμενος.

Cæmentum, Bruchstein / allerley stein zu mauren. P. wszelákie kámienie ku murowániu / wapno. G. χάλιξ. *Cæmentarius*, ein Maurer. P. Murarz / wapiennik. G. τειχιστής. *Cæmentitius*, was von solchen bruchsteinen gemacht wird. P. Co z tákowego kámienia murowáne bywa / wapienny. G. χαλίκειος.

Cæsar, ein Keyser. P. Cesarz. *Cæsareus* Keyserisch. P. Cesárski.

Cæsaries, lang mans haar. *P.* Krzćicá. *G.* βόστρυξ, βόστρυχος, πλόκαμος, χαῖτα. *Cæsariatus*, der ein lang haar hat. P. Krzćieiásty/ ktory dlugie ma wlosy.

Calo, as, ich grabe oder steche auß/ ich schnitze. P. Ryie/ dlubie/wydrożam. *G.* γλύφω, ἐγκόπτω. *Cælum*, ein Meissel/ stecheisen. P. Dloto. *G.* γλυφεῖον, γλυπτήριον, λαξευτήριον. *Cælatura*, die schnitzger kunst/ oder schnitzger werck. P. náuká wydrożenia/ álbo robotá wydrożona/ wyryta. *G.* γλυφὴ, γλύμμα. *Calator*, ein Graber/ Außstecher/ Schnitzger. P. Drożyciel. *G.* γλύπτης.

Cælebs, ledig/ nicht ehelich. *P.* Bezżeniec. *G.* ἄγαμος, ἀγύναιος, ἀνύμφευτος, ἀγάμητος. *Cælibatus*, der vnehelische stand. *P.* Bezżeństwo. *G.* ἀγαμία, ἀζυγία, μονυχία, ἀγάμιον.

Cæpa, & cæpe, ein Zwibel. *P.* Cebulá. *G.* κρόμμυον.

Cæremoniæ, arum, Kirchengebreuche. *P.* obchody álbo obrzędy Kośćielne. *G.* θρησκεία, τελετή.

Cæsius, grawblaw/ Katzeneugig. *P.* Ciemnomodry/ ßáry/ bláwy. *G.* γλαυκὸς, χαροπὸς.

Cespes, itis, ein Rasen. *Pol.* Darn. *G.* θάμνος, λοχμὴ, βῶλος. *Cespititius*, von rasen gemacht. *P.* z darnow vczyniony.

Cespito, ich stosse mit den füssen an/ ich strauchele. *P.* Potykam sie/ otrącam sie/ vstyrkam sie.

Cestus, us, ein Streit kolbe. *P.* Bulawá/ Básályk/ Kiloff/ Czekan/ Palká. *G.* πυγμὴ.

Cæter, vel cæterus, a, um, ein ander. *P.* Jny. *G.* ἕτερος. *Cæterum Aduerb:* Aber. *P.* Ale. *G.* ἀτὰρ δὲ πλὴν. *Cæteroquin*, sonst. *P.* bo inaczey. *G.* ἄλλως τε, εἰ δὲ μὴ.

Calamintha, Katzenkraut. *P.* Kotcza mietká. *G.* καλαμίνθη.

Calamistrum, ein Pfrim damit man die haar kraus macht. *P.* Iglicá do kráśiánia wlosow. *G.* καλαμὶς, κάλλυνθρον, κομμώτριον. *Calamistratus*, gekrauset/ kraushärig. *P.* kędzierzawy.

Calamita, aliàs Rubeta, ein laubfrosch. *P.* zielona żábá. *G.* καλαμίτη.

Cala-

Calamitas, Jammer / angst/ not/ *P.* nedzá. *G.* ἀκληρία, ἀκλήρωμα, ἀτυχία, δυστυχία, πάθος, πταῖσμα, συμφορά. *Calamitosus*, Mühselig/ *P.* Nedzny. *G.* δυστυχὴς, ἄθλιος, δυσάμμορος, πολυώδυνος, πολύμοχθος.

Calamus, ein Rohr/ ein halm. *P.* Trzciná / zdzblo. *Item*, ein schreibfeder. *P.* pioro do pisánia. *G.* δόναξ, καλάμι, κάλαμος. *Calamarium*, ein Schreibzeug/ *P.* Kálámarz.

Calantica, ein Schleyer. *Pol.* podwiká/ rabek. *G.* ταινία.

Calathus, ein geflochtener korb/ *P.* opleciony kosz. *G.* κάλαθος, τάλαρος.

Calcaneus, & *um*, eine Verß am fuß. *P.* pietá. *G.* ἀστράγαλος, πτέρνα.

Calcar, ein Sporn. *P.* ostrogá/ *G.* ἐγκεντρὶς, κέντρον, μύωψ, πλῆκτρον. *Calcarius*, ein Sporer/ *P.* Ostrožnik.

Calceus, *calceamen*, & *calceamentū*, ein Schuch/ *P.* Trzewik/ bot. *G.* εὐμαρὶς, ἤλιψ, ἴχνιον, κάλτιον, ὑπόδημα. *Calcearius*, ein schumacher/ *P.* Szwiec. *Calceo*, ich lege schuch an. *P.* obuwam.

* *Comp: Excalceo*, *Discalceo*, ich ziehe die schu auß. *P.* wyzuwam.

Calcitro, ich lecke oder schlahe mit den füssen. P. wierzgam/ bije álbo depce nogami. *G.* ἀπολακτίζω, ζυγομαχέω, πτερνίζω. *Calcitro*, *onis*, ein schlahend Roß. P. Koń ktory bije. *G.* λακτιστής. πτερνιστής. *Calcitrosus*, was gern hinden aufschlecht. P. ktory rad wierzga / nogámi bije.

Calco, *as*, ich trete mit füssen. P. Depce/ słápie. G. πατέω, στείβω, στιβάζω, στιβέω. *Comp: Conculco*, G. διαλακτίζω, κατα-πατέω, συμπατέω. *Proculco*, ich zertrete. P. podeptuie. *G.* ξυμπατέω, κολετράω. *Inculco*, ich trucke ein/ P. wdeptam. *metaph:* ich lehre offt vñ fleissig. P. Czesto przypominam/ pilnie náuczam. *G.* ἐπιστάπτω, παρεμβύω, παρεμβάλλω.

Calculus, ein Sand stein. P. piaszczysty kamień. *Itē*, d' stein/ (kranckheit) P. Kámień. *Item*, ein Rechenpfennig. P. Liczman *G.* κροκάλη, κρόκαλος, λιθάριον, ψάφαξ, ψάφιγξ. *Calculator*, ein Rechenmeister. P. rachmistrz. *G.* λογιστής. *Calculosus*, Steinechtig. P. kámienisty. *Item*, der den

Stein hat/ P. ktory ma kámień. G. λιθώδης.

Caldarium, ein Kessel. P. Kociel.

Calendæ, der erste tag eines jeglichen Monats. P. pierwszy dzień każdego Miesiacá. G. Καλάνδαι, ἱερομηνία, νεομηνία.

Calo, as, latinè vaco, G. καλέω, καλῶ. Intercalo, as, ich setze zwischen ein. P. w pośrzodek wstáwiam.

Caleo, es, ich bin warm. P. ciepło mi. G. θέρομαι. Calesco, cum compositis, ich werde warm/ werme mich. P. Zágrzewam sie. G. θάλπομαι, θερμαίνομαι. Calefacio, ich werme. P. Zágrzewam. G. αἰθύσσω, ἀναθάλπω, θερμαίνω, ὑποθερμαίνω. Calefio, ich werde warm. P. Zágrzewam sie. G. ἀλεαίνομαι. Calidus, Warm/ P. ciepły. G. ἀλεεινός, θερμός. Caliditas, werme/ hitze. P. ciepłość/ gorącość. G. ἀλεωρά, εἵλη, θέρμανσις, θερμασία.

Caliga, Hosen/ P. nogawká/ nogáwicá/ vbránie/ G. καλίγι, καλλίγα, σκελέα. Caligatus, der hosen oder stiffeln an hat. P. w nogawki álbo w skorznie obuty. G. κρηπιδέμενος.

Caligo, inis, Finsternüs/ Dunckelheit. P. Cmá/ Ciemność/ pochmur/ G. ἀήρ, ἀχλύς, γνέφος. Caliginosus, Finster/ Dunckel/ P. ciemny/ pochmurny. G. ἀιδνός, λιφερός. Caligo, as, ich sehe nicht wol/ P. Nie doyzrze/ Nie dobrze widze. G. ἀμβλυώττω.

Calix, ein Becher/ P. Kubek/ Kielich/ Czászá/ Item, Hülsen/ da der Sahmen innen ist. P. Czeszuiá. G. κύλιξ, κόνδυ, ποτήριον, λαπαστή, σπονδεῖον.

Calleo, occalleo, ich erherte. P. Zátwardzam sie/ skámieniam sie/ odboleie/ zdretwieie. Metaph: ich kan gar wol. P. wiem/ vmiem/ rozumiem dobrze. G. ἀκριβῶς, γινώσκω, ἐκμελετάω, ἐμπείρως, ἔχω.

Callus, & Callum, ein harte dicke haut/ von grosser arbeit. P. otret/ twárda skorá od roboty. G. κνέφαλον, πῶρος, πώρωμα, πώρωσις, τύλωμα.

Callosus,

Callosus, voller schwellk vnd beulen. P. gruby/twárdy/ pempelowáty. G. πωρικώς, στυφρος, τυλώδης, τετυλωμένος.

Callidus, gescheid / listig. P. Chytry. G. ἀλωπεκώδης, πανοῦργος, δολόφρων, δεινὸς, ἔντεχνος. *Calliditas*, geschwindigkeit. P. Chytrość. G. δεινότης, δολοφροσύνη, πανουργία, σόφισμα.

Callis, ein getribener weg. P. Tártá / torowána drogá. G. πάτος, τρίβος.

Calo, *onis*, ein Drossbub. P. Drab / Motloch / Chálástrá. *Item*, ein holtzschuch. P. trepká. G. ἄγωγος, σκευοφόρος, φορτηγὸς. *Calopodium*, *idem*.

Calumnia, ein schmach / lesterung. P. potwarz. G. διαβολή. διαβολία, συκοφάντημα, συκοφαντία. *Calumnior*, ich schmehe/ lestere. P. potwarzam/ odnoβe/ fálβywie oſkarżam. G. διαβάλλω, συκοφαντέω, συκάζω, ὀφέλλω. *Calumniator*, ein lesterer / verleumbder. P. potwarcá. G. διάβολος, συκοφάντης, διχόμυθος. *Calumniosus*, lesterhafftig. *Pol.* potwarzliwy / lżywy. G. συκοφαντικός.

Caluus, kal. P. łyſy. G. ἀφαλάκρωσις, ἀναφαλαντίας. *Calueo*, *Caluesco*, ich bin / werde kal. P. Jestem / álbo stawam ſie łyſym. G. φαλακρόω. *Caluo*, *as*, *Decaluo*, ich mache kal P. czynie łyſym. G. κατασοφίζομαι. *Caluities & caluitium*, eine glatze / ein Kalkopff. P. Łyſiná. G. φαλάκρα, φαλακρότης. *Calua*, *caluaria*, der Hirnschal / Hirnschedel. P. Czáβká w głowie. G. κόγχος, κράνιον.

Calx, *dub:* eine ferſſe / *Pol.* pietá. *Item*, das ende eines jeglichen dinges / P. koniec kázdey rzeczy. G. πτέρνα, σφυρὸν, ταρσός.

Calx, *fœm:* Kalck. P. Wapno. *Calcarius*, ein Kalckbrenner. P. Wapiennik.

Cambio, ich wechſele. P. odmieniam. G. μεταλλάττομαι. *Cambium*, ein Wechſel. P. zámiáná.

Camelus, ein Kamelthier. P. Wielbład. *Item*, ein Anckerſeil/ P. Kerſtak. G. κάμαξ, καμηλος. *Camelinus*, von Kamelen. P. Wielbładzi / Wielbładowy. G. καμήλειος.

Camera, ein gewelb/ P. sklep/ komorá. G. καμάρα. *Camero*, & *Concamero*, ich welbe/ P. Zásklepiam. G. καμηρῶ. *Cameratus*, gewelbet/ P. sklepisty. G. καμάρατος.

Caminus, ein Schorstein/ Rauchloch/ Ofen. P. Komin/ Dymnica/ Piec. G. Ανθράκιον, βαῦνος, κάμινος, ἰπνὸς, καπνοδόχη.

Campana, ein Glock. P. Zwon. G. κώδων. *Campanula*, eine schelle. P. Zwonek.

Campus, ein Feld/ P pole. *Itē*, ein ort da man sich vbet im rennen/ &c. P. mieysce gonitwy/ &c. G. ἀλωὰ, βῆσα, δάπεδον, νεὸς, πεδίον. *Campestris*, feldechtig/ P. polny. G. πεδιαῖος, πεδινός.

Campestria, *plur:* ein flach eben feld/ P. Rowniná/ Nizyná/ Ploniná. *Item*, ein Niderkleid/ P. gáce/ femural. G. περιζώματα *Campestratus*, der ein Niderkleid an hat/ P. w gáce álbo w femurály vbrány.

Canabis, & *Cannabum*, hanff/ P. konopie. κάνναβις. *Canabinus* & *Canabaceus*, henffin. P. konopny.

Canalis,

Canalis, ein Kanel / Wasserrinn/ Renstock. P. rynná/ rynstok. G. δεξαμένη, συριγγοεμβολος, συρεμβολος.

Cancelli, Gattern/Geschrenck. P. Kratá. G. δρύφακτος, καγκελοι, δίκτυα. *Cancello*, *as*, ich vergattere. P. Kraty czynie / kratámi obwáruie. *Item*, ich lesche auß / durchstreiche. P. wymazuie / wyskrobuie. G. κιγκλίζω, μοχλεύω.

Cancer, ein Krebs/ P. Rák/ G. καρκίνος.

Candela, ein Liecht/ P. Swiecá. G. δάδιον, κηρὸς, λυχνίδιον, λύχνος. *Candelabrum*, ein Leuchter/ P. Swiecznik / lichtarz. G. κηροπήγιον. λυχνίον, λυχνία, λυχνεών.

Candeo, ich bin weiß. P. Iestem biały. *Item*, ich glüe. P. gore / pale sie. λευκός εἰμι. *Candesco*, λευκαίνομαι. *Idem*, *Excandesco*, ich werde glüend / entzündet. P. zápalam sie / rozgorywam sie. *Metaph:* ich erzürne mich fast P. rozgniewam sie. G. ἐκπυρόομαι. θυμόομαι. *Excandescentia*, Jachzorn. P srogi/ nieuhámowany gniew. G. ἀκροχολία, θύμωσις, ὀξυθυμία.

Candico,

Candico, ich bin weiß. P. iestem biały. G. ἀπολευκοῦμαι. *Candido, as, & Candefacio*, ich weisse. P. pobielam. G. λευκαίνω. *Candidatus*, weiß bekleidet. P. w białe szaty vbrány. *Metaph*: einer der vmb ein Ampt anhelt. P. ktory Vrząd iáki álbo Dostoieństwo zábiegáie. G. λευχείμων.

Candidus, weiß/ Schneeweiß. P. Biały / iásny. G. λευκος, ἀργὸς, ἀμυχρος, διάλευκος. *Metaph*. from / auffrichtig. P. Dobry/ szczyry. G. ἁπλοῦς, ἄκακος, ἀφελής, εὐγνώμων. *Candor*, Weisse. P. Białość / iásność. *Metaph*: auffrichtigkeit. P. Dobroć/ szczyrość. *Candidè*, auffrichtig. P. szczyrze. G. ἀκάκως, ἀφθόνως, εὐγνωμόνως.

Cando, Verbum inusitatum. Comp: Accendo, Incendo, Succendo, ich zünde an / oder verhetze. P. zápalam/ zániecam/ poduszczam / podszczuwam. G. ἀνακαίω, ἅπτω, ἐκπυρόω, καίω, κείω. *Incendium*, ein brand/ P. pogorzenie / pożogá. G. ἐμπρησις, ἐμπυρισμὸς, πυρὰ, θύψις.

Caneo, ich bin graw. P. Jestem siwy/ G. πολιόομαι, πολιος γίνομαι.

γίνομαι. *Canesco*, ich werde graw/ P. siwieie. *Cani*, grawe haar/ P. siwe włosy. G. πολιαί. *Canus*, graw/ P. siwy / szedziwy. G. λευκανθής, λευκὸς, πολιοκρόταφος, πολιὸς, φορκὸς. *Canities*, grawe haar / das Alter/ P. siwość/ szedziwość. G. πολιὰ, πολιότης.

Canis, ein Hund / P. Pies. *Item*, ein Aug auff dem Würffel/ ein Es. G. κυων, σκυλάκιον, σκύλαξ. *Item*, der Hundsstern/ *aliàs Canicula*, P. Psia gwiazdá/ Psiánká. G. κυνίδιον. *vnde Dies Caniculares*, die Hundstage. P. Psie dni/ *Canis sagax*, ein Spürhund / P. Wyżeł / Ogár/ *Caniculus, & Catellus*, ein Hündlein/ P. Piesek / Szczenię. G. κυνάριον, σκυλάκιον. *Caninus*, Hündisch. P. Psi. G. κύνειος, κύνειος, *Canini dentes*, die vordersten zeen. P. przednie zęby / kły.

Canistrum, ein Korb/ P. kosz. G. κάναστρον, κάρταλλος, κώρυκος, ἀγγεῖον, σιτοφόρον. *Canistellum*, ein Körblein / P. Koszyk / Koszyczek.

Canna, ein Rhor/ P. Trzciná. G. λωτὸς, φιλις, κάννα. κάλαμος.

I

μος. *Canneus*, röhrin/ P. trzciány.

Cano, ich singe/ P. śpiewam. G. ἀείδω, ἀοιῶ, μελῳδέω, ὑδέω, ὑμνῶ, ὑμνέω, φωνέω. *Cantor*, ein Senger/ P. Spiewak. G. ἀοιδὸς, μελῳδὸς. *Cantus & Cantio*, ein gesang/ P. śpiewánie. G. ἆσμα, ἀοιδὴ, ὑμνη, μέλος, μοῦσα, ψαλμὸς, ᾠδή. *Cantilena, Cantiuncula*, ein Lied/ P. pieśń/ piosnká/ piosneczká. G. μελύδριον, μελισμάτιον. *Canorus*, hell/ wollautend/ P. glośny/ brzmiacy. * *Comp: Accino*, ich singe mit/ P. przyśpiewam. G. παραψάλλω, παρῳδῶ. *Concino, idem*, G. συνᾴδω; συμφωνέω. *Concentus*, ein zusamen singen. P. záśpiewánie. G. ἁρμονία; συμφωνία. *Occino*, ich widerbelle/ lestere/ P. odmrukam/ odpowiedam/ zlorzecze. G. ἀντᾴδω, ἐπᾴδω. *Pracino*, ich singe vor/ P. Náprzod śpiewam/ zaczynam śpiewáć. G. προᾴδω. *Pracentor*. ein Vorsinger/ P. ktory intonuie/ zaczyna. *Recino vel recanto*, ich wiederruffe. P. odwolywam. παλινῳδέω, παλινῳδίαν ᾄδω. *Succino*, ich singe leise mit halber stim. P. śrzednim álbo cienkim glosem

glosem śpiewam. G. ὑπᾴδω, ἐπᾴδω.

Canto, as, ich singe offt vnd viel/ ich rühme/ preise. P. Czesto śpiewam/ chwale/ wyslawiá. G. μέλπω, ἀείδω. *Cantillo*. ich singe ein wenig. *P*. potroszę śpiewam. *Decanto*, ich lobe/ ruffe auß. *P*. wyslawiam/ wychwalam. *G*. ἀνυμνέω, ἀναγορεύω, καθᾴδω, περιᾴδω, ἀναμέλπω. *Incanto*, ich bezaubere/ beschwere. *P*. czáruie/ zaklinam. *G*. γοητεύω, ἐπᾴδω, καταδω, μαγγανεύω. *Incantatio, Incantamentũ*, beschwerung/ bezauberũg. *P*. vczárowánie. *G*. ἐπασμα, γοητεία, μαγγανεία, γοήτευμα, *Incantator* ein zauberer. *P* czárownik. *G*. γόης, ἐπαοιδός. *Incantatrix*, ein Zauberin. *P* Czárownicá. *Recanto*, ich widerruffe. *P*. odwolywã. *G*. παλινῳδέω, παλινῳδίαν ᾄδω.

Cantharus, ein grüner Kefer. *P*. kobylka zielona/ krowká zielona. *G*. κανθαρίς.

Cantharus, ein Kandel. *Pol*. Konew. *G*. κάνθαρος.

Cantherius, ein Münch/ verschnitten Roß/ Walach. *P*. Wálach/ koń wyrzezány. *G*. ἱππότομίας.

Canthus,

Canthus, i, eine schin am rade/ *P.* Szyná. *G.* κανθός.

Caper, ein verschnittener Bock *P.* czysciony Kozieł. *G.* τράγος, χίμαρος. *Capra*, ein Geiß/Ziege. P. Kozá. *G.* αἴξ, μίκλη *Caprarius*, ein Geißhirt. *P.* Koziarz/kozi pasterz. *G.* αἰγιβότης, αἰγονόμος, *Caprile*, ein Ziegenstal. *P.* Koziárnia. *G.* αἰγονόμιον, αἰγών. *Caprinus*, Geissen/ *P.* Kozi. *G.* αἴγειος. *Capella*, ein Zickelgen. P. Kozká. G. αἰγίδιον, ἔριφος.

Caprea, ein Rehe. *P.* sárná. *G.* αἰγάγειος, αἴγαγρος. *Capreolus*, ein Rehbock. *P.* Sárná sámiec. *G.* δορκάδιον. *Capricornus*, ein Steinbock/ *P.* Koziorozec. *G.* αἰγοκέρως.

Capero, as, ich runtzele die stirn/ sehe sawer auß. *P.* Smarszczam sie/ kwasno pátrze. *G.* συστέλλω τὴν ὄψιν.

Capillus, Haupthaar/ *P.* włosy ná głowie. *G.* πλόκαμος, θρίξ. *Capillatus*, häricht / P. włosáty. G. τριχωτός. *Capillamentū* fremd oder angemacht haar. *P.* Cudze álbo przypráwne włosy/ przypráwki. *G.* τρίχωμα.

Capio, ich neme auff. *P.* ǔymuie/ bierze/ poymuie. *Item*, ich begreiffe / fasse. *P.* ogárniam / osiegam. *G.* αἱρέω, ἁλόω, ἁλῶμαι, ἀπολαμβάνω, δέχομαι. *Capax*, weit begreiffig. P. Szyroki/ poietny/ ktory poiać álbo ogárnać co może. *G.* δεκτικός, δεκτός. *Capacitas*, weite/ grösse. *P.* wielkość/ Szyrokość. *G.* χώρησις. *Capesso*, ich schicke mich zu nemen. *P.* gotuie sie ná co/ domagam sie czego. *G.* ἀντιλαμβάνομαι, ἐπιβάλλω, ἐφάπτομαι.

Capto, ich stelle nach/ jage nach/ *P.* pilnuie / czyham na co. G. ἐφίεμαι, θεραπεύω, θηράω, θηρεύω, αἱρέω. *Captura*, ein Fang. *P.* jećie. *G.* ἄγρα, ἀγρεσία, ἄγρη.

Captiuo, ich neme gefangen. *P.* poimam. *Captiuus*, ein gefangener. *P.* poymány. *G.* αἰχμάλωτος, αἰχμόδετος, δαΐος. *Captiuitas*, gefengnis. *P.* záprowádzenie w niewolstwo/ iectwo/ niewolstwo/ niewola. *G.* ἀπαγωγὴ, ἅλωσις, αἰχμαλωσία.

Captio, ein betrug / ein fang in worten. *P.* chytrość/ zdrádá/ sámołowká/ podeście. *G.* ἀπάτη, δόλος, λῆμμα, λῆψις, παραγωγὴ, περίλημμα.

Captiosus, arglistig / P. chytry / sámolowny. G. ἀπατηλὸς, δολερὸς, σοφιστικός.

* *Comp: Accipio*, ich neme an / empfahe / P. Bierze / przyimuię. G. ἀγνέω, ἄγω, ἀφάζω, λαμβάνω, δέχομαι, φέρομαι. *Acceptus*, angenem P. wdzięczny / przyiemny / G. ἀσμενὴς, δεκτὸς. *Acceptilatio*, eine Quitantz / P. kwit. G. ἀποχή. *Concipio*, ich begreiffe / empfahe. P. poymuię / ogarniam / G. διαλαμβάνω, συναλαμβάνω, συλλαμβάνω. *Conceptio*, empfengnis / P. Poczęcie. G. σύλληψις, κύημα, κύησις. *Decipio*, ich betriege / P. Zdradzam / oszukam / pochodzę. G. ἀπατάω, δολόω. *Deceptor*, ein Betrieger / P. Zdraycá / oszust. G. ἀπατεὼν, σοφιστής. *Decipula*, eine sprenckel damit man Vogel fenget. P. sidełko / potrzask ná ptaki. G. παγίς. *Excipio*, ich neme auß. P. Wyimuię. *Item*, ich empfahe / empfange. P. przywitam. G. διαδέχομαι, ἐξαίρω, ἐξαιρέω, ἐπιλαμβάνω. *Exceptio*, ein außnemung. P. wyięcie. G. ἐκδοχὴ, ἐξαίρεσις. *Incipio*, ich fahe an. P. Poczynam. G. ἄρχομαι, ἀπάρχομαι. *Inceptū*, ein anfāg vorhaben. P. początek / przedsięwzięcie. *Intercipio*, ich fange auff / oder neme vorhin. P. przeerywam / przekazam / podchwytawam. G. ἀπολαμβάνω, ἐγκαταλαμβάνω, ἐναπολαμβάνω. *Praecipio*, ich gebiete / lehre. P. każę / przykázuię / roskázuię. G. προλαμβάνω, ἐντέλλομαι, παραγγέλλω, ἐπιστέλλω. *Praeceptor*, ein Lehrer / P. Náuczyciel / Przykazyciel / G. διδάσκαλος, ἐπιστάτης, καθηγητὴς, παιδευτὴς. *Praeceptio*, *Praeceptum*, eine Lehre oder Gebot. P. Náuká / roskazánie / przykazánie. G. πρόλημμα, πρόληψις. *Percipio*, ich empfinde / verneme / P. obaczam / rozumiem / czuię / dostawam. G. ἀναλαμβάνω, γινώσκω, ἐκλαμβάνω, ὑποδέχομαι. *Recipio*, ich neme wieder / vberkomme wieder / P. Przyimuię zás / dostawam zás. *Itē*, ich verheische. P. obiecuię / przyrzekam. G. ἀναδέχομαι, ἀποδέχομαι. *Receptus*, *us*, ein hindersich trettung / P. wracánie názad. G. ἀναχώρησις. *Receptaculum*, ein behaltnis. P. Mieysce do chowánia czego. G. δεξαμένη, δο-

m, δοχεῖον, ἀποδοχεῖον, ἐκδοχεῖον. *Suscipio*, ich neme auff/ *P.* przyimuie/ podeymuie sie/ *Item*, ich zeuge. P. plodze. G. ἀναδέχομαι, ἀναλαμβάνω, δέχομαι, συλλαμβάνω. *Susceptor*, ein Pade. *P.* Kum/ Krzesny. G. ἀντιλήπτωρ, ἀνάδοχος.

Capistrum, ein Halffter/maulkorb/ *P.* vzdzienica/kágániec. *G.* κημὸς, καπίστριον. *Capistro, as*, ich lege ein Halffter / oder maulkorb an / *P.* vzdzienice albo kágániec wkladam. *G.* κημόω.

Caprificus, ein Wilder Feigen baum / *P.* lesna figa. *G.* ἐρινεός.

Caprimulgus, ein Pfaff / *P.* Koziel/ *auis nomen*. *G.* αἰγοθήλας.

Caprona, arum, die vordern haar an der stirnen der Pferde/ *P.* Grzywá przedsobna. *G.* προκόμιον.

Capsa, ein Kist / Trog. *P.* skrzynia/ spidfas. *G.* κάψα, κιβωτὸς, θύλαξ. *Capsula*, ein kistlein/ ledlein. *P.* skrzyneczka / spidfásek / Száfká / *G.* κιβώτιον, θυλάκιον.

Capulus, & um, ein Heffte oder Handhabe. *P.* Rekoiesc / Jedlca. *Item*, ein Todtenbar/ P. Máry. *G.* κώπη, λαβὴ, πρόκωπον.

Capus, & Capo, ein Kapaun/ P. Káplun / Pietuch. *G.* ἀλεκτρυὼν, ἐκτομίας.

Caput, das Haupt/ P. glowá. *Item*, ein Capitel/ P. Rozdzial / Cápitulá. *G.* κεφαλὴ, κεφάλαιον, κεφαλαίωμα, φάλα. *Capitellum*, ein knoff / P. galká. *Capitalis*, was des todes wert ist. P. glowny/ smiertelny. *G.* θανατηφόρος, θανατικὸς, κεφαλικὸς. *Capitatus, & Capitosus*, ein Großköpffiger. P. ktory wielka glowe ma. *G.* κεφαλώδης. *Capito idem*. *Capitium*, ein Hut oder Kapp. P. Czapká/ albo Kápicá. G. κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. *Biceps*, zweyköpffig. P. o dwu glowách/Dwuglowny/ G. ἀμφικάρανος, δικέφαλος, ἀμφικέφαλος. *Triceps*, Dreyköpffig. P. O Trzech glowách / Trzyglowny. G. τρικέφαλος, τρίκρανος.

Carbasus, subtil Leinwat darauß man Segel macht. P. subtilne plotno / z ktorego Zagle czynia.

czynia. G. ἀρμαλιά, ἄρμενος, λῖταν, λιτῆρι, λαῖφος.

Carbo, onis, ein geleschter kole/ P. wagl. G. ἄνθραξ, θυμάλωψ. Carbonarius, ein Koler. P. weglarz.

Carbunculus, ein Carfunckel. Item, der brenner an den reben. P. Oplonienie winnych macic. G. ἀνθράκιον.

Carcer, ein gefengnüs / Pol. ciemnica/ wiezienie/ taras. G. δεσμωτήριον. κέραμος, φυλακή, κολαστήριον. Carceres, Schrancken/ Spielplätze. P. Szranki do gonitw. G. ἀφετηρία, γραμμή.

Carcinoma der Krebs/(kranckheit) P. Rak. G. καρκίνωμα.

Cardamum, Gartenkreß. P. Krokos. G. κάρδαμον.

Cardia, & Cardiaca, wehtag im hertzgrüblein/ P. bolenie serca. G. καρδία. Cardiacus, der solche wehtagen hat/ P. ktory ma takowe bolenie. G. καρδιακός.

Cardo, Thürangel. P. zawiasa. G. εἰρεθυρη, ὀρσοθύρα, θαιρὸς, στρόφιγξ, στροφεύς.

Carduus, Distel/ P. Oset. G. ἄσπιξ, κάκτος. Carduelis, ein Distelfinck/ Stiglitz/ P. Sczygiel. G. θραπὶς, θραυπὶς, ἀκανθὶς, ποικιλίς.

Carex, Schwertelkraut / Rietgraß/ P. Rzezaczka / ziele osciste. G. δόναξ. Carectum, ein ort da solch kraut wechst / P. Mieysce kedy takowe zieleroscie. δονακών.

Careo, ich mangele/ habe nicht/ P. Niemam / Niedostaie mi. G. ἀπορέω, δέομαι, στερέομαι, στέρομαι, ὑστερέω. Cassus, lär / ledig. P. Czczy / prozny. Incassum, Vergeblich / P. prozno. G. μάψ, μαψιδίως, μάτην.

Caricæ, dürre Feygen/ P. suche figi/ G. ἰσχάς φιβαλέη.

Caries, faule / wurmstiche/ P. plesn/ wstechlina / sprochnienie / G. εὐρὼς, σαπρία, σηπεδὼν, σαπρότης. Cariosus, faul/ wurmstichig/ P. Sprochniały/ prochnisty / robaczywy/ G. εὐρώδης, εὐρώεις.

Carina, der Schiffboden/ das raume oder hole im Schiff/ P. Dno lodzi / G. δρύοχος, ἐντερόνεια, ἐντερίνη, στεῖρωμα. Carino, as, ich höle / oder hawe aus/ P. wyciosam / wydlubuie / G. διατάπτω.

Carmen, ein Gedicht / Gesang/ P. Piesn / spiewanie/ Wirße/

Wirße/ *Item*, eine bezauberung/ P. vczárowánie/ czáry/ G. ἆσμα, ἀοιδὴ, ἔπος, μέλος, μέτρον.

Carmino, as, ich kemme/ hechle/ P. czoſam/ czechram/ G. κτενίζω, διαξαίνω.

Caro, Fleiſch/ P. Mieſo/ Ciáło/ G. κρέας, σάρξ. *Carneus*, fleiſchen/ P. miesny/ G. σαρκώδης. *Carnoſus*, fleiſchhafftig/ fleiſchicht/ P. miesiſty/ G. βαθύξυλος, κρεώδης, σαρκικὸς, πολύσαρκος. *Carnalis*, Fleiſchlich/ P. Cieleſny.

Carnifex, ein Hencker/ P. Kát/ G. ἄρχων, ἀνδραγχος, δήμιος, δημιοεργὸς, δημόκοινος. *Carnifico, & or*, ich peynige/ P. Męczę/ kátuie/ G. χίζω, ἀνατέμνω. *Carnificina*, eine peinigung/ marter/ P. męczenie/ kátowánie/ G. κολαστήριον.

Carpentum, ein Karn od' Wagen/ P. kárá/ koláſá/ G. ὄχημα. *Carpentarius*, ein Wagner/ Schármacher/ P. Stelmách/ Koliesnik/ G. ἁμαξουργός.

Carpio, ein Karp/ P. Kárp.

Carpo, ich neme oder breche ab/ P. bierzę/ zbieram/ odłamuię/ vrywam/ *Item*, ich ſchelte/ P. łáię/ fukam/ G. ἅπτομαι, διασύρω, δρέπω.

* *Comp: Decerpo*, ich breche ab/ P. odłamuię/ odbieram. G. ἀποδρέπω, ἀπολέγω. *Diſcerpo*, ich zerreiſſe/ P. roztárgam/ rozdrápam/ rozdzieram/ G. ἀναρπάζω, διαρπάζω. *Excerpo*, ich klaube herauß. P. wybieram/ wyßczytuię/ G. ἀποδρέπω, ἐκλέγομαι.

Carrus, *Carrum*, *Carruca*, ein Karn/ P. Kárá. G. ἄμαξα, ἅρμα.

Cariota, ein Datttelkern. P. Dáktylowy orzech.

Cartilago, ein Knorpelbein/ P. Chrząſtká. G. χόνδρος. *Cartilaginoſus*, knorpelbeinicht. P. Chresliſty/ chrzeſtowáty. G. χονδρότυπος.

Carus, thewr/ wert. P. Drogi/ koßtowny/ miły. G. ἔντιμος, τίμιος, πολύτιμος. *Caritas*, thewrung. P. drogość. G. πολυτιμία.

Caryophillon, Negelein. P. Gozdzik.

Caſa, eine hütte/ kade/ bawrsheußlein. P. Chyß/ Chalupá. G. κύριον, ἔπαυλις, καλύβη.

Caſeus,

Caseus, ein Käs. P. Ser/gomolka. G. τυρὸς, πηκτὴ.

Cassis, *is*, *masc:* ein Jägergarn. P. sieć/siatka/łapka. G. ἄρκυας, ἐνόδια.

Cassis, *idis*, *fœm:* ein Helm. P. Przylbica. G. κόρυς, πήληξ, περικεφαλαία.

Cassita, ein Heubellerch/ P. Dziurladka. G. κορυδαλὸς, κόρυδος.

Casso, *as*, ich mache vntüchtig/ kassire. P. Niszczę/ w niwecz obracam. *Cassus*, leer/ ledig. P. Czczy/ prozny.

Castanea, ein Kestenbaum/ oder Kesten. P. Kástánowe drzewo/ álbo Kástan. G. ἡ διὸς, βάλανος, κάστανον. *Castanetum*, ein Kestenwald. P. Kástánowy lás. G. ὁ καστανών.

Castrum, ein Burg/Schloß/ Festung. P. Zamek/ Twirdza/ Grod. G. ἔρυμα, φρήριον. *Castellum*, ein Stätlein/ Flecken. P. Miásteczko. G. ἐπιτείχισμα.

Castra, *orum*, ein Leger/ Heerleger. P. Obos. G. στρατοπεδον, παρεμβολὴ ἄυλις. *Castrēsis*, Kriegisch/ P. Woienny/ Zolnierski. *Item*, was zu einem Schloß / oder Ampt gehöret. P. Grodzki. *Castrametor*, ich schlage ein Leger auff/ P. kładę Obоz/ położę się obozem. G. αὐλίζομαι τῷ στρατῷ, καταζεύγνυμι, καταστρατοπεδεύω.

Castigo, ich straffe/ P. karzę/ łáię/ bakam. G. ἐπιπλήττω, κολάζω, μαστιγόω, παιδεύω, ἐπιτιμάω, ἐπανορθόω. *Castigatio*, eine straffe/ P. kárá/ skaránie/ nápominánie. G. ἐπανόρθωσις, ἐπίπληξις, παιδεία, φρένωσις.

Castor, ein Biber. P. Bobr. G. κάστωρ. *Castoreus*, von Bibern. P. Bobrowy. *Castoreum*, Bibergeil/ P. Stroie bobrowe/ *sic vocantur à Plinio testes Castorum.*

Castro, ich münche/ schneide auß. P. Mnißę/ Wáłáßę/kápłunię/ klesnię. G. ἀποκόπτω τὰ γεννητικὰ, εὐνουχίζω, ἀνδροτομάω. *Castratio*, Verschneidung/ P. Owáłáßenie/ oczyścienie. G. εὐνουχισμός. *Castratus*, ein Verschnittener. P. Rzezániec/kleßczeniec. G. ἐκτεμίας, σπάκηλος.

Castus, Keusch/ züchtig. P. czysty. G. ἁγιεύων, ἁγνεῖος, καθαρὸς, σώφρων. *Castitas*, *Castimonia*,

monia, keuſchelt. P. czyſtość. G. ἁγνεία, ἁγνότης, καθαρότης.

* *Comp: Inceſtus, a, um*, Vnkeuſch/ der ſein blut ſchendet. P. Nieczyſty/ ktory z krewnemi nieczyſtość plodzi. G. αἰσχρουργὸς, ἀσελγὴς, βδελυρὸς, ἀνηκέστως. *Inceſtus, us*, blutſchande. P. zákazána milość/ zgwalcenie krwie. G. ἐπιμιξία, βδελυρά.

Caſula, ein Meßgwand. P. Ornat. G. σκηνίδιον, σκηνύδριον.

Cataclyſmus, L. diluuium, ein Sündflut. P. Potop/ zebránie wody. G. κατακλυσμὸς.

Cataphractus, ein Kürisser/ P. w cáły Kiris vbrány. G. κατάφρακτος. *Cataphracta*, ein gantzer Harniſch P. Cála/ zupelna Zbroiá.

Catarrhacta, ein Schutzgatter. P. Zátámowánie/ albo kraty v bram Mieyſkich. *Item*, ein Wolckenbruch. *P.* gwaltowna wodá. G. καταῤῥάκτης.

Catarrhus, der Schnupffen. P. Rymá/ Sápká. G. κατάῤῥος.

Cataſta, ein ort/ da man die Leibeigene Knechte verkaufft/ oder auch die gefangenen einlegt. *P.* Mieyſce ná ktorym niewolniki przedawano/ Targowiſko niewolnikow/ álbo klodá/ kedy złoczyńce wſadzáiá. *Item*, ein weber Rehm P. Kroſná. G. τὰ βάθρα.

Catena, eine Ketten. P. łáńcuch/ wrzeciadz. G. ἄλυσις, δεσμὸς, ὁρμαθὸς, σειρὰ, χαλάρα. *Cateno, Concateno* ich binde. *P.* láncuchem zwiezuie. *Concatenatio*, ein zuſammen bindung. *P.* Zglobienie/ ſpaiánie.

Cathedra, ein Seſſel/ Predigſtul. *P.* Stolec/ Kázálnicá/ G. καθέδρα.

Caterna, ein ſchar. *P.* gromádá/ huſiec. G. στῖφος, σπεῖρα, ἴλη. *Caternatim*, heuffig. *P.* gromádą. G. ἀγεληδὸν, ἰλαδὸν.

Catinus, & um, ein Schüſſel. *P.* Miſá/ Krzynow. G. ζαλμάτιον, κηθάριον. *Catillus, & um*, ein Schüſſelein. P. Miſeczká. G. τρυβλίδιον. *Catillo, onis*, ein Schlemmer. *P.* żárlok. G. λιχνεύω.

Catus, a, um, witzig/ geſcheid. P. mądry/ chytry. G. ἔμφρων, εὐλαβὴς, συνεχὴς.

Catus, i, ein Kater. P. Kot.

Catulus, ein junges von eim jeglichen Thier/ Pol. káždego zwierzecia dziecie / propriè autem, ein junger Hund. P. ßczenie. G. σκυλάκευμα, σκύλαξ. Catellus idem. Catullio, ich lauffe in der brunst. P. gže sie. G. σκυζάω.

Cauda, ein Schwantz. P. ogon. G. ἀλκαία, οὐρὰ, ὁλκὸς. Caudatus, das einen schwantz hat. P. ogonáty / ogoniásty. G. ὁλκηρὴς.

Caudex, der stam oder klotz an einem baum. P. pień/ karcz/ Metaph: ein grober unbehobelter Mensch. P. prostak / Dubiel/ Biernát. G. κορμὸς, στέλεχος, πρέμνον, φιτρὸς.

Cauea, ein grube/oder Vogelbaur. P. Dol / Dziurá podziemna / klatká. G. κύρτη, κυρτὶς, εἰκίσκος.

Caueo, ich vermeide / hüte mich. P. Strzege sie / chronie sie / Wáruie sie. Item, ich versichere / vorgewissere. Pol. vißczam / vpewniam / oprawiam / vbespieczam. G. διευλαβέομαι, εὐλαβέομαι, ἐξαλύσσω, ἐξίσταμαι. Cautio, eine fürsehung/ versicherung. P. vißczenie / vpewnienie / zapis / oprawá / klucżka. G. εὐλάβεια, προφυλακὴ. Cautela, idem.

Cautus, Vorsichtig. P. Opátrzny / Ostrožny / Bacżny. G. ἀσφαλὴς, δειδήμων, δειλήμων, εὐλαβὴς, φρόνιμος.

* Comp: Incautus, Unuorsichtig. P. Nieopátrzny / niebácżny / nieostrožny. G. ἀνευλαβὴς, ἀφύλακτος, παράβολος. Præcaueo, ich komme vor / ich hütte mich wol. P. wystrzegam sie / opatrnie sie. G. προφυλάττομαι.

Cauilla, & um, ein Spotwort/ Gespöt. P. Szyderstwo/ Násmiewisko. G. σκῶμμα, σκωμμάτιον. Cauillor, ich verlache / verspotte. P. násmiewam sie / ßydze. G. ἐπικερτομέω, σκώπτω, θώπτω, παρασκώπτω, διασύρω. Cauillator, ein Spottvogel. P. Szyderz/ Násmiewcá / Oßust. G. εἴρων, κόβειρος, μῶκος, σκώπτης, σκωπτικὸς.

Caula, ein Schaffstal. P. owczárnia. G. ἔπαυλας, ἔπαυλις.

Caulis,

Caulis, ein Krautstengel/Kolstrungk. *P.* Głab. *G.* καυλὸς.

Cauo, ich höle/ grabe auß. *P.* wydrażam/ wyryie/ wydłubuie. *Cauerna*, ein höle. *Pol.* Jáma/ Jáskinia. *G.* ἄνθρον, κοίλωμα. *Cauernosus*, löcherig/hol. *P.* Jáskiniásty/ sprochniały/ rzadki. *G.* ἀνθρώδης. *Cauus*, hol. *P.* Czczy/ prozny/ wydrożony. *G.* ἀγαλέος, κοῖλος.

☞ *Comp: Concauus*, hole. *Pol.* prożny/ wydrożony/ krzywy. *G.* ἀγκύλος, γύαλος, ἐγκοιλος. *Concauitas*, höle/ krümme. *P.* prożność/ krzywość. *G.* ῥῆλλα, κοίλωμα. *Excauo*, ich höle auß. *P.* wydrażam/ wyryie/ wydłubuie. *G.* ἐκκοιλόω.

Caupo, ein Wirt/ Krüger. *P.* Kárczmarz/ Szynkarz. *G.* κάπηλος, οἰνοπώλης, πανδοχεὺς, ξενοδόχος. *Caupona*, ein Wirtshauß/ Krug *P.* Kárczmá. *G.* καπηλεῖον, οἰνοπωλίον, συνοικία. *Cauponarius*, was zum Kruge gehört *P.* kárczemny. *G.* δραξων, καπηλικὸς. *Cauponor*, ich schencke. *P.* szynkuie/ kárczmárstwem sie báwie. *G.* καπηλεύω.

Causa, ein vrsach. *P.* przyczyná/ *Item*, ein Rechtshandel. *P.* Práwo/ Sporá/ Spráwá. *G.* αἰτία, αἴτιον, ἀφορμὴ, λαβὴ, πρᾶγμα. *Causidicus*, ein Vorsprach/ *P.* Prokurator/ Rzecznik. *G.* δικαιολόγος, ῥήτωρ. *Causor*, ich entschüldige mich/ zeige vrsach an. *P.* wymawiam sie/ wynayduie przyczyne. *G.* προφασίζομαι.

Causia, ein Schathut. *Pol.* kániásta Czapká/ słomianká/ *G.* καυσία.

Cauterium, ein Breneisen/ Zeicheisen. *P.* piatno/ żelázo ktorym prysktuia. *G.* καυτήριον. *Cauteriatus*, was ein brandmal hat. *P.* piatnowány/ przypalony/ Cechowány/ pryskowány. *G.* κεκαυτηριασμένος.

Cautes, ein Roher Felß oder stock. *P.* skálá/ opoká/ pień. *G.* ἀπορρὼξ, πέτρα, πέτρος, ῥαχία.

C E.

Cedo, cessi ich weiche. *P.* vstepuie/ dawam miejsce. *G.* ἀναχάζω, ἀνθυπείκω, ἐκχωρέω, εἴκω, ἐνδίδωμι.

Cedò, *Imperat: vel Aduerb:* sag her / gib her. *P.* powiedz / poday sám / vkaż. G. εἰπέ μοι, φέρε δή. *Cessio*, eine weichung. *P.* vstapienie/ *Item*, ein abtrettung von einer sache / oder Gütern. *P.* Spußczenie práwá / álbo máietnośći.

* *Comp: Accedo*, ich tret herzu. *P.* Przystepuie. *G.* ἀφικνέομαι, ἐντυγχάνω, ἐπέρχομαι, ἐπιδημέω. *Accessio, & Accessus*, ein vermehrung/oder zutrit. *P.* przybátek álbo przystep. *G.* ἐπιδοχὴ, προσθεσις. *Accessus, a, um*, da man zu kommen kan. *P.* Dostepny / Dostapiony. *G.* ἐμβολὴ, προσοδος. *Inaccessus*, da man nicht zu gehen kan. *P.* Niedostepny / niedostapiony. *Antecedo*, ich gehe vor / vbertreffe. *P.* vprzedzam / przewyższam. *G.* προέρχομαι. προπορεύομαι. *Antecessor*, ein Vorgenger. *P.* Przodek / vprzedziciel. *G.* προηγητὴς, πρόδρομος. *Abscedo*, ich gehe hinweg/ P. odstepuie. G. ἀποστρέφω. ἀφίσταμαι. *Abscessio, & Abscessus*, ein abweichung. P. odstapienie. G. ἀπόστημα, ἀπόστασις. *Item, Abscessus*, ein geschwär. P. wrzod/

P. wrzod / wrzedzenicá. *Concedo*, ich gebe nach / lasse zu. P. Dopußczam / dozwalam. *Item*, ich weich auff eine seiten. P. vstepuie. G. ἀνομολογέομαι, δίδωμι, ἐπιτρέπω, μεθίημι. *Decedo*, ich weiche ab/ sterbe. P. odstepuie/ odchodze / vmieram. G. ἀποχωρέω, ἐξανίσταμαι, ὑπεξάγω, ἐκχωρέω. *Discedo*, ich scheide ab/ ziehe hinweg. P. odchodze/ odieżdżam. G. ἀπέρχομαι, ἄπειμι, ἀπαίρω, ἀποχωρέω, οἴχομαι. *Discessus us* ein abschied. P. odeśćie/ odstánie / odiechánie. C. ἀνάζευξις, ἀναχώρησις. ἀποχώρησις, ὑποχώρησις. *Incedo*, ich tret herein. P. chodze / postepuie. G. βαίνω, ἐμβαίνω, ἐπιβαίνω, διαβαίνω, στείχω. *Incesso, is*, ich reitze an/ bewege. P. podußczam/podßczuwam/ G. βάλλω, εἰσβάλλω, ἰάπτω. *Incessus, us*, ein prechtiger einhergang. P. Chod / chodzenie. G. βάδισμα, βάδισις, πορεία. *Intercedo*, ich tret dazwischen / thu eine Vorbitt. P. przyczyniam sie / iednam / zástepuie. G. ἀντιπίπτω, ἀνθίσταμαι. *Intercessio*, ein Vorbitt. P. przyczyná. G. διαπορεία, ἔνστασις. *Intercessor*, ein Mitler/

Mittler / Vorbitter. P. przyczyńcá. G. διαπορευόμενος, ἐνστάτης. *Præcedo*, ich gehe vor. Pol. vprzedzam. G. προάγω, προβαίνω, προέρχομαι. *Procedo*, ich gehe fort / ich gelinge. P, postepuie / ßczesliwie sie powodze. G. ἐκπορεύομαι, προβαίνω. *Recedo*, ich weiche hindersich. P. vstepuie ná zad. G. ἀναχωρέω, ἀποχωρέω. *Recessus*, *us*, ein abgelegener ort. P. odlegle mieysce / vchod / pokoy. G. ἀναχώρησις, ὑπαναχώρησις. *Secedo*, ich gehe auff eine seiten. P. vstepuie ná strone. G. ἀναχωρέω, ἀφίσταμαι, μεθίσταμαι. *Succedo*, ich tret vnter. P. vstepuie. *Item*, ich kom̃ an eines andern stelle. P. zostawam po kim / wchodze ná innego mieysce. *Item*, ich gerate. P. zdarzam sie / ßczesliwie sie powodze. G. διαδέχομαι, ἐπιγίνομαι, ἐπιλαμβάνω, ὑποδέχομαι, ὑποδύομαι. *Successio*, eine Nachfolgung. P. Successia. G. διάδεξις, διαδοχή, καταβολή. *Successus*, *us*, ein gelingung / gut oder böse. P. ßczescie / fortuná / badz dobra / badz zla. G. εὐτυχία, εὐτύχημα. *Successor*, ein Nachkümling. P. potomek / Namiestnik. G. διαδεξάμενος, διάδοχος.

Cesso, *as*, ich höre auff / seume mich. P. przestawam / zániecham / omießkam. G. ἀργέω, καμβαίνω, παύομαι. *Cessatio*, ein auffhörung / seumung. P. przestánie / omießkánie. G. ἀργία, ὀκνηρία, ῥαθυμία. *Cessator*, ein nachlessiger. P. Zámießkawacz / leniwiec / niedbálec.

Cedrus, ein Cederbaum. P. Cedrowe drzewo. G. κέδρος. *Cedrinus*, von Cedern holtz. P. Cedrowy. G. κέδρινος.

Celeber, *&* *celebris*, berümpt / P. zacny / sławny / záwołány. známienity / chwalebny. G. ἀγάστος, ἐπίδοξος, ὀνόμαστος, πάνδημος, εὐδόκιμος. *Celebro*, ich rühme / preise begehe. P. wychwalam / wysławiam / obchodze / świece. G. ἀνάγω, δοξάζω, ὑμνέω.

Celer, *&* *celeris*, Schnell. P. prętki. G. ἄιθριππος, αἰψηρός. τάχιλος, ὀξύς, ὑπόπτερος. *Celeritas*, geschwindigkeit. P. prętkość. G. ὀξύτης, ὠκύτης, τὸ τάχος, ταχύτης. *Celero*, *&* *Accelero*, ich eile.

celle. P. pospieszam / kwápie sie. G. ἐγκονέω, ταχύνω, κατασπεύδω. Celeriter, eilends/ geschwinde. P. pretko/rychło/ochotnie/ wskok / skokiem. G. ταχέως, ὠκέως, ὦκα.

Celo, as, ich verberge/ verhäle/ P. táie / kryie/ zákrywam. G. ἀποκρύπτω, κρύπτω, λανθάνω, καλύπτω.

Cella, ein Kammer/Keller. P. komorá / piwnicá. G. ταμιεῖον. Cellarium, idem, G. ταμεῖον.

Cello, verbum inusitat. Comp: Antecello, G. προέχω, ὑπερέχω, διαφέρω. Præcello, Excello, ich vbertreffe. P. przewyższam. G. διαφέρω, ἐξέχω, μετατρέπω, περιέχω. Excellens, fürtrefflich. P. známienity / zacny. G. ἐξέχων, ἔξοχος. Percello, ich schlage/treibe. P. vderzam/popedzā/ przestraszám. G. καταπλήττω.

Celox, ein Jagschiff / Pol. czoln. G. κέλης, κελήτιον.

Celsus, hoch. P. wysoki. G. ὑψηλός, μετέωρος. Excelsus, idem, Celsitudo, hoheit. P. wysokość.

Censeo, ich achte / schetze/ P. mniimam/szácuie. G. ἀξιόω, διαλάφω, κρίνω, δοκέω, νομίζω. Censor, ein Schetzer/ P. Szácownik. G. τιμητίας, ἐξεταστής. Censura, Schetzmeisterey/ P. vrząd szácowniczy. Item, ein einsehen/ verbesserung. P. wzglad ná práwá. G. δοκιμασία, τιμητεία. Census, us, schatzung / stewer. P. Czynsz/ Szácunek. G. ἀποχαφή, εἰσφορά, οἶκος, τίμημα, τίμησις.

* Comp: Accenseo, ich zele herzu/ rechne dazu. P. przyliczam. Percenseo, G. καταλέγω, ἐπεξέρχομαι. Recenseo, ich durchschawe/ erzele. P. przegladam / wyliczam / popisuie. G. ἀνακρίνω, ἐξαριθμέω, ἐξετάζω, καταλογίζομαι. Succenseo, ich zürne / P. gniewam sie.

Cento, ein schlecht Kleid von mancherley stücken zusammen gesetzt. P. żebraczy płaszcz z rozmáitych płatow vszyty / koc/ guniá. G. κέντρων, ἐπίσαγμα, σύρραμμα.

Centrum, der mittelste punct in einem jeden runden dinge. P. śrzedni punkt w káżdey okragley rzeczy. G. κέντρον.

Centum, Hundert. P. Sto. G. ἑκατόν. Centies, Hundertmal. stokroć/

P. stokroć/sto razow. G. ἑκατοντάκις. *Centesimus*, d hunderste. P. setny. ἑκατοστὸς. *Centenarius*, was Hundert in sich helt/ ein Centner. P. Co Sto w sobie zámyka/ Centnar. G. ἑκατοντὰς. *Centeni*, je Hundert vnd Hundert/ P. po Stu. *Centuplus*, & *Centuplex*, Hundertfeltig. P. stokrotny. G. ἑκατονταπλασίων. *Centurio*, ein Hauptman vber Hundert. P. Rotmistrz nádo Stem. G. ἑκατοντάρχης, ἑκατόνταρχος, ταξιάρχης. *Centuria*, ein Rott von Hundert Knechten. P. Rotá po Stu Zolnierzow. G. ἑκατοστεία τάξις. *vnde Centurio, as*, ich teile ab je hundert in einen hauffen. P. Roty po Stu y po Stu dziele. G. καταγράφω, κατατάττω, κατανέμω. *Et Succenturio*, ich mache die zal der Hundert wieder vol. P. Nápełniam liczbe Sto Knechtow. G. ἐπιλαγχάνω, ἀντικαθίστημι. *Succenturiatus*, den man zu solcher erfüllung gebraucht. P. ktorego do tákowego nápełnienia vżywáia. G. ὑποταχθεὶς, ἀντικαταστάς. *Centuriatim*, je Hundert vnd Hundert/

dert. P. po Stu á po Stu. G. κατὰ τάξεις, κατ' ἑκάστην, ἑκατοντάδα.

* *Comp: Ducenti, æ, a*, zwey Hundert/ P. Dwieście. G. διακόσιοι. *Trecenti*, Drey Hundert. P. Trzy Stá. G. τριακόσιοι. *Quadringenti*, Vier Hundert. P. Cztery Stá. G. τετρακόσιοι. *Quingenti*, Fünff Hundert. P. Pięć Set. G. πεντακόσιοι. *Sexcenti*, Sechs Hundert. P. Sześć Set. *Septingenti*, Sieben Hundert. P. Siedm Set. *Octingenti*, Acht Hundert. P. Osm set. *Nongenti*, Neun Hundert. P. Dziewięć Set.

Centauria, siue Centaurion, Tausent Gülden kraut. P. Centurzia. G. κενταύριον.

Centinodia, Wegtritt. P. sporyż.

Centipeda, ein Graßwurm mit viel Füssen. P. Stonog. G. ἑκατόμπους.

Cepa, & Cepe, Zwibeln. P. Cebulá. G. κρόμμυον.

Cephalea, Hauptwehe. Pol. Bolenie Głowy. G. κεφαλαία.

Cera, Wachs / P. Wosk. G. κηρός. *Cereus Adiect:* wechsin. P. woskowy. G. κήρινος. *Cereus, Subst:* ein Wachslicht. P. świecá woskowá. G. κηρὸς, τὸ κηρίον. *Cero, as, & Incero*, ich wichse / schmiere mit Wachs. *P.* owoszczam / vwoskuie. G. κηρόω.

Cerasum, eine Kirsche. P. Wiśniá. G. κεράσιον. *Cerasus*, ein Kirschen baum. P. Wiśniowe drzewo / Wiśniá. G. ἡ κέρασος. [illegible]

Cercopithecus, ein Meerkatz / P. Kot morski. G. κερκοπίθηκος.

Cerdo, ein jeglicher Handwercksman. P. káżdy rzemieśnik. G. βάναυσος.

Cerebrum, das Gehirn. *Pol.* Mozg. G. ἀκαρὸς, ἐγκέφαλος, ἔγκαρ, ἔγκαρος, ἐγκρος. *Cerebrosus*, hirnwütig / eigensinnig. P. Mozgowiec / zuchwáły / swowolny. G. παράλογος.

Cerno, ich sehe P. widzę / bácżę / pátrzę. G. βλέπω. *Cernuus*, gebücket. P. schylony / zgárbiony. G. ἐπικεκυφώς.

Comp: Decerno, ich beschliesse. P. osadzam / vstáwiam. *Item*, ich streite. P. potykam się / czynie. G. αἱρέομαι, ἀναγινώσκω, βούλομαι, κηρόω, κρίνω, φράζομαι. *Decretum*, ein Decret / beschluß / P. Dekret / vstáwá / przykazánie / osadzenie. G. τὸ γνωσμένον, τὸ δεδογμένον, δόγμα, ὑπόθεσις. *Discerno*, ich vnterscheide. *Pol.* rozdzielam / rozsadzam. *G.* ἀνακρίνω, γινώσκω, διαλέγω, διαστέλλω. *Discretus*, zertheilet. *Pol.* rozdzielony. *Item*, klug / verstendig. P. mądry / rostropny. *G.* κεκριμένος. *Excerno*, ich gehe zu stul / fege auß. *Pol.* wyczyściam / sram. G. ἀποκριτίνω, ἐκκρίνομαι. *Excrementum*, dreck / wüst. P. gowno / nieczystość. G. λῦμα, ἀπόλυμα, ἐκχώρημα, περίττωμα. *Incerno*, ich siebe / reutere / beutele. P. cádzę / pytluie / podsiewam. G. ἀποκριθύνω, διακρίνω. *Incerniculum*, ein Peutel / Sieb. P. pytel / Rzeszoto / sito. G. διαττός. *Secerno*, ich sondere ab P. wyłaczam. G. ἀποκρίνω, διακρίνω, ἀφορίζω, χωρίζω. *Secretus*, abgesondert / heimlich. P. wyłaczony / táiemny. G. ἀπόῤῥητος, ἀπόκρυφος, ἀνακεχωρηκώς. *Secretum*, ein Geheimnis. P. táiemnicá. *Secrete*, heim-

ta, heimlich. P. táiemnie/ po táiemnie/ po cichu. G. κατ' ἰδίαν, ἰδίᾳ, κρύφα, ἀποῤῥήτως.

Certo, ich kempffe/ streite/ wette. P. Biję sie z kim/ zákładam sie/ wetuię. G. ἀγωνίζομαι, ἀγωνίζω, ἀθλέω, παλαίω, φιλονεικῶ. Certamen, ein Streit/ Kampff. P. Bitwá/ zwádá/ walká/ boy/ spor. G. ἀγωνία, ἀγὼν, ἆθλος. Certatim, kampffweiß. P. Jeden drugiego v przedzáiac. G. ἀγωνιστικῶς.

* Comp: Concerto, Decerto, ich kempffe/ streite/ ringe mit einem P. biedzę sie/ zá pásy chodzę/ pokoßtuie sie/ spieram sie skim. G. ἀντιποιέομαι, συμπολεμίζω, συναγωνίζομαι. Concertatio, ein Hader/ Zanck. P. poswarek/ hádrunek. G. ἀγωνισμός.

Certus, gewiß. P. pewny. G. ἀκριβὴς, βέβαιος, δῆλος, ῥητὸς. Certitudo, gewißheit. P. pewność. G. πληροφορία. Certè, & Certò, gewißlich. P. pewnie/ owßeki/ záprawdę. G. ἀληθῶς, ἀκριβῶς.

Ceruus, ein Hirsch. P. Jeleń. G. ἔλαφος, ἐλλὸς. Cerua, ein Hin. P. Jelenicá. G. ἡ ἔλαφος, κεμφάς. Ceruinus, Hirschen. P. Jeleniowy. G. ἐλάφειος.

Ceruisia, vel Cereuisia, Bier/ P. piwo. G. ζῦθος. Cereuisia secundaria, Dünbier. P. Cienkuß. Ceruix, das genicke. P. Kregi. Szyiá/ Tył. Ceruicosus, hartneckig. P. Twárdoustny/ Ocietny/ krnabrny/ niepowolny. Ceruical, & ceruicale, ein Heuptküssen. P. podußká/ wezglowie. G. προσκεφάλαιον.

Cerussa, Bleyweis. P. Bleywás. G. ψιμμύθιον. Cerussatus, mit Bleyweis angestrichen P. Bleywásem námazány. G. ἐντετριμμένος, ψιμμυθίῳ.

Cespes, vide Caspes, G. θάμνος, λόχμη, βῶλος, βῶλαξ, ἐκχύρωμα.

Cestrum, ein streithammer/ faustkolben P. Czekan/ Buławá/ Kiloff. G. κέστρον.

Cestus, i, ein Gürtel der Liebe/ damit der Breutgam seine Braut vmbgürtet. P. Pás albo vpominek miłości/ którym Oblubienec sobie poslubiona opásał/ Inde, Incestus, us, ein Blutschande. P. zgwałcenie krwie. G. ἐπιμιξία, βδελυγμά, ἀγηκε-

ἀνήκεστ@. *Cesticillus*, ein haupt-ring / darauff man etwas tregt. P. Obrączka do noszenia czegokolwiek na głowie.

Cetus, *i*, & *Cete*, ein Wallfisch. P. Sum / Wieloryb. G. κῆτ@. *Cetarius*, der grosse fisch verkauffet. P. ktory wielkie ryby przedawa. G. κητώδης, κητῷ@, κήτει@.

Ceu, *Aduerb:* gleich als. G. iáko / własnie / iákoby. G. οἷον, ὡσεί.

C H.

Chalcographus, ein Buchdrücker. P. Drukarz. G. χαλκόγρα-φ@. *Chalcographia*, die Buchdrucker kunst. P. Drukárstwo. G. χαλκογραφία. *Chalcographion*, eine Druckerey / Buchdrucker Werckstat. P. Drukárnia. G. χαλκογραφεῖον.

Chalybs, Stahl. P. Stal.

Chamæmelum, vel *Chamamillum*, Camillen. P. Rumien. G. χαμαίμηλον.

Chaos, die erste materien der Welt / da nemlich Himmel vnd Erden vnnd alle vier Elementen in einem hauffen gelegen / darauß Gott darnach die Welt gemacht. (*ut fabulantur Poëtæ*) P. Pierwsza materia świátá / kiedy Niebo / Ziemiá / y wszytkie żywioły ná iedney kupie leżały / z ktorey Pan Bog potym świát sporzadził / (iáko poetowie báia.) G. χαός.

Character, ein Kenzeichen. P. Znák / Cech / Piatno / márk. G. χαρακτήρ.

Charta, Papier. P. Pápir. G. χάρτον. *Charta lusoria*, Kartenspiel. P. igierne kárty. *Chartaceus*, Papieren. P. pápierny.

Charus, lieb / wert. P. miły / wdzięczny / przyiemny. G. ἀγαπητὸς, κεχαρισμέν@, ποθεινὸς, τίμι@, φίλ@, προσφιλής.

Charitas, gunst / liebe. P. łaská / miłość.

Chasma, *atis*, ein klufft oder spaltung der Erden. P. wielkie rozstąpienie ziemie. G. χάσμα.

Chelæ, Krebs oder Scorpionen scheren. P. ostrzele / nogi / álbo nożyce v Ráków y Niedźwiadków. *Item*, ein Eißwehr. P. Izbica. G. χηλαί.

Cheleuma, atis, ein Schuster-drat. P. Drátwá. G. χήλευμα.

Chelidonium, Schellenkraut. oder Schwalbenkraut. P. Jáskolczie ziele. G. χελιδόνιον.

Chelonium, die schale einer Schilickröten / oder das Schneckenheußlein. P. skorupá zolwowa. G. χελώνιον.

Chelys, ein Schnecke. *Pol.* Zolw. *Item*, ein Laute. P. Lutnia. G. χέλυς. *Chelius*, ein Lautenschleger. P. Lutnistá.

Chiliarchus, ein Heuptman ober tausent. P. Hetman nad tysiacem zolnierzow. G. χιλίαρχος. *Chilias*, eine zal die tausent in sich helt. P. liczbá tysiac w sobie zamykáiaca.

Chiragra, das Zipperlein an den Henden. P. lamanie w reku. G. χειράγρα.

Chirographum, ein Handschriffe. P. Cirograff. G. χειρόγραφον.

Chiromantia, Weissagung auß den Henden. P. wieszczbá álbo praktykowánie z reku. G. χειρομαντεία.

Chirotheca, ein Handschuch. P. rekáwicá G. χειροθήκη.

Chirurgus, ein Wundartzt. P. Cirulik. G. χειρουργος.

Chlamys, ein Reitrock. *Pol.* Jezdecka száta / Kopieniak / Kárwatká. G. λάβος, λῶψ, χλαμύς.

Chorda, eine seiten. P. struná. G. χορδή.

Chorus, ein versamlung / der Spieler / Senger / &c. P. Zescie / álbo zgromádzenie graczow / śpiewakow / &c. G. χοροτυπία, χορὸς, χοροστασία. *Chorea*, ein Dantz. P. Tániec. G. χορεία. *Choraules*, ein Spielman. P. Gracz ktory do tańcá gráie. G. χοραύλης. *Choragus*, ein Tantzmeister / Vordentzer. P. przelozony nad tańcem / álbo ktory w przody tańcuie / álbo Rey wodzi. G. χορηγός.

Christus, L. Unctus, ein Gesalbter. *Pol.* pomázániec. G. χριστός. *Chrisma*, Salbung oder Oel. P. Krzyzmo. G. χρῖσμα.

Chrysomela, ein Pomerantz. *Pol.* pomoráńcza. G. χρυσόμηλα.

C I.

Cibus, Speise / P. pokarm / karmia / potráwá. G. βρῶσις, βρῶμα, τροφὴ, ἔδαρ, ἔδεσμα, κόλ@. *Cibarius*, zur speise gehörig. P. potráwny. G. αὐτόπυρ@. *Cibarium*, Speisekammer. P. spiżárnia. G. ἐπισιτισμὸς, ὀψωνιασμὸς, σιτηρέσιον. *Cibo*, *as*, Ich speise / P. karmie.

Cicada, ein Hewschrecke. P. skoczek / konik. G. τέττιξ, ἑρπολλις.

Cicatrix, eine Narbe. Pol. Blizná. G. ἐκπύλωσις, μώλωψ. *Cicatricosus*, Narbicht. P. Bliźniásty / pelen blizn. G. οὐλώδης.

Cicer, Kichern / P. Ciecierká / *vel* Cieciorká. G. ἐρέβινθ@. *Cicercula*, Heidenkorn / Buchweitzen. P. Tátarká.

Cichoreum, Wegwart. *Pol.* Podrożnik. G. κιχώριον.

Cicindela, *alias Nitedula*, eine licht muck / die des nachts leucht. P. Swietnia muchá / ktora w nocy świeci. G. νυκτολαμπὶς, λαμπυρὶς, πυρίλαμπις.

Ciconia, ein Storch / Adepar. P. Bocian. *Polon.* G. πέλαργ@.

Cicur, zam. P. oglaskány / laskáwy / swoyski. G. ἠθὰς, πρᾶ@, συνανθρωπίζων. κτίλ@, τιθασσὸς. *Cicuro*, *as*, ich zäme. P. oglaskam / vnoszę. G. τιθασσεύω.

Cicuta, Scherling / witscherling. P. Swinia wesz. G. κώνειον.

Cieo, *es*, *ere*, ich bewege. P. poruszam. G. σαίνω. *Citus*, *a*, *um*, schnell. P. prętki / ochotny / pośpieszny. G. φερόμεν@, ὠκὺς, ταχὺς. ὀξὺς. *Citò*, bald. P. wnet / wskok / prętko. G. ἐν ὀλίγῳ, ταχέως, θοῶς. *Cito*, *as frequent:* ich beruffe / lade / citiere. P. pozywam. G. ἐπάγω, ἐπικαλοῦμαι, προσφέρω. *Citatio*, ein ladung. P. pozew.

* *Comp:*, *Concito*, *as*, ich bewege. P. poruszam. G. ἐξερμάω, διακαίω. *Excito*, ich erwecke. P. zbudzam / obudzam. G. ἀνεγείρω, ἐπεγείρω. *Incito*, ich reitze / hetze an. P. podusczam / poduszczuwam. G. ἐγκελεύω, κατερεθίζω. *Incitamentum*, ein anretzung. P. pobudká / poduszczánie. G. ἐνδόσιμον, ὁρμητήριον. *Re-*

cito, ich lese/erzehle/ P. czytam/ wyliczam. G. ἀναγινώσκω, ἀπαγγέλλω, ἀπὸ στόματ☉, λέγω. *Suscito*, *Resuscito*, Ich erwecke/ mache lebendig. P. zbudzo/ wskrzeszam/ ożywiam. G. ἀνεγείρω ἐγείρω.

Cio, *is*, *ire*. ich bewege/ beruffe. P. poruszam/ pobudzā/ zawolam. G. μηχανάομαι, μηχανάω, κινέω, ἐξ ὁρμάω, προτρέπω.

* *Comp: Accio*, ich beruffe herzu. P. zawolawam. G. προσκαλέω. *Concio*, ich beruffe zusammen. P. zwolywam. G. συλλέγω, ἐκκλησιάζω. *Concio*, *onis*, ein ort da man zusammē kompt. P. mieysce zgromadzenia. *Itē*, die versamlung selbs/ oder gemeine. P. zgromadzenie/zbor. *Item*, ein Predig P. Kazánie. G. ἀγορά, σύνοδ☉, συναγωγὴ, δημηγορία. ἐκκλησία. *Concionor*, *aris*, ich predige. P. kaze. G. ἀγοράομαι, ἀγορεύω, ἀπειλάζω, δημηγορέω, ἐκκλησιάζω. *Concionator*, ein Prediger. Ksiadz/ Káznodzieiá. G. ἀγορητὴς, δημηγόρ☉. ἐκκλησιαστὴς. *Item*, *Concitus*, *Excitus*, *Percitus*, auffbewegt P. poruszony/ pobudzony/ przestrászony. G. ἐξορμηθεὶς.

Cilicium, ein härin kleid. P. wlosienicá/ Gunia. G. κιλίκιον, τριχίνιον.

Cilium, Augenbranen. Pol. brwi. G. βλέφαρις. *Supercilium*, die Obern augenbranen. P. zwierzchnie brwi. *Item*, Hoffart/ hohmut. P. Pychá/ wysoka mysl. G. ὀφρὺς, ὀφρὺς. *Superciliosus*, Stoltz/ hohmütig. P. pyszny/ nádety. G. ὀφρυόεις, ὀφρυσόμεν☉.

Cimex, eine Wantze. P. Pluskwá/ Ciagwá. G. ἀφις, κόρις.

Cinamomum, Zimetrinden. Kanel P. Cinámon. G. κιννάμωμον.

Cincinnus, Krause haarlockē. P. Kedzierze. G. βόστρυχ☉, πλόκαμ☉, κρώβυλ☉, στρόφ☉. *Cincinnatus*, der krause haar hat. P. Kedzierzáwy. G. ὁ κικίννοις, κικιννωσμημέν☉.

Cinis, Asche. P. popiol. G. κόνις, σποδὸς, τέφρα, ψόλ☉. *Cinereus*, Eschen. P. popiolowy/ popielisty/ popieláty. *Et Cineritius panis*, ein äschen Kuche. P. podplomyk/ w rzezewiu vpieczony. G. ἐγκρυφίας ἄρτ☉.

Cineralia, die Aschermittwoch. P. Popielec.

Cingo, ich gürte / umbringe / P. opásuie / obłápiam / okrążam. G. διαζώννυμι, δύω, περιέρχομαι, κυκλόω, ζωννύω, ζώννυμι. *Cingulum*, ein Gürtel. P. pás. G. ζωστήρ, ζώνη, ταινία. *Cingula*, *æ*, ein Sattelgurt. P. popręg. G. ζῶμα.

* *Comp*: *Accingo*, ich gürte oder henge an. P. przypasuię / *Item*, ich rüste mich. P. gotuię się. G. διασκευάζω, περιζωννύω. *Procingo*, *idem*. *Succingo*, ich schürtze auff. opásuię / wskásuię. G. ὑποζωννύω, διαζωννύω. *Succinctus*, kurtz. P. krotki / kęsy. G. ὑπεζωσμένος, ἀναζωσάμενος, εὔζωνος.

Cinnus, ein Haarlock. P. Wárkocz / kosm / kędzierz. G. κυκαιών.

Cippus, ein hügel / oder eine seul / die auff den wegescheiden steht. P. gorká / álbo słup / ná rostániach drog postáwiony. G. ποδακάκκη, στήλη.

Circa, bey / umb. P. przy / okolo. G. ἀμφί. *Circum*, *Circiter*, *idem*. G. ἀμφὶ, περὶ, ὑπό.

Circinus, ein Zirckel. P. Cyrkiel. G. διαβήτης, περίχεα, προσαγώγιον. *Circino*, *as*, ich zirckele ab / mache rund. P. wycerkluię / okrążam / okrąglo czynię. G. περιάγω.

Circulus, ein reiff / ring / kreis. P. Obręcz / pierscień / okrąg. *Item*, ein Schüsselring. P. prawdá. G. κύκλος, περιφερόγραμμον, σχῆμα. *Circularis*. rund. P. okrągły. G. ἐγκύκλιος. *Circulator*, ein Gauckler. P. Kuglarz. G. ἀγύρτης, ἀπατεών. *Circulatrix*, eine Gaucklerin. P. Kuglarká. G. ἀγύρτις.

Circus, ein Kreiß. P. Kres / okrąg. *Item*, ein umbschrenckter ort zu Rom / da die Schawspiel sind gehalten worden. P. Mieysce ogrodzone w Rzymie / kędy igrzyská spráwowano. G. δάπεδον, κρίκος, κίρκος.

Cirrus, ein Haarzopff. *Pol*. Wárkocz. G. βόστρυχος, στρόφος. *Cirratus*, der gekrümmet oder kraus haar hat. P. ktory kędzierzáwam álbo kępiastą głowę ma. G. εὐβόστρυχος, εὐπλόκαμος.

Cis, *Prep*. Hie disseit. P. stey strony. G. ἐντός.

Cisium,

Cisium, ein Karn. P. Kárá. Kolásá.

Cista, eine Kiste. P. skrzyniá. G. κιβωτος, φατσωλον, χωρισμὸς, κίστη. *Cistula & Cistella*. ein Kistlein. P. skrzynká / skrzyneczka. G. κιστις,

Cisterna, ein Brun/Cistern/ da sich das Regenwasser samlet. P. Kálużá / gdzie sie deßczowa wodá schodzi. G. δεξαμένη. ὑδατων, δοχεῖον.

Cithara, ein Harpff. P, hárfá. G. κινύρα, φορμιγξ, χέλυς, ψαλτιγξ, κιθάρα. *Citharadus*, G. πεζωτωδος, αὐλικὸς, κιθαρωδὸς, & *Citharista*, ein Harffenschläger/ P. Hárfistá. G. θυμελικος, κιθαριστὴς, ναβλὰς.

Citò, bald/schnel/ behend/ P. rychlo / pretko / skoro / hnet/ wnet. G. ταχινῶς, διαταχέων. *Citius*, eh. P. pierwey/ rychley.

Citra, Hie disseit/neher. Pol. stey strony/ ná tey stronie/bliżey. *Item* ohne. P. bez/krom/oprocz. G. ἄνευ, ἔχω, δίχα.

Ciuis, ein Bürger/ P. Mießczánin/mießczká. G. Αςος, πολίτης, ἔνδημος. *Ciuilis*, bürgerlich/höfflich. P. Mieyski/ obyczáyny/ dworski. G. ἀστεῖος, πολιτικὸς. *Ciuicus*, *idem*. *Ciuilitas*, Höfflighkeit/Sitsamkeit. P. obyczáyność. G. Αςεισμος. ἀστειότης, πολιτικὸν. *Ciuitas*, eine Stadt/ Bürgerschafft. P. Miásto. G. πόλις, πόλις, πόλισμα, πολίτευμα, πολιτεία.

C L.

Clades, ein schade/unfall/nidergang. P. ßkodá/vtratá/porażká. G. ἧττα, λύμη, ὄλεθρος, πῆμα, τρῶμα.

Clam, heimlich / verborgen / unwissentlich. Pol. Táiemnie/ skrycie / bez wiedzenia/ bez wiádomości. G. κρύβδα, κρυφίως.

Clamo, ich schreye. P, wołam. G. Βοάω. γλαζω, κράζω, *Clamor*, ein geschrey. P. wołánie/ wrzask. G. αὔα, βοὴ, σαλάγη. *Clamosus*, der viel schreyens macht. P. Wołáiacy. G. μεγαλόφωνος, κεκράκτης, κραυγαστικὸς.

* *Comp: Acclamo* ich schreye zu/ frolocke. P Zawoławám/raduie sie. G. ἐπιβοῶμαι, ἐπιφωνέω, ὑποφω-

ὑποφωνέω. *Conclamo*, ich schreye mit. P. wespolek wolam. G. ἀνακράζω, ἐκβοάω, συμβοάω, ἐφθέγγομαι. *Declamo*, ich declamire / vbe mich im reden. P. declámuie / ćwicze sie w mowieniu. G. ῥητορεύω, λογοποιέω. *Declamatio*, ein erdichte rede / damit man sich vbet. P. Rzecz álbo mowá w ktorey sie kto ćwiczy. G. ῥητορεία, φωνασκία. *Exclamo*, ich schreye laut. P. wielkim glosem záwolam. G. ἀνακράζω, ἀναβοάω, ἀναβωνέω, ἐπιφωνέω. Proclamo, ich ruffe auß. P. wywolam / opowiedam. G. ἀναβοάω, προβοάω, ἀνακρύπτω. *Reclamo*, ich widerstrebe. P. sprzećiwiam sie. G. ἀντιβοάω, ἀντιλέγω, ἀντίσταμαι.

Clanculum, heimlich. P. po táiemnie / po ćichu. G. λάθρα, κρυφίως. *Clancularius*, & *Clandestinus*, heimlich / verborgen. P. Táiemny / ćichy / skryty. G. κρυφαῖος, κρύφιος, λαθραῖος, λάθριος, νοσφίδιος.

Clango, ich thöne / trommete. P. Trabie / brzakam / brzmie. G. κλάζω, κλαγγάζω.

Clangor, ein Schal / thon / *Pol.* Trabienie / brzmienie / brzek. G. κλαγγή.

Clarus, hell / lauter. P. Jásny. *Metaph:* fürtrefflich / berümbt / P. Zacny / slawny / známienity. G. ἄολαξ, γλαυρὸς, ἔξαλλος, ἔυσημος, λαμπρὸς. *Praeclarus, idem.* Claritas, lauterkeit / schein fürtreffligkeit / P. Jásnosć / zacnosć / G. ἀγλαία, καταφάνεια. λαμπρότης, σαφήνεια. Clareo, Clarefco, *Inclaresco*, ich bin oder werd hell oder berümbt / P. Jestem álbo stawam sie iásnym álbo slawnym / slyne. G. εὐδοκιμέω, φαίνομαι. *Claro, as, & Declaro*, ich mache hell / ich erklere / *Pol.* wyiaśniam / wykladã / rozpowiedam. *G.* ἀναγορεύω, δηλόω, ἐνδηλόω. διασαφέω, ἐμβαίνω. *Declaratio* eine erklerung / P. wyklad.

Clarifico, ich mache klar / P. wyczyszczam / wychedozam. G. λαμπρύνω.

Clarigo, as, ich sage den frieden auff / kündige einen Krieg an / P. odpowiedam. G. σημαίνω, τὸν πόλεμον. *Clarigatio*, ein Absagebrieff. P. odpowiedz. G. κα-

καταγγελία τῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἀδικήσαντας ἀγνωμονῦντας.

Classis, eine menge schiffe/eine Armada. P. liczba niemała łodzi. *Itē*, ein ordnung. P. Rzad. G. ἀπόστολος, τὸ ναυτικόν. *Classicus*, was zu einer schiffart/oder zu einer ordnung gehöret. P. co ku łodziam/albo ku rzadowi należy. *Item*, Fürnähm/glaubwirdig. P. znamienity/stateczny/godnowierny/celnieyszy. G. ναυτικός. *Classicum*, ein Lermen. P. trwoga. G. σάλπισμα.

Clathrus, & *Clathrū*, ein gatter. P. krata. G. κλεῖθρον. *Clathratus*, vergattert. P. kraciſty. *Clathro, as*, ich vergattere. P. kratami obwaruie/zágradzam. G. κλειδόω.

Claua, ein Kolb. P. Buławá/máczugá. G. κορδύλη, κορύνη.

Claudo, ich beschliesse. P. zawieram/zámykā. G. ἀποκλείω, καταμύω, καμμύω, κλείω. *Claustrum*, ein Schloß. P. zamek. G. κλαῖθρον, κλεῖθρον. *Claustrarius*, ein schlosser. P. ślosarz/zamecznik. G. κλειδοποιός. *Clausula*, ein beschluß. P. zámknienie. G. τὸ ἔσχατον, πέρας. *Clauis*, ein schlüssel. P. klucz. G. βαλαιάγρα, κλάξ, κλεὶς. *Claniger*, ein schlüsseltreger. P. klucznik. G. κλειδοῦχος.

* *Comp: Cōcludo*, ich schließ zusammen/ich beschliesse. P. zamykam. G. ἀπολαμβάνω, κατακλείω, περικλείω, συγκατακλείω. *Cōclusio*, ein beschluß. P. zámknienie. G. ἐναπόληψις, ἐπίλογος. *Conclaue*, ein verschlossē gemach. P. komorá/kownátá. G. ταμεῖον, δωμάτιον. *Excludo*, ich schließ auß/ich brüte auß. P wyrzucā/niewpuszczā/wyimuie/wylegam. G. ἀπείργω, ἀποθυρόω. *Includo*, ich verschliesse/schliesse ein. P. záwierā/wsadzam. G. ἀποκλείω, ἐγκλείω. *Intercludo*, ich verhindere/beneme. P. záwadzā/odeymuie. G. διακλείω, ἐγκατακλείω. *Occludo*, ich schliesse zu. P. zawierā. G. ἐπικλείω, περικλείω. *Praecludo*, ich schliesse vor einem zu. P. záwieram przed kim/zágradzam G. ἀποκλείω, κατακλείω. *Recludo*, ich schließ wieder auff P. otwarzā. G. ἀνοίγω, ἀνακλείω. *Secludo*, ich verschließ besonders. P. osobno zamykam/pochowā. G. ἀποκλείω, ἐκκλείω.

Claudus, lam/hinckend. Pol. chromy.

chromy. G. χαυσὸς, νῶτος, χωλός. Clauditas, lähme. P. chromotá. G. χωλεία. Claudico, ich hincke. P. chramie. G. μεταχλαζω, σκάζω, χωλεύω.

Clauus, ein Nagel. P. gozdz. Item das Ruder. P. wiosło/rudel. Item, ein blatter. P. wronicoko. G. γόμφος ἔμπη ος, ἧλος. Clauiculus, ein Negelein. P gozdzik. Itē, ein Rebenzinck. P. roſoßka winna. Clauatus, genegelt. P. gozdziásty/ſetzyſty. G. ἡλωτός.

Clemens. mild/ gütig/ freundlich. P. ßczodry/dobrotliwy/láſkawy/miłościwy. G. εὐγνώμων, ἤπιος, πρᾶος, ἐπιεικής. Clementia, milldigkeit. P. láſkáwość / miłosierdzie. G. ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, προσύνεια, πραότης.

Clepſydra, ein ſtundglaß/ ſandzeiger. P. zegarek. G. κλεψύδρα.

Clibanus, ein Ofen/ ein backpfanne. P. piec / fanná miedziana w ktorey paſtety piekà. G. κλίβανος, κρίβανος.

Cliens, der ſich vnter eines ſchutz begibt. P. ktory ſie pod obrone drugiego poddawa Itē, ein Weiſelein. P. sierota. G. πελάτης, θεραπευτής. Clientela, beſchirmung/ vnterthenigkeit. P. opiekunſtwo/obrona/poddánosc. G. θεραπεία. πελατεία.

Clino, verb. Græcum, G. κλίνω.

* Comp: Declino, ich wende ab/ ich vermeide. P. vchodze/vſtepuie/ſtrzege ſie. G. ἀλεείω, ἀποκλίνω, ἐκκλίνω, μετακλίνω. Inclino, ich neige/ biege. P. náchylam/ naginam. G. ἐγκατακλίνω, ἐγκλίνω, ἐπικλίνω. Reclino, ich neige mich hinderſich. P. nachylā na zad. G. ἀνακλίνω, καταχλίνω.

Clitellæ, arum, ein ſaumſattel/ felleiſen. P. ſuniki/ tlomoczek. G. ἐπίσαγμα, κανθήλια, σάγη, σαγμάρια, σαγμα. Clitellarius, mit ſaum od watſeckē beladē. P. ſumkami albo tlomoczkami obciazony. G. ἐπισεσαγμένος, σκευοφόρος Clitellarius equus. ein ſaumroß. P. podwodny koń.

Cliuus, ein Hügel / der nicht ſchrats auffgehet. P. gorá pochodziſta. G. βουνός, γεώλοφον.

* Comp: Accliuus, G. ἀνωφερής. & Accliuis, was gemachſam berg auffgehet. P. pochodziſty/podnioſły. G. ἰπεωτής, ποσα της. Decliuus. & is, was gemachſam berg abe gehet. P. ſchodziſty. G. ἐπικλινής.

κλινες, κατάντης. *Procliuis*, genelget/ leicht. P. pochylony/ przychylny/ latwy. G. ἀκροσφαλής, ἐπίφορος, κατάντης, κατωφερής.

Cloaca, ein heimlich gemach/ profat. P. sekret/ wychod. G. ἀμάρα, ἀφεδρών.

Clunis, ein arßback. P. pulrzytek/ guzica. G. πυγαί.

Clunaculum, ein stechmesser/ Fleischermesser. P. Rzezak.

Clypeus, ein schilt. P. Tarcza/ puklerz. G. ἀσπίς, πρόβαλος.

C O.

Coagulum, lab/ keselab. P. serzysko. G. ὀπός, πυτύα, πύαρ. *Coagulo, as*, ich mache dick. P. spuszczã/ czynie aby sie z siadlo. G. ἐμπητυάζω, πηγνύω, τυρέω, τυρεύω, πήγνυμι.

Coaxo, as, ich qwaxe/ schreye wie ein frosch. Polon. Rzegore/ skrzecze. G. σανιδόω.

Coccus, vel Coccum, L. granum, ein körnlein. P. ziarnko. G. κόκκος. *vsurpatur pro purpura. Inde Coccum, coccinus, & coccineus*, scharlat od purpurfarb. P. szarlatny / albo pawlokowy. G. κόκκινος, κοκκοβαφής.

Cochlea, ein schneck/ od schneckehauß. P. zolw / albo skorupa zolwiowa *Ite*, ein windelstegt. *P.* okragly wschod. G. κόχλος.

Cochlear, Cochleare, & Cochlearium, ein Löffel. P. lyszka. G. δοίδυξ.

Cocles, Einaugig. P. iednooki. G. μονόφθαλμος.

Codex, vel Caudex, der stam an eim baum. P. pien/ pniak. *Item*, ein Buch. P. ksiegi. *G.* κορμὸς, πρέμνον, στέλεχος *Codicillus*, ein brieff oder Bulle. P. list/ przywiley. G. γραμμάτιον, δίπλωμα.

Cælum, der Himel. *P*, Niebo. G. οὐρανός, πόλος, βηλός. *Cælestis, & Cælicus*, Himlisch. *P.* Niebieski. G. οὐράνιος, ὀλύμπιος, αἰθέριος. *Cælites*, die Götter/ Engelen/ od Heiligen. P. Bogowie/ Aniolowie/ albo swieci. G. οὐράνιοι, οὐρανίδαι, οὐρανίωνες. *Cælitus*, vom Himel herab. P. z nieba/ z niebios. G. οὐρανόθεν. *Cærulus, Cæruleus*, himelblaw. P. modry/ blekitny. G. κυανεος, χαροπός.

Cæmeterium, ein Kirchhoff/ ein Gottsacker. P. Cmintarz. G. κοιμητήριον.

Cæna, ein nachtmal. P. wieczerza. G. δεῖπνον, δεῖπνος. *Cænaculum*,

culum, ein Saal/ Som̃erhauß. P. wieczernik/ Sala/ letne siedzenie. G. ἀνώγεων, δειπνοτήριον, ἑστιατόριον. *Cæno, as*, ich esse zu Abends. P. wieczerzã. G. δειπνέω, δειπνοποιέομαι. *Cænaturio*, ich habe lust od hunger des abends zu essen. P. chce mi sie wieczerzáć. G. δειπνησείω.

* *Comp: Antecæniũ*, vesperbrodt. P. podwieczorek. *Incænatus*. vngessen. P. niewieczerzawßy. *Cænipeta*, ein schmeichler. P. pochlebcá/ pásorzyt. G. δειπνολόχος.

Cænobium, ein Kloster/ od ort/ da man von dem gemeinẽ lebet. P. Klaßtor/ álbo miejsce kedy z pospolitego dobrá żywa. G. κοινόβιον. *Cænobita*, ein Münch od Nonne. Mnich/ álbo mnißká.

Cænum, kot. P. bloto. G. ἄση, ἄσις, βόρβορος, τέλμα, πηλὸς, ἰλύς. *Cænosus*, kotich. P. blotny/ plugáwy. G. βορβορώδης, πηλώδης.

* *Comp: Obscænus*, vnfletig/ garstig. P. smrodliwy/ plugáwy/ niesromiezliwy. G. ἀπαίσιος, ἐξαίσιος.

Cæpi, ich fange an. P. poczynã. G. ἐπάρχομαι, ἄρχομαι. *Cæptum*, ein anfang/ vorhabẽ. poczatek/ przedsiewziecie. G. ἀρχὴ, ἐπιχείρημα. *Cæpto, as*, Idẽ. G. ἐπιχειρέω.

* *Comp: Incæpto, as*, Idem. *Incæptum*, ein anfang / vorhaben. P. poczatek / przedsiewziecie.

Cætus, eine menge/ versamlũg. P. zgromadzenie/ zbor. G. ἐκκλησία, ὅμιλος, συλλογία, χοροστασία, χορὸς.

Cogito, ich gedencke/ betrachte. P. myslę/ rozmyslã. G. ἐπισκέπτομαι, λογίζομαι, διαλογίζομαι, ἐννοέω. *Cogitatio, Cogitatus, us, & Cogitatũ*, eine gedãckẽ/ betrachtung. P. myslenie/ rozmyslánie. G. ἐνθυμία, ἐνθύμημα, ἐνθύμησις, ἔννοια.

* *Comp: Excogito*, ich erdencke. P. wymyslã/ wynayduie. G. ἐξευρίσκω, ἐπινοέω, μελετάω, μήδομαι. *Incogitans*, vnbesonnẽ/ freuel. P. nieobáczny/ nierozmyslny. G. ἀλόγιστος, ἄλογος.

Cohors, ein hauffe Kriegsvolcks. P. Woysko / rotá.

Colaphus, ein Backenstreich/ Maultasch/ Ohrtalpe. P. policzek/ pogebek. G. κόλαφος. *Colaphiso*, ich schlage einen auffs maul. P. policzkuie/ pogebkuie. G. κολαφίζω.

Colica passio, das grimmẽ im Leibe. P. klocie w żywocie.

Collicia,

Collicia, vel Colliquia, wasser-furchen auff den äckern / durch welche das wasser abe fleust. *Pol.* Rowy álbo brozdy ná rolech ktoremi wodá zbieży. G. αἰυδροῤῥόαι.

Collega, ein Amptsgenoß. P. Towárzyß w iednym vrzedźie G. συλλεγεὶς, συνάρχων. *Collegium*, eine gesellschafft / oder brüderschafft. P. towárzystwo / brátertwo. G. σύλλογος, συνέδριον.

Collimo, as, ich ziele. P. mierze do celu/vgodze. *G.* στυχάζομαι, καταστοχάζομαι, ἀποβλέπω, καταστοχέω.

Collis, ein Hügel. P. págorek. G. γεώλοφον, κνημὸς.

Collum, der Halß. P. ßyiá. G. ἀμφὴ, τράχηλος, δέρη. *Collare*, ein halßband/ Goller. P. kolnierz. G. ὅρμος, ἴσθμιον, κάθορμα.

*Comp: *Decollo*, ich entheupte. *P.* ścinã. ἀποκεφαλίζω, ἐκτραχηλίζω.

Collunies, vide Lues, G. ἀφυσγετὸς, φορυτὸς.

Collyrium, Augenartzney/ od Artzney zu clistirung des viehes. P. lekárstwo do oczu/álbo dla bydłá. *G.* κολλύριον.

Colo, as, & Comp: Excolo, Percolo, ich sehe/schlage durch. P. cádze/wycedzã. G. ἀδελφάζω, διηθῶ. *Colum*, ein Seigtuch/Durchschlack. P. powasło/ sito/ durslak. G. διϋλιστὴρ, ἠθάνιον, ἠθμὸς.

Colo, is, ich ehre/ diene/ bete an/ liebe. P. czcze/ służe/ chwale/ miluie. *Itē*, ich bawe/ arbeite. P. orze/ wypráwuie/ robie. *Itē*, ich wohne/ lebe. P. mießkã/ żywe. G. τιμάω, ἀποβλέπω, ἀποθεραπεύω, σπουδάζω, θεραπεύω. *Cultus, us*, Ehre/ dienst. P. cześć/ służbá. *Itē*, Zierde. P. ochedostwo/ stroy. G. ἐργασία, σέβασμα, θεράπευμα, ἐπιμέλεια. *Cultus, a, um*, gebawet/ gezieret. P. spráwiony/ ochedożny. *Incultus*, vngebawet/ vngezieret. P. niespráwny/ nieochedożny. G. ἀνεξέργαστος, ἀκαλλώπιστος, ἀκόσμητος, ἀνέργαστος, ἀφάρδος. *Cultor*, ein liebhaber/ od einwohner. P. miłośnik / álbo obywatel. G. ἐργάτης, θεραπευτὴς, λατρευτὴς. *Colonus*, ein Bawerßman. P. kmieć/ gbur/ chłop/ rolnik. G. ἀποικισθεὶς, ἔποικος, κολωνίτης, οἰκήτωρ, ἄποικος. *Colonia*, ein volck/ das an ein andern ort geschicket wird P. lud/ ktory ná inße mieysce ku mießkániu bywa przesadzon/ nowa osádá. *G.* ἀποικία, κατοικία.

* Comp: *Accolo*, ich wohne hart bey. P. mieszkam przy czym. G. παροικέω, προσοικέω. *Accola*, ein beywohner. P. sasiad/ktory nie daleko mieszka. G. πάροικος, πρόσοικος. *Excolo*, ich vbe wol / oder bawe auß. P. cwicze sie / albo wyorawā/wyprawuie. G. ἐκτραγγίζω, διαχαίνω, ἀπηθέω, ὑλίζω, ἐξιπόω. *Incolo*, ich wohne in. *Pol.* mieszkam w czym. G. ἐπιδοπίζω, οἰκέω, κατοικέω, ἐνοικέω. *Incola*, ein Einwohner. P. obywatel. G. ἐγχώριος, ἔνεδρος, ἔνοικος, ἔποικος, περίοικος. *Recolo*, ich betrachte wiederumb. P. rozczytam/rozpamietawam.

Color, eine farbe. P. farbá/masć. G. χροιά, χροία, χρῶμα. *Coloro*, *as*, ich ferbe. P. farbuie. G. βάπτω, ἰξαλίζω, χραίνω, χρώζω, χρωματίζω.

* Comp: *Concolor*, gleichferbig. P. rowney albo iedney farby. *Decoloro*, ich beflecke. P. maże/pomázā. G. ἀμαυρόω. *Discolor*, *Versicolor*, bund/nicht einerley/mancherley farbe. P. pstry nie iedney / rozney albo rozmaitey masci.

Colostrum, *vel colostra*, *vel etiam collustrū*, die erste milch nach der geburt. P. pirwsze mleko po porodzeniu/siará. G. πυαρίτης, πυός, πυριάτης, τροφαλίς, τυροφαλίς.

Coluber, ein Schlang. *Pol.* Waz. G. δράκων, ὄφις.

Columbus, ein Deuber. P. goląb. *Columba*, ein daube. P. golebica. G. παλευτρία, πέλεια, περιστερά, τρηγων. *Columbinus*, & *Colūbaris*, dauben. P. golebi. G. περιστερικός. *Columbarium*, ein daubeschlag. P. golebiniec/golebnik.

Columē, ein seul/stūz. P. slup/filar/podporá. G ἔρεισμα, πρόβλημα. *Columella*, ein stūzlein. slupik

Columna, ein Seul. P. slup. G. κίων, στύλος, στήλη.

* Comp: *Intercolumnium*, der ledige ort zwischen den seulen. P. mieysce miedzy slupami.

Colurnus, *vide Córylus*, G. κεράινος.

Colus, ein rocken / od wocken. P. kadziel. G. ἠλακάτη, ἀλακάτη.

Collybus, ein geltwechsel. mieysce/gdzie monete odmieniáia G. κόλλυβος. *Collybista*, ein wechsler. P. wechslarz. G. κολλυβιστής.

Coma, *æ* haar zur zierde. P. wlosy przyprawne. G. ἔθειρα, πλοχμίς. *Comatus*, langhärig. P. kudláty/

dláty/kosmáty. G. ἀμφίκομος, κομήτης, περικόμος, εὔκομος.

Comes, ein gefert/weggesell. P. towárzysz podrozny. *Item*, ein Graff. P. Grábia. G. ἀκόλουθος, ἀμορβός. *Comitor, aris*, ich beleite. P. odprowadzam. G. παραπέμπομαι, παρακολουθῶ, προπέμπω. *Comitatus, us*, ein geselschafft des weges. P. towárzystwo / odprowádzenie. *Item*, eine Graffschafft. P. páństwo/albo ziemica Grafowi nalezaca. G. ἀκολουθία, θεραπεία, περιστολή, συνοδία.

Comessor, aris, ich fresse/sauffe/prasse/schlemme. P. vzywã/biesiaduie/bonuie. G. κωμάζω. *Comessatio*, ein schlafftrunck/ prassen. P. biesiada. G. κῶμος. *Comessator*, ein schlemmer. P. biesiadnik. G. κωμαστής.

Cominus, nahe. P. wretz/blisko/ niedaleko. G. αὐτοσχεδίην, ἐγγύθεν.

Comis, e, sanfft/freundlich. P. ludzki/ laskawy. G. εὐπροσήγορος, εὐμενής, μείλιχος, ὁμιλητικός. *Comitas*, Freundligkeit / holdseligkeit. P. ludzkosc. G. ἀγανοφροσύνη, εὐπροσηγορία, εὐμένεια.

Comitium, & Comitia, orum, ein Reichstag. P. Sjem. G. ἀρχαιρεσίαι, ἀρχαιρέσια. *Comitialis, e*, was zu einem Reichstage gehöret. P. Seymowy. *Comitialis morbus*, die schwere kranckheit. P. Wielka niemoc/ albo swietego Walentego niemoc. G. ἐπιληψία, ἐπίληψις, ἱερὰ νόσος, νόσος μεγάλη.

Commeatus, vide Meo.

Comminiscor, eris, ich erdichte. P. zmyslam/wymyslã. G. ἐνθυμέομαι, ἐξευρίσκω, ἐπινοέω. *Commentor, aris*, ich erkläre/ od betrachte bey mir selbs. P. wykloze/wykladam/ rozwazam sam w sobie. G. περινοέω, φιλοσοφῶ, φροντίζω, συμμελετάω. *Commentatio*, eine betrachtung/erdichtung. P. smyslenie/vwazánie. G. ἀποσημείωσις, διάληψις, διανόημα, θεωρία. *Commentarius, & um*, ein auffzeichnung unsers thuns. P. Regestr albo spisánie spraw nászych. *Item*, eine erklärung der schrifft. P. wyklad/wyrozumienie pisma. G. ἀναγραφή, ἀπομνημόνευμα, ἐξήγησις. *Commentum*, ein Gedicht/Lügen. P. wymysl/ mátáctwo. G. ἐνθύμημα, ἐπίνοια, κατασκεύασμα, μῦθος, σόφισμα,

φισμα. *Commentitius*, erdichtet. P. wymyslony. G. ἐπιπλαστος, σεσοφισμένος, πλασματώδης.

Commodus, nützlich/bequem. P. vżyteczny / przygodny. G. δεξιὸς, ἐπιτήδειος, χρηστὸς, πρόσφορος, ὠφέλιμος. *Accommodus*, *Idem*, G. κοινότατος, φόριμος. *Incommodus*, vnbequemlich. P. nieprzygodny. G. δύσχρηστος, ἄκαιρος. *Commodum*, ein nutz/ oder gewin. P. pożytek / albo zysk. *Incommodum*, schaden / verlust. P. ßkodá/niepożytek. *Commoditas*, gelegenheit / bequemligkeit. P. przyleglość/ vżytecznosć. G. εὐκαιρία, εὐχρηστία. *Incommoditas*, ein schade. P. ßkodá. G. ἀχρηστία, ἀκαιρία.

Commodo, *as*, ich nütze/ fordere. P. vsługuie/posługe iáka czynie, *Item*, ich leihe. P. pożyczam. G. κίχρημι, συνωφελῶ.

* *Comp: Accomodo*, ich füge herzu / ich bequeme mich. P. przymierzã/ przystosuie / vgadzã. G. ἁρμόζομαι, περιτίθημι, προσχωρέω, προσοικειόω. *Incommodo*, ich schädige / hindere. P. przeßkadzam. G. βλάπτω, λυμαίνομαι.

Communis, gemein / schlecht. P. pospolity/ prosty. G. ἐπίκοινος, ἐπίδημιος, κοινὸς, ἀφιλεος, εἰκαῖος. *Communio*, ein gemeinschafft. P. pospolitowánie/obcowánie. G. ἀνακοίνωσις, κοινίτης, κοινωνία, μετουσία, μέθεξις. *Communico*, ich theile mit. P. vdzielam, G. μεταδίδωμι, κοινόω, κοινωνέω, ἀνακοινόω, ἀνακοινοῦμαι. *Communicatio*, ein gemeinschafft / mittheilung. P. pospolitowánie / vdzielánie. G. ἀνακοίνωσις, κοινίτης, μετάδοσις, κοινωνία.

Como, *is*, ich ziere/schmücke. P. przystroie / glaßcze/ ochedożam. G. ἐξασκέω, καλλύνω, κομέω, κοσμέω, κομβέω. *Comptus*, *a*, *um*, gezieret/ geschmücket. P. przystroiony/ ochedożony/ vgłaskány / gládki.

Compago, *inis*, & *Compages*, *is*, ein zusamen fügung. P. spoienie. G. ἀλληλουχία, ἁρμὴ, ἁρμὸς, συναρμογή, συνάφεια.

Compernis, dem die Knie einwerts stehen. P. koßláwy / kuláwy. G. ῥαιβοσκελής.

Compesco, ich hemme/zähme. P. hámuie / zahámuie / powściagam. G. ἐπαναστέλλω, ἐπίσχω, ἐπέχω, κατέχω, κωλύω.

Compi-

Compita, orum, wegscheide / P. rostánie (drog.) G. ἀγυιὰ, ἄμφοδος.

Compos, mechtig / der etwas hat / erlangt / vberkompt. P. własdny / máiácy / ktory co dostapil. G. ἐγκρατὴς, ἐπήβολος, ἔποχος, ἐπιτυχής. *Impos*, vnhabig / vnmechtig. P. niewładny / niemáiacy. G. ἀδύνατος, ἀκρατής.

Concha, eine Schneck / Muschelen / hartschaliger Fisch. P. żołw / Rybá z skorupa. G. κόγχη, κόγχος.

Conchylium, & Conchyle, ein Meerschnecke / von welcher blut man Purpur macht. P. żołw Morski / zktorego krwi szárlat albo páwłokę czynia. G. κογχύλη.

Concilio, G. ἀνακτάομαι, ἐξιλάω, διαλλάττω, μνηστεύω. *& Comp: Reconcilio*, ich versühne. P. Jednam / przepráwiam. *Item*, ich vberkomme. P. Dostawam / nábywam. G. οἰκειόω, συναλλάττω. *Conciliatio, & reconciliatio*, eine versöhnung. P. Ziednánie / przeiednánie. G. διαλλαγὴ, συναλλαγή. *Conciliator*, ein Versöhner. P. Jednacz.

Concilium, ein Versamlung. P. Zgromádzenie / Zbor. *Conciliabulum*, ein ort der Versamlung. P. Mieysce ná ktorym sie schodzam ludzie. G. συνόδιον, συνέδριον μικρόν.

Concinno, ich setze eben zusammen. P. spajam / nadobnie co stáwiam. G. ἀρθρόω, διευθετῶ, πλέκω, συντίθημι, σκευάζω. *Concinnus*, zierlich / ordentlich. *Pol.* tráfny / chedogi. G. ἐμμελὴς, ἐναρμόνιος, εὐάρμοστος, εὐσύνθετος. *Concinnitas*, zierligkeit. P. Ochedożnosc / tráfnosc. G. ἐμμέλεια, εὐρυθμία.

* *Inconcinnus*, vnzierlich / vnordentlich. P. szpetny / nieporządny. G. ἄρρυθμος, ἐκμελὴς, ἄμουσος, ἀπῳδὸς, ἀνάρμοστος.

Condio, ich würtze / mache ein / lege ein. P. okorzeniam / okraszam. G. ἀρτύω, ἡδύνω, καρυκεύω, παραρτύω. *Condimentum*, allerley Gewürtz / damit man die Speise schmackhafftig macht. *P.* wszelkie Korzenie / ktorym potráwy smáczne czynia / okrásá / okorzenienie. G. ἄρτυμα, ἄρτυμα, γάνωμα, ἥδυσμα, παράρτυσις. *Condititius*, Einge-

legt. P. osolony/ chowány/co sie godzi dlugo chowáć.

Conditio, ein Stand / Wesen. P. Stan / Vrzad / Mieysce / Obyczay / Sposob. G. κατάστασις.

Condylus, ein knübel am finger. P. czlonek v pálcow/ klykieć. G. κόνδυλος.

Confestim, bald. *Pol.* wnet. G. ἀθρόως, συνεπτυγμένος, καταπλήτη.

Congruo, vide *Grus*. G. ἀράω, ἁρμόζομαι, ἁρμόττω, ὁμολογέω.

Conisco, *as*, & *Coniscor*, *aris*, ich stusse / wie die Böcke. P. trykam sie. G. κορύττω.

Conniueo, ich blintzele. *Pol.* Niedozrzywam. *Metaph:* ich sehe durch die finger / ich gebe nach. P. przez spáry pátrze/ dopuszczjam / poblazam. G. βλεφαρίζω, νυστάζω. *Conniuentia*, Vbersehung. P. Przezrzenie/ niebaczjenie. G. ἐπιμυσις, ἀμέλεια, σιναγμός.

Conor, ich vnterstehe mich. *Pol.* kusze sie / vsiluie. G. διαγωνίζω, πειράομαι. *Conatus*, *Conamen*, ein fürhaben. P. vsilowánie/ pokosztowánie. G. ἐγχείρημα, ἐπιβολὴ, ἐγχείρησις.

Conopæum, ein Zelt / Vmbhang. P. Namiotek / Zaslona. G. κωνωπεῖον.

Conquinisco, ich neige das Heupt. P. schylam glowe. G. ὑποκύπτω.

Consilium, ein rath/ anschlag/ P. radá / porádá. G. γνώμη, βούλευμα, συμβουλὴ, συμβούλιον. *Consiliarius*, ein Rathgeber. *Pol.* Raycá. *Considero*, ich betrachte. *P.* vwazam / rozmyslam/rozczytam. G. καταμαθέω, νωμάω. *Consideratio*, eine betrachtung. P. rozmyslánie / rozczytánie. G. ἀναλογισμὸς, διάσκεψις, διανόησις.

Constantinopolis, Constantinopel. P. Konstántinopolum/ álbo Czárygrod.

Consulo, ich frage vmb rath/ oder gebe ein rath. P. Radze sie / álbo rádze. G. βουλεύω, βουλεύομαι, συμβουλεύω, φράζομαι. *Consulto*, *as*, ich rathschlage. *P.* rádze sie. G. διαλαμβάνω, διασκέπτομαι, συμβουλεύομαι. *Consultatio*, eine rathschlagung. *P.* porádzes

rádzenie. G. διαβέλιον, συμβέλευμα, συμβελή. *Consultò*, wol bedacht. P. dobrze / porádnie / rozmyślnie. G. ἐκπροαιρέτως, *Consultor*, ein rathfrager / oder ein rathgeber. P. Rayca / ktory sie rádzi / álbo ktory rádzi. *Consultus*, gelert / geschickt. P. vczony / madry / biegly. G. εὔβελ@, φρόνιμ@. *Inconsultus*, vnwissend / ohne wissen. P. Niemadry / niewiedzac / bez wiadomosci. G. ἀβελης, ἄβελ@.

Consul, ein Bürgermeister. P. Burmistrz. G. πρόβελ@, ὕπατ@, συνύπατ@. *Proconsul*, Bürgermeisters Verwalter. P. ktory na mieyscu iest Burmistrzowym. ἀνθύπατ@. *Consularis, e*, was dem Bürgermeister zugehörig. P. Burmistrzowski. G. ὑπατικός. *Consularis, subst:* einer der Bürgermeister gewesen. P. Ten ktory byl Burmistrzem. *Consulatus, us*, das Bürgermeister Ampt. P. Burmistrzostwo. G. ὑπατεία.

Considero, ich betrachte. Pol. bacze / vwazam. G. ἀναθεωρέω, ἀναλογίζομαι, ἀνασκοπέω. *Consideratio*, betrachtung. P. vwazenie / obaczenie. *Inconsideratus*, vnbesonnen. P. nierostropny / niebaczny. G. ἀλόγις@, ἀπρονόητ@, ἄσκεπτ@.

Contagio, vide *Tango*, G. συνάφεια, δειμός.

Contamino, vide *Tamino*. G. λωβάω, μιαίνω.

Continuus, vide *Teneo*. G. ἀμύρυτ@, ἐνδελεχής.

Contiguus, vide *Tango*. G. ἐχόμεν@, συναφής.

Contra, *Præp:* gegen / wieder. P. przeciw / przeciwko / náprzeciw / náprzeciwko. G. ἐναντίον, ἄντα, ἀῦ, κατὰ, παρὰ, πρός. *Contrarius*, entgegen / zuwieder / P. przeciwny. *Contrarietas*, wiedrigkeit. Pol. przeciwnosc. G. ἀντίταξις, ἐναντίωσις, ἐναντιότης.

Contubernium, ein burß / geselschafft. P. Bursá / Rotá / Cech / towárzystwo. G. κοινόβιον, ὁμοσκηνωνία. *Contubernalis*, ein Mitgesell. P. towarzysz. G. ἐπίσκην@.

Contumax, Wiederspenstig. P. vporny / ocietny / strzetny.

 krnai

krnabrny / przećiwny. G. ἀνήκο⊙, ἀθαιαρὴς. *Contumacia*, widerspenstigkeit. *P.* vpor / swowolność. G. ἀνηκοΐα, ἀναρχία.

Contumelia, ein schmach. P. potwarz. G. αἰκία, ἀεικεία, ὕβρις, ὕβρισμα, παρηγορία. *Contumeliosus*, schmehlich / schendlich. *P.* potwarzliwy / potwarzysty. G. ἀγιστὴς, αἰκιστικὸς, ἀτηρὸς, ὑβριστὴς.

Contus, i, ein Schipperstange / damit sie Tieffe ergründen / oder die Schieffe fortschieben. P źerdź álbo laská Szyprowska / ktora glebokośći mácáia / álbo ktora lodźi popycháia. G. κοντ⊙. *Contor, aris*, & *Comp: Percontor*, ich erforsche / erfrage. P. Dopytam sie / dowiáduie sie. *G.* ἔρομαι, ἐρωτάω.

Conuexus, gebogen/ gewelbet/ *P.* zgiety / załomiony / krzywy. G. γυρὸς, ἐπικαμπὴς, καμπύλ⊙, ἀγκύλ⊙. *Conuexitas*, krümme. P. krzywość. G. ἄγκ⊙, κοιλότης. *Conuitium*, scheltwort / schmachrede. P. potwarz / złorzeczeństwo. G. ἀγαλμὸς, αἰζωνεία, βλασφημία, κακηγορία. *Conuitior, aris*, ich lestere / schelte. P. złorzeczę / łáie / potwarzam. G. ἀποσκώπτω, ἀγαλλιάζω, βλασφημέω, δεινάζω. *Conuitiator*, ein Lesterer. P. potwarcá. G. ἀγαλλι⊙, βλάσφημ⊙.

Conus, i, ein Danzapff / kineapffel / fichtenapffel. P. szyszká. *Item*, was also gespitzet ist. *Pol.* kończysty / podługowáty. G. κῶν⊙.

Cophinus, ein Korb. P. Kosz. G. κόφιν⊙.

Copia, eine menge / füll. P. wielkość / dostátek / moc. G. ἀφθονία, ἄδεια, πληθὺς, ἀφορμὴ, εὐκαιρία. *Copiæ, arum*, ein Kriegsheer. P. Woyská / roty. *Item*, Reichthumb. P. Bogáctwá. *G.* σύστημα, δύναμις. *Copiosus*, vberflüssig / reich. P. dostáteczny / zbytny / obfity / bogáty / máietny. G. ἄφθον⊙, ἀμφιλαφὴς.

Copula, ein koppelband. P. słyczek (das band) Sworá (das Holtz) G. σύνδεσμ⊙, ἄμμα. *Copulo, as*, ich füge / oder knüpffe zusammen. P. złączam / zwiezuie / spaiam. G. ἁρμόττω. ἅπτω, συνδέω, συνάπτω.

Coquo, ich koche / verdawe. P. wárze trawie. G. πέπτω, δεψέω. *Cocus*, ein Koch. P. Kucharz. G. ἄρταμος, μάγειρος. *Coctrix*, ein Köchin. P. Kuchárká. *Coquina*, eine Küche. P. Kuchnia. G. μαγειρεῖον *Coctio*, kochung. P. Wárzenie. G. ἕψησις, πέψις. *Coctura*, gekocht ding P. wárzywo. G. ἕψημα *Coctilis*, was gekocht / oder gebrennet ist. *Pol.* vwárzony / vpalony. G. εὐέψητος, εὔπεπτος. *Coculum*, & *cocula*, ein topff / pfanne / kessel / darinne man kocht. *P.* gárniec / panew / kociel do wárzenia. *Coquinor*, *aris*, ich gehe mit kochen vmb. P. w kuchni sie zábawiam / wárze. G. μαγειρεύω. ὀψοποιέομαι, *Coquinarius*, was zur küchen gehöret. P. kucheny. G. μαγειρικός.

* *Comp*: *Concoquo*, ich verdawe. P. trawie. G. ἐκπέσσω, καταπέπτω, πεπαίνω. *Concoctio*, die dewung. P. trawienie. G. πέπανσις, πέψις. *Decoquo*, ich siede ein. P. wywarzam / przewarzam. *Item*, ich verschwende / verprasse. *P.* vtracam. G. καταπέπτω, ἀφεψέω · ἀφέψω. *Decoctor*, ein Schlemmer. *P.* márnotrawcá / vtrátny. G. λυμάντωρ, ἄσωτος, χρεωκόπος. *Praecoquo*, ich koche vorhin / ich mache bald reiff. *P.* przed tym wárze / gotuie w czás. *Praecox*, frühzeitig. *P.* ránny / skylozrzy. G. πρώϊος, πρόωρος. *Recoquo*, ich koche wider / ich werme auff. *Pol.* znowu wárze / zágrzewam / przygrzewam.

Cor, das Hertz. *P.* Serce. G. ἦτορ, καρδία, κέαρ, κῆρ. *Corculum*, Hertzlein. *P.* Serdußko. *Cordatus*, Weiß / verstendig. *P.* madry / rostropny. G. εὐκάρδιος, ἀρτίφρων, νοῦν ἔχων, θυμόσοφος.

* *Comp*: *Concors*, einig / einhellig. *P.* zgodny / iednostáyny / stworny, G. ὅμηλος, ὁμόφρων. *Concordo*, ich stimme vber ein. *P.* zgadzam sie. G. ὁμονοέω, ὁμοφρονέω. *Concordia*, einigkeit. *P.* zgodá / stwornosć. G. ὁμόνοια, ὁμοφροσύνη. *Concordantia*, einhelligkeit. *P.* Iednostáynosć. *Discors*, zwitrechtig / vneinig. *Pol.* niezgodny. G. ἀνάρμοστος, ἀσύμφωνος. *Discordo*, ich bin vneinig. *P.* niezgadzam sie. G. διαφω-

διαφωνία, διχογνωμία. *Discordia*, vneinigkeit. *Pol.* niezgoda. *G.* διαφορα, διχόνοια. *Excors*, vnbesonnen. *P.* Glupi/niemadry. *G.* ἄφρων, ἀνόητος, ἀκαρδιος. *Præcordia, orum*, das Netz vmb das eingeweid. *P.* blonka albo siec okolo trzew. *G.* διάφραγμα, ὑποχόνδρια, φρένες. *Præcordium*, die Hertzgrube. *P.* dolek przeciwko Sercu. *Recordor*, ich bin eingedenck / ich erinnere mich. *Pol.* pamietam / wspomione. *G.* ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ἀναμνάομαι, ἐπιμνάομαι. *Socors*, faul/treg/nachlessig. *P.* leniwy/ gnuśny/ niedbały. *G.* ἀβελτερος, ἀσύνετος. *Socordia*, nachlessigkeit *P.* leniwość/niedbałość. *G.* ἀβελτηρία, ἄνοια. *Vecors*, vnsinnig /verwirret. *P.* glupi/ szalony. *G.* ἀκάρδιος, ἄφρων, ἀνόητος. *Vecordia*, vnsinnigkeit. *P.* szaleństwo. *G.* ἄνοια, ἀπόνοια, παράνοια.

Corallium, Korell. *P.* Koral. *G.* κοράλιον, κοράλλιον.

Coram, *Præp:* vor. P. Przed. *Aduerb:* offentlich / in gegenwart. *P.* Jawnie/ w bytności/ przytomnie/ obecnie / w oczu.

Corbis,

Corbis, ein geflochten Korb. *P.* vpleciony Kosz. *G.* κόφινος. φιτρος.

Cordus, a, um, spat geboren. *P.* pozny. *G.* ὀψιγενής, ὀψίγονος. *Cordum*, *Subst:* grummet/ embde / herbsthew. *P.* potraw/ Jesienne siano.

Corium, ein haut/ leder/fell. *P.* skora. *G.* βυρσεψιον, δέψα, δέρμα, δορά. *Coriaceus*, ledern. *P.* skorzany. *Coriarius*, ein gerber. *P.* garbarz. *G.* βυρσοδέψης, σκυτεύς. * *Comp: Excorio*, ich schinde / streuffe die haut ab. *P.* oblupie/ odzieram. *G.* ἀποδέρω, δέρω.

Cornix, eine Krå. *P.* wrona. *G.* κορώνη. *Cornix cinerea*, ein Schiltkrå. *P.* Gawron / gapa. *Cornicula*, ein Krålein. *P.* wronka. *G.* κολοιός. *Cornicor, aris*, ich schreye wie ein Krå. *P.* kracze. *G.* κρώζω.

Cornu, ein horn. *P.* rog. *G.* κέρας. *Corneus*, hörnerin. *P.* rogowy. *G.* κεράτινος. *Cornutus*, gehörnet. *P.* rogaty. *Corniger*, idem. *G.* κερασφόρος. *Cornicen*, ein hornbleser. *P.* Trebacz. *G.* κεραύλης. *Cornipes*, das Hörnere füsse hat. *P.* Co kopyta ma rogowe/

we. *Cornipeta*, was mit den Hörnern stösset. P. Co rogámi bodzie / tryka. G. κερατιστης, κορύπτιλος κυριπτολος. *Cornucopia*, eine völle vnd genüge aller ding. P. Dostátek wßytkich rzeczy. G. κέρας, ἀμαλθείας.

Cornus, i, ein hagedorn. *Pol.* Glog. G. κρανία, κράνεια. *Cornum*, die Frucht P. Jágodá glogowa.

Corona, eine kron oder krantz. P. koroná/wieniec. G. θαλλία, θυρεός, στέφανος, στεφάνη, στέφος. *Item.* eine vmbstehende menge P. wielkość ludzi okolo stoiących / kres / okrag. *Corono*, ich kröne. P. koronuie. G. διαδέω, ἐπιστέφω, στέφω, στεφανόω. *Coronarius, Adiect:* was zu krentzen gehöret. P. wianeczny. *subst:* ein Krentzler. P. Wianecznik. G. στεφανηπλόκος, στεφανοπλόκος, στεφανοποιός.

Corolla, ein krentzlein. *Pol.* wianeczek. G. στεφάνιον, στεμμάτιον, στεφανίσκη. *Corollarium*, eine zugabe. P. przydátek. G. ἐπίβλημα, ἐπιφορα, παρέρισμα.

Coronis, *idis*, ein end oder spitz eines jeglichen dinges. *Pol.* koniec álbo ßpicá v kázdey rzeczy. G. κορωνίς.

Corpus, ein Leib. P. Ciáło. G. αὔξις, σῶμα, χρώς. *Corpulentus*, groß von leib / dick / fett. P. cielisty / miaßy / tłusty. G. εὔσαρκος, πολύσαρκος, πολυσώματος. *Corporeus*, Leibig. P. cielisty. G. σωματικός. *Corporalis*, leiblich. P. cielesny.

Comp: Incorporo, ich verleibe ein. P. w ciełam. G. ἐνσωματόω.

Corrigia, ein Schuchriemen. P. Rzemień. G. ὁρμὸς, ἱμάς.

Cortex, ein rinde. P. skorá (ná drzewie.) G. κέλυφος, λέμμα. *Corticosus*, Rindechtig. P. Co skore ma. G. φλοιώδης, λεπιδωτὸς, λεπιδοειδής.

* *Comp: Decortico, Excortico*, ich schele. P. obłupiam / odzieram. G. ἀπολεπίζω, λεπίζω, λεπάω.

Corusco, *as*, ich scheine / zwitzere. P. łßcze sie / łyskam sie. G. κραδαίνω, πάλλω. *Coruscus*, scheinend / glentzend. *Pol.* łyskáiacy / łßczacy sie. G. ἀστράπτων, στιλπνός.

Coruus,

Coruus, ein Rab. P. Kruk. G. κόραξ. Coruinus, das von eim Raben ist. P. kruczy.

Corycaus, ein heimlicher auffmercker. P. Táiemny podsłucháczż. G. κορυκαῖος.

Corylus, ein Haselstaude. Pol. leszczyná. G. κόρυλος. Colurnus, Haselin. P. láskowy.

Corymbus, ein körnlein / oder beerlein von Eppich. P. Jágodá bluszczowa. G. κόρυμβος.

Coryphaus, der Oberst in einer geselschafft. P. naprzedniejszy w kázdym towárzystwie / Wodz / Powod / Sprawcá / G. κορυφαῖος.

Cos, ein Wetzstein. P. osłá. G. ἀκονήλιθος. θηγάνη, ἀκόνη, λίχθα. Coticula, diminut: Pol. oselká.

Cossus, i, ein Holtzwurm. P. Drzewny czerw. G. ἀθρὶψ, ξυλοφάγος, σκώληξ, ξυλοφυής.

Costa, eine Rippe. P. żebro. G. πλευρά.

Cotoneum, Cydoneum, ein Qwitten. P. pigwá. G. κυδώνιον, μῆλα.

Cothurnus, ein schuch / oder stiffel / den man an beyde füsse legen kan / ein bundschuch. P. Trzewik / álbo bot / ktory ná obie nodze obuć może / kurpia / chobotá. G. ἐμβὰς, κόθορνος.

Coturnix, ein Wachtel. Pol. przepiorká. G. ὄρτυξ.

Cottabus, das pfeiffen einer Peitschen. P. świstánie/ świst. G. κότταβος.

Coxa, & Coxendix, ein hufft am schenckel / die dicke des beins ob dem knie. P. Biodrá / ledźwie / krzyż / ściegno. G. μηρός, μηρίον, ἰσχίον.

C R.

Crabro, ein Hörneß. P. szerszeń. G. ἀνθρήνη, σφὴξ.

Cranium, der Hirnschal. Pol. łysiná. G. κράνιον.

Crapula, Heuptwehe vom vbrigen sauffen P. Bolenie głowy od zbytniego pićia. Item, Füllerey. P. obżárstwo. G. κραιπάλη.

Cras, Morgen. P. Jutro. G. αὔριον. Crastinus, Morgende. P. Jutrzeyszy.

Crastino, G. ἀναβάλλομαι, ἀνατίθεμαι.

τίθεμαι, ὑπερτμερεύω, ἀυρίζω, θηρατεύομαι. & Procrastino, ich verziehe von tag zu tag. P. odkładam odednia do dnia. Procrastinatio, ein verzug / auffschub. Pol. odwłoka. G. ὑπερημερία, ὑπέρθεσις.

Crassus, dick / fett. P. Miąższy / pękaty / tłusty. G. ἐκκοίλιος, παχύς. Crassities. & crassitudo, die dicke / fettigkeit. Pol. Miąższość / Tłustość. G. πάχος, παχύτης, πύκνωμα, πύκνωσις. Crassesco, ich werde dick. P. miąższeję. Crassè, grob / dick. P. miąższo / grubo.

Crater, ein grosser Becher. P. czasza / kubek / kufel. G. κρατήρ, ὀλκαῖον.

Crates, vel Cratis, ein floß / oder hurd. P. pława / albo krata. Item, Schantzkörbe. Pol. kosze do szańców. G. τάλαρος, ταρρός. Craticula, ein Rost. P. Rost G. ἐσχάρις, ἐσχάριον.

Creo, ich erschaffe / P. stworzę. Item, ich kiese / erwehle. P. obieram / wybieram. Item, ich richte zu / verschaffe. P. nagotuję / narządzam. G. ἀποφέρω, ποιέω, καθίστημι, γεννάω. Creator, ein Schöpffer. Polon. Stworzyciel. G. δημιουργός, κτιστής, ποιητής, κτίστωρ. Creatio, schöpffung. P. stworzenie. G. δημιουργία, ποίησις. Creatura, ein geschöpff. Pol. stworzenie. G. κτίσμα, κτίσις.

* Comp: Procreo, ich zeuge / gebiere. P. płodzę. γεννάω, δημιουργέω. Recreo, ich erqwicke. P. ochładzam. G. ἀνακτίζω, ἀναψύχομαι. Recreatio, ein erqwickung. P. ochłodzenie / ochłoda. G. ἀνάληψις, παραψυχή.

Creber, a, um, offt / stetig / emsig. P. częsty / ustawiczny. pilny. G. συχνός, πυκνός. Crebritas, stetigkeit. P. ustawiczność. συχνότης, πυκνότης. Crebrò, offt. P. często / gęsto. G. θαμὰ, πυκνὰ, πυκνῶς. Crebresco, Increbresco, Percrebresco, ich werde kund / lautbar. P. słynę / rozsłynam / osławiam się. G. συχνὸς ἢ πυκνὸς γίνομαι.

Credo, ich gleube. P. wierzę. Item, ich leihe. Pol. pożyczam. G. πιστεύω, ἀμαρέω. Creditor, Schuldgleubiger / der außleiher. P. Jściec / ktory co pożycza. G. δανειστής, χρήστης. Creditum, ein

ein schuld. P. dlug. G. δάνεισμα, πεπιστευμένον. *Credibilis*, gleublich P. podobny / godnowierny. G. πιθανός, πιστός. *Incredibilis*, vngleublich. P. niepodobny / niemożny. G. ἄπιστος, ἀπίθανος, παράλογος. *Credulus*, leichtgleubig. Pol. ktory łatwie wierzy. G. εὐπειστος, εὔπιστος, ταχυπειθής, εὐπειθής. *Credulitas*, leichtfertigkeit zu gleuben. P. pretkość ku wierzeniu. G. εὐπείθεια, ταχυπείθεια.

* *Comp: Concredo*, ich vertrawe / P. zwierzam się / spuszczam się. G. ἐγχειρίζω, ἐπιτρέπω.

Cremo, & *Comp: Concremo*, ich brenne / verbrenne. P. palę. spalę. G. καίω, φλέγω. *Cremium*, angebrente speise. P. przywárá. G. φρύγανον, φρύγιον. *Cremor*, Krafftmeel. P maczka. *Crematum*, Brantwein. P. Gorzałka.

Crena, ein spalt. P. spárá / rosporek / rozstrzyżenie. G. γλυφίς.

Crepida, ein Pantoffel. Pol. Pátynká. pántofla. G. ἐμβάς, κρηπίς. *Crepidarius*, ein Pantoffelmacher. P. ktory pátynki czyni. G. κρηπιδουργός.

Crepido, inis, ein ort am vfer / da die wellen anschlagen. Pol. Brzeg o ktory się wodá otrácá. G. χαράδρα, φάραγξ.

Crepo, as, ich thöne pallere. P skrzypam / kołátam. G. βομβέω, βρομέω. *Crepitus*, ein gepolter / gerausch. P. kołátánie / grzmienie / brzakánie. G. ἠχὴ, καταχὴ, πατάγημα, ψόφος. *Crepundia, orum*, kindertocken. P. łatki / álbo klekotki dzieciinne. G. χειροτοπαίγνια, ἀθύρματα, οἰκύρια.

* *Comp: Concrepo, Percrepo, Idem ferè cum simplici*, *Discrepo*, ich laut anders / ich bin zwitrechtig. P. inácżey brzmię / niezgadzam się. G. ἀπᾴδω, διαφέρομαι, διαφωνέω. *Discrepantia*, zwitrechtigkeit. P. niezgodá. G. ἀμελία, διαφωνία, ἀναρμοστία. *Increpo*, ich schelte straffe / Pol. łáię / złorzeczę / strofuię / z bákam / obrzucam się / winuię. G. ἀτιμάζω, ἐνίπτω, ἐγκαλέω, ἐπιπλήττω.

Crepusculum, die demmerung. das ist die zeit zwischen tag vnnd nacht. P. Smierzk / Mrok. G. δείλη, ὀψία.

Cresco, ich wachse. *P.* rostę/ zámagam się. *G.* ἀδρύνομαι, αὐξάνομαι.

* *Comp: Accresco*, ich wachse an. *P.* przyrastam. *G.* ἐπαυξάνομαι. *Concresco*, ich wachse zusammen. *P.* zrastam się. *Item*, ich gefriere. *P.* zámarzam. *G.* συναυξομαι. *Decresco*, ich neme ab. *P.* vmnieyßam się / vbywami. *G.* μειόομαι, φθίνω. *Excresco*, ich wachse auß. *P.* wyrastam. *G.* ἐπαυξάνομαι. *Incresco*, ich wachse fast. *P.* wzrastam. *G.* ἐπαύξομαι. *Incrementum*, zunemung. *P.* Rozrastánie / rozmnożenie. *G.* ἐπαυξη, ἐπίδοσις. ἐπαύξησις. *Succresco*, ich wachse auff. *P.* wzrastam / wschodzę. *G.* ὑπαυξάνομαι, παραφύομαι.

Creta, Kreyden. *P.* Kretá. *G.* κιμωλία, λευκὴ γῆ. *Cretaceus*, das auß Kreiden ist. *Pol.* co z Krety vczyniono iest.

Cribrum, ein Sieb / oder durchschlag. *P.* Rzeßoto / Sito. *G.* κόσκινον, κόσκινον, λίκνον, σῆτρον, διαττ. *Cribro, as*, ich siebe / reutere. *P.* podsiewam/ pytluię. *G.* κοσκινίζω, σήθω.

Crimen, ein laster / sünde. *P.* wystepek / grzech / winá. *G.* αἰτίαμα, διαβολία. *Criminor, aris*, ich schelte / lestere. *P.* łáię / potwarzam / złorzeczę. *G.* αἰτιάομαι, διαβάλλω. *Criminatio*, eine lesterung. *P.* złorzeczenie / potwarz / przymowká. *Criminosus*, lesterhafftig. *P.* sromotny/ potwarzliwy / przymowny. *G.* διάβολος, ἐγκληματικός, φιλεγκλήμων.

Crinis, ein haar. *P.* włos. *G.* θρίξ, πλόκαμος, φόβη. *Crinitus*, haarrechtig. *P.* włosáty/włosisty/ kosmáty. *G.* εὔθριξ, κομήτης. *Crinale*, ein haube. *P.* czepiec.

Crispus, kraußhärig. *P.* kędzierzáwy. *G.* οὖλος, τρίχουλος.

Crista, ein kamp oder pusch/ den etliche vogel auff den köpffen haben. *P.* grzebień / álbo czub / iáki niektore ptacy ná głowie máią. *G.* λόφος. *Cristatus*, der ein kamp od' federpusch hat. *P.* tákowy grzebień / álbo czup máiacy / czubáty / ktory pod pierzem chodzi. *G.* εὔλοφος, ὁ λόφον ἔχων.

Crocio, & *Crocito*, ich schreye wie ein Rabe. *P.* krakam. *G.* κρώζω.

Crocum, Saffran. *P.* Szafran. *G.* κρόκον, κρόκος. *Croceus*, & *Crocinus*, gelb. P. żolty. G. κρόκινος, κροκόεις.

Crotalum, ein klapper. *Pol.* klekotká. G. κρόταλον.

Crudus, Rohe / frisch / vngekocht G. Surowy / niedostały / świeży / niedowrzały. G. ἄωρος, ἄωρος, ἔναιμος. *Cruditas*, vnuertewigkeit. P. Surowość / niestrawnosć. G. ἀπεψία, ἀπεψία. *Crudelis*, grausam P. okrutny / srogi. G. ἀνηλεὴς, ποινᾶος. *Crudelitas*, grausamkeit. P. srogość / okrutność. G. ἀπήνεια, ὠμότης. *Crudesco*, *Incrudesco*, *Recrudesco*, ich werde wieder frisch / new. P. Surowieię / Iatrzę się / odnawiam się. *G.* ἀγριαίνω, χαλεπαίνομαι.

Cruor, schweiß / blut. P. posoká / krew. G. αἷμα, βρότος, ἰχὼρ, λύθρον. *Cruentus*, blutrünstig. P. krwáwy / vkrwáwiony G. αἱμαλέος αἱμώδης. *Cruento*, ich mache blutig / verwunde. P. vkrwáwiam / ránię. *G.* αἱματόω, αἱματίζω.

Crumena, ein Seckel / Tasche / diebsack. P. Mieszek / Kaletá / Kieśienia. G. βαλάντιον, δέρμα. *Crumenarius*, ein Beuteler. P. Kaletnik. *Crumenisecа*, ein Beutelschneider. P. rzezymieszek.

Crus, Schinbein. *P.* goleń. G. σκέλος.

Crusta, ein rinden / oder tünche. P. skorá / skorupá / álbo wapno ktorym ściany pobieláią. Tynkowánie. G. ἐσχάρα, κονίαμα. *Crusto*, & *Incrusto*, ich bewerffe. P. Tynkuię / pobielam / polepiam. G. κονιάω.

Crustarius, ein Düncher / Kleiber. *P.* Tynkarz / Lepiarz. G. κονιάτης. *Crustosus*, rindechtig. P. Luskowáty. *G.* πλακώδης.

Crux, ein Creutz / Galgen. *Pol.* Krzyż / Szubienicá. G. σταυρὸς, σκόλοψ. *Crucio*, & *Comp: Excrucio*, *Discrucio*, ich marttere / peinige. P. męczę / dręczę. G. βασανίζω, ταλαιπορέω, τιμωρέω. *Cruciatus*, marter / pein. *P.* Męká / męczenie / dręczenie. G. βάσανος, τιμωρία, ἀνία, λύπη. *Crucifigo*, ich creutzige / henge an Galgen. P. krzyżuię / obieszam. G. ἀνασταυρόω, σκολοπίζω, σταυρόω.

Crypta,

Crypta, ein krufft/ Gewelb vnter der Erden. Pol. kruchtá/ sklep podziemny. G. κρυπτή. Cryptoporticus, ein küles gewelb. P. Murowána á zásklepiona chłodnicá.

Crystallus, & um, ein Crystall/ P. Krystal. G. κρύσταλλος. Crystallinus, Crystallen. P. Krystałowy.

C V.

Cubo, ich lieg. Pol. leże. G. εὐνάζομαι, κεῖμαι, λέχομαι, κοιμάομαι. Cubile, ein bett. P. łoże. G. δέμνιον, θάλαμος. Cubiculum, ein Schlaffkammer. P. Komorá/ Kownátá/ łożnicá. G. δωμάτιον, θαλάμη. Cubicularis, was zur kammer gehöret. P. komornicży. Cubicularius, ein Kammerling. P. Komornik. G. θαλαμηπόλος, ἐγκοιμιστήριος. Cubitus, ein Einbogen. P. łokieć. Item, ein Elle. P. łokieć. G. κοίμησις, κατάκλισις. Cubitalis, einer ellen lang. P. długi ná łokiec. G. ἰσόπηχυς, πηχυαῖος.

* Comp: Accubo, & Accumbo, ich liege bey / ich sitze zu tisch. P. leże

leże przy kim / śiadam do stołu. G. ἀναπίπτω, ἀνάκειμαι, κατακλίνω. Concumbo, ich schlaffe bey. P. pokładam się. G. παρακοιμάομαι, παρακαθεύδω, παρακοιτάζω. Concubitus, beylager/ beyschlaffung. Pol. pokłádziny. G. μίξις, ὀχεία, συνουσία. Concubina, ein Beyschlefferin. P. miłośnicá. G. ὁμευνέτις, παλλακή. Decumbo, ich liege zu bette/ ich bin kranck. P. stekam/ niemoge/ choruie. G. κατακλίνομαι, καλακοιμάομαι, κατάκειμαι. Discumbo, ich sitze zu tisch. P. śiadam do stołu. G. ἀνακλίνομαι, κατάκειμαι. ἀνάκειμαι. Excubo, ich wache/ halte scharwach. P. czuie/strzege. G. ἐπαγρυπνέω, Excubiæ, scharwach. P. straż. G. νυκτοφυλάκηστις. Excubitor, ein wechter. P. Stroż. παννυχιστής. Incubo, ich liege ob/ ich brüte. P. leże nácżym / násiedze. G. ἐπικαθεύδω, Incumbo, ich liege ob / ich bin fleissig. P. vcze sie / pilenem. G. ἔγκειμαι, ἐπίκειμαι. Incubus, das Alp / oder Mar / weñ einem deucht / es trucke jhn jemand im schlaff. Pol. Látáliec / Morá / kiedy kto mniema / żeby go kto

kto dußyl we śnie. G. ἐφιάλτης, ἐπιάλτης. *Occubo*, ich komme vmb / sterbe. P. gine/ vmieram. G. ἐπίκειμαι, ἐγκεῖμαι. *Occubitus*, Vntergang. P. zaście. *Procumbo*, ich falle nider. P. vpadã/ padam ná ziemie. G. κατάκειμαι *Recubo*, G. ἀνακειμάζομαι, καθεύδω & *Recubo*, ich liege / ruhe. P. Leże / odpocżywam. G. ἀνακλίνομαι. *Secubo*, ich liege allein. P. osobnie leże. G. ἀποκοιτέω, ἀποκοιμάομαι. *Succumbo*, ich liege vnter. P. vpadam / polegam. G. ἀπολέγομαι, ἀποτρύομαι.

Cubus, ein vierkantig ding. wie ein Würffel. P. káżda rzecż cżworo gránna / iákoby kostká. G. κύβος.

Cuculus, ein Guckuck. *Pol.* Gżegżolká/ Kukawká. G. κόκκυξ, κῦκκος.

Cucculus, ein Halßkapp/ ein kutte. P. Kápicá / Kaptur. *Item*, ein Tüde / Scharnützel. P. Trabká. G. τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς. *Cucullatus*, der eine kappe tregt. *Pol.* ktory w kápicy chodzi.

Cucu-

Cucumer, & *is*, ein Gurcke. P. Ogorck. G. σίκυος, σίκυς.

Cucurbita, ein Kürbs. P. bánia. G. κολοκύντη, σικύα.

Cucurbitula, *aliàs ventosa*, ein Kopff/ Schreckhorn. P. Báńká. G. κολοκυνθίς, σικύα.

Cucurio, ich schreye wie ein Han P. kokorekam. G. κοκκύζω. *Gracillo autem*, ich schrey wie ein Henn. P. gdacże/ gdakam.

Cudo, ich schmide. *Pol.* kuie. *Item*, ich rüste zu. *Pol.* gotuie. G. κόπτω, χαράττω, τυπόω.

* *Comp: Excudo*, ich schlahe herauß/ ich drücke. P. wybijam / drukuie. G. ἐκχαράττω, ἐκτυπέω. *Recudo*, ich schlage wider. P. przekuie. *Incus, udis*, ein Amboß. P. Nákowálnia. G. ἄκμων.

Cuias? atis? welches Landes? woher? P. z ktorey ziemie? skąd? G. ὁπόδαπος, ποδαπός.

Cuius, a, um? wem zugehörig? P. Cżyi/ cżyiá/ cżyie? G. τίνος ὤν. *Cuiusmodi*, was für einer. P. iáki. G. ποῖός τις, ὁ ποῖος, τις

Culci-

Culcitra, ein Polster/Vnterbet. P. Materacz / odspodnia pierzyná / piernat. G. κνέφαλον, ἐφάπλωμα, στρῶμα, στρωμνή, τυλεῖα, τύλη.

Culex, ein lederin sack. *Pol.* skorzány wor. G. θύλακος, κολεὸς, κύλεος.

Culex, ein schnack / mucke. P. komor / muchá. G. ἐμπὶς, κωνώπιον, κώνωψ.

Culina, eine küche. P. kuchnia. G. ὀπτανεῖον, ὀπτάνιον. *Culinarius*, was zur küchen gehöret. P. kuchenny.

Culmen, ein gipffel oder dach. P. wierzch / álbo poszycie. G. ἄκρον, ὄροφος, κορυφὴ.

Culmus, ein halm. P. źdźbło. G. ἀνθερίνη, ἀνθέριξ, κάλαμος.

Culpa, ein schuld / vrsach. P. winá / przewinienie/ przyczyná. G. πλημμέλημα, πταῖσμα, ἁμαρτία, αἰτία, αἴτιον. *Culpo*, ich beschuldige. P. winuie / oskarżam. G. αἰτιάομαι, αἰτιάζομαι. *Culpabilis*, scheltens wert *Pol.* winny / náganiony. G. ἐπίσφαλος, ἐπίψογος. *Inculpabilis*, vnstrefflich. P niewinny. G. ἀναίτιος, ἄληπτος.

Culter, ein Messer. P. Noż. G. ἐγχειρίδιον, σμίλη, μάχαιρα, ῥαμφὴ, ξίφος. *Cultellus*, ein messerlein. P. nożyk. G. μαχαίριον, μαχαιρίς. *Cultrarius*, ein Messerschmid. P. Nożownik.

Cum, *prap:* mit. P. s. *vt cum hero*, mit dem Herrn. P. s pánem. G. ἅμα, μετὰ, σύν. *Cum*, *Aduerb:* dieweil. P. gdy / gdyż. G. ὅταν, ὅτε, ἐπειδὴ. *Cum*, *tum*, *Coniunct:* nicht allein / sonder/ so wol / als. P. nie tylko / ále/ ták / iáko. G. μὲν, δὲ, τὲ, καὶ.

Cumulus, ein hauffe. P. gromádá/ kupá. G. ἐπίβλημα, ἐπιθήκη, θυμώνη, σωρεία, σώρευμα. *Cumulo*, *Accumulo*, ich hauffe. P. zgromadzam / pomnażam / przyczyniam. G. ἐπισωρεύω, σωρεύω, ἐπισωρεύω, ἐπιτίθημι. *Cumulatim*, heuffig. P. w gromádzie / gromádam. G. ἀθρόως, δαψιλῶς.

Cunæ, *arum*, *Cunabula*, & *Incunabula*, *orum*, ein Kinderwiege. P. Kolebká. G. βαβάλιον, σπάργανον. *Ab incunabulis*, von kindheit auff. P. od dzieciństwá. G. ἐκ πρώτων, σπαργάνων.

Cunctus, a, um, allzumal. *P.* wszytek. G. ἅπας, σύμπας, ἀπάξαπας.

Cunctor, aris, ich verziehe / seume. P. omieszkam / przedłużam. *Cunctator*, ein langsamer. P. leniwiec. G. ἀμβολίεργος, ὀκνηρός. *Cunctatio*, verzug. P. omieszkánie / przedłużenie. G. ἀναβολὴ, μέλλημα. *Cunctabundus*, langsam. P. leniwy / niepospieszny. G. ἐνδοιάσιμος. * *Comp:* Percunctor, & Percontor, ich forsche nach. P. dowiáduie sie. G. ἀνακρίνω, ἀνέρομαι, ἀνερωτάω, πυνθάνομαι

Cuneus, ein Keil. *Pol.* Klin. G. γόμφος, ἐπιχίδιον. *Cuneatus*, spitzig wie ein Keil. P. kończysty iákoby klin. G. ἐσφηνωμένος, γομφοειδής, ἀμφίδαλος.

Cuniculus, ein Kaningen / Känlein. P. Krolik. *Item*, ein verborgener gang vnter der Erden. P. Chod táiemny pod ziemią. G. κόνικλος, δασύπους. *Cunicularius*, ein Schantzgreber. P. Szánckopnik. G. ὑπονομευτὴς, ὁ τα ὑπόγαια, ὀρύγματα, ὀρύσσων.

Cupedia, orum, vel Cupediæ, arum, leckerspeiß. P. łákoci. G. ὀψοφαγία, πέμμα. *Cupedinarius*, Pastetenbecker. P. Pástetnik. G. ὀψαρτύτης, ὀψοποιός, ζωμοποιός. *Cupedinarium, vel forum cupedinis*, Schnoffelmarckt. P. Targ tákowych łakotek.

Cupio, ich begere. P. żądam. G. γλίχομαι, ἐπιμαίομαι. *Cupidus*, begierig. *P.* chćiwy / życzliwy. G. ἐπιθυμητικὸς, ἐραστικὸς. *Cupiditas*, begierde. *P.* pożądliwość / żądza. G. ἐπιθυμία, ἔρως. * *Comp:* Concupio, Concupisco, *Percupio*, ich begere fast / ich lasse mich gelüsten. *P.* pożądam. G. διψάω, ἔγκειμαι, ἐπιθυμέω, ὀρέγομαι. *Concupiscentia*, lust / begierde. *P.* pożądliwość / żądzá. G. ἐλδωρ, πόθος, ἐπιθυμία, ὀργασμή.

Cupressus, ein Cypressenbaum. *P.* Cypressowe drzewo. G. κυπάριος.

Cuprum, Kupffer. *P.* Kupr. *Cupreus, & Cuprinus*, küpffern. *P.* Kuprowy.

Cur, warumb. *Pol.* czemu / dla czego / przecz. G. ἐπὶ τί διατί.

Cura, sorg / fleiß. *P.* pracá / pieczą / pieczolowanie / pilność /

ność/ stáránie. G. ἐπιμέλεια, ἐπιστασία, μελέτη, μέριμνα. *Curiosus*, sorgfeltig/ fürwitzig. *Pol.* dworny prácowity/ pieczołowity/ pilny/ swowolny/ wszeteczny. G. ἐπιμελής, πολυπράγμων, φιλοπράγμων. *Curiositas*, fürwitz. P. dworność/ wszeteczność/ pilność niepotrzebna. G. περιεργία, πολυπραγμοσύνη. *Curo, as*, ich sorge/ kere fleiß an/ ich heile. P. pieczołuię/ stáram się/ opátruię/ leczę. G. ἀλεγίζω, κήδομαι, μέλω, μεδέω. *Curator*, ein pfleger/ schaffner. P. opátrzyciel/ opiekun/ száfarz/ vrzędnik/ sprawcá. G. διοικητής, διαθέτης, ἐπίκομος, ἐπιμελητής.

* *Comp: Accurro*, ich versorge fleissig. P. opátruię/ dogladam. G. ἐπιθέω, ἐπιτρέχω. *Accuratus*, fleissig. P. pilny. G. ἀκριβής, ἐπιμελής. *Incuria*, vnfleiß/ nachlessigkeit. *P.* niepilność/ niedbałość. G. ἀφροντιστησία, ἀμέλεια. *Procuro*, ich versorge/ verschaffe. P. opátruię/ sporządzam/ nábywam/ dostawam. G. κήδομαι, ἐπιμελέομαι. *Procurator*, ein Verwalter/ Redner/

ner. P. Sprawcá/ Rzecznik/ G. διοικητης, ἐπιμελητής, ἐπίτροπος, φροντιστής. *Securus*, sicher. P. bespieczny/ niepieczołowity. G. ἄφροντις, ἀφρόντιστος. *Securitas*, sicherheit. *Pol.* bespieczność/ bespieczeństwo. G. G. ἀσφάλεια, ἄδεια, ἀφροντισία, ἀφροντιστησία.

Curia, ein Rathauß. *P.* Ratusz. G. βουλευτήριον, πρόβουλος.

Curro, ich lauffe. P. biegam. G. βέομαι, ἐγκονέω, τρέχω. *Cursus, us*, ein Lauff. *P.* Bieg. G. δρόμημα, δρόμος, τρόχος. *Cursor*, ein Lackey/ Bot. P. biegun/ poseł. G. δρομαῖος, μετάδρομος. *Currus*, ein Wagen. *Pol.* Woz. G. ἅρμα, καπάνη, ὄχημα. *Curriculum*, ein lauff oder Wagen. P. bieg/ álbo Woz. *G.* ἁρμάτιον, δρόμημα. *Curriculò*, geschwind. P. prętko/ biegiem/ wskok.

* *Comp: Accurro*, ich lauff hinzu. P. przybiegam. G. ἐπιθέω, ἐπιτρέχω. *Concurro*, ich lauffe zusammen. P. zbiegam się. G. ὁμοδρομῶ, συντρέχω. *Concursus, us*, ein zulauff. *P.* zbiegánie. G. συνδρομὴ, σύνοδος. *Decurro*,

 ich

ich lauff herab. *Pol.* zbiegam / sciekam / schodze. G. *καταιρέχω, καταθέω.* *Decursus, & decursio*, das stechen / turnieren. *Pol.* zbijánie / ná ostre gonienie / gońbá. G. *καταδρομή.* *Discurro*, ich lauff hin vnd wieder. P. tám y sám biegam / pustuie. G. *ἀποθορέω, διαθέω, διατρέχω.* *Excurro*, ich lauffe herauß. P. wybiegam. G. *ἐκθέω, ἐκτρέχω.* *Excursio*, ein außlauffung. P. wybiegánie / wyiechánie. G. *ἐκδρομή, καταδρομή.* *Incurro*, ich lauffe ein oder an. *P.* wbiegam / wchodze / nádieżdżam / nátráfiam. *G. ἐπιδιδράσκω, ἐμπίπτω, ἐπιτρέχω.* *Incursio, & incursus*, ein einfall. P. nádiáchánie / wpádnienie. *G. ἐπέμβασις, ἐπιδρομή, καταδρομή, ἔφοδος.* *Occurro*, ich lauffe entgegen. *P.* zábiegam / *G. ἄντομαι, ὑπαντιάω.* *Percurro*, ich durchlauffe. P. przebiegam. *G. διαθέω, διατρέχω.* *Praecurro*, ich gehe vor. *P.* vbiegam / vprzedzam. *G. προθέω, προτρέχω.* *Praecursor*, ein vorleuffer. *P.* Goniec / poseł. *G. προτρέχων, πρόδρομος.* *Procurro*, ich lauff herfür. *P.* wybiegam. *G. προθέω, προτρέ-*

προτρέχω. *Recurro*, ich komme wieder. P. wracam sie. *G. ἀναθέω, ἀνατρέχω.* *Succurro*, ich komme zu hülff. P. wspomagam / podpomagam. *G. βοηθέω, ἐπικουρέω, ἀμύνω, ἀντιλαμβάνομαι.* *Succurrit*, es felt mir ein. *Pol.* wspominam / przychodzi mi ná pámieć. *Transcurro*, ich lauffe herüber. P. przechodze / biegam aż ná druga strone. *G. διέξειμι, μετατρέχω, παραθέω, παρατρέχω, διατρέχω.*

Curruca, ein Graßmuck. *Pol.* Piegża. *G. ἐπιπλαΐς.*

Curtus, kurtz. P. krotki / kusy. *G. κολοβός, βραχύς.* *Curto, Decurto*, ich kürtze. P. skracam / vkracam / okeßam. *G. κολοβόω.*

Curuus, krum / gebogen. *Pol.* krzywy / zgiety. *G. ἀγκύλος, γύαλος, κύμβαχος, παλίγκλαστος.* *Curuitas*, krümme. *P.* krzywość. *G. καμπύλον, γαμψολή. καμπυλότης.* *Curuo, as*, ich biege / krümme. *Pol.* zginam / skrzywiam. *G. καμπυλάζω, κυρτόω.*

Comp:

* Comp: *Incurvo*, *Recurvo*, ich biege / krümme. *P.* náginam / nátrzywiam. *G.* ἀγκυλόω, ἀγκύλλω. *Incurvus*, *Recurvus*, krum. *P.* krzywy. *G.* ἀγκύλ☉, καμψὸς επικιρτ☉, τροχαλὸς.

Cuso, *freq:* à Cudo, *verbum inusitat:*

* Comp: *Accuso*, ich verklage / zeihe. *P.* oskarżam / winuię / obwiniam / obżaluię. *G.* αἰτιάομαι, ἀνθυπαγω, αντιδικέω, διαβάλλω. *Accusator*, ein Ankläger / *Pol.* oskárżyciel. *G.* αιτιώμεν☉, κρίνων, κατηγόρ☉, γραφόμεν☉. *Accusatio*, ein Anklag. *P.* skárga / oskárżenie. *G.* γραφὴ, ἔγκλημα. *Excuso*, ich entschuldige / verantworte. *P.* wymawiam. *G.* αἰτιολογέομαι, ἀπολογέομαι, παραιτέομαι. *Excusatio*, eine entschuldigung. *P.* wymowká. *G.* αιτιολογια, ἀπολόγημα, ἀπολογία. *Incuso*, *idem quod Accuso*. *Recuso*, ich schlage ab. *Pol.* odmawiam. *G.* παραιτέομαι, αναδύομαι, φεύγω. *Recusatio*, eine wegerung. *P.* odmowká. *G.* ανάνευσις, παραίτησις.

Custos, ein Hüter / Wächter. *P.* stroż. Stroż. *G.* δορυφόρ☉, ἰερχίτης, φυλακτὴρ. φύλαξ, φωρ☉. *Custodio*, ich behüte. *P.* strzegę. *G.* δορυφορέω, διαφυλάττω, φυλακίζω. *Custodia*, Hut / Wach / gefengnüß. *P.* straża / stroża / ciemnicá / iectwo. *G.* ἀπόκλεισμα, φυλακὴ, φυλακτήριον.

Cuspis, *idis*, das spießeisen. *P.* hart albo grot. *Item*, ein spieß. *P.* włocznia. *G.* ἀκωκὴ, αἰχμὴ. ἀκίς.

Cutis, die Haut. *P.* Skorá. *G.* δορά, χρως, δέρμα. *Cuticula*, ein heutlein. *P.* skorká / skoreczká. *G.* δερμάτιον.

* Comp: *Intercus*, (*aqua*) zwischen haut vnd fleisch. *P.* zaskorny. *G.* ὕδρωψ, ὑδρωπισις, σαρκι☉. *Subcutaneus*, *idem*. *Recutitus*, dem die haut beschnitten ist. *Pol.* obrezániec.

C Y.

Cyaneus, Lasurfarb / dunckelblaw. *P.* Lásurowy. *G.* κυανε☉.

Cyathus, ein Becher. *P.* Kubek. *G.* κύαθ☉.

Cyclops, ein Riese mit einem Auge. *P.* Obrzym o iednym oku. *G.* κύκλωψ.

Cydonium, ein Quitte. *Pol.* Pigwá. G. κυδώνιον.

Cygnus, ein Schwan. *Polon:* Lábec. G. κύκνος. *Cygneus*, Schwanen. *P.* Lábeci.

Cylindrus, ein Tennenschleger. *Pol.* Tluk / ktorym boiewiská bijáia. G. κύλινδρος.

Cymatilis, Himelblaw. *Pol.* blekitny. G. κυματίας.

Cymba, ein Schifflein. *Pol.* Lodká. G. πορθμίον.

Cymbalum, eine Schelle. P. Zwonek. G. κύμβαλον.

Cyminum, Kümel. *P.* Kmin. G. κύμινον.

Cynanche, der Soot. *Polon:* zgágá. G. κυνάγχη.

Cynosbatus, Hagendorn. *Pol.* Glog G. κυνόσβατος. *Bacca cynosbati*, ein Hagenbott. *Polon:* Glogowká.

Cyprinus, ein Karp. P. kárp. G. κυπρῖνος.

Cytisus, Geißklee. P. wrzos. G. κύτισος.

INCI-

INCIPIENTIA à D.

D A.

D*Actylus*, *L. Digitus*, ein finger *Pol.* pálec. *Item*, Palmennüß / Dattelkern. *Pol.* palmowy orzech. G. δάκτυλος.

Dæmon, ein Engel oder Geist. P. Anyol álbo Duch. G. δαίμων, δαιμόνιον. *Dæmonium*, ein Teuffel. *Pol.* Czárt / Wrog / Dyabel. *Dæmonicus*, Teuffelisch oder Besessen. P. Czártowski / ßátáński / dyabelski / álbo opetány. G. δαιμονικός.

* *Comp: Eudæmon*, ein Guter Engel. *Pol.* Anyol dobry. G εὐδαίμων. *Cacodæmon*, der böse Feind. *P.* zly duch / dußny nieprzyiaciel. *G.* κακοδαίμων.

Dama, ein Gemß oder Demlein. P. Lánia / láni / dziká kozá / lesna kozá. *G.* αἴξ, αἰγία, δορκάς.

Damno, ich verdamme / verurteile / verwerffe. *P.* potepiã / osądzam / skázuie / gánie / przygás

przygániam. G. εὐθύνω, καταδικάζω, καταγινώσκω, κρίνω, λαμβάνω. *Damnatio*, verdamnus / verurteilung. *Pol.* potepienie / ſkazánie. G. κατάγνωσις, καταδίκη, κατάκριμα, τίμημα.

* *Comp: Condemno, idem cum ſimplici.*

Damnum, ein ſchad. *P.* ßkodá. vtrátá. *G.* ἀκέρδεια, ἀποτευγμα, δήλημα, περισκοπὴ, βλάβη. *Damnoſus*, ſchedlich. *P.* ßkodliwy. *G.* βλαβερός, ἀκερδής.

* *Comp: Indemnis*, ſchadloß. *P.* bez ßkody. *G.* ἀβλαβὴς, ἀζήμιος.

Dania, Dennemarck. *Polon.* Duńſka ziemiá. *Danus*, ein Dennemercker. *P.* Duńczyk.

Danubius, die Tonaw. *Pol.* Dunay.

Dapes, herliche ſpeiſe. *Pol.* roſkoßne potráwy. *G.* δαις, ἔδεσμα, βρῶμα. *Dapalis*, köſtlich / leckerhafftig. *P.* roſkoßny / láſkotny. *G.* δαψιλὴς, λιπαρὸς, μεγαλοπρεπὴς. *Dapifer*, ein Truchſes. *P.* podſtoly / podczáßy. *G.* σιτοφόρος.

Dapſilis, Reichlich / vberflüſſig. *P.* hoyny / ßczodry / obfity. *G.* δαψιλής.

De prap:

D E.

De prap: von / auß. *P.* o / od / z. *G.* ἀμφὶ, ἀπὸ, κατὰ, περὶ, ὑπὲρ.

Debeo, ich ſol / bin ſchuldig. *P.* Mam / ieſtem winien / powinien. *G.* ὀφείλω, ὀφλέω, ὀφλισκάνω, χρεωστέω. *Debitum*, eine ſchuld. *P.* dlug. *G.* ἀπόφλημα, δάνειον, ὀφείλημα, ὀφειλή. *Debitor* ein Schuldner. *P.* Dlużnik. *G.* ὀφειλέτης, χρεωφειλέτης, χρεώστης.

Debilis, ſchwach / gebrechlich. *P.* mdly vlomny. *G.* ἄτονος, ἄρρωστος, ἀσθενὴς, παράτονος. *Debilito*, ich ſchweche. *P.* mdlie / mdlym czynie. *G.* ἀσθενόω, ἠπεδανόω. *Debilitas*, ſchwacheit. *P.* mdloſć. *G.* ἀῤῥωστια. ἀτονια.

Decalogus, die Zehen Gebot Gottes. *P.* Dzieſiecioro Przykazánie Boże. *G.* δεκάλογος.

Decem, Zehen. *P.* Dzieſieć. *G.* δέκα. *Decies*, Zehenmal. *P.* dzieſieć kroć / dzieſieć rázow. *G.* δεκάκις. *Decimus*, der zehende. *P.* dzieſiaty. *G.* δέκατος. *Decimæ*, der Zehende theil. *P.* dzieſiecina. *G.* δεκατεια. *Decimo*as,

as, ich neme den zehenden Pol. dziesiecinę bierzę / wytykawam. G. δεκατέω, δεκάζω.

Deni, je zehen vnnd zehen. P. dziesieć á dziesieć / po dziesiąci. Denarius, adiect: das zehen in sich begreifft. P. Co dziesieć w sobie ma. G. δεκαδικὸς. Subst: ein Groschen / so zehen pfenning gilt. P. groß / co dziesieć pieniedzy płaci. G. δεκάχαλκον.

* Comp: December, der Christmonat. P. Grudzień. G. ἀπελλαῖος, δεκέμβριος, ἐλαφηβολιὼν. Decennium, Zehen Jahr. Pol. dziesieć lat. G. δεκετηρὶς. Decennis, & Decennalis, Zehenjärig. P. co ma dziesieć lat. G. δεκαετής.

Decumanus, groß. P. wielki. G. δεκαταῖος.

Decuria, ein Rotte / von zehen Personen. P. Rotá o dziesiąci osob / dziesiątek. G. λόχος. συμμορία, δεκασμός, καταλόχισις. Decurio, ein Heuptman vber zehen. P. dziesiątnik. βουλευτής, δεκαδάρχης, δεκάδαρχος.

Decuplus, zehenfeltig. P. dziesieckrotny. G. δεκαπλάσιος.

Decußis, zehen asses / oder eine zahl / so Zehen begreifft. P. liczbá máiąc w sobie dziesieć. G. χιασμός. δεκας, τὸ δεκατον μέρος. Decusso, ich lege oder teile etwas Creutzweise. P. rozłożę álbo podzielam co ná krzyż / ná vkos. G. χιάζω. Decussatim, Creutzweis. P. ná vkos.

Decet, es geziemet / gebüret / stehet wol. P. godzi sie / przystoi. G. προσήκει, ἔοικε, ἐπέοικε, πρέπει, καθήκει. Decens, wol anstendig. P. przystoyny / słuszny. G. αἴσιμον, αἴσιον, δέον. Decentia, zierligkeit. P. przystoyność. G. εὐκοσμία, εὐπρέπεια.

* Comp: Dedecet, es stehet vbel. P. niegodzi sie / nieprzystoi / nienależy. G. ἀπέοικε, ὀ πρέπει. Indecens, vngebürlich. P. niesłußny / nieprzystoyny. G, ἀεικὴς, ἄκοσμος, ἀπρεπὴς, ὀ πρέπων.

Decor, zierde. P. przystoyność. G. εὐσχημοσύνη, εὐπρέπεια. Decorus, a, um, zierlich / wolanstendig. P. chedogi / przystoyny / piekny / wdzieczny. G. ἐκπρεπὴς, εὐπρεπής. Decus,

vrü, Ehr/ Preiß. Pol. cześć/ chwała. G. ευκοσμία, κάλλος, κόσμος. Decoro, as, ich ziere. P. przyozdabiam. Item, ich ehre. P. czcze/ waże. G. κοσμέω, κυδάνω, προκφιλοκαλάω, επιπρέπω.

* Comp: Dedecus, schand/ vnehr. P. hańba/ sromota/ lekkość. G. ἀκοσμία, ἀπρέπεια, αἶσχος, ἀσχημοσύνη. Dedecoro, ich schende. P. hańbie/ sromoce. G. ἀτιμάζω, ἀτιμόω, καταισχύνω, καθυβρίζω. Indecor, & Indecorus, vnzierlich. P. nieprzystoyny/ szpetny/ sromotny. G. ἄκοσμος, ἀπρεπής.

Decrepitus, sehr alt/ stein alt. P. stáry/zgrzybiały/skurczony. G. βαθυγηρος, ἐσχατόγηρως.

Defendo, ich beschütze/ vertheidige. P. bronie/ szczyce. G. ἀναθάλπω, ἀπολογέομαι, ασπίζω, συναγορέω, προβάλλομαι. Defensor, ein Beschirmer. P. Obrońcá. G. ἀρηγων, ἀρωγὸς, πρόβολος.

Defensio, eine vertheidigung. P. Obroná. G. ἀντίληψις, ἀπολογία.

Defrutum, gesotten wein. P. wárzone wino. G. σίραιον. Defruto, as, ich siede den wein ein/ vnnd mache Confecten darauß. P. Wino warze/ á Konfakty z niego czynie. G. οἶνον ἑψω.

Dein, Deinde, Deinceps, darnach. P. potym/ napotym. G. ειτα, ἔπειτα, εκ τούτου, εντεῦθεν, ἐπὶ δὲ, μετὰ δὲ.

Delecto, vide Lacio, G. ευφραινω, επάγομαι, ἥδω, ἡδύνω, τέρπω.

Deleo, ich lesche auß/ vertilge. P. wymázuie/ zgładzam/ zagubiam/ wykorzeniam. G. ἀποτρίβω, ἀφανίζω, περιγράφω, λεαίνω, ἀμαυρόω. Deletilis, G. ἐξαλειπτικὸς. Delebilis, was man außleschen/ vertilgen kan. Pol. łatwy ku zmázániu/ zgłádzeniu. G. εξαλειπτὸς. Indelebilis, was man nicht außleschen/ noch vertilgen kan. Pol. Trudny ku wymázániu/ zagubieniu. G. ἀνεξάλειπτος.

Delibero, ich rathschlage P. rozmyslam sie/ rádze sie/ rokuie. G. ἀγοράζω, βουλεύω, ἀναλογίζομαι, ἀμφισβητέω. Deliberatio, ein rathschlagung. P. rozmyslánie/ráda/rokowánie. G. διαβούλιον, διαβουλία.

Delibutus, gesalbet. P. pomázány. *Metaph:* vberflüssig. P. oplywáiacy. G. ἀληλιμμένος, λιπαρὸς.

Deliciæ, G. ἁβροσύνη, ἁβρότης.

Delicatus, vide *Lacio*.

Delictum, & *Deliquium*, G. ἁμάρτημα, πταῖσμα, πλημμέλημα, πλημμέλεια. vide *Linquo*.

Delphin, ein Meerschwein. P. Morská świnia. G. δελφίν.

Delubrum, ein Götz oder Götzenkirch. P. Bálwan / Obraz / álbo Kościol Bálwánowi poświecony. G. ναὸς, ἱερόν, τέμενος.

Demum, endlich. P. ná ostátek / ná koniec. G. δὴ, ἐπὶ, τέλει, εἰς, τέλος.

Demo, vide *emo*, G. ἀφαιρέω. ἐξαίρω, ἦμαι.

Deniq. zu letzt. P. ná koniec. G. ὅλως, ἀμέλει, ἁπλῶς.

Dens, ein Zahn. P. Ząb. G. ὀδὼς. *Dentes canini*, die forderzähn. P. kly. G. κυνόδοντες. *Maxillaris*, ein Backenzahn. Pol. Trzonowy ząb. G. γόμφιος, κόμβος, μύλος, μύλακρος, *Genuinus*, ein Stockzahn. P. zádny ząb. G. ὀψίγονος, κραντήρ.

Dentatus, was viel / oder grosse zeene hat. P. co wiele álbo wielkie zeby ma. G. ὀδοντωτός. *Dentale*, ein Pflugeisen. Pol. kroy / powos. G. ἐγύης. *Denticulatus*, zehnechtig. P. zebisty. *Dentio*, ich zähne / mir wachsen die zeene. P. pușczáia mi sie zeby. G. ὀδοντιάζω, ὀδοντοφυέω. *Dentitio*, die zähnung. P. pușczánie zebow. G. ὀδοντοφυΐα.

* *Comp: Edento, as*, ich schlage die zähne auß. P. zeby wybijam / wylámuie. *Edentatus*, & *Edentulus*, zahnloß. P. bez zebow. Bidens, ein karst / hawe Pol. Motyká. *Dentifricium*, Zähnarzney. P. Lekárstwo ná zeby. G. ὀδοντότριμμα. *Dentiscalpium*, ein Zahnstörer. Pol. dlubizab. G. ὀδοντοξίστις.

Densus, dick. Pol. gesty. G. ἀγχιστῖνος, πυκινός, στιβαρός, στεγανὸς, πυκνὸς. *Denso*, *Condenso*, ich mache dick / druck zusammen. P. gesto czynie / ściskam / zgeszczam. G. δασύνω, πήγνυμι, παχνόω, πυκνέω, παχύνω.

Denuò, wiederumb / auff ein newes. P. zásie / znowu. G. αὖθις, ἐξαῦτις, πάλιν.

Deor-

Deorsum, niderwerts. P. nisko/ nádol. G. κάτω.

Depso, ich knete/ mache weich. P. gniote/ miekcze. G. δέψω. *Depsiticus*, geknetten. P. zágnieciony. G. δεψητικός.

Deriuo, *vide Riuus*. G. ὀχετεύω. μετοχετεύω.

Deses, G. ἀεργὸς, φιλόθακ☉. *Desidia*, G. ἀεργία, νωθρεία, *vide Sedeo*.

Desidero. ich begere. P żadam/ prágnę. *Item*, es mangelt oder gebricht mir. P. nie dostáie mi G. ἀντιποιέομαι, προθυμέομαι, ἐπιθυμέω, ἐθύω. *Desiderium*, ein begierd/verlangen. P. żądliwość/ pożądánie/ chuć/ tegá. G. ἐπιθυμία, ἐπιθύμησις, ἐπιποθία, ἱμείρμα. *Desiderabilis*, begierlich/ anmütig. *Pol.* pożądany/ miły/ wdzięczny. G. ἐπιθυμητός.

Desolor, G. ἐκπορθέω, ἐρημόω. *vide Solor*.

Destino, ich verordne/ setze für. P. skázuie/ przed sie bierzę/ wybieram. G. ἀποτάττω, προορίζω, στοχάζομαι, ὑπογράφω.

* *Comp: Prædestino*, ich fürsihe/ erwehle zuuor. *Pol.* przeyzrzę/ przed tym wybieram. *Prædestinatio*, ein fürsehung/ verordnung. P. przeźrzenie/ obránie.

Deter, *Detrimentum*, ἄτη, ἄτη. *vide Tero*.

Deuexus, nidersich hangend/ geneigt. P. ná dol pochodzisty/ schodzisty. G. καταχλινής. *Deuexitas*, niederhengung. P. pochodzistość. G. καταφέρεια.

Deunx, G. ἐνδεκάμοιρ☉. *vide As*.

Deus, Gott. P. Bog. G. Θεός, δαίμων, θεών, σιός. *Dea*, eine Göttin. *Pol.* Bogini. *Deitas*, Gottheit. P. Bostwo.

Dextans, ὁ κ ἡ δεκάμοιρ☉. *vide As*.

Dexter, was zur rechten seiten ist. P. práwy/ co ná práwey stronie iest. *Item*, auffrichtig/ glückselig. P. státeczny/ szczęśliwy. G. δεξιτερ☉, δεξιός, ἐπιδέξι☉. *Dextera*, & *Dextra*, die rechte hand. P. práwa reká/ prawica. *Dexteritas*, geschicktigkeit. P. bieglość/ ochotá. G. δεξιότης, εὐαρμοστία. *Dextrorsum*, zur rechten seiten. *Pol.* ná práwam reke/ po práwey ręce/ od

ce od siebie. G. εἰς δεξιὰ, ἐν δεξιᾷ, ἐπὶ δεξιᾷ.

Diabolus, ein Lesterer/ Teuffel. P. Potwarcá / Bluźnierz/ Dyabel. G. διάβολος. Diabolicus, Teuffelisch. P. Dyabelski. G. διαβολικός.

Diadema, ein Königliche Kron P. Koroná Krolewska. G. διάδημα.

Diata, ein ordnung vnd maß im essen vnd trincken. P. postánowienie y miernosć w iedzeniu y w piciu. G. δίαιτα, ἀγωγή.

Dialogus, ein Gesprech. Pol. Rozmowá. G. διάλογος, διάλεξις.

Diaphragma, das netze vmbs Hertz. P. blonká okolo sercá. G. διάφραγμα.

Diarium, tegliche Speise/ Speise für einen tag. P. obrok. Item, ein Register. P. Regestr. G. ἐφημερὶς, τὸ ἐφήμερον.

Dica, ein Rechtshandel/ Anklage. P. Práwo / Skárgá/ oskárżenie/ Pozew. G. δίκη.

Dico, as, ich gebe/ eigene zu/ ergebe. P. dawam / przywlaszczam / przypisuie / oddawam. G. ἀφοσιόω, ἱερεύω, ἱερόω, προσφωνέω, καταφημίζω.

* Comp: Abdico, ich verwerffe/ verstosse /enterbe / sage auff. P. odrzucám / odmawiam / wydziedziczam / wypowiedam / zloże. G. ἀποκηρύττω, παραιτέω, ἀποποιέομαι, παρωθέω. Dedico, ich vbergebe / weihe ein. P. przywlaszczam / przypisuie / poświacam. G. ἀνατίθημι, ἀφιερόω, προσφωνέω, τελεσιουργέω. Dedicatio, vbergebung/ einweihung. P. Przywlaszczenie/ poświacánie. G. ἀνάθεσις, ἀφίδρυμα, προσφώνησις. Indico, ich zeige an. P. oznaymiam. G. ἀποφαίνω, γνωρίζω, δεικνύω, εἰσαγγέλλω. Index, ein anzeiger / der zeiger /ein Register. P. okazyciel. wtory Regestr. G. μηνυτὴς, ἐνδείκτης. Prædico, ich verkündige/ preise. P. opowiedam / oslawiam / chwale. G. ἀναγορεύω, κηρύσσω, εὐλογέω, κατηγορέω.

Dico, is, ich rede/ sage. Pol. mowie /powiedam. G. λέγω, ἀγορεύω, ἀποβαίνω, Dictio, ein Wort. Polonicè. Slowo. G. λέξις, ῥῆμα, φράσις, φάσις. Dictum, ein Spruch. P. powieść. G. λεχθὲν, εἰρημένον, λόγος. Di-

cteri-

cterium, ein schimpffrede / oder schmachrede. P. násmiewisko / przymowká / vszczypliwe slowo. G. αἶνος, σκῶμμα. *Dicax*, schimpffredig / spehwortig. *Pol.* vszczypliwy / przymowny. G. σκωπτης, εἴρων, φιλοσκώμμων. *Dicaculus*, ein Speyvogel. P. násmiewcá/przymowcá. G. σκωπτικός, χλευαστικός. *Dicacitas*, speyung. P. násmiewánie / vszczypliwość. G. ευτραπελία, χλευασμός.

Comp: Addico, ich verspreche/ eigne zu. P. przyrzekam/ obiecuie / przywlaszczam. G. ἀπεμπολάω, χειρόω. *Benedico*, ich segene. P. Blogosláwie/ dobrorzecze. G. ευφημεω, ευλογέω. *Benedictio*, ein Segen. P. Blogosláwieństwo / szczęście. G. ευφημία, ευλογία. *Condico*, ich verspreche / bestimme. P. obiecuie/ przyrzekam / zmawiam sie. G. επαγγέλλομαι, διαγορεύω, παραγγέλλω. *Contradico*, ich widerspreche. P. sprzeciwiam sie. G. ἀντιφέρω, ἀντιλέγω, ἀντιγνωμονέω. *Edico*, ich gebiete. P. przykázuie. G. ἀναγορεύω, διαγγέλλω, ἀπαγγέλλω. *Edictum*, ein Gebot. *Pol.* przykazánie/ vstáwá. G. δόγμα, διάγραμμα, ἐπίταγμα. πρόσταγμα. *Indico*, ich melde / bestimme. P. opowiedam / vstáwuie. G. ἀπαγγέλλω, ἐπαγγέλλω, καταγγέλλω, προερέω. *Interdico*, ich verbiete. P. zákázuie / záporwiedam. G. ἀπαγορεύω, ἀπολέγω. *Interdictum*, ein Verbot. *Pol.* zákazánie. *Maledico*, ich lestere / schelte / vermaledeye. P. zlorzecze przeklinam. G. λοιδορέω, κακολογῶ, ἰαμβίζω, κακῶς λέγω. *Maledictio*, ein fluch. P. przeklectwo / klatwá. G. κακολογία, κακηγορία, βλασφημία. *Maledicus*, lesterhafftig. *Pol.* przeklinaiacy. G. βλάσφημος. δύσφημος. *Maledicentia*, lesterung. P. zlorzeczeństwo. G. κακηγορία, κακολογία, φιλολοιδορία. *Prædico*, ich sage zuuor/weissage. P przepowiedam/prorokuie. G. παραγγέλλω, προφητίζω. *Vendico*, ich eigne zu. P. przypisuie/przywlaszczam. G. ἀντέχομαι, ἀντιλαμβάνω. *Vendicatio*, ein zueignung. P przypisowánie/ przywlaszczenie.

Didymus, ein Zwilling. *Pol.* bliznicc/ blizniak. G. δίδυμος.

Dies, ein Tag. P. Dzień. G. ἡμέρα, ἦμαρ. *Dies festus*, ein Feyertag. P. Swieto. G. ἑορτή, ἑορταῖος, ἑορτάσιμος. *Profestus*, wercktag. P. powszedny/robotny dzień. G. προεόρτιος, ἀνέορτος. *Dies Dominica, seu prima*, der Sontag. P. Niedzielá/niedzielny dzień. G. κυριακή, ἡλιακή. *Secunda*, Montag. Pol. poniedziałek. G. σεληνιακή. *Tertia*, Dinstag. P. Wtorek. G. ἄρεως. *Quarta*, Mittwoch. P. Srzodá. G. ἑρμοῦ. *Quinta*, Donnerstag. P. Czwartek. G. διός. *Sexta*, Freytag. P. Piatek. *Septima, seu Sabbathi*, Sonnabend. Pol. Sobotá. G. κρόνου. *Diurnus*, teglich. P. dzienny. G. ἡμάτιος, ἡμέριος. *Dieſcit*, es wird tag. P. dnieie/świta.

* *Comp: Hodie*, heut. P dziś/dzisia. G. σήμερον, τήμερον. *Hodiernus*, heutig. P. dzisieyszy. G. ὁ σήμερον, ὁ παρών. *Interdiu*, bey tag. Pol. we dnie. G. μεθ' ἡμέραν, ἐν ἡμέρᾳ. *Indies*, je lenger je mehr. P. co dáley to wiecey. *Meridies*, Mittag. P. Południe. G. τὸ μέσον τῆς ἡμέρας. *Meridianus*, mittágig. P. południowy/przypołudnieyszy. G. ἔνδιος, μεσημέριος. *Meridior / aris*, ich esse/ oder schlaffe zu mittag. P. obiáduie / álbo przesypiam sie o przypołudniu. G. ἐνδιάζω, ἐνδιάω. *Pomeridianus*, nach mittágig. P. społudny/po obiedzny/ odwieczorny. G. δειλινός, δείελος. *Quotidie*, alle tage. Pol. ná káżdy dzień. G. ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας. *Quotidianus*, teglich. P. powszedny / vstáwiczny. G. ἀμφημερος, ἐπιούσιος, ἀμφημερινός. *Perendie*, uber morgen. Pol. názáiutrz / po iutrze. G. ἐς ἔνηφι, εἰς τρίτην, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, μεταύριον. *Pridie*, des vorigen tages. przeszłego dniá. G. τῇ προτέρᾳ, προτεραίᾳ. *Postridie*, den andern tag hernach. P. drugiego dniá potym.

Dieteris, ein zeit von zweyen Jahren. P. czás ode dwu lat. G. διετία. *Trieteris*, von dreyen. P. czás o trzech lat.

Digitus, ein Finger / oder zehen. P. pálec. G. δάκτυλος, δάκτυλον. *Digitulus*, ein fingerlein/ P. páluszek. G. δακτυλίσκος. *Digitalis*, eines fingers groß oder lang. P. wielki álbo długi ná

ná pálec. G. δακτυλιαῖος. *Digitale*, ein Fingerhut. P. Napárstek. G. δακτυλήθρα.

Dignus, wirdig. P. godny/ dostoyny / powáżny. G. ἄξιος, δίκαιος. *Dignitas*, wirdigkeit. P. godność / dostoyność/ powagá. P. ἀξία, ἀξιότης, ἀξίωμα, ἀξίωσις. *Dignor*, *aris*, ich achte wirdig. P. czcżę / mam zá godnego. G. ἀξιόω, καταξιόω.

* *Comp: Dedignor*, ich achte nicht wirdig. P. nie mam zá godnego. G. ἀπαξιόω, ἀνέλλομαι. *Indignus*, vnwirdig. P. niegodny. G. ἀνάξιος, οὐκ ἐπάξιος. *Indignitas*, vnwirdigkeit. Plo. niegodność. G. ἀναξία, ἀπείπεια. *Indignor*, *aris*, ich bin schellig. Pol. gniewam sie. G. ἀγανακτέω, ἀλαστέω, ἀπαξιόω, δεινάζω, σκύζομαι. *Indignatio*, zorn/vngedult. P. gniew / iad. G. ἀγανάκτησις, ἀναξιοπάθεια. *Indignabundus*, zornig. P. gniewliwy / iadowity. G. ἀγανακτικός.

Diligo, G. ἀγαπάω. ἀγαπάζομαι, φιλέω, στέργω, ἀγαπάζω. *vide Lego.*

Diluuium, G. κατακλυσμὸς, κατάκλυσις, *vide Luo.*

Dimidius, G. ὁ ἥμυσις. *vide Medius.*

Dionysia, Faſtnacht. P. Miesopuſty.

* *Comp: Andrmedian ysia*, Manne Faſtnacht. P. Zapuſt.

Diploma, ein gewaltsbrieff / Brieff vnd Siegel vber etwas. P. Przywiley / List z záwieśistemi pieczęciámi. G. δίπλωμα.

Dipsacum, Weber karten. P. Sukiennicze kárty. G. διψακόν.

Diplois, *idis*, ein gefutterter Mantel/ oder Rock. G. płaszcz/ álbo Suknia futrowána / podbita / podszyta. G. διπλοΐς.

Diribitorium, ein Muſterplatz P. Mieyſce / kedy okazká żołnierzow bywa. G. λογιστήριον, παιδαγωγεῖον. *Diribitor*, einer der die Landsknecht muſtert / vnd jhnen den Sold gibt / ein Muſterherr. P. ktory żołnierze popisuie/ á żołd im płáci. G. διάκονος, παῖς, ὑπηρέτης.

Dirus, grauſam. P. okrutny hániebny / srogi. G. δεινὸς, χαλεπός. *Dira*, verfluchung. *Pol.* przeklectwá/przeklinánie. G. ἀραί.

Dis, ditis, der Gott des reichthumbs/ oder reich. P. Bog bogáctwá/ álbo bogáty. G. πλȣ̃τ@. Dito, as, ich mache reich. P. bogácę. G. πλȣτίζω; ἀμπλȣτίνω. Ditesco, ich werde reich. P. bogácę sie.

Discepto, as, ich zancke oder erwege etwas mit disputiren. P. swárzę sie/ vważam/ wywodzę. G. ἀμφισβητέω, διακρίνομαι, διαλογίζομαι, διαλέγομαι, διαστέλλομαι. Disceptator, ein entscheider/ richter. P. Jednacż/ Sędzia. G. διαλλακτης, δικαστης, διαγνώμον, κριτής. Disceptatio, eine verhörung der sach. Polon. wysłuchánie/ rozeznánie/ rozebránie rzeczy. G. ἀμφισβήτησις, διαδικατια, διάκρισις, διάλεξις.

Disco, ich lerne/ erfahre. P. vczę sie/ doswiadczam sie/ doświáduię sie. G. ἀσκέομαι, ἀσκέω, δαίομαι, φοιτάω, μανθάνω. Disciplina, Zucht/ vnterweisung. P. kárność/ náuká. G. ἄκȣσμα, ἀγωγὴ, μάθημα, μάθησις, παίδευσις, διδασκαλία, παιδεία. Discipulus, ein Lehrjung/ Schüler/ Jünger. P. Vczeń/ Zwolennik. G. μαθητὴς, σχολαστής.

* Addisco, ich lerne jmmer mehr. P. vczę sie co dáley to wiecey. G. προσμανθάνω. Dedisco, ich vergesse wieder. P. oduczam sie/ odwykam. G. ἀπομανθάνω, μεταμανθανω. Edisco, ich lerne aussen. P. vczę sie ná pámięć. G. ἐκμανθανω, ἐξεπίσαμαι.

Discrimen, ein vnterscheid. P. rozność. Item, gefehrligkeit. P. niebespiecżność. G. ἀγὼν, κίνδυν@, διάκρισις, διαφορά. Discrimino, ich zerteile. P. rozdzielam/ przedział czynię. G. ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω, διαχωρίζω. Discriminatim, vnterschiedlich. P. rozdzielnie. G. διακριδὸν.

Discus, ein breite schüssel/ oder teller. P. ßeroka misa/ krzynow/ tálerz. Item, ein runde scheibe/ damit man vor zeiten gespielet hat. P. okrągła ßybá/ ktora przed czásy grawano. G. δίσκ@.

Disertus, G. δεινὸς, εὔγλωσσ@, vide Sero.

Ditio, ein Herrschafft/ gebiet. P. páństwo/ dzierżáwá. G. ἐπιτροπεία, νόμ@, ἐπικράτεια, ἐξȣσία.

Dis,

Din, lang. P. dlugo / dawno. G. χρονίως, πολὺν, χρόνον. *Diutinus*, *Diuturnus*, langwirig. Pol. trwáły / dlugo trwáiacy. G. μακραίων, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος. *Diuturnitas*, langwirigkeit. Pol. Trwáłość. G. χρονιότης.

Diversus, mancherley. P. rozny / rozmáity. G. ἄλλοιος, διάφορος. *Diversitas*, vngleichheit. P. rozność / rozmáitość. G. ἀλλοιότης, ἑτερότης.

Dives, reich. P. bogáty. G. πολυκτήμων, χρηματικός. *Divitiae*, reichthumb. P. bogáctwo. G. πλοῦτος, ὄλβος, χρήματα, πολυχρηματία.

Divido, ich theile. P. dziele / podzielam. G. διαιρέω, διακρίνω, διαμερίζω. *Divisor*, ein Außtheiler. P. Dzielnik / Dzielcá. G. διανομεύς, μεριστής. *Divisio*, eine theilung. P. rozdzielenie / podzielenie. G. ἀναδασμός, ἀνατομή, διαίρεσις, διαλογή, διάδοσις. *Dividuus*, *Divisibilis*, zertheilig. P. rozdzielny / co może być rozdzielone. G. διαιρετός, μεριστός. *Individuus*, *Indivisibilis*, vnzertheilig. P. nierozdzielny. G. ἀδιαίρετος, ἀμέριστος, ἄμοιρος, ἄσχιστος.

Divinus, *a*, *um*, Göttlich. P. Boży / Boski. G. ἀμβρόσιος, ἔνθεος, ἀντίθεος, ζάθεος, ἠγάθεος. *Divinus*, *subst*: ein Warsager. P. prorok / Wieszczek / Wieszczbiarz. *Divinitas*, Gottheit. P. Bostwo. G. θειότης. *Divinitus*, von Gott. P. od Bogá / z łáski Bożey. G. θεόθεν, κατὰ θεόν. *Divino*, ich rathe. P. gadam. G. θεσπίζω, μαντεύομαι. *Divinator*, ein rather. P. gadácz. *Divinatio*, weissagung / errathung. P. prorokowánie / gadánie. G. θειασμός, θεοσμεία.

Divortium, ein Ehescheidung. P. Rozwod. G. ἀπόλειψις, διάζευξις, ἐκτροπή, ἀποτροπή.

Dius, & *Divus*, *idem quod Divinus*.

Dium, das tage licht / der bloße Himmel. P. Jásność / Pogodá / gole Niebo. G. αἰθρία, αἴθριον.

D O.

Do, ich gebe. P. dáie / dawam. G. δίδωμι, δώσκω. *Dator*, ein Geber.

Geber. P. Dawácz / Dawcá.
G. δοτὴρ, δότης, δώτης, δωτήρ.
* *Comp: Abdo*, ich verberge / verstecke. P. kryie / táie / zátáie. G. κρύπτω. *Abditum*, ein heimlicher / stiller ort. P. pokoy / táiemne á ciche mieysce. *Addo*, ich thu hinzu. P. przydáie. G. διατείνω, ἐπιβάλλω, ἐπιτίθημι, προστίθημι. *Additamentum*, ein zugab. P. przydátek. G. ἐπίβλημα, ἐπίθεμα, παράθεσις. *Condo*, ich schaffe / bawe / verwahre. P. stwarzam / buduie / schowam. G. κτίζω, δημιουργέω. *Conditor*, ein Schöpffer. P. Stworzyćiel. G. κτίστης, δημιουργὸς.
* *Inde fiunt Abscondo*, ich verberge. P. kryie / táie. G. ἀποκρύπτω, κυνθάνω. *Recondo*, ich lege bey / verwahre. P. kłáde ná strone / schowam. G. καλύπτω, συγκρύπτω. *Dedo*, ich ergebe. P. poddawam. G. ἐγχειρίζω, ἐκδίδωμι. *Edo*, ich laß außgehen. P. wydawam. *Metaph*: ich gebere. P. rodzę. G. ἀναδίδωμι, ἀποδίδωμι. *Editus, a, um*, hoch / P. wysoki. G. ἔκδοτος, ἐκδεδομένος. *Indo*, ich gebe ein / lege auff. P. vdawam / wkładam. G. ἐντί-

G. ἐντίθημι, ἐνδίδωμι. *Obdo*, ich thu für / beschließ. P. záłożę / záwierам. G. ἐπιπροσθέω, ἐπιτίθημι, *Perdo*, G. ἀπολέω, ἀπόλλω, ἀπολλύω, φθείρω. *Disperdo*, ich verliere / verderbe. P. tráce / gubie. G. διαφθείρω. ἐξολοθρεύω *Perditio*, verderbnis / verlust P. vtrátá / zgubá / szkodá / zginienie. G. ἀπώλεια, φθορά. *Prodo*, ich gebe herfür / verrathe. P. wydawam / zdradzam. G. προδίδωμι, ἐκφαίνω. *Proditor*, ein Verräther. P. Zdraycá. G. προδότης. *Proditio*, verrätherey. P. zdrádá / wydánie. G. προδοσία, *Reddo*, ich gebe wieder / ich mache. P. oddawam / wracam. G. ἀνταποδίδωμι, ἀποδίδωμι, ἀναφαίνω, ἀμείβομαι. *Satisdo* ich gebe bürgschafft / oder versicherung. Pol. Rękoymią stáwiam / vbespieczam. G. ἐγγύας, παρέχων. *Satisdatio*, Bürgschafft / versicherung. P. stáwienie rękoiemstwá / vbespieczenie. G. ἱκάνωσις, ἱκανοδοσία. *Subdo*, ich vnterwerffe / vntersetze. P. poddawam / podstáwiam. G. ὑποτάσσω, ὑποβάλλω, ὑποτίθημι. *Subditus*, ein vnterthan. P. poddány.

ny. G. ἀρχόμενος, ὑποτεταγμένος, ὑποχείριος. *Trado*, ich vbergebe / ich lehre. P. dáie / oddawam / vczę / náuczam. G. δίδωμι, ἐγχειρίζω, ἀναδίδωμι, ἐπιδίδωμι. *Traditio*, ein vbergebung / lernung / saßung. P. oddánie / náuká / vstáwá. G. ἀνάδοσις, διάδοσις.

Doceo, ich lehre. P. vczę / náuczam. G. ἄγω, διδάσκω, μαθητεύω, παιδεύω, σοφιστεύω, ἀκουτίζω. *Doctus*, gelert. P. vczony. G. γνωμονικός, δεδαημένος, παιδευτός, σοφός, εὐπαίδευτος. *Doctrina*, eine Lehr. P. náuká. *Doctor*, ein Lehrer. P. vczyciel. náuczyciel. G. διδάσκαλος, καθηγεμὼν, παιδευτὴς. *Documentum*, eine Lehr / beyspiel / warnung / anzeigung. P. náuká / przykład / przestrogá / dowod. G. δεῖξις, ἀπόδειξις, δίδαγμα, παράστασις. *Docilis*, lehrhafftig / gelerig. P. poietny. G. διδακτὸς, εὐάγωγος, εὐμαθὴς, μαθηματικός, πιθανὸς. *Docilitas*, gelersamkeit. P. poietność. εὐμαθεια, Φιλομαθεια.

* *Comp: Dedoceo*, ich lehre anders / gewehne ab. P. ináczey vczę / oduczam. G. μεταδιδάσκω, *Edoceo*, ich lehre auß. *Pol.* wyuczam / wyćwiczam. G. ἀναδιδάσκω, ἐκδιδάσκω, ἐκπαιδεύω.

Dodrans, G. τριμόριον, τριμοιρία, σπιθαμή. vide *As*.

Dogma, eine lehr / gesaß / gebot. P. náuká / vstáwá / dekret. G. δόγμα.

Doleo, ich trawre / es thut mir wehe. P. żáluię / boli mię / ciężko mi. G. ἀλγέω, ὀδυνάω, ἀχεύω, ἄχθομαι, λυπέομαι. *Dolor*, wehetag / trawrigkeit. *Pol.* boleść / żáłość / smutek / troská. G. ἄλγημα, ἄλγησις, ἄχος, λύπη, ὀδύνη, κῆδος.

* *Comp: Condoleo*, ich habe mitleiden mit einem. P. żáluię kogo / żal mi kogo. G. διαλγέω, λυποῦμαι.

Dolium, ein Faß / Tonne. P. fáská / kadź / kłodá / beczká / stągiew. G. βῖκος, κέραμος, πίθος. *Doliarius*, ein Faßbinder. P. Bednarz. G. πιθοποιός, κεραμοποιός.

Dolo, ich hobele / mache glat. P. hebluię / gládzę. G. πελεκέω, πελεκίζω, ξέω. *Dolabra*, ein hobel.

hobel. P. hebel. G. ξυήλη, ξυάλη, ἀξίνη.

Dolus, ein betrug / list. Pol. zdrádá / chytrość. G. ἀπάτη, δολωφροσύνη, τέχνη, κακόεργημα. *Dolosus*, betrieglich / listig. Pol. zdrádliwy / chytry. G. κακόεργος, κακότεχνος.

* *Comp: Subdolus*, hinderlistig. P. przychytrz. G. ὑφαλος, ὕπουλος.

Dominus, ein Herr P. pan. G. δεσπότης, ἄναξ, κύριος. *Domina*, eine Fraw. P. Páni. G. δέσποινα, δεσπότις. *Dominicus*, dem Herren zugehörig. Pol. páński. *Dominium*, herschafft / gewalt. Pol. páństwo / moc. G. ἀρχὴ, δεσποσύνη. *Dominor, aris*, ich hersche. P. pánuie. G. ἄρχω δεσπόζω, κυριεύω. *Dominatio*, & *Dominatus*, gewalt/macht. P. moc/pánowánie. G. ἐξουσία, δεσποτεία. *Dominator*, ein Herrscher. P. pánuiacy. G. αὐτοκράτωρ, ἀρχικός, κυριεύων.

Domo, as, ich mache zam/bendig / ich vberwinde. P. oglaskam / zwyciężam. G. ἀποτρύω, ἀτίζω, βιάζω, δαμάω, καταπονῶ. *Domitus*, gezähmet / vberwunden. P. vśmierzony / ocokány / zwyciężony. *Indomitus*, vnbendig / wild. P. buyny / dźiki / szalony. G. ἀδάμαντος, ἀδάμαστος, ἀνήλατος.

Domus, ein Hauß. P. Dom. G. γόμος, δῶμα, οἰκία, οἶκος, οἰκίον, θαλάμη. *Domi*, daheim. P. domá. G. οἴκοι, ἐν τῷ οἴκῳ. *Domicilium*, ein behausung. Pol. domostwo / mieszkánie. G. οἴκημα, κατοικία, ἐναύλιον, ἐναύλημα. *Domesticus*, ins hauß gehörig / ein Haußgenoß. P. Domowy / domownik. G. ἐνέστιος, ἔνοικος, οἰκεῖος, οἰκιακός.

Donec, biß. P. Aż. *Item*, so lang. P. poki. G. εἰσότε, εἰσόκεν, ἄχρι, μέχρι.

Dono, ich schencke. P. dáruie. G. δωρέομαι, χαρίζομαι. *Donatio*, eine verehrung. P. Dárowánie. G. δόμα, δῶρον, δωρεά, δόσις, χάρισμα, χαριστήριον. *Donum*, ein gabe / geschenck. Pol. Dar. *Donatus*, begabet. P. obdárzony.

* *Comp: Condono*, ich vergebe / verzeihe. Pol. odpuszczam. G. διαδίδωμι, δωρέομαι.

Dormio, ich schlaffe. P. śpię. G. κα-

G. *κατεύδω, εὕδω, ἀποκοιμάομαι, εὐνάομαι, ἰνάζομαι.* *Dormitorium*, Schlaffkammer. P. Komorá / loznicá. G. *κοιμητήριον.* *Dormiturio*, mich schleffert / ich schlummere. P. chce mi sie spac / drzemie. G. *κωμαινω.*

* *Comp: Edormio*, ich schlaffe auß. P. wysypiam / wytrzezwiam sie. *Obdormio*, ich entschlaff. P. zasypiam / vsne. G. *ἀφυπνόω, κατακοιμάομαι, επικατεύδω.*

Dorsum, der Rück. P. grzbiet. G. *μετάφρενον, νῶτον.* *Dorsuale*, ein Pferddecke. P. guniá. G. *ἐπινώτιον.*

Dos, ein Morgengab. P. posag. *Item*, ein jegliche gabe P. wßelki dar. G. *προίξ. φερνίξ, φερνή.* *Doto*, *as*, ich steure auß. Pol. wyposázam. G. *προικίζω.* *Dosalitium*, ein heimsteur. Pol. wiáno.

D R.

Draco, ein Drach. P. Smok G. *δράκων.* *Dracana*, ein Drachin. P. Smokowa.

D V.

Dubius, vngewiß / zweiffelhafftig. P. niepewny / watpliwy. G. *ἀμφίβολος, ἀμφίλογος.* *Dubium*, ein zweiffel. P. watpienie. *Dubitatio*, zweiffelung. P. watpliwość. G. *ἀμηχανία, ἀπόρημα.* *Dubito*, ich zweyffele. P. watpie. G. *ἀμφιβάλλω, ἀμφιδοξέω.*

* *Comp: Indubitatus*, vngezweiffelt. P. niewatpliwy. G. *ἀναμφίβολος, ἀναμφίλογος.* *Subdubito*, ich zweiffel ein wenig. P. watpie nie co. G. *ὑπαπορέω.*

Duco, ich führe / leite / oder achte. *Pol.* wiode / prowádze / albo mniemam / mam zá to. G. *ἄγω, ἡγέομαι, πορεύω.* *Ductor*, ein fürer. P. wodz. G. *ἀγέτης, ἡγεμὼν, ἀγωγὸς.* *Ductus*, *us*, fürung / leitung. Pol. wodzenie / prowádzenie. G. *ἡγεσια, ἡγεμονία, ἀγωγὴ.* *Dux* ein Führer / Hertzog. P. Wodz / Ksiaze. G. *ἀγήτωρ, ἄρχων, ἀγωγὸς, ἔξαρχος, ἡγέτης, κοσμήτωρ.* *Ducatus*, ein Hertzogthumb. P. Ksiestwo. G. *ἡγεμονία, ταγεία, νομὴ, σατραπεία, πολεμαρχία.* *Ductilis*, das sich lest lang machen. P. co sie da ciagnac. G. *ἀγώγιμος, ἐλατός.*

* Comp: *Abduco*, ich führe hinweg. P. odwodze. G. ἀπάγω, ἀποσοβέω, διάγω. *Adduco*, ich führe zu. Pol. przywodze. G. ἀναγω, ἐνάγω, ἐνέχω, ἐπάγω, παράγω, ὑπάγω, προσάγω. *Conduco*, ich bedinge/miete. P. naymuie/ vrzadzam. G. ἐπάγω, συμβάλλομαι, συνάγω, συμφέρω, ἐργολαβέω. *Conducit*, es ist nütz. P. pożyteczno iest. *Circumduco*, ich führe herumb. P. obwodze / około wodze. G. περιάγω, περιηγέομαι, *Deduco*, ich führe ab. P. odwodze. *Item*, ich geleite. P. prowádze / odprowadzam / doprowadzam. G. ἀνάγω, κατάγω, μετάγω, ἐξάγω, ἡγέομαι, προπέμπω, *Educo*, ich führe auß. P. wywodze. G. ἐξαγω. *Induco*, ich führe ein / ich rathe / vberrede. Pol. w wodze / rádze / námawiam. G. εἰσάγω, εἰσφέρω, ἐνάγω, ἐπάγω. *Induciæ*, *arum*, Anstand / oder friede auff eine gewisse zeit. P. przymierze / álbo pokoy ná pewny czás. G. ἀνακωχὴ, διακωχὴ, ἀνοχὴ, διάλυσις, ἐκεχειρία. *Introduco*, ich führe hinein. P. w wodze / w prowadzam. G. εἰσαγω, ἐπάγω, παρεισάγω, βιβάζω, *Obduco*, ich vberziehe / bedecke. P. nákrywam / zátykam. G. ἀντεισάγω, προσάγω, ἐπεισάγω, προσβάλλω. *Perduco*, ich führe biß ans end / vollende. P. dowodze / dokonam. G. διάγω, προσάγω. *Produco*, ich führe herfür / verlengere / schiebe auff. Pol. wywodze / przedłużam / odwłaczam. G. ἀνατέλλω, μηκύνω, ἀποτείνω, ἐκτείνω, παρατείνω. *Reduco*, ich bringe wider. P. przywodze. G. ἀνάγω, ἐπανάγω, ἀναπέμπω, ὑποστρέφω. *Redux*, einer der wider kommē ist. P. ktory sie do domu wrocił. G. παλίμπορος, παλίνοστος, ὑπόστροφος. *Seduco*, ich verführe / P. Zwodze / zdradzam / oszukam. G. ἀπατάω, ἐξαπατάω. *Seductor*, ein verführer. P. zwodzcá / zwodziciel. G. ἀπατηλός, πλάνος. *Subduco*, ich führe hinweg / ich stele mich weg. *Item*, ich rechene. P. odwodze / schraniam sie. Też / ráchuie. G. ἀνάγω, διακλέπτω, ὑπάγω, ὑπεξάγω, ὑφαιρέω. *Traduco*, ich führe vber / bringe weg. Pol. przewodze / przepráwiam / strawie / *Item*, ich schende / gebe an. Pol. sromo-

ſromoce / oſławiam / odnoſʒe. G. *ἀναβιβάζω, διάγω, διαβάλλω, διεξάγω, περιάγω.* *Tradux*, ein weinreben / oder weinrancke / den man von einem ſtock in die Erde legt / vnnd hernachmals weiter fortpflantzet. *P.* winny ſoſʒyk álbo látorośl / ktora z mácicy w ziemie zákopána / á potym ná inſʒe mieyſce przeſádzona bywa. *G.* *ὑπόρριτος.*

Dudum, iamdudum, vorlangſt. *P.* dawno / iuſʒ dawno. *G.* *πρώην, προταίνιον, πρότερον, πάλαι, ἐκ πολλοῦ, χρόνου.*

Duellum, ein ſtreit zwiſchen zweyen. *Pol.* Bitwá / álbo ſkoſʒtowánie miedzy dwiemá. *G.* *πόλεμος.* *Duello, as*, ich ſtreite. *P.* walcze / zá łeb ide / ná hárc wyieżdżam. *G.* *μάχομαι.*

* Comp: *Perduellis*, ein feind ſeiner Herrſchafft. *P.* nieprzyiaćiel Páná ſwego. *G.* *πολέμιος, ἀπηχθημένος.* *Perduellio*, ein verbündnis wieder die Oberkeit. *P.* piknienie / ſprzyśieżenie / zbuntowánie przećiw vrzedowi / álbo páńſtwu ſwemu. *G.* *ὁ προδότης εἰσαγγελλόμενος, ὁ προδοσίας φεύγων.*

Dulcis, ſüſſe. *Pol.* ſłodki. *G.* *ἀγανής, γλυκερὸς, γλυκὺς, ἥδυμος, μελιηδής.* *Dulciarius*, ein Pfefferkuchenbacker. P. piernikarz. G. *ἡδονικὸς, ὀψοποιός.* *Panis dulciarius*, Pfefferkuchen / P. piernik / Miodownik. G. *χαρίσιος ἄρτος.* *Dulceo, Dulceſco*, ich bin / werde ſüß. P. ieſtem / ſtawam ſie ſłodkim / ſłodne. G. *ἀπογλυκαίνομαι, γλυκαίνομαι.*

Dum, dieweil / biß. P. kiedy / gdy / aż. G. *ἕως ἄν, μέχρι ἕως, ἐν ὅσῳ.* *Dummodò*, biß nur / biß ſo lang. P. Aż iedno / Aż.

Dumus, ein Dornſtrauch / hecke. P. ćiernie / chroſt. G. *βάτος.* *Dumoſus*, dornechtig / heckechtig. P. ćierniſty / pełen chroſtu. G. *ἀκανθώδης, βάτοις, ἔμπλεως.*

Duntaxat, nur / allein. *Pol.* tylko / iedno. G. *γοῦν, γε οὖν, μόνον.*

Duo, a, o, Zwey. P. Dwá / dwie / dwoie. G. *δοιὰ, δύο, δύω.* *Dualis*, zweyig. P. dwoiáki.

* Comp: *Duodecim*, Zwelff. P. dwánaśćie. G. *δυοκαίδεκα.* *Duo-*

deci-

decimus, der zwelffte. P. dwánastys G. δυοκαιδέκατος, δωδέκατος, δυοδεκάριθμος. *Duodeni*, je zwelff vnd zwelff. P. po dwunascie. *Duodecies*, zweiffmal. P. dwánascie kroc. *Ducenti*, *a*, *a*, zweyhundert. Pol. dwie scie. *Ducentesimus*, der zweyhunderste. P. dwusetny.

Duplo, ich mache zwifach / doppele. P. dwoiako czynie. G. διπλόω, διαπλάζω. *Duplus*, G. διπλάσιος. & *Duplaris*, zwifach / gedoppelt P. dwoiáki. G. διπλοῦς. *Duplarius*, ein Doppelsoldner. P. Dwoyżoldownik.

Duplex, ἀμφιλαφὴς, διάδιπλος, διπλος. *Duplico*, *vide plico*.

Durus, hart. P. twárdy. G. ἀνένδοτος, ακήδιτος, ἀπότομος, ἀπόκροτος. *Durities*, hartigkeit. P. twárdość. *Dureo*, *Duresco* ich bin / werde hart. P. iestem / stawam sie twárdym. G. σκληρύνομαι, πορόομαι, ἀποσκιῤῥόομαι. *Duro*, *as*, ich verharre / habe bestand. Pol. dlugo trwam. G. διαρκέω, διαμένω, μένω, χρονίζω, πωρόω, σκληρύνω. *Durabilis*, wehrhafftig. Polon. Trwáły. G. παραμενετικὸς, παραμόνιμος, ἔμμονος, χρονίζων.

* *Comp*: *Eduro*, G. ἀποσκληρόω, ἀποσκληρύνω. *Induro*, G. ἀποστρακόω, ἐντυλόω. *Perduro*, G. ἀντέχω, διαμένω, ἐμμένω, αἰωνίζω, διαχρονίζω *idem ferè significant*, ich mache hart / oder halte auß. P. zátwardzam / albo cierpie / wytrwam.

D Y.

Dynastes, ein Gewaltiger / Herrscher. P. Mocarz. G. δυνάστης. *Dynastia*, eine Herrschafft / Gewalt. Pol. Páństwo / Mocárstwo.

Dysenteria, die rote Rhur. P. czerwona Niemoc / Biegunká. G. δυσεντερία.

Dyspepsia, böse tawung / böser magen. Pol. nietrawnosc / zle trawienie zoladká. G. δυσπεψία.

Dyspnaea. Schwerer Othem. Polonicè. Ciężki Oddech. G. δύσπνοια.

Dysuria, Harnwinde / harnstrenge. P. Rzezánie w lonie. G. δυσουρία.

INCI-

INCIPIENTIA ab E.

E *Præp:* Auß. *Pol.* Z. G. ἐκ, ἐξ.

E A.

Eatenus, so fern. P. Tak dáleko / ták dalece / poty. G. ταύτῃ, ἐπὶ τοσοῦτον.

E B.

Ebrius, vol / truncken. *Pol.* pijány. G. διαβροχος, τῇ μέθῃ, κωμαστὴς, μέθυσος, μεθύων, οἰναχθὴς, οἰνώμενος, μεθυσθεὶς. *Ebriosus*, ein Trunckenpolt. P. pijánicá. G. οἰνόληπτος, οἰνόφλυξ, μεθυστικὸς. φίλοινος. *Ebrietas*, Trunckenheit. *Pol.* pijáństwo. G. καρηβαρία, μέθη, μέθυσμα. *Ebrio, as.* G. μεθύω, μεθύσκω, οἰνόω. *Inebrio*, ich mache vol / truncken. P. poie / vpaiam.

Ebulus, & um, Attichkraut. P. Chebd. G. χαμαιάκτη.

Ebur, Helffenbein. P. Sloniowy ząb / Sloniowa kość / G. ἐλέφας. *Eburnus, & Eburneus*, Helffenbeinen. P. co iest z zębow albo kości słoniowych. G. ἐλεφαντικὸς, ἐλεφαντοειδὴς.

E C.

Ecce, schaw / sihe. P. owo / oto / há wey. G. ἠνίδε, ἠνὶ, ἰδού.

Ecclesia, ein Gemein / Kirche. P. Zbor / Zgromadzenie / Kosciol. G. ἐκκλησία. *Ecclesiasticus*, was zur Kirchen gehöret. P. Koscielny. G. ἐκκλησιαστικὸς. *Ecclesiastes*, ein Prediger. P. Káznodzieiá. G. ἐκκλησιαστής.

Echinus, ein rauche vnd stachlete hülse der Castanien. P. Ostra á oścista łuszczyná Kástanowa. *Item*, ein Igel. *Pol.* Ież. *Item*, eine Hechel. *Polon.* szczotká żelázna. G. ἐχῖνος.

Echo, ein widerschall. *Pol.* odgłos / odzywánie głosow. G. ἠχώ.

Eclipsis, ein mangel / gebrechen / Finsternis. P. niedostátek / zácmienie. G. ἔκλειψις.

Ecstasis, eine entzuckung. P. záchwycenie. G. ἔκστασις.

E D.

Edo, ich esse. P. iem. G. βρυκάω, βρύκω, ἐσθίω, ἔδομαι, ἔσθω, τρώγω. *Esurio*, ich hungere. Pol. łáknę / chce mi się ieść. G. βρωσείω, βουλιμιάω, λιμώττω, πεινάω. *Edax*, fressig. P. żarłok / łákomy / obżercá. G. ἀδδηφάγος, γαστρίμαργος, βόρος, βουφάγος, ὀψοφάγος, πολυφάγος, τρώκτης, φάγος. *Edacitas*, fressigkeit. Pol. obżárstwo / żárłoctwo: G. γαστριμαργία, λιχνεία, πολυφαγία, ἀδδηφαγία. *Edulium*, essende speise. P. pokarm / potrawá / Jedło. G. ἔδεσμα, βρῶμα, βρῶσις.

Comp: *Ambedo*, ich umbnage. P. ogryzam / obiadam. G. περιτρώγω, περιέδω. *Ambesus*, benaget. P. ogryziony / oglodány. G. περιεδησμένος. *Comedo*, ich esse. P. Jem / vżywam / pożywam. G. βρώσκω, ἐπισιτίζομαι, ἐσθίω, ἔσθω, θοινάω, τρώγω. *Comedo, onis*, ein frässer. P. żárłok. G. φάγος. *Exedo*, ich esse auß. Pol. wyiadam / poiadam. G. ἐξέδω, κατέδω. *Obedo*, ich esse mich vol. Pol. obiadam się. G. πιαίνω, λιπαίνω. *Obesus*, dick / fett. P. Tłusty / tylowity. G. λιπαρὸς, πιμελώδης. *Semesus*, halb gegessen. P. ná poły zie dziony. G. ἡμίβρωτος.

Educo, as, ich ziehe / füte auff. P. wychowam. G. ἀναιρέομαι, ἐκτρέφω, διάγω, ἀνάγω, τιθηνέω. *Educatio*, aufziehung. P. wychowánie. G. ἀγωγὴ ἀναγωγὴ, ἐκτροφὴ, τιθήνησις.

E F.

Effigies, ein ebenbild. P. wyobrażenie. G. ἀπεικόνισμα, εἶδος, εἰκὼν, ἐκμαγεῖον, ἔκμαγμα. *Effigio, as*, ich abconterfeye. P. wymáluie / wyrażam. G. ἀπεικάζω, ἐκμάττω.

E G.

Egeo, ich bedarff / leide not. P. potrzebuie / niedostáie mi / ćierpię nedzę. G. ἀμοιρέω, δέομαι. ὑστερέω, ὑστερέομαι, ἀπορέω. *Indigeo, idem*. *Egens, Egenus, Indigus*, Arm / nottürfftig. Pol. niedostáteczny / potrzebuiacy. G. ἀχρήματος, ἐνδεὴς, ἀκτήμων,

μων, ἄπορ☉. πένης. *Egestas*, *Indigentia*, Armut / dürfftigkeit. P. nedzá / niedostátek / lichotá. G. ἔνδεια, ἀπορία, πενία, ἀχρηματία. ἀχρημοσύνη.

Ego, Ich. P. Ja. G. ἐγώ. ἐγὼν. Egomet, Ich selbst. P. Ja sam. G. ἔγωγε, ἐγωγετοι, ἐγωτοι..

Egregius, *vide grex*.

Eia, *Aduerb:* wolan. P. nuże. G. εἶα, ὦ εἶα, εἶα μάλα.

Ei*ulo*, *as*. ich weine / heule. P. płácżę / łkam / wyię / narzekam / lámentuię. G. ἀλαλάζω, ἀνοδύρομαι, ὀλοφύρομαι, ὀλολύζω, ἀναλογύζω, ἐθολολύζω, ἀτυλάζω, κλαυθμυρίζομαι. E*iulatus*, *us*, G. κλαυθμυρισμὸς, ὀλολυγὴ, ὀλόλυγμα, & E*iulatio* klag / weinen / heulen. *Pol.* łkánie / płácż / nárzekánie / lament. G. κλαυθμυρισις, κλαυθμός.

Ei*usmodi*, ein solcher. *P.* táki / tákowy. G. τοιουτότροπ☉, τοιοῦτ☉.

E L.

Ele*ctrum*, Agstein / Bornstein. *P.* Bursztin. G. ἤλεκτρον.

Eleem*osyna*, Almosen. *Pol.* Jálmużna. G. ἐλεημοσύνη.

Ele*gans*, hübsch / fein. *Pol.* piękny / nadobny / wyborny. G. ἀγαυ☉, ἀστει☉, γλαφυρος, μεγαλοπρεπὴς, ἐκπρεπὴς, ἐλλόγιμ☉, κομψός, περιφανὴς. χαρίεις. Ele*gantia*, schöne / zierligkeit. *P.* pięknosć / okrasá. G. γλαφυρότης, κάλλ☉, καλλώπισμα, κομψότης, κάλλονη.

Ele*mentum*, ein Element / erster anfang eines jeglichen dinges. *P.* żywioł / pirwszy pocżątek kåżdey rzecży. G. στοιχεῖον.

Ele*phas*, ein Helffant. *Pol.* Słoń. G. ἐλέφας. Ele*phantinus*, was vom Helffanten ist. P. Słoniowy. *G.* ἐλεφάντιν☉, ἐλεφαντει☉. Ele*phantiasis*, der Aussatz. *P.* Trad. *G.* ἐλεφαντια, ἐλεφαντίασις.

Eli*x*, *vide Lacio*.

Eli*xus*, *vide lixus*.

Elly*chnium*, ein dacht. *Pol.* knot. *G.* ἐλλύχνιον.

Elo*gium*, ein lob / herrlich zeugnis. *P.* chwałá / osobliwe świádectwo o kim. *G.* ἐλογειον, μαρτυρία.

E M.

Embamma, ein eintuncke. P. przyſmák. G. ἔμβαμμα.

Embryo, ein vnzeitige frucht/ ein kind in Mutter leib. P. Rod niewczeſny / dzieciatko ießcze w żywocie mátczynym bedace. G. ἐμβρύων, ἔμβρυον.

Emendo, *vide Menda*, G. ἐπανορθῶ, διορθόω.

Eminus, von fern. P. z dáleká. G. ἀπομακρόθεν, μακρόθεν, ἄπωθεν, ἐκποδών.

Emo, ich kauffe. P. kupuie. G. ἀγοράζω, ἐκπρίαμαι, ἐξαγοράζομαι, ἐξαγοράζω. *Emax*, der gerne kaufft. P. ktory rad kupuie. G. ὠνητικός, ὠνητιάων. *Emptitius*, gekaufft. P. kupny/ kupiony. G. ὠνητὸς. *Emptor*, ein keuffer. *P.* kupiec. *G.* ὁ ἐωνημένος, ἀγοραστής.

* *Comp*: *Adimo*, ich beneme. P. odyimuie. G. ἀποραίω, ἀφαιροῦμαι *Coemo*, ich kauffe zuſammẽ. P. ſkupuie / pokupuie. G. συνωνέομαι. *Demo*, ich nehme hinweg. P. odeymuie. G. ἀφαιρέω, ἐξαίρω, αἴρω. *Dirimo*, ich trenne/ ſcheide. P. rozeymuie. G. ἀπαρτάω, διαιρέω. *Eximo*, ich neme auß. P. wyimuie. G. ἀπαλλάττω, ἀποκρίνω, ἐξαίρω, ἐξαιρέω. *Eximius*, ſonderlich/ fürtrefflich. P. oſobliwy/wyborny / známienity. G. ἀπόλεκτος, διαπρεπής, ἔκλεκτος, ἐπίλεκτος. *Interimo*, ich tödte. P. zábijam. G. ἀπαλλάττω, διαφθείρω. *Perimo*, *idem*. G. ἀναιρέω, καθαιρέω. *Redimo*, ich erkeuffe / erlöſe. *Pol.* wykupuie / wybáwuie. G. ἐξαγοράζω, λυτρόω, ἀπολυτρόω, ἀπομισθόω. *Redemptor*, ein Erlöſer. P. Odkupiciel. G. λυτρωτής, ἐργολάβος, τελώνης. *Redemptio*, ein erlöſung. P. odkupienie. G. ἀνάρρυσις, λύτρωσις, ἀπολύτρωσις, ῥύσις.

Emolumentum, nutz / gewin/ fromen. P. pożytek / zyſk. G. ὄνος, ὠφέλημα, ὠφέλεια, ἐυεργέτημα.

Emplaſtrum, ein pflaſter/ſalbe. *P.* plaſtr/maść. *G.* ἔμπλαστρον.

Emporium, eine Kauffſtadt. *P.* ſklad. *G.* ἐμπόριον. *Emporeticus*, zur werbung gehörig. P. kupiecki. G. ἐμπορικός.

E N.

En, ſihe/ſchaw. P. oto/ono/ bacz / weyzrzi. G. ἰδού.

Encania, einweihung / kirchweih. P. poswiacanie/odpust/ kiermasz. G. ἐγκαίνια.

Enim, den. P. bo / bowiem. G. γάρ. *Enimvero*, fürwar. Pol. owszem / zaprawde. G. ἀλλὰ μὴν. ἀλλὰ οὐκοῦν, μὲν οὖν, μενοῦνγε.

Ensis ein schwerdt. P. miecz/ kord / multan. G. ἄορ, ἔγχος, μάχαιρα, ξίφος, φάσγανον.

Enteron, L. *Intestinum*, eingeweid. P. wnetrze. ἔντερον. *Inde Exentero*, ich nehme auß/weide auß P. wywnetrzam / rozbieram / sprawiam. G. ἐξεντερίζω.

E O.

Eò. darumb. P. dla tego. *Item*, so weit / dahin. P. do tego. G. εἰς τοῦτο, κατὰ τοῦτο, διὰ τοῦτο, ἐνταῦθα. τοσοῦτο *Eòusque*, so fern. P. aż / poty. G. ἐπὶ τοσοῦτον, μέχρι τούτου, ἄχρι τοῦδε.

Eo, ich gehe. P. Ide / chodze. G. εἶμι, πορεύομαι, ὁδεύω.

* *Comp: Abeo*, ich gehe weg Pol. ide precz / odchodze. G. ἄγω. ἀπέρχομαι, ἄπειμι *Abitus us* ein abscheid/ P. odeście. G. ἀναχώρησις, ἀπέλευσις. *Adeo*, ich gehe herzu. Pol. przystepuie. G. ἐπιβαίνω, προσέρχομαι. *Aditus*, ein zutrit. P. przystep. G. εἴσοδος, ἐπίβασις, προσέλευσις, πρόσοδος. *Ambio*, ich gehe umb/begere. P. obchodze / zasadam. G. κυκλόω, περιβάλλω. περιέχω. *Ambitus*, ein umbgang. Pol. obchod/ okrag. G. γῦρος, κάθορμα, κύκλος, περίβολον, περίβολος, *Ambitio*, Ehrgeitz. Pol. Pycha / nadetość / pragnienie czci. G. σπουδαρχία, φιλοδοξία. *Ambitiosus*, Ehrgeitzig. P. Chciwy na prozna chwale. G. φιλόδοξος, φιλότιμος. *Anteeo*, ich gehe vor / ubertreffe. P. Uprzedzam / przewyższam. G. προέρχομαι, προπορεύομαι. *Circumeo*, ich gehe umb. P. Obchodze. G. περιάγω. περιβαίνω. *Circuitus*, umbgang. Polon. obchod / okrag / obeście. G. G. κύκλωσις, περιδρομή, περίμετρον, περίοδος. *Coeo*, ich gehe zusammen. zeyde sie / schodze sie / potykam sie. *Item*, ich beschlaffe / vermische mich Pol. Spie / albo mieszam sie z zona. G. ὀχεύω, μίσγομαι, ὁμιλέω, συνουσιάζω, πλησιάζω.

Coitio, ein verbündnis / zusammenkunfft. *Pol.* przymierze / ziazd / zeście. *G.* συνήλυσις, συνάφεια. *Coitus*, die vermischung Mans vnd Weibes. P. zeście Męża z Żoną. *G.* ὁμιλία, πλησιασμὸς, μῖξις, συνουσία, ὀχεία. Exeo, ich gehe auß. *P.* wychodze. *G.* ἐκβαίνω, ἐκβάλλομαι, ἐκπορεύομαι. Exitus, ein außgang / ende. *P.* wyście / koniec. *G.* ἀπόβασις, ἔξοδος, ἐξέλευσις. *Exitium*, ein schade / verderbnis. *Pol.* ßkodá / zgubá / vtrátá. *G.* ὄλεθρος. *Exitialis*, & *Exitiosus*, schedlich. *P.* ßkodliwy. *G.* ἀλιτήριος, ἀλιτηριώδης, ἐξώλης, θανάσιμος, ὀλέθριος, πανώλης. *Ineo*, ich gehe ein. *P.* wchodze. *G.* εἴσειμι, εἰσέρχομαι. *Initium*, ein anfang. *P.* początek. *G.* ἄλφα, τροπὴ, ἀρχὴ, προοίμιον, εἴσοδος. *Inde Initiatio*, eine weihung. *P.* poświącánie. *G.* κάταργμα, τελείωσις, τελετή. *Intereo*, ich komme vmb. *P.* zgine / polegam. *G.* ἀτροφῶ, ἀποθνήσκω. *Interitus*, verderbung / der todt. *P.* zginienie / śmierć. *G.* ἀπώλεια, διαφθορά. *Introeo*, ich gehe ein. *P.* wchodze. *G.* ἐμβαίνω, εἰσβαίνω. *Obeo*, ich vmbgehe / verwalte / sterbe. *P.* obchodze / spráwie / wykonam / vmieram. *G.* ἐφοδεύω, ἐπιτελέω. *Obitus*, abgang / todt. *P.* zeście / śmierć. *G.* ἀπόλυσις, ἀπαλλαγή. *Pereo*, *Dispereo*, ich verderbe. *P.* gine. *G.* ἀπολλύομαι, φθείρομαι. *Praeo*, ich gehe vor. P. vprzedzam / ide náprzod. *G.* ἡγέομαι, εἰσηγέομαι. *Praetereo*, ich gehe fürüber / vergesse. P. mijam / przemijam / zápominam / przepámietam. G. διαλλάττω, ἀμείβω, παροίχομαι. *Praeteritus*, vergangen. P. przeßły. G. παρῳχημένος, παρεληλυτώς. *Prodeo*, ich gehe herfür. P. wychodze. G. ἐκβαίνω, προέρχομαι. *Redeo*, ich komme wieder. P. wracam sie. G. ἀνακομίζομαι, ἀναλύω, ἐπανέρχομαι, ἐπαναστρέφω. *Reditus*, wiederkunfft. P. przyście / wrocenie. *Item*, Zinß / einkommen. *Pol.* Czynß / dochod. G. ἀναχώρησις, ἐπαναχώρησις. *Subeo*, ich gehe vnter / oder hinein. P. podchodze / wchodze. *Item*, ich neme auff mich. *Pol.* podeymuie sie. G. δύω, ὑπέρχομαι. *Transeo*, ich gehe fürüber. P. mijam / przemijam.

jam. G. ἀμείβω, διαβαίνω. *Transitus*, ein fürübergang. *P*, przeście. *G.* διάφημα, διέξοδος.

E P.

Epar, *vide Hepar*, *G.* ἧπαρ.

Ephebus, ein Jüngling von Vierzehen Jahren oder drüber. P. Młodzieniec około czternaście lat / y wyżey. G. ἀντίπαις, ἀγέλαστος, ἤιθεος, ἔφηβος.

Ephippium, ein Sattel. *Pol.* Siodło. G. ἐφίππιον. *Ephippiarius*, ein Satler. *P.* Siodlarz.

Epigraphe, ein Tittel oder Vberschrifft. P. Titul / álbo Napis. G. ἐπιγραφή.

Epiglossis, das zünglein oder zöpfflein im halß. P. Jezyczek. G. ἐπιγλωττίς.

Epilepsia, die schwere Kranckheit. P. ciężka chorobá / wielka Niemoc / S. Wálentego niemoc / kádук / padáczka. G. ἐπιληψία. *Epilepticus*, der diese kranckheit hat. *P.* ktory kádук miewa. *G.* ἐπιληπτικός.

Epilogus, ein Beschluß / Beschlußrede. P. Zámknienie / dokonánie mowy. *G.* ἐπίλογος.

Epi

Epiphania, der Heiligen drey König Tag. *P.* Trzech Krolow / Szczodry dzień. G. ἐπιφάνια.

Episcopus, ein Bischoff / Auffseher. P. Biskup / Dogladácz. G. ἐπίσκοπος. *Episcopatus*, ein Bisthumb. P. Biskupstwo.

Epistates, ein Schaffner / verwalter. *Pol.* Száfarz / Przystaw / Vrzędnik. G. ἐπιστάτης.

Epistola, ein Brieff. P. List / pisánie. G. γράμμα, γραμμάτιον, δέλτος, ἐπιστολή, πυκτίς. *Epistolium*, ein Brieflein. *Pol.* Listek / Listeczek. G. ἐπιστόλιον. *Epistolaris*, was zu Brieffen gehöret. P. Listowny. G. ἐπιστολιμαῖος.

Epistomium, ein han / zapff / P. kurek / czop / gozdz. G. ἐπιστόμιον.

Epitaphium, ein Grabschrifft. P. Napis ná Grobie. G. ἐπιτάφιον.

Epulæ, allerley Speis. *Pol.* Rozmáite potráwy. G. δαίς, δαιτύς, φαγήματα, βρώματα, πανθοίνη, ὄψα, σιτία. *Epulum*, ein Banckett. *Pol.* zacna / znácomienita biesiádá. G. ἑστίασις, εὐωχία.

ἐνωχία. *Epulor, aris*, ich esse / zeche P. vżywam / biesiaduie. G. ἑστιάομαι, σιτέομαι. *Epulo, onis*, ein Gast oder Zechbruder. P. Gosc / albo biesiadownik. G. δαιτυμών.

E Q.

Equus, ein Roß / Pferd. P. koń / ßkápá. G. ἵππος. *Equus itinerarius*, ein klepper. P. podiezdek. *Equa*, ein Stutt / gurre. P. świerzobká / máciorká / klácżá / kobylá. G. ἡ ἵππος. *Equus gradarius*, ein Zelter. P. Jednochodnik. *Equulus & Equuleus*, ein Füllen. P. Zrzebie / Zrzebiec / konik / konicżek. *Item*, ein Rößlein im gefengnis. P. ſkrzypiec. G. ἱππάριον, πῶλος, πωλάριον. *Equile*, ein Pferdstall. P. końſka ſtáyniá. G. ἱππών. ἱπποστασιον. ἱπποστασία. ἱπποφόρβιον. *Equiso* Pferdbereiter. P. obieżdżacż / maßtálerz / kawálier. G. ἱπποβοτος, ἱπποκόμος. ἱπποφορβός. *Equinus*, Rossein. P. Końſki. G. ἵππειος, ἱππικος, πωλικος.

Equito, ich reyte. P. ieżdże. G. ἱππεύω, ἱππάζω. *Equitatus*, ein reisiger zeug. P. iázdá. G. ἱπποσυνη, ἱππασια.

* *Comp: Adequito*, ich reite hinzu. P. doieżdżam. G. παριππεύω, παριππαζομαι. *Obequito*, ich reite vmbher. P. przeieżdżam ſie. *Perequito*, ich reite durch. *Pol.* przeieżdżam. G. διιππαζω.

Eques, ein Reuter / oder Ritter. P. iezdny / albo rycerz / ßláchcic. G. ἱππεύς, ἐφιππος, ἱπποβάτης, ἱππότης. *Equestris*, reuterisch / ritterlich. P. iezdecki / rycerſki / slachecki. G. ἱππικός. *Equestris ordo*, der Adel. P. ßláchtá.

Equidem, zwar / gewißlich. P. záprawde / owßeyki / zapewne. G. ἔγωγε, καὶ δῆτα, μέντοι.

E R.

Erciſceo, es. & or, eris, ich teile P. rozdzielam. G. ἐρκιζω.

Eremus, ein wüſte. P. puſzcza. G. ἔρημος.

Eremita, ein Einſidler. *Pol.* puſtelnik. G. ἐρημιτης.

Erga, *Præp:* gegen. P. przeciwi/

ciw / przeciwko. G. πρὸς, περὶ εἰς.

Ergastulum, ein Kercker. Pol. Ciemnica / kłodá. G. δεσμωτήριον, ἐργαστήριον.

Ergò, derhalben / darumb. P. A przeto / á ták / dla tego. G. ἐν οὖν, ἄρα, ἕνεκα.

Erinaceus, ein Igel. P. Jeż. G. ἐχῖνος, ἀκανθόχοιρος, χοιρόγρυλλος.

Erro, ich irre / fehle. P. bładzę / chybiam / mylę się. G. ἀλῆμαι, ἀλητεύω, ἀλάομαι, πλανάομαι. Error, ein Irthumb / fehl. Pol. Błąd / chybá / omyłká. G. ἀλυμοσύνη, ἄλη, ἁμάρτημα, πλάνη. Erro, onis, ein vmbleuffer. Pol. tułácz. G. ἀλήμων, ἀήτης, πλάνης, πλανήτης, πλανητικός. Erratū, ein fehl / gebrechen. P. błąd / omyłká / wystepek. G. ἀλίτημα. ἔλλειμμα, πταῖσμα, σφάλμα, πρόσκομμα.

Comp: Aberro, ich weiche ab. P. vstepuię / chybiam. G. ἀπαρτάομαι, ἀποσφάλλομαι, ἀποτυγχάνω, διαμαρτάνω. Oberro, ich gehe hin vnnd wieder in der irre P. obładzam się. G. ἀμφιπολέω, περιέρχομαι, περινοστέω, περιπλανάομαι.

Eruca, eine Rauppe. P. wąsienicá / wesionká. liszká. G. κάμπη.

Eruum, Roßwicke. P. wyká ktora konie karmia. G. ὄροβος.

E S.

Esca, ein jegliche essende speise. P. pokarm / potráwá. G. αἶθμα, εἶδαρ, ἔδαρ, βρῶμα, τροφὴ, σιτίον, μάσευμα δέλεαρ. Escarius, was zur speise gehört. P. pokármny. G. παροψίς. Esculentus, essig P. śniedny / co się godźi ieść. G. ἐδώδιμος, βρώσιμος, τρώξιμος.

* Comp: Inesco, ich etze / speise. P. nęcę / podsypuię. Metaph: ich betriege mit guten worten. P. zdradzam / łagodnemi słowy oszukam. G. δελεάζω, ἀγκιστρεύω. ἐξαπατάω.

Esox, Lachs. P. łosoś.

Essedum, ein karn / oder wagē. P. kárá / álbo wóz. G. ἅρμα, ὄχημα γαλατικόν Essedarius, ein Fuhrman od' Wagner / Schermacher. Pol. Woźnicá álbo Stelmách.

Eru- Et,

E T.

Et, *Coniunct.* und. P. *á* / y. *Item*, auch. P. Teß. G. καὶ, ἠμὲν, ἠδὲ, τε. *Etsi*, obwol. P. Acz/ácz kolwiek. G. εἰ καὶ, καί τοι, καί περ, καὶ ἐὰν, κἂν, κἄν εἰ, καὶ εἰ.

Ethnicus, *adiect:* Heidnisch. P. pogáński. *Subst:* ein Heide. P. pogánin / pohániec. G. ἐθνικός.

Etiam, auch. P. teß. G. ἆρα, γοῦν, δὴ, ἔτι, καὶ, καί τοι, Ναὶ.

Etiamsi, Obschon. *Pol.* choć/ chociá.

E V.

Euidens, *vide video*, G. ἐμφανὴς, ἐμφαντικὸς, σαφὴς, ἐναργὴς.

Eunuchus, ein verschnittener Kemmerling. P. Trzebieniec/ kleßczeniec / wáłách. G. ευνουχίας, ευνοῦχος.

Euonymus, Spindelbaum / oder Zweckholtz. P. Trzmiel. G. ευώνυμος.

Eurus, der Ostwind. *Polon.* Wiátr od wschodu Słońcá.

Ex,

E X.

Ex, *Prap:* Auß. *Pol.* z. G. ἐκ, ἐξ.

Examen, Binschwarm. *Pol.* Roy pßczoł. *Item*, das Zünglein in der Wage. P. Jezyczek v Wagi. *Metaph:* ein bewerung/ verhörung. P. doświadczenie/ probá. G. ισμὸς, πλῆθος, ῥοπὴ, ἐξέτασις, ἔλεγχος, ἀνάκρισις.

Examino, ich verhöre / bewehre. *Pol* słucham / doświadczam / probuie. G. ἀνακρίνω, ἐτάζω, ἀντάζω, ἐξετάζω.

Execror, *vide sacro*, G. βδελύττομαι, ἀπεύχομαι. προβάλλομαι.

Exedra, ein Ercker. *Pol.* Alkierz / ganek / albo letnie siedzenie.

Exemplar, ein Vorbild/ Vorschrifft / Copey. P. Formá / przepis / przykład / Kopia. G. ἀρχέτυπον, ἀντίγραφον, παράδειγμα, ἀπόγραφον.

Exemplum, ein Exempel. P. przykład. G. ἔνδειγμα, ὑπόδειγμα, παράδειγμα.

Exequia, *vide sequor*, G. ἐναγίσματα, κήριαι, ταρχήματα, κτερίαι.

Exigu-

Exiguus, klein / gering. P. máły / lichy. G. βραχὺς, μικρὸς. ὀλίγος. Exiguitas, wenigkeit. P. trochá / troszká. G. μικρότης.

Exilis, dün / schwach. Polon. ćienki / mdły / niemocny. G. ἰσχνὸς, ὑπέρινος, λεπτὸς.

Exilium, & Exul, vide Solum, G. φυγὴ. ἐξορία.

Existimo, vide Æstimo, G. ἀνακρίνω, ἡγοῦμαι.

Existo, ich bin / entstehe. Pol. Jestem / powstáie. G. ἀνοίγω, ἀνακύπτω.

Exorcizo, ich beschwere. Pol. poprzysiegam / záklinam. G. ἐξορκίζω. Exorcismus, eine beschwerung. P. poprzysiężenie. záklecie. G. ἐξορκισμος. Exorcista, ein beschwerer. Pol. záklinácz.

Exoticus, frembd / außlendisch. P. obcy / cudzoziemski. G. ἐξωτικὸς.

Expecto, vide Specto, G. ἀναμένω, ἐπέχω, προσδέχομαι.

Expergiscor, eris, ich wache auff. P. ocucam / ocknę sie. G. ἐξεγείρομαι, ἐξυπνίζομαι.

Expergefacio, ich wecke auff. P. obudzam. G. ἀνίστημι, ἀφυπνίζω, διυπνίζω, ἐξυπνίζω.

Experior, ich erfahre / versuche. P. doswiadczam sie / skosztuie. G. πειράω, πειράομαι, δοκιμάζω, κινδυνεύω. Expertus, versucht / erfahren. P. świádomy / biegły. G. πεπειραμένος, δαήμων, ἔμπειρος, ἐπιστήμον. Experientia, die erfahrung. P. doswiadczenie. G. κινδύνευσις, πεῖρα, ἐμπειρία, διάπειρα.

Exta, orum, das eingeweide / oder geheng. P. wnetrznośći / trzewá. G. ἔγκατα, σπλάγχνα, ἱερά.

Exter, Exterus, Externus, Extraneus, frembd / außlendisch. P. obcy / cudzoziemski. G. ἀλλότριος, ἔκφυλος, ὁ ἔξω, ὁ ἔξωθεν, ἐξωτερικὸς. ξένος.

Extemplò, strack / bald. Pol. wnet. G. παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Extirpo, vide Stirps, G. ἀποῤῥιζόω.

Exto, as, ich bin / bleibe. P. Jestem / zostawam. G. ἐξέχω, ἀναφαίνομαι.

Extorris, flüchtig / verwiesen. P. wywolany / wygnany / wyświec-

swiecony. G. ἀνάστατος, ἄνοικος, ἔξοριστος, φυγὰς, ἄπολις.

Extra, *Præp:* außerhalb. P. przed. G. ἄποθεν, ἐκτος, ἔξω. Exterior, weiter / aussen. P. dalßy. Extremus, der eusserste. P. nadálßy. *Item*, der ergste. *Pol.* nagorßy. G. ἄκρος, ἀκρότατος, ἔσχατος, τελευταῖος. *Extremitas*, das eusserste ende. P. kray/kraiwadz/ brzeg. G. ἀκρότης, ἀκρωτήριον, πέρας, τὸ ὕστατον. Extrinsecus, von aussen / außwendig. P. zewnatrz. G. ἔξωθεν, εὐτὸς, ἔξω.

Exulo, *vide Solum.*

Exulto, vide Salio.

Exundo, vide Vnda.

Exuo, Evunia, vide Suo.

INCIPIENTIA

ab F.

F A.

F*Aba*, ein Bon. P. Bob/ Wielogroch. G. κύαμος, πύαμος.

Faber, ein jeglicher Handwercks man. P. kaźdy rzemiesnik. G. δημιουργὸς, τέκτων, τεχνάστης. Faber *ferrarius*, ein Schmid. P. Kowal. G. χαλκοτύπος, σιδηρουργός. *Lignarius*, ein Zimmerman. P. Ciesla. G. οἰκοδόμος, τεκτονικός. Fabrilis, e, was zum handwerck gehöret. P. rzemiesnicży / kowalski / ciesielski. G. χαλκευτικὸς, χειροτεχνικός. Fabrè, *Affabrè*, künstlich. P. misternie / foremnie. G. ἐντέχνως. Fabrico, *& or*, ich mache / rüste zu. P. buduie / przyrzadzam. G. δημιουργέω, τεκταίνομαι, τεύχω, χαλκεύω, ἐναπεργάζομαι, ξυλουργέω. Fabrica, eine werckstatt / oder werck. P. Kuznia / Warstat / álbo budowánie. *Item*, ein betrug. P. chytrość/zdrádá. G. δημιούργημα, δημιουργία, κατασκευή. τέχνημα.

Fabula, ein meerlein. *P.* baśń. G. αἶνος, λόγος, μῦθος, μυθολογία, δρᾶμα. Fabulosus, falsch erdicht. *P.* fálßywy/wymyslony. *G.* μυθικός, μυθώδης. Fabulor, *aris*, ich schwetze / liege. *P.* bajam/ ledá co mowie. *G.* μυθολογέω. μυθίζω. μυθεύω. Fabulator, ein schwetzer. *P.* bájarz/baydá/ lgarz. *G.* μυθητὴς, μυθολόγος, μυθοποιὸς, δραματολόγος, λογοποιὸς, μυθόγραφος.

* *Comp:* Confabulor, ich schwetze mit. *P*, gadam/ ledá co mowie/

wie ſkim. G. διαλαλέω, διαμυθολογέομαι, καταμυθολογέω.

Facetus, ſchimpfflich/ ſtockhafftig. P. śmießny/żartowny. G. ἀρεσκος, αἱμύλιος. Facetiæ, arum. ſchimpffrede/ ſtockerey. P. kunßty/śmiechy/żárty. G. ἀστειολογία, ἀστεία.

Facies, das antlitz/geſtalt. P. oblicze / twarz / kßtalt. G. βλέμμα, ὄψις, πρόσοψις.

* Comp: Superficies, die euſſerliche geſtalt eines dinges. Polon. zwierzchnj kßtalt káżdzej rzeczy. G. ἐπιπολή.

Facio, ich thue/mache. P. czynie/dziáłam. G. πράττω, ῥέζω, τεύχω. ποιέομαι, ἐργάζομαι. Factũ, eine that. P. vczynek. G. πρᾶγμα, πρᾶξις, δρᾶμα. Factio, onis, Rotte/Secte. P. rotá / ſektá/ zbuntowánie/ſpiknienie. G. ποίησις. Factioſus, rottierig/ auffrüriſch. P. zwádliwy/rozrußny. G. μεγαλοπράγμων, σπουδαστής. Factitius, was gemacht iſt. P. vczyniony. G. ποιητὸς, σκευαστὸς. Facinus, eine that. P. vczynek. G. ἔργον, ἐπιχείρημα. Facinoroſus, vbelthetig. P. złoczynny / niecnotliwy. G. ἀνόσιος. κακότροπος, κακεν-

τρεχής. Facilis, leicht. P. łatwy. G. εὔκολος, εὔκοπος, πρᾶος. Difficilis, ſchwer. P. trudny. G. δεινὸς, δύσκολος. Facilitas, leichtigkeit. P. łatwość. G. εὐκολία, εὐκοπία. Difficultas, ſchwerigkeit. P. trudność. G. δυσεργία, δυσκολία, δυσχέρεια, χαλεπότης. Facultas, gewalt/vermögẽ/reichthumb. P. moc/ przemożność/ bogáctwá. ἐξουσία, εὐπορία. δύναμις

* Comp: cum præpoſitionibus, Afficio, ich thu an / mache anmutung. P. zádawã / przyprawiã. G. διατίθημι, καθίστημι, καθιστάνω. Affectus, us, & affectio, eine anmutung/bewegung des gemütes. P. porußenie ſerdeczne/áffekt. G. διάθεσις, ἐμπάθεια, πάθημα. Affecto, as, ich trachte nach. P. żadam/wyſadzam ſie ná co. ἀντιποιέομαι, ἐπιτίθεμαι, περιεργάζομαι, μνάομαι, κατασπουδάζω. Affectatus, erdicht. P. zmyślony. Conficio, ich mach auß/vollende. P. wyprawiã/wykonam. G. ἀποτελέω, διαπονέω, διαπράττω, τελεσιουργῶ. Deficio, ich gebreche/neme ab. P. niedoſtáie/vſtawã. Item, ich falle abe / verlaſſe. P. odſtawam/opußczam. G. ἀπαγορεύω, ἀπολείπομαι, λείπομαι, ἀτονέω.

Defectio, ein abfal / P. odstapienie. G. ἀπόλειψις, ἀποςασία, ἀπόςασις, ἔκλειψις, ἔλλειψις. *Defectus, us*, ein mangel / gebrechen. P. niedostátek. G. τὸ ἀτελὲς, ἐλάττωσις. *Efficio*, ich richte auß / bringe zu wegen. P. spráwiam / wypelniam / dokonam / gotuie. G. ἀπεργάζομαι, ἀποτελέω, ἐνεργέω, ἐξεργάζομαι. *Effectus, us*, wirckung. P. skutek. G. ἀποτέλεσμα, ἐνέργημα. *Efficax*. krefftig / thetig. P. skuteczny / mocny. G. πρακτικὸς, ποιητικός, *Efficacia*, *Efficacitas*, krafft. P. skutecznosć / silnosć / moc. G. ἐνέργεια, ἄνυσις. *Inficio*. ich tuncke ein. P. maczam / fárbuie. *Metaph:* ich vergiffte. P. záráżam. G. βάπτω μολύνω. *Infector*, ein Ferber. P. Farbierz / Tynkarz. G. βαφεὺς, χρωςήρ. *Infectus*, ungemacht / unvollendet. P. niedokonany. G. βεβαμμένος, βαφεὶς. *Inficior, aris*, ich leugne. P. zápiram sie / nie znam sie do czego. G. ἀρνέομαι, ἐξαρνέομαι. *Inficiatio*. verleugnung. P. záprzenie. G. ἄρνησις, ἐξάρνησις. *Interficio*, ich tödte. P. zábijam. G. ἀναιρέω, φονεύω, κτείνω, φονοκτονέω. *Inter-*

Interfector, ein Todtschleger. *Pol.* Mezoboycá / zábijak. G. ἀναιρέτης, φονεὺς, φονευτής. *Officio*, ich schade. P. szkodze / zaszkadzam / záwadzam. G. ἀντιπράττω, ἀντιφέρομαι, ἐπιπροσθέω. *Officium*, ein Ampt / dienst / wolthat. P. vrzad / vslugá / poslugá / powinnosć / dobrodziejstwo / chęć / chuć / dobra wola. G. καθῆκον, προσῆκον, ἔργον, ἐργατία. *Officiosus*, dienstlich. P. chetliwy / prácowity. G. καθοργωτικὸς, θεραπευτικὸς, ἐπιμελής. *Officina*, eine Werckstat. *Polon.* Wárstát / Kuźnia. G. δημιουργεῖον, ἐργαστήριον. *Praeficio*, ich setze für. P. przeloże / vstáwia. G. ἐφίστημι, προΐστημι, προΐσταμαι. *Praefectus*, ein Vorsteher / Vogt. P. Przelożony / Starostá / Vrzednik. G. ἔπαρχος, ὕπαρχος, ἐπιςάτης, σατράπης. *Praefectura*, eine Vogtey. P. Starostwo. G. ἐπαρχία, ἐπιςασία. *Proficio*, ich schaffe nutz / neme zu. P. zámagam sie / postepuie. G. ὀφέλλω, προκόπτω. *Profectus*, ein zunemung. P. pochob / postepek. G προκοπὴ, ἐπίδοσις. *Perficio*, ich vollende. P. dokonywā / wypel-

wypełniam. G. ἀνύω, ἀνύτω, διαπράττω, διατελέω. *Perfectus*, volkommen. P. zupełny / doskonały. G. ὁλοκληρ@, αὐτοτελής, *Perfectio*, volkommenheit. P. doskonałość. G. ἄνυσις, ἐντελέχεια, πλήρωσις, τελείωσις. *Reficio*, ich mache wider / vernewere / erquicke. P. naprawiam / odnawiam / ochladzam / okrzeżwiam. G. ἐπισκευάζω, διαψύχω, ἀναψύχω. *Refectio*, ein labung / erquickung. P. ochłodá / ochłodzenie / pokrzepienie G. ἀνάκτησις, παραψυχή. *Sufficio*, ich setze einen andern an des vorigen stat. Pol zásadzam mieysce drugiego / innego ná czyie mieysce posádzam. *Item* ich bin genug / reiche dar. P. dostárczam / dostátek dodawam. G. ἀρκέω, διαρκέω, ἐξαρκέω, ποιίζω, αὐταρκέω. *Sufficientia*, die fülle. P. dostátek. G. αὐτάρκεια, ἱκανότης, πορισμὸς. *Sufficit*, *Impers:* es ist gnug P. dosyć. G. ἀπαρκεῖ, ἀπόχρη.

* Comp. cum alijs partibus, *Arefacio*, ich derre. P. suszę G. αὐαίνω, ἀφαίνω, αναίνω. *Assuefacio*, ich gewehne / gewehne. P. nákładam / náuczam. G. ἐθίζω, κατεθίζω, συνεθίζω. *Assuefactio*, eine gewehnung. P. nałog. G. ἔθισμα, ἐθισμός. *Benefacio*, ich thue gutes. P. dobrorzeczę. G. νέμω, *vel* δίδωμί, τινι χάριν, εὐεργεσίαν πρός τινα κατατίθεμαι. εὐποιῶ τινὰ. *Beneficus*, gütig / mild. P. dobrotliwy / szczodry. G. εὐεργέτης, εὐεργετικὸς. *Beneficium*, eine wolthat. P. dobrodzieystwo. łáská. G. εὐεργεσία, εὐεργέτημα. *Calefacio*, ich mache warm / ich heitze ein. P. zágrzewam / podpalam. G. αἰθύσσω, ἄνω, θάλπω, θερμαίνω, καγκαίνω, θέρω. *Calefactor*, ein Einheitzer. P. palipiecek. *Frigefacio*, ich mache kalt / küle. P. ochladzam / ostudzam. G. ψύχω. *Malefacio*, ich thue vbel P. źle czynię. G. κακύνω, κακόω, κακουργῶ, κακῶς, ποιῶ. *Maleficus*, *Adiect:* böß. P. zły / złośliwy / niecnotliwy. *Subst:* ein vbelthetter. P. złoczyńcá. G. κακοποιὸς, κακεργέτης. κακοεργὸς, κακοπραγὴς. *Malefica*, Zeuberin. Pol. Czarownicá. G. κακεργάτις, κακεργέτις. *Maleficium*, ein böse that. P. złoczyństwo / łotrostwo /

ſtwo. G. κακοποιΐα, κακοεργία, κακοτεχνία, κακϐργία. *Madefacio*, ich mache feucht. P. maczam/ pokrapiam. G. κάτυγρον ποιῶ, καθυγραίνω, δεύω. *Pinguefacio*, ich meſte. *Polonicè*. tucze/ karmie. G. πιαίνω, πιάλλω, λιπαίνω. *Putrefacio*, ich feule. P. gnoie. G. σαπρίζω, ἀποσύπω, πύθω. *Putrefactus*, verfault. P. zgnily. G. *Satisfacio*, ich vergnüge. P. doſyc czynie/ záplacam. G. ἐξαρκέω, πληροφορέω. *Satisfactio*, eine gnugthuung. P. doſyc vczynienie/ zaplátá. G. πληροφόρημα, πληροφορία.

Facundus, wolberedt. P. wymowny. εὔγλωττος, λόγιος, εὐφραδής. *Facundia*, beredſamkeit. P. wymowá. G. εὐγλωττία, εὐφραδία.

Fagus, ein Buchbaum. *Pol.* Buk. G. φηγὸς, ἡ. *Faginus* & *Fagineus*, Büchen P. Bukowy. G. φήγινος, φηγίνεος.

Falco, ein Falcke. P. Sokol. G. ἱέραξ.

Fallo, ich betriege. P. zdradzam/ oſzukawam/ omylam. G. ἀπατάω, ἀλίπομαι. *Fallax*, betrieglich. P. zdrádliwy/ omylny. *Fallacia*, ein betrug. P. zdrádá. G. στροφὴ, ἐξαπάτη, δόλος, ῥᾳδιούργημα. *Falſus*, falſch/ erdichtet. P. fálſzywy/ wymyslony/ zdrádliwy. G. παλινάγρετος, ψευδής. *Falſò*, felſchlich. P. fálſzywie/ niepewnie/ omylnie. G. ψευδῶς, ἐψευσμένως. *Falſo*, ich verfelſche. P. fálſzuie.

Falx, eine Senſe/ oder Sichel. *Pol.* Koſá/ álbo Sierp. G. ἅρπη, δρεπάνη, κοπὶς. *Falco*, & *Defalco*, ich ſchneide ab. *Pol.* obrzynam/ pozynam.

Fama, ein gerücht/ ein guter name. *Polonicè*. Wieść/ powieść/ Slawá. *Graecè*. φήμη, φάσις, ἀγγελία, ἄκουσμα, ἀκοή, δόξα. *Famoſus*, berümpt/ rüchtig/ ſchendlich. P. ſlawny/ oſláwiony/ poderzrzány. G. πολύφημος, διαβόητος, περίφημος.

* *Comp: Diffamo*, ich bringe auß. P. oſlawiam. G. διακωδωνίζω, διαφημίζω, δυσφημέω. *Infamo*, ich ſchende/ verleumbde. P. potwarzam/ oſlawiam/ ſromoce. G. διαγορεύω, ἀτιμάω, δυσφημέω, ἄτιμον ποιῶ. *Infamis*, der

der ein bösen namen hat. P. bezecny / sromotny / osławiony. G. ἄδοξος, ἀπόσιμος, ἄτιμος, δυσώνυμος. *Infamia*, ein schand. P. sromotá / zła sławá. G. ἀδοξία, ἀτιμία, κακοδοξία.

Fames, Hunger. P. Głod. G. λιμὸς, πεῖνη, σιτόδεια, τροφῆς, ὄρεξις, σίτου ἐπιθυμία. *Famelicus*, hungerig. P. głodny. G. ἀπόπαστος, ἀπαστος, ἐξύπεινος, πειναλέος, λιμώττων.

Familia, ein hauß / geschlecht / gesind P. dom / narod / pokolenie / rodzay / czeladź. G. θεραπεία, οἰκία, οἶκος. *Familiaris*, *adiect:* gemein / bekandt. P. domowy / znáiomy. *Subst:* ein bekandter / freund. P. towárzysz / przyiaciel. G. γνώριμος, οἰκεῖος, κοινωνὸς, συνεργάστης, συνήθης. *Familiaritas*, freundschafft. P. towárzystwo / znáiomość. G. ἀληθεία, οἰκειότης, οἰκείωσις, συνήθεια.

* *Comp:* *Paterfamilias*, ein Haußvater. P. gospodarz / Oćiec czeladny. G. οἰκοδεσπότης, ἱστιοπάμμων, στέγαρχος. *Materfamilias*, ein Haußmutter. Pol. gospodyni / mátká czeladna. G. οἰκο-

G. οἰκοδέσποινα, οἰκοδεσποτοῦσα.

Famulus, ein knecht. P. sługá. G. θεράπων, δοῦλος, οἰκέτης. *Famula*, eine magd. P. dziewká. G. παῖς, παιδίσκη, θεράπαινα. *Famulatus*, *us*, ein dinst. P. służbá. G. δουλεία, δούλωσις. *Famulitium*, ein hauffen gesind. P. czeladź. G. θεραπεία, ὑπηρετικὸν, ὑπηρεσία. *Famulor*, *aris*, ich diene. P. służę G. ὑπηρετέω, ὑπουργέω, δουλεύω, θεραπεύω.

Fanum, ein Kirche. P. Kośćioł. G. νεὼς, ἱερὸν. *Fanaticus*, vnsinnig. P. szalony / opetány. G. ἔνθεος, θεοφορούμενος.

* *Comp:* *Profanus*, weltlich / vngeweihet. P. świetski / niepoświecony. G. ἀμύητος, ἀθέατος, ἐξάγιστος, βέβηλος. *Profano*, *as*, ich entheillige / verunreinige. P. gwałcę / pokalam. G. βεβηλόω. *Profanatio*, entheilligũg. P. zgwałcenie. G. βεβήλωσις.

Farina, Mäl. P. Máká. G. ἄλευρον, ἄλφιτον.

Farrago, *inis*, ein gemischtes futter für das viehe. P. zmieszána karmia dla bydłá. G. πολυμιγία, πολυμιγὲς χιλὸν, χόρτος πολυμιγής.

Farcio,

Farcio, ich fülle / stopffe. P. nápelniam / nádziewam / tuczę / nátykam. G. ἐμπλάττω, ἐμφορέω, σπιαίνω. *Farcimen*, ein Wurst. P. Jatrznicá / kißká / kielbásá. G. ἀλλᾶς. *Fartilis*, gefüllet. P. nádziewány. G. σιτευτὸς. *Fartura*, füllsell. P. nádzienie. G. ἐμφόρησις, ἔνθεμα, σίτευσις.

* *Confarcio*, ich fülle zu / oder vol. P. nádziewam / obetkam. G. συναθροίζω, συστρέφω. *Confertus*, dick. P. gesty / nádziany. *Refertio*, ich fülle wider. P. nápelniam / dolewam. G. ἀναπληρόω, ἐκπληρόω, ἐπιβύω, ἀναπίμπλημι. *Refertus*, vol. P. pelny / nápelniony. G. ἀνάμεστος, ἀνάπλεως.

Faris, *vel* Fare, du redest. P. mowiß.

* *Comp: Affor, aris*, ich rede an. P. mowię skim. G. προσφωνέω, προσφθέγγομαι. *Affabilis*, leutselig / holdselig. P. Rozmowny / ludzki / láskáwy. G. εὐδιάλογος, εὐπρόσοδος, εὐπροσήγορος, ὁμιλητικὸς. *Affabilitas*, freundligkeit. P. ludzkość / láskáwość. *Effor, aris*, ich rede auß / spreche auß. Pol. wymawiam / wypowiádam. G. ἐξαγορεύω, ἐκφωνέω, ἐκφαίνω, ἀποφάσκω. *Effabilis*, was man außsprechen kan. P. wymowny / co może być wymowiono. G. ῥητός. *Ineffabilis*, vnaußsprechlich. P. niewymowny. G. ἀμύθητος, ἀνέκφραστος, ἀνεκφώνητος, ἄρρητος, ἄφατος. *Infandus*, vnsaglich. P. niewymowny / sromotny. G. ἄρρητος, ἀθέμιτος. *Infans*, ein vnmündig kind. P. niemowiatko. G. βρέφος, νήπιος, νηπίαχος, παιδίον. *Infantia*, Kindheit. P. Dziecinstwo. G. νηπιότης, παιδία, νηπυτία. *Infanticidium*, der Vnschuldigen Kindlein Tag. P. Młodziankow Dzień. *Præfor*, ich rede vor. P. pirwey mowie. G. προοιμιάζομαι. *Præfatio*, eine Vorrede. P. Przedmowá. G. πρόλογος, προλεγόμενα, προοίμιον. *Præfari*, herauß reden. P. Jáwnie mowić.

Fascia, ein Windelband / windel. P. powiasło / pielucha. G. σπάργανον, στρόφιον, σφήκωμα, ἐπίδεσμος. *Fascia cruralis*, ein hosenband. P. Podwiáská. *Fascia*

scia pectoralis, ein Brustlatz. P. Zalogá. *Fascis*, ein Büschel ruten. P. wiazanká / wiechá. G. ἀγκαλίς, φάκελ☉. *Fasciculus*, ein bündlein. P. snopeczek / tlomaczek. G. δέελ☉, δεσμίς. *Fasces*, *plur:* Gewalt / Oberkeit. P. Vrzad / Zwierzchnosc. G. ῥαβδουχίαι.

Fascinum, eine bezauberung. P. przyrok / vczarowánie. G. βασκανία, γοητεία, γοήτευμα. *Fascino*, *as*, ich bezaubere / bespreche. P. vczáruie / przyrok czynie. G. βασκαίνω, γοητεύω, φαρμακεύω, διαγλαίνω.

Fas. billig. *Pol.* słuszne / godne. *G.* θέμις, θεμιτόν.

* *Comp: Nefas*, vnbillig / schand. *P.* niesłuszne / sromotá. *G.* ἀθέμιτον, οὐ θέμις. *Nefarius*, *Nefandus*, schendlich / lesterhafftig / vnseglich. *Pol.* złosliwy / niecnotliwy / sromotny / łotrowski. *G.* ἀθέμιτ☉, ἀθέμιστ☉, ἄθεσμ☉, ἄρρητ☉.

Fasti, *orum*, ein Jahrzeitbuch / Kalender. *P.* Kalendarz. *G.* ἐφημερίς, ἡμερολόγιον.

Fastidio, ich verachte / hab ein eckel / grewel. *Pol.* gárdze / brzydze sie. *G.* ἀποστρέφομαι, ἀποτροπιάζομαι, διαπτύω, βδελύσσομαι. *Fastidium*, ein eckel / grewel / abschew. *P.* brzydkość / przykrość / gárdzenie *G.* ἀηδονία, ἄση, ἀηδία, ἀνορεξία, βδέλυγμα. *Fastidiosus*, abschewlig / mißleidig. *P.* brzydki / przykry. *G.* ἀηδής, ἀπαρεστ☉, προσκορής, ἀσώδης, ἀψίκορ☉.

Fastigium, die höhe oder spitze eines dinges. *Pol.* wierzch / wierzchołek / szpicá. *G.* ἀκρολόφ☉, μετεώρατον, κολοφών, κορωνίς. *Fastigio*, ich spitze zu. *Pol.* zákonczam / szpiczasto czynie. κορυφόω, ἀποξύνω. *Fastigiatus*, zugespitzet. *P.* konczysty / szpiczásty. *G.* κορυφωθείς, ἀποξυνθείς.

Fastus, *us*, hohmut / vbermut. *P.* wysoka mysl / pychá. *G.* ἀλαζόνευμα, κόμψευμα.

Fateor, ich bekenne. *Pol.* wyznawam. *G.* ὁμολογέομαι, καθομολογῶ, ὁμολογέω, ἐξομολογέω. *Confiteor*, *idem*, ich beichte. *Pol.* spowiedam sie. *G.* ἀνθομολογέομαι, σύμφημι. *Confessio*, Bekentnis / bericht. *P.* Wyznánie / Spowiedź. *G.* ὁμολογία, ὁμολόγημα.

γημα. Confessor, ein Beichtiger/ oder Beichtvater. P. Spowiednik. Diffiteor, ich leugne. P. przę / nie znam się. Profiteor, ich bekenne offentlich/ oder ich lehre. P. Jawnie wyznawam/ albo vczę / czytam. G. ὁμολογοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι, ὁμολογέω, φάσκω. Professor, ein offentlicher Lehrer. Pol. Náuczyciel. G. ἐπαγγελτὴς, καθηγητὴς, διδάσκαλος. Ex professo, offentlich. P. Jáwnie. G. ἐκ τῦ προφανῦς.

Fatigo, as, ich mache müde. P. sprácuię / vmeczam / trudnosć zadawam / zmorduię. G. ἐνοχλέω, τείρω, καταπονέω, καματόω. Defatigo, Idem. Fatigatus, müde. Pol. sprácowány / zmordowány. G. καταπονηθεὶς, ἐνόχληθεὶς, κεκοπιωμένος. Fatigatio, müdigkeit P. sprácowánie. G. κόπος, κάματος, ἐνόπλησις.

Fatisco, ich zerlecke/ zerspalte. P. rozstępuię się / rozpadam się. G. ἀπαγορεύω. ἀποκάμνω, ἀποτρύομαι. Fatum, Gottes schickūg, od der todt. P. Zrządzenie Boże / albo Smierć. G. ἀνάγκη, ἔμμορον, μόρσιμον, εἱμαρμένη. Fatalis, von Gott verordnet / tödlich/schedlich. P. od Bogá obiecány / śmiertelny / szkodliwy. G. αἴσιμος, μοιραῖος, μοιρίδιος, εἱμαρμένος. Fatidicus, ein Warsager. P. Prorok/Práktykarz/ G. ἔνθεος, μάντις, λόγιος, χρησμολόγος.

Fatuus, Adiect: Törricht / vngeschmackt. P. Glupi/ niesmáczny/ wywietrzáły. G. ἀνόητος, ἐννεος: ἐπίμαργος, εὐήθης. Fatuitas, Thorheit. P. glupość/ szaleństwo / nierozum. G. εὐήθεια, μωρότης, μωρία, μώρωσις.

* Infatuo, as, ich mache thöricht. vngeschmackt. P. szalonym czynię / smák odeymuię.

Faueo, ich bin günstig. Pol. życzę. G. εὐμενής εἰμι, καὶ ἵλαος, ἱλάσκομαι, εὐφημέω. Fauor, gunst/ P. życzliwość. G. εὔνοια, εὐφημία, εὐμένεια, ἱλασμὸς, σπουδή. Fauorabilis, angenehm. Polon. wdźięczny / przyiemny. G. περισπούδαστος, φιλότιμος. Fautor, ein Günner. Pol. Dobrodziey. G. εὔνους, εὐμένης, παράκλητος. Fautrix, eine Günnerin. Pol. dobrodziéyká. G. σπουδαστικὴ, εὐμενής.

Fauilla, glüende asche. Pol. rzarzewie / pyrzyna. P. αἰθαλ☉, μαρίλη, τέφρα, σποδός.

Fauonius, Westwind. Polon. Wiátr od Zachodu.

Faustus, glückselig. P. ßcześliwy / fortunny. G. αἴσι☉, ἔυσημ☉, ἐυτυχὴς, δέξι☉.

Fauus, ein Honigseim. Pol. plastr miodu / pßczelny wias. κηρίον, μελίδειον, μελικηρὶς, ὕριον.

Faux, der schlund / rachen. P. páßczeká / gardziel. G. γωγώνη, λαρυγξ. Fauces, enge klausen zwischen den Bergen P. ciásne wawozy miedzy gorámi. G. στόμα τῦ σπηλαίυ.

Fax, eine Fackel. P. pochodnia. G. δας, δέλετρον, λαμπας, ὑπέκκαυμα.

Faxo, ich wil verschaffen P. vczynie / postárani sie / bede ná tym. G. δράσαιμι, ποιήσαιμι, ποιησω.

F E.

Febris, das Kalt / Fieber. P. febrá / zimnicá / ograßká / goraczká. G. βρύχετ☉, θέρμα, καύσαλις, πυρετὸς, πυρεξία. Febricito, ich habe das Fieber. P. mam febre / ograża mie. G. πυρεταίνω, πυρέσσω.

Februo, as, ich reinige / reuchere. P. czyscie / kádze. G. καθαίρω. Februarius, der Hornüg. P. Luty. G. ἐλαφηβολιὼν, Φεβρουάριος.

Fecialis, ein Gesandter / der Krieg / oder Frieden ankündiget. P. posel ktory Woyne albo pokoy opowieda. G. κηρυξ, χειροφόρ☉, φητιαλι☉, σπονδοφόρ☉, φηκιαλεύς.

Fel, gall / bitterkeit P. żolć / gorskość. G. χολή.

Felis, ein Katz. P. Kotká. G. ἄιλυρ☉, αἰγίλυρ☉, γαλέη, γαλῆ, κάττης.

Felix, selig / glückselig. Pol. ßczesliwy / fortunny / blogosláwiony. G. μάκαρ☉, μακάρι☉, ὄλβι☉, ἐυκληρ☉, ἐυδαίμων. Felicitas, glückseligkeit. P. ßczescie / fortuná. G. ἐυδαιμονία, ἐυκληρία, ἐυημέρημα, ἐυπραξία.

* Comp: Infelix, Vnglückselig. P. nießczesliwy / nießczesny. G. ἄνολβ☉, ἀτυχὴς, δαιμόνι☉ κακοδαίμων, δυστυχὴς.

Femen, die inwendig dicke des beins ob dem knie. P. wnetrzna

 á mias

á miażβa cżeść od kroku aż do kolan / zádek / pośládek. *G.* μηρός.

Femur, die außwendige dicke des Schenckels / ob dem knie / die Hufft. *Pol.* źwierzchnia cżeść nogi nád kolánem / ledźwie. *G.* μηρός. *Femorale*, & *Feminale*, ein Niderkleid. *Pol.* Fámumural / Gáce.

Fenestra, ein Fenster. *P.* Okno. *G.* θυρίς, διάφασις, σαλάμβη, φωστήρ. *Fenestella*, ein Fensterlein. *P.* okienko. *Fenestratus*, durchlöchert. *P.* dziuráwy. *G.* θυριδωτός.

Fera, ein Wild thier / *P.* dzikie źwierzę. *G.* θήρ. θηρίον, φήρ. *Ferinus*, wild / viehisch *P.* dziki bydlecy. *G.* θήριος, θηριώδης, θηριακός. *Ferina*, *Subst:* Wildpret. *P.* Zwierzyná. *Ferus*, wild / grausam. *P.* dziki / srogi / okrutny. *G.* ἄγριος, ἀγριώδης, θυριώδης, χαλεπός. *Feritas*, grausamkeit. *P.* srogość / okrutność. *G.* θηριότης, θηριωδία, ἀγριότης, σκαιότης.

* *Effero*, *as*, ich mache wild. *P.* dzikim / srogim cżynię. *G.* ἀγριάω, ἀγριόω, θηριόω, ἐκθηριόω.

Feralis, tödelich. *P.* śmiertelny. *G.* νεκύσιος, νεκρικός, ἐπιτάφιος, ἐπικήδειος. *Feralia*, Todtenopffer. *P.* Stypá / ofiárá zádußna. *G.* ἀγριάνια, νεκύσια.

Ferbeo, *vide Ferueo.*

Ferè, schier / fast / bey / nahe. *P.* málem. *G.* μικροῦ δεῖν, περίπου, ὡς ὀλίγου δεῖν, παρὰ μικρόν.

Feria, *arum*, Feyertag. *Pol.* święto. *G.* ἑορτή, ἱερομηνίαι. *Ferior*, *aris*, ich feyre / gehe müssig. *P.* święcę / proznuię. *G.* ἄγω ἑορτήν, ἑορτάζω, σχολάζω, σχολὴν ἄγω.

* *Comp: Male feriatus*, unruhig. P. niespokoyny / niewycżosániec.

Ferio, *is*, ich schlahe / stosse. *P.* biję / tracam.

Fermè, fast. *P.* málem / bliżu / około. G. παραβραχύ, μονονουχί, παρὰ μικρὸν, πάντι, ὀλίγου δεῖν.

Fermentum, Saurteig. *Pol.* kwás / żur. *G.* ζύμη, ζύμωμα, φύραμα. *Fermento*, *as*, ich sewre. *P.* kwáßę. *G.* ζυμόω, φυράω.

Fero, ich trage / leide. *P.* noßę / cierpię. *G.* ἀγινέσκω, φέρω, βαστάζω, κομίζω. *Ferax*, & *Fertilis*,

tilis, fruchtbar. P. vrodzáyny/ plodny. G. εγκαρπὴς, ἐριβωλαξ, φορός, καρποφόρος, εὔφορος. *Feracitas*, *Fertilitas*, fruchtbarkeit. P. vrodzaynośc/ plodnośc/ plennośc/ obfitośc. G. εὐφορία, καρπογονία, πολυκαρπία, πολυφορία. *Feretrum*, ein Todtenbar. P. Máry. G. φέρετρον, σορὸς. *Ferculum*, ein gericht. P. potráwá. G. ἔδεσμα, παράθεσις. * *Comp: Adfero*, ich bringe. P. przynoſze. G. εἰσφέρω, προσφέρω. *Aufero*, ich neme hinweg. P. odnoſze. G. ἄρω, ἀναιρέω, ἀφαιρέω. *Antefero*, ich ziehe vor. Pol. przekladam. G. προτιμάω, προκρίνω. *Confero*, ich bringe zuſammen / ich begebe mich. Polon. znoſze / zloze / vdawam ſie. *Item*, ich vergleiche. Pol. porownawam / przyrownam. G. ἐπάγω, συμφέρω, συνανατίθεμαι, συμβάλλομαι, συνεισφέρω, συνεράνιζω. *Collatio*, eine vergleichung. P. przyrownánie. G. εἰσφορα, κοινωνία, μετάδοσις, συμφόρησις. *Item*, ἀντιβολὴ, ἀντιπαραβολή. *Collator*, ein mitgeber / oder patron. P. nádawcá/ podawcá. *Circumfero*, ich trage vmb. Pol. obnoſze. G. περιάγω, περιφέρω. *Circumferentia*, ein Bort/ vmblauff. P. okolek/ okrag. G. περιφέρεια, ἡ περίμετρος. *Defero*, ich biete an. P. podawam. G. ἀγινέω, ἀπάγω, ἀποφέρω, καταφέρω. *Item*, ich gebe an. P. odnoſze. G. εἰσαγγέλλω, φαίνω τινα, ἐνδεικνύω. *Delatio*, eine verratung. P. odnoſzenie. G. ἀπαγωγὴ, εἰσαγγελία, ἔνδειξις, γραφή. *Delator*, ein verreter. Pol. zdraycá/ oſkárżyciel. G. εἰσαγγελεὺς, ἐνδεικτὴς. *Differo*, ich ſchiebe auff. Pol. odkladam. *Item*, ich habe ein vnterſcheid. P. Rozny ieſtem. G. ἀναβάλλομαι, διαλλάττω. *Dilatio*, ein auffſchub. P. odwloká. G. ἀνάβλησις, ἀναβολὴ. *Differentia*, ein vnterſcheid. P. Roznośc. G. ἀνομοιότης, διάστασις. *Indifferens*, ohn vnterſcheid. P. nierozny. G. ἀδιάφορος. *Effero*, ich trage hinauß. P. wynoſze. *Item*, ich erhebe mich. Pol. wynoſze ſie/ chelpie ſie. G. ἀπολέγω, ἀποφαίνω, ἐκκομίζω, ἐξάγω, ἐκφέρω. *Elatus*, ſtoltz. P. pyſzny/ wyſokiey myśli. G. ὑπέρθυμος, ἐπαρθεὶς, ἐξηρμένος. *Infero*, ich trage

trage hinein. P. wznaszam. G. ἐπάγω, προσάγω, εἰσφέρω, προσφέρω, προτείνω, προβάλλω. *Offero*, ich erbiete / erzeige. P. podawam okázuie. *Item*, ich opffere. P. ofiaruie. *Oblatio*, ein Opffer. P. Ofiárá. G. καρπάλιον, κάρπωμα, κάρπωσις, δῶρον. *Perfero*, ich leide / trage. P. cierpie / znaszam. G. ἀναμένω, ὑπομένω, διακομίζω, διαφέρω. ἐκφέρω, *Profero*, ich bring herfür. P. wynosze / wydawam. G. ἐκφέρω, προφέρω. *Præfero*, ich ziehe vor. Pol. przekładam. G. προκρίνω, προΐσταμαι. *Refero*, ich bringe wieder / ich erzehle. P. odnosze / przynosze / powiedam / wyliczam. G. ἀναφέρω, ἀποφέρω, ἀνακομίζω, μεταφέρω. *Refert*, es ist nütz / dran gelegen. P. pożytecżno iest / zależy. G. διαφέρει, συμφέρει, προσήκει. *Suffero*, ich leide. P. cierpie / znosze. G. ὑποφέρω, ὑπομένω, ἀνέχω, πάσχω. *Transfero*, ich versetze. P. przenosze / przesadzám. G. μεταβιβάζω, μετάγω, μεταίρω, μεταφέρω, παραφέρω. *Translatitius*, versetzt. P. przeniesiony / przesádzony.

Ferox, wild / unbendig / grausam. P. dziki / szalony / okrutnj. G. ἄγριος, νεανικός, θρασύς, ἄλκιμος. *Ferocia*, & *ferocitas*, grausamkeit. P. srogosć / okrutnosć. G. ἀλκή, ἀγριότης, χαλεπότης. *Ferocio*, ich bin wild / frech. Pol. iestem swowolny / dziki / okrutny. G. ἀγριαίνω, θηριόομαι.

Ferrum, Eisen. P. żelázo. G. σίδηρος. *Ferreus*, eisern. P. żelázny. G. σιδήρειος, σιδήρεος, σιδηρικός. *Ferrugo*, Rost am eisen. P. rdzá / zárdzewienie. G. ἰὸς σιδήρου. *Ferrugineus*, eisenferbig / rostig. P. zárdzewiały / rdzáwy / rydzy. *Ferraria*, eisenbergwerck. P. Rudá żelázna. G. σιδηρουργία. *Ferramentum*, Eisenwerckzeug. P. naczynie żelázne. G. σιδήριον. *Ferramentarius*, ein waffenschmid. P. hutarz / hutnik. G. σιδηρεύς, σιδηρουργός. *Ferratus*, mit eisen beschlagen. Pol. żelázem obity. G. σεσιδηρωμένος, σιδηρόδετος, λελογχωμένος. *Ferumino*, ich löte. P. háftuie / lutuie / spajam. G. συγκολλάω, συνάπτω, συνίστημι.

Ferueo, es, & *Feruo*, is, ich bin heiß. P. Jestem goracy. *Item*, ich

ich siede. P. wre / wzbijam sie / kipie. G. ἀζέθω, βράζω, ζέω, καχλάζω, παφλάζω. *Feruor*, Hitz. P / znoy / goracość. G. βρασμὸς, ζέσις, θέρμη, καῦμα, πύρωσις. *Feruidus*, heiß / hitzig. P. goracy. G. ἄλεος, μαλερὸς, κάπυρος, διάπυρ⊙.

* *Comp: Deferueo, & Deferuesco.* ich werde wieder kalt. Polon chlodne. *Efferueo, & Efferuesco*, ich bin sehr hitzig / ich lauff vber. P. kipie / wykipiam. G. ἀποβράζω, ἐκβράσσομαι, ἐκζέω, κοχθύομαι. *Referueo*, ich werde wieder heiß. P. znowu sie zápalã. G. ἀναζέομαι.

Ferula, eine rute. P. rozgá. G. νάρθηξ, πλῆκτρον, ναρθηκία.

Fessus, müde. P. sprácowány / zemdlony. G. ἀπειρηκὼς, ἔκκοπ⊙, κοπωθεὶς, κατάπον⊙, καμὼν, πεπονηκώς.

* Defessus, *idem. indefessus*, stetig / ohn auffhören. P. vstawiczny / niesprácowány. G. ἀκμὴς. ὁ μὴ κάμνων, ἀκάματ⊙, ἀνίδρωτ⊙.

Festino, ich eyle. P. kwápie sie / pospieszam sie. G. γοργεύω. ἐπισπεύδω, σπεύδω, ταχύνω, ἐπείγομαι,

γομαι, προχάζω. *Festinus*, eylend / geschwind. P. pretki / kwápliwy / pospieszny. G. ταχὺς, ταχύνος, ταχυεργός.

Festuca, ein stüpffel / splitter. P. klosek / proszek. G. τὸ κάρφ⊙, φρύγανον.

Festus, herrlich / frölich / feyerlich. P. zacny / wesoly / swiety. G. ἑόρτι⊙, ἑορταῖ⊙, ἑορτάσιμ⊙, ἑορταστικὸς. *Festus dies*, Feyertag. P. wesoly / swiety dzień *Profestus*, ein wercktag P. powszedni dzień / robotny. G. προέορτι⊙, μεθέορτ⊙, ἀνέορτ⊙, ἐργάσιμ⊙. *Festiuus*, lustig / frölich. P. wdzieczny / wesoly. G. ἀστεῖ⊙ ... ἐρισκ⊙: εὐτερπὴς, εὐτράπελ⊙, κομψὸς, χαρίεις. *Festiuitas*, lustigkeit / fröligkeit. P. ochotá / wesolośc. G. ἀστειότης, κομψότης, εὐτραπελία, χαριεντισμὸς.

Fex, Hefen. P. Drozdze. G. τρύξ, ὑπόσταθμη. *Feculentus*, voller hefen / vnrein. P. drozdzysty / pelen drozdzy / nieczysty / metny.

F I.

Fiber, vide Castor. G. κάστωρ.

Fibræ, *arum*, kleine härlein oder

oder würtzlein an den Beumen vnd Kreutern. P. włochacinki ná drzewiech y ziołách. G. ἴν, ἰνίον, λοβός, ἀποφυλλάς.

Fibula, ein hefft. P. obráczká / przacká. G. βάρκα, ἐνέτη, λαβὶς, ὀχμὰς, περόνη, πόρπη. *Fibulo*, ich heffte zusammen. Pol. spinam. G. πορπάω, πορπέω.

* *Comp: Diffibulo*, ἀποπορπέω, ἐκπορπέω. *Refibulo*, ich löse auff. P. odpinam. G. τὰς περόνας ἢ πόρπας, λύω. *Infibulo*, ich mache zu. P. zápinam. G. ἐνείρω, παρενείρω, ἐμπειρονάω, ἐμπορπέω.

Ficedula, ein Schnepffe. P. figoiadek / figoiadká. G. συκαλίς.

Ficus, *us*, eine Feige / oder Feigenbaum. P. Figá / álbo Figowe drzewo. G. συκέα, συκέη, συκῆ, σῦκον. *Ficulnus*, & *Ficulneus*, Feigenbewmin. P. co iest z Figowego Drzewá. G. σύκινος.

Fidelia, ein Jrden Krug. P. Dzban. G. χύτρα, λοπὰς, πλημοχόη, κεράμεον, ἀγγεῖον.

Fides, Glaub / Trew. Pol. Wiárá / Státecznosć. G. πίστις ἐγγύη. *Fides publica*, ein Geleit. Pol. Gleit. G. ἀσφάλεια, πίστις ἡ δημοσία, *Fidelis*, Trew / gleubig. P. Wierny. G. εὔορκος, πιστὸς. *Fidelitas*, Trew / glauben. P. wiernosć. G. πιστότης, τὸ πιστὸν, πίστις.

* *Comp: Infidelis*, vntrew / vngleubig. P. niewierny. G. ἄπιστος, οὐ πιστός. *Infidelitas*, Vnglauben. P. niewiernosć. G. ἀπιστία.

Fido, *is*, ich vertrawe. P. wierze / dufam / spuszczam sie. G. θαῤῥέω, θαρσέω, πείθομαι. *Fiducia*, vertrawen. P. vfnosć / vfánie. G. θάρσος, πίστις, πιστότης.

* *Comp: Confido*, ich vertrawe. P. vfam. G. ἐπιθαῤῥέω, καταθαρσέω, πείθομαι, θαῤῥέω, θρασύνομαι. *Confidens*, freuelig / vermessen. P. śmiáły / zuchwáły. G. εὐθαρσὴς, τελμητὴς, θρασύς, τολμηρός. *Confidentia*, vermessenheit. P. Zuchwáłosć. G. εὐτολμία, θρασύτης, θάρσος. *Diffido*, ich mißtrawe. P. niewierze / wątpię. G. ἀπιστέω, ἀπελπίζω. *Diffidentia*, mißtrawen. P. niewiernosć / wątpliwosć. G. ἀπιστία, δυσελπιστία.

Fide-

Fideinbeo, ich verheisse / gelobe / bin bürge für einen. *P.* ślubuie / recże / przyrzekam zá kogo. *G.* Ανεγγυάω, ἐγγυάομαι, παρεγγυάομαι. Fideiussor, ein Bürg. *P.* Rekoymia / Zástępcá. *G.* ἀναδοχεὺς, ἀνάδοχος, ἐγγυητὴς. *Fideiußio*, ein Bürgschafft. *P.* Rekoiemstwo. *G.* ἐγγυὴ, ἐγγύησις.

Fidus, Trew / bestendig. P. Wierny / Stateczny. *G.* πιςός. ἀξιόπιςος.

* Comp: *Infidus*, vntrew. *Pol.* niewierny. *G.* ἀβέβαιος, ἄπιςος, ἄσπονδος, ἀφόριος. *Perfidus*, meineidig. *P.* krzywoprzysiescá / zdrádliwy. *G.* ἀγνώμων, ἄπιςος ἄσπονδος. *Perfidia*, Meineidigkeit. *Polon.* krzywoprzysiestwo. *G.* ἀγνωμοσύνη, ἀπιςία.

Fides, ium, seiten. *P.* struná. *G.* χορδὴ, σπῖλον, κιθάρα, λύρα. *Fidicen*, ein Fidler. *P.* skrzypek. *G.* κιθαρῳδος, κιθαριςὴς.

Figo, ich heffte / mache fest. *P.* vtykam / zátwierdzam. G. πείρω, ἀναπείρω, ἐμπείρω, πηγνύω. *Fixus*, fest. *P.* przybity / mocny / tegi. *G.* ἀραρὸς, πηκτὸς, πεπηγμένος, παγεὶς.

Comp: Affigo, ich heffte an. schlage an. *Polon.* przyhaftuie / przybijam. *G.* προσηλόω, προσπατταλευω, παραπηγνύω. Configo, ich steche auß. *P.* wykalam. *G.* ἡλόω, ἐρωσαλιζω, θηνάζω. Defigo, ich lasse hinab. *P.* nadol spuszczam. *G.* καταπήγνυμι, ἐγκαταπηγνύω. *Infigo*, ich heffte ein / schlage ein. *P.* wbijam / wsadzam. *G.* ἐμπηγνύω, επηγνυμι. *Præfigo*, ich heffte vor. *Pol.* náprzod vtykam. *Refigo*, ich ziehe wieder auß. *P.* wyciagam zás. *G.* πάλιν πήγνυμι. *Transfigo*, ich durchsteche. *P.* przebijam / przekalam. *G.* ἀναπείρω. *Transfixus*, der durchstochen ist. *P.* przebity / przekloty. *G.* διαπεπαρμένος, διαπαρεὶς. Crucifigo, ich creutzige / henge an den Galgen. *P.* vkrzyżuie / obieszam. *G.* ἀνασαυρόω, ςαυρόω, σκυλυπίζω.

Figura, *vide fingo*. G. σχῆμα, τύπος, χαρακτὴρ, μορφὴ.

Filius, ein Sohn. *P.* Syn. *G.* ἀπόγονος, γόνος, τέκνον, παῖς, ἠος, ἠεὺς. *Filia*, eine Tochter. *P.* Corá. *G.* ἔγγονος, ἀπόγονος, τέκος.

τέκος. *Filiolus*, ein Söhnlein. P. Synek / Synaßek. G. παιδάριον, παιδίον, τεκνίον. *Filiola*, ein Töchterlein. P. Corká / Coreczká. G. θυγάτριον.

Filix, Farnkraut. P. Páproć. G. πτέρις. *Filicula*, Engelsüß / Steinwurtzel. P. páprotká. G. ἡ μικρὰ πτέρις.

Filum, ein Faden. Pol. Nić. G. λίνον, νῆμα, σπάρτη.

Fimbria, der saum. P. Bram. podolek / oblogá / obrámowánie. G. κροσσος, κρόσσα, λέγνη, πέζα, κράσπεδον, θύσανος, λῶμα. *Fimbriatus*, beleget. Pol. obrámowány. G. θυσανώδης, θυσανωτός, κροσσωτὸς, πεζοφόρος, θυσανόεις.

Fimus, Mist. P. Gnoy. G. ἄλα, ἀπόπατος, σκύβαλον. *Fimetum*, eine mistgrube. Polon. gnoiewisko. G. κοπρών.

Findo, ich spalte. P. rozßczepiam / rozlupiam / knuie. G. διαδδιασω, ῥήγνυμι, ῥηγνύω, σχίζω *Fissura*, ein spalt. P. skálá / rozpádliná. G. ῥωγμὴ, φλεψ, ῥῆγμα. σχίσμα, σχίσις, σχισμή. *Fissilis*, was gerne spaltet. P. ßczepny / lupny. G. σχιστός.

Fingo, ich mache. P. Tworzę / kßtaltuię / folguię. G. σκηπτομαι, πλάττομαι, πλάττω, σχηματίζω. *Figulus*, ein Haffner / Töpffer. P. Zdun / Gárnczarz. G. κεραμεὺς, κοροπλάθος, πηλοπλάθος, πλάστης, χυτρεὺς. *Figulinus*, & *Fictilis*, Irdisch. Pol. zduński / gliniány. G. κεράμεος, ὀστράκινος. *Figura*, eine gestalt. P. kßtalt / twarz / wzor. G. σχῆμα, τύπος, χαρακτὴρ. μορφή. *Figuro*, ich formiere. P. formuię / kßtaltuię. G. σχηματίζω, μορφόω, πλάττω. & *Comp: Praefiguro*, ich bilde vor. Pol. wyrażam.

Fingo, *etiam significat*, ich dichte / erdichte. P. wymyślam. *Fictus*, erdicht. P. zmyślony. G. ἀνύπαρκτος, πεπλασμένος. *Fictio*, G. πλάσις, πόιησις, πρόφασις. & *Figmentum*, ein gedicht. P. wymyśl / zmyślenie. G. πλάσμα. κατάπλασμα.

* *Affingo*, ich setze zu. P. przyczyniam / przylepiam / przyprawiam. G. ἀπεικονίζω, προσπλάττω,

πλάττω, προσποιέομαι. *Confingo*, ich erdichte. P. wymyślam. G. ἐπιπλάττω, διαπλάττω, συμπλάττω. *Effingo*, ich formiere. Pol. wytwarzam / wyformuie. G. ἀπεικάζω, ἐξεικάζω, εἰκονίζω, ἐκτυπόω, διατυπῶ.

Finis, ein end / ziel / fürsatz. P. koniec / cel / kres / przedsiewziecie. G. μεθόριον, παῦλα, πέρας, ὅρος, τέλος, τέρμα. *Fines plur*: Grentzen. Pol. Gránice. *Finitimus*, nah gelegen. P. niedáleki / pogránicżny / bliski. G. ἀγχιτέρμων, ἀστυγείτων, πρόσορος. *Finio*, ich ende. P. konam / kończe. G. ἀποτερμίζω, ὁρίζω, περαίνω; συντελέω, περιγράφω, τελευτάω. *Finitus*, endlich. Polon. skończony. G. τετελεσμένος, ὡρισμένος.

* *Comp*: *Confinis*, bey gelegen / anstössig. Pol. pogránicżny / przylegly. G ἀγχίγειτος, ὅμορος. *Confinium*, die Nehe / Nachbarschafft. P. bliskość / pogránice / sąsiectwo. G. μεθόριον, ὅριον. *Definio*, ich spreche auß / beschreibe / erklere. P. wywodze / opisuie / wykladam. G. ἀποφαίνω, ἀφορίζω, διορίζω, καθορίζω, περιγράφω. *Definitio*, eine beschreibung. P. opisánie. G. ὅρος, ὁρισμός, ἀφορισμός, διορισμός. *Præfinio*, ich bestimme. P. vstáwiam / náznáczam. G. προορίζω.

Fio, ich werde. P. stawam sie. G. γίνομαι, γίγνομαι, τελέθομαι. *Fit*, es geschicht. P. stawa sie / dzieie sie.

* *Comp*: *Defit*, es mangelt. P. niedostawa / vbywa. G. ἀπέστι, λείπει. *Infit*, er fanget an. P. poczyna. G. φησί, λέγει. ἔφη. *Magnifio*, ich werde groß geachtet. P. Jeste w wielkiey powadze. *Parvifio*, ich werde gering geschetzet. Pol. zá nic nie stoie.

Firmo, as, ich befestige. Pol. Twirdze / podpiram / przyrzekam. G. ἀσφαλίζομαι, βεβαιόω, ἐμπεδόω, στερεόω, στηρίζω, τονόω, ῥιζόω, κρατύνω. *Firmamentum*, eine befestigung / das Firmament. P. vtwirdzenie / Firmament. G. ἀσφάλισμα, ἕρεισμα, κραταίωμα, πεῖσμα. *Firmus*, fest. P. mocny / staly / trwály. G. ἀδαμάντινος, ἀδιάπλωτος, ἀμετάθετος, ἑδραῖος. *Firmitas*, bestendigkeit. P. mocność / trwalość. G. ἀσφάλεια, εὐστάθεια, στερεότης, στήριξις, ἑδραιότης.

* *Comp: Affirmo*, ich bezeuge/ bekrefftige. *P.* poswiadczam/ twirdze/zapewne powiedam/ dowodze. *G.* ἀπερείδω, ἰσχυρίζω, βεβαιοῦμαι, καταφατίζω. Confirmo, *Idem*. *G.* ἀναθαῤῥέω, βεβαιόω, δυναμόω, ἐπικυρόω, ἐμπεδόω. Confirmatio, eine bestetigung. *Polon.* Twirdzenie/ poswiadczenie/ vpewnienie/ przyrzeczenie. *G.* βεβαίωσις, κατάστασις, κατασκευή. *Infirmo*, ich schweche/ mache vnkrefftig. *P.* każe/ nawatlam/ narußam. *G.* ἀσθενόω, ἀσθενῆ ποιῶ, ἀνασκευάζω, ἀποσκευάζω. *Obfirmo*, ich mache fest. *P.* zástánawiam. *G.* ἐπιστηρίζω, ἐπισχυρίζω, ἰσχυρῶς, ἐρείδομαι.

Fiscella, ein Korb. *Pol.* Koßyk. *G.* ταρσὸς, τάλαρος, ταλαρίσκος, βίβη, κυρτίς.

Fiscus eines Herren oder Königes Schatz. *P.* Skarb álbo Dochod páński/ álbo Krolewski. *G.* φίσκος, δημόσιον, ταμεῖον. *Fiscalis*, zu des Königes Schatz gehörig. *P.* Krolewskiemu skárbu należacy.

Comp: Confisco, ich beschetze/ eigene etwas des Königes schatz zu. *P.* pobieram/ skárbu Krolewskiemu przywłaßczam. *G.* δημεύω, δημοσιεύω, δημοσιόω.

Fistuca, ein Ram/ Rammel. P. Táran. *G.* ποῖον τι ἄργανον τ̃ ἐδαφιζόντων.

Fistula, eine pfeiffe/ rüre/ kanal. P. pißczalká/rurá/rynná. *G.* αὐλὸς, δόναξ, καλαμὶς, σύριγξ. *Fistulo*, *as*, ich pfeiffe/ oder mache hol. *P.* pißcze/gwizdam. álbo wydrażam/ wywiercam. *G.* συρίζω, διατετραίνομαι. *Fistulator*, ein pfeiffer. P. pißczek. G. αὐλητὴρ, αὐλητὴς, συρικτής. *Fistulosus*, holl/löcherig. wydrożony/czczy/ dziuráwy/ rzadki. G. τρηματώδης, συριγγώδης, πλήρης.

F L.

Flabrum, ein wedell P. dymká. G. ῥιπὶς, πνεῦμα, πνεῦσις, πνοὴ, ἄημα. *Flabellum*, ein fligenweher. *Pol.* Ogánká. G. ῥιπίδιον.

Flacceo, & *Flaccesco*, ich bin oder werde schwach. P. Schne/ wiedne. G. μαραίνομαι, ἐκλύομαι, χαλάω, χαλάζω. *Flaccidus*, welck/schwach. *P.* śmiády/zwiedły/

dly / ſłáby / mdły. G. μαρασμώδης, σαθρὸς, φλυδαρὸς, χαλαρός.

Flagitium, ein laſter / vbelthat / ſchelmſtück. P. wyrudny / wyſtepek / niecnotá / lotroſtwo / ßtuká lotrowſka. G. ἀσέλγεια, ἀνόνημα, πονηρία, ὕβρις, μοχθηρία. *Flagitioſus*, laſterhafftig. P. niecnotliwy / lotrowſki. G. ἀσελγὴς, ἀνόσιος, μοχθηρὸς, ὑβριστικός.

Flagito, & Comp: Efflagito, ich fordere / oder bitte mit ernſt. P. vpominam ſie / wyciągam / vprzeymie proßę / modlę ſie. G. ἐξαιτέω, ἐξαιτέομαι, λιπαρέω, ἐκλιπαρέω.

Flagro, ich brenne. P. gorę / palę ſie. G. φλέγομαι, καίομαι, ἐκπυρόομαι.

* Comp: Conflagro, & Deflagro, ich verbrenne / brenne ab. P. zgorę / zágáram / ſpalam ſie. G. καταφλέγομαι, κατακαίομαι, ἐμπρήθομαι.

Flagrum, eine Geiſſel / Rute / Beitſche. P. Rozgá / Bicz. G. Αἰκία, ἄικισμα, μάστιξ, πληγή. Flagellum, idem, G. ῥάβδος, μάραγνα, μάστιξ. *Flagello*, ich beitſche. P. biczuię / siekę / biię rozgami. G. δέρω, καταπαίω, φραγγελόω, μαστίζω, μαστιγόω. Flagro, onis, ein böſer bub. P. łotr / niecnotá / nogiec / ßubienicznik. G. φλέγομαι, καίομαι, ἐκπυρόομαι.

Flamma, ein Fewerflam. P. płomień. G. φλόξ, πυρσὸς, φλέγμα, φλόξ. Flammeus, fewrig. P. płomienisty / ognisty / pożarzisty. G. φλογερὸς, φλόγινος, φλογώδης, φλογόεις. *Flammeſco*, ich werde entzündet. P. zápalam ſie / zágorywam ſie.

* Comp: *Inflammo*, ich zünde an / verhetze. P. zápalam / zániecam / zázegam / podußczam / podßczuwam. G. ἀφαύω, διακαίω, διαφλέγω, ἐκκαίω, ἐκπυρόω, φλέγω, ἐπιφλέγω, φλογίζω, φλογόω.

Flammeum, ein gelber ſchleier. P. żółty rąbek. G. κεκρύφαλος.

Flauus, Gelbe / bleich. P. żółty / płowy / błády. G. ξανθὸς, μηλοειδὴς, ξουθὸς, πυρρόχρως, πυῤῥός. *Flaueo*, & *Flaueſco*, ich bin oder werde gelb. Pol. żołcieię / płowicię. G. θυῤῥίζω, ξανθίζω.

Flecto, ich neige / biege. Pol. náklaniam/náginam. G. γνάπτω, καμπτω, τρέπω. Flexilis, biegig. P. gibki. G. γναμπτος, καμπτος, στρεπτος.

* Comp: Circumflecto, ich biege herumb. Pol. zginam w okolo. G. περιγνάμπτω, περικάμπτω, περιστπάω. Deflecto, ich lencke ab. P. z stepuie / vstepuie. G. ἀποτρέπω, εκτρέπω, κατακάμπτω, ἀποκλίνω. Reflecto, ich kere / lencke wieder. P. odginam / náprawsczam. G. ἀνακλάω, ἀνακλαζω, ἀνακάμπτω.

Fleo, ich weine. P. pláácze. G. ἀλυκταίνω, θρηνέω, κλαίω, δακρύω, κλαυθμυρίζομαι. Fletus, weinen. P. placz. G. δάκρυμα, κλαυθμός, ὀδυρμός. Flebilis, kleglich / wimmerlich. P. placzliwy / żáłosny. G. ἐπικλαυτος, θρηνητικός, δακρυώδης, πολύδακρυς, οἰκτρός.

* Comp: Defleo, ich beweine. P. opłákawam / żáłuie. G. ἀποδακρύω, καταδακρύω, ἀνακλαίω, ἐπικλαίω, μετακλαίω.

Fligo, is, verb: inusitat: ich schlage. P. biie. G. ἀρασσω, βαλλω, πλήσσω.

* Comp: Affligo, ich betrübe / engstige. P. drecze / mecze. G. ἀνιαω, θλίβω, κακόω. Afflictio, angst / not. P. vdreczenie trapienie / smutek / troská. G. κάκωσις, μογος, παθος. Confligo, ich streite. P. potykam sie / biie sie. G. προσβαλλω, συμβαλλω, συμφέρομαι, συνάπτω, συμμίσγω. Conflictor, aris, Idem, G. ἐνοχλοῦμαι, ταλαιπωρέω. Conflictus, ein streit / schlacht. P. Bitwá / potykánie. G. διαπληκτισμός, συμβολὴ, σύναψις, συμπλοκή. Infligo ich schlage ein. P. vderzam / zádawam. G. εντείνω, ἐντρίβω, ἐπιτρίβω, ἐπιβάλλω, προσβάλλω. Profligo, ich treibe hinweg. P. porażam / wytracam. G. ἀποδιωκω, καταβάλλω.

Flo, as, ich blase / wehe P. nádymam / nawiewam. G. ἄημι, ἄω, πνέω, φυσαω. Flatus, us, ein blasen / wind. P. decie / wianie / wiátr. G. ἄημα, ἀήτη, πνοὴ, πνεῦμα. Flamen, ein Pfaff. P. ksiadz / pop / káplan. G. ἱεροφαντης, ἱερεύς.

* Comp: Afflo, ich blase an. P. nádymam / nawiewam. G. ἐπιπνέω, προσπνέω. Afflatus, us, ein anblasen / eingebung. P. nádymanie /

nie/nátchnienie. G. θεασμὸς, κατακωχὴ, ἐπίπνοια. *Conflo*, ich blase oder bringe zusammen/ schmeltze. P. zbieram/zgromadzam/ kuie/ kowam/ leie/rozpuszczam. G. ἐπισυνάγω, κατασκευάζω, συμπνέω, χωνεύω. *Conflatorium*, ein Schmeltzhütte. Pol. Smelcownia. *Efflo*, ich blase auß. P. wywiewam / wypuszczam. G. ἐκφυσάω, ἐκπνέω. *Inflo*, ich blase ein. P. nadymam. G. ἀναφυσάω, ἐμφυσάω, ἐμπνευματόω, πνευματόω. *Inflatus,a,um*, auffgeblasen / stoltz. P. nádety/ pyszny / hárdy. G. ἐμπνευματωθεὶς, πεφυσημένος, πνευματώδης. *Perflo*, ich durchwehe. P. przedymam/ przewiewam. G. διαπνέω, καταπνέω. *Sufflo*, ich blase auff. P. poddymam. G. ἀναρριπίζω, φυσάω.

Floces, weintrestern. P. droymek winny. G. τὰ στέμφυλα, περιπίσματα.

Floccus, ein wollen / flock/laten. P. kosm od welny. G. κνάφαλον, κροκίς.

* *Floccifacio, & floccipendo*, ich achte gering/verachte. P. niemám zacz/ málo álbo lekce sobie waże. ἀποβάλλομαι, καταφρονέω.

Flos, ein blum / die blüet. P. kwiát/kwiecie. G. ἄνθη, ἄνθος, λείριον, στέφος. *Flosculus*, ein blümlein. P. kwiatek/kwiateczek. G. ἀνθύλλιον. *Floridus*, blüend/ voller blumen. P. kwitnacy / pelny kwiatkow. G. ἀνθεινὸς, ἀνθεμόεις, ἀνθηρὸς, εὐανθής. *Floreo*, ich blüe. P. kwitne. *Metaph:* herrlich sein. P. slynác. G. ἀκμάζω, ἀνθέω, θάλλω, διανθέω, βρυάζω.

* *Comp:* Defloreo, ich verblüe. P. okwitam / przestawam kwitnác. G. ἀπανθέω, ἀπανθίζω. *Effloreo, & Effloresco*, ich stehe in voller blüet. P. rorkwitam sie/przekwitam. G. ἀπανθέω, ἐξανθέω. *Refloreo*, ich blüe wieder. P. znowu kwitne. G. ἀναβάλλω, ἀνανθέω.

Fluctus,us, ein wasserwall. P. wal ná wodzie. G. κῦμα, ῥεῦσις, ῥόφιον, σάλος, ῥεῦμα. *Fluctuosus*, vngestüm. P. niepogodny/ powietrzny. G. κυματώδης, πολύκυμος. *Fluctuo, as*, ich schwancke/ werde von wellen hin vnd wieder getriebẽ. P. bjwã od walow tam y sam

y sám zápedzony / zágnány. *Metaph:* ich zweiffele. P. wát-pie / ßwánkuie. G. κυμαίνω, κυματίζω, κλυδωνίζομαι, ταράττομαι, σαλεύω. χειμάζομαι.

Fluo, ich fliesse P. ćiecke/plyne. G. ἐρρέω, ἰκμάζω, ἐκχέω, μυρέω, ῥέομαι. *Flumen*, & *Fluuius*, ein Fluß. P. Rzeká. G. ποταμός. Fluuialis, & Fluuiatilis, was auß einem Fluß ist. P. rzeczny / zdroiowy. G. ποτάμιος, ποταμιαῖος. Fluidus, fliessend. P. ćiekacy. G. ῥυτὸς, κατάρρυτος, ῥεώδης, εὔροος. Fluxus, vergenglich. P. nietrwáły. G. ἀπορρὼξ, νᾶμα, ῥέος, ῥεῦμα.

* *Comp: Affluo*, ich fliesse zu/ bin vberflüssig. P. przyćiekam/ przyplywam / przybywam. G. παραρρέω, περιβλύζω, ἐπιρρέω, περιουσιάζω, βρύω, πλεονάζω. *Affluentia*, vberfluß. P. zbytek/dostátek / okfitość. *Confluo*, ich fliesse zusammen. P. śćiekam śie. G. συῤῥέω. *Confluxus*, *us*, ein zusammen fliessen / zulauff/versamlung. P. śćiekánie/zeście/ziazd / zgromadzenie. G. σύῤῥευσις, ὁμοῤῥέια, σύῤῥοια, σύῤῥοος. *Circumfluo*, ich vmbfliesse / bin vberflüssig. P. oćiekam / obyide / oblegam / obfituie. G. περιρρέω. *Defluo*, ich fliesse ab / falle ab. P. śćiekám/ spadam/lece. *Diffluo*, ich zerfliesse. Pol. rozplyne. *Metaph:* ich leb in vberfluß. P. hoynie/ dostáteczynie / á rospustnie sobie żywe. G. διαρρέω, διαλύομαι, φθείρομαι, κατατήκω, ὑπολείβομαι, διαψαίρω. *Influo*, ich fliesse ein. Polon. wpadam/wćiekam. G. εἰσρέω, ἐπιρρέω, καταρρέω. *Perfluo*, ich fliesse durch. P. przećiekam / przebijam. G. διαρρέω, παραρρέω. *Praeterfluo*, ich fliesse vorbey. P. ćiecke álbo bieże mimo. G. παραρρέω. *Profluo*, ich fliesse herauß. P. wyśiekam / wyplyne/ wyrzucam śie. G. ἀπορρέω, ἐκρέω, καταρρέω. *Profluens*, ein Fließ. P. Rzeká / Strumień. *Profluuium*, das lauffen P. biegunká. G. ῥύσις, ῥόος, ῥοῦς, κατάρροος, καταρροὴ. ἐπιρροή. *Reffluo*, ich fliesse zu rück. P. ná zad ćiekam. G. ἀναρρέω, μεταρρέω. *Superfluo*, ich bin vberflüssig. P. obsituie / mam názbyt. G. ὑπερρέω, πλεονάζω, περιοσεύω. *Superfluus*, vberflüssig. P. zbytny/ okfity.

okstyy. G. ὑπέρπλεως, περισσὸς, πλεονάζων. *Superfluitas*, vberfluß. P. zbytek. G. περίσσευμα, περίττωμα, περίσσωσις, περιουσία. *Subterfluo*, ich fliesse vnten. Pol. podciekam.

F O.

Focillo, as, G. θάλπω, ζωπυρέω. & *Refocillo*, ich labe/ ergetze/ erquicke. P. ochiadzam/ posilam. G. ανακτάομαι, αναψύχω. R focillatio, ein Labsal/ erquickung. P. ochłodá/ posilek. G. ανάκτησις, ανάψυξις.

Focus, ein Herd. P. Ogniszo. G. ακμὴ, αδια, ἑστία, εσχαρα, παρεστία, πυρὴ, πυροδαίσιον.

Fodio, ich hacke/ grabe. Pol. kopam/ kole/ stychuie/ ryie. G. εγκαταχαζομαι, λακκίζω, σκάπτω, ὀρύσσω, ταφρεύω. *Fossor, oris*, ein Greber. P. Kopacz/ Grabarz. G. βωλοκόπος, δικελλιτης, σκαλιδὺς, σκαπανήτης, σκαπτήρ. *Fodina*, ein Ertzgrube. P. Rudá Kruszcowa G. μεταλλεῖα, μέταλλον. *Aurifodina*, Goltbergwerck. P. Rudá albo grubá kedy Zloto kopáia. *Argentifodina*, ein Silberbergwerck. P. Srebrna grubá. G. αργυρεῖον. μέταλλα τ̃ αργυρείων. *Salisfodina*, ein Saltzgrube. Pol. Solna szyba. *Fossa*, ein grab. P. przekop. G. ἡ διώρυξ, λάκκος, βόθρος. *Fossio*, διωρυχὴ, σκάμμα, σκαπάνη. & *Fossura*, grabwerck. P. kopánina/ grabárstwo. G. σκαλευμα, ορυγμα, σκαφως.

* *Comp: Confodio*, ich zergrabe/ ersteche. P. roskopam/ zryie/ vkalam/ zakalam/ przebijam. G. διαπείρω, διορύττω, διασκάπτω, κατασκάπτω. *Circumfodio*, ich vmbgrabe. P. okopam. G. περιορύττω, περισκάπτω, περιταφρεύω. *Defodio*, ich vergrabe. P. zákopawam. G. κατασκάπτω, κατορύττω, *Effodio*, ich grabe/ hacke auß. P. wykopawam/ wykalam. G. ανορύσσω, ἐξορύττω, κατασκάπτω. *Perfodio*, ich durchgrabe/ durchsteche. P. przekopywam/ przekalam/ przebijam. G. διορύττω, διασκάπτω, διορύσσω. *Refodio*, ich grabe wieder auß. P. odkopawam/ wykopawam. G. ανασκάπτω, ανορύσσω. *Suffodio*, ich vntergrabe. Pol. podkopawam

wam sie. *Transfodio*, ich durchgrabe / durchsteche. Polon. przekopawam / przebijam / przekalam. G. ἀναπείρω, διαπείρω, διελαύνω, διείρω, περιπείρω. *Transfossus*, durchstochen. Pol. przekłoty / przebity.

Fæcundus, fruchtbar. P. plodny / vrodzáyny. G. εὔκαρπος, ἔγκαρπος, εὔτοκος, καρπόγονος, καρποφόρος, πολύγονος, πολύκαρπος. Fæcunditas, fruchtbarkeit. P. plodność / vrodzáyność. G. τὸ γόνιμον, εὐτοκία, πολυτοκία, πολυγονία, εὐκαρπία. Fæcundo, ich mache fruchtbar. P. plodnym / álbo vrodzáynym czynię / nágnoyam. G. γόνιμον ἢ εὔκαρπον ποιῶ.

Fædus, a, um, heßlich. P. szpetny / szkárády / mierzony / plugáwy. G. αἰσχρός, δυσειδής, μιαρός. μυσαρός. Fæditas, scheußligkeit. P. szpetność / mierzoność. G. αἰσχρότης, τὸ αἰσχρον, αἶσχος, δυσείδια. Fædo, as, & Defædo, ich beflecke. P. szpácę / szkárádzę. G. μιαίνω, μολύνω.

Fœdus, eris, ein bund / verbündnis. P. przymierze / mir / bunt. G. ἀριθμός, ὁμολογία, ὅρκιον, σπονδή. Fœderatus, & Confœderatus, ein bundsgenoß. Pol. sprzymierzony / buntownik / sprzysiężony. G. ἔνσπονδος, ὁμόσπονδος, σύμμαχος.

Fœmina, ein Weibsbild / eine Fraw. P. Niewieścia pleć / niewiástá / Biała głowá. G. θηλυτέρη, θήλεια, θῆλυς, ὄαρος, γυνή. Fœmineus, Fœmininus, weiblich. P. niewieści. G. θηλυκός, γυναικεῖος.

* Comp: Effœmino, as, ich mache weibisch / oder weich. P. zniewieściam / zbłaźniam. G. θηλύνω, ἀποθηλύνω, ἐκθηλύνω Effœminatus, weibisch / weich. P. zniewieściáły / niewieściuch / miekki / mdły / zbłaźniony. G. ἄνανδρος, γυναικίας, γυναικικός.

Fœniculum, Fenchel. P. koper włoski. G. μάραθρον.

Fœnum, Hew. P. Siáno. G. κάρφη, σαρμός, χόρτος. Fœnile, ein Hewboden. P. sienna stodołá / siennicá. G. χορτοδοχεῖον. Fœnisex, & Fœniseca, ein Mäder / Meher. P. Kosiarz / Kośnik. G. χορτοκόπος. Fœnisecium,

um, die Hewerndte. P. Sienne żniwo.

Fænus, oris, wucher. P. lichwá. G. ἐπικαρπία, συγκρυμα, δάνειον, τόκ☉. *Fænero, as, & Fæneror, aris*, ich gebe oder neme auff wucher. P. dáie álbo bierze ná lichwe. G. δανείζω, ἱστάνω, τοκίζω, τοκοφορέω, τοκογλυφέω, *Fænerator*, ein wucherer. *Pol.* lichwiarz. G. δανειστὴς. ὀβολοστάτης, τοκιστὴς, χρήστης, τοκογλύφ☉.

Fæteo, ich stincke. P. śmierdze / cuchne. G. βρωμάομαι, κιναυρέω, μυδάω, κακῶς ὄζω σήπομαι. *Fætor*, gestanck. P. śmrod / cuchnienie. G. κακωδία, δυσοσμία, κακκης, σαπρότης. *Fætidus*, stinckend. P. śmrodliwy / śmierdzacy / cuchnacy. G. αβρωμ☉, δυσώδης, βρωματώδης, μυδαλέ☉, ὀζώδης.

Fætus, us, ein Frucht / ein junges. P. owoc / plod. G. γον☉, γονὴ, ἐπιγονή. *Fætus, a, um*, schwanger. *Pol.* Cieżki / brzemienny / plodny. G. κυησασα, τοκας, τεκὖσα.

* *Comp:* Def*ætus*, & *Effætus*, Alt / Schwach / krafftloß. *Pol.* stáry / mdly / chory. G. ἐκτεκὼν, διάκει☉, ἐκκεκυηκώς.

Folium, ein blat. P. list / kártá. G. φύλλον, πέταλον.

* *Comp: Trifolium*, Klee. P. końik. *Quinquefolium*, Tormentill. P. Tormentillá. *Millefolium*, Garbe. P. krwáwnik.

Follis, ein Blaßbalg. P. mieszek / ktorym poddymáiá / piecherz. G. θύλακ☉, φῦσα, κώρυκ☉. *Folliculus*, ein hülsen. P. plewá. G. φῦσα, φοσκιον, θυλακίσκ☉.

Fomes, Fomentum, vide Fo*neo*, G. ἔναυσμα, ζώπυρον, ἐμπύρευμα, ὑπέκκαυμα.

Fons, ein flissender brun. *Pol.* zdroy / żrzodlo. G. λιβὰς, νᾶμα, πηγὴ. κρήνη. *Fontanus*, brünnen. P. studzienny / zdroiowy. G. κρηναῖ☉, πηγαῖ☉, ναματιαῖ☉.

Foras, hinauß. P. precz. G. ἐκτὸς, ἔξω, θύραζε *Foris*, draussen. P. ná dworze. G. θύραθεν, ἔξωθεν, ἔξω, θύρηφι.

Forceps, ein zang. P kleszcze. G. πυράγρα, λαβὶς, σαρκολαβὶς, τόμα, τομεῖον.

Forda, a, ein tragende Kue. P. cielna krowá. G. βὖς, κυοφορὖσα.

Forem, *Opt:* & *Fore*, *Infin:* sein. *P.* byc. *G.* γενοίμην, εἴην.

Comp: *Adfore*, da sein werden. *P.* przybyc. *Confore*, geschehen werden. *Pol.* stác sie. *G.* συνέσεσθαι, συγγενήσεσθαι, συντεχεσθήσεσθαι. *Absfore*, nicht da sein werden. *P.* nie byc. *Defore*, gebrechen werden. *P.* nie dostac. *G.* ἐκλείψειν. *Profore*, nützlich sein werden. *P.* vżytecżnym byc/ratowác. *G.* ὠφελήσειν, ὀνήσειν, χρήσιμον, ἔσεσθαι.

Fores, ein Thür. *P.* Drzwi/ Wrotá. *G.* εἴσοδοι, θύραι, θυρώματα, πυλῶνες.

Forfex, ein Schneiderschere. *P.* Nożyce. *G.* κουρίς, διπλῆ μάχαιρα, ψαλίς, μαχαιρίς. μαχαιρίδιον.

Fori, *orum*, die schiffbühne. *P.* ganek w okrecie. *G.* συγκαιρίδες, ἑδώλιον, καταστρώματα. *Foruli*, scheffelein / da man bücher einsetzt. *Pol.* okiennice / albo szawki / kedy Ksiegi stawáia. *G.* τα θυλακια.

Forica, ein gemein profat *P.* sekret álbo wychod pospolitj. *G.* ἀφεδρών. *Latrina*, ein eigen heußlein. P. własny álbo domowy sekret.

Forma, ein gestalt/ schönheit/ *P.* kształt / twarz / pieknosc/ vroda. G. εἶδος, ἰδέα, μορφή. σχῆμα, ὤρα, τύπος. *Formosus*, hübsch. P. piekny / vrodziwy. G. εὔμορφος, εὐσχήμων, περικαλλής, ὡραῖος.

Comp: *Conformis*, gleichformig P. Jednáki / podobny. *Conformitas*, Gleichformigkeit. *Pol.* Jednákosc. *G.* διαμόρφωσις, σχηματισμός. *Deformis*, *Informis*, heßlich. P. szpetny / szkárady / niekształtowny / niecudny. G. ἄμορφος, ἀειδής, εἶδος, ἔχων, κακόν. *Multiformis*, was mancherley gestalt hat. P. Rozmáity. G. πολύμορφος.

Formo, *as*, ich mache/ formiere / gebe ein gestalt. P. tworze / formuie / kształtuie. G. πλάττω, ἀναπλάττω, διαπλάττω, μορφόω, σχηματίζω, τυπόω. *Formator*, ein Meister / Vnterweiser. P. Kształtownik / Mistrz/ Náucżyciel. G. εἰδοποιός, σχηματοποιός.

* *Conformo*, ich mache gleich / bequem. P. przyformuie/przystosuie. G. σχηματίζω, συσχηματίζω, διαμορφόω. *Deformo*, ich mache vngestalt. szpácę/szkáradzę. G. ἄμορφον, ἢ δύσμορφον ποιῶ; ἀτιμάζω, ἐκμορφόω. *Informo*, ich vnterweise. P. náuczam. G. εἰδοποιέω, σχηματοποιοῦμαι, ἐκτυπόω, ὑποτυπόω. *Informatio*, vnterweisung. P. nauká/ náuczánie/ ćwiczenie. G. διατύπωσις, ὑποτύπωσις, χαρακτηρισμὸς, φαντασία. *Reformo*, ich bringe wieder zur vorigen gestalt. P. do pirwszego kształtu przywodzę/ popráwiam. G. ἀναπλάττω, μεθαρμόζω, μεταπλάττω. *Transformo*, ich gebe ein ander gestalt. P. przeczyniam / odmieniam/ przemieniam. G. μετακοσμέω, μετατυπῶ, μεταμορφόω, μεταπλάττω. *Transformatio*, eine verenderung. P. odmiáná/ przemiána/ przeczynienie/ przemienienie. G. μετακόσμησις, μεταμόρφωσις.

Formica, ein Ameiß. *Polon.* Mrowká. G. μύρμηξ. *Formicinus*, Ameissin. *Pol.* Mrowczány.

Formi-

Formido, *inis*, furcht. *Pol.* strách / bojazń. G. κατάπληξις, ὀρρωδία, φόβος, δειλία. *Formidabilis*, erschrecklich. P. strászny / strászliwy. G. φρικτὸς, φρικώδης, φοβερός. *Formidolosus*, verzagt/ furchtsam. P. bojáźliwy / lękliwy. G. ἐριτάρβης, φοβερὸς, ἐπίφοβος, κατάφοβος. *Formido*, *as*, & *Reformido*, ich fürchte. P. boie sie/ lękam sie. G. ἀποδειλιάω, ὀρρωδέω, φοβοῦμαι.

Fornax, ein Ofen. P. piec. G. βαῦνος, κάμινος, χωνευτήριον, χωνεία.

Fornix, ein Gewelb/ Schwibbogen. P. Slep. G. ἀψὶς, ἐργαστήριον. *Fornico*, *as*, ich welbe. P. zasklepiam. G. καμαρόω.

Fornicor, *aris*, *in Biblijs legitur*, ich treibe hurerey. *Pol.* porobstwa pátrzę / cudzołożę. *Fornicatio*, hurerey. P. kurestwo. G. καμάρωσις. *Fornicator*, ein hurer. P. kurwiarz/kurewnik.

Foro, *as*, ich bore. P. wiercę. G. δρέω, διατρέω, τρυπάω, πείρω, διαπείρω. *Foramen*, ein loch. P. dziurá. G. χηώνη, τρώγλη, [illegible], πόρος, τρύπημα. *Foraminulum*,

 löcher-

löcherig. P. dziurawy. G. πολότρητος. τρηματρώδης.

* *Comp:* Perforo, ich durchbore. P. przewiercam / przekałam. G. διαπείρω, ἀνατιτράω, διατορέω, διατρυπάω.

Forsan, Forsitan, *Idem quod* Fortè, vieleicht / ungefehr. *Pol.* podobno / z trafunku. G. ἴσως, συμβαν, τυχὸν, τάχα, ταχαπου, θότου, ἴσως που. *Fortaßis*, *fortaßè*, *Idem*, P. z przygody / z przypadku.

Fortis, Manlich / dapffer. P. Meżny / dzielny. *Item*, starck. P. mocny. G. ἀνδρεῖος, ἀλκηὸς, κρατερός, ἔρριμος, ὀχυρὸς. *Fortitudo*, manligkeit / dapfferkeit. P. meſtwo / dzielnosć. G. ἀλκὴ, ἀνδρεία, ἀνδρότης, δύναμις, ἰσχύς. *Fortifico*, ich stercke. P. posilam / zmacniam. G. ἀσφαλίζω, κρατύνω, κραταιόω, ἰσχυρίζω.

Fortuna, das Glück. *Polon.* Szczeście / przygoda. G. δαίμων, τύχη. *Fortuna*, *arum*, Hab / Güter. P. Bogáctwo / dobrá / máietnosć / imienie. *Fortunatus*, Glückselig. P. Szczesliwy. G. εὐδαίμων, εὐτυχής, μακάριος, ὀλβιοδαίμων, εὐερμὴς, ὄλβιος. *Fortuitus*, zufellig. *Pol.* przygodny. G. αὐτόματος, τυχαῖος, ὁ τυχών, εἰκαῖος. *Fortuitò*, ohngefehr. P. z przygody. G. τυχαίως, τυχηρῶς, τυφικῶς, ἀλόγως, κατὰ τύχην. *Fortuno*, ich gebe glück. P. poszczesciam. G. ὀλβιάζω, εὐτυχῆ, ἢ εὐδαίμονα ποιῶ.

* *Infortunium*, ein unglück / unfal. P. nieszczescie / zla przygodá. G. ἀτυχία, δυστυχία, ἀκληρία, ἀκλήρωμα, ἀτύχημα, ἀμοιρία, δυσκληρία.

Forum, ein marckt. P. targ. *Item*, ein ort da man Gerichte helt. P. mieysce gdzie sady bywáia. G. ἀγορὰ. *Forensis*, was zu Gericht gehöret. P. sadowny. G. ἀγοραῖος, δικανικὸς.

* *Comp: Circumforaneus*, gering / gemein. P. lekki / lichy / podly / lozny / pospolity. G. ἀγοραῖος, ἀγύρτης.

Fouea, eine grube. P. Dol / wadol / parsk. G. βόθυνος, τάφρος, σκάμμα.

Foueo, ich werme / nehre / erhalte. *Pol* grzeie / żywie / wychowywam. G. ἀμφιέπω, περιέπω,

πω, θεραπεύω, θάλπω. *Fouere oua*, brüten. P. násiedziec. G. ἐπῳάζειν. Fomes, *itis*, zunder. P. żagiew. *Item*, ein dürrer span. P. wior suchy. G. ἔναυσμα, ζώπυρον, ἐμπύρευμα, ὑπέκκαυμα.

* *Comp: Confoueo, Refoueo, Idem cum simplici.* G. περιέπω, συμπεριέπω, καταθάλπω.

F R.

Fraceo, & Fracesco, ich bin / werde mürb / faul. *Pol.* gniye / wiedne / gnuśniciè. G. σήπομαι, ἐξίσαμαι. *Fracidus*, mürb / welck / faul. P. kruchy / miekki / zwiedly / zgnily / gnuśny. G. σαπρός. *Fraces*, Oelhäfen. P. Oleiowe drożdże. G. τὰ τ ἐλαιῶν ἀποπιέσματα.

Fragum, ein Erdbeer P. poziemká. *In plur:* poziemki. G. τὸ κόμαρον.

Fragor, aris, Verbum Inusitatum.

* *Comp: Refragor*, ich widerstrebe. P. przeciwiam się. G. ἀνθίσαμαι, ἀντιπράττω, ἀπομάχομαι, ἀντιπολιτεύομαι. *Suffragor, aris*, ich stimme mit / gebe einem meine stim. *Pol.* przyzwalam / pomagam zá kim / glos álbo wotum swoie komu dáie. G. χειροτονέω, συναγωνίζομαι, ἐπιψηφίζομαι. *Suffragium*, ein bewilligung / stim. P. przyzwolenie / glos / wotum. G. γνώμη, ψῆφος, ψηφοφορία, χειροτονία. *Suffrago, inis*, die hinder kniebüge / an den Vierfüssigen Thieren. P. przegiecina zadnych nog / zádnie koláno v zwierzat. G. μεσοκύνιον.

Fragro, as, ich rieche / gebe ein geruch. *Pol.* wonieie / wonia dawam. G. ὄζω, εὐωδιάζομαι. *Fragrantia*, ein geruch. P. wonnośc / wonia. G. εὐωδία, εὐῶδες.

Framea, ein gewehr / schwerd. P. nieiáka broń / miecz / szábla G. ῥομφαία.

Frango, ich breche / mache mat. P. lamie / osłabiam / náwatlam. G. ἀγνύω, ἄγνυμι, διακλάω, διακόπτω, κατάγω. *Fragmē*, & *Fragmentum*, ein gebrochen stück. P. sztuká lamána / Kąsek / odrobiná. G. ἄγμα, θραῦσμα, κλάσμα, κόμμα, απόκλασμα.

Fragor,

Fragor, oris, ein gereusch / geprassel. P. Trzask / lom / szum / szmer. G. ἀνάκλασις, βρόμος, κτύπος, πατάγημα, πάταγος. Fragosus, Confragosus, rauch / scharff. P. ostry / lomisty. G. βαρύβρομος, βαρύκτυπος, τραχώδης, τραχύς. Fragilis, schwach / blöd. P. mdly / niemocny / sromiezliwy / wstydliwy. G. ἐπίκηρος, θραυστὸς, εὔθραυστος, εὔθρυπτος, ἀσθενὴς. Fragilitas, schwachheit / blödigkeit. P. mdlosc / krewkosc. G. τὸ εὔθραυστον.

* Comp: Confringo, ich zerbreche. P. polamuie / zlamuie / podruzgam / pogruchotam. G. διαθραύω, καταγνύω, καταθλάω, συγκλάω. Defringo, ich breche ab. P. odlamuie. G. ἀπορρηγνύω, ἀποσπάω, καταγνύω. Diffringo, ich zerbreche in stücke. P. rozlamuie ná sztuki / rozbieram. G. διαρρηγνύω, κατάγνυμι. Effringo, ich breche auff. P. wylamuie / wybijam. G. διορύττω, κατάγνυμι. Infringo, ich zerbreche. P. vlamuie / wycinam. G. ἐνθλάω, ἐπικλάω, ἐπικλάζω, ἐπιθραύω. Perfringo, ich durchbreche. Pol. przelamuie / przebijam. G. καταγνυμι, ἀποθραύω, κατακλάω. Præfringo, ich breche vor. P. przed tym vlamuie. G. προκατάγνυμι. Præfractus, hart. Pol. Twárdy / cieszki. G. ἀνένδοτος, αὐθάδης. Refringo, ich breche wieder auff. P. odlamuie. Refractorius, hartneckig / wiederspenstig. Pnieuzyty / vporny. G. ἀντίτυπος, ἀντιτυπὴς, ἀνυπεικτος. Suffringo, ich breche ein wenig. P. podlamuie.

Frater, ein Bruder. P. Brat. G. ἀδελφὸς, γνωτὸς, κασίγνητος, κοινότοκος. Fraterculus, ein Brüderlein. P. Bráciszek. Fratria, des Bruders Fraw. Pol. Brátowá zoná / Jatrew. G. εἰνάτηρ. Fraternus, Brüderlich. P. Brácki / Bráterski. G. ἀδελφὸς, ἀδελφικός. Fraternitas, Brüderschafft. P. Bráctwo / Bráterstwo. G. ἀδελφότης, φιλαδελφία.

Fraus, ein betrug. P. zdrádá. Item, ein schaden / nachteil. Polon. szkodá / vtrátá / zelzywość. G. ἀπάτημα, ἀπάτη, κλέμμα, σόφισμα, στροφὴ, φύλαγμα.

Fraudulentus, betrieglich. Pol. zdrádliwy. G. ἀπατηλὸς. ἀπατητικός, ἀπατεών, δολερὸς, σοφισματικὸς. Fraudo, as, & Defraudo, ich betriege / beraube. P. zdradzam/ oßukam/ pozbawiam. G. ἀφαιρέομαι, ἀποστερέω, ἀποπλανάω, ἐξαπατάω, πλεονεκτέω, παρακρούω.

Fraxinus, ein Eschbaum. P. Jesion. G. μελία. Fraxineus, Eschin. P. Jesionowy. G. μελείνος.

Fremo, ich murre / brülle / brumme / bebe. P. mrucze/ryczę / drżę. G. βρυχάομαι, βρύχω, φρεμάσσω, φρυάττω. Fremitus, us, das murren / brümmen. Polon. Mruczenie / ryk / drzenie/ zgrzitánie. G. βρυχή, βρέμος, μολος, φρύαγμα. Fremebundus, zornig / ungeduldig. P. ziádly/ niecierpliwy. G. φρυαγματίας, φρυαττόμενος.

* Comp: Infremo, ich brümme vor zorn / beisse die zeene zusammen. P. mrucze od gniewu / zgrzytam zebámi. G. ἐπιφριμάσσω, ἐμβριμάομαι, ἐπιβρυχάομαι.

Frendeo, ich knirre mit den zeenen. P. zgrzytam zebámi. G. βρύχω, καταβρύχω, βρυχάομαι, ὠρύομαι.

* Comp: Infrendeo, Idem. G. ἐμβριμάω, ἐμβρυχάομαι. Infrendis, & Nefrendis. was noch nicht zeene hat / jung. P. co ießcze zebow nie ma / mlody.

Frenum, ein gebiß am zaum. P. wedzidlo. G. χαλινός. Freno, as, ich zeume / halt hindersich. P. ouzdzam / powściagam. G. χαλινόω.

* Comp: Defreno, Effreno, ich entzeume / lasse loß. P. oduzdawam / wolno pußczam. Effrenus, & is, unbendig / ungezemt/ wild. P. nieuhámowány/ niezáwściagniony/ ßalony/swowolny. G. ἀκαθεκτος, ἀσχετος, ἀκατάσχετος, ἀχάλινος, ἀχαλίνωτος. Refreno, ich halte im zaum. Pol. powściagam / zadzierzawam. G. ἀναστέλλω, ἀναχαιτίζω, χαλινόω, ἐπέχω.

Frequens, stet / offt/ viel/ vol. P. vstáwiczny / czesty / silny. pelny. G. ἀλλεπάλληλος, ἀθρόος, θαμινὸς, θαμειὸς. Frequentia, eine menge. P. wielkość. G. πλῆθος.

πλῆθος, σύλλογος, συνεχὴς, δίαιτα παρέδρευσις. *Frequenter*, offt. *P.* czesto. *G.* πάντη, πολλάκις, πυκνάκις, πυκνῶς, ταρφέα. *Frequento, as*, ich gehe / komme offt. P. czesto chodze / czesto bywam. G. θαμίζω, ἐπιχωριάζω, διατρίβω, παρεδρεύω.

Fretum, das Meer. *P.* Morze. *G.* πέλαγος, πορθμὸς, ἁλὸς, στενόν.

Fretus, a, um. particip: vertrawend / der zuuersicht. *Polon.* dufaiac / spuszczaiac sie. *G.* ἀπολαύσας, τυχὼν, πεποιθὼς, θαρρῶν, τεθαῤῥηκῶς.

Frico, ich kratze. *P.* drapie / skrobam. *G.* τρίβω, ἀνατρίβω, ἐντρίβω, ἀναψάω, ψηλαφάω.

* *Comp: Confrico*, ich zerkratze. *P.* zdrapam / ścieram. G. διακναίω. ψύχω. *Defrico*, ich kratze abe. *P.* zdrápuie / rozdzieram. *G.* ἐπιτρίβω, καταψάω. *Perfrico*, ich kratze durch. *P.* przedrápuie / przecieram. *G.* διατρίβω. *Refrico*, ich kratze wieder auff. *P.* znowu drapie / odnawiam.

Frigeo, *G.* ῥιγόω, ψύχομαι, ψυχρεύομαι & *frigesco*, ich bin kalt / mich frewert. *Pol.* ziebnie / zimno mi. *Metaph:* ich bin träg / nachlessig. *P* Jestem gnuśny / leniwy / nieochotny. *G.* ἀποψύχομαι, κατωψύχομαι. *Frigus, oris*, kelt. *P.* mroz / zimno. *G.* ἀπίαλος, ψύχος, κρύος, κρυμὸς. *Frigidus*, kalt / träg / faul. *Pol.* zimny / leniwy / gnuśny / nieochotny. *G.* ἄπυρος, δυσθαλπὴς, κρυερὸς, κρυμώδης, κρυμαλέος, μάλπιος, ψυχρὸς.

* *Comp: Refrigeo*, *Refrigesco*, ich erkelte wieder. *Pol.* znowu ziebnie / marzne / stydne. *Refrigero*, ich küle / erquicke. *Pol.* ochładzam / okrzczwiam / okrzepiam. G. ἀναψύχω, ἀποψύχω, διαψύχω, περιψύχω. *Refrigerium*, ein ergetzung / erlabung. *Pol.* ochłoda / pokrzezwienie. *G.* ψυγμὸς, ψύξις, ἀναψυχὴ, ἀνάψυξις, κατάψυξις, περίψυξις.

Fringilla, ein Finck. P. zieba. *G.* σπίζα.

Frigo, is, ich pregele / backe / brate. P. smáże / pieke. G. τηγανίζω, φρύγω. *Frixus*, gepregelt / geschmoltzen. P. smázony /

ny. G. τηγανισθὰς, τηγανιςὸς, τηγανίτης, φρυγεὶς.

Frio, as, ich zerreibe. P. tre/ rozcieram. G. ψραύω, λεπτύνω, λεπτοποιέω. *Friabilis*, was sich reiben lest. P. eruchy / co sie latwie da rozetrzec. G. εὔθλαςος, τρηρν, ψαφαρὸς, εὔθρυπτος.

Friuolus, liederlich / schlecht/ vnnütz. P. slekki / podly / prosty / nikczemny. G. θραυςὸς, εὔθρυπτος.

Frons, tis, die stirne. P. czolo. *Metaph:* scham. P. wstyd / sromiezliwosc. G. μετώπιον, μέτωπον. *Fronto, onis*, der eine breite stirne hat. P. ktory wielkie á przestwozne ma czolo. G. μετωπίας. εὐμέτωπος. *Frontosus*, großstirnig. P. czolisty / czolowáty.

* *Comp: Bifrons*, zweystirnig. P. o dwu czelech. G. ἀμφιπρόσωπος, διμέτωπος, διπρόσωπος. *Effrons*, vnuerschampt. P. niewstydlewy / niesromiezliwy.

Frons, dis, ein zweig mit grünem laube. P. gálas z lisciem. G. ἀκρεμὼν, το τ δένδρων, φύλλον, φυλλὰς, ὁ κλάδος φύλλοις κομῶν.

Frondosus, voller zweigen. Pol. galezisty. G. εἰνοσίφυλλος, ἐρίφυλλος, εὐπέταλος, φυλλώδης. *Frondeo*, ich grüne. P. zieleniam sie. G. βλαςάνω, ἀποφυλλίζω, φυλλοφορέω. φύλλοις θάλλω. *Frondesco*, ich fange an zu grünen. P. kcze / kwitne / pukam sie. *Frondator*, einer der die zweig abhewet. P. kzory gálezi obcina. G. κλαδευτὴρ, φυλλοκοπήσας.

* *Comp: Defrondo*, ich hawe oder breche die zweige mit dem laub abe. P. odcinam / albo odlamuie gálezi albo liscie.

Frumentum, Korn / getreid. P. zyto / zboze. G. σῖτος, σίτηρον, τρύγη. *Frumentaceus*, das von Korn ist. P. zytny G. σιτικὸς, σιτηρὸς, σιτηρέσιος. *Frumentarius*, zum getreide gehörig. P. zytny / ku zbozu nalezacy. G. σιταγωγός, σιτοκάπηλος, σιτοπώλης. *Frumentor, aris*, ich handele mit Getreide/ oder samle Getreide. P. handluie / przekupuie zytem / álbo zbieram/ zgromadzam zboze. G. σιτολογέω, σιτωνέω, ἐπισιτίζομαι.

Fulcio, & Comp: Suffulcio, ich vnterstütze. P. podpieram/podstawiam. G. ἀντιλαμβάνομαι, ἀπερείδω, ὑπερείδω, στηρίζω, ἀπερείδομαι. *Fulcimen. Fulcimentum, Fulcrum*, eine stütze. P. podpora. G. ἔρισμα, στήριγξ, στήριγμα, ὑποστήριγμα, ἔχμα.

Fulgeo, ich leuchte/ scheine. P. łßczę się / świecę się/ łyskam się. G. αὐγάζω, ἀπαυγάζω, διαυγάζω, λάμπω, σελαγίζω. *Fulgor*, ein glantz. P. Jásność. G. αὐγή, λαμψις, τηλαύγημα. *Fulgidus*, liecht / hell. P. Jásny / świecony. *Fulgur, fulgetrum*, der blitz / das wetterleuchten. P. łyskánie / łyskáwicá. G. ἀστραπή, ἀστεροπή, στεροπή. *Fulgurat*, es blitzet. P. łyska się. *Fulguro*, ich blitze. P. łyskam się. G. ἀστράπτω, ἀποστράπτω, στράπτω.

* Comp: *Affulgeo*, ich leuchte herzu/ ich erzeyge mich. P. przyświecam / okazuię się. G. ἐπιλάμπω, ἐλλαμπρύνομαι. *Effulgeo*, ich schein herfür. P. wyiaśniam się. G. ἀπολάμπω, ἐκλάμπω, διαλάμπω. *Refulgeo*, ich scheine oder leuchte wieder. P. wyiaśniam się z nowu. G. ἀναλάμπω, ἀπολάμπω, ἐκφαίνομαι, ἀποστίλβω.

Fulica, æ, ein Wasserhun. P. Łyská. αἴθυια, ἐρωδιός.

Fuligo, inis, Ruß/ Kinrauch. P. Sádzá. G. αἰθάλη, αἴθαλος, ἀσβόλη, λιγνύς, ψόλος. *Fuliginosus*, Rußig/reucherig. P. czarny / okopciały. G. αἰθαλώδης, αἰθαλόεις, ἀσβολώδης, ἀσβολόεις, λιγνυώδης.

Fullo, onis, ein Bleicher/walcker / der die kleider seubert. *Pol.* wálkarz / blecharz/ co ßáty wychędoży. G. γναφεύς, στιβεύς, στιβεύς. *Fullonia*, die Walckerkunst / oder ein Walckmühl. P. wálkárska náuká / álbo wálkownia. G. γναφεῖον, κναφευτική.

Fulmen, der Donnerkeil. P. piorun / Grom. G. ἑλικίας, διὸς μάστιξ, ἀγήλατος, σκηπτός, πρηστήρ. *Fulminat*, es schlecht. P. Trzáská / Piorun bije. *Fulmino*, ich schlage mit dem stral. P. Gromem / álbo piorunem biję. G. κεραυνόω, σκήπτω.

Fuluus,

Fuluus, Goltgelbe / dunckelrot / leberfarb. P. goracozolty / ciemnoczerwony / cisáwy. G. ἐγκιρρος, κιῤῥὸς, ἐπίξανθος, ὑπόξανθος, χαροπός.

Fumus, Rauch. *Pol* Dym. G. καπνὸς, ἄχνη, πυρὸς, ἀναθυμίασις. *Fumosus, fumidus*, rauchig / bereuchert. P. dymny / okopciáły. G. καπνιος, καπνίας, καπνώδης. *Fumo, as*, ich rauche. *Pol.* kopce. G. καπνὸν, ἀναδίδωμι, ἢ ἀνίημι. *Fumigo, as*, ich reuchere. P. poddymiam / przykopciam / wedze. G. καπνιάω, καπνίζομαι, καπνιζω, τύφομαι.

* Comp. *Infumo, as*, ich reuchere. P. okopciam / wedze. G. καπνίζω. *Infumibulũ*, ein schurstein / rauchloch. *Pol.* Komin / dymnica.

Funda, ein Schleuder. *Polon.* procá. *Item*, ein wurffgarn. P. Slepnia sieć. G. πάλτος, πετρόβολον, ῥεμβων, σφενδόνη, λιθοβολον, μηχανημα.

Fundo, as, ich gründe / festige. P. funduie / gruntuie / základam. G. θεμελιόω, καταπροβαλλω. *Fundamentum*, ein Grundfest. P. Grunt / Fundament. G. βάθρον, ὑποβαθρον, ὑπόστημα, ἑδραίωμα, βάσις, θεμέλιον, ὑπόθεμα, ὑπόθεσις.

Fundo, is, ich giesse. P. leie. G. ἀποχέω, λείβω, χέω, ἐγχέω, ἐκχέω, ἐπιχέω, καταχεω. *Fusor*, ein Giesser. *Pol.* ktory co leie / konwisar. *Fusilis*, was gegossen ist / oder was sich giessen lest. *Pol.* lany / álbo co sie da lać. G. ῥυτὸς, χυτὸς, χωνευτὸς.

* *Comp.* *Affundo*, ich giesse zu. *Polon.* przylewam. *Confundo*, ich giesse zusammen / vermische / verwirre / mache zuschanden. P. zlewam / zmieszam / záwiklam / zásromam / pohánbiam. G. αἰσχύνω, ἀναθολόω, ἐπιταράττω, καταχέυω, κυκάω, περιέχω. *Confusio*, eine vermischung / schand. P. zámieszánie / sromotá / hánbá. G. αἰσχύνη, διατροπὴ, ἐντροπὴ, κυκεία, κύκημα, πολυμιγία. *Circumfundo*, ich vmbgiesse. P. oblewam. G. ἐκχύω, περιχέω, περιχύω, περίχυμι, περικλύζω. *Diffundo*, ich giesse hin vnd wieder / ich breite auß. P. rozlewam / rozszerzam. G. διαχέω, ἀλεαινω, κατανίζω, διασκεδαννύω. *Effundo*,

Effundo, ich giesse auß/ verschütte. P. wylewam. G. ἐκβλύζω, ἐκχέω, προΐεμαι. ἐκχύνω. *Infundo*, ich giesse ein / schencke ein. *Pol.* wlewam / nálewam. G. ἀποβρέχω, ἐγχέω, ἐγχύω, ἐγχυματίζω, εἰσχέω. *Infundibulum*, ein Trichter. P. Liey. G. ῥινοχόος, χώνη. *Offundo*, ich begiesse / verdunckele. P. oblewam / záćiemiam / záślepiam. G. ἐπιχέω, καταχέω. *Perfundo*, ich durchgiesse / beschütte. *Pol.* oblewam. G. διαχέω, καταχέω. *Profundo*, ich giesse auß. *Pol.* wylewam. G. προχέω, καταχέω. *Profusus*, vberflüssig *P.* obfity/ zbytnj. *Suffundo*, ich giesse vnter/ begiesse. P. podlewam / przylewam. G. ὑποχέω. *Transfundo*, ich giesse auß einem geschir ins ander. P. przelewam / z iednego státku w drugi. G. μεταχέω, μεταγγίζω.

Fundum, der boden in einem holen ding. P. Dno / grunt. G. πυθμήν, ὁ βυθός, πυθμήν. *Funditus*, auß dem grundt. P. z gruntu / do szczątku. G. ἄρδην, κατάκρας, ἐκθεμελίων.

* *Comp*: *Profundus*, tieff. *Pol.* gleboki. G. ἄβυσσος, βαθύς. *Profunditas*, die tieffe. P. glebokość. G. βάθος, βαθύτης. *Refundus*, seicht. *Pol.* miálki. *Refunditas*, die seichte. P. miálkość.

Fundus, *i*, ein gelegener grunt / Feld / Gut. P. máietność / Imienie. G. ἀγρός, χωρίον.

Fungor, *eris*, ich verwalte. P. spráwuie. G. τελέω, ἀποτελέω, ἐπιτελέω, ἐνεργέω, λειτουργέω. *Functio*, ein Ampt. P. Vrząd / służbá. G. ἐνέργεια, τελείωσις, ἐπιτελείωσις, λειτουργία, διακονία.

Defungor, ich verrichte mein Ampt biß zum end / oder sage mein dienst auff. P. Dokonam Vrząd moy / álbo wypowiedam służbe. *Item*, ich sterbe. P. vmieram. G. ἀπαλλάττομαι, ἀφοσιόομαι, ἐξαλλάττομαι. *Defunctus*, tod / gestorben. P. vmárły / nieboszczyk. G. ὁ ἀπελθών, μετηλλαχώς, ἀναπαυόμενος τοῦ βίου. *Perfungor*, *Idem*. *Perfunctorius*, *adiect*: & *Perfunctoriè*, was man nicht fleissig thut/ sondern geschwind/ damit man bald dauon komme / oben hin / lieder-

derlich. *Pol.* co kto nie pilnie czyni / ale pretko / żeby tym rychley pozbył / leda iako / nieczemnie / nierzadnie. G. ἀφωσιωμένως.

Fungus, *i*, ein Schwam. P. Bedlek. *Metaph:* doll / vnuerständig. *Pol.* niedowcipny / nierozumny. G. ἀμανίτης, βωλίτης, μύκης. *Fungus suillus*, ein Reitzken. *Pol.* Rydz. *Fungus lacteus*, ein Pfifferling. P. Chrząszcz. *Fungus betulaceus*, ein fliegenschwam P. Muchoświadek. *Fungosus*, löcherig / oder hol wie ein schwam P. Rzadki / dziurawy / iakoby gębka. G. μυκοειδής, ὁ μύκησιν ἐοικὼς ἀραιός.

Funis, ein Seil / Strick / Schnur. P. Powroz / sznura. G. ἅμμα, κάλως, μήρινθος, λίνος, σχοῖνος, σπάρτη, σπάρτον. *Funarius*, *alias Restio*, ein Seiler / ein Reiffschleger. P. Powroźnik. G. σχοινοπλόκος.

Funus, *eris*, ein Leich. *Polon.* Trup / ciało / vmarły / pogrzeb. G. ἐκκομιδὴ, ἐκφορὰ, τάφος, ἐνάγισμα, κηδεία. *Funereus*, & *Funebris*, was zur Leich gehöret. *P.* pogrzebny / żałobny. G. κήδιος, ἐντάφιος, ἐπιθανάτιος, νεκύσιος. *Funestus*, tödtlich / kleglich / jemmerlich. P. śmiertelny / żałobny / mizerny / smutny. G. θανάσιμος, θανατηφόρος. *Funesto*, ich beflecke / verunreinige. P. zarażam. zapowietrzam. G. μιαίνω.

Fur, ein dieb. *P.* złodziey. G. κλώψ, κλέπτης, κλοπεύς. *Furax*, diebisch. *P.* złodzieyski. G. κλεπτικός, ἐπίκλοπος. *Furacitas*, dieberey. P. kradziestwo. G. τὸ κλεπτικὸν, κλεπτοσύνη. *Furor*, *aris*, & *Suffuror*, ich stele. *Pol.* kradnę / przykradam. G. ἐκλωπίζω, κλέπτω, ἐκκλέπτω, κλοπεύω. *Furtum*, ein diebstal / Ehebruch. *Pol.* Złodzieystwo / Cudzołostwo. G. κλεπτοσύνη, κλέμμα, κλοπὴ, κλωπεία, φῶρον, λωποδυσία. *Furtiuus*, gestolen / heimlich. P. kradziony / cichy / taiemny. G. κλοπιμαῖος, κλόπιμος. *Furtim*, heimlicher weise. P. po cichu / po taiemnie. G. λάθρα, λαθραίως, κρυφίως.

Furca, ein Furcke / Gabel P. Rozsocha / Widły. G. ὑποστάτης, στήριγμα. *Furcifer*, ein böser Mensch / Galgenvogel. *Pol.*

Niecnotá / obieś / wiśielec / ßubienicá / ßubienicznik. G. σταυροκόμιστος, δικρανοφόρος, ὁ διδυμεν ξύλον αἰρόμενος.

Furfur, Kleyen. P. otreby. G. πίτυρον, μαγδαλιά. *Furfureus*, von Kleyen gemacht. *Pol.* otrebny. G. πιτυρίας. *Furfurosus*, voller Kleyen. P. pelny otrab. G. πιτυρώδης.

Furo, *is*, ich wüte / tobe. *Pol.* ßaleie / wściekam śie. G. ἐμμανής εἰμι, μαίνομαι, ἀποδαιμονίζω, μυωπίζομαι. *Furor*, *oris*, vnsinnigkeit. *P.* ßaleństwo / wściekliwość. G. θυμὸς, μανία, λυσία, μελαγχολία, φοῖτος. *Furiosus*, vnsinnig / rasend. *Polon.* ßalony / wściekły / wściekliwy. G. ἐκφρων, ἐμμανής, μανικὸς, μανιώδης. *Furibundus*, gleich als wütende. P. iákoby ßalony. G. φρενοβλαβής, μαινόμενος, φρενόληπτος. *Furiæ*, *arum*, Teuffels breute. P. Jedze. G. εὐμενίδες, ποτνιάδες, σεμναὶ θεαί.

Furnus, ein Backofen. *Pol.* chlebowy piec. G. φοῦρνος, ἰπνός, πνιγεύς. *Furnaria*. das becker handwerck. *P.* piekárstwo. G. ἀρτοποιΐα.

Comp:

* *Comp. Infurnibulum*, ein brotschüssel / beckerschauffel. *Polon.* lopátá chlebowa / álbo piekárska. *Præfurnium*, das Ofen loch. *P.* Czeluście. G. προπνίγειον, προπνιγεῖον.

Furvus, dunckelschwartz. *Pol.* ciemnoczarny / ciemny / czarny / okopciály. G. μέλας, ἀμαυρὸς, σκοτεινός.

Fuscina, ein Fischergabel mit drey zancken. *P.* widly rybitwskie / o trzech zebiech. G. τριόδους τρίαινα, τριόνυχον δόρυ.

Fuscus, Braunschwartz. *Pol.* Ciemnogniády / śmiády. G. αἴθοψ, φαιὸς, κελαινοφαὴς, ὄρφνινος.

Fusus, *i*, ein Spindel. *Pol.* wrzeciono. G. ἄτρακτος.

Fustis, *is*, ein steck. *P.* pálicá. laská / kij. G. βάκτρον, ῥόπαλον, ξύλον. *Fustio*, *as*, ich schlake mit stecken. *Pol.* daie komu kijem / wzbieram kogo.

Futio, *is*, & *Compos: Effutio*, ich schwetze / plappere. P. wypowiedam / wyßwiegacam / klekoce. *G.* ἐκχέω. *Futilis*, ein Wescher / Plapperer. *P.* ßwiegot / klekot / wielomowny / nie-

nieczemny. G. διάῤῥυτος, εἰκαῖος, μαψιλάκτης, φλυαρὸς. Futilitas, schwetzhafftigkeit. P. wielomownośc / niestátecżnośc. G. φλυαρία, ματαιότης.

Futo, as, Verbum obsoletum. G. ἐλέγχω.

• Comp: Confuto, & *Refuto.* ich schelte / verwerffe / wiederlege. P. gánie / odrzucam / odpor dawam / zbijam / przegadam. G. ἀνασκευάζω, ἀπελέγχω, ἐξελέγχω, διαλύω. Confutatio, *Refutatio*, ein wiederlegung. P. odpor / przegadánie / przedisputowánie. G. ἀνασκευή, ἔλεγχος.

INCIPIENTIA à G.

G A.

GAbata, ein Schüssel. *Pol.* Misá / Krzynow. G. μαζονόμιον.

Galbula, *vide galgulus*, G. ἰκτερός.

Galea, ein Helm. P. Helm / przylbicá. G. κόρυς, κρανος, στεφάνη, τρυφάλεια. Galeatus, der ein Helm auff hat. P. ktory przylbice nosi. G. ὁ κρανος, ἐνδεδυμένος, κορυςής.

Galerita, ein Heubellerch P. Dziurladká. G. κορυδαλός, κόρυδος, κόρος.

Galerus, ein Hut / Paret. P. Czapká / Bieret. *Item*, angemachet Haar. P. przyprawione włosy / przyprawki. G. καμελαύκιον, καυσία, πέτασος, πίλημα.

Galgulus, ein Goldammer. P. Trznadl. ἰκτερός, κελεὸς.

Gallia, Franckreich. Polon. Fráncia / Fráncuska ziemiá. *Gallicus*, Frantzösisch. P. Fráncuski. *Gallicus morbus*, die Frantzosen. P. Fráncá. *Gallus*, ein Frantzos. P. Fráncuz.

Gallus, i, ein Han. Pol. Kur. G. ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυὼν. *Gallina*, eine Henn. P. Kokosz. G. ἀλεκτορὶς, ἀλεκτρύαινα, ὄρνις, ὀρταλὶς. *Gallinaceus*, was von Hünern ist. P. kurowy / kokoszy. G. ἀλεκτόριος, ὀρνιθειος.

Gallinarium, ein hünerhauß. P. kurnik. G. ὀρνιθὼν, ὀρνιθοβοσκεῖον. *Gallicinium*, das Hanen kreen. P. pienie kur. G. ἀλεκτρυοφωνία, ἀλεκτρυόνος ᾠδή, κλαγγὴ ἀλεκτρυόνων.

Ganeum, ein hurenhauß. P. zántus / kurewski dom. G. πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον. *Ganeo, onis*, ein Hurenjeger. P. Kurwiarz. G. ἄσωτος, γαστρίμαργος.

Gangrena, Faul oder Wildfleisch. P. zgniłe / odretwiáłe / dźikie mięso. G. γάγγραινα.

Gannio, ich schrey wie ein Fuchs. P. szczekam iáko liszká. G. κνυζάομαι, περιλαλέω.
* Comp: *Oggannio*, ich belle wieder. P. odmrukam / odmárkotam / odszczekawam. G. ἐπικνυζάομαι, περιλαλέω.

Gargarizo, ich gurgele. P*ol.* glegotam / charcham. G. γαργαρίζω. *Gargarismus*, das gurgeln / oder gurgelwasser. P. glegotánie / álbo wodká do wymywánia vst. G. γαργαρισμὸς.

Garrio, is, ich schwetze / plaudere. P. szwiegocę / ládę co mowię / szczebiecę. G. γλωττοστροφέω, λυάζω, κωτίλλω, κενολογέω. *Garrulus*, ein Schwetzer. P*olon.* Szczebiotká. *Item*, ein heher. P. Soyá / Soyká. G. ἀδόλεσχος, ἀδολέσχης. *Garrulitas*, schwetzhafftigkeit. *P.* szczebietliwość / wielmowność. G. ἀδολεσχία, λαλιὰ, πολυφωνία, πολυλογία.

Garum, Fischsuppen / Lacken. *Pol.* Rybna polewká / sálsza / rosol. G. τὸ γάρον, ὁ γάρος.

Gaudeo, ich frewe mich. *Pol.* weselę się / ráduię się. G. ἀγαθύνομαι, ἀλύω. *Gaudium*, freude / wonne. P. wesele / rádość. G. χαρμοσύνη, χαρὰ.

Gauia, æ, ein Kibitz. P. Czáyká.

Gausapa, & gausape, ein kotz. P. koc / guniá. G. ἀμφίμαλλον, ἀμφίταπον.

Gaza, ein schatz. Pol. skarb. *Gazophilacium*, ein Schatzkammer. P. skárbnicá.

G E.

Gehenna, ein Racker kule nicht weit von der Stadt Hierusalem. P*ol.* Mieysce niektore przed Miástem Hierusálem kędy ściérwy y wszelákie nieczystości wywożono. *Metaph:*

der

der ort der verdampten / Hellische pein oder Fewer. P. mieysce potepionych / meká piekielna / ogień piekielny. G. γέεννα.

Gelu, Kelt / Frost. P. mroz / zimno. G. κρύος, κρυμὸς, κρυμνὸς. πάγος, κρύσταλλος. Gelidus, kalt. P. zimny / mrozny. G. κρυμώδης, κρυερὸς, παγετώδης. Gelo, gelasco, Congelo, Congelasco, ich gefriere. P. márznę / zámarzam. G. πηγνύω, πήγνυμι, πήγνυμαι, κρυστάνομαι, κρυσταλλόομαι.

Gemini, orum, Zwilling. P. Bliźniętá / Bliźnkowie. G. δίδυμοι. Geminus, a, um, zwifach / duppelt. Pol. dwoiáki / dwoisty. G. δίδυμος, διπλόος. Gemino, as, Congemino, ich duppele. P. dwoiáko álbo sowito czynię. G. διπλασιάζω, διπλόω, ἀναδιπλόω.

Gemma, ein knopff an einem Baum oder Weinstock. P. pączek ná drzewie álbo ná winney mácicy. G. ὀφθαλμὸς. Item, ein Perlen. P. perłá. G. λίθος, ἡ. Gemmatus, mit Perlen besetzt. P. Perlámi osádzony. G. διαλιθος, λιθοειδὴς.

Gemo, is, ich seuffze. Polon. wzdycham. G. μυχθίζω, ἐπιστένω, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, στενάζω. Gemitus, us, das seuffzen. Pol. wzdychánie. G. ὀλοφυρμὸς, οἰμωγὴ, στέναγμα. στεναγμὸς.

Gena, ein Wangen. P. policzek / álbo Jágodá. G. γένυς, γένις.

Gener, ein Eydam / Tochterman. P. zięć. G. γαμβρὸς. Progener, ein kinds tochterman. P. Mąż Wnuczki moiey. G. ἐγγόνης ἀνὴρ.

Genero, ich zeuge / gebiere. P. płodzę / rodzę. G. γεννάω, φιτύω. Generatio, ein Geberung / Geschlecht. P. Rodzenie / Ród / Rodzay / Pokolenie. G. γεννητὴ, γέννησις, γενετὴ. Genus, eris, ein Geschlecht / herkommen. P. Rodzay / Pokolenie / Dom / Rodziná. Item, ein gattung. P. Rodzay. G. αἷμα, γενεὰ, γέννημα, γένεθλον.

* Hinc Composita, Omnigenus, Allerley. P. wszeláki. Multigenus, vielerley. Pol. Rozmáity. G. πολυγενὴς, παντοῖος. Alienigena,

gena, ein Frembdling. P. obcy / cudzy / cudzoziemiec. *Indigena*, ein Einlendischer / Hiehischer. P. Rodowic / Náßyniec. G. αὐθιγενής, αὐθίχθων, εγχώριος, ἐπιγενής, ἰθαγενής.

Generosus, Edel / Wolgeboren. P. Szláchetny / Vrodzony / Vrodziwy. G. γεννάδας. γενναῖος, εὐγενεῖος, εὐγενής. *Generositas*, Edle art. P. Szláchectwo / cnotá. G. γενναιότης, εὐγένεια, τὸ γενναῖον. *Generalis*, gemein. P. pospolity / powßechny / glowny. G. γενικός, καθολικός.

* *Comp*: *Degenero*, ich schlage auß der art. P. odradzam się. G. εκτρέπομαι, μεταβάλλω, ἐξαλλάττω. *Degener*, vnartig. P. odrodek / wyrodek. G. ἀγενής, δυσγενής, ἀλλοτρεπής, ἀνδραποδώδης. *Ingenero*, ich gebere an. P. wradzam / przyradzam się. G. ἐπιγεννάω, ἐντίκτω. *Progenero*, ich zeuge / vermehre das Geschlecht. P. Rodzę / przymnażam Rodzáiu. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein Geschlecht. P. rodzay / pokolenie. G. γένος, γέννημα, γόνος, τόκος, τέκνον. *Regenero*, ich gebere wieder. Pol. odradzam / znowu rodzę. G. ἀναγεννάω. *Regeneratio*, wiedergeburt. P. odrodzenie / odnowienie. G. ἀναγέννησις, παλιγγενεσία.

Genius, der Gott der geburt / oder ein Engel / Geist. P. Bog rodzenia / Duch / álbo Aniol. G. δαίμων. *Genialis*, zu der natur gehörig. P. przyrodzony / przyrodzeniu należący. G. γαμήλιος, γενικός, γενέθλιος, τρυφερός.

Gens, ein Volck / geschlecht. P. Lud / Rodzay / pokolenie. G. γενεά, ἔθνος, φῦλον. *Gentilis*, was eines Geschlechts / oder Volcks ist. P. Jednego rodzáiu albo pokolenia. G. γεννήτης, δημότης, ἐθνιστής, ἔμφυλος, σύμφυλος. *Gentes*, *in plurali*, & *gentiles*, die Heyden. P. Pogáni. *Gentilitius*, das zu einem Geschlecht gehöret. P. Rodzáiowi niektoremu należacy. G. γενικός, ὁμόγνιος, δημοτικός, φυλετικός.

Gentiana, Entzian. P. goryczká.

Genu, ein knie. P. kolano. G. γόνυ. Geniculum, der knot an einem halm. Pol. kolanko/ czlonek/ guzik/ Sacżek we zdzble. G. ἄθερον γόνυ, μικρὸν καὶ λεπτὸν, γόνυ. Geniculor, aris, ich beige die knie/ neige mich. Pol. klániam sie/ bije czolem. P. γονίζω, γονάζομαι, ὀκλάζω, γονυπετέω.

Genuinus, natürlich/ eygen/ angeboren. Pol. przyrodzony/ wlasny/ przyrodny. G. γνήσιος.

Germania, Teutschland. Pol. Niemiecka ziemia. Germanus, ein Teutscher. Pol. Niemiec. Item, natürlich/ leiblich. P. rodzony. G. γνήσιος, ἀδελφὸς. ὁμοπάτωρ, ὁμογενής.

Germen, inis, ein zweig. Pol. gálązká/ roszczká/ latorośłká. G. ἀκρέμων, ἀκρήμων, βλάστημα. Germino, ich grüne/ sprosse herfür. P. wschodze/ puszczam sie. G. βλαστάνω, βλαστέω, ἀναβλαστάνω, ἐκφύω.

* Congermino, ich wachse zusammen. P. przyrastam/ zrastam sie. Progermino, ich wachse herfür. Pol. wyrastam. G. προβλαστάνω.

Gero, ich trage/ verwalte. P. niosę/ spráwuie vrzad. G. βαστάζω, διαχειρίζω, φέρω. Gerulus, ein Treger. P. Nosiciel/ Dragarz. G. βαστάζων, φορεύς, φερτηγός. Gerula, ein Bäre. Polon. Nosidlo. Gesto, as, ich trage stets. P. vstáwicznie noszę. G. κομίζω, φέρω. Gesta, orum, seu res gesta, Geschichten/ Manliche thaten. P. Dzieie/ Rycerskie spráwy. G. αἱ πράξεις, τὰ πεπραγμένα, τὰ ἔργα. Gestus, us, geberde. P. obyczay/ postáwá. G. νεῦμα, σχῆμα.

* Hinc Gesticulor, aris, ich habe/treibe selzame geberden. Pol. pochutnawam/ poruchawam/ igráie/ kunsztuie. G. πιτυλίζω, χειρονομέω, σχηματοποιέω. Gesticulator, ein Gauckler. P. kuglarz. G. χειρονόμος, σχηματοποιός. Gestio, is, ich frewe mich. P. wesele sie/ zadam/ radbym. G. ὀργάω, ἐπιθυμητικῶς, ἔχω.

* Comp: Aggero, ich trage zu. P. przynoszę/ zgromadzam. G. περισσαττω, χόω, σωρεύω. Congero, ich trage zusammen. Pol. zgroma-

madzam / noße ná gromáde. G. συναθροίζω, συνεράνίζω, συμφορέω. Congeries, ein hauffe. P. gromádá / kupá. G. συναθροισμός, συνάθροισις. Digero, ich bringe / zersetze in ein ordnung. P. porzadnie co rozstáwiam. Item, ich dáwe. P. Trawie. G. διασκομέω, διαφορέω, κατακοσμέω. Digestio, die dáwung. P. Trawie. P. ἀνάδοσις, διακόσμησις. Egero, ich trage auß / ich thu meine notturfft. G. wynoße / czynie sobie wczás / wyprozniam sie. G. ἐκφέρω, ἐκκομίζω. Egestio, außwerffung / reinigung. P. wyproźnienie / wyciśnienia. G. ἐκκόμισις, ἐκφορὰ, ἐκφόρησις. Ingero, ich stosse hinein / bringe ein / ich esse. P. wnoße / wciskam / iem. G. ἐπεισφέρω, ἐπεμβάλλω, ἐμφορέω, ἐνίημι. Regero, ich bringe wieder. Pol. wracam. Item, ich kotze / spey Pol. bluie / wracam. G. ἀναφέρω, ἀνακομίζω, ἀναβάλλω. Suggero, ich reiche dar / gebe ein / helffe gedencken. P. dodawam / nátchne / przypominam / przywodze ná pámieć. G. ὑποβάλλω, ἐκπορίζω, χορηγέω, ὑποποιέω. Suggestus, & Suggestum, ein Cantzel / Predigstul. P. Kázálnicá. G. βῆμα, ἀκροατήριον.

Gerra, arum, geflochtene kórbe / hurden / schantzkórbe. P. plecione koße / ßánce. Item, vnnütze geschwetze. Pol. mátáctwo / mátániná. G. γέῤῥα, τὰ λῆροι. Gero, onis, ein wescher / plapperer. P. ßwiegot / mátácz. G. ληρέων, ληρώδης, φλύαρος, ἀδόλεσχος.

* Comp: Congerrones, schwetzgesellen. P. Towárzyßc.

Gesto, G. ἄιρομαι, βαστάζω, κομίζω. φέρω. Gestio, G. βούλομαι, ἐπαίρομαι. &c. vide Gero.

G I.

Gibbus, i, Gibber, eris, ein Hocker / Puckel. P. Garb / guz. G. κύρτωμα, ὕβωσις. Gibbosus, Pucklicht. P. Gárbáty. G. ἐπίκυρτος.

Gigas, antis, ein Ryß / heun. P. Stoliman / Strwolin / Obrzym. G. γίγας.

Gigno, ich zeuge / gebier. P. Rodze. G. γεννάω, θρώσκω, φιτύω.

τέυω, φύω, τίκτω. *Genitor*, ein Vater. P. Rodziciel / Ociec. G. γενέτωρ, γεννητης, γονεὺς, τοκεὺς, ὁ γεννήσας. *Genitrix*, eine Mutter. P. Rodzicielka/Mátka. G. γεννήτειρα, γεννήτρια, τεκὰς, ἡ γεννήσασα. *Genitalis*, was zum gebëren gehöret. P. ku rodzeniu nalezący. G. γεννητικὸς, γενέθλιος.

* Comp: *Ingigno*, ich gebere ein P. przyradzam sie. G. ἐπιγεννάω. ἐμφύω. *Ingenium*, ein art/ oder verstand. P. przyrodzenie/ álbo rozum/dowcip. G. τὸ ἀγχίνουν, ἡ ἀγχίνοια, γνώμη, διάνοια. *Ingeniosus*, verstendig / sinreich / P. Rozumny/ dowcipny/madry. G. ἀγχίνοος, δαίδαλος, δαιδάλεος, εὔστοχος, πολυδαίδαλος, ἐπίβολος. *Ingenuus*, frey geboren / auffrichtig / ehrlich. Pol. świebodny / státeczny / poczćiwy. G. γνήσιος, ἐλεύθερος, ἐλευθέριος. *Ingenuitas*, angeborne freyheit / freymütigkeit. Pol. świebodá/poczćiwość. G. γενναιότης, εὐγένεια. *Progigno*, ich gebiere / bringe herfür. P. rodzę. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein geschlecht / Kinder. P. Narod/ plod/ dzieći/ potomstwo. G. γένος, γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον, τὸ τικτόμενον.

Gilvus, faal / wachsgelbe. P. śniady / płowy / spłowiały. G. κιῤῥός, βαλιός.

Gingiva, zaanfleisch. P. dziasłá. G. οὖλον, ἔνουλον.

Gingrio, ich schnadere wie ein Gans. P. gęgam. G. γιγγράω, γιγγραίνω.

Girgillus, ein haspel. P. wijádło/ motowidło.

G L.

Glaber, glat / kal. P. śliski. gládki / goły. G. ἄθριξ, πιλλὸς, φαλακρὸς, ψιλὸς.

Glacies, Eiß. Pol. Lod. G. κρυμὸς, κρύσταλλος, πάγος, παγετὸς. *Glacialis*, Eysig. P, Lodowy / zimny. G. παγετώδης, κρυμώδης.

Gladius, ein Schwerd. Pol. Miecz. G. ῥομφαία, μάχαιρα. *Gladiator*, ein Fechter. P. Szermierz. G. μονομάχος. *Gladiatorius*, was zum schwerdfechten gehöret. P. ßermierski. G. μονομαχικὸς. *Gladior*, *aris*, Digladior,

πλῆθος, σύλλογος, συνεχὴς, δίαιτα παρέδρευσις. *Frequenter*, offt. *P.* częſto. *G.* πάντι, πολλάκις, πυκνάκις, πυνικῶς, ταρφέα. *Frequento, as*, ich gehe / komme offt. P. częſto chodze / częſto bywam. G. θαμίζω, ἐπιχωριάζω, διατρίβω, παρεδρεύω.

Fretum, das Meer. *P.* Morze. *G.* πέλαγος, πορθμὸς, ἅλος, στενόν.

Fretus, a, um. particip: vertrawend / der zuuerſicht. *Polon.* dufaiac / ſpußczaiac ſie. *G.* ἀπολαύσας, τυχὼν, πεποιθὼς, θαῤῥῶν, τεθαῤῥηκῶς.

Frico, ich kratze. *P.* drapie / ſkrobam. *G.* τρίβω, ἀνατρίβω, ἐντρίβω, ἀναψάω, ψηλαφάω.

* *Comp: Confrico*, ich zerkratze. *P.* zdrapam / ścieram. *G.* διακνάω. ψύχω. *Defrico*, ich kratze abe. *P.* zdrápuie / rozdzieram. *G.* ...τιτρ.βω, καταψάω. *Perfrico*, ich kratze durch. *P.* przedrápuie / przecieram. *G.* διατρίβω. *Refrico*, ich kratze wieder auff. *P.* znowu drapie / odnawiam.

Frigeo, *G.* ῥιγόω. ψύχομαι, ψυχέομαι & *frigeſco*, ich bin kalt / mich frewert. *Pol.* ziebne / zimno mi. *Metaph:* ich bin träg / nachleſsig. *P* Jeſtem gnuśny / leniwy / nieochotny. *G.* ἀποψύχομαι, κατωψύχομαι. *Frigus, oris*, kelt. *P.* mroz / zimno. *G.* ἀπίαλος, ψῦχος, κρύος, κρυμὸς. *Frigidus*, kalt / träg / faul. *Pol.* zimny / leniwy / gnuśny / nieochotny. *G.* ἄπυρος, δυσθαλπὴς, κρυερὸς, κρυμώδης, κρυμαλέος, μάλπιος, ψυχρὸς.

* *Comp: Refrigeo, Refrigeſco*, ich erkelte wieder. *Pol.* znowu ziebne / márzne / ſtydne. *Refrigero*, ich küle / erquicke. *Pol.* ochładzam / okrzeżwiam / okrzepiam. G. ἀναψύχω, ἀποψύχω, διαψύχω, περιψύχω. *Refrigerium*, ein ergetzung / erlabung. *Pol.* ochłodá / pokrzeżwienie. *G.* ψυγμὸς, ψῦξις, ἀναψυχὴ, ἀνάψυξις, κατάψυξις, περίψυξις.

Fringilla, ein Finck. P. ziebá. *G.* σπίζα.

Frigo, is, ich pregele / backe / brate. P. ſmáże / pieke. G. τηγανίζω, φρύγω. *Frixus*, gepregelt / geſchmoltzen. P. ſmáżony /

ny. G. τηγανισθὰς, τηγανιστὸς, τηγανίτης, φρυγείς.

Frio, as, ich zerreibe. P. tre/ roʒcieram. G. θραύω, λεπτύνω, λεπτοποιέω. *Friabilis*, was sich reiben lest. P. eruchy/ co sie latwie da roʒetrzec. G. εὔθλαστος, τέρην, ψαφιρές, εὔθρυπτος.

Friuolus, liederlich/ schlecht/ vnnütz. P. slekki/ podly/ prosty/ nikczemny. G. θραυστὸς, εὔθρυπτος.

Frons, tis, die stirne. P. czolo. *Metaph*: scham. P. wstyd/ sromiezliwosc. G. μετώπιον, μέτωπον. *Fronto, onis*, der eine breite stirne hat. P. ktory wielkie á przestwozne ma czolo. G. μετωπίας. ευμέτωπος. *Frontosus*, großstirnig. P. czolisty/ czolowáty.

* *Comp*: *Bifrons*, zweystirnig. P. o dwu czelech. G. ἀμφιπρόσωπος, διμέτωπος, διπρόσωπος. *Effrons*, vnuerschampt. P. niewstydlewy/ niesromiezliwy.

Frons, dis, ein zweig mit grünem laube. P. gálaś z lisciem. G. ἀκρεμὼν, τὸ τ̃ δένδρων, φύλλον, φυλλὰς, ὁ κλάδος φύλλοις κομῶν.

Frondosus, voller zweigen. *Pol*. galeʒisty. G. εὐπετάφυλλος, ἐρίφυλλος, εὐπέταλος, φυλλώδης. *Frondeo*, ich grüne. P. zieleniam sie. G. βλαστάνω, ἀποφυλλίζω, φυλλοφορέω. φύλλοις. θάλλω. *Frondesco*, ich fange an zu grünen. P. kcze/ kwitne/ pukam sie. *Frondator*, einer der die zweig abhewet. P. kzory gálezi obcina. G. κλαδευτὴρ, φυλλοκοπήσας.

* *Comp*: *Defrondo*, ich hawe oder breche die zweige mit dem laub abe. P. odcinam/ albo odlamuie gálezi albo liscie.

Frumentum, Korn/ getreid. P. zyto/ zboze. G. σῖτος, σίτηρον, τρύγη. *Frumentaceus*, das von Korn ist. P. zytny G. σιτικὸς, σιτηρὸς, σιτηρέσιος. *Frumentarius*, zum getreide gehörig. P. zytny/ ku zbozu nalezacy. G. σιταγωγός, σιτοκάπηλος, σιτοπώλης. *Frumentor, aris*, ich handele mit Getreide/ oder samle Getreide. P. handluie/ przekupuie zytem/ álbo zbieram/ zgromadzam zboze. G. σιτολογέω, σιτωνέω, ἐπισιτίζομαι.

Fruor, eris, ich genieß. *P.* vzywam/zywe. *G.* χραύω. ἀπαυράω, ἀπόναμαι, ἐπικαρπίζομαι, καρπίζω, καρπόομαι, χράομαι. *Fructus, us*, ein frucht/genieß. *P.* owoc/pozytek. *G.* γέννημα, ἐκφορία, καρπὸς, ἐκκάρπωσις, ἐπικαρπία. *Fructuosus. fructificus*, fruchtbar. *P.* pozytecżny/ vrodzayny. *G.* ἔγκαρπος, εὔκαρπος, πολύκαρπος, εὔγειος. *Frugis genit: à frux inusit:* allerley frucht. *P.* wszelákie zboze / álbo vrodzay. *Frugi, Indeclinab:* nütz / gut. *Pol.* vzyteczny / dobry. *G.* χρήσιμος, χρηστὸς, εὔχρηστος, ἀκριβῶς. *Frugalis*, messig. *Pol.* mierny / obeszly. *G.* ἀκόμψος, ἀφελὴς, ἐγκρατὴς, εὐτελὴς, σώφρων. Frugalitas, messigkeit. *P.* miernosć. *G.* ἀφέλεια, εὐστάλεια, εὐτέλεια, σωφροσύνη.

Frustro, *as*, *&* *frustror, aris*, ich betriege. *P.* omylam. *G.* ἁμαρτάνω, ἀποθύκω, διαψεύδομαι, σφάλλομαι.

Frustra, vergebens. *P.* prozno / dármo. *G.* ἄλλως, μάτην, ματαίως.

Frustum, ein stücke. *P.* Sztuká / kes. *G.* ἄγμα, ἀκολος, ἀπόκομμα. Frustatim, stückweise. *P.* w kesy/ w sztuki. *G.* κατὰ μέρη ἢ μερίδα. *Frustulentus*, voller stück. *P.* pelny sztuczek/álbo kaskow. *G.* ψωμώδης.

Frutex, eine staude. *P.* kierz/ krzak / krzaczek / plonká. *G.* ἐλεὼν, θάμνος, θαμνίσκος. *Frutetum*, ein gesteud / gestreuch. *P.* krzewiná. *G.* θαμνὼν, ὕλημα. *Fruticosus*, voll gesteud. *P.* pelny krzewiny *G.* θαμνώδης, θαμνώδης, συνηρεφής. *Fruticesco*, ich kriege viel junge schossen. *Polon.* wiele gálazek álbo soszykow wypuszczam / rozrastam sie. *G.* βλαστάνω, θαμνίζω, θάμνους φύω, ὡς θάμνος φύομαι. *Frutico, as, &* *Frutitor, aris, Idem.*

F V.

Fucus, ein Hummel. P. trad cżerw / niepozyteczna pszczolá. G. κηφὴν. *Item*, der Weisser angestrichene farbe. P. Fárbá ktora sie biale glowy fárbuia. *Metaph:* ein betrug. *Pol.* zdrádá / chytrość. G. φυκισμὸς, ἀπάτη, φῦκος, ἐπιχαφὴ, ψιμμύθιον. *Fucosus*, gefelschet. P.. fálszywy/ nieszczyry/ niepráw

nieprawy / zmyślony / zdrádliwy. G. ἀπατηλός, δολερός, φυπιώδης. Fuco, as, ich ferbe / streiche an. Polon. przyfárbuie / przypráwiam. G. γιμμυθιόω, φυκιόω, φυκίω, ἐντρίβω, ἐγχουσίζω, ὑπογράφω, φενακίζω, διαπλάττω.

Fugito, ich fliehe / meide. P. vćiekam / chronie sie / wáruie sie / chronie sie. G. δραπετεύω. Fuga, eine flucht. P. vćieczká. G. ἀπόδρασις, δράσκασις, δρασμὸς, φυγὴ, ἐξορία, φύξις. Fugo, as, ich iage / lauffe nach. P. gonie. G. διώκω, τροπόω. φυγαδεύω, ἐκκρούω. Fugax, flüchtig. P. pierzchliwy. Metaph. vnbestendig / nicht wehrhafftig. P. niestáteczny / nietrwály. G. δραπέτης, φυγάς, φυγαδικὸς, φεύκτης, φευκτικὸς. Fugitiuus, ein verlauffener. P. zbieg. G. δραπετικὸς, φυγαδίας, φυζινὸς.

* Comp: Aufugio, ich lauffe daruon. Polon. vćiekam / ide precz. G. ἀποδιδράσκω, ἀποφεύγω. Confugio, Perfugio, Refugio, ich suche zuflucht. P. vćiekam sie / vdam sie. G. καταφεύγω, προσφεύγω, συμφεύγω. Confugium, Perfugium, Refugium, eine Zuflucht / Schutz / Schirm. P. Vćieczká Szczyt / Obroná. G. καταφυγὴ, χερσφύγετον. Diffugio, ich fliehe von einander. Pol. rozbiegam sie / rozchodze sie. G. διαφεύγω, διαφυγγάνω. Effugio, ich entfliehe / vermeide. Pol wymykam sie / vchraniam sie: G. ἀλεύομαι, ἐκκλίνω, ἐκφεύγω, ἀποφεύγω. Effugium, ein außflucht / entschüldigung. P. vćieczenie / vtrunienie / wymowká. G. ἄλυξις, ἀποφυγὴ, διαφυγὴ, ἐκφυγὴ, ἐξάσπησις. Profugio, ich lauffe weg. Pol. Vćiekam precz G. ἀποφεύγω. Profugus, einer der entlauffen ist. P. zbieg. G. ἀπανάστης, μετανάστιος, μετανάστης, φύξηλις, αὐτόμολος. Subterfugio, ich wegere mich / vermeide. Polon. schrániam sie. G. ὑπεκφεύγω, ὑποφεύγω, ἀναδύομαι, ὑπεκκλίνω. Transfugio, ich lauff an ein andern ort. P. pouciekam / z iednego mieysca ná drugie vćiekam. G. αὐτομολέω, διαφεύγω. Transfuga, ein Abtrünniger / flüchtiger. P. lazeká. G. αὐτόμολος, πρόσφυξ.

Fulcio, & *Comp: Suffulcio*, ich vnterstütze. P. podpieram/podstawiam. G. ἀντιλαμβάνομαι, ἀπερείδω, ὑπερείδω, στηρίζω, ἀπερείδομαι. *Fulcimen*. *Fulcimentum*, *Fulcrum*, eine stütze. P. podporá. G. ἔρισμα, στήριγξ, στήριγμα, ὑποστήριγμα, ἕχμα.

Fulgeo, ich leuchte / scheine. P. łßcze się / świecę się/ łyskam się. G. αὐγάζω, ἀπαυγάζω, διαυγάζω, λάμπω, σελαγίζω. *Fulgor*, ein glantz. P. Jásność. G. αὐγή, λαμψις, τηλαύγημα. *Fulgidus*, liecht / hell. P. Jásny / świecony. *Fulgur*, *fulgetrum*, der blitz / das wetterleuchten. P. łyskánie / łyskáwicá. G. ἀστραπή, ἀστεροπή, στεροπή. *Fulgurat*, es blitzet. P. łyska się. *Fulguro*, ich blitze. P. łyskam się. G. ἀστράπτω, ἀποστράπτω, στράπτω.

* *Comp: Affulgeo*, ich leuchte herzu/ ich erzeyge mich. P. przyświecam / okazuię się. G. ἐπιλάμπω, ἐλλαμπρύνομαι. *Effulgeo*, ich schein herfür. P. wyiaśniam się. G. ἀπολάμπω, ἐκλάμπω, διαλάμπω. *Refulgeo*, ich scheine oder leuchte wieder. P. wyia-

śniam

śniam się z nowu. G. ἀναλάμπω, ἀπολάμπω, ἐκφαίνομαι, ἀποστίλβω.

Fulica, *æ*, ein Wasserhun. P. Łyská. αἴθυια, ἐρωδιός.

Fuligo, *inis*, Ruß/ Kinrauch. P. Sadzá. G. αἰθάλη, αἴθαλος, ἀσβέλη, λιγνύς, ψόλος. *Fuliginosus*, Rußig/reucherig. P. czárny / okopciały. G. αἰθαλώδης, αἰθαλόεις, ἀλαβώδης, ἀσβολόεις, λιγνυώδης.

Fullo, *onis*, ein Bleicher/walcker / der die kleider seubert. Pol. wálkarz / blecharz/ co száty wychedoży. G. γναφεὺς, σιβύς, στιβεύς. *Fullonia*, die Walckerkunst / oder ein Walckmühl. P. wálkárska náuká / álbo wálkownia. G. γναφεῖον, κναφευτική.

Fulmen, der Donnerkeil. P. piorun/ Grom. G. ἐλικίας, διὸς μάστιξ, ἀγήλατος, σκηπτός, πρηστήρ. *Fulminat*, es schlecht. P. Trzáska / Piorun biie. *Fulmino*, ich schlage mit dem stral. P. Gromem / álbo piorunem biię. G. κεραυνόω, σκήπτω.

Fulvus,

Fuluus, Goltgelbe / dunckelrot / leberfarb. P. goracozolty / ciemnoczerwony / cisáwy. G. ἔγκιῤῥος, κιῤῥὸς, ἐπίξανθος, ὑπόξανθος, χαροπός.

Fumus, Rauch. Pol Dym. G. καπνὸς, ἄχνη, πυρὸς, ἀναθυμίασις. *Fumosus, fumidus*, rauchig / bereuchert. P. dymny / okopciały. G. καπνιος, καπνίας, καπνώδης. *Fumo, as*, ich rauche. Pol. kopce. G. καπνὸν, ἀναδίδωμι, ἢ ἀνίημι. *Fumigo, as*, ich reuchere. P. poddymiam / przykopciam / wedze. G. καπνιάω, καπνίζομαι, καπνίζω, τύφομαι.
* Comp. *Infumo, as*, ich reuchere. P. okopciam / wedze. G. καπνίζω. *Infumibulū*, ein schurstein / rauchloch. Pol. Komin / dymnica.

Funda, ein Schleuder. Polon. procá. *Item*, ein wurffgarn. P. Slepna siec. G. πάλτος, πετροβόλον, ῥεμβών, σφενδόνη, λιθοβόλον, μηχάνημα.

Fundo, as, ich gründe / festige. P. funduie / gruntuie / základam. G. θεμελιόω, καταπροβάλλω. *Fundamentum*, ein Grundfest. P. Grunt / Fundament. G. βάθρον, ὑπόβαθρον, ὑπόστημα, ἑδραίωμα, βάσις, θεμέλιον, ὑπόθεμα, ὑπόθεσις.

Fundo, is, ich giesse. P. leie. G. ἀποχέω, λείβω, χέω, ἐγχέω, ἐκχέω, ἐπιχέω, καταχέω. *Fusor*, ein Giesser. Pol. ktory co leie / konwisar. *Fusilis*, was gegossen ist / oder was sich giessen lest. Pol. lany / álbo co sie da lać. G. ῥυτὸς, χυτὸς, χωνευτὸς.
* Comp. *Affundo*, ich giesse zu. Polon. przylewam. *Confundo*, ich giesse zusammen / vermische / verwirre / mache zuschanden. P. zlewam / zmieszam / záwiklam / zásromam / pohańbiam. G. αἰσχύνω, ἀναθολόω, ἐπιταράττω, καταχέυω, κυκάω, περιέχω. *Confusio*, eine vermischung / schand. P. zámieszánie / sromotá / háńbá. G. αἰσχύνη, διατροπὴ, ἐντροπὴ, κυκεία, κύκημα, πολυμιγία. *Circumfundo*, ich vmbgiesse. P. oblewam. G. ἐκχύω, περιχέω, περιχύω, περίχυμι, περικλύζω. *Diffundo*, ich giesse hin vnd wieder / ich breite auß. P. rozlewam / rozszerzam. G. διαχέω, ἀλεαίνω, κατανίζω, διασκεδαννύω. *Effundo*,

Effundo, ich giesse auß/ verschütte. P. wylewam. G. ἐκβλύζω, ἐκχέω, προΐεμαι. ἐκχύνω. *Infundo*, ich giesse ein / schencke ein. Pol. wlewam / nálewam. G. ἀποβρέχω, ἐγχέω, ἐγχύω, ἐγχυματίζω, εἰσχέω. *Infundibulum*, ein Trichter. P. Liey. G. ῥινοχόος, χώνη. *Offundo*, ich begiesse / verdunckele. P. oblewam/ záćiemiam / záślepiam. G. ἐπιχέω, καταχέω. *Perfundo*, ich durchgiesse/ beschütte. Pol. oblewam. G. διαχέω, καταχέω. *Profundo*, ich giesse auß. Pol. wylewam. G. προχέω, καταχέω. *Profusus*, vberflüssig P. obfity/ zbytnj. *Suffundo*, ich giesse vnter/ begiesse. P. podlewam / przylewam. G. ὑποχέω. *Transfundo*, ich giesse auß einem geschir ins ander. P. przelewam/z iednego stárku w drugi. G. μεταχέω, μεταγγίζω.

Fundum, der boden in einem holen ding. P. Dno / grunt. G. βένθος, ὁ βυθὸς, πυθμήν. *Funditus*, auß dem grundt. P. z gruntu / do szczatku. G. ἄρδην, κατάκρας, ἐκθεμελίων.

* *Comp*: *Profundus*, tieff. Pol. gleboki. G. ἄβυσσος, βαθύς. *Profunditas*, die tieffe. P. glebokość. G. βάθος, βαθύτης. *Refundus*, seicht. Pol. miálki. *Refunditas*, die seichte. P. miálkość.

Fundus, *i*, ein gelegener grunt/ Felt / Gut. P. máietność/ Imienie. G. ἀγρὸς, χωρίον.

Fungor, *eris*, ich verwalte. P. spráwuie. G. τελέω, ἀποτελέω, ἐπιτελέω, ἐνεργέω, λειτουργέω. *Functio*, ein Ampt. P. Vrzad/ służbá. G. ἐνέργεια, τελείωσις, ἐπιτελείωσις, λειτουργία, διακονία.

Defungor, ich verrichte mein Ampt biß zum end / oder sage mein dienst auff. P. Dokonam Vrzad moy / álbo wypowiedam służbe. *Item*, ich sterbe. P. vmieram. G. ἀπαλλάττομαι, ἀφοσιόομαι, ἐξαλλάττομαι. *Defunctus*, tod / gestorben. P. vmárły / nieboszczyk. G. ὁ ἀπελθὼν, μετηλλαχὼς, ἀναπαυόμενος τοῦ βίου. *Perfungor*, *Idem*. *Perfunctorius*, *adiect*: & *Perfunctorie*, was man nicht fleissig thut/ sondern geschwind/ damit man bald dauon komme/ oben hin / lieder-

derlich. Pol. co kto nie pilnie czyni / ále precko / żeby tym rychley pozbył / ledá iáko / nie-czemnie / nierzadnie. G. ἀφωσιωμένως.

Fungus, i, ein Schwam. P. Bedlek. *Metaph:* doll / vnuerstän-dig. Pol. niedowćipny / nierozumny. G. ἀμανίτης, βωλίτης, μύκης. *Fungus suillus*, ein Reitzken. Pol. Rydz. *Fungus lacteus*, ein Pfifferling. P. Chrząßcz. *Fungus betulaceus*, ein fliegenschwam P. Muchoſwadek. *Fungosus*, löcherig / oder hol wie ein schwam P. Rzadki / dziurawy / iáko-by gebká. G. μυκοειδής, ὁ μήκησιν ἐοικὼς ἀραιός.

Funis, ein Seil / Strick / Schnur. P. powroz / ßnurá. G. ἅμμα, κάλως, μήρινθος, λίνος, σχοῖνος, σπάρτη, σπάρτον. *Funarius*, *alias Restio*, ein Seiler / ein Reiffschleger. P. powroźnik. G. σχοινοπλόκος.

Funus, *eris*, ein Leich. Polon. Trup / ćiáło / vmárły / pogrzeb. G. ἐκκομιδή, ἐκφορά, τάφος, ἐνάγισμα, κηδεία. *Funereus*, & *Funebris*, was zur Leich gehöret. P. pogrzebny / żáłobny. G. κήδιος, ἐντάφιος, ἐπιθανάτιος, νεκύσιος. *Funestus*, tödtlich / kleglich / jemmerlich. P. śmiertelny / żáłobny / mizerny / ſmutny. G. θανάσιμος, θανατηφόρος. *Funesto*, ich beflecke / verunreinige. P. zárážam. zápowietrzam. G. μιαίνω.

Fur, ein dieb. P. złodziey. G. κλώψ, κλέπτης, κλεπεύς. *Furax*, diebisch. P. złodzieyſki. G. κλεπτικός, ἐπίκλοπος. *Furacitas*, dieberey. P. kradziestwo. G. τὸ κλεπτικὸν, κλεπτοσύνη. *Furor*, *aris*, & *Suffuror*, ich stele. Pol. krádnę / przykradam. G. ἐκλωπίζω, κλέπτω, ἐκκλέπτω. κλεπεύω. *Furtum*, ein diebstal / Ehebruch. Pol. Złodzieystwo / Cudzołoſtwo. G. κλεπτοσύνη, κλέμμα, κλοπή. κλωπεία, φῶρον, λωποδυσία. *Furtiuus*, gestolen / heimlich. P. kradziony / ćichy / táiemny. G. κλοπιμαῖος, κλόπιμος. *Furtim*, heimlicher weise. P. po ćichu / po táiemnie. G. λάθρα, λαθραίως, κρυφίως.

Furca, ein Furcke / Gabel P. Rozſochá / Widły. G. ὑποςάτης, ςήριγμα. *Furcifer*, ein böser Mensch / Galgenvogel. Pol.

Niecnotá / obies / wisielec / ßubienicá / ßubienicznik. G. σαυροκόμιςος, διχρανοφοςος, ὁ διδυμεν ξύλον αἰρόμενος.

Furfur, kleyen. P. otreby. G. πίτυρον, μαγδαλιά. *Furfureus*, von kleyen gemacht. *Pol.* otrebny. G. πιτυρίας. *Furfurosus*, voller kleyen. P. pełny otrab. G. πιτυρώδης.

Furo, *is*, ich wüte / tobe. *Pol.* ßáleie / wściekam się. G. ἐμμανὴς εἰμι, μαίνομαι, ἀποδαιμονίζω, μυωπίζομαι. *Furor*, *oris*, vnsinnigkeit. *P.* ßaleństwo / wściekliwość. G. θυμὸς, μανία, λυσία, μελαγχολία, φοῖτος. *Furiosus*, vnsinnig / rasend. *Polon.* ßalony / wściekły / wściekliwy. G. ἔκφρων, ἐμμανής, μανικὸς, μανιώδης. *Furibundus*, gleich als wütende. P. iákoby ßalony. G. φρενομωρος, μαινόμενος, φρενόληπτος. *Furiæ*, *arum*, Teuffels breute. P. Jedze. G. εὐμενίδες, ποτνιάδες, σεμναὶ θεαί.

Furnus, ein Backofen. *Pol.* chlebowy piec. G. φοῦρνος, ἰπνός, πνιγεύς. *Furnaria*, das becker handwerck. *P.* piekárstwo. G. ἀρτοποιΐα.

Comp:

* *Comp. Infurnibulum*, ein brotschüssel / beckerschauffel. *Polon.* łopátá chlebowa / álbo piekárska. *Præfurnium*, das Ofen loch. *P.* Czeluście. G. προπνίγειον, προπνίγειον.

Furvus, dunckelschwartz. *Pol.* ciemnoczarny / ciemny / czarny / okopciáły. G. μέλας, ἀμαυρὸς, σκοτεινός.

Fuscina, ein Fischergabel mit drey zancken. *P.* widły rybitwskie / o trzech zebiech. G. τριόδους τρίαινα, τριόνυχον δόρυ.

Fuscus, Braunschwartz. *Pol.* Ciemnogniády / śmiády. G. αἰθοψ, φαιὸς, κελαινοφαὴς, ὄρφνινος.

Fusus, *i*, ein Spindel. *Pol.* wrzeciono. G. ἄτρακτος.

Fustis, *is*, ein steck. *P.* pálicá. láská / kij. G. βάκτρον, ῥόπαλον, ξύλον. *Fustio*, *as*, ich schlahe mit stecken. *Pol.* daie komu kijem / wzbieram kogo.

Futio, *is*, & *Compos: Effutio*, ich schwetze / plappere. P. wypowiedam / wyßwiegacam / klekoce. *G.* ἐκχέω. *Futilis*, ein Wescher / Plapperer. *P.* ßwiegot / klekot / wielomowny / nie-

nieczemny. G. διάῤῥυτος, εἰκαῖος, ματψιλάκτης, φλυαρός. *Futilitas*, schwetzhafftigkeit. *P.* wielmowność / niestáteczność. G. φλυαρία, ματαιότης.

Futo, as, Verbum obsoletum. G. ἐλέγχω.

* Comp: *Confuto, & Refuto.* ich schelte / verwerffe / wiederlege. *P.* gánie / odrzucam / odpor dawam / zbijam / przegadam. G. ἀνασκευάζω, ἀπελέγχω, ἐξελέγχω, διαλύω. *Confutatio, Refutatio*, ein wiederlegung. P. odpor / przegadánie / przedisputowánie. G. ἀνασκευή, ἔλεγχος.

INCIPIENTIA à G.

G A.

G*Abata*, ein Schüssel. *Pol.* Misá / Krzynow. G. μαζονόμιον.

Galbula, *vide galgulus*, G. ἰκτερός.

Galea, ein Helm. *P.* helm / przylbicá. G. κόρυς, κράνος, στεφάνη, τρυφάλεια. *Galeatus*, der ein Helm auff hat. P. ktory przylbice nosi. G. ὁ κράνος, ἐνδεδυμένος, κορυστής.

Galerita, ein Heubellerch P. Dziurladká. G. κορυδαλός, κόρυδος, κόρος.

Galerus, ein Hut / Paret. P. Czapká / Bieret. *Item*, angemachet Haar. *P.* przyprawione włosy / przyprawki. G. καμελαύχιον, καυσία, πέτασος, πίλημα.

Galgulus, ein Goldammer. P. Trznadl. ἰκτερός, κελεός.

Gallia, Franckreich. *Polon.* Fráncia / Fráncuska ziemiá. *Gallicus*, Frantzösisch. P. Fráncuski. *Gallicus morbus*, die Frantzosen. P. Fráncá. *Gallus*, ein Frantzos. P. Fráncuz.

Gallus, i, ein Han. *Pol.* Kur. G. ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυών. *Gallina*, eine Henn. P. Kokosz. G. ἀλεκτορίς, ἀλεκτρύαινα, ὄρνις, ὀρταλίς. *Gallinaceus*, was von Hünern ist. P. kurowy / kokoszy. G. ἀλεκτόρειος, ὀρνίθειος.

Gallinarium, ein hünerhauß. P. kurnik. G. ὀρνιθών, ὀρνιθοβοσκεῖον. *Gallicinium*, das Hanen kreen. *P.* pienie kur. G. ἀλεκτρυοφωνία, ἀλεκτρυόνος ᾠδή, κλαγγὴ ἀλεκτρυόνων.

Ganeum, ein hurenhauß. P. zámtus / kurewski dom. G. πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον. *Ganeo, onis*, ein Hurenjeger. P. Kurwiarz. G. ἄσωτος, γαστρίμαργος.

Gangrena, Faul oder Wildfleisch. P. zgnile / odretwiále / dzikie mieso. G. γάγγραινα.

Gannio, ich schrey wie ein Fuchs. P. ßczekam iáko lißká. G. κνυζάομαι, περιλαλέω.

* *Comp*: *Oggannio*, ich belle wieder. P. odmrukam / odmárkotam / odßczekawam. G. ἐπικνυζάομαι, περιλαλέω.

Gargarizo, ich gurgele. *Pol.* glegotam / charcham. G. γαργαρίζω. *Gargarismus*, das gurgeln / oder gurgelwasser. P. glegotánie / álbo wodká do wymywánia vst. G. γαργαρισμός.

Garrio, is, ich schwetze / plaudere. P. ßwiegocę / láde co mowie / ßczebiecę. G. γλωττοστροφέω, λυάζω, κωτίλλω, κενολογέω.

Garrulus, ein Schwetzer. *Polon.* Szczebiotká. *Item*, ein heher. P. Soyá / Soyká. G. ἀδόλεσχος, ἀδολέσχης. *Garrulitas*, schwetzhafftigkeit. *P.* ßczebietliwość / wielmowność. G. ἀδολεσχία, λαλιά, πολυφωνία, πολυλογία.

Garum, Fischsuppen / Lacken. *Pol.* Rybna polewká / sálßa / rosol. G. τὸ γάρον, ὁ γάρος.

Gaudeo, ich frewe mich. *Pol.* wesele się / ráduie się. G. ἀγαθύνομαι, ἀλύω. *Gaudium*, freude / wonne. P. wesele / rádość. G. χαρμοσύνη, χαρά.

Gauia, æ, ein Kibitz. P. Czáyká.

Gausapa, & *gausape*, ein koz. P. koc / guniá. G. ἀμφίμαλλον, ἀμφίταπον.

Gaza, ein schatz. *Pol.* skarb. *Gazophilacium*, ein Schatzkammer. P. skárbnicá.

G E.

Gehenna, ein Racker kule nicht weit von der Stadt Hierusalem. *Pol.* Mieysce niektore przed Miástem Hierusálem kędy ściertwy y wßelákie nieczystości wywożono. *Metaph*: der

der ort der verdampten / Hellische pein oder Fewer. P. miejsce potepionych / męka pieklelna / ogień piekielny. G. γέεννα.

Gelu, Kelt / Frost. P. mroz / zimno. G. κρύος, κρυμὸς, κρυμνὸς. πάγος, κρύσταλλος. Gelidus, kalt. P. zimny / mrozny. G. κρυμώδης, κρυερὸς, παγετώδης. Gelo, gelasco, Congelo, Congelasco, ich gefriere. P. marznę / zamarzam. G. πηγνύω, πήγνυμι, πήγνυμαι, κρυσταίνομαι, κρυσταλλόομαι.

Gemini, orum, Zwilling. P. Bliźnięta / Bliźnkowie. G. δίδυμοι. Geminus, a, um, zwifach / duppelt. Pol. dwoiaki / dwoisty. G. δίδυμος, διπλόος. Gemino, as, Congemino, ich duppele. P. dwoiako álbo soswito czynię. G. διπλασιάζω, διπλόω, ἀναδιπλόω.

Gemma, ein knopff an einem Baum oder Weinstock. P. pączek ná drzewie álbo ná winney máciCy. G. ὀφθαλμὸς. Item, ein Perlen. P. perlá. G. λίθος. Gemmatus, mit Perlen besetzt. P. Perlámi osádzony. G. διάλιθος, λιθοειδής.

Gemo, is, ich seufftze. Polon. wzdycham. G. μυχθίζω, ἐπιστένω, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, στενάζω. Gemitus, us, das seufftzen. Pol. wzdychánie. G. ὀλοφυρμὸς, οἰμωγὴ, στέναγμα, στεναγμὸς.

Gena, ein Wangen. P. policzek / álbo Jagodá. G. γένυς, γένις.

Gener, ein Eydam / Tochterman. P. zięć. G. γαμβρὸς. Progener, ein kinds tochterman. P. Mąż Wnuczki moiey. G. ἐγγόνης ἀνὴρ.

Genero, ich zeuge / gebiere. P. płodzę / rodzę. G. γεννάω, φιτύω. Generatio, ein Geberung / Geschlecht. P. Rodzenie / Ród / Rodzay / Pokolenie. G. γεννητὴ, γέννησις, γενετή. Genus, eris, ein Geschlecht / herkommen. P. Rodzay / Pokolenie / Dom / Rodziná. Item, ein gattung. P. Rodzay. G. αἷμα, γενεὰ, γέννημα, γένεθλον.

* Hinc Composita, Omnigenus, Allerley. P. wszeláki. Multigenus, vielerley. Pol. Rozmaity. G. πολυγενής, παντοῖος. Alienigena,

gena, ein Frembdling. P. obcy/ cudzy/ cudzoziemiec. *Indigena*, ein Einlendischer / Hiehlscher. P. Rodowic / Náßyniec. G. αὐθιγενὴς, αὐθίχθων, ἐγχώριος, ἐπιγενής, ἰθαγενὴς.

Generosus, Edel / Wolgeboren. P. Szláchetny / Vrodzony / Vrodziwy. G. γεννάδας. γενναῖος, εὐγενειος, εὐγενὴς. Generositas, Edle art. P. Szláchectwo / cnotá. G. γεννα ότης, ευγένεια, τὸ γενναῖον. *Generalis*, gemein. P. pospolity / powßechny / glowny. G. γενικὸς, καθολικὸς.

* *Comp:* Degenero, ich schlage auß der art. P. odradzam sie. G. ἐκτρέπομαι, μεταβάλλω, ἐξαλλάττω. Degener, vnartig. P. odrodek/wyrodek. G. ἀγενὴς, δυσγενής, δουλοτρεπὴς, ἀνδραποδώδης. *Ingenero*, ich gebere an. P. wradzam / przyradzam sie. G. ἐπιγεννάω, ἐντίκτω. *Progenero*, ich zeuge / vermehre das Geschlecht. P. Rodze/ przymnażam Rodzaiu. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein Geschlecht. P. rodzay / pokolenie. G. γένος, γέννη-

γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον. *Regenero*, ich gebere wieder. *Pol.* odradzam / znowu rodze. G. ἀναγεννάω. *Regeneratio*, wiedergeburt. P. odrodzenie / odnowienie. G. ἀναγέννησις, παλιγγενεσία.

Genius, der Gott der geburt/ oder ein Engel / Geist. P. Bog rodzeniá / Duch / álbo Aniol. G. δαίμων. Genialis, zu der natur gehörig. P. przyrodzony / przyrodzeniu nalezacy. G. γαμήλιος, γενικὸς, γενέθλιος, τρυφερὸς.

Gens, ein Volck / geschlecht. P. Lud / Rodzay / pokolenie. G. γενεὰ, ἔθνος, φῦλον. *Gentilis*, was eines Geschlechts / oder Volcks ist. P. Jednego rodzáiu albo pokolenia. G. γεννητὴς, δημότης, ἐθνιστὴς, ἔμφυλος, σύμφυλος. Gentes, *in plurali*, & *gentiles*, die Heyden. P. pogáni. *Gentilitius*, das zu einem Geschlecht gehöret. P. Rodzáiowi niektoremu nalezacy. G. γενικος, ὁμόγνιος, δημοτικὸς, φυλετικὸς.

Gentiana, Enzian. P. goryczká.

Genu,

Genu, ein knie. P. koláno. G. γόνυ. *Geniculum*, der knot an einem halm. *Pol.* kolanko / czlonek / guzik / Sączek we zdzble. *G.* ἄρθρον γόνυ, μικρὸν καὶ λεπτὸν, γόνυ. *Geniculor*, *aris*, ich beige die knie / neige mich. *Pol.* klániam sie/bije czolem. P. γονατίζω, γονάζομαι, ὀκλάζω, γονυπετέω.

Genuinus, natürlich / eygen/ angeboren. *Pol.* przyrodzony / wlasny/przyrodny. *G.* γνήσιος.

Germania, Teutschland. *Pol.* Niemiecká ziemiá. *Germanus*, ein Teutscher. *Pol.* Niemiec. *Item*, natürlich / leiblich. P. rodzony. *G.* γνήσιος, ἀδελφός. ὁμοπάτωρ, ὁμογενής.

Germen, *inis*, ein zweig. *Pol.* gáláſká/ roszczká/ latorosłká. *G.* ἀκρέμων, ἀκρήμων, βλάστημα. *Germino*, ich grüne / sprosse herfür. P. wschodze / puszczą sie. *G.* βλαστάνω, βλαστέω, ἀναβλαστάνω, ἐκφύω.

* *Congermino*, ich wichse zusammen. P. przyrastam / zrastam sie. *Progermino*, ich wachse herfür. *Pol.* wyrastam. G. προβλαστάνω.

Gero,

Gero, ich trage / verwalte. P. niose/spráwuie vrzad. G. βαστάζω, διαχειρίζω, φέρω. *Gerulus*, ein Treger. P. Nosiciel/ Dragarz. G. βαστάζων, φορεὺς, φορτηγός. *Gerula*, ein Bäre. *Polon.* Nosidlo. *Gesto*, *as*, ich trage stets. P. vstáwicznie nosze. G. κομίζω, φέρω. *Gesta*, *orum*, *seu res gestae*, Geschichten / Manliche thaten. P. Dzieie / Rycerskie spráwy. G. αἱ πράξεις, τὰ πεπραγμένα, τὰ ἔργα. *Gestus*, *us*, geberde. P. obyczay/ postáwá. G. νεῦμα, σχῆμα.

* *Hinc Gesticulor*, *aris*, ich habe/treibe selzame geberden. *Pol.* pochutnawam / poruchawã/ igráie / kunsztuie. G. πιτυλίζω, χειρονομέω, σχηματοποιέω. *Gesticulator*, ein Gauckler. P. kuglarz. G. χειρονόμος, σχηματοποιός. *Gestio*, *is*, ich frewe mich. P. wesele sie / żądam / radbym. G. ὀργάω, ἐπιθυμητικῶς, ἔχω.

* *Comp: Aggero*, ich trage zu. P. przynosze / zgromadzam. G. περισσάττω, χόω, σωρεύω. *Congero*, ich trage zusammen. *Pol.* zgro-

ma-

madzam / noße ná gromádę. G. συναθροίζω, συνερανίζω, συμφορέω. *Congeries*, ein hauffe. P. gromádá / kupá. G. συναθροισμός, συνάθροισις. *Digero*, ich bringe / zersetze in ein ordnung. P. porzadnie co rozstáwiam. *Item*, ich däwe. P. Trawie. G. διασκομέω, διαφορέω, κατακοσμέω. *Digestio*, die däwung. P. Trawie. P. ἀνάδοσις, διακόσμησις. *Egero*, ich trage auß / ich thu meine notturfft. G. wynoße / czynie sobie wczás / wyproźniam sie. G. ἐκφέρω, ἐκκομίζω. *Egestio*, außwerffung / reinigung. P. wyproźnienie / wyciśnienie. G. ἐκκόμισις, ἐκφορὰ, ἐκφόρησις. *Ingero*, ich stosse hinein / bringe ein / ich esse. P. wnoße / wciskam / iem. G. ἐπεισφέρω, ἐπεμβάλλω, ἐμφορέω, ἐνίημι. *Regero*, ich bringe wieder. *Pol.* wracam. *Item*, ich kotze / spey *Pol.* bluie / wracam. G. ἀναφέρω, ἀνακομίζω, ἀναβάλλω. *Suggero*, ich reiche dar / gebe ein / helffe gedencken. P. dodawam / nátchnę / przypominam / przywodzę ná pámięć. G. ὑποβάλλω, ἐκπορίζω, χορηγέω, ὑποποιέω. *Suggestus*, & *Suggestum*, ein Cantzel / Predigstul. P. kázálnicá. G. βῆμα, ἀκροατήριον.

Gerræ, *arum*, geflochtene körbe / hurden / schantzkörbe. P. plecione koße / ßánce. *Item*, vnnütze geschwetze. *Pol.* mátáctwo / mátánina. G. γέῤῥα, τὰ λῆροι. *Gero*, *onis*, ein wescher / plapperer. P. ßwiegot / mátácz. G. ληρέων, ληρώδης, φλύαρος, ἀδόλεσχος.

* *Comp: Congerrones*, schwetzgesellen. P. Towárzyße.

Gesto, G. αἴρομαι, βαστάζω, κομίζω. φέρω. *Gestio*, G. βούλομαι, ἐπαίρομαι. &c. *vide Gero*.

G I.

Gibbus, *i*, *Gibber*, *eris*, ein Hocker / Puckel. P. Garb / guz. G. κύρτωμα, ὕβωσις. *Gibbosus*, Pucklicht. P. Gárbáty. G. ἐπίκυρτος.

Gigas, *antis*, ein Ryß / heun. P. Stoliman / Stwolin / Obrzym. G. γίγας.

Gigno, ich zeuge / gebier. P. Rodzę. G. γεννάω, θρώσκω, φιτύω.

τέυω, φύω, τίκτω. *Genitor*, ein Vater. P. Rodźiciel / Ociec. G. γενέτωρ, γεννητης, γονεὺς, τοκεὺς, ὁ γεννήσας. *Genitrix*, eine Mutter. P. Rodźicielká/Mátká. G. γεννήτειρα, γεννήτρια, τοκὰς, ἡ γεννήσασα. *Genitalis*, was zum geberen gehöret. P. ku rodzeniu należący. G. γεννητικὸς, γενέθλιος.

* Comp: *Ingigno*, ich gebere ein P. przyradzam sie. G. ἐπιγεννάω. ἐμφύω. *Ingenium*, ein art/ oder verstand. P. przyrodzenie/ álbo rozum/dowćip. G. τὸ ἀγχίνουν, ἡ ἀγχίνοια, γνώμη, διάνοια. *Ingeniosus*, verstendig / sinreich/ P. Rozumny/ dowćipny/mądry. G. ἀγχίνοος, δαίδαλος, δαιδάλεος, εὔστοχος, πολυδαίδαλος, ἐπίβολος. *Ingenuus*, frey geboren / auffrichtig / ehrlich. Pol. świebodny / státeczny / poczćiwy. G. γνήσιος, ἐλεύθερος, ἐλευθέριος. *Ingenuitas*, angeborne freyheit / freymütigkeit. Pol. świebodá/poczćiwość. G. γενναιότης, εὐγένεια. *Progigno*, ich gebiere / bringe herfür. P. rodze. G. προγεννάω, γεννάω. *Progenies*, ein geschlecht / Kinder. P. Narod/ rod/ plod/ dźieći/ potomstwo. G. γένος, γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον, τὸ τικτόμενον.

Giluus, faal / wachsgelbe. P. śniády / płowy / spłowiáły. G. κιῤῥός, βαλιός.

Gingiua, zaanfleisch. P. dźiasłá. G. οὖλον, ἔνουλον.

Gingrio, ich schnadere wie ein Gans. P. gegam. G. γιγγράω, γιγγραίνω.

Girgillus, ein haspel. P. wijádło/ motowidło.

G L.

Glaber, glat / kal. P. śliski. gládki / goły. G. ἄθριξ, ψιλλὸς, φαλακρὸς, ψιλὸς.

Glacies, Eiß. *Pol.* Lod. G. κρυμὸς, κρύσταλλος, πάγος, παγετὸς. *Glacialis*, Eysig. P, Lodowy / zimny. G. παγετώδης, κρυμώδης.

Gladius, ein Schwerd. *Pol.* Miecz. G. ῥομφαία, μάχαιρα, *Gladiator*, ein Fechter. P. Szermierz. G. μονομάχος. *Gladiatorius*, was zum schwerdfechten gehöret. P. szermierski. G. μονομαχικὸς. *Gladior*, *aris*, Digladior,

dior, ich streitte/ fechte. P. waleze / bije sie / ide zá lep / szermuie. Item, ich zancke. Polon. swárze sie. G. διαξιφίζομαι, διαμάχομαι.

Glans, ein Eichel. P. Zoladz. Item, ein Kugel / Büchsenstein. P. Kulá. G. βάλανος, ἡ. Glandula, Schweindrüsen / Finnen. P. Wegry / zelzy. G. ἀδένες, παρίσθμια. Glandulosus, geschwollen/ voller drüsen. P. opuchly / nádety / wegrowáty. G. ἀδενώδης.

Glarea, kiß / gruß / grobkörnig sand. Polon. drzastwo/ dziarstwo / gruby á kámienisty piasek. G. λάλλη, τρίχαλος, κόχλαξ, ἡ ψάμμος. Glareosus, kiesig. Pol. drzastwisty / piaszczysty / kámienisty. G. ψαμμώδης.

Glaucus, graw / eisenfarb / katzeneugig. P. siwy / bláwy / blaski / modráwy. G. γλαύκος. Glaucoma, ein gebrechen des Auges / der Stern. P. gdy oko bialkiem zaydzie. G. γλαύκωμα.

Gleba, ein Erdkloß. P. Skibá / Brelá / Grudá G. βῶλος, ἡ, βῶλαξ. Glebosus, voller Erdknollen. P. Brelisty/ gruzisty. G. βωλώδης, βελοειδής.

Glis, gliris, ein Murmelthier oder Ratze. P. popielicá álbo szczurek. G. ἐλειός.

Glisco, ich wachse / neme zu. P. roste / mnoze sie. G. αὐξάνομαι, ἐπιδίδωμι, ἐπιτείνομαι, εὐημερέω.

Globus, eine Kugel. P. Kulá / Galká. G. σύστρεμμα, σφαῖρα, σφαίρωμα. Globosus, rund. Polon. okragly. G. σφαιροειδής, σφαιρικός. Globo, as, G. σφαιρόω, σφαιροειδές, ποιῶ. & Conglobo, ich rolle zusammen/ mache rund. Pol. zwijam/zgromadzam. G. κατειλέω, σφαιρόω.

Glocio, & Glocito, ich gatze/ gluggere / wie ein henn. P. gdacze. G. κλώζω, καγκάζω.

Glomus, i, ein klewel faden. P. klab / klebek nici. G. ἀγαθίς. Glomero, & Comp: Agglomero, Conglomero, ich winde auff ein klewel/ ich hauffe zusammen Pol. zwijam ná klebek/ zgromadzam. G. εἰλέω, στρομβόω, συστρέφω.

Gloria, Lob / Ehr / Preiß. P. Cześć / Chwała / Sława. G. δόξα, κλέος, εὐδοξία, εὔκλεια, εὖχος, κῦδος. *Gloriosus*, herrlich / rühmlich. P. zacny / sławny / chwalebny. *item*, ruhmretig. P. buczny / butny / chełpliwy. G. ἔνδοξος, εὐκλεής, εὐδόκιμος, κυδάλιμος. *Inglorius*, vnachtbar. P. niesławny / niezacny. G. ἄδοξος, ἀκλεής. *Glorior*, *aris*, ich rühme mich. P. chełpię się / bucę się / chlubię się. G. ἀγαλλιῶμαι, ἀγάλλομαι, αὐχέω, ἐγκαυχάω, κυδιόω. *Gloriabundus*, ruhmsüchtig. P. Butny / pyszny. G. καυχηματίας, μεγάλαυχος. *Gloriatio*, rühmung / ruhm. P. chluba / butá / pychá. G. αὐχὴ, αὔχημα, καύχημα.

Glos, des Mannes Schwester / Geschwey / Schwegerin. P. Mężowá siostrá / żełw / żełwicá. G. ἡ ἀνδρὸς ἀδελφὴ, γάλος, ἡ ἀνδράδελφος.

Glubo, *is*, G. ἀπολέπω, ἀποδέρω, λεπίζω. & *Deglubo*, ich schele / schinde / streiffe. P. obłupiam / odzieram. G. ἀπολεπίζω.

Gluma, ein Kornhülse. P. plewá. G. ἔλυτρον, ἄχυρον.

Gluten, & *glutinum*, Leim. P. Klij. G. κόλλα, ξυλόκολλα. *Glutinosus*, Leimig. P. klijowáty. G. κολλώδης, κολλητικός. *Glutino*, ich leime. P. sklijam / spaiam / lutuie. G. κολλάω. *Glutinator*, ein Buchbinder / der papier pappet. P. Introligator / co ksiegi / álbo papir w wiąże. G. κολλητὴς, κολλιτικὸς.

* *Comp*: *Agglutino*, G. κολλάω, προσάπτω, προσκολλάω *Conglutino*, ich leime zusammen. P. przyklijam / sádzam / spaiam wespołek. G. ἁρμόζω, πηγνύω, συναρμόζω, συγκολλάω. *Deglutino*, *Reglutino*, ich reisse ab / löse auff. Pol. rozlutuię / rozbieram.

Glutio, *is*, & *Deglutio*, ich verschlinge. *Pol.* połykam. G. γλύζω, καταπίνω, λιχνεύω. *Gluto*, *onis*, ein freßhals. P. żarłok. G. λίχνος, λαίμαργος, λαιμαργέων.

G N.

Gnarus, wissend / erfahren. P. wiádomy / świádomy / biegły. G. εἰδήμων, ἐπιστήμων, ἔμπειρος, εἰδώς.

* Comp: *Ignarus*, vnwissend/ vnerfahren. *P.* niewiádomy/ nieumiętny/ nieuk/ prostak/ biernat. G. ἀγνὼς, ἀνεπιστήμων. ἀμαθὴς.

Gnauus, schnell/ endlich/fleissig. *P.* pretki/ ochotny/ rączy/ pilny. G. δραστήριος, δραστικὸς, σπουδαῖος, φιλόπονος.

* Comp: *Ignauus*, faul/ träg/ nachlessig. *P.* leniwy/ gnuśny/ zgniły/ niedbáły. G. ἀδρανὴς, ἀπράγμων, ἄπρακτος, κακὸς, ἀργὸς. *Ignauia*, faulheit. *P.* lenistwo/ gnuśność. G. ἀδράνεια, ἀδρανία, ἀμελετησία.

Gnoro verbum inusitat: Eius Comp: Ignoro, ich weis nicht/ kan nicht. *P.* niewiem/ nieumiem. G. ἀγνοέω, λανθάνω, ἀγνώσσω. *Ignorantia*, vnwissenheit. P. niewiádomość/ nieumieietność. G. ἀγνόημα, ἄγνοια, ἀγνωσία.

G O.

Gossypium, Baumwol. P. Báwełná. G. πάμβαξ, γοσσύπιον, ἐριόξυλον. *Gossypinus*, Baumwollen/ Barchent. *P.* Báwełniány/ Bárchánowy.

G R.

Grabatus, ein Lotterbet. P. łożko/ pościel/ piernat. G. σκίμπους, σκιμπόδιον, κράββατος.

Gracilis, dün/ schwangk. P. cienki/ subtylny. G. ἀραιὸς, ἰσχνὸς, λαγαρὸς. *Gracilitas*, dünnigkeit. *P.* cienkość/ subtylność. *G.* λεπτότης, ἰσχνότης.

Graculus, ein Heher/Hetzel/oder Dale. *P.* Soyá/ Sroká. álbo kawká. κολοιὸς, κορακίας.

Gradior, ich gehe. *Pol.* ide/ chodze. G. βαίνω, βαδίζω, πορεύομαι. *Gradus, us*, ein stuffe/ treppe/ gang/ glied. *P.* Stopień/ wschod/ krok/ chod/ członek pokolenia. G. ἀμβάθμα, τὰ βῆμα, ἀνάβαθρον, ἀνάβασις, βαθμίς. *Gradarius*, ein Zeltroß. *P.* Jnochodnik. G. ὁ βάδην πορευόμενος, ἠρεμαίως βαδίζων. *Gressus, us*, ein gang. *P.* chod. G. βάδισμα, βάσις, βῆμα, ἴθμα. *Gradatim*, gemechlich/ ordentlich. P. po łetku/ po woli/ po tro-

troße / co dáley to wiecey. G. κλιμακηδὸν, βαδην.

Comp: *Aggredior*, ich greiffe an / falle an / fange an. *Pol.* poymuie / nápadam kogo / poczynam / przystepuie. G. ἄρχομαι, εἰσβάλλω, ἐπέρχομαι, πειράομαι, χειρίζω. *Congredior*, ich gehe zusammen / streite. P. schodze sie / potykam sie. G. συνομιλέω, προσομιλῶ, ἐντυγχάνω, σύνειμι. *Congressus, us*, ein versamlung / streit. *P.* zeście / potyczka / potykánie. *G.* συνδιατριβὴ, ὁμιλία, σύνοδος, συνέλευσις. *Digredior*, ich gehe weg *P.* odchodze / odstepuie. *G.* ἀπαλλάττομαι, ἐκτρέπομαι. *Digressus &* *Digreßio*, ein abscheid. *P.* odeście / odstapienie. G. ἀποχώρησις, ἀπόστασις. *Egredior*, ich gehe hinauß. *P.* wychodze. *G.* ἔξειμι, ἐκβαίνω, ἐκβάλλομαι, ἐξέρχομαι, ἐ-ἐπεκβαίνω. *Egressus*, ein außgang. *P.* wyście. *G.* ἔκβασις, παρέκβασις. *Ingredior*, ich gehe hinein / ich trete herein. *P.* wchodze / wstepuie. *G.* εἰσέρχομαι, ἐπιβαίνω. *Ingressus, us*, ein eingang. P. weście. G. βάδισις, εἴσοδος, ἐπιβολή. *Progredior*, ich gehe fort. *P.* postepuie. *G.* προπορεύομαι, πρόειμι, προάγω. *Progressus, us, &* *Progreßio*, ein fortgang / zunemung. P. postepek. wzrost. G. πρόοδος, προβημα, πρόβασις. *Prætergredior*, ich gehe fürüber. P. mijam / imo chodze. G. παραβαίνω, παρέρχομαι, παρατρέχω. *Regredior*, ich kere wieder. P. wracam sie. G. ἀναχωρέω. ἐπαναστρέφω. *Transgredior*, ich gehe hinüber / vbertrette. P. przechodze / przestepuie / przewiniam sie. G. παραβαίνω, ὑπερβαίνω, ὑπερέχω.

Græcia, Griechenland. *Pol.* Grecka ziemia. G. ἀχαΐα, ἑλλὰς. *Græcus*, ein Griech. *Pol.* Grek. G. Ἀχαιός, γραικὸς, ἕλλην, ἑλληνικὸς. *Græcisso*, ich halte mich wie ein Griech. P. obyczáiow Greckich násláduie. G. ἑλληνίζω, ἑλληνίζομαι. *Græcor, aris*, ich schlemme / demme. P. biesiáduie / buiam / hucze / roskoßy plodze.

Gralla, æ, ein steltze. P. stolec / stolek / soßká. G. τὰ καλοβατῶν βάθρα, τὰ σκαλοβατιζόντων ἐρείσματα. *Grallator*, der auff steltzen geht / oder der weit schrei-

schreitet. P. ktory ná ſtolcách chodzi/álbo ktory wielki krok ma/ ßeroko ſtapa. G. καλοβάτης, σκωλοβατίζων.

Gramen, Graß. P. Trawá. G. ἀγρώστη, βοτάνη, ποὰ. χόρτος, χλόη. *Gramineus*, was von graß iſt. P. Trawny. G. χλοηφόρος, χλωρὸς. *Graminoſus*, vol graſſes. P. Trawiſty/ pelny trawy. G. βοτανώδης, ποώδης, χορτώδης.

Grandis, e, groß/ hoch. P. wielki/ wyſoki/ známienity. G. ἁδρος, μέγας, μεγαλεῖος. *Grandiuſculus*, zimlich groß. P. niemáły/ podroſły. G. ὑπομήκης, ὑπομηκέστερος.

* *Comp:* *Grandaevus*, alt/ eines hohen alters. P. ſtáry/ letny. G. γηραιὸς, μακρόβιος, ὠγύγιος. *Grandiloquus*, prechtig in worten. *Pol.* Spániálomowny. G. μεγαληγόρος, μεγαλοῤῥήμων, ὑψηγόρος. *Grandiloquentia*, prechtigkeit in worten. P. ſpániálomowność.

Grando, inis, hagel. P. grad. *Item*, eine Finne. *Pol.* Wegrá. G. χάλαζα. *Grandinoſus*, Finnig. P. wegrowáty. G. χαλαζώδης. *Grandinat*, es hagelt. P. grad idzie/ grad páda. G. χαλαζᾶν.

Granum, ein Korn. P. ziárno. G. κόκκος, χόνδρος. *Granoſus*, kornig. *Pol.* ziárniſty/ rześiſty. G. κοκκώδης. *Granarium*, ein Kornboden/ Speicher. *P.* przetr/ gdzie zyto ſypuią/ ſpichlerz. G. σιτὼν, σιτοβολιὸν, σιτοφυλάκιον.

Graſſor, aris, ich wüte/ nehme vberhand. *P.* wśćiekam ſie/ okrucieńſtwo przewodze/ gore bierze. G. κατασκήπτω, ἐγκατασκήπτω, ἐπέρχομαι, ἵεμαι. ἐφορμάω. ληστεύω, λωποδυτέω. *Graſſator*, ein Straſſenreuber. P. Zboycá/ wydźiercá/ morderz. G. ληστὴς. ληστρικὸς, λωποδύτης.

Grates, plur: danckſagung. *P.* dźięki/ dźiękowánie.

Gratia, danck/ liebe/ gunſt. P. dźięká/ dźiękowánie/ miłość/ przyiaźń/ láſká/ chęć. *Item*, liebligkeit. *Pol.* wdźięcznosć. G. χάρις, χάρισμα, χαριστήριον. *Gratus*, danckbar/ lieb/ angenem. P. wdźięczny/ miły/ wźięty/ przyiemny. G. ἀγαθός, ἐπίχαρις, εὐχάριστος, εὐγνώμων, χαρίεις,

χαρίεις, κεχαρισμένος. *Gratis*, vmbsonst. *P.* dármo / z łáski. *G.* ἀμισθί, δωρεὰν, μάτην, προῖκα. *Gratitudo*, danckbarckeit. P. wdzię czność. G. εὐχαριστία. *Gratiosus*, lieb / wert. P, miły/wdzię czny. *G.* ἐπίχαρις, εὔχαρις, εὐχάριστος, χαρίεις, χαριεργὸς. *Gratuitus*, vnuerdienet/ vnuerschuldet. *P.* dáremny / niezásłużony. G. ἄμισθος, προῖκα, διδόμενος, ὁ προῖκα δοθεὶς. *Gratuitò*, vmbsonst. P. dáremnie / z łáski. G. ἀμισθί, προῖκα.

Grator, *aris*, ich dancke/ frolocke. P. dziekuie / wesele sie. G. εὐχαριστέω, συνήδομαι, συγχαίρω. *Gratificor*, ich thu ein dienst. P. posługuie / záchowam sie/ przysługuie sie. G. εὐεργετέω, χαρίζομαι, χάριν δίδωμι, ἢ φέρω. *Gratulor*, *aris*, ich frewe mich/ wünsche glücke. P. życzę / winszuie / radem. G. συγχαίρω, συνήδομαι, ἐπιχαίρω, εὐχαριστέω. *Gratulatio*, eine glückwünschung. P. winszowanie / rádość / wesele. G. ἐπίχαρμα, σύγχαρμα, φιλοφροσύνη.

* *Comp: Congratulor*, *aris*, ich frewe mich mit einem. P. rádu ie sie skim. G. συγχαίρω.

Grauis, schwer. P. cięszki. *Metaph:* schedlich / traurig. P. szkodliwy / smutny. *Item*, ansehnlich / dapffer. *Pol.* poważny / zacny / niepospolity. G. ἀδινὸς, χαλεπὸς, βαρὺς, βριθὺς. *Grauitas*, schwerigkeit/ dapfferheit. P. cięszkość/poważność/ powagá/ státek / státeczność. G. ἀνότης, βάρημα, βαρύτης, δεινότης, ὄγκος, χαλεπότης, σεμνότης. *Grauedo*, *inis*, der schnupffe. *Pol.* Sápká / Rymá. G. βαρύτης, κόρυζα. *Grauedinosus*, der den Schnupffen hat. *Polon.* Sápiásty / ktory sápke miewa. G. κορυζώδης, καταῤῥώδης, ὁ κορυζάων.

Grauesco, ich werde schwer. P. ciężeie. G. βρίθομαι, βαρύνομαι, βαροῦμαι.

* *Comp: Aggrauesco*, G. ἐπιβαρύνομαι. ἐπιβρίθομαι. *Ingrauesco*, ich werde fast schwer/ neme fast zu. *Pol.* ściężeie / nádchodzę. G. βαρύνομαι, βρίθομαι.

Graue,

Grauo, as, ich beschwere. Pol. obciązam. G. ἀχθέω, βαρέω, πιέζω, βαρύνω, διαβρίθω. *Grauor, aris*, ich beschwere mich. P. cieszko mi / lenie sie. G. βρίθω, βαρύθω, βαρύνομαι, δυσχεραίνω, χαλεπαίνω. *Grauatus*, beschweret. P. obciązony/obciężliwy. G. βεβαρημένος.

* *Comp: Aggrauo*, G. ἐπιβαρύνω, καταβαρέω, καταβρίθω. *Degrauo*, G. καταβαρέω, καταβαρύνω, καταβρίθω. *Pragrauo*, ich beschwere/ vberlade fast. P. bárzo obciązam. G. ἐπιβρίθω, καταβαρύνω.

Grauidus, schwanger. P. cieszki/ brzemienny/dziećmi chodzacy. G. βριθὴς, ἐγκύμων, ἔγκυος, ἐμβριθής.

Gremium, ein schoß. P. łono. G. κόλπος.

Grex, eine Herd. P. Trzodá/ stádo. G. ἀγέλη. ἴλας. *Gregalis*, zur herde gehörig. P. ku trzodzie nalezacy. G. ἀγελαῖος, ἀγελητὴς, ἀγελαζόμενος, συναγελαζόμενος. *Gregales plur:* gesellen. P. Towárzysze. *Gregarius*, auß der Herde/ gemein/ schlecht. P. Trzodny / prosty / pospolity. G. ἀγελαστικὸς, ἀγελαῖος.

* *Comp: Egregius*, fürtrefflich/ außerlesen. P. niepospolity / wyborny. G. γενναῖος, δῖος, διαφέρων, ἐκλελεγμένος, καλὸς, ἐξαίρετος, ἐπίλεκτος, ἔκκριτος. *Aggrego*, ich füre/ füge herzu. P. przyłaczam. G. ἀγελάζω, συναγελάζω. *Congrego*, ich samle. P. zgromadzam. G. ἀγείρω, ἀθροίζω, συλλέγω. *Segrego*, ich sondere ab. P. wyłaczam / odłaczam. G. ἀφορίζω, ἐκκρίνω, χωρίζω.

Grossi, vnzeitige Feigen. Pol. niedostałe / niedojrzałe Figi/ gogołki Figowe.

Grossus, a, um, grob / dick. P. gruby / miąszy. G. ὄλυνθος, φήληξ.

Grumus, ein Hügel / Moltworffen hauffe. P. gorká / págorek / kretowizná. G. θρόμβος, χόνδρος, θρόμβωσις.

Grunnio, ich krane wie ein Schwein. P. kwiczę iáko świnia. G. γρύζω. γρυλλίζω, γογγύζω, κοΐζω. *Grunnitus*, der schweinen schreyen. P. kwiczenie świnio. G. γρύλλη, γρυλλισμός.

Grus,

Grus, ein Kranch. P. żoraw. G. γέρανος, ἡ. *Hinc Gruo*, *is*, ich schrey wie ein kranch. P. kreram iáko żoraw. G. κλαγγάζω.

* *Congruo*, ich reime mich/stimme zusammen. *P.* Rymuie sie zgadzam sie. G. ἄραω, ἁρμόζομαι, ἁρμόττω, ὁμολογέω *Congruus*, füglich / bequem. P. przytráfuiacy / zgadzáiacy sie. G. ἁρμόδιος, ἄρμενος, εὐάρμοστος, ἁρμοστός. *Ingruo*, ich komme herein/ fall herein. *Pol.* przypadam / przynaglam. G. ἐπίκειμαι, ἐπισκήπτω, ἐφίσαμαι.

Gryllus, ein Heimigen. *Pol.* świercz. G. γρυλλός.

Gryps, ein Greiff. P. Gryf. G. γρύψ.

G V.

Guberno, ich hersche / regiere / verwalte. P. pánuie / rządze / spráwuie. G. διέπω, διοικέω, διευθύνω, κυβερνάω. *Gubernator*, ein Herr / Verwalter. P. pan / Sprawcá / Rząncá / Stárostá. *Item*, ein Stürman. P. Styrnik. G. διευθυντὴς, διοικητὴς, οἰακοστρόφος. *Gubernaculum*, das steur ruder im Schiff. Pol. Wiosło włodzi / Rudel. G. διοίκησις, αναπτορία, κυβέρνημα. *Gula*, die Keel / Speiserőhr. *Pol.* Gardziel. *Metaph:* freßigkeit. P. obżárstwo. G. βρόχθος, φάρυγξ, λαρυγξ, κατάποσις, ὀψοφάγος, στόμαχος. *Gulosus*, freßig. P. obżárty / łákomy. G. λαιμοφάγος, γαστρίμαργος, ὀψοφάγος, γαστρόφιλος.

Gurges, *itis*, ein dumpffel. P. wir / glebokość w wodzie. *Metaph:* ein fraaß / abgrund. *Pol.* pożercá / przepáść. G. ἄμπωσις, ἀμφίδρομον, κόλπος, βαθός, βυθόν. *Gurgito*, *as*, *Ingurgito*, ich fresse / sauffe in mich. P. obżeram sie. G. ἀμπωτίζω, ἐμφορέω, καταχορέννυμι, ὑπερπληρόω.

Gurgulio, die Gurgel. *Pol.* Krtan. *Item*, ein Kornwurm. P. żytny robak / mol / ktory żyto kázi. G. κίς, τρώξ.

Gurgustium, ein klein armseligen heußlein. P. Chálupá. G. καπηλεῖον, κλοπαῖον ἢ ἀφανές.

Gusto, *as*, ich versuche / koste / schmecke. P. kosztuie / smákuie. G. ἅπτομαι, γεύομαι. *Gustus*, *us*, der geschmack. P. Smák. G. γεῦσις, γευθμὸς, γεῦμα.

Comp: *Pragusto*, ich versuche zuuor/ ich kredentze. P. kredencuie / krágáńcuie. *Pragustator*, ein Kredentzer. P. kráyczy / kredencarz. G. ἐδέατρος, ἐλέατρος, προγεύστης, προτένθης.

Gutta, ein Tropff. P. kropla / kápká. G. σταγμὸς, λίψ, σταγών.

Guttur, die Keel. Pol. gardziel/podgardlek. G. ἀσφάραγος, γαργάρη, λάρυγξ, λευκανία, σφάραγος.

Gutturnium, ein Gießfaß. P. Nalewká. G. πρόχοος, πρόχυς.

G Y.

Gymnasium, ein ort da man sich in etwas vbet. P. Mieysce gdzie sie w czymkolwiek ćwiczą. G. γυμνάσιον, ἀποδυτήριον.

Gynaceum, ein Frawenzimmer. P. Fraucimer / Pánieński dwor. G. γυναικεῖον.

Gyrus, ein Wirbel / vmbwendung. P. Wir / krązenie. G. γύρωμα, γύρωσις, γῦρος, ἡ κατὰ κύκλον στροφή. *Gyro*, *as*, ich werffe herumb / ich tummele. P. krece / obracam. G. κύκλω, κυκλάζω, κυκλέω, γυρόω, γυρεύω, κατὰ κύκλον στρέφω.

INCIPIENTIA ab *H*.

H A.

H*Abena*, ein zaum / zügel. P. Vzdá / wodzá / albo rzemień v vzdy / Cugiel / lec. G. αὐλήρα, γραμπτὲς, εἶλος, σάγμα, ῥυταγωγεύς.

Habeo, ich habe/halte. P. mam/ dzierze. G. ἔχω, ἴσχω *Habitus*, *us*, weise/ geberd/anmutung/gestalt. P. obyczay/ postáwá / postáć. *Item*, ein kleidung / tracht. P. odzienie. G. ἕξις, κατάστημα, κατάστασις. σχέσις, σχῆμα. *Habitudo*, art od eigenschafft eines dinges. P. własność albo przyrodzenie niktorey rzeczy. *Habilis*, füglich/tüchtig/ geschickt. P. potemny/godny/słuszny/przjtrásny. G. εὐαρμος, εὐεξος, ἐπιτήδειος. δεξιὸς. *Habilitas*, füglikeit/ bequemigkeit. G. potemnosc/ godnosc. G. εὐαρμοστία, εὐεξία, ἐπιτηδειότης, δεξιότης.

Comp:

* *Comp: Adhibeo*, ich thu darzu / ich gebrauche. P. przydawam / przyczyniam / przysadzam / przyloze. G. ἀπονέμω, ἐπέχω, προσάγω, προσέχω, ὑπέχω. *Cohibeo*, ich halt im zaum / ich zeme. *Polon.* vsmierzam / powściagam / zádzierzawam / niedopuszczam. G. ἀναστρέφω, ἀναχαιτίζω, ἀποκρατέω, ἀπολαμβάνω, συνέχω. *Exhibeo*, ich beweise / erzeige. P. okázuie / oświadczam. G. παρίστημι, παρέχω, παρέχομαι, ἀποδαίνω. *Inhibeo*, ich verbiete / lasse nicht zu. *Pol.* zákázuie / bronie / niedopuszczam. G. ἀνακόπτω, ἀνακρέω, ἐπέχω, κωλύω. *Posthabeo*, ich setze hindann / sehe nicht an. *Pol.* poloze ná strone / nie mam wzgledu / vposledzam / zániechám. G. ὕστερον, νομίζω, δεύτερον, ἄγω, ποιῶ, *vel* τίθημι. *Prohibeo*, ich verbiete / verhindere. P. zákázuie / niedopuszczam. G. ἀπωθέω, ἀπείργω, κωλύω, ἐπέχω. *Perhibeo*, ich sage. P. powiedam. G. ἀποφαίνω, βεβαιόομαι.

Habito, as, ich wohne. *Pol.* mieszkam. *Habitatio*, *Habitaculum*, ein wohnung. P. mieszkánie. *Habitabilis*, das zu bewohnen tüchtig ist. P. godny / álbo rázny do mieszkánia.

* *Comp: Adhabito*, *Cohabito*, ich wohne neben oder bey einem. P. mieszkam podle kogo / álbo wespolek z kim mieszkam. G. συνοικέω, οἰκετεύομαι, συνναίω, συναυλίζομαι.

Hac, Aduerb: hiedurch. P. tedy. G. ταύτῃ, τῇδε.

Hactenus, bißher. P. do tych miast / áż do tego czásu. G. εἰς τοῦτο, ἐς τόδε, μέχρι τούτου.

Hadus, i, ein Böcklein. P. Kozle. G. ἔριφος. *Hadile*, ein Geißstal. P. Kozi chlew. G. ἡ ἐρίφων ἔπαυλις. *Hadinus*, Böckin. P. Kozi / Kozlowy. G. ἐρίφειος.

Hamorrhois, der Blutgang. P. Cieczenie krwie / plynienie krwie / czerwona biegunká.

Hareo, ich hange / klebe an / zweiffele. P. wisam / tkwie / lgne / watpie / obawiám sie / áni mietám / áni mie sám. G. ἅπτομαι, ἐξέχομαι, ἐξαρτῶμαι, ἔχομαι, ἐφίζομαι. *Hasito, as*, ich zweiffele. P. watpie. G. ἴσχομαι, ἐνίσχομαι, διαπορέομαι.

Hæsitatio, zweiffelung. P. wątpienie. G. ἀπορία διαπόρησις. *Hæsitantia*, stammelung. P. zająkánie.

* *Comp: Adhæreo*, G. προσανέχω, προσκολλάομαι, προσέχομαι, προσφέρομαι, προσφύω. *Inhæreo*, ich klebe an. P. przylipam/ przylnę. G. ἔμφυμι, ἐμφύομαι, προσίσχω, προσίσχομαι. *Cohæreo*, ich hange an einander. P. spatiam sie/ tráfiam sie z drugim. G. ἐντρέχω, ἐφαρμόττω, συνέχομαι, συμπλέκομαι.

Hæres, ein Erbe. P. Dziedzic. G. διάδοχος, Ἐπίνομος, κληρονόμος. *Hæreditas*, ein Erbgut. P. Dziedzictwo/ imienie/ puścizná. G. κλῆρος, κληρονομία. *Hæreditarius*, Erblich. Pol. Dziedziczny. G. κληρονομούμενος, ὁ κατὰ κληρονομίαν ἐρχόμενος.

* *Comp: Cohæres*, ein Miterbe. P. Spoldziedzic / Vczestnik dziedzictwá. G. συγκληρονόμος. *Exhæres*, Erbloß/ Enterbet. P. wydziedziczony / od dziedzictwá oddalony. G. ἀπόκληρος.

Exhæredo, as, ich enterbe. P. wydziedziczam. G. ἀποκληρόω. ἀπόκληρον ποιῶ.

Hære-

Hæresis, ein Rot/ Sect/ Ketzerey. P. Rotá/ Sektá/ Kácerstwo. G. αἵρεσις. *Hæreticus*, ein Ketzer. P. Kácerz / heretyk/ Odszczepieniec. G. ἑτερόδοξος, αἱρετικός, χριστόμαχος.

Halec, ein Hering. Polonicè. Sledź. G. μαίνη, μαινίς. *Halec infumatum*, ein Bückling. Pol. Wedzony śledź / Bydlinek.

Hallucinor, aris, ich fehle/ irre/ strauchele. P. omylam sie. bladze/ chybiam/ potykam sie. G. διαμαρτάνω, λανθάνω, πλανάομαι, παραφέρομαι, σφάλλομαι.

Halo, as, ich athme. P. dycham / dmucham / chucham. G. ἀάζω, ἀτμίζω, ἀναθυμιάζω, πνέω. *Halitus, us*, der Athem. P. Dech. G. ἀασμός, ἆθμα. πνεῦμα.

* *Comp: Adhalo*, ich blase an. P. náchucham/ nádmucham/ przewiewam. Ex*halo*, ich blase auß. P. wywiewam / wydmucham. G. ἀποπνέω, ἀναθυμιάω, ἀάζω, ἀτμίζω.

Halo, onis, der kreis vmb den Mond. P. okrąg / kolo okolo Ksiezycá. G. ἅλως.

Hal-

Halter, *eris*, ein Bleykugel. P. Olowna kula. G. ἁλτὴρ.

Hama, *æ*, ein Fewerhack. P. pociąſk / ożeg. G. ἄμη.

Hamus, ein Angel. P. Wedę. G. ἄγκιστρον. *Hamo*, *as*, ich krümme. P. náginam / krzywię. G. ἀγκιστρεύω. *Hamatus*, krum / hackig. P. krzywy / hakowáty. G. ἀγκιστρωτός. *Hamiota*, ein Angelfischer. P. Rybitw / ktory wedą łowi / wadką. G. χειπώς.

Hara, ein Sewſtall. P. świni chlew. G. συφεός, σύων, εὐνή.

Harmonia, ein wolklingende zuſammenſtimmung. P. wdzięczne zgadzanie głoſow. *Metaph:* einigkeit / einhelligkeit. P. iedność / zgodá / iednostáyność. G. ἁρμονία.

Harpa, *æ*, &, *Harpago*, *inis*, ein Boßhack. P. hak v łodzi. G. ὁ ἅρπαξ, κρεάγρα, λύκος.

Hasta, *æ*, ein Spießſtang. P. Włocznia / Oßczepiſko. G. αἰχμή, δοράτιον, δόρυ, ἔγχος.

Haud, *Aduerb:* nicht. Pol. nie. G. οὐ, οὐκ, οὐχί. *Haudquaquam*, gar nicht. P. zgołá nie. G. οὐμή, οὐχί, οὐδαμῶς, μηδαμῶς.

Haud ſecus, nicht anders. Pol. nie ináczey.

Haurio, ich ſchepffe. P. czerpam. G. ἀρύω, ἀρύομαι, ἀνιμάω, ἀντλέω, ἀφύω. *Hauſtus*, *us*, ein trunck. P. trunek. G. ἄντλημα, ἄντλησις, ἄρυσις, κατάποσις.

* *Comp:* *Exhaurio*, ich ſchepffe auß. Pol. wyczerpawam. G. ἀνδρεύομαι, ἀπορύομαι, ἀφύω, ἀφύσσομαι, ἀπαντλάω. *Inexhauſtus*, vnerſchepfflich / vnendlich. P. niewyczyrpány / nieſkończony. G. ἀδαπάνητος, ὑπέραντλος, ἀκένατος.

H E.

Hebdoma, *æ*, & *Hebdomadis*, eine Woche. P. Tydzień. G. ἑβδομάς.

Hebes, *tis*, ſtumpff. P. tępy / nie oſtry. G. ἀβλήχμων, ἀβληχρός. *Hebetudo*, die ſtümpffe. P. tępość. *Hebeo*, *Hebeſco*, ich bin / werde ſtumpff. P. Jeſtem / ſtawam ſie tępym / tępiçie. G. ἀμβλύνομαι, ἀμαυρόομαι. *Hebeto*, *as*, Ich mache ſtumpff. P. ſtępiám. G. ἀμβλύνω, ἀμαυρόω.

Hedera, Epplich. P. Opych. Blußcz. G. κισσαρ☉, κισσός, κιττός, κορύμβηθρα.

Hei, Interiect: Ey / ach. P. niestetyß. G. οἴ, οἴμοι, φεῦ, ὀττοτοῖ.

Helcium, ein Kommet. Pol. Chomato. / ßlia. G. ἕλκιον.

Heliotropium, Sonnenwirbel. P. Sloneczník. G. ἡλιοτρόπιον.

Helleborus, Nießwurtz. Pol. ćiemierzycá. G. ἐλλέβορ☉.

Heluetia, Schweitzerland. P. Szwáycerska ziemiá. Heluetij, die Schweitzer. P. Szwáycerowie.

Heluo, onis, ein fraß. Pol. Járlok / obżercá. G. ἀδδηφάγ☉, γαστρίμαργ☉, πολυφάγ☉. ὀψοφάγ☉. Heluor, aris, ich schlemme. P. opijam sie / obżyram sie. G. ἀσώτως, καταπίνω, λαιμάσσω, λιχνεύω.

Hem, Aduerb: potz / siehe da. P. Bá / bá wey. G. ἰδού.

Hepar, atis, die Leber. P. wątrobá. G. ἧπαρ. Hepaticus, lebersüchtig. P. ktory náruszonam ma wątrobe. G. ἡπατικός.

Herba, ein kraut / graß. Pol. źiele / trawá. G. βοτάνη, πόα, ποία, χλόη. Herbaceus, kreutern. P. źielny / trawny. G. βοτανώδης, χλοώδης, ποιηρός. Herbosus, vol kreuter. P. pelny źiela. G. ποηφόρ☉, χλοηφόρ☉, βοτανηφόρ☉. Herbesco, ich grüne / wachse. P. źielenieie sie / wschodzę. G. ποάζω, χλοηφορέω, χλοάζομαι.

Hercinia sylua, der Schwartzwald. P. Czarny lás.

Heri, Gestern. P. wczorá. G. ἐχθὲς, χθὲς, χθιζά, χθιζόν. Hesternus, gesterig. Pol. wczoráyßy.

Hernia, der bruch des Gemechts. P. wypuklina. G. κήλη, ἐντεροκήλη, ἐπιπλοκήλη. Herniosus, brüchig. P. wypukly.

Herodius, ein Blawfuß. Pol. Karog.

Heros, ein Held. P. Boiar / Bohatyr. G. ἥρως. Herous, idẽ, G. ἡρωϊς. & Heroina, ein Heldin. P. Zacna / ßláchetna / znamienita páni. G. ἡρωΐνη, ἡρώνη, ἡρωΐσσα, ἡρῷσσα. Heroicus, herrlich / fürtrefflich. P. zacny / vrodźiwy / bohatyrski. G. ἡρῷ☉. ἡρωϊκός.

Herus, ein Herr / Wirt. P. Pan / Gospodarz. G. αὐθάας, δεσπότης, κύριος. Hera, eine Fraw / Wirtin. P. Páni / Gospodini. Herilis, dem Herren zugehörig. P. páński / Gospodárski. G. δεσποτικός, δεσπόσυνος.

Hesperus, der Abendstern. P. wieczorna gwiazdá.

Heu, Interiect: Ach / wehe. P. Ach / niestetyß. G. φεῦ, ἄι, ἀτταταὶ, ἰὼ, οἴμοι, ὤμοι, ὢπόποι.

Heus, Aduerb: höre / hola. P. slyß / sluchay. G. ὦ.

H I.

Hic, Der. P. ten. G. ὁ, ὅδε. Hæc, die. P. tá. G. ἥδε, αὕτη. Hoc, das. P. to. G. τόδε, τοῦτο.

Hilaris, & Hilarus, frölich / lustig. P. wesoly / ochotny / dobrey mysli. G. ἀγανός, ἀγαὸς, γαυρός, ἐγήγαρτος, ἱλαρὸς. Hilaritas, fröligkeit. P. wesolosć / ochotá / dobra mysl. G. ἀγανοφροσύνη, ἱλαρότης, τερπνότης. Hilaresco, ich werde frölich. P. weselę się. G. ἱλαρόομαι, ἱλαρύνομαι, φαιδρύνομαι. Hilaro, as, Exhilaro, ich mache frölich. P. wweselam. G. διαχέω, εὐφραίνω, ἰαίνω. φαιδρόω, εὐφραίνω.

Hinc, Aduerb: von hinnen. P. z tad. G. ἔνθεν.

Hinnio, ich schreye / wihlle / wigere wie ein Roß. Pol. Rzę. G. φριμάσσω, φρυάττομαι. χρεμετίζω. Hinnitus, us, der Pferde geschrey / das wigern. P. Rzánie Końskie. G. χρεμετισμός, μιμηχμὸς, φριμαγμὸς.

Hinnulus, ein Rehebócklein. Mlody Jelonek. G. Νεογνὸς, ἔλαφος, ἐλαφίνης, κεμὰς, ἐνελός.

Hio, as, ich gehne / thue mich auff. P. poziewam / otwarzam się / rozkwitawam / rozstępuię się / spádam się. G. χαίνω, χάσκω, ἀναχαίνω, ἀναχασκέω. Hiatus, us, ein spalt / ritze / eingefallen loch. P. Szálá / rozpádliná / rozpádnienie / rozstąpienie. G. χατάχασμα, σάμα, χάσμα, χάσμη, χήμη.

* Comp: Inhio, as, ich begere fast / trachte nach. P. zábiegam czemu /

ezemu / prágne / iestem láko-my ná co. G. ἀναχάσκω, διαχάσκω, ἐπιχαίνω, ἐγχαίνω.

Hisco, ich zerlecke / gehne. P. ziewam / poziewám. Item, ich rede leise. P. Trune / boiázliwie mowie. G. χύζω, χαίνω, χάσκω.

* Comp: Dehisco, ich thu mich weit auff. P. Rozstepuie sie / rozpadam sie. G. χασμάω, ἀποχαίνω.

Hiulcus, gespalten / geborsten. P. Rospadly / rozdárty. G. κεχηνὼς, διεσχισμένος, σχιστός. Hiulco, ich spalte auff / thu auff. P. rozdzieram / otwarzam. G. διαχίζω, χαίνειν, ποιῶ.

Hippopera, ein Watsack / felleisen. P. sumki / tlumaczek. G. ἱπποπήρα.

Hircus, ein Bock. P. Koziel. Item, der gestanck vnter den Achseln. P. cuchnienie pod pachámi. G. χίμαρος, τράγος, γράτος, κινάβρα. Hircinus, Böckin. P. Kozlowy. G. τράγειος, τραγικός.

Hirquus, der Augenwinckel. P. kat w oku. G. κανθός.

Hirsutus, Rauch / stachlicht. P. Kosmáty / kudláty / kolacy. G. απαράτιλτος, κιλικιος, τραχὺς, ἐχινώδης. Hirtus idem.

Hirudo, ein Egel. P. Pijawká. G. βδέλλα.

Hirundo, ein Schwalbe. P. Jáskolká. G. κηπιλλη, χελιδών. Hirundo riparia, ein spirschwalbe / vferschwalbe. P. Grzebiołucha. Hirundineus, den schwalben zugehörig. P. Jaskolczy. G. χελιδόνιος.

Hispania, Hispanien. P. Hiszpáńska ziemiá. Hispanus, ein Spanier. P. Hiszpan. Hispanicus, Hispanisch. P. Hiszpáński.

Hispidus, burstig / rauch. P. Szczeciniásty / kudláty. G. δασὺς, λάσιος.

Historia, ein Geschicht / warhafftige erzehlung / oder beschreibung geschehener sachen. P. dzieie / prawdziwe wyliczenie / albo popisánie przeszłych rzeczy. G. ἱστορία, συγγραφὴ, σύνταξις. Historicus, & Historiographus, Historienschreiber. P. Historik. G. καταγολεὺς, λογογράφος, συγγραφεὺς, ἱστοριογράφος.

Histrio, ein Comedienspieler / Gauckler. Pol. Co Komedyie sprá-

sprawnie / albo wywodzi/ Kuglarz. G. ἱστρίων, παντόμιμος, ὑποκριτὴς, χειρονόμος, μῖμος, μιμολόγος.

H O.

Holocaustum, ein Brandopffer. P. palona ofiara. G. ὁλόκαυστον.

Holosericum, gantz Seiden/ Sammet. P. szczyry Jedwab/ Aksamit. G. ὁλοσηρικόν.

Homo, ein Mensch. P. człowiek. G. ἄνθρωπος, βροτός. *Homuncio*, & *Homunculus*, ein kleiner Mensch. P. Człowieczek. G. ἀνθρώπιον, ἀνθρωπίσκος. ἀνθρωπάριον. *Homicida*, ein Todtschleger. Pol. Mężoboyca. G. ἀνδρόχειρος, ἀνδροκτόνος, ἀνδροφόνος, φονευτὴς. *Homicidium*, ein Todtschlag. P. Mężoboystwo. G. Ἀνδροκτασία, ἀνδροφονία, φόνος, μιαιφονία. *Humanus*, menschlich / freundtlich. P. człowieczy / ludzki / łaskawy. G. ἀνδρόμεος, ἀνθρώπινος, ἀνθρωπικὸς, ἀνθρώπειος. Inhumanus, Unfreundlich. P. nieludzki/ okrutny / surowy. G. ἄβροτος, ἀπάν-

θρωπος, μισάνθρωπος. *Humanitas*, freundligkeit. Pol. ludzkość. G. Ἀνθρωπότης, ἐπιείκεια, φιλανθρωπία. ἀνθρωπισμὸς. *Humaniter*, Menschlicher weise. Pol. Ludzkim obyczaiem. G. ἀνθρωπίνως, ἀνθρωπικῶς.

Honos & Honor, oris, Ehr. P. Cześć. G. ἄγη, ἀλφὴ, γέρας, τιμὴ. *Honestus*, Ehrlich / hübsch / P. uczciwy / cnotliwy / poczesny / piekny / wdzięczny. G. εὐσχήμων, καλὸς, ἔντιμος. *Honestas*, Erbarkeit / Tugend. Pol. Uczciwość / Cnota. G. καλοκαγαθία, κοσμιότης. *Honesto*, as, Cohonesto, ich ehre. P. czczę / ważę / cześć wyrządzam. G. καλλύνω, κοσμέω. Dehonesto, ich schende. P. sromocę. G. αἰσχύνω, ἀτιμάζω *Honoro*, as, ich ehre. P. czczę. G. γεραίρω, τιμάομαι, τιμάω, τίω, σεβίζω. *Honorabilis*, Ehrwirdig. P. uczciwy/ poczesny. G. γεραρός, γεράσμιος, ἔντιμος, τιμητός, πότνιος. *Honorarius*, was zu ehren gehöret. Pol. co uczciwości należy. G. τιμητικὸς, γεραίσιος. *Honorificus*, Ehrerbietig / P. uczciwy / poważny.

wažny. G. ἔντιμος, ἔνδοξος, φιλότιμος, τιμητικός.

Hora, ein stund. P. Godziná. G. ὥρα ἡ. *Horula*, ein stündlein. *Pol.* Godzinká. *Horologium*, ein Uhr. P. Zegar. G. ὡρολογεῖον.

* Comp: *Semihora*, ein halbe stund. P. pułgodziny. G. ἡμιώριον. *Sesquihora*, anderthalbe stunde. P. pułtory godziny.

Hordeum, Gerste. P. Jeczmień. G. ἀκόστη, ἀκόστης ἀκοστός, κριθὴ, τρύγη. *Hordeaceus*, Gersten. P. Jeczmienny. G. κρίθινος.

Hornus, a, um, hewrig/ dißjärig. *Pol.* látowi / roczny. G. ἐπετήσιος, αὐτοετής, ἔνος.

Horror, is, das schaudern/ oder zittern von der kelte. P. drżenie/ ogromność od zimná. *Item*, schrecken/ abschewligkeit. *Pol.* boiaźń / brzydliwość. G. φρίκη, φρικίον, φρικίασις, πλυρμός. *Horriditas, idem*, G. λασιότης, τραχύτης, φρίκη. *Horridus*, rauch/ scheußlich / heßlich. P. kosmáty / ogromny/ stropowáty. G. δασὺς, λάσιος, ἀγριος, πιναρός. *Horribilis*. G, ῥιγεδανὸς, ἔκπλαγος,

γος, παλίγκοτος, φοβερὸς, φρικτός. *Horrendus*, greulich/ grausam. P. ogromny / okrutny / strászliwy. G. φρικτός, φοβητός. *Horreo*, *Horresco*, ich entsetze mich /. mir grauset / mich freuert. P. zdumie się / boie się / zimno mi / drże / trzesam się. G. τετρεμμαίνω, ὀρρωδέω, δειμαίνω, φρίττω.

* Comp: *Abhorreo*, ich hab ein abschew. P. brzydzę się. G. ἀπαλλοτριοῦμαι, ἀποφρίττω, ἀφίσταμαι. *Exhorreo*, *Perhorreo*, ich entsetze mich / es kompt mich ein schaudern an. P. zdumie się / wezdrgnę / lekam się.

Horreum, eine Scheune/ Scheur. P. Gumno/ Stodołá. Spichlerz. G. ἀποθήκη, σιτοβόλιον, σιτοβολὼν.

Horsum, hieherwarts / auff die seiten. P. háywo sám / tedy / sám tedy. G. δεῦρο, ἔνθα.

Hortor, aris, ich vermahne/ *Pol.* nápominam. G. διακελεύομαι, ἐγκελεύω, παρακαλέω, παρορμάω. *Hortatio*, eine ermahnung. P. nápominánie.

G. πα-

G. νυθέτησις, παράκλησις, παραίνεσις. *Hortator*, ein vermahner/ treiber. P. nápominácz. G. κελευστής, παρακλητής, παρακλήτωρ, παραινέτης.

* Comp: *Adhortor*, *Cohortor*, *Exhortor*, *idem cum simplici*. *Dehortor*, ich mahne ab/ wiederrahte. Pol. odradzam / rozradzam. G. ἀποκαλέω, παραινέω, παρακροτέω.

Hortus, ein Garte. P. ogrod. G. ἄλσος, κῆπος, παράδεισος, φυταλιά. *Hortulus*, ein gertlein. P. ogrodek. *Hortensis*, was im Garten wechst. Pol. ogrodny. G. κηπαῖος, κυπευτικός. *Hortulanus*, ein Gertner. P. Ogrodnik. G. κηπωρός.

Hospes, itis, ein gast/ frembder. P. gość / obcy / przychodzień. *Item*, ein Wirt. *Polon.* Gospodarz. G. ἐπινάστιος, καταλύτης, ξενοδόκος, ξενοδόχος, ξένος. *Hospitium*, ein Herberg. P. Gospodá / Gościniec. G. καταγώγιον, πανδοκεῖον, πανδοχεῖον. *Hospitalis*, Gastfrey. Pol. hoyny / ßczodry / swiebodny. ἐπίστιος, εὔξεινος, ξενικός. *Hospitalitas*, freundligkeit / gütigkeit gegen frembden. P. ludzkość / vczynność przećiw obcym. G. ξενία, φιλοξενία, ξενισμός, ξενοδοχία.

Hostia, ein Opffer/ wegen des erlegten Feindes. *Pol.* ofiárá / dla porázonego nieprzyiacielá. G. θυσία, θυσίασμα, θῦμα, θύος, ἱερεῖον.

Hostis, ein Feind. *Pol.* nieprzyiaciel. G. ἀντιπόλεμος, ἐχθροδοπὸς, ἐχθρὸς, πολέμιος. *Hostilis*, *Hosticus*, feindlich. P. nieprzyiacielski. G. ἀσύμβατος, πολέμιος, πολεμικὸς. δυσμενής.

Hostio, *is*, ich vergelte. *Pol.* oddáie / wetuie. G. ἀμείβομαι, ἰσάζω, ὁμαλίζω. *Hostimentum*, eine vergleichung. P. oddánie / záwetowánie. G. ἀμοιβὴ, ἀντάμειψις, ἰσασμὸς, ὁμαλότης.

Hostorium, ein Streichholtz. *Polon.* Strychulec.

H V.

Huc, *Aduerb:* hieher. *Pol.* tu sám / haym. G. δεῦρο.

Hui, *Interiect:* botz. P. báwey. G. βαβαὶ, φεῦ.

Huiusmodi, dergleichen/ solcherley. Polon. táki/ tákowy. G. τοιοῦτος, τοιόσδε.

Humerus, die Schulter/ achsel. P. rámie/ plecy. G. νῶτος, ὦμος. Humerosus, der breyte schultern hat. P. plecysty.

Humilis, nidrig/ demütig. P. niski/ pokorny/ vniżony. *Metaph:* schlecht/ veracht. *Polon.* prosty/ wzgárdzony. G. ἄδοξος, ἄτυφος, μικρὸς, μαλθρὸς, ταπεινὸς. σμικροπρεπής. *Humilitas*, nidrigkeit/ demütigkeit. P. niskość/ pokorá/ vniżoność. G. ἀτυφία, ταπείνωσις, ταπεινότης. *Humilio*, *as*, ich demütige. *Pol.* vniżam/ vpokarzam G. κακόω, ταπεινόω, ἐπιπιάζω, θλίβω.

Humor, *oris*. G. ἰκμὰς, νοτίς, ὑγρότης. *Humiditas* feuchtigkeit. P. mokrość/ wilgotność. G. ἐπομβρία, ἰκματία, νοτία, ὑγρότης, ὑγρασία. *Humidus*, feucht. P. mokry/ wilgotny. G. διάβροχος, ἑλώδης, νοτινὸς, πιδακώδης. Humeo, Humesco, ich bin/ werde feucht P. Jestem/ stawam się mokrym/ wilgotnym. G. βρέχομαι, νοτίζομαι, ὑγραίνομαι, πλαδάω. *Humecto*, *as*, ich befeuchtige. P. odmiekczam/ odwilżam/ pokrapiam/ vmaczam. G. ἀνυγραίνω, βρέχω, διαβρέχω, ἰκμάζω, νοτίζω. ὑδραίνω.

Humus, *i*, das Erdreich. P. ziemiá. G. γῆ. χθὼν, χόος, χοῦς. *Humi*, auff der Erden. P. ná ziemi. G. εἰς γῆν. εἰς ἔραν. Humo, *as*, Inhumo, ich begrabe. P. zágrzebam/ zákopawam/ pochowam. G. ἐνταφιάζω, ἐπιτυμβεύω, κατορύττω.

* *Comp:* Posthumus, der nach des Vaters todt geboren wird. P. ktory się po śmierci oycowskiey vrodził. G. ὀψίγονος.

H Y.

Hyberna, *orum*, Winterleger. P. zimowánie. G. χειμάδια, χωρία. Hybernus, *a*, *um*, winterig. P. zimny. G. χειμερινὸς, χειμέριος. *Hyberno*, *as*, ich halte das Winterleger. P zimuię/ iestem álbo mieszkam przez zime. G. διαχειμάζω.

Hydria,

Hydria, ein Wasserkrug. P. wodny dzban. G. ὑδρία.

Hydrus, & Hydra, ein Wasserschlang. P. Wodny waz. G. ὕδρος, & ὕδρα.

Hydrops, Wassersucht. Pol. puchlina. G. ὕδρωψ. Hydropicus, wassersüchtig. P. opuchly. G. ὑδρωπικος.

Hyems, der Winter. Pol. zima. G. χεῖμα, χειμών. Hyemalis, Winterlicht. Polon. zimny / mrozny. G. χειμερινός, χειμέριος.

Hymnus, ein Lobgesang. Pol. Chwala / dziekowanie / piosnka. G. ὕμνος.

Hypocaustum, eine Stube. P. Izba. G. ὑπόκαυστον.

Hypocrita, ein Heuchler / Gleißner. Pol. pokryty / Obludny czlowiek / obludnik. G. ὑποκριτής. Hypocrisis, heucheley / Gleyßnerey. P. zmyslanie / pokryctwo / obludnosc. G. ὑπόκρισις.

Hypotheca, ein Pfand. Pol. Zastawa. G. ὑποθήκη

Hyssopum, Isop. P. Isop. G. ὕσσωπος.

Hystrix, ein Schweinigel / Stachelschwein. Pol. Jazwiec. G. ὕστριξ.

INCIPIENTIA ab I.

I A.

IAceo, es, ich liege. P. leze. G. κεῖμαι, ἀνάκειμαι, κατάκειμαι, ἀναπίπτω.

* Comp: Adiaceo, ich liege dabey. P. przyleze / podle czego leze. G. ἐπίκειμαι, παράκειμαι, πρόσκειμαι. Interiaceo, ich liege darzwischen. P. w przod leze / miedzy czym leze. G. παρέγκειμαι, μεταξὺ κεῖμαι. Subiaceo ich liege vnter. P. leze pod kim. G. ὑπόκειμαι, ὑποτίθεμαι, ὑποτάττομαι, ὑφίσαμαι.

Iacto, is, ich werffe P. ciskam / miece / rzucam. G. βάλλω, δίκω, ῥίπτω.

* Comp: Abijcio, ich werffe weg. P. zarzucam / odrzucam. G. ἀπορρίπτω, καταβάλλω, μεθίημι, πρώθω. Abiectus, verworffen / veracht. P. zarzucony / wzgardzo

dzony. G. ἀβίλτερος, ἀβίωτος, ἀγιλαίος, ἄτιμος, ἐξόβλητος. *Adyicio*, ich werffe / thue / lege darzu. P. przyrzucam / przydawam. G. ἐπιβάλλω, ἐπιμετρέω, προσείρω, προσβάλλω. *Conycio*, ich werffe zumal. P. porzucam / posadzam. *Item*, ich erachte. P. domyslawam sie. G. καταβάλλω, ἐμβάλλω, ἀκοντίζω, ἐπιῤῥίπτω. *Deycio*, ich werffe hinab. P. zrzucam / zmiatam / spuszczam. G. ἀπαράσσω, καταράσσω, καταβάλλω, πρανίζω, σφάλλω. *Disycio*, ich zerwerffe / schmeiß von einander. P. rozrzucam / rosprasżam / rozwalam. G. διαῤῥίπτω, ῥιπάζω, διαῤῥιπτέω, καταβάλλω. *Inycio*, ich werffe / lege ein. P. wmietam / wrzucam. G. ἐπιβάλλω, εἰσβάλλω. *Obycio*, ich halt für / wirff / bring entgegen. P. zadawam / wyrzucam na oczy. G. ἀνθίστημι, προβάλλω. *Interycio*, ich setze darzwischen. P. wposrzod wsadzam. G. παρεμβάλλω, παρεντίθημι. *Proycio*, ich werffe hin. P. porzucam / pomietam. G. ἀποῤῥίπτω, ἀποβάλλω. *Reycio*, ich werffe hindersich. P. odmiatam / odrzucam / oddalam. G. ἀθερίζω, ἀμβάλλομαι, ἀναβάλλω, ἀποκρίνω. *Reiectitius*, verwürffig. P. zárzucony / odrzucony. G. ἀπόβλητος, ἀδόκιμος. *Subycio*, ich unterwerffe. P. poddawam. G. ὑποβάλλω, δαμάω, ὑποτάττω, ὑποτίθημι, ὑποτείνω. *Traycio*, ich durchsteche. P. przebijam / przekalam. *Item*, ich fahre über. P. przewoze sie. G. διαίρω, διαβαίνω, διείρω, διακομίζομαι.

Iacto, *as*, *Iactito*, ich werffe hin und wieder. P. miece tám y sam. *Item*, ich rühme. *Polon.* chwale / zalecam. G. ῥιπτάζω, περιδινέω, ἀγάλλομαι, ἀναῤῥιπτέω. *Iactus*, *us*, ein wurff. P. rzucenie. G. βολή, ἀποβολή, ἐκβολή, φορά, χάλασμα. *Iactura*, ein schade / verlust. P. szkodá / vtratá. G. βλάβη, βλάβος, ζημία, ἀποβολή, ἐκβολή. *Iactantia* Rühmung. P. chelpienie / butá / pychá / chlubá. G. ἀλαζονεία, ἀλαζόνευμα, αὔχημα, μεγαληγορία, ψολοκομπία. *Iactabundus*, ruhmrettig. P. chelpliwy.

* *Comp: Coniecto*, *as*, ich erachte / vermüte. P. domyslam sie / gadam / dorozumiewam sie / bacze /

baczę/dochodzę. G. εἰκάζω, ἐπεικάζω, τεκμαίρομαι, τεκμηριοῦμαι. *Coniectura*, ein vermutung. P. domyſl/ domniemánie/ dochodzenie. G. εἴκασμα, εἰκασμὸς, στοχασμὸς, συμβολὴ, τεκμήριον. *Obiecto, as*, ich werffe für/ halte entgegen. P. zádawam/ zaſtáwiam G. προσονειδίζω, κατονειδίζω, ἐπονειδίζω. *Obiectio*, ein fürwurff/ gegenſatz. P. zádánie/ zaſtáwienie/ odpor. G. ἀντιλογία, ἀντίφρασις, προβολή, ὑποφορά.

Iaculum, ein Pfeil/ Boltzen. P. Strzálá/ Belt. G. ἀγκύλη, ἀκόντισμα, ἀκόντιον, βολίς. *Iaculo, as, Iaculor, aris*, ich ſchieſſe/ werffe. *Pol.* ſtrzelam/ miotam/ rzucam. G. ἀγκυλίζομαι, αἰχμάζω. *Eiaculor, idem.* G. ἀκοντίζω, ἐξακοντίζω.

Iam, Aduerb: nu/ jetzund/ bald. P. Teraz/ iuż/ dopiero/ wnet. G. ἤδη, ἐν τῷ νῦν. *Iam dudum, Iampridem*, vor langſt. P. Iuż dawno. G. δὴ κάπαλαι, ἐκπάλαι, παλαιάγγη, ἐκ πολλοῦ πλεῖον.

Ianua, ein thür. P. drzwi. G. θύρα, πύλη, πυλεὼν, εἴσοδος. *Ianitor*, ein portner/ thürhüter. P. wrotny/ odźwierny. *Ianua-*

Ianuarius, der Jenner. *Pol.* Styczeń. G. ἰανουάριος, γαμηλιὼν, τυβί.

I B.

Ibi, Aduerb: daſelbſt/ alda. P. Tám. αὐτόθι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνταῦθα, τῇδε. *Ibidem*, eben daſelbſt. P. Támże. G. αὐτοῦ, τῇδε αὐτοῦ.

I C.

Ico, is, ich ſchlahe/ treffe. P. biję/ tracam/ trafiam. G. βάλλω, παίω, πλήττω, τύπτω. *Ictus, us*, ein ſchlag. P. Tracenie/ vderzenie. G. πλῆγμα, πληγή, ἐπίκρουμα.

Icterus, i, die geelſucht. *Pol.* żołta niemoc. G. ἴκτερος. *Ictericus*, geelſüchtig. *Pol.* ktory ma żołtą niemoc. G. ἰκτερικὸς, ἰκτερώδης, ἰκτεριάων. *Ictis, is*, ein Iltiß/ Ratz/ Teuffelskind. P. Tchorz.

I D.

Ideò, Idcircò, Coniunct: darumb/ derhalben. *Polon.* dla tego/

tego / á przeto. G. διὸ, παρὸ, τῷ, διὰ τὸ, παρὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα.

Idolum, ein Bild / Götze. P. Obraz / Bálwan. G. βρέτας, γλυπτὸν, ξόανον, εἴδωλον. *Idololatra*, ein Götzendiener. P. Bálwochwálca. G. εἰδωλολάτρης, εἰδωλολατρέων, τῶν εἰδώλων θεραπευτής. *Idololatria*, Götzendienst / Abgötterey. P. Bálwochwálstwo. G. εἰδωλολατρεία, εἰδωλομανία. *Idolothytum*, ein Götzenopffer. Pol. Ofiárá Bálwáńska.

Idoneus, Tüchtig / geschickt. P. Godny. G. ἀξιόχρεως, προσήκων, ἐπιτήδειος, ἱκανός.

I E.

Iecur, *oris*, die Leber. *Polon.* Wątrobá. G. ἧπαρ.

Ieiuno, *as*, ich faste. P. poszczę się. G. νηστεύω, ἀσιτέω. *Ieiunium*, Fasten. Pol. Post. G. ἄκμα, ἀπαστία, ἀσιτία, νηστεία, νῆστις, ἀγευστία. *Ieiunus*, nüchtern. P. czczy / prożny. G. ἄγευστος, νῆστις, ἄσιτος, νηστευτής, ἄπαστος, ἀπέστιτος.

Iento, *as*, ich esse zu morgen / Früestücke. Pol. sniadam. G. ἀκρατίζω, ἀκρατίζομαι. *Ientaculum*, Morgenbrot / Früestück. P. Sniadanie. G. ἀκράτισμα, ἀκρατισμος, πρωϊνὸν, ἄριστον.

I G.

Igitur, *Coniunct:* derhalben. P. A przeto / dla tego. G. ἄρα, ἄγαγε, δὴ, γοῦν, δῆτα, οὐκοῦν, τοιγαροῦν, οὖν.

Ignauus, G. ἀβέλτερος, ἀδρανής, ἄπρακτος, ἀργὸς, ἄνανδρος. *vide Gnauus.*

Ignarus, G. ἀγνὼς, ἀμαθής. *vide Gnarus.*

Ignis, Fewr. P. Ogień. G. τὸ πῦρ. *Igneus*, Fewrig. P. Ogniowy / ognisty / płomienny. G. πυρινός, περιπυρος, πυρώδης. *Ignitus*, brennend / fewrig. P. gorąiacy / palaiacy. G. διάπυρος, ἔμπυρος, ἔκπυρος. *Ignitabulum*, ein Fewrzeug. P. Krzesiwo.

Ignominia, G. ἀδοξία, ἀτιμία, αἰσχύνη. *vide Nomen.*

I L.

Ile, is, plur: Ilia, die därme. P. Jelitá / flaki / G. ἰξὺς, λαγών. *Ileos*, die darmgicht / P. klocie w żywocie / G. εἰλεός. *Iliosus*, d' das grimmen im bauch hat / *Pol:* ktory ma klocie w żywocie. G. λαγονώπονος.

Ilex, icis, ein harte Eiche / Steineiche / P. dab twárdy y skámiáły / Jápurtowe drzewo. *Græcè.* σφενδαμνος, πρῖνος. *Iliceus, ilignus, iligneus*, steineichin / *Pol:* Jápurtowy / G. πρίνινος, πρινώδης.

Ille, der / Polon: ten / on / G. ἐκεῖνος, κεῖνος. *Illac*, dahindurch / P. tędy / G. ἐκεῖ, ἐκεῖσε, ἐκείνῃ. *Illinc*, von dannen / P. stámtąd / G. ἐκεῖθεν, ἐνθένδε. *Illuc*, dorthin / P. tám / G. ἐκεῖ, ἔνθα, ἐκεῖσε.

Illecebra, arum, anlaß / vrsach / anreitzung / P. przyczyná / pobudká / podußczánie / G. δελέασμα, δέλεαρ, ἐπαγωγή, θέλητρον.

Illicet, illicò, bald / flucks. *Pol:* wnet / rychło / nátychmiast / G. εὐθὺς, εὐθέως, ἐξαπίνης, παραυτίκα.

Imago,

I M.

Imago, ein bildniß / P. Obraz / wyobráženie / G. ἄγαλμα, δίκηλον, εἴδωλον, εἶδος, εἰκών. *imaginor, aris*, ich bilde ein / P. bierze sobie ná myśl / mniemam / domniemawam / G. ἀνατυποῦμαι, φαντάζομαι, ἀναπλάττω. *imaginatio*, einbildung / P. domniemánie / G. εἰκονισμός, φάντασμα, φαντασία. *imaginarius*, eingebildet / gewehnet / P. domniemány / G. εἰκονικός, φανταστικός, προσποιητός.

Imbecillus, G. ἀβληχρός, ἀδρανής, *vide Baculus.*

Imber, ein platzregen / *Polon:* wielgi deßcz / G. γέραιος, γασμός, ὄμβρος. *imbrex, icis*, hole ziegel / P. Rynná / Cegłá wydrożona / zákrzywiona / *Græ:* κέραμος, γεῖσον, γεισον. *imbrico*, ich mache kanelechtig / Pol. ná kształt Rynny co wydrążam / G. γεισόω, ἀπογεισόω.

Imbuo, ich tuncke ein / *Metaph:* ich vnterweise / Pol. wmaczam / *Metaph:* náuczam / G. δεύω, ἐμβρέχω, παραβύω, βάπτω, ἐμβάπτω.

Imitor,

Imitor aris, ich folge nach. P. násláduie / wyrażam. G. μιμέομαι, ἀπομιμέομαι, μιμηλάζω. *imitatio*, eine nachfolgung. P. násládowánie. G. μιμητικὴ. ἡ μιμουμένη. *imitator*, ein nachfolger. P. násládownik / násládowcá. G. μιμητὴς, μιμώδης, ζηλωτὴς μῖμος *imitabilis*, das man nachfolgen kan. Pol. łatwy ku násládowániu.

Immanis, G. ἄγριος, ἀπηνης, ἄμετρος, *vide Manes*.

Immensus, G. ἀδιέσφατος, ἀμέτρητος, ἄμετρος, *vide Metior*.

Imò, *Aduerb:* Ja viel mehr. P. y owszem. G. ἀλλὰ, δὴ καὶ, μᾶλλον δὲ, μᾶλλον μὲν οὖν.

Immolo, *as*, ich opffere. Polō: ofiáruie. G. θύω, ἐπιθύω, ἀποθύω, καθιερέυω, καταθύω. *immolatio*, ein opfferung. P. ofiárá.

Impedio, G. ἀνακόπτω, ἀπείργω. *vide Pes*.

Impero, *as*, ich gebiete/heisse/ hersche. P. roskázuie / przykázuie / pánuie. G. ἄρχω, ἀρχέυω, ἡγέομαι, κοιρανέω. *Imperator*, ein Herscher/ Feldoberster / Keiser. Polon: pan/ hetman/ Cesarz. G. ἄγος, ἀυτοκράτωρ, ἡγεμὼν, *imperium*, ein herschung / regierung / Keisertumb. Polon. Páństwo / Cesárstwo. G. ἀρχη, δυναςεία. *imperiosus*, meisterhafftig. Polon. hárdy / pyszny/ gwaltowny. G. δυναςευτικὸς, κρατερικὸς. *imperialis*, was zum Keisertumb gehöret. P. do Cesárstwá należacy.

Impetro, G. λαμβάνω, καταδυσωπέω, συγχωρέομαι, ἀποφέρομαι. *vide Patro*.

Impetus, G. ἄιθυγμα, αἰκὴ. *vide Peto*.

Importunus, G. ἀδιαίτιτος, ἄκαιρος, ἄτοπος, φορτικὸς. *vide Opportunus*.

Impostor, G. ἀπατεὼν, γόης, ἀπατητικὸς, φέναξ. *vide Pono*.

Imus, *a*, *um*, der vnterste / nidrigste. Polon: naniższy / naspodnieyszy. G. ὁ κατωτατος, ἔσχατος, ὕςατος, ὑπόγειος.

I N.

In, *præp: pro adjunctorum varietate varia significat, vt plurimum*, In/auff/zu/gegen/wider. P. w.

Pol. w / ná / do / ku / przećiw / przeciwko. G. ἐν, ἐνι, εἰς, ἐς.

Inanis, *e*, leer / ledig / eitel / vergeblich. P. czczy / prozny / dáremny / niczemny. G. κενὸς, διάκενος, μάταιος, ἀτέλεστος. *inanio*, *is*, *exinanio*, ich leere / mache ledig. P. proznie / wyprozniam. G. ἰνέω, κενόω, ἐκκενόω.

Incassum, *Aduerb:* vergebens / P. prozno / poprozniu / darmo / wniwecz. G. μάψ, μαψιδίως, εἰς κενὸν, μάτην, φρούδως.

Incendo, G. ἄιθω πῦρ, ἀνακάιω, ἀνάπτω, ἐκκαίω, ἐκπυρόω, ἐμπυρίζω, φλέγω, παροξύνω, *vide Cando*.

Inchoo, *as*, ich fahe an / hebe an. P. poczynam. G. ἄρχομαι, ἐξάρχομαι, κατάρχομαι. ὑπάρχομαι. *inchoatio*, ein anhebung / anfang / P. poczećie / poczatek.

Incile is, ein klein wassergräblein. P. Rowik. G. διώρυξ

Inclytus, herrlich / fürtreflich. P. páński / zacny / známienity / slawny / niepospolity. G. διάσημος, περίβλεπτος.

Incolumis, gesund / vnuerseert / vnuerleyet. Polon: Zdrowy / cáły / nienáruszony. G. ἄνοσος, ἄνοσος, ὑγιὴς, ἀτρωτος, ἄρτιος. *incolumitas*, gesundheit / wolstendigkeit. Polonicè: zdrowie / szczescie / fortuná. G. ἀβλάβεια, ἀπημοσύνη, ἀρτεμία, ἀσφάλεια.

Incunabula, G. τὰ σπάργανα, αἱ κοιτίδες. *vide Cunæ*.

Indago, *as*, ich forsche / suche nach / spüre nach. P. dowieduie sie / badam sie / pytam / szukam / oslada dochodze. G. ἀνακρίνω, ἐρευνάω, ματεύω, θηράω. *indagatio*, G. ἀνάκρισις, ἴχνευμα, ἔρευνα, ἐξετασμὸς. *indago*, *inis*, eine nachforschung / nachspürung / P. szukánie / osládowánie / oslád / szperowánie / pogonia / G. ἀρκυστασία, θήρα, θήρευμα.

Inde, *Aduerb:* von dannen / Polonicè. Ztámtad. *item*, darnach. Pol: potym. G. ἔνθεν, ἐνθένδε, ἐκεῖθεν.

* *Comp:* *Deinde*, G. εἶτα, ἔπειτα, ἐκτοτε. *Exinde*, darnach. P. potym / nápotym. G. εἶτα, ἔνθεν, ἐντεῦθεν. *Perinde*, also / gleich /

 P. Já-

P. Jákoby/ G. ὡς περὶ ἔτως πυ. *Proinde*, derhalben/ *Pol.* A przeto/ dla tego/ G. διὸ, διὰ τῦτο. *Subinde*, darnach/ bald/ offt/ P. potym/ wnet/ często. G. ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε.

Index, G. μηνύτωρ, ἐνδείκτης. *vide* Dico, *as*.

Indigena, ein Einlendischer/ P. Rodzic/ domak/ G. αὐθιγενὴς, αὐθίχθων, ἐγχώριος.

Indoles, *is*, das anzeigen der Natur/das zuneigen der jugendt zum guten oder bösen. P. przyrodzenie/ skłonność młodych Ludzi ták ku dobremu iáko y ku złemu/ G. ἦθος, φυὴ, φύσις.

Indulgeo, *es*, ich verhenge/gebe nach. P. dopuszczam / przegladam/ G. ἀνίημι, ἐνδίδωμι, ἐφίημι, συγχωρέω, χαρίζομαι. *indulgens*, nachlessig / linde/ P. dozwaláiacy / miekki/ G. ὁ ἐνδιδὺς, ἄνετος, φιλόστοργος, χαριζόμενος. *indulgentia*, nachgebung. P. Przegladánie / dopuszczenie/ dozwolenie/ G. ἄνεσις, ἔνδοσις, συγγνώμη, φιλοστοργία.

Induo, *is*, ich ziehe an/ P. obłoczę / wzuwam / obuwam/ G. ἀμπέχω, ἀμπίσχομαι, ἀμφίσκω, ἐνδύω, περιδύω. *indumentum*, ein Kleid/ P. odzienie/ G. ἀμπεχόνη, ἀναβολὴ, ἀμφίεσμα. *Indusium*, ein Hembd/ *P.* Koszulá/ G. ὁ ἐνδότατος, χιτωνίσκος.

Industria, fleiß/geschickligkeit/ *P.* pilność / dowcip / rozum/ G. ἀγχίνοια, ἐπιστρέφεια, ἐπιμέλεια. *industrius*, geschickt / sinreich / fleissig/ *P.* spráwny / dowcipny / pilny/ G. ἀγχίνυς, ἐπιμελὴς, ἐπιστρεφὴς, εὐφυὴς.

Infans, G. βρέφος, νήπιος, νηπίαχος, παιδίον, *vide* Faris.

Infensus, *a*, *um*, gehessig/feindselig/ vngünstig/ *Polo.* groźny/ gniewny / gniewliwy / nieláskáwy/ G. ἀπεχθὴς, δυσμενὴς, ὁ δυσμενέων.

Infernus, G. ᾅδης. *infimus*, *G.* κατώτατος. *vide infra.*

Infestus, *a*, *um*, feindlich/schedlich / widerwertig/ *P.* groźny/ szkodliwy / przeciwny / niebespieczny/ G. κακωτικός. *infesto*, *as*, ich beschedige/ Pol. szkodzę/ przenágabam/ G. κακόω, κακυργέω.

Inficior, G. ἀρνέομαι. *vide Facio.*

Infit,

Infit, er fehet an/ P. poczyna/ G. φησί, λέγει, ἔφη.

Infra, præp: vnten. P. pod/ nisko/ G. κάτω, ἔνερθε. *inferior*, vnderer/ P. niższy/ *infimus*, der vnterste/ P. naniższy/ G. κατώτατος. *inferus, a, um*, was vnten ist/ *Pol:* niski/ nádolny/ odspodny/ G. ὁ κάτω, κατώτερος, κατώτατος. *inferiæ*, Seelmessen/ Todtenopffer/ *Polon:* Zádußne dni/ Ofiáry zá vmárłe/ G. χοαὶ, ἐναγίσματα. *inferi, orum*, G. οἱ κάτω, οἱ νέρθεροι, ὑποχθόνιοι. *infernus, i*, die Hell/ *P.* Piekło/ G. ᾅδης. *infernalis*, hellisch/ *Pol:* piekielny/ G. καταχθόνιος. *infernè*, von vnten herauff/ Polon. odespod/ G. κάτωθεν.

Infula, ein Bischoffshut/ *Pol.* Biskupia czapká/ G. καυσία, μίτρα, ἱερέων, κόσμημα.

Ingenium, G. τὸ ἀγχίνουν, γνώμη, διάνοια. *ingenuus*, G. γνήσιος, ἐλεύθερος, γενναῖος, ἐπιεικής. *vide Gigno.*

Ingens, groß/ fast groß/ Pol. wielki/ bárzo wielki/ G. ἄσπετος, ἄπλετος, πολὺς, εὐμεγέθης.

Ingluuies, der Kropff an den Vögeln/ Poloni. podgardlek/ gárdło v ptakow/ *Metaphori:* freßigkeit/ *Pol.* obżárstwo/ G. γαστριμαργία, λαιμαργία. *ingluuiosus*, freßig/ *Pol.* obżárły.

Ingruo, G. ἐπίκειμαι. *vide Grus.*

Inguen, inis, die Scham der Menner vnd Weiber. P. Sromotá/ álbo członek ták Mężow iáko y niewiast/ G. ἥβη, μηρὸς, βουβών.

Initium, ein anfang/ *P.* poczatek. G. ἀλβα, τροπή, ἀρχή, εἴσοδος. *initiò*, anfenglich/ *Pol.* ná poczatku/ G. ἐξ ἀρχῆς, ἐκ ῥίζης. *initio, as*, ich weihe/ *P.* poświecam/ G. μυέω, προτελέω, τελέω.

Iniquus, G. ἄνισος, ἀνώμαλος, ἄδικος, παράνομος. *vide Æquus.*

Iniuria, G. ἀδικία, ὕβρις. *vide Ius.*

Inquilinus, ein Haußman/ der vmb Zinß innen wohnet. P. Komornik/ *G.* σύνοικος.

Inquino, as, Coinquino, ich beflecke/ besudele/ P. mażę/ pomazuie/ splugáwiam/ pokalam/ G. καταχραίνω, φορύνω. *inquinatus*, vnsauber/ P. pomázány/

ny / splugáwiony / nieczysty. G. ἀκάθαρτος, μεμολυσμένος. *inquinamentum*, vnsauberkeit. P. plugástwo / nieczystość. G. μόλυσμα, ἀκαθαρσία.

Insidiæ, G. ἔνεδρα, ἐπιβουλή. *vide Sedeo.*

Insecta, orum, vide Seco.

Insignis, e, herrlich / fürtrefflich. Pol. znáczny / znákomity / známienity. G. διάσημος, λαμπρὸς, ἐξαίρετος, ἐπιφανής.

Insolens, G. ἀλαζών, φορτικός. *vide Soleo.*

Instar, *Aduerb:* nach der maß / gleich wie. P. ná kßtalt / iákoby. G. ἀνὰ λόγον, δίκην, ὡς.

Instauro, as, & Restauro, ich mache wieder gantz / bring zu recht. P. náprawiam / odnawiam. G. ἀνορθόω, ἀνανεόω. ἀνασκευάζω, ἐυτρεπίζω. *instauratio*, ein verneẅerung. P. odnowienie / náprawienie / naprawá. G. ἀνοικισμὸς, ἀνακαίνωσις, ἐπισκευή. *instaurator*, ein widerbringer. P. náprawiciel.

Instigo, Græcè. ἀναπείθω, ἀνερεθίζω, παροξύνω, παρορμάω. *vide Stigo.*

Instita, *æ*, ein belege / verbreme an einem Weiber kleide Pol. obłogá / bramá v niewieścich ßat. G. ἡ πέζα, ἡ παρὰ τὰς ὤας ἐσθῆτος πάρυφη.

Institor, oris, ein Kremer. P. Kramarz. G. κάπηλος, αὐτοπώλης, παλιγκάπηλος. *Institorius*, Kremerisch. Polon: Kramárski.

Instrumentum, G. ἐργαλεῖον, ὄργανον, σκευὴ, τεῦχος. *vide Struo.*

Insula, ein Jnsel. Pol. wysep / álbo wyspá / ostrow. G. νῆσος, οἰκία περιαμφόδος. *Insularis*, zur Jnsel gehörig. P. wyspny / wyspowy. G. νησιώτης, νησιωτικός.

* *Comp:* Peninsula, ein halbe Jnsel. P. pulwyspy / nie práwa wyspá. G. χερσόνησος.

Insulto, G. ἐπιπηδάω. *vide Salio.*

Integer, gantz / vollkommen / from / auffrichtig. P. cáły / doskonáły / dostáteczny / zupełny / dobry / státeczny. G. ἀκέραιος, ἀμείωτος, ὅλος. *integritas*, volkommenheit / frömigkeit / P. zupełność / dobroć / cnotá. G. ἀκέ-

G: ἀκεραιότης, ὁλότης. *De integro,* von newes. P. Znowu / od poczatku *G.* ἐξ ὑπαρχῆς. *integro, as, redintegro,* ich ernewere / mach wieder gantz. *Pol.* odnawiam / náprawiam. G. ἀρτίζω, καταρτίζω, ἀποκαθίστημι, ἀνανέω. *integrasco,* ich werde wider ernewert. *Pol.* odnawiam sie. G. ὁλόκληρος γίνομαι, ἐξαρτύομαι. ἀποκαθίσταμαι.

Intemperies, vngewitter. P. niepogodá. G. ἀκρασια, ἀκρατία, δυσκολία, ἀκαταστασία.

Intemperiæ, arum, das nagen des gewissens. Polō. gryzienie sumnienia. G. ἐριννύες.

Inter, Præp: zwischen. P. miedzy. G. ἐν, ἐντὸς, ἀνὰ μέσον, πρὸς. *internus,* innerlich. P. wnetrzny.

Interim, interea, vnter dessen/ P. tym czásem. G. ἐν τούτῳ, ἐν τοσούτῳ.

I*nterdum,* bißweilen. P. niekiedy / czásem. *Græcè.* ἄλλοκα, ἄλλοτε.

I*nterest,* G. διαφέρει. *vide Sum.*

Interpolo, as, ich bessere auß/ ernewere. P. náprawiam / oprawiam / zlatam / odnawiam. G. ἐπισκευάζω, ἀνακαινίζω. *interpolator,* einer der alte ding außbessert. P. ktory stáre rzeczy oprawia. G. ἐπισκευαστής.

Interpres, ein Dolmetscher. P. wykládácz/ tlumácz. G. ἐξηγητής, ἑρμηνεὺς, μεταφραστής, ὑφηγητής. *interpretor, aris,* ich verdolmetsche / lege auß. P. wykladam / tlumácze / przeloze. G. ἐξηγέομαι, μεταφράζω, παραφράζω, ὑποφητεύω. *interpretatio,* ein außlegung. P. wyklad/przelozenie. G. ἐξήγησις, ἑρμηνεία, μετάφρασις.

Interstitium, G. διάλειμμα, διαχώρημα, διάστασις. *vide Sto.*

Intertrigo, inis, der Wolff/ Arswolff von gehen/oder reiten/ P. sádno / otret/ gdy sie komu skorá zetrze od chodu álbo od iázdy / stárcie/ zátretowánie. G. παράτριμμα.

Intestinum, ein darm / eingeweide. P. Jelito / wnetrznosci / fláki. G. ἐγκοίλιον, ἔντερον, ἔνυστρον, σπλάγχνον. *intestinus, a, um,* innerlich. *Pol.* wnetrzny. G. ὁ ἐντὸς, ἐμφύλιος, ἐπιδήμιος, ὁ ἔσω, ὁ εἴσω.

Intra, Præp: innerhalb/ in. P. we

wewnatrz/ w. G. ἐντὸς, ἔνδον, ἔσω, ἔισω. *interior*, innerlicher/ P. wnetrznieyßy G. ὁ ἐνδότερος, *intimus*, gantz innerlich/geheim/ P. nawnetrznieyßy/ wierny/ vprzeymy/ G. ἐνδότατος, ἐσώτατος, μύχατος. I*ntrinsecus*, inwendig. P. wewnatrz/ G. ἔσωθεν, ἔνδοθεν.

I*ntrò*, hinein/ P. w dom/ G. εἴσω, ἔσω, ἔνδοθι. *Introrsum*, hineinwerts. P. w dom. G. εἰς τὸ ἔσω, εἴσω, εἰς τὸ ἐντός.

Intro, *as*, ich gehe hinein. P. wchodze.

I*ntus*, drinnen *P.* we wnatrz w domu. G. ἔνδοθεν, ἔνδοθι, ἔνδον, ἐντὸς, ἔσω.

I*ntybus*, Wegwart. P. wysoki mlecz. G. σέρις, κιχώριον.

I*nuicem*, abgewechselt / eins vmbs ander. P. w odmianki/ieden drugiemu / iedno za drugie. G. ἐναλλὰξ, ἐν ἀλλήλοις.

I*nuidia*, G. βασκανία, δυσμένεια, φθόνος. *vide video.*

I*nuitus*, vngern/ vnwillig. P. nierad/ przezdzieczny/ niechutliwy. G. ἀβούλητος, μὴ βουλόμενος, ἄκων, ἀκούσιος.

Inundo,

I*nundo*, G. κατακλύζω, κυμαίνω, κυματόω, πλημμύρω. *vide vnda.*

I O.

I*ocus*, schimpff / schertz. *Pol.* śmiech/ Kunßt / żart. G. γελοῖον, παῖγμα, σκῶμμα. *iocosus*, *iocularis*, *iocularius*, schimpflich/ lecherlich. P. śmießny/ trafny/ kunßtowny. G*ræ.* παιγνιώδης. παιδιώδης, ἀστεῖος, εὐτράπελος. *iocor*, *aris*, ich schertze/ kurtzweile. P. śmieße / kunßtuie / błaznuie / żartuie / figluie. G. ἀστεΐζω, προσπαίζω, χαριεντίζομαι, παίζω.

I P.

I*pse*, *a*, *um*, Er / sie/ es. P*ol.* on/oná / ono. G. αὐτός. *ipsemet*, *ipsissimus*, er selber. *P.* onże sam / samże / práwie ten / wyrudny / ßczyry.

I R.

I*r*, *manus concauitas*, das hole in der Hand / flache hand. *Pol.* dołek w reku / dłoń.

Ira,

Ira, Zorn. P. gniew. G. θυμὸς, ὀργὴ, χόλος. iratus, zornig. P. rozgniewány. G. ὀργιζόμενος, ὀργισθείς. iracundus, Jachzornig. P. Gniewliwy / iadowity / ziádly. G. ὀργίλος, δύσοργος, ὀξύχολος, ἐπίχολος. iracundia, Jachzorn. Pol. Gniew / iádowitosc / iad. irascor, eris, ich zürne. P. gniewam sie. G. ἀγαίομαι, διοργίζομαι, κοτέω, θυμέομαι, θυμόομαι.

Iris, idis, ein Regenbogen. P. Tecza. G. ἶρις.

Irrito, as, ich reitze an / bewege zu zorn. P. pobudzam / podußczam / draznie / rozdrazniam / nágabam. G. ἐρεθίζω, ἐρέθω, παροξύνω, παροργίζω. irritabilis, leicht auffzubringen. P. popedliwy / ſkory / zápalczywy. G. εὐόργητος, ἐρεθιστικός, παροξυντικός. irritamentum, ein anreitzung. P. pobudká / pobudzenie. G. ἐρεθμὸς, ἐρέθισμα, παροργισμὸς, ἐπερεθισμός.

Irritus, G. ἄκυρος, ἄπρακτος, vide ratus.

I S.

Is, ea, id, Er. P. on / oná / ono. Ten / tá / to. G. αὐτὸς, ἡ, ὁ. ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο. ὅδε, ἥδε, τόδε.

Isatis, idis, Weid. P. ßnido. G. ἴσατις.

Iſchias, adis, die hufftwehe. P. bolenie krzyzá / sciátyká. G. ἰσχιὰς, λευκόκανθα. Iſchiadicus, der das hufftwehe hat. P. ktory ma sciátykę. G. ἰσχιαδικός.

Iſte, iſta, iſtud, der. P. Ten / tá / to. G. αὐτὸς, οὗτος. Iſtò, iſtuc, daselbsthin. P. Tám / tedy. G. ἐνταῦθα, ἐνταυθοῖ. iſtic, daselbst. P. Tám. G. αὐτόθι, ἐνταυθοῖ. iſthinc, von dannen. Polon: z támtad. G. ἐντεῦθεν, ἐνθένδε. iſtac, dahindurch. P. tedy / támtedy. G. διά τῦδε τῦ τόπυ, τῇδε, ὧδε. iſtorſum, dahinwerts. Pol. tedyß. G. πρὸς τόνδε τὸν τόπον, ἐνταῦθα. iſtiuſmodi, sollich. Pol: tákowy. G. τοιοῦτος, τοιουτότροπος.

Iſter, Iſtri, alias Danubius, die Thonaw. P. Dunay.

Iſthmus, ein Strand zwischen zweyen Meeren. Pol. Sciánká / ciásnosc miedzy dwiemá Morzomá. G. ἰσθμός.

I T.

Ita, *Aduerb:* also. Pol. ták. G. τῇδε, ὧδε, οὕτως, οὕτω, καὶ.

Itaq., Coniunct: derhalben. P. przeto/ dla tego. G. ἀμέλει, διό, διόπερ, οὖν, ἄρ οὖν.

Italia, Welschland. P. Włoska ziemiá. *Italus*. ein Wahl. P. Włoch. *Italicus*, Wellisch. P. Włoski.

Item, deßgleichen. P. tákże. G. ὁμοίως, ὡσαύτως.

Iter, ein reise. P. drogá/ iechánie/ iázda/ wedrowánie. G. ὁδεία, ὁδοιπορία, ὁδὸς, πορεία. *itinerarium*, ein beschreibung einer reise. P. opisánie niektorey wedrowki. G. ὁδοιπορικόν.

Iterum, wiederumb. P. záśie/ powtore. G. αὖ, αὖθις, εἰσαῦθις, δεύτερον. *Itero*, *as*, ich wiederhole. P. powtarzam. G. ἀνακυκλέω, δευτερόω, ἀναλαμβάνω, διπλασιάζω, ἐπαναδιπλόω.

Itidem, gleicherweise. P. tákże/ tymże sposobem. G. παραπλησίως, ὡσαύτως, ὁμοίως, οὕτως.

I V.

Iuba, *a*. der kam an eim pferd/ das ist/ die langen haar am hals. P. grziwá. G. φόβη, χαῖτα. *iubatus*, *a*, *um*, das lange haar hat. P. grziwiásty. G. χαιτήεις, χαιτόεις.

Iubar, schein/ glantz. P. iásność. G. σέλας, αὐγή.

Iubeo, *es*, ich heisse. P. każe. G. ἀνώγω, κελεύω, κέλομαι, ἐπιτάττω, προστάττω. *iussio*, *iussus*, *us*, ein geheiß/ befehl. P. Rozkazánie. G. ἀνωγή, ἐπίταγμα, κέλευσμα, ἐντολή.

Iubilo, *as*, ich jauchtze/ frolocke. P. wykrzykam/ raduie sie/ wesele sie. G. ἀλαλάζω *iubilum*, ein jauchtzen/ frolocken. P. wykrzykanie/ radość/ wesele. G. ἀλάλαγμα, ἀλαλαγμός. *Iubilæus annus*, das JubelJahr. P. Miłościwe Láto.

Iucundus, lieblich/ lustig. P. miły/ wesoły/ wdzięczny. G. τερπνός, ἐπιτερπής, ἡδύς, ἄλυπος, ἀνθηρός. *Iucunditas*, liebligkeit. P. wdzięczność. G. ἡδονή, εὐπάθεια, ἡδυπάθεια, τερπνότης.

Iudæa, Jüdischland. Pol: Zydowska ziemiá/ Zydowstwo. *Iudæus*, ein Jude. P. Zyd. *Iudæa*, eine Jüdin. *Polon:* Zydowká.

Iudaicus, Jüdisch P. Zydowski. *Iudaismus*, das Judenthumb. P. Zydostwo.

Iudex, icis, ein Richter. Pol: Sedzia. G. δικαστὴς, κριτὴς, διαγνώμων, βημαστιστής. *indicium*, ein gericht. Polõ. sad. *Item*, ein vrtheil / oder entscheidung des gemütes oder einem dinge. P. rozsadek / zdánie. G. διάγνωσις, δίκη, κρίμα, κρίσις, ἐπίκρισις. *Iudicalis*, dem Richter / oder Gericht zugehörig. P. sadowny. G. δικανικὸς, δικαστικὸς, κριτικός. *Iudico, as*, ich vrtheile/richte. P. sadze / ßacuie / mniemam / zdanie swe powiedam. G. διαγινώσκω, δικαιόω, δικαιόω, κρίνω, νομίζω, δικάζω.

* Comp: *Abjudico, as*, ich spreche ab P. odsadzam. *Adiudico*, ich spreche zu. Polõ. przysadzam / przywłaßczam / przypisuie. G. ἀνατίθημι, ἀποφαίνομαι, ἐπικρίνω. *Diiudico*, ich entscheide. Pol. rozsadzam / rozeznawam. G. διαδικάζω, διακρίνω, διευκρινέω. *Praeiudico*, ich vrtheile zuuor / ich verforteile. Pol: przed tym sadze / ßkodze / krzywdze. G. προκρίνω, προκαταγινώσκω. *Praeiudicium*, ein vorurteil / verforteilung. P. Bezprawie / ßkoda / krzywda / niesprawiedliwość. G. προκατάγνωσις, πρόκριμα, πρόκρισις.

Iugerum, ein Juchert ackers / so viel man mit zween Ochsen des tages ackern kan. P. Staie / staiánie / ták wiele roli / iako pará Wolow zá dzień z oráć może. G. πλέθρον, πέλεθρον, πέλεθρον.

Iuglans, ein Welschnuß. P. Włoski orzech. G. καρία βασιλική, κάρυον βασιλικὸν, διος βάλανος, β.

Iugum, ein spitze eines berges. P. wierzcholek / álbo ßpicá gory. *Item*, ein Joch. P. Járzmo. *Item*, ein Scherkibe / Oberbaum. P. Nawoy. G. κολώνη, κολωνὸς, ἄκρα, λόφος, κορυφή, ζεῦγος, ζυγὸν, ζυγὸς. *iugalis*, angebunden. P. przywiazány / iarzmu poddány. G. γαμικὸς, γαμήλιος, σύζυγος, ζύγιος, ζευκτός. *iugosus*, hoch gespitzet. P. wysoki / ßpiczásty. G. ὁ πολλὰς ἀκρωρείας, ἢ ἐξοχὰς ἔχων, πολυαύχενος.

* Comp: *Biiuges*, & *Biiugi*, zwey Rosse die an einem wagen ziehen.

 P. pará

P. parà koni w iednym woźie ćiągnących. *Quadrijuges*, & *Quadrijugi*, zwey par / oder ein zug *Pol.* poczworne wozniki. G. τετραζυγες, τετραζευκτοι. *Sejuges*, drey par. *Polon:* pośośne konie.

Iugis, *es*, stettig / emsig. *Pol.* vstáwiczny. G. ενδελεχης, συνεχης, ἀδιαλειπτος. *iugiter*, embsiglich. *Pol.* vstáwicznie / bez przestánku. G. ἀδιαλείπτως.

Iugo, *as*, ich leg ein Joch auff. P. Járzmo zakładam. G. ζυγόω, συζεύγνυμι.

* *Comp:* *Abjugo*, *as*, ich mache ledig vom joch. *Pol.* wypuszczam z iárzmá / wyprzagam. *Adjugo*, *Conjugo*, ich füge zusammen / spanne an. P. zwiezuie / sprzagam / przyprzagā. *Conjugium*, die Ehe. *Pol.* Małżeństwo. G. ὁμοζυγια, γάμος, σύζυγια, επιγαμια, σύζευξις. *Conjugalis*, *es*, Ehlich. P. Małżeński. *Conjux*, & *Conjunx*, ein Ehegemahl. *Polon* Małżonek / Małżonká. G. ὁμοδέμνιος, ὁμόζυγος. σύζυγος, συνάορος *Subjugo*, ich bringe vnter das Joch / vnterwerffe. *Pol.* pod Járzmo poddawam / pod moc swoie podbijam. G. χειρόω, ὑποζευγνύω. *Subjugalis*, was vnter dem Joch gehet. P. Járzmu poddány / posłuszny / Járzmowy / Robotny.

Iugulus, & *um*, der forderhals / die keel. P. podgárdlek / kárki / kregi wszyiey. G. αὐχὴν, δέρη, σφαγη. *iugulo*, *as*, ich tödte / erwürge. P. zabijam / zámorduie / kárki stracam. G. κτείνω, ἀποσφάττω. τραχηλίζω, ἀυχενίζω, λαιμοτομέω.

Iulius, der Hewmon. *Polon:* Lipiec.

Iulus, *i*, der Most an den beumen. P. Mech ná drzewiech. G. ἴουλος.

Iumentum, G. ζευγάριον, κτῆνος, ὑποζύγιον. *vide juvo*.

Iuncus, *i*, Bintzen. P. sitowie / wiąz / rokicina. G. ἡ σχοῖνος. *iunceus*, Bintzin / von bintzen geflochten. P. sitowy / wiezowy / z rokiciny vpleciony. G. σχοίνινος, σχοινώδης. *iuncosus*, voll bintzen. *Pol:* wiezowáty / sitowiásty.

Iungo, *is*, ich füge zusammen. P. złączam. *Item*, ich spanne an.

P. záprzagam. G. ἐγκαταζεύγω, ζεύγνυμι, ζευγνύω, συνάπτω, συνίστημι. *iunctura*, ein füge/ zusammenfügung P. zlaczenie/ spaiánie/ sprzężyná. G. ζεῦγμα, ζεῦξις, σύνθεσις, ἁρμογή, συναφεία. * *Comp: Abjungo*, Disjungo, *Sejungo*, ich trenne / sondere ab. P. odlaczam / rozlaczam. G. ἀποζευγνύω, διαζευγνύω, διακόπτω, ἀπολύω. *Adjungo*, ich füge zu/ ich gebe zu. *Polon*: przylaczam/ przydawam. G. ἐγκαταζευγνύω, κολλάομαι, προσάπτω, προσζεύγω, προστίθημι. *Conjungo*, ich füge zusammen. P. zlaczam. G. ἁρμόζω, συνάγω, συντίθημι, συζευγνύω, συνδυάζω, συνάπτω. *Conjunctus*, zugethan / verwand. *Pol*: zlaczony / powinowáty / krewny. G. συνημμένος, συζευκτός, συζευχθείς. *injungo*, ich lege auff/ befehle P. wkladam/ roskázuie / polecam. G. ἐπιζευγνύω, ἐπιτάττω, προσάγω, προστάττω. *Subjungo*, ich thu herzu / setze hernach *Pol*. przydawam / przykladam. G. ὑποβάλλω, ἐπιφέρω.

Iunix, *icis*, ein junge Kuh. P. Jáloszká. G. δαμάλη, δαμάλις.

Iuni-

Iuniperus, *i*, die Wachholter staud. P. Jálowcowe drzewo. G. ἀρκευθίς, ἀκαθέρα, ἡ ἄρκευθος, ἰωπικέλλυσον. *Morum iuniperi*, ein Wacholter Beer. P. Jálowiec.

Iunius, der Brachmonat. P. Czerwiec. G. Ἰούνιος, κρόνιος, λώϊος.

Iurgo, *as*, & *iurgor*, *aris*, ich zancke. P. wadze sie / swarze sie. G. ζυγομαχέω, ἐρεσχελέω, ἐρίζω, νεικέω, φιλονεικέω. *iurgium*, ein zanck. *P*. zwádá / poswárek. G. ἔρις, λοιδορία, ἐρεσχελία, νεῖκος, φιλονεικία. *iurgiosus*, zenckisch / haderhafftig. *Polon*: swárliwy/ zwádliwy. G. ἐριστικός, φιλόνεικος.

* *Comp*: *Objurgo*, *as*, ich schelte / straffe mit worten. P. karze/ laie / zfukam / bákam G. ἐπιπλήττω, ἐπιτιμάω, λοιδορέω, νεικέω, κακίζω.

Iuro, *as*, ich schwere. *P*. przysiegam. G. ὀμόω, ὀμνύω, ὄμνυμι. *iuramentum*, *iusiurandum*, ein Eid. *P*. Przysiegá. G. ὅρκος, ὁρκωμοσία, διωμοσία.

* *Comp*: *Abjuro*, ich verleugne mit einem Eid. *P*. odprzysiegam / prze/ nie znam sie. G. ἐξο-

G. ἐξομνύω, ἐξόμνυμι, ἀπόμνυμι. *Adiuro*, ich beschwere. P. poprzysięgam. G. ἐξορκίζω, ἐπόμνυμι. *Coniuro*, ich verschwere mich / verbinde mich. *P.* sprzysięgam się / zbuntuię się. G. συνίσταμαι, συνόμνυμι. *Coniuratio*, ein verbündnis. *Pol.* sprzysiężenie / zbuntowánie. G. ἀνταρσις, συνωμοσία, σύστασις. *Coniurati*, die sich zusammen geschworen haben. *P.* sprzysiężeni / buntownicy. G. συνωμοται, ξυνωμόται, *Deiero*, ich schwere hoch. P. poprzysięgam się. G. ἐπομνύω, διόμνυμι. *Eiuro*, ich verschwere. P. odprzysięgam / odrzekam się. G. ἐξομνύω, ἀναδύομαι. *Peiero*, ich schwere falsch. *P.* krzywo przysięgam. G. ἐπιορκέω, ἐπόμνυμι. *Periurus*, Meineidig. *Pol.* Krzywoprzysiężcá. G. ἐπίορκος. *Periurium*, ein falscher Eyd. P. krzywoprzysięstwo. G. ἐπιορκία.

Ius, *iuris*, das Recht / billigkeit. P. práwo / spráwiedliwość. G δίκη, θέμις, νόμιμον, δίκαιον.

* *Comp: Iurisperitia*, *Iurisprudentia*, wissenschafft des Rechts. P. umieiętność práwá. *Iurisperitus*, *iurisinterpres*, *iurisconsultus*, ein Rechtkündiger. *P.* náuczony w práwie. G. δικαστικὸς, ὁ τ̃ δικαίων ἐπιστήμων, νομικὸς. *iuridicus*, was dem rechten gemeß ist P. práwny / co wedle práwá iest. G. δικαιολόγος, δικάσιμος, ἔνδικος. *iurisdictio*, gewalt / gerechtigkeit / gerichtsatz / gerichtszwang. P. Moc / práwo / roki / poroczki / sadzenie rokow. G. δικαιολογια, διοικησις, δικαιοδοσια. *iniuria*, schmach / unbilligkeit. P. krzywdá / niespráwiedliwość. G. ἀδικία, ὕβρις, παλακιμος. *iniurius*, unbillich *P.* niesłuszny / niespráwiedliwy. G. ἄδικος, ὑβριστικες. *iniuriosus*, voller unbilligkeit. *P.* pełny krzywdy / álbo ktory rad krzywdzi. G. κακοποιός, ὑβριστικός, αἰκιστικός.

Ius etiam significat, eine brüe / suppe. P. polewká / iuchá. G. ζωμος. *iusculum*, ein süplein. P. poleweczká / iuszká. G. ζωμίδιον. *iurulentus*, mit suppen gekocht. P. z polewka wárzony. G. ζωμευθεὶς, ὁ ἐν ζωμῷ, ζωμώδης.

Iustus, *a*, *um*, gerecht / billig / zimlich. P. spráwiedliwy / słuszny /

ßny / ták wczesny. G. δίκαιος, ἔνδικος. εὔλογος. *iusta, orum*, Seelmeß / Todtenopffer / bestattung zur Erden. *Pol.* ofiárá zadußna / obchod pogrzebny. G. κτέρεα. δίκαια, νόμιμα, ἐναγίσματα. *iusticia*, gerechtigkeit. Polon: spráwiedliwość. G. δικαιοσύνη. *iusticium*, anstand der gerichten. P. záwießenie / zástáwienie práwá. G. δικῶν ἐκεχειρία, ὅτε δικάζειν οὐκ ἔξεστι.

* *Comp: Iniustus*, vngerecht/vnbillig. *Pol.* niesprawiedliwy/ niesłußny. G. ἄδικος, ἀγνώμων ἀλιτρός, παράνομος, κακοῦργος. *iniusticia*, vngerechtegkeit. *Polon:* niespráwiedliwość. G. ἀδικία, παρανομία, κακουργία. *iustifico, as*, ich mache gerecht. P. vspráwiedliwiam. G. δικαιόω. *iustificatio*, die gerechtfertigung. Polon: vspráwiedliwienie. G. δικαίωσις.

Iuuenis, Jung/oder ein Jüngling. Pol. młody / álbo młodzieniec. G. νεανίσκος, κοῦρος, ἀκρηβος, νέος, κόρυξ. *Iunior*, Jünger. P. młodßy. G. μεταγενέστερος, νεώτερος, ὁπλότερος. *Iuuencus*, ein junger Ochs. P wołek / Juniec / młodzik. G. ἶνις, πόρταξ, νέος, βοῦς. *Iuuenca*, ein junge Kuh. P. Jálowicá. G. δάμαλις. πόρτις. *Iuuencula*, eine junge dirne. P. dziewczká. *iuuenilis*, der jugend zugehörig. *P.* młodzieński. G. μειρακιώδης, νεανικός, νεάζων, νεαρός, νεωτερικός. *iuuentus, utis*, die jugend / oder eine menge junger leute. P. młodość/ álbo gromadá młodych ludzi. *G.* ἐφηβεία, ἥβη, νεότης. *iuuenesco*, ich werde jung. P. odmładzam sie. G. κουρίζω, νεάζω, νεανιάζω, νεανίζω, νεανεύω.

Iuuo, as, ich helffe. P. pomagam. G. ἀλαλκέω, ἀλάλκω, βοηθέω, ἀρήγω, ὠφελέω *iuuat, in perſ:* es belüstiget. P. podoba sie/chce sie. G. ἐν ἡδονῇ ἐστι, πρὸς θυμοῦ ἐστιν, ἀσμένῳ ἐστίν. *iuuamen*, ein hülff P. pomoc/rátunek. *iumentum*, ein Arbeits thier. P. robotne bydło. G. ὑποζύγιον.

* *Comp: Adiuuo*, ich helff/ stehe bey. *P.* spomagam/podpomagam. G. ἀρκέω, βοηθέω, συνεργέω, συνεργάζομαι. *Adiutor*, ein helffer. *Pol.* wspomożyciel G. ἐνεργής, βοηθός, ἐπίκουρος, ἐπίχυρος, εὐεργέτης.

Iuxta,

Iuxta, præp: bey / nahe. *Pol:* blisko / podle / wedle / niedaleko. *G.* ἀμφί, κατά, περί, πρός, *iuxta, aduerb:* zugleich. *Polon:* wespolek / rownie. G. ἐγγύς, ἀγχόθι, πλησίον, ὡσαύτως.

INCIPIENTIA ab L.

L A.

L*Abes*, ein fehl / schad / mackel / schandfleck. P. zmáza / škodá / mákulá / sromotá. G. ὁ ῥύπος, σπίλος, λώβη, λύμη, κηλίς. *Labecula*, ein klein flecklein. *Pol.* Mákulká. *G.* ἡ μικρὰ κηλίς, κηλίδιον, σπιλίδιον, λυμάτιον.

* *Comp: Labefacio, & labefacto, as*, ich schweche / verderbe. *Polon:* psuie / káże / znišczam / wywracam / porušam. *Græ:* βλάπτω, διαφθείρω, λυμαίνομαι, λωβάομαι, μετακινέω, παρακινέω.

Labrum, ein Leffze / lippe. *P.* wárgá. G. χεῖλος, ἕρκος, ὀδόντων. *Labeo, onis*, der grosse lippen hat / ein großmaul. *P.* ktory wielkie ma wárgi / gebá / odmigebá. G. χελυνίδης, πρόχειλος, χείλων.

Labo, as, ich falle / schwancke. *Pol.* padam / lece / šwánkuie. G. ἀποῤῥέω, ἐκκρέομαι, ὑποφέρομαι. *Labasco*, ich fange an zu fallen / zu verzagen. P. watleie / poczynam páść / soba watpić / Juž mi ná schodzie. G. ὀκλάζω, ὑπολισθαίνω, ὑποφέρομαι.

Labor, eris, ich falle / fehle. *Pol.* pádam / pádne / watleie / omylam sie. G. ὀλισθαίνω, ὀλισθέω, ὑποπίπτω. *Lapsus, us*, ein fall / versehung. *Pol.* vpadek / grzech / omylká. G. πέσημα, παράπτωμα, ὀλίσθημα, πτῶσις, φθορά, σφάλμα.

* *Comp: Allabor*, ich fall herzu / fließ herbey. *P.* przypadam / przypływam / przyciekam. *Collabor*, ich falle vber einen hauffen. *P.* vpadam. G. συμπίπτω, συνολισθαίνω. *Delabor*, ich falle herunter. *P.* spadam. G. ἀπολισθαίνω, κατολισθαίνω, προάγομαι, καταφέρομαι, καταπίπτω. *Dilabor*, ich vergehe / werde zunichte. P. Rozchodzę / rozpływam / zgine / wniwecz sie obrácam /

brácam. Elabor, ich entwische/ P. vciekam / vchodze. G. διεκπίπτω, διαλύομαι. Illabor, ich fall ein. P. wpadam/ wciekam. G. εἰσπίπτω, καταπίπτω, κατολισθαίνω, καταῤῥέω. Præterlabor, ich flisse vorbey. P. mimo ciekę. Prolabor, ich fall nider. P: vpadam. G. ἀπολισθαίνω, καταπίπτω. Relabor, ich flisse zu rück. Pol. wracam sie / wspak ciekę. G. μεταπίπτω.

Labor, oris, mühe / arbeit. P. pracá / robota / trudnosć. G. καματος, κόπος, πόνος, μοχθος, μόλος, μόρος. *laboriosus*, mühseelig / arbeitsam. P. prácowity/ pelny trudnosci/ robotny. G. ἔγκοπος, ἐπίμοχθος, ἐπίπονος, πολύπονος. *Laboro, as*, ich arbeite / bemühe mich / bin kranck. P. robię / prácuię / stáram się/ niemogę / choruię. G. ποιέω, διαπονέω, ἐργάζομαι, μοχθέω, κάμνω, πωρέω.

* *Comp: Collaboro*, ich arbeit zugleich / helffe. Pol. wespolek robię / pomagam. Elaboro, ich mache fertig. P. wyrabiam. G. διαπονέω, ἐξεργάζομαι, διεργάζομαι, ἐκπονέω, φιλοπονέω.

Labrum, ein Lefftz / lippe. Pol. wárgá. Item, die eusserste port eines jeglichen dinges. P. kray/ krawadz / brzeg v kázdey rzeczy. Item, ein Zuber / Eimer/ Wanne. P. Ceber / Wiádro/ Wánná. G. χεῖλος, ἕρκος, ὀδόντων.

Labrusca, ein wilder Weinstock. P. plonna mácicá. G. ἀγριάμπελος, ἄμπελος, ἀγρία.

Lac, Milch. P. Mleko. G. γάλα, γλάγος. *Lac serosum*. Butermilch. Pol. Máslanká. *Lacteus*, Milchicht. P. Mleczny. G. γαλακτικὸς, γαλακτώδης, γαλακτινός, γλαγερὸς. *lactes*, kleine därme. Pol. cienkie ielitá. G. μεσεντέριον. *Lacteo*, ich sauge. P. ssę. *Lactesco*, ich werde zu milch. Pol. mlecznieię / mlekiem się stawam. G. γαλακτόομαι, γαλακτουχέω, γαλουχέω. *Lacto, as*, ich seuge / gebe zu saugen. Polon: przy piersiach trzymam / nápawam. *Metaph:* ich locke/ reitze. Pol. nęcę / pobudzam. G. γαλακτοτροφέω, θηλάζω, τροφεύω, γαλακτιάω, γαλακτουχέω.

* *Comp: Ablacto, as*, ich entwehne. Polon: ostáwiam. G. ἀπογα-

ἀπογαλακτίζω. *Ablactatio*, entwehnung. P. ostáwienie. *Collactaneus*, von einer milch aufferzogen / mitseugling / bekandt von jugend auff. P. iednym mlekiem wychowány / towárzysz z dzieciństwá. G. ὁμογάλακτος, ἀδελφὸς, συγγάλακτος, σύντροφος, ἀγάλακτος.

Lacer, a, um, zerrissen. *Pol:* podrápány / odárty / oszárpány. G. κολοβός, πηρὸς, ἀνάπηρος. *lacero, as, dilacero*, ich zerreisse. P. szárpam / dre / zdzieram / drápie / podrápam. G. ἀποδρύπτομαι, δαδύσσω, διαξαίνω, σπαράττω, καταξαίνω.

Lacerna, ein Regenmantel. P. Deszczowy płaszcz / Kopieniak.

Lacerta, ein Heydechse. P. Jaszczurká. G. ὀφιόμαχος, σαῦρα.

Lacertus, der Arm / vom ellenbogen biß auff die hand. P. Rámie od łokćia aż do reki. *Item*, ein Aelrauppe / Quappe. *Polon:* Mientus. G. σαῦρος, μυὼν, ὁ βραχίων, ἡ ὠλένη. *lacertosus*, starck von armen. P. mocny / duży w reku.

Lacesso, is, ich reitze / bewege / fodere herauß. P. pobudzam / podszczuwam / draznie / wyzywam na reke. G. ἐρεθίζω, ἄρχω, κατάρχω, ἐξορμάω, προπηλακίζω.

Lachryma, ein zeher / threne. P. łzá. G. δάκρυον, δάκρυ, δάκρυμα. *lachrymosus*, kleglich / weinerlich. P. rzewny / żáłosny / płáczliwy. G. δακρυόεις, ἀείδακρυς, δακρυώδης, ἔνδακρυς, πολύδακρυς. *lachrymabundus*, gleichsam weinend. P. iákoby płácząc / rzewliwy. *lachrymo, as, & lachrymor, aris*, ich weine. P. płácze. G. δακρύω, δακρυχέω, δακρυρροέω.

* *Comp: Collachrymo*, ich weine mit. P. wespołek s nim płácze. G. ἐπιδακρύω, συνδακρύω. *Illachrymo*, ich weine fast. Pol. rzewno płácze. G. καταδακρύω, κατολοφύρομαι.

Lacinia, arum, die belege oder schweiffe an den kleidern. P. obłogi álbo bramy v szat. G. ἐσθῆτος τὸ κάτω μέρος, παρυφή.

Lacio, is, Verb: inusitat: G. ἐπάγω.

* *Comp: Allicio, is*, G. ἄγω, ἐφελκύω, ἐπισύρομαι, ἐπάγω, καταχαλέω. *& frequent: Allecto, as*, ich reitze an. P. pobudzam / przynecam /

necam / przywabiam. G. θέλγω, καταθέλγω. Delicio, idem. vnde Delecto, as, ich belůstige / erfrewe. P. vweselam. G. ευφραίνω, επάγομαι, ήδω, ηδύνω, ψυχαγωγέω. Delector, aris, passiuũ, ich habe lust / freude. P. kocham sie. G. ευφραίνομαι, ήδομαι. Delectatio, delectamentum, eine lust. freude. P. Rozkosz / wesele / pociechá / ochlodá. G. ευφροσύνη, ηδυπάθεια, τερπωλὴ, τέρψις, διαγωγὴ. Delectabilis, lustig. P. rozkoszny / wdzieczny. G. άγαστὸς, άσπαστος, μεγηρατ☉. Delicia, arum, wollust. P. roskoszy. G. αβροσύνη, ευπάθεια, ηδυπάθεια. Delicatus, weich / zart / in wollůsten erzogen. P. miekki / pieszczacy / roskoszny / rospustnie wychowany. G. άβρος, άπαλὸς, μαλθακὸς, ψαυρὸς, εύθρυπτ☉. Elicio, ich locke herauß. P. wyludzam / wywabiam. G. επισύρομαι, επάγω, εφέλκομαι, εφελκύω. Elix, icis, eine wasserfurche auff den åckern. P. brozdá ná roli. Illicio, & Frequentatiuum, Illecto, as, ich reitze an. Pol. przywabiam / przynecam. G. επάγω, εφελκύω. Illectamentum, ein anreitzung. P. necenie / wabienie. G. θέλγητρον. Oblicio, inusitat: & Oblecto, ich belůstige / ergetze. P. vweselam / ciesze. G. άγω, επιτέρπω, ευφραίνω, τέρπω, ήδομαι. Oblectatio, & Oblectamentum, ein belůstigung / ergetzung. P. kochánie / vciechá / krotochwilá. Ge κήλησις, ψυχαγωγία, ηδυπάθεια, ευφροσύνη, τέρψις. Pellicio, ich reitze vnnd betriege mit guten worten Polõ: oszukam / zdradzam / łágodnymi słowy przywabiam / przyludzam. G. εφέλκομαι, επισύρομαι, επάγω, υπάγω. Pellex, icis, eine Hure / die mit einem Eheman zu thun hat. P. Nálożnicá / gámratká / kurwá / nierzadnicá / ktora z żonátym nierzad plodzi. G. παλλακευόμεν☉, παλλακὴ, άντίζηλος, παράκοιτις. Pellicatus, us, Hurerey. P. Gámráctwo / kurestwo / nierzad. G. παλλάκευμα, παλλάκευσις.

Lactuca, Lattich. P. sáłatá. G. βρένθις, θριδακίνη, θρίδαξ, θριδάκη.

Lacuna, ein pfütze. P. káluzá. row / dol. G. τήραγξ, τέναγος, τελμίς, τέλμα, υδρεδόχος. lacunosus, vol pfützt. P. pelnj káluz. G. τεναγώδης, τηραγγώδης, τελματώδης.

Lacunar, ein bune / estrich. P. Strop. G. κατασέγασμα, πέτευρον, φάτνωμα, ὄροφή.

Lacus, *us*, eine See. P. Jezioro. *Item*, ein bütt / zuber / kuffe. *Pol.* kadz / ceber / kufá. G. λίμνη, τέλμα, λάκκ℺, ὑποπλήνιον.

Lædo, *is*, ich verletze. *Polon:* obrazam / szkodze / krzywdze. G. ἄτω, βλάπτω, δηλέω, ἀδικεω, λωβάω, λυμαίνομαι.

* Comp: *Allido*, *Illido*, ich stoß an. P. otracam sie / vderzam sie. G. προσκόπτω, καταφέρω, κυρέω, ὀκέλλω, προσκρέω. *Collido*, ich schlage zusamen. *Polon:* Tracam sie skim wespolek. G. καταράττω, καταράσσω, συγκρεω, συναράττω, ἀράσσω. *Elido*, ich stosse auß. P. wytracam.

Lætus, *a*, *um*, frölich. *Polō:* wesoly / ochotny. G. ἱλαρὸς, φαιδρός, εὔφρων, περιχαρής, εὐπρόσωπ℺. *Lætitia*, frölighkeit. *Pol:* wesele / ochotá. G. γάνωμα, ευπάθεια, ἡδονὴ, χαρμοσύνη, ἡδυπάθεια. *Lætor*, *aris*, ich frewe mich / bin frölich. P. wescle sie. G. ἀβρύνομαι, γάδομαι, χαίρω, φαιδρύνομαι, ἥδομαι. *Lætifico*, *as*, ich mache frölich. *Pol.* vwesèlam. G. ἀβρυνω, γανόω, ἡδύνω, ἱλαρύνω.

Læua, die lincke hand. P. Lewicá / lewa reká. G. σκαία. *Læuus*, *a*, *um*, linckisch / vnglückselig. *P.* lewy / nieszczesliwy / niefortunny. G. λαιὸς, σκαιός. *Læuorsum*, auff die lincke hand. P. ná lewa reke / k sobie. G. ἐπὶ ἀριστερά.

Lagena, ein Lechel / Flasche. P. Lagiew / lagiewká / lagwicá / beben / flaszá. G. λαγην℺.

Lagopus, ein Goldammer. P. Trznadl. G. λαγώπυς.

Laicus, *Subst:* ein Ley. *Polon:* Laik. *Adiect:* gemein / weltlich / nicht geweihet. P. pospolity / swietski / nieswiecony. G. λαϊκὸς, ἰδιώτης.

Lambo, *is*, ich lecke. *P.* lize / locze / lepce. G. λάπτω, λιχμάω, λιχμάομαι.

Lamentor, *aris*, ich wehklage. P. lkam / nárzekam / lámentuie. G. αἰάζω, θρηνέω, κωκύζω, ὀδύρομαι, ὀλοφύρομαι, ὠρύομαι. *Lamentatio*, ein kleglich weinen / wehklag. P. rzewny plácz / nárzekánie / lámentt. G. αἴαγμα, γό℺, θρῆν℺, κλαυθμὸς, οἰμωγὴ, ὀδυρ-

ὀδυρμὸς. *Lamentabilis*, kleglich. Pol. rzewliwy / placzliwy. G. αἰακτος, ἐπίκλαυτος, θρηνώδης, θρηνητέος, στονόεις.

Lamia, ein Hechse / zeuberin/ Pol. Jedza / Czarownica/ maskolka.

Lamina, ein blech. *Pol.* blacha. G. ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, λέπις. *Laminarius*, ein Platner. Polon. Blachownik/ Platnerz.

Lampas, adis, ein Fackel/kerz/ licht. Polō. pochodnia / kagániec / świecá. G. δαλὸς, λυχνοῦχος, λαμπὰς.

Lana, æ, Woll. P. Welná. G. ἔριον, εἶρος, λῆνος, πόκος, πίκος, ταλάτιον. *Laneus*, wüllen. P. welniány / sukienny. G. ἐρίνεος, ἐρίνος, ἔρεος, ἐριοῦς. *Lanarius*, *Lanificus*, ein wollweber. *P.* Sukiennik / knap. G. ἐριοπώλης, ἐριουργὸς, ἐριουργέω, ταλασιουργὸς. *Lanificium*, wollwerck/ P. welniána robotá / przedziwo. G. ταλασιουργία, ταλασία, ἐριουργία.

Lancea, ein langer spieß. *Pol.* wlocznia. G. λόγχη, σιβύνη, ζιβύνη. *Lancearius*, ein spießgesell. P. Drab/ ktory wlocznia niesie. G. λογχοφόρος, λογχήτης.

Languor, oris, schwacheit. P. mdlość/ chorobá/ niemoc. G. ὀλιγοδρανία, ἀδυναμία, ἀτονία, μαλακία, ἀῤῥωστία, ἔκλυσις, κόπος.

Languidus, schwach/ müde/kraftlos. *P.* mdly / chory / sprácowány. G. ἀσθενὴς, ἄτονος, ἀδύνατος, ἄῤῥωστος, χαλαρὸς. *Langueo, languesco, Elangueo, elanguesco*, ich bin / werde krafftlos. *P.* mdleie / ciężeie / lenicie. G. ἀτονέω, ἀσθενέω, ἀθυμέω, ἐκλύομαι.

Lanio, as, ich zerhawe. Polō. dre / drápie / ná ßtuki rozbieram. G. ἀμύσσω, σπαράττω, διασπάω, ξαίνω, διαξαίνω. *Lanius*, ein Metzger / Fleischhawer. P. Rzeźnik. *Laniena*, eine Metzigung. P. Rzeź / drápániná / ßárpániná. G. κρεωπώλιον, κρεουργεῖον.

Lanugo, inis, das erste haar am bart. *Polon.* pirwßa brodá/ was. *Item*, Moß oder Wolle an andern dingen. *Pol.* kwáp/ mech / puch / ná inßych rzeczach. G. ἴουλος, λάχνη, πωγώνιον, χνοῦς, χνοῦς.

Lanx, eine Schüssel. P. krzynow / misá. G. μαζόνομον, πίναξ, πινάκιον, λεκάνη, πλάστιγξ.

* *Comp: Bilanx*, ein Schüsselwag. P. szalá / wagá / misy v wagi.

Lappa, eine klett. P. Lopian. G. ἀπαρίνη, ξάνθιον.

Lapis, ein Stein. P. kámień. G. λίθος, πέτρος, λίθας, χέρμα. *lapis preciosus*, ein Edelgestein. P. Drogi kámień. *lapis molaris*, ein Mülstein. P. Młyński kámień. *lapillus*, ein steinlein. P. kámyszek. G. λιθάριον, λιθίδιον. *lapidosus*, steinicht. P. kámienisty. Gra. λιθώδης, πετρώδης. *lapicida*, ein Steinmetz / Steinhawer. P. Cieszykámień. G. λίθων ἐργάτης, λιθοξόος, λιθουργὸς, λιτοδόμος. *lapicidina*, ein steinbruch. P. kámienna tyszárnia. G. λιθομία, λιθοτομία, λιθοξοεῖον. *lapidesco*, ich werde zu stein. P. kámienieie / twárdnę. G. λιθόομαι, ἀπολιθόομαι. *lapido*, *as*, ich steinige. P. kámionuie. G. λιθάζω, λιθοβολέω.

* *Comp*: *Dilapido*, *as*, ich verthu / verschwende. P. rozpraszam / vtracam / przemárnuie. G. διασπαθάω, καταπροδίδωμι, κατασωτεύω.

Laquear, *laqueare*, *laquearium*, eine bune / verteffelung / paneelwerck. P. Strop lastowány / lastowánie. G. ὀροφὴ, ὀρόφωσις, φάτνωσις, φάτνωμα.

Laqueus, ein strick. *Pol.* powroz / sidło. G. ἀγχόνη, ἀρπεδόνη, βρόχος, πάγη, πέδη.

* *Comp: Ablaqueo*, *as*, ich löse auff von stricken. P. odwiezuie / wypuszczam z sidł. G. ῥιζοτομέομαι, περιαιρέομαι. *Illaqueo*, ich fange / verstricke. *Pol.* vławiam / vchwyce. G. ἀποβροχίζω, παγιδεύω, ἐμπεριβάλλω.

Lar, G. ἑστία. *plur:* *Lares*, die Haußgötter. P. Domowi boszkowie. *Metaph.* ein eigen hauß / Vaterland. P. Dom własny / oyczyzna. G. λάρητες, ἐφέστιοι θεοί.

Lardum, Speck. P. słoniny. G. τὸ ὕειον λίπος. *lardarium*, ein Spicknadel. P. szpilká do szpikowánia. *lardo*, *as*, ich spicke. P. nászpikuie.

Largior, *iris*, *Elargior*, ich gebe / schencke. P. dáie / vdzielam / dáruie. G. διαδίδωμι, καταχο-

ταχυρηχέω, χαρίζομαι, δαψιλεύομαι, φιλοτιμοῦμαι. *Largitio*, eine schenckung. *P.* darowánie. G. ἀπόβολη χρημάτων, δόσις, ἐπίδοσις, μεγαλοδωρεα. *Largus,a,um*, reichlich/ mild. P. hoyny / szczodry/ G. δαψιλὴς, πολύδωρος, μεγαλόδωρος, εὐδάπανος. *Largitas*, reichligkeit. *P.* hoynosc/ szczodrosc/ okwitosc. G· δαψίλεια, μεγαλοδωρία.

Larua, eine Larue / Maskarade. P. Lárwá / Maszkárá. G. γοργεῖον, μορμὼν, μορμολύκειον, προσωπεῖον.

Lasciuus, geil / mutwillig / verwehnet. P. waśniwy / szkodliwy / iurzny / rospustny / swowolny. G. ἀκόλαστος, ἀσελγὴς, ἀκρατὴς, κωμαστὴς. *Lascinia*, geilheit. P. iurnosc/ pieszczotá/ rospustá / swawola. G. ἀκολασία, ἀσέλγεια, λαγνεία, ἐξύβρισις, ἀκρασία, μαργοσύνη. *Lascinio*, ich bin geil / mutwillig. P. pieszczę sie/ pustuie/ przekwintuie. G. ἀσελγαίνω, ἀκολασταίνω, ἐπικωμάζω, κωμάσομαι.

Lassus, a, um, müde/ treg. P. sprácowány. G. ἀπειπὼν, κοπωτὴς, καταπονηθεὶς, κατάπονος. *lassitudo*, müdigkeit. P. sprácowánie. G. κόπος, κάματος. *lassesco*, ich werde müde. P. sprácuie sie/ vstawam. G. ἀποτρύομαι, καταπονέομαι, ἀποκάμνω. *lasso, as*, ich mache müde. P. sprácuie/ zmorduie. G. ἀποτρύω, κοπιάω, καταπονέω.

Lateo, diliteo, delitesco. ich lige verborgen. P. táie sie/ kryie sie. G. λανθάνω, διαλανθάνω, κρύπτομαι, παραλανθάνω. *latibulum*, ein höle da die wilden thier sich halten. P. iáskinia / iámá / w ktorey dzikie zwierzetá legáia. G. ἀποκρυφὴ, κατάδυσις, σπήλαιον, μάνδρα. *latebræ*, ein winckel/ da man sich versteckt/ heimlich auffhelt. P. táiemne przechowánie. G. διάδυσις, κευθμὼν. *latebrosus*, das viel hölen hat. P. pelny táiemnych mieysc. G. σπηλαιώδης, κρύφιος.

Later, ein Zigelstein *Pol:* Cegłá. G. ἡ πλίνθος. *Lateritius*, von Ziegeln gemacht. P. Ceglány / murowány. G. πλίνθινος. *Laterarius*, ein Ziegelstreicher. Polō. Cegielnik / Strycharz / Murarz. *Lateraria*, ein Ziegelscheune. *Polon.* Cegielnicá. G. πλινθεῖον.

Laterna,

Laterna, ein Latern. *P.* Láterná / pochodnia. G. φανὸς, λυχνοῦχος, λαμπτὴρ.

Latex, *icis*, wasser / oder allerley innerliche feuchtigkeit. P. wodá / álbo wßeláka mokrość wnetrzna. G. νᾶμα, ῥεῖθρον, χύσις.

Latium, ein Landschafft in Italien am fluß Tyber. P. kráiná we Włoßech nád Rzeką Tybrem. G. λάτιον. *Latius*, *Latinus*, was auß Latio ist / Lateinisch. *P.* co z Łácinskiey ziemie iest / Łácinski. G. λατῖνος, ῥωμαϊκός. *Latinitas*, die Lateinische rede. *P.* Rzecz / álbo mowá łácinska / iezyk łácinski.

Latrina, ein besunder / heimlich gemach. *Pol.* Sekret álbo wychod wlasny. G. ἀπόπατος, ἀφοδευτήριον, κοπροδοχεῖον.

Latro, *as*, ich belle. P. ßczekam. G. ἀραρίζω, ὑλακτέω, ὑλάω, ὠρύομαι, λακέω. *Latratus*, *us*, das bellen. *Polō.* ßczekánie. G. κλαγγὴ, ὕλαγμα, ὑλαγμὸς, ὑλακὴ, ὠρυγή.

* *Comp: Allatro*, *as*, ich belle an. *Polon* náßczekawam. G. προσυλακτέω. *Oblatro*, ich belle wieder / wiedersprechē. *Pol.* odßczekawam / odmawiam / odmrukam. *Græcè.* καθυλακτέω, προσυλακτέω.

Latro, *onis*, ein Strassenreuber / Mörder. P. Zboycá / morderz / lotr. G. βίαιος καὶ ληστρικὸς ἀνὴρ, δολιφόνος, κάνδωλος. ληστής. *latrunculus*, *dimin: Polon:* zboyczyk / lotrzik. *Item*, ein Schachstein. P. ßach. G. οἰόζωνος, μονόζωνος, ληστίδιον. *Ludus latrunculorum*, das Schachspiel. *P.* ßachy / grá ßachow. *latrocinium*, Reuberey / mörderey. P. morderstwo / lotrostwo / krádzieß. G. λῃστεία, λῃστήριον. *latrocinor*, *aris*, ich raube. *Polō:* zbijam / lotrostwem / morderstwem sie żywie. G. λῃστεύω.

Latus, *a*, *um*, weit / breit. P. ßeroki / dáleki. G. διέξοδικὸς, εὐρὺς, πλατύς. *latitudo*, die breite. *P.* ßerokość. G. πλατύτης, εὖρος.

* *Comp: Dilato*, *as*, ich mache breit. *P.* rozßerzam / rozpościeram / rozstáwiam. *Græcè.* πλατύνω, διευρύνω, ἀνευρύνω, διαχυτλάζω.

Latus,

Latus, eris, eine seite. P. bok. G. πλευρὰ, πλευρὸν.

Lauo, as, & is, ich wasche/ bade. P. vmywam/ pierze/ myie sie/ kąpam sie. G. νίζω, ἀπονίζω, λούω, νίπτω, ἀπονίπτω, ὑδραίνω *lotus*, gewaschen/ rein. Pol: zmyty/ czysty/ wyprany/ chędogi. G. λελουμένος, λουσάμενος, πεπλυμένος, λουσάμενος. *lotrix*, eine wescherin. P. praczka. G. καθάρτρια, Φοιβήτρια. *lotorius*, was zu waschen gehöret. Pol. Co ku praniu należy.

Laurus, ein Lorber baum. P. Bobkowe drzewo. G. δάφνη. *Bacca lauri*, Lohrbeeren. P. Boby/ bobki/ iagody bobkowe. *Laurea*, ein Lohrbeer krantz. P. wieniec z bobkowego liścia. *Laureus, Laurinus*, was auß Lohrbeeren gemacht ist. P. Bobkowy. G. δάφνινος, δαφνιακός.

Laus, ein Lob/ preiß/ ehr. P. chwała/ cześć/ sława. G. αἶνος, ἔπαινος, ἐγκώμιον, εὐφημία, εὐλογία. *laudabilis*, löblich rhümlich. P, chwalebny/ sławny. G. αἰνετὸς, ἐπαινετὸς, ἀξιέπαινος, ἀξιεπαίνετος.

* *Comp: Collaudo*, ich rhüme fast. P. pochwalam. G. ἐγκωμιάζω, συναινέω, προσεπαινέω, συνομολογῶ.

Lautus, a, um, herrlich/ köstlich/ zierlich. P. hoyny/ dostáteczny/ chędogi/ okfity. G. δαψιλὴς, φιλοδάπανος, πολυτελής. *Lautitia*, pracht vnd herrligkeit in wolleben vnd kleidungen. P. hoyność/ okazałość w biesiádách y w odzieniu.

Laxus, a, um, weit/ geraumig. P. ßeroki/ przestronny/ przestworny. G. εὐρὺς, πλατὺς, μανὸς, μανώδης, χαῦνος. *laxitas*, die weite. *Pol.* ßerokość/ przestronność. G. εὐρύτης, εὐρυχωρία, χαυνότης, μανότης. *laxamen, laxamentum*, eine ergetzung/ nachlassung. P. odpoczynienie/ wolność/ ochłoda. G. ἄνεσις, ἄφεσις, ἀπόλυσις, λώφησις, χάλασις. *laxo, as, relaxo*, ich mache weit/ thu auff. P. rozciągam/ rozpościeram/ otwarzam/ rozwiezuie. G. ἀνίημι, εὐρύνω, πλατύνω, χαυνόω, χαλάω.

L E.

Lebes, etis, ein ehrin haff/ tiegel/ grapen. Polon. miedziány gárniec. G. θερμαντήριον.

Lectus, i, ein bette. P. łoże. G. κράβατος, κλιντὴρ, λέκτρον, κοῖτος, κλίνη, κοίτη. lectulus, ein betlein. P. łożko. G. κλινάριον, κλινίδιον, κλινιδήριον. lectisternium, vulgò, Betgewand. Polonicè. pościel.

Lectica, ein Senffte. P. kolebka. G. σκιμπόδιον, κλινίδιον, κλίνη. lecticarius, ein Senfftentreger. P. ktory kolebkę nosi. G. φορεαφόρος, κλινοφόρος.

Lecythus, ein Oelkrug. Pol. Oleiowy dzban / Oleiowa bánia. G. λήκυθος, κελμις, ὄλπη τρίβανυ.

Lego, as, ich schicke / sende auß mit befehl. P. śle / posyłam / polecam. Item, ich vermache / bescheide. P. odkázuie. G. πρεσβεύομαι, πέμπω, στέλλω. Legatus, ein Abgesandter. P. posłaniec / poseł / legat. G. πρέσβυς, πρέσβις, πρεσβευτὴς. legatio, ein Bottschafft. P. poselstwo. G. ἐξεσία, κηρυκεία, πρεσβεία, πρέσβευσις. Legatum, ein Testament / Erbgemecht. P. odkazanie / Testámetne odlecenie. G. δῶρον παρὰ τοῦ διατιθεμένου. Legator, ein Erbmacher / der einem etwas vermacht. P. Ten / ktory komu co odleca. G. Διατιθέμενος, Διαθέμενος. Legatarius, dem etwas bescheiden wird. P. Ten / ktoremu co odlecáia.

* Comp: Ablego, as, ich fertige ab / schicke hinweg. Pol. odprawuie / odsyłam. G. ἀποπέμπω, ἀποστέλλω. Allego, ich ziehe an / citiere. P. przywodzę / przypominam / dowodzę. G. ἐπιπρεσβεύομαι. Delego, ich befehle. P. polecam. G. ἐπιτρέπω. Subdelego, ich lege auff ein andern / was mir befohlen ist. Pol. spuszczam / polecam inszemu / co mi poruczono. Relego, ich schicke wieder / sundere ab. Polō: odsyłam / oddalam. G. ἀποστρακίζω, φυγαδεύω, ἀποπέμπω.

Lego, is, ich lese / lese zusamen. Polon. czytam / zbieram / zgromadzam. Item, ich erwehle / kiese. P. obieram. G. ἀναγινώσκω, ἀναλέγομαι, ἐκλέγω, ἐκλέγω, συλλέγω. Legio, ein Legion / Regiment Kriegsvolcks. P. woysko / zastep służebnych ludzi. G. τάγμα. legionarius, was zur Legion gehöret. P. ku zastepowi albo woysku należacy. G. ταγματ.

ταγματικός. *Lector*, ein Leser. P. Czytelnik. G. ἀναγνώστης. *lectio*, ein lesung / lection. P. czytanie/ lekcia. G. ἀνάγνωσις.

* *Comp: Colligo*, ich lese zusamē. P. Zbieram/ zgromadzam. G. ἀναλαμβάνω, ἀγείρω, λέγω, συλλέγω, συλλογίζομαι, ἀναλέγω. *Collectio*, eine samlung. P. zgromádzenie. G. σύλλεξις, συλλογή, ἀθροισμός, συνάθροισις. *Collectitius*, gesamlet. P. zgromádzony/ zebrány. *Collectanea*, Schrifften oder bücher hin vñ wider zusamen gelesen. P. pisma albo ksiegi zroznaitych autorow zebrane. G. συλλογισμάτια. *Deligo*, ich erwehle/ P. obieram/ wybierā G. ἀποκρίνω, ἀπολέγω, διαλέγω, καταλέγω. *Delectus, us*, ein wahl/ außlesung/ vnterscheid. P. wybor/ brakowánie/ roznosc. G. ἐπίλεξις, ἐπιλογή, ἔκλεξις, κατάλογος, προαίρεσις. *Diligo*, ich liebe. miluie. G. ἀγαπάω, ἀγαπάζω, στέργω, ἀγαποσύνη. *Dilectio*, die liebe. P. miłość. G. ἀγάπη, ἀγάπησις, ἀγαποσύνη. *diligēs, nom:* fleissig P pilny. G. ἀκριβής, ἐμμελής, σπουδαστικός, ἐπιμελής. *diligētia*, fleiß. P. pilność. G. ἀκρίβασμος, σπουδή, ἐμμέλεια. *Eligo*, ich erwehle/ kiese. P. obieram/ wybierā. G. αἱρέομαι, αἱρετίζω, ἐκλέγω, ἐξαιρέομαι. *electio*, ein wahl. P. wybránie/ obranie. G. αἵρεσις, ἐκλογή, ἐπιλογή. *Elector*, ein Erwehler/ Churfürst. P. wybieracz/ kurfirst. G. ὁ ἐκλέγων, ὁ ἐκλογεύς. *Intelligo*, ich verstehe/ mercke. P. rozumiem/ bacze. G. ἀκούω, ἐννοέω, γινώσκω, συννοέω, κατανοέω. * *Comp: Subintelligo*, ich verstehe ein wenig/ merck dabey. P. dorozumiewā sie/ dobaczawam sie. *intellectus, us*, verstand. P. rozum/ baczenie. wyrozumienie. G. διάνοια, νόησις, σύνεσις, ἔννοια, σύννοια, νόος, νοῦς. *negligo*, ich verachte/ versaume. P. zgardzam/ niedbam/ zamieszkā. G. ἀδιαφορῶ, ἀμελέω, ἀπαλέω, ὀλιγωρέω, παραμελέω. *negligens*, vnachtsam/ faul. P. niedbáły/ leniwy. G. ἀμελής, ἀτημελής, ἀμελῶν, ὀλίγωρος, ἀποσπουδάζων, ἄωρος. *negligentia*, nachlessigkeit/ vnachtsamkeit P. niedbalosc. G. ἀλογιστία, ἀμέλεια, ἀτημέλεια, ὀλιγωρία, πάρεσις. *Perlego*, ich durchlese/ vberlese. P. przeczytam. G. ἀναλέγομαι, ἀναγινώσκω, διεξέρχομαι. *Prælego*, ich lese vor. P. przeczytám / czytam komu. G. προαναγινώσκω, προδιδάσκω. παραλέγομαι, ἐξηγοῦμαι.

Relego, ich vberlese von newen. Pol. znowu czytam / przeczytam drugi raz / powtarzam. G. ἐπαναγινώσκω. *Seligo*, ich sondere ab. P. wybieram / odłączam. G. ἐκλέγω, ἐξαιρέω, ἀποκρίνω. *Selectus*, außerlesen / abgesondert. P. osobliwy / odłączony.

Legumen, gemüß / zugemüß. P. Járzyná / wárziwo. G. ὄλα, ὄσπριον, χέδρωψ.

Lemures, Nachtgeister / gespenst. P. pokusy nocne / stráßydłá. G. σκιαὶ τῶν τεθνεώτων.

Lenis, *e*, glat / weich / lind / sanfft. P. gładki / miekki / powolny / laskáwy. G. ἄνοργος, ἐπίδοτος, πρᾶος. *lenitas*, lindigkeit / sanfftmütigkeit. P. miekkość / powolność. G. πραότης, πραΰτης. *lenio*, *is*, ich mache glat / lindere / miltere. P. gładze / vkaiam / zmiekczam. G. θέλγω, κηλέω, πραΰνω, παρηγορέω, ὁμαλίζω.

Leno, *onis*, ein Hurenwirt. P. Kurwigospodarz / Russian. G. μαστρόπιον, μαστροπὸς, μαυλιστὴς, προαγωγὸς, πορνοβόσκος. *lena*, ein Hurenwirtin. P. Kurwo-wogospodyni / Russianká. G. ματρύλλη, πορνοτρόφος. *lenocinor*, *aris*, ich halte gemeine frawen auff / vmb gewinsts willen. P. podeyrzáne niewiásty chowam dla zysku. *Item*, ich schmeichele / reitze an. P. podußczam / przynecam. G. διαμαστρωπεύω, μαστρωπεύω, κολακεύω, θέλγω. *lenocinium*, ein Hurenwirtschafft / oder Hurenhauß. Pol. przechowánie takowych niewiast / álbo gospoda ich. *Item*, Hurenzierd / oder anreitzung. P. kurewski stroy / albo gabánie / neccenie. G. μαστρωπεία, πορνοβοσκεία, προαγωγεία, θέλκτρον, ἐπαγωγή.

Lens, *lendis*, ein Niß. Polon. Gnidá. G. κόνις. *lendinosus*, nisschtig. P. gnidzisty.

Lens, *lentis*, Linse. P. Soczká / Soczewicá. G. φακή, φακός.

Lentigo, *inis*, Sommerflecken / Sommermahl. P. piegá. G. φακός. *Lentiginosus*, Sommerflecticht. P. piegowáty. G. φακώδης.

Lentus, *a*, *um*, zehe / langsam. P. tegi / gesty / leniwy. G. βραδύς,

δύς, νωθρὸς, ῥαδινὸς, γλισχρός. *lentor, oris*, eine zehe feuchtigkeit. P. Tega albo gesta mokrosc. G. γλίσχρασμα, γλισχρότης, τὸ γλισχρόν.

Leo, G. ἀλείφω, διαλείφω. *vide lino.*

Leo, onis, ein Löw. P. Lew. G. λέων, χάρων, θήρ. *Leana*, eine Löwin. P. Lwica. *Leoninus*, Löwisch. P. Lwowy. G. λεόντειος, λεοντιαῖος, λεοντώδης.

Leopardus, ein Leopard / ein thier von einem Löwen vnd Parde geboren. P. Leopard / zwierze ze Lwá á z pardu vrodzone. G. λεοπάρδαλις.

Leopolis, Reusche Lemberg. P. Lwow.

Lepor, & Lepos, oris, zierde / höffligkeit. Polō. wdzieczność / pieknosc. G. αἱμυλία, κομψότης, στωμυλία, γλαφυρία, χαριεντισμὸς. *Lepidus, a, um*, zierlich / höfflich / holdselig. P. wdzieczny / mily / przyiemny. G. αἱμύλος, στωμύλος, κομψὸς, χαρίεις.

Lepra, der Außsatz. P. Trad. G. λέπρα, ἐλεφαντίασις. *leprosus*, außsetzig. P. tredowáty.

Lepus, *oris*, ein Hase. P. Zaiac. G. δασύπους, λαγὸς, ταχίνης. λαγὼς. *lepusculus*, ein Heßlein. P. zaiaczek / zaieczysko. G. λαγώδιον. *leporinus*, hesen / was von hasen ist. P. zaieczy.

Lethargus, die Schlaffsucht. Pol. Spiaca choroba. G. ληθαργος.

Lethum, der Todt. P. smierć. G. φόνος, μόρος, θάνατος. *lethalis*, tödtlich. P. smiertelny. G. ἐπιθάνατος, θανάσιμος, θανατηφόρος, θανατώδης.

Leuir, G. δαὴρ, ὁ τοῦ γήμαντος ἀδελφός. *vide Vir.*

Leuis, prima correpta, leicht / gering. P. lekki / lichy / máły / podły / wzgárdzony. *Metaph:* leichtfertig. P. niestáteczny. G. ἀνεμιος, εἰκαῖος, ἐλαφρὸς, κολυφρὸς, κοῦφος, ὑπόπλεος, χαλαρός. *leuitas*, leichtigkeit / leichtfertigkeit. P. lekkosc / niestátecznosc / niestátek. G. ἐλαφρία, κουφότης, εὐτέλεια, εἰκαιότης, ὠκύτης, φαυλότης. *Leuo, as*, ich mache leicht / ringere. *Pol.* vlzam / vmnieyszam. *Item*, ich hebe auff. Polon: podnoszę. G. αἴρω, ἐπαίρω, ἐξαίρω, ἀπαντλέω, ἀπαλλάττω. *Leuamen, leuamentum*, ein ringerung / leichti-

leichtigung. P. vlzenie. G. κȣ́φισμα, κȣφισις, κȣφισμὸς, παραμυθία.

* Comp: *Eleuo, as*, ich vernichtige / hebe auff. P. vwlaczam / nißczę / podnoße. G. αἰωρέω, ἀναιείρω, ἀνέχω, ἀνυψόω, ἐξαρτάω, ἐπαίρω. *Subleuo*, ich helffe / richte auff. P. podpomagam / zámagam / podnoße. G. ἀνακȣφίζω, ἐπικȣφίζω, μετεωρίζω, ὑπανίστημι.

Lenis, prima producta, gladt. P. gládki / niestropowáty. P. *Lenigo, as*, ich mache gladt. P. gladzę.

Lex, ein Gesetz. P. Zakon / vstáwá. *Item*, ein beding. *Pol:* sposob / obyczay. G. θεσμὸς, θέσμιον, νόμος. *Legalis*, was zu dem Gesetz gehöret. P. Zakonny. G. νομικος. *legitimus*, ordentlich / billich / rechtmessig. P. rzadny / porzadny / slußny / práwy / wlasny. G. γνήσιος, ἔνθεσμος, νομιμος, νομιζόμενος. νενομισμένος. *Illegitimus*, vnordentlich / vnbillich. *P.* niepráwy / niesluszny. G. ἀνέγγυος, ἐκνομος, ἐκθεσμὸς.

* *Comp: Exlex*, frey / gesetzloß. P. wolny / sobie pan. G. ἄνομος, παράνομος, ἔκνομος. *legislator*, ein Gesetzgeber. P. stánowcá praw. G. θεσμοθετης, θεσμοφόρος, νομοθετης. *Legisperitus*, G. νομικὸς, νομοιςωρ, νομομαθὴς, ὁ τῶν νόμων ἔμπειρος. *Leguleius*, in dem Gesetz erfahren. P. náuczony w zakonie / biegly w prawie. G. δικαιολογος, δικογραφος, νομικὸς.

Priuilegium. ein besonder freyheit. *Polon.* osobliwa wolnosć / przywiley. G. προνομία.

L I.

Libanotis, Rosmarin. *Polon:* Rosmárin. G. λιβανωτίς.

Liber, a, um, frey / ledig. P. wolny / swiebodny. G. αὐτεξȣ́σιος, αὐθαίρετος, ἀδέσποτος, αὐτόνομος, ἐλεύθερος. αὐταρχος. *libertas*, freyheit. *Pol.* wolnosć / swieboda. G. Αὐτεξȣσιότης, αὐταρχία. αὐτονομια. ἐλευτερία. ἐξȣσία. *libertus*. ein freygelassener. *Pol.* z niewolstwá wypußczony / wyswiebodzony. G. ἀπελεύθερος. ἐλευθερωθεὶς. ἀπελευθερωθεὶς. *libertinus*, der von einem freigelassenen gebo-

geboren ist. Pol. ktory sie národził z wyswiebodzonego. G. ἀπελεύθερος. *liberalis*, frey/ redlich/ mild/kostfrey. P. wolny / swiebodny / poczesny/ vrodziwy / szczodry. G. δαψιλής, ἐλευθέριος, ἐνδάπανος, μεγαλόδωρος. *Liberales artes*, die freyen künste. P, wyzwolone nauki. *Liberalitas*, mildigkeit/gütigkeit. P. szczodrość hoynosc/dobroć. *Illiberalis* vnredlich/karg. P. nieuczciwy/skąpy G. ἀκαλοπρεπής, μικρολόγος, ἀνελεύθερος.

Libero, as, ich erlöse / mache frey. P wybawiam/ wyzwalam/ ratuie/ wyswiebadzam. G. ἀπαλλάττω, ἀφίημι, ἀπολύω, ἀφαιρέω, ῥύομαι *liberatio*, ein erlösung. P. wybawienie/ wyswobodzenie. G. ἐλευθέρωσις, ἄφεσις, λύτρωσις, ἀπαλλαγή, ἀφαίρεσις. *Liberator*, ein erlöser. P. zbawiciel/wybawiciel/odkupiciel. G. ἐλευθερωτής.

Liber, libri, bast / die innerliche rinde am holtz. P. łyk/ wnetrzna skorá ná drzewie. *Item*, ein Buch. P. Księgi. G. λόγος, σελίς, τεῦχος, βίβλος, βιβλίον, σύγγραμμα. *libellus*, ein büchlein oder supplication. P. ksiąszki / albo supplikácia. G. βιβλίδιον, βιβλάριον, δελτίον, δελτάριον, κανόνιον. *libellio*, ein Brieffträger. P. posel listowny. G. γραμματοφόρος, γραμματοκύφων. *Librarius*, ein Buchhendler/buchbinder/schreiber/drücker. P. księgarz/pisarz. G. βιβλιογράφος. *Libraria*, ein buchkammer. P. księgárnia. G. βιβλιοθήκη, βιβλιοφυλάκιον, βιβλιοπωλεῖον.

Liberi, orum, Kinder/nachkömmen. P. dzieci/potomkowie. G. οἱ παῖδες, τὰ τέκνα, οἱ γεννώμενοι, γόνος, παῖς, τέκος.

Libet, impers. es gefelt/gelüstet. P. podoba sie. G. ἀρέσκει, δοκεῖ, δῆλον ἐστι, συνδοκεῖ. *libens*, willig. P rad/ dobrowolny. G. ἀσμενος, ἐθέλων, ἐπιθυμῶν *libenter*, gern. P. rad/dobrowolnie / z dobra wola / z chucia. G. ἀσμένως, ἑκουσίως, ἡδέως.

Libido, inis, böse begierde P. zła pożadliwość/ żadza. *Item*, vnkeuschheit. P. nieczystość. G. ἀσέλγεια, ἀκολασία, ἐπιθυμία, φιλογυνία, ἐρωτοληψία. *libidinosus*, vnkeusch. Pol nieczysty/niepowściągliwy. G. ἀσελγής, ἀκόλαστος, ἀκρατής, λαγνικός, φιλήδονος.

Libo,

Libo, as, ich versuche ein wenig / opffere. P. po malusku koßtuie / ofiáruie.. G. λείβω, σπένδω, ἀπάρχομαι, κρατηρίζω, κατάρχομαι. Libatio, libamen, libamentum, eine versuchung / opfferung. P. ſkoßtowánie / ofiárá. G. λοιβὴ, πρόθυμα, προκαταργμα, σπονδὴ, ἐπίχυσις. Libum, ein opfferkuch P. plácek álbo kolacz ná ofiáre dány. G. μάζα ἱτριον, ἀρεστήριον, ψαιστός. * Comp: Delibo, ich versuche ein wenig. P. Troche koßtuie. Item, ich schende / beflecke. Polō. sromoce / pomázam. G. ἀπολείβω, ἀπογεύομαι, ἀποδρέπω, ἀπάρχομαι. Illibatus, vnbefleckt / rein. P. niepomázány / niepokalány / czyſty. G. ἀθικτος, ἀμίαντος, ἄψαυστος, ἄφθορος. Prælibo, ich versuche zuuor / ich kredentze. P. koßtuie naprzod / kredencuie.

Libra, æ, ein Pfunt. P. funt. Item, eine Wage. P. Wagá. G. ζυγὸς, λίτρα, σταθμὸς, σταθμὰ, σταθμια, τάλαντον. Libralis, pfundig / eines pfundes schwer. Pol: funtowny / co ieden funt wáży. G. μναῖος, λιτραῖος. Libramentum, Gewicht. P. Wagá / Miárá. G. ὁλκὴ, ῥοπὴ, βάρος, στάθμησις, τὸ ἐμβριθές. Libripens, ein Wagemeister. P. Wáżnik. G. ζυγοστατης, σταθμοῦχος, ὁ σταθμώμενος, ταλαντευόμενος. * Comp: Æquilibrium, die gleiche der Wage / wenn das zünglein gerade stehet. P. prawa miárá / gdy Wagá w klobie stoi. Bilibris, e, zwey pfundig. Pol. co dwá funty wáży. Trilibris, e, dreypfundig. Polō. co trzy funty wáży. Sesquilibra, anderthalbe Pfund. P. pultorá funtá.

Libro, as, ich wege / messe ab. P. wáże / mierze. Item, ich schwebe / schiesse. P. záwießam sie / ſtrzelam. G. σταθμάομαι, ζυγοστατεω, σταθμίζω, πάλλω, ταλαντάω, ταλαντεύω. Librator, ein Brunnēmeister. P. Kurmiſtrz. G. ζυγοστατης, σταθμοῦχος, ὁ σταθμώμενος, ταλαντευόμενος.

Liceo, es, ich werde gefelschet / geschetzet / ich gelte. P. bywam cenion / ßácowan. G. πλειστηριάζομαι, ανατιμάομαι. Liceor, eris, ich felsche / biete drauff. Pol. cenie / tárguie / podawam. G. ἀντω-

ἀντωνοῦμαι, ἐπιτιμῶμαι, ὑπερβάλλω, ἐκτιμῶμαι, πλειστηριάζω. *Licitor, aris, idem.*

Licet, *Impers:* es geziemet sich. P. godzi sie. ἔξεστιν, δίδοται, ἐνδέχεται, ἔνεστιν. *Licentia*, erlaubnüß/ freyheit. P. pozwolenie/ wolnosc/ rospustá/ swawola. G. ἄδεια, ἄνεσις, ἐξουσία, εὐπορία, παῤῥησία.

Licet, *Coniunct:* obwol/ wiewol. P. Acż/ áczkolwiek. G. κἄν, καίτοι, εἰ καί.

Lichen, Flechte im antliz/ zittermahl. P. piegá/ plámá ná twarzy. G. λειχήν.

Lichnus, ein licht oder dacht. P. świecá albo knot.

Licium, ein webergereiß/ dadurch der zettel gezogen wird. P. plochá tkacża/ przez ktora postáwá bywa przeciagniona G. μίτος, ῥάμμα. vnde *Trilix*, trilich. P. plotno o trzech wzorzech.

Lictor, oris, ein stadtknecht/ schergant. P. mieyski slugá/ oprawcá/ ceklarz. G. δημόκοινος, δήμιος, δημόσιος, ὑπηρέτης, λίκτωρ, ῥαβδοῦχος, πανδήμιος.

Lien, der Milz. Pol. slodzoná. G. σπλήν. *Lienteria*, der Bauchfluß/ das durchlauffen. P. Biegunká/ sráczká. G. λειεντερία. *lientericus*, der das durchlauffen hat. Pol. ktory ma biegunke.

Lignum, Holz. P. drewno. G. καλον, ξύλον, ὕλη, δοῦρον. *Ligneus*, hölzern. P. drewniány. G. δούρειος, αὐτόξυλος, δουράτεος, δούρειος, ξύλινος, ξύλικος. *Lignile*, ein Holzkammer/ holzlege. P. wierzysko/ nalon. G. ξυλών. Lignor, *aris*, ich hole holz. *Pol:* przyczyniam drew/ iáde po drwá. G. ξυλεύομαι, ξυλίζομαι, ξυληγέω, ξυλουργέω.

Ligo, as, ich binde. P. wiąże. G. ἀμματίζω, ἀναδέω, δεσμόω, δέω, πεδάω, συνάπτω. *ligamen, ligamentum*, ein band. *P.* Rzemień/ powrozek. G. ἅμμα, δεσμὸς, σύνδεσμος, δέσις, ἐπίδεσις. *Ligula*, ein Nestel. *P.* wstegá. G. γλωττίς, γλωττάριον.

* *Comp: Alligo, as*, ich binde an. *P.* przywiezuie. G. ἀπαρτάω, ἐξαρτάω, προσάπτω, προσδέω, περιάπτω. *Colligo*, ich binde zusamen. P. zwiezuie. G. συζεύγνυμι, καταδέω, συνδέω. *Obligo, as*, ich ver-

ich verbinde / verpflichte. P. obwiezuie. G. ἀποδέω, ἐπιδέω, προσδέω, καταδέω. *Obligatio*, eine verpflichtung / verschreibung. P. obwiazánie / zapis. G. ἐπίδεσις, διαπλοκὴ, ἐνοχή. *Subligo*, ich binde vnten. *Pol.* podwiezuie. G. ὑποδέω, περιζωννύω. *Subligar*, & *Subligaculum*, ein Niderkleid. *Pol.* gace / spodnicá / odspodnicá. G. διάζωμα, περισκελὲς, περίζωμα, περιζωμάτιον, ὑπόζωμα.

Ligo, *onis*, eine haw / karst. P. motyká. G. ἀγχίφη, λίστρον, σκαφὴ, ἀμὴ, μάσκη.

Ligusticum, Lubstückel. *Pol.* Lubszczek. G. λιγυστικόν.

Ligurio, *is*, ich esse lecker bissen / ich verschlemme. P. lákotki iadam / ná lákotkach przetrawiam. G. λιχμάζω, λιχμάω, λιχμάομαι, λιμβάζομαι. *Abligurio*, *idem*. G. ἀναισιμόω, διαλαφύσσω, καταλιχνεύω. *liguritor*, ein schlemmer. P. strawcá / żárlok / pijánicá.

Lilium, eine Lilie. P. Lelíjá. G. κρίνον, λείριον, σοῦσον.

Lima, *a*, eine Feile. P. pilká. G. ξυήλη, ῥίνη. *limo*, *as*, ich feile / polliere. P. piluie / gládze / poleruie. G. ῥινάω, ῥινῶ, ῥινίζω, ἀκριβόω, διακριβόω.

* *Comp*: Delimo, G. ῥινίζω, ῥινέω. *Elimo*, ich feile oder putze wol auß. *Pol.* wypolerawam / wycieram / wyczysciam. G. ἀποξύω, ἐκρινίζω, διεκρινίζω.

Limax, ein schneck. P. żołw. G. λεῖμα, κοχλίας, σελάτης.

Limbus, ein saum oder belege an einem Kleid. *Polo.* oblogá / bramá ná ßácie. G. κράσπεδον, ὄχθοιβος.

Limen, *inis*, ein schwell. *Pol.* prog. G. βαλὸς, βατὴρ, ἔδος, σταθμὸς, φλοιά. *Liminaris*, *e*, zur schwelle gehörig. P. proźny.

* *Comp*: Elimino, *as*, ich werffe / stosse / treibe auß. P. wyrzucam / wypycham. G. ἐξορίζω, ἐξοικίζω, ἐκφέρω. *Postliminium*, Recht / wiederkunfft zu dem vnseren / oder vberkommung dessen / das wir verloren gehabt. P. práwo / osiegnienie / dostápienie tego cosmy byli vtrácili / przywrocenie ku práwu swemu vtráconemu. G. ὑποστροφὴ, ἀναπόμπιμον.

Limes, itis, ein Marckstein. P. gránicá / kopiec / wegielnik. G. ὅρ☉ς, ὁρισμὸς, ἀτραπός. limito, as, ich stelle ein gewiß ziel für. P. gránicże / zágradzam / zámierzam. G. ὁρίζω, ἀφορίζω, περιορίζω.

* Comp: Collimitium, ein zusamenstossung der Ecker. P. schodzenie rol.

Limpidus, klar / lauter. Pol. cżysty / przezrocżysty / wyborny. G. διαφανής.

Limus, i, kot / schlam. P. bloto / kal. G. ἄσις, ἰλὺς, πηλὸς. limosus, kotig. P. blocisty / kalisty / lgnacy. G. ἰλυώδης, τελαγώδης, πηλώδης.

Limosus, a, um, schäl / oberzwerch. P. Rozoki / krzywooki / krzywy. G. πλάγι☉ς.

Linaria, ein Henffling. Pol: Zwoniec.

Linea, ein richtschnur / ein linie / zeil. P. prawidlo / linija. G. γραμμὴ, πέρας, σπάρτι. lineamentum, die strich oder liedmaß am Antlitz vnd Henden. Polon: Linije ná twarzy y ná reku. Item, eine entwerffung eines gemeldes / P. pirwße nácechowánie niktorego malowánia. G. ὑπογραφὴ, διαγραφὴ, καταγραφὴ, σκιογραφία. lineo, as, & Delineo, ich entwerffe. P. nácechuie. G. γράφω, διαγράφω, ὑπογράφω, σκιαγραφέω, ὑποτυπόω.

Lingo, is, ich lecke. Pol: liże. G. ἀπολιχμάω, ἀπολείχω, λείχω, ἐκλείχω, λιχμάω, λιχμάζω.

Lingua, ein Zung / Sprach. P. Jezyk. G. γλῶσσα, γλῶττα, λαλιὰ, διάλεκτ☉ς. lingula, ein Balbierscheuffele. P. Kopystká Bárwierska.

* Comp: Bilinguis, e, zweyzungig / vnbestendig in worten. Pol. Dwuiezycżny / niestaly / niestátecżny w mowie. Graecè. δίγλωσσ☉ς, δίλογ☉ς, δίφων☉ς, δίγλωττ☉ς. Trilinguis, der drey sprachen kan. P. ktory trzy iezyki vmie Elinguis, sprachloß / stum. P. niemy. G. ἄγλωττ☉ς, ἄγλωσσ☉ς, ἄφων☉ς. Elinguo, as, ich beraube der zungen. P. wyrywam iezyk. G. γλῶτταν ἀφαιρῶ, ἐκγλωττίζω.

Lino, is, ere, & Linio, is, ire, ich salbe / schmire / bestreiche. Polonicè: mußcże / pomázuie. G. ἀλεί-

G. ἀλείφω, διαλείφω, ἐπαλείφω, χρίω, ἐπιχρίω. *litura*, ein außleschung / durchstreichung. *P.* wymázánie / przekryßenie. G. ἀλοιφὴ, ἀπαλοιβὴ, ἐξαλοιφὴ, χρίσις, ἐπίχρισις.

* Comp: *Allino*, *Collino*, *Illino*, *Oblino*, *Perlino*, *Idem ferè significant*, ich bestreiche / beschmiere. P. pomázam / pomuſkuie. G. ἐπιχρίω, καταχρίω. *Relino*, ich neme die salbe wieder ab / ich zepffe an. P. odmuſkuie / odzieram / otwarzam / odßpuntuie. *Sublino*, ich bestreiche ein wenig. *P.* podmuſkuie / przymuſkuie. G. ὑπαλείφω, ὑποχρίω.

Linquo, ich verlasse. P. pußczam / opußczam / oſtáwiam. G. λείπω, ἀπολείπω, καταλείπω, ἐγκαταλείπω.

* Comp: *Delinquo*, ich fehle / sündige. P. wyſtepuie / grzeßę / G. ἀφαμαρτάνω, ἐξαμαρτάνω, πλημμελέω, πταίω, ἀβλέπτω. *Delictum*, ein sünd. *P.* wyſtepek / grzech. G. ἁμάρτημα, ἀβλέπτημα, ἔλλειμμα, πταῖσμα, πλημμέλημα, πλημμέλεια. *Deliquium*, ein gebrechen / mangel. P. niedoſtátek. G. ἔλλειμμα, ἔλλειψις, ἔκλειψις. *Relinquo*, & *Derelinquo*, ich verlasse. *P.* opußczam / odbiegam / oſtáwiam. G. ἀνίημι, ἀπολείπω, ἀφιέω, καταλείπω, ἐλλείπω. *Reliquus*, *a*, *um*, vbrig. P. zoſtáły. G. ἄλλος, ἐπίλοιπος, λοιπὸς, ἀπολειφθείς. *Reliquiæ*, *arum*, vbrige / vberbliebene ding. *P.* oſtátki. G. λεῖμμα, ἐγκατάλειμμα, κατάλειμμα, ὑπόλειμμα.

Linteum, Leinwat / Leinlachen. *Pol.* plotno / płáchtá / prześćierádło. G. λέντιον, σάβανον, ὀθόνη, ἀπόδεσμος. *linteamen*, *idem*. *Linteo*, *onis*, ein Leineweber. P. Tkacz. G. ὀθονοποιός. λινουργὸς, ὀθονοπώλης.

Linter, ein trog / ein kahn. P. koryto / czoln. G. σκάφη, σκάφος, μονόξυλον, σκαφίδιον.

Linum, Flachs. P. Len / przedziwo. G. λίνον. *lineus*, flechsin. *Polon*, lniány / płóćienny. G. λίνεος.

Lippus, einer der trieffende augen hat. P. opárzyſty. G. τυφλώδης, γλάμυρος, γλάμων, λημάων, γλημώδης. *Lippitudo*, das trieffen der augen. P. opárzyſtość oczu. *Græcè.* γλάμυξα, λήμη, ὀφθαλμία. *Lippio*, *is*, mir

mir trieffen die augen. P. zácieką́ia mi oczy łzami. G. γλημάω, λημάω, γλαμάω, ὀφθαλμιάω.

Liqueo, ich zerfliesse/zerschmeltze. P. Táie/ rozchodzę się/ rostapiam się. G. μέλδομαι, τήκομαι. Liquet, *impers*: es ist offenbar. Pol. Jáwno iest/ iáwna rzecz iest. G. φαίνεται, προσφανὲς, ἐμφανὲς, σαφὲς, δῆλον. *liquidus*, weich/ lauter/ klar. *Polon*: miękki/ iásny/ przezroczysty. G. καθαρὸς, διαφανὴς, ἐμφανὴς, καταφανὴς, διαυγής. *liquidò*, & *liquidè*, offentlich. P. iáwnie.

* *Comp*: *Colliqueo*, *Deliqueo*, *Liquefio*, *idem ferè significant*.

Liquo, *as*, ich schmeltze/ mache fliessig. P. Topię/ rostapiam. G. τήκω, ἐκτήκω, χέω, μαλάττω, χυλίζω, ὑγρὸν ποιῶ. *liquor*, *oris*, safft/ feuchte. P. Sok/ káżda rzecz ciekąca. G. χυλὸς, τὸ ὑγρὸν, ὑπόχευμα.

Lira, *æ*, ein Ackerfurch. P. brozdá. G. τὸ μεταξὺ τῶν αὐλάκων. *liro*, *as*, ich äge/ mache wasserfurchen. *P*. włoczę/ brozdy czynię. G. αὔλακας ἐλαύνω.

* *Comp*: Deliro, ich fahre neben der rechten furch auß. *Polon*: wykracam z brozdy *Metaph*: ich bin vnsinnig/ wahnwitzig. P. ßáleię. G. ἀποληρέω, παραφρονέω, παρανοέω, παραπαίω. Delirus, vnsinnig/ wahnwitzig. P. ßalony/ głupi. G. ληρώδης, κρονόληρος, κρονικὸς, παράληρος. *Deliramentum*, vnsinnigkeit/ wahnwitz. P. ßaleństwo/ błąd/ głupstwo. G. ἔκνοια, λήρημα, λήρησις, παραφροσύνη, παραλήρημα.

Lis, ein zanck/ rechtsgang. P. zwádá/ spráwá sądowna. G. ἔρις, ἔρισμα, διαφορὰ, διάστασις, κρίσις. *litigium*, *idem*. *Litigiosus*, zenckisch/ der stets im rechten ligt. *Polon*. zwádliwy/ swárliwy/ ktory się vstáwicznie práwuie. G. ἐριδάντης, δύσερις, ἐριστικὸς, φιλόνεικος, φιλόδικος. *litigo*, *as*, ich zancke/ gehe zu recht. P. wadzę się/ práwuię się. G. ἐρίζω, διαφέρομαι, δικάζομαι, φιλονεικῶ, μάχομαι. *litigator*, ein Haderer. P. zwadzcá/ zwaycá. G. ἐριστὴς, φιλόνεικος, ἀντίδικος, ἀντίλογος.

Litera, ein buchstab. P. Literá. G. γράμμα. *litera*, *arum*, ein brieff. P. List. G. γράμματα λόγοι, ἐπιστολὴ, ξύσματα. *literatus*,

tus, gelert. Pol, náuczony. G. γραμματων, ἔμπειρ☉, παίδευτ☉, πολυγράμματ☉.

* Comp: *Illiteratus*, vngelert. P. nieuk / prosty / nieumieietny. G. ἀγράμματ☉, ἀμαθὴς.

Oblitero, *as*, ich vertunckele/vertilge. Pol. wymázuie / gládze. G. απαλείφω, ἐξαλείφω.

Lito, *as*, ich versühne mit opffer. P. ofiáram vblagam. G. ἐπιτελέω, καλλιερέω. *litatio*, Opfferung / versühnung. *Polō:* ofiarowánie / vblagánie.

Litura, *vide lino.*

Littus, oris, ein vfer. P. brzeg. G. ἀκτὴ, αἰγιαλὸς, κρόκαλ☉, χεῖλ☉. *Littoreus*, *Littoralis*, zum vfer gehörig / am vfer ligendt. P. brzeżny / ná brzegu leżacy. G. παραλι☉, αἰγιαλώδης, επακτι☉.

Lituus, ein krumme Trummete / ein Bischoffsstab Polon: krzywa trąbá / láská Biskupia. G. λίτυς, καμπύλη.

Livia, ein Holtztaube. P. dziki golab.

Livor, ein blawer fleck vom schlagen. P. siność. *Metaph:* Neid/abgunst. P. zazdrość/zawisc. G. βασκανία, πελίωμα, σμῶδιξ, ἡπώπιον, μώλωψ. *Lividus*, blawschwartz/streichmäsig. P. siny. *Metaph:* neidisch/ abgünstig. P. zazdrościwy / nieżycżliwy. G. βάσκαν☉, πέλι☉, ἐμπέλι☉, περιπελὴς. *liveo*, *livesco*, ich bin schwartz von schlegen. P. sinieie. *Metaph:* ich bin neidisch. P. zayzrze / iestem zawisny. G. πελιδνόομαι, πελιόομαι.

Lixa, *a*, ein Koch im Krieg. P. kucharz woienny / kuchcik. G. ἄγαρ☉, ἄγγαρ☉, ἀγοφ☉, σκευοφόρ☉, φορτηγὸς.

Lixivium, Laugen. *P.* Lug. G. λίχδα, περίπλυμα, κονία, τέφρας.

Lixus, & *Comp: Elixus*, gesotten/gekochet. *P.* wárzony. G. ἀνάβραστ☉, ἑψημέν☉, ἑψάλε☉, ἑψανός, ἑψητὸς. *lixo*, *as*, Elixo, ich siede / koche. P. wárze / kuchárze. G. ἀναβράσσομαι, ἕψω, ἑψίω.

L O.

Locus, ein ort / platz. Polon: mieysce / plác. *Item*, gelegenheit / oder auch ein stam vnd herkommen. P. occásia / przyległość/

głość / przytemność / álbo y stan / álbo rod. G. *θῶκος, τόπος, χῶρος, χώρα, χωρίον.* *Loculus, & locellus*, ein Seckel. P. Mieszek / Wácek / Kieszynia. G. *βαλαντιον, θυλακιον, θυλακισκος.* *Item*, ein Todtenbar. P. Máry. G. *σορος, χηλὸς, φέρετρον, νεκρικὸν φορεῖον.* *Loculamentum*, ein behaltnüß / oder Vogelkorb. P. zachowánie / álbo kosz y kázub ptászy.

Loco, as, ich setze / ordne / stelle. P. stáwie / kláde / położe. *Item*, ich leihe / verdinge. P. pożyczam / naymuie. G. *ἕζω, καθιζω, καθιστημι, ἐκδίδωμι, τάττω, κατατάττω.* *Locator, & Locatarius*, ein bedinger / der ein ding bestehet oder verdinget vmb zinß. P. Naiemnik / álbo naymácz. G. *ἐργολαβος, ἐργολαβεων, ἐργοδότης.* *Locatio*, ein verlehnung P. Naiem. G. *ἐργολαβια, ἐκμίσθωσις, ἡ ἐπὶ μισθῷ ἐργασία.* *Locarium*, Haußzinß. P. Czynsz / naiem. G. *ἐνοίκιον.*

• *Comp: Colloco*, ich lege / setze an ein ort / wende an. *Polon:* kláde / dáie / obracam. *Graecè.* *ἐγκαθιδρεύω, ἑδράζω, ἐνίστημι, κατάζω, καθιζω, καθίστημι, συντάττω.* *Eloco*, ich verhüre / steure auß. *Polon.* Rozpożyczam / naymuie / wydawam / wyposażam. G. *ἐκτοπιζω, ἀποκινέω, ἐκδίδωμι, ἀπομισθόω.*

Locuples, Reich. P. Bogáty / máietny / dostáteczny. G. *ἀφνεὸς, ἀφνειὸς, εὐκτέμων, πολυπάμμων, εὔπορος, πολύπορος, πολυκτήμων.* *Locupleto, as*: ich mache reich. P. vbogácam. G. *καταπλουτίζω, πλουτίζω, πλουσίαν ποιῶ.*

Locusta, eine Hewschreck. P. Konik / Skoczek / szárańcza. G. *ἀκρίς.*

Lodix, ein Leilach. P. płáchtá / kobierzec / prześcieradło. G. *σίσυρα, σίσυς.*

Lolium, Lulch / Vnkraut. P. Kakol. G. *αἶρα, ζιζανιον.*

Lomentum, Bonen mål. P. Máka Wielogrochowa. G. *ἔρεγμος, λέαμα.*

Longus, lang / weit / langwirig. *Polonicè.* długi / daleki / trwáły. G. *μακρος, ἐπιμηκης, προμήκης, μηκεδανὸς.* *Longitudo* die lenge.

lenge. P. dlugość. G. μακρότης, μῆκος. Longiusculus, etwas weit/ lang. P. przydálszym / przydłuższym. G. ὑπομήκης. longurio, ein langer mensch. P. dlugosz. G. κάμαξ προμήκης.

* Comp: Oblongus, Prælongus, fast lang. P. przydłuższym. G. παραμήκης, προμήκης. Longævus, Alt. P. stáry / letny. G. μακρόβιος, μακραιων, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, μακροχρονίζων, πολυετής. longanimis, langmütig / geduldig. Pol. dlugo czekáiacy / cierpliwy / nieckwápliwy. G. μακρόθυμος, μακροθυμέων, μακραθύμως.

Longo, as, inusitat: Comp: Elongo, Prolongo, ich verlengere. P. przedłużam / odwlaczam. G. παρέλκω, παρατείνω, επιμηκύνω, ἀναβάλλομαι.

Longinquus, fern / abgelegen. P. dálecki / przestronny. G. μακρὸς, μακρὰν, ἀπώτερος, ἔκδημος, πολυμήκης, πολυχρόνιος. longinquitas, langwirigkeit. P. dlugość / dálekość. G. μακρότης, χρονιότης, χρονισμὸς, μονη.

Loquor, eris, ich rede. Polon: mowie. G. αὐδάζω, αὐδάω, ἀγορεύω, λέγω, λαλέω, μυθέω, φράζω. loquax, schwanzhafftig. P. wielomowny. G. ἀδολεσχος, πολυλαλος, ματαιολόγος, πολυλόγος. loquaculus, locutuleius, idem. Loquacitas, schwenzhafftigkeit. Pol. wielomowność. G. ἀπεραντολογία, ἀδολεσχία, πολυλογία, πολυφωνία. Loquela, die sprache / rede. Pol. mowá. G. λαλια, λεξις, λάλησις, λόγος, φθέγμα. Locutio, idem.

* Comp: Alloquor, ich spreche an. P. mowię z kim. G. προσλαλέω, ἐπαυδάω, παράφημι, προσαγορέυω, προσφωνέω. Colloquor, ich halt gespreche. P. rozmawiam się. G. κοινολογέομαι, χρηματίζομαι, συνομιλέω, συλλαλέω. Colloquium, ein gesprech. Polō: rozmowá. G. διαλογος, διάλεξις, ὁμιλία. Circumloquor, ich vmbrede / bedeute mit mehr worten. P. obmawiam / opisuię co więtszemi słowy. G. γλωσσοστροφέω, περιφράζομαι. Circumlocutio, ein vmbredung / erklerung mit mehr worten. P. opisánie / wyłożenie inszemi słowy. G. περίλεξις, περίφρασις.

Eloquor,

Eloquor, ich rede auß. P. wymawiam. G. φράζω, ἀποφάσκω, ἀποφθέγγομαι, ἐκφράζω. *Eloquens*, wolberedt. P. wymowny. G. ῥητικός, ἀγορητής, εὔγλωσσος. *Eloquentia*, wolberedtsamkeit. *Pol.* wymownosć / wymowá. G. δεινολογία, εὐφραδία, λογιότης. *Interloquor*, ich rede darzwischen / falle einem in die rede. P. wmiesżam sie w cżyie rzecż / záwadzam / przeßkadzam. G. διαλέγομαι, μεταξὺ λέγω, λόγον παρεμβάλλω. *Obloquor*, ich widersprehe / lestere. P. omawiam / przeciwiam sie / sromoce / ßkálnie. G. προσλαλέω, ἀντιλαλέω, καταλαλέω, βλασφημέω, κακολογέω. *Oblocutor*, ein lesterer. P. omowcá. G. κακολόγος, διάβολος, βλάσφημος. *Proloquor*, ich fange an zu reden / rede auß. P. pocżynam mowić / wymawiam. *Breviloquentia*, & *Breviloquium*, kurtze redung. Pol. krotka mowá. Graecè. λακωνισμὸς, βραχυλογία, βραχυμυθία. *Blandiloquus*, liebkosend. P. lágodnomowny. G. χρηστολόγος, ἡδυλόγος. *Blandiloquentia*, schmeichelredung. P. lágodna mowá / pochlebstwo. G. χρηστολογία, ἡδυλογία. *Grandiloquus*, prechtig mit reden. P. wysokomowny. G. μεγαληγόρος, μεγαλορρήμων. *Grandiloquentia*, grosssprechung. P. pyßnomowá. G. μεγαληγορία, μεγαλορρημοσύνη, ὑψηγορία. *Multiloquus*, schwetzig. P. wielomowny. G. ἀπεραντολόγος, μακρολόγος, πολυλόγος. *Multiloquium*, schwatzhafftigkeit. P. wielomownosć. G. ἀειλογία, ἀπεραντολογία, βαττολογία, πολυλογία, πολυέπεια.

Lora, æ, Tresterwein / Leur. P. poślednie Wino. G. δευτερίας οἶνος.

Lorica, ein Pantzer. P. pánćerz. G. θώραξ, χιτών. *Item*, eine lehne an einer treppen. Polon. podporá v wschodow / porecże. G. γεῖσιον, στεφάνωμα οἴκου. *Loricula*, ein Schantz oder Bollwerck. Pol. ßáncá álbo támowánie. G. θωράκιον. *Loricatus*, der ein Pantzer an hat. Pol. w páncerz vbrány. θωρακωτὸς, τεθωρακισμένος, θωρακοφόρος.

Lorum, ein Riem / zügel. P. Rzemień. G. λῶρος, δεσμὸς, ἱμάς. *loramentum*, idem. *Lorarius*,

rius, ein Büttel/ Schargant. P. oprawcá. G. ἱμάσας, μαστιγοφόρος. *Loreus*, das von riemen ist. Pol. Rzemienny. G. ἱμάντινος, ἱμαντώδης.

Loripes, der ein krummen schenckel hat. P. krzywonogi/ ßpotáwy / kuláwy. G. κυλλοπόδης, κυλλοποδίων.

Lotium, Brunnwasser. Pol. Mocż / ßcżyny. G. οὖρον, οὔρημα, οὔρησις.

Lotio, G. πλύσις, πλῦμα. *Lotrix*, G. καθάρτρια, φοιβήτρια. *vide Lauo.*

L V.

Lubet, es geliebt / gefelt. P. podoba sie. G. ἀρεστόν, ἀρέσκει. *Lubens*, gern / gutwillig. Pol. Rad/ dobrowolny/ chutliwy. G. ἄσμενος, ἐθέλων.

Lubricus, glat/ schlipfferig. P. gládki / ślíski. *Metaph:* unbestendig / wandelbar. P. niestały / niestátecżny / niepewny / odmienny. G. γλίσχρος, εὔκολος, γλοιώδης, εὐόλισθος, σφαλερός.

Lucrum, ein gewin. P. zysk. G. ἀποφορά, κέρδος, λῆμμα, ἐργασία, κάρπωμα. *Lucrosus*, das viel gewinst bringt. P. co wiele zysku dawa / użytecżny. G. κερδαλέος, ἐπικερδής, πολυκερδής, χρηματοποιός. Lucror, *aris*, *Lucrifacio*, ich gewinne. Pol. dostáie/ zyskuie. G. κερδαίνω, ἐμπορεύω, χρηματίζομαι, ἀποφέρομαι. *Lucrifio*, ich werde gewunnen. Polon. bywam pozyskan.

Luctor, *aris*, ich fechte / ringe. P. ßermuie / biedze sie/ zá páſy chodze. G. παλαίω, διαπαλαίω, κλειμάζω. *Lucta*, ein kampff / streit. Pol. Biedzenie/ mocowánie. G. ἆθλος, ἄθλησις, ἀγών, πάλη, πάλαισμα.

* *Comp: Colluctor*, ich ringe mit. P. biedze sie ſkim. G. συμπαλαίω. *Eluctor*, ich uberwinde. P. zwyciezam / dokonam bitwy. G. ἐκπαλαίω, ἐκνικάω, διαπαλαίω. *Obluctor*, *Reluctor*, ich widersetze mich / widerstrebe. Pol. zástáwiam sie / ſprzeciwiam sie. G. ἀντιπαλαίω, προσπαλαίω, ἐναντιόομαι, ἀνταγωνίζομαι.

Lucubro, ich arbeite bey liecht. P. przy świetle co robie. G. νυκτογραφέω, προσαγρυπνῶ, νύκτός τι πράττω. *lucubratio*, nacht arbeit beym liecht gemacht. P. nocna robotá.

bota przy świetle vczyniona. νυκτογραφία ἡ πρὸς φῶς διαπόνησις.

Lucus, *i*, ein lustiger wald/ einem Gott zu Ehren gewenhet. P. lás piekny y weſoly / nittoremu Bogu ku czci poswiecony. G. ἄλσος, σκιερὸς, ὀργάς.

* *Comp:* Colluco, Interluco, Subluco, ich hawe die eſte ab/ vnd mache den wald licht. P. podcinam gálezie / aż lás bedzie widomy. G. κλαδίζω.

Ludicrus, *a*, *um*, kurtzweilig/ lecherlich. Pol. krotochwilny / śmießny. G. παιδιώδης, παιγνιώδης, παιγνίμων.

Ludibrium, ein ſpot/ ſchimpff. P. násmiewiſko.

Ludo, *is*, ich ſpiele/ kurtzweile. P. gram / krotochwiluie. G. ἀθύρω, ἑορτάζω, παίζω, ἐμπαίζω, διαπαίζω. *luſus*, *us*, & *luſio*, ein ſpiel / kurtzweil. P. gránie / krotochwilá. G. παῖγμα. *Ludus*, ein Spiel / Schul. *Pol:* grá / Szkolá. G. ἄθυρμα, ἐψία, παίγνιον, παιγνία, παιδιά. *Item*, παιδαγωγεῖον, γραμματοδιδασκαλεῖον, διδασκαλεῖον. *luſor*, ein ſpieler. P. gracz. G. παίκτης, παικτικός. *luſorius*, zum ſpiel gehörig. P. gracki/igierny. *ludificor*, *aris*, ich verſpotte/betriege/effe. P. násmiewā ſie/ náigrawam ſie/ oßukawā/ omylam. G. ἐμπαίζω, ἐξαπατάω, παρακρούομαι, παραλογίζομαι.

* *Comp:* *Alludo* ich ſpiele mit einem. P. kunßtuie ſkim. *item*, ich deute auff etwas. mowie ná co/ przyrzynam / przytaczam. G. ἀποβλέπω, προσπαίζω. *Colludo*, ich ſpiele mit. P. weſpolek gram. G. προσαθύρω, συμπαίζω, συγκακουργέω, συντεχνάζω. *colluſor*, ein mitſpieler P. towárzyß we grze. G. συμπαίκτωρ, συμπαιστὴς, συμπαίστωρ, συμπανοῦργων. *deludo*, διαπαίζω, καταπαίζω, ἐπιπαίζω, καταγελάω *eludo*, *illudo*, ich verſpotte. P. násmiewam ſie/ náigrawā ſie/ omylam. G. ἐμπαίζω, προσπαίζω. *illuſio*, ein verſpottung. P. násmiewánie/ náigrawánie/ naſmiewiſko. G. ἐμπαιγμα, ἐμπαιγμὸς, κερτομία, προπηλακισμός. *Præludo*, ich ſpiele vor. P. naprzod gráie. G. προπαίζω, προοιμιάζω. ἀκροβολίζω. *Præludium*, ein vorſpiel/ vorgeſang/ od̃ vorgang eines jeglichen dinges. P. pirwße gránie/ przodek gránia/ przyſtep álbo poczatek káżdey rzeczy. G. προαύλιον, πρόασμα, προοίμιον.

Lues, is, eine Seuche/ pestilentz. Pol. zárázá/ powietrze. G. λοιμὸς, φθορὰ, λύμη, βλάβη, ὄλεθρος.

Lugeo es, ich weine/ klage/ trawre. P. płácze/ nárzekam/ żáluie. G. θρηνέω, γοάω, ἐπικλαίω, κωκύω, οδύρομαι. Luctus, us, leid/ trawrigkeit. P. płácz/ żáłobá. G. θρῆνος, γόος, ἔλεγος, ὀδυρμός. luctuosus, vol leides. P. pełny żáłości. G. ἐπίκλαυτος, πολύθρηνος. lugubris, das zum leyd gehöret. P. żáłosny/ żáłobny. G. γοερὸς, γοώδης, θρηνώδης.

* Comp: Elugeo, ich lege das trawer kleid abe. P. odżáłuię/ żáłobe złożę. G. ἀποθρηνέω, ἐκδακρύω, ὀλοφύρομαι.

Lumbricus, ein Regenwurm P. dżdżownicá/ deszczowy robak/ glistá. G. ἀσκαρίς, ἕλμινς.

Lumbus, die lenden. P. biodrá/ ledźwie. G. ἡ ἰξὺς, ὀσφὺς, ψόα, ψοῖα, ψία. lumbago, Lenden wehe. P. kłócie/ dárcie w biodrach. G. ὀσφυος, ἄλγημα.

* Comp: Elumbis, schwach/ krafftlos. P. mdły. G. τὰς ψόας πεπηρωμένος.

Lumen, G. αὐγὴ, δᾷος, σέλας, δᾷος, φῶς, φόως, φέγγος, γλῆνος. luminare, ein liecht. P. świátłość. G. πυρσὸς, φωστὴρ. luminosus, hell/ klar. P. iásny/ świátły. G. φεγγώδης, φαεινὸς, φωταυγος, αὐγοειδὴς, διαφανὴς. lumino, as, & Comp: Illumino, ich erleuchte. P. oświecam.

Luna, der Mon. P. Xiężyc/ Miesiąc. G. μαῖα, μήνη, σελήνη. lunaris, dem Mon zugehörig. Polo. Xiężycżny/ Xiężycowy/ Miesięczny/ Miesiącowy. G. σεληνίτης, σεληναῖος, σεληνιακὸς. lunaticus, Monsüchtig. P. Lunátyk. G. σεληνιαζόμενος, σεληνόβλητος.

* Comp: Interlunium, Novilunium, der New Mon/ das newe Liecht. P. Now. G. ἡ μηνῶν ξύνοδος, ἡ συνοδικὴ σελήνη. Plenilunium, Vollmon. P. Pełnia. G. πανσέληνος, πλήρης σεληναίη.

Luo, is, ich bezahle/ reinige. P. płácę/ oczysciam. G. τίνω, τίω, ἀποτίνω, ἀποτιννύω, ἀνάματτω.

* Comp: Abluo, ich wasche ab. P. odmywam/ chędożę. G. ἀπο-

G. ἀπείλλω, ἀποπλύνω, ῥύπτω, ἀποκαθαίρω, περιπλύνω, πλύνω, ἀπολόω. *Alluo*, ich fliesse an/fliesse neben hin. P. podciekam/ ciekemimo. G. κλύζω, ὑπεξύω, ἐπικλύζω. *Colluo*, ich wasch zusamen. *P.* pomywam/ plocze. *Item*, ich fliesse zusamen. P. sciekam sie. G. διακλύζω, συγκλύζω, συλλόω. *Colluuies*, ein zusamen geflossener kot/ oder vnflat. *P.* sciekzenie blotá. G. σύγκλυδος, σύγκλυς, χέρας, χλίδος. *Diluo*, ich vermische. *P.* pomieszam/ roszczyniam/ roztwarzam. *Item*, ich verrheidige/verantworte. *Pol.* omawiam. G. διαψέχω, διακλύζω, διαλύω. *Diluuium*, ein wasserflut/ sündflut. P. potop. G. κατακλυσμος, κατακλυσις. *Eluo*, ich spüle auß. P. plocze/ wymywam. Græcè. ἐκνίπτω, ἐκνίζω, ἐκκλίζω, ἐκλόω. *Eluuies*, Schüsselwasser. P. pomyie. G. ἄμαρα, τελμίς, χλίδος, κατακλυσμὸς, ἐκκλυσμὸς, χαράδρα. *Illuo*, ich fliesse hinein. P. w ciekam. *Illuuies*, kot/ vnflat. P. bloto/ kal/ nieczystosc. G. ἀλουσία, κυματία, λῦμα, ἀπονίμμα. *Interluo*, ich fliesse mitten hindurch.

durch. P. przez posrzodek ciekę. *Præterluo*, ich fliesse vorvber. *P.* ciekę mimo. *Polluo*, ich besudele. P. pomázam. G. ἀναθολόω, μολύνω, μαίνω, χραίνω, φυρύνω.

Lupus, ein Wolff. *P.* Wilk. G. κινηκίας, λύκος. *Item*, ein Hecht. P. szczuká. G. λάβραξ. *Lupa*, eine Wölffin. P. Wilczyca. G. λύκαινα, λυκίς. *Item*, eine Hure. *P.* kurwá/ nierzadnicá. G. ἡ πόρνη, ἡ ἑταίρισα. *Lupulus*, ein kleines Wölfflein. P. Wilcze/ Wilczatko. *Item*, Hopffen. P. chmiel. *Lupinus*, *a*, *um*, wölffin. P. wilczy. G. λύμεος. *Lupinum*, *i*, Feigbonen. P. Wielogroch/ álbo Wyká. G. θέρμος, λυπηάριον.

Lupanar, ein Hurenhauß. *P.* zántus/ kurewski dom. G. ἑταιρεῖον, κοινεῖον, κασαύριον, πορνοβοσκεῖον, χαμαιτυπεῖον. *Lupinaris*, hürisch. P. Kurewski/ zántuski.

Lupatum, ein scharff gebiß. *P.* przykre wedzidlo/ krygowa vzdá. G. τὸ ἐν τοῖς χαλινοῖς σιδήριον.

Lurco, *onis*, ein Fresser/ schlemmer. P. zárlok/ vtrátnik.

márnotrawcá. G. λαίμαργος, φάγος, λίχνος, ὀψοφάγος.

Luridus, bleich/todtenfarb. P. blády / śiny / co trupia fárbe ma. G. μολιβδόχρους, ὑποχλωρομέλας, μελάγχλωρος.

Luscinia, eine Nachtigall. P. Slowik. G. ἀηδονεύς, ἀηδών, ἀηδών, ἀηδονίς, ἀηδώ.

Luscus, eineugig/ scheleugig. P. Jednooki / rozoki/ßwidrowáty / ktory zezem pátrzy. G. μονόμματος, μονόφθαλμος, ἑτερόφθαλμος. *lusciosus*, d' ein blöd gesichte hat. P. ktory ma mdły wzrok. G. μυωπὸς, μύωψ, μυωπίας, νυκτάλωψ.

Lustro, *as*, ich reinige. P. oczyściam. *itē*, ich besichtige/vmbgehe. P. ogladā/przepátruie/obchodze. *item*, ich segne/weyhe. P. świecce. G. ἁγνίζω, ἁγνεύω, καθαρίζω, καθαίρω, περιπολέω, περισκοπέω, περιλαμβάνω. *lustratio*, reinigung/weyhung. *P.* czyśćienie álbo świecenie. *G.* ἁγνισμὸς, ἅγνευμα, κάθαρσις, περιοδεία, περιέλευσις. *lustralis*, & *lustricus*, wz zum weyhen gehört. P. co ku oczyśćieniu álbo oswieceniu nalezy. G. καθαρτήριος, καθάρσιος, καθαρτικός.

Lustrum, ein höle der wilden thier P. iámá álbo iáskinia dzikich zwierzat. G. καταδυσις, σπήλαιον, χηραμὸς. *item*, ein Hurenhauß. P. dom nierzadnych niewiast. G. πορνεῖον. *item*, ein fünffjärige zeit. P. pieć lat. G. πενταέτια, πεντετηρίς, ὀλυμπιάς.

* *Comp: Collustro*, ich besehe. P. ogleduie/przepátrzawam. G. καταλάμπω, περιλάμπω. *illustro*, *as*, ich erleuchte/mache berümpt. P. oswiecam/słáwnym czynie. G. αὐγάζω, ἀγάλλω, φαίνω, ἐπιλάμπω. *illustris*, herrlich/berümpt. P. słáwny/známienity/zacny. G. αἰθέριος, ἐκφανής, ἐπίλαμπος, καθαφανής. *Perlustro*, ich durchsehe/ besehe allenthalben. P. przegladam / przepátruie / zewßad ogleduie. G. περιοδεύω, περιπολέω, περισκοπέω. Luteola, ein Zeißlein. P. Czyż / Czyżyk.

Lutetia, Pariß. P. Páryß. G. λευκετία.

Luteus, dottergeel/goldgeel. P. żoltkowy/ciemnożolty/bládożolty. G. μήλινος, χλωρὸς, λεκιθοειδής. *item*, τελματώδης, ἰλυώδης, πήλινος, τεναγώδης. *luteum oui*, d' dotter im Ey. P. żoltek w Jáiu. G. ἡ λέκιθος, ὠοῦ τὸ ὠχρόν.

Lu-

Lutra, æ, ein Otter. P. wydrá. G. ἐνυδρὶς.

Lutum, kot. P. bloto. G. βόρβορος, ἰλὺς, κίσδυς, πηλός. *luteus*, von kot od' leimen gemacht. Pol. blotny/gliniány. *lutosus*, kotticht P. blotny/blocisty. *lutulentus*, *idem*.

Lux, ein licht / schein / tag. P. świátlość / iásność / dzień. G. αὐγὴ, φάος, φαῦσις, φόως, φῶς. *lucidus, luculentus*, hell/liecht. P. iásny. G. λαμπρὸς, ευφεγγης, διαφανής, καταφανής. *dilucidus*, hell. P. iásny. G. φανερός, σαφὴς, ἐμφανής. *lucerna*, eine kertz/ampel. P. pochodnia/lámpá/kágániec. G. λύχνος, λαμπτὴρ. *Lucifer*, d' morgenstern. P. Jutrzenká. G. ἑωσφόρος, φωσφόρος.

* *Comp: Antelucanus*, was vor tage ist. P. Co iest przededniem. G. ἀμφίλυκος, λυκαυγὴς, ὄρθριος. *Sublucanus*, was vmb die tages zeit ist. *Pol.* co iest nád świtániem.

Luceo, es, ich scheine/leuchte. P. świecę się. G. αὐγέω, λάμπω, φαίνω, φώσκω. *lucesco*, ich werde liecht. P. wyiásniam się. *lucescit*, es wird tag. P. dnieie. G. ἡμέρα ὑπολάμπει, ὑποφαίνει, γίνεται.

* *Comp*: *Diluceo*, ich scheine. P. wyiásniam się. G. διαλάμπω, ἐκλάμπω. *diluculum*, der morgē. P. świtánie. G. ἀμφιλύκη, αγχαυγον, περίορθρον. *eluceo, elucesco*, ich scheine herfür. P. oświecam/okázuię się. G. ἐκλάμπω, ἐκφαίνομαι, παρεκφαίνομαι. *illuceo, illucesco*, ich werde liecht. P. dnieie/poczynam się świecić. G. ἐπιφαίνομαι, ἐπιλάμπω, ὑποφαίνομαι. *pelluceo, transluceo*, ich durchscheine. P. iestem przezroczysty. G. διαφαίνομαι, διαφανής εἰμι. *pellucidus*, durchsichtig. P. przezroczysty. G. διαυγὴς, διαφανὴς. *polluceo*, ich thu ein herrlich opffer. P. okazála y páńska ofiáre czynie. *praeluceo*, ich leuchte vor. P. świecę komu. G. προφαίνω, ὑπερλάμπω, φωταγωγέω.

Luxo, as, ich verrucke/verrencke. P. wytracam z stáwu. G. λορδόω, λορδαίνω, παραλύω, ἐξαρθρόω, παραρθρόω. *luxus*, G. ἀσωτία, ἀκράτεια, ἀκολασία. *luxatus, eluxatus*, verrückt/verrenckt. P. z stáwu wytracony. G. παρηρθρωμένος, ἐστραμμένος. *luxatio*, ein verrenckung. P. wywinienie. G. ἐξάρθρημα, ἐξάρθρησις, ἐπίκαμψις. *Luxus*

Luxus, us, Luxuria, & Luxuries, vnmässigkeit / vberfluß. P zbytek. *Item*, geilheit vnzucht. P. iurnosć / pożadliwość / ciełesna nieczystosć. G. ἀκρασία, λαγνεία, φιληδονία. *Luxuriosus*, vberflüssig / geil. P. zbytny / iurny. G. ἀκόλαστος, γανιτής. *Luxurio, & Luxurior, aris*, ich lebe vberflüssig / bin geil. P. zbytnie / rospustnie żywę / nierządu pátrzę. G. ἀσωτεύομαι, κατατρυφάω, σπαργάω.

L Y.

Lycanthropos, ein warwolff. wilkołek.

Lychnus, ein Liecht / Lampe. P. świecá / lámpá. G. λύχνος.

Lyenteria, die rote ruhr / das lauffen. P. Biegunká.

Lympha, Wasser. P. Wodá. G. νᾶμα, τὸ ὕδωρ. *Lymphatus*, gewessert. P. woda zmieszány. G. νυμφόληπτος, φρενόληπτος. *Lymphaticus*, vnsinnig P. szalony. głupi. *Lympidus*, hell / klar. P. iásny / czysty / przezroczysty.

Lynx, ein Luchs. P. Ostrowidz. G. λύγξ. *Lynceus*, luchsen / oder scharffsichtig. P. ostrowidzowy / albo ostrego wzroku.

Lyra, æ, eine Fidel. P. skrzypice. G. χέλυς, λύρα, φόρμιγξ. *lyricen*, ein Fidler. P. Skrzypek. G. λυρῳδός.

INCIPIENTIA ab M.

M A.

MAcellum, ein speißmarckt. P. Játki. G. μάκελλον, ἀγορὰ τῶν ὄψων, ὀψοπώλιον, κρεωπώλιον, ὀψοπωλία.

Macer, mager. P. chudy. G. ἄσαρκος, ἀπίμελος, λεπτόσαρκος, λεπτός. *Macilentus*, idem, *Macies*, magerheit. P. chudość / chudobá. G. ἰσχνότης, λεπτότης, ἀτροφία. *Maceo, Macesco*, ich bin / werde dün / mager. P. wysycham / wywiędzam. G. ἰσχναίνομαι, λεπτύνομαι, ἐκτήκομαι, μαραίνομαι.

Maceria, & Maceries, ein steinern wand oder maur. *Polon:* płot kámienny / albo mur. G. ἄρπεζον, ἄρπεζα, τειχίον, ἀσιογεία, τρόχμαλος.

Macero, as, ich mache weich/ wässere. P. gniotę/zmiekczam/ wo maczam. *Metaph:* ich bekümmere mich. P. stáram się / frásuię się. G. ἰσχναίνω, λεπτύνω, βρέχω, φυράω.

Machara, ein messer/ degen/ schwerdt. P. noż / dekà / miecz. G. μάχαιρα. *Macharopaeus*, ein Messerschmidt / Schwertmacher. P. Nożownik/ Miecznik. G. μαχαιροποιός.

Machina, ein jegliche rüstüg/ oder werckzeug. P. wszelákie náczynie. *Metaph:* ein geschwinder anschlag oder betrug. Polō. chytrość/ zdrádá. G. μάγγανον, μηχανή, μηχάνημα. *machinor, aris*, ich rüste zu. P. gotuie. *metaph:* ich habe etwas im sinn / gehe mit etwas vmb. P. myślę wynáyduię co chytrego / zdrádliwego. G. μηχανάομαι, τεχνάζω, σκευωρέομαι.

Macto, as, ich mezge/tödte/ schlachte. P. zárzezam/zabijam/ bije ná rzeź. G. αὐχενίζω, λαιμοτομέω, θύω, καταθύω, ἱερεύω, σφάττω, φονεύω.

Mactra, a, ein brodtkorb/ ein mulde/ ein backtrog. P. policá / niecká / dzieżá. G. μαγίς, μάκτρα, κάρδοπος.

Macula, ein fleck. P. zmázá/ pstrocíná. *Item*, ein schandfleck. P. niecnotá / niepoczciwość. G. μόλυσμα, μιασμός, μῶμος, σπίλη, στίγμα, σημεῖον. *maculosus*, voller flecken. P, pełny zmaz/ pomázány. G. κατάστικτος, ῥυπαρός, σπιλωτός. *Maculo, commaculo*, ich beflecke. Pol. máżę/ pokálam. G. κηλιδόω, μιαίνω, μολύνω. ῥυπαίνω, σπιλόω, χραίνω. *immaculatus*, vnbefleckt / rein. Pol. niepokalány / niepomázány/ czysty. G. ἀκηλίδωτος, ἄμωμος, ἄχραντος, ἀπινής.

Madeo, ich bin naß. P. Jestem mokry. *madesco*, ich werde naß. P. moknę/przemakam/ G. βρέχομαι, διαβρέχομαι, διαίνομαι. *madidus*, naß / feucht. P. mokry / zmokły. G. διάβροχος, νοτερὸς, βρεχόμενος.

* Comp: Madefacio, ich mache naß. P. pokrapiam/polewam. G. κάθυγρον ποιῶ, καθυγραίνω, διαίνω, δίεμαι, βρέχω. *madefio*, ich werde feucht / naß. P. moknę.

Magia, weißheit/geschickligkeit. P. mądrość/vmiejętność.

L l *Item*,

Item, zauberey. P. czáry / czárnoksieſka nauka. G. μαγεία. *Magus*, ein Weiſer / Beſchwerer / Zauberer. Pol. Medrzec / zaklinacz / czárownik / czárnoksieznik. G. μάγος. *Magicus*, zeuberiſch. P. czárnoksieſki / czárowniczy. G. μαγικός.

Magis, *Aduerb*: mehr. P. wiecey. G. μᾶλλον, πλέον, ἐπιπλεῖον, περισσότερον. *Magis, magisq;*, je mehr vnd mehr. P. co daley to wiecey. G. μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Magis, idis, ein mulden / backtrog. Pol. niecká / dziezá. G. μαγίς.

Magiſter, ein Meiſter / Lehrmeiſter. Pol. Miſtrz / Náuczyćiel. G. διδάσκαλος, ἐπιστάτης, καθηγητής, παιδευτής, προστάτης. *Magiſterium*, das ampt des meiſters / meiſterſchafft. P. vrzad miſtrzowſki. G. προεδρία, προστασία. *Magiſtratus, us*, die Oberkeit. P. Zwierzchnosć / vrzad / Radá. G. ἄρχων, ἀρχή, οἱ τὰς ἀρχὰς ἄρχοντες.

Magma, atis, hefen oder truſen. Pol. drożdże / oſtátki. G. μάγμα.

Magnus, a, um, groß. Pol. wielki. G. μέγας, αἰπεινός, ἀμέγεθος, μεγαλοφυής. *Comparat: Major*, gröſſer. P. wietſzy. G. μείζων, μέζων, μασσων. *Maiores*, die alten / voreltern / vorfahren. P. ſtárſzy / przodkowie. G. οἱ πατέρες, πρόγονοι, οἱ προλαβόντες, προειληφότες. *Superlat: Maximus*, der gröſſiſt. P. nawietſzy. G. μέγιστος, πελώριος. *Maximè*, faſt / freylich. P. bárzo / zwłaſzczá. *Majuſculus*, zimlich groß. P. przywietſzym. *Magnates*, die fürnembſten. Pol. przednieyſzy / powaznieyſzy / celnieyſzy. *Magnitudo*, die gröſſe. P. wielkość. G. τὸ μέγεθος.

* *Comp: Magnanimus*, großmütig / dapffer. Pol. wyſokiey myśli / poważny / śmiały. G. ἀνδρεῖος, εὐκάρδιος, εὔψυχος, λαμπρόψυχος, μεγαλόψυχος, θρασυκάρδιος, μεγαλόφρων, μεγαλογνώμων. *Magnanimitas*, großmütigkeit. P. powaznosć / wyſoka myśl / śmiałosć. G. μεγαλοφροσύνη, μεγαλοθυμία, μεγαλόνοια. Magnificus, herrlich / prechtig. P. Wielmożny. G. μεγαλεῖος, περίσημος, μεγαλοπρεπής, φιλό-

Ma-

φιλότιμ☉. *Magnificentia*, herrligkeit/ pracht. P. wielmożnosć. G. μεγαλεῖον, μεγαλοπραγμοσύνη, φιλοτιμία. *Magnifico, as*, ich mache groß / lobe/ preise. P. sławie/ wielbie / wychwalam. G. μεγαλίζω, μεγαλύνω. *Magnifacio, Magnipendo*, ich achte groß. *Pol.* wielce sobie waże. G. μέγα ποιοῦμαι, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, μέγα ποιοῦμαι. Magnopere, *Maximopere*, sehr / fast. *Pol.* bárzo/ wielce / wielmi. G. ἄγαν, μάλα, μεγάλως, ἐπιμελῶς, λίαν, σφόδρα, μέγα.

Magnes etis, ein Magnet. *P.* Mágnet / álbo Mágnes. G. μάγνησσα λίθ☉, μαγνησία, ἡρακλεώτης.

Majalis, ein borg / verschnittener eber. P. czyszczony wieprz. G. χοῖρας τομίας.

Majestas, atis, Maiestat / wirde/herrligkeit. P. Maiestát/ dostoynosć / wielmożnosć / spániałosć / powagá. G. μεγαλειότης, μεγαλοσύνη, σεμνότης, ἀξίωμα.

Majus, der May. P. May.

Mala, eine wange. P. Jagodá ná twarzy / policzek. *G.* μῆλον, ἡ γνάθ☉.

Malacia, eine windstille auff dem Meer. P. ćichosć ná Morzu. G. μαλακία.

Malagma, ein weichpflaster. P. plastr odmiekczáiacy. G. μάλαγμα.

Malleus, ein hamer. *P.* młot. G. αἰρὰ, αἶρα, κέστρα, σφῦρα, τυπὰς, τυπὶς. Malleus *ligneus*, ein schlegel. P. szlagá/ kulá/ táran. Malleolus, ein hemmerlein. *Pol:* młotek. *Item*, ein Rebenschoß. P. soszyk winny / látorosl. G. τὸ φυρίον, νέ☉ βλαστὸς.

Malluuium, ein Handbecken. P. Miednicá. G. ἀπόνιπτρον, λέβης, χέρνιπτρον, χερνίβιον.

Malo, *G.* προαιροῦμαι, προκρίνω, προτιμῶ, μᾶλλον βούλομαι. *Vide Volo.*

Malua, Pappelnkraut. *Pol.* ślaz. G. μαλάχη, μολόχη.

Malus, *i, Subst: masc:* ein mast/ Segelbaum. *Polon.* Maszt. G. ὁ ἱστός, κατάρτιον. Malus, *i, fœmin:* ein Apffelbaum. *Polonicè.* Jábłoń. *Græcè.* ἡ μηλέα, μῆλον. *Malum*, ein Apffel. *Polon:* iábłko. G. μῆλον.

Malus Armeniaca, ein Morellen baum. *Pol.* Morellowe drzewo.

Malus, a, um, böß. P. zły. G. κακὸς, ἀβέλτιμος, ἄμοιρος, κακοπινὴς, πονηρὸς, φαῦλος, μοχθηρὸς. *Comparat: Peior*, erger. *Pol.* gorszy. G. κακίων, χείρων, χερείων, χερειότερος. *Superlat: Pessimus*, der ergste. P. nagorszy. G. πονηρότατος, κάκιστος, χείριστος, φαυλότατος. *malum, i, Subst:* ein vbel / vnglück / schade. P. Trudnośc / nieszczescie/ szkodá. G. τὸ κακὸν, ἡ κακία. *malum, Interiect: Quid (malum) mihi narras*, was zum Teuffeln sagstu mir. *P.* A kátá/ (diablá/ zabita śmierć) mi powiedasz G. φεῦ, φεῦ τῶν κακῶν. *malicia*, boßheit. *P.* złość/ G. κακοήθεια, κακία, κακότης, πονηρότης, κάκη. *maliciosus*, schalckhafftig / boßhafftig. *P.* złościwy / wyrudny / niecnotliwy. G. κακόνους, κακοῦργος, πανοῦργος. κακοήτης. *malignus*, böse/ vntrew/ vngünstig. P. złośćiwy/niewierny/ nieżyczliwy. G. κακεντρεχὴς, κακότροπος, κακόνους.

* *Comp: Maledico*, ich lestere/ verfluche. P. złorzeczę przeklinam/ nam. G. λοιδορέω, κακολογῶ, ἰαμβίζω, κακῶς λέγω. *maledicus*, lesterhafftig. P. złorzeczny/ omowny/plugáwey geby. G. βλάσφημος, κακόλογος. *maledictum*, ein scheltwort / lesterwort. *Pol.* złorzeczenie/ omowá. G. κακηγόρημα, βλασφημία. *maledicentia*, lesterung / schmehung. *Pol.* złorzeczeństwo. G. κακηγορία, κακολογια. *maledictio*, scheltung/ verfluchung. *Pol.* złorzeczenie/ przeklinánie. G. κακολογία. *malefacio*, ich thu vbel / beschedige. P. źle czynię/ vszkadzam. G. κακόω, κακόω. *maleficus*, schedlich. P. szkodny/ szkodliwy. G. κακοποιός, κακεργέτης, κακοῦργος. *Malefica*, ein Zeuberin. P. Czárownicá. G. κακεργάτις, κακεργέτις. *maleficium*, ein vbelthat. P. złoczyństwo. G. κακοποιία, κακοεργία, κακοτεχνία, κακουργία, κακούργημα. *maleuolus*, gehessig/ vngünstig. *Polō.* zazdrośćiwy/ nieżyczliwy. G. δύσνοος, κακόνοος, κακόχαρτος, χαιρέκακος. *maleuolentia*, vngunst. *Polō.* zazdrość / niechęć / nieprzyiaźń/ nieżyczliwość. G. δύσνοια, κακόνοια, ἐπιχαιρεκακία, κακεντρεχεία.

Mamma.

Mamma, eine dutte / brüste. P. Cyc / piers. G. θηλὴ, μαζος, τιτθός, μασθὸς. *mammilla*, ein Zitzlein. P. Cycek. *mammillare*, ein brusttuch / brustlatz. P. załogá. G. περιστηθὶς, στηθόδεσμον.

Manceps, ein Zollkauffer. P. Celnik / naiemnik / poborcá / mytnik. G. ὁ μισθαρνὴς θελῶν. δημοσίων, ὁ μίσθωμα μισθώμενος, ὁ τελωνάρχης.

Mancipi, eigen / oder eigenthumb. P. własny / álbo własnosc. *mancipo as*, ich gebe oder verkeuffe zu eigen. P. wzdawã za własne / przedáie ná wiecznosc / przywłaßczam. G. ανδραποδίζω, προσάγομαι, χειρόω, ἐξανδραποδίζω. *mancipatus*, verpflicht / ergeben. *Pol.* wzdány / przywłaßczony. G. ἀνδραποδισμὸς, ἐξανδραπόδισις, χείρωσις. *mancipium*, ein Leibeigen Knecht oder magt. *P*, niewolnik / álbo niewolnicá. G. ἀνδράποδον, αἰχμάλωτον, ἀργυρώνητον, ὑποχείριον.

* *Comp: Emancipo, as*, ich lasse frey / lasse auß meiner gewalt. *Pol.* wyzwolam / wyświebodzam / świebodnym czynie. G. ἀφίημι, ἀπαλλάττω τῆς χειρουσίας, ἐκποιέω. *Emancipatus*, freygelassen. P. wyświebodzony / wolny.

Mancus, mangelhafftig / gebrechlich / der eine hand hat. *Pol.* niedostáteczny / vłomny / iednoreki. G. χειρόχωλος, βλαισὸς, κυλλὸς, πηρὸς.

Mando, as, ich befehle / lege auff. P. Roſkázuie / polecam / poruczam. G. ἐντέλλομαι, ἐπισκήπτω, ἐπιστέλλω, ἐφίεμαι, προστάττω, ἐπιτάττω. *mandatum*, ein befehl. *P.* Mándat / roſkazánie / przykazánie / polecenie. G. τὸ ἐντεταλμένον, ἐντάλμα, ἐντολὴ, ἐπίταγμα, πρόσταγμα.

* *Comp: Amando*, ich schicke weg. P. odsyłam / odpráwiã. G. ἀποπέμπω, ἀποσκευάζομαι. *Commendo*, ich befehle / rühme. P. polecam / chwalę / zálecam. G. ἀποδέχομαι, ἐπαγγέλλω, παραδίδομι, παρακαταθίθημι, συνίστημι. *Commendatio*, ein befehlung / rühmung. *P.* polecenie / zálecánie. G. αἴνεσις, σύστασις, ἀποδοχὴ.

Mando, is, ich kewe / zerbeiß. P. żuie / gryzę. G. μασάομαι, βιβρώσκω, ἐσθίω. *mandibula*, ein kinback /

kinback. P. policzek. G. μάσαξ, παμφήλη, γνάθος, σιαγών, γένυς.
Manduco, as, ich esse. P. iem / zuie. G. idem, ut Mando, is.

Mandra, æ, ein viehstal. Pol. obora. G. μάνδρα, ἔπαυλις.

Mandragora, Alraun. P. pokrzik.

Manè, Morgens / frůe. Pol. ráno / poránu. G. εἰς ἕω, ἕωθεν, ἠῶθεν, πρωΐ, πρώιας.

Maneo, es, ich bleibe / warte. P. mießkam / zostawam / czekam. G. μένω, μενέω, μιμνάζω, μίμνω. Mansio, ein bleibung / wonung. P. trwánie / czekánie / mießkánie. G. μονή, διαμονή, ἐμμονή, καταγωγή, πανδοχεῖον.
* Comp: Emaneo, ich bleibe aussen. P. nie mießkam domá / álbo nieprzychodze. G. ἔξω διαμένω, διατρίβω. Emineo, ich gehe fůr / vbertreffe. P. pszechodze / przewyżßam. G. ἀνέχω, ἐξέχω, ὑπερέχω, προανέχω. Eminẽtia, fůrtreffligkeit. P. przewyżßánie / zacność. G. προβολή, χηλή, προμολή, πρηών. Immineo, ich lige ob / bin nahe. P. Leże nád kim / przypierám / przybliżam sie. G. ἀνέχω, ἐπαίρομαι, ἐνίσταμαι, ἐπίκειμαι, ἐπιτίθεμαι. Permaneo, ich verharre. P. trwam / zostawam. G. διαμένω, ἐπιμένω, καταμένω, παραμένω, διαγίνομαι. Pramineo, ich vbertreffe. P. przewyżßam. Promineo, ich gehe / hange / rage herfur. P. Jestem dłużßy / álbo wyżßy niż potrzebá / wychodze. G. ἐξίσχω. ἐξέχω, προανέχω. Remaneo, ich bleibe da. P. zostawam. G. ἀναμένω, καταμένω, ὑπομένω.

Manes, ium, die todten geister / oder Seelen der verstorbenen. P. Nieboßczycy / duße zmarłych ludzi. G. θεοὶ χθόνιοι, νέρθεροι θεοί.
* Immanis, grausam / scheußlich / groß. Polon: Srogi / Okrutny / Wielki. G. ἄγριος, ἀπηνής, ἄμετρος, θηριώδης, πελώριος. Immanitas, grausamkeit. Polonicè. srogość / okrutność. G. ἀγριότης, ἀπήνεια, ἀμετρία, ἀνεπιείκεια.

Mango, onis, ein Grempler / Roßteuscher. P. Gremplarz / Kostrucharz. G. μαγγανευτής, κομμωτής, ἀνδραποδιστής, ἀνδροκάπηλος, ψυχέμπορος. Mangonizo, ich putze / oder schmücke etwas /

was altes auff den kauff. *Polon:* wyßmukuie / przyprawiam stare rzeczy/aby były skupniejsze. G. μαγγανεύω, κομμόω.

Manica, ein Ermel / oder Handschuch. *Pol*, rekaw / albo rekawicá. G. χειρὶς, χειροθήκη, χειροπέδη.

Manifestus, a, um, klar / offenbar. *P.* iásny/ iáwny/ oczywisty. *G.* Απαρακάλυπτος, δῆλος, ἀρίδηλος, διάδηλος, καταφανὴς, ἐκφανὴς, ἐπίδηλος. *Manifesto*, ich offenbare / entdecke. *Pol.* obiáwiam/ oznaymiam. G. δηλόω, διαταφέω, ἐκφαίνω, ἐμφαίνω, φανερόω, τρανόω, ἐμφανίζω.

Manipulus, ein garbe / büschel / handvol. *P.* Snop / siopierzck /garść. *Item*, eine rotte von zehen Kriegsleuten. *Polon:* burśa / rotá / dziesiatek zolnierzow. G. ἄμαλλα, δράγμα, φάκελλος, δεσμὴ, χειρόβολον. *Manipularis, e, adiect:* was zur rotte gehöret. P. rocie / albo bursie należacy. *Manipularis, subst:* ein Rottemeister / Fendrich. *Pol:* Dziesiatnik / proporcznik / Chorazy. G. εἷς τῆς σπείρας, ἐντελὴς ἐν τοῖς στρατιώταις.

Man-

Mannus, ein kleines Rößlein/ Zelter. *Pol:* Konik / Jnochodnik. G. ἱππάριον, πωλάριον ἵππου.

Mano, as, ich tropffe / renne / fliesse. *Polon:* kápie/ ciekę/ plyne.

* *Comp:* Demano, Emano, Promano, ich fliesse herfür / komme her. P. wyplyne / pochodzę. G. ἐκβρύω, ἐκβλύζω, ἐκπίπτω, ῥέω, πιδύομαι. *Permano*, ich fliesse durch / dringe durch. *Pol.* przeciekam / przechodzę. G. διαρρέω, διήκω.

Manobarbulus, ein Bleykugel. *P.* olowna kulá.

Mansuetus, zam/ mild/sanfft. P. skromny / okrocony. G. ἀγανόφρων, εὐμενὴς, γαληνὸς, ἐπιεικὴς, πρᾷος. *Mansuetudo*, sanfftmut. P. cichość / skromność/ pokorá. G. ἀγανοφροσύνη, εὐήθεια, ἐπιείκεια, πρᾳότης. *Mansuefacio*, ich mache zam. *P.* kroce / vposkorzam. G. πραΰνω, ἐκπραΰνω, ἡμερόω. *Mansuefio*, ich werde zam. *Polon.* stawam sie cichym / pokornym / skromnym. G. ἡμερόομαι. πραΰνομαι, πρᾷος, γίνομαι.

Mansus,

Mansus, *us*, ein Hube Landes. P. włoka.

Mantile, ein handtuch/handswehle. P. Ręcznik. G. χειρόμακτρον.

Mantica, ein sack/ seckel/ wadsack. P. Mieszek/ biesági/ kápsá. G. πήρη βαλάντιον. *Manticularius*, ein dieb/ beutelschneider. P. złodziey/ vrznimieszek. G. βαλαντιοτόμος. *Manticulor*, *aris*, ich stele/ betriege. *Pol.* kradne/ oszukawam. G. τὰ ἐν τῇ πήρᾳ κλέπτω.

Manus, *us*, ein hand. P. ręká. *item*, ein menge/ Kriegßvolck. P. wielkość/ woysko. G. χείρ, μάρη παλάμη, πέντοζος. *Manuarius*, was mit henden gemacht wird. P. ręczny. G. ὁ διὰ χειρὸς κεκτημένος. *manubrium*, ein hefft/ ôhr/ handhabe. P. vcho/ vszká/ rękoieść/ toporzysko. G. κώπη, λαβή, πελεός.

Manubia, *arum*, raub/ beut von den feinden gewonnen *Pol.* łup/ korzyść nieprzyiaciołom wydárta. G. τὰ λάφυρα, σκῦλα,

Mapalia, *orum*, ein arm Hirtenheußlein. P. chálupká. G. στέγαι, ἢ καλύβαι τινές.

Mappa, *æ*, ein Tischtuch/ Taffellacken. P. obrus. G. ἐκόμη, ἐπιτραπέζιος, χειρομακτρον.

Marceo, *es*, ich verwelcke. P. schnę/ więdnę. G. μαραίνομαι, ἀπομαραίνομαι, ἀποσήπομαι, ἀφανίζομαι, κατασήπομαι, καταφθίνω. *Marcesco*, & *Comp*: *Emarceo*, *Emarcesco*, *idem*. *Marcidus*, *a*, *um*, welck/ faul/ verdorret. *Pol.* zwiedły/ zgniły/ zeschły. G. μαρανθείς, ἐπίκηρος, ἐπισαθρος, εὐρώδης, σαπρὸς, σαθρὸς, μαρασμώδης.

Mare, das Meer. P. Morze. G. ἅλια, θάλασσα, πόντος, ἅλς. *Marinus*, zum Meer gehörig/ oder im Meer wonend. P. Morski. G. ἅλιος, ἐνάλιος, θαλάσσιος, πελάγιος, πόντιος. *Maritimus*, was an das meer stösset/ oder was am Meer liget. *Polon*: pomorski/ nád Morzem leżący. G. ἁλιγείτων, διαπόντιος, ἐπιθαλάσσιος, ἐφάλιος, παράλιος. * *Comp*: *Transmarinus*, das vber Meer ist. P. zamorski. G. ὑπερθαλάσσιος.

Margarita, *æ*, ein Perlein. P. perlá. G. μάργαρος, ἡ μαργαρίτης, τὸ μάργαρον. *Margaritarius*, ein Perlen kremer. *Polon*. Kramarz

marz álbo kupiec/ co perlámi kupczy.

Margo, inis, ein port/ rand. Pol. kray/ kráwadz/ brzeg. G. κράσπεδον, λῶμα, χεῖλος, ἐσχαλιά. *margineus*, & *marginalis*, was an dem rand ist. P. co ná brzegu iest. G. ὁ λῶμα ἔχων.

Mario. onis, Hausen. Polō. wyzyná/ czeczugá. *al: Huso.*

Maritus, i, ein Eheman. P. Mąz / malzonek. G. ἀκοίτης, παρακοίτης, γαμέτης. *Marita*, ein Eheweib. P. zoná / malzonká. G. γαμετὴ, γαμετις, ἀκοίτης. *marito, as*, ich beehliche mich. Pol. ozeniam sie/ álbo/ ide zá mąz. G. ἀνδρὶ συζευγνύω, θυνοικίζω.

Marmor, ein Marmelstein. Pol. Mármur/ Marmurowy kámień. G. μάρμαρον, μάρμαρος. *Marmoreus*, Marmelsteinen. P. Mármurowy. G. μαρμάρεος, μαρμάρειος.

Marra, ein krauthawe / damit man das vnkraut außreutet. P. Kydlik. G. μαῤῥόν.

Marsupium, ein seckel/ tasche. P. Mieszek/ wácek/ kieszynia. G. μαρσίπιον, μάρσυπος, βαλάντιον, φαγύλιον, μαρσύπιον. *Marsupiarius*, ein Beutler. Pol. Mieszník/ káletnik / taszník.

Martes, ein Marder. Polō. Kuná.

Martius, der Mertz. P. Márzec. G. μάρτιος, ἀρτεμίσιος, δύστρος.

Martyr, ein Merterer. Pol. Męczennik. G. μάρτυρ. *martyrium*, ein zeugnis / märterey. P. świádectwo / męczennictwo.

Mas, ein Manßbild. Polon: Męszczyzná / męska płeć. G. ἄρσην, ἄῤῥην, ἀρσενικός. *masculus*, *Substant:* ein Mänlein. P. chłopie / sámiec. *masculus, a, um*, *Adiect:* Mänlich / dapffer / beherzt. Polō. Męzny / dzielny / smiały. *masculinus*, Mänlich. P. Męski.

* Comp: *Emasculo, as*, ich münche / verschneide. Pol. wałaszę/ czyście.

Massa, æ, ein teig/ stück/ materi. P. ciásto/ roszczyná/ sztuká / kloc. G. μάζα, ὄγκος, φύραμα, παλάθη.

Mater, eine Mutter. Polon. Matká. G. ἡ γεννήσασα, γειναμένη, τεκοῦσα, μήτηρ, μάμμα, μάμμη, τρέφουσα. *Matercula*, ein mütterlein.

terlein. *Pol.* Matuchna / Mátuchniczká. *Matertera*, ein Mume / der Mutter schwester. P. ciotká. G. θεῖα πρὸς μητρός, μητροκασιγνήτη, ἡ μητράδελφος, τηθίς. *Maternus*, mütterlich *Pol.* mátczyn. G. μητέριος, μητρικός. μητρῷος. *Materfamilias*, ein Haußmutter. P. Gospodyni. *Græ.* οἰκοδέσποινα, οἰκοδεσπότισσα. *Matrix*, ein Bährmutter. *Pol.* Mácicá. G. μήτρα.

Matrimonium, die Ehe. *Pol.* Malżeństwo. G. γάμος, ἐπιγαμία, συνοικέσιον, συζυγία. *Matrimonialis*, ehelich. P. malżeński.

Matrona, ein ehrliche Fraw. P. vczciwa białaglowá/páni/gospodyni. G. οἰκοδέσποινα, γυνή, δάμαρ.

Materia, & *Materies*, Materi oder zeug / darauß man allerley macht. P. Máterya/wáteck / wszeláka rzecz z ktorey co czynią. G. ὕλη, ὑπόθεσις, ὑποκείμενον. *Materialis*, das zum zeug gehöret. P. Máteriálny. G. ὑλαῖος, ὑλικός.

Matta, eine Matte / strodeck. P. Rogoża. G. ψίαθος, φορμός.

Matu-

Matula, ein brunzkachel. P. szczak / vrynal. G. ἀμίς, ἐνουρήθρα, οὐράνη, οὐροδόχη, ψύθαγον.

Maturus, *a*, *um*, reiff / zeitig. P. dostały / źrzały / vźrzały / dorosły. *Item*, bequem/füglich. P. wczesny / potemny / czysty. G. ἀκμαῖος, πεπανός, πεπαμμένος, πυρναῖος. *Maturè*, zeitlich / bald. P. ráno wczás. G. ὡραίως, κατὰ καιρόν, εὐκαίρως, ἐν τῷ καιρῷ.

* *Comp*: Im*maturus*, vnzeitig. Polon. niedostały / nieuźrzały. G. ἄωρος, ἀπέπαντος, ἀπέπειρος, πρόωρος, ὠμός. *Præmaturus*, frühzeitig. P. rány / skoloźrzi G. πρόωρος, ἄωρος.

Maturo, *as*, ich eile. *Pol.* pospieszam sie / kwápie sie. G. πέπτω, πεπαίνω, ἐπισπεύδω, ἐπιταχύνω. *Maturesco*, ich werde reiff. *Polon.* źrzeie / dostawam sie. G. πέπειρος ἢ ὡραίως γίνομαι, πεπαίνομαι, πέπτομαι.

Matuta, die Morgenröte. *P.* Zorza. G. λευκοθέα. *Matutinus*, *a*, *um*, frue. *P.* rány. G. αἴθρινός, ἑωθινός, ἑῷος, ὀρθρινός, πρωϊνός, πρῷος, πρώϊμος.

Maxilla,

Maxilla, ein wange / backe. P. policzek / czeluść. G. γαμφηλὴ, γνάθος, παρεια. Maxillaris, dem backen zugehörig. Pol. policzkowy / trzonowy. G. παρήϊος.

M E.

Mechanicus, ein handwercksman. P. Rzemieśnik. *Ars mechanica*, ein handwerck. Polon. Rzemiosło.

Mecum, mit mir. P. zemna. G. μετ' ἐμοῦ, μετὰ μου, σὺν ἐμοί.

Medeor, eris, ich heile/helffe. Pol. leczę / pomagam/ ratuię. G. ἀκέομαι, ἀλέυομαι, ἀκέω, ἰάομαι, θεραπέυω, ιατρέυω. *Medela*, Medicamen, Medicamentum, & *Remedium*, ein hülff / artzney. P. pomoc / ratunek / lekarstwo. G. ἄκεσμα, ἄκεσις, φάρμακον, ἴασις, ἄλθος, ιατήριον.

Medicor, aris, ich heile. Pol. leczę / vzdrawiam. Medicus, i, *Substant*: ein Artz. Pol. Lekarz. Medicus, a, um, heilsam/ artzneyisch. P. zdrowy / lekarski. G. θεραπευτὴς, ιατροτέχνης, ιατρὸς, ιητήρ. Medicina, die Artzney kunst. P, Lekarska nauka. G. ιατρική, ἀκεσορίη. Medicamentum, ein Artzney. P. Lekarstwo. Medicabilis, was kan geheilet werden. P. Co może być vleczono. G. ιατός, ιατρευτὸς, θεραπεύσιμος, ἀκεστὸς, ιάσιμος. Immedicabilis, vnheilsam. P. nieuleczony. G. ἀνήκεστος, ἀθεράπευστος, ἀνιατος.

Mediocris, G, μέσον, μεσότης, μέτριον, μετριότης. vide Medius, G. μέσος, μεσαίτερος, μεσῶν.

Meditor, aris, ich tichte / betrachte / vbe. P. myślę / rozmyślam / vważam / ćwiczę. G. ἀνασκοπέω, ἀσκέω, μελετάω, φροντίζω, σκέπτομαι. Meditatio, ein tichtung / betrachtung / vbung. Polon. Myślenie / rozmyślánie / ćwiczenie. G. ἄσκησις, σκέμμα, θεωρία, μελέτη, μελέτησις, μελέτημα. *Meditabundus*, betrachtende. Polonicè. rozmyśláiac.

* *Comp:* Immeditatus, vnbedacht/ vngerüstet. P. nierozmyślny/ nienágotowány. G. ἀπερίσκεπτος. Præmeditor, aris, ich

ich bedencke / betrachte zuuor. P. Rozmyslam sie/ vważã przed tym. G. προμελετάω.

Medius, *a*, *um*, der mittelst/ mittelmessig. *Pol.* śrzedni/ pośrzedni/ mierny. G. μέσος, μεσαίτερος, μεσαίτατος, ανάμεσος. *medium*, ein mittel. P. śrzodek. *medietas*, die helffte / mittelmessigkeit. *Pol.* połowica / mierność. G. τὸ μέσον, μεσότης, τὸ ἡμίσευμα, τὸ ἥμισυ μέρος.

* *Comp:* *Dimidius*, halb / halb zertheilet. P. połowiczny / na poly rozdzielony. G. ὁ ἥμισυς. *Dimidium*, die helffte. P. połowica. G. ἡμιτέλεια, ἥμισυ, ἡμίσευμα.

Mediocris, zimlich / mittelmessig. *Pol.* wczesny / śrzedni/ mierny. G. μέσηεις, μέτριος, ἐπιεικής. *mediocritas*, messigkeit. *P.* mierność / wczesność. G. μέσον, μεσότης, μέτρον, μετριότης. *mediocriter*, zimlich. P. miernie/ tak w czas. G. μέσως, ἐπιεικῶς, μετρίως, ὀλίγον, ἐπ' ὀλίγον.

Mediastinus, *Subst:* der geringst diener/haußknecht/sudler. *Pol.* napodleyszy sługa / parobek / pałipiecek. *mediastinus*, *a*, *um*, gering / veracht. P. podły / lichy / wzgardzony.

Mediterraneus, das mitten im land oder erdrich ist. P. ná pośrzodku ziemie leżący. G. μεσηγαῖος, μεσόγειος, μεσήπειρος, μεσόχθων.

Meditullium, das mittel eines jeglichen dinges. P. pośrzodek każdey rzeczy. G. μεταιχμιον.

Mediusfidius, Trawen / fürwar / bey Gott. P. záprawde / poprawdzie/dali Bog/iakom cnotliwy/ iako mi pan Bog mił.

Medulla, das marck in beinen vnd holtz. *Pol.* mozg w kościach / drzenie w drzewách. G. μυελὸς, στέρνιξ, ἐντεριώνη. *Medullitus*, von grund des hertzens. P. serdecznie/ z práwego serca. G. ἀπὸ μυελοῦ.

* *Comp:* *Emedullo*, *as*, ich ziehe das marck auß *Pol.* wyciągam mozg/wyłupuię drzeń. *metaph:* ich erklere. P. wykładam/ wyiaśniam.

Mehercule. Trawen/fürwar. *P.* owszeki / záprawde.

Mejo, ich bruntze. *Pol.* szcze. G. οὐρέω.

Mel, Honig. P. Miod. G. μελι, νᾶμα, θυγατέρων ταύρων. *mel-lens*, das von honig ist. P. miodowy. G. μελιτηρός, μελιτόεις, μελιτώδης. μελίφρων. *mellitus*, honigsüß. Polon. słodki / iakoby miod. *melligo*, *inis*, der safft/darauß die Immen das honig machen. P. sok / z ktorego pszczoły miod dziáłáią. G. μελίτωμα.

* Comp: *Mellifico*, *as*, ich mache honig. P. miod czynię. G. μελισσουργέω, μελιποιῶ. *mellificium*, das honig werck. P. spráwowánie miodu / albo podbieránie pszczoł. G. μελιτουργία.

Melanurus, ein Kuelpersch. P. Jazdz. *alias*, *Perca minor*.

Melior, *vide Bonus*.

Melis, ein dachs. Pol. Zbik / dziki Kot.

Membrum, ein Glied. Polō. Członek. *Item*, ein theil eines jeglichen dinges. P. część wszelakiey rzeczy. G. γυῖον, κῶλον, μέρος, μέλος, μόριον. *membratim*, stückweise. P. ná kąski / po kąsku / ná sztuki. G. κατὰ μέλη, κατὰ κῶλα.

Membrana, ein dünne haut / pergament. Pol. cienka skoreczká / párgámin. G. ὑμὴν, περγαμηνὴ, δέρμα λεπτὸν, διφθέρα. *membranarius*, ein Pergamentmacher. P. Párgáminnik.

Memini, ich weiß / gedencke. P. wiem / pámiętam. *Item*, ich melde. P. wspominam / przypominam. G. μιμνήσκομαι, μνήμων εἰμί, μέμνημαι, μνημονεύω, ἐμνήσθην. *mentio*, gedenckung / meldung. P. spominánie / przypominánie / wzmiánká. G. μνεία, μνήμη, μνῆσις, ὑπόμνησις.

Memor, eingedenck. P. pámiętny / wdzięczny. G. μνήμων, μνημονικός. *Immemor*, vergessen. P. niepámiętny / niewdzięczny / zápámiętáły. G. ἀμνήμων, ἀμνημονήσας, ἀγνώμων. *memoria*, das gedechtnüs. Polō. pámięć. G. ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, μνεία, μνημεῖον, μνήμη, μνημοσύνη, μνῆστις. *memoriter*, außwendig. Pol. ná pámięć. G. μνημονικῶς, ἀπὸ μνήμης. *memoro*, *as*, G. μνάομαι, ἀναμιμνήσκω, μνημονεύω. *commemoro*, ich erzehle / melde. P. wyliczam / spominam. G. ἱστορέω, ἀπομνημονεύω, διηγοῦμαι, μιμνήσκω. *memorabilis*, *memorandus*, gedenckwirdig. P. godny pá-

pámietánia. G. μνημονευτὸς, ἀξιόμνηστος, ἀξιόλογος, μνημονευτέος νάπομνημονευτέος.

Menda, æ, & Mendum, i, ein mangel/ fehl/ jrthumb. P. błąd/ zmázá. G. ἁμάρτημα, ἁμαρτία, πλάσμα, πλημμέλημα. *Mendosus,* voller jrthumb/ falsch. P. pełny błedow/ fálszywy. G. πλημμελής.

* *Comp:* Emendo, *as,* ich verbessere. P. polepszam/ popráwiam. G. διορθόω, ἐπανορθόω, εὐθύνω. *Emendator,* ein verbesserer. P. poprawcá. G. διορθωτής. *Emendatio,* ein verbesserung. P. popráwienie/ naprawá. G. ἐπανόρθωμα, ἐπανόρθωσις, διόρθωσις.

Mendacium, G. πανάπλασμα, ψεῦδος. *vide Mentior.*

Mendicus, ein Betler/ Pracher. *Polon.* żebrak/ nedznik. G. πτωχὸς, αἰτης, δέκτης, ἀχὴν. *Mendicitas,* armut. *Polon.* nedzá/ vbostwo/ żebránina. G. ἀχηνία, ἀγυρμὸς, ἐπαίτησις, πτωχεία. *Mendico, as,* ich bettele. P. żebrze/ przebog bierze. *Græcè.* πτωχεύω, αἰτέω, πτωχεύω.

* *Comp:* Emendico, ich erbettele. P. wyżebrze/ wyprosze. G. ἐπαιτέω, ἐρανίζω, συνερανίζω.

Mens, vernunfft/ sinn/ verstand/ gemüt/ gedechtnis. P. rozum/ dowcip/ vmysł/ pámiec. G. γνώμη, διάνοια, νόος, νοῦς, φρὴν.

* *Comp: Amens, Demens,* vnsinnig/ thöricht. P. głupi/ szalony/ wsciekły/ niebáczny. G. ἀνόητος, ἄνους, μάταιος, ἄφρων, ἔκφρων. *Amentia, Dementia,* vnsinnigkeit/ thorheit. P. głuposc/ szaleństwo/ nierozum. G. ἄνοια, ἀσυνεσία, ἀφροσύνη, παραπληγία, ἔκλυσις, παράνοια, φρενοβλάβεια. *Demento, as,* ich mache thöricht. P. szalonym czynie. *Vehemens,* hefftig/ groß. *Pol.* gwáltowny/ popedliwy/ silny. G. βίαιος, δεινὸς, ἔντονος, θερμὸς, σφοδρὸς. *Vehementia,* hefftigkeit/ geschwindigkeit. P. gwaltownosc/ moc/ silnosć. G. δεινότης, ἐπίτασις, λαβρότης, σφοδρότης. *Vehementer,* sehr. P. bárzo/ srogo/ srodze/ vprzeymie. G. δεινῶς, βιαίως, σφόδρα.

Mensa, æ, ein Tisch. *Polon:* Stol. G. κλίνη, τράπεζα. *Mensarius,*

sarius, ein Wechsler. *P.* Mincarz / bankierz / odmieniacz. *G.* τραπεζίτης, θυωρίτης, χρυσαμοιβος, κολλυβιστής.

Mensio, *Mensura*, G. μέτρον, μέτρησις, *vide Metior.*

Mensis, ein Monat. P. Miesiac. G. μήν. *Menses, plur:* der Weiber zeyten. P. niewieścia choroba miesieczna. G. ἀφεδρος, ἔμμηνα, γυναικεῖα. *Menstruus, a, um*, das alle Monat geschicht / oder ein Monat lang wehret. *P*, Miesieczny. *G*, ἐμμηνιος, μηνιαιος, καταμήνιος. *Menstrua, orum, Idem quod menses.*

* *Comp: Bimestris, e*, zwen Monat lang. *Pol.* dwumiesieczny. *Trimestris*, drey monat lang. P. Trzymiesieczny. G. τρίμηνος, τριμηνιαῖος. *Semestris*, sechs monat lang. P. ßescmiesieczny. G. ἑξάμηνος. *Sesquimẽsis*, anderthalb monat. P. pultora miesiaca.

Mensura, *vide* Metior.

Menta, *æ*, Münz. *Polonicè.* Mietka.

Mentula, æ, das Menlich glied. P. meßki czlonek. G. ἔμβολον, κωλῆ, μύκης, πέος, πέοθιον, πόσθη. Mentastrum, Wilde münz. *Pol.* polna albo lesna mietka.

Mentagra, Flecken oder schuppen des angesichtes. P. Lißay albo lupiez na twarzy. G. λειχῆν.

Mentio, *G.* μνεία, μνήμη, μνῆσις. *vide Memini.*

Mentior, ich liege. *Pol.* lże / klamam. G. ἀλαζονεύομαι, κομπίζω, λωπεύω, ψεύδομαι, ψευδολογέω. Mendax, lügenhafftig / oder ein lügner. P. klamliwy / klamca / lgarz. G. λαπιστὴς, λεπιστὴς, φάτης, ψευδάλιος, ψευδηγόρος, ψευδολόγος, ψευδήμων, ψευδής. *Mendacium*, ein lügen. *P.* klamstwo. G. ἀνάπλασμα, ψεῦδος, ψεῦσις, ψευδολογία.

* Comp: *Ementior*, ich liege offentlich. P. wylygam / wymyslam. *G.* διαψεύδομαι, ψευδολογέω.

Mentum, das kin. *P.* podbrodek / podgardlek. G. ἀνθερεών, γένειον.

Meo, as, ich gehe / fliesse. *P.* bieże / ciekę. βαίνω, διαβαίνω, εἶμι, διέρχομαι, πορεύομαι. *meatus, us*, ein gang. *P.* chod / przechod. *G.* πόρος, πορεία. βάσις,

βάσις, διάβασις. *Meabilis*, *e*, gangbar. P. przechodzacy. G. ἀμεύσιμος, πορεύσιμος.

* *Comp:* *Commeo*, ich gehe zumal / wandere / fahre. P. iade / przechodze sie / wedruie. *Commeatus*, *us*, ein gleitsbrieff/paßport. P gleytowny list. *item*, Proviant/ vorrath. P. żywność. G. τροφή, σιτία, χορηγία. *Permeo*, ich durchgehe / durchfliesse. *Pol.* przechodze / przecickam. G. διαβαίνω, δίειμι, διέρχομαι, διοδεύω, διέξειμι. *Permeabilis*, durchgengig. P. Látwy ku prześciu/ przebyciu. *Remeo*, ich gehe zurück / fliesse hindersich. *P.* wracam sie / iade ná zad / ná zad ćieke.

Merces, *edis*, lohn / besoldung. *P.* Myto / zapłátá. G. ἀποφορά, το γιγνόμενον, ἐπίχειρα, λάπρον, μισθὸς, μισθοφορὰ, ἀνταπόδοσις, μίσθωμα. *mercenarius*, ein Taglöhner / miedling. *Polo.* Naiemnik. G. κολωνίτης, μίσθαρνος, μισθωτὸς, ὑπομίσθιος.

Mercor, *aris*, ich keuffe. *Pol.* kupuie. G. ἐμπορεύομαι, ἐξαγοράζω, ἀντικαταλλάσσομαι, ὠνέομαι. *Mercator*, ein Kauffman. *Polo.* Kupiec. G. ἐμπέραμος, ἔμπορος, ἐμπολεύς, μεταβολος. *Mercatus*, *us*, ein Marckt / Messe. P. Jármárk. G. ἀγορὰ, ἐμπόριον, πανήγυρις, πρατήριον. *Mercatura*, Kauffmanschafft. P. Kupiectwo. G. ἐμπορία, ἐμπόρευμα, ἀγορασία, ὤνησις.

Merx, *cis*, & *Merces*, *ium*, Wahre / Kauffmanschafft. *Pol.* Kupia / Towar. G. τὸ ὤνιον, ἀγόρασμα. *mercimonium*, *idem*.

* *Comp:* *Commercium*, gewerbschafft / mattschafft / geselschafft. P. spolne handlowánie / Towarzystwo / Kupiectwo. G. ἀλλαγὴ, ἀμοιβὴ, συμβόλαιον, κοινωνία, ἐπιμιξία. *Mercipotus*, *us*, *vocabulum fictum*, ein weinkauff. P. Lidkup.

Merenda, *ae*, Abendbrot / vesperkost. *P.* podwieczorek. G. ἄριστον δειλινὸν, πρόδειπνον.

Mereo, *es*, & *Mereor*, *eris*, ich verdiene. *P.* służe / zásługuie. *item*, ich habe Kriegs bestallung. *Pol.* żolnierska służe. G. ξενιτεύομαι, μισθοφορέω, ὀφλισκάνω. *Meritum*, ein verdienst. *Pol.* zasługá. G. εὐεργέτημα, εὐεργεσία, ἀξία, ἄξιον, δίκαιον, μισθός.

Meritus, a, um, verdient / billich. P. zásłużony / słuszny / godny / powinny. *Immeritò*, vnbillich. P. niesłusznie. G. ἀναξίως, ἀδίκως, παρ' ἀξίαν, ὀ κατ' ἀξίαν. *Meritorius*, was zu vermieten ist. Pol. Naiemny. G. μισθαρνητικὸς, μισθωτικὸς, μίσθιος, ἐπιμίσθιος.

* Comp: *Commereo, & or*, ich verschüldige / sündige. P. zásługuie / dopuszczam się. *Demereor*, G. κερδαίνω, μισθαρνέω, μισθοφορέω. *Promereor*, ich verdiene. P. przysługuie / záchowam się. G. μισθαρνέω, ὀφλισκάω. *Emereo, & or*, ich diene wol / oder auß. P. wysługuie się. G. περιποιέομαι, ἐξιδιοποιοῦμαι, μισθοφορῶ, μισθοτέομαι. *Emeritus*, wol verdienet. P. wysłużony / zásłużony.

Meretrix, eine brecke / hure. Pol. nierządnica / kurwá. G. ἐμπελάτειρα, πόρνη, ἑταίρα, φορβάς. *Meretricius*, hürisch. Pol. nierządny / nierządniczy / kurewski. G. ἑταιρικὸς, πορνικὸς, ἄιμα, πορνίδιον. *Meretricor, aris*, ich treibe huren leben. P. kurestwem się báwię.

Merga,

Merga, æ, ein Korngabel / oder hercke. P. widły álbo grábie.

Merges, itis, ein hauff / garb. P. kupká / snopek. G. κῶμυς, δισμή.

Mergo, is, ich tuncke ein. P. narzam / topię / w maczam. G. βυθίζω, γέλγω, δύω, βαπτίζω, ἐμβάπτω.

* Comp: *Demergo*, ich versencke. P. pogrążam. G. καταβαπτίζω, καταβάπτω, καταβυθίζω, κατακλύζω. *Emergo*, ich kom herfür. Pol. wynarzam się / wybrnę. *Immergo*, ich tuncke ein. Pol. wnarzam / wgrążam. G. ἐμβαπτίζω, ἐμβάπτω, καταβαπτίζω, ἐναποκλύω. *Submergo*, ich ertrencke. P. topię / pogrążam.

Mergus, i, ein Teucher. P. Nór / Norek. G. ἡ αἴθεια.

Meridies, G. τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, μέσον ἧμαρ. *vide* Dies.

Merops, ein Grünspecht. P. żołná.

Merus, a, um, rein / lauter. P. szczyry / prawy / wyrudny. G. ἀκέραιος, ἀμιγὴς, ἄμικτος. *Merum, Substant:* ungewessert Wein. P. szczyre / niezmieszáne

Wino.

Wino. G. ἄκρατον, χαρίκρατον, εὔζωρον, ζωρόν. *Meracus*, *a*, *um*. & *Merax*, *acis*, vngemischet. P. ſczyry / niezmieſzany.

Merula, *a*, ein Amſel. Polō. Kos. G. κόσσυφος, κίψυχος. *Merula lacuſtris*, ein Schleye. P. Lin.

Mespilus, ein Meſpelbaum. P. Miſplowe drzewo / Jemiola. G. μεσπίλη, ἀρωνία. *Meſpilum*, ein Meſpel. P. Miſpla. G. μέσπιλον.

Meta, *a*, ein ziel/ende/marckſtein. P. Cel/ kres/ koniec/ granica / kopiec. G. καμπτήρ, τέρμα, κῶνος. *Metator*, ein Furierer. P. ſtanowniczy / obozny.

Metallum, allerley Ertz oder Metall. P. wſzelaka Miedz albo Kruſzec. G. μέταλλον. *Metallicus*, *a*, *um*, Ertzin. P. Kruſzcowy. *Metallicus*, *Subſtan:* ein Bergman / Bergknap. P. gornik. G. μεταλλεύς, μεταλλικός, μεταλλουργός.

Metior, *iris*, ich meſſe. Pol. mierze. G. μετρέω, καταμετρέω, διαμετρέω, ἐπιμετρέω, ὁρίζω, ἐπιμετρέω. *Menſor*, ein meſſer. Pol. miernik. *Item*, ein Furierer. P. ſtanowniczy. *Menſio*, meſſung. P. mierzenie. *Menſura*, *a*, ein maß. P. miara. *Menſuro*, *as*, ich meſſe. P. mierze.

* *Comp:* Demetior, ich meſſe ab. P. odmierzam. G. διαμετρέω, ἐκμετρέω. *Demenſum*, ein abgemeſſen ding. P. obrok. G. σιτόμετρον, σιτομέτριον, τὸ μέτρημα. *Dimetior*, *Emetior*, *Permetior*, ich meſſe ab / oder auß. P. rozmierzam / wymierzam / przemierzam. G. ἀναμετρέω, διαμετρέω, ἐκμετρέω, καταμετρέω. *Remetior*, ich meſſe wiederumb. Polō. znowu mierze / przemierzam zas. G. ἀναμετρέω, ἀντιμετρέω. *Immenſus*, groß / vnmeßlich. P. wielki / niezmierzony. G. ἀμέτρητος, ἄμετρος, ἀθέσφατος, ὑπέρμετρος, ἀμήχανος.

Meto, *is*, ich erndte. P. żnę / siekę / zbieram. G. ἀμάω, διαμάω, θερίζω. *Meſſor*, ein ſchnitter. Pol. żeńca. G. ἀμητήρ, θεριστής, δρεπανιστής, ὁ θερίζων. *Meſſorius*, was zur erndte gehöret. P. co ku żniwu należy. G. θεριστικός. *Meſſis*, die Erndte. P. żniwo. G. θερισμός, θέρος, καλαμητομία.

* *Comp:* Demeto, ich ſchneide / oder

oder hawe ab. *P.* pożynam. G. διαμαω, ἀποθερίζω, ἐξαμάω, ἐκθερίζω.

Metropolis, ein Hauptstadt. *P.* glowne Miasto.

Metuo, ich fürchte. P. boie sie / obawam sie. G. δειμαίνω, φοβέομαι. *Metus*, *us*, furcht. *Pol.* boiaźń. G. φόβος, δεῖμα, δέος. *Meticulosus*, furchtsam. P. boiaźliwy. *G.* φοβερός, ἐλάφειος.

Meus, *a*, *um*, mein. P. moy. G. ἐμός, ἡ, όν.

M I.

Mica, *æ*, ein klein stücklein/ bröcklein / körnlein. P. kruszyna / okruszká / odrobiná / ziarnko. G. ἀπαραχος, ψωμισμα, ψίχα, ψίχιον, μάτιον.

Mico, *as*, ich glentze / scheine / zwintzere. P. blyskam / drgam. G. ἄττω, διάττω, σίλβω.

* *Comp*: *Dimico*, ich streite / fechte. P. bije sie / potykam sie / szermuie. G. διαμάχομαι, ἀγωνίζομαι, διαγωνίζομαι, διατείνομαι. *Dimicatio*, ein streit / kampff. P. potykánie / potyczká / bitwá / szermowánie. G. ἀγωνία, ἀγώνισις,

σις, ἀγωνισμός. *Emico*, ich glentze / springe / oder tage herfür. Polo: wyblyskam / wyskákuie / wynurzam sie / przewyższam. G. ἀνατέλλω, ἀνακύπτω, ἀναλάμπω.

Migro, *as*, ich gehe / ziehe / wandere. *P.* Ide / iáde / prowádzę sie / wędruie. G. ἀναλύω, ἀπέρχομαι, ἐκτοπίζω, ἀποικέω, μετοικέω.

* *Comp*: *Commigro*, ich ziehe mit allem was ich hab / an ein andern ort. P. przeprowadzam sie ze wszystkim co mam / ná insze mieysce. *Demigro*, G. καταλύομαι, μετανασεύω, μετοικίζομαι, μετοικέω. *Emigro*, ich ziehe weg / oder auß. *Polon.* wyprowadzam sie / wynoszę sie / wyciagam precz. G. ἀποικέω, ἀποικίζωμαι, μετοικέω, μεταβάλλω, ἐξοικίζομαι, ἐκτοπίζω. *Immigro*, ich ziehe ein. P. wprowadzam sie. G. ἐνοικέω, ἐγκατοικέω, ἐγκατοικίζομαι. *Remigro*, ich ziehe wieder an meine alte stelle. *Pol.* wprowadzam sie ná pirwsze mieysce. *Transmigro*, ich ziehe weg. P. przeprowadzam sie precz. G. μετανασεύω, μετανίσαμαι, μετοικέω, μετοικίζομαι.

Miles, itis, ein Kriegßman/ Landsknecht/ Soldat. *P.* żołnierz/ Rycerz. G. τευχηςὴς, ςρατιώτης. *Militia*, der Krieg/kriegszeug. P. żołnierstwo / woyna/ wypráwá woienna. G. στρατεία, πόλεμος. *Militaris, e*, kriegisch. *P.* żołnierski / woienny/ waleczny / Rycerski. G. ςρατηγικὸς, ςρατευτικὸς. *Milito, as*, ich diene im Kriege vmb Sold. *Pol.* walczę / żołnierską służę. G. ςρατεύομαι, ςρατεύω, ἐςρατεύω.

* Comp: *Commilito, onis*, ein Kriegßgesell / Rottgesell/ Schulgesell. *P.* Towárzyß ná woynie/ w rocie / w ßkole. G. σύμμαχος, συναγωνιςὴς, συςρατιώτης, ὁμαιχμος, συνασπιςής. *Commilitium*, Kriegsgeselschafft. P. Towárzystwo ná woynie / w żołnierstwie. G. συμμαχία.

Milium, Hirsch. P. Proso/ Jágły. G. κέγχρος.

Mille, Tausent. P. Tysiac. G. χίλιαι, χίλιοι, χίλια. *Millesimus*, der tausentste. *P.* tysiacny. G. χιλιοςος. *Millenarius*, das tausent in sich begreifft. *Pol.* co tysiac w sobie zámyka. *Millies*, tausentmal. P. Tysiac kroć/ tysiac rázow. G. χιλιάκις. *Milliarium, & Milliare*, ein Meilwegs. P. milá drogi. G. μίλιον, μιλιάριον.

Millus, & Millum, ein halßband der Hund. *Polon.* obroż ná psy.

Milvus, & Miluius, ein Weihe. Polō: Kániá. G. ἰκτῖνος, ἰκτίν.

Mimus, i, der eines jeglichen geberde nachthut. *Pol.* podrzeźniácz. G. μίμος, ὑποκριτὴς.

Minæ, arum, Drawung. P. grozby/ grożenie. G. ἀπειλαὶ, ἀπειλὴ, ἐνίπη, ἀνατάσεις. *Minax, & Minitabundus*, drawig. *P* grozny/ srogi. *G.* ἀπειλητήριος, ἀπειλητικὸς, ἐπαπειλέων. *Minor, & Minitor*, ich drawe. *P.* grożę/odpowiedam. G. ἀνατείνομαι, ἀπειλέω, χαλεπαίνω, βριμάω, ἐπαπειλῶ

* Comp: *Comminor, Interminor*, ich drawe fast. *Pol.* bárzo grożę. *Comminatio, Interminatio*, drawung. P. grozbá/grożenie.

Mingo, is, ich brunze. *Pol:* ßczę/ wodę pußczam. G. ἐνουρέω, κατουρέω, οὐρέω, ἐπουρέω.

Mini-

Minister, ein Diener. Polō. Sługá. G. ἀμφιπολ@, διάκονος, θεράψ, θεράπων, ὑπηρέτης, λειτουργός. *Ministerium*, ein dienst. Pol. służbá. G. διακονία, λειτουργία, ὑπεργία, ὑπηρέτησις, ὑπηρέτημα. *Ministro*, ich diene. P. służe. G. ἀμφιπολεύω, διακονοῦμαι, ὑπουργέω, διακονέω, λειτουργέω.

* Comp: *Administro*, *as*, ich verwalte. P. spráwuie / rządzę. G. ἀμφιλέω, ἀμφιέπω, ἐγχειρίζομαι, διοικέω, ὑπερέτέω, μεταχειρίζομαι. *Administratio*, ein verwaltung. Pol. spráwowánie / rządzenie. G. διαχείρισις, διοίκησις, ἐγχείρησις. *Administrator*, ein Verwalter. P. Sprawcá/Poruczník / Namiestnik. *Subministro*, ich gebe dar. P. dodáie/ nadawam/ nakładam. Græcè. ὑπουργέω, ὑπηρετέω.

Minium, Bergzinober. Pol. Górny Cynober. G. ἄμμιον, μήνιον, μίλτ@. *Minio*, *as*, ich ferbe mit Zinober. P. fárbuie Cynobrem. G. μιλτόω.

Minus, *Aduerb:* weniger. P. mniey. *Minimè*, keines weges / gar nicht. P. by namniey G. ἐλάχιστα, ἥκιστα. *Minutus*, *Minutulus*, *Minusculus*, klein/kleinlech. P. máły / drobny / ślezubły. G. σμικρός, λεπτός, κολοφός, λεπτομερέστερ@, μικρότερ@, σμικρότερ@, ὀλίγον τι μείων. *Minutal*, kleingehackte speiß. P. siekánina. G. μυττωτόν. *Minuo*, ich ringere. Polon. vmnieyßam. G. ἐλασσόω, ἐλαττόω, μειόω, χαλεπτω.

* Comp: *Comminuo*, ich zerschlage / zerbreche. P. rozbijam/ rozsiekam / roztracam / połamam. G. ἀλοάω, ἐπιτρίβω, θρυλλίζω, συνθραύω, συντρίβω. *Diminuo*, G. ὀλιγόω, μειόω, ἐλασσόω. *Imminuo*, ich verkleinere / vermindere / ringere. P. vmnieyßam. G. ἐλάττονα ποιῶ, κολούω, μειόω, ἐπικόπτω, καθαιρέω, σμικρύνω.

Mirus, *a*, *um*, wunderbarlich. P. dziwny. G. θαυμαστός, θαυμάσι@, ἔκτοπ@. *Mirabilis*, *Mirificus*, *Mirandus*, *idem*. G. θαυμάσι@, θαυμαστικός, θαυματοποιός, θαυμαστός, παράδοξ@. *Mirum*, *Substant:* & *Miraculum*, ein wunderwerck. P. dziw. G. θαῦμα, μεγαλούργημα. *Miror*, *aris*, ich verwunder mich. P. dziwuie sie.

ie sie. G. ἄγαμαι, θαῦμα, ποιοῦμαι, ἀγάζομαι, θαυμάζω.

* *Comp: Admiror, idem cum simplici.* *Demiror*, ich verwunder mich sehr. *P.* bárzo sie dziwuie / bárzo mi to dziwno. G. ἀποθαυμάζω, ὑπεράγαμαι, ὑπερθαυμάζω.

Misceo, es, ich vermische/vermenge / betrübe. *Pol.* mießam / przylewam / mace. G. ἀναφύρω, κεραίνω, κεραννύω, μιγνύω, μιγάζομαι, μίσγω. *Mistio, Mistura, vel per x.* ein vermischung. *P.* zmießánie. G. μίξις, κρᾶσις, σύγκρασις. *Miscellaneus*, vermischt / vnordentlich. *P.* zmießány / rozmáity / nieporządny. G. μιγὰς, μικτὸς, σύμμικτος, συμμιγής. *Miscellanea*, ein Buch da man allerley einschreibet. P. ksiegi / w ktore sie to y owo pisze. G. τὰ σύμμικτα.

* *Comp: Admisceo*, ich mische darzu. P. przymießam / przyrzyniam. G. παρακιρνάω, συγκεραννύω, παραπλέκω, ἐπιμίγνυμι, προσμιγνύω. *Commisceo*, ich mische vnter einander. *P.* Jedno z drugim zmießam. G. ἐπαναλλάττω, συμμίγνυμι, συγκεραννύω, συμφυράω. *Immisceo*, ich menge drein. P. wmießam / przymießawam. G. ἀναμιγνύω, ἐμμιγνύω, καταμιγνύω, προσμιγνύω, ἐμπλέκω. *Permisceo*, ich vermische wol. *Pol.* przemießawam. G. ἀναφύρω, ἀναμιγνύω, διαμιγνύω. *Promiscuus*, vermischet/vnordentlich/nicht vnterschieden. P. zmießány/nieporządny/nierozny. G. ἐπίμικτος, σύμμικτος, συμμιγής.

Miser, arm/elend/betrübet. *P.* vbogi/ nedzny/ mizerny/ żálosny. G. ἄθλιος, ἀτυχὴς, ὀτλήμων, σχέτλιος, τλήμων, ταλαίπωρος. *Miseria*, armseligkeit/ elend. P. nedzá/lichotá/ niedostátek. G. ἀεθλοσύνη, ἀτυχία, δυστυχία, κακοπάθημα, ταλαιπωρία, κακία, ὄτλημα.

Misereor, eris, Miseresco, Commiseresco, as Impers: Miseret, & Miserescit, ich erbarme mich / es jammert mich. *P.* zmiluie sie/zlituie sie / żal mi / luto mi. *G.* ἐλεαίρω, ἐλεῶ, οἰκτείρω, σπλαγχνίζομαι. *Misericors*, barmhertzig. P. Milosierny/litośćiwy. G. ἐλεητικὸς, ἐλεήμων, εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. *Misericordia*, barmhertzigkeit. P. milosierdzie/litość. G. ἔλεος, σπλάγχνον, οἰκτιρμός, ἐλεημοσύνη.

Mise-

Miseror, aris, & Commiseror, ich beklage/ beweine/ bejammere. P. żaluie/lutuie/opłakawam. G. οἰκτίζομαι, οἰκτείρω, ἐποικτείρω, ἐλεεινοὶ γίγνομαι. Miserabilis, Miserandus jämmerlich/erbermiglich. P. żałosny/ nedzny/ mizerny. G. οἰκτιρμονω̃ν, ἐλεεινός, σχετλιαστικός Miseratio, Commiseratio, ein erbarmung. Pol. zmiłowánie/ zlitowánie. G. οἶκτος, οἰκτίρησις, οἰκτιρμός.

Mitis, e, sanfftmütig / mild/ mürb. Polō. cichy / skromny / szczodry / dobrotliwy/ kruchy. G. ἀγανός, ἀγανόφρων, πρᾶος, πραΰς, πραεῖς. Immitis, vnmild/ vnreiff. P. nieskromny / nieoglaskany / niedojrzały. G. ἀθώπευτος, ἀμαλδακτος, ἀμείλιχος, ἀπηνής, ἄγριος, ἀνηλεής Mitesco, ich werde zam / mild / reiff. P. koie się / bywam vblagan/ vśmierzon / dostawam sie/ vźrzeie. G. πραΰνομαι, ὑποσομαι, πεπαίνομαι. Mitigo, Commitigo, Mitifico, ich versühne / mache still / zam. Polonicè. vblagam / vśmierzam / kroce. G. εκμειλίσσω, ἠπιάω, κατηπιάω, καταπραΰνω, μειλίσσω, μαλάττω.

Mitra, ein Bischoffshut. P. Biskupia czapka. G. μίτρα, κίδαρις.

Mitto, is, ich schicke / sende / lasse. Polon. sle / posylam/ puszczam/ zániecham. G. βάλλω, πέμπω, ἀποπέμπω, στέλλω, ἀποστέλλω. Missio, sendung/ vrlaub. Pol. posłánie / dozwolenie / odpráwá. G. ἄφεσις, βολη, πομπη, πέμψις, ἀποστολή. Missus, us, ein Gericht / oder Tracht in einer Malzeit. Polon. potrawá. G. θέματα, βρωμάτων. Missilis, e, was man werffen kan. Pol. Co łatwie może rzucić/ cisnać. G. ἀφετηρος, βλῆτος, πόμπιμος. Missilia, plur: gaben die man vnters volck außwirfft. Polon: Dáry ktore miedzy pospolstwo ciskaia. G. βλήματα.

* Compt Amitto, ich verliere/ laß fahren P. gubic/ trácę/ vpuszczam G. ἀποβάλλω, ἀποπέμπω, ἀποστέλλω. Admitto, ich laß zu/ oder verbreche Polon. dopuszczam / przypuszczam / dopuszczam sie / wystepuie/ grzesze. G. δέχομαι, εγχειρω, υποδέχομαι, προσάγω, εἰσφέρω, προσίεμαι.

Com-

Committo, ich füge zusamen/vertrawe/befehle/gestatte/ sündige. P. spaiam/polecam/przykazuie/ dopuszczam / grzeszę. G. ἀνατίθημι, ἐγχειρίζω, ἐμπιστεύω, ἐφίημι, ἐπιτρέπω. *Item*, συμβάλλω, πλημμελέω, συνάπτω. *Commissura*, eine füge. P. spuszczenie / spoienie / sklijenie. G. ἁρμὸς, συνοχὴ, ἐφαρμογὴ, ἀλληλουχία, συνάφεια. *Commißio*, ein befehl/Commission. P. polecenie / Commisia. *Commissarius*, ein Befehlhaber. P. porucznik/Commisarz. *Demitto*, ich laß herab. *Pol.* spuszczam ná dol / popuszczam. G. καθίημι, καθιμάω, καταβάλλω, καταφέρω, χαλάω. *Demissus*, demütig. P. pokorny / vniżony. G. ἀνειμένος, καθειμένος, παραπεμφθείς. *Dimitto*, ich lasse gehen / fertige ab. *Polō:* opuszczam / odsylam / odpráwiam. G. ἀφίημι, ἀπολύω, παρίημι, ἀποπέμπω, ἀπαλλάττω. *Emitto*, ich lasse auß / sende auß. P. wypuszczam / wysylam. G. ἀφιέω, ἀφίημι, ἀποπέμπω, ἐξανίημι, ἐξαποστέλλω. *Emissarius*, ein Kundtschaffer. *P.* szpieg / szpiegierz. G. προσαγωγίδης, προσαγωγεύς. *Immitto*, G. ἀφίημι, ἐμβάλλω, προσβάλλω, ἐπιβάλλω, χαλάω. *Intromitto*, ich laß ein. P. wsylam/ wsadzam/ w puszczā. G. εἰσάγω, εἰσοικίζω, εἴσω, πέμπω. *Immissura*, ein stück lappe. P. látá. *Intermitto*, ich laß vnterwegen. P. przestawam / zániechám. G. διαλείπω, διαλιμπάνω. *Intermißio*, auffhören. *Polō.* przestánie. G. ἄνεσις, διάλειψις. *Manumitto*, ich lasse frey. P, wyświebadzam/ zniewoli wypuszczam. *Manumißio*, ein freylassung. *P.* wyswobodzenie/ wypuszczenie z niewoli. G. ἄφεσις, ἐλευθέρωσις, ἀπελευθερία, λύτρωσις. *Omitto*, ich vnterlaß/ laß aussen. *Pol.* zániecham / opuszczam. G. ἀφίημι, ἐάω, παραλείπω, καταλείπω, παύομαι. *Permitto*, ich lasse zu / vergünne. P. dopuszczam/ dozwalam. G. ἔφεσιν, δίδωμι, ἀνατίθημι, ἐπιτρέπω, ἀφίημι. *Permißio*, *Permissus*, *us*, vergünnung / zulassung. *Polon:* dopuszczenie / dozwolenie. G. παραχώρησις, συγχώρησις. *Præmitto*, ich schicke vor. P. śle ná przod. G. προπέμπω, προίημι, προϊάπτω. *Prætermitto*, ich laß vnterwe-

terwegen. P. przestawam/ zaniecham. G. παραπέμπω, παρίημι, παραλείπω, παραλιμπάνω. *Promitto*, ich verheisse / oder laß hernider. *Pol.* obiecuie / albo rozpuszczam / rozciagam. G. προπέμπω, καθίημι, εκτείνω, ἀναδέχομαι, ἐπαγγέλλομαι. *Promissus*, *a*, *um*, lang. P. dlugi/spuszczony / odwiesisty. *Promissio*, ein verheissung. P. obietnica/obiecanie. G. ὁμολογία, επαγγελία, επάγγελμα, ὑπόχεσις, ὑποσχεσίη.

* *Comp: Compromitto*, ich gehe ein / verwillige. P. zezwalā. G. ἐπιτρέπω τοις διαιτηταις. *Compromissio*, ein verwilligung. *Pol.* zezwolenie. *Compromissarius iudex*, ein Schidsman. P. iednacz. *Remitto*, ich schicke wider / oder erlasse. P. odsylam / albo odpuszczam. G. αναπέμπω, ἀνίημι, ἀποστέλλω, ἀφίημι, ἀναδίδωμι. *Remissio*, erlassung / vergebung. *P.* odpuszczenie. G. ἄνεσις, ενδοσις, ἀφεσις, ἀπόλυσις, συγγνώμη, συστολή. *Remissus*, nachleßig. *Polon.* slaby / niedbaly. G. ανειμένος, ἀνεθείς, ἄνετος, μεθήμων, πάρεργος. *Submitto*, ich vnterwerffe / demütige. P. poddawam / podstawiam / vnizam. G. ὑποτίθημι, ὑποκατακλίνω, ὑποβάλλω, ὑποπέμπω, καθίημι. *Submissus*, *a*, *um*, demütig / still / leise. *Polō.* pokorny / cichy / cienki. G. ὑφειμένος, ταπεινός. *Transmitto*, ich vberschicke / fahre vber. *Pol.* przesylam / przebijam / przeplawie sie / przewoze sie. G. διακομίζομαι, διαπέμπω, παραπέμπω, παραφίημι, παρίημι.

M O.

Modò, jetzt / jetzund. *Polon.* Juz / teraz / dopiero. *Item*, allein / nur. P. tylko / iedno. G. ἀρτίως, ἀρτι, ἀυτίκα.

Modius, ein maß / viertel. P. miara / korzec / czwiertnia. *G.* μέδιμνος, μόδιος. *Modiolus*, ein Wassereimer. P. Wiadro. *item*, ein Nabe. P. piasta kolowa. G. χοινικη, χοινικις, χοινίκιον, τόρμη, τόρμος.

* *Comp: Semodius*, ein halb scheffel. *Polō.* pulkorca / pulczwiertnie. *Sesquimodius*, anderthalbe scheffel. *Pol.* pultora korca / pultory czwiertnie.

Modus, ein weis / maß. *Pol.* miara/

midrá / sposob / obyczay. G. μέσον, μέτρον, μετρίτης, σχῆμα, νόμος, τρόπος. Modulus, maß / vermögen. Pol. obyczay / przemożenie. Item, ein verß oder melodey. Polō. wierß / pienie / piośnka. G. ἐμβάτης, νομάριον, τροπάριον. Modulor, aris, ich singe. P. śpiewam. G. ᾄδω, ἀείδω, μέλπω, καταυλέω, μουσουργέω, μελίζω, μελίζομαι, ᾠδέω, ῥυθμίζω.

Modicus, klein / messig. Pol. máły / ták wczesny. G. μέτριος, ἔμμετρος, σύμμετρος. βραχὺς, μικρὸς, σμικρός, ὀλίγος. Modicè, Modicum, ein wenig. Pol. trochá / máło. G. μέσως, μετρίως, ἐμμέτρως, συμμέτρως. Immodicus, groß / vnmessig. P. wielki / zbytny / niemierny. G. ἄκρατος, ἄμετρος, ὑπέρμετρος.

Moderor, aris, ich regiere / messige / halt im zaum. Polon. Rzadze / spráwuie / stromie / powściagam. G. ἄγω, διευθύνω, διοικέω, ἐπιστατέω, εὐθύνω, κυβερνάω, σωφρονίζω. Moderator, ein Regierer / Verwalter. Polō. Rzadzcá / Rzańcá / Sprawcá / Mistrz. G. κυβερνήτης, κύβερνος, διοικητής, σωφρονιστής, οἰκονόμος, ἐπιστάτης, διορθωτής. Moderatrix, eine Verwalterin. P. rzadzicielká. G. κυβερνήτειρα, διοικήτειρα, ἐπιστάτησα, οἰκονόμος. Moderatus, messig / eingezogen. P. mierny / skromny / powściagliwy. Immoderatus, vnmessig. P. niemierny / popedliwy / zbytny. G. ἀμετρος, ἀσύμμετρος, ὑπέρμετρος, ἄτακτος.

Modestus, züchtig / sittig. P. skromny / obyczayny. G. μέτριος, ἐπιεικὴς, εὐπρεπὴς, εὔτακτος, κόσμιος, εὔκοσμος. Modestia, zucht / höffligkeit / sittsamkeit. P. skromnosc / obyczaynosc / wstydliwosc. G. εὐταξία, κόσμιον, σωφροσύνη, συμμετρία, κοσμιότης, μετριότης. Immodestus, vnzüchtig. Pol. rospustny / swowolny. G. ἄκοσμος, ἄμετρος, ἄτακτος, προπετὴς, ἀκόλαστος, ἄφρων.

Mœchus, ein Ehebrecher. P. Cudzołożnik. G. μοιχὸς, μοιχικός. Mœcha, eine Hure / Ehebrecherin. P. kurwá / nierzadnicá / cudzołożnicá. G. μοιχαλὶς, μοιχεύτρια, μοιχωμένη γυνή. Mœchor, aris, ich treib Hurerey / brech die Ehe. P. nierzad plodze / cudzołoze.

Mœnia, orum, Stadtmaur / Ring-

Ringmaur. *Pol.* Mieyſki mur. G. κρήδεμνον, περίβολον, το τεῖχος, τά τείχη.

Mæreo, es, ich bin trawrig/ betrübt P. ſmuce ſie / troſzcze ſie / żáluie. G. ἀηδίζομαι, ἀλύω, θρηνέω, λυποῦμαι, ὀδύρομαι, δυσχεραίνομαι. *Mæſtus,* trawrig / betrübt. P. ſmutny/ ſmetny/ żáloſciwy/ troſkliwy. G. ἄθυμος, ἀνιαρὸς, σκυθρὸς, σκυθρωπὸς, ἀγέλαστος. *Mæror, mæſtitia,* leid/ trawrigkeit. *Pol.* ſmutek / ſmetek / żáloſć/ troſká. G. ἀθυμία, δυσθυμία, ἀδημονία, ἀνία, λύπη, ἄλγος, ἄλγημα, ἀλγηδὼν, στυγερότης.

Mola, æ, Moletrina, Molendinum, ein Mühle. P Mlyn. G. μύλη, μύλος. *Mola etiam ſignificat,* ein opffer kuch. P. placek do ofiarowánia. *Molaris, e, Molendinarius,* was zur mühle gehöret. P mlynſki. G μυλωθρικὸς. *Molaris Subſt:* ein backen zahn. P. trzonowy ząb. *Molares dentes,* G. μύλαι, ἀλοιητῆρες ὀδόντες. *Molo, is,* ich mahle. P. miele. G. ἀλέω, ἀλήθω. *Molitor,* ein Müller. P. Mlynarz. G. μυλωθρός. *Molitrix,* eine Müllerin. *Pol.* Mlynarká. G. ἀλετρίς, μυλωθρίς.

Molitura, mahlung / mahlwerg. *Polonicè.* mielcie / mliwo. G. ἄλημα,

* *Comp:* *Commolo, Emolo, Permolo,* ich zermahle. *Polon:* zmielam / rozmielam / przemielam. *Immolo,* ich opffere. P. ofiáruie. G. θύω, επιθύω, ἀποθύω, καθιερέυω, καταθύω.

Moles, is, eine Laſt. P. brzemie/ wielka á cieżka rzecz. *Metaph:* eine beſchwerligkeit. *Polon.* trudnoſć / cieżkoſć. G. βάρος, ἄχθος, ὄγκος, μέγεθος. *Moleſtus,* beſchwerlich/ verdrießlich. P. przykry/ cieżki/ mierzony/ nieprzyiemny. G. ἀλγεινὸς, ἀηδής, ἀναρσιος, ἀνιώδης, βαρύς, δεινός, δύσφορος, λυπηρὸς, χαλεπὸς, μολυρὸς. *Moleſtia,* beſchwerjigkeit/ vberlaſt. P cieżkoſć przykroſć/ trudnoſć/ niepokoj. G. ὄχλος, ὄχλησις, ἀγωνία, ἀηδία, ἀδημονια, ανία, δυσπάθεια. *Moleſto, as,* ich beſchwere/ vberleſtige. P. trudnoſć/ prace komu zádawam/ nágabam. G. ἀνιάω, λυπαίω, ἀνιάζω. ακάχω, ἀκαχίζω.

Molior, iris, ich vnterſtehe mich / ſchicke mich auff etwas. P. vsiluie / kuſze ſie / pokuſzam ſie/

sie / gotuie sie / bierze sie ná co. G. ἄρχομαι, ἐπιχειρέω, πραγματεύομαι, συσκευάζομαι, παλαμάομαι, ἀναστάομαι. *Molitio*, *Molimen*, *Molimentum*, ein grosse arbeit / fürnehmen. *Pol.* kuszenie sie / grozenie sie ná co wielkiego. G. ἐπιβολὴ, ἐπίθεσις, παρασκευὴ, κατασκευή.

* Comp: *Amolior*, ich hebe hinweg. P. odtaczam / odkladam. G. ἀπελαύνω, ἀπωθέω, ἀποσκευάζω, ἀποτρίβομαι. *Admolior*, ich thu herzu. P. przytaczam / przykladam. *Demolior*, ich breche ab. *Pol.* káze / lamie / zrzucam / rozrzucam / psuie. G. ἀμαλδύω, καθαιρέω, κατασκάπτω, ἀποσκευάζομαι.

Mollis, *e*, weich / sanfft / weibisch. P. miekki / wdzieczny / subtylny / cienki / niewiesci / zniewiesciály. G. μαλθακὸς, μαλθάκινος, ἁβρὸς, ἁπαλὸς, θρυπτικὸς, ὑγρὸς. *Mollities*, weichligkeit. P. miekkosc / subtylnosc / pieszczotá. G. ἁβρότης, ἁβροσύνη, μαλακότης, μαλακία, μαλθακία, τρυφερότης, τρυφὴ. Mollio, Emollio, *Mollifico*, ich erweiche. *Pol.* zmiekczam / vstromiam / vblagam / vspokaiam. G. θρύπτω, διαμαλάσσω, μαλάττω, πεπαίνω, μαλακίζω, μαλθάσσω, μαλθακόω. *Mollesco*, ich werde weich. P. miekczeie. G. μαλακίζομαι, μαλθακίζομαι.

Momentum, ein augenblick. P. Mgnienie oká / oczomgnienie. *Item*, macht / krafft / wirde / ansehen. P. moc / waznosc / powaga / dostoynosc / godnosc. G. ἀκαρὲς, ἀκαριαῖον, ῥοπὴ, στιγμὴ, δύναμις, ὁρμή. *Momentaneus*, zeitlich / vergenglich / wandelbar. P. doczesny / nietrwály / przemienny.

Monachus, ein Münch. *Pol.* Mnich. G. ὁ μονάζων, μοναστὴς, μοναχὸς, ἀσκητὴς. *Monacha*, eine Nonne. P. Mniszká.

Monarcha, ein einiger Herr / ein Oberster allein. P. Jednowlaycá. *Monarchia*, ein regiment / da einer allein Herr ist. P. iednowladctwo.

Monasterium, ein Kloster. P. Klasztor G. μοναστήριον, ἀσκητήριον, φροντιστήριον.

Monoculus, Einäugig. *Pol.* Jednooki.

Monomachia, ein kampff / da zwen

zwen allein streiten. Pol. poiedynkowy boy.

Monedula, ein Dale. Polō. Kawka. G. κολοιός.

Moneo, ich vermahne / warne. Pol. nápominam / ostrzegam. G. ὑποτίθημι. εἰσηγοῦμαι, νουθετέω, συμβουλεύω, παρακαλέω, παραινέω, ὑπομιμνήσκω, παραγγέλλω. Monitor, ein vermahner. P. nápominácz. G. εἰσηγητής, καθηγητὴς, παραινέτης, παραγγελτής. Monitio, Monitus, us, Monitum, eine vermahnung / warnung. P. nápominánie / przestroga. G. εἰσήγησις, παραίνεσις, νουθέτησις, ὑπόμνησις, παράκλησις, παραγγελία, παράγγελμα.

* Comp: *Admoneo*, Commoneo. ich vermahne. P. nápominam. G. ἀναμιμνήσκω, παραγγέλλω, παρακαλέω; ὑπομνήσκω, παραινέω, φρενόω. Præmoneo, ich warne. Pol. przestrzegam. G. προμηνύω, προδιδάσκω, προσημαίνω, προπαραινέω. Submoneo, ich vermahne heimlich. P. po cichu / po táiemnie nápominam.

Moneta, Münz / gelt. Pol. Mincá / pieniadze. G. κέρμα, νόμισμα. *Monetarius*, ein Münzer. P. Mincarz. G. κερματιστής, κερμοδότης, τραπεζίτης, ἀργυραμοιβός.

Monile, ein Halßband. Pol. noßenie / láncußek. G. περιτραχήλιον, κόσμος, ἐπιτραχήλιος, κλοιός.

Monimentum, & *Monumentum*, ein Zeichen / merckzeichen / Buch / Grab. Pol. Znak / pámiatká / Ksiegi / Grob / Kámień nagrobny. G. ἐγκαλάλλιμμα, μνημόσυνον, μνῆμα, μνήμη, ὑπόμνημα, ἀπομνημόνευμα.

Mons, ein berg. P. gorá. G. ὄρος, οὐρός, ἴωρος, νάπος. Monticulus, ein berglein. Pol. gorká / goreczká. Montanus, das auff bergen wechset / oder wohnet. P. gorny. G. ὄρειος, ὄρειος, ὀρείτης, ὀρείτωρ. Montosus, birgicht. Polō. gorzysty.

Monstro, as, ich zeige / weise. P. vkázuie. G. δείκνυω, δείκνυμι, *Monstrum*, ein selzam / vnnatürlich ding / ein wunder. P. dziw. G. ἀλλόκοτον, ἀποφώλιον, τέρασμον, τερατώδευμα. Monstrosus. selzam / wunderlich P. dziwny / ßpetny / ßkárády / foremny. G. τεράστιος, τεραστικός, τερατώδης.

* *Comp: Commonstro*, ich zeige. P. vkázuie / pokázuie. *Demonstro*, ich beweise. P. dowodze / wywodze G. ἀναδείκνυμι, ἀναφαίνω, ἀποφαίνω, δεικνύω. Demonstratio, ein beweis. *P.* dowod / wywod. *G.* ἀπόδειξις, ἀπόφανσις, δήλωσις, ἔνδειξις. ἐπίφασις, κατασκευή. *Præmonstro*, ich zeige zuuor. *Polon.* przed tym vkázuie.

Morbus, *i*, ein kranckheit / seuche. P. Niemoc / choroba / záráza. G. ἀῤῥωστία, ἀσθένεια, κάμαλος, νόσημα, νόσος, πάθος, πόνος, τεῦσις. Morbosus, *Morbidus*, kranck / siech P. chory / niemocny / niezdrowy / wrzedliwy / wrzodowáty / párszywy. G. νοσερὸς, νοσηματικὸς, ἐπίνοσος, νοσυματώδης, νοσώδης.

Mordeo, ich beisse / oder thue verdrieß. P. kasam / gryze / álbo láie / zlorzecze. *G.* δάκνω, ὀδάξω, ἰαστέω, κνιδάω. *Mordico*, *as*, *idem*. *Mordicus*, beissender weise / stichsweise. *Pol.* ziadle. G. ἀπρὶξ, ὀδὰξ, προσφὺς. *Morsus*, *us*, ein biß. *Polon.* okaszenie. *Metaph:* scheltwort / lesterung. P. obmowká / zlorzeczenie. G. δάκος, δῆγμα, δηγμὸς, δῆξις, κάψις, βρύγμα.

* *Comp: Abmordeo*, ich benage. *Pol.* ogryzam. *Præmordeo*, ich beisse forn ab. *P.* záiadam / zágryzam / zákesuie.

Morio, *onis*, ein Narr. *Pol.* blazen. G. γελωτοποιὸς, χαυαλὸς, μωραίνων, μωρός, μωρολόγος.

Morior, ich sterbe. P. vmieram / konam / zdycham. G. θνήσκω, ἀναχωρέω ἐκ τοῦδε τοῦ βίου, ἀναπάυομαι τοῦ βίου, ἀποθνήσκω. ἀποβιόω, καταλύω, ἢ καταστρέφω τὸν βίον, μεταλλάττω τὸν βίον. *Mortuus*, Tod / gestorben. *Polon.* vmárly. G. ἀδμάλος, νεκρός, ἀποφθίμενος, θανών, τεθνηκώς, κατοιχόμενος. *Moribundus*, sterbende. P. vmieráiacy. G. ἀποθνήσκοντι, ἐοικὼς, τεθνηξόμενος. *Mors*, der Todt. *Polon.* Smierć. G. θάνατος, θνῆσις, κατάλυσις, καταστροφή, μοῖρα. *Mortalis*, tödlich / sterblich. *Pol.* śmiertelny. G. βροτὸς, θανάσιμος, ἐφημέριος, θνητὸς, μορτὸς. *Mortalitas*, sterbligkeit. *Polon.* śmiertelność. G. τὸ θνητόν. *Morticinus*, tod / gestorben. *Polon.* martwy / zdechly. G. θνησιμαῖος.

Comp:

* Comp: Commorior, Demorior, Emorior. ich sterbe gar / zumal. P. pomieram / zdychā. G. συναποθνήσκω.

Moror, *aris*, ich verziehe / halte auff. P. zámieszkam / záwadzam / zátrzymam / zádzierżam. *Item*, ich wohne / bleibe. Pol. mieszkam / trwam / chowam się. *Item*, ich achte / sorge. P. dbam / frásuie się. G. βραδύνω, ἀφυστερίζω, διαμέλλω, διατρίβω, κλαπάζω. *Mora*, ein verzug / hindernis. Pol. zámieszkánie / záwádzenie / záwádá / odwloká. G. ἀναβολὴ, ἀμβολὴ, διατριβὴ, μέλλημα, διαμονή.

* Comp: Commoror, ich bleibe / wohne. Pol. mieszkam. G. ἐγχρονίζω, συνδιατρίβω, διατρίβω, βραδύνω, κατέχω, ἐρητύω, διαμέλλειν ποιῶ. Demoror, Immoror, ich verziehe. P. zámieszkawam / zabáwiam się. G. ἐνδιατρίβω, ἐμμένω, ἐνδιατρίβω, ἐγχρονίζω, ἐνιαύω. *Immoratio*, ein verzug. Polon. mieszkánie / zábawká. *Remoror*, ich halte auff. Polon. odwlaczam / wádzę / záwadzam / zádzierżam. G. ἀναβάλλω, ἐπέχω, ὑπερτίθεμαι, καθείργω. *Remora*, ein verhinderung. P. Odwloká / zádzierżenie / zámieszkánie. G. παρέλκυσις, ὑπέρθεσις, ἐχενηΐς.

Mortarium, ein Morsel. Pol. Moździerz. G. ἴγδη, ἡ τρίβεια, ὅλμις, ὅλμος, τὸ ὕπερον.

Morus, ein Maulbeerbaum. Pol. Morwowe drzewo / Morwá. G. μωρία, συκομωρέα, ἡ συκάμινος. *Morum*, ein Maulbeer. P. Morwá. G. μῶρον, συκάμινος, συκάμινον.

Mos, ein sitt / gebrauch / gewonheit. P. obyczay. G. ἔθος, συνήθεια, τρόπος. *Moralis*, sittlich. P. co ku dobrym obyczáiom należy. G. ἠθικός. *Moratus*, sittig / züchtig. P. obyczáyny. G. ἠθοποιηθεὶς, εὐήθιθης, διατεθείς.

Morigeror, *aris*, ich gehorche / folge. Polon. słucham / kwolí iestem. *Morigerus*, gehorsam. Polon. posłuszny / powolny. G. εὐπειθὴς, πειθήνιος, κατήκοος, ὑπήκοος, λυπήκοος, χαριζόμενος. *Immorigerus*, ungehorsam. Polō. ociekny / krnabrny / nieposłuszny / niepowolny.

Morosus, eigensinnig / störrisch. Polon. dziwny / dziwak / zred-

zredny. G. δύστροπος, ἀγέλαστος, ἀμείλικτος, αὐθέκαστος, βαρὺς, δύσκολος, χαλεπός, δύστροπος. *Morositas*, eigensinnigkeit / störrigkeit. P. dziwnosc. G. βαρύτης, δυσαρεστία, δυσκολία, τρόπων, κακοήθεια.

Moschum, Bisem. Polon: pizmo.

Moneo, *es*, ich bewege. Pol. ruszam. G. ἄγω, αἰόλλω, αἴρω, δονέω, κινέω, κίνημι, κλονέω, σείω. *Motus*, *us*, *Motio*, eine bewegung. Polon. Ruszenie. *Motus etiam*, ein Lerm / Auffruhr. P. zwádá / zámieszánie. G. κίνημα, κίνησις, δόνησις, φορά. *Mobilis*, *e*, beweglich. P. ruchomy / ruszysty / niestaly / niestáteczny. G. εὐάγητος, κινητὸς, κινητικὸς, εὐδίνητος, εὔστροφος. *Mobilitas*, beweglichkeit. P. niestalość / niestáteczność. G. εὐκινησία, ἀστασία.

* Comp: *Amoueo*, ich thue hinweg. P. odeymuie. G. ἀποκινέω, διαιρέω, ἐξαιρέομαι. *Admoueo*, ich thu hinzu. Polon. przytaczam / przymykam / poddawam. G. ἐναρμόζω, ἐπέχω, προστίθημι, προσάγω, προσφέρω, προσβάλλω, πελάζω. *Commoueo*, ich bewege / erzürne. P. poruszam / pobudzam / rozgniewam. G. ἀνασείω, ἀνεμόω, διακλονέω, ὀρίνω, κινέω, συγκινέω. *Dimoueo*, ich wende ab. P. odeymuie. G. ἀποκινέω, διακινέω, ἐκτρέπω, διωθέομαι. *Promoueo*, ich fahre fort / ich fördere. Pol. postepuie / pomagam. G. ὁδοποιέομαι, προάγω, προβαίνω, παραπέμπω, παρεκτείνω. *Permoueo*, ich bewege fast. P. bárzo poruszam. G. διακινέω, ἐξορμάω. *Remoueo*, ich thu hinweg. P. odeymuie / odstáwiam / odkladam. G. ἀποκινέω, ἀφίστημι, ἀποσείω, ἀποσκευάζω, ἐπαναφέρω. *Remotus*, fern / weit / abgelegen. P. dáleki / oddalony. *Semoueo*, ich lege weg. P. odkladam ná strone. G. ἀποκινέω, ἀποχωρίζω.

Mox, bald. P. wnet / hnet. G. αὐτίκα, παραυτίκα, εὐθὺς, ὅσον, οὐδέπω.

M V.

Mucor, *oris*, Schimmel. P. pleśń. G. εὐρὼς, σαπρότης, σῆψις. *Mucidus*, schimlecht. Pol. spleśniały / zwiotszały. G. εὐρωδής, εὐρώεις,

ευρώεις, σαπρὸς. *Muceo, Mucesco*, ich bin/ werde schimlecht. *Polon.* plesnicie. G. ευρωτιάω, σήπομαι, σαπρίζω.

Mucro, onis, die spitz an einem jeglichen gewehr. *P.* hart/ grot / ostrze wßelakiey broni. G. ἀκὴ, ἀκὶς, ἀκωκὴ, ἀκιμὴ. *Mucronatus*, gespitzet. *Pol.* hártowány / kończysty. G. ὀξὺς, θηκτὸς, ὀξύθηκτος, εἰς ὀξὺ προήκων.

Mucus, i, Rotz. P. Smárki. G. βλέννα, κόρυζα, μῦξα, πλέννα. *Mucosus*, Rotzig. *Polon.* smárkáty. G. κορυζῶν, κορύζης, κορυζώδης, μυξώδης, πλενερὸς, σαπρὸς.

Mugil, ein Pomochel. *Pol.* pomochlá / Dorß. G. κεστρεὺς, λευκὸς, κέφαλος.

Mugio, is, ich brülle. P. ryćże / bekam. G. ἠρύγω, μυκάομαι, ἐρυγμαίνω. *Mugitus, us*, das brüllen der Ochsen oder Küe. P. Ryk / bekánie. G, μυκὴ, μύκησις, μύκημα, μυκηθμὸς.

Mulceo, es, ich streiche/streichle. P. głaßcźe / blagam / krocę / vśmierzam. G. θέλγω, καταθέλγω, καταψάω, κηλέω, κοιμίζω, τέρπω, κατακηλέω, σαίνω.

Comp: *Demulceo, Permulceo, idem ferè significant.* G. διομαλίζω, ἐξομαλίζω, κατακηλέω, καταψήχω, μειλίσσω, καταψάω, ψηλαφάω.

Mulgeo, es, ich melcke. *Pol.* doię. G. ἀθέλγω, βδάλλω, βδέλλω, ἀμέλγω, ἐκμυζάω, ἐκμυζέω. *Mulctra, Mulctrale, Mulctrum*, ein melckgeschirr. *Pol.* ßkopiec. G. ἀμόλγιον, ἀμολγεὺς, ἄμφωτις, γαυλὸς, πέλλη.

Comp: *Emulgeo*, ich melcke auß. P. wydaiam. *Metaph:* ich ziehe / bringe herauß. P. wyciagam. G. ἐξαμέλγω.

Mulgo, as, ich mache offenbar. P. ostawiam / wywoławam.

* *Comp:* *Promulgo*, ich kündige auß / ruffe auß. *Pol.* wßytkim iawno czynie / roznoße / rozgłoße/rozsławiam. G. ἀνακηρύττω, δημοσιεύω. ἐπαγγέλλομαι.

Mulier, ein Weib. P. Niewiástá. G. γυνὴ, τὸ γυναίκιον, θηλυτέρη. *Muliercula*, ein Weiblein. *P.* Niewiástká. G. τὸ γύναιον, γυναικάριον. *Muliebris*, weibisch. *P.* niewieści. *Item*, weich / vnmanlich. P. miekki/ niemezny. G. γυναικικός, γυναικώδης, γυναι-

 κῶς,

κοῦ@. Muliebria, das weibisch glied / oder weiber kranckheit. P. czlonek niewiesci / albo niemoc niewiescia. Muliebriter, auff weibische art. Pol. po niewiesku / niewiescim obyczaiem. G. γυναικείως, γυναικικῶς, γυναικιστὶ, γυναικοθύμ@. Mulierosus, Weiber begierig. P. niewiesci / niepowsciagliwy / wszeteczny. G. γυναικοφίλης, γυναικώδης, καταγύναιξ. γυναιμανὴς, γυναικομανὴς, καταγύνης, φιλογύναιξ, φιλόγυν@. Mulierositas, liebe / oder begierde zu den weibern. P. milosc / chuc ku niewiastam / gamractwo. G. φυλογυνεία, γυναικομανία.

Mullus, ein Barbe. P. Barma. G. τρίγλη, μύλλ@.

Mulsum, i, Klaret. P. Klaret / albo hippokras. G. οἰνομέλη.

Multa, æ, vel Mulcta, ein geld straffe. P wina pieniezna. G. επιβολὴ, επιζήμιον, επιτίμιον, τίμημα, προστίμημα, πρόσιμον. Multo, vel Mulcto, as, ich straff. P. karze / wine wkladam. item, ich schlage / peinige. P. bije / drecze. G. ζημιόω, προσιμάω, τιμάω, τιμωρέομαι, επιβάλλω ζημίαν. Mul-

Multus, viel / emsig. Polon. mnogi / vstawiczny. G. πολύς, παμπολυς, πολλὸς. απλετ@, μακρός, νάριμ@. Multum, viel / sehr / fast. Pol. wiele / barzo / mnogo. Multitudo, die viele / menge. P. wielkosc / mnostwo. G. πλῆθ@, πληθυς, συχνότης. Item, οἱ πολλοὶ, ὁ πολλὸς, δῆμ@, λαὸς, τὸ πλῆθ@.

* Comp: Multifarius, manigfaltig. P. rozmaity. G. πολύτροπ@, πολυειδὴς, πολυσχιδὴς. Multifariam, mancherley weise. Pol. rozmaicie. G. διαφόρως, πολυειδῶς, πολλαχῶς, πολυμερῶς, πολυτρόπως. Multiplex, vielfaltig. Pol. rozmaity. G. πολλαπλάσι@, ἀπειροπλασι@, πολύτροπ@, πολλαπλό@, πολύπτυχ@. Multiplico, as, ich mehre / lege zu. Pol. mnoze / pomnazam / przykladam. G. πολλαπλασιάζω, πολυπλασιάζω, πολλαπλασιόω. Multiloquus, schwetzhafftig. P. wielomowny. G. ἀπεραντολόγ@. μακρολόγ@, πολυλέγ@.

Multitia, orum, weiche kleider. P. miekkie a subtylne szaty.

Mulus, i, ein Maulesel. Pol. Mul. G. ὀρεὺς, οὐρεὺς, ημίον@, ἀστρά-

ἀστεράϑη. Mula, ein Mauleselin. P. Mulicá. Mulio, onis. & Mulius, ein Eseltreiber. P. Osliarz. G. ἀστραβηλάτης, ὀρεοκόμος, ὀρεωκόμος.

Mundus, i, substant: die Welt. Polō. świát. Item, der Weiber schmuck. Pol. ſtroy niewieſci/ ochedoßká biallogłowſká. G. τό πᾶν κόσμος. Mundanus, weltlich. P. świecki. G. κοσμικός, ἐγκόσμιος, κοσμοπολίτης, κοσμέβιος.

Mundus, a, um, rein/ sauber. P. cżyſty / chedogi. G. καθαρός, καθάριος, κοσμίος, εὔκοσμος. Mundicia, & Mundicies, reinigkeit. P. chedogość/ochedożność / chedoſtwo. G. καθαρότης, καθαριότης, κοσμιότης. Mundo, as, Emundo, ich mache rein. P. chedożę / wycżyściam / wyćieram. G. καθαρίζω, καθαρὸν ποιῶ.

* Comp: Immundus, vnsauber/ garstig. P. niecżyſty/niechedogi/ plugáwy. G. ἀκάθαρτος, ἄναγνος, μιαρός, ῥυπαρός. Immundicies, vnreinigkeit. P. niecżyſtość/plugáſtwo. G. μίασμα, μιασμός, ἀκαθαρσία, λύμη, πινώδης.

Mungo, is, ich butze/schneutze. P. vćieram nos. G. μύσσω, μύσσομαι.

* Comp: Emungo, idem. Metaph: ich vexire ab/ bringe mit gutten worten von einem. Polon. wyłudzam / wyćiagam. G. ἀπομύσσω, ἀπομύσσομαι. Emunctorium, ein butzscher. P. vćierádło / ßcżypawka / nożycżki do vćierániá świec.

Munio, is, ich befestige / beschirme/besetze. P. vtwierdzam/ obroniam/ osadzam/opatrzawam. G. ἀσφαλίζομαι. Munitus, a, um, fest / wolbesetzt. Pol. obronny / osádzony. G. ἀσφαλισθείς, τετειχισμένος, ἔμφρακτος, ἐρυμνός, περίοχος. Munitio, Munimen, & Munimentum, eine wehr / bastey / Festung / Bollwerck. P. obroná/ báßtá/twierdza / wal. G. ἀποτείχισμός, ἀσφάλισις, ἐπιτείχισμα, παρατείχισμα, ἔρυμα, ἕρκος, φράγμα, περιβόλαιον.

* Comp: Communio, ich befestige wol. Polon. obraniam dobrze. G. ἀνατειχίζω, περιστέλλω, φράττω, ὀχυρόω. Circummunio, ich befestige allenthalben. Polonicè. w koło obronámi opátruie.

Præmunio, ich bewahre zuuor / oder befestige forn. Polō. przed tym opátruie / ná przodku o-broniam. G. προασφαλίζω, προτειχίζω.

Munis, e, verpflichtet / vnterthan. P. obwiazány / poddány / powinny. *Munia*, orum, pflichten / aufferlegte ämpter. P. powinnosc / posługá / vrząd włożony. G. τὰ ἔργα νόμιμα, τὰ τέλη δίκαια, ἡ λειτουργία, τὰ προσήκοντα, τὰ καθήκοντα.

* *Immunis*, e, frey von solchen diensten vnd pflichten. Pol. wolny od tákowych vrzędow / świebodny / niepowinny. G. ἀνεισφόρος, ἀσυντελὴς, ἀτελὴς, ἄλιτος, ἀφορολόγητος, ἀλειτούργητος. *Immunitas*, freyheit. Polō. wolnośc / świeboda. G. ἀτέλεια, ἀλειτουργησία.

Munus, eris, ein gabe / geschenck / oder ampt / pflicht. Pol. Dar / vpominek / álbo vrząd / powinnośc. G. ἔργον, δῶρον, χαριστήριον, χάρισμα, ξένιον, κάρπωμα, λειτουργία, δωτίνη, δώρημα. *Munero*, as, & *Muneror*, aris, ich schencke. P. dáruie. G. δωρέομαι, δωροῦμαι, δῶρον, βραβεύω.

* *Comp: Remuneror*, ich vergelte / verehre wieder. P. oddáie / nágradzam. G. ἀμείβομαι, ἀντιδωρέω.

Munificus, freygebig. P. hoyny / sczodry / dobrotliwy / dátny. G. δωρηματικὸς, δώτωρ, ἐλευθεροπρεπής, εὐεργετικὸς, δαψιλὴς, μεγαλόδωρος, πολύδωρος. *Munificentia*, freygebigkeit. P. hoynośc / sczodrośc. G. δαψίλεια, εὐλογία, μεγαλοδωρία, πολυδωρία, μεγαλοπρέπεια.

Municeps, ein angenommener Bürger zu Rom. P. ktory zá Mieszczanina był przyiety w Rzymie. G. πολίτης, συντελεστὴς. *Municipium*, ein Stadt oder Fleck / das sein eigen Recht hat. P. Miásto álbo Miásteczko / własne swe práwo máiace. G. πόλις, κωμόπολις.

Murex, icis, ein Meerschneck / auß welcher schweiß oder safft man Purpur macht. P. żołw Morski / z ktorego potu álbo soku Purpur czynią. G. μύαξ, ὄστρεον, κογχύλη, πορφύρα, κήρυξ. *unde pro purpura accipitur*, Pol. pawłoká.

Muria, æ, saltzwasser / lacken. P. Ro-

P. Rosol. G. ταριχεία, τάριχος, ἅλμη, ἁλμαία, ἅλμωσις.

Murmur, ein gemürmel/geräusche/getümmel. *Pol.* szum/dzwiek/szmer. G. γογγυσμός, γογγυσις, τρυσμὸς, ψιθυρισμὸς. *Murmuro, as*, ich brumme/murre. P. szumie/szemrze. G. βρενθύομαι, γογγύζω, τρύζω, μορμυρίζω, μορμύρω, ὑποφωνέω.

* Comp: *obmurmuro*, ich widerbelle/widerspreche. *Pol.* sprzeciwiam sie/mrucze/odwárkam/márkoce. G. καταγογγύζω, διαγογγύζω, προσμορμύρω.

Murus, i, ein Maur. P. Mur. G. διατείχισμα, δόμη, καψὶς, τεῖχος. *Muratus*, gemauret. *Pol.* murowány *Muralis*, was zur maur gehöret. P. murowny.

Mus, eine Mauß. P. Mysz. G. μῦς, μυινθος, ὕραξ, θυλακοτρώξ. *Mus maior*, ein Ratze. P. szczurek. *Mus ponticus*, ein Hermlein. P. Gronostay. *Musculus*, ein Meußlein. *Pol.* Myszká. G. μῦσκος, μῦς. Murinus, Meusin. P. Myszy. Muscipula, ein Meußfall. *Pol.* lápicá. G. ἰπὸς, μυάγρα, μύσπαλα, μύσφορον.

Musca, ae, ein Mucke. *Pol.* Muchá. G. μυῖα. *Muscarium*, ein fliegenwedel. *Pol.* ogánká. G. βόβη, μυοβόβη.

Muscus, i, Moß. Polonicè. Mech. G. μνίον, βρύον, φυκίον. Muscosus, Mosicht. P. mchem obrosly. G. βρυώδης, μνιώδης, μνιαρὸς, πολύμνιος.

* Comp: Emusco, *as*, ich putze/saubere. *Pol.* wyczyściam/wychedozam.

Musso, as, Mussito, as, ich rede/kurre/ brumme heimlich. *Pol.* szepce/po cichu mowie/szemram/odwárkam/márkotam. G. μύζω, γογγύζω, διαψιθυρίζω, μυθίζω. *Mussitabundus*, brumlend. P. mruczacy.

Mustela, ein Wisel. P. łásicá. G. γαλέη, γαλῆ, ἰκτὶς, σπονδύλη. Mustela varia, ein Beitzker. P. piskorz. *Mustelinus*, wiselin. *P.* łásiczny. blády/piegáty/zoltáwy. G. γαλεώδης, γαλεοειδὴς.

Mustum, i, Most/newer Wein. *Polon.* Moszcz/mlodo Wino/nowe Wino. G. τὸ γλεῦκος, νέος οἶνος. *Musteus*, süß wie

wie Most. Polō. Mośćzowy / słodki. G. γλεύκινος, νεαρὸς, νοθλιβής.

Mutilus, a, um, gestummelt. Pol. vlomny / niedostáteczny. ἐλλιπὴς, πηρὸς, κολοβὸς, κόλταρνος. *Mutilo. as*, ich stümmele P. obćinám / oblámuie / obrzezuie. G. ἀκρωτηριάζω, κολούω, κολοβόω, λωβάομαι, γηρόω.

Mutio, is, ich rede heimlich / mucke. P. ßepce / iakam / truno. G. μύζω, χύζω, ἀναχύζω.

Muto, as, ich endere / verwandele / wechsele P. mienie / odmieniam. G. ἀλλάττω, ἀλλοιόω, ἀμείβω, ἑτεροιόω, μεταμείβω, μεταβάλλω. *Mutatio*, eine verwandelung. P. odmiáná / przemiáná / przemienienie G. ἀλλοίωσις, ἀμοιβὴ, τροπή, ἐξάλλαξις, μεταλλαγὴ, μετάλλαξις, μετάστασις. *Mutabilis, e*, wandelbar. Polō: odmienny. G. ἀλλοιωτός, ἀλλοπρόσαλλος, γάγγαλος, μεταβλητικὸς, μεταβολικὸς, κινητός. *Mutabilitas*, wandelbarligkeit. P. odmienność. G. τὸ εὐμετάβολον, τὸ ἀσταθὲς, ἡ ἀστασία.

* Comp: *Commuto, Immuto, Permuto, Transmuto*, ich wechsele / dausche / verwandele. P. wymieniam / przemieniam / odmieniam / frymárczę. G. μεταβάλλω, μεταλλάττω, μεθίστημι, μεταμείβω, μεταποιέω, μετασκευάζω. *Commutatio*, ein dausch. P. zamiáná. G. μετάλλαξις, μετάλλαγη, ὑπαλλαγή. *Immutabilis*, vnwandelbar. P. nieodmienny. G. ἀμετάβολος, ἀμετάθετος, ἀμετάβλητος.

Mutuo, as, ich leihe. P. pożyczam. G. δανείζω, χράω, ἐπιδανείζω. *Mutuor, aris*, ich lehne / entlehne. P. pożyczam. G. δανείζομαι, ἐπιδανείζομαι. *Mutuus*, gleich / eins vmbs ander. P. rowny / spolny / zobopolny. G. ἀμοιβαῖος, κατάλληλος, ἀμοιβάδιος. *Mutuum*, ein gelihen ding. P. pożyczona rzecz. G. δανεισθὲν, δάνος, δάνειον, δάνεισμα. *Mutuatitius*, entlehnet. P. pożyczány.

Mutus, a, um, stum / sprachloß. P. niemy. G. ἄλαλος, ἄφωνος, κωφὸς, ἄγλωσσος, ἄφθογγος, ἔλλοψ. *Muteo*, *Mutesco*, & Comp: *Obmuteo, Obmutesco*, ich verstumme. P. zmilkam / niemym sie stawam. G. ἄφωνος ἢ ἄφθογγος γίνομαι, κωφάομαι, φιμόομαι, καταστγάζομαι.

M Y.

Myinda, *æ*, die blinde kue/ blinne mauß / spinckel winckel. P. mrzyk / ślepa bábá.

Myrmecia, Omeißhauffen. P. Mrowisko.

Myſtax, ein Knebelbard. P. wąs. G. ὁ μύστάξ, ὑπορρίνιον, προπωγώνιον.

Myrtillus, ein Preusselstrauch. P. Kalinowy krzak. *Myrtille*, *orum*, Preusselbeeren / schwalckenbeeren. P. Káliny.

Myſterium, ein Geheimniß. Polō. Táiemnicá. G. μυστήριον. *Myſticus*, *a*, *um*, das ein heimliche bedeutung hat. P. co táiemnice iáka známionuie. *Myſtes*, *æ*, ein geweiheter. P. świecony. G. μύστης, *Myſtagogus*, der öberste Priester / Probst oder Prior. P. Nawyższy Biskup álbo Káplan/proboszcz/przeor. G. μυσταγωγός.

• *Comp: Symmyſtes*, ein Ordensbruder. P. Jednego świecenia / iednego stanu y żywotá towárzysz.

INCI-

INCIPIENTIA *ab* N.

N A.

NÆ, *Aduerb:* warlich. P. Owszeki / záprawdę. G. Ναὶ, νὴ, δία.

Næuus, ein anmal / muttermal. P. przyrodzone známie. M*etaph:* ein gebrechen. P. niedostátek. G. σπῖλος, συγγενὴς, σπίλωμα φυσικόν, ἐλὴ φυσικὴ.

Nam, *Namq*, C*oniunct:* denn. *Pol.* bo / bowiem / ábowiem. G. γὰρ, ὅτι, ἐπεὶ, ἕνεκα.

N*anciſcor*, *eris*, ich oberkomme. P. dostáie / nábywam G. ἐπιλαμβάνω, καταλαμβάνω, κύρω, κυρέω, τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, εὑρίσκω, περιποιέομαι.

Nanus, *i*, ein Zwerch. Polon. Kárzeł. G. ἀνθρωπάριον, μικρὸν, νάνος, νανώδης. F*am:* ein zwerchin. *P.* kárlicá.

Napus, *i*, lange rüben / steckrüben. *Pol* podługowáta rzepá / Márchew. G. βούνιον, βουνιάς.

Narciſ-

Narcissus, Zeitloß / Herbstblumen. *P.* Wrzos. G. *κακαλίς, λείριον Νάρκισσος.*

Nares, die nasenlöcher. *Pol.* nozdrze. G. *ῥώθωνες, μύξαι, ῥινία, ῥίνες.*

Narro, as, ich erzehle. *Polon.* powiedam / wyliczam. *G. ἀγορεύω, ἀπηγέομαι, ἀγγέλλω, ἐνέπω, ἀπαγγέλλω, διεξέρχομαι, διηγέομαι.* *Narratio*, eine erzehlung. P. powieść / wyliczenie.

* *Comp:* Enarro, ich lege auß / ich erklere. P. wyliczam / wykładam. G. *ἀποδίδωμι, δίειμι, διηγέομαι, ἐκφάζω, διέρχομαι, ὑποφητεύω, ἐξηγέομαι.* *Enarratio*, ein erklerung. P. wykład. G. *ἐξήγησις, διήγησις, ἑρμηνεία. ὑφήγησις.* *Enarrator*, ein Außleger. *Polon.* Wykładácz. E*narrabilis*, außsprechlich. *Pol.* wymowny. G. *ἐξηγητικὸς, φατός.* *Inenarrabilis*, vnaußsprechlich. P. niewymowny. G. *ἀδιήγητος, ἀμύθητος, ἀνέκφραστος.*

Nascor, eris, ich werde geboren. P. národze się. G. *γεννάομαι, γίγνομαι, γίνομαι, ἔκγομαι, φύομαι.* Na*tus*, ein Sohn. *Pol.* Syn. G. *παῖς, υἱός.* *Nata*, ein Tochter. P. Corká. G. *ἡ παῖς, θυγατηρ.* *Natiuitas*, die geburt. *P.* národzenie. G. *γένεσις, γενετὴ, γονὴ, τοκετὸς, τέκνωσις.* *Natalis*, ein geburts tag. P. dzień národzenia. G. *γενέθλιος, γενέσιος.* *Natalis* Christi, der Christag / Weihnachten. *Pol.* Boże národzenie. *Natales, plu:* stam / geschlecht. P. Stan / dom / pokolenie. G. *γένος, οἱ γέννηται, οἱ πρὸς γένους ὄντες.* *Natalitius*, was zum geburtstag gehöret. *Polon.* dniu národzenia należący. *Natiuus*, natürlich / angeboren. P. przyrodzony / własny. *G. ἐγγενὴς, συγγενὴς, σύμφυτος, φυσικός, γεννητὸς, αὐτοφυής.* *Natio*, ein Volck / Geschlecht. P. Lud / rodzay / pokolenie. G. *γένος, γενετὴ, γέννα, γενέθλιον.* *Natura*, die Natur / eigenschafft. *Pol.* przyrodzenie / własność. G. *γένεσις, φυὴ, φύσις.* *Naturalis*, natürlich. *P.* przyrodzony / własny. *G. συμφυὴς, ἔμφυτος, σύμφυτος, φυσικὸς.* *Naturalia, plural:* die scham. P. łono.

* *Comp: Adnascor, vel Annascor*, ich werde angeboren. *Polõ.* przyradzam się. *Agnatus*, verwand

wandt. P. powinowáty/ krewny/ przyrodzony. G. ἀγχίπορος, οἰκεῖος, ὁμογενὴς, συγγενὴς, σύμφυτος. *Cognatio*, verwandschafft. *Pol.* powinnowáctwo. G. ἀγαλακτοσύνη, συγγένεια, φήτρη, φῦλον. *Enascor*, ich wachse herauß. P. wyrastam / wyrádzam sie. G. ἀναφύομαι. *Innascor*, ich werde angeboren / ich wachse ein. P. wradzam sie/ wrastam. G. ἐγγίνομαι, ἐμφύομαι, ἐπιφύομαι. *Pronascor*, ich komme her / entstehe. P. pochodze. *Renascor*, ich werde wieder geboren / wachse wiederumb. P. odradzam sie / z nowu wyrastam. G. ἀναγεννάομαι, ἀναφύομαι, πάλιν γίνομαι.

Nasturtium, Kreß/ Kressig. P. Rzeżuchá. G. κάρδαμον, καρδαμίνη, σαυρίδιον.

Nassa, *æ*, ein Fischer reuse. *P.* Wierßa / Wiecerz. G. κύρτη, κυρτος.

Nasus, *i*, die Nase. P. Nos. G. μυκτὴρ, ῥὶν, ῥίς. *Nasutus*, großnesig. P. nosáty / wielkonosy. G. ευριν, μυκτηριστής. *Nasutulus*, Nasenweiß / klügling. *Pol.* mádry / medrelá.

Nato, G. κολυμβάω, νέομαι, νεύω, νέω, νήχομαι, χελύσσω. vide No.

Nates, die Arßbacken. *Polon.* Pulrzytki / posládek. *G.* προχῶναι, πυγὴ, πύγαια, ἕδρα, πλουτὸς.

Natrix, ein Wasserschlang. *Polonicè.* Wodny Wąż. G. ὕδρος.

Natura, vide, *Nascor.*

Nauis, ein Schiff. *Pol.* lodz/ okret / ßkutá / náwá. G. ἅρμα θαλάσσης, βάρις, ναῦς, σκάφος, πλάτη, πλοῖον. *Nauicula*, ein Schifflein. P. Lodká. G. ἐφόλκιον, πλοιάριον, σκαφίδιον. *Nauigium*, ein jeglich Schiff. *P.* káżda lodz. G. Ναυκλήριον, χαλκέμβολος ἀπήνη. *Naualis*, *e*, zu schiffen gehörig. P. Lodzny. G. νηιος, νηιτης, ναυτικὸς. *Nauarchus*, Schipper / Patron. *Pol.* pan lodzi / pátron. G. ναυάρχης, ναύαρχος. *Nauclerus*, der Stürman. P. Styrnik. G. ναύκληρος.

Nauta, ein Boßman *Polon:* Bosman / Flis. G. ναυβάτης, ναυτικὸς, ναύτης. *Nauticus*, den Schiffleuten zugehörig. *Polon:* żeglárski. G. ναυτικὸς, ναυτιλος.

Naulum, Schifflon / fracht. P. Myto od wozby / przewozne. G. πορθμεῖον, ναῦλον. *Naufragium*, Schiffbruch. *Polō.* zátopienie / vtonienie / rozbicie Okretu. *Metaph:* ein jeglicher schaden. P. káżda szkodá / vtrátá. G. ναυαγία, ναυάγιον, ναυφθορία, ναυηγία. *Naufragus*, ein Schiffbrüchiger. *P.* Topień Morski / ktory Okret rozbił. G. ναυαγός, ναυηγός, ναυαγέων. *Naumachia*, ein Krieg zu wasser. *Pol.* Bitwá z łodzi / Woyná / potykánie ná Morzu.

Nauigo, as, ich schiffe / siegele. P. żegluie / pusczam sie ná Morze. G. ἀποπλέω, ἐμπλέω, διαπλέω, ναυστολέω, πλωΐζω, πλέω, πλῶμι, πλώω. *Nauigatio*, schiffart. P. żeglowánie / wozbá. G. ναυπλία, νῦσις, πλόος, πλοῦς, πλεῦσις. *Nauigabilis*, schiffreich. *Pol.* pławny / sposobny do żeglowánia. G. ναυσίπορος, πλώϊμος, πλώσιμος, πλεύσιμος.

* *Comp: Adnauigo*, ich lege an. *Pol.* przypływam / przybijam sie ku brzegu. G. εἰσπλέω, προσπλέω. *Enauigo*, ich schiffe auß. *P.* wypływam. G. διεκπλέω, ἐκπλέω, ἐξανάγομαι, ἀφορμέω.

Nauci, das schifflein mitten in der Nuß. *Metaph:* nichtig / gering. *Polon.* Błonká w pośrzod Orzechu / łusczyná. *Metaph:* niczemny / lichy. G. περίψημα.

Nauo, as, ich liege ob / kehre fleiß an. P. pilnuie / pilność przykładam. *Nauus, a, um*, fleissig / emsig. *Pol.* pilny / vstáwiczny.

Nausea, vnlust / eckel / widerwille. P. przykrość / brzydkość / brzydliwość / krácenie ná wątrobie. G. ἄση, ναυτία, ναυτίασις, ψανισμὸς, ναυσία, ναυσίασις. *Nauseo*, mir eckelt / mir ist nicht wol. P. brzydzę sie brzydko mi. G. ναυσιάω, ναυτιάω.

N E.

Ne, Aduerb: nicht. *P.* nie. G. μὴ, οὐ μὴ, μήποτε, μή τω, μήπως, μήπου. *Coniunct:* auff das nicht. P. by nie / áby nie. *Item, Enclitica interrogatiua*, ob. *Polon.* izali? á nie? G. ἆρα, πότερον, μῶν, εἰ.

* *Comp: Nec, Neque*, weder/ noch. P. áni. G. οὐδὲ, μηδὲ, οὔτε, μήτε. *Nedum*, ich geschweige. P. nierzkac. G. μὴ ὅτι, μήτι, μήτι δὴ, οὔτιγε, οὐχ ὡς, οὐχ ὅπως. *Nequaquam, Neutiquam*, keines weges. P. żadna miárá/ żadnym sposobem/ żadnym obyczáiem. G. μὴ δῆτα, μηδαμῆ, μηδαμῶς, οὐ μὴ, οὐδαμῆ, οὐδαμῶς. *Nequicquam*, vergebens. Polon. prożno/ wniwecż.

Nebula, ein Nebel. P. Mgłá. G. ἀήρ, νεφέλη, νέφος, ομιχλη. *Nebulosus*, nebelicht. P. mgłány. G. ἐπινέφελος, νεφώδης, νεφελοειδής, ὁμιχλώδης.

Nebulo, onis, ein loser mensch/ bub. P. Niecnotá/ lotr/ nogiec/ wisiec/ obieś/ szubienicá. G. μάλθων, οὐδενὸς ἄξιος, εἰκαῖος, ὁ τὰ ἴδια λάθρα φαγών.

Necesse, von nöten. P. potrzebá. G. ἀναγκαῖον, ἀνάγκη, ἐπάναγκες. *Necessarius, a, um*, nötig/ notwendig. P. potrzebny. *Necessarius, subst:* ein verwandter. Polon. powinny/ krewny. G. ἀναγκαῖος, ὁ τῷ γένει προσήκων, οἰκεῖος, ἐπιτήδειος. *Necessitudo*, freundschafft. Pol. powinowáctwo/ przyiácielstwo. G. ἀναγκαιότης, οἰκειότης. *Necessitas*, Noth/ notturfft. P. potrzebá. G. ἐπανάγκασμα, ἀναγκαίη, ἀνάγκη, χρεία.

Neco, as, ich tödte. P. zábiiam. G. ἀναιρέω, ἀπόλλυμι, ἀποσκευάζομαι, θανατόω, κτείνω, φονεύω. *Nex, necis*, todtschlag/ tödtung. P. zábicie śmierć.

* *Comp: Eneco*, ich tödte. Pol. zábiiam. *Metaph:* ich betrübe. P. zásmucam/ trudność zadawam. G. ἀποπνίγω, ἀποκτείνω, ἐκφονέω, ἐπισφάττω. *Internecio*, eine außrottung/ vertilgung. P. wykorzenienie/ wygládzenie. G. ἀπώλεια, πανωλεθρία.

Necto, is, ich knüpffe/ binde. P. wiążę/ spinam. G. εἴρω, πλέκω, καταπλέκω, διαπλέκω. *Nexo, as, frequent:* ich knüpffe emsig. *Pol.* záciągam. *Nexus, us*, ein verknüpffung/ oder verpfendung seines Leibes. *Polonicè.* węzeł/ záwiązánie álbo zápisánie własnego ciáłá. *Graecè.* πλοκὴ, συμπλοκὴ, δεσμὸς, σύνδεσμος.

* *Comp: Annecto*, ich knüpffe/

henge an. P. przywiezuie/przydawam/przypaiam. G. προσαρτάω, προσερράδω, επιπλέκω. Connecto, ich binde/knüpffe zusamen. P. zwiezuie/zlaczam. G. συνάπτω, εμπλέκω, συνείρω, συμπλέκω.

Nego, as, ich leugne/verneine. P. przę/nie znam sie. G. ἀποφάσκω, ἀπόφημι, ἀρνέομαι, ἐξαρνέομαι. Negatio, ein leugnung. P. záprzenie. G. ἀπηγόρευμα, ἀπόφασις, παραγόρευσις, ἄρνησις, ἀπάρνησις. Negatiuus, leugbar. P. przący/nieznáiący sie. G. ἀρνητικός.

* Comp: Abnego, ich verleugne. P. zápieram sie. G. ἀπαρνέομαι. Abnegatio, verleugnung. Pol. záprzenie. Denego, ich schlage ab/versage. Pol. odmawiam. G. ἀπαρνέομαι, ἐξαρνέομαι, ἀπαγορεύω, ἀπαναίνομαι. Pernego, ich leugne gentzlich. P. żadna miárą nie znam sie. G. ἐξαρνέομαι, ἐξαρνὸς εἰμι.

Negligo, G. ἀδιαφορῶ, ἀλογέω, ἀθερίζω, ἀπαμελέω, ἐξαμελέω, ὀλιγωρέω. vide Lego.

Negotium, ein geschefft/gewerb/handel. P. spráwá/potrzebá/trudność. G. ἀσχολία, πρᾶγος, πραγματεία, χρῆμα, πρᾶγμα, ἔργον. Negotiosus, geschefftig. P. sprawny/pracowity. Item, schwer/unruhig. P. Trudny/niespokoyny. G. ἄσχολος, πολυπράγμων, πραγματώδης, πραγματικός, ἔμπρακτος. Negotior, aris, ich treibe gewerbe/kauffmanschafft. P. hándluie/kupcżę/krámuie. G. ἀσχολέομαι, πραγματεύομαι, ἐμπορεύω, ἐμπορέω. Negotiator, ein gewerbsman. P. Kramarz/kupiec. G. ἐμπολεύς, μεταβολος, μεταβολεύς, πραγματευτής, πραγματεύς, ἔμπορος.

Nemo, niemand. P. nikt/żaden/żadny. G. οὐδείς, οὐθείς ἄνθρωπος, τ' ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς.

Nempe, nemlich/freylich. P. zwłaszczá. G. ἅτε, δῆπου, πάνυ, ἐκεῖν, ἀμέλει, ἄρα, πάνυγε.

Nemus, oris, ein Lustwald. P. Lás/Gay. G. αἶμος; ἄλσος, νέμος, δρυμὸς, τὰ δρυμὰ, ὕλη. Nemorosus, waldechtig. Pol. pełny lásow y gáiow. Nemoralis, weldig. P. leśny/gaiowy G. ἀλσώδης, ὑλώδης, ὑλονόμος, πολύδενδρος, ὑλικὸς.

Neo,

Neo, ich nehe / spinne. Polō. szyie / przede. G. κλώθω, κλώσκω, κρονίζω, νέω, νήθω. *Netrix*, ein Neherin / spinnerin. P. szwaczka / przadka.

Nephritis, Nieren sucht / Lenden stein. P. bolenie nerek / kámień w ledźwiách. *Nephriticus*, der die Nierensucht / oder den Lendenstein hat. P. Co ma bolenie nerek / albo ktory ná kámień w ledźwiách choruie.

Nepos, ein Kinds sohn / enckel. P. Wnuk. G. ἀπόγονος, ἔκγονος, ἔγγονος. *Neptis*, ein Kinds tochter / enckelein. P. Wnuczka. G. ἐγγόνη, δισεγγόνη, υἱιδῆ. *Nepos ex fratre*, Bruders sohn. P. Synowiec. *Nepos ex sorore*, Schwester sohn. P. Siestrzeniec. G. ὁ ἀδελφῆς υἱός, ἀδελφιδοῦς. *Neptis ex fratre*, Bruders tochter. P. Synowicá. *Neptis ex sorore*, Schwester tochter. P. Siestrzanka. G. ἀδελφιδῆ.

* *Comp*: Pronepos, Kindskind sohn. prawnuczek. G. ἀπέγγονος, τρίτος, ἀπόγονος, δισέγγονος. *Proneptis*, Kindskind tochter. P. Práwnuczká. G. δισεγγόνη. *Abnepos*, Nachkömling ins Vierde Geschlecht. P. Práwnukow syn / potomek w czwartym pokoleniu. G. ἀπέκγονος.

Nepotes, etiam significat, schlemmer / prasser. P. Pijánice / żarłocy / strawce G. οἱ ἄσωτοι καὶ ἀκολασταίνοντες νέοι. *unde* *Nepotor, aris*, ich schlemme / prasse. P. trawie / vtracam. G. ἀσωτεύομαι, ἀκολασταίνω, ἀκρατίνομαι.

Nequam, *Substant*: ein Bub / Schalck. P. Niecnotá / lotr / nic dobrego. *Nequam Adiect*: böß / schalckhafftig. P. zły / złosciwy. G. κτίδανος, μιαρός, φαῦλος, ἀχρηστος, ἀχρεῖος. *Nequior*: *Nequissimus*. *Nequitia*, boßheit / schalckheit. P. złość / psotá.

Neruus, i, ein spanader / sehnader. P. żyłá. *Metaph*: stercke. P. moc / siłá. *Item*, eine Seen am armen. P. ćieciwá. G. νευρά, νευρὴ, νεῦρον. *Neruosus*, Aderachtig / starck. P. żylowáty / mocny / tegi. G. νενευρωμένος, νευρωθεὶς, νευρώδης, εὔρωστος.

* *Comp*: Eneruus, *&* is, schwach / krafftloß. P. mdły / słaby. G. ἄνευρος, ἔκλυτος, ἀναιδρος. *Eneruo, as*, ich schweche. P. czynie mdłym / słabym. G. ἀπονευρόω,

ϰνευρίζω, καταγυιόω, ἐκλύω. *Subneruo*, ich hawe die adern entzwey mache lam. P. podcinam zyły/ chromie / ochramiam.

Neuter, keiner auß zweyen. P. żaden ze dwu/ áni ten ani owo. G. ὀυδέτερος, ὀυθέτερος, μηδέτερος, ὀυδ᾽ ἕτερος. *Neutralis, e*, keinem von den beiden zugethan. Polò. do żadnego ze dwu przystáiacy. *Neutrò*, auff keine seite. P. ná żadna strone. G. ὀυδετέρως, μηδετέρως.

N I.

Ni, Nisi, wo nicht / es were denn. P. by nie / chybáby. G. εἰ μὴ, ἂν μὴ, ἐάν μὴ, ὅτι μὴ.

Nideo, & Renideo, ich riche/ schmecke. Polō. woniam / pachne / swedze sie. *Nidor, oris*, ein geruch. P. smák / zápach/ swad.

Nicto, as, G. σκαρδαμυκτέω, σκαρδαμύττω, πυκνῶς, βλεφαρίζω. vide *Niueo*.

Nidus, i, ein Nest. P. gniazdo. G. καλιά, καρφύρη, νεοττία, νοσσιά. *Nidulus*, ein Nestlein / P. gniazdko / gniazdeczko. *Nidulor, aris*, *Nidifico, as*, ich näste / mache ein nest. P. gniezdze sie/ gniazdo czynie/ legam sie. G. νεοττεύω, νοττεύω, νεοττεύω, νεοττοποιέω.

Niger, a, um, schwartz. Pol. czarny. G. αἴθιος, κελὸς, μέλας, μελανόχρων. *Nigellus*, schwartzlechtig. P. czarnáwy/ wroniáwy / przyczerń. *Nigror, Nigredo*, schwertze. P. czarność/czernidło. G. κελαινότης, μέλασμα, μελασμὸς, μελανότης, μελανία. *Nigreo, Nigresco*, ich bin / werde schwartz. P. czernieie. G. μελαίνομαι. *Nigrico*, ich bin schwartzlecht. P. Jestem przyczerńieyszym. G. μελανίζω, κελαινιάω. *Nigricans*, schwartzlecht. *Pol*, czarnáwy. G. ὑπομέλας. *Nigro, as, Denigro, Nigrefacio*, ich schwertze / schmitze. Polonicè. fárbuie czarno / śwárcuie. *G.* ἀπομελαίνω.

Nihilum, G. ὀυδὲν, ὀυθὲν, ὀυδενὸς, ἄξιος. *Nihil, Nil*, nichts. P. nic. G. μηδὲν, ὀυδὲν, ὀυθὲν, ὀυτι, ὀυκέτι, ὅτι, ὀυδὲν. *Nihili, Indeclinab:* nichtig. *P.* niczemny.

* *Comp: Nonnihil*, etwas. P. nieco

niecco. *Nihili facio*, *Nihili pendo*, ich schetze/ achte gering. P. nie dbam / za nic niemam / lekce sobie waze. G. ἀποφλαυρίζω, ἐκφλαυρίζω, καταφρονῶ, φαυλίζω, ἐκφαυλίζω, περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι.

Nimbus, ein platzregen. *Polō.* prętki / gwaltowny / wielki deszcz. G. ὄμβρος, ὄμβρημα, ὑετὸς, νέφος. *Nimbosus*, wetterechtig / windig / ungestům. *Pol.* niepogodny / chmurawy / dzdzysty. G. ὀμβρώδης, νεφώδης, χείμερος.

Nimirum, freylich/ nemlich. *Polon.* zwlaszcza / owszem. G. ἀμέλει, ἄτε, δῆτα, ἀλλὰ, οὕτως, οἷον.

Nimis, *Nimium*, all zu sehr. P. názbyt. G. ἄγαν, λίαν. *Nimius*, all zu groß. *Pol.* zbytny/ niezbytny. G. περισσὸς, ὑπερβολικὸς, ὁ ἄγαν.

Ningo, & *Ninguo*, ich schneie. *Polō.* snieg spuszczam. *Ningit*, es schneiet. *P.* snieg páda. *Nix*, Schnee. *Polon.* snieg. G. χιὼν, ἡ νιφὰς, νιφετὸς. *Niueus*, schneicht / schneeweis. *Polonicè.* snieżny / biały iako snieg. *G.* χιονόχροος. *Niuosus*, voll schnee. P. pełnysniegu. G. χιονώδης, χιόνεος, χιονόεις, νιφόεις, χιονῶδες, νεφελώδης, δυσχείμερος.

Nisus, *i*, ein Sperber. *Polō.* Krogulec. G. ὁ νῖσος.

Niteo, *es*, *Nitesco*, ich glentze / scheine. P. Jásnicie / lszcze sie. G. στίλβω, διαστίλβω, λαμπρύνομαι, καλλύνομαι, λάμπω. *Nitor*, der Glantz. *Pol.* Jásnosć/ gládkosć. G. καλλώνη, καλλώπισμα, λαμπρότης, στιλπνότης, στίλβωσις. *Nitido*, *as*, ich mache glentzend / schewre / fege / putze. P. chedoże / wyczysciam / wycieram / wypoleruie. G. καλλύνω, λαμπρύνω, καλλωπίζω. *Nitidus*, glentzend/geputzt. *P.* lszczacy / czysty / iásny / piekny/ foremny / wypolerowány. G. στιλπνὸς, λαμπρὸς, καθαρὸς, κομψὸς, φαιδρός. *Nitedula*, ein Lichtmücke. P. Mucha ktora w nocy swieci. *G.* λαμπυρὶς, λαμπουρίς.

* *Comp:* Eniteo, Enitesco, ich schein herfür / hab ein ansehen für andern. *Polonicè.* wyiasniam sie / iestem slawny. G. ἀποστίλβω, ἀπολάμπω, καλλύνομαι, καλλωπίζομαι.

Nitor,

Nitor, eris, ich vnterstehe/bemühe mich/ lehne mich. *P.* pokußam sie / vsiluie / waze sie/ podpieram sie. *Item*, ich kreiste. Pol. stekam. *Item*, ich verlasse mich. P. dufam / spußczā sie. G. πλεάομαι, ἀγωνίζομαι, ἐπίγομαι, σπουδάζω, ἐπιχειρέω.

* Comp: *Annitor*, ich vnterstehe mich. P. pokußam sie. G. διατείνωμαι, κατασπουδάζω, προσκαρτερέω, φιλοτιμέομαι. *Connitor*, ich kehre allen fleiß an. P. wielką pilnosć przydawam. G. συντείνομαι, διαπλεάομαι, ἰσχυρίζομαι, διαμάχομαι. *Enitor*, ich mühe mich sehr / gebere. *Pol.* vsiluie / morduie sie / męcze sie/ rodze. G. ἀποπλεάομαι, ἀπεκτείνομαι, σπουδάζω, φιλοπονέω, φιλοτιμέομαι. *Enixè*, mit grossem fleiß/ arbeit. P. pilnie / prácowicie. G. διατεταμένως, ἐκτενῶς, ὑπερμέτρως, φιλοτίμως. *Innitor*, ich lehne mich an. *Polon.* podpieram sie. G. ἐρείδομαι, ἐπερείδομαι, κατερείδω, συνεπερείδω. *Obnitor*, *Renitor*, ich wiederstrebe. P. przeciwiam sie. G. ἀντερείδω, ἀντιτείνω, ἀνθίσταμαι, ἐναντιόομαι. *Obnixè*, hefftiglich. P. bárzo/ gwałtownie. G. διατεταμένως, ἐντόνως.

Nitrum, i, Salpeter. P. Sáletrá. G. νίτρον. *Nitrosus*, voller Salpeter. *Pol.* pelny Sáletry. G. νιτρώδης, νιτρώδης.

Nineo, es, inusitat: Nicto, as, ich zwinkere mit den Augen. *Pol.* Migam / Mrugam oczymá. *Nictus, us*, ein Augenblick. *Pol.* mgnienie oká / oczomgnienie.

N O.

No, as, & Nato, as, ich schwimme. *Polon.* plywam. G. νέω, νήχομαι, κολυμβάω.

* *Comp: Adno, Adnato*, ich schwimme herzu. *Pol.* przyplywam. G. παρανήχομαι, προσνήχομαι, ἐπινήχομαι. *Enato*, ich schwimme herauß. *Pol.* wyplywam. *Metaph:* ich komme herfür. P. wynurzam sie / wychodze / wywiklam sie. G. ἀπονήχομαι, ἐκκολυμβέω, ἐκκολυμβάω, ἐκνέω, ἐκνήχομαι, ἀποκολυμβάω. *Inno*, *Innato*, ich schwimme drinnen / oder oben offen. *Pol.* nurkiem plywam / álbo ná wierzchu plywam. G. ἐπινέω, ἐπιπλέω.

Obnato, ich schwimme hin vnnd wieder. Polon. Tám y sám plywam. G. προσνήχομαι, επινήχομαι, παρανήχομαι. *Pranato*, ich schwimme vor. P. plywam náprzod. *Renato*, ich schwimme zurück. P plyne ná zad. *Supernato*, ich schwimme empor. Pol. po wierzchu plyne. *Trano*, *Transnato*. ich schwimme hinüber. P. przeplywam ná druga strone. G. διαπλέω, περαν νήχομαι, διανήχομαι.

Nobilis, e, Edel / herrlich / köstlich / berümpt. P. Szláchetny / zacny / slawny / známienity. Nobilis, *Subst:* ein Edelman. P. ziemiánin / szláchcic. G. γεννάδας, ὁ γενναῖος, γνώριμος, περιφανὴς. ευγενής, ευγενέτης, ευδόκιμος, ἔνδοξος, εξαίρετος, ευδηλος, ευπρεπὴς, διαθρύλλητος, λαμπρὸς. *Nobilitas*, Adelheit. Polon. szláchectwo. *Item*, der Adel. P. Szláchtá. G. γένος, ευγένεια, ευδοξία, ευδεξία, ευδομία, ευπρέπεια, περιφάνεια. *Nobilito*, ich mache Edel / berümpt. P. vszláchcam / slawie / oslawiam. G. ευδόκιμον ποιῶ, γνωρίζω, θρυλλέω, διαθρυλλέω, ευγενῆ καὶ γνώριμον ποιῶ.

Comp:

* *Comp: Denobilito*, ich schende. P. sromoce. I*gnobilis*, Vnedel / vnbekandt / schlecht. Polō: Nieszláchetny / nieznátomy / nieslawny / prosty / prostak. chlop / gbur / chloptás. G. ἄγνωστος, ἄδοξος, ἀγεννὴς, ἄτιμος, ἀφανὴς, ἀνώνυμος.

Noceo, es, ich schade / schedige. Pol. szkodze / wyrzadzam zlość. G. βλάπτω, ἀδικέω, ἰπτομαι, κήδω, ζημιόω. *Nocens*, schadhafftig. P. szkodliwy.

* *Comp: Innocens, Innocuus*, vnschuldig / vnschedlich. Polon: niewinny / nieszkodliwy. G. ἄατος, ἀβλαβὴς, ἄκακος, ἀθῷος, ἀναίτιος, ἀνυπαίτιος. *Innocentia*, vnschuld. P. niewinność. G. ἀβλάβεια, ἀκακία.

Nodus, i, ein knopff / knote. P. wezel / szupel. *Item*, ein knor / oder Ast an eim baum. Polō. sek ná drzewie. G. ἀνάδεσμα. δεσμὸς, σύνδεσμος · ἅμμα, κόμβος. *Nodosus*, knoticht / knorricht. Polon. wezlowáty / seczysty / sekowáty. G. πολύπλοκος, πολύοζος, συνδέσμιον, ἀνάπλεως.

* *Comp:* Enodo, *as*, ich löß auff. Pol. odwiezuie. *Metaph:* ich er-

ich erklere. *Pol.* wykladam. G. ἀδέσμον ἢ ἄνοζον ποιῶ, ἐκκλαδεύω, Ἀναπλύσσω, ἐκδηλόω. *Enodis, e,* glatt/ ohne knopffen. P. prosty/ rowny/ niesęczysty. G. ἄδεσμος, ἀναμμος, ἄνοζος. *Inenodabilis,* vnaufflößlich/verwirret. P. zátrudniony/ záwikłany. G. ἄλυτος, ἀδιάλυτος, ἄπορος. *Internodium,* der ort zwischen zweie knorren. P. mieysce od sęka do sęká.

Nola, ein Glöcklein. P. Zwonek.

Nolo, G. ἀβουλέω, ἀθέλω, ἐθέλω, οὐκ ἐθέλω, οὐ βούλομαι. vide *Volo.*

Nomen, inis, ein Name. *Pol.* Imię/przezwisko. *Item* Ruhm/ Ehre. P. sławá/ dostoynosc. G. ὄνομα, ὄνυμα. *Nomina, plur:* schulden/ oder schüldener. *Polon.* długi/ álbo dłużnicy. G. ἀπογραφαί. *Nomenclator,* ein Namser/ Nenner. P. Miánownik. G. ὀνοματοποιός, ὀνοματοκλήτωρ. *Nomino, as,* ich nenne. *Pol.* miánuię/ zdzieię. G. ὀνομάζω, ὀνομαίνω, ὀνυμαινω, καλέω, ἀποκαλέω, προσαγορεύω.

Comp: *Agnomen, Cognomen,* *Cognomentum,* ein zunahm. P. przezwisko. G. ἐπωνυμία, ἐπώνυμον, ἐπίκλησις. *Cognomino,* ich gebe ein zunamen. *Pol.* przezywam. G. ἐπικαλέω, ἐπονομάζω. *Cognomines,* die einen namen haben. P. ktorzy iedno imię máią/ drużbá. G. ἐπώνυμοι, συνώνυμοι. *Binominis, e,* der zween namen hat. *Pol.* ktory ma dwoie imię. *Ignominis, e,* vnberuffen. P. niesławny. *Ignominia,* schand. P. sromotá. G. ἀδοξία, ἀτιμία, αἰσχύνη. *Ignominiosus,* schendlich/ schmelich. P. sromotny. G. ἄτιμος, ἄδοξος.

Non, Aduerb: Nein/ nicht. P. nie. G. μὴ, οὐ, οὐκ, οὐχ, οὐχὶ, μὴν, οὐδέν τι. *Nonne,* ob nicht. P. Izali nie. G. οὐκ, ἢ γὰρ, οὐ γὰρ, οὐκοῦν. *Nondum,* noch nicht. *Pol.* Jeszcze nie. G. μήπω, οὔπω.

Nona, arum, der Vierde oder Sechste Tag eines jeglichen Monats. *Polon.* Czwarty albo Szosty dzień kázdego Miesiącá. G. Νῶναι.

Norma, æ, ein Richtschnur/ Winckelmaß. *Polon:* sznur ciesielski/ práwidło/ węgielnicá. G. γνώμων, κανών, στάθμη.

Comp:

* Comp: Enormis, e, groß/ vnmessig. Pol. wielki/ okrutny. G. ἀνώμαλος, ἄμετρος, ἔκνομος, ἔκτοπος.

Nosco, is, ich erkenne/ weis. Polon. znam/ wiem. G. γινώσκω, οἶδα. Notus, bekand. Polo. znaiomy/ wiadomy. G. ἐπίγνωστος, γνώριμος, δῆλος, κατάδηλος, εὔδηλος. Notitia, erkentnüs/ wissenschafft. Pol. znaiomość/ wiadomość. G. νόημα, νόησις, γνῶσις, γνώρισις, ἱστορία.

Notesco, ich werde bekandt. Polonicè. oznaymiam się/ ku znaiomości przychodzę. G. γνωρίζομαι, διαγνωρίζομαι.

* Comp: Agnosco, ich erkenne wieder. Polon. poznawam. G. γινώσκω, ἀναγινώσκω, γνωρίζω, ἐννοέω, ἐπιγινώσκω, διακρίνω, μανθάνω. Agnitio, erkentnüs. Pol. poznánie. G. ἐπίγνωσις. Cognosco, ich erkenne/ erfahre/ mercke/ verstehe. Pol. poznawam/ dowiem się/ bacżę/rozumiem. G. αἰσθάνομαι, γινώσκω, γνωρίζω, εἴδω, συνεέω, ἐξεπίσταμαι, κατανοέω, συνθάνομαι, συνίημι. Cognitio, erkentnüs/ erfahrung/ verstand. Pol. vznánie/ doświadczenie/ wyrozumienie. G. γνώρισις, γνῶσις, εἴδησις, ἐπίγνωσις, κατάληψις, σύνεσις. Et Comp: Praecognosco, ich erkenne vorhin. Pol. przed tym poznawam/ wyrozumiewam. Recognosco, ich erkenne/ besichtige wiederumb. P. poznawam zás/ przeglądam/ popráwiam. G. ἀναγινώσκω, ἀναγνωρίζω, ἐπισκέπτομαι. Dinosco, seu dignosco, ich vnterscheide. Polon. Rozeznawam. G. διαγινώσκω. Ignosco, ich verzeihe. P. przepuszczam/ odpuszczam/ przeglądam. G. συγγινώσκω, συγγνωμέω, συγγνώμην ἔχω, συγχωρέω.

Noster, vnser. P. nász. G. ἡμέτερος, νωΐτερος. Nostras, vnser einer. P. nászyniec. G. ἡμεδαπὸς.

Noto, as, ich mercke/ zeichne/ nehme war. P. známionuie/ znácżę/ cechuie/ bacżę. G. διαγράφω, στίζω, αἰμάζω, τυπόω, χαρακτηρίζω, χαράττω. Item, ich schende/ lestere. P. sromocę/ zelżę. Nota, ein zeichen. P. znák/ známie. Item, ein mackel/ schandfleck. Polon: sromotá. G. σημεῖον, ἐπίσημον, σύμβολον, στίγμα, κηλίς.

 No-

Notabilis, mercklich / kendtlich. P. známienity / niepospolity. G. ἔυγνωστος, ἐπίσημος, κατάδηλος. *Notarius*, ein Schreiber. P. pisarz. G. γραμματεὺς, ὑπογραμματεὺς, ὑπογραφεὺς.

* *Comp: Annoto*, ich zeichne an. P. náznáczam / nápisuie. G. ἐπισημαίνω, σημειόω, σημειόομαι, ἀποσημαίνω, ἐπισημειόομαι. *Denoto*, ich bedeute. P. znácze / známionuie. G. ἀποσημειόω, ἐκσημαίνω, χαρακτηρίζω.

Nothus, *i*, *Subst:* ein Bastart / Hurenkind. P. Bekárt / z kurwy syn. *Nothus*, *a*, *um*, falsch / nicht eigen. P. fálszywy. G. νόθος, ὁ μὴ γνήσιος.

Notus, *i*, der Sudwind. *Pol.* wiátr z poludniá. G. νότος.

Nouacula, ein Schermesser. *Polon.* Brzytwá. G. κνίσαρ, μία μάχαιρα, ξυρὸν, ξυρός.

Nouem, Neun. *Polon.* Dziewiec. G. ἐννέα. *Noueni*. Je neun vnnd neun. *Nouenarius*, das neun in sich hat. P. dziewiatny. G. ἐνναταῖος, ἐννεάμοιρος ὁ ἀλαῖος. *Nouies*, neun mal. P. dziewiec kroc. G. ἐννάκις. *Nonus*, der neunde. P. dziewiaty. G. ἔνατος, ἔνατος, ἔννατος. *Nonaginta*, neunzig. P. dziewiecdziesiat. G. ἐνενήκοντα. *Nonagesimus*, der neunzigste. P. dziewiecdziesiatny. G. ἐνενηκοστὸς, *Nongenti*, *a*, *a*, neunhundert. P. dziewiec set. *Nonagenarius*, ein neunzig jähriger. P. ktory ma dziewiecdziesiat lat. G. ἐνενηκονταέτης, ἐνενηκοντούτης.

Nouember, der Wintermonat. P. Listopad. G. νέμβριος, ὁ ἔνατος μὴν, Ανθεστηριών.

Nouerca, ein Stieffmutter. P. Mácochá. G. μητρυιά. *Nouercalis*, Stieffmütterisch. *Pol.* mácoszynski. *Metaph:* vnfreundtlich. P. nieláskáwy / niezyczliwy. *Nouercor*, *aris*, ich bin / halte mich vnfreundtlich. P. iestem nieláskáwy.

Nouus, *a*, *um*, New. P. Nowy. G. καινὸς, νεαρὸς, νεοχμὸς, νέος, νεηγενὴς, ξένος. *Nouitas*, Newe / Newe zeitung. P. Nowosc / Nowiná. G. καινότης, *Nouissimus*, der letzte. P. ostáteczny. G. ἔσχατος, ὕστατος, νέατος, νεώτατος. *Nouissime*, zu letzt. P. ná ostátek. G. ἐπὶ τέλει, ἐσχάτως, ὕστατον, τελευταῖον. *Nonellus*,

nellus, a, um, new gepflantzt. P. nowo szczepiony/ nowiuchny. G. νεόφυτος. Nouelletum, ein new gepflantzter Garte. Pol. nowoszczepiony sad. Nonitius, a, um, Newling/ der newlich ankōmen ist. Pol. Nowak/ dopiero nástały. G. ναρὸς. Nouo, as, & Comp: Innouo, Renouo, ich erneweré. P. wznawiam/ odnawiam. G. ἐγκαινόω, καινίζω, ἐγκαινίζω, νεόω, νεωτεροποιέω, καινοτομέω. Innouatio, Renouatio, ernewerung. P. odnowienie. G. καινοτομία, νεωτερισμός, καινοπρεπὲς, νοχμίη.

Nouilunium, der Newmond. P. Now/ nástánie Ksiezycá. G. νέα σελήνη, νουμηνία, νεμηνία, καλάνδαι.

Nox, die Nacht. Pol. Noc. G. εὐφρόνη, νὺξ, νύχος, ὄρφνη, ὀρφνη. Nocturnus, nachtweilig. P. nocny. G. ἔννυχος, ἐννύχιος, νυκτερικὸς, νύκτιος, νύχιος. Nocte, & Noctu, bey der nacht. Polon. w nocy. G. νύκτος, νύκτωρ, νύχα, ἐν νυκτί. Noctua, ein Nachteul. P. Sowá. G. γλαύξ, νυκτίμενη. Noctescit, es wird nacht. Pol. Noc záchodzi.

Comp:

* Comp: Binoctium, zwo nachten. P. dwie nocy. Pernocto, as, ich bleib vber nacht. P. nocuie. G. αὐλίζομαι, διανυκτερεύω, νυκτερεύω, παννυχίζω.

Noxa, æ, ein straff/ schuld/ schade. Pol. winá/ szkodá. G. ἄεσις, ἄτη, βλάβη, σφάλμα, πῆμα, ἁμάρτημα, πταῖσμα. Noxius, schedlich/ schüldig. Pol. szkodliwy/ winny. G. ἀτηρὸς, πολυπήμων.

* Comp: Innoxius, vnschuldig. P. niewinny. G. ἄατος, ἀναίτιος, ἀναμάρτητος. Obnoxius, vnterworffen/ pflichtig. P. poddány/ obowiázány/ powinny. G. ἔνοχος, καταδικος, ὑποχείριος.

N V.

Nubes, is, eine Wolcke. P. Obłok. G. νεφέλη, νέφος. Nubecula, ein Wölcklein. P. Obłoczek. G. νεφέλιον. Nubilus, gewölcket/ tunckel. P. obłoczysty/ pochmurny. G. νεφελώδης, συννέφελος, ἐπινεφὴς, ἐπινέφελος, ζοφερὸς. Nubilo, & Comp: Obnubilo, ich verdunckele/ verfinstere. Pol. záciemiam/ zásłániam.

 G. νέ-

G. νέφεσι σκολίζω, νεφέλαις καλύπτω, ζοφόω, συσκιάζω.

Nubo, is. ich bedecke / oder nem ein man. *P.* zákrywym / ide zá máż. G. γαμέομαι, νυμφεύομαι, κυρίζομαι. *Nubilis*, manbar. *P.* zámeżny / ná wydániu *G.* ἐπίγαμος, ἀκμαῖος, ἐπιτήδειος, ὁ πρὸς γάμον ὡραῖος. *Nuptus*, ein Breutgam. *Pol.* Oblubieniec / pan młody. G. ὁ γαμήσας. *Nupta*, eine Braut. *Pol.* Oblubienicá / páni młoda. G. γαμουμένη, γεγαμημένη. γαμηθεῖσα, νύμφη, γαμεθεῖσα. *Nuptiæ, arum*, Hochzeit. P. swádźbá / wesele / gody. G. γάμος, νυμφεία, νυμφεία. *Nuptialis*, Hochzeitlich. P. swádźiebny / weselny G. γάμιος, γαμήλιος, γαμικὸς, ἐπιθαλάμιος.

* *Comp: Connubo*, ich verheirate mich. P. ide zá máż. *Connubium*, die Ehe / Heirat. *Polō.* Małżeństwo. G. συνεξῆς τ̃ γάμων, συνοικέσιον, συγγαμία. *Obnubo*, ich verdecke. *Pol.* Nákrywam. G. ἐπικαλύπτω, περικαλύπτω. *Pronubo*, ich steure auß. P. Ráie zá máż / dziewosłebie. *Pronuba*, die Brautführerin. *P.* swáchá / swáchna. G. μνήστρια, νυμφεύτρια, προμνήστρια, νυμφοστόλος, νυμφοκόμος, νυμφοπόνος.

Nudius tertius, vorgestern. P. zá wczorem / dźiś trzeci dźień. G. πρότριτα, πρώζον, πρώην, πρόχθες, πρὸ τ̃ χθές. *Nudius quartus*, vor dreyen tagen. P. dźiś czwarty dźień. G. ἤδη ἡ ἡμέρα τετάρτη.

Nudus, a, um, nacket / bloß / arm. P. Nági / goły / vbogi. G. ἀνείμων, ἄπεπλος, γυμνὸς, ψιλὸς. *Nuditas*, bloßheit / armut. *P.* nágość / vbóstwo / nedza. G. γυμνότης, ψιλότης. *Nudo, as*, G. γυμνόω, ψιλόω, ψιλίζω. & *Comp: Denudo*, ich entblösse / beraube. *Polon.* odnażam / odkrywam / odźieram. G. ἀπογυμνόω, παραγυμνόω.

Nugæ, arum, Nugamentum, vnnütz geschwetz. P. klatki / baśni frászki. G. βαττολογία, βατταρισμὸς, γλωσσαλγία, λῆρος, λέσχη. *Nugax, Nugatorius*, leichtfertig. P. łżywy / lekomyślny. G. κερχνοχυτρολήραιον, φλεδονώδης, φληναφώδης, ληρώδης, φλύαρος, φλυαρώδης. *Nugator, Nugigerulus, Nugiuendus*, ein Meerleintreger. lügner. P. świegot / łgarz / klekot /

kot. G. ἀδολέσχης, ἀδόλεσχος. *Nugor, aris*, ich schwetze/ klappere. P. swiegotam/ lge/ lza sie pe tam. G. ἀδολεσχέω, εἰκαιομυθέω, καταφλυαρῶ, λακερύζω, λασκάζω, φλεδονέω, διάζω, φλύω.

Nullus, keiner. Pol zaden. G. μηδείς, οὐδείς, οὐθείς, οὐδείς. *Nullatenus*: mit nichten. Polo. zadnym sposobem. G. ἥκιστα, ἥπου, χολῆγε, μηδαμῶς, οὐδαμῶς. *Nullibi*, nirgends. P. nigdziey. G. οὐκ ἐστ' ὅπου, οὐδαμόθι, μηδαμόθι, οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ.

Num, Nunquid, Aduerb: Interrogat: ob / sol ich? P. Izali? á mamze? G. ἄραγε, ἆρ' οὐκ, ἦπου, ἆρα, ἆρα μή, εἰ, ἆρα, οὖν, οὔτι.

Numella, ein Halßeisen/ fußfessel. P. prag / kuna / peto / kloda *Item*, ein Hunde koppel. P. smycz.

Numen, inis, Gottheit/Göttliche macht. P. Bostwo/Boza moc. G. δαιμόνιον, θεῖον, δύναμις θεοῦ, δαίμων, βουλὴ θεοῦ, σέβασμα.

Numerus, ein zal. P. Liczba. *Item*, ein weise/reim. P. miara/ rym. G. ἀριθμός, κατάλογος. *Numerosus*, viel / groß. Pol. wiele/ wielki. G. πολὺς ἀριθμῷ, πολυπληθής, πολύχους *Numerabilis*, zalbar/zehlig. P. zliczony. G. ἀριθμητός, εὐαρίθμητος. *Innumerus, Innumerabilis*, unzehlich. P. niezliczony/ rozliczny. G. ἀνάριθμος, ἀναρίθμητος, νήριθμος, ἀμύθητος, ἄπλετος. *Numero, as*, ich zehle/bezahle. P. licze/ place. G. ἀριθμέω, ἀμιθρέω, ἀπαριθμέω, καταλογίζομαι.

* *Comp: Annumero*, ich zehle hinzu. P. przyliczam/ przykladam. G. ἐπαριθμέω, καταριθμέω. *Enumero*, ich erzehle. P. wyliczam. G. ἀπαριθμέω, ἐξαριθμέω, καταλέγω καταλέγω. *Renumero*, ich zehle/ oder bezale wieder. P. odliczam/oddawā.

Nummus, & Numus, ein Pfenning. pieniadz. G. κέρμα, νόμισμα. *Numus aureus*, ein gülde stück. P. czerwony zloty. *Numosus, numatus*, reich. P. bogáty/ pieniezny. *Numularius*, ein Wechßler. Pol. mincownik/odmieniacz. G. ἀργυραμοιβός, ἀργυρογνώμων, δανειστικός, κερματιστής, τραπεζίτης, ἀργυροκόπος.

Nunc, jtzund P. teraz/dopiero. G. νῦν, νυνί, ἄρτι, ἐν τῷ παρόντι, τὰ νῦν, τὸ νῦν ἔχον, ἐν τῷ νῦν.

Nuncio, as, ich zeige an. P. oznaymiam / powiedam. G. ἀγγέλλω, ἐξαγγέλλω, διαγγέλλω, φράζω.

Nunci-

Nuncius, ein Bot. Pol. poſel. G. ἀγγελιαφόρος, ἀγγελιώτης, μετάγγελος, εὐάγγελος, Ἄγγελος. Nuncium, ein botſchafft. P. poſelſtwo. G. Ἀγγελία.

* Comp: Annuncio, ich verkündige. Pol. opowiedam. G. Ἀγγέλλω, ἀπολέγω, ἐξαγγέλομαι, εἰσαγγέλλομαι, προσαγγέλλω. Denuncio, ich zeige an. Pol. oznaymiam. G. ἀπαγγέλλω, ἀπαγορεύω, παρεγγυάω. Enuncio, ich ſpreche auß / offenbare. P. wypowiedam / oſláwiam. G. ἐξαγγέλλω, ἀποφαίνω, ἐκφαίνω, ἐκφέρω. Pronuncio, ich rede auß / ſpreche das vrtheil. P. mowie / ſkázuie. G. ἀναγορεύω, ἀποσομαλίζω, ἐκφωνέω, λέγω. Pronunciatio, ein außrede. P. wymowá. G. ἐκφορὰ, ἐκφώνησις, ὑπόκρισις, προφορὰ. Renuncio, ich zeige an / oder ſage ab. P. opowiedam/álbo wypowiedam / wzdawam/ odſtawam. G. ἀναγγέλλω, ἀναγορεύω, ἀποσημαίνω, ἐξαγγέλλω, ἀπαγγέλλω, ἐπανα...

Nuncupo, as, ich nenne. Pol. zowie / mienie G. προσαγορεύω, ὑπαγορεύω, ὀνομάζω.

Nundina.arum. ein Jarmarck. Meß. P. Jármárk. G. ἀγοραὶ, πανήγυρις, παντοπώλιον, ἀγορὰ δημοτελὴς, ἐμπορία. Nundinarius, zum Jarmarck gehörig. P. Járymárkowy / Targowy. Nundinor, aris, ich verkeuffe / grempte. P. przedáie / krámuie. G. ἀγοράζω, ἐν ἀγορᾷ διατρίβω, Ἀπεμπολάω, καπηλεύω. Nundinator, ein Grempler. P. Kramarz. G. πανηγυριστής, ἀγοραστὴς, κάπηλος, πωλητής, μεταβολεύς.

Nunquam, nimmer. Pol. nigdy. G. μήποτε, μηδέποτε, μηδεπώποτε, οὐδέποτε. Nonnunquam, bißweilen. P. podczás / niekiedy / czáſem. G. ἐνίοτε, ποτὲ. Nunquam non, allezeit. Polon. záwzdy. Nunquid, ob. P. Izali. G. μὴ οὖν, ἆρα οὖν, ἆρα μὴ, ἆραγε, πότερον.

Nuo, is, ich will / deute / wincke. P. chce / kiwam / mrugam / G. νεύω. Nuto, as, ich wincke ſtets. P. vſtáwicżnie kiwam. Metaph: ich wancke. P. watleie / ſwánkuie / watpie. G. νευστάζω, καταvευστάζω. Nutus, us, ein will / geheiß / neigung. P. wola / przyzwolenie / roſkazánie / kiwnienie. Nutatio, ein bewegung. P. chwianie. G. νεῦσις, σύνευσις.

Comp:

* *Comp: Abnuo, Renuo*, ich weigere / schlage ab. *P.* nie pozwalam / odmawiam. G. ἀναίνομαι, αγανευω, ἀπειπω, ἀποφάσκω, ἀπόφημι, ἀρνέομαι, ἀναμένω, ἀναδύομαι, παραιτέομαι. *Annuo*, ich bewillige. P. przyzwalam. G. διανεύω, επικρανω, επινέυω, κα]ανέυω, μειρφαζω. *Innuo*, ich wincke. Pol: kiwam na kogo / daie znáć. G. επινευω, κατανευω, παραινίπομαι.

Nuper, newlich. P. niedawno / dopiero. G. ἀρτίως, ἀρτι, ἔναγχος, πρὸ μικροῦ. *Nuperus, a, um*, new / vnlangst. Pol. nowy. niedawny. G. ο αρτι, ὑπογυιος, καινος. *Nuperrimè*, allererst. P. dopieruczko. G. πρὸ μικροτάτου, ἔγγιστα.

Nurus, us, ein schnur / sohnsfraw. P. Synowa / śnieśka / synowá żoná. G. νυος, νυμφη.

Nusquam, nirgend. Polō: nigdziey. G. μηδαμα, ουδαμου, μηδαμου, ουδαμοθι, μηδαμόθι.

Nutrio, is, ich erziehe / ernehre / laß wachsen. Polō. wychowam / żywie / rospuszczam G. ἀμαλθευω, ὀψωνιαζω, πολεύω, σιτέω, σιτίζω, τρέφω. *Nutritius, Adiect:* das zur ernehrung gehöret. Pol: co ku wychowániu należy. G. θρεπτικὸς, θρεπτήριος, τρόφιμος, τροφιμαῖος. *Nutritius, Substan.* & *Nutritor*, ein Ernehrer / Erzieher. P, Wychowácz / piástun. G. τροφευς, τιθηνὸς, θηλαμὼν, θρεπτηρ. *Nutrix*, ein Amme. Pol. Mámká. G. θυλαμὼν, θηλάστρια, θρέπτρια, τροφὸς, γυνὴ θηλάζουσα, τροφέυουσα. *Nutrimentum*, narung / fůdung. P. żywnosc / pokarm. G. ἀρσις, προσαρσις, πρόσαρμα, ἀνατροφὴ, ἐδωδὴ, διατροφὴ.

Nux, ein Nuß. Pol. orzech. *Nux arbor*, G. καρύα, ἡ. *Nux fructus*, G. τὸ κάρυον. *Nux pinea*, ein danzapff. Pol: szyszka. *Nux Myristica*, ein Muscat. Polon: Muszkatowa galká. *Nucleus*, der Kern. Polonicè Jadro. G. τὸ ἐδώσιμον τοῦ καρύου, ὁ καρπὸς.

* *Enucleo, as*, ich neme den Kern herauß. Polonicè. Jadro wyrywam / wyimuie. *Metaph:* ich erklere. Polon. wykładam / wykładam. G. ἐκπυρηνίζω, διευκρινέω, σαφηνίζω.

INCIPIENTIA ab O.

O B.

OB, *Prep:* von wegen. *Pol.* dla / prze. *Item*, für. P. przed. G. ἐπὶ, διὰ, πρὸς, πρό.

Obba, æ, ein Lechel. P. Lagiew / flaßa / beben.

Obedio, is, ich gehorche. P. słucham / iestem posłußny. G. πείθομαι, εὐπειθέω, εἴκω, ἐπακούω, κατηκόω, ὑπακούω, ὑποτάττομαι. *Obediens*, gehorsam. Polon: posłußny / powolny. G. ἀκροώμενος, εὐπειθὴς, εὐήκοος, κατήκοος, πιθανός, ὑπήκοος, ὑποχείριος. *Obedientia*, gehorsam. *Pol.* posłußeństwo. G. εὐπείθεια, ὑπακοὴ, πειθαρχία.

Obex, icis, ein Rigel. *Polon.* Zawora. G. βάλανος, μάγγανον, βλῆτρον, ἔμφραγμα.

Obiter, Aduerb: beyneben. *Pol.* przytym / w dorywki. G. ἐκ παρόδου, ἐν παρόδῳ, παρέργως, ἐκπαρέργῳ.

Oblecto, G. ἄγω, ἐπιτέρπω, εὐφραίνω, τέρπω, ψυχαγωγέω, κηλέω, ἥδομαι. *vide Lacio.*

Obliquus, schel / scheff / krum. *P.* vkosny / krzywy / poboczny. G. σκολιὸς, πλάγιος, ἐπικάρσιος, καμπύλος, λέχριος. *Obliquitas*, schele / krümme. P. vkos / krzywosc. G. καρσία, λοξότης, πλαγιότης, σκολιότης, στρεβλότης. *Obliquè*, schel / vber zwerch. *Polon.* ná vkos / ná bok / ná przeki. G. λοξῶς, καρσίως, πλαγίως.

Obliquo, as, ich mache / lege krum. *Polon.* ná vkos kłade / krzywię. G. λοξόω, πλαγιάζω, στρεβλόω.

Obliuiscor, eris, ich vergesse. *Pol.* niepámietam / zápamietam. G. ἀμνηστέω, ἀμνημονέω, ἀμνημονεύω. *Obliuio*, vergessenheit. *P.* zápámietánie. G. ἀμνησία, ἀμνημοσύνη, λήθη, ἀμνηστία. *Obliuiosus*, vergeßlich P. niepámietny. G. ἀμνήμων, ἐπιλήσμων, λαθίφρων, ἀμνημόνευτος.

Obolus, i, ein Pfenning / oder Heller. *Polon.* pieniadz / álbo halerz.

* *Comp: Triobolus, Triobolaris*, geringschetzig / drey heller werd. P. po-

Pol. podły / niczemny / trzypieniezny.

Obrizum, fein / klar Gold. P. szczyre złoto.

Obscænus, G. ἀπαῖσι(ο)ς, ἐξαίσι(ο)ς. *vide Cænum.*

Obscurus, dunckel / oder vnedel / schlecht. Pol. ciemny / trudny / álbo nieszláchetny / prosty / chłopski. G. ἄδηλ(ο)ς, ἀφάντ(ο)ς, ἀόρατ(ο)ς, ἀλαμπὴς, ἀνέμφατ(ο)ς, ἀνώνυμ(ο)ς, ἀσαφὴς, κελαινὸς. *Obscuritas*, dunckelheit / vnadelheit. P. ciemnosc / trudnosć / prostotá. G. ἀμυδρότης, ἀγνωσία, ἀμμαυρογία, ἀσάφεια, σκοτασμὸς, ζόφωσις, κνέφ(ο)ς. *Obscuro, as*, ich verdunckele. *Polon.* zácimiam / táie. G. ἀμαυρόω, ἀμυδρόω, ζοφόω, σκοτόω, σκοτάζω, ἀφανίζω, ἐπισκιάζω, μαυρόω.

Obsecro, G. ἀντιβολέω, καταδέομαι, παρακαλέω, ἐπισκήπτω. *vide Sacer.*

Obses, idis, ein geisel / pfandesman. P. więzień / osobá w zastawie dána / zakłądnik. G. ἔμπηρ(ο)ς, ὁμηρεία, ὅμηρ(ο)ς.

Obsitus, a, um, vmbgeben / bedeckt *Pol.* odziany / obwikłány / zákryty. G. κατασπαρμένος, περι-

περιειλημμέν(ο)ς, περιφυτευθεὶς, *Obsonium*, allerley küchenspeis / ohne wein vnd brod. P. wszeláka strawá / oprocz chlebá y winá. G. ὀψώνιον, ὄψον. *Obsono, & Obsonor, aris*, ich kauffe ein. *Polon.* kupuie strawe. G. τὰ ὄψα ὠνέομαι, ὀψωνέω.

Obstetrix, ein Hebamme / wehmutter. *Pol.* Bábá ktora przy pániach brzemiennych bywa. G. ἀναγέτρια, ἰατρίνη. μαῖα. μαιεύτρια, ὀμφαλητόμ(ο)ς, ὑφαιρέτρια, ἀκεστρίς. *Obstetrico, & or*, ich verwalte der Hebammen ampt. P. Jestem przy porodzeniu pań.

Obstino, as, ich mache verhert. P. zátwárdzam / przeciwiam się. *Obstinatio*, ein verstockung des gemüts. *Polon.* ocietnosć / vpárcie. G. τὸ ἀνένδοτον, ἡ τῆς γνώμης ἀμεταβλησία, ἐπιπώρωσις, πώρωσις, σκληροκαρδία. *Obstinatus*, verstockt / halßstarrig. *Polonicè.* opárty / ocietny / twárdoszeyny / twárdouszny. G. ἀνένδοτ(ο)ς, ἀμετάπειστ(ο)ς, ἀμετανόητ(ο)ς, σκληροκάρδι(ο)ς.

Obstipus, der ein krummen halß hat. *P.* krzywoszyiáty. *G.* κυφὸς, ἐπικεκυφὼς, ἐγκεκυφὼς.

Obturo, *as*, ich verschliesse/ verstopffe. *P.* zámykam/ zátykam. *G.* ἀποφράττω, ἐπιβύω, ἐπιλαμβάνω, ἐπιφράττω, συμφράττω, ἐμφράττω. *Obturatio*, verstopffung P. zátknienie/ zátwárdzenie/ zamknienie. G. ἐμφραγμός, ἔμφραξις, στρέφωσις, φίμωσις.

Obtingit, es wiederfehret. P. przyda sie/ tráfi sie. G. συμβαίνει, γίνεται, ὑπάρχει.

Obtrecto, G. καταλαλέω, λοιδορῶ, κακολογῶ, ζηλοτυπέω. *vide Traho.*

O C.

Occa, *æ*, ein Ege. P. Broná. G. γεωργικὸν σκεῦος, βωλοκόπον. *Occo*, *as*, ich Ege. Pol. wlocze. G. βωλοκοπέω.

* *Comp:* Deocco, Inocco, ich ege wol. *Pol.* záwlaczam/ powlaczam. G. βωλοκοπέω.

Occasio, ein gelegenheit. *Pol.* czás/ przystep/ pogodá/ potemnośc/ pochop. G. ἀφορμὴ, εὐκαιρία, λαβὴ, πρόφασις, ὑπόθεσις, καιρός.

Occasus, *Occidens*, G. κατάδυσις, δύσις, πλῶσις. *vide Cado.*

Occiput, & *Occipitium*, der nacke/ das gnicke. *P.* Tyl glowy. G. τὸ κατόπιν τῆς κεφαλῆς, ἰνίον.

Occulo, *is*, ich verberge. *Pol.* Táie/ zákrywam. G. κρύπτω, κλέπτω, συγκρύπτω, καλύπτω. *Occulto*, *as*, *Idem.* *Occultus*, heimlich/ verborgen. P. Táiemny/ skryty. *G.* ἀποκρύπτω, ἐπικρύπτω, συγκρύπτω.

Occupo, *as*, ich nehme ein/ besitze. Pol. zeymuie/ osiadam/ posiadam. G. ἀσχολέω, ἀπασχολέω, καταλαμβάνω, κατέχω, κατίσχω. *Occupor*, ich gehe vmb/ ich habe zu thun. *Polo.* báwie sie/ param sie/ trudno mi. G. καταλαμβάνομαι, ἀσχολοῦμαι, ἀσχολέω, περισπῶμαι. *Occupatio*, einnehmung. *Polon.* posiedzenie. *Item*, gescheffligkeit. P. trudność. G. ἀσχολία, ἀπασχόλησις, προκατάληψις, πρόληψις. *Occupatus*, behafft mit geschefften. *Pol.* zátrudniony. G. ἄσχολος.

* *Comp:* *Præoccupo*, ich komme für. P. vprzedzam. G. προκαταλαμβάνω, προλαμβάνω, προφθάνω, προκατέχω.

Oceanus, das grosse Meer/ das

Occi-

das vmb die gantze Welt gehet. Pol. wielkie Morze / co okolo wßytck swiát bieży.

Ocium, Ruhe / feyerung / müssiggang. Pol. pokoy / świecenie / proznowánie. G. ἀπονία, ἀπραγμοσύνη, ἀργία, ῥαστώνη, σχολὴ, ἄνεσις. *Ociosus*, müssig / ruhig. Polō. proznuiacy / spokoyny. *Item*, eitel / vnnütz. *P.* nieczemny / niepotrzebny. G. ἄεργος, ἄπρακτος, ἀπράγμον, ἀεργὴς, ἀργὸς, σχολαστικὸς, σχολαῖος, σχολαστὴς. *Ocior, aris*, ich gehe müssig / feyere. Pol. proznuie. G. ἀεργέω, ἀργέω, ἀρχεύομαι, σχολάζω, σχολὴν ἄγω, ἔχω.

Ocrea, ein stiffel. P. skorznie / boty. G. κνημὶς, περικνημίς. *Ocreatus*, gestiffelt. Pol. w skorznie vbrány. G. κνημιδοφόρος.

Octo, acht. *P.* Osm. G. ὀκτὼ. *Octonarius*, was acht in sich hat. Pol. osmioráki. G. ὀγδοαδικὸς. *Octoni*, je acht vnd acht. *Pol.* po osmi. *Octies*, acht mal. P. osm kroć. G. ὀκτάκις. *Octauus*, der achte. Polō. Osmy G. ὄγδοος. *Octoginta*, achtzig. P. osmdziesiat. G. ὀγδοήκοντα. *Octuagesimus*, der achtzigste. *P.* osmdziesiaty. G. ὀγδοηκοστὸς. *Octingenti*, acht hundert. P. osm set. *Octuplus*, achtfeltig. P. osm krotny. G. ὀκταπλάσιος. *October*, der Weinmonat. P. Pázdziernik. G. ὄγδοος μὴν, ὀκτώβριος, πυανεψιὼν.

Oculus, ein Auge. *Pol.* Oko. *Item*, ein knopff am Baum. *P.* paczek. G. ὄμμα, ὄμμα, ὀφθαλμὸς, ὄψις, ὤψ. *Ocellus*, ein euglein. P. oczko. G. ὀμμάτιον, ὀφθαλμίδιον. *Oculatus*, augenscheinlich. P. oczywisty.

* *Comp:* Exoculó, ich steche die augen auß. P. wykalam / wylupuie oczy / oslepiam. G. ἐξομματόω. *Inoculo*, ich impffe / pflantze. P. wßczepiam / wsádzam. G. ἐνοφθαλμίζω, ἐγκεντρίζω, ἐνομματόω. *Vnoculus*, *Monoculus*, Eineugig. Pol. Jednooki. *Gracè.* μονόφθαλμος, ἑτερόφθαλμος.

Ocyor. Ocyßimus, schnell. P. pretki / skory. G. ὠκύτερος, ὠκίων, ταχίων, ταχύτερος. ὤκιστος. τάχιστος. *Ocyus*, flucks / geschwind. P. pretko / skoro / skokiem / co wskok.

Odi, ich hasse. P. nienawidze/mierzi mie. G. ἀποστύγω, ἀποστυγέω, ἐχθαίρω, ἐχθραίνω, ἔχθω. Odium haß. P. nienawiść. G. ἀπέχθεια, ἔχθημα. μῖσος, ἔχθρα μίσημα, στύγημα. Odiosus, verhasset. nienawistny/mierzony. G. ἀπεχθής, ἀποθύμιος, φιλεχθρος, μισητός. * Comp: Exosus, G. ἀπηχθημένος, μισήσας, ὑπερστυγήσας. Perosus, gehessig/feindselig. nieprzyiazliwy nieżyczliwy. ὑπερστυγέων, ὑπερμισῶν.

Odor, oris geruch. wonia/wonność/zapach. G. ἀποφορά, ὀδμὴ, ὀσμὴ, ὀσφρασία, odorus, wolriechend. P. woniaiacy/wonny. G. εὐοσμέων, εὔοδμος, εὔοσμος, θυώδης odoratus us, das riechen. wonienie/powonienie. G. εὐώδης, πολύοδμος odoro, as, ich rieche/schmecke/spüre. Pol: woniam/wacham/sliedze/za osliada ide. G. ὀσμάομαι.

O E.

Oeconomia, haußhaltũg. P. gospodárstwo G. οἰκονομία. oeconomus, ein haußhalter/verwalter. P. gospodarz/vrzednik/sprawcá/ßafarz. G. οἰκονόμος, ὁ τῆς οἰκίας ἐπιμελούμενος, ἢ ἐπιμελητὴς, ἢ ἐπίτροπος.

Oenopola, ein weinschenck. P. co wino ßynkuie ænopolium, ein Weinkeller, P. winna piwnicá.

Oestrum, ein Bremse. Polon. Bak. G. οἶστρος, οἰστρη.

O F.

Offa, æ, ein stück/oder suppe. P. ßtuka/albo polewka. G. μάζα, φύραμα, ἄλφιτον πεφυραμένον.

Offendo, is, ich finde/treffe an. P. nayduie/potrafuie sie/potykam sie s nim. Itē, ich verletze/beleidige/stoß an. P. obrażam/vderzam sie/vstyrkam sie/potknę sie. G. ἀνιάω, ἐπιτυγχάνω, ἐντυγχάνω, καταλαμβάνω, κιχάνω, περιπίπτω, προσπίπτω, προσκόπτω, πταίω, σκανδαλίζω, σφάλλομαι, βλάπτω. offensa, πρόσκρουσις, πρόσπταισμα, ἁμάρτημα, σφάλμα, παράπτωμα offensio, offendiculum, ein anstoß/ergernis. P. vderzenie/vstyrknienie/obrázanie/zgorßenie. G. βλάβη, σκάνδαλον, παράπτωμα, πρόσκομμα, προσκοπὴ, σκῶλον. offensiuncula, ein kleine erzürnung. P. mále wykroczenie przeciw komu. G. μικρὸν καὶ εὐτελὲς πταῖσμα. Officina, δημιουργεῖον, ἐργαστήριον. officiū, καθῆκον, προσῆκον, ἔργον, λειτουργία, θεραπεία vide facio.

Offucia, vel offucia, arū, betriegerey. P. zdrada/przyprawa. G. φενάκη, φενακία, φενακισμός.

O L.

Olea, ein oelbaum. P. oliwne

drzewo. *oliua*, ein oelnuß. P. oliwka. G. ἀθηναίς, ἐλαία. *oleum*, oel. P. oliwa/oley. G. ἔλαιον. *olearius*, ein oelmacher. P. oliwnik/oleynik. *oletum.oliuetũ*, ein oelgartẽ. P. oliwny sad. G. ἐλαιών, ἐλαιόφυτον. *oleaster*, ein wilder oelbaum. lesna/plonna oliwa. G. ἀθηνικία, ἀγριέλαια, ἀγριέλαιος, ἀγρία, ἐλαία.

Oleo, es, ich riche/ oder stincke. P. woniã/pachne/albo smierdze/cuchne. G. ὄζω, ὄχδω. ἀπόζω, ἐπόζω, ὄζομαι. *olidus*, richend/ stinckend. P. pachnacy/smierdzacy G. ἐπώδης, ὀδμήεις, ὀζώδης, προσώδης. *oletum*, menschẽ kot. P człowieczy gnoy. * *Comp: Aboleo*, ich vertilge. P. gladze/zagubiã/rozniwecz obracã. G. ἀφανίζω, ἀμαλλάπτω, ἀπαλλάπτω, διαχράφω. ἐξαλείφω. *Abolitio*, ein abschaffung. P zagubienie. G. ἀφανισμος. *adoleo* ich reuchere/brẽne/opffere. P. kadze/pale/zapalã/ofiaruie. G. θύω, θυμιάω, καίω, ἐπικαίω, ἐμπρήθω, καλλιερέω. *adolesco*, ich wachse. P roste. G. ἀλάλλω, ἡβάζω, κυρίζω, μειρακιοῦμαι, αὐξάνομαι. *adolescẽs*, ein jüngling. P. mlodzieniec. G. ἀκμαῖος, ἔφηβος, μεῖραξ, νεανίας, ἡβήτης. *adolescẽtula*, ein junges megdlein. P. dziewczka.

adultus, erwachsen. podrosły. G. τροφὸς ἀνδρωθείς. *exoleo, exolesco*, ich veralte/vergehe. stárzeie sie. G. ἐξίσαμαι, ἀμαυρόομαι, ἐξίτηλος γίνομαι. *inoleo. inolesco*, ich wachse ein/ neme vberhãd. wyrastã/zamagã sie. G. ἀδζύνομαι, ἐπιφύομαι, ἐπαύξομαι. *oboleo*, ich riche vbel. P. smierdze/cuchne. G. ἀπόζω, δυσώδης εἰμι. *obsoleo, obsolesco*, ich veralte/vergehe. P stárzeie/niszczeie. G. ἀπαρχαιόομαι, παρακμάζω, παλαιόομαι. *obsoletus*, veraltet. P. zástárzáły. G. ἀρχαῖος, ἀπηρχαιωμένος, ἀποπεπαλαιωμένος. *redoleo*, ich gebe ein geruch. P. dawã wonia/pachne. G. ἀπόζω. προσόζω, πόρρωθεν. *suboleo*, ich empfinde ein geruch. zálatã niciaka wonia. *ice*, ich mercke/verstehe. P. bacze/porozumiewã. G. σμικρόν τι ὄζω, προαισθάνομαι. *olfacio*, ich riche. P. wacham. *Metaph:* ich vermercke P. bacze/rozumiẽ. G. ὀσφραίνομαι, ὀσφράομαι. *olfactus, us*, der geruch. P. powinienie. G. ὀσμή. ὄσφρησις.

Olfactorium, ein kreutgen. P. wachadlo.

Olim, vorlangst/ etwan/ einmal. P. dawno/przed tym/niekiedy. G. ἐν χρόνῳ πάλαι, πόρρωθεν, παλαχῆθεν, ἐκ παλαιοῦ.

Olla,

Olla, *æ*, ein Hafe / topff. Polō: gárniec / gárnek. G. ἀμίοιξ, χύτρα, χύτρ☉, κύτρα, κοφία, χυτρόπυς.

Olor, *oris*, ein Schwan. Pol. Łábec. G. κύκν☉. *Olorinus*, schwanen. P. Łábeci. G. κυκνει☉.

Olus, *eris*, kol / kraut. Polon: Jármuß. G. λάχανον. *Olitor*, ein Gertner. Polō. Ogrodnik. *Olitorius*, das zu kreutern gehöret. P. zielny / Ogrodny / Ogrodniczy.

O M.

Omen, *inis*, ein zeichen / anzeigung / vorbedeutung. P. znák / przeznáczenie. G. ξύμβολ☉, σύμβολ☉, οἰωνὸς, οἰώνισμα, Φήμη. *Ominosus*, etwas bedeutende / böß. P. znáczacy cokolwiek / niefortunny / nieszczesliwy. G. κακόφημ☉, δύσφημ☉, ἀπαίσι☉. *Ominor*, *aris*, ich vermute mich etwas / es ohnet mir. Pol. spodziewam sie / boie sie. G. οἰωνίζομαι, κληδονίζομαι.

* Comp: *Abominor*, ich habe ein abschew / grewel. P. brzydze sie / zeznám sie. G. ἀφοσιόομαι, βδελύττομαι, μυσάττομαι, προσοχθίζω. *Abominatio*, ein grewel / abschew. Pol. brzydkośc / obrzydliwośc / mierzonośc. G. βδέλυγμα, βδελυρία, μίασμα, μύσ☉, ἄγ☉. *Abominabilis*, *Abominandus*, grewlich / abschewlich. P. okrutny / hániebny. G. βδελυκτὸς, βδελυρὸς, μυσαρὸς, μυσαχθὴς.

Omentum, das netz das die eingeweid bedeckt. P. błonká / ktora wnetrznosci nákrywa. G. ἐπίπλοον, ἐπίπλους.

Omnis, *e*, alles / jegliches / gantz. P. wszelki / káżdy / wszytek. G. πᾶς, ἅπας, σύμπας, ὅλ☉. *Omninò*, gentzlich P. owszeki. G. ἅπαξ, καθάπαξ, ἁπλῶς, ἀπαξαπλῶς.

* Comp: *Omnigenus*, *Omnifarius*, *Omnimodus*, allerley / mancherley. P. wszeláki / rozmáity. G. παντοῖος, παντοδαπός. *Omnipotens*, Allmechtig. Polon. wszechmocny / wszechmogacy. G. παγκρατὴς, παντοκράτωρ, παντοδύναμ☉. *Omnipotentia*, allmechtigkeit. P. wszechmocnośc. G. ἡ παντοδυναμία, τὸ παντοδύναμον, παγκρατεία.

Onager,

O N.

Onager, ein Waldesel. Polō. leśny albo dziki osiel. G. ὄναγρος.

Onocrotalus, ein Rohrtrumel. P. Bąk.

Onus, eris, ein bürd / last / beschwerd. Pol. burda / brzemie / ciężkość / ciężar. G. ἄρσις, ἄχθος, βάρος, βρῖθος, φορτίον, φόρτος, μόχθος. *Onerosus*, beschwerlich. P. ciężki. G. ἐμβριθής, δύσλοφος, ἐπαχθής, φορτικός, δύσογκος. *Onerarius*, das zu bürden oder lasten gehöret. Polō. nałożony / násládowány. G. φορτηγός, φορτικός. *Onustus*, beladen. Polō. obciążony / nákłádziony. G. πεφορτισμένος, πολύφορτος, φορτωθείς. *Onero, as*, ich lade / beschwere. P. obciążam / nákłádam / násláduie. G. βαρύνω, βαρέω, βρίθω, φορτίζω, ἐπισκευάζω, ἐπιφορτίζω.

• *Comp: Exonero*, ich lade ab / entledige. *Polon.* składam / wyświebodzam. *Item*, ich ergiesse mich / fliesse ein. *Polonicè.* wpadam. G. ἀποφορτίζω, τὸ φορτίον ἀποβάλλω, ἀποσκευάζομαι τὸ ἄχθος.

O P.

Opacus, schattig / finster. Pol. ciemny. G. ἀηλος, ἀνήλιος, κατάσκιος, παλίνσκιος. *Opaco, as*, ich oberschatte. P. zácimiam / zástániam. G. σκιάζω, ἐπισκιάζω, συσκιάζω, καλασκιάζω.

Operio, G. καλύπτω, ἐπικαλύπτω, περικαλύπτω, στεγάζω, στέγω. vide *Pario*.

Operior, iris, ich harre / warte. P. czekam / oczekawam.

Operor, aris, ich arbeite. Pol. robię / prácuię. G. ἐργάζομαι, ἐνεργάζομαι, ἐνεργέω, ἱερουργέω, θύω. *Operator, Operarius*, ein Arbeiter. P. Robotnik. G. ἀρχώστης, ἐργάτης, ἐργολάβος, ἐργαστής. *Opera*, mühe / arbeit / fleiß. Polō. prácá / robotá / pilność / stáránie. G. ἐργασία, ἔργον, ὑπηρεσία, σπουδή. *Operæ precium*, der mühe wert. P. rzecz vżyteczna / potrzebna. *Opus, eris* ein werckstück / Buch. P. spráwá / vczynek / robotá / Kśięgi. G. ἔργμα, ἔργον, κατέργον. *Opus, aduer:* vonnöten. *Polon.* potrzebá G. χρή, δεῖ, καλαδεῖ, χρεών. *Opusculum*, ein Büchlein. *Pol.* Kśiązeczká.

żecżka. G. ποιημάτιον, σμικρον, ἔργον. *Operosus*, mühselig / arbeitsam. P. prácowity / pilny / robotny. G. ενεργητικός, ἐνεργὴς, ἐργατικός, φιλεργ☉, επίπον☉.

Opes, um, Reichthumb / güter. P. Bogáctwo / dobrá. G. πλȣ̃τ☉, δύναμις, χρήματα. *Opulentus*, reich. P. bogáty / máietny. G. χρηματικός, πλȣ́τι☉, πολυχρήματ☉. *Opulentia*, reichthumb Pol. bogáctwo. G. ευπορια, ευχρηματία.

Opifex, ein Handwercker. P. Rzemieśnik. G. δημιȣργὸς, εργατης, τεχνιτης. *Opificium*, ein Handwerck. P. Rzemiosło. G. δημιȣ́ργημα, χειρȣργημα.

Opilio, onis, ein Schäffer. P. Owczarz. G. ἀμνοκόπ☉, μηλοτρόφ☉.

Opimus, a, um, fett. Polon. tłusty / otyły. *Metaph:* reich / Polon. Bogáty / okfity. *Item*, fruchtbar. Polon: vrodzáyny. G. πίων, πιμελὴς, πιμελωδης, καταπίμελ☉, λιπαρός, ευτραφὴς.

Opinor, aris, ich meine / wehne. Pol. mniemam. G. δοκεῖ, μοιδοκέω, μοιδοκίω, δοξάζω, οἴομαι, ὑπολαμβάνω. *Opinio*, ein wahn / meinung. Pol. mniemánie. G. γνώμη, δόκισις, επίνοια, οἴημα, δόξα, ὑπόληψις.

* *Comp: Inopinabilis, Inopinatus*, seltzam / vnuermeinet / vnuerhoffet. P. Rzadki / nienádziany / niespodziewany. G. ἀδόκητ☉, ἄσκοπ☉, ἀπρόσφατ☉, ἀπροσδοκήτ☉, ἄελπτ☉, ἀπρόοπτος.

Opiparus, köstlich / herrlich. P. hoyny / kosztowny / okfity. G. δαψιλὴς, πολυτελὴς, μεγαλοπρεπὴς, φιλότιμ☉.

Opitulor, G. ἀλεξέω, ἀρήγω, επαρήγω, παρίσαμαι, βοηθέω, επικȣρέω. *vide Ops.*

Oportet, es muß / es ist not. Pol. musi / potrzebá iest / ma być. G. δεῖ, ἔδει, χρὴ, ἐχρῆν, χρῆν.

Oppidum, eine Stadt. Polon. Miásto. G. πόλισμα, πόλις μικρὰ, πολίσθριον, ἄσυ. *Oppidulum*, ein Städtlein. P. Miásteczko. G. πολισμάτιον, πολίχνιον. *Oppidanus*, der in der Stadt wohnet. P. co w mieście mieszka / mieszczánin. G. ἀσυκὸς, πολιτικὸς. *Oppidò*, fast / hefftig. P. bárzo. G. επιεικως, πανυ, λίαν, παντελῶς.

Oppilo,

Oppilo, as, ich verstopffe. P. zátykam/ zámulam/ zaśpuntuie. G. ἐμπιλόω, ἐμφράττω.

Opportunus, füglich/bequem/ gelegen. P. wczesny/ tráfny. słuszny/ potemny. G. ἐγκαιρος, ἐπικαίριος, εὔκαιρος, ἐπιτήδειος. *Opportunitas*, gelegenheit. Pol. potemność/ wczas/ pogoda. G. εὐκαιρία, καίριον, καιρός.

* *Comp: Importunus*, vnbequem/ vngestüm. *Pol.* niewczesny/nierázny/ mierzony/ niespokoyny. G. ἄκαιρος, ἄτοπος, φορτικός, ἀδιαίτητος. *Importunitas* vngelegenheit/ vngestümigkeit. P. niewczas/ niepokoy. G. ἀκαιρία, ἀτοπία, ἐνόχλησις, τὸ φορτικόν.

Ops, opis, hülff. *P.* pomoc. *Opitulor, aris*, ich helffe. Polō. pomagam/ rátuie. G. ἀλεξέω, ἀρήγω, ἐπαρήγω, βοηθέω, ἐπικουρέω.

* *Comp: Inops*, arm. P, vbogi/ niedostáteczny. G. ἄπορος, ἄκληρος, ἀκτήμων, ἄνολβος, πτωχὸς, πενιχρός. *Inopia*, armut. *P.* vbostwo/ niedostátek. *Græcè.* ἀκτημοσύνη, ἀμηχανία, ἀπορία, ἔνδεια. πτωχεία.

Optimus, vide Bonus.

Opto, as, ich wünsche/ begere/ erwehle. *P.* winszuie/sprzyiam/ żadam/ wole. G. εὔχομαι, ποθέω, ἐπιθυμέω, αἱροῦμαι. *Optio*, ein wunsch/ wahl. *Polō.* żadánie/ wybor/ obranie. G. αἵρεσις, ἐκλογή, εὐχή. *Optabilis*, G. εὐχῆς, ἄξιος, εὐκταῖος, ἐπευκτός, ἐπιθυμητός. *Optatus*, gewünschet. P. pożadány/ żadny/pożadliwy. G. πεποθημένος.

* *Comp: Adopto*, ich neme an Kindes stat an. *Pol.* bierze/ przyimuie zá Syná/ przysposobiam. G. ἐγκρίνω, εἰσποιέω, ποιέω, προσλαμβάνω, υἱοθετέω, υἱόω, υἱοποιέω. *Adoptio*, kindschafft. P. przysposobienie. G. θέσις, εἰσποίησις, υἱοθεσία. *Coopto, as*, ich erwehle/ nehme an. *Pol.* obieram/ biore/ pzyimuie. G. ἐγκρίνω, προσαιρέομαι, συγκαταλέγω. *Exopto*, ich wünsche von hertzen. *Pol.* serdecznie żadam/ sprzam. *G.* ἐπεύχομαι, ἐπιποθέω, ἐπιθυμέω.

Opulus, Schießbeerbaum. P. Smrodziná.

Opus, *vide Operor*.

O R.

Ora, *æ*, ein rand/Landschafft. P: Brzeg/kray/kráyiná. G. ἐσχατιὰ, πέρας, ὅρ☉, τὸ ἔσχατον, χῶρα.

Oraculum, weissagung/antwort der Götter. *Polon* Proroctwo/práktyká/oznaymienie Boskie/słowo Boże. G. λόγιον, μαντεῖον, μάντευμα, θεοπρόπιον.

Orbis, ein kreis/die Welt/ein Teller. P. okrag/Swiat/Talerz. G. κύκλ☉, ἅλως, περιφέρεια, τρύχος. *Orbiculatus*, rund. P. okragły. G. κυκλοτερὴς, ὁλόκυκλ☉, κυκλικὸς, κύκλι☉, κυκλόεις.

Orbita, *æ*, ein wagenleis/fahrleis. P. koley/koleia. G. ἁρματοτροχία, τροχία.

Comp: *Exorbito*, *as*, ich fahre auß dem geleiß/ich fehle. P. wystepuie z koleiey/wychodze z drogi/z kresu/grzesze/bładze. G. ἀμφαξονέω.

Orbo, *as*, ich beraube. *Polō*. pozbawiam/osirocam. G. ἀφαιρέω, ἀποστερέω, ἀπορφανίζω, ὀρφανίζω. *Orbus*, *a*, *um*, weißlos/beraubet. *P*. osierociały/pozbawiony/opuszczony. G. στερημένος, ἀποβαλὼν, ἔρημ☉, ὀρφανός. *Orbitas*, verlust der seinen. *Pol*. sieroctwo/opusciałosc. G. ἐρημία, ἀπαιδία, ἀτεκνία.

Orca, *æ*, ein Zuber/Kübel. P. Ceber/Koryto. *Item*, das gebiß am zaum. P. krygi.

Orcus, *i*, die Helle. *Pol*: Piekło. G. ᾅδης, ἔρεβ☉, πλούτων.

Ordior, *iris*, *G*. ὑφαίνω, ἄρχομαι, κατάρχομαι. & *Comp*: *Exordior*, ich hebe an. *Pol*. poczynám. G. προοιμιάζω, φροιμιάζω, ἐξάρχομαι, ἀρχὴν ποιοῦμαι. *Orsus*, *us*, *Exordium*, *Exorsus*, *us*, ein anfang. P. poczatek. G. ἀρχὴ, καταρχὴ, ὑπαρχὴ, προοίμιον, προκάταρξις.

Ordo, *inis*, ein Ordnung/Stand. P. Rzad/stan. G. εὐταξία, διάκοσμ☉, κόσμ☉, στοῖχ☉, τάγμα, τάξις. *Ordinarius*, ordentlich. P. rzadny/porzadny. G. τακτὸς, τακτικὸς, τεταγμέν☉, ταγματικός. *Ordinè*, nach der

der rey/ordentlich. P. porzadkiem/porzadnie. G. ἐν τάξει, κατὰ τάξιν, τακτικῶς, τεταγμένως, ἐμμεθόδως. *Ordino*, ich ordene. P. sporzadzam/ vßykuie/ rzedem postawiam. G. τάττω, διατάττω, διακοσμέω, συντάττω, ἐγκοσμέω, εὐτρεπίζω. *Ordinatio*, ein verordenung. P. sporzadzenie. G. διακόσμησις, διάταξις, κατακόσμησις, εὐτρεπισμός.

* *Comp:* Extraordinarius, außerhalb der ordnung. P. bezrzedny. G. ἔκτακτος, ἐξαίσιος, ἐπίλεκτος. *Inordinatus*, vnordentlich. P. nieporzadny. G. ἀδιάτακτος, ἀσύντακτος.

Organum, i, ein jeglich werckzeug. P. wßelkie naczynie. G. ὄργανον.

Orichalcum, Meßing. Polon. Mosiadz. G. ὀρείχαλκον. *Orichalceus*, was von Meßing ist. P. Mosiadzowy.

Origanum, Wolgemut. *Pol.* Lebiotka.

Origo inis, ein vrsprung. P. poczatek. G. γένεσις, γενετή, ἀνατολή.

Orior, eris, & iris, ich entstehe/ entspringe. *Pol.* powstaie/ poczynam sie/ wschodze/ pochodze. G. ἀνακύπτω, ἀνατέλλω, ἀνίσχω, ἀναφαίνω, φύομαι, ἐξανατέλλω. *Ortus, us*, ein vrsprung/ geburt/auffgang. P. poczatek/ powstanie/ rodzay/ pokolenie/ wschod. G. γένεσις, γενετή, ἀνατολή. *Oriens*, der Morgen/ Auffgang der Sonnen. Polon. wschod Słońca. G. ἠώς, ἀνατολή, ἐπιτολή. *Orientalis*, was gegen Morgen ligt. *Polon.* co ná wschod Słońca leży. G. ἀνατολικός, ἀντόλιος, ἑῷος, ἑῷος, ἠῷος. *Oriundus*, bürtig/ herkommende. Pol. pochodzacy/ narod/ przodek/ albo poczatek swoy maiacy. G. ὁ ἀναφέρων τὸ γένος, ἔκγονος, ἀπόγονος, ὁ ἐκγενόμενος.

* *Comp:* Aborior, *Inusit:* Abortus, us, ein Mißgeburt. Pol. pomiot/ porzucenie/ niedochodziec. G. ἀμβλωθρίδια, τὸ ἄμβλωμα, ἄμβλωσις, ἀποφθορά, ἔκτρωμα, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμός. *Abortior*, ich gebere ein Mißgeburt. P. pomietam/ porzucam/poroniam/ martwy plod rodze. G. ἀμβλισκάνω, ἀμβλίσκω, ἀμβλόω, ἐκτιτρώσκω. *Abortiuus*, frue gebo-

geboren. Pol. niedochodzony / niedonoßony. G. ἀγέεθλος, ἐκβόλιμος, ἀπόβολος, ἀποβόλιμος, ἐκτρωμάτιος. Adorior, ich vberfalle/greiffe an. P. opadam/rzuce sie/ przypadam na kogo. G. εισβάλλω, επιτίθεμαι, ἐφίσταμαι, ἐπέρχομαι, επιχειρέω, ἐφοδεύω, κατάρχω. Coorior, ich entstehe/entspringe. P. powstáie / wßczynam sie / poczynam sie. G. ἐμῶ ἡ ἅμα γίνομαι. Exorior, Aborior, Suborior, ich gehe auff/ entstehe. Pol. wschodze / powstáie / wßczynam sie. G. ἀνέχω, ἀναφαίνομαι, ἐκφύομαι, ἀνατέλλω, ἀνίσχω.

Orno, as, ich ziere / schmücke. Polō. chedoże/ stroie / pieKrze/ przybieram. Item, ich rüste zu. P. gotuie. G. ἀγάλλω, ἀσκέω, διακοσμέω, καλλωπίζω, ὡραιόω. Ornatus, us, ein zierde/schmuck. P. przychedożenie / przypráwienie/stroy. Ornamentum, ein zierde/ehr. Pol. ochedostwo/czesć/ sławá. G. ἀγλαΐα, ἀγλάϊσμα, κόσμησις, κόσμος, καλλώπισμα, κόσμημα, κοσμητήριον.

Comp: Adorno, ich bereite/mache fertig. P. nágotuie. G. διασκευάζω, ενσκευάζω, ἐπικοσμέω, καλοποιέω, Exorno, ich butze/schmücke. P. wystroie/ wystrychani/wysmukuie. G. ἐξασκέω, κατακοσμέω, Suborno, ich weise an / gebe anleitung. P. podußczam/ podßczuwam/ náprawuik. G. ὑποκοσμέω, παρασκευάζω, προβιβάζω, ὑποπέμπω.

Ornus, i, ein Hagenbuch. Pol. Grab. G. βουμελία, ὀρεινὴ μελία.

Oro, ich bitte/begere. P: proße/modle sie/ żadam. G. ἀντιβολέω, δέομαι, εὔχομαι, προσεύχομαι, ῥητορεύω. Orator, ein Redner/fürsprach. P. mowcá/ wymowcá/ sprawcá. G. ὁ λέγων, δικολόγος, δημηγόρος, λογογράφος, ῥήτωρ, λογοκόπος. Oratio, ein oration / oder gebet. P. orácia/rzecz/ álbo modlitwá/prozbá. G. δέημα, δέησις, καὶ προσευχή, εὐχή, λέξις, διάλεξις, λόγος, μῦθος.

Comp: Adoro, ich bete an. P. wzywam/modle sie pánu Bogu. G. προσκυνέω, προσεύχομαι, σεβάζω, σέβομαι. Exoro, ich erbitte. P. vprasßam. G. δυσωπέω, καταδέομαι, παραιτέω. Exorabilis, erbittlich. P. vproßony/iatwy ku vproßeniu. G. εὐάγωγος, εὐπαράκλητος, εὐπαράγωγος, εὐπειθής, εὔπειστος. Inexorabilis, vnerbitlich. P. nie-

P. nieuproßony/ nieużyty. G. ἀδιάφθορος, ἀδυσώπητος, ἀκήλυτος, ἀκολάκευτος, ἀπαραίτητος. *Peroro*, ich beschliesse. *P.* kończe/ zamykam rzecz. *G.* ἀνακεφαλαιόω, ἐπιλέγω, τὸν λόγον ἐπιτελῶ. *Peroratio*, ein beschluß der rede. *P.* skończenie/ zamknienie. *G.* ἀνακεφαλαίωσις, ἐπίλογος.

Orphanus, ein Weise. P. sierota. *G.* ὀρφανός, ὀρφανικός. *Orphanotrophium*, ein Weysenhauß/ Kinderhauß. P. sierotny dom/ ßpital. G. ὀρφανοτροφεῖον.

Oryza, Reiß *Polon.* Ryß. *Oryza Minor, seu palustris*, Schwaden. P. Manná.

O S.

Os, oris, das Maul/ der Mund. *Pol.* Gebá/ Vstá. G. μάσταξ, ῥέμφος, στόμιον, πρόσωπον. *Osculum*, ein kuß. P. pocáłowánie. G. στόμιον, φίλημα, φίλησις, καταφίλησις. *Osculor, aris*, G. καταφιλέω, κύω, κυνέω, φιλέω. *Exosculor*, ich küsse. P. cáluie/ pocáłowam. G. καταφιλέω. *Oscedo, inis*, stetig gehnen. P. vstáwiczne ziewánie. G. χάλμη, τὸ χασμῶδες. *Oscito, as*, ich gehne/ hotane. *P.* poziewam. *Metaph:* ich bin nachlessig. *P.* niedbam. G. ἀναχαίνω, ἀναχάσκω, χασμάομαι. *Oscitans*, nachlessig. *P.* gnusny/ leniwy/ niedbały. G. χασμώμενος. ὀκνηρός. *Oscines*, singende vogel. P. ptacy ktorzy śpiewáia. *Orificium*, Mundloch. P. Dziurá.

Os, ossis, ein bein. P. kość/ gnat/ ość. *G.* ὀστέον, ὀστοῦν, ὀστεῖον. *Osseus*, beinen. *Pol.* kościany. G. ὄστινος, ὀστώδης, ὀστινος.

* *Comp:* Exosso, *as*, ich nehme die bein auß/ ich reisse. P. wybieram kości/ ryssuie/ wypitwuie. *Gracè.* ἐξοστείζω, ὀστᾶ, ἐξαιρῶ.

O si, Aduerb: wolt Gott, P. O by/ Boże day. G. εἴθε, ὤφελον.

Ostendo, G. ἀναδείκνυμι, δείκνυμι, δεικνύω, ἐμφαίνω. *vide Tendo.*

Ostium, ein thür. P. drzwi. G. ἄνοιγμα, εἴσοδος, ἐμβολή, θύρετρον, θύρα. *Ostiarius*, ein thürhüter. Wrotny. *Ostiatim*, von hauß zu hauß. *Polon.* od Domu do Domu/ ode drzwi do drzwi.

Ostreum,

Ostreum, & *Ostrea*, Meerschnecken. P. żołwie Morskie. G. ὄστρεον, ὄστρεον, κόγχη, τῆθος.
Ostrum, i. der Meerschnecken schweiß oder blut / darauß man die Purpurfarbe macht. *Polon.* pot albo krew Morskich żołwiow / z ktorego szárlatna fárbe czynia. *Ostrinus*, Purpurfarbig. *P*, szárlátney fárby.

O V.

Ouis, *is*, ein Schaff. *P*. Owcá. *G*. θρέμμα, κάρνος, μῆλον, ὄϊς, πρόβατον, προβάτημα. *Ouicula*, ein Schefflein. *Pol.* Owieczká. G. προβάτιον. *Ouinus*, *Ouillus*, Schäfen. *P.* Owczy. G. μήλειος, προβατικός, προβάτειος. *Ouile*, ein Schaffstall. P. Owczárnia. G. κλίσιον, κλισία, ποίμνιον.

Ouo, *as*, ich frewe mich / jauchtze. P. wesele sie / ráduie sie / wykrzykam. G. εὐάζω.

Ouum, *i*, ein Ey. P. Jáie. G. ὠόν. *Oua piscium*, Fischrogen. P. Ikrá.

INCI-

INCIPIENTIA á P.

P A.

P*Abulum*, Viehfutter. *Polō.* bydleca pástwá / karmia. G. βορά, νομή, φορβή, χιλός, χόρτος, χόρτασμα, τροφή. *Pabulor*, *aris*, ich samle futter / ich weide. P. pástwe zgromadzam / pásę. G. νέμομαι, προνομήν, ποιοῦμαι, φρύγανα συλλέγω.

Paciscor, *eris*, ich werde eins / komme oder eins / vertrage mich. *P*. Jednam sie / vmowe czynie / postánowiam / ruguie. G. συντίθεμαι, ὁμολογέω, σπένδομαι, συμβάλλω, συμφωνέω, συναλλάττω, συμβολατεύω. *Pactum*, ein vertrag / abrede. P. vmowá / postanowienie / przyrzeczenie / rugowánie. G. ἁρμονία, ὁμολογία, σύμφωνον, σύνθημα, συνθεσία, συνθήκη.

Paco, G. εἰρηνοποιέω. vide Pax.

Pedor, *oris*, ein gestanck / vnflat. P. Smrod / plugástwo.

Paeonia, Beonien kraut. Pol. piwonija.

Paetus,

Pætus, ein vberſichtiger/ der liebeugelt. P. Brlok / rożnem pátrzacy/ ktory iedne oko ma mnieyſʒe niż drugie.

Pagina, *æ*, ein blat/ ein ſeiten des blats. P. kártá / ſtroná ná kárcie. G. σελίς.

Pagus, *i*, ein Dorff. P. wieś. G. κώμα, κωμόπολις. *Paganus*, ein Baur. P. Kmieć/ wieśniak śiodlak. G. παγανὸς, κωμήτης, ἰδιώτης. *Paganalia*, *orum*, Dorff Kirchmeß. P. odpuſt ná wśi. G. αἱ κατὰ κώμας ἑορτάσιμοι ἡμέραι.

Pala, ein ſchauffel. P. łopátá / ſʒuflá. G. παλιθρον.

Palæſtra, ein Fechtſchul/ rennplatz. P. ſʒermowánie / mieyſce kedy ſʒermuią / gonią / zá páſy chodzą. G. ἀγωνιστήριον, παλαίστρα. *Palæſtrites*, ein Fechter. P. ſʒermierz. *Palæſtricus*, was zum fechten gehöret. P. zapáśniczy.

Palàm, offentlich. P. Jáwnie/ oczywiście. G. ἀμφαδὰ, φανερῶς, ἀτεχνῶς, δήλως, λύπλως, ὀηλῶς, προφανῶς.

Palanga, ein wal / welle / walze. P. walek.

Palatium, ein Pallaſt. Polon. pálac. G. ἀνάκτορον, βασίλειον, γομπεῖον, οἰκία βασιλέως.

Palatinus, ein Pfaltzgraff. P. Woiewodá.

Palatum, *i*, der gaumen. *Pol.* podniebienie. G. οὐρανίσκος, οὐρανὸς, ὑπερώη, ὑπερῷα, ὑπερῷον.

Palea, *æ*, ſprew. P. plewá. G. ἄχυρον, ἄχνη, κάρφος, κυρήβιον. *Palearium*, ein ſprewboden. P. plewnia. G. ἀχυρμιὰ, ἀχυρὼν, ἀχυροδόκη. *Palearia*, *Plural:* die haut welche den Ochſen vnten am halſe henget. P. ſkorá odwieśiſta / ktora wołom pod ſʒyią wiſa.

Pallium, ein Mantel. *Polon.* płaſʒcz. G. θοιμάτιον, τρίβων, ἱμάτιον.

Pallor, *oris*, bleiche farbe. P. bladość. G. ὦχρος, ὠχρότης, ὠχρία, χλώρας, χρῶμα, ἄχροια. *Pallidus*, bleich. *Pol.* blády. G. ἄχροος, ἀχροέων, χλοερός. *Palleo*, *Palleſco*, ich bin/ werde bleich. *P.* Jeſtem blády / blednieie. G. χλωρίζω, χλωριάω, ὠχριάω, ὠχράω.

Palma, *æ*, die flache hand. P. G. dłoń. G. νίκη, τὰ νικητήρια, ἔπαθλον. *Item*, ein Dattelbaum. P. pálmowe/ Dáktilowe drzewo.

wo. G. φοῖνιξ. *Metaph:* der sieg. P. zwycięstwo. G. νιθαμη, παλάμη. *Palmarium*, belohnung des siegs. P. vpominek/ktory zwyciesca zwykli dawać. *Palmetum*, ein Dattelnwald. *Pol.* lás albo sad pálmowy. G. φοινικών.

Dies palmarum, der Palmensontag. P. Kwietna niedziela.

Palmes itis, ein weinreb/weinrancke. *Pol.* winny sożyk. G. ἄγκαλις κλῆμα, πλέρθος, κληματίς.

Palmus, i, ein maß vier finger/oder einer zweer hand breit. P. miárá ná cztery pálce/dłoń ná szerza. G. παλαιστὴ, δοχμὴ, δακτυλοδόχμη.

Palo, vide *Palus*.

Palpebræ, arum, die Augenbranen. P. powieki oczne. G. βλέφαρον.

Palpo, as, ich rüre/greiffe/taste. *P.* dotykam sie/macam. G. ἀμφαφάω, επιμαίομαι, ψηλαφάω, καταψάω, ψαύω, θωπεύω. *Palpatio, Palpum*, antastung. P. dotykánie/macánie. *Metaph:* schmeichelen/fuchsschwantz. P. pochlebstwo/vmiezgánie. G. θωπεία. ψηλάφησις. *Palpito, as*, ich klopffe/zittere. *P.* drze/drgam/ trzese sie. G. ἀποπαλλάζω, σπαίρω, σπαζίζω, πάλλομαι.

Paludamentum, ein Reitrock. *P.* Jezdecka sukniá. G. εφεστρίς, χλαμυς.

Palumbes, & Palumbus, ein Holtztaube/Ringeltaube. *Pol:* Grziwacz. *G.* φασσα, φάττα.

Palus, i, ein pfal/stock. *Pol.* pal/kol. G. χάραξ, σκόλοψ, σκῶλος. *Paxillus*, ein stöcklein. P. kolek. *Item*, ein Nagel oder Löhne. P. Gozdz/ álbo Lusnia. G. κίνδαλος, πασσαλίσκος, πάσσαλος. *Palo, as*, ich stecke pfel. P. pale wbijam. G. πατταλεύω, σκολοπίζω, χαρακίζω. *Palor, aris*, ich schweiffe/lauffe vmb. *Polon.* Tulam sie/ błakam sie. G. ἀλάομαι, πλανάομαι, προφέρομαι.

Palus, udis, ein pfütz. *Polon.* káluzá/bágno/lugowisko/błoto/trzesáwicá. G. ἕλος, λίμνη, τῖφος. *Palustris, e*, Mosicht/pfützig. *Pol.* lugowáty/błotny. G. ἑλεῖος, ἑλώδης, λιμναῖος, τελματιαῖος.

Pampinus, i, ein Weinblat. *Pol.* winny list. G. οἰναρίς. οἴναρον, κλῆμα. *Pampino, as*, ich breche

che oder schneide die weinbletter ab. Pol. odlámuie álbo obrzyɜnam Winne liscie. G. οἰναρίζω.

Pandiculor, aris, ich recke/strecke/dehne mich. Polon. ciagne sie/rozciagam sie.

Pando, is, & Comp: Expando, ich strecke von einander/ thue auff. P. rosciagam/ otwarzā. G. ἐξαπλόω, ἐκπετάννυμι, ἀναπτύσσω. Passus, a, um, außgebreitet. P. rozßerzony/ rospußczony/ rostárgány. G. γλυκανόμενος.

Pandus, offen/krum/gebogen. P. otworzysty/krzywy/zatłomiony.

Pandura, ein Fidel. Polonicè. Skrzypice.

Pango, is, ich steck/ schlage/ heffte ein. P. wtykam/wbijam/ wßczepiam.

* Comp: Compingo, ich füge zusamen. P. zbijam/zwiezuie. G. γομφόω, συμπηγνύω, συνίσταμαι, συνάπτω. Depango, ich stecke ein. Pol. wtykam/wbijam. G. καταπιγνύω, υμι. Impingo, ich stoß an. Polon: otracam sie/ vderzam sie. G. ἐντρίβομαι, ἐπάγω, ἐπιτίθημι, προσαράττω, προσβάλλω, προσκόπτω.

Panicus, ein gehe vnd liederliche furcht. Polō. pretkie wylełnienie/ przestrách.

Panicum, i, ein Fuchsschwantz/ oder welsche hirß. Pol. Ber. G. ἔλυμος, μελίνη.

Panis, is, Brodt. P. Chleb. ἄρτος, ναστός, πυρνὸς, σῖτος. Panarium, ein Brodtkorb. P. chlebowy koß. G. κάρδοπος, ἀρτοθήκη, κανοῦν ἀρτοφόρον.

Pannonia superior, vide Austria. Pannonia inferiòr, vide Vngaria.

Pannus, i, ein Tuch. P. Sukno. G. λῖτον, ἱμάτιον, πάνιον, ὕφασμα, ῥάκος. Panniculus, ein tüchlein. P. płatek/ płatußek. Panneus, was von tuch ist. Polō: Sukienny. Pannosus, zerrissen/ zerlumpt. Polon. pełny łat albo płatow/ odrápány/ ošárpány. G. κατάρραφος, ῥακώδης.

Panthera, æ, ein Pantherthier. P. Rys. vide Pardus.

Panus, i, ein Weberspul. P. Cewká.

Papauer, Mohn. Pol. Mák. G. μήκων, ἡ.

Papilio, onis, ein Molcken-dieb. P. Motyl. Item, ein gezelte. P. Namiot. G. φάλαινα, ψύχη.

Papilla, æ, eine wartze an den brüsten. P. Brodawka ná cycku. G. θηλὴ, τὸ ἀκρόταλον τ̃ μαςῶν, ῥάξ.

Papula, ein blatter. P. krostka. G. ἔκζεσμα, ἔκφρασμα, ἐξάνθημα.

Papyrus, i, Papier. P. pápir. G. πάπυρος, ὁ χάρτης, χαρτίον, χαρτίδιον.

Par, paris, gleich/ gerad / ein par. P. rowny / cetno / pará. Item, recht / billig. P. słuszny/ godny/spráwiedliwy. G. ἴσος, ἄρτιος. Pariter, zugleich. P. wespolek. G. ἰσάκις, ἰσαχῶς, ἐπίσης, ἐξ ἴσου, ἀπὸ τοῦ ἴσου.

* Comp: Impar, Dispar, ungleich / ungerat. nierowny / lichy. G. ἀνάρτιος, ἄνισος, ἀνόμοιος. διάφορος. Par, Impar, gerad oder ungerad. P. cetno czyli licho.

Parabola, æ, ein gleichnis. P.

podobieństwo / przypowieść. G. παραβολή.

Paracletus, ein Tröster. Pol. Pocieszyciel. G. παράκλητος.

Paradigma, ein Exempel/ beyspiel. Polon. przykład. G. παράδειγμα.

Paradisus, i, ein Lustgarten/ Paradeis. P. Ray G. παράδεισος.

Paralysis, der tropff od' schlag. P. zárażenie powietrzem. G. παράλυσις. Paralyticus, der vom schlag gerürt ist. Polon. powietrzem záráżony. G. παραλυτικός.

Paranymphus, i, ein Werber oder beystand des Breutigams. P. dziewosłab / żercá / swát. G. παράνυμφος.

Parapetasma, atis, ein fürhang. Pol. zasłoná / kortyná. G. παραπέτασμα.

Parapherna, & Paraphernalia, Heimsteur / was man der Braut nebenst der Morgengab gibt. Polō. wypráwá / to iest / wszytko / co posagowi bywa przydáne. G παράφερνα.

Parasceue, ein zubereitung. Pol. nágotowánie. Item, der

Grüne Donnerstag P. Wielki Czwartek. G. παρασκευή.

Parasitus, ein schmarutzer/tellerlecker. P. pasorzit/pochlebcá. G. παράσιτος.

Paratrimma, *Latinè Intertrigo*, der Arßwolff. P. stárcie/odparzeliná/ sádno/ osádnienie.

Parco, *is*, ich verschone/ spare. P. przepuszczam/folguie/ oszczadam sie/skapie. G. φείδομαι, ὑφίεμαι, συγγινώσκω, συγγνωμονέω. *Parcus*, *a*, *um*, karg/ genaw. P. skapy/ mierny/ oszczadny. G. φειδὸς, φείδων, φειδαλὸς, φειδόμενος, κνιπὸς, λιμφὸς. *Parcitas*, kargheit. *Polon.* skapość/ skepstwo/ oszczadánie. *Parsimonia*, rathsamkeit/ sparsamkeit. P. oszczadliwość. G. γλισχρότης, σμικρολογία, φειδὼ, φειδωλὴ, εὐτέλεια, φεισμονή.

Pardus, *i*, & *Pardalis*, ein Pantherthier. P. Ryś.

Pareo, *es*, ich erscheine *Polō.* vkázuie sie. *Item*, ich gehorche P. Jestem posłuszny. G. ἄρχομαι, διαπόζομαι, πείθομαι, πειταρχέω, ὑπακόω.

* *Comp: Appareo*, *Compareo*, ich erscheine. P. vkázuie sie. *G.* παραβαίνομαι, καταβαίνομαι, προσφαίνομαι, παρίσαμαι, φανίζω. *Apparitio*, ein erscheinung. *Polon.* vkazánie/ obiáwienie. G. παράστασις, δορυφορία, *Apparitor*, ein Stadtknecht. P. mieyski párobek. G. κλυτὴρ, δορυφόρος. *Dispareo*, ich verschwinde. P. znikam. *Transpareo*, ich durchscheine. *Pol.* Jestem przezroczysty. *G.* διαφαίνομαι.

Paries, eine wand. P. ściáná. G. καψὸς, τείχιον, τοῖχος.

Parricida, *vide Cædo*, G. πατροκλόνος, πατροφόνος, πατροτύπτης, μητροφόνος.

Pario, *is*, ich gebehre/ verschaffe/ verursache. *Pol.* rodze/ sprawuie/ nágotuie. *Item*, ich erwerbe/ gewinne. *Polō.* dostawam/ nábywam/ osiegam/ zyskam. *G.* ἀποκυέω, κύω, ἀποτίκτω, ἐκτίκτω, λοχεύω, λοχεύομαι. *Parturio*, ich wolte gern gebehrt. *Pol.* bierze sie ná porodzenie. *Metaph:* ich habe etwas im sinn/ ich gebe grosse ding vor. *Polon:* obmyslawam co/ bierze sie ná wielkie rzeczy. G. τοκάω, ὠδίνω. *Partus*, *us*, ein geburt od' lei-

Leibes frucht. *Pol.* porodzenie álbo dziecie. *G.* ἀπότεξις, κύησις, τοκέτος, τόκος, γώννησις, τέξις, κύημα. Parens. Vater oder Mutter Polō. Ociec / álbo Matká. G. γεννήτωρ, γονεύς, τοκεύς. *Parentes.* *plur:* Eltern. *Pol.* Rodzicy. *G.* οἱ γεννήσαντες, γεννησάμενοι, ἢ γεννάμενοι, οἱ τοκέες, οἱ φύσαντες. *Parentare*, der Eltern begrebnis begehen. *Pol.* pogreb ſpráwić rodzicom ſwym. G. ἐγχειμᾶσθαι, κτερίζειν, ἐναγίζειν, καθαγίζειν. *Parentatio*, begengnis. P. obchod G. ἐναγισμὸς, κτέρισμα, κτέρος, ταρχάνιον. *Parentalia*, Opffer oder malzeit auff der Eltern begrebnis. P. Stypá / kolácyia ná pogrzebie rodzicow / pogrzeb. G. καθαγισμὸς, περίδειπνον, κτερίσματα, ἐναγίσματα, τάρχεα.

* Comp: *Aperio*, G. ἀναμοχλεύω, ἀναπετάω, ἀναπτύσσω, φανερόω. *Experior, vide ſuo loco.* *Comperio*, ich erfahre / finde. P. dowiem ſie/doświadczam/dowieduie ſie / nayduie ſie. G. ἐξανευρίσκω, ἐξευρίσκω, καταλαμβάνω. *Operio*, ich bedecke. P. zákrywam. G. καλύπτω, κατακαλύπτω, σκεπάζω, ἀποσκεπάζω. *Operimentum*, ein deck / büre / vberzug. P. poßwá / poßewká. G. κάλυμμα, ἐπικάλυμμα, περίβλημα, περιβόλαιον. *Operculum*, ein deckel/ stürtz. P. wieko / wieczko / pokrywká / przykrywadlo. G. ἐπίθημα, ἐπίπτυγμα, πῶμα. *Cooperio*, ich decke zu. Pol. nákrywam / zákrywam. G. καταμπέχω, περικαλύπτω, περιστέλλω, σκεπάζω. *Reperio*, ich finde. P. nayduie. *G.* εὑρίσκω, ἀνευρίσκω.

Parix, ein meiſe. P. sikorá.

Parma, ein ſchilt. *P.* páwezá/ Tarczá. G. πάρμη.

Paro, as, ich rüſte/vberkomme/ vnterſtehe mich. P. gotuie/nábywam/bierze ſie. *G.* ἐντύνω, σκευάζω, ἑτοιμάζω, εὐτρεπίζω, τεύχω, πένομαι, προσαίνω.

* *Comp: Apparo*, ich rüſte zu. Pol. nágotuie/nárzadzam. G. διασκευάζω, ἐντεύω, ἐξαρτύω, παρασκευάζω, τάττω, συντάττω. *Apparatus, us*, ein rüſtung / zierde *P.* przypráwá / nágotowánie/ ſtroy / ochedożnosc. G. διάκοσμος, διασκευή, ἀποσκευή, ἔφοδος, παρασκευή. *Æquiparo*, ich vergleiche. P. przyrownywam. G. ἰσάζω,

G. ἰσάζω, παρισόω. *Comparo*, ich bereite / oder vergleiche. P. gotuie / przyrownywam. *Item*, ich keuffe / verschaffe. *Pol.* kupuie / dostáie. G. ἀντιτόω, παραβάλλω, συγκρίνω, συντάττω, συμβάλλω. *Comparatio*, eine vergleichung. *Polō*: przyrownánie. *G.* ἀναλογία, ἐξέτασις, παράθεσις, σύγκρισις, παραβολή. *Comparabilis*, vergleichig. P. przyrownány *G.* παραβλητὸς, συμβλητὸς, συγκριτικός. *Incomparabilis*, sonderlich / herrlich / selȥam. *Pol.* niepospolity / záacny / rzadki. G. ἀσύγκριτος, ἀσυμβλητος, ἀπαράβλητος. *Impero, vide supra. G.* ἄρχω, ἀρχεύω, ἡγέομαι. *Præparo*, ich bereite zuuor. P. gotuie naprzod / przyrzadzam. *G.* ευτρεπίζω, καλασκευάζω, παρασκευάζω, προκαθίστημι. *Propero, vide infrà, G.* ἐπείγω, θύνω, κατεπείγω, σπεύδω. *Reparo*, ich ernewere / mache wieder. *Pol.* odnawiam / náprawiam. G. ἀνασκευάζω, ἐπισκευάζω. *Reparatio*, eine newerung / besserung. *Pol.* odnowienie / náprawá. G. ἐπισκευὴ, ἀνάληψις. *Reparabilis*, was kan wieder gemacht werden. *Pol.* náprawny / co łatwie może byc náprawiono. *Irreparabilis*, vnwiedermachlich. *Polon*: nienaprawny. G. ἀνεπισκεύαστος. *Separo*, ich sondere ab / trenne. P. oddzielam / odlaczam. *G.* Αποκρίνω, ἀποχωρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω, διακρίνω, διαχωρίζω, νοσφίζω. *Separatio*, eine trennung. P. odlaczenie. G. ἀφορισμὸς, διάζευξις, χωρισμὸς, χώρισις, διαχώρισις. *Separabilis*, was kan abgesondert werden. P. oddzielony / odlaczony. G. χωριστός. *Separatim*, sonderlich. P. osobno. G. ἀμφὶς, ἰδίως, ἐπίδιχα, μοναδὸν, κατὰ μόνας, χωρίς.

Parochus, *i*, ein Pfarherr. P. pleban. *G.* πάροχος. *Parochia, vel* Paracia, eine Pfarr. *Polon.* plebánija. *G.* παροχία.

Parodontis, idis, ein Zangeschwulst. *P.* dziegná.

Paronychia, ein Nagelschwer. *Polonicè*, zanokcicá. *G.* παρωνυχία.

Paropsis, idis, ein Schüssel. *Polonicè*, Misá / Krzynow. G. παροψίς.

Paro-

Parotis, idis, ein Ohren geschwulst. P. Wrzod zaußny. G. παρωτίς.

Pars ein theil. P. część. *Item*, ampt / pflicht. P. powinność. G. ἆσα, ἀποδασμὸς, ἀπόμοιρα, ἀπόσπασμα, μέρος, μοῖρα, τμῆμα. *Partes plu:* Parteyen. P. strony. *Particula*, ein klein stücklein. *Pol.* cząstká / stuczká / kasek. G. κομμάτιον, μερίς, μόριον. *Particularis*, teilig / stücklig. P. częstny / stuczny / stuczásty. G. τὰ καθ' ἕκαστον, τα ἐν μέρει, μερικὰ, τα κατά μέρος. *Particulatim*, stückweise. P. ná kąski / w sztuki. G. μερικῶς, ἀνα μέρος, κατὰ μέρος. *Partim*, zum theil. P. częścią. G. κατὰ μέρος, ταύτῃ μὲν, ταύτῃ δὲ, τοῦτο μὲν, τοῦτο δὲ. *Particeps*, theilhafftig / mitgenoß. P. uczęstnik. G. μεριστὴς, συμμεριστὴς, κοινωνὸς, μερίτης, μέτοχος. *Participo, as*, ich habe theil / bin theilhafftig. *Pol.* Jestem uczęstnikiem. G. μεθορίζω, μεταλαμβάνω, μετέχω, κοινωνέω, μεταδίδωμι, μερίζομαι. *Partior, iris*, ich theile. P. dziele. G μοιράω, διατέμνω, μερίζω. *Partitio*, ein theilung. *Polonicè.* rozdział. G. μερισμός.

* *Comp: Impertio, & Impertior*, ich theile mit / gebe zu. *Pol.* udzielam / obracam. G. κοινωνέω, κοινόω, μεταδίδωμι, ἐπιμερίζω, διανέμω. *Dispertior*, ich zertheile. P. rozdzielam G. διαλαμβάνω, διείργω, διερίζω. *Bipartior*, ich theile in zwey theil. P. ná dwie częśći dziele. G. διχάζω. *Bipartitus*, zwifach. P. dwoiáki. G. διμερὲς, δίχαιον *Tripartitus*, dreyfach. P. troiáki. G. τριμερὴς. *Expers*, ohnig. *Pol.* niemáiacy częśći / nieuczęstnik. G. ἀμέτοχος, ἄμορος, ἄμοιρος, ἀκοινώνητος.

Parsimonia, vide Parco.

Parum, ein wenig. P. máło. G. βαιὸν, μικρὸν, ὀλίγον, βραχὺ, σμικρὸν, ὀλίγον, ὅσον. *Parumper*, ein kleine weil. *Polon.* ná máłą chwilę. G. μικρὸν, ὅσον, ὀλίγον, ὅσον, ἐς μικρὸν, διὰ μικροῦ.

Paruus, klein. P. máły G. βραχὺς. ἐλαχὺς, σμικρὸς. *Minor*, geringer. P. mnieyszy.

* *Comp: Paruifacio. Paruipendo*, ich achte gering. *Polō.* lekce waże. G. ὀλιγώρως ἔχω, ἐξωριάζω, ἀθερίζω, ὀλιγορέω.

Pasceolus, ein fach in eim beutel. P. komorá wkálecie. G. βαλάντιον.

Pascha, atis, Ostern. Polon. Wielkanoc. G. πάσχα, ἑορτὴ διαβατήριος, ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων. Paschalis, Osterlich. P. Wielkanocny.

Pasco, is, ich weide. P. pásę/ pásę się/ karmię. G. τρέφω, βόω, βόσκω, βουκολέω, νεμέθω, νομεύω, σιτέω, σιτίζω, ποιμαίνω, χορτάζω. Pascuus, das zur weyde gehöret. P. pásteẃny. G. ἔννομος νομὴν ἔχων Pastus, us, weid. P. pástwá/ karmia. G. νομὴ, νομὸς, τροφὴ, βόσις, βοσκὴ, βόσκησις. Pastor, ein Hirt. P. pásterz/ pástuchá. G. ἀμνοκόπος, βόσκων, βοτὴρ, βώτης, νομεὺς, βώτωρ, ἐπιβώτωρ, ποιμανὺς, ποιμάντωρ Pastoralis, was zum Hirten gehöret. P. pásterski/ pásturski. G. βοτηρικὸς, βουκολικὸς, νομευτικὸς, νομαδικὸς, ποιμενικὸς, ποιμαντικὸς.

* Comp: Compasco, ich weide zumal. Pol. popasam. Compascuus, mitweidig. P. pásteẃny Ager Compascuus, ein gemeiner weidacker. Pol. pásteẃnik/ wygon. Depasco, ich weide ab. P. wykarmiam/ spasam. G. καταβόσκομαι, καταβρώσκω, νέμομαι, ἐκκαρπίζομαι, καρποῦμαι. Depascor, pascor, ich fresse ab. Pol. wyiadam. G. ἐπιβόσκομαι, νεμέθω, καλατρώγω. νέμομαι, ἐκβόσκομαι.

Passer, ein Sperling. Polon. Wrobl. Item, ein Plateißlein/ flunder. P. płaßczká/ flundrá. G. στρουθὸς. Passer palustris, ein Rohrsperling. P. Trzcianká.

Passus, us, ein schritt. Polon. krok. G. ἴθμα, βῆμα.

Passim, allenthalben. P. wßedy/ wßedzie. G. ἐπιμὶξ, εἰκῆ. πανταχοῖ, πανταχοῦ, πανταχόθεν, ἑκάστοτε, παλαχόσε.

Pastillus, ein artzney küchlein. P. kołaczek lekárski.

Pastinum, ein grabeisen/ spaden. Pol. Motyká/ rydel. G. σκαφεῖον. Pastino, as, ich grabe/ hacke. P. ryię/ kopam. G. σκάπτω, περισκάπτω, τας βώλους στρέφω.

* Comp: Repastino, ich brache/ grabe wieder. Pol. odwracam/ przeorywam. G. βωλοστροφέω, ἀνασκάπτω.

Pateo, es, ich bin offen/ offenbare. P. Jestem otworzysty/ iáwny. G. ἀναπετάννυμαι, ἀνακαλύπτομαι. Patet, impers: es ist offenbar. Pol. Jáwno iest. Patulus,

tulus. offen / breit. *P.* otworzysty / szeroki.

* *Comp:* *Patefacio*, ich offene/ entdecke. P. otwarzam / wyjawiam. G. φανερόω, φανερὸν ποιῶ, ἐκδηλόω, ἀνοίγω, διαφαίνω, ἀνακαλύπτω, διακαλύπτω. *Patefio*, ich werde geoffnet. Pol. otwarzam sie. G. ἀνακαλύπτομαι, ἐπιφανὴς γίνομαι.

Pater, ein Vater. P. Ociec. G. πάππας, ὁ πάπας, ἄττης, πατὴρ, πρόγονος, γονεὺς, ὁ γεννήτας. *Paterfamilias*, ein Haußvater. *P.* Gospodarz/ Ociec czeladny. G. ἑστιοπάμμων, οἰκοδεσπότης, σεγανόμος, σέγαρχος. *Patricius*, der von einem Rathsherren oder herrlichen geschlecht geboren ist. P. ktory z Senatorá albo zacnegy domu poszedl. G. εὐπατρίδης, πατρίκιος. *Paternus*, *Patrius*, Väterlich. P. Oycowski. G. πατρικὸς, πατρῷος, πάτριος, πατρώϊος. *Patrimus*, dessen Vater noch lebet. P. ktory Oycá ma ieszcze zywego. G. ἀμφιθαλὴς. *Patria*, das Vaterland. P. Oyczyzná. G. ἔδαφος, πατρῷον, ἡ ἐνεγκοῦσα πατρίς. *Patrius*, dem Vaterland zugehörig. P. oyczysty/

sty / domowy. G. ὁ καὶ ἡ ἀμ τυς. *Patrimonium*, das Väterlich erbe. P. *l.* oyczyste imienie. G. ἡ πατρῴα οὐσία, τὰ πατρῷα. *Patrizo, as*, ich schlachte dem Vater. *Pol.* Oycá násladuie/ tátuskuie. *Patruus*, ein Vetter. P. Stryi. G. θεῖος, γέννος, πατράδελφος, πατροκασίγνητος, πάτρως, θεῖος πρὸς πατρὸς. *Patruelis*, des Vettern kind. *Pol.* stryieczny brát. G. ἀνεψιὸς, ἀνεψιά, ἐξάδελφος, ἐξαδέλφη. *Patrueles* zweyer Brüder Kinder. P. stryieczne dzieci. *Patronus* ein beschirmer. P. obrońcá / podawcá. G. πάτρων, πατρίκιος, παράκλητος, προστάτης, πελάτης, θεραπευτὴρ, προστατέων, πρόδικος, συνήγορος, σύνδικος. *Patrocinor, aris*, ich beschirme/ vertheidige. Pol. bronie / opiekam sie. G. προδικῶ, συναγορεύω, συνηγορέω, ὑπεραπολογέομαι, ὑπεραποκρίνομαι, συνδικέω. *Patrocinium*, ein schutz. P. obroná. G. πατρωνεία, προστασία, προστασία, συνηγορία.

* *Comp:* *Compater*, ein Gevatter. *P.* Kmotr.

Patibulum, ein galge. P. szubienicá. G. σταυρὸς, ἰκρίον.

Pati-

Patina, æ, ein Schüssel. Pol. misá. G. πατάνη, λεκανις, λεκὶς, λοπας, λεκάνη. Patella, ein Saltzierßgen. Pol. przystawká / przystawecżká. G. παλάνιον, λοπάδιον, λεκανισκη, λεκάνιον, λεκάριον, τρυβλίον.

Patior, eris, ich leide / dulde / gestatte Pol. cierpie / znaßam / dopußczam / dozwalam. G. κάμνω, πάσχω, ὑπομένω. Paßio, ein leiden. P. meká. G. πάθησις, πάθημα, πάθος. Patiens, geduldig. P. cierpliwy. G. πάσχων, ὑπομένων, ευγνωμον, μακρόθυμος, τλητικὸς. Patientia, gedult Pol. cierpliwość. G. τλημοσύνη, τλη πάθεια. Impatiens, vngeduldig. Pol. niecierpliwy. G. ἀπαθὴς.

* Comp: Compatior, ich habe mitleiden. Pol. żáluie / lutuie. Perpetior, ich erleide / erdulde. P. wycierpie znaßam. G. πάσχω, ἀνέχομαι, ὑπομένω, τλάω.

Patro, as, ich begehe / volbringe. P. dopußczam sie / wyrządzam / broie. G. ἐργάζομαι, δράω, ποιέω, ποιέομαι.

* Impetro, ich erlange / erbitte. P. osiegám / vpraßam / otrzymã. G. λαμβανω, ἀποδέχομαι, καταδυσωπέω. Perpetro, ich begehe. P. broie.

Paucus, & dimin: Paulus, ein wenig. P. málo / niewiele. G. ἀναρίθμητος, ὀλίγος, παῦρος, σπάνιος. Paucitas, wenigkeit. P. máłość / krotkość. G. ὀλιγότης. Paulum, Paululum, Pauxillum, ein wenig. P. málo / máluczko / máłusienko. G. βραχὺ, βραχύτι.

Paueo, & Expaueo, G. δειμαίνω, καταπλήττομαι, θαμβέω, περιφοβοῦμαι. Expauesco, ich bin forchtsam / erschrecke. P. boie sie / lekam sie. G. ἐκφοβέομαι, ἐκπτοέομαι, ἐκθαμβέω, ἐκπλήττομαι, καταδείδω, φρίττω. Pauor, oris, furcht / schrecken. P. boiaźñ / strách. G. δεῖμα, δέος, πτόα, πτόησις, πτοίησις, πτυρμὸς. Pauidus, forchtsam / erschrocken. P. boiaźliwy / zlekły.

Pauio, is, ich schlahe / ebene / stoße. Pol. vbijám / rowniam / vtlukam. G. δαπεδον παίω, ἐδαφίζω, ἔδαφος, ὁμαλίζω. Pauimentum, ein Estrich. Polõ. Astrych / Tło. G. δαπεδον, οὖδος, οὖδας.

Pauo. onis, ein Pfaw. Polon. paw. G. ὁ ταὼς, ταὼν. Pauoninus, Pfawen. P. pawi.

Pauper, Arm. Polonicè, vbogi / niedostátecżny / potrzebny.

 G. ἄβιος,

G. ἄβιος, ἄπορος, ἀχρήμων, ἀκλήμων, ἀκλέαγος, πένης. *Pauperculus*, armselig. *Pol.* vbożuchny. Paupertas, *pauperies*, armut. P. vbostwo/ nedza/ niedostatek. G. πενία, πενιχρότης, πτωχεία, ὀλιγηπελίη, ἀκτημοσύνη, ἀπορία, ἀχρημοσύνη.

Pausa, *a*, ein ruhe/ stillstand. P. odpoczynienie/ odetchnienie/ wytchnienie. G. παῦλα, παυσωλή. *Pauso*, *as*, ich ruhe/ stehe still. P. odpoczywam/ wytchne.

Pax, friede. *Pol.* pokoy. G. ἀστρατεία, εἰρήνη, ἡσυχία. *Paco*, *Pacifico*, *as*, ich versöhne P. spokoie/iednam/ przeprawiam/ vstramiam/vspokoiam. G. εἰρηνοποιέω. *Pacatus*, still/ ruhig. *Pol:* cichy/ spokoyny. *G.* εἰρηνευθείς, εἰρηνικός. *Pacificus*, friedefertig. *Polō.* skromny/ spokoyny. G. εἰρηνοποιὸς, εἰρηναῖος.

Paxillus, *vide* Palus, *G.* κίνδαλος, πασσαλίσκος, πάτταλος.

P E.

Pecco, *as* ich sündige/ fehle. *Pol.* grzeße/ chybiam/ myle. G. ἁμαρτάνω, ἐξαμαρτάνω, ἀβροτάζω, πταίω, πλημμελέω. *Peccator*, ein sünder. P. grzesznik. G. ἀτάσθαλος, ἁμαρτωλὸς ἀλιτήμων, ἀλίτης, ἀλιτρὸς. *Peccatum*, ein sünd/ missethat. *Polon.* grzech/ nieprawosc/ wystepek. G, ἀτασθαλία, ἀβλέπημα, ἀβρόταξις, ἁμαρτία, πλημμέλημα.

Pecten, *inis*, ein kamp. *Polō.* grzebień. *Item*, ein Weberblat. P. plocha. *Item*, ein hechel. *Pol.* szczotka/ ochlica. *Item*, ein Flunder/ Scholle. P. Flundra. G. κτείς, κτένιον. *Pectunculus*, *idem*. *Pecto*, *is*, ich kemme. P. czesze. kotnornie. G. κτενίζω, πεκτέω, ἐκπεκτέω, πέκω.

* *Comp: Impexus*, vngekemmet. *Pol.* nieuczosány/ niecoglaskány.

Pectus, *oris*, die brust. *Polon.* piersi. *Item*, das Hertz. *Polon.* Serce. G. θώραξ, στέρνον, στῆθος, στηθύνιον. *Pectusculum*, Brüstlein/ hertzlein. P. piersiczki/ serduszko. *Pectorale*, ein Brustlatz. P, zaloga. G. περιστήθιον, στηθόδεσμιον, προστηθίδιον, προστερνίδιον.

Pecus, *udis*, & *Pecus*, *oris*, vieh. P. bydle. *G.* θρέμμα, κάρνος.

ν☉, κλῆν☉, βόσκημα. *Pecuarius*, das zum vieh gehöret. *P.* bydlecy. G. βοσκηματώδης, κληνώδης, *Pecuinus*, *Pecorinus*, viehisch. *P.* bydlecy.

Peculium, eigen hab vnd gut. P. własność. G. πεκύλιον, περιουσιασμός, κλῆσις, τὸ ἴδιον. *Peculiaris*, eigen / sonderlich. *P.* właśny / osobliwy. G. ἴδι☉, ἰδιάζων, ἰδιωτικὸς, ἰδιόκλητ☉. *Peculor*, *aris*, & *Depeculor*, ich stele von dem gemeinen gut. P. z pospolitego skárbu wykradam. G. ἀποσυλέω, σακέυω, ὑποσακίζω. *Peculatus*, *us*, diebstal von gemeinem gelt. P. kradzieſtwo z pospolitego skárbu. G. κλοπὴ πολιτικῶν χρημάτων, τὸ τῦ δημοσίυ κλέμμα, *Peculator*, *Depeculator*, ein dieb / der den gemeinen schatz bestilt. *Pol.* złodziey rzeczy pospolitey. *G.* ὁ τῶ δημοσίων κλέπτης, τῶ κοινῶν κλοπεὺς.

Pecunia, *æ*, geld. P. pieniądze G. ἀργύριον, κέρμα, χρήματα, τὰ ὑπάρχοντα, τὰ ὄντα, νόμισμα. *Pecuniosus*, geldreich. P. pieniężny. G. πολυχρήματ☉. *Pecuniarius*, zum geld gehörig. P. co ku pieniedzom należy. G. χρηματιστικός.

Pedamen, G. χαράκωμα, κάμαξ, χάραξ. *Pediculus*, G. κόρ-ν☉. φθείρ. *vide* Pes.

Pedo, *is*, ich fartze / feiste. P. pierdzę / bzdzę. G. βδέω, πέρδω, καταπέρδω.

* *Comp*: *Oppedo*, ich widerbelle. P. oomrukam / odmárkotam. *G.* ἀνταποπέρδω.

Pedum, *i*, ein hirtenstab. P. pálicá / máczugá pásturská. G. καλάυροψ, λαγωβόλον, ῥάβδιξ, ῥάβδ☉, ποιμενικὴ.

Pejero, *vide Juro*. G. ἐπιορκέω ἐπόμνυμι.

Pelagus, die tieffe des Meers. P. głebokość Morska. G. τὸ πέλαγ☉, ὁ τῆς θαλάσσης κόλπ☉.

Pellex, *vide Lacio*, G. παλλακευόμεν☉, ἀντίζηλ☉, παλλακὴ παράκοιτις.

Pellis, *is*, ein fell / haut. *Pol.* skorá / łupież. G. δέρμα, δορὰ, διφθέρα, κώδιον. *Pelliceus*, lederin. P. skorzány / zamszowy G. δερμάτιν☉, σκύτιν☉. *Pellicium*, ein Beltz. *P.* Kożuch. *Pellitus*, mit beltz gefuttert. P. futrem podszyty. G. δερματοφόρ☉. *Pellio*, *onis*,

onis, ein kürschner. P. kußnierz. G. διφθεροποιος.

Pello, as, verb: inusit: G. ἀνίστημι, επανίστημι, ἀποσοβέω, διώκω, ελαύνω, εκβάλλω, ὠθέω. Comp: Appello, vide supra, G. κλήζω, κυριάζω, & ἀποκαλῶ, προσαγορεύω, ὀνομάζω Compello, ich rede an. P. mowie skim / mowie do kogo. G. εντυγχάνω, διὰ λόγων, προσκαλέωμαι. Interpello, ich fall einem in die rede. P. wmiatam sie/ wtracam sie komu w rzecz / zawadzam / przeszkadzam. G διακόπτω πρός διὰ λεγόμενον.

Pello, is, ich treibe / stosse. P. pedze/bije/ tracam. Pulso, as, frequent: ich schlage / klopffe / leute. Pol. bijam / kolatam/ dzwonie. G. ἀράσσω, ρασσω, εντείνω πληγὰς, εντρίβω, τύπτω, παίω, κόπτω, κρούω. Comp: Propulso, ich treib hinweg. P. odganiam/odpadzam. Pulsus, us, ein klopffung P. kolatánie. G. κροῦσις, ωσις, ὠθισμὸς, κίνησις, σφυγμὸς.

* Comp: Appello, is, ich treibe an / lende an. Pol. przypadzam / przyplywam. Metaph: ich begebe mich. P. biore przed sie / vdaie sie ná co. G. διαπεράω, ἐποκέλλω, ὀκέλλω, προσεγγίζω, κατάγω. Compello, ich treibe zusamen / nötige. Pol. zganiam/ spadzam / przymuszam. G. ἀγχαρεύω, ἀναγκαζω, επείγω, κατείγω, συνωθέω. Depello, ich treibe hinweg. P. odganiam / odpadzam. G. ἀπείργω, ἀποπέμπω, εξωθέω, ἀπερύκω, κατωθέω. Expello, ich treibe auß. Pol. wyganiam/ wypadzam. G. ἀπαμύνω, εκβάλλω, εξωθέω, εξωθέομαι. Impello, ich bewege. P. pobudzam/przymuszam. G. διωθέω, διώκω, εμβάλλω, επείγω, παρορμάω. Propello, ich treibe fort/ weiter. Pol. popycham / oddalam. G. ἀπωθέω, ἀνείργω, ἀποσοβέω. Repello, ich treibe hindersich P. odpedzam. odbijam / spieram. G. ἀναστέλλω, ἀνακωχεύω, ἀποδιώκω, ἀνακρούω. Repulsa ein abschlag/ fehlschoß. P odmowienie / zle powodzenie. G. ἄρνησις, αιανευσις, ἀπόπευγμα, ἀπότευξις.

Pelluuiũ. ein Fußbeckt. P. miednicá / albo faská do vmywánia nog. G. ποδανιπτήρ, πεδονιπτήρ.

Peluis, is, ein becken. P. miednicá. G. λεκάνη, λετὴρ, νιπτὴρ, πέλυξ.

Pendeo,

Pendeo, es, ich hange/ zweiffele. P. wiße / watpie. G. αἰωροῦμαι, ἀπαιωρέομαι, ἀρτάομαι, ἐξαρτάομαι, κρέμαμαι. *Pendulus, pensilis*, hangende. P. záwiesisty. G. ἐκκρεμής, ἐξαρτώμενος, ἐκκρεμάμενος, κρεμαστός, μετέωρος.

* *Comp: Dependeo*, ich hange herab. P. zwießam sie. G. ἀποκρέμαμαι, ἐξάπτομαι, ἐξέρχομαι, ἐξαρτάομαι. *Impendeo*, ich bin nahe. P. nadchodze/przybliżam sie. G. ἐπαρτάομαι, ἐπικρέμαμαι, ἐπαιωρέω, ἐπίκειμαι. *Propendeo*, ich hange herfür / ich bin geneigt. Polō. záwießam sie/ skłaniam sie/ schylam sie. G. κύπτω, ῥέπω, ἀπορρίπτω, προκύπτω, κατακρέμαμαι. *Propensus*, geneigt. P. skłonny/ pochylny / chutliwy.

Pendo, *is*, ich wege. P. waze. *Metaph:* Ich achte / betrachte. P. ßácuie / rozmyslam sie. *Item*, ich bezahle. Polonicè, płáce. G. ἄγω, ἕλκω, σταθμίζω, ἀποφέρω, ἐκτίω, ἐκτιννύω. Penso, *as*, ich wege wol. P. vważam/ ßácuie. G. σταθμῶμαι, ζημιόομαι, ἐξετάζω. *Pensito, idem. Item*, ich gebe zinß/ zol P. płáce / cynßuie. G. φόρον φέρειν Pensio, *onis*, zinß. Pol. czynß/ zapłátá/ czynßowánie.

G. ἔκτισις, καταβολή. *Pensum*, ein tagwerck / tagarbeit. *Pol.* robotá ná ieden dzień/obrok roboty. *G.* τὸ τεταγμένον, τὸ σταθμητόν, τὸ ἐσκεμμένον.

* *Comp: Appendo*, ich henge an. *Polon*. záwießam. G. ἀρτάω, ἀπαρτάω, ἐξάπτω, κρεμάω, ταλαντάω. *Appendix*, ein anhang / zugabe. Pol. przysadá/ przydatek. G. ἐξάρτυμα, ἐξάρτησις, παράρτημα, πρόσθεσις, προσθήκη. Compenso, & *Recompenso*, ich vergelte / erstatte. *Polon*. oddáie / záwetuie / oddziáływā. G. ἀνταμείβομαι, ἀποτίω, ἀντισηκόω. *Compensatio*, eine vergeltung. Polonicè. oddánie/ záwetowánie. *G.* ἀμοιβή, ἀντισήκωσις, ἀντάμειψις. *Compendium*, ein vortel/ gewin/ ersparung. *Polon:* fortel / zysk / oßczedzánie. *Item*, ein kurtzer weg. P. Krotßa / á lepßa drogá. G. ἐπιτομή, σύνοψις, συντομία, μέθοδος, ὄνησις. *Compendiosus*, nützlich / zutreglich. *Polon.* pożyteczny. G. βραχυτελής, ἐπωφελής, ἐπωφέλιμος. *Compendiarius*, kurtz /neher. Polon. krotßy/ bliżßy. G. ἐπίτομος, σύντομος, εὐμέθοδος. *Depen-*

Depende, ich gebe / bezale. P. dáie / płácę. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, καταβάλλω, κατατίθημι. *Dispendo*, ich teil auß / verliere. P. dźiele / vtracam. G. ἀναλίσκω. *Dispendium*, verlust / schade P. vtrátá / ßkodá. G. ἀνάλωμα, βλάβη, βλάβος, ζημία. *Dispendiosus*, schedlich. P. ßkodliwy / vtrátny. G. ἐπιζήμιος, ἐπιβλαβής, ζημιώδης. *Dispenso, as*, ich teile auß / verwalte. P. rozdawam / rozdźielam / spráwuie. G. βραβεύω, διέπω, οἰκονομέω, διατίθημι, διανέμω, διοικέω. *Dispensator*, ein Schaffner. P. Szafars / vrzędnik / sprawcá. G. διαθέτης, διοικητὴς, οἰκονόμος, διανομεύς. *Dispensatio*, verwaltung. P, ßáfárstwo / ßáfowánie. G. διαχείρησις, διοίκησις, οἰκονομία. *Expendo*, ich erwege / betrachte. P. vważam. G. ἐξετάζω, λογίζομαι. *Item*, ich gebe auß / bezale. Polō. wydáie / zápłácam. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, τελέω, ἀναλίσκω. *Expensa, a*, & *Impensa*, vnkost. P. wydátek / koßtunek. G. ἀνάλωμα, ἐξανάλωμα. *Impendo*, ich wende dran. P. nákłádam. G. δαπανάω, καταναλίσκω. *Impensè*, fast / hefftig. P. bárzo / wielmi / wielce. G. ἄγαν, ἐπιμελῶς, ἰσχυρῶς, πάνυ, σφόδρα. *Perpendo*, ich erwege / betrachte. P. vważam. G. πρὸς ἐμαυτὸν λογίζομαι, ἢ σκοποῦμαι, λόγον ἐμαυτῷ δίδωμι. *Perpendiculum*, ein bleywag der Zimmerleut. P. ołowna wáżká ciesielska. G. κάθετος, σταθμη, σταφύλη. *Perpendicularis*, was schnurstracks herab hengt Polō. práwy / prosty. *Rependo*, ich vergelte. P, oddawam. G. ἀποτίω, ἀμείβομαι, ἀνταποδίδωμι, ἀποδίδωμι, ἀντισταθμίζω. *Suspendo*, ich henge auff. P. wieße / obießam / záwießam. G. ἀγχονάω, ἀπαγχονίζω, ἀνάπτω, ἀπαιωρέω, ἐξαρτάω. *Suspendium*, auffhengung / oder der galgen. P. záwießenie / álbo ßubienicá. G. αἰώρα, ἀρτάνη, ἀγχόνη *Magnipendo*, ich achte hoch. P. wysoko waże / ßánuie. G. περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, μέγα ποιοῦμαι *Floccipendo*, *Nihilipendo*, *Paruipendo*, *Vilipendo*, ich achte gering. P. zá nic sobie nie mam. G. καταφρονῶ, φαυλίζω, περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι.

Penè Aduerb: fast / schier. P. málem. G. σχεδὸν, ὀλίγου δεῖν, παρὰ μικρὸν, παρολίγον. *Penes*,

Penes, prap: bey/neben/in gewalt. P. podle/ w mocy. G. παρά.

Penetro, as, ich durchdringe. P. przechodze/przebijam/przenikam. G. δύνω, εἰσδύω, ἀναπειράω, δίειμι, διαπείρω. Penetrale, ein innerlich gemach. Polon. wnetrzna komora. G. τὸ ἔσω, μυχὸς, τὸ ἔνδον. Penetrabilis, durchdringig. P. przebity. G. διαβατὸς, διαβατικος, περαιωτικός. Impenetrabilis, vndurchdringig. P. nieprzebity/nieprzeszly. G. ἀδιάβατος, ἄρρηκτος, ἄτρητος.

Penis, is, ein schwantz/ oder das menliche glied. P. ogon albo meski czlonek. G. αἰδοῖον, καυλὸς, οὐρά, κέρκος, σαννίον. Peniculus. Penicillus, ein Bensel/ oder Balbiermeissel. P. penzel/ kistka/ kisteczka/ szczoteczka malárska/ albo kopystka bárwierska. G. γραφὶς, ὑπογραφὶς, τὸ γραφέως ἐργαλεῖον, τὸ μοτὸν, ὁ μοτὸς, τὰ σπογγίον, ὁ σπογγὸς.

Penitus, gentzlich/ innerlich. P. do szczatku/ we wnatrz. G. ἔσωθεν, ἔνδοθεν, πάντως, εἰς τέλος, παντελῶς, τελέως. Penitior, Penitissimus, gantz innerlich. Pol. wnetrzniejszy. G. μυχαίτερος, μυχαίτατος, ἐσώτερος, ἐσώτατος, ἐνδώτερος, ἐνδώτατος.

Penna, a, ein Feder. Polon. pioro. G. πτερὸν, πτερίον, πτίλον.

Pennarium, ein Federzeug. Pol. pennal. Pennatus, gefedert. P. pierzysty. G. πτερόεις, πτερωτὸς.

Pentecoste, Pfingsten. Polon. świátki. G. πεντηκοστή.

Penula, a, ein Regenmantel. P. opończa. G. μανδύας, χιτὼν, ὁ φαινόλης.

Penuria, mangel/ gebrechen/ armut. Pol. niedostátek/ nedzá/ vbostwo. G. ἀπορία, ἔνδεια, σπάνη, ἐπίλειψις, ὑστέρημα.

Penus, oris, & Penus, i, & Penu, vorrath von allerley speise. P. dostátek wszelákiey zywności. G. ταμιεῖον, ταμεῖον. Penuarium, ein Speißkammer. P. spizarnia.

Peplus, & Peplum, ein schleier. P. podwiká/ rabek/ zátyczká. G. πέπλον, πέπλος.

Pepo, onis, Pfeben/ Malonen. P. Malon. G. πέπων.

Per, Prap: durch. P. przez/ dla. G διά, διὰ, κατὰ, πρὸς.

Pera, *æ*, ein dasch. *Pol.* táletá / tobolá. G. χυμαία, κόρυκος, πήρα.

Perca, ein Persch. P. Okuń. G. πέρκις.

Percitus, *vide Cieo.*

Percutio, G. ἀλοάω, ἀποπλήττω, βάλλω, τύπτω. *vide Quatio.*

Perdix, *icis*, ein Rephun. P. Kuropátwá. G. ὁ πέρδιξ.

Perduellis, G. πολέμιος, ἀπηχθημένος. *vide Duellum.*

Peregrinus, frembd/pilgram. *Pol.* obcy / cudzoziemski / cudzoziemiec / przychodzień / pielgrzym. G. ἀλλοδαπὸς, ἀλλότριος, ξενικὸς, ξένος, ἐξωτικός. *Peregrè*, fern. P. dáleko. G. ἐπὶ ξένης, ἔξω τ̃ πατρίδος. *Peregrinor*, *aris* ich reise / bin frembd. *Polō.* pielgrzymuie / wedruie. G. ἀποδημέω, ἐκδημέω, ξενιτεύω, ξενιτεύομαι. *Peregrinatio*, Pilgramschafft. *Pol.* pielgrzymowánie. G. ἀποδημία, ἀποξένωσις, ἐκδημία, ξενιτεία.

Pergo, G. ἔρχομαι, σπεύδω, πορεύομαι, διατελέω. *vide Rego.*

Pergula, *æ*, ein Gang/ Sommerhauß / Pergeel. P. ganek / letne siedzenie / chłodnik. G. ἡ περὶ τὸ οἶκον στοά.

Peripneumonia, die Lungensucht. *P.* Dychawicá. G. περιπνευμονία. *Peripneumonicus*, lungensüchtig. P. dychawiczny. G. περιπνευμονικός.

Periscelis, *idis*, ein Hosenband. P. podwiąská. G. περισκελίς.

Peristroma, *atis*, ein Teppich. P. kobierzec. G. περίστρωμα.

Perizoma, *atis*, & *Perizonium*, ein schurtz/ niederkleid. P. fámułal / gáce/ fartuch/ odspodnicá / winnik. G. περίζωμα.

Periculum, ein noth / gefahr. P. niebespieczność/ niebespieczeństwo. *Item.* ein versuchung. P. doswiádczenie/ skosztowánie. G. πεῖρα, κίνδυνος, κινδύνευμα. *Periculosus*, gefehrlich. P. niebespieczny. G. ἐπικίνδυνος, ἐπισφαλής, κινδυνώδης. *Periclitor*, *aris*, ich leide not/ stehe in gefahr. *P.* Jestem w niebespieczności. *Item*, ich wage/versuche. P. kosztuie/doswiádczam/probuie. G. κίνδυνον ὑποδύομαι, προσλαμβάνω, πειρῶμαι, ἀνακινδυνεύω, κινδυνεύω.

Perimo, G. ἀναιρέω, καθαιρέω, ὀλέκω, καταναίνω. *vide Emo.*

Peritus, erfahren/wissend. P. wiadomy / vmiejetny / biegly. G. ἔμπειρος, δαήμων, ἐμπείραμος, ἐπιστήμων, ἰδήμων, εἰδὼς, φραδμων. Peritia, erfahrnis / geschicklicheit. P. wiadomosc / bieglosc / vmiejetnosc. G. ἐμπειρία, ἐπιστημοσύνη, ἐπιστήμη, φραδμοσύνη.

* Comp: Imperitus, vngeschickt. P. nieumiejetny / niebiegly. G. ἀδαήμων, ἀνηκοος, ἀνεπιστήμων, ἄπειρος, ἀπαίδευτος, ἀμαθὴς. Imperitia, vnwissenheit. P. niewiadomosc / niebieglosc. G. ἀγραμματία, ἀπειρία, ἀδημοσία, ἀμουσία.

Perna, æ, ein schweinhamme / schincke. P. wieprzowa szoldra / glozna / schab. G. πέρνα, πλασών.

Pernicies, iei, ein schad / verderbnis / vntergang. P. szkoda / zguba / zginienie. G. δήλημα, λύμη, ὄλεθρος, φθορὰ, πανωλεθρία. Perniciosus, schedlich. P. szkodliwy. G. βλαβερὸς, ἐξώλης, ὀλιος, πανόλεθρος, ὀλέθριος.

Pernix, schnell. P. rychly / skory / pretki. Item, halßstarrig. Pol. ocietny / vporny. G. ὠκὺς, ταχὺς, σύντομος. Pernicitas, geschwindigkeit. Polonicè, pretkosc.

Pero, onis, ein bundschuch / baurenschuch. P. kurpie / chlopskie boty. G. ἀρβύλη, φαικάσιον, πηλοπατὶς, πηλοβατὶς.

Perperam, vbel / felschlich. P. źle / fálszywie. G. φαύλως, φλαύρως, πονήρως.

Perpes, etis, G. διηνεκὴς, συνεχὴς. & Perpetuus, ewig. Polon. wieczny / wiekuisty / vstáwiczny. G. ἐνδελεχὴς, ἀίδιος. Perpetim, Perpetuò, In perpetuum, allzeit / ewiglich. P. záwżdy / vstáwicznie / wiecznie. G. Ἀεὶ, αἰεὶ, ἐνδελεχῶς, διαπαντὸς, εἰς τέλος.

Perseuero, G. διαγίνομαι, διαμένω, διαρκέω, διατελέω. vide Seuerus.

Persicus, ein Pfirsingbaum. Pol. Broskwiniowe drzewo. Persicum pomum, ein pfirsing. P. broskwinia.

Persona, ein Person / bild. P. osobá / wyobrażenie. Item, ein Larue. P. Maszkárá. G. πρόσωπον, προσωπεῖον, προσώπιον, προσώπη. Personatus, verstellet / vermummet. P. w måszkáre vbrány. Personalis, persönlich. Polō. obliczny. G. προσωπικὸς.

Perspicax, Perspicuus. G. εὐσύνετος, ὀξυδερκὴς, συνοπτικὸς, εὐστόχος. vide specio.

Pertica, æ, ein steck / stang / rick. P. laska / żerdz / grzedá. G. κάμαξ, πέταυρον, χαραξ, σαύρωμα, ἰκρίον.

Pertinax. G. ἀμετακίνητος, ἀπαραχώρητος, ἀμετάπειστος. vide Teneo.

Peruicax, hartneckig / widerspenstig. Polon. twárdoustny / krnabrny / vporny / ocietny. G. αὐθάδης, ἀνένδοτος, μονότροπος. Peruicacia, hartneckigkeit. Polon. krnabrnosc / ocietnosc. G. αὐθάδεια, τὸ ἀνένδετον.

Pes, ein schenckel / fuß. Pol. nogá. Item, eine maß / eines schuchs lang. P. stopá. G. βάσις, κῶλον, πὸς, πέζα. Pediculus, ein füßlein. P. nożká. G. μίσχος. Item, ein stiel am obst. P. szypká / szypulká. Item, eine lauß. P. wesz. G. φθεὶρ, κάρνος, σαθραξ. Pediculus inguinalis, ein filtzlauß. P. medowészká. Pedicularis, & Pediculosus, lausig. P. wszáwy. G. φθειριάων. Pedalis, Pedaneus, eines schuchs lang. P. ná stopie dlugi. G. ποδιαῖος. Semipedalis, ein halb schu lang. P. ná pul stopy. Sesquipedalis, anderthalbe schu lang. P. ná pul tory stopy. Pedamen, Pedamentum, eine stütze / steck / pfahl. P. podporá / tycz / pal. Pedarius, einer der auff andere meinung zustimpt. Pol. ktory ná inszych zdanie przyzwala. G. ὁ τῇ τ ἄλλων γνώμῃ, ἀκολουθῶν. Pedes, Aduerb: zu fuß. P. pieszo / piechotą. G. γῇ. Pedes, itis, ein fußgenger. P. pieszy / drab. Pedester, & Pedestris, was zu fuß gehet. P. pieszy. G. πεζός, πεζικός, πεζίνης, πεζευτικὸς. Peditatus, us, ein Fußzeug. P. piesze woysko. Pedica, ein Fußfessel. P. peto. G. πέδη, ποδαστράβη, ποδοκάκη, γυοπέδαι. Pedetentim, Fuß für fuß. P. po lekku / po malu / po woli. G. ἀκροποδητὶ, βάδην, ἐμβαδὸν, κατὰ πόδας, κατὰ ποδὸς βάσιν, ἠρεμαίως. Pedissequus, ein diener. P. slugá / pácholek. Pedissequa, ein magd. P. dziewká / sluzebnicá / sluzebna pánná. G. ἡ ἀκόλουθος, ἀμορβὰς, ἡ παρεμαρτοῦσα, παιδίσκη, θεραπαινίς. Pedio, is, ire, non dicitur, Sed

* *Composita*, *Impedio*, *is*, *Præpedio*, ich verhindere. *Polonicè.* wadze / záwiklam. G. ἀνακόπτω, ἐπέχω, ἀπείργω, καλύω, ἐμποδίζω. *Impedimentum*, ein hindernüs. *Polō.* zawada / omieszkánie / trudnosć. G. ἀνακοπὴ, ἐγκοπὴ, ἐμπόδιον, ἐμπόδισμα. *Expedio*, ich mache loß / ledig. G. wypráwiam / wypuszczam. *Item*, ich richte auß. *Polō.* sprawiam. G. ἀνύτω, κατανύω, ἀπολύω, ἀνύω, ἀποδεσμεύω. *Expedit*, *Impers:* es ist gut / nütz. *Polonicè.* pożytecżno iest. λυσιτελεῖ, συμφέρει, πρέπει, προσήκει. *Expeditus*, fertig. P. gotowy / pretki / śpieszny. G. ἀνύσιμος, ἕτοιμος, ἐπιδέξιος, εὔζωνος, πρόχειρος, ὑπομαλής. *Expeditio*, *onis*, ein Kriegszeug. P. wypráwá woienna. G. ἄνυσις, ἔφοδος, εἰσβολὴ, ἐπέλασις, στρατεία, στράτευσις.

* *Comp: à pes*, *Æripes*, schnel. *Polon.* wiátronogi / pretki. G. χαλκόπους. *Bipes*, zweyfüssig. P. dwonogi / o dwu nogách. G. δίπους. *Bipedalis*, zwey schuh lang. P. ná dwie stopie. *Tripes* dreyfüssig. P. Ttrzynogi / o trzech nogách. G. τρίπους, τρισκελής. *Compes*, ein fußeisen / fessel. P. peto / okowá. G. πέδη, ποδοκάκη. *Cornipes*, hornfüssig. P. Rogonogi / o rogowych nogách. *Loripes*, krumfüssig / lahm. P. szpotáwy / krzywonogi / chromy. *Planipes*, breitfüssig. P. plaskonogi. *Præpes*, schnell. P. pretki.

Pessimus, G. πονηρότατος, κάκιστος, χείριστος, φαυλότατος, φλαυρότατος. *vide Malus.*

Pessulus, *i*, ein rigel. P. zaworá. G. βάλανος, βλῆτρον, ἐπιβλής, μοχλὸς, μοχλίον.

Pessum, *Aduerb:* hindersich / zu grunde. *Polō.* na zad / wniwecz. G. κάτω, χαμαί. *Pessum eo*, ich gehe zu grunde. P. wniwecż sie obracam. G. ἔῤῥω, καταφέρομαι, χαμαιπίπτω, λυμαίνομαι. *Pessundo*, ich verderbe. P. wniwecż obracam. G. καταβάλλω, καταλύω, καταπαίζω, ὀλοθρεύω.

Pestis, *is*, die Pestilentz / das sterben. *Pol.* Mor / powietrze / morowe powietrze. *Item*, ein verderbnüs. P. zárázá / zniszczenie /

nie / zginienie. G. λοιγὸς, λοίμη, λοιμὸς ἐξώλεια, φθορεπειὸς νόσος. *Pestilentia, idem. Pestilens, Pestilentiosus, Pestifer*, schedlich / vergifft / vngesund. P. zarazisty / szkodliwy. G. φθοροποιος, θαναληφόρος, λοιμώδης, λοιμικὸς, νοσώδης, ἐπιδήμιος νόσος.

Petaso, onis, ein Schinck / ham. P. Schab / szoldra.

Petasus, i, ein breiter sommerhut. P. kaniasta czapka / kapalusz. G. πέτασος.

Petaurum, allerley gauckelspiel. P. wszelakie kuglarskie igrzyska. G. πέταυρον. *Petaurista*, ein gauckler. P. kuglarz / mietelnik. G. πεταυριστής.

Petiolus, i, ein Apffelstiel / etc. P. szypka / szypulka. G. μίσχος, ποδεών.

Peto, is, ich bitte / greiffe an. P. prosze / żadam / ciskam / vderzā / nacieram / naieżdżam. G. αἰτέω, ἀξιόω, παραιτέομαι, παρακαλέω. *Petitio*, eine bitt / begeren *Pol.* prosba / żadanie. G. αἴτημα, αἴτησις, ἀξίωσις, παράκλησις, ἔφοδος, ἐπέλευσις.

Petulcus stossig. P. tryklivy. G. ἀσελγόντερως.

Comp:

* *Comp: Appeto*, ich begere sehr / oder nahe herzu. P. żadam / prágne / albo przybliżam sie / nadchodze. G. ἐράω, ἐφίεμαι, μεθέρχομαι, ἰεργάω, ἐπιθυμῶ, σπαργάνω, ὠργάω. *Appetitus, us*, lust zu essen. P. chuc / chciwosc ku iedzeniu. G. ἐπιθυμία, ἐπιθύμισις, ὁρμὴ, ὄρεξις, ὅρμησις. *Competo*, ich begere zugleich. P. stáram sie / żadam pospolu. G. ὁμοδρομῶ, κληρεύομαι, συμπίπτω, συνεπιβάλλομαι. *Competitor*, ein mitbitter. P. sampirz. *Competit, Impers:* es zimet. *Pol.* godzi sie / przystoi. *Competens*, billig. P. slusżny / godny. *Expeto*, ich begere fast. P. żadam. G. ἐπιμένω, διώκω, ἐπιθυμῶ, γλίχομαι, ὀρέγομαι. *Impeto*, ich falle an. P. przypadam / nacieram / náieżdżam. G. ἐσφάλλω, ἐφίημι, καθάπτομαι, ἐπέρχομαι. *Impetus, us*, gewalt / vngestümigkeit. P. gwalt / nawalnosc / ped / nátarcie / podkánie. G. ἄθυγμα, αἰκὴ, εἰσβολὴ, ἐμβολὴ, ἐξαλμα, ἐπέλασις. *Impetuosus*, vngestüm. *Pol.* gwaltowny / popedliwy. *Oppeto*, ich sterbe. P. vmieram. G. ἐπέρχομαι, μέτειμι. *Repeto* ich begere wieder / wiederhole. *Polō.*

vpo-

vpominam sie / powtarzam. G, ἀναλαμβάνω, ἀναπολῶ, ἀνακυκλέω, ἀναπιμπλάω. *Repetitio*, ein widerholung. P. powtarzánie. G. ἀπαίτησις, ἀνακύκλησις, ἀνακεφαλαίωσις, ἐπάνοδος. *Suppetit*, *Impers*: es ist gnug / oder vorhanden. P. dostaie / po gotowiu iest. *Suppetiæ*, *arum*, hülff / beystand. P. pomoc / podpomożenie / wspomożenie. G. ἐπικουρία, βοήθεια.

Petra, *æ*, ein felß. P. opoká / skálá. G. πέτρα, πέτρος, σκληρός. *Petrosus*, *Petricosus*, felsechtig. P. skálisty / opoczysty. G. πετρώδης, πετρώδεις, πετραῖος, πετρήεις.

Petulans mutwillig / frech / geil. P. swowolny / rospustny / iurny. G. ἀγέρωχος, ἀλαζονικός, ἀσελγής, ὑβριστικός, ἀκολασταίνων. *Petulantia*, mutwill / büberey. P. swowola / rospustá. ἀσέλγεια, ὕβρις, προπέτεια.

P H.

Phalanga, *æ*, ein well / welzholtz. P. wałek. *Item*, ein stange / daran man etwas hengt. P. drąg / grzędá. G. φάλαγξ.

Phalanx, ein schlachtordnung. *Polō* vszykowánie woyská. G. φάλαγξ.

Phaleræ, *arum*, pferdeschmuck. P. końskie narzędy / álbo stroie / pochwy. G. φάλαρα, τά.

Phanaticus, ein schwindelgeist / vnsinniger. *Pol.* wártogłowy / szalony. G. ἐκστατικός, θεοφορούμενος, θεοφόρητος.

Pharetra, *æ*, ein köcher. *Pol.* sáydak. G. βελοθήκη, γωρυτός, φαρέτρα, φαρετρεών.

Pharmacum ein jeglich artzney. P. wszelákie lekárstwo. G. ἄκεσις, ἄκος, φάρμακον. *Pharmacopola*, ein Aptecker / Tyriackskremer. P Aptekarz.

Phasianus, ein Fasan. P. Bażant. G. φασιανός, ὄρνις ἐκ φάσιδος.

Phiala, *æ*, ein schale / trinckgeschier. P. czaszá / kubek.

Philomela, ein Nachtigal. P. Słowik. G. φιλομήλη.

Philosophus, ein weltweiser. P. Mędrzec. G. φιλόσοφος, οἰκεῖος σοφίας, ὁ ἐν λόγοις ὤν. *Philosophor*, *aris*, ich befleissige mich der weißheit. P. stáram sie o mądrość. G. φιλοσοφέω.

Philtrum, ein liebtrunck / nachlauff P Trunek miłości / podżądzánie / żądánie miłości. G. φίλτρον.

Phlebotomia, das Aderlassen. P. pußczánie krwie. G. φλεβοτομία. Phlebotomium, ein Laßeisen P. pußczádlo. G. φλεβοτόμον.

Phœnix, icis, ein Dattelbaum. P. Dáktilowe drzewo. Item, braunrote/ oder kesten farbe. Pol. czerwonobronatna / albo kásztánowa másc. Item, ein Vogel in Arabia / welcher sich/ wenn er alt wird/selber verbrent/ vnd auß der aschen wieder geboren wird. P. iedyny ptak w Arabiey/ ktory bedac stáry/sam sie spali / á z popiolu swego znowu sie rodzi/Ogniowaczek. G. φοίνιξ.

Phrenesis, & Phrenitis, wanwitz / vnsinnigkeit. Pol. záwracánie w glowie/ szalenie. G. φρενῖτις, φρενῖτις. Phreneticus, wanwitzig. P. ktoremu sie glowá kázi /szalony. G. φρενιτικός.

Phrygio, ein Seidensticker. P. háftarz. G. βελονοποικίλτης.

Phthiriasis. die Leuse sucht. P. wszáwa niemoc. G. φθειρίασις.

Phthisis, die Schwindsucht/ derre. P. Suchotá. G. φθίσις.

P I.

Pica, æ, ein Elster / Atzel. P. Srokã. G. κίσσα, κίττα.

Picea, ein Fichten. Pol. Sosná. G. πίτυς. Piceus, Fichten. P. Sosnowy.

Picus, i, ein Specht. Polon. Dzieciol. G. δρυοκολάπτης, χαλοτύπος, κραυγὸς, σίττα.

Piger, faul/ treg. P. leniwy. gnusny / niedbáły. G. ἀργὸς, νωθρὸς, νωθὴς, δύσοκνος, ὀρνηρὸς, ὀκνώδης, ῥάθυμος. Pigritia, faulheit P. lenistwo. G. ἀργία, ἀκηδία, ὀκνηρία, ῥᾳθυμία. νωθρότης. Piget, es verdreust. P. mierzi mie/ márkotno mi / zal mi. G. ὀκνέω, κατοκνέω, μεταμέλει μοι.

Pignus, oris, ein vnterpfand. Polõ. zastáwá / vpominek. G. ἀπότιμημα, ἀπότιμον, ἀσφάλισμα, ἐνέχυρον, ἐπέχυρμα, ὁμηρεία, ὑπόβολον, ὑπόθεσμα, ὑποθήκη. Pignero, as, & Pigneror, ich setze oder neme zu pfand. P. zástáwiam/ álbo bierze zastáwe. G. ἐγχυράζω, ἐγχυριάζω, ενεχυριάζω, ὑποτίθημι.

* Comp: Oppigneror, Idem cum simplici. Oppigneratus, verpfendet/

det / versetzt. P. zastáwny. G. ἠνεχυρασμένος. ἐγκεχυρασμένος.

Pila, ein Morsel / bollwerck / kugel / ball. P. Moździerz / stępá / wal w wodzie / kulá / piłá. G. θυεία, ἴχθη, ὅλμος.

Pilentum, ein hangender wagen. P. záwieszony wásag / kolebká.

Pileus, ein hut. P. czapká. G. πίλημα, πιλίον, πῖλος, κεφαλίς.

Pilo, as, ich mache glat / eben. P. piluie / gładze / rownam. G. τριχόομαι, τριχοφυῶ, τρίχας ἐκδίδωμι, ἢ φύω, ἐξιονδίζω.

* Comp: Compilo, ich raffe zusamen / stele. P. zgarniam / zdzieram / wydzieram / kradne. G. ἐνσκευάζομαι, συσκευάζομαι, περικόπτω, συλεύω, συλάω. Compilator, ein zusamen leser / steler. P. Łupieżcá / zdziercá. Expilo, ich beraube. P. wydzieram / okradam. G. περιαιρέω, περισυλάω, ἐκτρυχόω. Oppilo, ich verstopffe / P. zátykam. G. ἐμπιλόω, ἐμφράττω. Suppilo, ich enzucke / entziehe. P. podkradam.

Pilum, i, ein werffspießlein. Pol. rohátina. Item ein stössel. P. Tłuk / bijak. G. λίνον, καίρος, κλωστὴρ, κρόκη, λινάριον, μέρμις, μίτος.

* Comp: Primipilus, ein hauptman der ersten rot. P. rotmistrz pirwszego szyku. G. πρωτοστάτης.

Pilus, i, ein haar. P. włos. G. θρὶξ, ποκάς. Pilosus, haaricht / rauch. P. włosisty / włosáty / kosmáty. G. τετριχωμένος, τριχόμαλλος, τριχώδης.

* Comp: Depilo, as, ich reiffe die haar auß. Pol. wyrywam / wytárgam włosy. Depilis, e, kaal. P. goły / łysy.

Pilula, ein Pillen. P. pigułká. G. σφαίριον, σφαιρίδιον, καταπότιον.

Pingo, is, ich male / ferbe. P. máluie / fárbuie. G. γράφω, ζωογραφέω, Pictor, ein maler. P. málarz. G. γραφεύς, ἐγκαύστης, ζωγράφος, ἔγκτης. Pictura, ein gemeld. Pol. málowánie. G. γραφὴ, ζωγραφία. Pigmentum, angestrichene farbe. P. barwká / przyprawioná fárbá. G. γραφὴ, ἀπογραφὴ, ὑπογραφὴ, ὑπογραμμὸς, ἔντριμμα, χρῶμα.

* Comp: Appingo, ich male herbey. P. przymaluie. G. προσεγγράφω, προστίθημι τοῖς γεγραμμένοις.

Depingo, ich male vor / male ab. *P.* wymáluie / opiſuie / przemáluie. G. διαγράφω, καταγράφω, διατυπόω. *Acupingo*, ich ſticke mit ſeiden oder gold. P. háftuie / wyſzywam. *Acupictor*, ein ſeidenſticker. *Polō.* háftarz / wyſzywácz. *Auripigmentum*, Arſenik. P. Arſenik / Auripigment.

Pinguis, *e*, fett / dick. P. Tluſty / otyly / tylowity. G. ἐμπίμελος, εὐτραφὴς, εὔτροφος, καταπίμελος, πιμελὴς, πιμελώδης. *Pingue*, *Subſt:* & *Pinguedo*, das fette. P. tluſtość. G. ἀλοιφὴ, λιπαρότης, πιμελὴ, πιότης, στέαρ. *Pingueſco*, ich werde fett. *Polon:* otyie / otywam.

* *Comp:* *Impinguo*, *Pinguefacio*, ich meſte / mache fett. *Polō:* tucze / okraſzam. G. λιπαίνω, ἐκλιπαίνω, καταλιπαίνω, πιαίνω, λιπαρὸν ἢ πίονα ποιῶ. *Pinguefio*, ich werde fett. P. otywam.

Pinna, eine zinne. *P.* wierzch / ſzczyt. *Item*, ein floßfeder an den fiſchen. P. ſkrzello / oſkrzelle rybie. G. πτέρωμα, πτερύγιον.

Pinſo, *is*, ich male / zerſtoſſe. *Polō.* miele / tluke. G. λεαίνω, μάσσω, κοπανίζω, μάττω. *Piſtor*, ein Becker. P, piekarz. G. ἀρτοποιός, ἀρτοκόπος, σιτοποιὸς, μαγεὺς, μάκτης. *Piſtor dulciarius*, ein Pfefferkuchen becker. P. piernikarz. *Piſtorius*, was zum brodebacken gehöret *Pol.* piekárſki. *Piſtillum*, ein ſtoſſel. P. Tluk / ſtapor. G. ὕπερον, κοπανιστήριον, ἰγδοκόπανον. *Piſtrinum*, eine Müle. P. Mlynicá / żárná. G. ἀλετρὼν, ἀρτοκοπεῖον, ζητρεῖον, μύλη, μύλος, χειρομύλη, μύλων.

Pinus, *i*, ein Zirbelbaum. P. ćwirk / ćwirczyná. G. πίτυς, πεύκη, στρόβελος. *Pinaſter*, ein kiſer. P. choyká. *Pineus*, was zirbeln iſt. P. ćwirkowy. G. πεύκινος, πιτύϊνος.

Piper, Pfeffer. P. pieprz. G. τὸ πέπερι.

Pipio, *onis*, ein iunge taube. *P.* golabie. *G.* πῖπος, περιστίδιον. *Pipio*, *is*, ich pipe / wie die jungen vogel. *Pol.* piſzcze iáko ptaſze. G. πιπίζω, φθέγγομαι.

Pirata, *æ*, ein Seereuber / Freybeuter. *Pol.* Zboycá Morſki. G. πειρατὴς, καταποντιστής. *Piratica*, Freybeuterey. *Pol.* zbijánie

nie ná Morzu. G. πειρατήριον, λῃστρικὸν πλοῖον, πειρατικὸν σκάφος.

Piscis, is, ein Fisch. P. rybá. G. ἀλαβῆς, ἄπαλος, ἰχθὺς, ἔλλοψ. Pisciculus, ein Fischlein. P. rybká. Piscosus, Fischreich. P. rybny/pełny ryb. G. ἰχθυόεις, ἰχθυώδης. Piscina, ein Helter. P. ſtaw/ſadzawká. G. ἰχθυοτροφεῖον, κολυμβήθρα. Piscor, aris, ich fische. P. łowię ryby. G. ἰχθυάω, ἀπαλιεύω, ἁλιεύω, ἐλλοποιεύω. Piscator, ein Fischer. P. Rybitw. G. ἀμφιβολεύς, ἁλιεὺς, ἁλιευτὴς, γριπεύς. Piscatus, us, & Piscatio, Fischerey. P. łowienie ryb. G. ἄγρα, ἀγκιστρεία, ἁλιευτικὴ, ἁλεία, ἀπαλία. Piscatorius, den Fischern zugehörig. P. rybitwi.

* Comp: Expiscor, ich fische auß/ich suche/forsche fleissig. P. wyławiam/wywiaduie ſię/wyſzperuie. G. ἐξερευνάω, ἐξετάζω, ἐξιχνεύω, ἐξιχνιάζω.

Pisum, i, Erbß. P. Groch. G. πίσον, πίσος, λέκιθος.

Pitisso, as, ich versuche/trinck ein wenig. Polonicè, koſztuię. G. ἀπογεύομαι, μικρὸν γεύομαι.

Pituita, Rotz. P. ryma/ſmarki/ flágma. Item, der zipff oder pip an den hünern. P. pypeć. G. κόρυζα, μύξα, φλέγμα. Pituitosus, rotzig. P. flagmatyk. G. κορυζάω, φλεγματικος, φλεγματόεις, φλεγματώδης.

Pius, From/Gottfürchtig. P. dobry/bogoboyny/pobożny. G. εὐσεβὴς, θεοσεβὴς, θεοειδὴς, θεόφοβος, φιλόθεος. Pietas, frömigkeit. P. pobożność/bogoboyność/nabożność. G. εὐλάβεια, εὐσέβεια, θεοφροσύνη, φιλοθεΐα. Piaculum, ein grob Laster/oder Sühnopffer. Pol. łotrowſka ſztuka/albo ofiárá y pokutá zá nia.

* Comp: Expio, ich sühne auß/reinige. P. nágradzam/pokutuię/oczyśćiam. G. ἁγνίζω, ἁγνεύω, ὁσιόω, καθαίρω. Inexpiabilis, unversühnlich. P. nieprzeiednany/nieprzeprawny. G. ἀκάθαρτος. Impius, gottloß. Pol. niezbożny/bezbożny. G. ἄθεος, ἀνόσιος, ἀπόβωμος, ἀπόθεος, ἀσεβὴς, δυσσεβὴς. Impietas, gottloß weſen. P. niepobożność/niezbożność. G. ἀθεότης, ἀνοσιουργία, ἀσέβημα, ἀσέβεια, θεοβλάβεια, δυσσέβεια.

Pix, icis, Pech / thär. P. zywicá / ſmolá. G. πισσα, πίττα. Piceus, bechen. P. ſmoláný. G. πεύκινος, πισσώδης, πισσήεις, πισσηρός. Pico, & Impico, ich verbeche / bethäre. P. ſmole/zaſmalam. G. πισσόω, πιττόω Picatus, verbicht. Pol. vſmolony/ záſmolony. G. πιττωτὸς, πισσωδὴς.

P L.

Placenta, æ, ein kuch/ fladen. P. kolacz / placek. G. ἀμοργίτης, πλακόεις, πλακοῦς, σταίτινη, λάγανον.

Placeo, es, ich gefalle. Polon. podobam ſie. G. ἅδω, ἁδέω, ἁνδάνω, ἀρέσκω, εὐαρεστέω, εὐδοκιμέω, εὐδοκιμέομαι. Placet, Imperſ: es gefelt. P. zda ſie / widzi ſie. G. ἀρέσκει, δοκεῖ. Placitum, ein erkentnüs / ſchlus. P. zdánie. * Comp: Complaceo, ich gefalle zumal wol. P. bárzo ſie podobam. Græcè. εὐδοκέω, συναρέσκω. Diſpliceo, ich mißfalle. P. nie podobam ſie / mierze. G. ἀπάδω, ἀφανδάνω, δυσαρεστέω, ἀπαρέσκω.

Placidus, ſtill / mild / zam. P. cichy / ſtromny / pokorny / láſkáwy G. εὐμενὴς, πρᾶος, ἥμερος. Placidè, ſanfftmütiglich. Polon. ſtromnie / cicho / pokornie. G. εὐμενῶς, ἀγανῶς, ἦκα, πράως.

Placo, as, ich verſühne. Pol: koie / vblagam. G. ἀρέσκω, ἀρέσκομαι, ἀπαρέσκομαι Placabilis, verſühnlich. P. latwy ku vblagániu. G. εὐδιάλλακτος, μείλιχος, εὐμειλὺς, εὐμείλιχος, εὐμείλικτος. * Comp: Implacabilis, vnverſühnlich. P. nieublagány/nieprzeiednány / nieużyty. G. ἀγνώμων, ακήλητος, ἀκήδιτος, ἀνίλαστος, ἀμείλικτος.

Plaga, æ, ein ſtreich / ſchlag. P. plagá/ ciecie / raz. G. πληγή, πλῆγμα, κλίμα, χώρα, ζώνη. Item, Plaga, retia, ein groß jegergarn. P. polna / álbo lowczа / ſieć. G. ἄρκυες, αἱ, σάλικες, οἱ Item ein ort oder ende des Himels. Polō. kráijná / plagá. Plagiarius, einer der gern ſchlegt. Pol. ktory rad bija. Item, der frembde Kinder oder Knechte entführet. Pol. vwodziciel / ludzi kraycá/złodziey cudzych ſynow álbo ſlug G. ἀνδραποδιστής. Plagium, ein ſolcher

cher diebstal / oder entführung. P. takowa kradzba / albo vwodzenie. G. Ἀνδραποδιασμὸς, ἀνδραπόδισις, ελευθεροπρέπιον.

Planca, æ, ein dicke dile / bahle. P. ßeroka deska / miaßa dyla / tarcica / moscina / burtnica. G. πλάξ. *Plancus*, breitfüssig. *Pol.* ßerokonogi / plaskonogi. G. λείοπυς, ὁ πλακώδης τοὺς πόδας.

Plango, is, ich weine / heule. P. płacze / narzekam / lamentuie. G. κόπτω, κόπτομαι. *Planctus, us*, ein heulen / geschrey. P. płacz / narzekanie. G. κομμὸς, κοπετὸς, ὀλοφυρμὸς, θρῆνος, ὠρυθμός.

Planta, æ, die Fußsole. *Pol.* stopa / podeßwa. G. ταρσὸς, πέλμα. *Plantaris, e*, das zu den solen gehöret. *Pol.* stopny / podeßwiany. G. πελματικὸς.

* *Comp: Supplanto*, ich setze den fuß vnter. P. noge podkladam. *Metaph:* ich betriege. *Pol.* zdradzam / podchodze. *G.* ὑποσκελίζω, πτερνίζω, σκελίζω, ἀγκυρίζω.

Planta, æ, ein Zweig / propffreiß. P. ßczep / latorosl / rozga. G. ἔρνος, φυτὰς, φύτευμα, φυτὸν, τρέχνος. *Planto, as*, ich impffe / pflantze. *Pol.* ßczepie. G. θαρε-νω, κοπρέω, κοπρίζω, φυταλίζω, φυτεύω, καταφυτεύω, φυτεύομαι.

Plantago, inis Wegerich. P. podroznik.

Planus, flach / eben. P. płaski / rowny. *Metaph:* klar / offenbar. P. Jasny / iawny. G. πεδινὸς, πεδιαῖος, ἐπίπεδος. ἰσόπεδος, ὁμαλὸς, πλακώδης. *Planities*, ein ebene. P. rownosc / rownina. G. πεδιὰς, ὁμαλότης, ἐπίπεδον, ἰσόπεδον. *Plano, as*, ich mache eben. P. rownam / gladze / hebluie.

* *Comp: Complano*, ich ebene zumal. P. pogladzam / porownawam. G. ἀπεδίζω, λεαίνω, χθαμαλόω, ὁμαλύνω, ὁμαλίζω, ἐξομαλίζω. *Explano*, ich erklere. P. wykladam / wyiasniam. G. διαπτύσσω, διοιγνύω, διανοίγω, διορίζω, διατρανόω, διασαφέω, διασαφίζω, ἐξαπλόω. *Explanatio*, eine außlegung / erklerung. *Polō.* wyklad. G. διάρθρωσις, ἔμφασις, ἐξήγησις, τρανότης, κατάστρωσις.

Planus, i, Subst: ein betrieger. *Polon:* oßust / zwodnik / zwodziciel.

Platanus, i, Ahorn baum. P. Jawor / Japurt.

Platea, ein gaß. P. vlicá. G. πλατεῖα, ευρύπορος ὁδὸς.

Plaudo, is, ich frolocke. P. klaskam/ ráduie sie. G. κροταλίζω, κροτέω, ληκέω, επιληκέω. Plausus, us, frolocken. P. klaskánie/ wykrzykánie/ trzepánie. G. κρότος, κρότημα. Plausibilis, lieblich/ angenehm. P. miły wdzięczny. G. ευδόκιμος, ἔνδοξος, ευπρόσωπος.

* Comp: Applaudo, ich schreye zu. P. przykrzykam. G. ανακροτεω, επικροτέω, ἐπιῤῥοθέω. Applausus, us, zuschreyung. P. przykrzykánie/ rádość. G. ἡ επικρότησις, ὁ κρότος. Complodo, ich schlage die hende zusamē. P. plaſke/ klaſkam rekomá. G. συγκροτέω. Explodo, ich zische auß/ verwerffe. G, wykolátam/ wyśmiewam/ wyrzucam/ gánie. Item, schisse loß. P. wystrzelam. G. ἀποκροτέω, ἀποκρούω, εκκρουω, εκκλώζω, θορυβέω, εκσυρίττω. Displodo, idem.

Plaustrum, ein Wagen. Polon. Woz. G. ἄμαξα, όχετλον, ἅρμα. Plaustrarius, ein Wagner. P. Stelmách/ Wozownik. G. ἁμαξευς.

Plebs, der gemeine Pöbel. P. Lud pospolity/ Gmin. G. οἱ πολλοί, χυδαῖος, δῆμος, λαός, ὄχλος. Plebecula, ein Völcklein. P. pospolstwo. G. δημίδιον. Plebeius, gemein/schlecht. P. pospolity/ podły/ prosty/chłopski. G. δημοτικος, ιδιώτης, ιδιωτικός, επίδημος, δημώδης. Plebiscitum, vide Scio.

Plecto, is, ich straffe/ schlage. P. karze/ bije. G. πλέκω, ενείρω, πλήττω, ἡμωρέομαι, ἐπεξέρχομαι.

Plector, inusitat: Composita sunt, Amplector, Amplexor, ich vmbfahe/herze/habe lieb. P. obłápiā/ miłuie. G. ἄγαμαι, ἀγαπάω, ἀμφιβάλλω, ἀντέχομαι, ἀσπάζομαι, εναγκαλίζομαι, περιέχομαι, ὑπὸ τὰς ἀγκάλας ἄγω. Amplexus, us, ein vmbfahung. P. obłápienie. G. ασπασμος, επιπλοκη, περιβολὴ, περιπλοκὴ. Complector, ich begreiffe zu mal. P. obcymuie/ okrazam/ ogarniam. G. περιλαμβανω, περιέχω, συμπλέκομαι, περιβάλλω. Perplexus, a, um, verwirret/ verwickelt P. zámotány/ zaplecìony/ záwikłány/ zátrudniony. G. πολύπλοκος, αμήχανος, ἄπορος. Διαπεπλεγμένος.

Plectrum,

Plectrum, ein Instrument hammer. P. Młotek/ktorym struny náciagáia. G. πλῆκτρον.

Plenus, vol/ gantz. P. pełny/ cáły/ zupełny / dostáteczny. G. ἀνάμεστος, ἀνάπλεως, ἔμπλεως, ἐνίπλεως, ἐπίπλεως, περίπλεως. ὑπόπλεως, πλέως. Plenitudo, volkommenheit. P. zupełność. G. γέμος, γέμισμα, πλῆθος, πληροφόρημα, πλήρωμα.

Pleo, Inusitat: Comp: Compleo, G. ἀναπληρόω, συμπληθύνω, συναναπλήθω, συμπληρόω. Impleo, G. αναπλήθω, ἀποπίμπλημι. Oppleo, ich fülle / mache voll. P. nápełniam / násycam. G. ἀναπληρόω, ἐμπλήθω, ἐμπίμπλημι. Expleo, ich fülle / settige. P. nápełniā/ násycam. G. ἐκπλήθω, ἐκπληρόω, ἀναπληρόω. Inexplebilis, vnersettig. P. nienásycony / nienápełniony. G. ἄπληστος, ἀπλήρωτος. Repleo, ich erfülle wiederumb. P. nápełniam záś. G. πληρόω, ἀναπλήθω, ἀναμεστόω. Suppleo, ich mache vollend voll. P. dopełniam / dokonowam. G. ἀναπλήθω, ἐκπλήθω, ἀναπληρόω, ἀνταναπληρόω. Supplementum, ein erfüllung / zusatz. P. dopełnienie / przydátek. G. πλήρωμα, ἐκπλήρωμα.

Plerique, pleraque, pleraque, viel/ das mehrertheil. Polon. więtsza część / máło nie wszyscy. G. οἱ πολλοὶ, πάμπολλοι. Plerumque, gemeiniglich / offt. P. pospolicie/ często kroć. G. ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ το πλεῖστον, τὰ πλεῖστα, τὸ πολὺ.

Pleuritis, idis, Seitenwehe. P. kłócie w boku.

Plico, as, ich falte / lege zusamen. P. fałduie / składam. G. πλέκω, πλύσσω. Plicatio, Plicatura, faltung. P. fałdowánie. G. πλυχὴ, πλύξις, πλοκὴ. Plica, eine falde. Polonicè. fałdá G. πλύξ, πλύγμα, πλύξις. Plicatilis, was man falten kan. P. fałdowny. Græcè. πλεκτὸς, εὔπλοκος.

* Comp: Applico, as, ich füge zu / eigne zu. Polonicè. przysadzam / przywłaszczam. G. Απερείδω, ἐγχρίμπτω, ἐφαρμόζω, κατάγω, μύλλω, παραπλέκω, προσοκέλλω. Complico, ich lege zusamen. Polonicè składam/zbieram. G. καταπλέκω, συμπλέκω, συμπλύσσω.

Expli-

Explico, ich thu von einander. P. rozkladam / rozloze. Metaph: ich erklere / lege auß P. wyiaśniam / wykladam. G. ἀναπλόω, ἀναπλύσσω, δηλόω, διακρίνω. Explicatio, ein außlegung. P. wyklad G. ἀνάπλυξις, διάπλυξις, ἑρμηνεία, διασάφησις, διευκρίνησις. Implico, ich verwirre / wickele ein. Polon: zawiklawam / zátrudniam / obwiniam. G. ἐμπλέκω, ἐπιπλέκω, πλεγματεύω, ἐνδέω. Replico, ich löse auff. P. odplatam / odwiezuie. Item, ich sage wieder. P. odmawiam / odpowiedam. G. ἀναπλύσσω, ἐξαπλόω. Supplico, ich bitte demütig. P. pokornie proße. G. ἄντομαι, ἀντιβολέω, καταλιπαρέω, λιπαρέω, προσκυνέω. Supplicatio, ein demütige bitt. P. pokorna prosbá. G. ἀντιβόλησις. ἀντιβολία, δέημα, δέησις, ἄντησις. Supplex, demütig. P. pokorny. G. γονυπετὴς, ἱκέτης, ἱκετικὸς. Supplicium, eine straff. Polon: ſkaránie / kaźń. G. κολασμὸς, κόλασις, ποινὴ, ποίνημα, τιμωρία. Duplico, ich mache zwifechtig. P. podwaiam / dwoiſte czynie. G. διαπλάζω, διπλασιάζω. διπλόω. Duplex, zwifaltig. Pol. dwoiáki / dwokrotny / dwoiſty. G. διπλόος, διφάσιος, διπλάσιος.

Multiplico, G. πολλαπλασιάζω, πολλαπλασιόω, πληθύνω. vide Multus.

Plodo, vide plando.

Ploro, as, ich weine. P płácze. G. δακρύω, κλαίω, οἰμώζω. κωκύω. Ploratus, us, weinen. P. płácz. G. κλαῦμα, κώκυμα, οἰμωγὴ, ὀλοφυρμὸς. Plorabundus, weinende. P. płáczacy. G. δεδακρυμένος.

* Comp: Deploro, ich beweine / beklage. P. opłákawam / vſkarzam ſie. G. ἀποκλαίω, κατακλαίω. Exploro, ich erforſche / ſpehe. P. wywiáduie ſie / wyßpieguie. G. ἐξετάζω, δοκιμάζω, δίζω. κατασκοπεύω, βασανίζω. Exploratus, gewiß. P. pewny / doświádczony. Imploro, ich ruffe an. P. wzywam / z płáczem proße / G. ανακαλέω, ἀνακαλέομαι, ἐπικαλῶ.

Pluma, æ, eine weiche feder / pflaumfeder. P. miekkie pierze / mech / kwáp / puch. G. μνοῦς χνοῦς, πίλον, πτερόν. Plumeus, federn. P. kwápowy. G. πίλινος, πιλοφόρος, πτεροφόρος, πτερωτός.

Comp:

* Comp: Deplumo, ich pflücke/ berupffe. Pol. skube. Implumis, ohne federn / nicht flück. P. goly. G. ἀπτερ☉, ἄπιλ☉, ἄψιλ☉.

Plumbum, bley. P. olow. G. μόλιβδ☉, μόλιβ☉. Plumbeus, bleyen. P. olowny. G. μολίβδιν☉, μολίβε☉. μολιβοῦς. Plumbago, Bleyertzt. P. olowna ßybá. G. μολυβδαινα. Plumbata, ein bleykugel. Polon. olowna kulá. Plumbosus, voll bley. P. pelny olowu. G. μολιβδώδης. Plumbo, as, ich löte mit bley. P. lutuie / spußczam olowem. Plumbatura, lötung. P. zlutowánie/spoienie.

Pluit, es regnet. Pol. deßcz páda / deßcz idzie. Pluuia, ein regen. P. deßcz. G. βροχὴ, ὑετος, ὕσμα, ὄμβρ☉. Pluuialis, Pluuius, das von regen ist. P. deßczowy. G. ὄμβρι☉, ὀμβροφόρ☉, ὑετι☉. ὕης. Pluuiosus, voll regens. Polõ. deßczowny / dzdzysty / niepogodny.

* Comp: Compluo, ich beregene. P. polowam/ pokrapiam. G. καταμβρέω. Compluuium, ein regenpfütz. P. kaluzá z deßczowey wody / deßczowy stawek. G. σύῤῥοια, σύῤῥυς. Impluo, ich regene hinein. P. wkápam/ wlewam / w ciekam. Item, ich schmitze. P. poczerniam / ßmiscuie / ßwárcuie/ ßmelcuie. G. ἐνομβρέω, ἐπομβρέω. Impluuium, ein dach fenster. P. dymnik/dáchowká. G. ἡ αὐλὴ, ὁ τόπ☉ ἐν οἴκῳ ὄμβρου δεκτικός.

Plus, pluris, Comp: mehr. P. wiecey. G. πλέον, πλεῖον. Plusculum, ein wenig mehr. P. málo wiecey. G. σμικρόν τι πλέον. Superlat: Plurimus, fast viel. Polõ. bárzo wiele / nawiecey. G. πλεῖστ☉. Plurimum, fast / des mehrern teil. P. owßeki bárzo. G. πλεῖστον πολλά.

* Comp: Complures, fast viel. Pol. bárzo wiele. G. συμπλείονες. Plurifariam, mancherley weise. P. rozmáicie.

P N.

Pneumonia, Lungensucht. P. zápalenie pluc. G. πνευμονία.

P O.

Poculum, ein trinckgeschir. P. kubek/

Kubek / kufel. G. ἄλειτον, δέπας, δέπαστρον, ἔκπωμα, κύλιξ, κύπελλον, ποτήριον, κώθων *Pocillator*, ein einschencker. Pol. podczaßy. G. οἰνοχόος. *Poculentus*, was man trincken kan. P. pity / co sie godzi pic. G. πόσιμος.

Podagra, das zipperlein. P. łamánie w nogách / podágrá. G. ποδάγρα, ποδαλγία, ποδαργία, ποδαγρικὸν πάθος. *Podagricus*, der das zipperlein hat. Pol. podágrzyk. G. ποδαγρος, ποδαλγος, ποδαλγής, ποδαγρικὸς, ποδαλγικὸς.

Podex, *icis*, der hinder. Pol. posládek / zádek / dupá / rzyc. G. ἀρχὸς, ἕδρα, κύσθος, κυσὸς, μολουὶν, πυγή.

Pœna, ein straff. P. kaźń / káránie. G. ἀμοιβὴ, δίκη, ἐπιτίμιον, τιμὴ, τίμημα, τίμησις, τιμωρία.

Pœnitet, es gerewet. Pol. żal sie. G. μεταμέλει, μεταγινώσκω, μετανοέω, μεταμέλομαι, μεταμέλει μοι. *Pœnitentia*, Rew / Buß. P. żálość / pokutá.

Pol, fürwar / bey Gott. Pol. záprawdę / dalibog. G. νὴ τὸν παλυδεύκην.

Polenta, ein gerstenmuß / gerstentranck. Polon: Tysánná. Item, Maltz. P. Slod. G. ἄλφιτον.

Polio, *is*, ich poliere / putze. P. poleruie / chędożę / wycieram / wyßmukuie. G ξέω, ἀποξέω, ξύω, ἀποξύω, ἐξεργάζομαι, ἐπικοσμέω. *Politio*, außbutzung. P. chędożenie. *Politus*, gebutzt / sauber. Polon. chędogi / czysty. G. ἐξεσμένος, διεξεσμένος, διηκριβωμένος, ἐξειργασμένος, εὔξοος, ξεστὸς, ξυστὸς, ξυόεις.

* *Comp: Expolio, Perpolio*, ich butze fleissig. Polon: wychędażam / wyßmukuie. G. διεξέω, ἐξεργάζομαι.

Politia, ein Policey. Polon: Mieyski stan / Rzecz pospolita. G. πολιτεία. *Politicus*, weltlich. P. mieyski / świecki. G. πολιτικὸς.

Polleo, ich vermag. Pol: moge / przemoge. G. ἰσχύω, σφριγάω, δύναμαι.

* *Comp: Æquipolleo*, ich kan / gelte / vermag eben so viel. Polō: Tak wiele moge / waże. G. ἰσοδυναμέω. *Æquipollentia*, gleich vermögen. P. Jednáka moc / roś

rowna przemożność. G. ἰσοδυναμία. Præpolleo, ich vermag mehr / vbertreffe. Polon: wiecey przemogę / przewyższam. G. διαφέρω, ὑπερέχω, ἐπικρατέω, προκατάρχω, ὑπερισχύω.

Pollex, icis, der Daum. Pol. Wielki palec / Kciuk. G. ἀντίχειρ, ὁ μέγας.

Polliceor, eris, ich verheisse. Polon: obiecuię / przyrzekam. G. ἐπαγγέλλομαι, ἐγγυάομαι, διομολογοῦμαι. Pollicitatio, verheissung. Pol. obiecowánie / obietnicá. G. ἐπαγγελία, ὑπόσχεσις, ὑποσχεσία.

Pollincio, ich salbe eine Leich / oder begrabe. Polon: Balzámuię ciáło vmárlego / chowam / pogrzebuię. G. κτερίζω, ἐνταφιάζω, κηδεύω. Pollinctor, ein Todtengreber. P Ten ktory vmárłe máże / y grzebie G. ἐνταφιαστὴς, καταγεώτης, σοροπηγὸς, ταφευς, ταριχευτὴς.

Pollen, inis, Weitzenblum / oder Weitzen meel. Pol: kwiát pszeniczny / álbo mąká pszenna. G. γύρις, παιπάλη. Pollintor, oris, ein Müller. P. Młynarz.

Pollubrum, ein Handbecken. P. Miednicá. G. χειρόνιψ.

Polygranum, Fischrogen. Pol. Ikrá.

Polygonum, Wegwart. Polō. Podróżnik. G. πολύγονον.

Polypodium, Steinfarn / Engelsüß. P. Páprotká. G. πολυπόδιον.

Pomerium, ein Schißgarten / ein zwinghoff / ein plan innerhalb vnd ausserhalb der Stadtmaur / da man nicht bawē darff. Polon. plác pewny z obu stron muru Mieyskiego / gdzie sie nie godzi budowáć. Græcè. πωμήριον.

Pompa, æ, pracht / herrligkeit. Polon: wystáwá / okazáłość / obchod. G. πομπή. Pomposus, prechtig. Polonicè. wystáwny / okazáły / pyszno / butny.

Pomum, ein Obs / Apffel. P. Owoc / álbo Jábłko. G. μῆλον, ὀπώρα. Pomus, ein Apffelbaum. Polon: Jábłoń. G. μηλέα, δένδρον, ὀπωροφορῦν. Pomarium, ein Baumgarten. Polonicè. Sad. G. παράδεισος, ὀπωροφυλάκιον.

Pondo, *Indecl:* ein Pfund. P. funt. G. λίτρα, ἑλκή.

* Comp: *Aßipondium*, ein gantz pfund P. cáły funt. G. λίτρα. *Dupondium*, zweypfund. P. dwá funty. *Centupondium*, hundert pfund / ein Zentner. P. sto funtow / Centnar.

Pondus, eris, ein gewicht / schwere. P. waga / ćieżkość. Metaph: ansehen / vermögen. Polō: powagá / przemożność. G. ἄχθος, βάρος, βάρημα, βρῖθος, ἑλκή, σαθμός. *Ponderosus*, schwer / wichtig. P. ćieżki / ważny. G. βαρὺς, βριθὺς, ἐμβριθὴς, ὑπερβριθὴς, ὁλκήεις. *Pondero*, ich wege. P. waże. Metaph: ich erwiege / schetze. P. vważam / szácuie. G. ἵστημι, σαθμίζω, σαθμάομαι, ζυγοστατέω, ταλαντίζω, ταλαντεύω, ταλαντόω.

* Comp: Praepondero, ich vberwege. P. przeważam / záważam. G. ὑπερβαρέω, ὑπερταλαντάω, προσλιμάσμαι, σαθμῶ, ὑπερέχω.

Ponè, Neben / bey / hinder. P. Blisko / podle / zá. G. ὀπίσω, ὄπισθεν.

Pono, is, ich stelle / setze / lege. Pol. stáwiam / kłáde / położe. *Item*, ich laß also sein / ich setz im fall. P. ná to mowiac. G. ἵστημι τίθημι, τάττω, καταχωρίζω. *Positus*, us, *Positio*, eine setzung / stellung. P. posádzenie / położenia. G. θέμα, θέσις.

* Comp: *Appono*, ich setze hinzu. Pol. przykładam / przydawam. G. ἐπιτάττω, παραλίθεμαι, προστάττω, προσνέμω, πρόσκειμαι, προστίθημι. *Appositus*, füglich / bequemlich. P. węzesny / tráfny / rázny / godny. G. ἁρμόδιος, ἱκανὸς, καλασκευαστὶς, πρόσθετος, πρόσφορος. *Antepono*, ich setze für / halt höher. Polō. przekładam / wyższey waże. G. προκρίνω, προτίθημι, προτιμάω. *Compono*, ich setze zusamen / ordne / vertrage. Polō. składam / sporządzam / poiednam. G. ἁρμόζω, ἀρτίζω, διακοσμέω, διαρτίζω, διατίθημι, περιστέλλω, συντίθημι. *Compositus*, sittig / züchtig. P. piekny / skromny / obyczáyny. G. διησκημένος, σκευαστὸς, διεσκευασμένος, σύνθετος, τεταγμένος. *Depono*, ich lege ab / gebe zuverwahrē / wette. P. składam / odkładam / złoże / dáie ku schowániu / ku wierney rece poruczam / zákładam

dam sie. G. ἀποτίθεμαι, κατατίθεμαι, κατατίθημι. *Depositum*, ein hinderlag/vertrawtes ding/auffsatz. P. Rzecz k wierney rece dána / zakład. G. παρακαταθήκη, παρακαθήκη, παρακατάστασις. *Dispono*, ich ordne. Pol. rozrządzam/rosprawuie. G. διατάττω, διακοσμέω, διαλαμβάνω, διατίθημι, διέπω. *Dispositio*, eine ordnung. P. rozrządzenie/rosprawienie. G. ευταξια, διάθεσις, διάκοσμος, διακόσμησις, διάταξις. *Expono*, ich lege auß / erklere / erzele / werff weg. P. wykładā/ wyiáśniam / wyliczam / wyrzucam. G. ἐκτίθημι, κατατίθημι. *Expositio*, ein außlegung. Polō. wykład. G. ἔκθεσις, ἐξήγησις. *Expositius*, weg geworffen / oder ein fundel kind. P. wyrzucony/ wysádzony/ álbo nálezionek. G. ἐκβόλιμος, ἐκβολιμαῖος, ἔκθετος. *Impono*, ich lege auff/oder betriege. P. nakładam/ wkładam / polecam/ álbo zdradzam / oszukam / podchodzę. G. ἀναβιβάζω, ἐγκαθιδρύω, ἀνατίθημι, ἐντίθημι, ἐπιβάλλω, ἐπιτίθημι. *Impositio*, eine aufflegung. Pol, wkładánie / włożenie. G. ἐπίθεμα,

θέμα, επίθεσις. *Impostor*, ein Betrieger. P. zwodnik/ oszust/ maracz / zdrayca. G. ἀπατεών, γόης, ἀπατηλικός, μαγγανευτής. *Impostura*, betriegerey. P. oszukánie / podescie / zwodzenie. G. ἀπάτη, ἄλημα, γοητεία, μαγάνευμα, πλάνη. *Interpono*, ich setze/lege dazwischen / vertrete. P, wsádzam/ przyczyniam sie. G. παρεμβάλλω, παρειτίθημι. *Oppono*, ich setze entgegen. *Polon.* zástáwiam / zasadzam / sprzeciwiam sie. G. ἀνθίστημι, ἀντιτίθημι, παρατίθημι, ἀντιπαρατίθημι, προτείνω. *Oppositum*, das gegentheil. P. przeciwna strona. *Præpono*, ich setze für. P. przekładam. G. προτιμάω, προκαθίστημι, προτάσσω, προκρίνω. *Præpositus*, ein Vorsteher / Probst. *Pol.* przełożony/ proboszcz. *Propono*, ich halte für / zeige an / setze mir für. P. przekładam / powiedam / bierze przed sie. G. προαιροῦμαι, προβάλλω, προεκτίθημι, ὑποτίθημι, προτίθημι, προτείνω. *Propositum*, ein fürhaben. P. przedsiewzięcie. G. προαίρεσις πρόθεσις, σκοπὸς, ὑπόθεσις. *Repono*, ich setze / gebe wieder / verwahre. *Pol.* pokładam/

dam / oddáie / chowam. G. θησαυρίζω, ἀποτίθημι, ανατίθημι, κατατίθεμαι, ταμιεύω. *Repositorium*, ein gehaltnüß. P. ßafá / schowánie / policá. G. ταμιεῖον, ἀποθήκη. *Sepono*, ich lege beseits. P. odkladam ná strone. G. ἀποτίθημι, ἀποχωρίζω, ταμιεύω. *Suppono*, ich lege vnter / bringe heimlich bey. P. podkladam / podstáwiam / fálßywie podrzucam. G. ὑποβάλλω, ὑποτίθημι, ὑποτάττω. *Suppositititus*, heimlich beygebracht. P. podlozony / podrzucony. G. ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος. *Suppositititus puer*, ein Wechselbalg. P. podmiotek / podrzutek / odmienione dziecie. *Transpono*, ich versetze. Pol. przekladam / przesadzam. G. μετάγω, μετακινέω, μετατίθημι, μεθίστημι. *Transpositio*, ein versetzung. P. przesadzenie.

Pons, ein Brück. P. Most. G. γέφυρα, γεφύρωμα, ζεῦγμα ποταμοῦ. *Ponticulus*, ein steg. P. mostek / láwá. *Ponto, onis*, ein fehrschiff / fehrbot. P. Lodz w ktorey sie przewoza / prum. G. πορθμεῖον, πορθμίς, πορθμίον, πόριον. *Pontifex*, der Hohepriester / Babst. P. nawyzßy Káplan / Papiez. G. Ἀρχιερεὺς, γεφυροποιὸς, ὁ μέγας ἱερεὺς, ἱεράρχης, ἱερονόμος, ἱεροδιδάσκαλος, ἱεροφάντης, ἱεροφύλαξ. *Pontificatus, us*, des Hohenpriesters ampt / Babstumb. Pol. vrzad nawyzßego Káplaná / papiestwo. G. ἀρχιερωσύνη, ἱεραρχία. *Pontificius*, geistlich / bäbstisch. P. duchowny / papieski. G. ἀρχιερατικὸς, ἱερατικὸς, ἱεραρχικὸς.

Popina, eine garküche. Polō: pospolita / wieyska kuchnia. G. ὀψοπωλεῖον, ὀπτανεῖον, καπηλεῖον. *Popino*, & *Popinor*, ich schlemme / prasse. P. vzywam / obzarstwem sie báwie.

Poples, itis, kniebüge / kniescheibe P. podkolánek / czáßá v kolan. G. ἰγνύα, ἰγνύς, κοῖλα, κωλία.

Poppysma, atis, & *Poppysmus, i*, das pfeiffen vnnd klatschen die pferde zu stillen. P. gwizdánie y plasanie dla vkoienia koni / czokánie / háhákanie. Græcè. πόππυσμα.

Populus, fæm: ein pappelbaum. P. Topola. αἴγειρος, λεύκη. *Populeus*, pappelbeumen. P. Topol-

polny. G. αἰγείρινος. Populetum, ein pappelbeumen wald. P. Lás topolny. G. αἰγειρὼν.

Populus, masc: ein Volck. Pol. Lud / pospolstwo / narod. G. δῆμος, λεως, λαός, πλῆθος. *Popularis, Adiect:* dem volck zugehörig / oder angenehm. P. Ludowi nalezacy / albo przeciwny. *Item*, schlecht / gemein. P. prosty / lichy / podly / pospolity. G. δημώδης, δημοτικὸς, δημότης, δαμότης, ευθυδημων, ὁμόδημος. δημοτικῶς. *Popularis, Subst:* ein Mitbürger / Landsman. P. P. Mieszczanin / ziemek. *Popularitas*, freundligkeit. Polon: ludzkość. G. τὸ δημοτικὸν, δημεραστία, δημοκόπια. Populosus, volckreich. P. lodny / násiádly. Populo, & Populor, G. ἀλαπάζω. εκπορθῶ, δενδροκοπέω, δηίζω, εξαλαπάζω. & Comp: Depopulor, ich verwüste / verhere. P. pustoße. G. εκπέρθω, εκπορθέω, ὑπερπρεχω, διαπέρθω.

Porcus, i, ein schwein. Polon: świnia / wieprz. G. χοῖρος, χοῖρος. Porculus. Porcellus, ein ferckel. P. prosie / prosiacko. G. κολαβρός, χοιρίον, χοιρίδιον, χοιρίσκος, δέλφαξ, δελφάκιον. Porcinus, schweinen. P. świni / wieprzowy. G. χοίρειος, χοίρειος. Porca, ein saw. P. świnia. G. ἡ ὗς. *Item*, ein acker oder garten beet. P. zagon ná roli / albo lechá ná ogrodzie.

Pori, orum, Schweißlöcher. Pol. Dziurki ktoremi pot wychodzi / sierotki.

Porrigo, G. ἐπεκτείνω, παρέχω, εκτείνω, παρατείνω, προτείνω, παραφέρω. vide Rego.

Porrigo, inis, Heuptschuppen / Erbgrind. *Pol.* Otreby / strupy w glowie / párch / suchy świerzb. G. πιτυρίασις. Porriginosus, der den Erbgrind hat. P. párcháty / strupiásty.

Porro, ferner / weiter. Polō. wiec / dáley. G. απωτέρω, γεμὴν, μέντοι, δὴ, πόρρω.

Porrum, i, Lauch. P. lug. G. πράσον.

Portendo, G. ἐπισημαίνω, προδηλόω, προσημαίνω, προφαίνω. vide Tendo.

Porta, a, ein Thor / Pfort. P. Bramá / álbo broná / wrotá / fortá. G. πύλωμα, πύλη, πύλος.

Porti-

Porticus, ein bedeckter gang/ kreutzgang/ P. kruchtá/ ßopá/ krucganek. G. ἀίθουσα, ἀρμάνια, παραστὰς, περίστῳον, στοὰ.

Portio, onis, ein teil / stück P. Cześć / ßtuká / dział. G. μέρος, μερὶς, ἀπόμοιρα, λῆξις, συμμοιρία, αἶσα. Portiuncula, ein stück klein. P. cząstká.

* Comp: Proportio, ein gleichmessigkeit etlicher ding. P. przyrownánie kilká rzeczy miedzy ſobą. G. ἀναλογία, τὸ ἀνὰ λόγον, Ἀνάλογον.

Porto, as, ich trage. P. noße. G. αἴρω, βαστάζω, κομίζω, φέρω, φέρομαι, προφέρομαι. Portitor, ein vberführer. P. przewoźnik. G. ἐλλιμενιστὴς, πορθμεὺς, πορθμευτὴς, διαπορθμευθής. Portorium, Schifflohn vom vberführen/zol. P. myto od przewożenia / cło. G. διαπύλιον, παραγώγιον. Portabilis, & Portatilis, was man tregt oder tragen kan. P. znoßny / co bywa noßono.

* Comp: Apporto, ich bringe. P. przynoße. G. ἐπιφέρω, προσκομίζω, προσφέρω. Asporto, ich trage weg. Polon. zánoße / vnoße. Comporto, ich trage zuſamen. P. znoße / zbieram. G. ἀναφέρω, συγκομίζω. Deporto, ich trage / bringe dauon. P. odnoße. G. ἄγω, ἐκκομίζομαι, βαστάζω, κατακομίζω, ἐκφορέω. Exporto, ich trage / bringe herauß. P. wynoße. G. ἀνασκευάζω, ἐξάγω, ἐκκομίζω, ἐκφέρω, ἐκφορέω. Importo, ich trage hinein. P. wnoße. G. εἰσκομίζω, εἰσφέρω, ἐπεισάγω, παρακομίζω. Reporto, ich bring wieder/ oder bring dauon. P, odnoße / otrzymam. G. αἴρομαι, φέρομαι, ἀποφέρομαι, ἀνακομίζω, κομίζω. Transporto, ich trage hinüber. P, przenoße / przewożę. G. μετακομίζω, ἐξορίζω.

Portulaca, burtzeln. P. kurzą nogą.

Portus, us, ein port / haff. P. port / przyſtep / brzeg. Metaph: ſicherheit / zuflucht. P. beſpieczność / vcieczká. G. κατάπλοος, ἑρμητήριον, σταθμήριον. Portuosus, da gut anzulenden iſt. Polō. zábrzeżyſty / gdzie látwy ieſt przyſtep. G. εὐλίμενος, εὔορμος, λιμενώδης, ἀχείμαστος. Importuosus, da man nicht wol anlenden kan. P. gdzie trudny ieſt przyſtep. G. ἀλίμενος, ἄνορμος.

Poſco,

Posco, is, ich begere. Pol. žadam. Item, ich heisse. P. vpominam sie. G. ἀξιόω, αἰτέω.

* Comp: Deposco, G. ἀπαιτέω, ἐξαιτέω. Exposco, ich begere fast. P, vprzeymie žadam / proβe. G. ἐξαιτέομαι, προσδέομαι. Reposco, ich begere / heische wieder. P. vpominam sie zas. G. ἀπαιτέω, ἀντεπαιτέω, ἐξαιτέω.

Possideo, G. ἔχω, ἀπολαύω, κλάομαι, κέκτημαι, νέμομαι, κατακτέομαι, κατέχω. vide Sedeo.

Possum, G. δύναμαι, δύναμίς ἐστί μοι. vide Sum.

Post, nach. P. po / zá. G. μετὰ, κατόπιν, ὕστερον. Postea, Post hac, Postmodum, hernach / darnach. P potym / napotym. G. μετὰ ταῦτα, εἰς τὸ ὕστερον, ἀπ᾽ ἄρτι, εἰσαῦθις. Posteaquam, nach dem. Pol. gdy. G. ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ, ἐπὰν, ἐπειδὰν, ὅτ᾽ ἄν. Posterior, der ander / der nachfolget. P. posledny. G. μεταγενὴς, μεταγενέστερος, ὀπίσθιος, ὕστερος. Postremus, der letzte. P. napoślednieyβy. G. δεύτερος, ἄλλων ἔσχατος, ὀπίστατος, ὕστατος, ὕστατος, τελευταῖος, τελευταῖος. Postremum, & Postremò, zu letzt. P. ná ostátek / ostátecznie. G. ἐσχάτως εἰς τὸ ἔσχατον, ἐφ᾽ ὑστέρῳ, ὕστατα. Posterus, a, um, nachkommende. P. potomny / przyβly. G. ἀπόγονος, ἔκγονος, ἐσόμενος. Et Comp: Praeposterus, verkert. P. opáczny / wyopáczny / nárebny / przećiwny. Posteri, orum, die Nachkommen. P. potomkowie. G. οἱ ἔπειτα, οἱ ὕστερον, οἱ ἐσόμενοι ἄνθρωποι. Posteritas, Idem, P. potomstwo.

Posthumus, G. ὁ τῷ ἀποθανόντι πατρὶ ἐπιγενόμενος, ὀψίγονος. vide Humus.

Posticus, a, um, hinderwertig. P. tylny / zádny. G. ὀπίσθιος, ὁ ὄπισθεν. Posticum, die hinder thür. P. zádne drzwi / tyl. G. ὀπισθόδομος.

Postilena, hinderbug / schwantzriemen. P. zádny lek / zádne pochwy. G. ὑπουρίς.

Postis, is, ein pfoste Pol. podwoie.

Postliminium, G. ὑποστροφή. vide Limen.

Postridie, G. τῇ ἐπαύριον, εἰς τὴν ὑστεραίαν, τῇ ὑστέρᾳ, τῇ ἐφεξῆς. vide Dies.

Postulo, as, ich fordere / begere. Pol:

Pol. żądam / chcę / potrzebuie. *Item*, ich verklage. P. oskarżam / pozywam. G. αἰτέω, ἀπαιτέω, ἐξαιτέω, ἐπιζητέω, ἀξιόω, κατηγορέω, διώκω. *Postulatio*, *Postulatum*, ein begeren / bitte. Polon: żądánie / prosbá. G. ἀξίωσις, αἴτησις, αἴτημα.

* Comp: *Expostulo*, ich verweise / schelte. P. skárżę się / vskarżam się / swárzę się. G. ἐγκαλέω, ἔγκλημα ποιῶ, δικαιολογέομαι. *Expostulatio*, eine verweisung. P. vskarżánie / skárgá / swárzenie. G. ἐξαίτησις πρόκλησις, ἔγκλημα, ἔγκλησις.

Potens, G. δυνατὸς, ἐγκρατὴς, ἰσχυρὸς, κραταιὸς. *vide Sum.*

Potestas, gewalt / vermügen. Pol: moc / ważność. *Item*, erlaubnüß. Pol. dozwolenie. G. δύναμις, κυρία, ἐξουσία.

Potior, *iris*, ich oberkomme / erlange / besitze. P. dostawam / osiegam / posiadam. *Item*, ich gebrauche. Polō. vżywam. G. ἀπολαύω, τυγχάνω, ἐπιτυγχάνω, κυριεύω.

Potis, gut / mechtig. P. dobry / możny. *Potior*, besser. P. lepszy / możnieyszy. G. ἀρείων, βελτίων, πρότερος, κρείσσων. *Potissimus*, der fürnembste. Pol. naprzodnieyszy / nalepszy. *Potius*, *Aduerb:* viel lieber. P. lepiey / rádszey. G. μᾶλλον, ἐπὶ μᾶλλον. *Potissimum*, *Potissimè*, allererst / allermeist. P. nawiecey / nabárzey / napirwey.

Poto, *as*, ich trincke / sauffe / zeche. P: piję / pijam / biesiáduię. G. πίνω, διαπίνω, φιλοποτέω. *Potus*, *a*, *um*, truncken. P. pijány. G. πεπωκὼς, πιὼν, βεβαπτισμένος οἴνῳ, ποθεὶς. *Potus*, *us*, *Potio*, *onis*, ein trunck / oder getrenck. Pol. Trunek / picie / napoy. G. πότημα, ποτὴς, πότισμα, ποτὸν, πότος, πόσις, πόμα, πῶμα. *Potator*, ein Sauffer. P. pijánicá. G. πότης, ποτικὸς, φιλοπότης, οἰνοπότης. *Potabilis*, was man trincken kan. P. pity. G. χρηστὸς πίνεσθαι, πόσιμος, πότιμος.

* Comp: *Compoto*, ich trincke mit / zeche. P. piję skim / pijam. *Compotor*, *oris*, ein Zechgesell / Sauffbruder. P. Towárzysz w pijániu / w biesiádowániu. G. συμπότης. *Epoto*, ich sauffe auß. P. wypijam / wyżyram. G. ἐκ-

G. ἐκπίνω. *Perpoto*, ich zeche viel/ offt. *Pol.* vſtáwicznie pije. G. κωθωνίζομαι.

P R.

Præ, Præp: vor / von wegen. P. przed / dla / od. G. πρὸ, & ὑπὸ. *In compositione significat valdè*, ſehr / faſt. P. bárzo / wielmi / wielce.

Præbeo, es, ich gebe / reiche dar / erzeige. P. dawam / podawam / okázuię / wyrządzam. G. πόρω, πορίζω, χορηγέω, ὀπάζω, ὀρέγω, παρέχω.

Præceps, gach / freuelich / vnbeſonnen. *P.* nagły / prętki / nierozmyślny. *Item*, ſtickel. Polō. ſchodziſty / ſtocżyſty / przykry / przykroſtocżyſty. G. εὐκατάφορ☉, κρημνώδης, ἀπόκρημν☉, παράκρημν☉. *Præcipitium*, ein ſtickeler / gefehrlicher ort. P. przykre á ſtocżyſte mieyſce. G. κρημνὸς, φάραγξ. *Præcipito, as*, ich ſtürtze hinab / od eile. P. ſpycham / ſtrącam / álbo kwápię ſię. G. προάγω, προβαίνω, προγίνομαι, προλαμβάνω, προπορεύομαι, προέρχομαι. *Præcipitatio, Præcipitantia*, eil / vnbeſonnenheit. P. kwápliwość / nierozmyślność / plochość. G. κατακρήμνισις, προπέτεια.

Præcipuus, fürnemlich / fürtrefflich. P. zacny / známienity / oſobliwy / niepoſpolity. G. διάφορ☉, ἐξαίρετ☉, πρόκριτ☉, ἐπίλεκτ☉, ὑπέροχ☉, κράτις☉, προηγούμεν☉. *Præcipuè*, ſonderlich. Pol. A zwłaſzczá / oſobliwie. *G.* ἐξαιρέτως, διαφερόντως, ἐξόχως, κατ᾽ ἐξοχήν.

Præco, onis, ein außruffer. P. woźny / podwoyſki / wywoławácz. G. κῆρυξ, κλήτωρ, σαλπιγκτὴς, φοίτης. *Præconium* ein außruffung / oder lob. *P.* wywołánie / álbo wychwalenie / chwałá. G. ἀνακήρυξις, ἀνάῤῥησις, κήρυγμα, κηρύκευμα.

Præcox, G. πρώϊ☉, πρώϊμ☉, πρώϊμ☉. *vide Coquo.*

Præda, æ, ein raub. P. łup / korzyść / zbijánie. G. ἄγρευμα, ἄγρα, λεία, λεηλασία, λάφυρον, κέρδ☉. *Prædo, onis*, ein ſtraſſenreuber. zboycá. *G.* λῃστὴς, ληϊστὴς, πειρατὴς, λαφυραγωγὸς. *Prædor, aris*, & *Deprædor*, ich raube. P. zbijám / drapieſtwem ſię báwię. *G.* ἀγρεύω, ἀποσυλάω, συλαγωγέω, συλάω, συλέω.

Præditus, a, um, begabet. P. obdárzony. G. ἔχων, λαγχάνων, χαριτωθεὶς, κοσμηθεὶς.

Prædium, ein Forwerg/Landgut. P. Folwárg / lezące imienie. G. ἀγρός, χωρίον, κτῆμα. Prædiolum, ein gütlein. P. Folwárczek. G. χωρίδιον, κτημάτιον, χωράφιον.

Præfica, æ, ein bedingtes weib die todten zu beweinen / ein umbbitterin zum begrebnis. Pol. naiemna niewiastá ku oplakawániu vmárłych / álbo ku wzywániu ná pogrzeb. G. ἠλεμίστρια, θρηνήτρια, ἐγχυτρίστρια.

Prægnans, Schwanger. Pol. Brzemienny / ciężki / plodem chodzący. G. ἐγκύμων, ἔγκυος, κυῶν, ἐγκυμονέων, κυμὰς.

Prælium, ein Schlacht/Streit. P. Bitwá/ potykánie/potyczká / porażká. G. μάχη, παράταξις, πόλεμος, συμπλοκὴ, συμβολὴ. Prælior, aris, ich streite. P. potykam się. G. μάχομαι, συμπλέκομαι, ἀγωνίζομαι μάχην ἢ πόλεμον.

Prælum, ein Weinpresse / Druckerpreß. P. prasá Winna / álbo Drukárská.

Præmium, eine belohnung. P. Dar / dárowánie/ vpominek/ zapłátá. G. ἆθλον, ἔπαθρον, βραβεῖον, γέρας, γεράσμιον, τίμιον.

Præputium, die vorhaut am menlichen glied. P. skórká ná męskim członku. Metaph: die Heiden / Heidenschafft / vnbeschnittenheit. P. pogáni / pogáństwo / nieobrzezánie / nieobrzeská. G. ἀκροβυστία, ἀκροποσθία.

Præs, ein bürge. Pol. rękoymia. G. ἔγγυος, ἀνάδοχος, ἐγγυητὴς.

Præsagio, G. προαισθάνομαι, προοράω, προβλέπω, προμαντεύομαι. vide Sagax.

Præsens, G. παρὼν, ὁ ἐνεστὼς. Præsento, vide Sum.

Præsepe, Præsepium, ein stall/ krippe. P. stáynia / żłob. G. φάτνη, κάπη.

Præses, G. ἀρχηγός, ἐπιστάτης, ἔφεδρος, ἔφορος, ἐπίσκοπος, προεστὼς, προστάτης. Præsidium, G. φρουρὰ, φρούρημα, βοήθεια, βοήθημα. vide Sedeo.

Præsertim, fürnemlich. Polon. Azwłaszczá. G. ἄλλωστε, ἐξαιρέτως.

Præstigiæ, arum, verblendung/ gauckeley. P. zmamienie/ kuglárstwo. G. τερατεία, τέρθρευμα, ἐμπαίγματα, τερατοποιΐα. *Præstigiator*, ein verblender/ gauckler. P. Kuglarz/ czárownik. G. ἀγύρτης, ἀγυρτικὸς, ἀπόπλανος, θαυματοποιὸς.

Præstò, zugegen/ behülfflich. *Polon:* obliczny/ przytomny/ pomocny. G. παρὼν, παριστάμενος, παρεστὼς, πρόχειρος.

Præstolor, aris, ich warte. P. czekam/ oczekawam. G. ἀναμένω, περιμένω, ὑπομένω.

Præsul, ein Oberster Pfaff/ oder Vortentzer. *Pol.* prelat/ Naprzednieyszy pop/ Biskup/ álbo Przedtanieczniczy. G. προστάτης, κορυφαῖος. *Præsulatus*, Bischoffs ampt. *Polō.* Dostoynosc Biskupia.

Præter, *Præp:* Ohn/ over/ wieder. P. Bez/ nád/ krom/ mimo/ przeciw. G. ἐκτὸς, παρὰ, χωρὶς, πλὴν.

* *Comp: Præterea*, vber das. P. nád to/ dáley/ ktemu/ do tego. *G.* πρὸς τούτοις, ἐπὶ τούτοις, ἔτι, προσέτι. *Præterquam*, ohne/ allein/ außgenommen. *Pol.* krom/ iedno/ tylko/ wyiawszy.

Prætor, oris, ein Schultz/ Vogt/ Richter/ Kriegßoberster. P. Szoltys/ Woyt/ Sedzia/ Hetman. G. πρόβουλος, ἔπαρχος, στρατηγὸς, ἡγέμων, ἐξαπέλεκυς. *Prætura*, Schultzenampt *Polō.* Szoltystwo/ Woytowstwo. G. ἐπαρχία, στρατηγία, ἡγεμονία, ἐξαπέλεκυς. *Prætorium*, das Rathauß/ Scheppenhauß. P. Ratuß/ Sadowny dom. G. πραιτώριον, στρατήγιον, στρατήγειον. *Prætorius*, das zum Schultzen oder Feldherren gehöret. P. woytowski/ hetmáński. G. στρατηγικὸς, ἡγεμονικὸς.

Prævaricor, G. ἐθελοκακῶ, καθυφίεμαι, ὑποστέλλομαι, καταπροΐεμαι, προδίδωμι, παραβαίνω. *vide Varix.*

Prandium, ein malzeit/ mittagsessen. *P.* obiad. *G.* ἄριστον. *Prandeo*, ich esse zu mittag. P. obiedwuie. G. ἀριστάω, ἄριστον, ποιοῦμαι, ἀριστοποιοῦμαι.

* *Comp: Impransus*, vngessen. P. nieobiedwawszy. G. ἀνάριστος, ἀναρίστητος.

Prasinus, a, um, grün wie eschlaug. P zielony iako lug. *Prasinus, Subst:* ein Bressem. P. Kleßcz.

Pratum, ein Wise. *Pol.* łąká. G. λειμὼν, λειμαξ, λειμὰς, χορτοκοπεῖον. *Pratensis*, was auff Wisen wechst. *Pol.* łączny. G. λειμώνιος, λειμωνιάς.

Prauus, krum/ boßhafft. *Pol.* krzywy/ zły/ złościwy. G. πονηρὸς, διάστροφος, διεστραμμένος, φλαῦρος, σκαμβὸς, στρεβλὸς. *Prauitas*, boßhafftigkeit. *P.* złość/ niepráwość. G. πονηρία, κακία, διαστροφὴ, φαυλότης.

* *Comp: Deprauo*, ich verderbe/ verkehre. *Polon:* kazę/ psuie/ wywracam. G. διαστρέφω, διαφθείρω, παραστρέφω, παρατρέπω. *Deprauatio*, ein verderbung. P. skázenie/ wywrocenie/ wyopaczenie. *G.* διαστροφὴ, παρατροπὴ.

Precium, wehrschafft/ werde. P. ważność/ drogość. G. ἀντάλλαγμα, τιμὴ, τίμημα. *Preciosus*, köstlich/ thewer. *Polon.* kosztowny/ drogi. *G.* ἀτίμητος, βαρύτιμος, τιμαλφὴς, τιμήεις.

Precor,

Precor, aris, ich bitte/ oder wünsche. *Polonicè.* proszę/ żądam/ albo życzę. *G.* ἀράομαι, ἀντιβολέω, δέομαι, καταδέομαι. *Precatio*, ein Bitt/ Gebet. *Pol.* prosbá/ Modlitwá. G. ἀρὰ, δέημα, δέησις, εὐχή. *Preces, plur.* Bitte. *P.* prosby. G. πανδήμος, ἱκετεία. *Precarius*, erbeten. *Polon:* wyproszony/ vproszony.

* *Comp: Deprecor*, ich bitte ab. *Pol.* przeprászam/ proszę odpuszczenie. *Item*, ich vertrette/ bitte für einen. *P.* przyczyniam się/ przepráwiam. G. ἀπεύχομαι, κατεύχομαι, παραιτέομαι, πρεσβεύω, ἐξαιτέομαι, ἱκετεύω. *Deprecatio*, ein abbittung. *Pol.* przeproszenie. G. δέησις, παραίτησις, ἱκεσία, παράκλησις, πρεσβεία. *Imprecor*, ich wünsche böses/ fluche. *Polon.* źle życzę/ przeklinam/ złorzeczę. G. ἀράομαι, ἐπαράομαι, καταράομαι, κατεύχομαι. *Imprecatio*, ein fluch. P. klątwá/ przeklinánie. G. ἀρὰ, ἐπάρα.

Prehendo, ich ergreiffe/ erwische. P. łápam/ chwytam/ ymam. G. ἀντιλαμβάνομαι, ἀντι-

λάζο-

λάζομαι, ἐπιλαμβάνομαι, πιάζω, λαμβάνομαι, πιάζω. *Prehenso*, seu *Prenso*, ich spreche zu / bitte / vermahne. Pol. pozdrawiam / proszę / nápominam / zábiegam. G. πολύς λαμβάνω, μέτέρχομαι, παραγγέλλω.

* Comp: *Apprehendo*, ich ergreiffe / verstehe. P. vymuie / vchwytam / rozumiem / poymuie. G. ἀντιλαμβάνομαι, δράττομαι, ἐφάπτομαι, κρατέω. *Comprehendo*, ich begreiffe / fasse zusamen. P. ẏmuie / poymam / ogárniam / osiegam / zámykam. G. περιλαμβάνω, περιστέλλω, συλλαμβάνω. *Deprehendo*, ich erwische / begreiffe. P. poymuie / zástáwiam / nátráfiam / nádzybam. G. ἁλίσκω, καταλαμβάνω, καταφωράω, κιχάνω. *Reprehendo*, ich schelte / straffe. P. láie / karze / zfukam / zbákam. G. ἐπιτιμάω, λαμβάνομαι, καταμέμφομαι. *Reprehēsio*, ein straffe / scheltung. P. láiánie / karánie. G. ἐπίπληξις, ἐπιτίμησις, μῶμος, μέμψις, ψόγος. *Reprehensibilis*, straffwirdig. P. godny karánia. G. ἐπιληψιμός, ἐπίμεμπτος.

Premo, is, ich trucke / dringe. P. ciś-

P. ciśnę / tłoczę / ściskam. G. ἰπόω, θλίβω, πιέζω.

* *Comp: Comprimo*, ich trucke zusamen. P. ściskam. *Item*, ich notzüchtige. P. gwałcę. G. κομίζω, συστέλλω, συμμύω, συνέχω, καταθλίβω, καταπιέζω. *Deprimo*, ich trucke nieder. P. náciskã / potłumiã. G. ἐκπιέζω, ἐπικαταβάλλω, καταβιβάζω, καταπιέζω, καταβαρέω, ταπεινόω. *exprimo*, ich trucke auß / rede auß. P. wyciskam / wymawiã / wyrażam. ἀπομάττομαι, ἀπεικάζω, ἀποτυπόω, διαρθρόω, ἐκτυπόω. *expresse*, deutlich / außdrücklich. P. iáśnie / wyrozumiále / przestwornie / wybornie / rzetelnie. G. χράβδην, χαραφικῶς, ἐκφαντικῶς, ἐναργῶς, φανερῶς. *imprimo*, ich trucke ein. P. wciskã / wbijam / drukuie. ἐντυπόω, ἐσημασω, ἐνσημαίνομαι, ἐγχαράττω. *Opprimo*, ich vntertrucke / vberfall. P. potłumiã / opadam / przypadã. G. καταθλίβω, κατατρίβω, διατρίβω, καθαιρέω, καταβάλλω. *reprimo*, ich halt zu rück. P. zástánawiã / powściągam. G. ἀναστέλλω, ἀναχαιτίζω, ἐπέχω, καταπιέζω, στέλλω. *Supprimo*, ich vntertrucke / verhalte / verteuchele. P. zátłumiã / zátáiam / zámilczam. ὑποπιέζω, καταπιέζω, καταστέλλω, ἐπέχω. Pri-

Pridem, *Aduerb*: vorlangst. P. dawno. G. πάλαι. πρὸ πολλοῦ, ἐκ πολλοῦ χρόνου. *Prior*, der vordere/ erste. P. pirwßy. G. ὁ πρίν, πρότερος, πρεσίτερος. *Prius*, ehe/vorhin. P. rychley / pirwey/ przedtym. G. πρότερον, πρὸ τοῦδε, πρίν, πρόσθεν. *Priusquam*, ehe den. Pol. pirwey nizli / przedtym nizli. G. πρὶν ἤ, πρὶν ἄν, πρὶν ὅταν. *Primus*, der erste. P. napirwßy. G. πρῶτος, πρώτιστος. *Primò*, & *Primum*, zum ersten/ erstlich. P. naprzod / napirwey. G. πρῶτον, πρῶτα ἀρχῆς, πρώτως. *Primarius*, fürnehme. P. zacny/ powaźny. G. πρῶτος τὸ ἀξίωμα. *Primates*, die Fürnembsten / Oberherrn. P. wyſokiego ſtanu pánowie. G. μεγιστᾶνες εἰς *Primatus*, *us*, die oberhand. Polon. przodek. G. τὸ πρωτεῖον, ἀριστεῖον. *Primitiuus*, anfenglich / erst. P. pirwßy / dawny / ſtáry. G. πρωτότυπος, ἀρχαιόγονος, ἀρχέγονος. *Primitiæ*, *arum*, die erstlinge. P. pirwaſuki/ pierwoćiny. G. ἀκρόλεια, τὰ πρωτόλεια, θυμοςία, πρωτάρχιον, κάταργμα. *Primordium*, ein anfang. Polō. przodek / począteк. G. ἀρχὴ, καταρχὴ, προοίμιον, ῥίζα. *Primores*, die obersten / forderſten. P. naszacnieyßy / przedni. G. οἱ πρῶτοι, ἄριστοι, κράτιστοι.

* *Comp*: *Apprimè*, sehr / fast. P. bárzo. G. πρώτιστα, μάλιστα, μάλα σφόδρα. *Inprimis*, *Cumprimis*, sonderlich / fürnemlich. Pol. oſobliwie / zwłaßcza.

Princeps, ein Fürst. P. Ksiąſzę. G. δυνάστης, δήμαρχος, ἄρχων, ἡγεμών, κοσμήτωρ, ἡγεμονικὸς, κορυφαῖος. *Principatus*, *us*, ein Fürstenthumb. P. Ksiestwo. G. ἀρχὴ, ἡγεμονικὸν, ἡγεμονία, ἡγεσία. *Principalis*, fürnemlich. P. zacny / známienity. G. ἀρχικὸς, ἡγεμονικός, κύριος, προηγούμενος. *Principium*, ein anfang. P. początek. G. ἀρχὴ.

Priscus, alt / altväterisch. P. Stáry / dawny / ſtáradawny / przeßły. G. χρόνιος, δηναιὸς, ἀρχαῖος, παλαιὸς, ὠγύγιος.

Pristinus, vorig. P. przeßły / dawny. G. ἀρχαῖος, ὁ πρόσθεν, ὁ παλαιός.

Priuignus, ein Stieffsohn. P. pasierb. G. ἀμφίγυιος, ἐπίγονος.

νος, πρόγονος. Priuigna, ein stifftochter. P. pásierbicá. G. προγόνη.

Priuatus, besonder/ eigen. P. osobny / osobliwy/ wlasny. G. ἴδιος, ἰδιώτης, ἰδιωτικός. Priuatim, besonders. P. osobno / osobliwie. G. ἰδίᾳ, κατ' ἰδίαν, ἰδίως.

Priuilegium, G. προνομία, ὁ ἰδιάζων νόμος, vide Lex.

Priuo, as, ich beraube/ beneme. P. pozbawiam / odeymuie / przypráwiam o co. G. ἀμείρω, ἀπαμείρω, ἀπαυράω, ἀποστερέω, ὑποστερέω. Priuatio, beraubung. P. odiecie / pozbáwienie. G. στέρησις, ἀποστέρησις, ὑφαίρεσις.

Pro, Præp: für / vor / nach. P. zá / przed / miásto / wedle/ wedlug. G. ἀμφὶ, ἀντὶ, περὶ, ὑπὲρ.

Probrum, ein schand/schmach, P. Sromotá / lekkość / zelżywość. G. αἶσχος, αἰσχύνη, ἔλεγχος, ἐλεγχείη, δυσδόξημα. Probrosus, schmehlich / schendlich. P. sromotny. G. ὀνείδειος, ὀνείδιος. Probro, ich schmehe. Polō. sromocę/ lekkość wyrządzam. * Comp: Exprobro, ich verweise. P. wymawiam/ wyrzucam ná oczy. G. ἐξονειδίζω, ὀνειδίζω, ἐξελέγχω, προφέρω. Exprobratio, ein auffrückung / vorwurff. P. wymawiánie/ wyrzucánie ná oczy. G. ἐξονειδισμός, ὀνειδισμός, ὀνείδησις. Opprobrium, ein schmach/ vnehr. P. Sromotá / lekkość/ zelżywość. G. ἔλεγχος, λώβη, μῶμος, νῶχμα, αἶσχος, λοιδορία, ψόγος.

Proboscis, idis, ein rüssel / schnautze an den thieren. Polon. Nos / pysk v niektorych zwierząt. G. προβοσκίς, προνομαία, ἐλέφαντος ῥίς.

Probus, a, um, gut / from. P. dobry / cnotliwy. G. καλὸς, ἀγαθὸς, δόκιμος, χρηστός. Probè, hübsch / fein. Pol. czyście/ dobrze. G. εὐδοκίμως, εὖ, καλῶς, ἀκριβῶς, ὀρθῶς. Probitas, frömmigkeit. P. dobroć / cnotá. G. ἐπιείκεια, καλοκαγαθία, χρηστότης. Probo, as, ich lobe / bewehre/ beweise. Pol. chwalę / doświadczam / dowodzę. G. ἀρέσκομαι, ἄγαμαι, δέχομαι, ἀποφαίνω, ἐξελέγχω. Probatus, bewehret. Pol: doświadczony. G. ἀξιοτέκμαρτος, δοκιμασθείς, δόκιμος, εὐδόκιμος.

μ@. Probatio, ein bewehrung / erweisung. P. doświadczenie / dowod / świádectwo. G. ἀπόδειξις, δοκιμασία, πίστις, δοκιμὴ, δοκίμιον. Probabilis, bewehrlich / glaubwirdig. P. chwalny / podobny / vdátny / dowodny. G. δοκιμαστὸς, πιθανὸς, εὔλογ@.

* Comp: Approbo, ich lobe / billige. P. pochwalam. G. ἀρέσκομαι, ἐγκρίνω, ἐπαινέω, ἐπισημαίνομαι, εὐδοκέω. Comprobo, ich lobe fast / bestetige. P. pochwalam / dowodzę / potwirdzam. G. ἐπιψηφίζω, σύμφημι, συναινέω, συνδοκιμάζω. Improbo, Reprobo, ich schelte / verwerffe. Polon. gánie / odrzucam. G. ἀποδοκιμάζω, ἐκφαυλίζω. Improbus, böß / gottloß. P. zły / złośliwy / niecnotliwy. G. ἀσελτερ@, ἀδόκιμ@, μοχθηρὸς, πονηρὸς, φαῦλος. Improbitas, boßheit. P. złość / niecnotá. G. ἀγνωμοσύνη, ἀδικία, πονηρία, κακία. Reprobus, vngerecht / verwürfflich. Polonicè zły / nieprawy / odrzucony.

Procax, geil / vnzüchtig / mutwillig. Pol: iurny / wßeteczny / swowolny / rospustny. G. ἐξυβρισ@, λάβρ@, ἀναιδὴς, ἀναι-

χυν-

χυντ@, ὑβριστικός. Procacitas, geiligkeit / mutwil. Polon. iurnosc / wßeczność / rospustá. G. ἀναίδεια, τὸ ἀκόλαστον, λαβροσύνη, ὕβρις.

Procella, æ, Sturmwind. P. pochwiściel / wiátr nagły. G. ἀήτης, αἰγὶς, θύελλα. Procellosus, vngestüm. P. niepogodny / nawalny. G. ἀελλής, ἀελλώδης, θυελλώδης.

Proceres, Plur: balcken / oder steine / welche in den gebeuren herfür gehen. Polō. balki albo kámienie / ktore z budowánia wychodzą. Metaph: die fürnembsten im Volck / Rathsherren. Polonicè: zacnieyßy / celnieyßy miedzy ludem / Rádni panowie. G. δυνάσται, οἱ ἐν τέλει, μεγιστᾶνες.

Procerus, lang / hoch / gerad. P. długi / wysoki / długowiezy. G. περιμήκης, ἐπιμήκης, εὐμεγέθης, εὐμήκης, μέγας, μακρός.

Procul, fern / weit / von fernen. P. dáleko / z dáleká. G. ἀπελοθεν, ἄπωθεν, ἀπόπροθεν, πόρρωθεν.

Procus, i, ein werber / freyer / lefferer. P. gámrat / záletnik. G. μνηστήρ.

Prodi-

Prodigium, ein wunderzeichen. P. Dziwo. G. τεράστιον, διοσημία, διοσημεῖα τέρας. *Prodigiosus*, wunderbar / seltzam. *Polō.* dziwny / szpetny. G. τεράστιος, τεράτειος, τερατικὸς, τερατώδης.

Prodigus. G. φιλαναλώτης, ἄσωτος, ἀταμίευτος, ἀκόλαστος, γανιτής. *vide Ago.*

Profectò, warlich. P. owszeki / záprawde. G. ἀληθῶς, ἀμέλει, δηλαδὴ, ἦπου.

Proficiscor, ich gehe / reise / ziehe. P. Ide / iáde / wedruie. G. εἶμι, ἄπειμι, ἀπολύομαι, ἀφορμάω, πορεύομαι, ἐξορμάω. πρόειμι. *Profectio*, ein reise / wanderung. *Pol.* Drogá / wedrowká.

Progenies, G. γένος, γέννημα, γόνος, τέκος, τέκνον, τὸ τικτόμενον. *vide Genero.*

Proles, *is*, geschlecht / kinder. P. rodzay / plod / pokolenie. G. γέννα, γονὴ, γόνος, γοναὶ, παιδίον, φίτυ, φίτυμα. *Proletarij*, arme leut / die nichts haben als kinder. *Polō.* vbodzy / ktorzy krom dziatek nic nie maia.

Prolixus, lang / weit. *Polon.* dlugi / szeroki. G. ἐκτενής, ἐπιμήκης, μήκης, μήκης, περιμήκης, μακρὸς. *Prolixitas*, die lenge / weite. *P.* dlugość / szerokość. G. μῆκος.

Prologus, ein Vorrede. *Polō.* predmowá. G. πρόλογος.

Promiscuus, G. ἐπίμικτος, σύμμικτος, συμμιγὴς. *vide Misceo.*

Promo, *is*, ich thu herfür / gebe herauß. P. wydawam / wytaczam. *G.* προφέρω, προκομίζω. ἐκφέρω, ἐξάγω, προχειρίζομαι. *Promus*, Speisemeister / Kellerknecht. P. spiżarnik / klucznik. G. ὁ ταμίας, ὁ ἐκ τοῦ ταμιείου προφέρων.

Depromo, *Expromo*, ich thu / gebe / ziehe herfür. *Pol.* wydáie / wyciagam. G. προβάλλω, προαιρέω, προχειρίζομαι.

Promptus, *a*, *um*, fertig / bereit / willig. *Polonicè.* gotowy / chutki / prętki / pospieszny / ráczy. G. ἕτοιμος, πρόθυμος, πρόχειρος, πρόφρων. *Promptuarium*, ein Speisekammer. *Polon.* spiżárnia. G. ταμεῖον, ταμιεῖον, ταμίειον.

Pronus, *a*, *um*, für sich hangend / geneigt / begirig. P. na nos nakloniony / sklonny / chciwy/

wy/ popedliwy. G. ἐπικεκυφως, ἐπίφθορος, καλάστης, καλαφιξής, καλάφρος, ἐυκαλάφορος.

Proœmium, ein Vorrede. P. początek/ przedmowá. G. προοίμιον, φροίμιον.

Propago, inis, ein alter Rebstock / dauon man junge weinrancken zeugt. P. stára winna máćicá / z korey młode soßyki wyrastáią. Metaph: ein Geschlecht. P. Rodzay/ dom/ pokolenie. G. παραφυὰς, φῦλον, ἀπώρυξ, τὸ ἐκτόμενον. Propago, as, ich lege Reben ein / pflantze/ weitere / breite auß. P. winna máćice w ziemie kłáde / rozßerzam / pomnażam. G. ἀποφυάδας γεννῶ, ἀποφύω, ἐπαύξω, ἐπαυξάνω, ἐκτείνω, παρατείνω, ἐυρύνω, πλατύνω.

Propè, Præp: bey/nahe. P. blisko / nie dáleko. Aduerb: schier/ fast. P. málem. G. ἄρχι, ἀρχῦ, ἀγχόθι, ἐγγὺς, ἐγγύθι, ἐγγύθεν, πέλας, πλησίον, παραπλήσιον. Propior, neher. P. bliżßy. G. ἐγγίων, ἐγγύτερος. Proximus, der nechste. P. nabliżßy. G. ἔγγιστος, ἐγγύτατος. Proximus, subst: ein nechster. P. bliźni.

Comp:

* Comp: Propediem, gar bald. P. co dzień / pretko. G. ἐν βραχεῖ, αὐτίκα, ἐν τάχει, ταχέως, ταχύ μαλα ὅσον οὐδέπω. Propemodum, fast / schier. P. málem. G. παρὰ βραχυ, παρὰ μικρὸν ἢ ὀλίγον, ὀλίγου δεῖν.

Propero, as, ich eile. P. kwápie sie. G. σπεύγω, θύνω, θυνέω, κατεπείγω, ἐπισπέρχομαι, σπεύδω. Properus, Præproperus, schnell/ eilend. P. pretki / chutki / pospiesßny. G. ἐπισπερχὴς, ταχὺς, συντείνων.

* Comp: Appropero, ich eile hinzu. P. pospießam. G. ἐπισπεύδω, καλεπείγομαι. Impropero, ich eile hinein. Pol. kwápie sie wchodźić. Item, ich lestere/ verweise. P. Łże / sromoce / wymawiam. G. ὀνειδίζω, ὀνειτάζω, ἐπονειδίζω, μέμφομαι. Improperium, ein schmehung / verweisung. P. sromotá / lekkość/ zelżywość/ wymawiánie / wyrzucánie.

Propheta, ein Prophet / weissager. Polō. Prorok. G. προφήτης, ὁ βλέπων, ὁ συνιεὶς, ὁ ὁρῶν. Prophetissa, eine Weissagerin. Pol. Prorokini. G. ἡ προφῆτις. Propheticus, Prophetisch. P. Prorocki.

rocki. G. προφητικός. Prophetia, eine weissagung. P. proroctwo. G. προφητεία. Propheto, as, ich weissage. P. prorokuie. G. προφητεύω.

Propino, as, ich brings einem / trinck zu einem. P. piie do kogo. Metaph: ich gebe / reiche dar. P. zdawam / podawam. G. προπίνω.

Propinquus, nahe / verwandt. P. bliski / krewny / powinowaty. G. ἀγχιστεύς, ἀγχίπορος, ὁ ἐγγὺς γένους, οἰκεῖος, παραπλήσιος, ὁ πλησίον, σύνεγγυς. Propinquitas, Nähe / verwandtnüs. Polo. bliskosc / pywinowáctwo. G. ἐγγύτης, ἀγχιστεία, οἰκειότης, συνάφεια. Propinquo, Appropinquo, ich nahe herzu. P. przyblizam sie. G. πελάω, πελάζω, ἐγγίζω, προσεγγίζω, πλησιάζω.

Propitius, gnedig / günstig. P. laskawy / miłosciwy / zyczliwy. G. ἐπήκοος, ἵλαος, ἵλεως, ἵλεος. Propitio, as, ich versühne. P. poiednam / vblagam. G. ἱλάσκω, ἐξιλεόω. Propitiatio, ein versühnung. Polo. ziednánie / przeprawánie. G. ἱλασμός.

Propola, æ, ein Fürkeuffer. P. przekupień. G. προπώλης, μεταβολεύς, κάπηλος, μαγγανευτής.

Proportio, G. ἀναλογία, τὸ ἀνὰ λόγον, ἀνάλογον. vide Portio.

Proprius, a, um, eigen. Pol. własny. G. ἴδιος, κύριος, οἰκεῖος. Proprietas, eigenthumb / eigenschafft. P. własnosc. G. ἰδίωμα, ἰδιότης, ἰδίωμα.

Propter, Præp: von wegen. P. dla / prze. G. ἀμφί, διά, ἕνεκα, χάριν, παρά.

* Comp: Propterea, Quapropter, derhalben. P. przeto / dla tego. G. διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, διότι, τούτου ἕνεκα.

Prora, das vorder teil am Schiffe. P. przednia częsc łodzi. G. πρῷρα.

Prorsus, & prorsum, gentzlich. P. owszeki / koniecznie. G. ἀρχῆθεν, ἐπίπαν, ὁλοτελῶς, τελέως, παντάπασιν.

Prosapia, ein stam / geschlecht. P. rodzay / dom / pokolenie. G. γενεά, γένος.

Proselytus, ein frembder / der unsern glauben hat angenommē. Polo. obcy / ktory wiarę naszę przyiał.

Prosper, a, um, glücklich. P. szczesliwy. G. ἄισι@, ἐυτυχὴς, ἐυημερ@, ἔυτολμ@, ἔυοδ@, σωτήρι@. Prosperitas, glückseligkeit. Pol. szczescie/ szczesliwosc/ fortuna. G. ἐυημέρημα, ευημερία, ἐυτυχία, ἐυπραξία, ευθενία, ἐυποτμία, ἐυπραγία. Prospero, as, ich gebe glück. P. poszczesciam/ blogoslawiam.

Prostibulum. ein gemeine hur. P. pospolita kurwa. G. χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ἐργαστήριον, κασωρεῖον ματρύλλιον.

Proteruus, geil / unzüchtig/ unuerschampt. P. wszeteczny / swowolny / niewstydliwy. G. ἀκόλαστ@, ἀσωφρόνιστ@. Proteruia, eigenwill / übermut. Polon. swawola / ocietnosc. G. ἀκολασία, ἀσέλγεια, ἰταμότης, προπέτεια.

Protinus, flucks / bald. Polō. wnet / wskok. G. αὐτίκα, παραυτίκα, παραχρῆμα, ἐυθέως.

Prouincia, ein Landschafft / Vogtey. P kraijna / ziemia/ powiat/ starostwo. Item, ein ampt. P. vrzad / polecenie. G. ἐπαρχία, ἐνορία. Prouincialis, in einer Prouintz wonhafft. Polon: powiatny / obywatel niektorey krainy. G. ἐπαρχιώτης, ἐπαρχικὸς.

Proxonota, ein Meckler. Pol. Machlerz. G. προξενητης.

Prudens, vorsichtig / vorstendig. P. madry / baczny / rozumny / vmiejetny. G. Φρόνιμ@, σώφρων, φράδμων, προμηθὴς, πολύφρων, πολυμήτης, πολύβουλ@, ἐυφρονῶν, ἔννοος, πρόνοος, ἐυβουλ@. Prudentia. vorsichtigkeit. madrosc/ bacznosc / rozum / vmiejetnosc. G. ἐυβουλία, ἐπιφροσύνη, πολυφροσύνη, προμηθεια, σωφροσύνη, σύνεσις, φραδμοσύνη, φρόνησις.

Comp: Imprudens, vnuorsichtig / vnbedacht. P. niemadry / &c. G. ἀγνοῶν, ἄφρων, αλαιος, ἀσύνετ@, ἀνοηταίμων, ἀπερίσκεπτ@, ανεπήμων. *Imprudentia*, vnuorsichtigkeit. Pol: nierostropnosc/ &c. G. αβουλία, ἄγνοια, ἀπρονοησία, ἀπροβουλία, ἀνοησία, ἀσυνεσία, ἀξυνοία.

Pruina, æ, der reiff. P. szron. G. ἄιθρ@, πάχνη, σῖβη, παγ@. Pruinosus. reiffechtig. P. oszroniały / pełny szronu.

Pruna,

Pruna, æ, ein glut. P. gorá-iace wegle. G. ἀνθρακιὰ, ἀνθραξις, ἄνθραξ, ζώπυρον.

Prunus, i. ein pflaumenbaum. Pol. sliwowe drzewo / sliwá. G. προύνη, κοκκύμηλον. Prunum, ein Pflaum. P. sliwá. G. κοκκύμηλον, μῆλον κόκκυγον. Prunus sylvestris, ein Schleendorn. Pol: siernie. Prunum sylvestre, ein Schleen. P. Tarnká.

Prurio, is, ich bin jücket / kretzig. P. swierzbie. G. κατακνίζομαι, κνυζάλλω, κνήθομαι, κνησιάω, κνηθιάω. Pruritus, us, das jücken. Pol. swierzb / swierbienie. G. κνηθμός, κνίσμα, κνισμὸς, κνιδωσις. κνήφη.

P S.

Psallo, ich singe. P. spiewam. G. ψάλλω, φορμίζω. Psaltes, ein singer. P. spiewak. Psaltria, ein singerin. P spiewaczká. Psalterium, ein Psalter. Pol psalterz / zoltarz / kancional Psalmus. ein Lied / gesang. P. piesn/piesnie/piosnká.

Psittacus, ein Papagoy. Pol: pápugá. G. ψιττακος, ψιττάκη.

Ptisa-

P T.

Ptisana, ein Gersten tranck. P. Napoy z Jeczmieniá / Tysanná. G. πτισάνη, πτισάνη.

P V.

Pubes, is, die haar an der scham. P. wlosy ná lonie czlowieczym. Item, die scham. Pol. lono. Item, die Jugend. Polon. Mlodz. G. ἐπίσιον, ἐφήβαιον, ἥβη, κτεὶς, ἦτρον. Pubertas das manbare alter. P. wyroslosc / mlodzienstwo. G. ἐφηβεία, αὐτοπαιδία, ἐφηβότης. Pubeo, Pubesco, ich werde manbar. P. podrastam / zarastam. G. ἡβάω, ἡβάσκω, ἐφηβάω.

* Comp: Impubes, & Impubis, unmanbar. P. mlody. G. ἄνηβος, ἄνηβον, ἀπόθριξ, ἄφθορος.

Publicus, gemein. P. pospolity / iáwny. G. δημόσιος, δήμιος, πάνδημιος, δημοσιακὸς, ἐπίδημος, ἐπιδήμιος. Publicanus, ein Zölner. Pol. Celnik/poborcá. G. Publico, as, ich mache gemein. P. wydawam / wywolam/rozsláwiam. G. δημεύω, δημοσιόω, δημοσιεύω, ἐκθριαμβεύω. Pudor,

Pudor, oris, scham/ zucht. P. wstyd / wstydliwosć / sromiezliwosć / obyczaynosć. G. αἰσχύνη, αἰδὼς, αἰσχυλία, ἁγνεία, παρθενία. *Pudicus*, schamhafft. Pol. wstydliwy/ sromiezliwy. G. σώφρων, ἁγνὸς, ἀφροδίσιον, σεμνὸς, αἰδοῖος. *Pudicitia*, schamhafftigkeit / keuschett. P. wstydliwosc/ czystosć. G. αἰδὼς, σωφροσύνη, ἁγνεία, ἁγνότης, σεμνότης. *Pudeo, es*, G. αἰδέομαι, αἰσχύνομαι, ἐρυθριάω. & *Pudet Impers:* ich scheme mich. Pol. wstydze sie/ sromam sie / wstyd mie / srom mie. *Pudendus*, schendlich. Pol. sromotny. G. αἰδοῖος, αἰσχυντέος. *Pudenda, orum*, die scham. P. lona.

* *Comp: Impudens*, vnuerschampt. P. niewstydliwy. G. ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος, ἀχρεῖος, ἀχρώματος, παράτολμος, διόφθαλμος. *Impudentia*, vnuerschemte. Pol. niewstydliwosc. G. ἀναίδεια, ἀναιδείη, ἀναισχυντία. *Impudicus*, vnzüchtig. P. nieczysty/ niesromiezliwy. G. ἀσελγὴς, λαγνικὸς, ἀκόλαστος. *Impudicitia*, vnkeuschelt P.l. nieczystosć. G. ἀσέλγεια, μαχλοσύνη. ἀκολασία, πορνεία. *Pudefacio*, ich bescheme. *P.* zawstydam / zasromam. G. αἰσχύνω, δυσωπέω, καταισχύνω, διατρέπω. *Pudefio*, ich werde schamrot / geschendet. P. zasromam sie / zawstydze sie. G. αἰσχύνομαι, αἰδέομαι, συγκαλύπτομαι.

Puer, ein Kind / jung. Pol. dziecie / chłopiec. G. παῖς, παις, κόρος, παιδίον. *Puellus, Puerulus*, ein Knebleın. P. chłopiaszek. G. παιδίσκος, παιδάριον, παιδίον. *Puella*, ein Megdlein. P. Dziewczka. G. κοράσιον, κορίσκη, παρθενίσκη. *Puerilis*, Kindisch. P. dziecinny. G. παιδαριώδης, παιδειος, παιδικὸς. *Puellaris*, megdisch. P. dziewczynny. G. κοριώδης, κορασιώδης. *Pueritia*, Kindheit P. dziectwo/ dziecinstwo. G. παιδία, κυρεσύνη, παιδικὴ, ἡλικία. *Puerasco, Repuerasco*, ich werde kindisch. P. stawam sie zas dzieciectem.

* *Comp: Puerpera*, ein Kindbetterin. P. połoznica / szescisniedzialka G. λεχὼ, τεκοῦσα, παιδοτόκος. *Puerperium*, das Kindbett. P. połog. *G.* παιδοτοκία, λοχεία.

Pugil-

Pugillaris, ein schreibteffelein. P. tabliczka/ kamienne Ksiazeczki.

Pugio, onis, ein tolch/ dungert. P. Tulich/ Deka/ Puginal. G. ἐγχειρίδιον, παραξιφίς.

Pugil, ein Fechter. Pol. szermierz/ zapasnik. G. ἀγωνιστής, ἀθλητής, πύγμαχος, πύκτης.

Pugna, a, ein streit/ kampff. P. Bitwa/ walka/ potyczka. G. διαμάχη, μάχη, ἐρυσμός, μόθος, μόλος. *Pugnax*, streitig/ kriegisch. P. waleczny/ mezny. G. μαχητής, μαχήμων, μάχιμος, ὁπλότερος. *Pugno, as*, ich streite/ kempffe/ zancke. P. walcze/ potykam sie/ swarze sie. G. διαπληκτίζομαι, μάχομαι, ὑπεραγωνίζομαι, ὠλκάζω.

* *Comp: Expugno, as*, ich erobere. P. dobywam. G. ἀναμάχομαι, καταμαχομαι, ἐκπολεμέω, καταπολεμέω, πορθέω, στρεύγω. *Impugno*, ich wiederlege. P. sprzeciwiam sie/ odpieram. G. καταπολεμέω, καταμάχομαι, προσπολεμέω. *Oppugno*, ich stürme. P. szturmuie/ do szturmu przypuszczam. G. ἀντιμάχομαι, διαμάχομαι, καταπολεμέω, πολεμέω. *Propugno*, ich schütze/ wehre. P. Bronie/ zastawiam sie. G. προπολεμέω, προμαχέω, προμαχίζω, ὑπερμαχέω. *Propugnaculum*, eine Bastey/ schutzwehr. P. baszta/ obrona. G. ἀμυντήριον, ἀλεξημα, ἐπιτείχισμα, ἰχύρωμα, θωράκιον. *Repugno*, ich wiederstrebe. P. sprzeciwiam sie. G. ἀνταγωνίζομαι, ἀντέχω, διαμάχομαι, ἀντιπαλέω, ἀντιφέρομαι.

Pugnus, i, ein faust. P. piesc. G. δράξ, κόνδυλος, πυγμή. *Pugillus*, ein handvol. Pol. garsc. garstka.

Pulcher, a, um, hübsch/schön. P. piekny/ cudny/ krasny/ nadobny/ vrodziwy. G. καλός, περικαλλής, εὐειδής. *Pulchellus*, gar nitlich/ fein. Polō. nadobniuchny/ piekuchny/ piekosciwy. *Pulchritudo*, schönheit. P. pieknosc/ vroda. G. εἶδος, καλλονή, κάλλος, εὐμορφία.

Pulegium, Poley. P. poley. G. βληχὼ, βλήχων.

Pullus, i, ein junges eines jeglichen thiers. P. dziecie kazdego zwierzecia. G. νεοττός, νεοσσός, πῶλος, μόσχος. *Pullaster*, ein junger han. P. kurzeiek/ kuraszek.

 Pullulo,

Pullulo, ich sprosse herfür. P. wyrastam / wybijam się. G. βρύω, θάλλω, ἀναθάλλω, βλαστάνω, μοσχεύομαι.

* Comp: *Expullulo*, ich treibe zweig herfür. P. roßczki / látorosli wypußczam. *Repullulo*, ich wachs von newen herfür. Polon. Odrastam / znowu wyrastam. G. ἀναβλαστάνω.

Pullus, a, um, schwartz / erdfarb. P. czarny / czarnawy / okopciáły / podpoláły. G. φαιός. *Pullatus*, schwartz bekleidet. Pol. czarno odziány / w żáłobie chodzacy. G. μελανείμων, μελάγχλαινος, κυανοστόλος.

Pulmo, onis, die Lunge. Polō. pluce. G. πνεύμων, πλεύμων. *Pulmonarius*, lungensüchtig. P. ktory suchote ma. G. περιπνευμονικός. *Pulmonaria*, Lungenkraut. *Polon:* plucne ziele / studziennik.

Pulpa, æ, dick / vnnd nietlich fleisch ohne bein. P, nalepße y nasmácznieyße mięso bez kości. G/ ψύα. *Pulpamentum*, ein lecker speise / vom nietlichsten fleisch gemacht. P. łakorna potráwa z nalepßego Mięsá uczyniona. G. προσφάγιον ὄψον, τὸ ἡδύκρεων.

Pulpitum, ein Katheder oder Predigstuel. P. pulpit / álbo kázalnicá. G. ἀνάβαθρον, θυμέλη, λογεῖον, βῆμα.

Puls, G. πόλτος, ἀθάρα, ἀθάρη. *Pulmentum*, ein Breymuß. P. krupá / kászá. G. ὄψον, προσόψημα, προσφάγιον, ἕψημα.

Pulso, G. ἀράσσω, ῥάσσω, ἐνερείδω, τύπτω, παίω, κόπτω, κρούω. vide Pello.

Puluinar, & *Puluinus*, ein küssen / pfüel. P. wezglowie / podußká / pierzyná. *Item*, ein Beet. *Polon:* Zagon / lechá. G. ὑπηρέσιον, προσκεφάλαιον, πρόσκρανον, κνέφαλον.

Puluis, is, Staub / Pulfer. *Polon:* Proch. G. ἄμαθος, πεδιασμός, κόνις, κόνιστρον. *Puluerulentus*, bestaubet. *Polonicè*. pełny prochu. *Græcè*. κονιορτώδης, κονισαλέος, κεκονιορτωμένος.

Pumex, icis, ein reibstein / fußstein. P. purchaty kamień. G. κίσσηρις, κίσηρις.

Pumilio, onis, ein Zwerch. P. Ká-

Kárzel. G. νάνος, νανοφυὴς, νανώδης.

Pungo, is, ich steche. P. pcham/ kole. G. θράσσω, ὑποθράττω, κατακεντέω, κεντέω, νύττω. Punctus, G. κεντητὸς, στικτὸς. & Punctum, ein stüpfflein. Polō. punkt. G. κέντρον, πέρας, στιγμὴ. Punctim, stichsweise. P. sztychem/ kolac. G. στιγδὴν, κεντηνδὸν.

* Comp: Compungo, ich zersteche / zeichne. P. skalam/ cechuie. G. καταννύσσω, καταστίζω. Expungo, ich lesche auß. Pol. wymázuie / przekryßam. G. διαγράφω, ὀβελίζω, ἐκκρίνω, ἐξαλείφω.

Punicus, a, um, Puniceus, Purpurfarbig / rotfarbig. Pol. ßarlatney masci/ cżerwony. G. λιβυκὸς, φοινίκεος.

Punio, is, ich straffe. P. karze. G. ἀποτίνομαι, αναιρέομαι, κολάζω, τιμωρέομαι, τιμωρέω.

* Comp: Impunis, e, strafflos/ frey. Polon: niekarány / wolny. Impunitas, vnstreffligkeit / freyheit. P. niekarnosc / wolnosc/ swawola. G. ἀτιμωρησία, ἄδεια τιμωρίας, ἡ κολάσεως, τὸ μὴ κολάζεσθαι.

Pupilla, a, ein Augapffel. P. zrzenicá. G. γλήνη, κόρη, τὸ ὑγρὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Pupillus, i, ein weise. P. sierotá. G. ἄνηβος, ὁ, ἡ, ὀρφανὸς, ὀρφανὴ, ὀρφανικὸς. Pupillaris, was zu waisen gehöret. P. sierotczy/ sierotny. G. ὀρφανία.

Puppis, is, das hindertheil des Schiffs. P. zadnia cżesc lodzi/ tyl lodzi. G. ἀνάπρωρον, πρύμμα.

Pupus, ein junges kneblein. P. chlopiatko. G. βρέφος. Pupa, ein junges megdlein. P. dżiewecżká. Item, ein Puppe. P. lalká. G. κόρη, κόριον.

Purgo, as, ich mache rein. Metaph: ich entschüldige. P. cżyßcże/ chedoze / omietam. Metaph: wymawiam / sprawiam sie. G. ἁγνίζω, καθαγνίζω, ανακαθαίρω, διακαθαρίζω, ἀπολογοῦμαι. Purgatio, eine reinigung. P. ocżyßcżenie. G. ἁγνισμὸς, καθαρμὸς, κάθαρσις, παραίτησις. Purgatorium, das Fegfeur. P. Cżyściec.

* Comp: Expurgo, ich fege auß. Polon. wymietam / wychedożam/wycżyßcżam. G. ἀποκλύζω, ἀποκαθαίρω, ἐκκαθαίρω, σπογγίζω.

Repurgo, ich reinige wiederumb. P. znowu chedożę. G. ἀνακαθαίρω, ἀποκαθαίρω, καθαίρω.

Purpura, ein Meerschneck / auß welcher schweiß oder blut die purpurfarb gemacht wird. *Polō.* żołw Morski / z ktorego potu albo krwie szárlatna máść czynią. G. κογχύλη, πορφύρα, φοινικὶς, πορφυρὶς. *Purpureus*, purpurfarbig. P. szárlatny / páwłokowy. G. ἁλουργὴς, ἁλιπόρφυρος, πορφύρεος.

Purus, a, um, lauter / rein / sauber. P. czysty / szczyry. G. ἁγνὸς, ἀκίβδηλος, ἄκρατος, καθαρὸς. *Puritas*, sauberkeit. P. czystość / szczyrość. G. ἁγνεία, καθαρότης, ἀκεραιότης, εὐκρίνεια.

* *Comp: Impurus*, vnrein. P. nieczysty. G. ἀνόσιος, ἀλιτρός, ἀκάθαρτος, ἐναγὴς, βέβηλος. *Impuritas*, vnreinigkeit. P. nieczystość. G. ἄγος, ἀκαθαρσία, μίασμα, βδελυγμία. *Purifico*, ich reinige. P. oczyściam / chedożę. G. ἁγνίζω, ἀφαγνίζω, ἀποκαθαίρω, καθαρίζω, καθαροποιέω, καθαγνίζω. *Purificatio*, reinigung. *Polon.* oczyścienie. *Item*, Liechtmeß. *Polon.* Gromnice. G. καθαρισμὸς, καθαρμὸς, ἁγνισμὸς.

Pus, puris, eiter. P. ropá. G. πύον, τό. *Purulentus*, eiterig. P. ropisty. G. πυώδης, πυοειδής, ἔμπυος, διάπυος, ὑπόπυος.

* *Comp: Suppuro*, ich geschwere. *Polō.* nábieram się / rozrapiam się / ziatrzam się / ziatrzeie. G. ἐκπυέω, πυόω.

Pusio, onis, ein junges kind. *Polon.* Dziecietko. G. παιδίον, παῖς. *Pusillus*, klein / veracht. P. máły / máluczki / wzgárdzony. G. σμικρὸς, ὀλίγος, τυτθὸς. *Pusillanimis*, G. ἀπαλόψυχος, μικρόθυμος, μικρόψυχος, μικρόφρων. *vide Animus.*

Pustula, æ, ein bletterlein. P. krostká / zástornicá. G. ἐξάνθημα, διεξάνθημα.

Puteus, ein ziehbrun / galgenbrun. P. Studnia. G. βόθρος, φρέαρ, φρέαρ.

Puto, as, ich behawe / beschneide. *Pol.* odcinam / obrzezuię. *Item*, ich meine / achte. *Polon.* mnimam / wáżę / szácuię. G. ἀποκαθαίρω, κλαδεύω. νομίζω, ὑπολαμβάνω, οἴμαι. *Putamen*, ein schelff / rinde / schale. P. Łuszczyná /

ná / łupiná / ſkorupá. G. λέπισμα, λεπυρον, ελυτρον, ἀποκαθαρμα, λέμμα.

* Comp: *Amputo*, ich beſchneide. P. obrzczuie / odcinam. G. ἀπαράσσω, ἀποκνίζω, ἀποκόπτω, τυπάζω, κόπτω. *Computo*, G. επαριθμέω, συλλογίζω. *Supputo*, ich rechne zuſammen. P. ráchuie / vważam. G. ὑποκαθαίρω, ὑπολογίζομαι. *Deputo*, *Reputo*, ich achte / ſchetze. P. ßácuie / poczytam. G. αναθεωρεω, ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ὑπολογίζομαι, επισκέπτομαι. *Diſputo*, ich erwege / diſputire. P, rozbieram / rozważã / gadam ſie. G. διαλογίζομαι, διαλέγομαι, συλλογίζομαι, συζητέω, διαλαμβάνω. *Imputo*, ich ſchreibe zu / gebe nach. P. przypiſuie / winuie / przyczytam.

Putor, *oris*, ein geſtanck. P. ſmrod. G. δυσωδία, ανδία. *Putidus*, ſtinckend. P. ſmrodliwy / cuchnacy / śmierdzacy. G. δυσώδης, ανδης, μυσαρὸς.

Putris, *e*, *Putridus*, faul / morſch. P. zgnily / ſprochniały. G. σαθρὸς, σαπρὸς. *Putredo*, *inis*, die feule. P. zgniłość / ſpruchniáłość. G. ἄζη, σαπρία, σαπρότης, συπεσηπεδὼν. *Putreo*, *Putreſco*, *Computreſco*, *Putreſio*, ich faule. P. gnije / prochnicie. G. ἀποσήπομαι, καλασήπομαι, καλαπιθομαι, σήπομαι. *Putrefacio*, ich feule. P. gnoie / rozgnaiam. G. σαπρίζω, καλασηπω, πυθω, καλαπύθω, διαπύθω.

P Y.

Pygargus, ein Trap / Trapganß. P. Drop. G. πυγαργ@.

Pyrobolus, ein Feurkugel / Raketlein. P. kulá / ogniſta / racá. G. πυρόβολ@.

Pyrus, *i*, ein Birnbaum. *Pol*: grußká / grußczáne drzewo. G. απι@. *Pyrum*, ein Birn. P. grußká. G. ἄπιον.

Pyxis, *idis*, ein Apotecker buchs. P. Sloy. G. πυξις. *Pyxidicula*, ein büchslein. P. ſloyek / ſloyeczek. G. πυξίδιον.

INCIPIENTIA à Q.

Qu A,

Q*Và*, *Aduerb*: wohindurch. P. ktorey. G. ῃ, πῆ, ὅπῃ.

Quacunq́, es sey wohindurch es wol. P. ktoredy kolwiek. G. ᾗ ἄν, ὅπῃ ἄν, ὅπη ἄν. *Quaquà*, *Quaquauersum*, es sey wo hinauß es wölle *Polon.* kedyß/ tedyß.

Quadraginta, Viertzig. *Pol.* cżterdziesci. *G.* τεσσαράκοντα. *Quadragesimus*, der viertzigste. Polon: cżerdziestny. *G.* τεσσαρακοστός, τεσσαρακοστος. *Quadragenarius*, was viertzig in sich hat. Polō. co cżterdziesci ma wsobie G. τεσσαρακοντούτης. *Quadragies*, viertzig mal. *Pol.* cżterdziesciekroc. G. τεσσαρακοντάκις. *Quadringenti*, *æ*, *a*, vier hundert. P. cżtery stá. G. τετρακόσιοι.

Quadriga, *æ*, ein Wagen/da vier Rosse für gehen. *Pol.* Woz we cżteri Wozniki. G. τετράκυκλος ἀπήνη, τετράζυγον ἅρμα, τετρήορον ἅρμα.

Quadro, *as*, ich mache vierschrötig. *P.* cżworogránno cżynie. *Metaph:* ich schicke / reume/ bequeme mich. P. zgadzam sie/ trafiam sie / ujmuie sie. G. ἁρμόττομαι, ἁρμόζω, ἐφαρμόζω, τετραγωνίζω. *Quadra*, *æ*, ein viereckter teller. P. cżworogránny tálerz.

tálerz. G. τετράγωνον, πινακίσκος τετράγωνος, πινακίδιον τετράγωνον. *Quadrus*, *Quadratus*, vierecket / gevierd / vierschrötig. P. cżworogranny. G. τετράπεδος, τετράγωνος, τετράπλευρος.

Quadrupes, *edis*, vierfüssig. *P.* cżworonogi. G. τετρασκελής, τετραβάμων, τετράπους, τετράκωλος. *Quadrupedo*, ich gehe auff vier füssen. P. ná cżterech nogach chodze.

Quadruplex, *Quadruplus*, vierfeltig. P. cżworaki. G. τετραπλάσιος, τετραπλασίων. *Quadruplico*, ich mache vierduppelt. P. cżworako cżynie. *G.* τετραπλασιάζω. *Quadruplò*, vierfeltig/viermal so viel. *Polō.* cżworako/ we cżwornasob. G. τετραπλῆ.

Quadruplor, *aris*, ich verrate/ gebe an. Pol. zdradzam/ wydawam / odnoße. *Quadruplator*, ein verreter / welchem das vierde teil des verdam̃eten guts gegebē wird / ein sechsgroscher. *Polon:* zdraycá / wydawcá / ktory cżwarta cżesc dobr osadzonego odzierży / oskárżyciel. G. συκοφάντης, συκαστής, ἐνδείκτης, φιλεγκλήμων.

Quaero,

Quæro, is, ich suche / frage / forsche. *Pol.* szukam / pytam / dowiaduie sie. G. ἀνακρίνω, ζητέω, ἐρωτάω, πορίζω, ἱστορέω, ματεύω, ἔρομαι. *Quæstio*, eine frage. P. pytánie / gadká. *Item*, ein folterung. P. meczenie. G. ἐρώτημα, ἐρώτησις, ζήτημα, ζήτησις, θεώρημα, πρόβλημα, θέσις. *Quæstionarius*, der bey der folterung die vbelthæter examinieret. P. ktory przy meczeniu złoczyńce slucha. *Quæstor*, ein Rentmeister. P. poborcá / podskárbi. G. ζητητής, ἐξακτών, ταμίας, ἐκλογεύς, ἐκλογιστής. *Quæstura*, das Rentmeister ampt. *Pol.* vrząd poborcy / podskárbstwo. G. ταμιεία, ταμιευτικὴ ἀρχὴ, ἡ ἐξουσία. *Quæstus, us*, wucher / gewin. P. lichwá / zysk / pożytek. G. ἐπικαρπία, κέρδος, λῆμμα, πορισμός, χρηματισμός. *Quæstuosus*, das viel einbringt. P. pożyteczny. G. ἐπικερδής, κερδαλέος.

* *Comp: Acquiro*, ich erwerbe. P. dostawam/nabywam/osiędam. G. ἀνέχομαι, πάομαι, κτάομαι, περιποιέομαι, προσκτάομαι. *Conquiro* ich suche zusamen P. zewsząd zbieram / zgromadzam. G. ἀναζητέω, συζητέω. *Disquiro* ich suche hin vnd wieder/forsche/frage. *Pol.* y tám y sam szukam / przepytawam. G. ἐξετάζω, περισκέπτομαι, ἐπιζητέω. *Exquiro*, ich suche / forsche fleissig. P. pilnie sie wywiaduie / wypytawam. G. ἀναζητέω, ἀνακρίνω, ἐξερευνάω, ἐξετάζω. *Exquisitus*, außerlesen / schön / köstlich. *Pol.* wyborny / piekny / niepospolity / kosztowny. G. διηκριβωμένος, ἐξηκριβωμένος, ἐξειργασμένος, ἀκριβής. *Inquiro*, ich forsche nach. P. pytam sie. G. ἀναζητέω, ἀνακρίνω, διερευνάω, ἐπιζητέω, ἱστορέω. *Inquisitio*, nachforschung. *Pol.* pytánie / wywiadowánie G. ἀνάκρισις, δοκιμασία, ἐπιζήτησις, ἐξετασμός, ἔτασις. *Requiro*, ich erfordere. P. żądam / chce. G. ἀπαιτέω, ἀναζητέω, ἐπιζητέω, μαστεύω, ποθέω, δέομαι.

Quæso, ich bitte/lieber. *Polon.* proszę / moy mily. G. δέομαι, ἀντιβολῶ πρὸς θεῶν.

Qualis, talis, G. οἷος, τοιοῦτος. *Qualis, e*, welcherley. P. iáki. G. ποῖος, ὁ ποῖος, ὁ ποιός τις. *Qualitas* gestalt/geschick. P. iákosc/forma/sposob/obyczay. G. τὸ ποιὸν, ἡ ποιότης. *Comp:*

* Comp: *Qualiscunq*, er sey wie er wolle. P. Jakißkolwiek. G. ὁ ποιοσδὴ, ὁ ποιοσδήποτε, ὁ ποιόσπερ.

Qualus, ein geflochten korb. P. pleciony koß. G. ὁ κάλαθος, κύρτη, κυρτίς, τάλαρος. *Quasillus*, ein körblein. P. koßyk. G. καλαθίσκος. καλάθιον, κυρτίδιον.

Quàm, weder / als / den. Pol: niż / niżli. G. ἤ, ἤπερ, ὅσον, ὡς.

* Comp: *Quamlibet*, *Quamuis*, Ob schon. P. Acż/ Acżkolwiek. G. εἰ καὶ, καί περ, καί τοι, κἄν. *Quamobrem*, warumb / derwegen. P. czemu / przeto. G. διό, διότι, ἀνθ' ὅθεν, ἀνθ' ὧν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, διὸ ὃ. *Quampridem*, wie lange. Polō. Jako dawno. *Quamprimum*, so bald. P. Jak narychley / co napredzey. G. τάχιστα, τὴν ταχίστην, ταχύτατα, αὐτίκα ὅσον τάχιστα, ὅσον τάχος, ὡς τάχιστα. *Quamdiu*, wie lang. P. Jako dlugo. G. ἀφ' ὅσον, ἐν ὅσῳ, ἄχρι, ἄχρις, ἄχρις οὗ, εἰς ὅσον, ἕως. *Quamdudum*, wie vorlangst. Pol. Jako dawno / przed tym. *Quantisper*, so lang Polonicè Jako dlugo.

Quandò, *Aduerb:* wenn. P. kiedy.

kiedy. *Coniunct:* dieweil / sintemal. P. gdyż. G. ὅτε, ἐπειδὰν, ὅταν, ὁπόταν, ὁπότε, ἡνίκα, πότε.

* Comp: *Quandoq*, bißweilen. P. niekiedy / podczas. G. ἐνίοτε ὅπη μὲν, ὅπου δε, ἔσθ' ὅτε, ἐστὶν δε. *Quandocunq*, es sey wenn es wölle. P. kiedykolwiek / kiedyß tedyß. *Quandoquidem*, dieweil / sintemal. P. poniewaß / gdyß. G. εἴπερ, ἐπείγε, ἐπείπερ, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅπου.

Quanquam, Obschon. Polō: Acżkolwiek. G. καί τοι, καίτοιγε.

Quantus, a, um, wie groß / oder wie viel. P. Jako wielki / albo iako wiele. G. ἡλίκος, ὅσος, πόσος. *Quantitas*, die grösse. P. wielkosc. G. τὸ πόσον, ἡ ποσότης, πηλικότης. *Quanti*, wie tewer. P. zacż / iako drogo / po czemu. G. πόσου.

* Comp: *Quantusquantus*, *Quantuscunq*, es sey so groß als es wölle. P. Jakokolwiek wielki / niech bedzie wielki iako chce. G. ὁπηλικοσοῦν, ὁποσοσοῦν, ὁποτοσοῦν. *Quantopere*, wie sehr. P. Jako barzo. G. εἰς ὅσονγε, ἐφ' ὅσον. *Quantumuis*, obschon, Pol. Acżkol-

Aczkolwiek. G. εἰς ὅσον ἂν θέλῃς, ὅσον βύλει. *Quantisper*, wie lang. P. Jako dlugo. * *Aliquantisper*, ein zeitlang. P. przez niemaly czas.

Quantulus. dimin: wie klein. P. Jako maly. G. ἡλίκος, σμικρὸς ὅσος, ὀλίγος ὅσος. *Quantulum*, wie wenig. P. Jako malo / ile.

* *Comp: Quantuluscunque*, es sey so klein als es wolle. P. niechay bedzie maly iako chce. G. ὁπηλικοσοῦν, ὁσοσοῦν, ὁποσοῦν, ὁποσδηποτε. *Quantulumcunque*, es sey so wenig als es wolle. P. Ila tyle / niechay bedzie tyle ile chce.

Quapropter, derhalben. Pol. A przeto / dla tego. G. διὸ, διόπερ, ἐξ ὧν, ἕνεκεν, οὗ ἕνεκα χάριν, ὅθεν, τοιγαροῦν.

Quare, Aduerb: warumb. P. czemu. *Coniunct:* derwegen. P. A przeto. G. ἀφ' ὧν, ἐξ ὧν, ὅτου χάριν.

Quasi, Aduerb: gleich wie. Polon. Jakoby / rownie tak. G. οἷον, οἷα, οἷα δὴ, ὡς, καθάπερ.

Quasillus, vide *Qualus*.

Quatenus, wo fern. P. Ile / gdyż. G. ἐφ' ὅσον, ἐφ' ὅσα, καθ' ὅσον, καθόσον, ἐν ᾧ. *Qua-*

Quatio, is, ich schüttele / bewege. P. Trzasam / poruszam. G. ἀναβρέω, κλαδάω, κλαδέω, κλονέω, κραδαίνω, σαλεύω.

* *Comp: Concutio*, ich zerschüttele / zerstosse. Pol. zatrzasam / potlukam. G. ἀγμίζω, ἀμύσσω, ἀνασείω, ἀγυρίζω, διασείω, συγκλονέω, ἐνάσσω, ὠθίζω, καμάσσω, διαταράττω. *Decutio*, ich schlag herab. P. ztracam / zrzucam. G. ἀποσείω, κατασείω, ἀποκινέω, ἀποσπάω. *Discutio*, ich treibe von einander. Pol. roztracam / rozbijam / rozganiam. G. ἀνακρίνω, διαστρέφω, διαφορέω, σκορπίζω, διασείω, διαλύω, ἐξετάζω. *Excutio*, ich schüttele auß / schlahe auß. P. wytrzasam / wybijam / zrzucam. G. ἀποδύομαι, ἀπωθέω, ἐκβάλλω, ἐκδύω, σοβέω, ἀποσείω. *Incutio*, ich schlage / jage ein. P. wbijam / wtracam / wganiam. G. ἐμφορέω, ἐντείνω. καταφέρω, ἐμβάλλω, προσβάλλω. *Percutio*, ich schlage. Pol. bije. G. ἀλοάω, ἀποπλήττω, βάλλω, βολέω, δέρω, θείνω, πλήττω, τύπτω, πατάσσω. *Repercutio*, ich schlage wieder / ich pralle zu rück. Polō: odbijam / ná zad odskakuie.

Eee G. ἀν-

G. ἀνταναχλάω, ἀνλεπαίω, ανληκο-πῆω, αἰλιπλήπῆω. *Repercußio*, ein wiederschlag. *P.* odbicie. *Succussio*, ich zerschüttele. P. wstrząsam. G. κόπῆω, ὑποσίω, ὑποδιναοσίω. *Succussorius equus*, ein hart trabend Roß. Pol. Koń ktory ciesko nosi.

Quasso, as, frequent: ich erschütte. Pol. Trząsam / trzesę / tłukę / tracam. G. ἀνακραδαίνω, ἀνακραδάω, ἀνακραδεύω, διασαλεύω, διασείω, διαθραύω, συγκραδαίνω.

* Comp: *Conquasso, as*, ich zerstosse gentzlich. P. roztracam / rozbijam. *Conquassatus*, zerstossen / zerbrochen. P. roztracony / rozbity.

Quatuor, vier. Polō. cztery / czworo. G. τέσσαρες, καὶ τα τέσσαρα, τέτορες. *Quater*, viermal. *P.* czterykroć. G. τετράκις. *Quaterni*, vier vnd vier. P. po czterech. G. τέσσαρες. *Quartus*, der vierde. P. czwarty. G. τέταρτος, τέτρατος. *Quaternarius*, was vier in sich begreifft. P. czworny. G. τετραδικός.

* *Comp: Quatuordecim*, vierzehen. *P.* czternaście. *G.* δεκατέσσαρες.

Qu E.

Que, *Coniunct: Enclit:* vnd. P. A / y. G. τὲ, καὶ.

Quemadmodum, gleich wie / eben / als. P. Jako. G. καθάπερ, καθὰ, καθὼς, οἷα, ὃν τρόπον, ὅπως. ὡς, ὥσπερ, πῶς.

Queo, ich kan / mag. P. mogę. G. δύναμαι, ἰσχύω. *Comp: Nequeo*, ich kan nicht. *Pol.* nie mogę. G. οὐ δύναμαι, ἀμηχάνως ἔχω, ἀσθενέω, ὀκνέω, ἀμηχανέω, ἀδυνατέω.

Quercus, ein Eiche. P. Dąb. Græcè. δρῦς, σαρωνίς. *Querceus*, *Quernens*, *Quernus*, Eichen. P. Dębowy. G. δρυώδης, δρύϊνος. *Quercetum*, ein Eichenwald. P. Dąbrowa. G. δρυμών.

Queror, eris, & Comp: Conqueror, ich klage / weine. Polon. skarżę się / vtyskuię / narzekam / lamentuię. G. μέμφομαι, ὀδύρομαι, μεμψιμοιρέω. *Querela*, *Querimonia*, ein klage. P. skarga. G. δυσπάθεια, καταβόησις, μέμψις, μομφὴ, καλαμεμψις, ὀδυρμός. *Querulus*, kleglich. *P.* żałosny / vtyskuiący. G. ατίμβιος, εγκληματικὸς, κνυζὸς, μεμψίμοιρος.

Querquedula, ein Kreckgen / Kriechendte. Polō. Cerántá. G. βοσκας ἤτ̃ων.

Qu I.

Qui, welcher. P. ktory. G. ὃσ, ὅστις. *Qui Aduerb*: wie. Polō. Jako.

* *Comp*: *Quidam*, einer. Pol. niektory. G. τις, ἑαυτ. *Quiuis*, *Quilibet*, *Quicunq*, ein jeder. P. każdy / wßelki / ktokolwiek / ktorykolwiek. G. πᾶς τις, ἅπας τις, ἕκαστος, πᾶς ἕκαστος, πᾶς ὅστις.

Quia, *Coniunct*: diewell. P. Iż / że / dla / tego iż. G. διότι, ὅτι, ἐπεὶ, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ, ἐπειδὴ, ὅτι τοι.

Quidem, zwar. Polon. iście / poprawdzie. *Item*, *syllaba* ci / & *litera* c / *dictionibus annexa*. G. γε, γοῦν, μὲν.

Quies, ruhe / der schlaff. Pol. pokoy / odpoczynek / odpoczywanie / sen. G. ἀκὴ, ἀκινησία, ἀνάπαυμα, ἄμπαυμα, ἀνάπαυσις, παῦλα, παῦσις. *Quietus*, ruhig. P. spokoyny / cichy. G. ἀβακιζόμενος, ἀθόρυβος, ἀτάραχος, ἠρεμος, ἥσυχιος. *Quiesco*, ich ruhe / schlaffe / bin still. Pol. odpoczywam / spie / przestawam. G. ἄγω ἡσυχίαν, ἡσυχάζω, ἀμπαύομαι, κοπάζω, ἐρωάζω, ἠρεμέω, εὕδω, ἰαύω.

* *Comp*: *Acquiesco*, ich bin still / beruhe / folge. P. iestem spokoyny / przestawam / przyswalam / slucham. G. στέργω, ἀρέσκομαι, ἐπαναπαύομαι, ἐφησυχάζω, ἀρκοῦμαι. *Conquiesco*, ich bin zu frieden / still P. przestawam / odpoczywam. G. ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. *Inquies*, vnruhe. Pol. niepokoy. G. ἡ τοῦ ἡσυχάζειν ἀδυναμία, ταραχὴ, ἀγρυπνία. *Inquietus*, *Irrequietus*, vnruhig. P. niespokoyny.

Quin, das nicht / warumb nicht. dazu / darüber. P. by nie / żeby nie / czemu nie / nád to / ktemu. G. ὅτι μὴ, εἰ μὴ, μὴ. * *Comp*: *Quinetiam*, dazu / darüber. P. by nie / nád to / ktemu. G. ἀλλὰ καὶ, ἔτι δε, οὐ μὴν ἀλλα. *Quin imò*, ja freilich. P. y owßē G. ἀλλὰ δη. μενοῦνγε, καὶ μὴν καὶ.

Quincunx, *vide As*.

Quinque, Fünff. Pol. pieć / piecioro. G. πέντε. *Quinquies*, Fünffmahl. P. piec kroć. G. πεντάκις. *Quini*, je fünff vnd fünffe.

fünffe. P. po piąci. *Quinarius*, was fünff in sich hat. P. co pięć w sobie ma. G. πεντάς. *Quindecim*, fünffzehen. P. piętnaście. G. δεκαπέντε. *Quinquaginta*, funfftzig. Pol. piećdziesiat. G. πεντήκοντα. *Quinquagesimus*, der funfftzigste. P. piećdziesiaty. G. πεντηκοστός. *Quinquagies*, funfftzig mal. P. piećdziesiat kroć. G. πεντηκοντάκις. *Quinquagenarius*, was funfftzig in sich helt. P. co piećdziesiat w sobie zámyká. G. πεντηκονταέτης, πεντηκοντούτης, πεντηκοντάς. *Quingenti, æ, a*, fünffhundert. P. pięćset. P. πεντακόσιοι. *Quingentesimus*, der fünffhunderste. Polon. pięć setny. G. πεντακοσιοστός. *Quintilis*, der Hewmonat. Pol. Lipiec. G. κοιντίλιος μήν, ὁ πέμπτος μήν. *Quinquennium*, funffjahr. P. pięć lat. G. πενταετία. *Quinquennis*, G. πενταέτης, πεντέτης. *Quinquennalis*, fünffjärig. P. pięcletny. G. πενταετηρικός.

Quippe, zwar / gewißlich. P. Iście / bez wątpienia. G. ἅτε δὴ, ἅτε δὴ, ἐπεὶ, μὲν γάρ.

Quis, qua, quid, wer/welche/ was. P. kto/ ktora/co. G. τίς, ποῖος τίς. Comp:

* Comp: *Aliquis, aliqua, aliquid*, einer / jemand / eine / etwas. Pol. Niektory / niekto / niektora/nieco. G. ἀμός, ἕνος, ἑνιαῖος, τις, τίς. *Quisquam, quispiam*, etwa einer. P. niektory. G. τίς, εἴς τις. *Quisquis, quisque, quicunque, quivis*, ein jeglicher. P. kázdy / ktorykolwiek/ wszelki. G. πᾶς τίς, ἅπας τίς, ἕκαστος, πᾶς ἕκαστος, πᾶς ὅστις. *Quisnam*, wer denn. P. A kto. G. τίς δήποτε.

Quid ita, wie so. P. A iáko to / czemu ták. *Quidni*, warumb nicht. P. A czemu nie. G. πῶς γὰρ οὔ, καὶ μάλα, τί μήν.

Quisquilia, außkehrig. Polo: śmieci / omieciny/ ogryski. G. σκύβαλον, συρφετός, περίψημα, ἀποκάθαρμα, κόρημα, σάρωσις, σάρωμα.

Qu O.

Quò, Quonam, Adverb: wohin. P. dokąd. *Coniunct:* das. P. Aby / iżby / żeby. G. ἤ, ἧχι, ὡς ὅπῃ, ὅπη, ὅποι, ὅπῃ, πῇ, ποῖ.

* Comp: *Quoad*, so fern / biß. P. Jeśli / aż. G. ἄχρις ἄν, ἐφ᾽ ὅσον.

σον, ἕως, ἕ, ἕως, ἄν, ἕως ὅτι. *Quocirca*, derwegen. P. przeto/dla tego. G. δι' ὃ δή, παρό, παρ' ὅ, ὅθεν, ὧν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα, τοίνυν, τοιγαροῦν. *Quoq*, Auch. Pol. Teß / y. *Quoquo*, *Quoquam*, *Quopiam*, *Quocunq*, *Quouis*, *Quolibet*, *Quoquouersum*, etwa hin / es sey wo es hin wol. Polō. gdziekolwiek / kedykolwiek/ dokadkolwiek. G. ὅποι ἄν, ὁπουδήποτε, ὅποι ἄν. *Quorsum*, wo hinauß. P. ktoredy / dokad. *Quousq*. wie lang. P. Jako dlugo. G. ἕως πότε, ἕως ἂν, μέχρις οὗ, μέχρι πῦ, μέχρι τίνος. *Quòd*, Coniunct: das / darumb/ das denn. P. iż / że / dla tego że. G. ὅτι, διότι, ἐπεί, ἐπειδή, ἐπειδήπερ.

Quodammodo etlicher massen/ P. nieiako / iakożkolwiek. G. ἔσθ' ὅπῃ, ἀμηγέπῃ, ἀμωσγέπως, ἔστιν ὅπως, ἔστιν ὥς.

Quomodo, *Aduerb*: wie / auff was weise. P. Jako/ iakim sposobem. G. πῇ ἤπερ, ὅπως τίνα τρόπον, πῶς, ὃν τρόπον.

* Comp: *Quomodocunq*, es sey wie es wölle. P. Jakożkolwiek. G. ὅπῃ, ὅπως ἄν, ὁπωσδήποτε, ὁπωσοῦν, ὅπῃ ἄν, ὅπῃ οὖν. *Quomodonam*, wie denn. P. A iakoż wżdy/ á wżdy iako.

Quondam, vorzeiten. Polon: przed láty / niekiedy. G. πάλαι, πάρος.

Quoniam, dieweil / denn P. ponieważ / iż. G. διότι, ἐπεί, ὅτι, ἐπειδή, ἐπειδήπερ.

Quot, wieviel. P. Jle / iako wiele. G. πόσοι, ὁπόσοι, ὁκόσοι.

Quotquot, so viel jhr sein. P. ile ich iest / ile tyle. G. ὅσοι, ὅσοιπερ, ὅσοι δή, ὁπόσοι ἄν. *Quotus*, der wievielste. P. ktory w liczbie / albo w rzedzie. G. πόσος τις, ὁπόστος; ποσταῖος, πόστος, ὁπόστος. *Quotusquisq*, ein jeglicher/ so mancher. P. każdy / każdy ktory. *Quotannis*, järlich Pol. ná każdy Rok. G. ἀμφιετεί, ἀμφίετες, ἀνὰ πᾶν ἔτος, περὶ ἔτη, κατ' ἔτος, ὅσα ἔτη. *Quoties*, G. ὁποσάκις, ὁσάκις, ποσάκις, ὁσαχῶς. *Quotiescunq*, wie offt / so offt. P. Jle kroć. G. ποσάκις ἄν, ὁσάκις ἄν, ὁποσακισοῦν. *Quotuplex*, wie mancherley. P. Jako rozmaity. G. ὁποσαπλάσιος, ποσαπλάσιος.

INCIPIENTIA ab R.

R A.

RAbies, das wüten der hund. Pol. wściekliwość psow. Metaph: das toben / rasen / unsinnigkeit. Polon. iadowitość/ szaleństwo. G. λύσσα, λύττα, λύσσημα. μανία, ἔκστασις. Rabidus, Rabiosus, wütend / tobend / rasend / unsinnig. P. wściekły/iadowity / szalony. G. λυσσώδης, λυσσητής, λυσσαλέος, λυσσάων, λυσσομανής. Rabula, ein schreyer/ zungendrescher. Pol. szczekuła/ szczekacz. G. ἀπεραντολόγος, σπερμολόγος, μύσαξ, περισσολόγος, περιαγοραῖος, στόμαργος.

Racemus, ein Weintraube. P. Grono winne. G: βότρυς. Racemosus, voller trauben. P. gronisty. G. βοτρυόεις, βοτρυώδης.

Radius, ein Sonnenstral. Pol. promień słoneczny. G. ἀκτίν, ἀκτίς. Item, eine meßrutte/klaffter. P. pratek/laska / ktora ziemie mierza. G. ἀπομακτρον, ἀπομάκτρα, ἡ σκυτάλη, περιστροφίς. Item, ein speiche am rade. P. szpica kołowa.. G. ῥάβδοι. Item, ein streichholtz. P. strychulec. G. κερκίς. Item, ein weberspule. P. czołnek.

Radio, as, ich leuchte/glentze. Pol: świecę/łszczę się. G. ἀκτινοβολέω. * Comp: Irradio, ich erleuchte. P. oświecam / obiaśniam. G. ἐπιλαμπρύνω, ἀκτῖνα προσβάλλω, ἀκτινοβολέω.

Radix, icis, ein wurtzel. Pol. korzeń. G. ῥίζα, ῥίζιον. Radicosus, wurtzelicht. P. korzenisty. G. ῥιζώδης, πολύρριζος. Radicitus, von grund auff. P. z gruntu / z korzeniem precz. G. ῥιζόθεν, ἐκ ῥιζῶν, ὀλλορριζεί.

* Comp: Eradico, as, ich rotte auß. Polonicè. wykorzeniam / wypielam / wyploniam. G. ἐκριζόω, ἀπορριζόω.

Rado, is, ich schabe/ kratze / schere. Polon: skrobię/grzebię / drapię / golę. Græcè. ξέω, ἐπιξέω, ἐπιξύω, ξυράω, ξυρέω, ξύω, ψάω, ψήχω. Rasura, eine platte. Polon: pleß. G. ξέσις, ξύσις, ψῆξις.

* Comp: Abrado, ich kratze ab. Polon. odskrobawam / ogalam.

galam. G. ἀποκναίω, ἀποξύρω, ἀποξύνω, ἀποξέω, ἀποτλεγγίζω, μερέω. *Corrado*, ich krațe / scharre zusamen. *Polon.* zbieram / zgromadzam. G. καταξύω, συναφαιρέω, κατταχόθεν συνάγω. *Erado*, ich kraße auß. *Polonicè.* wyskrobuie / wydrapam / wygrzebam / wylupuie. G. ἀναξύω, ἀποξύω, ἐξαλείφω.

Rallum, ein Pfluggabel. *Pol* płużno widelki.

Ramentum, Feilstaub / Sagespehn. *Pol.* odskrobiny / strużyny / trociny. G. ἀπότριμμα, τόρνευμα, κνῆμα, ἀπόξυσμα, ψῆγμα, ξύσμα, ῥίνημα.

Ramex, icis, der bruch am gemecht. *Polon.* Rospukłosc / Rospuklina / Wypuklina. G. κήλη.

Ramus, i, ein Ast. *Polonicè.* Gáłaś. G. Ακρέμων, κλάδος, κλαδὼν, ὄζος, ῥάβδος, ῥάδαμνος. *Ramulus*, ein estlein. *Polon.* gáłasia. G. κλαδίσκος, κλωνάριον, κλωνίον. *Ramosus*, estig. P. gáłęzisty. G. ὀζώδης, πολυοζος, ἐρνώδης, κλαδώδης, πολύκλαδος.

Rana,

Rana, æ, ein frosch / bogge. P. żábá. G. βάτραχος. *Rancor, oris*, feule / schimel / gestanck. P. zgniłość / pleśń / wstechlina / smrod / vśmierdzenie / cuchnienie. G. ταγγη, σαπρότης, εὐρώς. *Rancidus*, faul / schimlecht / stinckend. *Polon.* zgniły / popleśniały / wstechły / przytechły / cuchnacy. G. ἑωλος. σαπρὸς, ταγγὸς, εὐρωτιῶν.

Rapa, æ, vel Rapum, i, ein Rübe. P. Rzepá. G. στρογγύλη, γαστορὶς, γογγύλη, ῥάπυς, ὄαφυς, γογγυλὶς. *Rapacium.* Rübenkraut. *Pol.* Rzepna nác.

Raphanus, Rettich. *P.* Rzadkiew. G. κράμβη, κραμβίδιον, ῥαφάνη, ῥαφανὶς, ῥάφανος. *Raphanus maior*, Merrettich. *Polonicè.* chrzan.

Rapio, ich reisse / nehme weg / erwische. *Pol.* porywam / pochwytawam. G. ἁρπάζω, βιαπαραιρέομαι, βιάζομαι. *Raptor*, ein Dieb / entführer. P. Drapieścá / vwodnik / vwodziciel. G. ἁρπακτὴς, ἅρπαξ, ἁρπακτὴρ. *Raptus, us*, ein entführung. *Polō.* vniesienie / vwodzenie. G. ἁρπαγμὸς, ἅρπαξις, ἁρπαγὴ, ἀπαγωγὴ.

Rapsim,

Raptim, ſchnell / eilendꝫ. *Polon.* pretko / ná pretce / kwápliwie / wzáwod. *G.* ἁρπαγδην, ἁρπαλικῶς, ἁρπαλέως, ταχέως, εἰς τάχος, ἐπιδρομαδην. *Rapax*, diebiſch / reuberiſch / geitzig. P. złodzieyſki / drapiezny / łákomy. G. ἁρπακτικὸς, ἅρπαξ, ἁρπαξίοιος. *Rapacitas*. Dieberey / reuberey / geitz. P. łupieſtwo / drápieſtwo / łákomſtwo. *Rapina*, ein raub / geſtolen ding. *Polon:* łup / korzyść / drapieſtwo. G. ἅρπαγμα, ἁρπαγμὸς, ἅρπασμα, συναρπαγή. *Rapidus*, ſchnell. P. pretki / byſtry / ſkory. G. ἁρπαλικὸς, ὁρμητικὸς, ὀξὺς, ἁρπαγιμαῖος.

* *Comp: Abripio*, ich reiſſe hinweg. P. porywam precz / odrywam. G. αναρπάζω, ελκειν, αθαρπάζω. *Arripio*, ich erwiſche / ergreiffe. P. imam ſie / porywam / pochwytawam. G. ἐφάπτομαι, ἐφαρπάζω, προσαρπάζω. *Corripio*, ich befalle. P. popadam. *Item*, ich ſchelte / ſtraffe. P. zfukam / bákam / łaie / ſztrofuie. G. ἁλίσκω, κατέχω, αντιλαμβάνομαι, καθάπτομαι, συναρπάζω, καθαρπάζω. *Correptio*, eine ſtraffe / vermahnung. P. ſztrofowánie / karánie / nápomnienie. G. παίδευσις, ἐπιτίμησις. *Diripio*, ich zerreiſſe / reiſſe ein / plündere. P. rozdzieram / rozbieram / rozrywam / wyłupiam. G. αναρπάζομαι, αφαρπάζω, καθαρπαζω, εξαιρέω. *Eripio*, ich reiſſe auß / entziehe / benehme. P. wydzieram / odeymuie / wyłupuie. G. αφαρπαζω, εξαρπάζω, αναρπάζω, εξαιρέομαι. *Praripio*, ich neme vor der Naſen weg. *Pol.* przechwytawam / vprzedzam / vbiegam kogo w bránin. G. προαρπάζω. *Proripio*, ich lauffe weg / oder krieche herfür. P. podziewam ſie / wyrywam ſie. G. ἐξαναρπάζω, ἐκθορεῖν, ἐξορμάω. *Surripio*, ich führe auß / entführe / ſtele. P. kradnę / vkradam / pobierã. G. ὑποκλέπτω, ὑφαρπάζω, ὑφαιρέω.

Rarus, a, um, dünn / ſeltzam / vortrefflich. P. cienki / nie geſty / rzadki / niepoſpolity / známienity. G. ἀραιὸς, μανὸς, σκιδαρὸς, σπάνιος, σπανιώδης, σπαρνὸς. *Rarò*, ſelten / nicht offt. P. rzadko / nie czeſto. G. μανάκις, ὀλιγάκις, σπανίως, σπανιάκις, σπαρ-

ὀλιγαχοῦ. *Raritas*, dünnigkeit/ seltzamkeit. P. cienkość / rzadkość. G. ἀραίωμα, ἀραιότης, μανότης, μάνωσις, σπάνις, σπανία, σπανιότης. *Raresco*, *Rarefio*, ich werde dünn. P. cieńczeie / rzedzieie. *Rarefacio*, ich mache dünn. P. przerzedzam / rozrzedzam. G. ἀραιόω, μανόω.

Rastrum, *i*, ein Rechen / hercke. P. grábie. G. λίστρον, σκεῦος, βωλοκόπον.

Ratio, *onis*, vernunfft. Polō: rozum/ dowcip. *Item*. ein auffsehen / achtung. Polō. wzglad. *Item*. ein weise. Pol. obyczay / sposob. *Item*, ein vrsach/ beweiß. P. przyczyná / dowod. *Item*, ein rechnung. P. ráchunek. G. λόγος, λογισμὸς, τὸ λογιστικὸν, τρόπος. *Rationalis*, *e*, vernünfftig. *Polon*. rozumny. G. λογικὸς, λογιστικὸς, συλλογιστικὸς. *Irrationalis* vnuernünfftig. P. nierozumny/ bezrozumny. G. ἄλογος, ἀλόγιστος. *Ratiocinor*, *aris*, ich mache rechnung / ich schliesse. P. ráchuie / dowodze / bacze/ domyslam sie. G. λογίζομαι, ἀναλογίζομαι, συλλογίζομαι, συλλέγομαι. *Ratiocinatio*, ein rechnung/ schluß. P. ráchowánie / baczenie / zámknienie. G. λογισμος, συλλογισμὸς.

Ratus, *is*, ein Floß / Schiff. P. tráftá / łodź.

Ratus, *a*, *um*, gewiß/ fest/ steiff. *Polon*. pewny / mocny / stały/ trwáły / isty. G. βέβαιος, κύριος κυρωθεὶς, νενομισμένος.

* *Comp: Irritus*, vngewiß. P. niepewny. G/ ἄθετος, ἄκυρος, ἄπρακτος. *Irritum*, *Aduerb:* vmbsonst / vergebens. Pol. prozno / poproznu/ dármo/ wniwecz.

Raucus, *a*, *um*, heiser. Polō. ochrápiáły. G. βραγχώδης, βραγχαλέος. *Raucitas*, *raucedo*, heiserkeit. P. chrápká / ochrapienie / ochrápiáłość. G. βράγχος ὁ, ἡ τῆς φωνῆς τραχύτης. *Raucesco*, *rauceo*, *es*, & *raucio*, *is*, ich bin heiser. P. ochrápiałem. G. βραγχάω, βραγχιάω, βραγγιάζω, τραχύνομαι.

Rauis, *idem quod* Raucedo, *Rauus*, *a*, *um*, heiser. Polō. ochrápiáły. *Item*, graw/wolffsfarb / schwartzgelb. G. βáry / wilczáty / ciemnożolty / podpolá

polały / płowy. G. βράγχος, τραχύτερον, χαροπός.

R E.

Realis, e, wesentlich Polon. istotny.

Reatus, G. ἐνοχὴ, ἡ τῶν ἐνόχων κατάστασις. vide reus.

Rebello, G. εἰς ἀπόστασιν ὁρμάω, ἀντιμάχομαι, ἀντιστρατεύω, ἀνθίσταμαι, νεωτερίζω. vide Bellum.

Recens, New / frisch. Polon: nowy / świeży. G. ἀκραιφνὴς, νεαρὸς, νεοχμὸς, πρόσφατος, ἐγχρονισθεὶς, πρόσπαιος, ποταίνιος. Recenter, recens, Aduerb: newlich / allererst. Pol. niedawno / dopiero. G. νεωστὶ, νεοχμῶς, προσφάτως, προσπαίως.

Receptus, us, G. ἀναχώρησις, vide Capio.

Reciproco, as, ich gehe / kehre wiederumb. Polon: wracam sie / obracam sie ná zad / cofam / cofne. G. ἀναστρέφω, ἀντιστρέφω, παλινδρομῶ. Reciprocatio, ein hindersich kehrung. Pol. wracánie / obracánie / cofánie / cofnienie. G. ἀναστροφὴ, ἀντιστροφὴ. παλινδρομία, ὑποστροφή. Reciprocus, widerkehrig. Polon: obrotny / cofliwy. G. ἀντίστροφος, παλινδρομος.

Recordor, G. ἀναμιμνήσκομαι, ἀναλογίζομαι, ἀναπολέω, ἀναμνάομαι, ἐπιμιάομαι, διαμνημονεύω, vide Cor.

Rectus, a, um, recht / auffrichtig. Polō. prosty. Metaph: from / ehrlich. P. dobry poczciwy / cnotliwy. G. ὀρθὸς, εὐθὺς, ἰθύς. Rectè Aduerb: stracks. P. prosto. Rectè, recht wol. P. dobrze / czyście.

Recupero, as, ich vberkomme / erlange wieder. P. dostáie / ośiegam / dostepuie. G. ἀνακομίζομαι, ἀνακτάομαι, ἀναλαμβάνω, ἀναπράττω.

Recuso, G. ἀπαναίνομαι, ἀναίνομαι, ἀναδύομαι, ἀναδύω, ἀνανεύω, φεύγω. vide Cuso.

Redigo, G. καθιστάω, καθίστημι, ἀνάγω, περιάγω, ἀποφέρω. vide Ago.

Redimio, is. ich ziere / kröne / binde vmb. P. stroie / ochedożam / koronuie / oplatam. G. περιδέω, διαδέω, περιστρέφω, περικοσμέω. Redimiculum, ein hauptzierd / pül. Tkanká.

Redimo, G. ἐξαγοράζω, ἐξωνέομαι, λυτρόω, ἀπομισθόω. vide Emo.

Redi-

Rediuius, ein holtzbock. P. kleßcz.
Rediuia, & *Reduuia* Reitnagel. P. zadárcie páznogciá.

Refello, *is*, ich wiederlege/wiederspreche. Pol: odpieram / odpor dáie / przegadam. G. ἀνασκευάζω, ἀποκρούομαι, ἀπελέγχω, διελέγχω, ἐξελέγχω.

Rego, *is*, ich regiere / hersche / führe / weise / leite. Pol. rządzę/ spráwuię/pánuię/wodzę/prowadzę. G. ἄγω, βασιλεύω, εὐθύνω, ἀπευθύνω, διάγω, διοικέω, διαχειρίζω, διέπω, οἰκονομέω, ἐπιστατεύω. *Rector*, ein regierer / leiter. P. rzedźiciel / spráwcá / wodźiciel. G. διοπός, εὐθυντής, διοικητής, κυβερνήτης. *Rex*, ein König. P. Krol. G. ἄναξ, ἀνάκτωρ, ἀρχὸς, βασιλεύς, κράντωρ, κρείων, σκηπτροφόρος. *Regina*, ein Königin. Pol. Krolowa. G. αἰσυμνῆτις, ἄνασσα, βασίλεια, βασιλίς, βασίλισσα, ἡγεμονίς. *Regulus*, ein Nessselkönig / zaunkönig / zaunschlipffer. P. krolik/ſtrzyżyk. G. βασιλίσκος, βασιλίδιον, τροχίλος, πείτυβος. *Regia*, ein Königlicher sitz. P. krolewſki pálac. G. ἀνάκτορον, βασίλειον, ἀρχεῖον. *Regio*, *onis*, ein Landschafft / gegend. P. kráiná/dźiedźiná/ powiát. G. χώρα, θέμα, κλίμα. *Regnum*, ein Königreich. Pol. krolestwo. G. βασιλεία, ἀνακτορία, κοιρανίη. *Interregnum* die zeit zwischen eines Königs todt / vnd erwehlung eines andern. P. czás od śmierci iednego Krolá aż do obierániá drugiego / wakowánie krolestwá. G. μεσοβασιλεία, μεσοβασίλειον. *Regno*, *as*, ich regiere. P. rządzę/pánuię/kroluię G. αἰσυμνάω, βασιλεύω, ἀνάσσω, ἀρχεύω, κοιρανέω, τυραννέω, ἄρχω.

* *Comp*: *Arrigo*, ich recke auff. P. podnoßę/ nástarzam. G. ἀνορθόω, ἐπαίρω. *Corrigo*, ich bessere/ straffe. P. popráwiam/polepßam/ karzę. G. διορθόω, κατορθόω, κατευθύνω, ἐπανορθόω, μεταγράφω, μεταποιέω. *Corrector*, ein besserer. Pol. popráwiciel. G. διορθωτής, εὐθυντής, εὐθυντης. *Dirigo* ich richte/ziele. Pol. proßczę/naproßczam/ przymierzam. G. εὐθύνω, ἐπευθύνω, κατορθόω, ὀρθόω. *Directus* richtig/ gerichtet. P. proſty/naproßczony. G. εὐθυβελής, εὐθύπορος, εὐθυτενής. *Erigo*, ich richte auff / hebe auff. P. postáwiam / podnoßę. G. ἀναίρω, ἀνίστημι, ἀνυψόω, ἀνορθόω, ὀρθόω, ἐξαίρω, ἐπαίρω.

Pergo, ich gehe/ fahre fort. Pol: Ide / pochadzam / postepuie. G. ἔρχομαι, σπεύδω, πορεύομαι, διατελέω, διήκω. Porrigo, ich reische. Polon: podáie / podawā. G. ἐπεκτείνω, ὀρέγνυμι, παρέχω, ἐκτείνω, προτείνω. Et Comp: Exporrigo, ich strecke auß. P. wyciagam. G. ἀποτείνω, ἐπεκτείνω, παρεκτείνω, ἐπανατείνω. Surgo, G. ἐγείρομαι, ἐξανίσταμαι. vide suo loco.

Regula, æ, ein richtschnur. P. miárá / práwidlo / probá. Item, ein heiliger Orden. Polō: Zakon. G. γνώμον, κανών. Regularis, richtig/ geschlichtet. Pol: vprostowány/vmiárkowány/ porzadny. Item, ein Ordensbruder. P. Zakonnik.

* Comp: Irregularis, vnrichtig. P lon. nieprosty / nieumiárkowany.

Religio, onis, Gottes dienst. P. Nabożeństwo. Item, furcht/ sorg. P. obawánie / stáránie. G. εὐσέβεια, θεοφροσύνη, θρησκεία, εὐλάβεια, θεολατρεία. Religiosus, Gottsfürchtig. Pol. nabożny/ bogoboyny. G. εὐλαβὴς, εὐσεβὴς, θεοσεβὴς, θεοφόρητος.

Comp:

* Comp: Irreligiosus, Gottloß. Pol. Niezbożny / niepobożny/ bezbożny. G. ἀσεβὴς, δυσσεβὴς, θεεμισὴς, ἐναγὴς, μισόθεος, ἀθέμιτος.

Reliquus, G. ἄλλος, ἐπίλοιπος, λοιπὸς, ἀπολειφθεὶς, περίλοιπος, ὑπόλειπος. vide Linquo.

Remedium, G. ἄκος, ἀλέξημα, ἀλεξητήριον, ἀντίδοτον, φάρμακον. vide Medeor.

Reminiscor, eris, ich erinnere mich. P. pámietam / baczę/ rozpámietawam sie / przychodzi mi ná pámieć. G. ἀναμιμνήσκομαι, διαμνημονεύω, μνάομαι.

Remus, i, ein ruder. P. wiosło / páczyná/ drgawká. G. κώπη, ἐλάτη, ἐρετμὸν, ἐρετμὸς, πλάτη, σπάδη, τρόπυξ. Remigium, ein ruderung. P. wozbá / robienie wiosłámi. G. ἐρεσία, εἰρεσία, ταρσωμα, τάρσωμα. κωπηλασία. Remex, ein ruderknecht. P. flis / szkutnik / rudelnik. G. ἐλατὴρ, ἐπισφελίτης, θρανίτης, ἐρέτης, κωπηλάτης; κωπήρης, πρόσκωπος. Remigo, as, ich rudere/ schiffe mit rudern. Polon: robie wiosłem/

stem / wożę sie wiosłem. G. κωπηλατέω, ἐλαύνω, ἐρέσσω, ἐξέτλω, ἐρετμόω.

* Comp: *Biremis*, ein Schiff / das zwey ordnung der Rudern hat / ein Galey. *Polon.* Łodź / okręt / nasad / o dwu rzadziech wiosł / Galerá. G. δίκροτον, τὸ. *Triremis*, das drey hat. Polon. o trzech. G. τριήρης. *Quadriremis*, das vier hat. Polon: o cżterech.

Ren, renis, ein Nieren. *Polō.* Nerká. G. νεφροί.

Reor, ich meine / achte. *Pol:* mniemam / spodziewam sie. *G.* νομίζω, ἡγοῦμαι.

Repagulum, ein Riegel. *Polō.* záworá / zaporá / rygel. G. ἄφεσις, ἱππάφεσις, βαλβὶς, ἔμβολον, ἐπιβλὴς, μοχλὸς, ὀχεύς.

Repentè, *Aduerb:* schnell / plötzlich. P. prętko / nagle. G. ἀθρόον, αἴφνης, αἰφνίδιον, μηχανᾷ, ἐξαπιναίως, αἰφνιδίως, ἀπὸ μηχανῆς. Repentinus, schnell / plötzlich. *Polon* prętki / nagły / niespodziany. G. αἰφνίδιος, ἀπτέρωτος, ἐξαιφνίδιος, ἐξαπιναῖος.

Repo, is, ich kreiche / schleiche. *Pol.* łáżę / mknę sie / czołgam sie. G. ἕρπω, ἑρπύζω, ἐφέρπω.

Reptilis, e, was da kreucht. P. łażący. *Reptilia*, allerley gewürm. P. wszelákie robactwo / gadziná. G. ἑρπετά, ἑρπυστικά, ἑρπηστικά.

* Comp: *Arrepo*, ich kriech herzu. P. przyłażę. G. προσέρπω, ἐφερπύζω. *Irrepo*, G. εἰσερπύζω, παρερπύζω, εἰσδύω, παρεισέρχομαι. *Obrepo*, ich schleich ein. Pol. włáżę / wmykam sie / wsobiam sie / wludzam sie / wsnecę sie / nápadam / nádchodzę. G. παραδύομαι, εἰσδύομαι, παρείσειμι, ὑποδύω, παρέρπω. *Prorepo*, ich kreiche herfür. P. wyłażam. G. ἐξερπύζω.

Repotia, orum, Nachhochzeit / Nachtag. P. Biesiadá / dobra myśl / ná záiutrz po weselu / przenosiny. G. τὰ ἐπαύλια.

Repudio, as, ich verstosse / verwerffe / ich scheide mich von meinem Weibe. P. odrzucam / zarzucam / rozwodzę sie z żoną. G. ἀποβάλλω, ἀπολύω, ἀποδοκιμάζω, ἀποτρέπομαι, ἀπολείπω, ἐκβάλλω, ἀπωθέομαι, διαθέομαι. ἐκπέμπω. *Repudium*, ein Schei-

dung. P. rozwod. G. ἀπόπεμψις, ἀποπομπὴ, ἀποτροπὴ, ἀποστάσιον, ἐκκομπὴ.

Repulsa, G. ἄρνησις, ἀνάνευσις, ἀπότευγμα, ἀποτεύξις. vide Pello.

Res, ein ding/handel/geschefft/ vrsach/ hab vnd gut. Pol. rzecz/ sprawa/potrzeba/ przyczyna/ maietnosc/ imienie. G. ἔργον, ἔργμα, πρᾶγμα, πρᾶγος, χρῆμα. Respublica, æ, der gemeine nutz. P, Rzecz pospolita. G. τὸ κοινὸν, δημόσια, τὰ κοινά. πολιτεία. Res familiaris, eigen hab vnd gut. P. wlasne imienie/maietnosc/ gospodarstwo. G. τα κατα την οἰκίαν. Realis, wesentlich. Polō: istotny.

Residuus, vbrig. P. pozostały. G. λοιπὸς υπολοιπος.

Resina, æ, hartz. P. żywica. G. ῥητίνη.

Resipisco, G. ἀνανήφω, ἀναφρονέω, μεταγινώσκω, μετανοέω. vide Sapio.

Restauro, G. ἀνανεόω, ἀνίστημι, ἀποκαθίστημι. ἀντικαθίστημι, ἀνορθόω, ἐπανορθόω, ἀπαρτίζω, ἀνασκευάζω. vide Instauro.

Restis, is. ein seil/ strick. P. powroz/ wic/ stryczek/ witka. Seu

G. σχοῖνος, κάλως. restio, ein Seller. Reifschleger. Pol. powroznik.

Resulto, vide Salio.

Rete, is, ein Netz/ Fischergarn. P. siec. G. ἀμφίβληστρον, ἡ ἄρκυς, γαγγάμη, σαγήνη, χεῖπος, δίκτυον, ζώγρετρον, πλέγμα. reticulum, ein netzlein/ gestrickte haube. Polon: siatka/ czepiec. G. δικτύδιον, πλεγμάτιον, κρήδεμνον, ἡ ἄμπυξ, κεκρύφαλος.

* Comp: Irretio, ich bestricke/ fahe. Polon: vwiklawam/ vowiezbie/ vlawiam/ poymuie. G ἀγκιστρεύομαι, ἐκσαγηνεύω, περιβάλλω.

Retrò, hindersich P. wstecz/ wspak/ nazad. G. ἄψ, εἰς τὸ πίσω, ἔμπαλιν, κατόπιν, ὄπισθεν, ὀπίσω. retrorsus, retrorsum, idem. G. ἀνάπαλιν, ἐπὶ πόδα, ὀπίσω, ἐπισθοφανῶς.

Reus, schuldig. Polon. winny. Item, ein angeklagter. Pol. pozwany/ obżałowany. G. αἴτιος, ἔνοχος, ὁ κρινόμενος, ὑπόδικος, εναγόμενος, ὑπαίτιος. Reatus, us, schuld. P. winá/ przewinienie/ wystepek. G. ἐνοχὴ, ἡ τῶν ἐνόχων κατάστασις.

Rex,

Rex, G. ἄναξ, ἀρχὰς. vide Rego.

R H.

Rheda, ein karn. P. kárá/kolásá. G. καρρύκα. Rhedarius, ein Fuhrknecht. P. Woźnicá.

Rheno, onis, ein Leibpelz. P. kożuszek / serdak / serdaczek. G. διφθέρα.

Rhenus, i, der Rein. Polon: Ren. G. ῥῆνος. Rhenensis, Reinisch. P. Ryńſki

Rhinoceros, ein thier/das auff der nasen ein horn hat. P. Nosorożec. G. ῥινοκέρως.

Rhombus, ein spulrad / garnwinde. P. kołowrot / wijádło / motowidło. Item, ein Karuß. P. Kárás. G. ῥόμβος, ψῆττα.

Ronchus, i, das schnarchen. P. chrapánie. G. ῥέγχος.

R I.

Rica, æ, ein Haube / schleyer. Polonicè, Czepiec / rabek. G. μίτρα.

Rictus, G. χάσμα. vide Ringo.

Ricinus, ein holzbock. Polon: kleszcz. G. κρότων.

Rideo, es, ich lache. Polonicè. śmieie sie. G. γελάω, γέλωτα ἄγω. Risus, us, ein gelechter. P. śmiech. G. γέλως, μειδίαμα, μείδημα. Ridiculus, lecherlich. P. śmieszny. G. γελοῖος, γέλοιος, καταγελώμενος.

* Comp: Arrideo, ich lache an / ich gefalle. Polon: vśmiecham sie / podobam sie. G. μειδιάω, προσγελάω, προσμειδιάω, διαγελάω. Derideo, Irrideo, ich verlache / verspotte. Polon: naśmiewam sie / szydze. G. ἐκγελάω, διαπαίζω, καταγελάω, καταμειδιάω, καταμωμάομαι. Derisor, Irrisor, ein Spotvogel. Polon: Naśmiewcá. G. γελαστής, κέρτομος, χλευαστής, σκώπτης, εἴρων, μῶμος. Subrideo, ich lache ein wenig. Pol. vśmiewam sie. G. ὑπομειδιάω.

Rigeo, ich bin kalt / ich starre. Polon. zimno mi / zdretwieie / ścierpne. G. ῥιγόω, καταψύχομαι, ἀκινητέω, σκληρύνομαι, πωρόομαι, φρίττω. Rigor, kelte / erstar-

erstarrung. Polon. oziebnienie/ zdretwienie/ ścierpnienie. G. ψύχ☉, τέταν☉, ἀντιτυπία, ἀποτομία. Rigidus, i. kalt/ erstarret/ hart P. oziebly/ zdretwiáły/ twárdy/ surowy. G. ἀτεράμων, ἀπότομ☉, ἀποκρoτὸς, ἄκαμπτ☉.

Rigo, as, ich wessere. Polon: pokrapiam/ polewam/ moczę. G. ἀρδεύω, βρέχω, διαβρέχω, καταβρέχω, διαίνω, ὀχετεύω.

* Comp: Irrigo, ich bewessere/ begisse/ mache feucht. Polon. pokrapiam/ polewam/ pomokrzam. G. ἀιονέω, ἄρδω, ἀρδεύω, επαρδεύω, διαίνω, διάρδω, επάρδω, καταβρέχω, κατάρδω, ὑποβρέχω. Irriguus, was da wessert/ oder was man wessert. Pol. pokrapiáiacy/ álbo/ pokropiony. G. επίρρυτ☉, κατάρρυτ☉.

Rima, a, ein spalte. Polonicè. skálá/ rospádliná. G. κλειθρία, ὀπὴ, ῥαγὰς, ῥῆλυξ, ῥῆγμα, ῥῆξις, ῥωγμὴ, ῥωγμὸς, αναῤῥῶγες, σχίσμα. Rimula, ein speltlein. P. skálká/ dziurká. Rimosus, voller spalten. P. skálisty/ dziuráwy. G. ῥαγόεις, διεῤῥηγμέν☉, διεῤῥωγὸς, ῥωγαλέ☉, πολύτρητ☉, πολυῤῥαγὴς, σηραγγώδης. Rimor,

aris, ich suche fleissig in allen löchern. Polonicè. z pilnoscia we wszystkich kaciech szukam.

Ringo, is, & Ringor, eris, ich zerflecke die zeene/ rümpffe das maul. G. wyszczerzam zeby/ rozdzieram gebe. Metaph: ich bin zornig/ ergrimmet. Polō. gniewam sie/ zgrzytam zebámi. G. σέσηρα, τὴν ῥῖνα, συστέλλω. Rictus, us, der rachen/ das zeen flecken/maul auffsperren. P. pászczeká/ wyszczerzánie zebow/ rozdziwienie geby. G. χάσμα.

Ripa, a, ein vfer eines flusses. P. brzeg rzeczny. G. ὄχθη, πλευρὰ ποταμοῦ, χεῖλ☉ ποταμοῦ, ἀνάχωμα.

Riscus, ein spund. Pol. spidsas/ száfá. G. ῥίσκ☉.

Ritus, us, ein sitte/ weise/ gewonheit. P. obyczay/sposob. G. θεσμὸς, λειτουργία, θεσμοθεσία, νόμ☉. Ritè, ordentlich. P. rządnie/slusznie. G. καταθεσμὸν, δεόντως, προσηκόντως, πρεπόντ☉, ἐυχερῶς.

Riualis, e, ein mitbuler/mitesser. P. sámpierz/ swak. G. ἀντεραστὴς, ἀντίζηλ☉, ζηλότυπ☉, ζηλοτύπ☉, ἔχων, ζηλοτυπέων.

* Comp· Corriuales, zween/ die eine lieb haben. Polon: dwá/ kro-

ktorzy sie iedney zálecáia. G. ἀντιρασαί.

Riuus, i, ein Bach. Polon: Strugá / strumień / row / potok. G. ἀγωγὸς ἢ ἄφεσις ὕδατος, ῥύαξ, ὀχετὸς, ῥεῖθρον. Riuulus, ein bächlein. G. strużká.

* Comp: Deriuo, as, ich leite das Wasser ab. Pol. záprowádzam wode. Metaph: ich wende ab. P. odzeniam/oddalam/ przywodze. G. ὀχετεύω, μετοχετεύω, ἐποχετεύω, παροχετεύω, παράγω.

Rixa, æ, ein Zanck / hader. P. Swar / zwádá / hádrunek. G. ἔρις, ἐριθεία, νεῖκος, φιλονεικία, δῆρις. Rixosus, haderhafft / zenckisch. P. swárliwy / zwadliwy. G. ἐριστικὸς, ἀγωνιστικὸς, ἀντιλογιστικὸς, φιλόνεικος. Rixor, aris, ich hadere / zancke. Polon. swárze sie / wádze sie. G. ἐρίζω, δηριάζω, δηριάομαι, φιλονεικέω, ζυγομαχέω.

R O.

Robigo, inis, die röte am Getreide / der brenner. Pol. Rdzá ná zycie / suiec zytna / czerw / strzyzegá.

Robur, oris, ein Hageiche / harte eiche. Pol. Twárdy dab. Metaph: sterck. P. moc/ duzość/ siłá. G. ἀλκὴ, ἀκμὴ, δύναμις, δύνασις, σθένος, ἰσχύς, κράτος, νεῦρον, ῥώμη, ῥωμαλεότης. Robustus, starck / fest. P. mocny / duzy / twárdy / niedobyty. G. βληχρὸς, ἀκμαῖος, ἀλκήεις, ἄῤῥατος, ἔυακμος, ἔπακμος, ἔυρωστος, ἰσχυρὸς, μεγαλοσθενὴς, νεῦρα ἔχων. Roboro, as, & Corroboro, ich stercke / mache fest. Pol. ō vmacniam / posilam/podpieram/ potwierdzam. G. κρατύνω, ἐπικρατύνω, ἰσχυρίζω, καθισχύω, τονόω.

Rodo, is, ich gnage / beisse. P. gryze / glodze. G. τρώγω, διατρώγω, κατατρώγω, παρατρώγω.

* Comp: Arrodo, ich benage. Pol. przygryzam / przyglodawam. G. δαρδάπτω, εντραγέω, κατατρώγω, περιτρώγω. Corrodo, ich zerbeisse. Poloo. ogryzam/ogladawam. G. κατάδω, καταβιβρώσκω, διαβιβρώσκω. Erodo, ich gnage auß. P. wygryzám. G. ἀποτρώγω, διατρώγω, ἀποβρώσκω, κατεσθίω.

Rogo, as, ich bitte/ frage. P. proße / pytam. G. αἰτέω, ἀξιόω, δέομαι,

δέομαι, καταδέομαι, ἔρομαι. Rogatio, eine bit / frag. P. prosba / pytánie. G. ἀντιβολία, ἀντιβόλησις, λιτανεία, ἱκεσία, ἐρώτησις.

* Comp: Arrogo, ich messe zu. Polon. przypisuie / przywłaszczam. G. ἀλαζονεύομαι, ἐγκαλλωπίζομαι, ἰδιοποιοῦμαι. Arrogans, stoltz / vermessen. Polon. pyszny / hardy / nádęty / wysokiey misli. G. ἀπονενοημένος, ἀλαζών. Arrogantia, vermessenheit / hoffart. P. nádętość / pycha / wysoka mysl. G. ἀλαζονεία. Abrogo, ich schaffe ab. P. kázę / niszczę / psuie / odeymuię. G. ἀκυρόω, διαχράω. Derogo, ich entziehe / verkleinere. P. vwlaczam / vymuie / vmnieyszam. G. καταλύω, ἀναιρέω. Erogo, ich gebe / teile auß. Polon: wydawam / wydzielam. G. ἐρανίζω, πρoΐεμαι. Irrigo, ich setze / lege auff. P. wkładam / włożę / vstawiam. G. ἐπιβάλλω, ἐπιχειρῶ, ἐπάγω. Interrogo, ich frage. Polon: pytam. G. ἐρωτάω, πυνθάνομαι, ἐπερωτάω. Interrogatio, ein frage. P. pytánie. G. ἐπερώτημα, ἐπερώτησις, ἐρώτημα, ἀνάκρισις. Prorogo, ich schiebe auff / verlengere. Polon: odwlaczam / przedłużam. G. ἀναβάλλομαι, ἀνατίθεμαι, ὑπερτίθεμαι, προτείνω, παρατείνω. Porrogo, ich bitte erst. Pol. naprzód proszę. Praerogatiua, ein vorzug. Pol. przodek. G. προνομία, προτέρημα, πλεονέκτημα, προτίμησις. Surrogo, ich setze an des vorigen stette. Polon. posadzam kogo na czyie mieysce. G. ἀντικαθίσταμαι.

Rogus, i, ein Holtzhauffen die todten zuuerbrennen. Polon. Stos drew do spalenia trupow. G. πυρά, πυρκαϊά.

Roma, Rom. P. Rzym. G. ῥώμη, ἄστυ ἑπτάλοφον, ἡ βασιλὶς πόλις. Romanus, adiect: Römisch. P. Rzymski. Subst: ein Römer. P. Rzymianin. G. ῥωμαῖος, αὐσόνιος.

Ronchus, i, ein schnarchung. Pol: chrapánie. Item, ein verspottung. P nasmiewánie / szyderstwo. G. ῥόγχος, ῥέγκος, ῥέγξις.

Ros, roris, der Thaw. P. Rosá. G. δρόσος, πρώξ, ψιάς, ψακας, ψεκάς. Roscidus, Rorulentus, bethawet. Pol. Rosny / vroszony.

ſiony. G. δροσερὸς, ενδροσ@, δροσινὸς, δροσοεὶς, δροσώδης, ερσαι@, ερσήεις rorat, es thawet. roſá pada.

* Comp: *Irroro*, ich beſprenge/ befeuchtige. P. nákrápiam/ vmaczam. G. δροσίζω, επινοτίζω, επιψεκάζω, επιῤῥαίνω, επιῤῥύω.

Roſa, æ, ein Roſe. P. Roza. G. ἄνθεμον, ῥόδον, ἀκανθοβόλον. *Roſeus*, Roſenfarb. P. Rozány. *Roſaceus*, das von roſen iſt. *Pol.* co z rozey ieſt. G. ῥόδεος, ῥοδεὶς, ῥοδόεις, ῥόδινος, ῥόδιος. *Roſarium*, ein Roſengart. P. rozány ogrodek. G. ῥοδωνιά.

Roſtrum, ein ſchnabel/ ſchnautze. P. nos/ pyſk. G. προβολὴ, ῥάμφος, ῥύγχος. *Roſtrum nauis*, der Schiffſchnabel. P. Sztabá. G. ἔμβολος, ον, χάλκωμα.

Rota, æ, ein Rad. P. kolo. G. ἄξα, τροχὸς, τροχαλία, κύκλος, τροχηλία. *Rotula*, ein Rädlein. P. kolko. *Rotundus*, rund. *Pol.* okragly. G. γογγύλος, γογγύλιος, γυρὸς, επιστρόγγυλος, εὔκυκλος, ευτρόχαλος, κυκλόεις, κύκλιος, περίτροχος, τρόχεος, ὑπόκυκλος. *Rotunditas*, die runde. *Pol.* okrągłość. *Roto*, *as*, ich weltze/ dretze vmb. P. tocze/ wále/ obrácam. G. γυρόω, κυκλόω, κατατροχάζω, περιστρέφω, περιδινέω.

R V.

Rubeus, *a*, *um*, & *Ruber*, *a*, *um*, Rot. P. czerwony. G. φοινικος, φοινικόεις, ερυθρόχροος, ερυθρίας, ερυθρὸς. *Rubicundus*, Rotlechtig. *Pol.* czerwonáwy/ przyczerwienſzy. G. ερυθηεὶς, διαφοίνιος. *Rubor*, *Rubedo*, die röte. P. czerwonośc. *Metaph*: ſchamhafftigkeit. P. wſtydánie/ záplonienie. G. ερυθρότης, ερύθημα. *Rubigo*, *inis*, roſt/ oder meelthaw am getreide. P. rdza/ álbo czerw ná zycie. G. μίλτος. ερυσίβη, ιὸς. *Rubiginoſus*, roſtig. P. rdzáwy/ zárdzewiály. G. ιώδης, ερυσιβώδης. *rubigalia*, *vide ambaruália*. *Rubrica*, rote farbe. P. czerwona máść. G. τὸ μίλτινον. *Rubeo*, ich bin rot. P. ieſtem czerwonym. G. ερευθέω, ερευθιάω. ερυθριάω. *Rubeſco*, ich werde rot. P. czerwienie ſie. G. ερυθαίνομαι.

* Comp: *Erubeſco*, ich werde ſchamrot. P. ſromam ſie/ záwſtydze ſie/ záploniam ſie. G. αιδέομαι, αισχύνομαι, διατρέπομαι. καταισχύνομαι, εντρέπομαι.

Rubecula, ein Rotkeelgen. P. Ludárka.

Rubicula, ein Plötze. Polon: plocica.

Rubeta, ein Laubfrosch. Pol: zielona żábá. G. φρῦνος.

Rubus, i, ein Brombeerstaud. Pol. kierz ieżynowy. G. βάτος, ὁ, ἡ. *Morum rubi*, ein Brombeer. P. Jeżyná. *Rubus Idæus*, ein Himbeer strauch. Pol. málinowy krzak. *Morum rubi Idæi*, eine Himbeer. P. Málina/zoráwina.

Ructo, as, ich greltze. Polon: rzygam. G. ἐρεύγω, ἐρυγγάνω. *Ructus, us*, ein greltz. P. Rzygánie. G. ἐρευγμὸς, ἐρυγμὸς, ἐρυγή.

Comp: Eructo, ich greltze herauß P. wyrzygam. G. ἀπερεύγομαι, ἐξερεύγομαι, ἐρυγγάνω, ὀρυγάνω, χιλιόομαι, ἀποφλύω.

Rudens, ein Schiffseil / Tackel. Pol. ßtak / kordelá / liná. G. κάλως, πεῖσμα, πρότονοι.

Rudis, is, Subst: ein gert/rutte / welche den freygelassenen gegeben wurde. P. pret / rozgá / ktora tym byłá dáná/ co wolni byli pußczeni. *Rudicula*, ein klein rüdelein / stöcklein. Polon. roßczká / łaská / pratek / pociask / ożog.

Rudis, e, Adiect: grob / vngelert. P. gruby / prosty / nieuczony/ nieumieietny. G. ἀδαής, ἀδαήμων, ἄδαντος, ἀμαθής, σκαιός. *Ruditas*, grobheit / vnuerstand. P. grubość / prostotá/nierozum/nieumieietność. G. ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, ἀσοφία, ἀτεχνία. *Rudimentum*, ein anfang der lehre. Pol. początek náuki.

* *Comp: Erudio*, ich lehre/vnterweise. P. náuczam / wyćwiczam. G. κατηχέω, συνεθίζω, σχεδιάζω, παιδεύω, παιδαγωγέω. *Eruditus*, gelert. P. vczony. G. παιδευθεὶς, πεπαιδευμένος, ἀσκηθεὶς. κατασκηθεὶς, κατημένος. *Eruditio*, geschickligkeit. P. vmieietność / náuká. G. κατήχησις, παιδεία, παίδευμα, παίδευσις, παιδαγωγία.

Rudo, is, ich schrey wie ein Esel. *Polon:* ryczę iákoby osieł. G. βρωμάομαι, μυκάομαι, ὀγκάομαι.

Rudis, eris, Kalckscherben/ bruchstein von eingefallenen gebewen.

kewen. P. Rum / rostluczone kámienie vpádlego budowánia / gruz.

Rufus, a, um, geelrot. Polō: lisowáty. G. ἐρυθρὸς, ἐνερευθὴς, πυῤῥὸς, πύῤῥιχος, πυῤῥάκης, πυῤρότριχος.

Ruga, æ, ein runtzel. Polon. smarszká. G. πλύχη, ῥύσσημα, ῥυτὶς, φαρκίς. Rugosus, runtzlecht. P. smarszkáty / zmarszczony / stroposwáty. G. πλυχώδης, ῥυσσὸς, ῥυσὸς. Rugo, as, ich runtze / falde. Pol. zmarszczam / fálduie. G. ῥυτιδόω, ῥυσόω, ῥυσσόω.

* Comp: Corrugo, ich rümpffe / mache runtzlecht. Pol. zamarszczam. G. ῥυτιδόω, ῥικνόω. Erugo, ich vertreibe die runtzele. Pol. odmarszczam / wymarszczam. G. ἐκρυσσόω, ἐκρυτιδόω.

Rugio, is, ich brülle wie ein Lew. Pol. rycze iáko Lew. G. βριμάζω, βρυχάομαι, ἐρεύγομαι, μυκάομαι, ὠρύομαι. Rugitus, us, das brüllen. P. Ryk. G. βρυγμὸς, βρυχὴ, βρύχημα, βρυχηθμὸς, ὠρυθμὸς, ὠρυγή.

Rulla, æ, ein Pflugstörer. P. plużne widelki.

Rumen, inis, der Kropff. P. zwáwidlo. G. θηλὴ, μασὸς, κεκρύφαλος.

Rumino, as, ich wiederkewe. P. żuie / żucham. G. ἀναμηρυκάομαι, ἀναμασάομαι, μηρυκάομαι, ἀναπολέω. Ruminatio, das wiederkewen. Pol. żwánie / żuchánie. G. μαρύκημα, μηρυκισμὸς.

Rumor, oris, ein gemeines geschrey / gemeine rede. P. wieść. G. ακοὴ, βάξις, θρόος, θρύλλος, λόγος, πύσις, φήμη, φημισμός.

Rumpo, is, ich zerreisse / zerbreche. P. rwe / łamie. G. καταῤῥάσσω, καταράσσω, λακέω, λακίζω, λακιδόω, λύω. Rumpor, ich berste. Pol. pekam sie / rospukam sie. Ruptura, ein bruch. P. przepukliná / wypukliná. G. ῥῆγμα, θραῦσις, λάκισμα, ῥαγὰς, ῥηγὴ, ῥῆξις.

* Comp: Abrumpo, ich reisse / breche ab. Pol. vrywam / vlámuie. Corrumpo, ich verderbe / Pol. kázę / psuie / w niwecz obracam. G. ἀάσκω, ἀγαῤῥάπτω, αὐχένομαι, διαφθείρω, διακναίω, ἐξίστημι. Corruptela, Corruptio, eine verderbung. P. skázá / zepsowánie. G. διαφθορὰ, λοιμὸς, λύμη, φθίσις, φθορὰ, φθάρμα.

 Cor-

Corruptor, ein Verderber. *Pol.* ſkazyzcá. G. ἀπολυμαντὴς, λυμεὼν, φθόρος, φθορεὺς, λωβητής. *Corruptibilis*, vergenglich. *Pol.* ſkáżitelny. G. φθαρτός, εὐδιάφθορος. *Disrumpo*, ich reiſſe voneinander. *Polō.* rozrywam/ rozdżieram. G. διαῤῥήγνυμι, κολοβρίζω, περιχαράσσω. *Erumpo*, ich breche / falle herauß. *Polon.* wypuſzczam ſie/ wypadam / wydżieram ſie / wyrywam ſie. G. καταῤῥάπτω, εκτρυπέω, διοδεύω. *Eruptio*. ein außfal der Kriegsleute. *Pol.* wyrwánie / wytárgnienie/wyciecżká żolnierzow. G. ἐκβολὴ, ἔκρηξις, ἔκρηγμα. *Irrumpo*, ich falle hinein. *Polon.* wtárgam / wpadam / gwałtem wieżdżam. G. εισπίπτω, εισβιάζομαι, εισβάλλω, ἐμβάλλω. *Irruptio*, ein einfall. *Pol.* wtárgnienie. G. ἀναῤῥηξις, επιῤῥηξις, εμβολὴ, εισβολὴ, επέλευσις. *Interrumpo*, ich falle darzwiſchen. P. przerywam/ przeſzkadzam. G. διακόπτω, διαλύω. *Prorumpo*, ich breche herfür. *Polon.* wypadam/ wytárgam. G. διαῤῥήγνυω, διαῤῥαστέω. *Perrumpo*, ich breche hindurch. P. przerywam / przetárgam / przedżieram ſie / przebijam ſie. *Praeruptus*, gäch/ hoch / ſtickel. *Pol.* zálomiony/ ſtocżyſty. G. ἀπόῤῥωξ, ἀποκρημνος, ἀπότομος, κλωμακόεις, κρημνώδης, περίκρημνος.

Runcina, *ae*, ein Schrotſage. P. wielka piłá. *Item*, ein ſtockhawe. P. motyká. G. δορυδρέπανον, ῥυκάνη, ῥυγχάνη. *Runco*, *as*, G. βοτανίζω. *Erunco*, ich reute auß. *Pol.* wyrywam / wytárgam/ plele / wypielam. G. ἐκβοτανίζω.

Ruo, *is*, ich falle. P. pádne/ pádam / lece. G. πίπτω, καταπίπτω, καταβάλλομαι, καταφέρωμαι, ὁρμάω, ὀρούω, μαιμάω. *Ruina*, ein fall / vntergang. *Polon.* pádnienie / vpadek / zginienie. G. πτῶμα, ἐρείπιον, πτῶσις, κατάπτωμα, ὑπόπτωσις, κατάπτωσις, ὑποσκέλισμα. *Ruinosus*, bawfellig / verfallen. P. pádnacy/ lecacy / zápádly. G. πτώσιμος, εὔπτωτος.

* *Comp. Corruo*, ich fall vber ein hauffen. *Polonice.* powalam ſie / obalam ſie. *Diruo*, ich zerreiſſe / breche ab. P. łamie/

lamie / rozwalam. G. Ἀποικοδομέω, καθαιρέω, κατεδαφίζω, καταβάλλω, κατερείπω. *Eruo*, ich reisse auß. Polon. wydzieram / wyciągam / wylupuie / wyimuie. G. ἀναστρέφω, ἐξερύω, ἐξαιρέω. *Irruo*, ich falle an / hinein. Polon. wpadam / przypadam. G. εἰσβάλλω, εἰσπίπτω, εἰσπηδάω, ἐπέρχομαι, ὁρούω, ἐπισκήπτω, ἐπιπίπτω, ἐπιχράω. *Obruo*, ich oberfalle. Pol. przytłaczam. G. ἐπικαλύπτω, καταχώννυμι, συγκαλύπτω, καταχόω. *Proruo*, ich falle herauß. Polon. wypadam / wysypam sie. G. καταβάλλω, κατεδαφίζω.

Rupes, is, ein Felß. P. skała. G. ἀκρότομος, ἀπότομος, πέτρα, πάγος. *Rupicapra*, ein wilde geiß / gemse. P. Koza dzika. G. αἶξ ἀγρία.

Rursus, & Rursum, wiederumb. P. zaś / zasie / znowa. G. ἄψ, αὖ, πάλιν, ἐκ δευτέρου, ἔμπαλιν, ἐξαῦτις, αὖθις, εἰσαῦθις.

Rus, ruris, ein Feld / acker / forwerg / dorff. P. pole / rola / folwark / wieś / sioło. G. ἀγρὸς, ἀγροικία, πεδίον. *Ruralis*, feldisch. P. polny / wieśny / rolny. *Ruricola*; ein Bawr. P. kmieć / wieśniak. G. ἀγραυλος, ἀγροιώτης, ἀγρότης, ἄγροικος. *Rurigena*, auff einem dorff geboren. P. ze wsi rodem. *Rusticus, a, um*, beurisch / grob. P. chłopski / gruby. *Rusticus, Subst*: ein Bawr. P. chłop / gbur / kmieć / wieśniak / siodłak. G. ἀγρός, ἄγροικος, ἀγρότης, ἀγροιώτης, γεωργικὸς, γεώπονος, χωρικός. *Rusticitas*, grobheit. P. grubość / nieobyczaynosc. Græcè, ἀγρότης, ἀγροικία.

Ruta, æ Rauten. Pol. Ruta. G. πήγανον, ῥύτη, οἴσημον, φαίκανον. *Rutaceus*, von Rauten. Pol. Ruciany. G. πηγάνινος.

Rutabulum, ein Ofenkrück / schürstock. P. pociask / pomiotło / ożeg.

Rutilus, a, um, goltfarb / feurrot / glentzend. Polon: gorącożołty / lśczący. G, πυῤῥὸς, ξανθὸς, ἐρυθρὸς, πυρόεις. *Rutilo, as*, ich glentze. Polo. lśczę sie / świecę sie. G. πυῤῥάζω.

INCI-

INCIPIENTIA *ab* S.

S A.

SAbulum, grob ſand. Polon. gruby piaſek. G. ἄμμος, ψαμαθος, ψάμμος, ἄχλαξ, κόχλαξ. *Sabuloſus*, ſandechtig. P, piaſeczny/piaſczyſty. G. ἀμμώδης, ἀμαθώδης, ψαμαθώδης.

Saccarum, i, Zucker. P. Cukier. G. σάκχαρον

Saccus, i, ein ſack. P. miech. G. ὁ θύρακος, θύλαξ, μαλάγας, σάκκος. *Sacculus*, ein Secklein. P. mieſzek/worek. G. θυλάκιον, θυλακίσκος, θυλακίσκη, σακκίον. *Saccularius*, ein Beutelſchneider. Pol. Rzezymieſzek/wyprozni mieſzek/wyprozniworek. G. βαλαντιοτόμος, βυρσαίτος.

Sacer, a, um, heilig. Polon: świety/poświecony. G. ἱερὸς, ὅσιος, ἐυαγὴς. *Sacrificium, Sacrum*, ein Opffer/Gottesdienſt/oder Kirche. P. Ofiárá/nabożeńſtwo/álbo Kościol. G. εἰσφορα, ἱερεῖον, κάρπωμα, θῦμα, δώρημα. *Sacellum*, ein Kapell. Polõ: Káplicá/Kościolek. G. ἱερὸν σμικρὸν.

* *Comp: Sacrilegus*, ein Kirchendieb. Polon. świetokraycá/zlodziey kościelny. G. θεοσυλὴς, θεόσυλος, ἱεροσυλέων, θυάρπαξ. ἱερόσυλος. *Sacrilegium*, ein Kirchenraub. P. świetokrádztwo/Kościelne zlodzieyſtwo. G. ἱεροσυλία, θεοσυλία, ἱεροσύλημα.

Sacerdos, ein Prieſter. Polõ: Káplan. G. ἱεροφάντης, θεόκολος, ἱερεὺς, ἱερατικὸς, ἱερείτης, ἱεροτελεςὴς. *Sacerdotium*, ein Prieſterthumb/ein Pfrunde. Polon. Kaplańſtwo/Prebendá/Kánonia/Duchowny chleb. G. θυηπολίη, ἱερατεία, ἱεράτευμα, ἱεροσύνη. *Sacerdotalis, e*, Prieſterlich. Polon: Káplańſki/Duchowny.

Sacrifico, as, ich opffere. P. ofiáruię. G. θύω. *Sacrificium*, ein Opffer. Polon. Ofiárá. G. θυηπόλιον, θυσίασμα. *Sacrificulus*, ein Meſzpfaff. Polon. Ksiądz/Pop.

Sacro, as, ich heilige/weihe. P. świecę/poświecam. *Item*, ich verfluche. Pol. przeklinam/dijablu

dijablu oddáie. G. ἱερόω, καθιερόω, μυέω, ὁσιόω, καθοσιόω. *Sacrarium*, ein Dreßkammer. *Polon:* Sákrystia. G. ἱεράτειον, ἱεροφυλάκιον. *Sacramentum*, ein Eid / Eidespflicht. P. przysiegá / przyrzeczenie pod przysiegá. *Item*, ein zeichen eines heiligen dinges. *Pol.* znak święty / známie rzeczy świętey / świątość / táiemnicá. G. ὁρκωμοσία, ὁ ἱερὸς ὅρκος, στρατιωτικὸς ὅρκος, μυστήριον, λειτουργία.

* *Comp: Consecro*, ich weihe. *Pol.* poświecam. G. ἀφοσιόω, ἀφιερόω, ἐκθειάζω, ἐκθειόω, ἱερεύω, ἱερόω, ἱεροποιέω, καθιερόω. *Execro*, *as*, & *Execror*, *aris*, ich verfluche. P. przeklinam. G. βδελύττομαι, ἐπαράομαι, καταπτύω, καταράομαι, προβάλλομαι. *Execratio*, verfluchung. P. przeklinánie. G. ἀρά, ἀρεία, βδελυρία, βδέλυγμα, ἀνάθεμα, κατάρα. *Execrabilis*, *Execrandus*, greulich / schrecklich *Pol.* przeklęty / okrutny / straßliwy. G. ἐναρος, ἐπάρατος, κατάρατος, βδελυρὸς, ἀράσιμος. *Obsecro*, ich bitt durch Gott. *Polon.* dla Bogá proszę. G. ἀντιβολέω, καταδέομαι, λιπαρέω, παρακαλέω.

Sapè, *Sapenumerò*, offt. *Pol.* często / częstokroć. G. πολλάκις, πολλάκις, πλεονάκις, πλειστάκις, θαμά. *Sapiusculè*, offtermals. P. y tedy y owedy.

Saevus, *a*, *um*, grausam / unbarmhertzig. P. srogi / okrutny. ogromny / surowy / nielutościwy. G. ἄγριος, ἀγριόθυμος, σκληρόφρων, πικρὸς, σκληρὸς, χαλεπός. *Saevitia*, grausamkeit. P. srogość / okrutność / okrucieństwo. G. ἀγριότης, χαλεπότης. *Saevio*, *is*, *Desaevio*, ich wüte / tyrannisiere. P. okrucieństwá vżywam. G. μαίνομαι, ἐκμαίνομαι, χαλεπαίνω, ἀγριόομαι, ἀγριαίνομαι.

Saga, *ae*, ein Zeuberin / Hexe. P. czárownicá / Jedzá. G. ἐπῳδὸς, μάγος, φαρμακεύτρια.

Sagax, *acis*, klug / scharffsinnig / spürhafftig. *Pol.* mądry / dowcipny / myśliwy. G. ἀγχίνοος, εὐμήχανος, ἰχνηλάτης, νοερός. *Sagacitas*, scharffsinnigkeit / klugheit / gescheidigkeit. *Polon.* dowcip / rostropność / ostrość

rozumu. G. ἀγχίνοια, ευμηχανία, επιςρέφεια. Sagio, is, Inusit: Comp: Præsagio, ich mercke zuuor / weissage. P. przed tym bacże / nádziewam sie / obiecuie. G. προαισθάνομαι, προορέω, προβλέπω, προμαντεύομαι, προλέγομαι.

Sagena, æ, ein Fischergarn. P. Niewod. G. σαγήνη.

Sagina, æ, mestung. P. Tucż / sedło / karmia. G. τὸ λίπος, πῖος, πιμελὴ, σιτίζω, Saginarium, Saginatus, gemestet. P. vtucżony / otyły. G. σατεαφὴς, σιτευτὸς, ευτραφὴς, ζῶν. Sagino, as, ich meste. Pol. Tucże / karmie. G. λιπαίνω, πιαίνω, σιτεύω.

Sagitta, ein Pfeil / Bolzen. Polon. Strzałá. G. ἄτρακτος, τόξευμα, βέλος. Sagittarius, ein Schütz. Polon. Strzelec. G. τοξότης, τοξευτὴς, τοξικὸς. Sagitto, as, ich schiesse. P. strzelam. G. τοξάζομαι, ὀϊστεύω, τοξεύω.

Sagum, ein Filzmantel. Pol. opończa / hásuká. G. περιθωράκιδιον, σάγος.

Sal, Saltz. Pol. Sol. Item, höffligkeit. Pol. wdziecżność / obyczáyność. G. τὸ ἅλας, ἅλς, ὁ. Salinum, ein Saltzfaß. Pol. Solnicá. G. ἁλοδοχεῖον. Salina, ein Saltzgrube. P. Solna szyba / álbo studnia / żupá. G. ἁλοπήγιον, ἁλυκὶς, ἅλη. Salinator, ein Saltzjuncker. Polō. żupnik. Salsus, gesaltzen. P. słony. G. ἁλικὸς, ἁλμυρὸς, ἁλμυρώδης, ἁλυκὸς, ἁλμώδης, ἁλυκώδης. Insulsus, vngesaltzen. P. niesolony. Metaph: grob / vnhöfflich. Pol. gruby / głupi / nietráfny / nieobycżáyny. G. ἀγνώμων, ἀναίσθητος, ἀνόητος, ἄναλος, ἀπειρόκαλος. Salsugo, Saltzwasser. P. Rosoł. G. ἅλις, ἁλμυρὶς, ἅλμη, ἁλυκὶς, ἁλυκότης, ἁλμυρότης. Salsamentum, eingesaltzen Fleisch oder Fisch. Polon. Mieso / álbo ryby w rosole. G. τάριχος. Salsamentarius, einer der gesaltzene Speise verkauffe. Polonicè. przekupnik solonych rzecży. Salsedo, saltzgeschmack. Polon: słoność. Salum, i, das Meer. Polon. Morze. Salio, is, ich saltze. Pol. sole / osalam. G. ἅλλομαι, ἅσσω, ἅλω, θορέω, πηδάω, σκιρτάω, ὀρχέομαι.

Salax.

Salax, *acis*, geil. P. Jurny/ wßeteczny. G. ἀκόλαστος, ἀφροδισιαστικὸς, λάγνος, ἀλλικὸς, πηδαλικὸς. *Salacitas*, geilheit. *Pol.* Iurnosc / nieczystosc.

Salebra, *arum*, schlipfferige wege. Pol. wawozy. G. τα τῆς γῆς ῥήγματα, ἀνωμαλία τῆς ὁδῦ. *Salebrosus*, rauch / scharff. *Pol.* polomisty / ostry / opoczysty / nierowny. G. ἀπῤῥωγὼς, καταῤῥωγὼς.

Salio, *is*, & *Frequent:* Salto, *as*, ich hüpffe / springe / tantze. *Polon:* skacze / tancuie. G. ἁλίζω, ταριχέυω. *Saltus*, *us*, ein sprung. Polon. skok. *Item*, ein Forst. Polō. krzewiná / chrost. G. ἅλμα, ἅλσις, πήδημα, πήδησις, ὄρχημα. *Saltatio*, ein Tantz. P. Tániec. G. ὀρχηθμὸς, ὄρχημα, ὄρχησις. *Saltator*, ein tantzer. P. Tanieczník. G. ὀρχηστὴς, φιλορχήμων, χορισότος. *Saltatrix*, eine Tantzerin. *Pol.* Tanieczníca. G. ὀρχηστρὶς, ὀρχήστρια. *Saltatorius*, zum tantzen gehörig. P. Taniecżny. G. ὀρχηστικος, ποδηκὸς, ἀλλικὸς.

* *Comp:* *Aßilio*, G. ἐπιπηδάω, παραπηδάω, προσπηδάω. & *Freq:* *Assulto*, ich spring herzu. P. przyskakuie. G. διαπηδάω, ἐπιπηδάω. Desilio, & Desulto, ich spring herab. P. skákuie z czego. G. ἀνάλλομαι, ἀποπηδάω, ἀφάλλομαι, καταπηδάω, καταίρω, ἐκθορέω. *Desultor*, ein Roßbereiter. Polō. Obieżdnik/ Maßtalerz. G. ἀμφιππος, κελητίζων, κελητιστὴς. *Desultorius equus*, ein nebenroß / leitroß. P. powodny Koń. G. κελης, κελητιάων. Dißilio, ich zerspring. P. roskákuie/ rospekam sie. Exilio, ich spring herauß. *Pol.* wyskákuie. G. ανακηκίω, ἐκπηδάω, σκαίρω, ἀποθρώσκω, ἄττω. Exulto, ich frolocke / jauchtze *P.* wesele sie/ráduie sie/ wyskákuie / wykrzykam. G. ἀγαλλιάω, ἀγαλλιῶμαι, ἀγάλλομαι, κηδιόω, σκιρτάω, ἐκπηδάω, γαυριάω. *Exultatio*, jauchtzen/ frolocken. *P.* rádośc/wesele. *G.* ἀγαλλίαμα, ἀγαλλίασις, ἐκπήδησις, σκίρτημα, σκίρτησις. *Insilio*, ich springe hinein. P. wskákuie. *G.* αἰσπηδάω, εἰσάλλομαι, ἐνθορέω, εἰσθορέω, εἰσπηδάω, ἐπιπηδάω. Insulto, ich verspotte. *P.* nášmiewā sie/náigrawā/vragā. ἀλλοφάσσω, ἐμπαροινέω, ἐφάλλομαι, ἐπεμβαίνω, ἐπεγγελάω.

Insultatio, ein verspottung. Pol. vragánie / náigrawánie. *Insultus*, *us*, ein anstoß / anlauff. P. náskok / przekorzyzná. G. ἐπήλυσις, ἐπιδρομὴ, ἔφοδος. *Prosilio*, ich springe herfür. P. wyskákuie. G. ἀναθορῶ, ἐκθορέω, ἐξορμάω. *Præsilio*, *Præsulto*, ich springe / tantze vor. P. naprzod skacze / naprzod táńcuie. G. προπηδάω, προσκιρτάω, προαναθρώσκω. *Præsultor*, ein Vortentzer. Pol. Przedtanecznik. G. ἔξαρχος, ἐν χορῷ κορυφαῖος, κατάρχων, χοροστάτης. *Præsul*, G. προστάτης. vide suo loco. *Resilio*, G. ἀναθρώσκω, ἀναπηδάω, ἀποπηδάω. *Resulto*, ich springe hindersich. Polon: odskákuie / názad skacze. G. ἀναπίλναμαι. *Subsilio*, *Subsulto*, ich springe / hüpffe auff. P. podskákuie. G. ὑποπηδάω, ὑφάλλομαι. *Transilio*, ich springe vber. P. przeskákuie. G. μεταπηδάω, ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, ὑπερθορέω.

Saliua, *æ*, speichel. Pol. śliná. G. σίελον, σίαλος.

Salix, *icis*, ein weide. Polon. wierzbá. G. ἰτέα, οἰσύα, οἶσος. *Salignus*, weiden. Pol. wierzbowy. G. ἰτέϊνος, οἰσύϊνος. *Salicetum*, & per Syncop. *Salictum*, ein weiden wald. P. wierzbiná.

Salmo, *onis*, Salmen/ Lachs. P. Łosoś.

Salpa, *æ*, Stockfisch. Polō. Sztokfiß.

Saltem, Coniunct. doch allein/ zum wenigsten. P. Tylko/ wzdy/ by iedno. G. ἀλλὰ, ἀλλάγε, ἀλλ' οὖν, ἀλλὰ γοῦν.

Saltus, *us*, ein forst / wald / trifft. P. chrost / dabrowá. G. βῆσσα, νάπος, νάπη, ὀργὰς, κνημὸς. *Saltuosus*, waldechtig. Pol. Dabrowisty / chroscisty. G. δρυμώδης, ναπώδης, ὑλώδης. *Saltuarius*, ein forsthüter. Pol. Leśnik. G. ἀλσοκόμος, ὑλωρὸς, κτηματοφύλαξ.

Saluber, & *Salubris*, gesund/ heilsam. P. zdrowy / zbáwienny. G. ἀλθήεις, ὑγιεινὸς, θεραπευτικὸς, σωτήριος, σωτηριώδης. *Salubritas*. gesundheit/ heilsamkeit. P. zdrowość. G, τὸ ὑγιεινὸν, σωτηριώδης, ἀπηκεσσύνη.

Salue, *Saluete*, biß (seid) gegrüsset/ willkommen. Polon. badź zdrow / pozorowion/ pomaga Bog / witay / witaycie.

čie. G. χαῖρε, εὐτύχει, ὑγίαινε, εὐπράττε.

Saluia, Salbey. P. szálwija. G. σφάκος.

Salus, utis, heil / gesundheit. Pol. zbáwienne / zdrowie. G. σωτηρία, φάος, τὸ σωθῆναι. Salutaris, heilsam. P. zdrowy / zbáwienny. G. ἀληθής, ὑγιεινὸς, θεραπευτικὸς, σωτήριος. σωτηριώδης. Saluto, as, ich grüsse. Pol. pozdrawiam. G. ἀσπάζομαι, δεξιόομαι, προσαγορεύω, προσπτύσσω, προσερέω, προσφθέγγομαι, προσφωνέω. Salutatio, ein gruß. P. pozdrowienie/witánie. G. ἀσπασμὸς, ἀσπασὺς, προσαγόρευσις, προσηγορία.

* Comp: Consaluto, Idem quod Simplex. Insalutatus, vngegrüsset. P. niepozdrowiony / niepożegnány. G. ἀπροσηγόρητος. Resaluto, ich grüsse wieder/ dancke. P. pozdrawiam zás/ dziekuie. G. ἀντασπάζομαι, ἀντιδεξιοῦμαι, τὸν προσαγορεύοντα.

Saluus, gesund / vnuerletzt. P. zdrowy / nienáruszony/ cáły / zupełny. G. σάος, σαώτερος, σῶος, σωζόμενος, ὑγιὴς, ἀκέραιος. Saluator, ein Heiland. P. Zbáwiciel.

Sambucus, i, ein Holderstrauch. Pol. Bez. G. ακτη, & ακῆς, ακτέος. Sambuceus, Holdern. P. Bzowy. G. ἀκτῖνος.

Sancio, is, ich setze / gebiete. Pol. vstáwiam/ przykazuie. G. κυρόω, διατάττομαι, διαγορεύω, νομοθετέω. Sanctio, ein Gesetz. P. vstáwá. G. κύρωσις, νομοθέτημα, νομοθεσία. Sanctus, a, um, heilig. P. święty. G. ἅγιος, ἐναγης, ὅσιος, πανάγης. Sanctitas, Sanctimonia, heiligkeit. P. świątobliwość. G. ἁγιότης, ἁγιωσύνη, ὁσιότης, ἁγιασμὸς, ἀκηρασία. Sanctifico, ich heilige. Polō. poświącam. G. ἁγιάζω, ἁγιόω, ἁγίζω, ἁγιστεύω. Sanctificatio, heiligung. Pol. poświecenie. G. ἅγισμα, ἁγιασμός.

Sandalium, ein Pantoffel. P. pántoflá. G. σανδάλιον.

Sandapila, ein Todtenbar. P. Máry. G. ποιον ἢ γενὸς φορείου νεκροφόρου. Sandapilarius, ein Todtengreber. P. ktory vmárłe chowá.

Sandina, ein Sandat. P. Sedácz. G. σάνδιξ, nomen piscis.

Sandix, rote farbe/ Mennig. P. czyrwona masc/ vret/ ßnidlo. G. σάνδυξ.

Sanè, warlich/ trawen. P. zaprawde/owßeki/zaprawde, G. ἀληθῶς, ὡς ἀληθῶς, ἄρα, ὑγιῶς, ὑγιεινῶς, ἀνόσως.

Sanguis, inis, blut. P. krew/posoká. *Metaph:* geblüt/geschlecht. P. rodzay/pokolenie/dom. G. αἷμα, εἶαρ. *Sanguineus*, *Sanguinolentus*, blutig. Polō. krwáwy/ vkrwáwiony. G. δίαιμος, αἱματηρὸς, αἱματόεις, καθαιμος, αἱμηρὸς, αἱματικὸς, αἱματινος. *Sanguinarius*, blutdürstig. P. okrutny / krwie prágnacy. G. αἱμαχαρὴς, αἱματοπὸς, Φιλαίμων, Φιλαίματος, Φονικὸς. *Sanguinaria*, wegedrit. P. podrożnik/krwáwnik.

* *Comp:* Consanguineus, ein Blutfreund. P. krewny/powinowáty/przyrodzony. G. ὅμαιμος, ἐγγενὴς, συνομαίμων, ὁμαίμων, σύναιμος, συναίμων. Consanguinitas, Blutfreundschafft. P. krewnosc/ powinowactwo. G. ὁμαιμοσύνη, ἡ πρὸς αἱματος οἰκειότης. *Exanguis, e*, ohne blut / erschrocken/tod. P. bezekrwie/zlekly/ martwy. G. ἄναιμος, ἀναίμων, ἔξαιμος, ἀναίμακτος. *Sanguisuga*, ein Egel. P. pijawka. G. βδέλλα.

Sanies, ies, Eyter. P. Kopá. G. ἰχὼρ, λύθρον. *Saniosus*, Eyterricht. P. Kopiásty. G. ἄνοσος, ἀσκηθὴς, εὔρωστος, ὑγιεινὸς, ὑγιηρὸς, ὑγίης.

Sanna, æ, G. φόρτος, χλεύη, χλευασία, χλευασμὸς. *Subsannatio*, ein verspottung. P. násmiewánie/ naigrawanie/ podrzeźniánie. G. ἐκμυκτηρισμὸς, μυκτηρισμὸς, μυκτηρισμὸς, χλευασία, χλεύασμα, χλεύη. *Sannio, onis*, ein Spotvogel. P. násmiewcá/ podrzeźniacż. G. χλευαστὴς, γελωτοποιός.

* *Comp: Subsanno, as*, ich verspotte / höhne. P. podrzeźniam/ naigrawam. G. Απομυκτίζω, διασαρδωνίζω, ἐπιμύλλω, μυκτηρίζω.

Sanus, a, um, gesundt/klug. P. mądry/ zdrowy. G. ἄνοσος, ἀσκηθὴς, εὔρωστος, ὑγιεινός, ὑγιηρὸς, ὑγίης. *Sanitas*, gesundheit. P. zdrowie. G. τὸ ἄνοσον, ὑγιότης, εὐρωστία, ῥῶσις, ὑγεία, ὑγίεια. *Sano, as*, ich heile. P. Lecżę / vzdrawiam. G. ἐξακέω, ἐπαλθέω, ὑγιόω.

ὑγιόω, ὑγιάζω. *Sanatio*, heilung. P. vzdrowienie / wyliczenie. G. ἴασις, ἴαμα. *Sanabilis*, was man heilen kan. P. Co może być wyleczono. G. εὐίατος, εὐθεράπευτος, θεραπεύσιμος, ἰάσιμος.

* *Comp: Insanus*, vnsinnig. P. szalony. G. ἄφρων, ἔκφρων, φρενοβλαβὴς, ἐπιμανὴς, μανικὸς. *Insania*, vnsinnigkeit. *Pol.* szaleństwo / wściekliwość. G. μανία, παραπληξία, παραφρονία, παραφροσύνη. *Insanio*, ich bin vnsinnig. P. szaleie / wściekam sie. G. δαιμονάω, ἐμμαίνομαι, ἐνθεάζω, μαίνομαι, παρανοῶ. *Insanabilis*, vnheilsam. P. nieuleczony. G. ἀνίατος, ἀθεράπευτος, ἀπαραμύθητος.

Sapio, is, ich habe ein geschmack. *Metaph:* ich bin klug / verstendig. *Polon.* Jestem smaczny / mam smak. *Metaph:* Jestem madry / rozumny. *Item*, ich rieche. P, pachne / tracam. G. φρονέω, νοῦν ἔχω, σοφός εἰμι. *Sapor, oris*, der geschmack. P. smak. G. χυμὸς. *Sapidus*, schmackhafft. P. smaczny. *Insipidus*, vnschmackhafft. P. niesmaczny. *Sapiens*, weis / verstendig. *Polon.* madry / rostropny. G. ἔμφρων, θυμόσοφος, νουνέχης, νοῦν ἔχων, σοφός, φρένιμος. *Insipiens*, Törricht. *Polō.* Glupi. G. ἀμαθὴς, ἄφρων, ἔκφρων, παραφρένιμος, ἀνόημων, ἀνόητος, μωρὸς. *Sapientia*, weißheit. P. madrość. G. σοφία, φρόνησις, εὐβουλία. *Insipientia*, thorheit. P. Glupość / glupstwo. G. ἀβουλία, ἀβελτερία, ἀνοησία, ἀφραδία, ἀφροσύνη.

* *Comp: Desipio*, ich thu vnweißlich. P. niemadrze sobie poczynam. G. ἀλογέω, ἀνοηταίνω, ἀφραίνω, παραπαίω, παραφρονέω, μωραίνω. *Resipio*, G. ἀπόζω. *Resipisco*, ich bessere mich / thue busse. *Pol:* polepszam sie / vpamietawam sie. G. ἀνανήφω, ἀναφρονέω, μεταγινώσκω, μετανοέω. *Resipiscentia*, besserung / buß. P. polepszenie / pokutá / vpámietánie.

Sarcina, a, ein bündel / bürde / packet. P. Tlumok. G. ἀποσκευὴ, ἐπίσαγμα. *Sarcino, Consarcino*, ich packe ein. P. włożę w tlumok / vkladam. G. κατύω, συῤῥάπτω, σκευάζω.

Sarcio, is, ich nehe / flicke. *Pol.* szyie / latam. *Metaph:* ich erstatte / bring herfür. P. nagradzā. G. ἀκέομαι, ἐπισκευάζω, καταρτύζω.

Sar-

Sartor, ein Schneider. Polon: Krawiec. G. ἀκεστής, ἠπητής *Sartus tectus*, gantz/ vollkommt/ vnuersehret. P. cały / zupełny/ doskonały/nienáruszony.

* *Comp: Consarcio*, ich nehe zusammen. P. zszywam. *Resarcio*, ich flicke / bessere/erstatte. P. popráwiam / nágradzam. G. ἀκέομαι, ἀναῤῥάπτω, ἀνασκευάζω.

Sarculum, i, ein Egge. Pol. Broná. G. σκάλευθρον, σκαλίς, σκαλιστήριον. *Sarrio*, ich ege. Pol. włocze. G. σκάλλω, σκαλεύω, σκαλίζω.

Sarmentum, i, abgehawene reiser / spähne. Pol. odrzezáne gáłaski/ chrost/ wiory. G. κλῆμα, κληματίς, σκαριφος, φρύγανον.

Sarracum, ein Steinwagen. P. Woz do wozenia kámienia.

Sartago, inis, ein Bratpfanne. P. paneẃ. G. ἄτλανον, τήγανον, ἤγανον, τάγηνον.

Satago, is, ich bin sorgfeltig/ bemühe mich / kere fleiß an. P. pieczołuie / prácuie / vsiłuie/ stáram sie. G. διαπονέομαι, περιεργάζομαι, πολυπραγμονέω, περισπάομαι.

Satelles, itis, ein Drabant. P. Drab / pacholek. G. δορυφόρος, σωματοφύλαξ, ὑπερασπιστής. *Satellitium*, ein Gwardi/ hauffen Drabanten. P. husiec Drabow. G. θεραπεία, τὸ δορυφορικὸν, δορυφορία, δορυφόρημα.

Satio, onis, G. σπορὰ, σπόρος. *Sator*, *Satiuus*, G. σπόριμος, σπορεὺς, φυτευτὴς *vide Sero*.

Satis, & *per Apocopen Sat*, genug. P. dosyć. G. ἄδδην, ἅδην, ἅλις, ἱκανῶς, αὐτάρκως, ἀποχρώντως, κατακόρως, διακόρως. *Satius*, besser. P. lepiey.

* *Comp: Satisfacio*, G. ἐξαρκέω. πληροφορέω, ἱκανὸν ποιῶ. *vide Facio*. *Satisdo*, *vide Do*.

Satio, as, Exatio, ich settige. P. násycam. G. κορεννύω, κορέννυμι, ἐμπίμπλημι, ἐμπλήθω. *Satietas*, settigung/völle / genüge. P. násycenie/ sytość/ dostátek. *Item*, verdruß. P. przykrzenie/ tegá / skázenie. G. κόρος, πλησμονὴ, πλήρωσις. *Satiabilis*, ersettlich. P. syty / násycony. G. κορεστά. *Insatiabilis*, vnersettlich. Polō. nienásycony / nieusyty. G. ἀκόρεστος.

Satrapa, æ, ein Vogt/ Landherr. P. Stárostá. G. σατράπης *Satrapia*, ein Vogtey. Pol. Stárostwo. G. σατραπεία.

Satur, a, um, voll/ satt. Pol. pelny / syty násycony. G. διάκορος, διακορής, κατάκορος, κατακορής. *Saturitas*, settigung. P. sytość / násycenie. G. ἄδος, κόρος, πλησμονὴ, πλήρωσις. *Saturo*, ich settige. P. násycam. G. ἄδω, κορεννύω, εμπλήθω, εμφορέω, χορτάζω.

Satyrus, ein wilder man. Pol. dźiki mąż.

Satyrion, Stendelwurtz/ ragwurtz. Polon. Kokorzek / Lisie iaytká.

Saucio, as, ich verwunde. P. ránię. G. τρώω, τρώσκω, ἐκτρώσκω, καταλιτρώσκω, ὑποχάζω. *Saucius*, verwund. Pol. ránny/ ránione. G. τραυματίας, δεδαϊγμένος.

Saxonia, Sachsen. Pol. Sáska ziemiá. *Saxo*, ein Sachs. P. Sás. G. σαξωνικός.

Saxum, ein stein/ felß. Pol. kámień / opoká. G. λίθος, πέτρα, πέτρος. *Saxeus*, steinern. Pol. kámienny. G. πετραῖος, πετρήεις, πετρώδης, πέτρινος, λίθινος. *Saxosus*, steinechtig. Pol. kámienisty/opoczysty. G. ὑπολίθινος. *Saxatilis*, ein Steinbeiß. Polon. śiek.

S C.

Scabellum, G. ὑποπόδιον, ἐπίβαλμα, θρανίον, θρανίδιον, σκολύθριον. vide *Scamnum*.

Scaber, a, um, Rauch / schebig. P. skropáwy / krostáwy. G. τραχυς, τραχώδης, τραχυνόμενος, ἀκανθώδης, ψωρὸς, ψωρώδης. *Scabrities*, rauchigkeit. P. skropáwość. G. τραχύτης.

Scabies, die reude/ kretzigkeit. Pol. świerzb / świerzbiączká/ párch. G. κνύος. κνύζα, ψοθος, ψώρα, ψωρίασις. *Scabiosus*, reudig / grindig / kretzig. P. świerzbiásty / párszywy / párchowáty. G. ψωραλέος, ψωραγριῶν. *Scabo, is*, ich kratze / schabe. P. drápię / skrobię. G. κνάω, κνήθω, κνίζω.

Scabinus, ein Scheppe. Polō, ławnik.

Scaua, æ, die lincke hand. P. Lewicá. G. σκαιά. *Scæuola*, der lin-

linckisch ist P. wárdáwy/máńkárty. G. σκαόλας.

Scala, æ, ein leiter. P. drab/drabká/drábiná/wschod. G. ἀνάβατρον, κατῆλιψ, κλίμαξ.

Scalmus, i, ein Ruderbret. P. żerdź/álbo deská/ná ktorey wiosły leżą. G. σκαλμός.

* *Comp: Interscalmium*, die ledige stette zwischen den rudern. P. prozne mieysce miedzy wiosłami.

Scalpo, is, *Scalpturio*, ich scharre/kratze. P. skrobie/drápie/ryie/dlubie. G. ξέω, ἐπιξέω, κνάομαι, κνήθω, κνίζω.

Scalptor, ein graber/außstecher. Polō. Co obrázy wyryie. *Scalprum*, ein meissel/schabmesser/schneidmesser. P. dłoto/skrobádło/strug. G. γλυφεῖον, σμίλη. *Scalpellum*, ein klein grabeisen. Polon. Dłoteczko/Rywádlnik. *Scalptura*, die grabung. Polonicè. Rycie/dlubánie.

Scamnum, i, ein banck. Pol. łáwá. G. θρᾶνος. θρῆνυς. *Scabellum*, ein Fußbencklein. P. podnożek. G. ὑποπόδιον, ἐπίβαλμα, θρανίον; σφέλας, σκελύτριον.

Scan-

Scandalum, ein ergerniß/böß exempel. P. zgorszenie/obrażenie/zły przykład. G. σκάνδαλον. *Scandalizo*, ich ergere/gebe böß exempel. Pol. zgorszę/zły przykład dawam. G. σκανδαλίζω.

Scando, is, ich steige. P. wstepuie/włáżę. G. βαίνω, ἀναβαίνω. *Scansilis*, e, da man leicht auffsteigen kan. P. łatwy ku wstepowániu. G. ἀναβατός.

* *Comp: Ascendo, Conscendo*, ich steige hinauff. P. wstepuie/włáżę/wsiadam. G. ἀναβαίνω, ἄνειμι, ἀνέρχομαι, ἀνέω, ἀνήκω, ἐπαναβαίνω, ἐπιβαίνω. *Ascensio, Ascensus*, us, ein auffsteigung. Polon. wschod/wstapienie/wstepowánie. G. ἀνάβασις, ἀνήλυσις, ἄνοδος, ἐπίβασις. *Descendo*, ich steige hinab. P. stepuie ná doł. G. ἀποβαίνω, ἀποκαταβαίνομαι, καταβαίνω. κατέρχομαι. *Descensus*, us, ein absteigung. P. Schod/stepowánie ná doł. G. κατάβασις, κάτωδος, κατήλυσις. *Transcendo*, ich steige hinuber/ubertrette. P. przestepuie. G. ὑπερβαίνω, ὑπερέχω, ὑπερβαίνομαι, ἀναβαίνω, μεταβαίνω.

Scandula, æ, ein schindel. Polō. Gontá/

Gontá/ ßkudlá. G. χίδαξ, πίτυρον, ἐρέψιμον, ξύλον. *Scandularis, e*, von schindeln gemacht. Polō. Gonciány / ßkudlány.

Scapha, æ, ein weidling/bodt. P. czoln / lodká. G. σκαφη, σκάφ۞.

Scaphium, ein brunnkachel. P. ßczak / vrynal.

Scapula, æ, das Schulterblat. P. lopátká / plecy. G. ἐπινώτιος, πλάτη, ὠμοπλάτη. *Scapularis*, das zu den schultern gehöret. P. plecysty.

* *Comp: Interscaplium*, das zwischen den schultern ist. *Polon:* Co iest miedzy plecomá. G. μεταυχένιον *seu* μετάφρενον.

Scapus, i, ein Samenheuptlein. *P.* Glowká álbo lußczyná w ktorey iest násienie. G. σίλ۞, καυλὸς.

Scarabæus, ein Roßkefer *Pol.* Krowká. *G.* κάνθαρ۞. *Scarabæus cornutus*, ein Baumschröter. P. Jelonek.

Scarifico, as ich schrepffe. P. krew pußczam / bánki stáwiã. G. ἀμύσσω, ἀποχαράζω, καταχαράζω, χαράζω. *Scarificatio*, schrepffung. P. pu-

P. poßczánie krwie / stáwiánie bániek. G. ἀμυχὴ, χάσις, καταχάσμ۞.

Scateo, es, *Scaturio*, ich quell/ fliesse herfür. P. plyne / wystáwuie. *Metaph:* ich bin voll. *Pol.* Jestem pelny. G. βρύω, βρυάζω, ἐπιβρύω, βλύζω, ἀναβλύζω, ἀποβλύζω. *Scatebra*, *Scaturigo*, brunquellen. *P.* źrzodlo. *G.* ἀνάβλυξις, κρηνὸς, ἀνάβλυσις.

Scelus, eris, ein laster/ bubenstück. P. wystepek/ niecnotá/ lotrowska ßtuká. G. ἄγ۞, ἀδημιτυργία, ἀκολάστημα, κακούργημα, μιαρία, μίασμα. *Scelestus*, *Sceleratus*, *Scelerosus*, schendlich / lasterhafft. *Pol.* zlośliwy/ niecnotliwy / lotrowski/ wyrudny / nic dobrego. G. ἀθέμιτ۞, ἀλιτρόν۞, κάθαρμα, κατάρατ۞, μιαρός, μιάστωρ.

Scena, æ, ein hütte / zelte. P. Kuczká/ iámá/ namiot. *Item*, ein hütte der Comedianten. *Pol.* Namiot tych ktorzy Gry álbo Komedije spráwuia. G. θυμέλη, σκηνή. *Scenicus*, das zu Schawspielen gehöret. *Polonicè.* Co

Co ku ſpráwowániu gier náleży. G. σκηνικὸς. Scenici, die Spieler der Comedianten. Polō. ci ktorzy gry ſpráwuia. G. σκηνικοί.

* Comp: Proſcenium, der platz darauff man Comedien ſpielet. P. plác / albo Theatrum / ná ktorym Comedyie ſpráwuia / przediácie. G. προσκήνιον. Scenopegia, das Feſt der Lauberhütten. P. świeto przybytkow. G. σκηνοπηγία.

Sceptrum, ein Scepter / Königes ſtab. Polō. Berlo / palcat Krolewſki. G. σκηπτανιον, σκῆπτρον, σκῆπτον.

Scheda, æ, ein blat Papir / ein Zettel. Pol. kártá papiru / Cedulká. G. σχέδη, σχεδ𝈲.

Schiſma, atis, ein Spaltung / trennung. P. rozerwanie / odßczepienſtwo. G. σχίσμα Schiſmaticus, ein Ketzer. P. odßczepienicc. G. σχισματικὸς.

Schiſtum, i, gerunnen milch. P. śiádle mleko. G. σχιστὸν.

Schola, ein Schule. Polon: Szkolá. G. γυμνάσιον, συνέδριον, μουσεῖον, διδασκαλεῖον, συμφοιτητής, παιδαγωγεῖον, παιδευτήριον, σχολὴ, παιδευτήριον. Scholaſticus, was zur Schule gehöret / oder ein Schüler. P. ßkolny / albo żak. G. σχολαστικὸς.

Scilicet, Aduerb: freylich / gewißlich. P. zwlaßczá / wprawdzie / wiere. G. ἄρα ἀμέλει, ἄρα δὴ, δηλαδὴ.

Scindo, is, ich ſchneide / ſpalte. P. Rzeże / kroie / ſtrugam / ßczepam / lupam. G. τέμνω, ταμνω, διασχίζω, κόπτω, σχίζω. Sciſſio, Sciſſura, ein ſpaltung. P. rznienie / ſtrugánie / roſpádliná. G. σχίσμα, σχισμὴ, σχίσις, λακισμα, λακις. Sciſsilis, e, ſpaltig. Polō. ßczepny / lupny. G. ευκέατ𝈲, ευκέας𝈲, εὔκλας𝈲, σχιστὸς.

* Comp: Abſcindo, ich hawe ab. P. odrzezuie / odcinam. G. ἀνακείρω, ἀποτέμνω, περισχίζω, ἀποκόπτω. Conſcindo, G. κατατέμνω, διασπάω, διασχίζω, κατακόπτω. Diſcindo, ich zerhawe. P. rozdzieram / roßczepam / rozlupam. G. ἀνασχίζω, διατέμνω, διασχίζω, κατακείρω, παρασχίζω, διακόπτω Proſcindo, ich zerhawe faſt / oder ſchelte / leſtere. P. rozdzieram / albo laie / ſromoce. G. ἀποκλάω, καλακόπτω, κατατέμνω, δια-

διαχίζω Rescindo. ich zerbreche/ hawe ab P. odcinam / odrzezuie / psuie / lamie / kaže. G. ἀναιρέω, αναχίζω, ἀποτέμνω, ἀποκόπτω.

Scintilla, æ, ein fünklein. P. Iskra / iskierka G. λαμπηδὼν, μαρμαρυγη Scintillo, as, ich funckele / glentze. P. Iskrze sie / lyskam sie. G. σπινθηρίζω.

Scio, is, G. ἵσημι, εἴδω, οἶδα, ἐπίσαμαι, γινώσκω, μανθάνω. Scisco, ich weiß / kan. P. wiem/vmiem. G. κυρόω, νομοθετέω. Scientia, kunst / wissenschafft. P. náuká / vmiejetnosc / wiadomosc. G. γνῶσις, δαημοσύνη, ἐπισήμη, εἴδησις, ἐπισημοσύνη. Sciolus, ein klügling. Pol. medrek. Scitus, weiß / klug / hübsch/fein. P. madry/rostropny/piekny/ foremny / czysty. G. ασεῖος, κόμψος. Scitum, ein satzung. P. vstáwá. G. ψηφισμα, δογμα. Hinc, Plebiscitum, ein satzung des gemeinen volcks. Pol. vstáwá / postánowienie pospolitego czlowieká. G. το δήμῳ νενομισμένον.

* Comp: Adscio, G. πελεκίζω, σκεπαρνίζω. Adscisco, ich füge / neme herzu. P. przylaczā/ przyimuie. G. αἱρέομαι, ποιέω, ἐπισπάω, ἐφέλκομαι, περιάγω, προσίεμαι, μεταπέμπομαι, προσκαλέομαι, εισάγομαι. Conscio, G. συνισορῶ, συνίημι, σύνοιδα. Conscisco, ich trage mit wissenschafft. P. przyzwalam/wiem o czym. G. καταψηφίζομαι, συμψηφίζομαι. Conscius, mitwissend. Pol. wiadomy / swiadomy. Item, schüldig. P. winny czuiacy sie. G. ξυνειδὼς, ὑπαιτιος, ξυνιστωρ, συνειδως. Conscientia, das Gewissen. P. Sumnienie. G. τὸ συνειδὸς, σύνεσις, συνείδησις, συναίσθησις. Descisco, ich falle ab. Pol. odstáie / odpadam / odstepuie. G. ἀποστατέω, ἀποχωρέω, ἀφίσαμαι. Nescio, ich weis nicht. P. niewiem / nieumiem. G. οὐκ οἶδα οὐ γινώσκω, ἀγνώσσω. Nescius, Inscius, vnwissend. P. niewiedzacy/niewiadomy/ nieswiádomy. G. ἀδαήμων, αγνὼς, ἀνεπιστήμων, ἀγνοέων, οὐκ εἰδὼς. Inscitia, vnwissenheit. Polō. nieumiejetnosc / prostotá. G. ἄνοια, ἀγνωμοσύνη, αγνωσία, ἀμαθία, ἀπειρία. Præscio, ich weis zuuor. P. wiem przed tym / przebaczam.

 G. προ-

Præscientia, vorwissenheit. Pol. przeyrzenie. G. προγινώσκω, προσπίπτομαι. Rescio. Rescisco, ich erfahre. P. dowiem sie/dowiáduie sie. G. ἀναγνωρίζω, ἐπιγινώσκω.

Scipio, onis, ein stab. P. laská/pálicá/maczugá. G. βακτηρία, σκῆπτρον, σκίμπιον, σκίμπων, σκίπων.

Scirpus, i, Bintz. P. Sitowie. G. σπάρτη, σχοῖνος. Scirpeus, bintzen. P. sitowy/sitowiány. G. σχοίνινος.

Scitor, aris, & sciscitor, ich forsche/frage nach. P. dowiáduie sie/dopytawam sie. G. ἐπέρομαι, ἱστορέω, πυνθάνομαι, ἐρωτάω, ἀνακρίνω.

Sciurus, ein Eichhorn. Polō. Wiewiorká. G. σκίουρος.

Sclopus, Sclopeta, ein handbüchse. Polon. Pulhak/krzosinká.

Scobs, is, feilstaub/sagespehn. P. trociny. G. ξέσμα, περίψημα.

Scomma, atis, ein stichwort. P. vszczypliwe slowo. G. σκῶμμα.

Scopa, arum, ein Besem. P. Miotłá. G. ἀγέστρατον, κόρηθρον, κάλλυνθρον, σάρωθρον. Scoparius, ein Haußknecht. P. vmietácz/domowy párobek. G. σαρωτής, κορῶν.

Scopus, ein ziel/zweck. Pol. cel/przedsiewziecie. G. σκοπὸς, ὁδὸς, ὑπόθεσις. Scopulus, ein Felse/klippe. P. kopiec/skála. G. σκόπελος, σκοπὴ, σπήλαιον. Scopulosus, Felsechtig. P. skálisty.

Scoria, Metallen schlack. P. żużel/szlák/brudy álbo szumowiny od Kruszcá. G. σκωρία, ἕλκυσμα, ἔγκαυσμα.

Scorpius, & scorpio, ein Scorpion. Polonicè. Niedzwiadek. G. σκορπίος, σκορπίδιον.

Scortum, i, ein Leder/Fell. Polonicè. Skorá. G. σκύτος. Item, ein Hure. Pol. Kurwá. G. πόρνη, μαχλὰς, ἑταίρα, ἑταιρίστρια, γυνὴ ἑταιροῦσα, ἡταιρημένη. Scorteus, ledern. Polon. skorzany. G. σκύλινος. Scortor, aris, ich hure. Polon. Kurwámi sie bawie/kurestwá partze/nieczystosc plodze. G. ἐκπορνεύω, ἀκολασταίνω, ἑταιρέω, καταπορνεύω, μαχλάω. Scortator, ein Hu-

Hurenjeger. *Polon.* Kurwiárz/ porobnik/ porobcá. G. μάχλος, μαχλής, ἑταιριστής, πόρνος, πορνοκόπος. *Scortatio*, hurerey. P. kureſtwo / porobſtwo / nierzad. G. ἀσέλγεια, μαχλοσύνη, πορνεία, καταπόρνευσις.

Screo, as, ich reüſpere mich/ ſpütze. P. charcham. G. χρέμπτομαι. *Screatus, us*, das rüſperen. P. charchánie. G. χρέμψις, ἀπόχρεμψις.

* *Comp: Excreo*, ich rüſpere auß/ ſpey auß. P. wycharcham/ wyplüwam / flágme wyrzucam. G. ἀποπτύω, ἐκπτύω, ἀναχρέμπτομαι, ἀποχρέμπτομαι.

Scriblita, æ, ſprützkuchen. P. wycíſki/ ſmażone ogryſki.

Scribo, is, ich ſchreibe/tichte. P. piſze/ſkladam. G. γράφω, τύπους γραμμάτων χαράσσω. *Scriba*, ein ſchreiber. P. piſarz. G. γραφεύς, γραμματεύς, γραμματοκύφων, συγγραφεύς. *Scriptor* ein Scribët. P. ſkladácz kśiąg. *ſcriptorius*, ſchreiberiſch. P. piſarſki. G. γραφικός. *Scriptura*, die ſchrifft. P. piſmo. G. γραμματική, γραφή, συγγραφή, διαγραφή, καταγραφή. *Scripturio, is*, ich wolte gern ſchreibë. G. radbych piſal.

Comp:

* *Comp: Adſcribo* ich ſchreibe an/ nehme auff/ eigne zu. P. nápiſuie/przyimuie/przywlaſzczã. G. παρεγγράφω, προσεγγράφω, προστίθημι, προσγράφω. *Conſcribo*, ich ſchreibe zumal. P. ſpiſuie/popiſuie. G. συγγράφω, διαγράφω, καταγράφω. *Deſcribo*. ich ſchreib ab / oder beſchreibe. P. przepiſuie/opiſuie. G. ἀπογράφω, ἀντιγράφω, διαγράφω, ἐπιγράφω, μεταγράφω. *deſcriptio*. eine abſchreibung od beſchreibūg. P. przepiſanie/przepis/ opiſanie. G. ἀπογραφή, ἀναγραφή, διαγραφή. *Inſcribo*, ich ſchreibe ein/ intituliere. P. wpiſuie/titul dawam. G. ἐγγράφω, ἐπιγράφω. *Inſcriptio*, ein vberſchrifft. P. napis/titul. G. ἐπίγραμμα, ἐπιγραφή. *Perſcribo*, ich ſchreibe zum ende. P. przepiſuie/wypiſuie. G. ἀναγράφω, διαγράφω, παραγράφω. *Præſcribo*, ich ſchreib für/gebiete. P. przepiſuie/ zápiſuie/vſtáwiã. G. ὑπογράφω, προγράφω, ἀφηγέομαι. *Præſcriptum*, *Præſcriptio*, ein ſchrifft/vorſchreibūg/ſatzūg. P. przepis/poſtanowienie/vſtáwá. *Item*, ein lenge der zeit. *Polonicè*. dawność. G. πρόγραμμα, προγραφή, διάταγμα.

Pro-

Proscribo, ich biete feil / thu in die acht. Pol. wystáwiam do przedánia / wywolawam z ziemie / czci odsadzam. G. προγράφω, ἀπογράφω, δημεύω, ἐξορίζω. *Proscriptio*, die acht. P. wywolánie / czci odsadzenie. G. δημευσία, δήμευσις, προγραφὴ, ἀπογραφὴ, ἐξορισμός. *Proscriptus*, der in die acht gethan ist. P. wywolániec. *Rescribo*, ich schreibe wieder / antworte. P. odpisuie / odpowiedam przez pisánie. G. ἀντιγράφω, ἀντεπιτίθημι γράμματα, ἀντεπιστέλλω. *Rescriptum*, ein schrifftlich antwort. P. Odpis / odpisánie. F. ἀντιγραφη. *Subscribo*, ich vnterschreibe / bewillige. Pol. podpisuie / przyzwalam. G. ὑποσημαίνομαι, ὑπογράφω, ὑποσημειόω. *Subscriptio*, ein vnterschreibung / bewilligung. P. podpis / podpisanie / przyzwolenie. G. ὑπογραφη, ὑποσημείωσις, δευτερολογία, συγκατάθεσις. *Transcribo*, ich schreibe ab / copeye. P. przepisuie. *Item*, ich vbergebe / vberlieffere. P. wzdawam / spuszczam. G. Ἀπογράφω, μεταγράφω.

Scrobs, ein grube. P. párst / dol / dol. G. βόθρος, τάφρος, κάπετος, ἡ. *Scrobiculus*, ein grüblein. P. parszczek / dolek.

Scrofa, *æ*, ein Mutterschwein / Sawmutter. P. swinia / máciorka. G. χοιμφας υς, ἡ θήλεια χοῖρος.

Scrotum, *i*, ein Hodensack. P. Mosznă / moszenká. G. ὀσχέα, ὄσχεον, τὸ ἀγγεῖον τ̃ διδύμον.

Scrupus, *i*, G. ψῆφος. & *Dimin.* *Scrupulus*, ein kleines steinlein / das einem in die schue felt. Pol. máły kámyk / kámyszek / ktory komu w trzewik wpáda / á w nogi vciska. *Metaph:* sorg / angst / kümmernis. P. Troská / frasunck / cieszkosc / pieczolowanie. G. λίθος, ψῆφις, δυσχέρεια. *Scrupulosus*, sorgfeltig. P. pieczolowity / frásowliwy / zawikłany / trudny. G. πελύψηφος, ὑπερακριβὴς, περίεργος.

Scruta, *orum*, alt geret. Pol. sprzet stáry. G. γρυτα, ια, γρύτη. *Scrutarius*, ein alter Lumpenkremer / Digneter. P. kremplarz / Tándetarz / Wendetarz. G. γρυτοπώλης. *Forum Scrutarium*, ein

ein Sämpelmarckt / Tredelmarcht. *Pol.* Tándetá / wendetá.

Scrutor, aris, ich forsche / suche. *Pol.* wywiáduie sie / wybádam sie / szukam / szperuie / wyszpieguie. G. ἀνακρίνω, ἀνασκαλεύω, ἐτάζω, ἐξετάζω, διερευνάω, ἐξερευνάω, πολυπραγμονέω, μεταλλάω. *Scrutinium*, ein erforschung. P. wywiádowánie. wybadanie. G. ἐξιχνιασμός, ἐξέτασις.

Sculpo, is, ich grabe / schnitze / hawe auß. P. Rzeze / dlubie / ciosze. G. γλάφω, γλάπτω, διαγλάπτω, γλύφω, ἀναγλύφω, κολάπτω, χαράττω. *Sculptor*, ein Bildschnitzer. P. sznycarz / obráznik. G. ἀναγλυφάριος, γλυφεύς, γλύπτης, γλυπτήρ. *Sculptilis, e*, geschnitzt / gegraben / gehawen. *Pol.* rzezány / ryty / dlubány / ciosány. G. γλυπτός.

* *Comp:* *Exsculpo*, ich hawe / oder schnitze auß. *P.* wyrzezuie / wydlubuie / wyryie.

Scurra, æ, ein bub / spotvogel. *Pol.* lotr / niecnotá / násmiewcá. G. βωμολόχος, γελωτοποιός. *Scurrilis, e*, bübisch. P. lotrowski / blazenski. G. βωμολοχικός. *Scurrilitas*, Leichtfertigkeit / Narrenteidung. P. Lekkość / wszeteczność / blazenstwo. *G.* βωμολόχευμα, βωμολόχευμα, βωμολοχία.

Scutica, æ ein peitsche / geissel. P. Bicz / korbacz. G. ἱμάσθλη, σκυτάλη, σκυταλίς, ὕσπληξ, ὑσπληγίς.

Scutum, i, ein Schild. *Pol.* Tarcza / páweza / puklerz. G. ἀσπίς, θυρεός, θυρίς, σάκος. *Scutella, æ*, ein schüssel. P. krzynow / misá.

Scyphus, i, ein Becher. *Pol.* Kubek / czászá. G. σκύφος, σκύφωμα.

Scythia, die Tarterey. *Polō.* Tátárska ziemiá. G. σκυθία. *Scytha, æ*, & *Scythes*, ein Tatter. P. Tátárzyn. *Scythius*, & *Scythicus*, Tartarisch. P. Tátárski.

S E.

Sebum, & *Seuum*, Vnschlit / Talg. P. Loy. G. στέαρ. *Sebaceus*, das von talg gemacht ist.

Pol. łoiowy. Sebo, as, ich beschmire mit talg. P. vłaiam / łoiem pomuſkam. G. στεατόω.

Secius, Aduerb: Minder / weniger. P. mniey. G. ἧττον.

Seco, as, ich hawe / schneide. Polō. siekę / rzeże / knuie. G. πρίω, διαπρίω, κόπτω, σχίζω, τέμνω, τομεύω, Sectio, ein zerhawung / zerschneidung. Pol. rozsieczenie / rozrzezánie / rozebránie. G. ἀποκοπὴ, διακοπὴ, διαίρεσις, σχίσις, τμῆσις, τομὴ, κατατομὴ. Sectilis, e, Sectiuus, abgehawen / abgeschnitten. Polon. odćiety / odrzezány. G. τμητὸς, διαιρετός.

• Comp: Circumseco, ich behawe / beschneide. P. obćinam / obrzezuie. Deseco, ich hawe ab. P. odćinam / odrzezuie. G. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω, ἐκκόπτω, ἐκτέμνω, διαπρίω. Disseco, ich zerhawe Polon. rozsiekam. G. διακόπτω, διατέμνω, καταπρίω, διασχίζω, διχοτομέω. Execo, ich hawe / schneide auß. P. wyćinam / wysiekuie. G. ἀποτέμνω, ἐκτέμνω, ἀποκόπτω. Inseco, ich hawe. Polon. wćinam. G. ἐπιτέμνω, ἐμπρίω, διατρέω. Insecta, orum, allerley vngezifer. Pol. Gádzina. Praeseco, ich schneide vorn ab. P. obrzynam / obćinam. G. ἀποκόπτω, ἀποτέμνω. Reseco, as, ich schneide ab. Polon. odćinam / odrzezuie / obrzynam. G. ἀποτέμνω, περιτέμνω, ἀποκόπτω. Secula, ae, ein Schnitmesser. P. ſtrug.

Sector, Secta, vide Sequor.

Seculum, i, die Welt / eine lange zeit. P. świát / Wiek. G. αἰὼν, γενεά. Secularis, weltlich. P. świetſki.

Secundus, der ander. Polon. wtory. Item, glückselig. Polō. ßczesliwy / fortunny. G. δεύτερος. Secundarius, geringer. P. podleyßy. G. δευτεραῖος, ὑποκριτής. Secundae, arum, die Nachgeburt / darinn das Kind in Mutterleibe ligt. P. Błonká / w ktorey dziećie ieſt obwinione w żywoćie máćzynym. G. δεύτερα, τὰ. Secundò, Aduerb: zum andern. P. po wtore. G. δεύτερον, δευτέρως, ἐκ δευτέρου. Secundum, Praep: bey / nahe. P. v / podle / wedle. G. μετὰ, παρὰ, κατὰ. Secundo, as, ich gebe glück.

gluck. P. poßcześciam. G. δευτερεύω, δευτερεῖα ἔχω.

* *Comp:* Obſecundo, *as*, ich gehorche/folge. P. ſłucham/ vsłucham/posłußny ieſtem. G. συνεπινεύω, συνεργέω, ὑπείκω, ὑπουργέω, συνακολουθέω, ὑπηρετέω.

Securis, ein axt. P. siekierá. G. ἀξίνη, ἀξίνη, κύπηλις, στρέφανον. *Securicula*, ein beil. P. siekierká / toporek.

Securus, G. ἄφροντις, ἀφρόντιστος, ἀκίνδυνος, ἀμέριμνος. *vide cura*.

Secus, *Aduerb:* anderſt. P. ináczey. *Secus*, *Præp.* bey/neben. P. przy/podle/ wedle.

Sed, *Coniunct:* aber. P. ále. G. ἀλλὰ, ἀτὰρ, αὐτὰρ, δὲ μέντοι.

Sedeo, es, ich ſitze. P. siedze. G. ἑδριάω, ἕζομαι, κάθημαι, καθίζω *Sedes, is*. ein ſtul ſitz/wohnũg P. ſtolek/siedzenie/mießkanie. G. καθεσμὸς, καθισις, ἕδρα, καθέδρα, θρόνος, θῶκος, ἔνδιον. *Sedile*, ein ſiedel/banck. P. zydel/láwa. *Sedentarius*, was ſitzẽd geübet wird. P. co siedząc bywa odpráwiono. G. βάναυσος, ἑδραῖος, φιλόθακος *Seßio*, ein ſitzung. P. siedzenie. G. κάθισμα, κάθισις. *Seßilis*, *e*, was da ſitzet / oder worauff

worauff man ſitzen kan. Polon. co siedzi / albo ná czym kto może siedziec. G. ἑδραῖος.

* *Comp:* *Aßideo*, ich ſitze bey / ſetze mich hinzu. P. przy kim / albo podle kogo siedze/ przysiadam. G. προσιζάνω, παρακαθέζομαι, παρεδρεύω, παρίζω. *Aſſeſſor*, ein Beyſitzer. Polon. przyſádnik / przyſłuchácz / Tribunaliſtá. G. ἔφεδρος, πάρεδρος, συγκάθεδρος, σύνεδρος. *Conſideo*, ich ſitze zu gleich. Pol. weſpolek siedze. G. συνεδρεύω, μετσίζω. *Conſeſſus*, *us*, eine verſamlung etlicher / die bey einander ſitzen. *Pol.* zgromadzenie niektorych poſpolu siedzących. G. ἑδριον, συνέδριον, συνέδρια, συνίζησις, παρεδρία. *Dißideo*, ich bin zwitrechtig. Polon. niezgadzam ſie/ ieſtem rozny. G. ἀντικάθημαι διαφέρομαι, διίσαμαι, ἑτεροδοξῶ, στασιάζω. *Dißidium*, ein zwiſt / zwitracht / uneinigkeit. Polon. rozność / zwádá/ niezgodá. G. διάστασις, διαφορὰ, διεδρία, διάζευξις, διθυμία, διχοστασία. *Deſideo*, ich ſitze müſſig/ ich bin faul. Pol. siedze prożnuiac / po prożnośći siedze.

 G. κα-

G. καθίζομαι, ῥαδιουργέω, ῥαθυμέω, νωθρεύω, νωθριάω. *Deses, idis*, *Desidiosus*, **faul/treg.** P. **Leniwy/prożnuiacy.** G. ἀργός, ῥάθυμος, νωθρός, σχολαῖος, νωθής, ὕπνιος. *Desidia*, **faulheit.** Pol. **Leniſtwo/niedbálſtwo.** G. ἀργία, νωθρεία, ῥαθυμία, ῥᾳδιουργία. *Inſideo*, **ich ſitze auff etwas.** Polō. **siedzę ná czym.** G. ἐγκάθημαι, ἐγκαθίζω, καθίζω, ἐπικάθημαι, ἔφημαι. *Inſidior, aris*, **ich ſtelle heimlich nach.** P. **czyham/ſtrzegę ná kogo.** G. ἐλλοχῶ, ἐνέχω, λοχάω, λοχίζω. *Inſidiæ, arum*, **nachſtellung/hinderliſt.** P. **ſtánie/czyhanie ná kogo/zdrádá/ſálogá/vſadzká/sidło.** G. ἔνεδρον, λόχος, λόχησις, ἐφεδρεία, ἐπιβουλία. *Inſidioſus*, **hinderliſtig.** Pol. **zdrádliwy/czyhaiacy.** G. ἔνεδρος, ἐπίβουλος. *Obſideo*, **ich belegere.** Polon. **oblegam/obganiam/obsiadam.** G. περιέχω, περικαθίζω, περικάθημαι. *Obſidio*, *Obſeſſio*, **eine belegerung.** Pol. **obleżenie.** G. περικάθισις, πολιορκία, πολιόρκησις. *Poſsideo*, **ich beſitze/habe inn.** Polō. **posiadam/dzierżę/trzymam.** G.

ἔχω,

ἔχω, ἀπολαύω, κτάομαι, κατανέμομαι, κατέχω, διακατέχω. *Poſſeſſio*, **ein gut.** P. **máietnosc/imienie/dzierżáwá.** G. κάθεξις, κατάσχεσις, κατοχή, κτῆμα. *Poſſeſſor*, **ein Beſitzer.** P. **dzierżawcá.** G. ὁ κεκτημένος, κτησάμενος, κτήτωρ. *Præſideo*, **ich ſtehe vor.** P. **rządzę/ſpráwuię/ieſtem przełożonym.** G. ἐφεδρεύω, προΐσταμαι, προκαθέζομαι, προστατεύω, προκάθημαι. *Præſes*, **ein Vorſteher/Pfleger.** P. **Przełożony/Vrzędnik/Stároſtá.** G. ἀρχηγός, ἐπιστάτης, ἔφεδρος, ἔφορος, ἐπίσκοπος, προεστώς, πρόεδρος. *Præſidium*, **ein beſatzung.** P. **oſadzenie/oſádá/pomoc/obroná.** G. φρουρά, φρούρημα, βοήθεια, βοήθημα. *Præſidiarius*, **zur beſatzung gehörig.** P. **ku oſádzeniu álbo obronie należacy.** G. φρουρός. *Reſideo*, **ich ſetze mich.** P. **vsiadam.** G. ἀνακαθίζω, ἀπόκειμαι, ἐπικαθίζω, θοάζω, ἀνακαθίζομαι. *Reſiduus*, **vberbleibend/vberflüſſig.** Polō. **zbytny/oſtáteczny.** G. λοιπός, ὑπόλοιπος. *Subſideo*, **ich ſitze vnten/ſetze mich vnten.** P. **siedzę ná dnie/v-**

siadam/

siadam / vpadam ná dno. G. ὑποκαθίζω, ὑφίσαμαι, ὑποκάθημαι. *Subsidium*, ein hülff / handreichung. P. pomoc / ratunek. G. ἀντίληψις, ἐπιβοήθεια. *Supersedeo*, ich laß vnterwegen / ich bin vberhaben. P. opuszczam / przestawam. G. ἐπικαθίζομαι, παύομαι, διαλείπω, ἐπίσχομαι.

Seditio, onis, ein Auffrhur. Polon: rozruch / zámieszánie / zwádá. G. ἀκαταστασία, διχοστασία, διχοφροσύνη, λύα, νεωτερισμὸς, στάσις, διάστασις, στασιασμός. *Seditiosus*, auffrürisch. P. zwádliwy. G. θορυβοποιὸς, μυθητὴς, στασιώτης, στασιώδης.

Sedo, as, ich stille. P. koie / blagam / vspokoiam / vśmierzam. G. παύω, καταπαύω, στέλλω, καταστέλλω. *Sedatus*, still / friedlich. P. skromny / cichy / spokoyny.

Sedulus, a, um, fleissig / emsig. Pol. pilny / vstáwiczny / prácowity. G. ἐπιμελὴς, ἐνεργητικὸς, φιλεργός, σπουδαῖος. *Sedulitas*, fleiß / emsigkeit. Polon. pilnosć / vstáwicznosć. G. ἐπιμέλεια, ἐπισπέρχεια. *Sedulò*, fleissig / emsig. Polon. pilnie / wiernie / vprzeymie / życzliwie. G. ἀδόλως, ἐπιμελῶς, πεφροντισμένως, σπουδαίως.

Sedum, i, Haußwurtz. Pol. Roiownik. G. ἀείζωον. *aliàs Semperuiuum*.

Seges etis. Saat / Korn / Getreide. Polon. Zboże. G. λαιον, λήϊον.

Segmen, Segmentum, ein abschnitzel. P. vcinek / odcinek / zrzaski. G. ἀπόκομμα, ἀπότμημα, ἀπόσχισμα. *Segmentum*, zerschnitten / zerstochen. Pol. rzezany.

* *Comp: Præsegmen*, G. πρόκομμα. *Resegmen*. G. ἀπόκομμα. *Idem cum simplici*.

Segnis, e, faul / trege. Pol. Leniwy / gnuśny. G. ἀργὸς, βραδύς, νωθὴς, νωθρώδης, νωθρὸς, ῥάθυμος, ὀκνηρὸς. *Segnities*, faulheit. P. Lenistwo / gnuśnosć. G. ἀργία, νωθεία, νωθρεία.

Sella, æ, ein Stuel / sitz. P. stolek / krzasło / siedzenie. G. δίφρος, δίφραξ, ἕδρα, καθέδρα, θρᾶνος, θρόνος.

* *Comp: Subsellium*, ein stuel / banck. Pol. stolek / lawká. G. ἀναβάθρον, βάθρον.

Semel, *Aduerb:* ein mal. P. raz. G. ἅπαξ, εἰσάπαξ, καθάπαξ. *Semel atq́ iterum*, ein mal oder zwey P. raz ábo dwá.

Semen, inis, ein sahme P. nasienie. G. γονὴ, γόνος, σπέρμα, σπορὸς, σπερμεῖον. σπέρημα. *Sementis*, ein seeung/ zeit zu seen. P. sianie/ siewo/ czas siania. *Seminarium*, ein ort da man junge zweige zeuget. Szczepnik. G. Φυτευτήριον. *Semino, as* ich säye. P. sieie. G. σπερματόω, σπείρω, σπερμαίνω.

* *Comp: Dissemino* ich see auß/ breite auß. P. rozsiewam/rozznoßę/rozsławiam. G. διασπείρω, διασκεδάννυμι.

Semestris, G. ἑξάμηνος. *vide Mensis.*

Semis, G. ἑξάγγιον. *Semissis*, G. ἥμισυς. *vide As.*

Semita, æ, ein steig/ fußpfad. P. ścießka / steczka. G. ἀζων, ἀτραπὸς, τρίβος.

Semper, allewege. P. záwżdy/ záwße. G. ἀεὶ, αἰὲν, πάντοτε, ἑκάστοτε, διὰ παντὸς *Sempiternus*, ewig. *Pol.* wieczny / wiekuisty. G. ἀΐδιος, ἄπαυστος, ἀτελεύτητος, αἰώνιος, ἀτέρμαντος.

Semperuiuum, *vide Sedum.*

Senex, is, alt/ oder ein alter. P. stáry/stárzec. G. γεγηρακώς, γεραιὸς, γεραιὸς, γέρων, πρεσβύτερος, πρεσβύτης. *Senior*, elter. P. starßy. G. ἀφηλικέστερος, γεραίτερος, πρεσβύτερος, πρεσβεύων. *Senilis, e*, das zu den alten gehöret / altväterisch. P. stárcowy/ staradawny/stároświecki. G. γεροντικὸς, γεροντεῖος, γερούσιος. *Senecta, Senectus, Senium*, das alter. P. stárość. G. γῆρας, γηράνιον, μαρασμὸς. *Seneo, Senesco, Consenesco*, ich veralte / werde alt. P. stárzeie się. G. γηράω, γηράσκω, καταγηράσκω.

Senatus, us ein Rath. *Polon.* Radá. G. σύγκλητος, βουλὴ. *Senator*, ein Rathsherr. P. Rádny pan / Rayca. G. βουλευτὴς. συγκλητικὸς. *Senatorius*, was eim Rathsherren zugehöret. P. Rádny / Senatorski. G. βουλευτικὸς. *Senaculum*, ein Rathsstuben. *Pol.* Gmach gdzie się Panowie Radni schodzą. G. βουλευτήριον. *Senatusconsultum*, ein Rathsspruch. *Polonicè.* vznánie / skazánie / dekret Pánow

nowrádnych. G. δόγμα συγκλήτου, προβάλευμα.

Sentina, æ, das vnterst theil im schiff / die dorcke / oder soth. *Pol.* spodek / dno w łodzi / rezá. *G.* ἄντλος, ἀντλία.

Sentio, is, ich fühle / empfinde. *Pol.* czuię. *Item*, ich mercke / verstehe / erachte. *Pol.* baczę / rozumiem / mniemam / zda mi się. G. Αισθάνομαι, αἰω, ἀκέω, γινώσκω, κλύω. *Sensus, us*, ein sinn. *Polon.* zmysł. *Item*, witz / verstand / meinung. P. baczenie / rozum / zdánie. G. αἴσθησις. *Sententia*, ein meinung / vrtheil. *Polon.* zdanie / skazánie. *Item*, ein schöner spruch. *Polon.* nadobna powieść. *G.* ἀπόφανσις, γνώμη, ἐνόημα, διάνοια, δόγμα, νόημα, νόησις, νοῦς. *Sententiosus*, voller schöner sprüche. *Polon.* pełny pięknych powieści. *G.* ἀποφθεγματικὸς, γνωμικὸς, γνωμολογικὸς. *Sensilis, Sensibilis*, empfindlich. *Polon.* mácáwy.

* *Comp: Assentio, is, & Assentior*, ich stimme zu / falle bey. P. przyzwalam / dzierżę stim. G ὑπογράφω, ἀνομολογέομαι, ὁμολογέω, ὁμοπαθῶ, προσομολογέω, συμφρονέω, συμφωνῶ. *Assensus, us*, ein beyfall. *Pol.* przyzwolenie / zezwolenie. G. νεῦμα, ὁμολογία, πίστις, συγκατάθεσις, συμφώνησις, ὁμοφροσύνη. *Assentior, aris*, ich heuchele / schmeichele. P. pochlebuię. *G.* θωπεύω, κολακεύω, μειλίσσω, ὑπερκολακεύω, ὑπέρχομαι. *Assentator*, ein Heuchler. *Polon.* pásorzyt. *Assentatio*, Heucheley. *Pol.* pochlebstwo / pochlebienie. G. θωπεία, θώπευμα, κολάκευμα, κολακεία. *Consentio*, ich komme vber eins / bewillige. P. zgadzam się / pozwalam. *G.* ὁμογνωμονέω, ὁμονέω, συναινέω, συμφρονέω, συνομολογέω, ὁμολογέω. *Consensus, us*, einhelligkeit / vertrag / einigkeit / bewilligũg. P. iednostáyność / zgodá / iedność. G. ὁμοφροσύνη, ὁμόνοια, σύμβασις, ὁμολογία, σύμφρασις, συμφωνία. *Consentaneus*, einig / einhellig. *Polon.* zgodny / iednostáyny. G. ἀκόλουθος, ὁμόφωνος, σύμφορος, συνῳδός. *Dissentio*, ich bin vneins / ich stimme nicht mit. *Polonicè.* nie zgadzam się / niezezwalam.

G. διχο-

G. διχογνωμονέω, διχονοέω, διχοστατέω, διϊστάζω ἀντιγνωμονῶ, διαλλάττω. *Dissensio, onis*, ein zwitracht / vneinigkeit. P. roznosć/ niezgoda. G. ἀμφισβασία, διαφωνία, διαστασις, ἐναντίωσις, διχόνοια. *Dissentaneus*, zwitrechtig/ vneinig. P. rozny / niezgodny. G. ἀνομόλογος, διάφορος, διάφωνος, ἀντίκειμενος, διαφερόμενος. *Persentio*, *Persentisco*, ich mercke / empfinde. P. báczę/ czuię. G. αἰσθάνεσθαι, ἄρχομαι. *Præsentio*, ich mercke zuvor. P. domyślam się. G. προαισθάνομαι.

Sentis, is, ein Dorn. *Polon.* ciernie. G. ἄκανθα, βάτος. *Sentiscetum*, ein Dornpusch. *Polō*, Ciernieẇisko. G. ἀκανθεών.

Sensim, gemechlich / leise. P. po lekku / po malu. G. ἐκ προσαγωγῆς, κατὰ βραχὺ, κατὰ μικρόν.

Seorsum, *Aduerb*: besonders. P. osobno. G. ἀμφὶς, ἀπάρτιαδε, ἰδίως, ἀπὶ δίχα.

Separo, G. ἀποκρίνω, ἀποχωρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, διαιρέω. *vide Paro*.

Sepelio, is, ich begrabe. *Pol.* pogrzebam / pochowam. G. θάπτω, ενθάπτω, ἐνταφιάζω, κηδεύω, κτερίζω, ταρχεύω. *Sepultura*, ein begrebnis. P. pogrzeb. G. ἐνταφιασμὸς, ἐντάφιον, ταφή. *Sepulchrum*, ein Grab. P. Grob. G. τάφος, μνῆμα, μνημεῖον, σῆμα. σορός.

Sepes, is, ein zaun. *Polon*: plot. *Sepimentum*, ein gezeun. P. ogrodzenie. G. αἱμασιὰ, περίβολος, περίφραγμα. *Septum, i*, ein schrancken / pferrich. *Pol.* ẛránki / obora. *Sepio, is*, ich zeune. P. grodzę.

* *Comp: Consepio*, ich bezeune. P. zágradzam. *Circumsepio*, G. περιφράττω. *Obsepio*, ich vmbzeune. *Pol.* ogradzam / przegradzam. G. ἀντιφράττω, διαφράττω, ἐμφράττω, προσφράττω.

Septem, Sieben. P. siedm. G. ἑπτά. *Septeni*, je sieben vnd sieben. P. po siedmi. G. ἑβδομοι. *Septenarius*, was sieben in sich hat. P. siedm w sobie maiący. G. ἑβδεμας. *Septies*, siebenmal. P. siedmkroć G. ἑπτάκις, ἑπτάκι. *Septimus*, der siebende. P. siodmy. G. ἕβδομος. *Sepu-*

ptuplus, siebenfeltig. Polō. siedmioraki / siedmkrotny. *Septendecim*, siebenzehen. Polon. siedmnaście. G. ἑπτακαίδεκα. *Septuaginta*, siebentzig. Polon. siedmdziesiąt. G. ἑβδομήκοντα. *Septuagesimus*, der siebentzigste. Pol. siedmdziesiątny. G. ἑβδομηκοστός. *Septuagenarius*, was siebentzig in sich hat / oder einer von siebentzig Jahren. P. Co siedmdziesiąt w sobie zámyka / álbo ktory ma siedmdziesiąt lat. *Septuagies*, siebentzig mal Polon. siedmdziesiąt kroc. G. ἑβδομηκοντάκις. *Septingenti*, siebenhundert. P. siedm set. G. ἑπτακόσιοι.

* Comp: *Sepetmber*, d' Herbstmonat. Pol. Wrzesień. G. γορπιαῖος, μαιμακτηριών. *Septemuir*, ein Churfürst. Polō. Kurfirst. G. εἷς τῶν ἑπτά. *Septemuiratus*, *us*, die Chur. P. dostoieństwo álbo vrząd Kurfirstowy. G. ἑπταρχία. *Septennium*, ein zeit von sieben Jahren. Pol. czás o siedmi lat. G. ἑπταετία. *Septēnus*, *e*, siebenjärig. P. siedmletny. G. ἑπταέτης. *Septentrio*, *onis*, Nort / oder Mitternacht. Pol. kráina pułnocna. G. ἅμαξα, ἄρκτος, βορρᾶς. *Septentrionalis*, was gegen Mitternacht lieget. P. pułnocny. G. ἀρκτικός, ἀρκτῷος, βόρειος. *Septunx*, G. ἑπτάουγκιον, *vide As*.

Sequester, ein schidman / dem man ein zwistig ding zu trewen henden befihlet. Pol. Ten przy ktorym iest rzecz / o ktora sie toczy práwo / kwiernoręcznik. G. μεσόδικος, μεσέγγυος, μεσίτης, προταγωγεύς. *Sequestro*, *as*, ich befehle oder lege etwas bey dem Schidesman. Pol. kwiernoręcznikowi co poruczam / k wierney ręce dawam.

Sequor, *eris*, ich folge nach. P. idę zá kim / náśláduię. G. ἀκολουθέω, ἕπομαι, ἐπιστῶμαι, ὀπηδέω, ὀπηδεύω. *Sector*, *aris*, ich hange an. Pol. Trzymam się / dzierżę z kim. G. αἱρετίζω, ἀσκέω, διώκω, ἐπιτηδεύω. *Assector*, G. ἐπακολουθέω, παρακολουθέω, περιέπω. *Consector*, Idem. G. προσδιατρίβω, διώκω, θηρῶμαι, συνακολουθέω. *Secta*, *æ*, ein rotte / seckte / anhang. Pol. rotá / sektá / kácerstwo. G. αἵρεσις. *Sectator*, ein nachfolger / jünger. Pol.

Pol. náśládowcá/ zwolennik. G. ακολουθος, ὁμιλητης. Sequax, folgig / gehorsam. P. chetliwy. posłuszny.

* Comp: Assequor, G. επικαταλαμβανω, επιτυγχάνω, τυγχάνω, μεθέπομαι, παρέπομαι. Consequor, ich erfolge / vbereile / erlange. Pol. poscigam / dogániam / dostawam / osiegam. G. ἀπολαύομαι, επιτυγχάνω, κλαομαι, συνέπομαι. Assecla, ein mitgesell. P. Towárzysz/ náśládowcá. G. Ακόλουθος. Exequor, ich richte auß / volbringe. Polon. spráwiam / wypelniam. G. εξακολουθέω, Απεργαζομαι, διαπράττομαι, επιτελέω. Exequia, arum, ein begrebnüs / bestattung einer Leich. Pol. pogrzeb / obchod pogrzebny / spráwowánie pogrzebu. G. εναγίσματα, ταρχηματα, ὑ νεκρῦ ἐκφορά. Executio, ein volziehung/ volbringung. P. wypelnienie/ wykonánie. Insequor, ich jage nach: Pol. scigam / gonie. G. ἀνακολουθέω, ὀπιδιώκω, εφέπομαι, μεταδιώκω, διώκω. Obsequor, ich gehorche. Pol. słucham / powolny álbo posłuszny iestem. G. πείθομαι, θεραπεύω, ὑπηρετέω, χαρίζομαι, καλακολουθέω, θωπεύω. Obsequium, gehorsam P. posłuszeństwo / posługá / powolnosc. G. θεραπεια, συνεργεία, λατρεια, ὑπηρεσία, ὑπηρέτημα. θωπεία. Prosequor, ich fahre fort/ folge weiter. P. postepuie / ide dálcy. G. καταxολουθεω, διεξερχομαι, επιδιώκω. προπέμπω. Persequor, ich verfolge. Pol. przesladuie. G. διώκω, καταδιώκω, μετερχομαι, καλασοβῶ. Persecutor, ein Verfolger. Pol. przesládowcá. G. διωκτης, διώκων, καταδιώκων, ἐλατὴρ. Persecutio, verfolgung. P. przesládowánie. G. διωγμὸς, δίωξις, ιωχμὸς, ιωκὴ, ἰωξις. Subsequor, ich folge stracks. P. wnet za kim ide. επακολουθεω, επιφέρωμαι, ἐφέπομαι.

Sera, æ, ein Schloß. Polon. zamek / klotká. G. κλεῖθρον, κρεμαστήριον. Sero, as, &

* Comp: Obsero, as, ich schliesse zu. P. zámykam / zápieram. G. μοχλεύω, μοχλόω, καλακλειω, περικλείω. Resero, as, ich schliesse auff. P. otwarzam. G. αναμοχλευω, εκπετανύω, ἀνοίγω.

Serenus, schön/ hell/ klar. P. iásny/pogodny. G. πανηλιος, αἴθριος,

ἄιθριος. *Serenitas*, schön wetter. P. iasna pogoda. G. αἰθρία, εὐδία, γαλήνη.

Sericum, Seiden. P. iedwab. G. σηρικόν. *Sericus, a, um*, von Seiden gemacht. P. iedwabny. * *Comp: Holosericum*, gantz seiden / sammet. P. szczyry iedwab / Axamit.

Series, ein ordnung / reye. P. rząd. G. ἀκολουθία, συνέχεια, σύνταξις συνάφεια.

Serius, a, um, ernstlich. *Pol.* prawdziwy / poważny. G. σπουδαῖος. *Seria, orum*, ernstliche / wichtige dinge. P. poważne / stateczne rzeczy. G. σπουδαῖα. *Serio*, ernstlich. P. po prawdzie / bez żartu. G. ἐν σπουδῇ, καὶ ἐσπουδασμένως, κατὰ σπουδήν.

Sermo, onis, ein Rede. P. mowa / rozmowa / rzecz. G. βάξις, διάλεκτος, λόγος, διάλογος, ὁμιλία. *Sermocinor*, ich rede. *Pol.* mowię / rozmawiam. G. διαλέγομαι.

Sero, is, seui, satum, ich see / pflantze / impffe. P. sieię / sadzę / szczepię. G. σπείρω, φυτεύω. *Satiuus*, was geseet oder gepflantzet ist. P. szczepny / szczepiony / sadzony. G. σπόριμος.
* *Comp: Consero*, ich besee. *Pol.* posiewam / nasadzam. G. φυτεύω. *Insero*, ich pfropffe. *Polo.* wszczepuię / wsiewam / wsadzam. G. ἐνσπείρω, ἐμφυτεύω, ἐμφυλλίζω.

Sero, is, serui, sertum, ich füge zu / thu hinzu. P. przyłączam / przydawam / przysadzam. *Sertum, i*, ein Krantz. P. Wieniec.
* *Comp: Assero*, ich beschirme / verthedige / sage für gewiß. P. bronię / szczycę / twierdzę / za pewne powiedam. G. διαβεβαιόω. *Assertio*, eine bekrefftigung. *P.* twierdzenie. G. διαβεβαίωσις. *Assertor*, ein beschirmer / erlöser. *Pol.* obrońca. *G.* βεβαιωτής, ἐκδικητής, ἐλευθεριότης. *Consero*, ich thu zusamen / streite. P. wespołek stawiam / spaiam / walczę / potykam się. G. φυτεύω, διαφυτεύω, καταφυτεύω. *Desero*, ich verlasse. *Pol.* opuszczam. G. ἀπολιμπάνω, ἐλλείπω, ἐγκαταλείπω, ἐπιλείπω. *Desertor*, ein flüchtiger. P. zbieg. G. λειποτάκτης, λιποταξίας, λειποστράτιος.

Desertum, *i*; ein wüsteney. Pol puszcza / pustynia. G. ἡ ἔρημος, ἐρημία. *Dissero*, ich unterrede mich. P. Rozmawiam sie / rosprawiam / wywodze. G. διαγορεύω, διαλέγομαι, διαλογίζομαι, συλλογίζω. *Disertus*, wolberedt. P. wymowny / rosprawny. G. δεινὸς, εὔγλωσσος, λόγιος, ἐλλόγιμος, τρανής. *Diserte*, deutlich / klerlich. Pol. Jawnie / iasnie. G. διαλεκτικῶς, ἐλλογίμως, διευκρινομένως. *Exero*, ich strecke auß / thu herfür. P. wyciagam / dobywam. G. ἀνακύπτω, ἐξαίρω, ἐξέλκω, προφαίνω. *Insero*, ich thu hinein. Pol. wrażam / wtykam. G. ἐναρείρω, ἐγκεντρίζω, ἐμφυτεύω, ἐμφυλλίζω.

Serò, *Aduerb*: spaat. P. pozno / nierychlo / niewczas. *Item*, zu Abend. Pol. wieczor / w smierst. G. ὀψὲ, ὀψιαίτατα. *Serus*, *a*, *um*, *Serotinus*, spaat / Abendzeitig. Pol. pozny / wieczorny. G. ὄψιμος.

Serpo, *is*, ich krieche / schleiche. P. łażę / ciolgam sie. G. ἕρπω, ἑρπύζω. *Serpens*, ein Schlange. Woż. G. δράκων, ἑρπετὸς, ἑρπηστής, ἑρπυστικὸς, ὄφις σύργαστρος. *Serpillum*, Quendel. P. Macierzonka / Macierza duszka. G. ἕρπυλλον, ἕρπυλλος.

* Comp: *Inserpo*, ich krieche hinein. P. wlazam. *Proserpo*, ich krieche herfür / oder weiter. *Pol.* wylazam / pomykam sie. G. ἐφέρπω, ἐφερπύζω, κατέρπω.

Serra, *a*, ein Sage. *Polon*: pilá. G. πρίστης, πρίων, μαχαιρωτὸς, ξύλινος, ὀδοντωτός. *Serratus*, zancket wie eine Sage. *Pol.* zebiasty / konczaty. G. πριονώδης. *Serro*, *as*, ich sage. *Polõ.* Tre / piluie. *Serrarius*, ein Holtzseger / Tilenschneider / Bretschneider. P. Tracz / pilarz / pilnik. G. πρίστης, τμευτής.

Seruio, *is*, ich diene. P. sluże. G. ατμεύω, δουλεύω, ὑπηρετέω, ὑπουργέω, λατρεύω. *Seruus*, ein Knecht / Diener. *Pol.* sluga. G. δοῦλος, παῖς, θεράπων, θέραψ, οἰκέτης. *Serua*, eine dienstmagd. *Poloo.* Rzedna dziewka. *Seruitus*, *utis*, ein leibeigenschafft. P. Niewola. G. δουλεία, δουλοσύνη, λατρεία, θεραπεία, οἰκετεία. *Seruitium*, ein dienst. P. służba. *Seruilis*, *e*, knechtisch. Pol.

Pol. ſłużebnicży / niewolniczy. G. ἀνδραποδώδης, δȣλι@, δȣλικὸς, δȣλότυν@.

* *Comp: Inſeruio, is*, ich diene / warte auff. *P.* ſłużę / nadſluguię. G. διακονέω, ὑπηρετέω, ὑπȣργέω. *Subſeruio*, ich diene / bequeme mich. P. poſluguię / przyſpoſabiam ſię. *G.* ὑποδέχομαι, πειπνύω.

Seruo, as, ich halte / beſchirme / erlöſe. P. trzymam / dzierżę / chowam / bronię / wybawiam. G. διασώζω, ῥύω, σώζω, ῥύομαι, τηρέω, φυλάττω. *Seruator*, ein Erlöſer / Heiland. P. Zbáwiciel / Obrońca. *G.* ῥυτὴρ, ῥύστης, σωτὴρ, σάωτηρ.

* *Comp: Aſſeruo*, ich behalte / verwahre / hebe auff. *Polon:* pochowywam. *Conſeruo*, ich erhalte. P. záchowawam. G. τηρέω, διατηρέω, συγκρατέω, σώζω, φυλάττω. *Obſeruo*, ich mercke / neme war. P. bacżę / rozumiem / dogladam. *Item*, ich ehre / liebe. Pol. cżcżę / ważę / ſzánuię / miluię. G. δοκέυω, ἐπιτηρέω, ἐρύομαι, εὐλαβέομαι, παραφυλάττω, ἐπισκοπῶ, ὑποβλέπω. *Obſeruantia*, Ehrerbietung. P. cżcżenie / ważenie. *G.* θεραπεία, εὐλάβεια, λατρεία, ὑπηρεσία. *Praſeruo*, ich verhüte. P. ſtrzegę / przeſtrzegam. *Reſeruo*, ich halt hinder ſich. *Pol.* zoſtáwiam / záchowam ná potym. G. διαφυλάττω.

Serum, i, Molcken. P. Serwatká / Kápalká / Kápaliсá. G. ὀρὸς, ὀρό@ γαλακτ@.

Serus, G. ὄψιμ@. *vide Serò.*

Seſqui, In compoſitione ſignificat, anderthalb. P. pultory. G. ἡμιόλι@.

* *Comp: Seſquialterus*, dritthalb. *P.* pułtrzeci. *Seſquitertius*, vierdhalb. P. pułcżwarty G. ἐπίτριτ@. *Seſquioctauus*, neundhalb. P. pułdziewiąty. G. ὁ ἐπόγδο@. *Seſquilibra*, anderthalb pfund. Pol. Pultorá funtá. G. τριμιλιτρον. *Seſquimenſis*, anderthalb Monat. P. pultorá Miesiacá. G. τριμηνιαῖον. *Seſquipedalis*, anderthalb ſchu lang. P. na pułtory ſtopy / ꝛc. G. ὁ τȣ ποδιαίȣ ἡμιόλι@.

Seta, æ, ein bürſte. *Polon.* ßcżecina. G. χαίτη, λάχνη *Setoſus*, bürſtig. P. ßcżeciniáſty. G. χαι-

G. χαιτήεις, λαχνήεις. Setaceum, ein bürste / kratze / oder kleider besem. P. szczotka.

Seuerus, a, um, Ernsthafft / dapffer / grausam / wild. Polon. stateczny / powazny / srogi / okrutny. G. Απότομος, ἀμαλδακίος, ἀκριβοδίκαιος. Seueritas, ernsthafftigkeit / grausamkeit. P. statecznosc / srogosc / okrutnosc. G. Αποτομια, ἀυϛηρότης, ἀυϛηρία.

Seuero, non dicitur, sed

* Comp: Asseuero, ich bestetige / sage für gewiß. P. Twirdze / zápewne powiedam. G. Διατείνομαι, διαβεβαιοῦμαι, διισχυρίζομαι. Perseuero, ich verharre / bin bestendig. P. trwam / iestem státeczny. G. Διαγίνομαι, διαμένω, διαρκέω, διατελέω. Perseuerantia, bestendigkeit. P. trwálosc / státecznosc / wytrwánie. G. ἐκτένεια, ἐπιμονὴ, καρτερία.

Seuum, vide Sebum.

Sex, sechs. P. szesc. G. ἕξ. Sextus, der sechst. P. szosty. G. ἕκτος. Sextò zum sechsten P. po szoste. Sexies, sechsmal. P. szesc kroc. G. ἑξάκις. Seni, æ, a, je sechs vnnd sechs. P. po szesci. G. οἱ καὶ αἱ καὶ τὰ ἕξ.

ἕξ. Senarius, was sechs in sich hat. P. co szesc w sobie zámyka. G. ἑξαδικός. Sedecim, sechzehen. P. szesnascie. G. ἑκκαίδεκα. Sexaginta, sechtzig. P. szescdziesiat. G. ἑξήκοντα. Sexagesimus, der sechtzigste. P. szescdziesiaty. Sexagenarius, das sechtzig in sich helt / oder sechtzig Jahr alt. P. co szescdziesiat w sobie zámyka / albo ktory ma szescdziesiat lat. Sexagies, sechtzig mal. P szescdziesiat kroc. G. ἑξηκοντάκις. Sexcenti, æ, a, sechshundert. P szescset. G. ἑξακόσιοι. Sextarius, ein Nössel / quart. Polon. kwarta. G. ξέςης. Sextans, G. ἑκτημόριον. vide As.

Sexus, us, ein geschlecht. Pol. plec / rodzay / poglowie. G. γένος, φύσις.

S I.

Si, Coniunct: so / wann. P. by / gdyby / iesli. G. εἰ, ἄν, ἐαν, ἐάνπερ, εἴπερ.

Sibilus, das pfeiffen / oder zischen d' schlangen. P. piszczenie / kszykánie wezow. G. συριγμα, συριγμός, συρισμὸς. Sibilo, ich pfeiffe /

pfeiffe/ zische. P. piszcze/ kszyka. G. συρίζω, συρίττω, καταστρίττω.

* Comp: Exibilo ich pfeiffe auß/ rausche auß. P. wykszykawam/ wysmiewam. G. ἀποσυρίζω, κατασυρίττω, ἐπισυρίττω, σιφλώζω, ἀποσίζω.

Sic, Aduerb: also/oder ja. Pol. tak. G. ουτω, ὕτως, ὁυτωσίπως. *Siccine*, oder also. P. á takli/ izali tak.

Sica, ein Degen. P. Dagá/ Deká. G. κοπις. *Sicarius*, ein Todschleger / mörder. P. Mezoboyca / zboyca / morderz. G. δολιφονιος, ξιφηρις, μιαιφόνος.

Sicco, as, ich truckene. P. suszę. G. αυω, ἀφαυω, καρφω, κραυρόω, ξηραίνω, σκέλλω, τέρσω, τερσαίνω. *Siccus*, trucken / dürr. P. suchy. *Siccitas*, eine dürre. P. suchość. G. ἀβροχία, αὐασμὸς, ξηρασία, ξηρότης. *Siccesco*, ich werde trucken / oder dürr. P. schne/ vsycham. G. αυαίνομαι, ξηραίνομαι, κραυρουμαι, ὑποκάρφομαι.

* Comp: *Desicco*, Exicco, ich mache trucken. P. wysuszam. G. ἀπαυαινω, ἀφαυαίνω, ξηραινω, καταξηραίνω.

Sicera, ein jeglich getrenck / das einen truncken macht. Pol. każdy napoy/ktory człowieka pijanym czyni.

Sicut, *Sicuti*, wie/gleich wie. P. Jáko / iákoby. G. καθα, καθαπερ, καθὼς εἶον, ὡς, ὥσπερ. ὡσεί.

Sido, is, ich setze mich / laß mich nider. P. vsiadam / spuszczam sie. G. ἱζάνω, καθιζάνω.

* *Composita idem ferè significant cum compositis verbi Sedeo, quæ vide suo loco.*

Sidus, eris, ein gestirn. Pol. wielegwiazd. G. ἄστρον. *Sidereus*, hell/ glentzend. P. gwiazdeczny / iásny / swiecacy sie. G. ἀστρῷος. *Sideror, aris*, ich werde vom wetter geschlagen. Polon: powietrzem / albo burza bywam zárázon. G. Αστροβολέομαι, σφακελίζω. *Sideratio*, der schlag / oder tropff. P. powietrzem zárázenie/zmilknienie. G. Αστροβολία, Αστροβολησία, Αστροβολισμὸς, σφάκελος, σφακελισμὸς. *Sideratus*, vom wetter getroffen. Polon. powietrzem tracony / zmilkniony. G ἀστρόπληξ, ἀστροβλὴς, ἀστρόβλητος.

Signum, ein zeichen. P. znák. známie/ cechá. Item, ein Fehnlein. Polon. proporzec / chorągiew. G. σῆμα, σημεῖον, σύμβολον, τεκμήριον, δεῖγμα, χαρακτὴρ. vnde Signifer, ein Fendrich. P. proporcznik / Chorąży. G. σημειοφόρος, ζωοφόρος, ζωδιακὸς, ζωίδιος κύκλος. Antesignanus, der vor dem Fendrich her geht. Polon. ktory przed Chorążym w ßyku stoi / przedproporcznik. G. πρόμαχος, προπαιοφορος, προασπιστὴς. Sigillum, ein Pittschir. Polon. pieczęć. G. σήμαντρον, σημεῖον, σφραγίς. Sigillatim, besonders / insonderheit. Polon. osobnie/ z osobná. Significo, ich zeige an / bedeute. Polon. oznáymuie / znacze / znác dáie. G. δηλόω, σημαίνω, προσημαίνω, ἐπισημαίνομαι, καταμηνύω. Significatio, ein bedeutung. Polon. znáczenie/ známionowánie. G. σημασία, σημείωσις, ἔμφασις, παρέμφασις. Signio, & Insignio, idem quod Signo, as, ich zeichne. P. znácze/ cechuie. G. σημειόω, διασημαινομαι, ἐνσημαίνομαι. Signator, ein versiegeler. Pol. pieczętnik/ pieczętarz. G. σημάντωρ, σφραγιστής.

* Comp: Aßigno, ich zeichne auff. P. náznáczam. Item, ich gebe zu / eigne zu. Pol. przypisuie / przywłaßczam. G. ἀποδιδόω, ἀποδίδωμι, προσάπτω, προσνέμω, περιτίθημι, προστίθημι. Consigno, G. ἀποσημαιόομαι, διασημαίνω, ἐπισημαίνω, σφραγίζω. Obsigno, ich versiegele. Polon. zápieczętuie. G. κατασφραγίζω, ἐπισφραγίζομαι. Designo, ich bedeute / oder erkiese / bestimme. Pol. znácze / álbo wybieram/ obieram / postánowiam. G. ἀναγορεύω, ἀναδείκνυμι, ἀποδεικνύω, διασημαίνω, ὑπογράφω. Resigno, ich breche das siegel auff. P. odpieczętuie. Item, ich gebe wieder / sage auff. P. oddawam / wzdawam/ spußczam/ wypowiedam. G. ἀνασφραγίζω, ἀποσφραγίζω. Subsigno, ich vnterschreibe. Pol. podpisuie. G. ὑποσημειόω, καθασημαίνομαι.

Sileo, es, ich schweige still. Polon. milcze. Metaph: ich höre auff. Polõ. przestáie. G. σιγάω, σιωπάω. Silentium, ein still-

stillschweigen. P. milczenie. G. σιγὴ, σιωπὴ, ἀφωνία, παρασιώπησις.

Silex, icis, ein wackerstein/ kiselstein/ feurstein. P. krzemień. G. χάλιξ, πυρίτης, πυρσολόχος, λίθος. *Siliceus*, steinern. P. krzemienny.

Silicernium, ein Todtenmalzeit / oder ein Steinalter. Polo. stypá / álbo zgrzybiáły człowiek / strych. G. γέρων, τροχαλὸς, τυμβογέρων.

Siligo, inis, Rocken. P. Reż/ żyto. G. ὄλυρα, σίλιγνις. *Siligineus*, das von Rocken ist. Polo. Rżány.

Siliqua, æ, ein hülse / da die körner inn sitzen. P. łuszczyna. G. κεράτιον, κερατωνία, λοβός. *Item, Siliqua*, schoten. P. strączki. *Item*, trebern. P. słodziny.

Silurus, ein Stör. P. iesiotr.

Simia, ein Affe. P. Małpá. G. πίθων, πίθηκος, μιμώ.

Simila, Similago, schön Semelmehl. P. piekna pytlowána máká. G. σεμίδαλις. *Similagineus, & Similaginaceus*, von schönem semelmehl gebacken. P. pszenny / pszeniczny. Græcè. σεμιδαλίτης.

Similis, e, gleich. P. rowny/ podobny. G. εἴκελος, ἐοικὼς, ὅμοιος, προσόμοιος. *Similitudo*, ein gleichheit / gleichnis. P. rowność / podobność / podobieństwo. G. ἐμφέρεια, ὁμοιότης. *Similo, as, &c.*

* *Comp: Assimulo*, ich vergleiche. Pol. przyrownywam/ przypodobawam. G. προσποιέομαι, σχηματίζομαι, ὑποκρίνομαι, πλάττομαι. *Assimilis, Consimilis*, fast gleich. P. bárzo podobny. G. ἐμφερὴς, παρεμφερὴς, προσόμοιος. *Dissimilis*, vngleich. P. rozny / nierowny / niepodobny. G. ἑτεροῖος, ἀνόμοιος, ἀλλοῖος. *Verisimilis*, gleublich/ der warheit gemeß. Pol. wierze podobny.

Simplex, icis, einfach. Pol. iedynkowy/iednostáyny. *Metaphr.* schlecht / einfeltig / from. P. prosty / niechytry / dobry. G. ἁπλοῦς, ἀκέραιος, ἀπλοϊκὸς, ἀφελὴς, χέδιος. *Simplicitas*, einfeltigkeit / einfalt / frömmigkeit. P. iednostáyność / prostotá / dobrotá. G. Ἁπλόη, ἀπλό-

ἁπλότης, ἀκακία, ἀφελότης, λιτότης. *Simplus*, ein mal so viel. P. Raz ták wiele.

Simul, *Aduerb*: zu gleich. P. wespolek / zá raz / zá razem. G. ἅμα, ἀμαρτῆ.

* Comp: *Simulac*, *Simulatq;*, so bald / nach dem. Pol. skoro / iáko skoro.

Simulachrum, ein bildnis/ein erdichte gestalt. P. Obraz/Bálwan. G. ἄγαλμα, δαίδαλμα, ἀνάθημα, εἰκὼν, εἴκασμα, ἀπείκασμα.

Simulo, *as*, ich stelle mich/gebe für. P. zmyślam/stáwie sie/czynie iákobych/etc. G. πλάττω, πλάττομαι. *Simulatio*, ein einstellung / falsch vorgeben. P. zmyślánie / wydawánie sie. G. εἰρωνεία, προσποίημα, σκῆψις, πλάσμα, ὑπόκρισις. *Simulator* ein steller / vorgeber. P. zmyślácz/ obludnik. G. εἴρων, μιμητὴς, ὑποκριτὴς, πλαστής. *Simultas*, ein groll / feindschafft. P. nieznaśká / nienawiść / nieprzyiaźń. G. ἔχθρα, κρυβαία, μνησικακία.

* Comp: *Dissimulo*, ich verhele/ laß mich nicht mercken / eussere mich. P. kryie/ nie dáie po sobie znáć/ baczę niebacząc. G. ἀποποιοῦμαι, εἰρωνεύομαι, ὑποκρίνομαι, ὑποστέλλομαι. *Dissimulatio*, ein verhelung. Pol. táienie/ krycie. G. εἰρωνεία, εἰρώνευσις. *Insimulo*, ich zeihe/gebe schuld. P. powiedam na kogo / dáie winę/ winuie. G. ὑποκρίνω, ἐγκαλῶ, ἐπισκήπτομαι, προσποιοῦμαι, ἐπιφέρω. *Insimulatio*, zeihung/beschüldigūg. P. winowanie.

Simus, & *Comp*: *Subsimus*, Flachnesig / breitnesig. P. płáskonosy. G. σιμὸς, η, ον. *Resimus*, hochnesig/gebogennesig P. gárbonosy.

Sin, *Coniunct*: so aber / wenn aber. P. A iesli/ á gdyby/ iesli wiec. G. εἰ δὲ, ἐὰν δὲ.

Sinapi, Senff. P. Gorczycá. G. νάπυ, σίναπυ, σίνηπι.

Sinciput, das vordertheil am heupt. P. ciemie / przodek głowy/łysiná. G. βρέγμα, βρεχμὸς, βρέχμα.

Sine, *Præp*: ohne. P. bez/przez/ krom/kromia/okrom. G. ἄνευ, ἄτερ, δίχα, ἄνευθε, χωρίς.

Singultus, *us*, das schlucken. Polan. szczkánie / szczkawka / szczkota. G. ἡ λυγξ, ὁ λυγμός.

Sin-

Singultio, ich schlucke. P. szczka mi sie. G. λυζω, λυγγαίνω, λυγγάνω.

Singuli, orum, ein jeglicher besonders. P. każdy z osobná. G. οἱ καθ' ἕκαστον *Singularis*, sonderlich / fürtrefflich. P, iedyny/ osobliwy / wyborny. G. ἑνικὸς, μοναδικὸς, ἐξαίρετ☉. *Singulatim, vel Singillatim*, besonders. Pol. osobno / osobliwie/z osobná. G. καταμόνας, καθ' ἕνα, καθ' ἕκαστον, ἐν μέρει, κατὰ μέρ☉.

Sinister, Linckisch / vnglückselig. P. lewy / niefortunny/ nieszczęśliwy / przeciwny. G. ἀριστερὸς, ἐπαρίστερ☉, Εὐώνυμ☉, λαιὸς, σκαιὸς. *Sinistra*, die Lincke hand. P. Lewa reká / lewica. G. σκαιὰ, ἀριστερὰ *Sinistrorsum*, zur lincken hand. P. ná lewa reke/ po lewey rece / ku sobie. G. ἐπ' ἀριστερὰ, ἐπὶ τὰ λαιά.

Sino, is, ich lasse zu/ gestatte. P. dopuszczam / niechaim. G ἐάω, ἀφίημι, συγχωρέω, κολπόω, κυρτόω.

* *Comp: Desino*, ich höre auff. P. zániechawam/ przestáie. G. ἀναπάυομαι, ἀπολήγω, καταλήγω, πάυομαι, λωφάω.

Sinus, *us*, der busem. *Polon.* nádrá / zánadrá. *Item*, ein schoß. *Polon.* lono. *Item*, ein geren der kleider. *Polon.* Rebá albo faldá v szat. *Item*, ein krummer winckel. P. krzywy kat. G. κόλπ☉, πτύχη. *Sinuosus*, krum / winckelig. P. zálomisty / kacisty. G. κολπώδης, πολύπτυχ☉. *Sinuo, as*, ich krümme / büge. *Pol.* krzywie/ nakrzywiam.

* *Comp: Insinuo*, ich schleiche mich ein. *Polon* wludzam sie/ przyludzam sie. *G.* παρεισάγω, ἐγκολπίζω, ἐγκατοικίζω.

Sinus, & Sinum, ein Milchtopff / oder Reibtopff. P. dzieżka / albo dunica. *Graecè.* δῖν☉.

Sipho, onis, ein Brunnenröhr / Sprütze. *Polon.* Rurká/ sikawká. G. σίφων, σωλήν. *Siphunculus, dim.*

Sipo, as, Verbum inusitat: Graecè. σκεδάζω, πάσσω. Sed

* *Comp: Dissipo*, ich zerstrewe.

 P. rozi

Pol. rozrzuram / rosprafam / rozśiewam. *Item*, ich verschwende. P. vtracam / przemárnuie. G. διασπείρω, διασκορπίζω, διαφορέω, διασπαδάω, διαπλέκω, διαδίδωμι.

Siquidem, *Conjunct*: denn / dieweil. P. owßeki / ábowiem / poniewaz / gdyż. G. ἄιπερ, ἐιγε, ἄπερ ἐπειδὴ, μὲν γαρ, ἐίπερ ἄρα.

Siser, rote růben. P. ćwikłá. G. σίσαρον.

Sisto, *is*, ich stelle. Pol. stáwiam / zástáwiam. *Item*, ich erscheine. P. stáwie sie / stánę. G. ἵστημι, ἐφίστημι, ἐπέχω. παρίστημι.

* *Comp*: *Assisto*, ich stelle zu. P. przystepuie. G. παραμένω, παραστατέω, παρίστημι. *Consisto*, ich bestehe / stehe fest. P. zostawam / zostoie sie. G. συνίσταμαι, ἵσταμαι, ἐφίσταμαι, ἐγκαθίσταμαι. *Consistorium*, das geistlich Gericht. Pol. vrzad Duchowny / Consistorz. *Desisto*, ich höre auff / lasse ab. P. przestawam / odstawam / zániecham. G. ἀφίσταμαι, διαλείπω. *Existo*, ich bin / entstehe. P. iestem / pochodzę / vrastam / powstáie. G. ἀνίσχω, ἐξανα δύομαι, ἀνακύπτω, ἀναφέρομαι, ἐκφαίνομαι. *Insisto*, ich bleibe / beharre / folge. P. stoie / zostawam / násláduie / cesluie. *Obsisto*, ich wiederstehe / verhindere. Pol. zastáwiam sie / przeciwiam sie / przeßkadzá. G. Ἀντέχω, ἀντιστατέω, ἀντιφερίζω, ἀντικόπτω, ἐνίσταμαι, προσίσταμαι. *Persisto*, ich bestehe / verharre. P. Trwam / zostawam. *Resisto*, ich wiederstehe. P. przeciwiam sie. G. ἀντιστατέω, ἀνθίσταμαι, ἀνταίρω, ἀντιβαίνω, ἀντιπίπτω; ἀντιπολιτεύομαι. *Subsisto*, ich bestehe vor mich / oder ich stehe still. P. zostoie / álbo postoie. G. ὑφίσταμαι, μένω, Ἀντέχω.

Sitis, *is*, durst. P. prágnienie. *Metaph*: groß verlangen / begierde. P. wielkie żadánie / żadliwość. G. δίψα, δίψος. *Sitio*, *is*, mich dürst / ich beger. Pol. chce mi sie pic / prágnę / żadam. G. διψάω, διψώω, καταδιψάω. *Siticulosus*, dürstig. P. prágnacy / vprágnely. G. ἄνικμος, ἄνυδρος, διψαλέος, διψώδης, πολυδίψιος, βροχώδης.

Sitta.

Sitta, æ, ein Nußhert. Pol. Soia.

Situla, ein Eimer. P. Wiadro / Weborek. G. ἐλλύδριον, καδίσκος, κάλπη, κάλπις.

Situs, a, um, Particip: *sine verbo*, gesetzt / gestellet. Polon. polozony / postanowiony. Græcè. κείμενος, ἱδρυθεὶς, ἱδρυνθεὶς. *Situs, us*, ein gelegenheit eines orts. Pol. polozenie ktorey krainy. *Item*, schimmel. P. plesn / brud. G. λέπς.

Sive, *Coniunct:* oder. P. albo. G. ἄντε, εἴτε.

S M.

Smigma, *vel Smegma*, *atis*, Seiffen. P. Mydlo. G. σμῆγμα.

S O.

Soboles, Kinder oder Geschlecht. P. dzieci / plod / potomstwo. G. γενεα, γονὴ, γόνος, ἀπόγονος, ἔκγονος, τέκνον, τέκος.

Sobrini, & *Consobrini*, schwester kinder. P. ciotczone dzieci / ciotczeni bracia. G. ἀνεψιοὶ.

Sobrius, Nüchter. P. Trzezwi. G. μονιάς, ἄοινος, ἄποινος. *Sobrietas*, Nüchterkeit. Polo. trzezwość. G. Νῆψις, νηφαλιότης, σωφροσύνη.

Soccus, ein gewandschuch / socke. P. ponczocha / kapcia. G. ἀσκέρα, ἐμπόδιον, πέλυντρον, πῖλος, ποδεῖον, ἐμβάτης.

Socer, ein Schweer. Polon. Swiekier. G. γαμβρὸς, ἑκυρὸς, πενθερός. *Socrus*, ein Schwiger. P. Czcia / świekrá. G. ἑκυρὰ, πενθερά.

Socius, ein gesell / mitgenoß. P. Towárzyß / vczestnik. G. ἑταῖρος, κοινὼν, συνέριθος, μέτοχος, σύζυγος. *Societas*, gesellschafft. P. Towárzystwo. G. κοινώνημα, κοινωνία, ἑταιρία, συμμαχία. *Socialis*, *Sociabilis*, gesellig. P. towárzyski. *Socio, as*, &

* *Comp: Associo*, G. συνάπτω, συνοικειόω, συζεύγνυμι. *Consocio*, ich geselle / füge zu. Pol. potowárzyßam / zlaczam / przylaczam. G. συναγελάζω, συνάπτω, συνδυάζω, συζευγνύω, προσοικειόω, συνοι-

συνεργέω. Dissocio, ich zertrenne die geselschafft. P. rozeymuie towárzystwo / rozlaczam. G. Αποζευγνυω, ἀπαρταω, Αφισημι, Αποιάττω, Διαζευγνυω, διισημι.

Socors, G. ἀβέλτερος, ἀσύνετος, νωθροκάρδιος. vide Cor.

Sodalis, ein Mittgesell. Pol. Towárzysz. G. ἑταῖρος, σύσσιτος, συσσιτῶν. Sodalitium, ein geselschafft. P. Bráctwo / Towárzystwo. G. ἑταιρεία, συσσιτία, συσσίτιον.

Sodes, Aduerb: Ey lieber. Polon. moy mily.

Sol, die Sonne. P. Slońce. G. ἥλιος, ἠλέκτωρ, λαμπίας, μιθρης, Φοῖβος, Φαέθων. Solaris, Solanus, was zur Sonnen gehöret. P. slonecżny. G. ἡλιακός. Solarium, ein Sonnen vhr/ oder Sommerhauß. P. slonecżny zegar / albo letne siedzenie / Salá. G. ἡλιοτρόπιον.

* Comp: Insolo, as, ich truckene an der Sonnen. P. suszę ná Slońcu / ná slońce wystáwiam. G. ἡλιάζω, ἡλιόω, ἐν ἡλίῳ ξηραίνω. Solstitium, die Sonne wende / wenn der Tag am lengsten vnd am kürtzesten ist. P. obrocenie Slońcá / kiedy dźień nadluższy álbo nakrotszy. G. τροπὴ ἡλιοστάσιον.

Solea, ein sole. P. podeszwá. G. κρηπὶς, ἱμάς. Solea lignea, ein leiste/ holtzschu. P. kopyto/ trepká. Solea ferrea, ein Huffeisen. P. podkowá.

Solennis, e, Järlich/feyerlich. P. Roczny/vroczysty G. δημοτελὴς, πάνδημος, νομιζόμενος, πανηγυρικὸς, ἑορτάσιμος. Solennitas, ein herrlicher/feyerlicher tag. P. vroczystość. G. πανήγυρις, ἑορτὴ δημοτελής, θημοθοινία.

Soleo, es, ich pflege. P. zwykłem. G. εἴωθα, ἐθίζομαι, ἔθος ἔχω, συνήθης εἰμί. Solet, es pfleget. P. Bywa/trafia się/zwykło. G. ἔθος ἐστί, Φιλεῖ.

* Comp: Assoleo, ich pflege offt. P. náłożę się. G. εἴωθε, Φιλεῖ. Assolet, es pflegt offt. P. przygadza się/ przytrafia się. Insoleo, Insolesco, ich werde stoltz/ vbermütig. P. bujam / butny/ pyszny iestem. G. αὐχέω, θρασύνομαι, ὑπερφρονέω. Insolitus, G. ἀήθης, ἀσυνήθης. Insolens vngewohnlich/ vngebreuchlich/ stoltz/vbermütig. P. niezwykły / niezwyczáy-

czáyny/pyszny/nádety. G. ἀσυνήθης, αγαυρος, αλαζων, αλαζονικός, ἀγέρωχος, Φορτικός, Φυαγματίας. *Insolentia*, hoffart / vbermut. P. pycha/rospusta/ buynosc. G. ασυνήθεια, Αλαζόνευμα, Αλαζονεία, κόμπος, ὑπερηφανία.

Solers, G. ἀγχίνοος, ἐντεχνής, επιστρεφής, Φιλότεχνος. vide Ars.

Solicito, as, ich bekümmere / nötige. P. trestam / troszcze/ trapie/ frásuie/ przymuszam/ przynukam. G. επείγω, ἐρεθίζω, ανιάω. *Solicitatio*, ein nötigung. P. przymuszenie. *Solicitudo*, angst/kümmernüs. P. troská/ frasunek / staranie. G. μέριμνα, ἀγωνία επιμέλεια, Φροντίς. *Solicitus*, bekümmert. Polon. troskliwy/ frasowliwy/pieczolowity. G. πολυμέριμνος, μέρμηρος, πολυωρήκως.

Solidus,a,um, gantz/ volkommen. P. caly/zupelny / doskonály. G. ναστός, παγιος, στερεος, στέριφος, συμφυής. *Soliditas*, gentze/volkommenheit. P. cálosc/ calowitosc/ doskonálosc. G. στερεόν στερεότης, παγιοτης. *Solido, as*, & *Consolido*, ich mach gantz/ ich stercke. P. calym albo zupelnym czynie/vmacniã/ potwirdzã. G. στερεόω, στερεόω, στερεοποιέω. *Solidesco*, ich werde hart/ fest / gantz. P. duzeie/ krzepczeie/ zupelnym sie stawam. G. στερεομαι, συγκολλάομαι.

* Comp: *Insolidũ, Aduerb:* gentzlich/volkõmenlich. P. cále/zupelnie/ doskonále.

Solium, ein Königlicher stuel. P. krolewski stolec/Maiestat. G. θρόνος, εδρανον, θῶκος, σκαφη, ἀσάμινθος.

Solor, aris, ich tröste. P. ciesze. G. παραμυθέομαι, παρηγορέω, παρηγορέομαι. *Solamẽ, Solatiũ*, ein trost. P. pociechá/pocieszenie. G. θαλπωρή, παρφασία, παραμυθία, παραμύθιον, παρηγορία.

* Comp: *Cõsolor idem quod simplex.* G. παρακαλέομαι, παρακαλέω, παραμυθέομαι, παρηγορέω, ψυχαγωγέω. *Cõsolatio*, ein trost. P. pociechá/pocieszenie. G παρακλησις, παραμύθιον, παραμυθία. παραψυχή, παράκλησις. *Cõsolator*, ein tröster, P pocieszyciel. G. παράκλητος, παραμυθητης, παρακλήτωρ. *Desolor*, ich verwüste P. spustoszã. *Desolatio*, ein verwüstung. P. spustoszenie. G. ερήμωσις, πόρθησις.

S:lum,

Solum, der Boden/ das Erdreich. P. dno/ grunt/ ziemiá. G. δάπεδον, ἔδαφος. *unde*

* Comp: *Exul*, ein vertriebener. P. wyświecony / wygnány / wygnániec. G. ἄπολις, ἐξόριστος, μετανάστης, φυγάς. *Exilium*, vertreibung auß dem Vaterland / das elend. P. wyświecenie / wygnánie / wywołánie. G. φυγή, φυγαδεία, ἐξορία. *Exulo*, ich bin vertrieben / bin im elend. *P.* iestem wygnan z oyczyzny / iestem wywolan. G. φυγάς, γίνομαι, μετανάστω, μετανίσταμαι, μετοικέω, ἐξορίζομαι, ὀστρακίζομαι.

Solvo, *is*, ich löse auff / bezale. P. rozwiezuie / płacę. *Item*. ich fahre ab vom Land / ich gehe zu siegel. P. puszczam się ná Morze. G. λύω, διαλύω, τελέω, ἀφίημι, ἀναζευγνύω, καταβάλλω. *Solutio*, eine aufflösung/ bezahlung *Pol.* rozwiązánie / zápłácenie. G. λύσις, διάλυσις, ἔκλυσις, καταβολὴ ἔκλυσις. *Solutilis*, *Solubilis*, was man leicht aufflösen kan. *Polō.* co łatwie może być rozwiązano. G. λυτὸς, λύσιμος.

Comp:

* Comp: *Absolvo*, ich mache ledig / ich vollende / volbringe. P. wyswobodzam / rozgrzeszam / konczę / dokonã / odpráwuie. G. ἀθωόω, ἀπολύω, ἀπογινώσκω, ἀποδιαιτέω, ἀφίημι τοῦ ἐγκλήματος. *Absolutio*, ein loßlassung / vollendung. P. rozgrzeszenie / dokończenie / dokonánie. *Absolutus*, volkommen / vollendet. P. zupełny / doskonały / dokonány. G. αὐτοτελὴς, ἐντελὴς, ἐντελεχὴς, ἐντρεπὴς, διαπρεῖος, τέλειος. *Dissolvo*, ich löse auff. P. rozwiezuie. G. διαλύω, ἐκλύω, ἀπολύω, παραλύω, καταλύω. *Dissolutus*, vergeudig/ unrathsam. utrátny/ niegospodárny/ swowolny/ rospustny/ zbytny. G. ἄνετος, ἀνειμένος, διαλυτός, ἐκμελής, μαλθακός. *Exolvo*, G. ἀποτίνω, ἀπολύω, ἐκλύω, ἀποτίω. *Persolvo*, ich bezale. P. záplacam / poplacam. G. ἐκτίω, ἐκτίνω, ἀποδίδωμι.

Solus, *a*, *um*, allein / verlassen. P. sam / iediny / opuszczony. G. μόνος, μοῦνος, ἔρημος, ἶος, οἶος. *Solitudo*. ein Einödde / wüsteney. P. Pustynia / Puszcza. G. ἄνυδρον, ἔρημος, ἄβατος,

τ☉ γαία, ἐρημία, ἐπανέρημα. *Solitarius*, ein Einsiedel. P. pustelnik. G. ἐρημάζων, ἔρημ☉, ἐρημαῖος, ἐρημικὸς, μοναστὴς, μοναστικὸς, μοναχὸς.

* *Comp: Desolo, as*, ich verlasse. P. opuszczam. G. ἐκπορθέω, ἐρημόω. *Desolatio*, verlassung. P. opuszczenie / osieroczenie. G. ἐρήμωσις, πόρθησις, χήρωσις.

Somnus, der Schlaff. Polon. Sen / spik. G. ὕπν☉, ἰαυθμὸς, ἰαθμὸς. *Somnium, Insomnium*, ein traum. P. sen / snienie. G. ὄναρ, ὄνειρον, ἐνύπνιον, φαντασία ἡ καθ' ὕπνον. *Somnolentus*, schleffesrig / faul. P. ospały / leniwy. G. ὑπνηλὸς, ὑπναλέ☉, φίλυπν☉, ὑπνώδης, κάθυπν☉.

* *Comp: Insomnis*, wachend / ohne schlaff. P. czuyny / niespiacy. G. ἄγρυπν☉, ἄϋπν☉, ἀκοίμητ☉.

Sono, as, ich laute / klinge / schalle. P. brzmie / brzakam / dźwiecze. G. ἠχέω, βομβέω, βρεμέθω, δουπέω, ψοφέω. *Sonus, i*, G. βόμβ☉, βρόμ☉, δοῦπ☉, ἠχὴ φθόγγ☉, ψόφ☉, πατάγημα. & *Sonitus, us*, ein klang. Polo. dźwiek / brzek / brzmienie. *Sonorus*, hell / klingend. P. brzmiacy. G. βρομώδης, ἐρίδουπ☉, ἐρίβρομ☉, ἠχηλικὸς, ἠχώδης.

* *Comp: Absonus*, vbellautend / vngemäß. P. źle brzmiacy / niepodobny / niesłuszny. G. ἀπηχὴς, ἀπῳδ☉, κακόηχ☉. *Adsono*, ich stimme zu. P. przybrzakam. *Consono*, ich laute / stimme mit / komme vberein. P. wespolek brzmie / zgadzam sie. G. συνᾴδω, συμφωνέω, συνηχέω, συναυλέω, συνᾴδομαι. *Consonus*, einhellig. P. zgodny / podobny / iednostayny. *Consonantia*, zusammenstimmung / einhelligkeit. P. iedność / głosow / iednostayność. G. ῥυθμία, ῥυθμὸς, συναυλία, συμφωνία. *Dissono*, ich laute vngleich. P. niezgodnie brzmie / niezgadzam sie. G. ἀπᾴδω, ἀπηχῶ, διαφωνέω. *Dissonus*, vngleich lautend. P. roznie brzmiacy / niestroyny. G. ἀπηχὴς, ἀπῳδὸς, διάφων☉. *Dissonantia*, vbellautend. P. niezgodność / głosow / niestroyność. *Insono*, ich erschalle. Pol. słyne / zabrzmie. G. ἐνηχέω, ἐπηχέω, κατηχέω. *Persono*, ich durchschalle. P. rozsłyne. G. ἐξηχέω, περι-

ῥινχέω, καλιχέω. Resono, ich wiederschalle. P. rozlegam sie. G. Ἀντηχέω, Ἀντιφθέγγομαι, Ἀνιαχέω, ἀντάχω, κοναβίζω, ὑπηχέω.

Sons, schuldig. P. winny. G. ἐπαίτιος, ὑπαίτιος, ὑπόδικος. Sonticus, schedlich. P. szkodliwy. G. ὀλέθριος.

* Comp: Insons, vnschüldig. P. niewinny. G. ἀθῷος, ἀναίτιος, ἀνυπαίτιος, Ἀνεύθυνος, ἀνυπεύθυνος.

Sophos, latinè Sapiens, G. σοφός. Sophisma. ein listiger betrug. P. wykret / chytrość / zdrada / fortel. G. σοφισμα. Sophista, ein Spitzfindiger betrieger. P. wykretnik / oboietny człowiek. G. σοφιστής. Sophistica, Sophisterey Polon. Chytra / wykretna / oboietna nauka. G. σοφιστική.

Sopor, der Schlaff. Polon. Sen. G. ὕπνος, κοίμισις. Soporo, as, & Sopio, G. βαυκάω, κατακοιμάω, κοιμίζω, κατακοιμίζω. &

* Comp: Consopio, ich mache schlaffend / ich stille.. P. vspie / vsypiam / vspokayam. G. κατευνάζω, κατακοιμίζω.

Sorbeo, ich suppe. Pol. sarbam / sarkam. G. βρύλλω, ὑποπίνω, ῥυμφαίνω, ῥοφέω, ὀισοφέω. Sorbillo, ich suppe ein wenig. P. posarkawam. Sorbitio, eine Suppe. P. polewka. G. ῥόφημα, ῥόφημα, ῥόφησις. Sorbilis, was man suppen kan. Polon. miekki. G. ῥοφητος, ῥοπτός.

* Comp: Absorbeo, ich verschlinge P. polykam. G. ἀναματίω, ἀποματίω, ανικμαζω, καταπίνω, ῥοβλέω, ῥοβέω, λαφύσσω, ῥοιβδέω. Exorbeo, ich sauffe auß. Polō. wysarkam / wylykam / wypijam. G. ἐκροφέω, Ἀπορραφέω, ἐκπίνω.

Sorbus, ein Ebischbaum. P. Járzebiná. G. ὄα, ὄα, ὄη, ὄιη. Acini sorbi, Ebischbeeren. Pol. Járzebiny.

Sordeo, es, ich bin vnfletig / ich stincke. P. iestem plugáwym / smierdze. G. ῥυπάω. Sordes, ium, vnflat / stanck. P. plugástwo / smrod. Metaph: karghelt. P. skepstwo / łakomstwo / zmindá. G. ἄση, λῦμα, πίνα, πίνος, ῥύπασμα, ῥύπος. Sordidus, vnfletig / stinckend / karg. P. plugáwy / smierdzacy / skapy / zmindak.

Sor- G. ἀγά-

G. ἀγάστυξ@, πιναρὸς, ῥυποκόνδυλ@, πινώδης, ῥυπαρος, ῥυπώδης. *Sordido, as*, ich besudele. P. plugáwie/mażę. G. ῥυπαίνω, καταῤῥυπαίνω, πινόω, ῥυπόω, σπιλόω.

Sorex, icis, ein Spitzmauß. P. Mala myßka. G. ὁ αρουραιος μῦς.

Soror, oris, ein Schwester. P. siostrá. G. Αδελφη, αδελφεα, γνωτὴ, κασιγνήτη, σύγγον@.

Sors, das glück/ loß. P. ßczęscie/ los. *item*, ein Heuptstul/ oder heuptsumme geldes. P glowna summa G. κλῆρ@, λῆξις, λαξις, λαχ@, πότμ@. *Sortes, plur:* weissagung. P. wießczbá. *Sortior*, ich löse/ ich vberkomme. P. Los pußczam/ losem dostáie. G. διαλαγχανω, καλακληρόομαι, κληρόομαι, μείρομαι, Αποκληρόω, παλάσσω.

Comp: *Consors*, Mitgenoß/ teilhafftig. P. vczęstnik. G. ὁπαδος, συγκοίνων@, συνθιασώτης, κοινωνός, μέτοχ@, συνήορ@, σύγκληρ@. *Consortium* geselschafft/ gemeinschafft. P. towárzystwo/ vczęsnictwo/ spolkowanie. G. κοινωνια, μετοχη, μετασια, συντελεια. *Exors*, nicht teilhafftig/ ohnig. P. niemaiacy vczęsnictwá. G. ἄμοιρ@. ἄκληρ@, ἀπόκληρ@, ἀκοινώνητ@. *Sortilegus*, ein warsager. P. wießczbiarz/ prá-ktykarz G. θριοβολ@, χρησμῳδὸς. *Sortilegium*, ein warsagung. P. wießczbá/ wießczbiárstwo.

Sospes, itis, gesund/ vnuerletzt/ glückselig. *Pol.* zdrowy/ nienárußony/ fortunny. G. ἀβλαβὴς, σά@, σό@, σῶ@. *Sospito, as*, ich mache gesund/ erhalte/ gebe glück. *Polon.* vzdrawiam/ przy zdrowiu záchowywam/ poßczesciam. G. σώζω, διασώζω.

Soteria, der Kahrfreytag. P. Wielki piatek.

S P.

Spadix, ein abgebrechen Dattelzweig. P. rozgá Daktilowa odlamáná. G. σπάδιξ. *Spadiceus*, Braunrot/ Kestenbraun. *Polon.* Brunátnoczerwony. G. φοινικε@.

Spacium, eine weite oder lenge eines orts / oder zeit. P. ßerokość albo dlugość miejscá / albo czásu. G. Διάστασις, Διάστημα. Spaciosus, weit / breit. Pol. ßeroki / przestworny. G. ἐυρὺς, ἐυρύχωρος, πλατύς.

Spado, onis, ein verschnittener / wallach. Pol. Rzezaniec / Trzebieniec / Wałách. G. γάλλος.

Spargo, is, ich strewe / sprenge auß. P. rozpraßam / rozsiewam. G. ἀποῤῥαίνω, Διασκορπίζω, Διαπάσσω, σκορπίζω, Διασπείρω. Sparsim, hin vnd wieder. P. y tu y owdzie. G. σποραδὴν, διεσπαρμένως.

* Comp: Aspergo, G. ἀιονάω, Διαβρέχω, καταιονάω, καταντλάω. Inspergo, G. ἐμπάσσω, ἐπιπάσσω. Respergo, ich besprenge. P. pokrapiam. Aspersio, ein besprengung. P. pokropienie. G. ἔμβρεγμα, ἐπίχυσις. Aspergillum, ein sprengwedel. P. kropidło / G. περιῤῥαντήριον. Conspergo, ich besprenge. P. pokrapiam / polewam. G. περιπάσσω, συμπάσσω, καταβρέχω. Conspersio, ein teig. P. Rosczyná / ciásto / zágnieciente. Dispergo, ich zerstrewe. P. rozpraßam / rozpłaßam. G. Διαφορῶ, κατασκεδάζω, Διασκεδάζω, Διασπείρω, κατασκεδάννυμι. Dispersio, ein zerstrewung. P. Rozproßenie.

Sparus, & Sparum, ein stang / bengel. P. żerdź / drąg / kij.

Spasmus, i, der krampff. P. kurcz. σπασμὸς, σπάσμα. Spasticus, krempffig. Pol. kurcz máiacy.

Spatior, aris, G. περιπατέω, περινοστέω. & Comp: Expatior, ich spatziere. P. przechodzę się. G. ἀλύω, ἀποπλανάομαι, παρεκβαίνω, περινοστέω.

Species, ein form / gestalt / schönheit. P. postáwá / osobá / formá / kßtałt / piękność / vrodá. G. ἰδέα, εἶδος, σχῆμα, πρόσχημα. Speciosus, schön / hübsch. P. piękny / vrodziwy / kßtałtowny. G. ἐυπρεπὴς, εἰδάλιμος, ὡραῖος, ἐυπρόσωπος. Specialis, besonders / eigen. P. osobny / osobliwy. G. εἰδικὸς. Specimen, ein anzeigung oder probe eines dinges. Polon. okazánie / probá / albo przykład niektó-

niektorey rzeczy. G. δεῖγμα, δεῖξις, ἀπόδειξις, ἐπίδειξις.

Specio, is, idem quod Video, verbum Inusitat: Sed

* Comp: *Aspicio*, ich sehe an. P. pátrzam / obaczam. G. ἀποβλέπω, δέρκω, ἐμβλέπω, εἰσοράω, ἐπισκέπτω, προσβλέπω, προσοράω. *Aspectus, us*, ein anschawung / anblick. P. weyźrzenie / ogladánie / oblicznosc. G. ἀντίλωμα(?), ἀνάβλεμμα, ἀπόβλεμμα, ἄποψις, βλέμμα, ἀπόβλεψις, προσώπη. *Conspectus, us*, Idem. G. πρόοψις, σύνοψις, ὅραμα. *Conspicor, aris*, ich werde gewar. P. obaczam. G. κατοπτεύω, περιοράω, περιαθρέω, περιβλέπω. *Conspicillum*, eine brille. P, okulary. G. περιοπτη. *Conspicuus*, vornehm / fürtrefflich. P. zacny / znamienity. G. περίβλεπτος, περιφανής, περίοπτος, παράσημος, πρόφαντος. *Despicio*, ich sehe herab / oder verachte. P. pátrzam ná dol / álbo gárdzę / wzgárdzam. G. ἀλεγίζω(?), καταβλέπω, περιοράω. *Despectus, us*, ein verachtung. P. wzgárdzenie. G. ἀφόρασις, καθόρασις, ὀλιγωρία, περιφρόνησις, παρόρασις.

Dispi-

Dispicio, ich besehe / betrachte. Polō. obaczam / vwazam. G. διασκέπτομαι, διασκοπέω, διαθεάω, διοράω. *Circumspicio*, ich sehe mich vmb. P: w koło ogladam / pogladam po sobie. G. περιβλέπω, περιοράω, περισκέπτομαι. *Circumspectus, a, um*, vorsichtig. P. opátrzny. G. περιεσκεμμένος, φυλακτικός, πεφυλαγμένος. *Inspicio*, ich sehe an / sehe auff. P. wgladam / dogladam. G. ἐπιβλέπω, ἐπισκοπέω, καθοράω, ἐπισκέπτω. *Inspector*, ein auffseher. P. przygledacz. G. θεωρός, ἐπίσκοπος, ἐπιγνώμων, ἐπιμελητής. *Inspectio*, ein auffsehen. P. dogladánie. G. ἐπιστασία, θεωρία, ἐπίσκεψις, ἐφορία. *Perspicio*, ich durchsehe / erkenne. P. przegladam / doznawam. G. διαβλέπω, διοπτεύω, διόπτομαι, διορῶ, καθορῶ, διασκοπέω. *Perspicuus*, klar / durchsichtig / deutlich. P. iásny / przezroczysty / szczyry / rzetelny. G. διαιθρος, διαυγής, διαφανής, ἔνδηλος, εὐδίοπτος, καταφανής, εὐσύνοπτος, προφανής. *Perspicuitas*, deutligkeit. P. rzetelnosć / wyrozumiałosć. G. ἐνάργεια, σα-

 φανής.

Φύτα. Perspicax, scharffsinnig. P. ostrorozumny/ baczny/ rozumny. G. ευσύνετος, διορατικός, πολυδερκής, συνοπτικός, ευστοχος. Perspectus, bewehret. P. doznány/ doswiadczony. Prospicio, ich sehe weit / versorge. P. dáleko pátrze / opátruie. G. προβλέπω, προοράω, προόπτομαι, προθεωρέω, προμηθέομαι, προνοέομαι, προβουλεύω. Prospectus, us, ein weit gesicht. Pol. dálekie poyzrzenie/ wyzrzenie. G. όψις, άποψις πρόοψις. Respicio, ich sehe zu rück. Polō. ogladam sie ná zad. Item, ich habe acht/ nehme war. P. Mam wzglad/ mam baczenie. G. ανακύπτω, αποβλέπω, ευβλέπω, επιβλέπω, ενοράω. Respectus, us, ein ansehung/ in acht nehmung. P. wzglad/ báczność / baczenie. G. επίσκεψις, πρόσοψις. θεαμα, επιστροφή. Suspicio, ich sehe in die höhe. P. wzgorepátrzam. Item, ich ehre. P. czcze / waze. G. Αναβλέπω, ανακύπτω, αποβλέπω, περιβλέπομαι. Hinc Suspicor, aris, ich argwohne / ich besorge. P. podeyrzywam/ obawam sie/ boie sie / nádziewam sie. G. τοπέω, τοπάζω, υπολαμβάνω, υπονοέω. Suspicio, onis, ein argwohn. P. podeyzrzenie. G. δόκησις, υπόνοια, υποψία, υπόληψις. Suspiciosus, argwohnig. P. podeyrzliwy / niewierny. G. υπόπτης, ταχυπόπτος, καχυπόνους. Suspectus, verdacht. P. podeyzrzány. G. υποβλεπόμενος, ύποπτος, υπόψιος.

Specto, as, frequent: ich sehe offt/ schawe/ besehe. P. pátrze/ obaczywam/ ogladam. G. αποβλέπω, αφοράω, δοκεύω, θεωρέω, θεάομαι. Spectatus, bewehret. P. doznány/ doswiadczony. Spectabilis, ansehnlich / ehrenwirdig. P. powazny/ znamienity. G. Αξιοθέατος, περίβλεπτος, θεατός, θεωρητός. Spectator, ein zuseher. P. przygledácz/ pátrzacz. G. επόπτης, θεάμων, θεατής, θεωρός. Spectaculum, ein schawspiel. P. grá / igrzysko. G. θέα, θέαμα, θέατρον, θεώρημα. Spectrum. ein gespenst. P. pokusá/ obludá/ mátolká. G. είδωλον. Φάσμα. Specium ein Balbiermeissel. P. kopystká bárwirska.

* Comp: Expecto, ich warte/ harre/ hoffe. P. czekam/ wygladā/ spo-

ſpodziewā ſie. G. Ἀναμένω, ἀπεκδέχομαι, δοξάζω, ἐπέχω, ὑπομένω, προσδέχομαι Expectatio. ein wartung/hoffnūg. P. oczekawanie/ wygladanie/ſpodziewanie G. προσδοκία, ὑπομονή. *Inexpectatus*, vnuerhoffet. P. nieſpodziewany. G. ἀδοκητός, ἀπροσδόκητος.

Specula, ein warte. P. ſtražnica. G. ἀπόπτος, περιωπή, προφυλακή, σκοπή, σκοπιά. *Speculū, i*, ein ſpiegel. P. zwierciadlo. G. ἔνοπτρον, εἴσοπτρον, κάτοπτρον, σπεκλάριον. *Speculor aris*, ich ſchawe/ verſpähe. P. wygladā/ wyspieguie *Metaph*. ich betrachte. P. rozmyślā/rozwazam. G. καλασκέπτομαι, σκοπέω, σκοπιάζω. Διασκοπέω. *Speculator*, ein Schildwechter/ kundſchaffer. P. ſtroz/ſpieg. G. κατόπτης, πρόσκοπος, σκοπιήτης, σκοπός.

Specus, & *Specu*, ein höle. P. iáſkinia. G. ἄντρον, χειὰ, τρώγλη, σπήλαιον, κοίλωμα, σπῆλυγξ. *Spelunca*, *Idem*.

Sperno, is, & *Aſpernor, aris*. ich verachte. P. gárdze/wzgardzā. G. Ἀθερίζω, ὀλιγωρέω, καταφρονέω. *Aſpernabilis*, verechtlich. *Polon*. wzgárdzony / nieczemny.

Spero, as, ich hoffe. P. nádziewam ſie / tuſze. G. ἐλπίζω, ἔλπομαι, ἐπέλπομαι, προσδοκάω.

Comp: Deſpero, ich verzweiffele. P. Roſpaczam / zwatpie. G. ἀναπίπτω, ἀνελπίζω, ἀθυμέω, ἀπαγορεύω, Ἀπελπίζω, ἀπογινώσκω. *Deſperatio*, verzweiffelung. P. Roſpácz/ zwatpienie. G. Ἀμηχανία, ἀνελπιστία, ἀπόγνοια, ἀπόγνωσις, ἀπορία, δυσελπία. *Inſperatus*, vnuerhoffet. P. nieſpodziewany. G. ἄελπτος, ἀπροσδόκητος, Ἀνέλπιστος, ἀνώιστος.

Spes, ein hoffnūg/zuuerſicht. P. nádzieia/otucha. G. ἐλπίς, ἔλπισμα, προσδοκία.

* *Comp*: Exſpes, ohn hoffnung. P. bez nadzieie. G. ἄνελπις, ὁ, ἡ.

Sphæra, latinè globus, ein kugel. P. kulá/galká. G. σφαῖρα. *Sphæriſterium*, ein Spielplatz / Ballenhauß. P. mieyſce albo dom /gdzie pile grawáia. G. σφαιριστήριον.

Spondylus, ein knöchel / knübel. P. klykiec. *Item*, ein ſpindelwirt. P. wártalká. G. σπόνδυλος, σπονδήλιον.

Spica, æ, ein Achr. P. klos. G. στάχυς, ἄσταχυς. *Spiceus*, das von

von Aehren ist. P. kłosiány. *Spicatus*, voller Aehren. P. kłosiány. G. ἐσαχυωμένος, σαχυώδης, σαχυηρός. *Spicilegium*, das Aehrlesen. P. zbieránie / vgrábienie kłosow. G. σαχυολογία.

Spiculū, ein spießeisen / pfeil. P. grot / belt / strzałá. G. αἰγανέα, ἀκόντιον, κέντρον, σκόλοψ, κάμαξ. *Spiculator*, ein Drabant / od Nachrichter. P. Drab / Kát. G. δορυφόρος, ξυσοφόρος.

Spina, æ, ein Dorn / oder rückgrad. P. Cżyrnie / (cżernie / ćiernie) álbo grzbiet / pacierz. G. ἄκανθα, σκῶλος. ἀκώριαι. *Spineus*, von dornen. P. ćierniowy. G. ἀκάνθινος. *Spinosus*, dornecht. P. ćiernisty. G. ἀκανθώδης, ἀκανθικὸς, ἀκανθήεις, ἀκανθής. *Spinetum*, ein Dornbusch P. ćierniewisko. G. ἀκανθών.

Spinus, i, ein Schleendorn. P. Tarnkowy krzak. *Item*, ein Schleen. Polon. Tarnká. G. κοκκιμηλία ἀγρία, ἀγρία πρύνη.

Spira, æ, ein gewundener zirckel. P. záwichlány cyrkiel. *Item*, ein pretzel / begel. P. praclá / obárzánek. *Item*, ein hutschnur. P. sznur v cżapki. *Item*, ein Weiberzopff / Haarband. P. plotká / replik. G. σπεῖρα.

Spiro, as, ich wähe / blase / rieche. P. wieie / tchne / dme / woniám. G. ἀΐλλομαι, ἄημι, ἄημαι, ἄω, πνέω, πνύω, Φυσάω. *Spiritus*, us, ein wind / athem / geist. P. wiátr / dech / oddech / duch. G. ἄημα, ἀὴρ, πνεῦμα, πνειή, πνόος, φύσημα, διαπνοή. *Spiritualis*, geistlich. P. duchowny. *Spirabilis*, lebendig / blasend. P. żywiacy / oddycháiacy / wieiacy. G. πνευστός. *Spiraculum*, *Spiramentum*, ein windloch. Polon. Dymnik. G. ψυχὴ, ἄος, ζωϊκόν.

* Comp: *Adspiro*, ich hauche / blase an. Polonicè. nádycham / nádymám. *Metaphoricè*. ich bin günstig / begierig / ich strebe. P. życże / pomagam / mam sie / bierze sie ku cżemu. G. ἐπιπνέω, διατείνομαι. *Conspiro*, ich blase zusammen. P. wespołek dme. *Metaph.* ich verschwere / verbinde mich. P. przysiegam sie / buntuie sie skim. G. ἐπισυνίσαμαι, ὁμοφρονέω, ὁμονοέω, συγχύπτω. *Conspiratio*, ein verbündnis.

bündnis. P. spiknienie/sprzysiezenie/ zbuntowanie. G. συγκρήτισμος, συμπνευσμὸς, συνδιασμὸς, σύςασις. Expiro, ich blase auß / sterbe / verscheide. Pol. wydymam / vmierã / konam. G. λίπω, ἄσθω, ἀποπνέω, ἐκψύχω, ἀποψύχω, ἀποφέρομαι, ἐκλείπω. Inspiro, ich blase ein / gebe ein. P. nadymam/nadycham. Graecè. εἰσπνέω, ἐμπνέω, ὑποπνέω, ἐπιπνέω, ἐμφυσάω. Respiro. ich hole athem / ich ruhe. Polon. oddycham / odpoczywam. G. ἀναπνέω, ἀμπνέω. ἀμπνύω. Suspiro, ich seufftze. P. wzdycham. G. Ανασένω, ἀναμυχθίζω, ἐπιςοναχίζω, καταςένω, στενάζω, ςοναχέω, στενάχομαι. Suspirium, ein seufftzen. P. wzdychánie/ westchnienie. G. μυχθισμὸς, σέναγμα, στεναγμὸς, ςοναχὴ, σόνος.

Spissus, a, um, dick. P. gesty / miaższy. G. πυκνὸς, συχνὸς, δασύς. Spisso, as, & Conspisso, ich mache dick. P. geszczę / zgeszczam/ zágeszczam. G. πυκνόω. συνίσημι, παχύνω. Spissitudo, die dicke. P. gestość / miaższość. G. πυκνότης, πύκνωσις. Spissesco, ich werde dick. Polon. geszczeie/ miezszeie. G. πυκνόομαι.

Spithama, eine spann. Polon. piadź.

Splen, das miltze P. slodzoná. G. σπλὴν. Spleneticus, Miltzsüchtig. Pol. ktory náruszona slodzone ma.

Splendeo, es, ich scheine/gleiße. P. świecę sie/lśczę sie. G. Αγλαΐζομαι, καταγλαΐζομαι, Αὐγάζω, διαυγάζω, λάμπω. Splendor, der schein/glantz. P. iásność/ blásk/lśczenie. Metaph: herrligkeit / wirdigkeit. P. dostoyność/cześć/powagá. G. Αγλαΐσμα, Αγλάια, αὐγὴ, ἀπαύγασμα, γάνος, λαμπρότης. Splendidus, scheinbar / herrlich / köstlich. P. iásny/świetly/páński/dostoyny/sławny. G. Αὐγήεις, ἀγλαὸς, αἰγλήεις, διαφανὴς, περιφανὴς, τηλαυγὴς, εὐδόκιμος, ἔνδοξος, λαμπρὸς, φαιός.

* Comp: Resplendeo, ich gebe ein wiederschein. P. oświecám. G. ἐκλάμπω, Αποςίλβω, ἀπολάμπω.

Spolio, as, ich beraube. P. łupię/zdzierã/wylupuię. G. λαφυραγέω, συλάω, συλαγωγέω, σκηλέυω. Spolium, ein Raub. P. łup/

korzyść. G. σκύλευμα, σύλη, λάφυρον. σκῦλον, σκύλος. Spoliator, ein Reuber. P. drapieżca / łupieżca / wydzierca. G. συλήτης.

Sponda, æ, ein spanbett. P. łoże. G. κλίνη, τοῖχος, τὸ τῆς κλίνης πλευρόν.

Spondeo, es, ich gelobe / verheisse / sage gut / werde bürge. P. ślubuie / obiecuie / przyrzekam / ręczę. G. Αναδέχομαι, καθεπαγγέλλομαι, ὁμολογέω, ἐγγυάομαι, ὑπισχνέομαι. Sponsor, oris, ein bürge. P. rękoymia. G. Ανάδοχος, ἔγγυος, ἐγγυητής. Sponsio, ein gelübnis / verheissung / bürgschafft. P. przyrzeczenie / obiecanie / rękoyemstwo. G. ἐγγύη, ἐγγύησις, ὁμολογία. Sponsus, ein breutigam. Pol oblubieniec / młody pan. G. ἀνὴρ παρθενικός, μνηστὴρ ἁρμοστής, νυμφίος. Sponsa, eine braut. P. oblubienica. G. μνηστή, νύμφη, νυμφεύτρια. Sponsalis, was zur verlöbnis oder hochzeit gehöret. P. swadziebny / weselny. G. ἕδνιος, νυμφικός, νυμφίος. Sponsalia, orum, verlöbnis. P. ślub / poślubienie / rękowiny. G. ἐγγύη, τοῦ μέλλοντος γάμου μνηστεία, νυμφία, τά. Comp:

* Comp: Despondeo, Desponso, ich verlobe / vermehle. P. zmawiā / poślubuie za mąż. Item, ich verzage / verzweiffele. P. rospaczam / zwątpię. G. ἐγγαμίζω, καθομολογοῦμαι, κατεγγυάω. Απηγεύω. Respondeo, ich antworte. P. odpowiedā. Item, ich vergleiche / bequeme mich. P. zgadzam się. G. Αναφωνέω, Αποκρίνομαι, Απολογέομαι, ἀπαμείβομαι, ὑποφωνέω. Responso, as, ich widerbelle / murre. P. odszczekam / odwarkam / odwarkam / odmrukam / odmarkotam / przeciwiā się. Responsio, Responsum, ein antwort. P. odpowiedź / odpowiedzenie. G. Απόκρισις, Απολογία.

Spongia, ein schwam. P. gębka. G. σπογγιά, σπόγγος, σπογγίον. Spongiosus, schwamechtig / weich / löcherig. P. miękki / dziurawy / rzadki by gębka. G. σπογγώδης.

Sponte, Ablat: von mir selbs / freywillig. P. sam z siebie / dobrowolnie. G αὐθαίρετος, Αὐτομάτην, Αὐτομάτως, ἐθελουσίως. Spontaneus freywillig / gutwillig. P. dobrowolny.

Sporta, æ, ein geflochtel korb. P. pleciony kosz / łesica. G. κόφινος.

φινος, σαργάνη, ἄῤῥιχος, σπυρὶς, φορμὸς. *Sportula*, ein körblein. P. koßyk/koßyczek. G. φορμισκος, φορμὶς, φορμίον, φορμίσκιον, σπυρίδιον.

Spuma, æ, gest/schaum. *Polon.* piana/ ßum. G. ἀφλοισμὸς, ἀφρισμὸς, ἀφρισις, ἀφρὸς. *Spumosus*, voller schaums. P. pianisty. G. ἀφριόεις, ἀφρώδης. *Spumo, as*, ich scheume. P. pienie. G. ἀφρίζω, ἀφρέω.

* Comp: *Despumo*, ich scheume ab. P. ßymuie. G. ἀπαφρίζω, ἐξαφρίζω.

Spuo, is, ich speye/ sputze. P. pluie. G. πτύω, ψύττω. *Sputum*, Speichel. P. ślina. G. πτύσμα, πιτυσμα, πτύαλον.

* Comp: *Conspuo*, ich bespuße/ speye an. P. popluwam. G. καταπτύω, περιπτύω. *Despuo*, ich verspeye. P. spluwam. G. ἀποπτύω, διαπτύω, καταπτύω, προβάλλω. *Expuo*, ich spuße auß P. wypluwam. G. ἐκπτύω, ἀποπτύω. *Inspuo*, ich speye hinein. P. wpluwam/napluwam. G. ἐμπτύω, ἐπιπτύω, καταπτύω, προσπτύω. *Respuo*, ich speye wieder auß/ ich verwerffe/ verachte. P. odpluwam/ odrzucam/ gárdze. G. Ανα-πτύω, ἀναδύομαι, ἀποβάλλω, ἀποστρέφομαι, ἀποπτύω.

Spurcus, a, um, garstig/ unfletig. P. plugáwy/ nieczysty/ mierzony/ *vel* smrod/ plugáwiec. G. ἀκάθαρτος, μιαρὸς. *subst*: *Spurcitia*, *Spurcities*, garstigkeit/ unfletigkeit. P. plugástwo/ nieczystość. G. ἀκαθαρσία, ῥυπαρία. *Spurco*, *Conspurco*, ich besudele/ verunreinige. P. pomázuie/ poplugáwiam. G. ῥυπαίνω, ῥυπόω, σπιλόω.

Spurius, ein Bastart/ Hurenkind. P. Bekárt/ bástert/ z kurwy syn. G. Απάτωρ, μητρόξενος, μοιχίδιος, νόθος, νοθογέννητος, παράγκαπτος, παρέγκαπτος, ὑποβολιμαῖος.

S Q.

Squalor, oris, unflat/ schlam/ kot. *Pol.* Smrod/ kał/ śniedź/ plugástwo. *Græcè.* αὐχμὸς, ἀναμβρία, πῖνος, ξηρασία, ἄζη. *Squalidus*, Wüst/ heßlich/ unsauber. *Polonicè.* Szpetny/ plugáwy/ Zásniedziony/ po-

posnicdziáły G. ἀυςαλέ@, αὐχμῶν, ἀυχμώδης, ἀυχμηρὸς, πιναρὸς. *Squaleo*, ich bin wüst / heßlich/vnsauber. P. leżę pustym/ iestem szpetny/ nieczysty. G. ἀυχμάω, ἀυχμέω.

Squama, æ, ein fischschuppen. P. łuská. G. λεπὶς, ἰχθύημα, Φολὶς. *Squamosus*, schuppicht. P. łuskáty. G. λεπιδωτὸς, Φωλιδωτὸς.

Desquamo, ich schuppe / entschuppe. P. łuski oczesuię/ spráwuię ryby. G. Ἀπολεπίζω, ἐκλεπίζω.

S T

Stabilio. *Constabilio*, ich mache fest/ bestëdig/ ich befestige. P. vtwirdzam/ vstáwiam/ vmacniam. G. ἀσφαλίζω, βεβαιόω, ἐμπεδόω, στερεόω, ἑδράζω, ἑδραιόω, ἐρμάζω. *Stabilis*, fest/ bestendig. P. mocny/ stały/ trwáły. G. ἀμετάστατ@, ἀδιάπτωτ@, ἑδραῖ@, ἐυσαθὴς, μόνιμ@, στάσιμ@, ἔτηκως. *Stabilitas*, bestendigkeit. P. stałość/ trwáłość. G. σαθερότης, βεβαιότης, στερεότης. *Stabilimentum*, ein befestigung. P. vmocnienie/ vtwirdzenie. G. ἀσφάλισμα, ἑδραίωμα, ἕρμα.

Stabulum, ein herberg/ wirtshauß/ stall. P. gospodá/ gościniec/ kárczmá/ stáynia. G. αὔλιον, αὐλὴ, ἔναυλ@, μάνδρα, μάνδρευμα, σαθμὸς, σηκὸς. *Stabularius*, ein wirt oder stallknecht. P. mocny/ stały/ trwáły. G. πανδοχεὺς, σηκοκόρ@. *Stabulo*, & *Stabulor*, ich kere ein/ oder stelle. P. stoię gospodam/ postáwiam konie. G. αὐλίζομαι, ἐναυλίζομαι, σαθμεύω, σαπίζω.

* *Comp*: *Prostibulum*, ein Hurenhauß/ oder Hure. P. kurewski dom/ zamtuz/ álbo kurwá/ nierządnicá. G. χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ἐργαστήριον, κασωρεῖον, μαστρύλλιον, ματρύλλιον.

Stadium, ein Lauffplatz/ Rennplatz. P. zawod/ plác do záwodu/ álbo do gonitwy. *Item*, eine weite von hundert vnd fünff vnd zwantzig schritten. P. dalekość o stu piąci y dwudziestu krokow. G. στάδιον, σάδι@. *Stadiodromus*, einer der in die wette leufft. P. zawodnik/ wyścigácz. G. σαδιοδρόμ@, σαδιοδρόμ@, σαδιεὺς.

Stagnum, ein See. P. staw/ iezioro. G. λίμνη, λίμνα. *Stagno*, *as*,

ar; ich werde zu einem See/ich lauffe vber/beschwemme. P. stawam sie iezżiorem/ wylewam/ przelewam. G. λιμνάζω, επικλύζω.

Stamen, ein weberzettel. Polō. postaw plociennâ. *Item*, was man an den wocken legt. P. przędzá. G. ενδιάσεα, ήτειον σῆμα, σημόνιον, σήμων.

Stannum, *i*, Zinn. P. Cena. G. κασσίτερος. *Stanneus*, zinnern. P. cenowy. G. κασσιτέρινος. *Stannarius*, ein Kannengiesser. Polō. konwisarz.

Stapedes, Stegreiff. P. strzemioná. G. αναβολεύς.

Statera, *æ*, ein wage. P. wagá. G. σαθμός.

Statim flucks/bald. P. wnet/ wstok/ rychlo/ prętko. G. άιψα, αὐτίκα, άφαρ, ευθὺς, παραυτίκα, παραχρῆμα.

Statua, *æ*, ein geschnitzt bild. P. ćiosány obraz. G. άγαλμα, ανδρίας, αφίδρυμα, ίδρυμα, ξόανον, *Statuarius*, ein Bildschnitzer. P. obráznik/ snycarz. G. άγαλματοποιὸς, Ανδριαντοποιὸς, ερμογλυφεὺς, θεοπλάστης.

Statuo, *is*, ich setze/ordne/vrteile. P. vstáwiam/ porządzam / vchwalam. G. διαγινώσκω, διατάττομαι, γινώσκω. βέλομαι, τάττω. *Statumen*, ein Räbstock/pfal. P. Tycż/ podporá/ pal. G. χάραξ. *Statumino*, ich vnterstütze. Polō. Tyczy tykam/podpieram. G. χαρακίζω. *Stator*, ein diener. P. slugás. *Statutum*, ein vrtheil/dekret. P. vstáwá/ státut. G. δόγμα, διατεταγμένον, εγνωσμένον, νενομισμένον.

* *Comp*: *Constituo*, ich bestimme/verordne/bestelle. P. postánowiam/ náznáczam / zákreślam. G. Αναδείκνυμι, άρμόζω, διαλαμβάνω, διατίθημι, διατάττω, καταισκευάζω, καθίστημι. *Constitutio*, ein satzung/ordnung. P, vstáwá/ postánowienie/ rozrządzenie. G. κατάστασις, καταβολὴ, νομοθέτημα, παράδοσις, σύνταγμα, σύστασις, διάταξις. *Destituo*, ich verlasse. P. opuszczam/odbiegam. G. απολείπω, μεθίημι, καταλείπω, προίεμαι. *Instituo*, ich verordne/ lehre/ vnterweise. P. vstáwiã/náuczam/ náprawuię. G. ενίσαμαι, εφίσαμαι, παιδεύω, παιδοτριβέω, κατηχίζω, ενασκέω. *Institutio*, ein vnterweisung. P. náuká/náuczánie.

 G. επι-

G. ἐπιβολὴ, Ἀγωγὴ, Ἀναγωγὴ, παίδευσις, παιδεία, εἰσαγωγή. *Institutum*, ein fürhaben. P. przedsiewzięcie. G. ἔθος, θισμος, προαίρεσις, παίδευμα. *Praestituo*, ich bestimme zuuor. P. náznáczam. G. προορίζω, περιγράφω. *Prostibulum*, ein gemeine hure. P. pospolita málpá. G. χαμαιτυπεῖον. *Restituo*, ich bringe/ gebe wied/ verbessere/ ernewere. P. wracam/ oddawam/ popráwiam/ odnawiam. G. Αἰΐστημι, Ἀποκαθίστημι, Ανορθόω, ἐπανορθόω, ἀνασκευάζω. *Substituo*, ich erfülle/ ersetze eine ledige stelle. Polō. záſadzam prożne mieyſce. G. Ἀντικαθίστημι, ὑποκαθίστημι.

Stella, *ae*, ein ſtern P. gwiazdá. G. ἀστήρ. *Stello*, *as*, ich ſcheine/glentze. P. świecę ſie/ lſzcze ſie. *Stellatus*, voll ſternen. Polō. gwiazdziſty. G. ἀστερόεις, κατάστερος, κατηστερισμένος.

Stellio, *onis*, ein Malch/ oder Erdſpinne P. żmiiá/ álbo ziemny paiak. G. ἀσκαλαβώτης, γαλεώτης, κωλώτης. *Item*, ein Beenhaſe. P. pártácz. *Stellionatus*, *us*, ein verfelſchung d' kauffmanſchafft. P. falß/ zdrádá w kupiectwie. *Stem-*

Stemma, *atis*, ein alt/ löblich geſchlecht. P. ſtárożytny/ ſláchecki dom/ rodzay/ pokolenie. G. στέμμα.

Stercus, *oris*, miſt/ dreck. Polō. gnoy/ gowno. G. Ἀπόπατος, Ἀποπάτημα, Ἀφόδευμα, Ἀφόδιον, κοπρία, κόπρος, σκύβαλον. *Stercoreus*, miſten P. gnojowy. *Stercorosus*, kotig/miſtig. P. gnoiſty. G. διταλέος, κοπρικός, κόπριος, κοπριώδης. *Sterquilinium*, ein miſtgrube. P gnoiewiſko. G. βολεών, κοπρία, κοπρών. *Stercoro*, *as*, ich miſte/dünge. P. nágnaiam. G. κοπρόω, κοπρίω, κοπρεύω, κοπρίζω. *Stercoratio*, die düngung. P. nágnoienie. G. κοπρισμος, κόπρισις, κοπρωσις.

Sterilis, *e*, vnfruchtbar. P. niepłodny/ nieurodzáyny/ płonny. G. ἄγονος, ἀτοκεύων, ἀκύμων, ἄκυος, ἄτοκος, ἄκαρπος, ἄτεκνος, ἀπόφορος. *Sterilitas*, vnfruchtbarkeit. P. niepłodnoſć/ nieurodzáynoſć. G. ἀγονία, Ἀφορία, ἀκαρπία, ἀτεκνία, στείρωσις. *Sterilesco*, ich werde vnfruchtbar. P. płonieie/niepłodnym ſie ſtawam. G. ἀτεκνόω, στειρόομαι, ἄκαρπος γίνομαι.

Ster-

Sterno, is, ich werffe / schlahe nieder. *Polon.* porzucam / o ziemie vderzam. *Item*, ich breite auß / ich bedecke. P. sciele / rosposcieram / przykrywam. G. διαστρωννύω, καταβάλλω, καταστορέω, στρωννύω. *Sternax*, abwürffig. P. zrzucaiacy. G. ἀποσειόμενος τὸν ἀναβάτην. *Stratum*, ein deck / bett. P. nástolká / posłanie. G. στρωμνὴ, δέμνιον. *Strages, is*, ein niderlag. *Pol.* porażká. G. πτῶσις, κατάπτωσις, ὀλόθρευσις, ἐξώλεια, διαφθορά. *Stragula, æ, & Stragulum* eine decke. P. dekà / koc / guniá. G. στρωμνὴ, στρῶμα, τὸ ἐστρωμένον, ῥῆγος.

* *Comp: Consterno, is*, ich bedecke zu mal. *Polon.* poprzykrywam / posciełam. *Consterno, as*, ich erschrecke / mache bestürtzt. *Polon.* przestraßam / zaśmucam / zfrasuie. G. ἐκπλήττω, θορυβέω, καταπλήττω, συστέλλω. *Consternatio*, ein erschreckniß / verzagung. *Polon.* zlekniénie / zatrwożenie. G. ἔκπληξις, πλῆξις, συστολὴ, ταραχή. *Insterno, is*, ich bedecke / breite uber. P. przykrywam / násciełam. G. ἐπιστρώννω, ἐπισκευάζω, ἐπιστρωννύω, στρωματίζω. *Prosterno*, ich schlage zu boden. P. porażam / vderzam o ziemie. G. ἀνατρέπω, καταβάλλω, καταστρώννυμι, καταστρωννύω. *Substerno*, ich breite vnter. P. podscielam. G. ὑποστρωννύω, ὑποστορέννυμι. *Supersterno*, ich breite oben auff. *Pol.* násciełam.

Sternuo, is, & Sternuto, as, ich nisse / pfnische / bruste. *Pol.* kicham / parskam. G. πταίρω, πταρνύω, πτάρνυμι. *Sternutatio*, das nissen / brüsten. P. kichánie / parskanie. G. πταρμός.

Sterto, is, ich schnarche / schlaffe hart P. chrapie / spie twárdo. G. κνώσσω, ῥέγχω, ῥέγκω, ῥογχίζω.

Stigma, atis, ein brandzeichen / malzeichen. P. piatno / znák / cecha. G. στίγμα. *Stigmaticus*, gezeichnet. P. piatnowány / nácechowány.

Stigo. as, verbum Inusitat,

* *Comp: Instigo*, ich reitze an. P. pobudzam / podußczam / podßczuwam. G. διαπειθω, διερεθίζω, παροξύνω, ἐπικεντέω, κατακεντέω, παρορμάω, παροτρύνω. *Instigator*, G. ἐπιστάτης, ὁ κατεπείγων.

Stilla,

Stilla, a. ein tropffe. P. kropiá/kroplá/kápká. G. σταγών, σταγμα, ψεκάς, σταγξ. σταλαγμός. *Stillicidium,* ein Dachtrauff. P. vkápnienie. G. λιβας, λαταξ. *Stillo, as,* ich trieffe. P. kápam/kropie. G. λιβάζω, εἴβω, λίζω, στάζω, σταλάζω, σαλάω, ψεάζω, ψακάζω.

* Comp: *Destillo,* ich trieffe herab. *Polon.* skápam/sciekam/ G. ὑπολείβομαι. *Distillo,* ich brenne kreuter wasser. P. wodki pale. G. ἀπολείβω, ἀποσταλάω, καταστάζω. Αποστάζω. *Distillatio,* gebrent wasser. P. wodká palona. G. ἀπόσταξις, κατάρροος. *Instillo,* ich giesse ein/ ich trieffe ein. P. wlewam/wkrapiam. G. ἐνστάζω, ενσταλάζω, εντήκω, επιστάζω, επισταλάζω.

Stimulus, ein stachel. P. osen/bodziec/zadlo. *Metaph:* ein anreitzung/vnruhe/anliegen. *Polō.* pobutká/ niepokoy/ doległość. G. κέντημα, εγκεντρίς, κέντρον. *Stimulo, as,* Extimulo, ich reitze/treibe. P. podusczam/pobudzam/nápominam. G. κεντέω, κεντρίζω, εκκεντέω, κωλακεντάω, στυμανίζω, παροξύνω.

Stin-

Stinguo, is. ich lesche. P. gásze. *verbum inusitat: Sed*

* *Comp: Distinguo,* ich zertelle/ vnterscheide. P. rozdzielam/rozpráwiam. G. διευκρινῶ, διακρίνω, διαλαμβάνω, διαστέλλω, διασίζω, διορίζω, Αφορίζω. *Distinctio,* ein zertellung / vnterscheid. *Pol.* rozdzielenie/roznosc. G. Αφορισμός, διακοσμος, διάκρισις, διορισμός, διαστολή. *Extinguo,* ich lesche auß/vertilge. P. zágadā/záglādzam/zátracam. G. ἀποξίνυμι, ἀποσβεννύω, εξαλείφω, σφιννύω. *Instinguo,* ich bewege jnnerlich. *Polonicè.* wnatrz poruszam. *Instinctus, us,* ein anreitzung. P. pobudzenie / nátchnienie. G. παροξυσμός, κίνησις, παρόρμησις. *Restinguo,* ich lesche wieder/ich stille/vertilge. P. zágaszam/vsmierzam/záglādzam. G. ἀποσβεννύω.

Stipes, is, ein pfal / stock. P. kol/pal/pień/pniak/karcz. G. κορμός, κορσός, σέλεχος, στύπος.

Stipo, as, ich stopffe / vermache/vmbgebe. P. zátykam/zápráwuie/ obstepuie. G. δορυφορέω, περιστοιχίζω, περιφράττω.

περι-

περιβάλλω. *Stipator*, ein Drabant. P. Drab. δορυφόρος, δεξιολάβος, σωματοφύλαξ.

Stips, *vel Stipis*, *is*, Müntzgelt. P. Moneta/mynca/pieniadze. *item*, Almosen. P. iałmużna. G. κέρμα, ἐλεημοσύνη, ἔρανος, ἐράνιον. *Stipendium*, Sold/kriegs besoldung. P. żołd/myto żołnierskie. G. μισθός, μισθοφορία, μισθοφορά, ὀψώνιον, σιτηρέσιον. *Stipendiarius*, steurbar/der steur vnd schatzung gibt. P. czynszownik/ktory dań/pobor/y insze podatki dawa. *G.* ὑποτελής. *Stipendiatus*, ein Söldner. P. żołnierz/iurgeltnik.

Stipula, *æ*, stopffel. P. Rżysko/słoma/knowie. G. καλάμη, κάρφος, σκάριφον, φρύγανον, χορτάριον.

Stipulor, *aris*, ich frage/begere/verheisse. P. pytam/żadam/obiecuie/przyrzekam/slubuie G. ἐπερωτάω, διομολογοῦμαι. *Stipulatio*, ein verheissung eines begerten dinges. P. przyrzeczenie tego/o co sie prosilo/zmowa społeczna/obietnica. G. ἐπερώτημα, ἐπερώτησις.

* Comp: *Astipulor*, ich falle bey/stimme mit. Pol. zgadzam sie/przyzwalam. G. προστίθεμαι, συναινέω, ὑπογράφω, συμψηφίζω.

Stiria, ein Eißzapff. P. Lodowy sopel. G. σταλαγμίας, σταγὼν πεπηγμένος, σταλαγμός, συμπαγείς.

Stirps, ein stam/geschlecht. P. Rodzay/dom/pokolenie. *Itē*, ein stam eines baums/eine staude. P pień/szczep. G. γένος, γέννα, ἔρνος, στέμμα, φίτυμα, φίτυ. *Stirpitus*, *Aduerb:* von grund auff. P. z gruntu. G. ῥιζόθεν, πρόρριζον.

* Comp: Extirpo, ich reute auß/vertilge P. wypielam/wykorzeniam/wygładzam. G. ἀπορριζόω. ἐκριζόω, ἐκμοχλεύω, πρεμνίζω.

Stiua, *æ*, eine pflugsterze. P. kozica. G. ἐχέτλη.

Sto, ich stehe/bleibe. P. stoie/trwam. G. ἱδρύομαι, ἵσταμαι ἑστήκω, ὀρθός εἰμι. *Stabilis*, *Stabilio*, *vide supra*. *Status*, *us*, ein zustād/maß/weise/geberd. Polō stan/kształt/sposob/obyczay. G. στάσις, κατάστασις, κατάστημα, σχῆμα. *Statio*, eine stell/stett/ oder ein port. P. stan/stánie/ mieysce/

ſce/ álbo port/przyſtep. *Item.* ein Schiltwach. P. ſtraża żołnierſka. G. καταγωγὴ, ἐφεδρεία, σταθμὸς, τάξις. *Stationarius*, ein ſchiltwechter. P. ſtroż. G. σαδιχιὸς, ἑδραῖος. *Statiua*, Kriegsleger. P. położenie woyſká / obož. G. σαθμοὶ, ςρατόπεδον. *Statura*, ein gröſſe / höhe/ lenge/ einer perſon. P. wzroſt. G. ἡλικία, μέγεθος, σώματος. *Stator*, ein Stadtknecht/diener. P. mieyſki párobek/ ſługá.

* Comp: *Adſto*, ich ſtehe dabey/ tret hinzu. P. ſtoię przy czym/ przyſtepuię. G. παρίστημι, συμπαρίστημι. *Conſto*, ich beſtehe/ beharre. Polonicè. zoſtawam/ trwam. G. συνίσαμαι, ἐπισυνίσαμαι, παρίσαμαι. *Conſtat*, Imperſ: es iſt gewiß P rzecz pewna/ wiadomo. *Item*, es ſtehet/koſtet. P. koſztuie. G. Φανερόν ἐστι. *Cōſtans*, beſtendig P. ſtały/ſtáteczny. G. ἐμμενής, ἐμβριθής, ἐπίμονος, ὀρρωμένος, εὐσαθής, εὔτακτος, ἔμμονος. [illegible]. *Conſtantia*, beſtendigkeit. Polō. trwáłość / ſtáteczność. G. εὐσάθεια, ἀταραξία, εὐταξία, ἔνσασις, συμμενία. *Circumſto*, ich ſtehe vmbher. okolo ſtoię/ w okol

okol ſtoię. G. περιίσαμαι. *Circumſtantia*, ein vmbſtand / gelegenheit. P. okoliczność / obyczay. G. περίσασις. *Diſto*, ich bin abgelegen / habe ein vnterſcheid. P. ieſtem dáleko/ ieſtē rożny. G. Ἀπέχω, ἀπολαμβάνω, Ἀφίσαμαι. διαλείπω, διέχω, διαφέρω. *Diſtantia.* ein weit vnterſcheid. P. dálekość/rożność. G. Ἀπόσασις, Ἀποχὴ, διάσασις, διαχωρισμός. *Exto*, ich bin vorhanden. P. ieſtem. G. ἐξέχω, ἀναφαίνομαι. *Inſto*, ich treibe/nötige/halte an. P. przymuszam/przypádzam/trwam. *Item*, ich nahe... przybliżam ſie/ nádchodzę. G. ἐγγίζω, ἐγκεῖμαι, ἐνίσαμαι, ἐφίσαμαι, παρίσαμαι. *Inſtantia*, ein anhaltung P. nálegánie/vſtáwiczność. G. ἐπισασία, ἐπίσασις, ἔνσασις. *Interſtitium*, ein raum zwiſchē etwas. P. plác/ álbo mieyſce miedzy czym. G. διάλειμμα, διαχώρημα, διάσασις. *Obſto*, ich verhindere. P. przeszkadzam/zawadzam. G. Ἀντέχω, Ἀνθάζω, ἀνθίσαμαι, ἐνίσαμαι. *Perſto*, ich beharre. P. trwam. G. διαμένω, ἐμμένω. *Præſto*, ich vbertreffe/gebe/leiſte. P. przewyższam/ daię/pełnię/okázuię. G. ὑπερ-

τέω,

τέω, παρέχω, επιτελέω, εγγυάομαι. *Praestat*, *Impers*: es ist besser. P. lepiey iest. G. ἄμεινον ἤ κρεῖττόν ἐστι, διαφέρει. *Praestans*, herrlich/ köstlich / fürtrefflich. P. zacny/ kosztowny/ niepospolity. G. διάφορος, ὑπερέχων, ἔξοχος, προφερής, προέχων. *Praestantia*, fürtreffligkeit. P. zacność/ przewyższanie. G. ἐξοχή, ὑπεροχή, ὑπερβολή. *Presto*, ich bin feil. P. iestem przedáyny/ wystáwiony. *Resto*, ich bin vbrig. P. zostawam/ zbywam/ iestem ostatnim. *G.* ἀνθίσταμαι, ἐφίσταμαι, ὑπολείπομαι, ἐπιλείπομαι, ἀπολείπομαι. *Substo*, ich bleibe. P. trwam/ zostawã. G. ὑφίσαμαι, ἀντέχω, ανθίσαμαι. *Substantia*, ein wesen. P. istność/ bytność. *Item*, Hab vnd Gut. Pol. Máietność/ bogactwo/ ímienie. G. οὐσία, ὕπαρξις, ὑπόστασις, τὰ ὄντα, τὰ ὑπάρχοντα. *Supersto*, *Inusitat.* *Superstes*, G. περιλιμπανόμενος, ἐπιζῶν, περιών, περιβιούς. *Superstitio*, *vide suo loco.*

Stola, *ae*, ein jeglich lang weiber kleid / ein schaube. *Polõ.* wszeláka niewieścia száta podlugowáta / szubá. G. στολή.

Stolidus, *a*, *um*, dol/ törricht. P. szalony/ glupi / wilá. G. ἀβέλτερος, ἀνοήμων, ἀνόητος, ἀπόπληκτος, ἀσύνηλος, ἔμπληκτος. *Stoliditas*, Thorheit. *Pol.* szaleństwo / glupstwo / blazeństwo. *G.* ἀβελτερία, ἀβουλία.

Stolo, *onis*, ein wasserreis / nebenzweig. *Polon.* wilk / gáłąś niepożyteczna. G. μόσχος, μόσχευμα, παραβλαστή.

Stomachus, *i*, der schlund/die speiseröhr. *Polon.* gárdziciel. *Item*, zorn / verdruß. *Polon.* gniew / ziatrzenie. G. στόμαχος, ὀργιλότης, βαρυθυμία, ὀξυθυμία. *Stomachosus*, zornig. *Pol.* Gniewliwy. G. ὀργίλος. *Stomachor*, ich bin zornig / vnwillig. *Polonicè* Jestem gniewliwy / niecierpliwy. G. ἀγανακτέω, χαλεπαίνω.

Storea, *ae*, ein Matte / strodecke. *Polon.* Mátá/ Rogoża. G. ψίαθος.

Strabo, *onis*, ein schiler/schilbock. *Pol.* Rozoki/ brlok/ ktoryzce

ry zesem párrzy. *G.* παραβλώψ, ἰλλ⊙, στραβος, στραβὼν, ἰλλός.

Strages, G. πτῶσις, κατάπτωσις, ὀλόθρευσις, ἐξώλεια, διαφθορά. *Stragulum*, *G.* στρωμνὴ, στρῶμα. *vide Sterno.*

Stramen, ſtroh. Polō. ſlomá. *Stramentum*, ſtrew. P. Barlok. G. καρφ⊙, καλάμη, χορτάριον. *Stramineus*, ſtrōern. P. ſlomiáꞇny. G καλάμιν⊙, καρφίτης.

Strangulo, *as*, ich gurgele/ wūrge P. dawie/duße/ zaduꞇßam. G. ἄγχω, ἄγχειν, ἀπάγχω, πνίγω, ἀποπνίγω, ἀπαγχονίζω, ἀποτραχηλίζω.

Stranguria, die Harnwinde/ die kalte piſſe. P. Rzezanie w lonie/ ciężkość puſzczánia wody.

Stratagema, *atis*, ein Ritterꞇſtūck/ Kriegsgeſchwindigkeit. P. Sztuká Rycerſka/ fortel/ chytrość woienna álbo żolꞇnierſka. *G.* στρατήγημα.

Strena, ein verehrung auffs Newe jahr. P. Dar/ vpominek nowego látá/ koleda. G. ἐπινομὶς, ξένιον.

Strenuus, manlich/ dapffer/ ritterlich. *P.* Meżny/czerſtwy/ dzielꞇny/ rycerſki. G. ἀγάνωρ, ἐμπρακτ⊙, εὔτολμ⊙, γενναῖ⊙, ἐνεργ⊙. *Strenuitas*, Manheit/ kūnheit. *Pol.* Meſtwo/ śmiáłość/ dzielność. G. ἀνδραγάθημα, Ανδραγαθία, εὐλογία.

Strepo, *is*, ich rauſche/knarre. P. ſzumię/ ſzmierze/ chroboꞇce/ſkrzypie. *G.* βράχω, βραχαγέω, κτύπω, καναχίζω. *Strepitus*, *us*, ein gereuſch. P. ſzmer/ſzum/ trzaſk/ chrobot/ łomot. G. ἀραγμος, κόναβ⊙, κόμπ⊙, ψόφ⊙, πάταγ⊙.

* C mp: *Circumſtrepo*, ich rauſch allenthalben. P. wſzedy łomot czynie G. περιφωνέω, περικτυπέω, περιηχέω. *Obſtrepo*, ich wiederbelle/ wiederſetze wich. P. odwrykam/ odmrukam/przeꞇciwiam ſie. G. ἀντηχέω, ἀντιπαταγέω, ἀντικτυπέω, καταψοφῶ.

Stria, *æ*, ein außgehōlet ſtriꞇmen an einer ſeul/ etc. P. ſtrefá wycioſana/wyheblowána ná ſłupie/ laſkowanie. *G.* ἐξοχὴ, πτύξ. *Strio*, *as*, ich mache ſtreiffꞇechtig. P. láſkuie/ ſtrefuie. G. εἰς αὐλακας, κοιλαίνω.

Strideo, *es*, & *Strido*, *is*, ich knirre/pfeiffe. P. ſkrzypie/kwiꞇcze/

cza/pisżcże/chrzeßcże. G. βρύχω, κρίζω, τρύζω. *Stridor*, das Knirren/rauschen. *Polō.* skrzytánie/skrzypienie/kwik. G. βρυγμὸς, βρυχὴ, ἄραβος, τριγμὸς, τρισμός.

Strigil, is, ein Striegel/Roßkamp. P. grzebło/szropá/cudzidło. G. ξύστρα, ψήκτρα, ψήκτρις. *Strigilo, as*, ich striegele/butze P. cudzę/czeßę. *Strigosus*, mager/dünn. P. chudy/wycieńczały/opadły. G. λαγαρὸς, λιποσαρκής. *Strigmentum*, striegelstaub. P. proch/oskrobiny. G. ξύσμα, ἀπόξυσμα, στλέγγισμα. ῥύπος.

Stringo, is, ich streiffe ab/ich drücke zusammen. *Pol.* oczosam/obrywam/dobywam/ściskam stulam. G. ἀποψήχω, παραψάω, ἀποθλίβω, δρέπω, ξύω, σφηκόω, στίφω. *Strictus, a, um*, eng. P. ściśły. G. ὁ ἐσφιγμένος. *Strictim* kürtzlich. P. krótko/náprętce. G. ἀκροθιγῶς, λίγδην, συλλήβδην, ἐπιγράβδην. *Strictura*, Eisenfeiel. P. skry żelázá. G. σκωρία.

* *Comp: Adstringo*, ich binde zu/knüpffe zu. P. zawiezuie/zápinam. G. προστέλλω. *Aastrigmentum*, ein Nestel/senckel. P. wstęgá/rzemien. *Constringo*, ich binde/knüpffe zusammen. P. zwiezuie/spinam. G. διαλαμβάνω, ἐμπιλέω, ἐναπολαμβάνω, περιστέλλω, ἐπισφίγγω, συστέλλω. *Distringo*, ich binde hin vnd wieder. P. ściagam/obowiezuie. G. διασπάω, περισπάω, περισφίγγω. *Districtus, us*, ein gegend/landschafft. P. powiát. G. διειλημμένος, διαθλιβείς. *Obstringo*, ich verbinde/verknüpffe. P. obowiezuie/powinnym czynię. G. περισφίγγω, διασφίγγω, καταδέω. *Obstrictus*, verbunden/verpflichtet. *Pol.* obowiezány/powinny. *Graecè.* περίσφιγξις, στενοχωρία. *Perstringo*, ich streiffe fast/rüre an/taste an/verblende. P. ściagám/dotykam/dáię komu znác/dáię komu w sádno/rußę kogo słowy. G. διασφίγγω, καταστφίγγω, συνείρω, κωμῳδέω. *Restringo*, ich binde zu rück/ich ziehe zusammen/mache eng. P. ná zadku záwiezuie/ściskam. G. καταστέλλω, περισφίγγω, φείδομαι. *Restrictus*, eng/zusammen gezogen.

zogen. P. ściſły / waſki. G. καταπαλὴς, περισφιγχθείς.

Strix, ein Nachtvogel. Pol. Lelek. G. σύρνιον.

Stroma, atis, ein decke. Polō. piernat / máterac. G. στρῶμα.

Strophium, ein Bruſtlatz. P. zalogá. Item, ein Schnuptuch/ Naſetuch. P. Chuſtká. G. στρόφιον.

Strues, is, ein holtzhauffen. P. ſtos drew/gromádá/kupá. G. σωρὸς, θημών.

Struma, æ, ein kropff. Polō. wol / álbo wole. G. χοιρὰς, κραῦρος. Strumoſus, kropffigt. P. woláty / wolowáty. G. χοιραδώδης, βραγχώδης, βραγχάων.

Struo, is, ich ſetze zuſammen/ ordne/bawe. P. przypráwiam/ nárzadzam / buduie. G. μηχανάομαι, μηχανάω, κατασκευάζω, τυρεύω. Structura, æ, ein Gebew/ P. Budowánie. G. δόμησις, ἐνδόμησις, κατασκεύασμα, οἰκοδομὴ, οἰκοδομία. Structor, ein vorſchneider. P. kraycży / podſtoli. G. τέκτων, οἰκοδόμος.

* Comp: Adſtruo, ich bawe herzu. P. przybuduie. Conſtruo, ich ſetze / füge zuſamen. P. ſtáwiam/

ſadzam iedno z drugim. G. κατασκευάζω, νήω, διατάττω, συντάττω, συναρμόζω. Deſtruo, ich reiſſe ein / breche ab. P. Rozwálam / kázę / lamie. G. ἀναιρέω, ἀνασκευάζω, ἀμαλλάττω, ἀφανίζω, καθαιρέω, καταβάλλω. Extruo, ich bawe auff. P. wyſtáwiam / zbuduie. G. ποιέω, κατασκευάζω. Inſtruo, ich bereite / vnterweiſe. P. gotuie/ náuczam. G. ἐγκατασκευάζω, ἐξαρτύω, ἐπισκευάζω, συμβιβάζω. Inſtructio, ein bereitung/ vnterweiſung. P. nágotowánie/ náuczánie. G. ἐπισκευὴ, κατασκευη, συμβίβασις. Inſtrumentum, ein werckzeug. P. naczynie/ ſtátek. G. ἐργαλεῖον, ὄργανον, σκεύη, τεῦχος. Obſtruo, ich verſtopffe/ vermache. P. zátykam/ zaprawiam. G. ἀποφράγνυω, περιφράττω, ἐπιλαμβάνω.

Struthio, Struthius, Struthiocamelus, ein Strauß. P. Struś.

Studeo, es, ich befleiſſe mich / liege ob/ſtudiere. P. pilnuie/ leże nád czym/ vczę ſie. G. ἐπιτηδεύω, ἐπιμελὲς ποιοῦμαι, προθυμέομαι, σπουδάζω, σπεύδω. Studium, fleiß/gunſt. P. pilność/náuká/ cwicze-

ćwiczenie/chuć/życzliwość. G. ἄσκησις, διατριβή, σπουδή, ἐπιτήδευσις, ἐπιθυμία. *Studiosus*, fleissig/ günstig. P. pilny/ życzliwy. G. ἐπιμελής, σπουδαῖος, πρόθυμος.

Stultus, a, um, nerrisch. *Pol.* szalony/glupi/niemadry. *Stultus, subst.* ein narr. P. blazen. *G.* ἀνόητος, ἀγνώμων, ἄφρων, ἀσύνετος, μωρός. *Stultitia*, torheit. *P.* szaleństwo / glupstwo / blazeństwo. G. ἄνοια, ἀσυνεσία, μωρία, μωρότης, ἀφροσύνη.

Stupa, æ, werck/heiden/grobflachs. P. zgrzebi/ paklepi. *G.* στύπη, στυππεῖον, στυππεῖον. *Stupeus*, wercken. P. zgrzebny / paklepny. G. στύπινος, στύπινος. *Stuparius malleus*, ein flachs breche. P. tarlica /cierlica.

Stupeo, es, Stupesco, Obstupeo, ich entsetze mich/ verwundere mich. Polõ. zdumiam sie/ zdziwuie sie / zdretwiecie/ zmilkam. *G.* ἐκπλήσσομαι, ἐκπλήττομαι, ἐξίσταμαι, θαμβέω. *Stupor*, G. ἔκπληξις, θάμβος, ἔκστασις, ἀναισθησία. *Stupiditas*, entsetzung. P*olon.* zdumienie/ zdretwialość. G. ἐμπληξία, βλακεία. *Stupidus*, unbesonnen/toll. P. zdu-

P. zdumiały / zmilkły. G. ἀναίσθητος, ἔμπληκτος.

Stuprum, i, schand/hurerey. P. wszelaki nierzad / gwalt/ zgwalcenie bialych glow/ kurestwo/ nierzad/ nieczystość. G. διακόρευσις, διαφθορά, ὕβρις, φθορά. *Stupro, as*, ich schweche/ schende. P*olon.* nierzad płodze. *G.* διαπαρθενεύω, διακορέω, διακορίζω, διαφθείρω, μοιχεύω, σαλάγω. *Stuprator*, ein Hurer/ Frawenschender. *Polon.* Kurewnik / Sromotnik bialych glow. G. κόρσιφος.

Sturnus, i, ein Staar. *Pol.* Szpak. *G.* ψὰρ, ὁ, ψήρ. *Sturnatim*, hauffenweis. P. gromada / hurmem.

Stylus, i, ein griffel P*olon.* grafka / pratek. *Item*, ein weise zu reden und zu schreiben. *Pol.* obyczay / sposob mowienia y pisania. G. γραφίς, γραφεῖον, γραφικὴ δύναμις.

S V.

Suadeo, ich rathe/ vermahne. *Pol.* Radze/ napominam. G.

πείθω,

πείθω, ἀναπείθω, συμβουλεύω, παραινέω, εἰσηγέομαι. Suasio, ein rathung / vermahnung. P. radá / [illegible]zenie / nápominánie. G. εἰσήγησις, παράφασις, παραίνεσις.

* Comp: Dissuadeo, ich wiederrathe / ich mahne ab. P. rozradzam / odradzam / odwodzę. G. ἀποπείθω, ἀποτρέπω, διατρέπω, παραπείθω. Persuadeo, ich vberrede. P. námawiam. G. ἀνάγω, ἀναπείθω, καταπείθω, ἐπιπείθω. Persuasio, ein vberredung. P. namowá. G. πεισμονή, πεῖσις, πίσις.

Suauis, is, süß/lieblich. Polō. słodki / łágodny / miły / wdzięczny / przyiemny. G. ἡδύς, ἀδινός, γλυκύς. Suauitas, süssigkeit. P. słodkość / łágodność / wdzięczność. G. ἡδύτης, γλυκύτης. Suauium, ein kuß. P. pocałowánie. G. γάνος, τὸ φίλημα. Suauior, aris, ich küsse. P. cáłuię. G. φιλέω, καταφιλέω, κύω.

Sub, Præp: vnter. Polō. pod. Item, nach oder vor. P. po / álbo przed. G. ὑπὸ & ὑπαί. Composita cum nominibus Adiectiuis minuit eorum significationem, vt Subagrestis, ein wenig Bäwrisch / etwas

etwas vnhöfflich. P. przyśprośnieyszym. Subamarus, etwas bitter. P. nieco gorski. G. ὑπόπικρος.

Suber, eris, Gorckenholtz / pantoffelholtz. P. korek / korkowe drzewo. G. φελλός.

Subitò, schnell / plötzlich. P. prętko / nagle. G. αἰφνιδίως, αἰφνῆς, ἐξαπιναίως, ἐξαπίνης. Subitus, Subitaneus, schnell / gähling. P. prętki / nagły. G. αἰφνίδιος, ἐξαπιναῖος, ὀξύς.

Sublica, æ, ein langer brücken pfahl. P. pal długi mostowy / socha. G. δοκίς, δοκός. Sublicius pons, ein hültzern brück. P. drzewiány most. G. γέφυρα, ξυλίνη.

Sublimis, e, hoch. P. wysoki. G. ἐπήορος, μετέωρος, ὑψηλός, ὑψητός. Sublimitas, hoheit. P. wysokość. G. ὕψος, ὑψηλότης, μετεωρισμὸς, ὑπεροχή.

Subo, as, are, porcorum est, wenn die schwein einander reitt. P. ślinic się / krzekác / kiernozic / kiernozowac. G. καπρίζω.

Subscus, udis, höltzerne leisten. P. listwá.

Subso-

Subsolanus, der wind von morgen. Polon. wiátr od wschodu słońcá. G. ἀπηλιώτης.

Subtegmen, *inis*, Eintrag/ wefel. P. wątek. G. κρόκη.

Subter, *Prap:* unter. P. pod. G. ὑπὸ, κάτω, ὑποκάτω.

Subtilis, *e*, dünn/ fein. Pol. cienki/ſuptelny/foremny. G. λεπτὸς, ἰσχνὸς, λεπτομερής.

Subucula. ein Hembd/ Futterhembd. P. koſzulá/ welnianká. G. ὑποχιτών, χιτώνιον, ἐχέσαρκον.

Subula, *æ*, ein Schusternadel. P. ſzydło. G. ὀπήτιον, κεντητήριον, ἠπητήριον.

Subulcus. ein Sawhirt. Pol. Swinſki páſtyrz / Swiniarz. G. ὑῶν ἐπιστάτης, συβώτης, ὑοβοσκὸς, ὑοβότης, συοβοσκής.

Succendo, G. ὑποκαίω, ὑφάπτω, ἀνάπτω. *vide Cando.*

Succida, *æ*, new geschoren wolle. P. wełná dopiero ſtrzyżona. G. οἰσύπηρον, ἔριον.

Succidia, ein seiten speck. P. połeć mięſá. G ταρίχη.

Succinum, Athenstein/Bornstein *Polonice*. Burſztyn. G. ἤλεκτρον.

Succi-

Succisiuus, *a*, *um*, von dem notwendigen abgezogen. Pol. z potrzebnego odiete. G. ὁ ἐν παρέργῳ γενόμενος. *Succisiuum tempus*, neben zeit. P. wolny czás.

Succus, *i*, safft. Polon Sok/ miazgá. G. ἐγχύλισμα, ἐκπίεσμα, χυμὸς, χυλός. *Succosus*, safftig. Pol. ſokáſty / ſoczyſty. G. ἔγχυλος, ὀπώδης, πολύχυλος.

Succula, *æ*, ein Ferckel. Pol. prosie / prosiatko. *Item*, ein zugwale. P. kołowrot / wijádło. G. ὑίδιον, χοιρίδιον.

Sudes, *is*, ein pfal/stock. P. pal / kol. G. διωστὴ, σφηκίσκος.

Sudo, *as*, ich schwitze. P. poce ſie. G. ἱδίω, ἱδρόω. *Sudor*, *oris*, schweis. P. pot. G. ἱδρώς, ἱδος, ἐφίδρωσις. *Sudarium*, ein schweistüchlein. P. chuſtká. G. σινόμακτρον, κεφαλόμακτρον, κάψιδρώτιον, σουδάριον.

* *Comp:* Desudo, ich bemühe mich fast. P. prácuię/ zapocā ſie. G. ἱδρόω, ἀφιδρόω, ἐνιδρόω, ἐξιδρόω.

Sudum, *i*. schön wetter. Pol. piekna pogodá. G. αἴθριον.

Suesco, ich gewohne. P. nákładam ſie. *verbum Inusitat:*

 Comp:

Potens, mechtig. P. mozny. G. δυνατος, εγκρατης, ισχυρος. Potentia, Macht / gewalt. Polo. moznosc / zwierzchnosc. G. δύναμις, δυναστεία, επικρατεια, κράτος. Impotens, schwach/nicht mechtig. P. mdly / slaby. G. αδυνατος, αδύναμος. Præsum, ich stehe für. P. iestem przelozonym/panuie / rzadze. G. αρχω, ηγεμονευω. Præses, idis, ein vorsteher / verwalter. P. przelozony. G. αρχηγός, επιστάτης. Præsens, gegenwertig. P. obecny / obliczny / przytomny. G. παρών, ο ιστως. Præsentia, gegenwart. P. obecnosc / przytomnosc. Præsento, as, & Repræsento, ich stelle gegenwertig / erzeige / beweise. Pol. stawiam/wystawiam/okazuie. G. παριστανω, εμφαινω, δεικνυμι. Repræsentatio, ein augenscheinliche darstellung / beweisung. P. oczywiste okazanie. G. παράστασις, παρεμφασις. υποτύπωσις, υπόδειξις, προκαταβολη-μα, προκαταβολή. Prosum, ich bin nütz/ helffe. P. iestem pozyteczny / pomagam. G. λυσιτελέω. συμφέρω, χρησιμεύω, χρήσιμω, ωφελέω. Subsum, ich bin unter. P. iestem pod czym. G. ύπειμι, υπεικω, υποσεικω, υπογίνομαι. Supersum, ich bin übrig. P. zystawam / iestem ostatny albo zbytny. G. περίειμι, περιγινομαι.

Summa, die sum / ein gantzer begriff. P. summa / osiegnienie niektorey rzeczy. G. κεφάλαιον, το συνολον, σύμπαν. Summatim, kürtzlich. P. krotko. G. απλως, συλληβδην. Summus, der höchste. P. naywyzszy. G. ἄκρος, υπέρτατος, ύψιστος, κορυφαιος, έσχατος, τελευταιος. Summitas, die höhe / d' giebel / wipffel. P. wysokosc / wierzech / wierzcholek. G ακρότης, ακρωτήριον, υπεροχη.

* Comp: Consummo, ich vollende / volbringe. P. dokonam / wypelniam. G. Απαρτίζω, εκποιέω, εκτελεω, καταρτίζω, αποτελέω. Cōsummatio, vollendung. P. dokonánie / wypelnienie. G. αποτελεσμα, τελείωσις, συντέλεια.

Sumo, is, ich nehme. P. bierze. G. λαμβάνω, αιρέω, προσλαμβάνω. Sumptus, us, unkost. P. naklad / kost / kostrunek. G. αναλωμα, δαπάνη, δαπάνημα. Sumptuosus, köstlich/kostbar. P.

kosztowny / hoyny / vtrátny. G. δαπανηρὸς, εὐδάπανος.

* Comp: *Absumo*, *Consumo*, ich verzehre. P. trawie / vtracam. G. Ἀναισιμόω, Ἀναλίσκω, λεπτεύω. *Assumo*, ich nehme herzu. P. przyimuie. G. προσλαμβάνω, προσδέχομαι. *Insumo*, ich kehre / wende an / setze dran. P. nákładam. G. ἀναισιμόω, ἀναλίσκω, καταναλίσκω, ἐκδαπανάω. *Præsumo*, ich setze mir vor / vnterstehe mich / halte viel von mir. *Polon.* przed sie bierze / vsiłuie / wiele o sobie dzierze. G. προλαμβάνω. *Præsumptio*, freuel / vermessenheit. Polon. śmiałosc / bespieczność. G. πρόλημμα, πρόληψις.

Suo, is, ich nähe / flicke. P. szyie / łatam. G. ἀκέομαι, ῥάπτω, συρράπτω, χηλεύω. *Sutor*, ein schuster. P. szwiec. G. ῥάπτης, σκυτεὺς, σκυτοτόμος, ὑποδημάτων δημιουργὸς, ὑποδηματορράφος. *Sutorius*, schusterisch. P. szwiecki / szewcowy. *Sutura, æ*, eine Nadt. P. szew. G. ῥάμμα, ῥαφή. *Sutrina*, ein schuster werckstadt. P. szwiecki warstát. G πιτύγγιον, σκυτεῖον. *Sutilis, e*, genähet / geflickt. P. szywány / łatány. G. ῥαπτὸς, χηλευτός. *Comp:*

* *Comp: Assuo*, *Consuo*, *Insuo*, ich flicke an / nähe an. *Pol.* przyszywam / zszywam / zászywam. *G.* ἐρράπτω, ἐπιρράπτω, συρράπτω. *Consutilis, e*, zusamen geflicket. *Polonicè* zszyty / z łatány. *Exuo*, ich ziehe auß / beraube / benehme. P. zwłocze / zzuwam / wyzuwam. G. Ἀπόδυμι, Ἀποδύω, γυμνόω, περιαιρέω, ἐκδύομαι. *Exuuium*, & *Exuuiæ, arum*, ein abgelegt kleid / oder abgestreiffet schlangen haut. P. szatá zwleczona / álbo skorá wężowá odártá. G. δέρος, ἀνάχρα; σκῦλα, ἐκδύματα, λάφυρα, ἔναρα.

Supellex, Haußrad. Polon. sprzet / grat domowy / szczes brzuch. G. ἔπιπλον, σκεῦος, κατασκευή.

Super, *Præp:* vber / drauff. P. nád / ná. G. ἐπὶ, ὑπὲρ, ὑπεράνω.

Superbus, stoltz / hoffertig. P. pyszny / butny. G. ἀγέρωχος, ἀλαζονικὸς, ἀλαζὼν, γαῦρος, ὑπέρβιος. *Superbia*, hoffart. P. pycha / butá / wysoka mysl. G. ἀγερωχία, ἀλαζονεία, ἀλαζόνευμα, ὕβρις, ὑπερβασία, ὑπεροπλία, φυ-

σίωσις. *Superbio, is,* ich stoltziere P. pyßnie sie. G. ἀλαζονεύομαι, ἀγηνορέω, βρενθύομαι, γαυριάω, ἐπαυχέω, φρυάττομαι, οἰδέω.

Supercilium, G. ἰφὺς, ὀφρύς. vide *Cilium.*

Superior, G. ἀνώτερος, ὁ ἀνωτάτω. &c. vide *Supra.*

Superus, Supernus, was oben ist. P. ńagorny. G. ὁ ἄνω, ἡ ἄνωθεν, ὁ ἐπάνω ὤν. *Superi,* die heilligen / götter. P. swieci / bogowie. G. οἱ ἄνω, ἐπουράνιοι, θεοί οὐρανίδαι.

Supero, as, & Comp: Exupero, ich vberwinde / vbertreffe. P. przewyciężam / przechodzę / przewyższam. G. ἐπικρατέω, ὑπερβάλλομαι, περίειμι, περιγίνομαι, ὑπερέχω, ὑπερφέρομαι. *Superabilis, e,* vberwindlich. P. zwyciężony / przebity.

Superstes, stis, vberig / lebendig. P. pozostáły / żywy / zdrowy. G. περιλιμπανόμενος, περιὼν, ἐπιζῶν.

Superstitio, ein falscher glaub / Aberglaub P. zabobony. G. δεισιδαιμονία, ἐθελοθρησκεία.

Superuacuus, Superuacaneus, vberflüssig / nicht nothwendig. Polon. zbytny / niepotrzebny. G. περίεργος, περιττὸς, διάκενος, διακενής.

Supinus, Resupinus, Rückling / hindersich liegend. Polon. wznak leżący. *Metaph:* faul / nachlessig P. leniwy / niedbały. G. βλαξ, ἀφρόντιστος.

Supparus, & Supparum, ein schurtz / oder weiberhembd. *Pol.* ßorc / fartuch / ciasnochá / odziemna koßula. G. κυπασσις, περιώμιον.

Suppedito, as, ich reiche dar / gebe dar. P. nadawam / dodawam / nadażam. G. διαρκέω, ἐκπορίζω, ἐπαρκέω, ἐπιχορηγέω, ὑποδίδημι, ὑπηρετέω, χορηγέω, πορίζω.

Suppetia, G. ἐπικουρία, βοήθεια, vide *Peto.*

Supplex, G. γονυπετὴς, ἱκέτης, ἱκέσιος, ἱκέσιος, ἱκέτης. *Supplicium,* vide *Plico.*

Supra, droben / vber. Polon. nád / ná. G. ὑπέρ. *Item,* ἄνω, ἐπάνω, πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ἄνωθεν. *Comparat: Superior,* höher. Polō. wyżßy. G. ἀνώτερος, ἐπικρατέστερος, κρείττων, ὑπέρτερος, καθυπέρτερος. *Item,* vergangen. P. przeßły. *Supremus,* der Obirst

berst/ höhest. *Polon.* naywyższy. G. κράτιστος, ὕπατος, ὑπέρτατος, ἔσχατος.

Sura, æ, ein wade. *Pol.* łyst. G. σύρα, γαστροκνημία, κνήμη.

Surculus, i, ein zweig/ propff/ reiß. P. látorośl/ szczep/ zrzaz. G. κάρφος, κλάδος, θαλλός, κλών, μοσχίδιον, ῥάδαμνος.

Surdus, a, um, Taub. *Polo.* Głuchy. G. κωφός, ἐκκεκωφωμένος τὰ ὦτα. *Surdaster,* d' nicht wol höret. P. głuszek/ ktory nie dobrze dosłyszy. G. δύσκωφος, μογιλάλος, ὑπόκωφος. *Surditas,* taubheit. P. Głuchotá. G. κωφότης, κώφωσις. *Surdeo,* ich bin taub. P. iestem głuchy. G. κωφάομαι. *Surdesco,* ich werde taub. P. głuszcie. G. ἐκκωφόομαι.

Surgo, is, ich stehe auff/ ich wachse. P. wstaię/ wzrastam. G. ἐγείρομαι, ἐξανίσταμαι, ἀνίσταμαι. * Comp: *Assurgo,* ich stehe für einem ehrenhalben auff. *Pol n.* powstawam przeciw komu dla poćciwości. G. ὑπανίσταμαι, διανίσταμαι. *Consurgo, Exurgo, Idem cum Simplici. Insurgo,* ich lehne mich auff/ erhebe mich/ empöre mich. P. powstawam przeciw komu. G. ἀνθίσταμαι, κατεξανίσταμαι, ἐπισυνίστημι, ἀνθαίρω. *Resurgo,* ich stehe wieder auff. P. z nowu wstáię. G. ἀνίσταμαι, ἀνεγείρομαι. *Resurrectio,* ein aufferstehung. P. powstánie. G. ἀνάστασις, ἔγερσις.

Sursum, Aduerb: Empor/ vbersich. P. wzgorę. G. ἄνω, ἄναντα, κάταντα.

Sus, suis, ein Saw/ schwein. P. świnia/ máciorká. G. σῦς, ὗς. *Suillus,* schweinen. P. świni/ świnski. G. σύειος, σύϊνος, συικός, συώδης, ὑώδης, ὑεικός, χοίρειος. *Subulcus,* ein Sewhirt. *Polon.* świniopás/ Swiniarz G. ὑῶν ἐπίκουρος, συβώτης, συοφορβός, ὑοβοσκός, ὑοβότης.

Susq; deq; fero, vel habeo, ich achte nicht/ frage nicht darnach/ es gelt mir gleich. P. nie dbam/ wszytko mi zá iedno.

Suspicio, G. ἀναβλέπω, ἀνακύπτω, ἀποβλέπω, θαυμάζω, περιβλέπομαι, καταπλήττομαι. *Suspicor,* G. τοπέω, τοπάζω, ὑπείδομαι. ὑπολαμβάνω, ὑποτοπέω. *vide Specio.*

Susurrus, i, ein gebrům/ gemur-

murmel. P. ßum / ßmer / ßemránie. G. ψίθυρ, ψίθυρ©, τρισμός. *Susurro, as*, ich brümme / mürmele. P ßumie / ßemrzie / ßepce. G. ὑποτρύζω, θρυλλίζω, ψιθυρίζω. ψυθίζω *Susurro, onis*, ein verleumbder / Affterreder. *Pol.* omowcá / ßczekarz. G. ψυθιςής, ψιθυριςής, ψίθυρ©.

* *Comp: Insusurro*, ich blase ein. P. poßeptam. G. ὑποψιθυρίζω.

S Y.

Sycophanta, æ, ein betrieger / lesterer. P. oßust / igarz / potwarcá. G. ἐνδείκτης, συκοφ©, συκόπαις, συκοφάντης.

Sylua, æ, ein wald. P. Lás / Bor. G. δρίον, ὕλη, δρυμος, τα δρυμα. *Syluestris, e*, wild / weldisch. P. dziki / leßny / borowy. G. ἄγρι©, ἀγροιν©, ὄρει©, ὑλαῖ©.

Symbolum, i, ein Warzeicht / Losung. P. znák / cechá / hasło. *Item*, vrten / oder zechpfenning. P. skład / złożenie na biesiade. G. σύμβολον.

* *Comp: Asymbolus*, d' nichts zur zech gibt. P. ktory ná biesiade nic nie daie. G. ἀσύμβολ©.

Symposium, eine Zech. *Polon.* Kollácija / biesiadá. G. συμπόσιον. *Sympotes*, ein Zechbruder. *P.* Towarzyß na biesiedzie. G. συμποσιαςής.

Synagoga, ein versamlung. P. Zbor / Bożnica. *G.* συναγωγή.

Synanche, halßwehe / oder die breune. *Pol.* ślinogorz. G. συνάγχη.

Syncerus, a, um, rein / lauter. P. ßczyry / czysty. G. εἰλικρινής, ἄδολ©, ἀμιγὴς©. *Synceritas*, lauterkeit / reinigkeit. P. ßczyrosc / czystosc. G. καθαρότης, ἀκαιρεότης.

Syncipur, ein schweinekopff. P. świnia głowizna. *Item* das vorder theil am heupt. *Pol.* ciemie / przednia część głowy. G. βρέγμα.

Syndicus, ein beschirmer / oder fürsprach vor gericht. P. obrońcá / rzecznik / prokurator. G. σύνδικ©.

Syngrapha, & Syngraphum, ein Handschrifft *Pol.* Spisek.

Zas

Zapis / Cirográff. G. συγγραφή, χειρόγραφον, γραμματεῖον.

Synodus, ein zusamenkunfft. P. zgromadzenie / ziazd. G. σύνοδος.

Syrma, atis, der schwantz an eines weibes kleid. P. Rucho v ßat bialych glow. G. σύρμα.

INCIPIENTIA à T.

T A

TAbanus, i, ein Brem/ bremse. G. Bat. Pol. μύωψ, οἶστρος.

Taberna, æ, ein Krambuden. P. kramnica. *Item*, kretschme. P. kárczmá. G. οἴκημα, ἐργαστήριον, λέσχη. *Tabernaculum*, ein Hütte. P. Namiot / przybytek. G. κλισία, καλύβη, σκηνίδιον, σκήνωμα, σκῆνος.

Tabes, is, die Schwindsucht. P. suchotá. G. καθαίρεσις, τῆς σαρκὸς, τῆξις, φθίασμα, ἀτροφία, φθόη. *Tabidus, a, um*, verdorret. P. suchote máiacy. G. ἀπεσκληκὼς, φθισικός. *Tabesco, &* *Comp: Contabesco, Extabesco*, ich verdorre/verwelcke. P. schne. G. ἀτροφῶ, μαραίνομαι, τήκομαι, φθίνω, συντήκομαι.

Tabula, æ, ein tafel. P. Tablicá. *Item*, ein brett. P. deská. G. γραμματεῖον, δέλτος, πίναξ, πλάξ, πυκτίον, πυκτίς. *Tabella, æ*, ein teffelein. Pol. tabliczká. G. δελτάριον, ξυλήφιον, ξυλάριον, πινακίσκος, πινακίσκιον, πινάκιον, πινακίδιον. *Tabellio, & Tabellarius*, Brieffträger. P. posel. G. ἀγγελιαφόρος, ἐπιστολιαφόρος, γραμματοφόρος, ἐπιστολεύς. *Tabellarium, & Tablinum*, ein schreibstub / da man allerley brieffe verwahret. P. izdebká / álbo sklep do chowánia wßelakich listow. G. πυκτεῖον, γραμματοφυλάκιον. *Tabulo, as, & Cōtabulo*, ich belege / beschlahe mit bretern. P. Deskámi / Tárcicámi pokladam / obijam. *Tabulatum*, ein Bune / Astrich. P. Strop / przetr / astrych z tárcic vczyniony. G. ἔλμα, ἰκρίον, σανίδωμα. κατῆλιψ.

Taceo, es, ich schweige still. Pol. milczę. G. σιωπάω, σιγάω, γλωσσοκρατέω, ἐχεμυθέω, κωφεύω.

Tacitus, a, um, still / stillschweigend. P. cichy / milczacy. G. ἀγλωττος, ἄφωνος, ἀβαζος, ἀβόητος, σιωπηλὸς, σιωπηρὸς. Taciturnus, verschwiegen. P. milczacy / wierny. G. ἄνεως, σιγηρος. Taciturnitas, verschwiegenheit. Pol. Cichosc / wiernosc. G. ἀγλωττία, ἀχευξία, σιωπὴ, ἀμφασία, ἀφωνία, σιγή.

* Comp: Conticeo, Obticeo, Reticeo, ich verschweige. Polon. zamilczam. G. Ἀποσιωπάω, παρασιωπάω.

Tæda, G. δαδίον. vide Teda.

Tædet, Impers: es verdreust. P. mierzi mie / markotno mi. G. ἄχθομαι, βαρύνομαι, λυποῦμαι. Tædium, verdruß. P. Tesknosc / tegá. G. Ἀηδία, ἄχθος, μῖσος, ἀγανάκτησις. Tædiosus, verdrießlich. P. mierzony / teskliwy.

Talea, æ, ein kerbholtz. Pol. karb. G. τάλεα, ξυλάριον.

Talio, onis, ein gleiche vergeltung. Pol. rowna zaplatá / oddánie / pomstá. G. Ἀντιπελαργία, ἀντιπελαργησις, ἀντιπελάργωσις.

* Comp: Retalio, as, ich vergelte / rechne mich. Polon. oddawam / záwetuie / mßcze sie.

Talis, e, sollich. Pol. Táki / tákowy. G. τοῖος, τοιόσδε, τοιοῦτος.

Talitrum, i, ein Hirnschnelle / stirnickel. Pol. ßczudlek. G. σκινδαρος.

Talpa, æ, ein Maulworff. P. Kret. G. ἀσπάλαξ, σκάλοψ, σπάλαξ, ἀσφάλαξ.

Talus, i, ein knorr am fuß. P. kostká. G. ἄστρυς, ἀστραγάλιον, γλάμα, κώληψ, ἄστριχος. Talaris, i, was biß an die knorren reicht. Pol. dlugi aż do kostek. G. ποδήρης, πεζοφόρος, τερμιόεις. Taxillus, dimin: ein klein knorlein. P, kosteczká. G. ἀστραγάλιον, ἀστραγάφιον.

Tam, Aduerb: so wol / Polon. Ták. G. τόσον, τοσοῦτον, εἰς τόσον, οὕτω.

Tamen, aber / jedoch. P. Ale / wßakże / iednák / ale wżdy. G. ἀλλ' οὖν, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ἔμπας, μέντοι, μέντοιγε.

* Comp: Attamen, Veruntamen, Idem. G. Ἀλλ' ὅμως, ὅμως δὲ, δέγε. Tametsi, wiewol. P. ácz / áczkolwiek. G. κἂν, εἰ καὶ.

Tami-

Tamino, *as*, *verb: Inusitat: cuius Composi:* Contamino, *as*, ich beflecke/ besudele. Pol. pomázuie / pokalam. G. λωβάω, μιαίνω, πιαίνω, ῥυπόω, σπιλόω, μολύνω, φυρόω. *Incontaminatus*, vnbefleckt. Pol. niepokalany / niepomázány. G. ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἀλύμαντος, ἀλώβητος.

Tandem, endlich / zu letzt. P. ná koniec/ ná ostatek. G. ὀψέ, πέρας, ποτέ, χρόνῳ, τελευτῶν, ὕστερον, λοιπόν.

Tango, *is*, ich rüre. P. dotykam sie/ porußam. G. ἅπτομαι, ἐφάπτομαι, ἐπιθίγω. θιγγάνω, ψαλάσσω. *Tactus*, *us*, die antastung/ greiffung. P. dotknienie. G. ἁφὴ, ἅψις, ἐπαφὴ, θίξις, ψάλαγμα, ψηλάφησις.

* Comp: *Attingo*, ich rüre an. P. Dotykam sie/ poruchám. G. ἅπτομαι, ἐξικνέομαι, ἐπιλαμβάνω, ἐπιψαύω. *Contingo*, ich erreiche. P. dosiegam. G. ἀνήκω, ἱκανῶ, καθάπτομαι, *Contingit*, *Impers:* es begibt sich. P. Trafi sie/ przygadza sie. G. συμβαίνει, ἐνδέχεται, ὑπάρχει. *Contiguus*, *a*, *um*, was an einander stost. P. przyległy / pográniczny. G. ἐχόμενος, συναφής. *Contactus*, *us*, das anrüren. P. dotknienie. *Contagio*, *onis*, & *Contagium*, eine seuch. Polō. zárázá / chorobá. G. συνάφεια, δοιμος, φθορά, ἀπόῤῥοια, συναλάγεωσις. *Contagiosus*, was da ansteckt/ verderbt. P. zárázliwy / przymietáiacy sie/ przyrzucáiacy sie. G. ὁ ἐκ τῆς συναφείας φθοροποιός. *Intingo*, ich duncke ein. P. w maczam / w tykam / w rázam. G. ἐμβάπτω, ἐγχρώζω. *Intinctus*, *us*, ein eintauchen. Pol. przysmák. G. ἔμβαμμα. *Intactus*, *a*, *um*, vnuerletzt / vnuersehrt. *Polonicè*. nienáruszony/ niepokalány. G. ἄθικτος, ἀνέπαφος, ἀψηλάφητος, ἄψαυστος, ἀκέραιος, ἀκήρατος. *Obtingit*, es widerfehret. *Polon*. przygadza sie / z stawa sie. G. συμβαίνει, γίνεται, ὑπάρχει. *Pertingo*, ich rure oder reiche hinan. P. dotykam/dosiegam. G. διατείνω, καθάπτομαι, καθήκω.

Tanquam, *Aduerb:* gleich als. P. iákoby. G. ἅτε, καθάπερ, καθὼς, οἷον, ὥσπερ, οἷα, οἷα δή.

Tantus, a, um, so gros. P. Tylki / ták wielki. G. τόσος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τηλικόσδε. *Tantum Aduerb:* nur/allein. *Pol.* tylko. *Tanti*, so theuer. P. ták drogo. *Tantisper*, so lang. *Pol.* ták dlugo. G. ἕως ἂν, μέχρις ἂν, ἐν τούτῳ. *Tantopere*, so sehr. *Pol.* ták bárzo. G. οὕτω, σφόδρα οὕτως. *Tantundem*, eben so viel. Polon. tyle / ták wiele.

Tapes, etis, ein Tepich. *Pol.* Kobierzec / opona. G. τάπης, κῶας, δάπις.

Tardus, a, um, langsam / faul. *P.* nierychly / leniwy. G. βραδὺς, νωθὴς, μολυρὸς, νωθρὸς, σχολαῖος, χρόνιος. *Tardiusculus*, etwas trege. P. przyleniwßym. G. βραδύτερος. *Tarditas*, langsamkeit / faulheit. P. leniwość. *G.* βραδυτὴς, νωθεία, σχολαιότης. *Tardo, as*, ich bin langsam / seume mich. P. omießkawam. G. ἐλινύω, βραδύνω, ἐγχρονίζω, μέλλω. * *Comp:* Retardo, *as*, ich halt auff. *Pol.* zádzierżam / zámießkawam. G. βραδύνω, διακατέχω, βραδύτερον, ἀπεργάζομαι.

Tartarus, i, die Helle. Polon. piekło. G. τάρταρος. *Tartareus*, hellisch. P. piekielny.

Taurus, i, ein Stier. *P.* Bik / Buiak. G. ταῦρος; καρταίπους. *Taurinus*, was vom Stier ist. P. Bikowy.

Taxillus, G. ἀστραγάλιον: vide *Talus*.

Taxo, as, ich rüre hart an / ich schetze / schelte / straffe. P. dotykam sie / ßácuie / karze / láie / rußam kogo w sádno. *G.* ἱμάω, καταπέμφομαι. *Taxatio*, ein Schetzung / die Tax. P. ßácunek / oßácowánie. G. ἀξία, τίμησις, ἐπιτίμησις.

Taxus, i, ein Eibenbaum. P. Cis. *G.* σμίλαξ, μίλαξ.

T E.

Techna, æ, ein kunst / listigkeit / betrug. *Pol.* ßtuká / chytrość / zdradá. G. τέχναι, δόλια τεχνήματα.

Teda, æ, Kinbaum. Polon. Sosnia / łuczywo. *Item*, ein fackel / kordütze. P. pochodnia / świecá. *G.* δᾳς, γάμος.

Tego, is, ich decke. P. nákrywam. G. ἐρέφω, καλύπτω, κρύπτω,

πλω, ὀροφόω, σκεπάζω. *Tegmen*, *Tegmentum*, ein Deck. P. Decka / nákrycie. G. κάλυμμα, κατακάλυμμα, ἐπικάλυμμα, προκάλυμμα, σκέπη. *Teges*, *etis*, ein Matt / koß. Pol. mátá / koc / guniá. G. ψίαθος, φορμός. *Tegula*, *a*, ein ziegel. P. Cegiá. G. κέραμος, κεραμὶς, καλυπτήρ. *Tectum*, *i*, ein Dach P. dách / poßycie / ſtrzechá. G. δόκωσις, δῶμα, ὄροφος, στεγνὸν, στέγη, στέγος, τέγος. *Tectorium*, dünch / damit man die wende beweiſſet. Pol. Materia ku pobielániu / álbo potynkowániu ścian. G. κονίαμα. *Tector*, ein Düncher. P. Tynkarz.

* Comp: Contego, ich bedecke gar. P. zakrywam. G. ἀμφικαλύπτω, ἀμφιχάνω, περιπέπλω, περιστέλλω. *Detego*, ich entdecke. P. odkrywam. *Metaph*: ich mache offenbar. Pol. rozſláwiam / roznaßam / rozglaßam. G. ἀναδείκνυμι, ἀπαμφιέννυμι, ἀπαμφίσκω, ἀποκαλύπτω. Protego, ich beſchirme. P. bronie. G. ἀμφιέννυμι, σκέπω, σκεπάζω, περιβαίνω, προαμύνω. *Protectio*, ein ſchirm / ſchutz. P. obroná. G. προκάλυμμα, ἀντίστηριγμα, σκέπας, σκέπη. *Protector*, ein beſchirmer. P. obrońca. G. ὑπερασπιστὴς, σκεπαστής. *Retego*, ich decke wieder auff. P. odkrywam zás. G. ἀνοιγνύω, ἀνακαλύπτω, ἀνασκέπω.

Tela, *a*, ein gewebe / oder Leinwat. P. przedzá / álbo plotno. G. ἱστὸς, ὕφασμα.

Tellus, *uris*, das Erdreich / die Erde. P. ziemiá. G. γῆ, γαῖα, χθών.

Telonium, Zoll / oder Zolbanck. Polō. Clo / álbo Celny ſtol / Celna komorá. G. τελώνιον. *Telonarius*, ein Zölner. P. Celnik / Mytnik. G. τελώνης.

Telum, *i*, ein pfeil. P. Belt / ſtrzálá / pociſk. G. ἄκων, ἄκος, ακις, ἀκόντιον, παλτὸν, τόξευμα.

* Comp: *Protelo*, *as*, ich vertreibe / ſchrecke ab. Polō. odganiam / odpadzam / odſtráßam. G. διώκω.

Temerè, freuentlich / unbeſonnen. P. vpornie / bez przyczyny / nierozmyslnie. G. ἀβούλως, ἀγνωμόνως, ἀπερισκέπτως, ἀκρίτως, ἀλόγως, παραβόλως *Temerarius*, *a*, *um*, verwogen. Polon. vporny / nierozmyslny / zápámie-

pámietály/ wßeteczny/ zrza-dny / sporny. G. ἄϐουλος, ἀπερίσκεπτος, ἀπρονόητος, τολμητής, παράϐολος. *Temeritas*, freuel / verwogenheit. Polon. vpor / zápámietalość. G. ἀϐουλία, ἀπροϐουλία, ἀπόνοια, θρασύτης. *Temero*, ich schende/beflecke. P. sromoce / gwalce / pokalam. G. βεϐηλόω. μιαίνω, μολύνω, καθυϐρίζω, διαφθείρω.

* Comp: *Contemero*, *Idem*. G. καθυϐρίζω. *Intemeratus*, vnbefleckt. Pol. niepokalány. G. ἀϐέϐηλος, ἀϐδέλυκτος, ἀμόλυντος, ἀδιάφθορος.

Temetum, Wein. P. Wino. G. μέθυ, μέθυσμα. *Temulentus*, truncken / voll. P. pijány / opily. G. οἰνοπότης, πάροινος, οἰνοπλάνητος, μέθυσος. *Temulentia*, trunckenheit. P. pijáństwo/ opilstwo. G. μέθη, οἰνοφλυγία.

Temno, *is*, ich verachte. Pol. gárdze / wzgardzam. G. καταφρονέω, περιφρονέω, ὀλιγωρέω.

* Comp: *Contemno*, *Idem*, G. ἀμελέω, ἀθερίζω, ἀδιαφορῶ, ἀφροντίζω, ὀλιγωρέω. *Contemptus*, *us*, verachtung. P. wzgárdzenie/ wzgárdá. *Contemptus*, *a*, *um*, *Contemptibilis*, *e*, veracht / verechtlich P. wzgárdzony. G. καταφρόνητος. εὐφαυλιστος, εὐκαταφρόνητος.

Temo, *onis*, ein Deissel. Pol. Dyßel. G. ῥυμός, ῥυμος, στήριγμα.

Tempero, *as*, ich messige/ millere / lindere. P. vśmierzam / vmnieyßam/ rostwarzam. G. ἁρμόζω, ῥυθμίζω, κεραννύω, κιρνάω. *Temperamentum*, *Temperatura*, eine messigung / vermischung. Polō. Miárá / miernosć / rostworzenie / przyſadá. G. κρᾶσις, κρᾶμα, εὐκρασία. *Temperies*, eigenschafft der lufft / oder des wetters. P. własnosć / postánowienie powietrza. G. ἡ τοῦ χρόνου κατάστασις. *Temperans*, messig / eingezogen. Pol: mierny/ skromny/ cichy/ powściągliwy. Græcè. σώφρων, κόσμιος. *Temperantia*, meßigkeit. Pol. miernosć / skromnosć. G. ἐγκράτεια, σωφροσύνη, σωφροσύνη. μετριότης.

* Comp: *Attempero*, ich füge / schicke / bequeme. P. miárkuie/

kuie/ przypodobam/ przystosuie/ folguie. *G.* κεραννύω, προσαρμόζω. *Intemperans*, vnmessig/ vneingezogen. P. niemierny/ niepowsciagliwy. *G.* ἀκατάσχετος, ἀκόλαστος, ἀκρατής, ἄκρατος, ἀνάγωγος, φιλήδονος. *Intemperantia*, vnmessigkeit. *Polon.* niemiernosc/ niestromnosc. G. ἀκολασία, ἀκρατία, ἀκρασία, ἀμετρία, ἀσυμμετρία. *Obtempero*, ich gehorche *Polon.* iestem posluszny. G. ὑπακούω, ἐπακούω, εὐπειθέω, πειθαρχέω. ἄρχομαι.

Tempestas, *atis*, ein zeit/oder gewitter *Pol.* Czás / pogodá/ álbo niepogodá. G. ὥρα, χειμών, ζάλη, χειμασία. *Tempestuosus*, vngestům. *Polon.* niepogodny/powietrzny. G. δυσχείμερος, ταραχώδης. *Tempestiuus*, zeitig/ bequem/ gelegen. *Polon.* Czesny/ wczesny/ potemny. G. ἔνωρος, ἔγκαιρος, ἐπίκαιρος, εὔκαιρος, καίριος, ὡραῖος, ὥριος, ὡρικὸς, ὥριμος.

* *Comp: Intempestus*, *Intempestiuus.* vngestům/vnzeitig/ vngelegen. *Polon.* niepogodny/ nieczesny/ niepotemny/ nieráźny. G. ἄωρος, ἔξωρος, παράκαιρος, πάρωρος, πρόωρος, πρόμοιρος, παναώριος.

Templum, ein Kirch. *Polon.* Kosciol. G. ἀνάκτορον, ἱερὸν, ναὸς, νεὼς, νηός.

* *Comp: Contemplor*, *aris*, ich besehe / beschawe. P. pátrzam/ ogladam. G. διασκέπτομαι, διαλογίζομαι, θεωρέω, περιφρονέω, ἀποσκοπέω, σκέπτομαι. *Contemplatio*, ein beschawung/betrachtũg. P. pogladánie/ rozwažánie/ rozmyslánie. *G.* διάσκεψις, θεώρησις, θεωρία. σκέψις. *Extemplò*, *Aduerb:* flucks. P. wnet/ wskok. G. παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Tempus, *oris*, zeit. P. czás. G. χρόνος, καιρὸς, ὥρα, ὥρη. *Tempora*, *plur:* der schlaff. *Pol.* skronie/piegi. G. κρόταφοι. *Temporarius*, *Temporalis*, zeitlich/vergenglich. P. doczesny/nietrwály. G. βιωτικὸς, ὑλικὸς, καίριος, χρονικὸς, ἐπίκαιρος, πρόσκαιρος.

* *Cõp:* *Extemporarius*, was in d' eil geschicht. náprętce vczyniony. αὐτουργητος, αὐτοσχέδιος, αὐτοσχεδιαστὸς, αὐτοσχεδιαστικὸς, ἀμελέτητος.

Tenasmus, d' Stulzwang. P. zátwar-

zogen. P. ściſły / waſki. G. κατασταλὴς, περισφιγχθεὶς.

Strix, ein Nachtvogel. *Pol.* Lelek. G. στύρνιον.

Stroma, atis, ein decke. Polō. piernat / máterác. G. στρῶμα.

Strophium, ein Bruſtlatz. P. zalogá. *Item*, ein Schnuptuch/ Naſetuch. P. Chuſtká. G. στρόφιον.

Strues, is, ein holtzhauffen. P. ſtos drew/gromadá/kupá. G. σωρὸς, θημών.

Struma, æ, ein kropff. Polō. wol / álbo wole. G. χοιρὰς, κραῦρος. *Strumoſus*, kropffigt. P. woláty / wolowáty. G. χοιραδώδης, βραγχώδης, βραγχάων.

Struo, is, ich ſetze zuſammen/ ordne/bawe. P. przypráwiam/ nárzadzam / buduie. G. μηχανάομαι, μηχανάω. καταςκευάζω. τυρεύω. *Structura, æ*, ein Gebew/ P. Budowánie. G. δόμησις. ἐνδόμησις, κατασκεύασμα, οἰκοδομὴ, οἰκοδομία. *Structor*, ein vorſchneider. P. kraycży / podſtoli. G. τέκτων, οἰκοδόμος.

* *Comp: Adſtruo*, ich bawe herzu. P. przybuduie. *Conſtruo*, ich ſetze / füge zuſamen. P. ſtáwiam/

wiam / z ſadzam iedno z drugim. G. κατασκευάζω, -νήω, διατάττω, συντάττω, συναρμόζω. *Deſtruo*, ich reiſſe ein / breche ab. P. Rozwalam / káże / łamie. G. ἀναιρέω, ἀνασκευάζω, ἀμαλδύνω, ἀφανίζω, καθαιρέω, καταβάλλω. *Extruo*, ich bawe auff. P. wyſtáwiam / zbuduie. G. ποιέω, κατασκευάζω. *Inſtruo*, ich bereite / vnterweiſe. P. gotuie / nauczam. G. ἐγκατασκευάζω, ἐξαρτύω, ἐπισκευάζω, συμβιβάζω. *Inſtructio*, ein bereitung/ vnterweiſung. P. nágotowánie/ nauczánie. G. ἐπισκευὴ, κατασκευὴ, συμβίβασις. *Inſtrumentum*, ein werckzeug. P. naczynie/ ſtátek. G. ἐργαλεῖον, ὄργανον, σκευὴ, τεῦχος. *Obſtruo*, ich verſtopffe/ vermache. P. zátykam/ zapráwiam. G. ἀποφράγνυμι, περιφράττω, ἐπιλαμβάνω.

Struthio, Struthius, Struthiocamelus, ein Strauß. P. Struś.

Studeo, es, ich befleiſſe mich / liege ob/ſtudiere. P. pilnuie/leże nád czym/vczę ſie. G. ἐπιτηδεύω, ἐπιμελὲς ποιοῦμαι, προθυμέομαι, σπουδάζω, σπεύδω. *Studium*, fleiß/gunſt. P. pilność/náuká/ cwicżen

ćwiczenie/chuć/zyczliwość. G. ἄσκησις, διατριβὴ, σπουδὴ, ἐπιτήδευσις, ἐπιθυμία. *Studiosus*, fleissig/ günstig. P. pilny/ zyczliwy. G. ἐπιμελὴς, σπουδαῖος, πρόθυμος.

Stultus, a, um, nerrisch. Pol. szalony/glupi/niemadry. *Stultus, subst.* ein narr. P. blazen. G. ἀνόητος, ἀγνώμων, ἄφρων, ἀσύνετος, μωρὸς. *Stultitia*, torheit. P. szaleństwo/ glupstwo/ blazeństwo. G. ἄνοια, ἀσυνεσία, μωρία, μωρότης, ἀφροσύνη.

Stupa, a, werck/heiden/grobflachs. P. zgrzebi/ patlepi. G. στύπη, στυππίον, στυππεῖον. *Stupeus*, wercken. P. zgrzebny / patlepny. G. στύππινος, στυππινος. *Stuparius malleus*, ein flachs breche. P. tarlica /cierlica.

Stupeo, es, Stupesco, Obstupeo, ich entsetze mich/ verwundere mich. Polō. zdumiam sie/ z dziwuie sie / zdretwieie / zmilkam. G. ἐκπλήσσομαι, ἐκπλήττομαι, ἐξίσταμαι, θαμβέω. *Stupor*, G. ἔκπληξις, θάμβος, ἔκστασις, ἀναισθησία. *Stupiditas*, entsetzung. Polon. zdumienie/ zdretwialość. G. ἔμπληξις, βλακεία. *Stupidus*, vnbesonnen/toll. P. zdumiały / zmilkły. G. ἀναίσθητος, ἔμπληκτος.

Stuprum, i, schand/hurerey. P. wszelaki nierzad / gwalt/ zgwalcenie białych głow/ kurestwo/ nierzad/ nieczystość. G. διακόρευσις, διαφθορὰ, ὕβρις, φθορὰ. *Stupro, as*, ich schweche/ schende. Polon. nierzad plodze. G. διαπαρθενεύω, διακορέω, διακορίζω, διαφθείρω, μοιχεύω, σαλάγω. *Stuprator*, ein Hurer/ Frawenschender. Polon. Kurewnik / Sromotnik białych głow. G. χέρσιφος.

Sturnus, i, ein Staar. Pol. Szpak. G. ψὰρ, ὁ, ψὴρ. *Sturnatim*, hauffenweis. P. gromada / hurmem.

Stylus, i, ein griffel Polon. grafka / pratek. *Item*, ein weise zu reden vnd zu schreiben. Pol. obyczay / sposob mowienia y pisania. G. χαραφὶς, χαραφεῖον, χαραφικὴ δύναμις.

S V.

Suadeo, ich rathe/ vermahne. Pol. Radze/ napominam. G. πείθω.

πείθω, ἀναπείθω, συμβουλεύω, παραινέω, εἰσηγέομαι. *Suasio*, ein rathung / vermahnung. P. rádá / námowienie / nápominánie. G. εἰσήγησις, παράφασις, παραίνεσις. * Comp: *Dissuadeo*, ich widerrathe / ich mahne ab. P. rozradzam / odradzam / odwodzę. G. ἀποσπεύδω, ἀποτρέπω, διατρέπω, παραπείθω. *Persuadeo*, ich vberrede. P. námawiam. G. ἀνάγω, ἀναπείθω, καταπείθω, ἐπιπείθω. *Persuasio*, ein vberredung. P. namowá. G. πεισμονή, πεῖσις, πίστις.

Suauis, is, süß/lieblich. Polō. słodki/łágodny/miły/wdzięczny / przyiemny. G. ἡδύς, ἀδινὸς, γλυκύς. *Suauitas*, süssigkeit. P. słodkość/łágodność/wdzięczność. G. ἡδύτης, γλυκύτης. *Suauium*, ein kuß. P. pocáłowánie. G. γάνος, τὸ φίλημα. *Suauior, aris*, ich küsse. P. cáłuię. G. φιλέω, καταφιλέω, κύω.

Sub, *Præp:* vnter. Polō. pod. *Item*, nach oder vor. P. po/álbo przed. G. ὑπὸ & ὑπαί. *Composita cum nominibus Adiectiuis minuit eorum significationem, vt* Subagrestis, ein wenig Bäwrisch/ etwas vnhöfflich. P. przysprośnieyszym. *Subamarus*, etwas bitter. P. nieco gorski. G. ὑπόπικρος.

Suber, eris, Gorckenholtz / pantoffelholtz. P. korek / korkowe drzewo. G. φελλός.

Subitò, schnell / plötzlich. P. prętko / nagle. G. αἰφνιδίως, αἴφνης, ἐξαπιναίως, ἐξαπίνης. *Subitus, Subitaneus*, schnell/ gähling. P. prętki / nagły. G. αἰφνίδιος, ἐξαπιναῖος, ὀξύς.

Sublica, æ, ein langer brückenpfahl. P. pal długi mostowy/ sochá. G. δόκις, δοκός. *Sublicius pons*, ein hültzern brück. P. drzewiány most. G. γέφυρα, ξυλίνη.

Sublimis, e, hoch. P. wysoki. G. ἐπηρμένος, μετέωρος, ὑψηλὸς, ὑψηλός. *Sublimitas*, hoheit. P. wysokość. G. ὕψος, ὑψηλότης, μετεωρισμὸς, ὑπεροχή.

Subo, as, are, porcorum est, wenn die schwein einander reitē. P. ślinic sie / krzekác/ kiernozic/ kiernozowac. G. καπρίζω.

Subscus, udis, höltzerne leisten. P. listwá.

Subso-

Subsolanus, der wind von morgen. Polon. wiátr od wschodu słońcá. G. ἀπηλιώτης.

Subtegmen, inis, Eintrag/ wefel. P. watek. G. κρόκη.

Subter, Prep: vnter. P. pod. G. ὑπὸ, κάτω, ὑποκάτω.

Subtilis, e, dünn / fein. Pol. cienki/suptelny/foremny. G. λεπτὸς, ἰσχνὸς, λεπτομερής.

Subucula. ein Hembd / Futterhembd. P. koszula/ welniank. G. ὑποχιτών, χιτώνιον, ἐχέσαρκον.

Subula, æ, ein Schusternadel. P. szydło. G. ὀπήτιον, κεντητήριον, ὀπητήριον.

Subulcus, ein Sawhirt. Pol. Swinski pástyrz / Swiniarz. G. ὑῶν ἐπίσκοπος, συβώτης, ὑοβοσκός, ὑοβότης, συοβόσκης.

Succendo, G. ὑποκκαίω, ὑφάπτω, ἀνάπτω. vide Cando.

Succida, æ, new geschoren wolle. P. welná dopiero strzyżona. G. οἰσυπηρὸν, ἔριον.

Succidia, ein seiten speck. P. polec mięsá. G ταρίχη.

Succinum, Athenstein/Bornstein Polonice. Bursztin. G. ἤλεκτρον.

Succi-

Succisiuus, a, um, von dem notwendigen abgezogen. Pol. z potrzebnego odięte. G. ὁ ἐν παρέργῳ γενόμενος. *Succisiuum tempus*, neben zeit. P. wolny czás.

Succus, i, safft. Polon Sok/ miazgá. G. ἐγχύλισμα, ἐκπίεσμα, χυμὸς, χυλὸς. *Succosus*, safftig. Pol. sokásty / soczysty. G. ἔγχυλος, ὀπώδης, πολύχυλος.

Succula, æ, ein Ferckel. Pol. prosię / prosiątko. *Item*, ein zugwale. P. kołowrot / wijádło. G. ὑΐδιον, χοιρίδιον.

Sudes, is, ein pfal/stock. P. pal / kol. G. διωςῆ, σφηκίσκος.

Sudo, as, ich schwitze. P. pocę się. G. ἱδίω, ἱδρόω. *Sudor, oris*, schweis. P. pot. G. ἱδρώς, ἱδος, ἐφίδρωσις. *Sudarium*, ein schweistüchlein. P. chustká. G. ῥινόμακτρον, κεφαλόμακτρον, καψιδρώτιον, σουδάριον.

* *Comp: Desudo*, ich bemühe mich fast. P. pracuię/ zapocam się. G. ἱδρόω, ἀφιδρόω, ἐνιδρόω, ἐξιδρόω.

Sudum, i. schön wetter. Pol. piękna pogoda. G. αἴθριον.

Suesuo. ich gewohne. P. nákładam się. *verbum Inusitat:*

Comp:

* Comp: *Assuesco*, *Assuesio*, ich gewohne. P. przyloże się / nawykam. G. συνεθίζομαι. *Assuefacio*, ich gewehne. P. nakładā/ przyuczam. G. ἐθίζω, κατεθίζω, συνεθίζω, προσεθίζω. *Consuesco*. *Idem*. G. ἔθω, συνεθίζομαι, φιλέω, ἐθίζομαι, νομίζω. *Consuetudo*, ein gewonheit. P. zwyczay/ nałog. *Item*, gemeinschafft / kundschafft. P. Towárzystwo/ znáiomość / záchowánie. G. ἐθισμὸς, ἔθος, νομὴ, νόμος, ὁμιλία, συνήθεια, περινομή. *Consuetus*, gewohnlich. P. zwykły. G. ἔθας, ἔθιμος, νόμιμος, πάτριος, συνήθης. *Desuesco*, ich entwehne. P. odkładam się / odwykam. G. ἀπεθίζομαι, ἀπομανθάνω, μεταδιδάσκομαι. *Desuefacio*, ich entwehne. P. odkładam / oduczā. G. ἀπεθίζω, μεταδιδάσκω.

Suffarcinatus, beschweret/ beladen. P. obciężały / podkasány. G. ἐμφορτωμένος.

Suffio, *is*, ich reuchere. Polō. kádzę / kurzę. G. θυόω, θυμιάω, ὑποθυμιάω, ὑποθυμιάω. *Suffitus*, *us*, *Suffimentum*, ein reucherung. *Polonicè*. kadzenie / kurzenie. *Graecè*. θυμίαμα, θύωμα.

Sufflamen, *inis*, ein radsperre / hemkette / klepperstil. *Polō*. hamowánie koła/ hamowánica. G. ὑποχλεὺς.

Suffoco, *as*, ich erſticke. *Pol*. zadawiam / zadusżam / vmarzam. G. ἀπάγχω, πνίγω, ἀγχονάω, ἐμπνίγω. *Suffocatio*, ein erſtickung. *Polon*. zadusżenie/ vmorzenie. G. ἀγχόνη, πνῖγος, πνιξ, ἀπόπνιξις, κατάπνιξις.

Suffragor, G. χειροτονέω, ψηφίζομαι, ἐπιψηφίζομαι. *Suffragium*, G. ψῆφος, γνώμη, χειροτονία. *Suffrago*, *vide* Fragor. G. μεσοκύνιον.

Suggestus, *vide* Gero, G. βῆμα, ἀκροατήριον.

Suggrundiae, *arum*, *vel Suggrundia*, *orum*, das forderdach. P. przeddásżek. G. γεῖσον, τὸ γεῖσος, τὸ περίπτερον.

Sugillo, *as*, ich ſchlahe blutmeſsig. P. siność wycinam. *Metaph*: ich ſchelte / leſtere P. lżę / sromocę / cżći vwłaczam/ vragam. G. ὑπωπιάζω, κωμῳδέω, λοιδορέω, κακηγορέω, κακολογέω.

Sugeo,

Sugeo, *es*, & *Sugo*, *is*, ich sauge. P. ssę. G. ἀθέλγω, ἀμύζω, ἐκχυλίζω, μυζέω, θηλάζω, θηλάζω μαστοὺς.

* Comp: Exugo, ich sauge auß. P. wysysam. G. ἐκχυλίζω, ἐκχυμίζω, ἐκθηλάζω, ἐμμυζάω.

Sui, *recip:* sein P. iego. G. αὐτοῦ, ἑαυτοῦ, οὗ, σοῖο, ἕο. *Suus*, *possess:* sein. P. swoy / własny.

Sulcus, *i*, ein furch. P. brozda. G. ἄλοξ, αὔλαξ, ὦλξ, ὦλαξ. *Sulco*, *as*, ich mache ein furch. P. porzę / wzorywam / brozduie. G. αὐλακίζω, ἀλοκίζω.

* Comp: *bisulcus*, zweyfurchig / zweyspitzig. P. o dwu lechach / o dwu końcach. G. δίστομος, δίχηλος, διχοφυής. Sic *Trisulcus*, &c.

Sulphur, *uris*, schweffel. P. siárká. G. θεῖον, θεῖαφος, θεῖαφιον. *Sulphureus*, schwefelicht. P. siárczány. G. θειώδης. *Sulphuraria* ein schwefelhütte. Polon. siarkownia. *Sulphuratus*, geschwefelt. P. siárkowy / osiarczony. G. θειωτος, θείῳ ἐμβεβαμμένος.

Sum, ich bin. Pol. Jestem. G. γίνομαι, γίγνομαι, εἰμὶ, πέλομαι, τελέθω, ὑπάρχω. *Est*, *Impers:* es gehöret zu. P. należy / przynależy / przystoi.

* Comp: *Absum*, ich bin abwesend. Polon. nie iestem przytomny. G. ἄπειμι, ἀπολείπομαι, ἀφίσταμαι, ἀποδέω, ἐλλείπω. *Absens*, abwesend. Pol. nieobecny / nieobliczny / nieprzytomny. G. ἀδημος, ἀποδημῶν, ἀπὼν, ἀφεστὼς. *Absentia*, abwesung. P. nieprzytomność. G. ἀπουσία. *Adsum*, ich bin da. Pol. Jestem obecny / obliczny. G. πάρειμι, ἐγγίζω, πάρειμι, πρόσκειμαι. *Desum*, ich mangele. Polō. niedostáie. G. ἄπειμι, ἀποδέω, ἐνδέω, ἐλλείπω. *Insum*, ich bin in etwas. P. iestem w czym. G. ἔνειμι, πρόσειμι, ἐνυπάρχω. *Intersum*, ich bin dabey. Polō. iestem przy czym. G. ἐγκαθίσταμαι, παρίσταμαι, περιτυγχάνω, ἔνειμι, παραγίνομαι. *Interest*, Impers: es ist dran gelegen. *Pol.* należy G. διαφέρει. *Obsum*, ich schade. P. szkodzę / záwadzam. G. βλάπτω, ἀνθίσταμαι, ἐναντιοῦμαι. *Possum*, ich kan / mag. P. mogę. G. δύναμαι, δύναμιν ἔχω, ἰσχύω, ἔχω.

Potens, mechtig. P. možny. G. δυνατὸς, εγκρατης, ἰσχυρὸς. *Potentia*, Macht / gewalt. Pol. možnosć / zwierzchnosć. G. δύναμις, δυναστεία, επικρατεια, κράτ☉. *Impotens*, schwach / nicht mechtig. P. mdly / slaby. G. ἀδύνατ☉, ἀδύναμ☉. *Praesum*, ich stehe für. P. iestem przelożonym / panuie / rządzę. G. αρχω, ἡγεμονέυω. *Praeses*, *sidis*, ein vorsteher / verwalter. P. przelożony. G. ἀρχηγὸς, ἐπιστάτης. *Praesens*, gegenwertig. P. obecny / obliczny / przytomny. G. παρὼν, ὁ ἐνεστως. *Praesentia*, gegenwart. P. obecnosć / przytomnosć. *Praesento*, *as*, & *Repraesento*, ich stelle gegenwertig / erzeige / beweise. Pol. stawiam / wystawiam / okázuię. G. παριστανω, ἐμφαινω, δεικνυμι. *Repraesentatio*, ein augenscheinliche darstellung / beweisung. P. oczywiste okazánie. G. παράστασις, παρέμφασις, ὑποτύπωσις, ὑπόδειξις, προκαταβλημα, προκαταβολη. *Prosum*, ich bin nütz / helffe. P. iestem pożyteczny / pomagam. G. λυσιτελέω, συμφέρω, χρησιμέυω, χρήσιμω, ὠφελέω. *Subsum*, ich bin vnter. P. iestem pod czym. G. ὕπειμι, ὑπείκω, ὑπείκω, ὑπογίνομαι. *Supersum*, ich bin vbrig. P. zystawá / iestem ostatny albo zbytny. G. περίειμι, περιγινομαι.

Summa, die sum / ein gantzer begriff. P. summa / osiegnienie niektorey rzeczy. G. κεφάλαιον, το συνολον, σύμπαν. *Summatim*, kürtzlich. P. krotko. G. ἁπλως, συλλήβδην. *Summus*, der höchste. P. naywyższy. G. ἄκρ☉, ὑπέρτα☉, ὕψισ☉, κορυφαῖ☉, ἔσχατ☉, τελευταῖ☉. *Summitas*, die höhe / der giebel / wipffel. P. wysokosć / wierzech / wierzcholek. G. ακρότης, ακρωτήριον, ὑπεροχη.

* *Comp*: *Consummo*, ich vollende / volbringe. P. dokonam / wypelniam. G. Απαρτίζω, εκποιέω, εκτελεω, καταρτίζω, ἀποτελέω. *Cōsummatio*, vollendung. P. dokonánie / wypelnienie. G. ἀποτελεσμα, τελείωσις, συντέλεια.

Sumo, *is*, ich nehme. P. bierzę. G. λαμβάνω, αἱρέω, περιλαμβάνω. *Sumptus*, *us*, vnkost. P. naklad / koszt / kosztunek. G. ἀναλωμα, δαπάνη, δαπάνημα. *Sumptuosus*, köstlich / kostbar. P. koszto-

kosztowny / hoyny / vtrátny. G. δαπανηρὸς, πολυδάπανος.

* Comp: *Absumo*, *Consumo*, ich verzehre. P. trawie / vtracam. G. Αναισιμόω, Αναλίσκω, ἀποτρίω. *Assumo*, ich nehme herzu. P. przyimuie. G. προσλαμβάνω, προσδέχομαι. *Insumo*, ich lere / wende an / setzt dran. P. nákładam. G. ἀισιμόω, ἀναλίσκω, καταναλίσκω, ἐκδαπανάω. *Præsumo*, ich setze mir vor / vnterstehe mich / halte viel von mir. *Polon.* przed sie bierze / vsilnie / wiele o sobie dzierzę. G. προλαμβάνω. *Præsumptio*, freuel / vermessenheit. *Polon.* smiałosc / bespiecznosc. G. πρόληψμα, πρόληψις.

Suo, *is*, ich nähe / flicke. P. szyie / łatam. G. ακέομαι, ῥάπτω, συῤῥάπτω, χηλεύω. *Sutor*, ein schuster. P. szwiec. G. ῥάπτης, σκυτεύς, σκυτοτόμος, ὑποδημάτων, δημιουργὸς, ὑποδηματοῤῥάπτος. *Sutorius*, schusterisch. P. szwiecki / szewcowy. *Sutura*, *æ*, eine Nadt. P. szew. G. ῥάμμα, ῥαφὴ. *Sutrina*, ein schuster werckstadt. P. szwiecki warstát. G. σκυτοῤῥάφειον, σκυτεῖον. *Sutilis*, *e*, genähet / geflicket. P. szywány / łatány. G. ῥαπτὸς, χηλευτός.

* Comp: *Assuo*, *Consuo*, *Insuo*, ich flicke an / nähe an. *Pol.* przyszywam / zszywam / zászywam. G. ἐῤῥάπτω, ἐπιῤῥάπτω, συῤῥάπτω. *Consutilis*, *e*, zusamen geflicket. *Polonicè* zszyty / złatány. *Exuo*, ich ziehe auß / beraube / beneme. P. zwłoczę / zzuwam / wyzuwam. G. Αποδύω, Αποδύω, γυμνόω, περιαιρέω, ἐκδύομαι. *Exuuium*, & *Exuuiæ*, *arum*, ein abgelegt kleid / oder abgestreiffet schlangen haut. P. száta zwleczona / álbo skorá wężowá odártá. G. δέρος, ἀνάχρα, σκῦλα, ἐκδύματα, λάφυρα, ἔναρα.

Supellex, Haußrad. *Polon.* sprzet / grat domowy / szczebrzuch. G. ἔπιπλον, σκεῦος, κατασκευή.

Super, *Præp:* vber / drauff. P. nád / ná. G. ἐπὶ, ὑπὲρ, ὑπεράνω.

Superbus, stoltz / hoffertig. P. pyszny / butny. G. ἀγέρωχος, αλαζονικὸς, ἀλαζών, γαῦρος, ὑπέρβιος. *Superbia*, hoffart. P. pychá / butá / wysoka mysl. G. ἀγερωχία, ἀλαζονεία, ἀλαζόνευμα, ὕβρις, ὑπερβασία, ὑπεροψία, φυσίωσις.

σιωπις. *Superbio, is*, ich stolziere P. pyßnie sie. G. ἀλαζονεύομαι, ἀγηνορέω, βρενθύομαι, γαυριάω, ἐπαυχέω, Φρυάττομαι, οἰδέω.

Supercilium, G. ἰΦὺς, ὀΦρύς. vide Cilium.

Superior, G. ἀνώτερ☉, ὁ ἀνωτάτω. &c. vide Supra.

Superus, Supernus, was oben ist. P. nágorny. G. ὁ ἄνω, ἡ ἄνωθεν, ὁ ἐπάνω ὤν. *Superi*, die heilligen / götter. P. swieci / bogowie. G. οἱ ἄνω, ἐπουράνιοι, θεοὶ οὐράνιδα.

Supero, as, & Comp: Exupero, ich vberwinde / vbertreffe. P. przewyciezam / przechodze / przowyzßam. G. ἐπικρατέω, ὑπερβάλλομαι, περίειμι, περιγίνομαι. ὑπερέχω, ὑπερΦέρομαι. *Superabilis, e*, vberwindlich. P. zwyciezony / przebity.

Superstes, itis, vberig / lebendig. P. pozostáły / zywy / zdrowy. G. περιλιμπανόμεν☉, περιὼν, ἐπιχὼν.

Superstitio, ein falscher glaub / Aberglaub P. zabobony. G. δεισιδαιμονία, ἐθελοθρησκεία.

Supervacuus, Supervacaneus, vberflüssig / nicht nothwendig. Polon. zbytny / niepotrzebny. G. περίεργ☉, περιττός, διάκεν☉, διάκενης.

Supinus, Resupinus, Rückling / hindersich liegend. Polon. wznak lezacy. *Metaph:* faul / nachlessig P. leniwy / niedbały. G. βλὰξ, αΦροντις☉.

Supparus, & Supparum, ein schurtz / oder weiberhembd. *Pol.* ßorc / fartuch / ciasnochá / odziemna koßula. G. κυπαασις, περιώμιον.

Suppedito, as, ich reiche dar / gebe dar. P. nadawam / dodawam / nadazam. G. διαρκέω, ἐκπορίζω, ἐπαρκέω, ἐπιχορηγέω, ὑποδίδημι, ὑπηρετέω, χορηγέω, πορίζω.

Suppetia, G. ἐπικουρία, βοήθεια, vide Peto.

Supplex, G. γονυπετὴς, ἱκέτης, ἱκέσι☉, ἱκετικὸς, ἱκέτης. *Supplicium*, vide Plico.

Supra, droben / vber. Polon. nád / ná. G. ὑπέρ. *Item*, ἄνω, ἐπάνω, πρόσθεν, ἔμπροσθεν, ἄνωθεν. *Comparat: Superior*, höher. Polō. wyzßy. G. ἀνώτερ☉, ἐπικρατέτερ☉, κρείττων, ὑπέρτερ☉, καθυπέρτερ☉. *Item*, vergangen. P. przeßły. *Supremus*, der Obirst

derst/ höhest. Polon. naywyzszy. G. κράτιστος, ὕπατος, ὑπέρτατος, ἔσχατος.

Sura, æ, ein wade. Pol. łyst. G. σύρα, γαστροκνημία, κνήμη.

Surculus, i, ein zweig/propff/ reiß. P. látorosl / szczep/zrzaz. G. κάρφος, κλάδος, θάλος, κλῶν, μοσχίδιον, ῥάδαμνος.

Surdus, a, um, Taub. Polō. Głuchy. G. κωφὸς, ἐκκεκωφωμένος τὰ ὦτα. Surdaster, d nicht wol höret. P. głuszek/ktory nie dobrze dosłyszy. G. δύσκωφος, μογιλάλος, ὑπόκωφος. Surditas, taubheit. P. Głuchotá. G. κωφότης, κώφωσις. Surdeo, ich bin taub. P. iestem głuchy. G. κωφάομαι. Surdesco, ich werde taub. P. głuszeie. G. ἐκκωφόομαι.

Surgo, is, ich stehe auff / ich wachse. P. wstaie / wzrastam. G. ἐγείρομαι, ἐξανίσταμαι, ἀνίσταμαι.

* Comp: Assurgo, ich stehe für einem ehrenhalben auff. Pol n. powstawam przeciw komu dla poczciwości. G. ὑπανίσταμαι, διανίσταμαι. Consurgo, Exurgo, Idem cum Simplici. Insurgo, ich lehne mich auff / erhebe mich/ empöre mich. P. powstawam przeciw komu. G. ἀνθίσταμαι, κατεξανίσταμαι, ἐπιτυνίστημι, ἀνθαίρω. Resurgo, ich stehe wieder auff. P. z nowu wstáie. G. ἀνίσταμαι, ἀνεγείρομαι. Resurrectio, ein aufferstehung. P. powstanie. G. ἀνάστασις, ἔγερσις.

Sursum, Aduerb: Empor / obersich. P. wzgore. G. ἄνω, ἄναντα, κάταντα.

Sus, suis, ein Saw / schwein. P. świnia / máciorká. G. σῦς, ὗς. Suillus, schweinen. P. świni/ świnski. G. σύειος, σύϊνος, συϊκὸς, συώδης, ὑώδης, ὑεικὸς, χοίρειος. Subulcus, ein Sewhirt. Polon. świniopás / Świniarz G. ὑῶν ἐπίκουρος, συβώτης, συοφορβὸς, ὑοβοσκὸς, ὑοβότης.

Susq; deq; fero, vel habeo, ich achte nicht/frage nicht darnach/ es gelt mir gleich. P. nie dbam/ wszytko mi zá iedno.

Suspicio, G. ἀναβλέπω, ἀνακύπτω, ἀποβλέπω, θαυμάζω, περιβλέπομαι, καταπλήττομαι. Suspicor, G. τοπέω, τοπάζω, ὑπείδομαι. ὑπολαμβάνω, ὑποτοπέω. vide Specio.

Susurrus, i, ein gebrüm/ gemurr

murmel. P. ßum / ßmer / ßemrdnie. G. ψίθυρ, ψίθυρ@, τερσμός. *Susurro, as*, ich brůmme / můrmele. P ßumie / ßemrzie / ßepce. G. ὑποτρύζω, θρυλλίζω, ψιθυρίζω. ψυθίζω *Susurro, onis*, ein verleumbder / Afterreder. Pol. omorocá / ßczekarz. G. ψυθιςὴς, ψιθυριςὴς, ψίθυρ@.

* Comp: *Insusurro*, ich blase ein. P. poßeptam. G. ὑποψιθυρίζω.

S Y.

Sycophanta, æ, ein betrieger / lesterer. P. oßust / lgarz / potwarcá. G. ψεύστης, συκοβι@, συκόπαις, συκοφάντης.

Sylua, æ, ein wald. P. Lás / Bor. G. δρίον, ὕλη, δρυμος, τα δρυμά. *Syluestris, e*, wild / weldisch. P. dziki / losny / borowy. G. ἄγρι@, ἀγροικ@, ὀρει@, ὑλαῖ@.

Symbolum, i, ein Warzeichè / Losung. P. znák / cechá / hasło. *Item*, vrten / oder zechpfenning. P. skład / złożenie na biesiadę. G. σύμβολον.

* Comp: *Asymbolus*, ď nichts zur zech gibt. P. ktory ná biesiadę nic nie dáie. G. ἀσύμβολ@.

Symposium, eine Zech. Polon. Kollácija / biesiadá. G. συμπόσιον. *Sympotes*, ein Zechbruder. P. Towarzyß na biesiedzie. G. συμποσιαςὴς.

Synagoga, ein versamlung. P. Zbor / Bożnica. G. συναγωγὴ.

Synanche, halßwehe / oder die breune. Pol. słinogorz. G. συνάγχη.

Syncerus, a, um, rein / lauter. P. ßczyry / czysty. G. ειλικρινὴς, ἄδηλ@, ἀμιαν@. *Synceritas*, lauterkeit / reinigkeit. P. ßczyrosc / czystosc. G. καθαρότης, εἰλικρίνεια.

Syncipat, ein schweinskopff. P. świnia głowizna. *Item* das vorder theil am heupt. Pol. ciemie / przednia część głowy. G. βρέγμα.

Syndicus, ein beschirmer / oder fůrsprach vor gericht. P. obrońcá / rzecznik / prokurator. G. σύνδικ@.

Syngrapha, & *Syngraphum*. ein Handschrifft Pol. Spisek.

Zapis / Cirográff. G. συγγραφὴ, χειρόγραφον, γραμματεῖον.

Synodus, ein zusamenkunfft. P. zgromádzenie / ziazd. G. σύνοδος.

Syrma, atis, der schwantz an eines weibes kleid. P. Rucho v ßat bialych glow. G. σύρμα.

INCIPIENTIA à T.

T A

TAbanus, i, ein Brem/bremse. G. Bak. Pol. μύωψ, οἶστρος.

Taberna, æ, ein Krambuden. P. kramnicá. *Item*, kretschme. P. kárczmá. G. οἴκημα, ἐργαστήριον, λέσχη. *Tabernaculum*, ein Hütte. P. Namiot / przybytek. G. κλισία, καλύβη, σκηνίδιον, σκήνωμα, σκῆνος.

Tabes, is, die Schwindsucht. P. suchotá. G. καθαίρεσις, τῆς σαρκὸς, τῆξις, φθίνασμα, ἀτροφία, φθόη. *Tabidus, a, um*, verdorret. P. suchote máiacy. G. ἀπεσκληκὼς, φθισικός. *Tabesco*, & Comp: Contabesco, Extabesco, ich verdorre/verwelcke. P schne. G. ἀτροφῶ, μαραίνομαι, τήκομαι, φθίνω, συντήκομαι.

Tabula, æ, ein tafel. P. Tablicá. *Item*, ein brett. P. deská. G. γραμματεῖον, δέλτος, πίναξ, πλάξ, πυκτίον, πυκτίς. *Tabella, æ*, ein teffelein. Pol. tabliczká. G. δελτάριον, ξυλήφιον, ξυλάριον, πινακίσκος, πινακίσκιον, πινάκιον, πινακίδιον. *Tabellio*, & *Tabellarius*, Briefftreger. P. posel. G. ἀγγελιαφόρος, ἐπιστολιαφόρος, γραμματοφόρος, ἐπιστολεύς. *Tabellarium*, & *Tablinum*, ein schreibstub / da man allerley brieffe verwahret. P. izdebká / álbo sklep do chowánia wßelakich listow. G. πυκτεῖον, γραμματοφυλακιον. *Tabulo, as*, & Cōtabulo, ich belege / beschlahe mit bretern. P. Deskámi / Tárcicámi pokladam / obijam. *Tabulatum*, ein Bune / Astrich. P. Strop / przetr / astrych z tárcic vczyniony. G. ἕλμα, ἰκρίον, σανίδωμα. κατῆλιψ.

Taceo, es, ich schweige still. Pol. milcze. G. σιωπάω, σιγάω, γλωσσοκρατέω, ἐχεμυθέω, κωφεύω.

Tacitus, a, um, still / stillschweigend. P. cichy / milczacy. G. ἀγλωττος, ἄφωνος, ἄβαζος. ἀβόητος, σιωπηλὸς, σιωπηρὸς. *Taciturnus*, verschwiegen. P. milczacy / wierny. G. ἄνεως, σιγηρος. *Taciturnitas*, verschwiegenheit. Pol. Cichość / wierność. G. ἀγλωττία, ἀχευξία, σιωπὴ, ἀμφασία, ἀφωνία, σιγή.

* *Comp:* Conticeo, Obticeo, Reticeo, ich verschweige. *Polon.* zámilczam. G. Ἀποσιωπάω, παρασιωπάω.

Tada, G. δαδίον. *vide* Teda.

Tadet, *Imperf:* es verdreust. P. mierzi mie / márkotno mi. G. ἄχθομαι, βαρύνομαι, λυποῦμαι. *Tadium*, verdruß. P. Teſknośc / tegá. G. Ἀηδία, ἄχθος, μῖσος, ἀγανάκτησις. *Tadiosus*, verdrießlich. P. mierzony / teſkliwy.

Talea, a, ein kerbholtz. *Pol.* karb. G. τάλεα, ξυλάριον.

Talio, onis, ein gleiche vergeltung. *Pol.* rowna zapłátá / oddánie / pomstá. G. Ἀντιπελαργία, ἀντιπελάργησις, ἀντιπελάργωσ.

* *Comp:* *Retalio, as*, ich vergelte / rechne mich. *Polon.* oddawam / záwetuie / mścze sie.

Talis, e, sollich. *Pol.* Táki / tákowy. G. τοῖος, τοιόσδε, τοιοῦτος.

Talitrum, i, ein Hirnschnelle / stirnickel. *Pol.* szczudlek. G. σκίνδαρος.

Talpa, a, ein Maulworff. P. Kret. G. ἀσπάλαξ, σκάλοψ, ἀπάλαξ, ἀσφάλαξ.

Talus, i, ein knorr am fuß. P. kostká. G. ἄστρυς, ἀστραγάλιον, γλαμα, κώληψ, ἄστριχος. *Talaris, i*, was biß an die knorren reicht. *Pol.* dlugi aż do kostek. G. ποδήρης, πεζοφόρος, τερμιόεις. *Taxillus*, *dimin:* ein klein knorlein. P, kosteczká. G. ἀστραγάλιον, σπειράφιον.

Tam, *Aduerb:* so wol / *Polon.* Ták. G. τόσον, τοσοῦτον, εἰς τόσον, οὕτω.

Tamen, aber / jedoch. P. Ale / wszákże / iednák / ále wżdy. G. ἀλλ' οὖν, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ἔμπα, μέντοι, μέντοιγε.

* *Comp:* *Attamen*, *Veruntamen*, *Idem*. G. Ἀλλ' ὅμως, ὅμως δὲ, δεγε. *Tametsi*, wiewol. P. ácż / ácżkolwiek. G. κἂν, εἰ καὶ.

Tamino, as, verb: Inusitat: cuius Composit: Contamino, as, ich beflecke/ besudele. *Pol.* pomázuie / pokalam. G. λωβάω, μιαίνω, πτυάω, ῥυπόω, σπιλέω, μολύνω, φυρόω. *Incontaminatus*, unbefleckt. *Pol.* niepokalany / niepomázany. G. ἀμίαντος, ἀμόλυντος, ἀλύμαντος, ἀλώβητος.

Tandem, endlich / zu letzt. P. ná koniec/ ná ostatek. G. ὀψέ, πέρας, ποτέ, χρόνῳ, τελευτῶν, ὕστερον, λοιπόν.

Tango, is, ich rüre. P. dotykam sie/ porußam. G. ἅπτομαι, ἐφάπτομαι, ἐπιθίγω. θιγγάνω, ψαλάσσω. *Tactus, us*, die antastung/ greiffung. P. dotknienie. G. ἁφή, ἅψις, ἐπαφή, θίξις, ψάλαγμα, ψηλάφησις.

* Comp: *Attingo*, ich rüre an. P. Dotykam sie/ poruchám. G. ἅπτομαι, ἐξικνέομαι, ἐπιλαμβάνω, ἐπιψαύω. *Contingo*, ich erreiche. P. dosiegam. G. ἀνήκω, ἱκανω, καθάπτομαι, *Contingit, Impers:* es begibt sich. P. Trafi sie/ przygadza sie. G. συμβαίνει, ἐνδέχεται, ὑπάρχει. *Contiguus, a, um*, was an einander stoßt. P. przyległy / pográniczny. G. ἐχόμενος, συναφής. *Contactus, us*, das anrüren. P. dotknienie. *Contagio, onis, & Contagium*, eine seuch. *Polõ.* zárázá / chorobá. G. συνάφεια, λοιμός, φθορά, ἀπόῤῥοια, συναλλάξεως. *Contagiosus*, was da ansteckt/ verderbt. P. zárázliwy / przymietáiacy sie/ przyrzucáiacy sie. G. ὁ ἐκ της συναφείας φθοροποιός. *Intingo*, ich duncke ein. P. w maczam / w tykam / w rázam. G. ἐμβάπτω, ἐγχρώζω. *Intinctus, us*, ein eintauchen. *Pol.* przysmák. G. ἔμβαμμα. *Intactus, a, um*, unuerletzt / unuersehrt. *Polonicè.* nienárußony/ niepokalány. G. ἄθικτος, ἀνέπαφος, ἀψηλάφητος, ἄψαυστος, ἀκέραιος, ἀκήρατος. *Obtingit*, es widerfehret. *Polon.* przygadza sie / zstawa sie. G. συμβαίνει, γίνεται, ὑπάρχει. *Pertingo*, ich rure oder reiche hinan. P. dotykam/dosiegam. G. διατείνω, καθάπτομαι, καθήκω.

Tanquam, Aduerb: gleichals. P. iákoby. G. ἅτε, καθάπερ, καθώς, οἷον, ὥσπερ, οἷα, οἷα δή.

Tantus, a, um, so gros. P. Tylki/ ták wielki. G. τόσος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, τηλικόσδε. *Tantum Aduerb:* nur/allein. *Pol.* tylko. *Tanti*, so theuer. P. ták drogo. *Tantisper*, so lang. *Pol.* ták dlugo. G. ἕως ἂν, μέχρις ἄν, ἐν τούτῳ. *Tantopere*, so sehr. *Pol.* ták bárzo. G. οὕτω, σφόδρα οὕτως. *Tantundem*, eben so viel. *Polon.* tyle/ ták wiele.

Tapes, etis, ein Teppich. *Pol.* Kobierzec/ oponá. G. τάπης, κῶας, δάπις.

Tardus, a, um, langsam/ faul. *P.* nierychly/ leniwy. G. βραδὺς, νωθὴς, μολυρὸς, νωθρὸς, σχολαῖος, χρόνιος. *Tardiusculus*, etwas trege. P. przyleniwszym. G. βραδύτερος. *Tarditas*, langsamkeit/ faulheit. P. leniwość. G. βραδυτὴς, νωθεία, σχολαιότης. *Tardo, as*, ich bin langsam/ seume mich. P. omieszkawam. G. ἰλινύω, βραδύνω, ἐγχρονίζω, μέλλω. * Comp: Retardo, *as*, ich halt auff. Pol. zádźierżam/zámieszkawam. G. βραδύνω, διακατέχω, βραδύτερον ἀπεργάζομαι.

Tartarus, i, die Helle. Polon. piekło. G. τάρταρος. *Tartareus*, hellisch. P. piekielny.

Taurus, i, ein Stier. *P.* Byk/ Buiak. G. ταῦρος; καρταίπους. *Taurinus*, was vom Stier ist. P. Bykowy.

Taxillus, G. ἀστραγάλιον. vide *Talus*.

Taxo, as, ich rüre hart an/ich schetze/ schelte/ straffe. P. dotykam sie/ szacuie/ karze/ láie/ ruszam kogo w sádno. *G.* ἱμάω, καταπέμφομαι. *Taxatio*, ein Schetzung/ die Tax. P. szacunek/ oszacowánie. G. ἀξία, τίμησις, ἐπιτίμησις.

Taxus, i, ein Eibenbaum. P. Cis. *G.* σμίλαξ, μίλαξ.

T E.

Techna, ae, ein kunst/ listigkeit/ betrug. Pol. sztuká/ chytrość/ zdradá. G. τέχναι, δόλια τεχνήματα.

Teda, ae, Kinbaum. Polon. Sosnia/ łuczywo. *Item*, ein fackel/ kordütze. P. pochodnia/ świecá. *G.* δᾴς, γάμος.

Tego, is, ich decke. P. nákrywam. G. ἐρέφω, καλύπτω, κρύπτω,

πτω, ὀροφόω, σκεπάζω. *Tegmen, Tegmentum*, ein Deck. P. Decka / nákrycie. G. κάλυμμα, κατακάλυμμα, ἐπικάλυμμα, προκάλυμμα, σκέπη. *Teges, etis*, ein Matt / kotz. Pol. mátá / koc / guniá. G. ψίαθος, φορμός. *Tegula, æ*, ein ziegel. P. Cegłá. G. κέραμος, κεραμὶς, καλυπτήρ. *Tectum, i*, ein Dach P. dách / poszycie / strzechá. G. δόκωσις, δῶμα, ὄροφος, στεγνὸν, στέγη, στέγος, τέγος. *Tectorium*, dünch / damit man die wende beweisset. Pol. Máteria ku pobielániu / álbo potynkowániu ścian. G. κονίαμα. *Tector*, ein Düncher. P. Tynkarz.

* Comp: Contego, ich bedecke gar. P. zákrywam. G. ἀμφικαλύπτω, ἀμφιχάνω, περιπέπτω, περιστέλλω. *Detego*, ich entdecke. P. odkrywam. *Metaph*: ich mache offenbar. Pol. rozsłáwiam / roznaszam / rozgłaszam. G. ἀναδέρω, ἀπαμφιέννυμι, ἀπαμφίσκω, ἀποκαλύπτω. *Protego*, ich beschirme. P. bronie. G. ἀμφιβαίνω, σκέπω, σκηπάζω, περιβαίνω, προαμύνω. *Protectio*, ein schirm / schutz. P. obroná. G. προκάλυμμα, ἀντιστήριγμα, σκέπας, σκέπη. *Protector*, ein beschirmer. P. obrońcá. G. ὑπερασπιστὴς, σκεπαστὴς. *Retego*, ich decke wieder auff. P. odkrywam záś. G. ἀνοιγνύω, ἀνακαλύπτω, ἀνασκέπω.

Tela, æ, ein gewebe / oder Leinwat. P. przedzá / álbo płótno. G. ἱστὸς, ὕφασμα.

Tellus, uris, das Erdreich / die Erde. P. ziemiá. G. γῆ, γαῖα, χθών.

Telonium, Zoll / oder Zolbanck. Polō. Cło / álbo Celny stoł / Celna komorá. G. τελώνιον. *Telonarius*, ein Zölner. P. Celnik / Mytnik. G. τελώνης.

Telum, i, ein pfeil. P. Bełt / strzáłá / pocisk. G. ἄκων, ἄκυς, ἀκὶς, ἀκόντιον, παλτὸν, τόξευμα.

* Comp: *Protelo, as*, ich vertreibe / schrecke ab. Polō. odganiam / odpadzam / odstraszam. G. διαγκρέω.

Temerè, freuentlich / unbesonnen. P. uporníe / bez przyczyny / nierozmyślnie. G. ἀβούλως, ἀγνωμόνως, ἀπερισκέπτως, ἀκρίτως, ἀλόγως, παραβόλως. *Temerarius, a, um*, verwogen. Polon. uporny / nierozmyślny / zápamie-

pámietály/ wßeteczny/ zrzadny/ sporny. G. ἄβουλος, ἀπερίσκεπτος, ἀπερονόητος, τολμητής, παράβολος. *Temeritas*, freuel / verwogenheit. Polon. vpor / zápámietalość. G. ἀβουλία, ἀπροβουλία, ἀπόνοια, θρασύτης. *Temero*, ich schende/beflecke. P. sromocę / gwalcę / pokalam. G. βεβηλόω. μιαίνω, μολύνω, καθυβρίζω, διαφθείρω.

* Comp: *Contemero*, *Idem*. G. καθυβρίζω. *Intemeratus*, vnbefleckt. Pol. niepokaláný. G. ἀβέβηλος, ἀβδέλυκτος, ἀμόλυντος, ἀδιάφθορος.

Temetum, Wein. P. Wino. G. μέθυ, μέθυσμα. *Temulentus*, truncken / voll. P. pijány / opily. G. οἰνοπότης, πάροινος, οἰνοπλάνητος, μέθυσος. *Temulentia*, trunckenheit. P. pijáństwo/ opilstwo. G. μέθη, οἰνοφλυγία.

Temno, *is*, ich verachte. Pol. gárdzę / wzgardzam. G. καταφρονέω, περιφρονέω, ὀλιγωρέω.

* Comp: *Contemno*, *Idem*, G. ἀμελέω, ἀθερίζω, ἀδιαφορῶ, ἀφροντίζω, ὀλιγωρέω. *Contemptus*, *us*, verachtung. P. wzgárdzenie/ wzgárdá. *Contemptus*, *a*, *um*, *Contemptibilis*, *e*, veracht / verechtlich P. wzgárdzony. G. καταφρονητος. εὐφαυλιστος, εὐκαταφρόνητος.

Temo, *onis*. ein Deissel. Pol. Dyßel. G. ἔνδρυος, ῥυμος, στήριγμα.

Tempero, *as*, ich messige/milltere / lindere. P. vśmierzam / vmnieyßam/ rostwarzam. G. ἁρμόζω, ῥυθμίζω, κεραννύω, κιρνάω. *Temperamentum*, *Temperatura*, eine messigung / vermischung. Polō. Miárá / miernosc/ rostworzenie / przyśadá. G. κρᾶσις, κραμα, εὐκρασία. *Temperies*, eigenschafft der lufft / oder des wetters. P. własność / postánowienie powietrza. G. ἡ τοῦ χρόνου κατάστασις. *Temperans*, messig / eingezogen. Pol: mierny/ skromny/ cichy / powściągliwy. Græcè. σώφρων, κόσμιος. *Temperantia*, messigkeit. Pol. miernośc / skromność. G. ἐγκράτεια, σωφροσύνη, νηφροσύνη, μετριότης.

* Comp: *Attempero*, ich füge / schicke / bequeme. P. miárkuię/

kuie/ przypodobam/ przystosuie/ folguie. G. κεραννύω, προσαρμόζω. *Intemperans*, vnmessig/ vneingezogen. P. niemierny/ niepowściągliwy. G. ἀκατάσχετος, ἀκόλαστος, ἀκρατής, ἄκρατος, ἀνάγωγος, φιλήδονος. *Intemperantia*, vnmessigkeit. Polon. niemierność/ niestromność. G. ἀκολασία, ἀκρατία, ἀκρασία, ἀμετρία, ἀσυμμετρία. *Obtempero*, ich gehorche Polon. iestem posłuszny. G. ὑπακούω, ἐπακούω, εὐπειθέω, πειθαρχέω. ἄρχομαι.

Tempestas, *atis*, ein zeit/oder gewitter. Pol. Czas / pogoda/ albo niepogoda. G. ὥρα, χείμων, ζάλη, χειμασία. *Tempestuosus*, vngestüm. Polon. niepogodny/powietrzny. G. δυσχείμερος, ταραχώδης. *Tempestiuus*, zeittig/ bequem/ gelegen. Polon. Czesny/ wczesny/ potemny. G. ἔνωρος, ἔγκαιρος, ἐπίκαιρος, εὔκαιρος, καίριος, ὡραῖος, ὥριος, ὡρικός, ὥριμος.

* *Comp: Intempestus*, *Intempestiuus*. vngestüm/vnzeittig/vngelegen. Polon. niepogodny/ nieczesny/niepotemny/ nierázny. G. ἄωρος, ἔξωρος, παράκαιρος, πάρωρος, πρόωρος, πρόμοιρος, παναώριος.

Templum, ein Kirch. Polon. Kośćioł. G. ἀνάκτορον, ἱερὸν, ναὸς, νεὼς, νηός.

* *Comp: Contemplor*, *aris*, ich besehe/ beschawe. P. pátrzam/ oglądam. G. διασκέπτομαι, διαλογίζομαι, θεωρέω, περιφρονέω, ἀποσκοπέω, σκέπτομαι. *Contemplatio*, ein beschawung/betrachtūg. P. pogladánie/ rozważánie/ rozmyslánie. G. διάσκεψις, θεώρησις, θεωρία, σκέψις. *Extemplò*, *Aduerb:* flucks. P. wnet/ wskok. G. παραυτίκα, παραχρῆμα, εὐθέως.

Tempus, *oris*, zeit. P. czás. G. χρόνος, καιρὸς, ὥρα, ὥρη. *Tempora*, *plur:* der schlaff. Pol. skronie/piegi. G. κρόταφοι. *Temporarius*, *Temporalis*, zeitlich/vergenglich. P. doczesny/nietrwały. G. βιωτικὸς, ὑλικὸς, καίριος, χρονικὸς, ἐπίκαιρος, πρόσκαιρος.

* Cōp: *Extemporarius*, was in d eil geschicht. náprętce vczyniony. αὐτουργητος, Αὐτοσχέδιος, αὐτοσχεδιαστὸς, αὐτοσχεδιαστικὸς, ἀμελέτητος.

Tenasmus, d Stulzwang. P. zátwar-

zátwárdzenie zoladká. G. τεγνασμὸς.

Tendo, *is*, ich strecke / spanne. P. sciagam / náciagam / nápinam. *Item*, ich gehe / eile. P. Jde / iáde / ciagne / kwápie sie. *Item*, ich stelle nach. *Polon*. czyham / czuwam. *G*. τείνω, συντείνω, τανύω, ἄιρω· *Tendicula*, Pol. sidlo / pomeck. ein vogelstrick. G. ὕσπληγξ, σκάνδαλα, παγίδες, ποδοστράβη. *Tentorium*, ein Zelt. P. Namiot.

* *Comp*: *Attendo*, ich mercke auff. P. Bacze / pilnuie / przysluchiam sie. G. διατείνομαι. *Attentus*, fleissig. P. pilny. G. ἀτενὴς, προσεκτικὸς, φιληκοος, φράσμων, προσεχὴς. *Contendo*, ich eile / streitte / zancke / strebe. Polō. kwápie sie / wádze sie / sprzeciwiam sie / stoie ocz / zádam. G. προσφιλονεικέω. διατείνομαι, διαμάχομαι, προθυμέομαι. *Item*, ἀγωνίζομαι, ἁμιλλάω, νεικέω, ἐρίζω, διαφέρομαι. *Contentus*, *a*, *um*, der sich genügē lest. P. przestawáiacy. G. ἀρκεσθεὶς, ἀγαπάων, στέργων, ἀρκέμενος, ἀυταρκὴς. *Contentio*, ein hader / zanck. Pol. spor / zwádá. G. ἀγὼν,

ἀγὼν, ἀγώνισις, νεῖκος, ἀντιμάχησις, μάχη, διάτασις, ἀντίθεσις, ἀντιπαρέκτασις. *Contentiosus*, haderhafftig. P. swárliwy / zwádliwy. G. ἀντιλογικὸς, ἐριστικὸς, φιλαίτιος, φιλόνεικος, στασιαστικός. *Distendo*, ich strecke / dähne von einander. P. rosciagam / rozsposcieram. *Item*, ich fülle. P. nápelniam. G. διατείνω, ἐκτείνω, περισπάω. *Extendo*, ich strecke auß. P. wyciagam. G. ἀναπετάννύω, ἀνέχω, διατείνω, ἐκπετάζω, ἐπεκτείνω *Intendo*, ich spanne auff / nehm mir für / mercke auff. *Polon*. naciagam / bierze przed sie / bacze. *G*. ἐντείνω, ἐπιτείνω, προτείνω, προσέχω. *Intentio*, ein fürhaben. *P*. przedsiewziecie / vmysl. *G*. ἐντονία, ἔντασις, ἐπίτασις, ἔκτασις. *Intento*, *as*, ich drawe. Polō. groze / zánoszę sie. *Græcè*. διατείνομαι, προτείνω, προσβάλλω, ἐπιβάλλω. *Obtendo*, G. προτείνω, ἀντιτείνω, προβάλλομαι, προίσχομαι. *Prætendo*, ich halte für. Polō. zástáwiam / základam. G. προβάλλω, προΐσχομαι, προτείνω. *Ostendo*, ich weise / zeige. P. vkázuie. G. ἀναδείκνυμι, δείκνυμι, ἐπιδεικνύω, ἐπιφαίνω,

νω, συνίστημι. *Ostento*, *as*, ich rühme mich. P. chlubię sie / chelpie sie. G. σεμνολογῶ, προφαίνω, ἐπικομπάζω, επικαμπτεω. *Ostentatio*, Rumretigkeit. Pol. chlubá / chelpienie. G. ἀλαζόνευμα, κομπασμός, δεῖξις, ἔνδειξις, ἐπίδειξις. *Portendo*, ich bedeute. P. známionuie. G. επισημαίνω, προδηλόω, προσημαίνω. *Portentum*, ein wunderzeichen. Pol. Dziw / dziwna rzecz. G. τερατουργία, τερατεία. *Portentosus*, seltzam / wunderlich. P. dziwny / niezwykły. G. τεράστιος, τερατεῖος.

Tenebræ, *arum*, Finsternis. P. ciemnosc. G. ἀβρομία, σκοτία, σκότος. *Tenebrosus*, *Tenebricosus*, Finster. Pol. ciemny. G. σκοτεινὸς, σκοτώδης, σκότιος.

* Comp: *Contenebro*, *Obtenebro*, ich verdunckele. P. zácimiam / zásłániam. G. συσκοτάζω, ἠλυγίζω, σκοτόω, σκοτίζω, συσκιάζω.

Teneo, *es*, ich halte / verstehe. Polō. trzymam / dzierże / rozumiem / vmiem. G. αἱρέω, ἐνέχω, κρατέω, διασώζομαι, συντηρέω. *Tenax*, zehe / karg. Polon. Duży / tęgi / skąpy. G. γλίσχρος, ἀμετάδοτος, φειδωλὸς, κολλώδης, ἰξώδης. *Tenacitas*, hartigkeit / karghelt. P. Dużość / skąpość / skępstwo. G. γλισχρότης, γλίσχρασμα, συνάφεια.

* Comp: *Abstineo*, ich enthalte mich. Pol. powściągam sie / odzierżawam / otrzymawam. G: ἀπαλλάττομαι, ἀπείργω, ἀπέχομαι, ἀφίσταμαι, ἀφέστηκα, ἐξίσταμαι, σχέω. *Abstinentia*, enthaltung / zehmüg. P. powściągliwość. G. ἀπόσχεσις, ἀποχὴ, ἐγκράτεια. *Attinet Impers*: es gehört zu. P. należy / przynależy / przysłuša. G. προσήκει. *Cōtineo*, ich begreiffe / halte in. P. osiegam / zamykam w sobie. G. ἀνέχω, ἐπέχω, κατέχω, περιέχω, περιπλέκω, ὀχμάζω. *Cōtinens*, messig. P. mierny / skromny / powściągliwy. G. ἐγκρατὴς, οἰφωλὴς, περιεκτικὸς, προσεχὴς, συνέχων, περιέχων. *Continentia*, messigkeit. P. powściągliwość. G. ἐγκράτεια, ἐπικράτεια. *Continuus*, stets aneinander / werhafft / ewig. P. vstáwiczny / trwáły / wieczny. G. ἀμήρυτος, ἐνδελεχὴς, ἐχόμενος, συνεχὴς, σύνεχος. *Continuitas*,

wehrhafftigkeit. Polon. vſtáwiczność / trwáłość. G. ἐνδελέχεια, συναφὴ, συνέχεια. *Continuo, as*, ich mache immer fort. Polō. nieprzeſtawam / dokonawā. G. ἐνδελεχίζω, ἐνδελεχῆ ποιῶ, συνείρω. Detineo, G. διακατέχω, διακατέχω, κατέχω. *Distineo*, ich halte auff. P. zátrzymam / zádzierżam / omieſzkawam. G. περισπάω. *Obtineo*, ich erhalte / erlange. P. otrzymam / trzymam / doſtawam. G. ἐκνικάω, ἐπέχω, κατέχω, ἐπικρατέω, τυγχάνω, κρατέω. Pertineo, ich halte feſt. Pol. mocno trzymam. G. διατείνομαι, διήκω, καθήκω, παρήκω, προσήκω, τείνω. Pertinet, *Imperſ*: es gehöret zu / gereichet P. przynależy / przyſtoi. *Pertinax*, halsſtarrig. P. vporny / ośćietny / krnabrny. G. ἀμετακίνητος, ἀπαραχώρητος, αὐθάδης, ἀμετάπειστος, ἰσχυρογνώμων, ἐπίμονος. Pertinacia, halsſtarrigkeit. P. vpor / ośćietność. G. ἀμετάπειστον, ἀμετακινησία, ἰσχυρογνωμοσύνη. Retineo, ich behalte. P. otrzymam / zádzierżawam / chowam. G. ἀντέχω, ἀναλαμβάνω. διασώζω, ἰσχανάω, ἐπίσχω, ἐπέχω, κατέχω, διακατέχω. *Suſtineo*, ich leide / dulde. P. ćierpię / podeymuię. G. ἀνατλῆμι, ἀνέχομαι, ὑπομένω, ὀτλέω, ὑφίσταμαι. *Suſtento, as*, ich erhalte / ernehre. P. chowam / żywię / karmię. G. ὑποστηρίζω, ἀνέχω, διακαρτερέω, διατρέφω, διασώζω, συνορθόω, ἀναλαμβάνω. *Suſtentaculum*, ein ſtütze. Polō. podporá. G. ἀποστήριγμα, ἔρεισμα, στήριγμα, ὑποστήριγμα.

Tener, a, um, jung / zart / weich. P. młody / ćienki / ſzczupły / miękki. G. ἁβρὸς, ἁπαλὸς, ἁπαλόχροος, νέος, τέρην, τρυφερὸς, ψαλαρὸς. *Tenellus*, gar zart. P. młodziuchny / ćieniuchny. G. ἁπαλώτερος, νεώτερος. *Teneritas*, zertligkeit. Pol ſzczuplość. ćienkość / młodość. G. ἁπαλότης, ἁβρότης. *Tenereſco, & Teneraſco*, ich werde zart / weichlich. P. ſzczupleię / ćienczeię. G. ἁπαλύνομαι, ἁπαλοῦμαι.

Tenor, oris, ein weiſe / laut / thon. P. ſpoſob / obyczay / iednoſtaynoſć. G. τόνος, συνέχεια, ἕξις.

Tento, as, ich verſuche. P. pokuſzam. G. πειράζω, διαπειράω, πειράω, διαπειράζω. *Tentatio*, ein ver-

ver-

versuchung P. pokußenie. G. πεῖρα, πείρασις. *Tentator*, ein versucher. P. kusiciel. G. πειρασὴς, ὁ πειράζων.

Tenuis, *e*, dünn / klein. *Pol.* cienki / mály / ſubtelny. *Item*, arm / dürfftig. P. vbogi / potrzebny / lichy / niedoſtátny. G. ἀδρανὴς, ἀραιὸς, ῥαδινος, ευτελὴς. *Tenuitas*, kleinheit / armut. P. cienkość / chudobá / vboſtwo. G. λεπτότης, λιτότης, ευτέλεια, ἰσχνότης, λεπτομέρεια.

* *Comp*: *Attenuo*, G. ἐκφαυλίζω, ἐξευτελίζω, ψιλόω, ἰσχαίνω, λισφόω, σκέλλω. *Extenuo*, ich geringere / verkleinere. P. vmnieyßam / vwlaczam / wycieńczam. G. Αποκναίω, ἐκτρυχόω, καθαιρέω, καταναλίσκω, μειόω.

Tenus, *Prep*: Biß. P. Aż. G. ἄχρι, ἄχρις, μέχρις, ἕως.

Tepor, *oris*, Lawlechtigkeit. P. Letność / ciepłość. G. χλίανσις, χλιαρότης, ἀλέα. *Tepiditas*, *Idem*. *Tepidus*, *a*, *um*, Lawlecht. Pol. Letny / wolny / wczeſno ciepły. G. ἀλαθερὴς, ἀλεὸς, διαχερὸς, χλιαρὸς, ἀλεεινὸς. *Tepeo*, *es*, ich bin warmlecht. *Pol.* Jeſtem letny / ciepły. G. ἀλεάζω, ἀλεαίνω, χλιαίνομαι.

Terebinthus, *i*, Terpentinholtz. P. Terpentinowe drzewo. G. τερέβινθος, τέρμινθος.

Terebra, *a*, & *Terebrum*, ein borer. P. świder. G. τέρετρον, τρύπανον. *Terebella*, & *um*, ein borerlein. *Polon.* świderek. G. τερέτριον. *Terebro*, *as*, ich bore. P. wierce. G. τρυπάω, τορέω.

* *Comp*: *Perterebro*, ich durchbore. P. przewiertuie. G. διατορέω, διατρυπάω.

Teredo, *inis*, ein Holtzwurm. P. Drewny. G. θρίψ, ῥόμοξ, τερηδὼν σκώληξ, ξυλοτρώκτης.

Teres, *etis*, rund in die lenge. P. obły / okrągły w dłuż. G. στρογγύλος.

Tergo, *is*, & *Tergeo*, *es*, ich wiſche / butze. P. ocieram / chedoże / czyßcze. G. σμήχω, ἀποσμήχω, ἐκμάσσω, ὀμόργνυμι.

* *Comp*: *Abstergo*, *Detergo*, ich wiſche ab / mache rein. P. ocierā / omywā / ochedożā. G. Αναμάττομαι, ἀπομάττω, ἀποσμάω, ἀπομόργνυμι, μάσσω, περιψάω, ἀποσμήχω, λεαίνω, ἀποστλεγγίζω *Extergo*, ich wiſche auß / saubere. P. wycieram / wychedożā.

 Ter-

Tergum, *i*, der rücke. Polon. grzbiet / zádek tył. *Item*, ein haut / leder. G. νῶτος, νωταῖον μέρος.

* Comp: *Tergiuerso*, *aris*, ich gehe hindersich / ich wegere mich. Pol. Jde wspak / vstępuię ná zad / podawam tyłu / zbrániam sie / opieram sie. G. ἐντροπαλίζομαι, νωτίζω, νωτοστροφῶ.

Tergus, *oris*, ein haut / leder. P. Skora / Rzemień. G. βύρσα, δέρμα, σκῦτος.

Terminus, *i*, ein end / ziel / marckstein. Polō. koniec / cel / kres / gránicá / kopiec. *Item*, ein Termin. P. Rok. G. ὅριον, ὁροθεσία, ὅρος, τέρμα, τέλας, πέρας. *Terminus peremptorius*, der letzte termin / da sich keine partey absentiren darff. P. Rok záwity. *Termino*, *as*, ich ende. Pol. kończę. G. ὁρίζω, παραινῶ, περαθόω, ἀποπερατόω, περιγράφω.

* Comp: *Conterminus*, nahe / bey liegend. P. Bliski / przyległy / pogránicżny. G. ἀγχίγειος, ἀγχιτέρμων, ὅμορος, συνόμορος, μεθόριος, πρόσορος. *Determino*, ich bestimme. P. náznáczam / rozpráwiam. *Item*, ich ziele ab. P. ocełuię / okreßam / ogránicżam. G. ὁρίζω, ἀφορίζω, διορίζω, καθορίζω. *Extermino*, ich vertilge. *Polon.* wypędzam / wykorzeniam / wygládzam. G. ἀφορίζω, ἐξορίζω, ἐξολοθρεύω, ἐξαλαύνω.

Tero, *is*, ich reibe. P. trę. G. τρύω, τρύχω, τρυχόω, τρίβω, τείρω, ψώχω. *Tritus*, *a*, *um*, zerrieben / gemein. P. tárty / torowány / pospolity. G. τετριμμένος, τριπτὸς, τρίβαξ, τριβακὸς, κατημαξευμένος.

* Comp: *Attero*, G. ἀκρωτηριάζω, ἀποτρύω, κατασώχω, κατατρίβω, ξύω. *Contero*, ich zerreibe / zerknirsche. P. ściéram / strußam / trawię / tłukę. G. διατρίβω, ἐκλεαίνω, ἐντροβιλέω, καὶ ἐξαιέω, τέρω, συντρίβω. *Attritus*, *Contritus*, zerrieben / zerknirscht / zerstossen. P. ſtárty / stłucżony / ſtrußony. G. συντριβὴς, περιτριβὴς, περιτετριμμένος. *Detero*, *Idem*. G. ἀποτρίβω, κατατρίβω. *Deter*, arg / böß. P. zły. G. μιαρὸς, ὠμός, δυσώδης. *Detrimentum*, ein schade / verlust. P. ßkodá / vtrátá. G. ἄση, ἄτη, ἐλάττωμα, λώβη, πῆμα, βλάβη, βλάμ-

βλάμμα. *Detrimentosus*, schedlich. P. ßkodlywy. G. βλαβερὸς, ἐπιζήμιος. *Extero*, ich reibe auß. P. wycieram. G. ἐκλεαίνω, ἐκτρίβω, ἐκτρύχω, ἐκτρυχόω, ἀποτμήχω. *Intero*, ich reibe / brocke ein. P. nácieram / nadrabiã. G. ἐντρίβω, ἐπιτμήχω, ἐπιψίω. *Intrita*, *Intritum*, ein kalte schale. Polõ. drobianká / piwo z chlebem / fármußká. G. μυστωτὸν, τρίμμα, ἐπίτριμμα, ὑπότριμμα. *Protero*, ich zertrette. P. podeptuie / rozßlápuie. G. καταστείβω, καταπατέω. *Retero*, ich butze wieder auß. P. wycieram / wyßkrobuie. G. ἀνατρίβω. *Retrimentum*, außkerig / kot. Polon. śmieci / odßkrobiny. G. ἔκκριμα.

Terra, *æ*. die Erde. P. ziemiá. *Item*, ein Landschafft. P. kráiná / ziemicá. G. αἶα, γαῖα, γῆ, χθὼν, ἔρα, ξηρά. *Territorium*, ein gebiet. P. powiát. G. διοίκησις, ὀρία, ἐπίθεμα, τοπαρχία, χωρίον. *Terreus*, *Terrenus*, *Terrestris*, Irdisch. P. ziemßki. G. γεώδης, γηρὸς, γήινος, γεωμιγὴς, ἐπίγειος, ἐπιχθόνιος, χθόνιος.

* *Compo:* *Conterraneus*, ein Landßman. P. ziemek. G. ἐγγενὴς, ἐνδάπιος, ἔντοπος, πατριώτης, ἡμεδαπὸς, ἐγχώριος, ἐπιχώριος. *Terra motus*, ein Erdbeben. P. drzenie ziemie. G. γαννία, γανίκας, γῆς σεισμὸς. *Subterraneus*, was vnter der Erden ist. P. podziemny. G. κατάγαιος, κατάγειος, καταχθόνιος, καταγειος, ὑπόγειος.

Terror, *oris*, erschrecknis. P. strách / boiaźń / zleknienie. G. δεῖμα, θάμβος, φόβος, φοβερισμὸς, ἔκπληξις. *Terrificus*, *Terribilis*, erschrecklich. P. stráßny / stráßliwy. G. ἀτυζηλὸς, δειμαλέος, δειμώδης, δειματώδης, δεινὸς, ἐπίφοβος, ἐκπληκτικὸς, σμερδαλέος, φοβερός, φρικώδης. *Terriculum*, *Terriculamentum*, ein gespenst / buddeman. Polõ. pokusá / obludá / stráßydło / stráchowisko. G. μορμολύκειον, φόβητρον, κεράμβηλον, ἐκφόβητρον.

* *Comp:* *Absterreo*, G. ἐκ φόβων, ἀποτρέπω. *Deterreo*, ich schrecke ab. P. odstraßam. G. ἀπείργω, ἀνείργω, ἀποτρέπω, καταπλήττω. *Perterrefacio*, *Idem*, G. ἐκπλήσσω, καταπλήττω, ἐκδειμαίνω, ἐκδειματόω, πτοέω, διαπτοέω, πτύρω,

πλύρω. *Perterrefio*, ich erschrecke sehr/verführe mich P. lekam sie wylekam sie.

Teruncius, ein Schärff. P. Roczot. G. τρεῖς ἐγγίαι, τεταρτημόριον.

Tessera, æ, ein würffel. P kostka. *Item*, ein Kriegslosung. P. hasło. G. κύβος, σύμβολον, σύνθημα. *Tesserula, & Tessella, dim:* ein vierkantig ziegel / oder stein / ein Flise. Polō. kamień albo cegła czworogranna/ wliza. G. βόλια, ψῆφοι. *Tessellatus*, mit flisen beleget. P. wlizami połozony. G. ψηφοθετητός.

Testa, æ. ein scherb / hafen. P. skorupa/garniec. G. κέλυφος, κόχλος, ὄστρακον, κέραμος. *Testaceus*, was von scherben ist. P. skorupiany/gliniany. G. λεπυρὸς, λεπυρωτὸς, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, χυτραῖος, χύτρινος, χύτρειος.

Testis, is, ein zeug P. świadek. G. μάρτυς, μάρτυρ, ἐπιμάρτυς, μάρτυρος, ἐπιμάρτυρος. *Testes, plur:* hoden. P. Nośenka. *Testiculi*, hödlein. P. iaytka. G. ὄρχις, δίδυμοι. *Testimoniū*, ein zeugnis. P. świadectwo. G. μαρτυρία, μαρτύριον. *Testor, aris, Testificor*, ich bezeuge. P. świadczę. *Item*, ich mache ein gemächt oder testament. P. Testament czynię / odkázuię ná Testámencie. G. μαρτυρέω, διαμαρτυρέω, μαρτυρέομαι, ἐπιμαρτυρέω. διατίθεμαι. *Testator*, d' das Testament machet. P. Testámētarz. G. ὁ διαθέμενος. *Testamentū*, G. ἁρμονία, διαθήκη, συνθέσιν. *Testamentarius*, was zum Testament gehöret. P. Testámentowy.

* Comp: *Attestor*, *Contestor*, ich nehme zu zeugen/bestetige. P. wzywam na świádectwo/poświadczam / potwirdzam. G. διαμαρτύρομαι, ἐπιμαρτύρομαι, ὑπαγορεύω. *Detestor*, ich verfluche / habe ein abschew. P. odrzekam się/brzydzę się. G. ἀπομαρτυρέω, ἀπεύχομαι, ἀναθεματίζω, βδελύττομαι, μυσάττομαι, ἀφοσιοῦμαι. *Detestabilis*, abschewlich Polon. brzydki/mierzony. G. ἀπευκτος, ἀπευκταῖος, ἐνεχόμενος τῇ ἀρᾷ, κατάπτυστος, μυσαχθής, κατάρατος, βδελυρὸς, ἐξάγιστος, φεύξιμος. *Obtestor*, ich bitte sehr. P. przezeboг proszę/poprzysięgam. G. διαμαρτύρομαι, ἐπιμαρτύρομαι, ἐκλιπαρέω, προσλιπαρέω, ἱκετεύω, ἐπισκήπτω. *Protestor*, ich bezeug offentlich.

lich. P. oświadczam. G. διαμαρτύρομαι, επιμαρτύρομαι.

Testudo, inis, eine Schnecke/ Schildkröte/ oder Schneckenhauß. P. żołw/ álbo ßczeßuie żábie/ cżáßá żábia. Item, ein gewelb. P. sklep. Item, ein Laute. P. Lutnia. G. ἀψὶς, καμάρα, κοχλίας, χέλυς, χελώνη. Testudineus, gewelbt/ od langsam. P. sklepisty/ zasklepiony/ álbo leniwy/ nierychły. G. ὁ καὶ ἡ χελώνειος, καμαρωτός.

Teter, a, um, böß/ schendlich/ heßlich. P. zły/ ßkárady/ ßpetny. G. βλοσυρὸς, μιαρὸς, ὠμὸς, δυσώδης.

Tetricus, a, um, Ernsthafft/ sawr/ trawrig. P. smutny/ kwáśny/ surowy/ pochmurny/ zásepiony. G. ἀμειδὴς, ἀμείδητος, σκολυφρὸς, σκυθρωπὸς, συληρὸς, χαλεπός.

Texo, is, ich webe/ stricke. P. Tkam/ wiezę/ dźieię. Metaph: ich ordne/ setze zusammen. Pol. sporządzam/ składam. G. ἱστουργέω, κρεκίζω, πλέκω. ὑφάω, ὑφαίνω. Textor, ein Weber. Polon. Tkacz. G. πλοκεὺς, ἐριουργός, ἱστουργὸς, ταλασιουργὸς, ὑφάντης. Textrix, ein Weberin. Polon. Tkaczka. G. ὑφάντρια, κερκωτὶς, κερωστρίς. Textrinum, ein webgaren/ oder weberstub. Polon. Tkaczownia/ álbo krosná. G. ὑφαντεῖον, ναυπήγιον. Textura, ein geweb. P. tkánina. G. ἱστουργία, ταλασιουργία, ὑφὴ, ὕφανσις, πλοκή. Textilis, gewebet/ geflochten. P. tkány/ pleciony/ vwity. G. πλόκιμος, πλόκιος, ὑφαντός, πλεκτός, πλοκερὸς.

* Comp: Attexo, ich henge an. P. przysadzam/ przystosuie. Contexo, ich setze zusamen. Pol. wespołek stawiaw/ z sadzam. G. ἐμπλέκω, κατασκευάζω, συμπλέκω, συνυφαίνω, παρεμβάλλω. Detexo, G. ἐξυφαίνω, ἐκπλέω. Retexo, ich trenne wieder auff. Polō. odtykam/ odwijam/ odsnuie. G. ἀνυφαίνω, ἐξυφαίνω. Intexo, ich setze hinein. P. wtykam/ wmießawam. G. ἐνυφαίνω, παρυφαίνω, ἐμπλέκω. Praetexo, ich webe zuuor/ ordne zuuor. Polonicè. zátykam/ zasadzam. Item, ich gebe für/ wende für. Polon. zámawiã. G. προϋφαίνω, προκαλύπτομαι, προφασίζομαι, σκήπτομαι.

Prætextus, *us*, ein schein / fürschub. P. zamowka / pokrywka / kßtalt / zmyślanie. G. πρόσχημα, ἐπιχείρη, ἴσμη, πρόβλημα, προκάλυμμα, πρόφασις, προχάνη, σκῆψις. *Prætexta*, ein Römisch kleid / mit Purpur verbremet. P. Rzymskie nieiakie odzienie / z páwłocżána bramam / ßachowána suknia / hásuká. G. περιπόρφυρος, συγκλητική.

T H.

Thalamus, *i*, ein Brautbett. Brautkammer. P. Łożnicá / komnátá młodego páná / pokłádziny. G. θαλάμη, θάλαμος, νυμφὼν, παςὰς, λέκτρον κοίτη.

Theatrum, ein Schawplatz. P. plác / iátá / ßránki / gdzie sie igrzyskom przypátruia. G. θεάτρον.

* Comp *Amphitheatrum*, ein solcher runder platz. P. plác tákowy okragły. G. ἀμφιθέατρον.

Theca, *æ* ein Futter. P. puzdro. G. θήκη.

Therma, *arum*, warme båder. P. cieplice. G. τὰ θέρμα, θερμῶν, πηγῶν, ὕδωρ, τὰ αὐτοφυῆ ὕδατα.

Thesaurus, ein schatz / oder schåtzkammer. P. skarb / álbo skárbnicá. G. γάζα, θήκη, θησαυρος, ταμίδον, ταμεῖον, *Thesaurarius*, Schatzmeister. P. podskárbi. G. θησαυριστικός. *Thesaurizo*, ich samle schåtze. P. skárbie / skarb zbierã. G. θησαυρίζω.

Thorax, *acis*, ein Wammes / oder Brustharnisch. P. kábat / álbo zbroiá piersiista. G. θώραξ.

Threnodia, ein todtenlied. P. żáłobá pogrzebna. G. θρηνῳδία.

Thus, *thuris*, weyrauch. Pol. kádzidło. G. λίβανος, λιβανωτός. *Thuribulum*, ein Reuchfaß. P. kádzilnik. *Thurifico*, ich reuchere. P. kádze.

Thyrsus, *i*, ein Büschel von kreutern gemacht. P. winnik / chwost. G. θύρσος.

T I.

Tiara, ein Türckisch hut. P. zawoy / álbo kiwior Turecki. G. τιάρα.

Tibia, *a*, ein Schinbein / oder pfeiffe. P. Goleń álbo piszcźalka / fletnia / ſurmá / ſsáłamáiá. G. κνήμη, αὐλὸς, φυσαλίς. *Tibialia*, Kniehoſen / ſtrümpffe. P. ponczochy / nogawki. G. κνημὶς, περικνημὶς, σαράβαρα, τὰ, σκελέαι. *Tibicen*, ein pfeiffer. P. piſzczek. *Item*, ein pfeiler/oder ſtütze an den gebewen. P. zaſtrzał / álbo podporá przy budowániu. G. αὐλητὴς, αὐλητὴρ, αὐλῳδὸς, συρ̈βητὺς.

Tignus, & *Tignum*, ein ſparn/ latte / balcke. P. kozieł / łatá / rámá / tram / poſſowá. G. ἰκρίον, δοκὸς. *Tigillum*, *dimin*: ein lettlein. P. łáctá. G. δοκίδιον.

* *Comp*: *Contigno*, *as*, ich füge die balcken zuſamen. P. tramy weſpołek ſtáwiam/rámuię / polacam. G. δοκόω, ὀροφόω, σανιδόω, καταστεγάζω, διὰ σανίδων. *Contignatio*, eine Buhne. P. Rámowánie / przetr. G. δόκωσις, ξύλωσις, ὀροφὴ, ὀρόφωσις, ὄροφος, στέγη, τέραμνα, σανίδωμα.

Tigris, *idis*, ein Tygerthier. P. Tigier. G. τίγρις.

Tilia, *a*, ein Linde. P. lipá. G. φίλυρα. *Tiliaceus*, Linden. P. Lipowy. G. φιλύρινος, φιλύριος.

Timor, *oris*, Furcht. P. boiaźń. G. ἀγέννεια, ευλάβεια, ἀνανδρία, δειλανδρία, δειλία, δειλότης, δεῖμα, φόβος, τάρβος. *Timidus*, *a*, *um*, forchtſam. Polo. boiáźliwy. G. ἄνανδρος, ἀγεννὴς, ἄθολμος, ἄψυχος, δειλός, δείλαιος. *Timiditas*, forchtſamkeit. P. boiáźliwość. *Timeo*, ich fürchte. P. boię ſię. G. φοβέομαι, περιτρομέω, τρομέω, τρέμω, ταρβέω, καταδείδω.

* *Comp*: *Extimeo*, *Extimeſco*, *Pertimeo*, *Pertimeſco*, ich furchte ſehr. P. z lękam ſię / wylękam ſię / zdumiewam ſię/ zátrwożę ſię. G. καταδείδω, περιδείδω, περιφοβοῦμαι. *Subtimeo*, ich fürchte ein wenig. P. boię ſię nieco/ obawam ſię. G. ὑποδείδω, ὑποδυμαίνω.

Tinca, *a*, Stint. P. karzewka. *barbaro vocabulo Spyrinchus*. G. ὁ ψύλων, ωνος.

Tinea, *a*, ein ſchabe / oder kleiderwum. P. Mol. G. ἴλμινς, σὴς.

Tingo, *is*, ich duncke ein / ich netze/

neʒe/ ferbe P. w maczam/ fárbuie. G. βάπτω, διαχρίω, φαρμάσσω, φαρμάττω, χρωματίζω. *Tinctor*, ein Ferber. Pol. farbierz. G. ἀνθοβαφος, ὀργεὺς, βαφεύς, ῥεγεύς, βαφεύς. *Tinctura*, ferbung. P. fárbá / farbowánie. G. ἀλοιφή, βάμμα, βαφή, χρῶσις, κατάχρωσις, ῥέγμα, ῥέγος.

Tinnio, *is*, ich klinge. Polon. brzmie/dźwięcze/brzakam. G. βομβέω, ἠχέω, κωδωνίζω *Tinnulus*, hell / klingend. P. brzmiący / brzakaiacy. *Tinnitus*, *us*, das klingen. P. brzek / dźwiek. G. βόμβος, ἦχος, κωδωνισμος, συριγμός. *Tintinnabulum*, ein schell / glöcklein. P. zwonek. G. κώδων. πλαταγή.

Tipula, *æ*, ein wasserspin. P. wodny páiak.

Titillo, *as*, ich kitzele. P. leskce / lachce. G. γαργαλίζω, ὑποκνίζω. *Titillatio*, das kitzeln. P. láchtánie. G. γαργαλισμός, γαργαλος.

Titio, *onis*, ein geleschter brand. P Glownia. G. δαλὸς, δαλὸς, δαυλὸς, θυμάλωψ.

Titubo, *as*, ich wancke. Pol. ʒwankuie/ wacieie sie. *Met. ph.* ich zweiffele / stamle. Pol. watpie / zaiakam sie. G. δυσχυμαι, συγκλονουμαι, υποφέρομαι, περιφέρομαι, σφαδάζω, ὑπολισθαίνω, ὑποσκελίζομαι *Titubans*, ein stammler. P. iakala.

Titulus, *i*, ein Vberschrifft/ Titel. P. Napis / Titul. G. προγραμμα, ἐπιγραμμα, ἐπιγραφή, ἐπίκλησις, προσωνυμία, πρόσχημα, ἐτλος.

T O.

Toga, *æ*, ein lang ehrlich kleid. P. dluga y poczesna szatá/ wczciwa suknia/ giermak. G. τήβεννα, τήβεννος, ἡ τήβεννος.

Tolero, *as*, ich leide / dulde. P. cierpie / znaszam. G. ἀνατλάω, ανατλημι, ανέχομαι, διακαρτερέω, καρτερέω, ἀτλέω, ὑπομένω, τλάω, τλῆμι, φέρω. *Tolerantia*, gedult. P. cierpliwość. G. ἀνοχή, ανασχεσις, καρτερία, καρτέρησις, τλῆσις, ὑπομονή *Tolerabilis*, *e*, *Tolerandus*, leidlich/ zimlich. P. znoszny / wczesny. G. ανασχετος, ἀνεκτος, υποστος, εὐφόρητος, τλητος.

Tollo, *is*, ich hebe auff/ trage/

ge/ nehm hinweg. P. podnoſze/ noſze/ dźwigam / odeymuie / gladze. G. αἴρω, ἐπαίρω, ἀναιρέω, ἀποσκευάζομαι.

* Comp: *Attollo*, G. ἀναφέρω, ἐπαίρω, χαρακίζω, ὑπαίρω, ὀρθόω, ἀνακουφίζω. *Extollo*, ich erhebe/ lobe/preiſe. P podnaſzã/ chwale/ wychwalam/ wyſlawiam. G. ἐκκουφίζω, ἐξεπαίρω, ἐπανατείνομαι, ἐπανέχω, ὑπερφέρω.

Tolutarius, G. ἱπποφορεὺς, εὔδρομος. *vide Asturco.*

Tomaculum, ein Leberwurſt. P. watrobna kielbaſá.

Tomentum, i, ſcherwoll. *Pol.* bárwá/bárwicá/ poſtrzygácka bárwá. *G.* γνάφαλον, κροκὺς.

Tomex, *icis*, pferdbulſter. P. poduſzeczká końſka/chomato.

Tondeo, es, ich ſchere. P. ſtrzyge/gole. G. κείρω, ἀποκείρω, κουρεύω, κορσόω, πέκω, κνίζω, ξυρέω. *Tonſor*, ein Scherer/Balbierer/ Tuchſcherer. P. Barwirz/ poſtrzygacz. G. κανευτὴς, κορσευς, κορσωτηρ, κουρεὺς, κουρεώτης, κορσευτὴς. *Tonſtrina*, ein Scherſtube. *Polonicè*. Poſtrzygádlnia. G. κορσωτήριον, κουρεῖον, ἐργαστήριον, κουρέως. *Tonſorius*, was zu ſcheren gehört. P. Barwirſki/poſtrzygacki. G. κουρεακὸς. *Tonſilis, e*, geſchoren. P. oſtrzyżony/ogolony.

* Comp: *Attondeo*, G. ἐπικείρω, κατακείρω. *Detondeo*, ich beſchere / ſchere ab. P. przyſtrzygã/ przygalam / ogalam. G. ἀποκείρω, ἀποξυράω. *Intonſus*, vnbeſchoren. *P.* nieſtrzyżony/nieogolony/kudlaty/koſmáty. *G.* ακαρτος, ἀκερσεκόμης, ἀκειρεκόμης, ἄκουρος, ἄποκος.

Tono / as, ich thöne/ donnere. P. brzmie/grzmie. G. βροντάω. *Tonat, imperſ:* es donnert. *Pol.* grzmi. *Tonitru*, der Donner. *P.* Grom/grzmienie. *G* βροντὴ, φωνή. *Tonus*, ein Thon/ laut. *Polõ.* dźwiek/ glos.

* *Comp: Attono, Detono*, ich donnere ſehr P. grzmie/ deſam/ trzaſkam. G. καταβροντάω. *Attonitus*, erſchrocken / beſtürzt. P. przeſtráſzony / wylekly / zdumialy. G. ἀπόπληκτος, βλητὸς, ατυχθεὶς, ἐκστατικὸς, ἐκπλαγεὶς, ἐκτεταρβημένος, ἐμβεβροντημένος, θάμβος, κατεσκελετευμένος, ὑποπεπληκὼς, φρενοβλαβὴς.

Tonsilla, ein pfal/ da man die schiffe anbindet. P. pal/ kol do ktorego okrety przywiezuia. *Item*, ein Mandelgeschwer oder Hagedrüß. P. wegrá/ zolzá. G. παρίσθμια.

Torcular, & *Torculum*, ein keller/ weinpresse. P. práſá. G. ληνός, ἡ, σαφυλοβολεῖον, πιεςὴρ.

Tormentum, ein pein/ marter/ folderung. P. meká/ meczenie/ foldrowánie/ ćiagnienie ná drabi. *Item*, ein groß geschüz/ ein büchse. P. dźiálo/ rußnicá. G. βάσανος, βασανιςήριον, κολαςήριον, σρέβλη, σρεβλωτήριον.

Tormen, *inis*, das grimmen im leibe. P. kłoćie w żywoćie. G. στρόφος, δυσεντερία, τὸ δυσεντερικὸν πάθος.

Torno, *as*, ich drähe. P. toczę/ droze. G. δινόω, τορεύω, τορνεύω, τορνόω. *Tornus*, & *Tornum*, ein drähensen/ drähmeissel. P. dłoto. G. δῖνος, τορνευτήριον, τόρνος, τόρος. *Tornarius*, ein Drechsler. Polō. Tokarz/ Toczník/ Droznik. G. τορνευτὴς, τορευτὴς. *Tornatilis*, *e*, gedrehet. P. toczony/ drozony. G. τορευτὸς, τορνευτὸς.

Torpeo, *es*, & *Torpesco*, ich bin faul/ trege P. Lenieie/ gnuśnieie/ vſtáie. G. ναρκάω, ἀργέω, γνύω, βλακεύω, νωθρεύω, μαλακίζομαι, κατοκνέω, ἀναισθήτως ἔχω. *Torpor*, *Torpedo*. faulheit/ vnlustigkeit. Pol. gnuśnosc/ ocieżálość. *Item*, das schlaffen der glieder. Polon. ćierpnienie członkow. G. νάρκη, νάρκωσις, βλακεία, ἀναισθησία, νωθρότης.

Torqueo, *es*, ich drähe/ krümme/ biege. Polō. krecę/ wiję/ krzywię/ náginam. *Item*, ich peinige. P. drapię/ dręczę/ męczę. *Item*, ich werffe/ schiesse. P. ćiſkam/ mecę. G. ἀνταζω, βασανίζω, λυγίζω, πιέζω, σροβέω, σραγγαλέω, σραγγίζω. *Torques*, & *Torquis*, ein Halßband/ halßkette. Pol. Láńcuch/ ktory ná ßyey noßą. G. ἀλύσιον, ὑποδειρὶς, ὑποδέραιον, περιτραχήλιον, περιδέραιον. *Torquatus*, der ein gülden ketten am halse tregt. P. ktory láńcuch ná ßyey nośi. *Tortus*, *Tortuosus*, *Tortilis*, krum/ gewunden. P. krzywy/ krecony/ wity. G. ἐςραμμένος, σκολιὸς, σραγ-

ϛραγγὸς, ϛραβάλ⊙. *Tortor*, ein peiniger / Hencker. P. kát. G. ἀνδραγχ⊙, βασανιϛὴς, δημόκοι-ν⊙, δήμι⊙, κολαϛὴς. *Tortura*, peinigung / folterung. P. męczenie / ciągnienie ná drabi.

* *Comp:* Contorqueo, ich biege zusamen. Pol. zwijam / ſkrzywiam. G. διαϛρέφω, εἴλω, ἐπιϛρέφω, λυγίζω, περιάγω, ϛροφιλῶ, συϛρέφω, κατείλέω. Contortus, zusammen gewickelt. P. záwikłány / zámotány. G. ἐγκεκορδυλιμέν⊙, καλαϛρεβλωθεὶς, συνεϛραμμέν⊙. *Detorqueo*, ich biege ab / wende ab / lege vbel auß. P. odkrzywiam / odginam / wywracam / opák wykładam. G. Αποϛρέφω, ἐκκάμπλω, ἐκτρέπω, παραβάλλω, παραφέρω, περιάγω, καλακάμπλω. Diſtorqueo, ich biege von einander. P. Rozſkrecam / rozwijam. G. διαϛρέφω, ϛρεβλόω, καλακλάζω, κατακλάω, παρασύρω, παραφέρω.

Diſtortus. krum / heßlich / ſcheußlich. P. krzywy / ßkárády / ßpetny. G. διεϛραμμέν⊙, διάϛροφ⊙, γαυσὸς. Extorqueo, ich trücke herauß / bringe herauß. P. wyćiſkam / wywijam / wyludzam. G. ἀποτυχίζω, ἐκβιάζομαι, Αποϛερίσκω, ἀπάρνυμαι, ἀφαιρῦμαι. *Retorqueo*, ich biege wieder. P. odginam / odwijam / odbijam. G. Αναϛρέφω, ἐπιϛρέφω.

Torrens, ein Regenbach. Pol. ſtrumień / deßczowa ſtrugá. G. ἄναυρ⊙, ἴναυλ⊙, ἔπαυρ⊙, ῥύμιγξ, χείμαῤῥ⊙, ποταμὸς, χειμέρι⊙, χαραδραι⊙ ποταμὸς.

Torreo, es, ich dörre / brenne. P. ſuße / wedzę / ozdzę / palę / pieke. G. κοδομεύω, ὀπτάω, φρύγω, φώγνυμι, φωγνύω. *Torreſco*, ich werde dürr. P. ſchnę / wiednę. *Torridus*, dürr / trucken. P. zwiedły / ſuchy / vſchły / wywedzony. G. ἀναλέ⊙, ἄνικμ⊙, καπυρὸς.

Torris, is, ein brand / der noch brennet. P. głownia ktora ſię ießcze pali. G. δαλὸς, κάμαξ, πυρίφλεκτ⊙.

Torus, i, ein bett. Pol. łoże / pośćiel. *Item*, ein fleiſchhafftig teil am leib / ohne knochen. Pol. ćiáło mięśiſte bez kośći. G. μυὼν, στιβάδιον, ϛιβὰς, λέχ⊙. *Toroſus*, dick von fleiſch. P. mięśiſty / żylowáty.

Torvus, a, um, heßlich/scheußlich/grewlich. P. srogi/ßpetny/ogromny/okrutny. G. βλοσυρὸς, ὑποδρὴς, βλοσυρωπὸς. *Torvitas*, scheußligkeit. Pol. srogość. G. τὸ βλοσυρόν.

Tot, so viel. P. ták wiele/tyle. G. τόσοι, τοσοίδε, τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν, τοσάτιοι. *Totidem*, eben so viel. Pol. Tákże wiele. G. οἱ τοσοῦτοι. *Toties*, so offt. P. Tyle kroć / ták często. G. τοσάκις, τοσαυτάκις.

Totus, a, um, gantz. P. cáły/wßytek. G. ὁλόκληρος, ὅλος, ὁλοτελὴς, ἅπας, σύμπας.

Toxicum, i, gifft. P. iad/trucizna. G. τόξικον, δηλητήριον, φάρμακον.

T R.

Trabs, & Trabes, ein Balck/Tram. P. Bálk. G. δοκὸς, ἡ.

Trachea, die lufftröhr. Polon. krtan. G. τραχεῖα.

Tragema, atis, nachspeise. P. pośledniepotráwj/wet. τράγημα.

Traho, is, ich ziehe/schleppe. P. ciagne/włocze. G. ἄγω, σύρω, σπάω, ἑλκάζω, ῥύομαι, ἐρύω, ἕλκω, ἑλκύω. *Traha*, ein Schlitte. P. Sánie. G. ἑλκηθρον.

* *Comp: Abstraho*, ich wende ab/ mache abspennig. P. odciagam/oddalam/odrywam/odwodze. G. ἀπάγω, ἀποσπάω, ἀφέλκω. *Attraho*, ich ziehe zu. P. przyciagam. G. ἐπάγω, ἐπισπάω, ἐπισύρω, ἐφέλκω, κατασπάομαι, προσάγομαι. *Contraho*, ich ziehe zusammen/samle. P. ściagam/zmarßczą/skurczam/ zbieram/ zgramadzam. *Item*, ich handtiere. P. obchodze sie z czym/ bawie sie / param sie. G. συσπάω, περισπάω, περιστέλλω, συνάγω, συνέλκω, συναιρέω, συνίστημι, συστέλλω, συντίθεμαι, συναλλάττω. *Contractus, us*, ein handtierung/gewerbschafft/vertrag. P. kupiectwo / skupienie / smowá / vmowá. G. συνελχθεὶς, σκελιφρός. συνεσταλμένος, στενόπορος, στενός, σύντομος. *Detraho*, ich ziehe ab. P. ściagam/zcymuie/zwłocze. G. ἀφελκύω, ἀπερύτω, ἀποσύρω, ἀφαιρέω, ἐξαιρέω, καθαισπάω, καθασύρω. *Detractor*, ein verleumbder. P. omowcá/vwłoczyciel. *Distraho*, ich ziehe von einander/ ich verkauffe. P. rosciagā/rosiárgam/

gam/ rozwlaczam/ poprzedawam. G. διατυρω, διελκυω, απαρταω, διασπαω, διαψειω, διαθειρω. *Extraho*, ich ziehe herauß. P. wyciegam/wywiaczam. G. ανασπαω, εξαλιω, εξερυω, εξελκω, εξελκυω, αφελκω, αφελκυω. *Pertraho*, ich ziehe hyn / bringe/ berede/zwinge. *Pol.* przeciagam/ przewiaczam/namawiā/przymuszam. *Protraho*, ich verlengere P. oowlaczam. G. παρελκω, αναβαλλομαι. *Retraho*, ich ziehe hindersich / halte zu rück. P. ciagam na zad/ powsciagam / zadzierzawam G. ανειρυω, ανελκω, μεθελκω, ανθεσπαω, ανασυρω. *Subtraho*, ich ziehe ab / ich stele. *Polon.* wytracam / vymuie/ vwlaczam/ kradne. G. υφελκω, υποσπαω, υφαιρεω, υπεξαγω.

Tracto, as, frequent: ich handele / vbe / schaffe. *Polon*, handluie/ obchodze sie / obieram sie w czym. *Item*, ich halte/ tractiere. P. czcze / czestuie. G. απτω, εφαπτω, διαλαμβανω, διαχειριζω, διεπω, μεταχειριζω, πραγματευομαι. *Tractus, us*, ein gegend / Landschafft. *Polon.* kraina / kres. *Item*, ein Zug. P. Cug / scie / ciagnienie/ iechanie. *G.* κλιμα. *Tractabilis, e*, züglich / geschlacht. *Polon.* ciagiy / latwy / powolny. G. απτος, ευμεταχειριστος, ευπειθης, ψηλαφητος. *Intractabilis, e*, vngeschlacht / seltzam. P. niecciagiy/ niepowolny / dziwny. Graecè. ατεγκτος, αχειρωτος, αμεταχειριστος, δυσμεταχειριστος, κερασβολος.

* *Comp: Attrecto*, G. εμματεω, ψαλασσω, ψηλαφαω, μεταχειριζομαι. *Contrecto*, ich rüre an / betaste. *P.* dotykam / vymuie / macam. G. αμφαφαω, αφαω, εφαπτομαι, ψηλαφαομαι. *Detrecto*, ich wegere mich. Pol. zbraniam / vchodze / wymawiam sie. G. αποδιδρασκω, απειπομαι, εξαναδυομαι. *Obtrecto*, ich rede vbel nach / verleumbde. P. omawiam / ganie. G. καταλαλεω, λοιδορω, κακολογω, ζηλοτυπεω, διασυρω, διαβαλλω. *Obtrectator*, ein Lesterer/verleumbder. *P.* potwarca / omowca. *Obtrectatio*, ein verleumbdung.

P. o-

P. omowká. G. διασυρμὸς, διαβολὴ, βλασφημία, κακολογία, λοιδορία, καταλαλία, ζηλοτυπία. *Retracto*, *as*, ich endere / wiederruffe. P. odmieniam / odwolywam. *Item*, ich oberſehe von newes. *Pol.* znowu przejrzywam / przegladam. G. πάλιν μεταχειρίζω, μετατίθεμαι, παλινῳδῶ, ἐπανορθῶ. *Retractatio*, ein wiederruff. P. odwolánie / odmienienie. G. μεταχείρισις, παλινωδία, μετάστασις, μετάγνωσις, ἐπανόρθωσις.

Trama, *æ*, ein eintrag/wefel. P. watek. G. ἐφήβη, κρόκη, πηνίον.

Trames, *itis*, ein pfad/ steg. P. ściesżka / steżka. G. ἄξων, τρίβος, στίβος, ὁδός.

Tranquillus, ruhig / friedlig / still. P. spokoyny / cichy. G. ἄζαλος, ἥσυχος, εὔδιος, ἀκλόνητος, ἀτάραχος, ἄκυμος, ἀκύμων. *Tranquillitas*, ein stille. P. cichość. G. ἀταραξία, γαλήνη, γαληνότης, εὐδία.

Trans, *Præp:* hinüber. *Polo.* przez / zá. G. πέραν, πέρα, ἐπέκεινα.

Transenna, *æ*, ein klein fenster oder gatter. P. okienko / kwáterká / álbo kratká. G. κιγκλὶς, ὑσπληγξ, ἀπαλλαγή.

Transtra, *orum*, Schiffbenck/ Ruderbenck. *P.* okretne / álbo ieglárskie láwy. G. ἐγκαινίδες, θρᾶνος, σέλμα, ζυγὰ, σελιδώματα

Traulus, *i*, ein stamler. Polo. zaiakala. G. τραυλός.

Tremor, *oris*, furcht/ zittern. P. Boiaźń / strach / drzenie / trzesienie. τρόμος, τάρβη, τάρβος, παλμὸς, σεισμὸς. *Tremulus*, zitternde. P. drzacy / trzesacy sie / mágáiacy sie. G. τρομώδης, τρομερός. *Tremebundus*, furchtsam. P. drzacy / boiacy sie. G. ἔντρομος, περίφοβος. *Tremo*, ich zittere/ fürchte mich. *Pol.* Drze/ trzese sie / boie sie. G. τρέω, τετρεμαίνω, τρέμω, τρομέω.

* *Comp:* *Contremo*, *Contremisco*, *Intremisco*, *Pertremisco*, ich erzittere / erschüttere mich. *Pol.* drze / drgne / wzdrygam sie. G. κατορρωδέω, τρέμω, τρομέω, τρομάζω.

Trepido, ich fürchte mich. P. Lekam sie / boie sie. G. ἀγωνιάω,

νιάω, ἀγωνιάω. *Trepidus*, furchtsam. Pol. lekliwy / boiazliwy. G. ἔντρομος, τρομώδης.

Tres, Tria, Drey. Pol. Trzy/ Troie. G. τρεῖς. *Terni*, je drey vnd drey. P. po trzech. G. σύντρεις. *Ter*, Drey mal. P. Trzykroć. G. τρὶς, τριάκις, ὅπιτρις, ἐκ τρίτου. *Tertius*, der dritte. Polō. Trzeci. G. τρίτος. *Tertiò*, zum Dritten. P. po trzecie. *Ternarius*, was drey in sich helt. P. co trzy w sobie zámyka G. τριτεύς. *Tredecim*, Dreyzehen. Pol. Trzynaście. G. τρισκαίδεκα. *Triginta*, dreyssig. P. trzydzieści. G. τριάκοντα. *Trigesimus*, & *Tricesimus*, der dreyssigste. P. trzydziestny. G. τριακοστὸς, τριηκοστὸς. *Tricenarius*, was dreissig in sich helt/ oder dreissig jahr alt. P. co trzydzieści w sobie zámyka / álbo komu iest trzydzieści lat. G. τριακονταικὸς. *Tricies*, dreissig mal. Pol. trzydzieści kroć. G. τριακοντάκις. *Trecenti, a, a*, drey hundert. P. trzy stá. G. τριακόσιοι.

* Comp: *Triangulus*, *subst*: ein dreyangel. P. Gránat/ álbo co inszego o trzech gránjach. G. ὁ καὶ ἡ τρίγωνος. *Triangulus*, *adiect*: & *Triangularis*, dreyeckel. P. Trzygránny/trzykatny. G. ὁ καὶ ἡ τριγώνιος. *Triceps*, Dreyköpffig. Polō. Trzyglowny / o trzech glowách. G. τρικέφαλος, τρίκαρος. *Tridens*, ein dreyspitzig gabel. Pol. widły o trzech końcách. *Triennium*, drey jahr zeit. P. Trzy látá. G. τριετία. *Triennis, e*, dreyjährig. P. Trzyletny. G. τριετής. *Trifariam*, dreyerley weiß. Pol. Troiáko/ troiakim obyczáiem. G. τριάτριχα, τρίχα, τριχῶς, τριπλῆ, τριστῶς. *Trifolium*, Klee. P. koniik. G. τρίφυλλον. *Triga, æ*, ein wagen da drey pferde anziehen. P. woz / w ktorym trzy konie ciągną. G. τρίωρον, τρίιππαι. *Trigeminus*, dreyfach / dreyduppelt. P. Trojáki. G. τρίδυμος. *Trilix*, *vide Licium*, G. τρίμιτος. *Trilinguis, e*, von dreyen sprachen. Polonicè. Trzy iezyki vmieiacy. G. τρίγλωσσος. *Trimestris*, drey monat lang. P. Trzymiesięczny. G. τρίμηνος, τριμηνιαῖος. *Trimestre*, ein Vierteljahr / Quartal. P. czwierć roku / kwártal / suche dni.

 Trimus,

Trimus, *Trimulus*, dreyjährig. P. o trzech lat / trzy letny. G. τριετής, τριετής. *Triplex*, *Triplus*, dreyfach / dreyfaltig. P. Troiaki. G. τρίπλοχος, τριπλάσιος, τριχθάδιος. *Triplico*, *as*, ich mache dreyfaltig. P. Troiaku- ie / troiako czynie. G. τριπλόω. *Tripus*, ein dreyfuß. P. Trzy- nog / Trybus. G. τρίπους. *Triremis*, *vide Remus*. G. τριήρης. *Triuium*, ein ort da drey wege zusammen kommen. P. mieysce gdzie sie trzy drogi schodza. G. τρίοδος. *Triuialis*, *e*, schlecht / gemein. P. podly/pospolity. G. ἐγκύκλιος, τριοδῖτις.

Triarÿ, *orum*, die sterckesten/ vnd am bestē gewapnete kriegßleute bey den Römern. P. naymeżnieyßy y nazbroynieyßy zolnierze v Rzymianow. G. ἐπιτεταγμένοι.

Tribulum, *i*, ein Flegel. *Pol.* Cepy. G. τυκάνη.

Tribulus, *i*, Distel. P. Oset. G. ἐχινόπους, τρίβολος.

Tribunal, ein Richterstul. P. Sadowy stolec. G. βῆμα, δικαστήριον.

Tribu-

Tribunus, ein Quartiermeister / Zunfftmeister. *Pol.* Cechmistrz / woyski. G. φύλαρχος, δήμαρχος, δημαρχῶν. *Tribunatus*, *us*, Zunfftmeisterampt. P. Cechmistrstwo. G. χιλιαρχία.

Tribuo, *is*, ich gebe / schreibe zu. P. ddie / dawam / przypisuie / przywlaßczam. G. ἀνάπτω, ἀνατίθημι, ἀπονέμω, νέμω, δίδωμι. *Tributum*, steur / tribut. P. Dań / pobor / podatek. G. δασμὸς, εἰσφορὰ, σύνταξις, συντέλεια, φόρος. *Tributarius*, zinßbar. *Pol.* holdownik / czynßownik / dannik / pobornik. G. ὑποτελὴς, δασμοφόρος, ὑπόφορος, συντελεστής.

* *Comp: Attribuo*, ich gebe zu. eigne zu / messe zu. *P.* przydawam / przywlaßczam / przysadzam. G. ἀποδιδόω, ἀπονέμω, ἀποτάπτω, προσάπτω, προσνέμω, προστάττω. *Contribuo*, ich gebe schatzung. P. pobor ddie. G. προσάπτω, προστίθημι, προσνέμω, προστάττω, συνεισφέρω. *Contributio*, Schatzung. P. pobor. G. συνεισφορά. *Distribuo*, ich theile auß. P. rozdzielam / rozdawam. G. ἀναδίδωμι, διαδίδωμι, μεταδίδωμι.

Δια-

διαμοιράζομαι, νέμω, διαιρέω. *Distributor*, ein Außteiler. P. rozdzielcá/ dzielnik. *Distributio*, ein außteilung. P. rozdzielenie. G. νομὴ, διανομὴ, ἐπινέμεσις, διαίρεσις, μετάδοσις, μερισμός. *Retribuo*, ich vergelte. P. oddawam. G. ἀμείβω, ἀντιπαρέχω, ἀναδίδωμι. *Retributio*, G. ἀμοιβὴ, ἀντιμέτρησις.

Tribus, us, ein zunfft/ brůderschafft. P. Cech/ bráctwo/ bursa. G. δῆμος, πάτρη, φρατρία, φρήτρη. *Tribulis*, der in die zunfft gehőret. P. ktory do cechu albo bráctwá należy. G. πατριώτης, ὁμόφυλος, φυλέτης, συμφυλέτης. *Tributim*, durch alle zůnfften. P. po wßech cechách. * Comp: *Contribulis*, ein zunfftbruder. P. Brát cechowy. G. συμφυλέτης.

Tricæ, arum, verworren haar / oder werck / da die hůner die fůsse in verwirren. P. włochácizny/ albo zgrzebi/ w ktorych kokośi nogami vwiezna. *Metaph:* verhinderung. P. zawadá. G. τρίχες.

* *Comp:* Extrico, *as*, ich wickele auß/ mache loß. *Pol.* wywikławam/ rosprowadzam/ rozwiezuie/ wyplotam. G. ἀπολύω, ἐξελίττω, απαλλάττω. *Inextricabilis*, vnaufflőßlich. P. zámotány/ zwikłány/ nierozwikłány. G. ἄλυτος, ἀδιάλυτος, ἀνέξοδος, ἀμήχανος. *Intrico*, ich verwickele / verwirre. P. záwikławam/ zámotawam/ zátrudniam. G. ἐμπλέκω, ἐγκαταπλέκω.

Triclinium, ein Saal da man isset. P. Wieczernik. G. τρικλίνιον.

Triens, G. τριτημόριον. vide *As*.

Tripus, ein Dreyfuß P. Drybus. G. τρίπους.

Tripudium, ein tanzung / hůpffung. P. Taniec/ skok. G. βαλλισμὸς, σκαρθμὸς, χορεία, χορὸς, χοροστασία, τρύλις. *Tripudio*, ich hůpffe/ tanze. P. skacze/ táńcuie. G. βαλλίζω, σκαίρω, χορεύω, ὀρχέομαι.

Tristis, e, trawrig. P. smutny/ smetny. G. ἄθυμος, βαρύθυμος, ἐπίλυπος, λυπηρὸς, ἐπίλυπος. *Tristitia*, trawrigkeit. P. smutek/ smetek/ żáłość/ troská. G. ἀθυμία, βαρυθυμία, ἄλγος, ἄχος, λύπη. *Tristo, Cōtristo*, ich betrůbe. P záśmucam. G. ἀνιάω, ἐπαχθόω, ἐνοχλέω.

ἐπιλυπέω, συλλυπέω. *Tristor*, Cōtristor, ich bin trawrig. P. smuce sie / trosżcze sie. G. ἀθυμέω, ἀλγέω, λυπέομαι, βαρυθυμέω, ἀγωνιάζω.

Triticum, i, Weitzen. P. pszenica. G. πυρός. *Triticeus*, weitzen. Pol. pszenny / pszeniczny. G. πύρινος.

Trituro, as, ich dresche. Polō. mloce. G. ἀλοάω. *Tritura*, die dreschung. P. młodzba. *Tritor*, ein Drescher. P. Mlocek.

Triumphus, i, ein herlicher vnd prechtiger einritt eines Obersten nach erlangtem Sieg. P. znamienity y kosztowny wiazd niektorego Hetmana po otrzymanym zwycięstwie. G. θρίαμβος, ἐπινίκιος καὶ τροπαιοφόρος, πομπή. *Triumpho*, ich halte ein solchen einritt / ich frewe mich / frolocke. P. Takowy wiazd czynie / wesele sie / raduie sie. G. πομπεύω, ἐπινίκια ἄγω, θριαμβεύομαι, θριαμβεύω. *Triumphator*, ein Siegßfürst. P. zwyciezyciel / zwyciezca. F. θριαμβευτής. *Triumphatus*, vberwunden. Pol. zwyciezony. G. θριαμβεία.

Trochi

Trochilus, ein zaunkönig. P. Strzyżyk. G. τὸ τροχίλιον.

Trochus, i, ein droll / dopff. P. Cyga / kruglica / wartalka / wartaczka. G. τροχός. *Trochiscus*, ein Apotecker küchlein. P. kolaczek z Apteki. G. τροχίσκος.

Trophaeum, ein Siegszeichen. P. znak albo pamiatka otrzymanego zwycięstwa. G. τρόπαιον.

Trua, a, een wassergelte. P. Drybus / fasa. G. ἀγγεῖόν τι. *Trulla*, ein kelle. P. kiella. G. τύκος, τύχος; λασανον, οἰνοχόη.

Trucido, ich tödte / ermorde. P. zabijam / zatracam / zamorduie. G. ἀποσφάττω, κατακόπτω, σφάττω.

Trudo, is, ich stosse. P. tracam / popycham. G. ὠθέω, ὠθέομαι. *Trudes, is*, ein stange / damit man die schiffe fort scheubt. P. żerdź / laska / ktora lodzie popychaia. G. ὤστης. *Trusatilis, e*, was man stossen kan. P. Co może byc tracono / popychano. *Mola trusatilis*, ein handmüle. P. żarna / reczny młyn. G. χειρομύλη, χειρομύλων.

Comp:

* Comp: *Abstrudo*, ich verberge / verhele. P. zákrywam/zátaiam. G. Ἀπωθέω, ἀποκρύπτω, καταπρύπτω. *Abstrusus*, verborgen. P. skryty / trudny / taiemny. G. Ἀνακεχωρηκὼς, ἀπόκρυφος, καταπλεστος, κρυφαῖος, & κρύφιος. *Detrudo*, ich stosse ab. P. strącam / spycham. G. ἀπωθέω, ἐξωθέω, κατωθέω. *Extrudo*, ich stosse auß P. wypycham/wytrącam. G. ἐξωθέω ἐξωθίζω, ἐξελαύνω. ἐκβάλλω. *Intrudo*, ich stosse hinein. P. wtrącam / wpycham / wrázam. G. ἐνωθέω. *Obtrudo*, ich dringe auff / henge an. P. zárzucam kogo czym. G. ὠθέω, ὠθίζω. παρωθέω, ὠθίζομαι, παρωθέομαι. *Protrudo*, ich stosse fort. Pol. popycham. G. διωθέομαι, διωθεῖν, προωθέω. *Retrudo*, ich stosse zu rück. P. ná zad odpycham / odtrącam. G. ἀνωθέομαι, ἀπωθέομαι.

Truncus, *i*, ein Stambloch. P. pień / karcz. G. πρέμνος, κορμὸς, στέλεχος, τρέχνος. *Trunco*, G. κορμάζω, κατακορμάζω, ἀκρωτηριάζω, κολοβόω. &

* Comp: *Detrunco*, ich stümmele/hawe ab. P. obcinam/obrzezuie. G. ἀκρωτηριάζω, ἀκρωτομέω, κολοβόω. *Obtrunco*, ich tödte. P. zábijam / ścinam. G. ἀποχενίζω, καλακόπτω, περικόπτω.

Trutina, *æ*, ein wage / oder wageholtz. P. wagá albo kłodá v wagi. G. ζυγὸς, πλάστιγξ, τρυτάνη, τάλαντον. *Trutino*, *as*, ich wege/ erwege. P. waże / rozważam. G. ζυγοστατέω, σταθμάομαι, σταθμίζω.

Trux, *trucis*, grausam/greulich. P. okrutny / ogromny/ srogi. G. βλοσυρὸς, γοργωπὸς, ἀγριωπὸς, ἀπάνθρωπος. *Truculentus*, *Idem*. *Truculentia*, grausamkeit. P. okrutność / srogość.

T V.

Tuba, *æ*, ein Trommete. P. Trąbá. G. σάλπιγξ. *Tubicen*, ein Trommeter. P. Trebacz. G. σαλπιστὴς, σαλπιγκτὴς.

Tuber, ein geschwulst / ein beul. P. puchlina/wzdęcie / guz. G κονδύλη, τύλωμα, φύριγξ, ... *Tuberes*, & *Tubera*; Schwemme / die man isset. Pol. Bedłki. *Tubero*, *as*, & Extubero.

bero, ich schwelle. P. puchne/odymam sie. G. προσβλώσκω, ἐξογκόομαι, ἐξοιδαίνω.

Tubus, *i*, ein wasserröhr / ein pompe. P. Rará/vpust/pumpá. G. σίφων, σωλήν.

Tuceta, ein Pasteien / Pasteten. P. pásteta.

Tudicula, ein kochleffel / ein schleiff. P. wárzecha / wárzachew. G. τορύνη

Tueor, *eris*, & *Tuor*, *eris*, ich beschütze/beschirme. P. Bronie/ssczyce. *Item*, ich sehe. P. pátrze. G. ἀμύνω, διασώζω, διαφυλάττω, διατηρέω, περιέπω, συγκρατέω, σώζω, φυλάττω, ἐπιμελοῦμαι. *Tutor*, *oris*, ein beschirmer / ein vormund. P. obrońcá/ opiekun. G. ἐπίτροπος, προστάτης, κηδεμών, ἔμπαξ. *Tutela*, ein vormundschafft. *Polō.* opiekuństwo. G. ἀλεωρά, ἀσφάλεια, ἐπιτροπεία, ἐπιτροπή. *Tutus*, *a*, *um*, sicher. P. Bespieczny. G. ἀσφαλής, ἀκίνδυνος, ἀλλαγής.

* Comp: Contueor, & Contuor, *Intueor*, & *Intuor*, *Obtueor*, & *Obtuor*, ich sehe an. P. pogladam / ogladam. G. ἐνατενίζω, προσβλέπω, συνοράω. Contuitus, Intuitus, Obtuitus, ein anblick/ anschawung. P. oblicze/twarz/ obeyzrzenie / pogladánie / ogladánie. G. ἀτενισμός, ἔποψις, σύνοψις.

Tugurium, ein arms heußlein. P. chyz / chálupá. G. καλύβη, καλιάς, ὀπωροφυλάκιον.

Tum, *Aduerb:* dazumal. Pol. ná ten czás. *Coniunct:* dazu/ b der das. P. k temu / nád to.

Tumba, *a*, ein grube / oder Grab. P. dol/grob. G. τύμβος.

Tumor, *oris*, ein geschwulst P. puchliná / wzdecie. *Metaph:* hoffart. P. pychá / nádetość/ wysoká mysl. G. Ἀνοίδησις, ὄγκος, ὄγκωμα, ὄγκωσις, οἴδησις, οἴδημα, ἔπαρμα. *Tumidus*, geschwollen/stoltz/auffgeblasen. P. spuchly/ wzdety/ pyszny/ nádety. G. ὀγκηρός, οἰδηκὼς, ὀγκώδης, οἰδηματώδης, προσώδης, *Tumeo*, *es*, *Tumesco*, & Comp: Extumeo, *Intumeo*, ich geschwelle/bin od werde stoltz. P. nápucham/ wzdymam sie/nadymam sie. G. ἀνοιδέω, ἐξοιδέω, ὀγκόομαι, ἐπαίρομαι, οἰδαίνω.

Tumultus, *us*, ein Lermen / ein Krieg. *P.* trwogá/okrzyk. *Item*, ein

ein Auffrhur. P. zámieszánie/ rostyrk/zwadá. G. ἀλαλή, θόρυβος, κυδοιμὸς, κολωὸς, μόθος, ὄχλησις, ἰζθαγμὸς, τάραχος. *Tumultuosus* auffrürisch/ vngestüm P. zwádliwy/niespokoyny. *G.* θορυβητικὸς, θορυβοποιὸς, θολερὸς, ταραχώδης. *Tumultuarius*, was in der eil geschicht. P. kwápliwy. *Tumultuor, aris*, ich mache ein getümmel. P. tapam/ zámieszánie/ rostyrk czynie. *G.* ἀναθορυβέω, θορυβοποιέω, θορυβέω, κελαδέω, κολωάω, ταράττω.

Tumulus, i, ein hügel/ oder grab. P. Mogilá/ págorek/ álbo grob. G. γήλοφος, γεώλοφος, λόφος, τύμβος, χῶμα. *Tumulo, as*, ich begrabe. P. pogrzebam/ pochowawam. G. τυμβεύω, ἐνθάπτω, καταθάπτω.

Tunc, Aduerb: dazumal. *Pol.* tedy/ ná ten czás. G. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, τότε, τόκα ἐν τῷδε τῷ καιρῷ.

Tundo, is, ich stosse. P. tluke. G. ἀλοάω, κόπτω, κολάπτω.

* *Comp: Contundo*, ich zerstosse/ zerschlage. P. stlukam/ rostlukam/ zbijam/ wstrzopam. *G.* καλακόπτω, συντρίβω, θλάω, καλατίμνω, συγκόπτω, φλάω. *Extundo*, ich stoß herauß. P. wytlukam/ wybijam/ wytracam. G. ἐκθλίβω, ἀποθλίβω, ἐκλακτίζω, ἐξαιρέω. *Obtundo*, ich zerschlage wol/ ich mache vberdrüssig. P. potlukā/ zágłuszā/ przykrość czynie. *Item*, ich mache stumpff. P. Tepie. G. ἀμβλύνω, ἐξαμβλύνω, καταμβλύνω, κόπτω. *Obtusus*, stumpff. P. Tepy/ nieostry. G. ἀβληχμων, ἀμβλύς, ἀμαυρός. *Pertundo*, ich schlage/stosse durch. P. przetlukam/ przebijam. G. διακόπτω, διατιτράω, διατρύπτω. *Retundo*, ich stosse/ schlage wieder. P. odbijam/ odtlukam. G. ἀμβλύνω, ἀπαμβλύνω.

Tunica, æ, ein Leibrock. Pol. Suknia/ żupicá/ żupan. G. φᾶρος, χιτών, κιθών, ἐσθής. *Tunicatus*, der ein Rock an hat P. w sukniá vbrány.

Turba, æ, ein lermen/ wesen. *Polon.* zámieszánie/gielk. *Item*, ein menge volcks. *Polon.* Tłuszcza/ rzesza. *Græcè.* δῆμος, πλῆθος, ὄχλος, τύρβη, τάραχος.

Turbo, as, ich betrübe. P. mace/ zámieszawam/ zásmucā. G. ἀνα-

G. ἀναθολόω, διοχλέω, κυδοιμέω, κυκανάω, ὀρίνω. *Turbatus*, *Turbidus*, betrübt / trübe. Polō. zásmucony / zámacony / metny / niepogodny. G. τεθολωμένος, θολὸς, ὀχλώδης. *Turbulentus*, vnruhig / zenckisch. P. niespokoyny / plochy zwádliwy. G. θορυβώδης, μαιμαξ, ὀχληρὸς, ὀχλώδης, ταραχώδης.

* *Comp:* *Conturbo*, *Perturbo*, ich betrübe. P. zásmucam. G. ἀναθολόω, ἀνασοβέω, διαταράττω, ὑποταράττω. *Disturbo*, ich zerwerffe / zerstrewe. P. Rozrzucawam / rozmietawam / rozpraßam. G. ἀνασατόω, ἀνάστατον ποιῶ, ἐξείργω, κολούομαι, διαρρίπτω. *Deturbo*, ich stoß herab. P. spycham / zrzucam / zmietam. G. ἀπαράσσω, ἀποβάλλω, καταβάλλω. *Exturbo*, ich stosse hinauß. P. wypycham / wyrzucam. G. ἀπωθέω, ἐξωθέω, κατασκάπτω. *Interturbo*, ich verwirre durch einander. P. zámießawam / zámotawam.

Turbo, *inis*, ein windsbrauß. P. Wicher / ßturm / wijadl. *Item*, ein dopff / droll. P. wárcalka. G. ἄελλα, βέμβιξ, ὁ δῖνος, θύελλα, στρόβιλος, στρόμβος, τροχὸς. *Turbinatus*, *a um*, langlechtig vnd spitzig. P. podlugowáty á kończysty. G. δινὸς, δινωτὸς, στρομβώδης.

Turca, *a*, ein Türck. *Polon.* Turek / Turczyn. *propriè*, ein verwüster. P. pustoßyciel. G. ταρκης.

Turdela, *a*, ein Drossel. P. Drozd.

Turdus, *i*, ein Kramatvogel. P. Kwiczol / Jemioluchá. *Item*, ein Schmerlein. *Pol.* ślizyk / ßmerlá. G. κιχλα, κίχηλα, κιχλη, ἴχλα.

Turgeo, *es*, ich bausse / ich bin dick / auffgeblasen / geschwollen. *Pol.* odymam sie / nádymam sie / nástárzam sie. G. οἰδαίνω, οἰδίσκομαι, ὀργάω, σφιγάω. *Turgidus*, auffgeblasen / stoltz. *Pol.* odety / nádety / nástorzony / pyßny. G. ἔξογκος.

* *Comp:* *Inturgeo*, *Obturgeo*, *Idem cum simplici*. *Deturgeo*, ich gehe nider / sincke. P. opadam / potecham. G. ἐξοργάω, ὄγκον ἀποβάλλω, παύσμα: ὀργῶν.

Turma, *a*, ein schar reisiger / ein schwade reuter. *P.* Hufiec / poczet

poczet iezdnych. G. στῖφος, στίξ, ἴλη, τέλος, ἱππέων. *Turmatim*, hauffenweise. P. Gromadam / pocztem. G. ἰλαδὸν, ὁμιλαδὸν, φαλαγγηδὸν, κατ' ἴλας.

Turpis, e, heßlich / schendlich. P. ßpetny / žadny / ßkarady / sromotny / niepoczesny / nieuczciwy. G. αἰσχρος, ἀσχήμων, κατοισχυμων. *Turpitudo*, heßligkeit / schandt. P. ßpetnosć / sromotá. G. αἶσχος, ἀμορφία, δυσείδια, αἰσχρότης, ἀσχημοσύνη.

Turris, is, ein Thurn. Pol. wieżá. G. βάρις, πύργος, πύργωμα, πυργοβάρις.

Turtur, ein Turteltaube. P. Sinogárlicá / Gruchawká. G. τρύγων.

Turunda, æ, ein bröcklein. P. odrobiná / odrobinká. G. ἀκολος, ψωμος, μοτόν.

Tußis, is, der huste. Polon. káßel. G. βήξ. *Tußio, is*, ich huste. P. káßle. G. βήσσω, χελύττω. *Tußilago, inis*, hufflattich / esels huff. Polon. podbiał. G. βήχιον.

Tuto, Tutor, vide Tueor.

Tym-

T Y.

Tympanum, i, ein Trummel / ein Heerhaucke. P. Beben. G. τύμπανον. *Item*, ein kran / kranchsrade. P. kran / żoraw / kolowrot. *Tympanistes*, ein Trummelschleger. P. Bebennik. G. τυμπανιστής. *Tympanizo*, ich baucke / schlage die Trummel. Pol. Bebnie / bije w beben. G. τυμπανίζω.

Typus, i, ein form / gestalt / vorbild. P. formá / kßtalt / przyklad. G. τύπος.

* Comp: *Archetypus*, G. ἀρχήτυπος. *Prototypus*, das erste vnd fürnembste vorbild. P. pirwßa y naprzednieyßa formá. G. πρωτότυπος. *Typographus*, ein Buchdrucker. P. Drukarz. G. τυπογραφος. *Typographia*, die Druckerkunst. P. Náuká drukárska. G. τυπογραφία. *Typographion*, ein Druckerey. Polon. Drukárnia. G. τυπογραφεῖον.

Tyrannus, i, ein Tyran / wüterich / bluthund. P. Tyran / okrutnik. G. τύραννος. *Tyrannis, idis*, Tyranney. P. Tyráństwo / okrucieństwo. G. τύραννος.

Tyro.

Tyro, *onis* ein junger kriegßman/ junger schüler. P. mlody/ albo nowy żolnierz/ albo nowy żak/ nowak/ mlodzik/ vczeń/ zwolennik. G. ὁ νεήλυς, ὁ ἀρτι ἀρχόμενος παιδεύεσθαι *Tyrocinium*, das erste versuchen oder vbung. P. pirwße cwiczenie. G. πρωτοπειρία, ἡ μάθησις, ἡ ἄσκησις.

Tyrocnestis, *is*, ein Reibeisen. P. Tarka. G. τυροκνῆστις.

INCIPIENTIA
ab V.

V A.

V*Acca*, *a*, ein kue. P. krowa. G. βοῦς, θήλεια, δαμάλη, δάμαλις. *Vaccula*, *a*, ein küelein. P. krowka/ jalośka/ jalowica. G. πόρτις. *Vaccinus*, küen. P. krowi. G. βόειος.

Vaccinium eine braune viol. P. Brunatny fiolek. G. ὑάκινθος.

Vacerra, *a*, ein Hewrauffen/ hewgatter. P. Drab w staynie/ za ktora siano klada. *Item*, ein pferdstand/ oder baum zwischen den pferden. P. Rozwora końska/ przerab/ przegroda. G. παράπληξ, κλεῖθρον.

Vacillo, *as* ich schwancke/ wancke P. ßwankuie/ chwieie/ sie. G. ἀστατέω, διασείομαι, παραπαίω, παραφέρομαι, σφαδάζω.

Vaco, *as*, ich befleisse mich/ liege ob. P. pilnuie/ vdaie sie/ obieram sie/ param sie. G. σχολάζω, ἐνδιατρίβω, ἀμοιρέω. *Item*, ich mangele. P. niemam/ niedostaie mi. *Item*, ich bin ledig/ müssig P. iestem czczy/ prozny/ lacno mi. G. σχολέω, σχολάζω. *Vacat*, *Impers*: es ist weil/ es ist gelegen. P. lacno iest/ nie trudno iest. G. σχολή ἐστι. *Vacatio*, auffhörung/ freyheit. P. przestanie/ wolnosc/ odpoczynienie/ pokoy. G: ἄφεσις, σχολή, ἐκεχειρία, ἀτέλεια. ἄδεια. *Vacuus*, *a*, *um*, ledig/ lähr. P. prozny/ czczy. G. διάκενος, κενός. χῆρος, λαγαρὸς, ἄμοιρος, ἔρημος. *Vacuo*, *as*, G. ἐρημόω, κενόω. & *Euacuo* ich mache ledig/ lähre auß. P. proznie/ wyprozniam. G. ἐκκενόω.

Vadi-

Vadimonium, G. ἐγγύημα, ἐγγύησις, ὁμηρεία, ἐξεγγύησις, ἐγγύη, ἀναδοχή. vide vas.

Vado, is, ich gehe/wandele. P. ide/chodze. G. ἄγω, ἀτραπίζω, βαδίζω, βαίνω, βάσκω, βατέω, βιβάσκω, πορεύομαι, ἔρχομαι.

* Comp: Circumuado, ich vmbgehe/vmbfalle. P. obchodze/opadam/obganiam/okrażā. G. περιάγω, περιβαίνω. Euado, ich entgehe/entweiche. P. vchadzam/vciekam/vbiegam/wymykam sie. G. ἀποβαίνω, ἀποφεύγω, διαδύω. διαδύομαι, ἐκφεύγω. Inuado, ich falle an/greiff an P. napadam/nadieżdżam/nacieram/zeymuie. G. εἰσβάλλω, ἐμβάλλω, ἐντρήπτω, ἔπειμι, ἐπέρχομαι, ἐπιβαίνω, ἐπιφοιτάω. Peruado, ich durchgehe/durchdringe. P. przechodze/przebiegam/przenikam. G. διαχωρέω, διαφοιτάω.

Vado, as, ich wade. P. Brne/brodze. G. διεκπεράω. Vadum, ein wasserfurt. P. Brod. G. πόρος, ουσις. Vadosus, fürtechtig. P. brodżisty. G. διαβατος, ὁ πολλὸς πόρους ἔχων,

Va, Interiect: wehe. P. biada/niestetyż. G. ἰαὶ, φεῦ.

Vafer, i, listig/gescheid. P. chytry/oboietny. G. δολομήδης, πανοῦργος, κακότεχνος, ἐπιστάμενος. Vafricies, listigkeit. P. chytrość/oboietność. G. πανούργημα, σόφισμα.

Vagina, æ ein scheide/futter. P. nożenka/pochwy/puzdro. G. θήκη, κολεὸς, λέμμα, ξιφοθήκη.

* Comp: Euagino, ich zucke auß. P. dobywam/wyciagam/wyrywam.

Vagio, is, ich schrey wie ein kind. Polon. placże/wrzeszcze/iako dziecie. G. βαυβάζω, κνυζάω, κλαυθμυρίζομαι. Vagitus, us, das schreyen eines kindes. Polō. placż/wrzaſk miodego dziecięcia. G. κλαυθμυρισμός.

Vagor, arū ich schweiffe vmb/lauffe vmb. P. Blakam sie/tulam sie. G. ἀλάομαι, ἀλαίνω, ἀλητεύω, ἀλάλημαι, πλάζομαι ἠλάσκω, πλανάομαι. Vagus, Vagabūdus, vmblauffend. Pol tulaiacy sie/tlukacy sie tu y owdzie. G. ἀλήτης, ἄστατος, πλανώμενος, περίφοιτος. πλανος, πλανήτης. Vagus, Subst: ein vmbleuffer. Pol.

Biegun / łázeká. *Vagatio*, das vmblauffen. P. Tulánie / błakánie / łázekánie. G. ἄλη, ἄλημα, ἀλήτευσις, περιφορὰ, ῥεμβὴ, ῥεμβασμός.

* *Comp:* Euagor, ich lauffe hinauß. P. wychodzę / vnoßę się. G. Αποπλανάομαι, περιῤῥέομαι, περιπολέω, περινοστέω. *Peruagor*, ich durchschweiffe. P. przebiegam / przechodzę / zwiedzā. G. περινοστέω, περιφέρομαι.

Valdè, Aduerb: sehr / fast. P. Bárzo / wielce / wielmi. G. ἄγαν, κομιδῆ, λίαν, μάλα, μέγα, μεγάλως, σφόδρα, μεγάλα.

Valeo, es, ich bin gesund / ich kan / vermag. P. iestem zdrow / moge / przemogam. *Item*, ich gelte. P. waże / stoie zá ... G. δύναμαι, δύναμιν ἔχω, ἰσχύω, εὐεκτέω, εὐρωστέω, ῥώννυμαι, ὑγιάζω, ὑγιαίνω. *Valor, oris*, die wehrschafft. P. ważność / wagá. G. τιμή. *Vale, vox salutantis*, gehab dich wol. P. miey się dobrze. G. ἔρρωσο, ὑγίαινε, χαῖρε. *Valeat, imprecantis*, loß jhn fahren. P. Niech idzie do kátá / porwany wszemu złemu / zerwány dyjablu. *Validus*, starck. P. duży / krzepki / mocny / silny. G. εὔρωστος, ἰσχυρὸς, νεανικὸς, εὐσθενὴς, σθεναρὸς, ἐρρωμένος. *Valetudo bona*, gesundheit. P. zdrowie. G. εὐεξία, εὐπηλία, ὑγίεια. *Valetudo mala*, kranckheit. P. chorobá. G. ἀῤῥωστία, καχεξία, νοσηλεία. *Valetudinarius*, siechhafft. P. chory / wátłego zdrowia. G. ἐπίνοσος, καχεκτέων, νοσηματικός, νοσώδης. *Valetudinarium*, ein siechenhauß. P. ßpital.

* *Comp:* Conualeo, Conualesco, *Reualeo, Reualesco*, ich werde wieder gesund. P. vzdrowieie / powstawam z choroby / poprawiam się / pokrzepczam się. G. ἀναλαμβάνω, ἀναρρώννυμαι. *Inualeo*, ich nehm vberhand. Polō. zámagam się / wsobiam się / vrastam. G. ἀνακομίζομαι, ἐπισχύω, ἐπιρρώννυμαι. *Praualeo*, ich bin sehr starck / mechtig. P. przemagam / przeważam / przewycieżam. G. καταισχύω, ὑπερνικάω, ὑπερέχω, ἐπικρατέω.

Valgus, aliàs Varus, einer dem die waden von einander stehen / Schlegge. P. koßláwy / ßpotáwy. G. βλαισός.

Vallis, is, ein Thal. Pol. Niewá

wá/pádol. G. ἄγκος, γύαλον. ιάπη, μετάγκεια, φάραγξ.

* Comp: Conuallis, ein rund thal. P. okragla niwá. G. κοιλας, συνάγγλα, συνάγκεια.

Vallus,i, ein pfahl. P. pal/kol.

Vallum. ein Wall/ Schantz/ Bollwerck. P. Wal/ßancá/zástámowánie/zrab. G. ἔρκος, περισταύρωμα, πρόφραγμα, χαράκωμα. *Vallo, as*, G. ἀποσταυρόω, περισταυρόω, χαρακόω, χαρακίζω, περιβάλλω, περιφράττω. &

* Comp: Circumuallo, ich mach ein wall/ ich verschantze. P. wálem otaczam / zaßáncuie. G. περισταυρεύω, περισταυρόω. *Internallum*, ein weit von einem pfal zum andern. P. mieysce/ albo ßerokosc miedzy palámi. G. διάλειμμα, διάστημα, διαχώρημα. διάλειψις.

Valua, æ, ein thürgewend/ thor/fensterlade. P. pierzeye/ wierzeye/ wrotá/ okienicá. G. ἀμφίθυρον. δικλίς. *Valuulus*, ein kornhülsen/ oder schoten. P. luská iarzyuna/ ßtrąg/ ßtrączek. G. λοβός.

Vannus, i, ein wanne/ futterschwinge. P. pałka/ opałká/ ośypałká/wieiáczká. G. λίκνον, λικμὸς, λικμητήριον. *Vanno, as*, G. λικμάω, λικμίζω, ἰκμάω, σῖτον καθαίρω. *Euanno*, ich schwinge/ saubere. P. opałam. G. ἐκλικμάω, ἐκλικμίζω.

Vanus, a um, eitel/vergeblich. *Pol.* prożny / niczemny. *Item*, leichtfertig/ lügenhafft. *G.* lekkomyślny / łżywy / omylny / nieprawdziwy. G. ἀλεματος, ἄλιος, ἀνεμώλιος, κενὸς, μάταιος, μεταμώνιος. *Vanitas*, eitelkeit. P. prożnosc/ niczemnosc G. ἀνεμώνη, εἰκαιοσύνη, κενότης, ἐθέλα. *Vanesco*, *Euanesco*, ich werde eitel/vergehe/verschwinde. P. prożnieie / nißczeie / znikam/ w niwecz sie obracam. G. ἀφανίζομαι, μαραίνομαι, διαπίπτω, διαρρέω. *Vaniloquus*, lügenhafft. *P.* prożnomowny/ledá co bredzący. G. κενολόγος, κενολογῶν, ματαιολόγος, κουφολόγος.

Vapor. oris, ein dunst/dampff. *Pol.* Dym/ párá/ kurzawá. G. ἀτμὶς, ἀτμὸς, ἀναθυμίασις. *Vaporarium*, ein dampffloch. P. Dymnicá/kurzáwnia. G. ἀτμοδόχη. *Vaporo, as*, ich gebe ein dampff.

dampff. P. kurze sie. G. ἀναθυμιάω, ἀτμίζω.

* Comp: Euaporo, ich verrieche / werde ungeschmacket. Polō: zwietrzeie / wywietrzeie. G. ἀναθυμιάω, ἐκθυμιάω, διαπνέω.

Vappa, æ, verrochener / verdorbener wein. P. zwietrzale / wywietrzalo wino. G. τροπίας, οἶνος, ὀξίνης, πραγορίτης, ἐξεστηκὼς οἶνος.

Vapulo, as, ich werde geschlagen. P. bywam bit. G. τύπτομαι, παίομαι, μαστιγοῦμαι, θείνομαι.

Vari, Varioli, Masern / Boggen / Ohrschlechten. P. pozarzsnice / pierzchnice / ospice. G. ἴονθοι, ἴονθοι, ἀκναί.

Varius, a, um. mancherley / vielerley. P. rozmaity. G. ἀλλοῖος, διάφορος, παμποίκιλος, πανάιολος, παντοδαπὸς, παρδαλωτός. Varietas, verenderung / P. rozmaitość / odmiennośc / odmiana. G. ποικιλία, ποίκιλμα, ποικιλμός, πολυειδία. Vario, as, ich endere. P. odmieniam. G. ἀλλοιόω, αἰολέω, αἰολίζω, δαιδαλόω, ἐμποικίλλω, ποικίλλω. Variego, as, ich mache bund. P. pstrze / przystroyam. G. παραλλάττω. Variegatus, bund / gezieret. Polō. upstrzony / przystroiony. G. στικτὸς, ῥαντὸς, ποικιλὸς.

Varix, icis, ein auffgeblasen Ader / vberbein. Pol. odetazyla / wilcza kostka. G. κιρσός, ἰξία, κρίξος. Varicosus, krampffaderig. P. ktory nadete zyly ma. D. κιρσώδης, ἰξώδης. Varico, as, & Varicor, aris, ich weiche ab / vbertrette. P. odstepuie / przestepuie. G. ὡς ῥαιβὸς βαδίζω. Diuarico, & or, ich trette mit den beinen von einander. P. Roskraczam / goleni rosklsdam. G. τὰ σκέλη διαιρέω, διίσταμαι, διαχωλίζω. Prauaricor, ich fahre auß dem wege, P. zstepuie z drogi. Metaph. ich vbertrette das recht / ich handele wieder billigkeit. P. przestepuie prawo / czynie przeciw sprawiedliwosci. G. ἐθελοκακέω, καθυφίεμαι, ὑποστέλλομαι, καταπροΐεμαι, παραβαίνω. Prauaricator, ein vbertreter. P. przestepca. G. πλαστοκατήγορος, παραβάτης. Prauaricatio, ein vbertrettung. P. przestepstwo. G. καθυφέσις, παράφασις, ὑποστολή.

Varus, vide Valgus.

Vas,

Vas, vadis ein bürge. Polò. Rekoymia / zastepca. G. ἐγγυητής. Vadimonium; ein bürgschafft. P. Rekoiemstwo. G. ἐγγύημα, ἐγγύησις, ὁμηρεία, ἐξεγγύησις, ἐγγύη, ἀναδέχω. Vador, aris, ich stelle bürgen. P stáwie rekoymie. P. κλητεύω, δίκην ἀναδέχομαι.

Vas, vasis, ein gefeß. Polò. státek / naczynie. G. ἄγγος, ἀγγεῖον τεῦχος, σκεῦος. Vasculum, ein feßlein. P. faská. G. σκευάριον, ἀγγείδιον Vascularius, ein bütner / faßbinder. P. bednarz. G. σκευοποιός.

* Comp: Conuaso, as, ich lesse / raffele zusamen. P. zagrabiam / poprzatam. G. σκευαγωγῶ, συσκευάζω, συσκευάζομαι.

Vasallus, i, ein Lehenman. P. Man / holdownie.

Vasto, as, & Comp: Deuasto, Peruasto, ich verwüste / verherge. P. pustoße / kaze / psuie / dre / lupie / wypustoßam. G. ἀπορθέω, διαφθείρω, δηόω, ἐρημόω, πέρθω, πορθέω Vastatio, Deuastatio, eine verhergung / zerstörung P. spustoßenie / wylupienie. G. ἀνάστασις, δήωσις, ἐρήμωσις, πόρθησις. Vastator, Deuastator, ein Verherger / Zerstörer. P. spustoßyciel / lupießcá / wydzierca. G. δηωτής, πορθητής Vastus, a, um, groß / öde / wüst. P wielki / pusty. G. ἀχανής, εὐμεγέθης, ἀμέτρητος, ἄπειρος, ἀνάστατος, ἔρημος. Vastitas, ein grösse / oder einödde P. wielkość / albo pustynia / spustoßenie / nieosiadłość. G. ἐρημία, ἐρήμωσις.

Vates, is, ein warsager. P. prorok / wießczek / praktykarz G. θεοπρόπος, προγνώστης, ὑποφήτης, συμφήτωρ, μάντευμα, χρησμολόγος. Vaticinor, aris, ich weissage. P prorokuie / praktykuie. G. προθεσπίζω, διαμαντεύομαι, θεμιστεύω, θεσφατίζω, προφητεύω. Vaticinium, ein weissagung. P. proroctwo / práktyká / wießczba. G. θεοπροπία, θεοπρόπιον, μάντευμα, θέμις.

V B.

Vber, eris, Subst: ein Euter / brust. P. wymie / cyc. G. θηλή, μαστός, μαζός. Vber, a, um, Adiect: fruchtbar / vberflüssig. Polon. żyzny / płodny / vrodzáyny / dostáteczny. G. ἄφθονος, εὐθαλής, εὔφορος, εὔκαρπος, εὔπορος.

Vber-

Vbertas, die fülle/Fruchtbarkeit. Pol. dostatek / żyznosc / plodnosc/vrodzáynosc G. ἀφθονία, πιότης, εὐθαλία, εὐθηνία, εὐφορία. *Vbero, as*, Exubero, ich bin vberflüssig. P. obfituie. G. πλεονάζω, πληθύνω, εὐθηνέομαι, εὐθηνέω. *Exuberantia*, die fülle / vberfluß. P. obfitosc / dostatek.

Vbi, *Aduerb: loci*, wo. Polon, gdzie/kedy. *Temp:* nach dem. P. gdy. G. ἔνθα, ὅθι, οἶ, οὗ, πού, ὅπερ. * Comp: *Vbi ubi, vbiq, vbicunq, vbiuis*, allenthalben / es sey wo es wolle. P. wszedy/wszedzie / gdziekolwiek / kedykolwiek. G. πανταχῆ, πανταχοῦ, ἁπανταχόθι, ὁπουδήποτε, ὅπου ποτὲ, ὅπουπερ ἄν.

V D.

Vdo, onis, putatur esse calceus laneus, ein Fußsocke. P. Skarpetka.

Vdus, a, um, feucht / naß. Polon. wilgotny / mokry. G. ἔνυγρος, ἔνυδρος, διάβροχος, ὑγρός.

Ve,

V E.

Ve, *Coniunct:* oder. P. albo. G. ἢ, ἤτοι.

Vectigal, Fuhrlohn. P. furlon. *Item*, zoll/vngelt. P. Clo/ dań/pobor/dochod. G. δασμός, πόρος, πρόσοδος, τέλεσμα. τέλος, φόρος. *Vectigalis, e*, zinßbar. P. czynszowny / holdowny. G. ὑποτελής.

Vectis, is, ein Rigel / thürklinge. Pol. zawora / zaporá/ klamká. *Item*, ein hebstange. P. drag do dzwigania. G. ἀναφορεύς, σκυτάλη, ἔμβολον, κλεῖθρον, μοχλίον.

Vegetus, a um, frisch/gesund. P. ochotny/świeży/duży/zdrowy. G. ἀκμάζων, ἐπακμος, εὐθαλής. *Vegeto, as*, ich mache frisch/ erquicke. Pol. ochiadzam / pokrzepczam. G. εὐθαλῆ, ποιῶ.

Vehemens, G. βίαιος, δεινός, ἔντονος, ὑβριστός, σφοδρός, σύντονος, τορός. *vide Mens.*

Veho, is, ich führe. P. wożę/ wiozę. G. ὀχέω, ἐποχέω, φέρω, βαστάζω, κομίζω, ἀείρω. *Vehor*, ich fahre. Polon. Jádę. *Vehes, is*, ein fuder. P. furá/woz. G. ὄχημα

woz.

μα. *Vehiculum*, ein wagen. Pol. woz. G. ἀπήνη, ἅρμα, ὄχημα. *Vector*. ein Fuhrman. P. furman/ woźnica. G. ἔποχος, ἀναβάτης, ἐπιβάτης, ἐποχούμενος, ἐποχῶν. *Vectura*, ein Fuhr. P. wozbá/ furá. G. ἀγωγή, κομιδή, ὄχησις, φορά.

* Comp: *Aueho*, ich führe weg. P. odwożę. *Adueho*, ich führe zu/ bringe. P. przywożę. G. ἐποχέω, εἰσκομίζω. *Conueho*, ich führe zusammen. P. zwożę. G. συνάγω, συγκομίζω. *Eueho*, ich führe auß. P. wywożę. *Metaph*: ich erhöhe/ erhebe. P. powyższam. G. ἐξαίρω, ἐπαίρω, ἐκκομίζω. *Inueho*, ich führe ein. P. w wożę. G. εἰσάγω, εἰσφέρω, εἰσκομίζομαι. *Inuehor*, ich schelte. P. łaię/ z fukam/ rzucam się ná kogo słowy. G. εἰσφέρομαι, ἐνάγομαι. *Praeterueho*, ich führe fürvber. P. mimo wożę. G. παραφέρω, παράγω, παρακομίζω. *Preueho*. *Subueho*, ich führe fort. P. powiozę. G. ἀναβιβάζω, ἀνάγω, ἀναφέρω, ἀνακομίζω.

Vel, Coniunct: oder. P. Albo. G. ἤ, ἤτοι, εἴτε, εἴτουν.

Veles, *itis*, ein Landsknecht mit leichter rüstung. Polō. lekki żolnierz/ kozak/ husarz/ hayduk. G. ψιλοί, γυμνῆτες. *Velitaris*, *e*, solchen Kriegsleuten zugehörig. P. kozácki/ husárski. G. γυμνητικός. *Velitor*, *aris*, ich schermützele. P. hárcuię / vtarczkę czynię. G. ἀκροβολίζομαι, ἀψιμαχέω, διαπληκτίζομαι. *Velitatio*, ein Schermützel. P. hárc/ hárcowánie/ vtarczká/ wurywce bitwá. G. ἀκροβολισμός, ἀψιμαχία, μελέτη.

Velia, ein henffling. P. zwoniec. G. ἐλία.

Vello, *is*, ich rupffe. P. rwę. skubię/ szczypam. G. πεκτέω, ἑλλίζω, τίλλω, σπάω, ἀνασπάω. *Vellico*, ich pfitze. Pol. szczypię. G. ἀποκνίζω, διακνίζω, παρακνίζω.

* Comp: *Auello*, ich zwacke ab. P. odrywam. G. ἀποσπάω, ἀποτίλλω, ἐξαρμόζω, παρασύρω, περιαιρέω. *Conuello*, ich zerrüpffe/ zerreisse. P. poskubuię/ poszczypā/ potargam. *Item*, ich widerlege. P. zbijam/ odpor dawam. G. ἀνασπάω, κατασπάω, κατατίλλω, συσπάω. *Euello*, ich reisse auß. P. wyrywam/ wytárgam. G. ἐκσπάω, πέκω, σκολύθω, ἐκτίλλω. *Reuello*, ich reisse ab. P. odzieram/ odrywā. G. ἀποσπάω, ἀποτίλλω, περιτίλλω.

Vellus, eris. abgeschorne wolle. P. ostrzyżona welna/kosm. G. κώδιον, κὸ κῶας, μαλλός, πέκος, πέκος.

Velo, as, ich bedecke. P. nakrywam / zakrywam / zaslaniam. G. καλύπτω, κρύπτω, σκεπάζω, περισκέπω. Velamen, Velamentum, ein Fürhang. P. Zaslona. G. κάλυμμα, κατακάλυμμα, σκέπασμα. Velum, ein Fürhang oder ein ſägel. P. zaslona/zagiel/plachta/opona. G. ἄρμενον, καταπέτασμα, περιπέτασμα, κάλυμμα. Velifico, ich ſägele/ſchiffe. P. zegluie.

* Comp: Revelo, as, ich entdecke/offenbare. P. odkrywam/odslaniam/obiawiam/oznaymiam. G. ἀνακαλύπτω, ἀποκαλύπτω, ἀποφαίνω, διαφωτίζω, ἀπαμπίσχω. Revelatio, ein offenbarung. P. obiawienie. G. ἀνακάλυψις, ἀποκάλυψις.

Velox, ocis, ſchnell/geſchwind. P. prętki/chutki/skory. G. ἀελλόπους, ἀνεμώκης, ταχύς. Velocitas, geſchwindigkeit. P. prętkość. G. τάχος, ταχυτής, ὠκύτης, ταχύτης.

Velut, Veluti, zugleich als. P. iako/iako/iakoby. G. καθὰ, καθάπερ, οἷον, ὥσπερ.

Vena, æ, ein Blutader. Polo. żyła. G. φλέψ, δεξαμενή. Venosus, großäderig / dick/grob. Pol. żylowaty/duży/gruby. G. φλεβώδης.

Venalis. G. πράσιμος, ὤνιος. vide Veneo.

Vendico, as, G. ἀντιλαμβάνω, δικαιόω. vide Dico.

Vendo, is, ich verkeuffe. Pol. przedaię. G. πιπράσκω, ὠνέω, πωλέω. Vendito, ich gebe mich auß/ich ſtolziere/prange. P. vdawam ſie/okazuie ſie/vdatnym ſie czynie. Vendibilis, e, verkeufflig. P. ſkupny/przedayny. G. ὠνητὸς, πρατος, πωλητὸς, ὤνιος, ἔντιμος. Venditor, ein verkeuffer. P. przedawca. G. πώλης, πωλητης, πράτης, ἀπεμπολητής.

Venenum, Gifft. Polō. Jad/trucizna. G. δηλητήριον, τοξικὸν, φάρμακον. Venenosus, gifftig. P. Jadowity. G. ἰοβόλος, φαρμακτικός, σκορπιώδης, φαρμακώδης. Venenatus, vergifftet. P. iadem napuszczony. G. ἰώδης. Veneficus, ein Zeuberer, Polō. czarownik.

wnik. G. φαρμακὸς, φαρμακεὺς, φαρμακευτής. *Venefica*, ein Zeuberin. P. czárownica / iedzá. G. φαρμακὶς, φαρμακεύτρια, παμφάρμακος. *Veneficium*, Zeuberey / vergifftung. P. czáry / vczárowanie / otrucie. G. φαρμακεία, γοητεία, φαρμάκευσις, φθόριον

Veneo, *is*, ich werd verkaufft. P. Bywam przedan. *G.* πωλοῦμαι. *Venalis, e*, feil. *P.* przedáyny. G. πράσιμος, ὤνιος, ὠνητός.

Veneror. *aris*, ich ehre. Polō. P. czczę / ważę / czescalbo poczciwość wyrządzam. G. σέβω, ἀγάζομαι, ἁγιστεύω, ἀποβλέπω, ἅζω. *Venerabilis, Venerandus*, Ehrwirdig. P. vczciwy / poczesny / czci godny. G. ἀζητὸς, ἀποβλεπτος, ἔνδοξος, εὐσεπτος, σεπτός.

Veneius, Liechtblaw. *Pol.* bletitny.

Venia, æ, verzeihung einer vbelthat. P. odpuszczenie iakiego wystepku. *Item*, erlaubnüß. P. dozwolenie / dopuszczenie. G: ἄδεια, συγχώρησις, συγγνώμη, ἐπιγνώμη.

Venio, *is*, ich komme. P. ide / iade / przychodzę. G. ἔρχομαι, παραγίνομαι.

Comp: *Aduenio*, ich komme

herzu. P. nádchodzę / przychodzę. G. ἀμφικνέω, ἐπιβαίνω, ἐφίσταμαι, καταλαμβάνω, παρίημι, προσήκω. *Aduentus, us*, ein zukünfft. P. przyscie. G. ἄφιξις, ἐπηλυσία, ἐπηλεία, ἐπιδημία, ἐπιφάνεια, παρουσία. *Aduentitius*, frembd. P. przychodny / obcy / cudzoziemski G. ἐξωτικὸς, ἐπείσοδιος, εἰσόδιος, ἐπελευσικός. *Aduena*, ein frembdling. *P.* cudzoziemiec / przychodzień gość. *G.* ἀποφύλιος, ἀλήτης, ξένος, πάροικος. *Conuenio*, ich kom zusamen. P. schadzą się / zgromadzą się. Itē, ich kom vberein / vertrage mich. P. vmawiam / postanowiam / zgadzą się. *Item*, ich spreche einen an. *P.* mowię ośkim. *G.* ἀνήκω, ἐντρέχω, ἐφαρμόζω, ἐπιβάλλω, ἐντυγχάνω, εὐαρμόζω, συνήκομαι, συνέρχομαι. *Cōuenit Impers:* es ist billig. *P* godzi się *G.* καθήκει, ἀνήκει, ἐμπρέπει, ἐπιπρέπει. *Conueniens*, billig / bequem / füglich. P. slusny / przystoyny / potemny / sposobny. *G.* ἁρμόδιος, ἐμπρεπος, κα. ἀναλογ., πρὸς τὸ δέον. *Conuentus, us*, ein zusammenkunfft. Polonice, ziazd / zescie / zgromadzenie. Græcè. σύνοδος, πρόσοδος, λέσχη, ὁμιλία, πανήγυρις.

Conuentio, ein vertrag. P. zmó-wa/vmowá/zgodá/ postáno-wienie. G. ἔντευξις, ἀνταλλαγὴ, πρόσοδος, συνήλυσις. *Conuenticulum*, ein ort / da man zusammen kompt. Polō. mieysce gdzie sie schodza/schadzká. G. συνέδριον, συνοδία. *Deuenio*, ich komme biß/ rc. P. dochodze / doieżdżam. G. καταβαίνω, περιπίπτω, κατέρχομαι, καθήκω. *Euenit*, *Obuenit*, *Impers*: es begibt sich / es tregt sich zu. P. trafi sie / przygodzi sie/ przyda sie/przygadza sie/ podka sie. *Euentus*, *us*, ein zufall. P. tráfunek/przygodá. G. ἀπόβασις, ἔκβασις, περίστασις, συντυχία. *Circumuenio*, ich vmbgebe/hinderkomme / betriege/ setze auff. P. obstepuie/podchodze/ zdradzā/ oszukā. G. ἐγκαταλαμβάνω, κυκλόω, πλεονεκτέω, ὑπερλείνω. *Inuenio*, ich finde/erdencke/bekōme/erlange. P. naiduie/wynajduie/wymyslam/dostawam/ osiegam. G. ἀλφαδέω, ἀλφαίνω, ἀλφάω, ἀλφω, εὑρίσκω, ἐξευρίσκω, ἐφευρίσκω. *Inuentio*, G. εὕρεσις, εὕρεμα, εὕρημα. *Inuentum* ein fund/ gedicht. P. wynalestá/wymysl. G. ἐνθύμημα, ἐπίνοια, εὕρημα.

Inuen-

Inuentor, ein erfinder. Polon. nalezcá/wynalezcá. G. ἀλφηστὴς, εὑρετὴς, εὑρήτωρ, ἐφευρετής. *Peruenio*, ich kom ans ende. P. dochodze. G. ἀφήκω, ἀνήκω, ἱκνέομαι, παρήκω. *Praeuenio*, ich komme für. P. vprzedzam. G. φθάνω, προφθάνω, παραφθάνω, προλαμβάνω, προέρχομαι. *Prouenio*, ich komme herfür/ich wachse. P. pochodze / roste / wschodze. G. προβαίνω, προέρχομαι, ἐπιδίδωμι. *Prouentus*, *us*, Järlich gewächs/ einkommen. P. Vrodzay / dochod. G. πρόβασις, πρόσοδος, ἀποφορὰ, εὐφορία, εὐπορία. *Subuenio*, ich komme zu hülff. P. ná pomoc przychodzam / pomagam. G. βοηθέω, ἐπικουρέω. *Superuenio*, ich komme dazu. P. nádchodze. G. ἐφίσταμαι, ἐπέρχομαι, ἐπιβαίνω, περιτυγχάνω, ἀναβαίνω.

Venor, *aris*, ich jage/stelle nach. P. lowie/poluie / szukam/zábiegā. G. ἀγρέω, ἀγρεύω, ἀγρώσσω, ἀγρόω, θηρεύω, θηρεύομαι, κυναγέω. *Venator*. ein Jäger. P. Lowiec/ mysliwiec. G. ἀγρώστης, ἐλαφυβόλος, ἐπακτὴρ, θηρατὴς. *Venatus*, *us*, *Venatio*, ein Jacht. Pol. lowienie/ polowanie. G. ἀγρευσις,

στς, ἀγρεσία, κυνηγεσία. *Venaticus*, *Venatorius*, Jegerisch. P. myśliwy / polny / łowny. G. Ἀγρευτικὸς, θηρατικὸς, κυνηγετικός. *Venabulum*, ein Jegerspieß. P. Oßczep albo Włocznia ná źwierz. G. προβόλιον, ταυρία, ὑσσός.

Venter, der Bauch. *Polon.* brzuch / żywot. G. γαστὴρ, κοιλία, κενεὼν, λαπάρα, ὔτερος. *Ventriculus*, der magen. P. żołądek. G. γαστρίδιον, στόμα, κοιλίας. *Ventricosus*, bauchigt. P. brzucháty. G. γαστρώδης, γαστροειδὴς, γάστρων, γαστροπίων.

Ventilo, as, ich schwinge / werffe in die lufft / reinige / seubere / ich erwege. P. wieie / rzucam ná powietrze / wyczyściam / wychedożam / vważam. G. λικμάω, ἐκλικμάω, λικμίζω. *Ventilabrum*, ein wurffschauffel. P. łopátá do wiánia / wieiáczká / opałká. G. γεῖκνον, λικμητήριον, λικμός.

Ventus, der wind. P. wiátr. G. ἀήτης, ἄνεμος, πνεῦμα. *Ventulus*, ein windlein / lüfftlein. P. wiatrek. *Ventosus* windig / kühl. P. wietrzny / chłodny. *Item*, wüst / lär. P. pusty / prożny. *Item*, stoltz / auffgeblasen. *Pol.* pyßny / butny / nádety. G. ἀνεμόεις, ἀνεμώδης, ἀνέμιος, πνευματώδης. *Item*, πνευματοφόρος, ἀστίφρων. *Ventosa*, ein schrepfkopff. P. Báńká.

* Comp: *Subuentaneus*, lähr / ledig. P. czczy / prożny.

Venundo, as, ich verkeuffe. P. przedáye. G. ἐξεμπολάω, πράττω, ὠνέω, πωλέω, ἀποδίδομαι.

Venus, eris, die Göttin der liebe. P. Bogini miłości. *Metaph:* ein bulschafft / hurerey. P. miłośnica / gámratká / nierząd. *Item*, zierde. P. piekność / wdzięczność. G. Ἀφροδίτη, ἀφρογένεια, περιβασίη. *Venustus*, hübsch / schön. *Pol.* piekny / nadobny / gládki. G. ἐπίχαρις, ἐπαφρόδιτος, εὔμορφος, εὐειδὴς, χαρίεις. *Venustas*, schönheit. P. piekność / gládkość. G. ἀγλαΐα, εὐειδία, εὐκοσμία, εὐμορφία, ἐπαφροδισία.

* Comp: *Deuenusto*, ich mache heßlich. P. ßpace / ßkárádzę. G. καταισχύνω. *Inuenustus*, heßlich. ßpetny / ßkárády / niecudny / żadny. G. ἄχαρις, ἀχάριστος, ἄμορφος, ἀκαλλής.

Vepres, is, Dorn. P. czernie. G. ἡ

G. ἡ ἄκανθα, βάτος, παλίουρος. Vepretum, ein Dornbusch. Pol. Cierniewisko. G. ἀκανθών.

Ver, der Lentz. P. wiosna. G. ἔαρ, ἦαρ, ἦρ, ἐαρινὴ ὥρα. Vernalis, Lentzisch. P. wiesienny. G. ἐαρινός, εἰαρινός, ἠρινός, ἐάστερος. Verno, as, ich sprosse herfür/ich grüne/blüe. P. pukam sie/ zielenieie sie / kże/ kwitne/rozkwitawam sie. G. ἐαρίζω. Vernatio, ein abgestreiffte schlangenhaut. Pol. lupiez / skora wezowa odarta.

Verbascum, wullkraut. Pol. dziewánná. G. φλόμος.

Verbena, Eisenkraut. Polô. koßysko. G. ἱεροβοτάνη, ἱερὰ βοτάνη, περιστερεών.

Verber, eris, ein streich. P. plágá / degá / vderzenie. G. αἴκισμα, μάστιξ, πλῆγμα, πληγή. Verbero, onis, ein Bub. P. lotr/ niecnotá / nogiec. G. σκῶλος, μαστιγίας, κεντρότυπος. Verbero, as, ich schlage. P. bije / tluke/ trzepie/tracam. G. αἰκίζω, ἀλοάω, θείνω, παίω, τύπτω, μαστίζω, μαστιγόω.

Verbum, ein wort. P. slowo. G. ἔπος, λόγος, μῦθος, ῥῆμα.

Verbosus, vielwortig. P. slowny/ wielomowny. G. πολυφραδής, ὁ εὔπορος ἐν λόγοις, πολυλόγος, πολύμυθος. Verbositas, schwetzhafftigkeit. P. wielomownosc. * Comp: Prouerbium, ein sprichwort. P. przypowiesc. G. παροιμία, λόγος. Prouerbialis, e. sprichwortsweise. P. przypowiestny. G. παροιμιακός, παροιμιώδης, πεπαροιμιασμένος.

Verecundus, schamhafftig/züchtig. P. wstydliwy / sromiezliwy. G. αἰδόφρων, αἰσχήμων, αἰσχυντηλός, αἰσχυντηρός. Verecundia, zucht/schamhafftigkeit. P. wstyd/ sromiezliwosc. G. αἰδώς, αἰσχυντηλία, αἰσχύνη, ἐντροπή. Verecundor, aris, ich scheme mich P. sromam sie/wstydze sie. G. αἰδέομαι, αἰσχύνομαι.

Veredus, i, ein Postroß. P. Gończy/powodny koń. G. ἵππος ταχυδρόμος. Veredarius, ein Postbot. P. posel ná powodzie/ goniec.

Vereor, eris, ich fürchte. P. boie sie/obawam sie. G. αἰδέομαι, εὐλαβέομαι, ἐντρέπομαι, φοβέομαι. Verenda, orum, die heimlichen glieder. P. lono. G. αἰδοῖα.

Ver- Comp:

* *Comp: Reuereor*, ich ehre/ liebe. P. Cżcże/ważę/ßánuie/miluię. G. ἅζομαι, αἰδοῦμαι, ἐμπάζομαι, εὐλαβέομαι, ἐντρέπομαι, ὀπίζομαι. *Reuerentia*, ehrerbietung. P. cżeść/poććiwość. G. αἰδώς, ἐντροπὴ, εὐλάβεια, θεραπεία, ἐπιστροφή.

Vergo, *is*, ich neige mich/halte mich. P: ſkłaniam ſie / chyle ſie / śćiągam ſie. G. ῥέπω, νεύω, φέρομαι, ἐπιῤῥέπω.

Vermis, *is*, ein Wurm. P. robak / gadźina. G. σκώληξ. *Vermiculus*, ein würmlein. P. robacżek. G. σκωλήκιον. Verminoſus, wurmeſſig. P. robácżny/ robácżywy / robácżyſty. G. σκωληκώδης, σκωληκιάων. *Vermina*, *orum*, das bauch grimmen. Polō. gryźienie w żywocie. Vermino, *as*, ich habe das bauchgrimmen. P. mam gryźienie w żywocie. G. σκωληκιάω, σκωληκόομαι, σκωληκόβρωτος γίνομαι. *Vermiculor*, ich bin wurmſtichig/faule. Polō. Robácżywieie/prochnieie. *Item*, ich mache ein eingelegte arbeit. P. ßnycárſka robote cżynie. G. σκωληκῶμαι, τερηδονίζομαι. *Vermiculatus*, eingelegt. P. pſtremi/ málowánemi ſtucżkámi położony. G. σκωληκοειδής.

Verna, ein leibeigen hauß kind. P. Rodźic / Rodowic / Rodźicżká / Rodowitżká/ wychowániec/ wychowánká. G. οἰκότριψ, οἰκογενής, δοῦλος, οἰκότραφης, παῖς πεπτής. *Vernaculus*, heimiſch / eigen. P. domowny/ własny / przyrodzony. G. οἰκογενής, ἐγχώριος, σύμφυτος, ὁμόγλωσσος. *Vernilis*, *e*, knechtiſch / bübiſch. P. niewolnicży/ przyzwoity / łotrowſki. G. οἰκετικός.

Vernix, *is*, Fierniß. P. Pokoſt.

Verres, *is*, ein Eber. Polon. Kiernos. G. ὁ χοῖρος ἄῤῥην, ὁ κάπρος, τομίας. *Verrinus*, das von einem Eber iſt. P. kiernoſi. G. τομιαῖος.

Verro, *is*, ich ziehe/ ſchleiffe/ kehre / ſäge. P. ćiagne/wlekę/ vmiectam / chedożę. G. καλλύνω, κορέω, ἐκκορέω, παρακορέω, σαίρω, σαρόω. *Verriculum*, ein Zuggarn. *Polon.* Niewod. G. γαγγάμη, γάγγαμος, πάναγρον.

Ver-

Verruca, ein wartze. P. Brodawka. G. ἀκροχορδὼν, μυρμηκία, δειρὰς, ὄχθος. *Verrucosus*, wartzechtig. P. brodawczaty. G. ἀκροχορδόνων μεστὸς, ὀχθώδης.

Versus, præp: gegen. P. ku/ przeciw. G. εἰς, πρὸς.

Vertagus, ein windhund. P. Chárt. *Vertebra*, ein gelenck. P. obrot. G. στροφεὺς, στρόφιγξ, σπονδύλιον. σφόνδυλος.

Verto, *is*, ich kehre/ wende/ verwandele. P. obracam/ przemieniam. G. δινέω, ἑλίσσω, πολέω, τρέπω, στρέφω, μεταστρέφω. *Vertigo, inis*, der schwindel. P. záwracánie w glowie. G. ἴλιγξ. Verticulum, ein Spindelwirt. P. wártałká wrzecienna. G. σπονδύλιον. Vertex, ein scheitel/ spitze. Pol. przedział/ wierch/ wierzcholek. G. κορυφὴ, τὸ ἄκρον. *Vortex*, ein zwirbel im wasser. P. wyr w wodzie. G. στρόφαλος. Versus, *us*, ein verß. P. wierß. G. ἔπος, στίχος, μέτρον. Versura, *æ*, ein vmbwendung/ abwechselung. P. obrocenie/ odwrot/ odmiána. G. στροφὴ, μεταχαφὴ τῶ δανείω. *Versatilis*, vmbwendig. P. obrotny. G. ἀγχίστροφος, εὐπερίστροφος, εὔστροφος, στρεπτὸς, εὐπεριαγωγός.

* Comp: *Auerto*, ich wende ab. P. odwracam. G. ἀποστρέφω, ἀποδιαστέλλω, ἀποπέμπομαι, ἀποτρέπω, ἀπάγομαι. Aduerto, ich wende zu. P. przymykam/ przychylam. *Item*, ich höre drauff. Pol. słucham/ baczę. G. μετατρέπομαι, παρασύρω, προσέχω, ἐπιστρέφω. *Animaduerto*, *vide Supra*. *Anteuerto*, Præuerto, ich komme für/ lauffe vorn an. Polon. vbiegam/ wyścigam/ vprzedzam. Conuerto, ich wende/ verwandele/ bekehre. P. obracam/ przemieniam/ náwracam. G. ἀναστρέφω, ἐκτρέπω, ἐπιστρέφω, καταστρέφω, μεταβάλλω. *Conuersio*, ein verwandelung/ bekehrung. G. odmienienie/ náwrocenie. G. ἀνακύκλωσις, ἐπιστροφὴ, στροφὴ, τροπὴ, περίοδος. *Diuertor*, ich kehre ein/ trette ab. P. stoię gospodam/ wieżdzam/ vstepuię/ vchodzę. G. παρακλίνω, παρατρέπομαι, ἐκτρέπομαι. Diuersorium, ein herberge P. gospodá/ gosciniec. G. ἐπισταθμία, κατάλυμα, καταίρεσις, κατάλυσις, πανδοχεῖον, ταβερνίον. *Diuerticulum*, ein

ein ort da man abtretten kan. P. vstepek. G. ατραπιτος, ατραπὸς, Ατραπὸς, παρατροπή. *Euerto*, G. ἀνατρέφω, ἀνατρέπω, ἐξερείπω, καταστρέφω. *Subuerto*, ich kehre vmb/ zerstöre. P. wywracam/ spustoßam. G. καταβάλλω, ἀνατρέπω, ὑποστρέφω, καθαιρέω, καταστρέφω. *Inuerto*, ich verkehre P. opak obrácam/ wywracam. G. ἀναστρέφω, διαστρέφω, ἐπιστρέφω, παραστρέφω. *Obuerto*, ich wende entgegen. P. zakladam sie/ zastáwiam sie. G. ἀντιστρέφω, ἐπιστρέφω, καταστρέφω. *Peruerto*, ich verkehre. P. przewrácã/ opak obrácam. G. διαστρέφω, καταστρέφω, παράγω, παραστρέφω. *Peruersus*, verkert/ boßhafftig. *Pol.* przewrotny/ opáczny/ zly/ zlosliwy. *Peruersitas*, verkertheit/ boßheit. P. przewrotnosc/ zlosc/ krnabrnosc. G. διαστροφή, παραφορά, παραγωγή, παρατροπή. *Reuerto*, & *Reuertor*, ich kehre vmb/ ich komme wieder. P. wracã sie. G. ἀνέρχομαι, ἐπανήκω, ἀναχωρέω ἀνακάμπτω ἀποκάμπτω. *Transuerto*, ich verkehre. P. przewracam *Transuersus*, schäl/ schlim/ vberzwerch. P. przeczny/ poprzeczny. G. ἐγκάρσιος, πλάγιος, περικάρπιος. *Verso*,

Verso, as, frequẽt: ich kehre offt vmb/ weltze. *P* czesto obracã/ taczam/ poprzewracam. G. κυκλέω, στρέφω, πολέω, στροφαλίζω, ἐπιδινέω. *Versor, aris*, ich vbe mich/ wohne. P. cwicze sie/ obierã sie/ mießkam. G. διάγω, διατρίβω, ἐμπολιτεύομαι, πολέομαι, πολεύω. * *Comp: Auersor*, ich verachte/ habe ein eckel. P. gárdze/ brzydze sie. *G.* ἀποτρέπομαι, ἀποστρέφομαι, ἀφοσιόομαι, ἀποτρωπιάζομαι. *Aduersor*, ich bin zu wieder. P. przeciwiã sie. G. ἀντεπιβαίνω, ἀνθιστάμαι, ἐναντιόομαι, τραχηλίζομαι. *Aduersarius*, ein widersacher. P. przeciwnik/ odpowiednik. G. ἀντίδικος, ἀνταγωνιστής, ἀντίδικος, ἀντίπαλος, ἀνταγωνιστής, ἐναντίος, ἀντιλέγων, ἀντιστάτης. *Conuersor*, ich gehe vmb. P. obcuie/ spolkuie. G. διατρίβω, ἐνομιλέω, ἐντυγχάνω, ὁμιλέω, συναυλίζομαι. *Conuersatio*, ein vmbgehen/ gemeinschafft. P. obcowánie/ spolkowánie/ towarzystwo. G. διαγωγή, διατριβή, συνομιλία, συνουσία, συνήθεια *Cõtrouersor*, ich bin spẽstig/ zwistig/ zweyfelhafft. P. wspieram sie/ iestem rozny/ watpliwy. *Controuersia*, ein zanck/ zwist/ zweif-

fel.

sel. P. spor/prza/ roznica/ roznosc/sprzeciwienie. G. Ἀμφισβασία. Ἀμφισβήτημα, αμφιλογία, δίκη *Diuersor*, ich liege zur herberg. P. iestem na gospodzie / stoie w goscincu. G. ἐπισταθμεύω, σταθμεύω, κάταγομαι, καταλύω, παρά ξένι. *Obuersor*, ich gehe vmbher. P. vwtiam sie/ motam sie. G. περιίσταμαι, ενδιατρίβω, ενδιαιτάομαι.

Versutus, a, um, listig/geschwind. P. chytry/ pretkiego a ostrego rozumu. G. δολιόφρων, παλιμβολος. στροφαῖος, ὕπουλος, πανοῦργος, δολιόβουλος. *Versutia*, listigkeit/ geschwindigkeit. P. chytrosc / ostrosc rozumu. G. διπλοη, πανουργία, πανούργευμα, στροφή.

Versipellis, falsch/listig/betriegig. P. falszywy/ chytry / oboietny/zdradliwy. G. αιλοδερμος, ποικιλοδέρμων.

Veru, ein Bratspiß. P. Rozen. G. ὀβελός.

Vernex, ein Hammel. P skop. *Vernecinus*, schepsen. P. skopowy. G. ὁ κριοῦ ...

Verum, Verò, aber. P. ale/ wzdy/iednak. G. ἀτάρ, αὐτὰρ δέ, ἀλλὰ τοι, μέντοι ἀλλά.

Veruntamen, aber gleichwol. P. A wszakze/ iednak / przecie. G. ἀλλ' ὅμως, οὐ μὲν ἀλλά, πλήν, πλὴν ἀλλά.

Verus, a, um, Verax, warhafftig. P. prawdziwy. G. ἀληθής, γνήσιος, ἀψευδής, ἀληθινός. *Veritas, Veracitas*, warheit. P. prawda/ prawosc/prawdziwosc. G. ἀληθότης, ἀλήθεια, ἀψευδεία, ἀτρέκεια. *Verisimilis, e*, der warheit ehnlich. P. wierze podobny. G. ὁ ἀληθεῖ ἐοικώς, εὔπιστος, πιθανός.

Vesanus, vnsinnig. P. wscieklý/szalony. G. ἀφρονῶν, παραφρονῶν, εμπληκτος, μανιώδης. *Vesania*, vnsinnigkeit. P. wscieklywosc / szalonosc. G. ἀφροσύνη, παραφροσύνη, εμπληξία, μανία.

Vescor, eris, ich esse. P. iem/ iadam/pozywam. G. ἐσθίω, ἔδομαι, σιτέομαι, τρέφομαι. *Vescus, a, um*, essig. P. sniedny/dobry ku iedzeniu. G. ἐδώδιμος, ἐδεστές.

Vesica, æ ein blase. P. pecherz/ pecherzyna. G. κύστις, ...

Vespa, æ ein Wespe. P. Ossa. G. ἀνθρήνη, σφήξ.

Vesper, der Abend. P. wieczor. ...

Vespertinus, abendzeitig. P. wieczorny. G. ἑσπέριος, ...

Vespe-

Vesperascit, aduesperascit, es wird abend. P. wieczor nádchodzi/ zmirſkaſie. G. ἑσπέρα γίνεται.

Veſpertilio, ein Fledermauß. P. Nietoperz. G. μυκαρὶς, νυκτερὶς.

Veſpillo, onis, ein Todtengreber. Pol. co vmárle chowa. G. ἐνταφιαστὴς, νεκροφόρος.

Veſter, a, um, Ewer. P. wáß. G. σφέτερος, σφωίτερος, ὑμέτερος, ὑμέτερος. Veſtras, Ewers landes oder geſchlechtes. P. wáßyniec.

Veſtibulum, ein forhoff/ vor der hauß. Polon. przedsionek/ przysienie. Metaph. ein anfang/ oder eingang eines jeglichen dinges. P. poczatek/ álbo przyſtep do każdey rzeczy. G. αὐλεῖος, θυρὼν, προαύλιον, πρόδρομος, πρόαυλον, πρόπυλον.

Veſtigium, ein Fußſtapffen. P. ſtopá/ trop/ ßlak/ osladá/ piatno. G. ἴχνος, ἴχνιον, πάτος, στίβος.

* Comp: Inueſtigo, Perueſtigo, ich ſpüre nach/ forſche nach. Polonice. sliedze/ ßlakiem ide/ osladam/ wyßperuie/ ßpieguie/ wywiaduie ſie G. ἀνιχνεύω, ἐξιχνεύω, κυνοδρομέω, ἀκριβόω.

Veſtis, is, Veſtimentum, ein Kleid. P. ßátá/ bárwa. G. ἀμφίον, ἀμφίασμα, ἀμφίασις, ἔσθημα, ἔνδυμα, ἐπίβλημα, ἱμάτιον, στολή. Veſtitus, us, kleidung. P. odzienie. G. ἱματισμὸς, στολισμὸς.

Veternus, die ſchlaffſucht. P. ſpiaca chorobá. G. καταφορὰ, ἰσχυρὰ, νωθρότης, νωθρεία. Veternoſus, ſchlefferig/ verſchlaffen. Pol. oſpaly/ loniwy/ zgnily. G. ληθαργικὸς.

Veto, as, ich verbiete. P. zákázuie. G. ἀπαγορεύω, εἴργω, κατείργω, κωλύω.

Vetus, eris, alt. P. ſtáry/ dáwny. G. γηραιὸς, γηραλέος, ἀρχαῖος, παλαιὸς, πολυετὴς. Vetulus, ein alter Man. P ſtárzec/ ſtárußek/ ſtrych. G. ἀφῆλιξ, παρῆλιξ, γεροίτιον Vetula, ein alt weib. P. Babá/ ſtarka. G. γραῦς, γραῖα, πρεσβῦτις, πρέσβα. Veteranus, ein alter kriegßman. Pol. ſtáry zolnierz. G. πρεσβύτης. Veterator, ein alter ſchalck/ liſtiger fuchs. Polon ſtáry cwik/ chytrzec/ chytrek. Grace. παλαιοπράγμων, παλαιοῦργος, πανοῦργος.

Veteratorius, geschwind/listig. P. chwytliwy/ chytry/ smárdy podszyty. G. πανδέλετρος, πανοῦργικος. Veteramentarius, ein schustlicker. P. co trzewiki láta. *Vetustus*, alt/veralt/altfrenckisch. P. stáradawny/stároświecki. G. ἀρχαῖος, παλαιὸς, παλαιγενής. *Vetustas*, das alter. P. stárość/dawność. G. ἀρχαιότης, παλαιότης.

* Comp: *Inueterasco*, ich werde alt. P. stárzeie sie/zástárzeie sie G. παλαιόομαι, ἐγκαταγηράσκω, περιγηράσκω, χρονίζομαι. *Inueteratus*, veraltet. P. zástárzály. G. παλαιωθεὶς, ἐγκαταγηράσας.

Vexillum. ein fahn/fehnlein/ ein flagge. P. proporzec/chorągiew/pánerá. G. στρατήγιον, σημεῖον, σημαία. *Vexillifer*, ein Fendrich. P. Chorąży. G. σημειοφόρος.

Vexo, as, *Deuexo*, ich treibe/ plage/betrübe. P. gábam/drecze trapie. G. ἀνιάω, ἐνοχλέω, ἐπηρεάζω, κακόω, καταστύφω, τρυχόω, τείρω, σκύλλω. Vexatio, beleidigung/betrübung/plagung. P. gabánie/ trestánie/trapienie/dreczenie G. ἐνόχλησις, ἐπηρεασμὸς, σκυλμὸς, κάκωσις.

Via,

V I.

Via, æ, ein weg. P. drogá. G. ὁδὸς, πορεία, στίβος, οἴμη. *Viator*, ein wegfertiger. P. podrożny. *Viaticum*, ein zeerung auff dem weg. P. koszt/stráwá podrożna. G. ἐφόδιον, μετόδιον, ὁδαῖον.

* Comp: *Auius*, *Deuius* abwegig. P. bledliwy/obledny. G. ἀδιέξοδος, ἀνοδος, ἄβατος, ἄπορος. *Inuius*, vnwegig/ vngebähnet. Pol. bezdrożny/nietárty/ nietorowány. G. ἀναντὴς, ἀδιόδευτος, ἀκέλευθος, ἄσιμος, ἄβατος. *Obuius*, entgegen kommende. P. potykáiacy sie s kim/przeciw komu idacy. *Metaph:* schlecht/gemein. P. prosty/pospolity. G. ἄντιος, ἐναντίος, ἀντιάσας, ἐντυχὼν, συντυχὼν. *Obuio, as*, ich begegne. P. potykam sie s kim w drodze/wychodze/ wyiezdzam przeciw komu/zástepuie komu droge / zachodze komu w drodze. G. Ἀντάω, ἀντιάζω, ἀντιάω, ἀντιμολέω, ἀπαντάω, ὑπαντάω. *Peruius*, durchgengig. P. przechodzisty. G. βατὸς, διάβατος, πορεύσιμος, εὐδιόδος, περάσιμος. *Biuium*, ein wegscheide zweyer weg. P. rostánie dwu drog. G.

ἀμφό-

ἀμφόδον, δίκραν☉, δίοδ☉. *Trinium* da sich drey wege scheiden. P. rostanie trzech drog. G. τρίοδ☉.

Vibex icu, ein streich. P. bęgá/strefá. G. αἱμάλωψ, αἱμόλιξ, μώλωψ, πελίωμα, κονδύλη, σμῶδιξ.

Vibro, as, ich bewege/schüttele/werffe/schiesse. P. poruszą/trząsam/ciskam/strzelam. G. Ἀνακραδαίνω, Ἀνακραδάω, Ἀναπάλλω, κραδαίνω, κραδάω, πάλλω, σείω, ἰνάσσω, σίλβω.

Vicem, Vice, & plur: Vices, &c. verenderung/abwechselung. P. odmiáná. *Item* ein zustand/vnglück. P. szkodá/przygodá. G. ἀνὰ, *cum genit:* ἐν τάξει. *Vicarius*, ein Verwalter. P. námiestnik/zástepcá. G. ἀμοιβαῖ☉, ὁ ἀντ' ἄλλου τεταγμέ☉. *Vicißim*, wiederumb. P. záś/w odmiane/w odmianki. G. ἀντιστρόφως, ἀμοιβαίως, ἐναλλάγδην, καταλλάγδην. *Vicißitudo*, ein abwechselung/verenderung. P. odmiáná/przemienność. G. ἐπαλλαγή, ἐπάλλαξις, ἀντικατάλλαξις, ἐξάμειψις, περιτροπή.

Viceni, vide Viginti.

Vicia, a, wicken. P. wiká. G. βικία.

Vici-

Vicium, vide Vitium. G. ἁμάρτημα, ἐλάττωμα, κάκη, κακία, κακότης, πλημμέλημα, πλημμέλεια.

Vicinus, i, subst: ein nachbawr. P. sąsiad. *Vicinus, a, um, Adiect:* nahe/beywohnend. P. bliski/sąsiedzki/pográniczny. G. γείτων, ἀστυγείτων, ἐχόμεν☉, πλησιόχωρ☉, πάροιμ☉, περίοικ☉. *Vicinitas*, nachbarschafft. P. sąsiedztwo. G. γειτονία, γειτόνημα, γειτνίασις, συνοικία, συνοίκησις. *Vicinia, a*, die nähe. P. bliskość.

Victito, G. διαιτάομαι, βόσκομαι, σιτέομαι. *Victus, vide Viuo.*

Victima, a, ein schlachtopffer vor erlangten sieg. P. bitá ofiárá zá otrzymane zwycięstwo. G. θυσίασμα, θῦμα, ἱερεῖον, σφάγιον.

Victor, G. νικητής, νικηφόρ☉, νικάτωρ, νικατήρ. *vide Vinco.*

Vicus, i, ein gasse/strasse. P. vlicá. *Item*, ein dorff. P. wieś. G. ῥύμη, κώμη, λαύρα. *Vicatim*, von dorff zu dorff. P. od wsi do wsi. G. κωμηδὸν, κατὰ κώμας.

Videlicet, Aduerb: gewißlich. P. pewnie/zápewnie. *Item*, als nemlich. P. to iest/á zwlaszczá. G. ἀμέλει, δηλονότι, δῆτα, ἤγουν, λέγω δή.

Video,

Video, es, ich sehe. P. widze. Metaph: ich mercke/ verstehe. P. bacze / rozumiem. G. βλέπω, δέρκω, εἴδω, θεάομαι, ὄπτω, θεωρέω, ὁράω, ὀπτεύω. Videor depon: & videtur, Impers: mich dünckt. Pol. zda mi sie/ widzi mi sie. G. δοκέω, καταφαίνομαι. Visus, us, das gesicht. P. wzrok. G. ὄψις, ὀπωπή, ἰδέα. Visio, ein gesicht. P. widzenie. G. ὄψις, ὅραμα, ὅρασις, φαντασία, φάντασμα. Visibilis, e, sichtbar. P. widomy. G. λευσσός, ὀπτός, ὁρατός. Viso, G. ἐπισκοπέω, ἐπισκέπτομαι, θεάομαι, ἱστορέω. & Comp: Inuiso, Reuiso. Item, Frequent: Visito, as, ich gehe zusehen/ ich besuche. P. ide ku widzeniu/ nawiedzam.

* Comp: Euideo, Inusitat: Euidens, klar/ außtrücklich/ augenscheinlich. P. iasny/ iawny/ dowodny/ oczywisty. G. ἐμφανής, ἐμφανικός, σαφής, ἐναργής. Euidentia, klarheit. P. iasnosc/ rzetelnosc. G. ἐνάργεια. Inuideo es, ich vergünne. P. zayzrze/ niezycze. G. βασκαίνω, φθονέω, μεγαίρω, φθόνον ἔχω. Inuidia, mißgunst. P. zazdrosc / zawisc. G. βασκανία, δυσμένεια, φθόνος. Inuidus, Inuidiosus, mißgünstig. P. zawisny/ zazdrosciwy. G. ἐπίφθονος, φθονερός, νεμεσητός. Inuisus, verhasset/ verachtet. P. zawisny / wzgardzony. G. ἀθέατος, δυσθέατος, μισηθείς, δυσμενής. Praeuideo, ich sehe zuuor. P. przeobaczywam. G. προείδομαι, προοράω, προβλέπω. Prouideo, ich versehe/ versorge. P. opatruie. G. προπαρασκευάζομαι, προμηθεύομαι, προοράω, προβλέπω, προβλέπω, προγινώσκω. Prouidentia, fürsehung. P. opatrnosc. G. προμήθεια, πρόγνωσις. Prouidus, vorsichtig. P. opatrzny/ pieczolowity. G. προμηθής, προνοητικός.

Viduus, ein widwer. P. wdowiec. G. εὖνις, χῆρος. Vidua, ein widwe. P. wdowa. G. εὖνις, χήρα, χηρεύουσα. Viduitas, widwenschafft. P. wdowstwo/ sieroctwo. G. χηρεία, χήρευσις, χηροσύνη.

Vienna, ae, Wien in Osterreich. Polonicè. Wieden w Rakusiech.

Vieo, es, ich beuge / binde. Polon. kracam / wiaze / zwiezuie. G. λυγίζω. Vietor, ein Bäiner/ Bödker. P. Bednarz. G. λυγιστής. Vietus, a, um welch/ schwanck.

schwanck. Pol. miekki / gibki / slaby. G. παχερος, μαλακος, χαλαρὸς, ὑπέρακμος.

Vigeo, es, ich grüne / bin frisch. P. kwitne / iestem krzepki / silny / duzy. G. ἀκμάζω, ζάω, ἥδω, θάλλω. *Vigor, oris*, sterck / krafft. P. silá / moc / duzość. G. ἀκμὴ, ευτονία, ἰσχὺς, ῥώμη, μένος.

Vigilo, as, ich wache. Polon. czuie / strzege. G. ἀγρυπνέω, γρηγορέω, ἐγρηγορέω, ἐγρήγορα. *Vigil*, ein Wechter. P. Stroz. G. ἀγρυπνος, ἄυπνος, φύλαξ, νύκτος ἀγρυπνῶν. *Vigilia*, ein wach / hut. P. straz / strazá. G. ἀγρυπνία, γρήγορσις, ἐγρήγορσις, ἔγερσις. *Vigilans*, hurtig / wacker / fleissig. Polonice. czuyny / pilny / ostrozny. *Vigilantia*, hurtigkeit / fleissigkeit. Pol. czuynosć / pilnosć / ostroznosć.

Viginti, Zwantzig. P. dwádziescia. G. εἴκοσι, ἢ ἄ. *Vigesimus*, der Zwantzigste. Polonice. dwudziesty. G. εἰκοστός. *Viceni*, Je zwantzig. P. po dwudziestu. G. εἴκοσι. *Vicies*, zwantzig mal. P. dwadziescia kroć. G. εἰκοσάκις. *Vicenarius*, was zwantzig in sich helt. Polon. Co dwádziescia w sobie zamyka. G. ὁ εἰκοσαῖος.

Vilis, e, gering / schlecht. P. podly / prosty / lekki. *Item*, wolfeil. P. tani. G. ἀφελὴς, ἀφελής, ἀνάριθμος, ευτελὴς, ἔυωνος, ὀυδενός, ἄξιος, φαῦλος. *Vilitas*, geringschetzigkeit / wolfeilheit. Pol. podlosć / taniosć. G. φαυλότης, φλαυρότης. *Vileo*, *Vilesco*. ich bin / werde gering / oder wolfeil. P. podleie / tanieie. G. φαυλίζομαι.

Villa, æ, ein Bawrhoff / oder dorff. P. chlopski dworzec / wieś. G. ἀγροικία, αὐλὴ, κώμη, χωρίον, ἐπαύλιον, ἔπαυλις. *Villanus*, ein Bawr. P. gbur / wieśniak. *Villicus*, ein Meyer. P. wlodarz / ratay. G. αὐλίτης ἀγροίκος, ἐπίτροπος. *Villica*, ein meyerin. P. wlodarká / wlodarzowa / wlodkowa. G. ἡ ἀγροικία. *Villicor, aris*, ich treibe bawrwerck. P. rola sie param. G. ἀγραυλέω.

Villus, ein harlock. P. kosm / wlos. G. θρὶξ, λάχνη, τρίχωμα, τρίχωσις. *Villosus*, zottecht / rauch. P. kosmáty / wlochaty. G. δασύθριξ, δασυμαλλος, πολύθριξ, τριχωτός.

Vi-

Vimen, inis, Bintzweiden. P. Rokicina. G. λύγος, οἶσος, ῥίψ. Vimineus, von bintzweiden gemacht. P. Rokitowy. G. οἰσύινος, λύγινος.

Vincio, is, ich binde. Polon. wiąże/ zwiezuie/ ściągam. G. δεσμέω, δεσμόω, δεσμεύω, λυγίζω, συνδέω, ταινόω. Vinculum, ein band. P. zwiazká. G. ἄλυσις, ἄμμα, δεσμὸς, κατάδεσμος.

* Comp: Deuincio, ich verbinde/ verpflichte. P. obowiezuie/ pozyskam/powinnym czynie. G. ἀναρτάομαι, ἐξαρτάω, καταδέω, οἰκειόομαι. Reuincio, ich bind rückling. P. opák záwiezuie.

Vinco, is, ich siege/ vberwinde/ vbertreffe. P. zwyciężam/ porażam/ przewyższam. G. ἀποκαίνυμαι, ἀπονικάω, ἐκνικάω, κρατέω, νικάω. Victor, ein vberwinder. P. zwyciezcá/ zwyciezyciel. G. νικηφόρος, νικάτωρ. Victoria, ein Sieg. P. zwycięstwo/ porażká. G. κράτος, νίκη, νίκημα, νῖκος. Victoriosus, Siegreich. P. zwycięzny/ zwycięzysty.

Comp:

* Comp: Deuinco, Idem cum Simplici. Conuinco, Euinco, ich beweise/ vberzeuge. P. dokazuie/ okázuie/ wyświadczam/ przekonam. G. κρατέω, καταγωνίζομαι, χειρόω, καταγικάω. Inuictus, vnüberwindtlich. P. niezwyciężony. G. ἀδούλωτος, ἄμαχος, ἀκαταγώνιστος, ἀχείρωτος, ἀκαταμάχητος, ἀναφαίρετος.

Vindemia, æ, der Weinaust/ das Weinlesen. Polonicè. zbieránie Winá. G. βοτρυμὸς, τρυγητὸς. Vindemio, as, ich lese den Wein. P. zbieram Wino. G. τρυγάω, ἀποτρυγάω, δρέπω, δρέπομαι.

Vindico, as, ich reche/ straffe. P. wszczę się/ karzę. Item, ich errette/ erlöse. P. wybáwiam/ wyswiebodzam. G. ἀμύνω, ἐκδικέω, τιμωρέω, τιμάομαι, ἀφίημι, ἀπαλλάττω. Vindicta, ein rache. P. pomstá. G. ἄμυνα, ἀνταλύτησις, ἐκδικία, ἐκδίκησις, ἐπεξέλευσις. Vindex, icis, ein Recher. P. pomściciel. G. ἀμύντωρ, ἀμυντήρ, ἔκδικος, τιμωρός. Vindiciæ, ein errettung/ beschir-

schirmung. P. wybáwienie/obroná. G. ἀντίπτωσις, καρπιστεία.

Vinum, i, wein. P. wino. G. οἶνος, ἔρπις, ἀμπέλου δρόσος. *Vinarius*, das zu wein gehöret. P. winny. G. οἰνοπώλης. *Vinea*, ein Weinberg. P. winnicá. G. ἀλωα, οἴνα, οἰνόπεδον, οἰνόφυτον, ἀμπελῖτις. *Vinitor*, ein Räbman. P. winiarz. G. ἀμπελουργός, ἀμπελοφύτωρ. *Vinolentus*, trunckt. P. pijány/opily. G. ἔξοινος, πάροινος, μεθυστικός, οἰνόληπτος. *Vinosus*, weinsüchtig. P. Winem cuchnacy. G. φίλοινος, φιλοπότης, οἰνοπότης.

Viola, æ, ein Viol. P. Fijolek. G. ἴον. *Violaceus*, Violenfarb. P. Fijolkowey masci/bronatny/mákowy.

Violo, as, ich schweche/verletze/breche/vbertrette. Polon. gwalce/obrazam/sromoce/lekkosc wyrzadzam/lamie/wytraczam. G. βιάζομαι, βιάζω, βιάω, ὑβρίζω. *Violentus*, gewaltig/gewalt vbende. Polon. gwaltowny. G. ἀπότομος, βίαιος, βιαστικός, ὑβριστικός. *Violatio* ein verletzung/schendung/brechung. P. zgwalcenie. G. βιασμός, ὕβρισμα. *Violator*, ein schender. P. gwaltownik. G. βιαστής, ὑβριστής.

* Comp: *Inuiolabilis*, e, das man nicht schenden oder brechen kan. Polō. nienaruszony/niezgwalcony. G. ἀβίαστος, ἀνεκβίαστος.

Vipera, æ, ein Otter. P. Jaszczorka. G. ἔχις πικρὸς, ἔχιδνα. *Viperinus*, Ottern. P. Jaszczorczy. G. ἐχιδναῖος.

Vir, ein Man. P. Mąz. G. ἀνὴρ, φὼς, ὁ ἀκμάζων. *Virago*, inis, ein Mennin/ein manlich weib. P. mężna biala glowá. G. ἀνδρεῖς, ἀνδρολύμη, ἀντιάνειρα, ἀρρενωπὸς γυνή. *Virilis*, e, manlich. Polon. meski. Item, starck/dapffer. P. mężny/śmiały/G. ἀνδρεῖος, ἀρρενικός, ἀνδρώδης, ἀθύλυντος. *Virilitas*, manligkeit. Pol. meskość/mężność/smiałość. G. ἀγηνορία, ἀνδρία, ἀνδρότης. *Virilia*, p'ur: das manlich glied. P. meski czlonek. G. τὰ αἰδοῖα. *Virosus*, Mannes begierig/geil. Polō. chcacy męzá/Jurzny. G. φίλανδρος.

* Comp *Eviro*, as, ich beraube des manlichen gliedis. Polō.

 czy-

Czyście / wáłáße. G. ἐκθηλύνω, εὐνυχίζω, ἄνανδρον καὶ μαλθακὸν ποιῶ. *Leuir*, des Mannes bruder. P. dziewierz. G. δαήρ, ὁ τοῦ γήμαντος ἀδελφός. *Semiuir*, ein halb man / weibisch. P. pułmężá / niewieściuch / wnetr. G. ἡμίανδρος, ἡμιάνθρωπος, ἡμιάνωρ.

Vireo, *onis*, ein Widwol / Byrolt. P. ßerokoß. *auis nomen*.

Vireo, *es*, ich grüne. Polō. zielenieie sie. G. χλοάω, χλοάζω, θάλλω. *Viridis*, *e*, grün / frisch. P. zielony / świeży. G. ἔγχλωρος, θαλερός, χλοερός, χλοηρός, χλοώδης. *Viriditas*, grünheit. Pzielonosć. G. χλωρότης, χλωρίασις. *Viridarium*, ein Lustgarten. P. windarz / bindarz / wiridarz. G. ἄλωα, παράδεισος, ἄλσος.

Virga, *ae*, ein Rutte. P. rozgá / pręt. G. ῥάβδος, ῥαπίς. *Virgula*, ein rüttlein / strichlein. P. Roßczká / pratek / kreská. G. ῥαβδίον. *Virgultum*, ein gestreuch. P. chrost. G. φρύγανον, τραύτανον.

Virgo, *inis*, ein Jungfraw. P. Panná / dziewicá. G. ἀπαρθένος,

κόρη, παρθένος, παρθενική, νεᾶνις. *Virgineus* Jungfrewlich. P. pánieński / dziewiczy. G. παρθένιος, παρθένιος, παρθενικός. *Virginitas*, Jungfrawschafft. P. pánieństwo / dziewictwo. G. παρθενεία, παρθενία, κορεία.

Virtus, *utis*, ein Tugend. P. Cnotá. *Item*, macht / stercke / krafft. P. moc / siłá. G. ἀνδρεία, ἀνδρία, ἀρετή, δύναμις, ἰσχύς, ῥώμη.

Virus, ein gestanck. P. smrod / cuchnienie / parkot. G. βρόμος, χάσος, δυσωδία, ἰός. *Virosus*, G. βρομώδης. *Virulentus*, gifftig. P. iádowity / ziádly. G. ἰώδης, ἰοβόλος.

Vis, gewalt. *Polon*. gwałt. *Item*, dapfferkeit / manligkeit / stercke. P. dzielnosć / męstwo / moc / siłá. *Item*, ein viele. P. wielkość. G. βία, δύναμις, ἴς, ἰσχύς, κίκυς, ῥώμη, ὕβρις. *Vires*. *plur:* krefften. P. siły. G. ἀλκή, ἰσχύς.

Viscus, *i*, *Viscum*, Vogelleim. *Polon:* Lep. G. ἰξός, γλοιός, ὑφέαρ. *Viscosus*, zehe / klebachtig. P. Tegi / lnacy / kliiowá

jowáty. G. γλοιώδης. γλίσχρος, ἰξιόεις, ἰξώδης.

* Comp: Inuisco, ich bestreiche mit vogelleim. P. lepem pomustam / oblepiam.

Viscera, Eingeweid. P. wnetrznosci. Græcè. ἀκρῶα, ἔγκατα, σπλάγχνα, ἔντερα, ἐνδόσθια.

* Comp: Euiscero, as, ich weide auß. P. wywnetrzam. G. ἐξεγκαλίζω, ἐξεντερίζω, ἐκσπλαγχνίζω, σπλάγχνα ἐξαίρω,

Viso, *Visito*, G. ἐπισκοπέω, ἐπισκέπτομαι, θεάομαι, ἱστορέω. *vide*, Video.

Vistula, æ, die Weissel. P. Wislá.

Vita, G. βίος, βιοτὴ, βίοτος, βιότης, βιοτεία, βιώνη. *vide Viuo.*

Vitellus, i, ein dotter im Ey. P. zoltek w Jaiu. G. λεκιθος, ἡ, νεοττίον.

Vitiligo, inis, heßliche flecken am Leibe. P. ßkarade zmázy alko piegi n.. ciele. G. ἀλφὸς, λεύκη, μελας. *Vitiligator*, *Vitilitigator*, ein Lesterer/Verleumbder. P. Przechyrá/Obmowcá. G. συκοφάντης.

Vitis, ein Weinstock. *Polon.* Winna mácicá. G. ἄμπελος, οἴνη, δρῦς, οἰνοχίτων.

Vitium, ein Laster / schand/ gebreche / mangel. P. wystep/ wystepek / grzech / sromotá/ niecnotá / niedostátek / wádá. G. ἁμάρτημα, ἐλάττωμα, κάκη, κακία, κακότης, πλημμέλημα. *Vitiosus*, lesterlich / gebrechlich. P. Niecnotliwy/ niedostáteczny. *G.* κακὸς, διεφθαρμένος, μοχθηρὸς, πονηρός, πλημμελὴς, φαῦλος, ἐπίσαπρος.

Vitio, as, ich lestere / schende. P. hánbie / sromoce. *G.* καταισχύνω, ταπεινόω, φθείρω, διαφθείρω, λωβάομαι.

Vito, as, ich vermeide. Pol. strzege sie/ waruie sie/ vstrzegam sie. G. ἀλέομαι, ἐκκλίνω, ἐκφεύγω.

* *Comp: Deuito*, Euito, *Idem cum simplici*. *Euitabilis*, vermeidlich. *P.* vstrzezony / wárowny. G. εὐφύλακτος, εὐφύλακτος. *Inuito*, ich bitte / lade. P. wzywam / proße do siebie. *Item*, ich verhetze / gebe anlaß.

P. drażnie/podußczam/podßczuwam. G. κατεπάγω, παρακαλέω, προσκαλέω, προκαλέω.

Vitricus, ein Stieffvater. P. Oyczym. G. ἐπιπάτωρ, μητρυιὸς, & πατρῳὸς.

Vitrum, glaß. P. ſzklo. G. ὑάλη, ὕαλος. Vitreus, gleſern. P. ſzklanny. G. ὑάλινος. Calix vitreus, ein trinckglaß. Pol. ſzklanka/ſzklenica. Vitriarius, ein Gläſer. P. Szklarz.

Vitta, æ, ein haube/mütze. Polon. czepiec/czapka/mycka. G. ἀνθέμιον, κεφαλοδέσμιον, κρήδεμνον, κεκρύφαλος.

Vitulus, i, ein Kalb. Polon. ciele. G. δάμαλις, μοσχάριον, μόσχος, πόρταξ. Vitula, ein Kalbe. Polon. Jálowica. G. δαμάλη, ἡ νέα βοῦς. Vitulinus, Kälberin. Pol. cielecy. G. μόσχιος. Caro vitulina, Kalbfleiſch. P. cielecina.

Vitupero, as, ich ſchelte/verſpreche. Pol. ganie/łże/ſromoce. G. μέμφομαι, βλασφημέω, κακηλογέω, μωμάομαι, ψέγω. Vituperium, Vituperatio, ein ſcheltung. Pol. przygana/ganienie/hánbienie. G. βλασφημία, διαβολὴ, λοιδορία, κακηγορία, μῶμος. Vituperabilis, ſcheltbar. P. nagániony. G. ἐλεγκτὴς, ἐλέγχιστος, ἐπίψογος, ὀνείδιος.

Viuerra, æ, ein Iltiß. Polon. Tchorz. G. ἰκτὶς.

Viuo, is, ich lebe. P. żywie/żyje. G. βιόω, βιόομαι, ζάω. Viuax, lebhafftig. P. dlugo żywy/trwáły. G. ζωηρὸς. Viuarium, ein Helter/Thiergarten. Polō. ſadzawká/źwierzyniec. G. ζωοτροφεῖον. Viuidus, friſch/ſtarck. P. krzepki/świeży/mocny. G. ἀκμαῖος. Vita, das leben. Polon. żywot. G. βίος, βιοτὴ, βίοτος. Vitalis, e, lebhafft. P. żywy. G. βιώσιμος, βιωτήσιος, ἔμψυχος, ζωτικὸς. Victus, us, narung. P. żywność/pożywienie. G. διατροφὴ, ἐμβίωσις, βίος, τὰ λοιπὰ τροφή. Victito. Ich lebe in Eſſen vnd Trincken. P. vżywam/żywe/ G. διαιτάομαι, βόσκομαι, σιτέομαι.

* Comp: Conuiuo, Ich lebe mit. P. wespolek żywie. G. συμβιόω, συνδιαιτάομαι, συνάγω, ἐμπιπλάω. Conuiuor, aris, ich halte Gäſte

rey. P. biesiaduie. G. δαίνυμαι, ἐνδαιτέομαι, εὐωχέομαι. *Conuiuium*, ein Gasterey. P. biesiádá. G. δαις, δαίτη, δοχὴ, εὐωχία, συνεσία, συμβίωσις. *Conuiua*, ein Gast. P. gość. G. δαιτυμονεὺς, δαιτυμὼν, εὐωχητὴς, συντράπεζος, συμπότης, συνάοιςος. *Conuiualis*, *e*, zur Gasterey gehörig. P. biesiadny. *Conuiuator*, einer der da Geste helt oder tractieret. P: Ten ktory gośćie chowa álbo częstuie. *Conuictor*, ein Tischgenger/Kostgenger. P. Commensal / ktory v kogo do stolu chodzi. G. σύμβιος, ὁμόσιτος, συμβίωτος, συνέπος, ὁμοτράπεζος. *Conuictus*, *us*, Wohnung und Kost bey einem. P. mieszkánie y strawá stim. G. τὸ ὁμοδίαιτον, συσσιτία, συμβίωσις, συντροφία. *Reuiuo*, *Reuiuisco*, ich werde wieder lebendig. P. ożyie. G. ἀναβιόω, ἀναβιόομαι, ἀναβιώσκομαι, ἀναζάω.

Viuus lebendig. P. żywy. *Item*, frisch/starck P. świeży/duży. G. ἔμβιος, ἔμπνοος, ἔμψυχος, ζωός, ζώς.

* *Comp: Semiuiuus*, halb lebendig. P. nápoly żywy. G. ἡμιθανὴς, ἡμίθνητος. *Rediuiuus*, was wieder lebendig / oder ernewert wird. P. obżywiony / odnowiony. G. ἀναβεβιωκὼς, παλίμβιος, ἀναζήσας, δίζωος.

Vix, *aduerb.* kaum. Polon. ledwiey.

V L.

Vlciscor, *eris*, ich räche. P. mszczę się. G. ἀμύνω, ἐξεπέρχομαι, ἐκδικέω, μετέρχομαι, τίομαι. *Vltio*, ein Rächung. P. pomstá. G. ἐκδίκησις, ἐκδικία, ἐπεξέλευσις, τίσις, τιμωρία. *Vltor*, ein Rächer. P. pomściciel. G. ἀμυντήριος, ἀμύντωρ, ἔκδικος, τιμήορος, τιμάορος.

* *Comp: Inultus*, vngerochen. P. niepomszczony. G. ἀνεκδίκητος, ἀτιμώρητος.

Vlcus, *eris*, ein Geschwär. P. wrzod. G. ἀπελος, ἕλκος. *Vlcerosus*, voller geschwären. Pol. wrzodowaty / wrzedziisty. G. ἑλκώδης, ἡλκωμένος. *Vlcero*, *as*, G. ἑλκόω, ἑλκοποιέω. &

* *Comp: Exulcero*, ich verschre/

 ver-

verletze / verwunde. P. drápie / dre / roziatrzam / roſkrwáwiam / rozdrażniam.

Vligo, *inis* feuchtigkeit der Erden. P. wilkosc / wilgotnosc ziemie. G. ἰκμὰς, ἰκμασία. *Vliginoſus*, feucht. P. wilki / wilgotny. G. πλαδαρὸς, πλαδόεις, πλαδώδης, ἔφυγρος, δίυγρος.

Vllus, *a*, *um*. etwa einer. P. niektory. G. τις.

Vlmus, ein Ilmenbaum / Rüſternholtz. P. Brzoſt. G. πτελέα

Vlna, *æ*, ein Ell / od' klaffter. P. łokieć / álbo ſażeń. G. ἀγκάλη, ἀγκαλις, ἀγκαλίνη, ἀγκοίνη, ὠλένη.

Vltrà, *Præp:* vber / weiter / jenſeit. P. zá / przez / daley / ná one ſtrone. G. πέραν, πρόσω, ὑπὲρ, ἐπέκεινα, ὑπεράνω. *Vlterior*, weiter. P. dalſzy. G. πέραιος, περαιτερος. Vltimus, der letzte. P. poslednÿ / oſtátny / oſtáteczny. G. ἄνυταλος, νέατος, νεατος, ὕστατος, ἔσχατος,

Vltrò, freywillig. P. dobrowolnie. G. αὐτοματεὶ, Αὐτομάτην, αὐτομάτως. Vltrò citroq́; hin vnd wieder. P. Tam y ſám / y z tey y z owey ſtrony. G. ὃ ὗεω κακιστε. *Vltroneus*, freywillig. *Polon.* dobrowolny. G. ἐθελοντὴς, ὁ θελήμων, ἐθελήμων, ἑκὼν, ἑκούσιος, ἐθελούσιος.

Vlula, ein Eœl. P. Sowá / Puſzczyk. G. αἰγωλιὸς. Vlulo, ich heule wie ein eul oder wolff. *P.* hukam / álbo wyie / by ſowá / álbo wilk. G. ἀνολολύζω, ὀλολύζω, ὠρύω, οἰμώζω. Vlulatus, *us*, das heulen. P. huk / hukánie / wycie. G. ὠρυγὴ, ὠρυγμὸς, ὀλολυγὴ.

V M.

Vmbilicus, der Nabel. Polō. Pepek. *Metaph:* das mittel eines jeglichen dinges. P. śrzodek wſzelakiey rzeczy. *Item*, ein buckel am Buch. P. pukiel / zakowká v Kśiąg. G. ὀμφαλὸς, μεσαγαστρος, τὸ μέσον, ἡ μεσαίτατον.

Vmbo, onis, das mittel in eim ſchilt. P. pośrzodek tarczy. G. ἄμβων, ἴτυς. *Item pro clypeo.*

Vmbra, æ, ein schatte. Polon. cień. G. ἀποσκιασμός, ἀποσκίασμα, σκιὰ, σκίασμα, σκιογραφία. *Vmbræ, plur:* die verstorbenen / die geister oder seelen. *Pol.* Nieboßczycy / duße zmárłych. ludzi. *Vmbraculum*, ein fürhang. P. zasłona. G. σκιάς, σκιάδιον, σκηνὴ, ἐπίσκιος τόπος. *Vmbraticus*, Vmbratilis, e, *Vmbrosus*, schattechtig. P. cienioswy / cienisty. G. κατάσκιος, σύσκιος, ὑπόσκιος, ἐπίσκιος, σκιώδης, σκιόεις, παλίσκιος, συνηρεφὴς Vmbro, *as*, ich beschatte. P. zácimiam / záslániam.

* Comp. Adumbro, ich mahle/ oder bilde vor. P. znácze / náznaczam/ nákryßam. G. εἰκάζω, κάτασκιαζω, εκσκιαζω, σκιαγραφέω, ἐπισκιάζω. Inumbro, Obumbro, G. ἀποσκιάζω, ἐπισκιάζω, κατασκιάζω, ἐπισκιάω, σκιάω, ἐπικρύπτω. Idem cum simplici.

V N.

Vnà, *Aduerb:* zugleich. P. wespolek / pospolu. G. ἅμα, ὁμοῦ.

Vncia, vide as, G. δωδεκατημόριον τοῦ ὅλου, οὐγγία.

Vncus, i, ein hack. P. hak. G. ἄγκιστρον, τρίαινα, καλαμίς. *Vncinus*, ein häcklein. P. haczyk.

Vncus, a, um, & Comp: *Aduncus, Reduncus*, krum. P. krzywy. G. ἀγκύλος, καμπύλος ἀγκιστροειδής.

Vnda, æ, ein wasserwell. P. wodny wal. *Item*, wasser. *P.* wodá. G. κλύδων, κῦμα, ῥεῦμα, ῥόθιον, ὕδωρ. *Vndulatus*, wasserstreiffig. P. co wodne strefy ma. *G.* κυματώδης. *Vndulata tela*, schamlot. P czámlet. G. σύμβλητα.

* Comp: *Abundo, as*, Redundo, ich bin oberflüssig / ich habe die fülle. *Pol.* obfituie / mam dostátek. G. γέμω, δαψιλεύομαι, ἐμπίμπλαμαι, εὐθηνέω, εὐπορέω, παρέλκω, περισσεύω. *Abundantia*, Redundantia, oberflüssigkeit. Polonicè. obfitość/ bogáctwo / dostátek / zbytek. Græcè. ἁδροσύνη, δαψίλεια, περισσεία, εὐπορία. *Exundo*, Græcè. ἐξυβρίζω, φέρομαι, ἀναπηδάω, κυματόω. *Inundo*, ich fliesse ober. Polonicè. wylewam z brzegu/ wzbieram / przebieram / zábieram. Græcè. κατακλύζω, κυμαίνω, κυμαίζω, κυματόω,

Exundatio, G. πλημμύρα, κύμανσις, ἐκκυμάτωσις. *Inundatio*, Vberlauff / Vberguß deß Wassers. P. powodz / zábieranie / wezbránie / wylanie / wytoczenie wod / potop. G. ἐπίκλυσις, ἐπιῤῥοή, κατάκλυσις.

Vnde, Aduerb. woher / von wannen. P. zkad / zkadze. G. ὅθεν, ὁπόθεν, ποῖ, πόθεν, ἐξ οὗ.

* Comp: *Vndecunq.* *Vndeuis*, *Vndelibet*, Es sey woher es wöll / von allen seyten. P. zkadkolwiek / zewszad. G. ὅθεν ἄν, ὁπόθεν ἄν, ὁπόθεν, [illegible].

Vndecim, Eilff. P. Jedennaście. G. ἕνδεκα. *Vndecies.* Eilffmal. *Polon.* Jedennaście kroc. *Vndecimus*, der Eilffte. P. Jedennasty. G. ἑνδέκατος. *Vndeni*, bey Eilffen. P. po Jedennaście. G. ἕνδεκα.

Vndiq, von allen seyten. P. zewszad. G. ἁπανταχῆ, πάντοθεν, ἁπανταχόθεν, ἑκασταχόθεν, πανταχόθεν.

Vnedo, *vide arbutus.* G. κόμαρον, μιμαίκυλον, ὄναρος.

Vngaria, Vngern. P. Węgierska ziemia. *Vngarus*, ein Vnger. P. Węgier.

Vngo, *is*, & Compo: *Inungo*, *Perungo.* ich salbe / bestreiche. P. mażę / namazuię / nacieram. G. ἀλείφω, ἀναχρώννυμι, χρίω, περιχρίω. *Vnguentum*, eine Salbe. P. maść. G. ἄλειφαρ τὸ, χρίσμα, χρῖμα, χρίστηριον, μύρωμα, μύρον. *Vnguentarius*, ein Salbenkremer / Apotecker. P. ktory maści przedawa / Aptekarz. G. μυρεψικός, μυρεψός, μυροπώλης, μυροπώλης, μυροποιός.

Vnguis, *is*, ein Nagel / ein Klawe. *Polon.* paznogieć / pazur. G. ὄνυξ.

Vngula, *a*, ein Huff. P. Kopyto. G. ὁπλὴ, χηλή.

Vnio, *onis*, ein Perlein. *Polō.* Perla. G. μαργαρίτης, κρόμμυον μαρσικόν.

Vniuersus, *Vniuersalis*, Allgemein. P. powszechny. G. ἅπας, σύμπας, ἀπαξάπας, καθολικός, γενικός, ὅλος. *Vniuersitas*, Allgemeinheit. P. powszechność. G. ἀθροότης, τὸ πᾶν, τὸ ὅλον.

Vnquam, *Aduerb:* Jemals. P. kiedy. G. ποτὲ, πωτότε, ἐστὶν ὅτε.

Vnus, *a*, *um*, einer / eine / eins. *Polon.* Jeden / Jedna / Jedno. G. εἷς.

G. εἷς, ἕνος. *Vnicus*, Einzig. Polon. Jediny. G. μοναδικός, μόνος, μοναχός, μοῦνος. *Vnitas*, einigkeit. *Pol.* Jednosć. G. μονάς, ἕνωσις, ἑνάς, ἑνότης, μονότης. *Vnio*, *onis*, ein vereinigung. *P.* ziednoczenie. G. ἕνωσις. *Vnio*, *as*, ich vereinige. Polon. iednoczę / ziednaczam / złączam / iednam. G. ἑνόω.

* Comp: *Vnicornu*, ein Einhorn. *Polon.* Jednorożec. G. μονόκερως, οἰόκερος, μονοκέρατος. *Vnigenitus*, Eingeborn. Polon. Jednorożec. G. μονογενής, μουνογενής, οἰογόνος, μουνογένεια. *Vnusquisq;*, ein jeglicher. *Polon.* każdy / wszelki. G. εἷς ἕκαστος, ἕκαστος, οἱ καθ' ἕνα, πᾶς τις, ὁστισοῦν, πᾶς ὅστις.

V O.

Voco, *as*, ich ruffe / nenne. *Polon.* zawołam / wzywam / zowę. G. βοάω, καλέω, φωνέω. *Vocito*, *Frequent:* ich ruffe offt. *Polon.* zawoławam. G. ἀναφωνέω. *Vox*, ein stim / ein wort. *Polō.* głos / słowo. G. φωνή, φθόγγος, φθογγή, φθέγμα, ὄψ, αὐδή. *Vocula*, ein wörtlein. *Pol.* słowko. G. φωνίδιον. *Vocalis*, *e*, hell / laut. P. głośny. G. εὔφωνος, φωνήεις. *Vocabulum*, ein wort / nennung. *Polon.* słowo / Imie / názwisko. *Vocatio*, *onis*, ein Stand / Beruff. *Polō.* Stan / Wezwánie. G. κλῆσις. *Vociferor*, ich schreye / blerre. P. wrzeszczę. G. κράζω, καυγάζω. *Vociferatio*, schreyung. P. wrzask. *G.* κραυγή, ἀλαλαγμός.

* Comp: *Auoco*, *as*, ich halte ab. P. odmawiam / odwabiam / odwodzę. G. ἀποτρέπω, ἀφίσημι, ἀπάγω. *Aduoco*, ich ruffe her zu. P. przyzywam. G. ἐπικαλέω, μεταπέμπω, προσκαλέω. *Aduocatus*, *i*, ein Fürsprach / beystand. *Pol.* Rzecznik / Sprawca. G. παράκλητος, προσκλητής, συνήγορος. *Conuoco*, ich ruffe zusamen. P. zwoławam. *G.* κατακαλέω, ἐπιβοάω, συγκαλέω. *Euoco*, ich ruffe herauß. *Polō.* wyzywam / wywabiam. G. ἀνακαλέω, ἐκκαλέω, παρακαλέω. *Inuoco*, ich ruffe an. *Polon.* wzywam. G. ἐπιβο-

ἐπιβοάομαι, ἐπικαλέομαι, ἐπικλέω. *Inuocatio*, anruffung P. wzywánie. G. ἐπίκλησις. *Prouoco*, ich reitze oder appelliere. P. podußczam/ pobudzam/ álbo appelluie/odzywam się. G. ἐκκαλέω, παρακαλέω, προκαλέω, προκαλέομαι, ὑποθήγω. *Reuoco*, ich wiederruffe. P. odwołáwam. G. ἀνακαλέω, ἀνακαλέομαι. *Irreuocabilis*, *e*, vnwiderrufflich. P. nieodwoláný. G. ἀναπόσπαστος, ἀμετάπειστος, δυσανάκλητος. *Seuoco*, ich beruffe auff ein seite. Pol. odwodzę ná stronę.

Vola, *æ*, das hole/ oder flache in der hand. P. dołek albo pláſtowiná w reku. G. γύαλον, θέναρ, τὸ κοῖλον τῆς χειρός.

* Comp: *Inuolo*: *as*, ich erwische/ stele. Pol. vchwycę/ kradnę. G. ἐφίπταμαι, εἰσπίπτω, ἐπιποτάομαι.

Volo, *as*, ich fliege. P. lecę/ latam. G. ἵπταμαι, πέταμαι, πέτομαι, πατάομαι, πτάω, πτῆμι.

Volatus, *us*, das fliegen. Pol Lot/ latánie. G. ποτή, πτῆμα, πτῆσις. *Volatilis*, *e*. *Volaticus*, fliegend. Polon, Lotny/ latáiacy. *Volucer & is*, *Adiect:* schnell. P. prętki. *Subst:* ein Vogel. P. ptak. G. πτερόεις, πτηνός, πετεινός, πετεινὸς, ποτανός, πτερωτός. *Inuolucris*, noch nicht flück. Pol. nielotny. G. ἄπτην, ἄπτερος, ἄπιλος.

* Comp: *Auolo*, ich fliege weg. Polon. vlatam. G. ἀποπτάω, ἀφίπταμαι. *Aduolo*, ich fliege herzu Polon. przylatam. G. ἐπιπτάω, παραπέτομαι, προσπέτομαι, ἐφίπταμαι. *Conuolo*, ich fliege zusamen. P. zlatam się. G. συμπέτομαι, συνίπταμαι, προσίπταμαι. *Circumuolo*, ich fliege herumb. P. oblatam. G. περιπέτομαι, περιίπταμαι. *Deuolo*, ich fliege herab. Polon. zlatam. G. ἀφίπταμαι, ἐξίπταμαι, καθίπταμαι, καταπτάω. *Euolo*, ich fliege auß. Polon. wylatam. G. ἀφίπταμαι, ἔκπτημι. *Inuolo*, ich fliege ein. Polon. wlatam. G. ἐφίπταμαι, εἰσπέτομαι, ἐπιπωτάομαι, εἰσπίπτω. *Prouolo*, ich fliege fort Polon. polatam. *Peruolo*, ich fliege durch. P. przelatam. G. διίπταμαι, διαπέτομαι. *Præteruolo*, ich fliege vorüber. Polonicè. mimo lecę. G. παρίπτα-

ῥίπτομαι, παραπέτομαι. *Reuolo*, ich fliege zu rück. P. odlatam/ ná zad latam. G. ἀναπέτομαι, διαπτάομαι, ἀναπτῦμι. *Transuolo*, ich fliege hinüber. P. przelatam. G. ὑπερίπταμαι, ὑπερπέτομαι, μεταπέτομαι.

Volo, *vis*, *Anom:* ich will/ begere. *P.* chce / żądam. G. βούλομαι, ἐθέλω, θέλω, προθυμέω. *Voluntas*, der Wille. P. wola/ chuć. *G.* βούλημα, βούλησις, γνώμη, θέλημα, θέλησις. *Voluntarius*, willig. P. chetliwy / dobrowolny. G. ἀυθαίρετος.

* *Comp: Malo*, ich will lieber. Polon. wolę. G. μᾶλλον βούλομαι, προαιροῦμαι, προκρίνω. *Nolo*, ich will nicht. Pol. niechce. *G.* ἀφυλέω, ἀθέλω, οὐ βούλομαι, οὐκ ἐθέλω. *Beneuolus*, günstig/ geneigt. P. życzliwy / vprzeymy / chetliwy. G. δεξιὸς, εὐμενὴς, εὔνοος, φιλόφρων. *Beneuolentia*, geneigter wille. *Polon.* łáská / życzliwość / chuć / vprzeymość. G. εὐγνωμοσύνη, δεξίωσις, εὔνοια, ἱλασμὸς.

Voluo, *is*, ich welze / wende vmb. *P.* walam / taczam / obracam. G. ἀνελίττω, ἑλίττω, κυλινδέω, τυλίττω. *Volubilis*, *e*, das man welzen oder vmbwenden mag. P. Toczony / obrotny. G. ἑλικὸς, εὔστροφος, εὔτροχος. *Volubilitas*, schnelligkeit / vnbestendigkeit. Polon. prętkość/ niestátecżność. G. εὐτροχία, τὸ εὔστροφον.

* *Comp: Aduoluo*, ich welze herzu. Pol. przywalam/ przytaczam. G. προσκυλίω. *Conuoluo*, ich welze / wende zusamen. Polon. ſtaczam / zwalam/ zwijam. G. συνελίττω, συστρέφω, περιστρέφω, συμπλέκω, στρογγυλόω. *Euoluo*, ich welze auß / oder durchlese. Polonicè, wytaczam / wywalam / przeczytam / przebiegam. G. ἀποκυλίω, ἐκκυλίω, ἐκκυλίζω, ἐκκυλέω, ἀνελίττω. *Inuoluo*, ich wickele ein. Pol. G. záwijam. G. ἐγκαλινδέω, κορδυλέω, ἐνειλέω, ἐντυλίττω. *Inuolucrum*, ein band/ windel. Pol. zwiáſká/ odzieczká / blonká. G. ἔλυτρον, περίβλημα, ἐνείλημα, εἴλιγμα. *Obuoluo*, ich vmbwickele. Pol. obwijam. *G.* περιειλέω, περικαλύπτω. *Pronoluo*, ich welze fort. Polō. potaczam / powalam.

 G. προ-

G: προκυλίω. *Subuoluo*, ich weltze vnter. P. podtaczam / powalám. G. ἀνακυλίω, ὑποκυλινδέω.

Voluto, *as*, *Frequent:* ich weltze offt. P. vstáwicznie taczam/ czwalam sie. *G.* κυλίω. *Volutabrum*, ein ort da man waltzen mag. P. mieysce gdzie sie może táczáć / czwalać. G. ἀλινδήθρα, κυλινδήθρα, κονίστρα, κύλισμα.

Voluptas, Wollust / freude. *P.* Roskoß / ochłoda/ rádość/ pociechá / wesele. G. γάνος, ἡδονὴ, ἡδυπάθεια, τέρψις, τερπωλὴ, φιληδονία. *Voluptuosus*, wollüstig. P. Roskoßny. G. φιληδὴς, φιλήδονος, ἀπολαυστικός. *Voluptuarius*, ein wollüster. Polō. Roskoßnik. G. ἡδονικὸς, τρυφερός.

Vomer, *eris*, ein pflugeisen / ein schar. P. Lemieß. G. ἀροτρόπους, ὄφνις.

Vomica, *æ*, ein Hitzplatter. *Polon.* Wrzedzienica. G. ἀπόστημα.

Vomo, *is*, ich speye / kotze. P. Bluie / wracam. *G.* ἐμέω, ἐξεμέω. *Vomitus*, *us*, das kotzen. P. bluwánie / wracánie. G. ἔμετος, ἐξέραμα.

* *Comp:* *Euomo*, *Reuomo* ich speye auß. P. zwracam / wyblutwam/ wyrzygam. G. ἀπεμέω, ἐξεμέω, ἐκθύζω.

Voro, *as*, ich fresse. P. żre/ polykam. G. βοράζω, βροχθίζω, καταπίνω, λαφύσσω. *Vorax*, fressig. P. łákomy. G. βορὸς, βόρος, φάγος, πολυφάγος, τρώκτης. *Voracitas*, fressigkeit. P. łákomstwo. G. ἀδδηφαγία, βούβρωσις, πολυφαγία.

* *Comp:* *Deuoro*, ich fresse auff. *P.* pożyram / polykam. G. ἀναβρώσκω, βρύτω, ἀνακάπτω, δαρδάπτω, καταβροχθίζω.

Vorago, *inis*, ein vnmeßliche tieffe / abgrund. P. Bezmierna gleboкość / pożerádło / przepáść. *Voraginosus*, Tieff/ vnergründlich. *Polon.* Glebokі / bezdenny / przepáścisty.

Vortex, G. στρόφυλος. *vide Verto.*

Voueo, *es*, ich gelobe / thu ein gelübd. P. ślubuie. G. εὔχομαι, ἐπεύχομαι. *Votum*, ein gelübd. P. ślub. *Item*, ein begeren/

ren / oder gebet. P. żądánie / albo prozba. G. ἀρὴ, εὐχή.

* Comp: Deuoueo, ich ergebe/ eigne zu. Polon. poslubuię / podawam sie / oddawam sie. Item, ich verfluche. Polō. przeklinam / diabłu oddawam. G. Ἀνατίθημι, ἀφιερόω, ἀναθεματίζω, ἐπαράομαι, καθοσιόω, κατεύχομαι, περιορίζω. Deuotus, andechtig / oder verflucht. Polon. nabożny / poslubiony / poświecony / albo przeklęty. G. Ἀνατεθειμένος, ἀποτεταγμένος, κατωργιασμένος, κατάρατος, ἐξάγιστος. Deuotio, ein andacht oder verfluchung. P. nabożność / albo przeklęcie. G. ἀνάθημα, ἀνάθεσις, προστροπή, κατάρα.

V P.

Vpupa, æ. ein Widehopff. P. Dudek. G. ἔποψ.

V R.

Vrbs, ein Stadt. P. Miásto. G. ἄστυ, πόλις. Vrbanus, stettisch / höfflich. Pol. miejski / obyczayny. G. ἀστεῖος, ἀστικός, Vrbanitas, höffligkeit. P. obyczáyność. G. ἀστεϊσμός, χαριεντισμός.

* Comp: Suburbium, ein Vorstadt. Pol. Przedmieście. G. προάστειον.

Vrceus, i, ein Krauß / Eimer. P. krus / skopiec. G. κέραμος. Vrceolus, ein Kreußlein. Polō. krużyk.

Vredo, G. καυθμός. vide Vro.

Vrgeo, es, ich treibe / dringe / nötige / eile. P. prę / przypieram / przynaglam / przymuszam / kwápie sie / śpieszę sie. G. ἐπείγω, ἐπισπεύδω, κατεπείγω, κατασπέρχω.

Vrus, i, ein Awrochs / Püffelochs. P. Bawoł / Żubr. G. οὖρος.

Vrina, æ, Brunze. P. mocz / szczyny. G. οὔρημα, οὖρον.

Vrino, as, & Vrinor, aris, ich tauche mich vnter das wasser. Polon. kryię sie pod wodę. G. δύπτω, κατακολυμβάω. Vrinator, ein Taucher. Polon. Nor / Nurek. G. ἀρνευτήρ, κυ-

βιστής,

ϐιςὴς, δύπτης, δύτης, κολυμϐητὴς, κατακολυμϐητὴς, καταυςὴς.

Vrna, æ, ein Eimer. *Polon.* Wiadro / Weborek. G. κάλπις, πύλ⊕, ἡ ςάμν⊕, ἡ.

Vro, is, ich brenne. P. pale / żge. G. καίω, πίμπρημι, φλέγω. *Vstulo, as*, Idem. *Vredo, inis*, der brenner am getregde. *Polon.* ſtrzyżegá. G. καυθμὸς. *Vstrigo, idem. Vstio*, eine brennung. *Polon.* palenie. G. καῦσις. *Vstrina*, ein Schmeltzofen / eine Esse. *Polon.* Kominkowálſki. G. τὰ καυτηρια.

* *Comp: Aduro*, ich brenne / versenge. *Polon.* przypalam / przypiekam / przyżegam / przyswedzam. G. ὑπικαίω, περικαίω, συγκαίω, αἰγυπιάζω. *Comburo*, ich verbrenne. *Polon.* ſpalam. G. αἰθαλόω, αἰθάλω, ἀναφλέγω, ἀποκαίω, διακαίω, φλέγω. *Exuro*, ich brenne auß. *Polon.* wypalam. G. ἀποκαίω, ἀνθρακίζω, ἐκκαίω, ἐμπίμπρημι, φλογίζω. *Inuro*, ich brenne ein. *Polō.* przypalam / cechuie / piatnuie. G. ἐγκαίω, ὑπικαίω. *Peruro*, ich brenne durch. *Pol.* przepalam. G. διακαίω.

Vrogallus, ein Awrhan. *Pol.* Glußec.

Vrsus, ein Bär. *Pol.* Niedzwiedz. G. ἄρκτ⊕, ἄρκ⊕. *Vrsa*, ein Bärin. *Polon.* Niedzwiedzica. G. ἄρκτ⊕, ἡ. *Vrsinus*, was von Bären iſt. *Polō.* Niedzwiedzi. G. ἀρκτῷ⊕.

V S.

Vstio, Vstulo, vide Vro.

Vsus, Vsura, G. χρῆσις, χρεία. *vide Vtor.*

Vsquam, Vſpiam, Aduerb: Irgends. P. gdzie.

Vsq;, *Præp:* Biß. *Polonicè.* Aż. G. ἄχρι, ἄχρις, ἕως, μέχρι. *Vsq; adeò*, ſo ſehr. *Polon.* Tak bárzo.

* *Comp: Vsquequò*, wie lang / wie weit. *Polon.* Jako dlugo / Jako daleko. G. ποῖ, μέχρι τίν⊕, ἕως πότε, τέως μέχρι *Vsquequaq;*, an allen örtern. *Polon.* wßedy.

Vsurpo, as, ich gebrauche. Polon. vżywam. G. χρῶμαι, ἰδιοποιοῦμαι.

V T.

Vt, *Aduerb:* wie / als. Pol. Iáko. *Coniunct:* auff das. P. Aby / żeby / iżby. G. ἐφ' ᾧ, ἵνα, ὅπως, ὡς, ὥστε.

* *Comp:* Vtut, *Vtcunq;*, es sey wie es wolle. Polō. Iákoßkolwiek / ledá iáko. *Vtpote*, als nemlich. P. A zwłaßczá.

Vter, *a, um*, welcher von den beyden. Pol. ktory ze dwu. G. πότερος, ὁπότερος. *Vterq;*, alle beyde. Polon. obádwá. G. ἑκάτερος.

Vter, vtris, ein weinschlauch / oder Oelkrug. P. Bebennek / Berełá winna / álbo bánia oleyna. G. ἀσκὸς, ἄσκωμα. Vtriculus, *dimin:* G. ἀσκίδιον. *Vtricularis tibia*, ein Sackpfeiffe. P. Gáydy / dudy / bążány / kozieł. Vtricularius, ein Sackpfeiffer. Polō. Dudá / Gáydá / Gáydarz. G. ἀσκαύλης.

Vterus, *i*, die Bärmutter. Polonicè. Mácicá. *Item*, der Bauch. Polon. Brzuch / żywot. G. δελφὺς, μήτρα, νηδὺς, ὑστέρα. *Vterinus*, ein halbbruder von einer Mutter. P. Brát od iedney Mátki. G. ὁμογάστριος.

Vtrinq;, von beyden seiten. P. z obu stron. G. ἀμφοτέρωθεν, ἑκάτερθεν, ἑκατέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν.

Vtroq;, an beyde örter. Polō. Ná obie mieyscá. G. ἀμφοτέρωσε, ἑκατέρωσε. *Vtrobiq;*, an beiden örtern. P. ná obu mieyscu / y ná tey y ná owey stronie. G. ἀμφοτέρωθι, ἑκατέρωθι.

Vtrum, *Aduerb:* Ob. Polō. Iesli / Izali. G. ἆρα, ἆρα, πότερον, ἦρα.

Vtinam, wolt Gott. P. Boday / Boże day to / oby. G. αἰ, αἴθε, εἴθε, ὤφελον, ὄφελον.

Vtiq;, gleichwol / jedoch. P. przecie / jeduak / wżdy. G. ἄρα, δῆτα, δήπουθεν, ἦ πᾶ.

Vtor, *eris*, ich gebrauche. P. vżywam. G. χρῶμαι. *Vsus, us*, ein gebrauch / nutz. Polon. vżywánie / obyczay / pożytek. G. χρῆσις, χρεία. Vsitatus, gebreuchlich. P. zwykły / zwyczayny / pospolity. *Vsura, a*, Wucher. Polon.

Polon. Lichwá/ plát/ zyſk. G. τόκ⊙, δανεισμός. *Vſurarius*, *adiect*: was gewin bringet. Polon. plátny / pozyteczny. *Subſt*: ein Wucherer. Pol. Lichwiarz. G τοκογλύφ⊙. *Vtilis*, *e*, nützlich. Polonicè. pozyteczny. G. ἐπωφελὴς, εὔχρηστ⊙, ὀνήσιμ⊙, ὀνησιφόρ⊙, ὀφέλιμ⊙, χρήσιμ⊙, ὠφέλιμ⊙. *Vtilitas*, nutzbarkeit. P. pozytek G. εὐχρηστία, ὄνειαρ, ὄνησις, ὄφελ⊙, συντελεία, ὠφέλεια. *Vtenſilia*, *plur*: allerley Haußgerät. Polon. wſzelákie ſtátki domowe/ graty/ ſzczebrzuchy rupieci. G. ἔπιπλα, τα.

* *Comp*: *Abutor*, ich mißbrauche. Polon. zle vzywam / zle obracam. G. ἀποχράομαι, καταχράομαι, παραχράομαι. *Abuſus*, *us*, ein mißbrauch. Polon. zle vzywanie. G. ἀπόχρησις, κατάχρησις. *Vſucapio*, *is*, ich vberkomme durch langen brauch P. Dlugim vzywaniem doſtawam. G. χρήσει ἰδιοποιοῦμαι. *Vſucapio*, *onis*, ein vberkommung durch langen gebrauch. P. wlaſnośc dawnym dzierzeniem ſobie przywlaſzczona. *Vſusfructus*, *us*, der genieß eines fremden guts. P. vzywánie / pozytek z cudzey maietnośći. G. ἐπικαρπία, ἐκκάρπωσις. *Vſuuenit*, *Imperſ*: es begibt ſich. P. przygadza ſie / przytrafi ſie.

V V.

Vua, *a*, ein Weinbeer. P. jagodá winna. G. σταφυλή.

Vuidus, *a*, *um* feucht/ naß. P. wilki / wilgotny / mokry. G. ὑγρός.

Vulgus, der gemeine pöfel. P. Gmin/ poſpolſtwo. G. τὸ πλῆθ⊙, οἱ πολλοί, ὁ πολὺς λεώς. *Vulgò*, gemeiniglich. P. poſpolićie. G. πανδημεί. *Vulgaris*, gemein. P. poſpolity. G. ἀγοραῖ⊙, χυδαῖ⊙, ἰδιωτικὸς, κοινὸς, πάνδημ⊙, πατητὸς, ὁ τυχών.

* *Comp*: *Diuulgo*, G. διαθρυλλέω, διαλαλέω, διασαλπίζω. ἐκφέρω, θρυλλέω. *Euulgo*, ich mache offenbar / ich ſprenge auß vnter das Volck. P. Rozſlawiam / rozſzerzam / rozśiewam. G. δημεύω, δημοσιεύω, ἐκφέρω, ἐξαγορεύω, ἐκθρυλλέω.

Vulnus,

Vulnus, eris, ein Wunde. P. Ránâ. *G.* τραῦμα, τρῶμα. *Vulnero, as*, ich verwunde. *Polon.* Ránie / vrażam. G. τραυματίζω, κατρώσκω, τρωματίζω, ὀτάω.

Vulpes, is, ein Fuchs. *Polon.* Lis. G. ἀλώπηξ, κερδὼ. *Vulpecula*, ein Füchslein. P. Lißkâ. G. ἀλωπεκίς. *Vulpinus*, Füchsen. P. Lisi. G. κερδῷος. *Vulpinor, aris*, ich brauche listigkeit. *Polon.* chytrze sie obchodze / chytrości zâkrawam. G. ἀλωπεκίζω.

Vultur, uris, ein Geyer. P. Sep. G. γὺψ, ὁ.

Vulturnus, ein wind von morgen. *Polon.* Wiâtr od wschodu Słońcâ.

Vultus, us, die geberde des Angesichtes. P. Twarz / osobá / postâć. G. βλέμμα, πρόσωπον.

Vulua, æ, die Bärmutter. P. mâcicâ / żywot. G. μήτρα, ὑστέρα, δελφύς.

V X.

Vxor, oris, ein Ehefraw. P. żonâ / małżonkâ. G. ἄκοιτις, παράκοιτις, ἄλοχος, γαμέτις, γαμετὴ, γυνὴ, δάμαρ, σύμβιος, σύγκοιτος, συνάορα. *Vxorius, adiect:* weibisch. *Polon.* żenin / żeński. *Subst:* ein Sieman. P. Niewieściuch. G. γυναικεῖος, φιλογύνης.

INCIPIENTIA ab X.

X Y.

XYlinum, Bawmwolle. P. Bawełnâ. *G.* ξύλινον. *Xylinus, a, um*, von Bawmwolle gemacht. P. Bawełniány. G. ξύλινος.

INCIPIENTIA à Z.

Z E.

ZElus, i, Eiuer. Pol. Nawiść / náyźrzenie / zawiść / zazdrość / gorliwość. G. ζῆλος, ζήλωσις. *Zelotes*, eiuerig. P. zawisny / gorliwy. G. ζηλωτής. *Zelotypus*, ein Eiuerer

uerer seines Weibes. Polonicè. Malzonek zawisny / Milośnik gorliwy / podeyzrzeniec. G. ζηλότυπος. *Zelotypa*, eine eiuererinne jhres Mannes. Polō. Malzonka zawisna / zona gorliwa. *Zelotypia*, Eiuerung in der liebe. Polonicè. zawisc / gorliwosc w milosci. G. ζηλοτυπία.

Zephyrus, der Westwind. Polonicè. Wiatr od Zachodu Slońca / záchodny Wiatr.

⁂

Z I.

Zinziber, *eris*, Ingbier. P. Imbier. G. ζιγγίβερις.

Zizania, Vnkraut. P. Kakol. G. ζιζάνιον.

Zizyphum, Johannsbeeren / Christbeeren. P. kosmáczki. G. ζίζυφον.

Z O.

Zobola, ein Zabel. P. Sobol.

Zona, *a*, ein gürtel. P. pas. G. ζώνη. *Zonarius*, ein Gürteler. Polon. pasnik. G. βαλαντιοτόμος.

Finis Primæ Partis.

Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ ἡμῶν. Psal: 45.
Dominus Zebaoth nobiscum.

DICTIONARII QVADRILINGVIS PARS ALTERA.

DICTIONARII QVADRILINGVIS.

SECVNDA PARS POLOnicolatina.

AD LECTOREM.

Monitum te volo, candide lector, in hac secunda libri huius parte non omnia Polonica vocabula contineri. Nam cum lingua hæc in fingendis nouis dictionibus, imprimis autem compositis sit felicißima, ita vt quiuis pro ratione rerum nouas excogitare dictiones poßit, impoßibile fuit, omnes in hunc librum congerere. Vt autem consultum tibi sit, omnisq; adimatur difficultas, præpositiones omnes tam separabiles, quam inseparabiles, quidq; in compositione significent, breuiter subiungemus. Significatio præpositionum &c. in compositione.

Bez/ *in Compositione priuationem significat, vt:* **Bezbożny**/ *impius, quasi dicas, sine Deo.* **Do**/ *significat motum ad locum, vt,* **Dochodzę**/ *Adeo, assequor. Interdum finem & perfectionem aliquam denotat, vt:* **Dorabiam**/ *Ad finē vsq; laboro, id est, perficio, absoluo opus aliquod.* **Ná**/ *In compositione varias significationes habet, vt* **Náwracam**/ *Conuerto,* **Náprawiam**/ *Emendo* **Náwiedzam**/ *Inuiso. Interdum sæpè ac multū aliquid agere significat, vt:* **Násłucham się**/ *sæpè ac multum, siue ad tædium vsq; audio* **Naieżdżam się**/ *Multum ac diu obequito.* **Nád**/ *in compositione* Bez. Do. Na. Nad.

vel auget, vt: Nádodáwć/ *Superaddo, superadijcio*, vel *motũ*
O. *ad locũ significat*, vt Nádchodzę *Interuenio, superuenio*. O/
compositione auget significationem, vt Opadam/ *Decido,*
Ob. *decresco*. Ob/ *præpositio inseparabilis in compositione circum significat, & retinet vim latinæ præpositionis ob*, vt ob-
Od. chodzę/ *circumeo, obeo*. Objadam/ *Ambedo, obedo*. Od/ *notat motum de loco*, vt Odieżdżam/ *Abeo, discedo*. *Interdum idem quod Rursus seu Re inseparabilis*, vt Oddawam/
Po. *Reddo, restituo, retribuo*. Po/ *intendit significationem verbi, cum quo componitur*, vt Pocieszam/ *Consolor*. Pochwa-
Pod. lam/ *collaudo*. Pod/ *in compositione significat Sub*, vt: Podkładam/ *Suppono, subijcio*. Prze/ *interdum significat De* vt: Przepraszam/ *Deprecor: aliquando Per*, vt Przemieniam/ *permuto*. *Sæpius Trans*: vt Przeskaczam/ *Trãsilio*, Przenikam/ *Penetro, transeo. Quandoque etiam ex-*
Przy. *cedere aliquid & superare significat*, vt: Przegadam/ *Disputando aliquem vinco, refuto*. Przy/ *latinis est Ad*, vt: Przydawáć. *Addo*, Przychodzę/ *Aduenio. Composita cum*
Roz. *nominibus adiectiuis significationem mollit & minuit*, vt
S. Przysmutniejszym/ *Subtristis*. Roz/ *inseparabilis est Dis*, vt: Rozpraszam/ *Dißipo, dispergo*. S. *motum ad locum inferiorem denotat*, vt: Spuszczam/ *demitto*, zstępuję/ *descendo Interdum coniunctionem seu copulationem, quod a-*
V. *pud latinos præstat Con*, vt: Spuszczam/ *committo*, Składam/ *compono*. V *significationem interdum minuit*, vt: V-
W. lewam/ *pauxillum, seu partem aliquam effundo*, Vchodzę/ *Euito, declino*: *Interdum auget*, vt: vmiłuię/ *Deamo* W *&* We/ *motum à loco exteriore ad interiorem significat*, vt:

Wpycham/

Wpycham/ *Impello, intrudo,* Wepchnąć/ *impellere, intrudere. Quandoque motum à loco inferiore ad superiorem, vt:* Wstawam/ *Surgo,* Wstępuię/ *Ascendo.* Wy/ *inseparabilis latinis est è vel ex,* Wychodzę/ *exeo,* wypijam/ *ebibo, exhaurio.* Z/ & Ze *significant motum de loco, vt* Ziechać/ *abire, discedere, Interdum Con latinæ præpositionis vim obtinet, vt* zbieram/ *Colligo* zebrałem/ *collegi.* Zá/ *In compositione multiplicem habet significationem, quæ vno atq; altero exemplo ostendi non potest, ideoque hanc vsui relinquimus.* Wy. Z. Zá.

His etiam subiungi debent Na & Nie/ *quorum hoc priuationis est particula, vt:* Niegodny/ *indignus,* Niemocny/ *infirmus: Illud gradus Superlatiui est nota, vt* Naświętszy/ *Sanctissimus* Nacudnieyszy/ *pulcherrimus.* Na. Nie.

Si igitur occurrat vocabulum aliquod compositum incipiens à primis literis præpositionum, aut particularum illarum, quas paulò ante enumerauimus, nec reperiatur in serie alphabetica, tunc recurrendum tibi est ad primam literam simplicis seu primitiui, cuius significationem vbi inueneris, etiam compositi illius vim inuenire non erit difficile.

INCIPIENTIA
ab A.

A Litera, quando est aduerbium interrogat, Coniunctio autem copulat, & sententiam nouam superiori coniungit.

Abowiem/ Nam namq; quia, quoniam.

Acz/ áczkolwiek/ Etsi, etiamsi, licet, tametsi, quanquam, quamuis, quamlibet.

Adámáßek/ Purpura damascena, florulenta.

Albo/ Aut, vel, seu, siue.

Ale/ At, sed, atqui, enim, verùm, verumenimuero.

Ali/ En, ecce. Aliści/ actum est, conclamatum est.

Altierz/ Pergula.

Amyral/ Archithalassus, Thalaßiarcha. Item, Nauis prætoria.

Angielska ziemiá/ Anglia, Britannia. Anglik/ Angielczyk/ Anglus, Britannus.

Ani/ Nec, neq;.

Aniol/ Angelus. Anielski/ Angelicus.

Antwás/ ex germanico, Malluuium, gutturnium.

Apteká/ Myropolium. Aptekarz/ Myropola.

Arkábusy/ Sclopetum, tormentum manuarium. Arkábuzyr/ Sclopetarius.

Armadá/ Claßis.

Astrych/ pauimentum.

Axámit/ Holosericum. Axámitny/ holosericus.

Aż/ donec, vsq; tenus.

INCIPIENTIA
à B.

B. A.

Bá/ Interiectio est, qua vtimur, quando præcedentem orationem, vel probamus, vel corrigimus.

Bábá/ Anus, us, vetula. Item, auia. Item, Obstetrix. Báby/ in plur: dicuntur Pleiades, Hyades. Babká/ anicula. Bábi/ anilis. Bábie/ obstetricor.

Babel/ & Babol/ bulla.

Báchmát/ graduarius, solutarius, caballus.

Bacze/ animaduerto, Intelligo, reminiscor, video, reputo, attendo, obseruo, iudico, Baczenie/ iudicium. Baczny/ prudens, sobrius, so-

us, solers, attentus, sagax, perspicax. Bacżność / *prudentia, solertia, attentio.*

Báczmága / *Calceus lunatus,*

Badam się / *Indago, inquiro, inuestigo, disputo,* Bádánie / *Indagatio, inquisitio,* Bádácz / *Indagator, Inquisitor, Corycaeus.*

Badź / *Esto, licet, seu, siue.*

Bágno / *palus, udis, lacus, stagnum.* Bágnisko / *locus palustris.*

Bákam / *obiurgo, castigo.* Bákánie / *obiurgatio, castigatio.*

Bak / *fucus, asilus, tabanus, æstrum. Item, Onocrotalus.* Bákam / *mugio, perstrepo.* Bákánie / *mugitus, murmur.*

Bálamat / *Stultus, stolidus, ineptus, morio.* Bálamactwo / *Ineptia.* Bálamacę / *Ineptio.*

Bálk / *trabs & trabes, tignus & tignum.* Bálecżny / *trabalis.*

Bálwan / *Idolum, simulachrū. Item, massa æris, salis, aut alterius metalli.* Bálwochwálcá / *Idololatra.* Bálwochwálski / *Idololatricus.* Bálwochwálstwo / *Idololatria.*

Bálwierz / *vide* Barwierz.

Bánerá / *pinna.* Bánerká / *dimin: pinnula.*

Bániá / *Curcurbita.* Báńká / Bánieczká / *ampulla, ventosa, Curcurbitula.*

Bánk / *ex germ: mensa, trapeza,* Bánkierz / *mensarius, numularius, argentarius, collybista, trapezita.* Bánkierstwo / *ars numularia, ars argentaria.*

Bánnit / *bannitus, proscriptus, relegatus, exul, excommunicatus,* Bánnizuię / *proscribo, relego, in exilium eÿcio, excommunico, igni & aqua interdico, solum vertere iubeo.*

Báran / *aries.* Báránek / *agnus.* Báráni / *arietinus, agninus,*

Barcz / & Barczek / *Iugum, scapus trutinæ, seu libræ.*

Bardoná / *genus instrumenti Musici, Lyra, Pandura.*

Bárki / *humeri, axillæ.*

Bárlok / *stramen, stramentum.*

Bárma / *Barbus, Mullus.*

Bárnadinek / *Carduus benedictus.*

Barßcz / *Acanthus, vulgò vrsibranca, vel branca vrsina. Item, Iusculum seu sorbitio ex hac herba confecta.* Barßczowy / *viridis.*

Bártnik / *apiarius.*

Bárwá / *color.* Bárwicá / bárwiczká /

wiczká/ *fucus, pigmentum, color adulterinus, ementitus. Item, tomentum.* Bárwie ſie/ *mentior colorem.*

Bárwierz/ & Bálwierz/ *ex German. tonſor, raſor, chirurgus.*

Bárwinek/ *vinca, ſedum maius, nomen herba.*

Bárzo/ *valdè, maximè, magnoperè oppidò, vehementer,* Bárzey/ *vehementius.*

Báſalyk/ *Caſtus, claua, glans anea.*

Baśń/ *fabula, nuga.*

Báſter/ & Báſtert/ *nothus, ſpurius.*

Báßtá/ *propugnaculum, vallum, munitio.*

Báwełná/ *ex germ: goßipium, xilinum.* Báwełniány/ *Xilinus, goßipinus.* Báwełniánká/ *peplum xilinum, calantica goßipina.*

Bá wey/ *hem, ehem.*

Báwieſie/ *ago, tracto, immoror, occupatus ſum.*

Báwoł/ *Bubalus biſons.*

Báie/ *fabulor, nugor.* Báyká/ *fabula, apologus.*

Bázant/ *Phaſianus.*

Bázány/ *tibia vtricularis. Item, tuba.* Bázánuie/ *tuba cano.*

Bázánowiec/ *Lyſimachia lutea, herb.*

B. E.

Bebel/ *bulla.*

Beben/ *tympanum.* Bebenek/ *vter, lagena.* Bebnie/ *tympanizo, tympanum pulſo.* Bebennik/ & Bebniarz/ *tympaniſtá.*

Bechterz/ *lorica.*

Becze/ *boo palo, mugio.* Beczenie/ *mugitus.*

Beczká/ Beczułá/ *vas, dolium.*

Bednarz/ *vietor, doliarius, vaſcularius.*

Bedłká/ *fungus, In plur:* Bedłki/ *Tubera terra.*

Bede/ *ero.*

Bekam/ *Idem quod* Becze/ Bek/ Bekánie/ *mugitus, us.*

Bekart/ *nothus, ſpurius, illegitimus filius.* Bekárcie / *dim:*

Belicá/ *artemiſia.*

Belt/ *bolu, idus, telum, ſagitta, iaculum.*

Benedikt/ *Cariophilata. herb.*

Ber/ *Panicum, milium Italicum.*

Berlo/ *sceptrum.*

Bespieczny/ *tutus, securus, intrepidus.* Bespiecznośc/ Bespieczeństwo/ *securitas.*

Bez/ *nomen significat Sambucus, vnde* Bzowy/ *Sambuceus.*

Bez/ *præpositio significat, sine, absque, vnde Composita.*

* Bezbroyny *inermis.*

Bezdenny/ *absq; fundo, fundo carens, voraginosus.* Bezdenność/ *abyssus, vorago, barathrum.*

Bezdrożny/ *Inuius, auius.*

Bezecny/ *nequam, nebulo, inhonestus, sceleratus, infamis, famosus.*

Bezmierny/ *Immensus, immodicus.*

Bezprawie/ *Iniuria, præiudicium.*

Bezpochybnie/ *sine dubio.*

Bezżeniec/ *Cælebs.* Bezżeństwo/ *cælibatus, & similia.*

B. I.

Biały/ *Albus, Candidus,* Biało-

lość/

lość/ *albedo.* Białek/ *albumen, albugo,* Białogrod/ *Alba regalis, vrbs vngariæ.* Białoskornik/ *alutarius.* Biele/ *dealbo.* Biel/ Bielizná/ *Albumen, alburnum,* Bielnik/ *dealbator, candefactor.* Bielniczká / *Candefactrix.* Bielawá / *locus, vbi tela soli exposita & aqua perfusa candefit.*

Bieda/ *va.* Biedny/ *miser, abiectus, ærumnosus, calamitosus.*

Biedrzeniec/ *Pimpinella, Saxifraga.*

Bicz/ *vide* Bije:

Biedze sie/ *decerto, luctor, enitor.* Biedzenie/ *certamen, lucta.*

Biegam/ *curro.* Bieg/ bieganie/ *cursus.* Biegiem/ *citò, curriculò.* Biegły/ *gnarus, peritus.* Biegłosc/ *peritia, experientia.* Biegun/ *vagus, vagabundus.* Biegunká/ *Lienteria, Dysenteria, profluuium alui.*

Biele/ *vide,* Biały.

Biernat/ *stolidus, stupidus.*

Bieryt/ *vide* Bierlet.

Bierzę/ *sumo, capio, accipio, tollo, In perf:* Brałem/ *Inf:* bráć. Bierzę się/ *confero me, recipio me. Item, Molior, cogito, adorno.*

Biesági/ *mantica.*

Biesiádá/ *Conuiuium, epulum, comessatio. symposium.* Biesiadká/*dim:* Biesiádny/*conuiuans, comessans. Item, comis, familiaris, humanus.* Biesiáduię/*conuiuor, comessor, poto, epulor, cuticulam curo, in diem viuo.* Biesiadownik/ *conuiuator.*

Bieżę/ *Eo, meo, vado, curro, cætera vide in* Biegam.

Bigos/ *Minutal, Tuceta.*

Bindá/ *ex Germ: periscelis, fascia.*

Biorę/*eligo, coopto, vide* bierzę.

Birlet/*&* Bierzyt/*mitra, Tiara, Cydaris.*

Biskup/ *Episcopus, præsul, Antistes* Biskupi/ *Episcopalis.* Biskupstwo/ *Episcopatus.*

Bystry/ *rapidus vehemens. Item, Argutus, acutus, ingeniosus.* Bystrość/ *rapiditas, vehementia, Item, acies, sagacitas.* Bystrzę się/ *Incitor, rapior, feror cum impetu.*

Bitwá/ *prælium, conflictus, pugna.*

Biję/ *cædo, ico, ferio, plecto, verbero, percutio, pulso,* Biję się/ *decerto, dimico, manus confero.* Bijak/ *pilum, baculus.* Bicz/ *flagrum, scutica.* Biczyk/ *flagellum.* Biczysko/ *manubrium flagelli,* Biczuię/ *loris cædo, flagello,* Biczowánie/ *flagellatio.*

B. L.

Blachá/ *ex Germa: Lamina, bractea,* Blácheczká/*dim:* Bláchownik/ *Laminarius, Bractearius.*

Błąd/ *Error, delictum, menda, & mendum.* Błądzę/ *Erro, aberro, delinquo.* Błędny/ *errans, aberrans, mendosus.*

Blády/ *pallidus, luridus.* Bládość/*pallor.* Bládożołty/*flauus.* Blednieię/*pallesco, langueo, flaccesco.*

Błagam/ *placo, sedo. paco, mulceo, mitigo.* Błagánie/ *mitigatio.*

Bláhy/

Błáhy/*debilis, pallidus frigidus. Idem quod* Błády.

Błakam/się/ *vagor, oberro.* Błakánie/*vagatio.*

Błásk/*splendor.* Błáski/*Cæsius, glaucus* Błáskáty/ *glaucinus.*

Bławat/*Caltha, aliâs* Modrak.

Bławy/ *Cæsius, glaucus.*

Błaywás/ *ex Germ: Cerussa.*

Błazen/*Stultus, stolidus, ineptus, fatuus, morio.* Błazeński/ *Ludicrus, scurrilis.* Błazeństwo/ *stultitia, ineptia.* Błaznie/ *veco, ludificor, deludo.* Błaznuie/ *ineptio, derideo, irrideo.* Błáznowánie/ *Ineptia.*

Błázgon/ *Scurra, obscænus homo.* Błazgonie/ *Lasciuio, obscæna loquor, risum moueo.* Błazgonienie *obscænitas, scurrilitas.*

Błażyk/ *Cæreus corrilis.*

Blecharz/ *Pullo.*

Blednieie/ *vide* Błády.

Błedny/*vide* Błąd.

Błekitny/ *Cæruleus, Cymatilis, liuidus, venetus.*

Bliski/ *vicinus, propinquus,* Bliskość / *vicinitas, propinquitas* Blisko/*propè, in vicinia.*

Blizna/ *proximus, Substant:* Bliźniec/ & Bliźniak/ *Dydimus.* Bliźnietá / Bliźnkowie/ *gemini.*

Błogo/*Rectè, benè, beatè feliciter.* Błogosławiam/ *laudo, benedico, felicem perhibeo, beatum prædico.* Błogosłáwiony/ *felix, beatus, benedictus* Błogosłáwieństwo/ *benedictio, felicitas.*

Błonie/ Błoniná/ *Planicies, Campestria.*

Błonká/ *Membrana.* Błonká serdeczna/ *præcordia, Diaphragma.*

Błoto/ *Cænum, lutum* Błotny/Błociśty/ *cænosus, limosus, palustris, luteus, lutosus, lutulentus.*

Blușcz/ *Hedera.*

Bluie/ *vomo,* Blwánie/*vomitus.*

Bluźnie/ *Blasphemo, conuicior, calumnior.* Bluźnierz/ Bluźnierca/*blasphemus, calumniator.* Bluźnierski/ *Blasphemus.* Bluźnierstwo/ *Blasphemia.*

Błyskamsię/& Błyszczę się/ *Mico, splendeo.* Błyska się/ *fulgurat.* Błyskánie/ *fulgur.*

Blizná/ *Cicatrix.*

B. O.

Bo/bowiem/ *vide* Abowiem.

Bob/ *Bacca lauri.* Bobkowy/ *Laureus, laurinus.* Bobkowe drzewo/ *laurus.* Bobownik/ *Anagallis aquatica.*

Bobr/ *Fiber, castor.* Bobrowy/ *castoreus, fibrinus.* Bobrowe stroye/ *Castorium.*

Boby/ *Faba.*

Bochen/ *Massa, pastillus.* Bochennek/ *dimin:*

Bocian/ *Ciconia.* Bocianie/ *pullus Ciconiarum.*

Bocik/ *vide* Bot.

Bodze/ *fodio, ico, ferio, stimulo, calcar addo.* Bodziec/ *stimulus, aculeus.*

Bog/ Deus, *Numen* Bogini/ Dea, *Nympha.* Bozek/ *Idolum.* Bozy/ Boski/ *diuinus, cælestis.* Boznica/ *Synagoga.* Bostwo/ *Numen, Deitas.* Bogoboyny/ *Pius, religiosus, deuotus.* Bogoboynosc/ *pietas.*

Bogaty/ *Diues, locuples, opulentus.* Bogacz/ *Subst: Diues.* Bogactwo/ & Bogastwo/ *diuitia, substantia, fortuna, opes, opulentia.* Bogace/ *dito, locupleto.* Bogace sie/ *ditesco.*

Bohatir/ & Boiar/ *Heros.* Bohatyrski/ & Boiarski/ *heroicus.*

Boie sie/ *metuo, timeo, vereor, formido, paueo. suspicor, trepido, expauesco.* Boiazn/ *metus, timor, pauor, trepidatio.* Boiazliwy/ *timidus, trepidus, pusillanimis, pauidus, formidolosus.*

Boiewisko/ *area.*

Bok/ *latus, eris.* Boczny/ *quod est à latere.*

Bol/ bolesc/ *dolor.* Bolesny/ *doloris plenus.* Boli mie/ *doleo, laboro.* Boleie/ *dolorem capio.*

Bombol/ *Bulla.*

Borag/ *Borrago, Buglossa.*

Borguie/ *Ex germ: Mutuum do, accommodo.*

Borze/ *oppugno, refuto.* Borzenie/ *oppugnatio.* Borziciel/ *oppugnator, refutator.*

Boski/ Bostwo/ *vide* Bog.

Bosy/ *Nudus,* Boso/ *aduerb: nudis pedibus.* Bosak/ *Monachus Bernhardini ordinis.*

Bot/ *Calceus, ocrea.* Bocik/ *calceolus.*

Boy/

Boy/ *Bellum, prælium, pugna, certamen.* Boyuie/ *prælior, pugno, manus consero.*

Boyar/ *vide* Boiar.

Boży/ Bożnica/ *vide* Bog.

B. R.

Bráć *Inf.* á Bierze.

Bráchliwy/ *ex germ: viciosus, nauosus, infirmus, debilis,* Bráchliwość/ *Infirmitas, vicium, næuus, labes, macula.*

Brák/ Delectus, *us,* brákuie/ *eligo, deligo, seligo.* Brákowánie/ *delectus, discrimen.*

Brálem/ *vide* Bierze. *Inde* Brániec/ *captiuus, mancipium.*

Bram/ *ex germ: Limbus, instita, fimbria* Bramuie/ *fimbrio.* Brámowánie/ *Limbus, segmentum*

Bramá/ & Braná/ *porta.*

Brániec/ *vide* bralem.

Bránt/ *ex germ: argentum liquefactum. purum*

Brát/ *frater.* Brácia/ *Collectiuum, fratres.* bráćiβek/ *fraterculus.* bráckí/ bráterski/ *fraternus.* bráctwo/ bráterstwo/ *fraternitas,* brátam śię/ *familiaritatem in eo, amicitiam contraho.*

Bratwá/ *Articulus, ordo, series.*

Bredze/ *Garrio, futio.*

Brelá/ *Massa, gleba.* brelisty/ *glebosus.*

Bretá/ *Limbus, segmentum, fimbria, lacinia acu picta.*

Brew/ *Supercilium, In plur:* Brwi.

Brlok/ *Luscus, cocles, strabo, pætus, qui obliquus oculis in altum respicit.*

Brne/ *vado, as. In aquis ambulo.*

Brod/ *vadum.* Brodźisty/ *vadosus.* brodze/ *vado.*

Brodá/ *Barba,* brodká/ *barbula.* brodáty/ *barbatus.* brodawká/ *verruca, papilla.* brodawczáty/ *verrucosus.*

Brodnicá/ *Strasburgum, Ciuitas borußia.*

Brog/ *Aceruus, capeta.* Brożyny/ *Fulcra seu bases acerui.*

Broná/ *Occa, sarculum.*

Bronátny/ *Aquilus, aquilinus, violaceus.* Bronátnoczerwony/ *spadix spadiceus.*

Bronie/ Defendo, *tueor, assero,*

ro, protego, propugno. *Item*, veto, prohibeo. Broń/ arma, defendiculum.

Brośkiew/ *Braßica.*

Brośkwinia/ *Malus Persica, & malum Persicum.*

Browar/ *officina cereuisiaria.*

Broye/ *Patro, perpetro, committo, designo.*

Brozdá/ *Sulcus, elix, collicia.*

Bru/ *genitiuus à* Ber.

Brud/ *Sordes*, brudny/ *sordidus*, brudze/ *sordido, inquino.*

Brut/ *ex Germ: via lapidibus strata.* Brukuie/ *viam lapidibus sterno.* Brukarz/ *Strator platearius.*

Brwi/ *vide* Brew.

Brydny/ *abominabilis.* brydnia/ *abominatio.*

Brykam/ *oggannio, oblatro, obstrepo, obmurmuro.*

Bryż/ *Limbus, fimbria.*

Brzakam/ *Sono, tinnio, clengo*, Brzek/ *sonus, tonus, tinnitus, clangor.*

Brzeczká/ *Cremor ptisanæ, siue ptisana macerata, ex qua fit Cereuisia, germ:* Meisch.

Brzeg/ *quauis extremitas, margo, sinus, portus.* Brzeg rzeczny/ *Ripa.* Brzeg morski/ *littus, crepido.* Brzeżysty/ *Marginatus, sinuosus, portuosus, crepidinosus.*

Brzemie/ *Onus, sarcina, grauamen.* Brzemienny/ *grauidus, prægnans, fœtus, In vtero habens, vterum ferens.*

Brzezina/ *vide* Brzozá.

Brzmie/ *Sono, tono, tinnio, crepo, clango.* Brzmiacy/ *Sonorus.* Brzmienie/ *Clangor.*

Brzost/ *vlmus.* Brzostowy/ *vlmeus.*

Brzozá/ *Betula.* Brzozowy/ *Betulaceus.* Brzeziná. *Betuletum.*

Brzuch/ *venter.* brzuszek/ *dimin:* Brzuchacz/ brzucháty/ *ventricosus, obesus.*

Brzydze sie/ *Abhorreo, abominor, auersor, detestor, fastidio.* Brzydliwy/ *abominandus, detestandus.* Brzydliwość/ *abominatio.* Brzydki/ *ingratus, molestus, fastidiosus.* Brzydkość/ *Nausea, satietas, fastidium.*

Brzytwá/ *Nouacula.*

B. V.

Buce ſie/ *Glorior, iacto, oſtento.* Butny/ *Glorioſus, iactabundus, arrogans, ſuperbus, elatus.* Butá/ *iactantia, oſtentatio.*

Budá/ *ex Germ: Gurguſtium, Tuguriolum, Tabernaculum.*

Buduie/ *Struo, molior, fabrico, ædifico.* budowánie/ *structura, ædificium.* budowny/ *benè extructus, cultus.* Budownik/ *Ædilis, architectus.*

Budze/ *excito.*

Budzin/ Budá/ *vrbs vng:*

Bugwicá/ *Pæonia, Bethonica.*

Buk/ *Fagus.* Bukowy/ *Fagineus.* Bukiew/ *Glans faginea.*

Buláwá/ *Claua.*

Bunt/ *ex Germ: pactum, fœdus, confœderatio.* buntuie ſie/ *coniuro, conſpiro.* Buntowánie/ *coniuratio, conſpiratio.* Buntownik/ *coniuratus, confœderatus.*

Burdá/ *ex Germ: onus, ſarcina. Item, Turba, tumultus, ſeditio.*

Burk/ *vmbilicus, meditullium, viſcera alicuius territorij.*

Burmiſtrz/ *Conſul.* Burmiſtrzſki/ *&* Burmiſtrowſki/ *Conſularis.* Burmiſtrzſtwo/ *&* Burmiſtrowſtwo/ *Conſulatus.*

Burſá/ *ex germ: Societas, tribus, contubernium. Item, manipulus, cohors.* Burſak/ *&* Burſnik/ *commilito, contubernalis.*

Burſztin/ *Electrum, Succinum.*

Burtnicá/ *Aſſer, tabula craſſa.*

Burza/ *Nubilum, tempeſtas, procella.* burzi ſie/ *nubilat.*

Butá/ Butny/ *vide* buce ſie.

Butnik/ *ex germ: manubiæ, ſpolia.* Butinkuie/ *manubias ſeu ſpolia capio, & diſtribuo.*

Bux/ *Buxus,* Buxowy/ *Buxeus.*

Buyam/ *volito, luxurior, inſoleſco.* Buyny/ *Inſolens, luxurioſus, indomitus.* Buyność/ *inſolentia.*

B. Y.

Być/ *vide* Jeſtem.

Bydło/ *pecus, oris.* Bydlę/ *Iumentum.* Bydlátko/ *dim:* Bydlęcy/ *pecuinus, pecorinus.*

Byk/ *Taurus.* Bykowy/ *Taurinus.*

Byłem/ *perf: á* Jeſtem.

Bylicá/ *Artemiſia.*

By namniey/ *Minimè ne minimum quidem.*

Bystry/*vide* Bistry.

Bytny/*praesens, existens.* Bytność/*Essentia, substantia, praesentia.*

Bywam/ *Sum, versor, frequẽto.* Bywálec/ *Subst: Expertus, peritus.*

B. Z.

Bzdźe/ & Bzne/ *pedo, flatum ventris emitto.* Bzdziel/ *qui frequenter seu cõtinuè pedit.* Bzdźiny/*flatus ventris.*

Bzowy/*vide* Bez.

INCIPIENTIA à C.

C. A.

CAdźe/ *Colo, as, percolo, cribro.*

Cáluie/*osculor, suauior, osculum figo, basium figo.* Cálowánie/*osculum, basium, suauium.*

Cáły/*Integer, totus, plenus, solidus.* Cáłość/ *Integritas, soliditas.*

Cap/ *Aries, veruex caudatus.*

Caythaus/ *ex Germ: Armamentarium.*

C. E.

Ceber/ *Labrum, orca, craterra.* Cebrzik/ *orcella.*

Cebulá/*Cape.* Cebulká/*dim:*

Cech/ *Tribus, us, curia.* Cechowny/ *Tribulis.* Cechmistrz/ *Tribunus plebis,* Cechmistrstwo/ *Tribunatus.*

Cechá/*Signum, nota, character, symbolum.* Cechuie/ *signo, noto.*

Cedulá/*charta, scheda.* Cedułká/ *Schedula.*

Cedwar/ *Zedaria, herb:*

Cedźe/ *vide* Cádźe.

Cegłá/ *Later.* Cegiełká/ *laterculus.* Cegielny/ *lateritius.* Cegielnik/*laterarius.* Cegielnicá/ *officina lateraria.*

Ceklarz/ *Lictor, Apparitor.*

Ceklárstwo/ *Lictoratus.* Ceckluie/ *Lictoris munus obeo, Fures prehendo.*

Cel/ *Meta, finis, scopus, terminus.* Celny/ *praecipuus, eximius.* Celuie/ *collimo, aemulor, imitor, ad scopum contendo.*

Cayt- Cel-

Celnik/ *vide* Clo.

Cenie/ *Liceo, precium seu valorem alicuius rei indico.* Cená/ *valor, precium.*

Centurzya/ *Centaurium.*

Cepy/ *Tribulum.* Cepiſko/ *manubrium tribuli.*

Ceránká/ *Querquedula.*

Cerkiew/ *Ecclesia.*

Ceſarz/ *Cesar. Imperator.* Ceſárzowa/ *Imperatrix.* Ceſárſki/ *Caesareus, Imperatorius, Augusti.* Ceſárſtwo/ *Imperium.*

Cetno/ *par.* Cetno czi licho/ *par vel impar.*

Cetká/ *Bulla.*

Cetnar/ *Centenarius, pondus centenarium.*

Cewká/ *panus, i, sipho, onis.*

C. H.

Chálaſtrá/ *Calones, lixae, manipulus furum.*

Chalupá/ *Casa. Tugurium. gurgustium. mapale.* Chálupká/ chalupeczká / chálupczyſko / *Tuguriolum.*

Charcham/ *Screo, excreo, gargarizo.* Charchánie / *Screatus, gargarismus.*

Chárt/ *vertagus.*

Chce/ *volo, cupio, postulo, appeto, desidero.* Chce ſie/ *Lubet, placet.* Chciwy/ *Auidus, cupidus.* Chciwość/ *Auiditas, cupiditas, appetitus.*

Chebd/ *Epulus, & um.*

Chechotam/ *Cachinnor,* chechotánie/ *cachinnus, risus effusus.*

Chęć/ *Fauor, studium. desiderium, beneuolentia.* Chętliwy/ *studiosus. propensus, beneuolus.*

Chędogi/ *purus, mundus, nitidus.* Chędogość/ & chędoſtwo/ *Munditia, nitor,* chędożę/ *mundo, orno, polio, purgo, tergo, abstergo.*

Chełpię ſie/ *glorior, iacto, ostento, vendito.* Chełpá/ *Iactantia, ostentatio.* Chełpliwy/ *Ambitiosus, gloriosus, iactabundus, gloriae auidus, gloriae cupidus.* Chełpliwość/ *Iactantia, ambitio, ostentatio.*

Chełſczę/ *Sono, strepo. murmuro instar fluctuum.* chełſczenie/ *Murmur, strepitus.*

Chleb/ *panis,* Chlebowy/ *panarius.* Chlebnicá/ *panarium.*

Chlew/

Chlew/ *Hara, stabulum*, chlewik/ *dimin:*

Chlod/ *Frigus.* chlodny/ *frigidus, opacus.* chlodnik/ & chlodnicá/ *vmbraculũ*, chlodze/ *frigefacio.* chlodze sie/ *Auram capto.* chlodnicie/ *frigesco, frigesio.*

Clop/ *Mas, vir. Item, Rusticus, colonus. Item, Heros*, Chlopiec / *puer, famulus.* Chlopie/ Chlopiatko/ Chlopiaßek/ *pusellus*, Chlopstwo / *vulgus, fex plebis.* Chlopowic/*Subst. obscurus, ignobilis.* Chlopobik/ *minotaurus.*

Chlostam/ & Chostam/ & Chwostam/ *virgis cado, loris cado, flagello.* chlostá/ *Flagellatio, castigatio, quæ fit virgis.*

Chlubie sie/ *Idem quod* Chelpie/ & Chlubá/ *Idem quod* Chelpá.

Chlusinie/ *pulso, malè excipio.*

Chlustamsie/ *Titubo, vacillo.*

Chmurá/ & Chmurdwá/ *caligo, nubilum.* chmurny/ *nubilus, nubilosus, nimbosus, caliginosus*, chmura sie/ *nubilat, noctescit.*

Chobotá/ *Cothurnus, ocrea.*

Chochol/ *Culmen, Tectum.*

Chodze/ *Eo, vado, gradior, incedo, ambulo.* Chod/ chodzenie/ *Gressus, incessus.*

Cholewá/ *Superior pars ocreæ.* Chomato/ *Helcium.*

Choragiew/ *Signum, vexillum.* Chorazy/ *Signifer, vexillifer.*

Chory/ *Æger, ægrotus, infirmus, morbidus, languidus, valetudinarius.* Chorzuchny/ *languidulus.* Chorobá/ *morbus, infirmitas.* Choruie/ *Ægroto, laboro, decumbo, infirmor.* Chorzeie/ *In morbum incido.*

Chostam/ *vide* Chlostam.

Chowam/ *Seruo, asseruo, repono, sepono. Item, Alo, nutrio, sustento.* Chowánie/ *Repositorium, armarium, promptuarium. Item Nutritio.*

Choyá / *pinus*, Choycá/ choyká/ *dimin:* Choyna/ *pinetũ.*

Chrabry/ & Chrobry/ *Hirsutus, asper, villosus.*

Chracham/ *vide* Charcham.

Chramie/ *vide* Chromy.

Chrapie/ *Rauceo, sterto.* Chrapek/ *Rabula.* Chrapká/ *Rauis, raucedo.*

Chroboce/ & Chrobotam/ *Crepo, strepo, strido.* Chrobotánie/ *Strepitus.*

Chrobry/ *vide* Chrabry.

Chrominá/ *Arbustum, virgultum.*

Chromy/ *Claudus, mutilus.* Chromotá/ *claudit as.* Chromie & Chramie. *claudico.*

Chronie sie/ *Caueo, fugio, lateo, abhorreo. declino, detrecto. subterfugio.* Chronienie/ *Detrectatio fuga.*

Chropowy/ & Chropowáty/ *Asper, hirsutus, scaber.*

Chrost/ & Chroscina/ *Arbustum, virgultum, sarmentum, dumus, saltus.*

Chropiásty/ Chrupowáty/ *Asper, scaber, hirsutus.*

Chrzan/ *Raphanus maior.*

Chrząszcz/ *Bruchus. Item,* Boletus *fungus lacteus.*

Chrestka/ *Cartilago.* Chresłowaty/ & Chresłisty *Cartilaginosus.*

Chrzeszcze/ *Crepo, strepo, strido.* Chrzest/ *strepidus.*

Chrzybiet/ *aliàs* Grzbit/ *Tergum, dorsum.*

Chuć/ *Fauor, ardor, studium, voluntas, beneuolentia, desiderium. Item. Appetitus.* Chutliwy/ *promptus. spontaneus, voluntarius, studiosus, beneuolus.* Chutki/ *velox, celer, alacer.* Chutkość/ *promptitudo, alacritas.*

Chucham/ & Chuchne/ *Flo, spiro, anhelo.* Chuchánie/ *flatus, anhelitus.*

Chudy/ *Macer, macilentus, strigosus. Item, pauper, egenus, tenuis.* Chudość/ *macies.* chudobá/ *paupertas, egestas, tenuitas.* Chudne/ *macresco.* Chudziná/ *pauperculus, misellus.*

Chustá/ *Strophium, sudarium.*

Chustká/ chusteczká/ *Strophiolum, sudariolum.*

Chwale/ *Laudo, prædico, celebro, commendo. Item, Colo, inuoco. adoro.* Chwalá. *Laus, cultus, præconium, elogium.* Chwalny/ & chwalebny/ *Laudabilis, celebris.* Chwalcá/ *Laudator, adorator, præco.*

Chwast/ *Thyrsus, manipulus herbarum.*

Chwicie sie/ *Nuto, titubo, vacillo.*

Chwilá/ *Mora, spacium, momentum.*

mentum. chwilka/ morula. chwile/ Aduerb. Aliquandiu, paulisper.

Chwiszcze/ strepo, sibilo, chwist/ strepitus, sibilus.

Chwostam/ vide Chlostam.

Chwytam/ prehendo, comprehendo. chwytánie/ apprehensio.

Chybiam/ Erro, aberro, pecco, delinquo. Chybá/ Error, fucus. fallacia. Item, aduerb: nisi, fortè, praterquam.

Chyne/ Inclino.

Chypki/ Agilis, volubilis, flexilis, curuus. flexibilis incuruus.

Chypkość/ Flexibilitas.

Chytry/ vafer, astutus, callidus, versutus. Chytrość/ Astutia, versutia, techna, machina fucus Chytrze/ callidè, astutè. Chytrek/ veterator.

Chyż/ Casa. tugurium. Chyżyk Casula, tuguriolum.

C. I.

Ciagne/ Trabo. Item. Iter facio. tendo, contendo. Ciagne sie/ pandiculor, membra aistendo.

Ciagly/ & ciegly/ Ductilis, tractilis.

Ciagwá/ Cimex.

Ciało/ Corpus, caro. Ciałko/ corpusculum. Cielesny/ carnalis, corporalis. Cielisty/ corpulentus.

Ciałek/ vide Ciele.

Ciasny/ Angustus, arctus. ciasnosc/ Angustia. ctánocha/ supparus.

Ciásto/ Massa, subactio, conspersio.

Ciastoch/ Stolidus, stupidus.

Cyc/ Mamma. Cycek / cycaszek/ Mammilla.

Cichy/ mansuetus, placidus, mitis, tranquillus, taciturnus, cichość/ tranquillitas, mansuetudo.

Ciecie/ ictus, plaga. percussio.

Cieciwá/ Neruus, chorda.

Ciele/ vitulus. Ciałek/ Idem. Cieleci/ vitulinus.

Cielesny/ Cielisty/ vide Ciało.

Ciemie/ Synciput, bregma.

Ciemierzicá/ Helleborum.

Ciemny/ Caliginosus, fuscus, obscurus, opacus, tenebricosus. ciemność/ caligo, opacitas, tenebra. ciemnica/ carcer. ciemnoczarny/

czarny/ *furuus*. ciemnoczerwony/ *Rubidus, fuluus, purpureus*. ciemnomodry/ *casius*. ciemnożolty/ *Rauus, rauidus*.

Cień / *vmbra*, cienisty/ *vmbrosus, opacus*.

Cienki/ *Tenuis, gracilis, leuis, lentus, tener*. Cienkość/ *tenuitas*. Cieniuchny/ *Tenellus*. Cienkuß/ *Cereuisia secundaria*. cienczcie/ *gracilesco, macresco*.

Ciepły/ *Calidus*. Ciepłość/ *Caliditas*. Cieplo/ *Calor*. Cieplo mi/ *calceo* cieplice/ *Therma*.

Cierlice/ *Malleus stuparius*.

Ciernie/ *Spina, sentis, vepres*. Ciernisty/ *Spinosus, senticosus*. Cierniewisko/ *spinetum, senticetum*.

Cierpie/ *Patior, tolero, sustineo, fero, perfero, suffero*. cierpliwy/ *patiens*, cierpliwość/ *patientia, tolerantia*.

Cierpne/ *Torpeo*. *Item, astringor*, cierpnący/ *torpens. Item, astringens, austerus, acerbus, acidus, acinosus*. cierpnie. *torpor*.

Cieść/ *Socer*. Cieścia/ & czcia/ *Socrus*.

Ciesla / *Architectus, faber lignarius*. Ciesielczyk /*Tyro huius opificij*. Ciesielski/ *Fabrilis*. Ciesielstwo/ & Cieslictwo/ *Architectura*.

Cieße/ *Solor, consolor, erigo*. *Item, puto, amputo*.

Cießki/ *Grauis, arduus, onerosus, ponderosus. Item, pragnans, fætus, grauidus*. Cießkość/ *grauitas Item, arumna, calamitas*. Ciężar / *Onus, pondus, sarcina*. Ciężeie/ *Langueo, grauesco*.

Cietrzew/ *Attagen*.

Cyna/ *Stannum*. Cynowy/ *Stanneus*.

Cinamon/ *Cinamomum*.

Cinober/ *Cinnabaris*.

Ciosam/ *Ascio, as, puto, amputo*.

Ciotka/ *Amita, matertera*.

Ciotczony/ & Cioteczny/ *Amitinus, consobrinus*.

Cirograf/ *Chirographum*.

Cis/ *Taxus* Cisowy/ *Taxeus*.

Cisawy/ *Fuluus, badius, spadiceus, phœniceus*.

Ciskam/ *Iacio, peto, torqueo, vibro*. Ciskanie/ *Iactus*.

Cisne/ *vrgeo, premo, arcto, coarcto*.

Cydwar/ *Zedoaria*.

Cizba/ *Turba, frequentia, densa, multitudo.*

C. K.

Cknie mi ſie/ *Nauſeo, faſtidio.*

C. L.

Clo/ *vectigal, telonium, tributum.* Cle/ *Contribuo, vectigal ſoluo.* Celnik/ *Telonarius, publicanus, manceps.* Celnictwo/ *Telonatus, publicanatus.*

C. M.

Cmá/ *Caligo, tenebræ. Item, Turba, multitudo.*

Cmintarz/ *Cœmiterium, dormitorium.*

C. N.

Cni mi ſie/ *Nauſeo, faſtidio, vomiturio.*

Cnotá/ *virtus, probitas.* Cnotliwy/ *Honeſtus, probus, frugi, clarus, inclytus, virtute præditus.* Cny/ *Idem.*

C. O.

Co/ *quid.* Cokolwik/ *aliquid, quodcunq.*

Cofam / *Retraho, detineo.* Cofam ſie/ *Retrocedo, retrogredior.*

Córá/ *filia,* Corká/ Coreczká/ *filiola.*

C. V.

Cudny/ *pulcher, elegans, formoſus, venuſtus.* Cudność/ *Forma, pulchritudo.* Cudze/ *Orno, pexo.* Cudzidlo/ *Strigil, & strigilis.*

Cudzy/ *Alienus, externus, peregrinus. Inde Compoſita, vt:*

Cudzołoże/ *Mœchor, adulterium committo.* Cudzołoſtwo/ *Adulterium* Cudzołożnik/ *Mœchus, adulter, fornicator.* Cudzołożnicá/ *Mœcha, adultera.*

Cudzoziemiec/ *Aduena, peregrinus, alienigena.* Cudzoziemſki/ *Exterus, peregrinus, exoticus, & ſimilia.*

Cukier/ *Saccarium.* Cukruie/ *Saccaro, condio.*

C. VV.

Cwicze/ *Exerceo, instituo, informo, erudio.* Czwicze sie/ *studeo, incumbo, disco, nauo, operam do* Cwiczenie/ *Exercitium, studium.* Cwik/ *Exercitatus, veterator.*

Cwieczek/ *clauus, pexillus.*

Cwiert/ & Cwiercżyná/ *picea.*

Cwikla/ *Beta.* Cwikláńy/ *Betaceus.*

Cwylich/ *ex germ: Trilix:*

C. Y.

Cymbult/ *Telum, iaculum.*

Cypres/ *Cupressus.* Cypressowy/ *Cupreßinus.*

Czyż/ & czyżyk/ *dim: Luteola.*

C. Z.

Czaban/ *Caballus Turcicus, Equus Arabicus.*

Czacz/ & Czaczek/ & Czaczko/ *dimin: Crepundia.*

Czaie sie/ *Simulo, dißimulo.*

Czalbatka/ *Cranium.*

Czámlet/ *vndulata tela.*

Czapka/ *Pileus, galerus,* Czapeczka/ *pileolus.* Czapnik/ *pileo.*

Czápla/ *Ardea, ardeola.*

Czarny/ *Niger, ater, furuus.* Czarnáwy/ *Nigricans, nigellus, pullus, a. um.* Czarność/ *Nigredo.* Czarnożolty/ *Rauus,* Czarnoksieżnik/ *Magus, præstigiator.* Czarnoksieski/ *Magicus.* Czarnoksiestwo/ *Magia, incantatio, incantamentum.*

Czárt/ *Dæmon,* Diabolus. czártowski/ *Diabolicus.*

Czáruie/ *Fascino, Incanto.*

Czáry/ czárowánie/ *Fascinum, incantatio, incantamentum, veneficium,* Czárownik/ *Magus, incantator, præstigiator.* Czárownicá/ *Saga, venefica.* Czárownicży/ *Magicus.*

Czárygrod/ *Bizantium, Constantinopolis.*

Czastka/ *vide* Cześć.

Czas/ *Tempus, ocium, spacium, dies, occasio, oportunitas.* czásem/ *Interdum.*

Czaßa/ *Crater, phiala, calix, scyphus.* Czáßka/ *dim:* Czáßka na kolánie/ *poples.*

Czásnochá/ *Interula, subucula, supparus, & um.*

Czáyá/ & czayká/ *dim: Gauia.* czaye się/ *dissimulo.*

Czcze/ *Colo, honoro, veneror, obseruo, reuereor. Item, Tracto, excipio.* Cześć/ *Honor, decus, gloria.* czestuie/ *tracto, excipio.*

Czcia/ *Socrus.*

Czczy/ *Cassus, vanus, vacuus, acuus, inanis. Item, Ieiunus.*

Czech/ *Bohemus. Item, Numus Bohemicus.* Czeská/ ziemia/ *Bohemia.* Czeskie gory/ *Montes sudetes.*

Czechel/ *Amiculum ferale.*

Czechrám & czochram/ *pecto, pectino, carmino, scabo, scalpo.*

Czeczotká/ *Salus, i.*

Czeczugá/ *Huso, Mario.*

Czekam/ *Expecto, maneo, operior, prastolor.*

Czekan/ *Cestus.*

Czeladź/ *familia.* Czeladká/ *dim:* Czeládny/ *Domesticus, cibarius.*

Czeluść/ *Maxilla, mandibula.*

Czeluście/ *Faux, præfurnium.*

Czemu/ *Cur, quare, quamobrem, quā ob causam, qua de causa.*

Czepiec/ *Vitta, Rica, reticulum.*

Ciernie/ *Spina, dumus, vepris.* cierniowy/ *spineus.* ciernisty/ *spinosus, dumosus, senticosus.* cierniewisko/ *spinetum, vepretum.*

Czerniec/ *Monachus nigri habitus.* czernicá/ *monialis.* czernoreszá/ *Cappa, cucullus.*

Czernicie/ *nigreo, nigrico.* czernidło/ *Atramentum.*

Czerpam/ *Haurio,* czerpádło/ *vrna, situla.*

Czerstwy/ *Fortis, vegetus, alacer, strenuus,* czerstwość/ *vigor, alacritas.*

Czerw/ *Fucus. Item, Rubigo,* Czerwiec/ *Iunius, mensis nomen.*

Czerwony/ *Ruber, rubeus.* czerwonáwy & czerwoność/ *Rubor, rubedo.* czerwoniam się/ *Rubeo.* czerwonobronatny/ *Phæniceus color.*

Cześć/Czestuie/ *vide* Czcze.

Cześcia/*vide* Cieść.

Cześć/ *pars, membrum, portio.* cząstká/ *particula, portiuncula.* cześcia/*partim.*

Czesty/ *Creber, frequens.* czesto/czestokroć/ *crebrò, sæpè, sæpenumero, frequenter.*

Czesze/

Czeſze/ *Pecto, pectino.*

Czynß/ *Cenſus, penſio, contributio.* czynßowny/ *penſionarius, tributarius.*

Czyſty/ *Purus, mundus, ſyncerus, caſtus, pudicus, incontaminatus, illibatus.* czyſtość/ *puritas, pudicitia, caſtitas.* czyście/ *purgo, mundo, abſtergo. Item, caſtro, emaſculo.* Czyściec/ *purgatorium.*

Czyi/a/e/ *Cuius, a, um.*

Członek/ *Membrum, pars.* członek/ *Articulus, ſpondylus, condylus.* członkowy/ *articularis.* członkowáty/ *Membroſus, articuloſus.*

Człowiek/ *& per Syncopen.* człek/ *Homo.* człowieczek/ *Homuncio.* człowieczy/ *Humanus.* człowieczeńſtwo/ *Humanitas.*

Czokam/ *Poppyſmum facio, Equos demulceo,* czokanie/ *Poppyſma, & us.*

Czołn/ *Celox, linter, cymba, ſcapha.* czołnek/ *dim:* czołnek tkaczy/ *Radius textorius.*

Czoło/ *Frons.* czołem bić/ czołem vderzić/ *ſalutare,* czołiſty/czołowáty/ *frontoſus.*

Czop/ *&* czopek/ *dim: clauus, paxillus, epiſtomium, ducillus. Item, glans, vulgò ſuppoſitorium ſeu Balanus.* czopowe/ *Exactio ducillorum, vulgò, Acciſa.*

Czoſnek/ *Allium.*

Czterzy/ *Quatuor.* czterzykroć/ *quater.* czternáście/ *quatuordecim/* czternaſty/ *decimusquartus.* czterdzieści/ *quadraginta.* czterdzieſty/ *&* czterdzieſtny/ *quadrageſimus.* czterysta/ *quadringenti, a, a.*

Czub/ *criſta, pecten, pinna.* czubek/ *dim:* czubáty/ *criſtatus.*

Cuchne/ *Fateo, oleo, puteo.* cuchnienie/ *Fator, rancor, putor, graueolentia.*

Czuie/ *Sentio. Item, vigilo, excubo.* czuyny/ *&* czuły/ *vigilans, induſtrius* czuyność *&* czułość/ *vigilantia, induſtria.*

Czuprynά/ *Criſta.*

Czuwam/ *Inhio, deſidero, affecto.*

Czwalam/ *voluo, voluto, prouoluo.*

Czwarty/ *quartus.* czwartáczká/ *Febris quartana.* czwartek/ *Dies Iouis. feria quarta.* czwartká/ *quarta pars.*

Czwa-

Czwaruie/ czwarze ſie/ *Inceptio.*

Czwierć / *Quarta pars.* czwiertnia/ *modius, medimnus.*

Czwikla/ *vide* Cwikla.

Czworo/ *Quatuor.* czworny/ *quaternarius.* czworáki/ *quadruplex.* czworogránny/ *quadrangulus.* czworonaſobny/ *quadruplus,* czworonogi/ *quadrupes.* czwororoczny/ & czworoletny/ *quadrinus,* czworoſetny/ *quadringenteſimus.*

Czyham/ *Peto, affecto, Inſidior.*

Czynię/ *Ago, facio, operor. Item, pugno, decerto, contendo, dimico.* czyń/ & czynia/ *opus figmentum, creatura. plaſma.*

Czytánie/ *lectio,* Czytelny/ *legibilis.*

Czytam/ *Lego.* czytelnik/ *Lector.*

Czyżmá/ *Calceus lunatus lõgior.*

INCIPIENTIA à D.

D. A.

Dab/ *Quercus,* debowy/ *quernus, quercеus.* debiná/ *querna ligna.* dabrowá/ *quercetum, ſaltus, us.*

Dách/ *ex germ: Tectum,* dáchowká/ *tegula, imbrex.*

Dagá/ *ex germ: Sica, pugio.* daſzká/ *Sicula.*

Dáktylowe drzewo / *palma.*

Dáktylowy owoc / *Dactylus.*

Dalem/ Dać/ *vide* Dme.

Dáleki/ *Longus, longinquus.* dálſzi/ *vlterior.* dálekość/ *longinquitas, ſpacium, diſtantia.* dáleko/ *procul peregrè.*

Dan/ *&c. vide* Dáie.

Dar/ *donum, munus, honorarium, pramium, xenium.* dáruie/ *dono, largior, muneror,* dárowny/ *datitius, donarius, honorarius, gratuitus.*

Dárdá/ *ex vngarico, Haſta, lancea.*

Dárlem/ *vide* Dre.

Dármo/ & dáremno/ *Incaſſum, invanum, fruſtra, gratis.* dáremny/ *gratuitus, vanus, irritus.* dármoiad/ & dármoſtrawcá/ *paraſitus.*

Darn/ *Ceſpes.* darnowy/ *ceſpititius.* darniſty/ *ceſpitoſus.*

Dárſki/

Dárſki/ *Fortis, audax, magnanimus, animoſus.* dárſkość/ *Audacia, animoſitas, magnanimitas.*

Dátek/ Dátny/ *vide* Dáie.

Dawam/ *Do, prabeo, tribuo.* dawcá/ *dator.*

Dawno/ *Diu, iampridem, iamdudum.* dawny/ *priſtinus, antiquus, vetus, priſcus.* dawność/ *vetuſtas, antiquitas, praſcriptio I. Ctis.*

Dawię/ *Iugulo, ſtrangulo, ſuffoco.* dawię ſię/ *ſuffocor, ſtrangulor.*

Dáię/ *do, largior.* dátek/ *donum, munus.* dátny/ *Largus, beneficus, liberalis.* dań/ *vectigal, tributum,* dánie/ dániná/ *datio, donatio.*

D. B.

Dbam/ *Curo.* dbáły/ *diligens, induſtrius, curioſus, ſollicitus.* dbáłość/ & dbánie/ *cura, ſollicitudo.*

D. E.

Debowy/ *&c. vide* Dab.

Dech/ *Halitus, ſpiritus, anhelitus.*

Decięſ *vide* Dmę.

Degá/ *vibex.* Dežyſty/ *vibicoſus.*

Deká/ *ex Germ: pugio, ſica,* deczká/ *ſicula.*

Delijá/ *Epheſtris.*

Denko/ *vide* Dno.

Depcę & Deptam/ *calco, conculco.*

Deſam ſię/ *Superbio, turgeo, altos ſpiritus gero.*

Deſká/ *Aſſer.* Deſzczká/ *Aſſerculus, tabula.*

Deſzcz/ *pluuia.* Deſcz páda/ deſzcz idzie/ deſzcz leie/ *pluit.* deſzczowy/ *pluuialis.* deſzczowny/ *pluuioſus.*

D. I.

Diament/ *Adamas.* Diamentowy/ *Adamantinus.*

Dybię/ *Inhio, inſidior, inſidias, ſtruo.*

Dyl/ *ex germ: Aſſer.* Dylowánie/ *ſepes, ſepimentum.*

Dymká/ *vide* Dym.

Diſputuię/ *diſputo, diſcepto, contendo.*

Diszel/*Temo.*

D. L.

Dla/ *Per, ob, propter,* dla czego/ *Quare, quamobrem.* dla tego/ *Ideò, igitur, idcirco, proinde.*

Dlabie/ & Dlawie/ *premo, opprimo.* dlawigaska/ *Qui anseres hominibus surripit.*

Dloni/ *palma, vola.*

Dłoń/ & Dlotko/ *dimin: Cælum, castrum, scalprum, tornus.*

Dlubie/ & Dlubiam/ & Dlubuie/ *Cælo, cauo, excauo, scalpo, sculpo, fodio.* Dlubiuch/ *auriscalpium.*

Dlug/ *debitum, creditum, æs alienum.* Dlużen/ & dlużny/ *obæratus, ære alieno pressus,* dlużnik/ *debitor.*

Dlugi/ *Longus, prolixus, promissus* dlugość/ *Longitudo.* dlugo/ *diu.* dlużey/ *diutius.* dlugosz & dlugowiezy/ *procerus homo.*

D. M.

Dme/ *Flo, spiro. In præt:* dalem. *In Inf:* dac.

Dmucham/ *Flo, halo, spiro.*

D. N.

Dnia/ *&c. obliqui à* Dzień/ dnieie/ *diescit, lucescit, illucescit.*

Dno/ *Fundus, solum.* Denko/ *dimin.*

D. O.

Do/ *prep. Ad.*

Dob/ *Tempus, hora, mora, momentum.*

Dobry/ *Bonus, probus, frugi.* dobra/ *Bona. fundi, substantia, res familiaris.* Dobroć/ & dobrota/ *Bonitas. probitas.* dobrze/ *Benè, rectè, bellè.* dobrotliwy/ *Clemens, benignus, liberalis, propitius.* dobrotliwość/ *Benignitas, clementia.* dobrodziey/ *fautor, patronus.* dobrodzieyka/ *fautrix.* dobrodzieystwo/ *beneficium, officium, meritum.* Dobrorzecze/ *Benedico.* dobrorzeczenie/

czenie/*benedictio*. dobrowolny/ *voluntarius, libens, spontaneus.* Dobrowolność/dobrowoleństwo/ *beneuolentia.* dobrowolnie/ *sponte, vltro.*

Dobywam/*Expugno. Item, stringo (gladium)* dobywam się/ *Irrumpo. Item, Erumpo, effringo, euado.* dobycie/ *expugnatio, irruptio, eruptio.*

Dochodzę/ *Adeo, accedo, peruenio. In prat:* doszedłem/ *In Inf:* dość/dochod/. *Reditus, prouentus.*

Dochwatam/ & dochwytam/ *Arripio, surripio.* Dochwatny/ & dochwytny/ *Surrepititius, succisiuus.*

Doczesny/ *Temporalis, caducus, momentaneus.*

Doczysta/*prorsus, omninò planè, penitus.*

Dodaię/& dodawam/ *Suppedito, prabeo, suggero, subministro.*

Dogadzam/*Cedo, accommodo, morem gero.*

Dogladam/ & dogledujie/ *obseruo, inspicio, inspecto,* dogladánie/ *Inspectio.* dogladácz/ *Inspector.*

Dokad/ *Quò, quorsum. Item, quatenus.*

Dokonawam/ & dokończam/ *Finio, perficio, compleo, cõsummo, suppleo, absoluo.* Dokonány/& dokończony/ *Absolutus, perfectus.* dokonánie & dokończenie/*perfectio, completio, absolutio.*

Dokuczam/ *vrgeo, premo, vexo, exagito, prosequor, insector.*

Doł/ *Fouea, scrobs.* dołek/ *scrobiculus* dolny/ *Inferior.* dolina/*vallis, planities.*

Dolegam/*vrgeo, premo, torqueo, anxium & sollicitum reddo.*

Doległość/*Dolor, ægritudo, anxietas, scrupulus, sollicitudo.*

Dolewam/ *Affundo, impleo, superaffundo.*

Dołożę/ *Addo, adijcio.* dołożny/*Certus, firmus, euidens, probatus.*

Dom/ *Domus, ædes. Item, Familia, prosapia.* domek/ *domunculi* domá/*domi:* domowy/ *domesticus, familiaris, vernaculus.* domownik/ *domesticus, inquilinus.* domostwo/ *Aedificium, domicilium.*

Domagam ſie/ *Inhio, affecto, aſpiro.*

Domniemawam ſie/ *Opinor, colligo, conycio, coniecturam capio, coniecturis aſſequor.* **domniemánie**/ *opinio, coniectura.*

Domyslam ſie/ *Colligo, conÿcio.* **domyſl**/ *coniectura.* **domyślny**/ *Ingenioſus, ſagax.*

Donaglam/ *vrgeo, inſto, ingruo, immineo.*

Donoſze/ & **Donioſe**/ Defero, *refero.*

Dopiekam/ *Aſſo, Item, vrgeo, inſto, anxium & ſollicitum reddo.*

Dopiero/ *Nunc, nuper, demum, iamdudum.* **dopierucżko**/ *nuperrimè.*

Dopuſzcam/ *Sino, patior, indulgeo, veniam do, concedo, permitto.* **dopuſzcżam ſie**/ *patro, perpetro, deſigno, committo, commereor, pecco, transgredior.* **dopuſzcżenie**/ *venia, conceſsio, permiſsio.*

Dorabiam/ *Conficio, perficio, abſoluo.*

Doraſtam/ *Succreſco.* **doroſly**/ *maturus, adultus.* **doroſlek**/ *ephebus, adoleſcens, iuuenis.* **doroſla**/ *Nubilis virgo, viripotens, matura viro.*

Dordzeie/ *matureſco.* **dordzáły**/ *maturus.* **dordzáłość**/ *maturitas.*

Doroczny/ *Annuus, quotennis.*

Dorſz/ *Mugil ſale conditus.*

Dorywam ſie/ *Succiſiuis horis aliquid ago, accurro.* **Dorywká**/ *Succiſiuum tempus.*

Doſiegam/ *prehendo, apprehendo, pertingo.*

Doſkonáły/ *Integer, perfectus, abſolutus, ſolidus, conſummatus.*

Doſkonáłość/ *perfectio.*

Doſtarczam/ *Suppedito, ſubminiſtro, ſufficio.*

Doſtáye & doſtawam/ *Quæro, acquiro, comparo, recupero, potior, nanciſcor, obtineo, aſſequor, conſequor, adipiſcor.* **doſtawam ſie**/ *Matureſco.* **doſtáie**/ *Sufficit, ſuppetit.* **doſtáły**/ *maturus.* **doſtátek**/ *copia, ſatietas, abundantia* **doſtáteczny**/ *plenus, diues, locuples, omnibus numeris abſolutus.*

Doſtoyny/ *Dignus, venerandus.*

dus. Dostoynosć/ distoieńistwo/ *Honor, splendor, dignitas.*

Doświadczam/ *Comperio, experior, probo, exploro, exquiro, inquiro.* Doświadczony/ *probatus, spectatus.* Doświadczenie/ *Experientia.*

Dosyć/ *Sat, satis.* Dosyćuczynienie/ *Satisfactio.*

Doszedlem/ *vide* Dochodze.

Dotad/ *Hactenus, hucusq.*

Dotychmiast/ *Hactenus.*

Dotykam/ & dotykam sie/ & dotkne sie/ *Tango, attingo, palpo, attrecto, contrecto.* dotykánie & dotknienie/ *Tactus, contactus.* dotkliwy/ *palpabilis.*

Dowcip/ *Ingenium, mens, indoles, solertia, sagacitas.* Dowcipny/ *Solers, sagax, mentis compos, argutus, ingeniosus.*

Dowiaduie sie/ & Dowieduie sie/ *Sciscitor, rescisco, percontor, interrogo, indago, exploro, inquiro, inuestigo.* Dowiádowánie/ *Indagatio, exploratio, inuestigatio.*

Dowierzam/ *Fido, confido, fidem adhibeo.* Dowierzáiac/ *Fretus.* Dowiernosc/ *Fiducia.*

Dowiode/ *Adduco, perduco.*

Dowodze/ *perduco. Item, probo, confirmo, demonstro.* Dowod/ *Argumentum, probatio, documentum, demonstratio.* Dowodny/ *Euidens, accuratus, demonstratiuus.*

Dowordá/ *Occasio.*

Doie/ *Mulgeo, mammas seu vbera premo.* doyny/ *lactarius.*

Doieżdżam/ *Adequito, aggredior, accedo, aduenio, peruenio. Item, Impetum facio.*

Doyzrze & doyzrzywam/ *Attendo, aspicio, inspicio, inspecto.*

Doyzrzenie/ *inspectio.*

Dożegam/ *Aduro.*

Doznawam/ *probo, exploro, periculum facio.* Doznánie/ & doznawánie/ *probatio, exploratio.*

Dozor/ *Inspectio.* dozorcá/ *inspector.*

Dozrzeie/ & Dozrzewieie/ *Maturesco.* dozrzewialy/ *maturus.* dozrzáły/ *Idem. Item, grandæuus, prouectæ ætatis.*

Dozwalam/ *Sino, permitto, indulgeo, concedo, copiam facio.*

do facultatem, do veniam. Dozwolenie/ *venia, permißio, copia, facultas.*

D. R.

Drab/ *masc:* & Drábánt/ *ex germ: pedes, calo, satelles, st. pator. speculator.*

Drab/ *femin:* & Drábiná/ *Scala.* Drabká/ *dimin:* Drabi/ *plur: Numella, fidicula, torquendis furibus apta.*

Drąg/ *vectis, pertica, phalanga.* drążek/ *dimin:*

Dránicá/ *Asser, scandula.*

Drápie/ Frico, *rado, scalpo, lacero.* drápániná/ *panni, lacera vestes.*

Drapieże/ *prædor, latrocinor.* drapieżcá/ *Raptor, prædo, latro, prædator, spoliator.* drapieżny/ *Rapax, prædatorius, prædabundus,* drapiestwo/ *prædatio, latrocinium.* drapież/ *præda, raptum, spolium, rapina.*

Dratwá/ *ex germ: Cheleuma.*

Drażnie/ *Irrito, lacesso, inuito, instigo.*

Dre/ *Rapio, lacero. In perf:* dárłem. *In Infin:* drzeć.

Drecze/ *Ango, crucio, affligo, vexo, torqueo, carnifico.* dreczenie/ *Afflictio, tormentum.*

Dretwieie/ *Torpeo, torpesco, obstupeo, obstupesco,* dretwienie/ *Torpor.*

Drewno/ *Lignum,* drewniány/ *ligneus.*

Drgam/ *Mico, palpito, vacillo, titubo, saltaturio.* Drgawká/ *dicitur Remus à Masouitis.*

Driákiew/ *Theriaca.*

Drobie/ *Tero, frango, comminuo.* Drobny/ *Tritus, paruus, pusillus, minutus.* Drobiná/ *Turunda, bucella, fragmentum.* drobinká/ *dimin:*

Drogá/ *via, iter.* Drożysty/ *Peratus.*

Drogi/ *Carus, preciosus.* Drogość/ *Caritas, caritas annonæ, fames.* Drogo/ *Magni, magno precio.* Droższy/ *Maioris, pluris.*

Drop/ *Pygargus.*

Drozd/ *Turdela.*

Drożdże/ *Feces.* Drożdżysty/ *Feculentus.*

Droże/ *Cauo, cælo, torno.* Drożnik/ & drożyciel/ *cælator, sculptor, tornarius.* Drożony/ *Tornatilis.*

Druch/

Druch/drużbá/ *Socius, sodalis, cognominis.* *Item. Paranymphus.* Drußká/ *Fæmin: seu dim:*

Drużyná/ *sodalitium, comitatus, m.*

Drugdy/ *Interdum, quandoq, nonnunquam.*

Drugi/ *alter, alius, cæterus.*

Drukuię/ *ex germ: Excudo, imprimo.* Drukarz/ *Impressor, Typographus.* Drukárski/ *Typographicus.* Drukárnia/ *Typographium.*

Druzgam/ *Connello, concerpo, discerpo, confringo, comminuo.*

Drwá/ *Plur: Ligna.*

Drwal/ *Stupidus, stolidus, incomptus, inciuilis.*

Drweca/ *fluuius Borußiæ.*

Drybus/ *Tripus.*

Drygant/ *Caballus, equus admissorius.*

Drząstá/ *Festuca.*

Drząstwo/ *Arena, glarea, sabulum.* Drząstwisty/ *Arenosus, glareosus, sabulosus.*

Drżę/ *Tremo, horreo, fremo, trepido, contremisco.* Drżenie/ *Tremor, horror, fremitus.*

Drzemię/ *Dormito, oscito, dormiturio.*

Drzeń/ *Medulla arborum.* drzenisty/ *medullosus.*

Drzewiey/ *Primò, prius, citius.*

Drzewo/ *Arbor*, Drzewko/ *planta, frutex.* Drzewienko/ *Festuca, assula.* Drzewce/ *Hasta, lancea.* Drzewny/ *Cossus, teredo.*

Drzwi/ *Fores, ostium.*

D. V.

Dubiel/ *Stupidus, stolidus, tardus & ignauus homo.*

Duch/ *Spiritus.* Duchowny/ *Spiritualis.* Duchowieństwo/ *Status seu ordo Ecclesiasticus.*

Duchná/ *vitta, mitra nocturna.*

Dudek/ *vpupa.* dudkuię/ *Gesticulor, adulor, assentor.*

Dudy/ *Tibia vtricularis.* Dudarz/ *vtricularius.*

Dufam/ *Fido, confido.* Dufánie/ & Dufność/ *Fiducia.*

Dumá/ *Opinio.*

Dunay/ *Ister*, Danubius.

Dunę/ *Proripio me, abdo me, in pedes me conyicio.*

Dunicá/ *Capunculum, & caprunculum. Item, Sinum, lactis.*

Dup/ *Cort. sa arboris hiatus.*

Dupá/

Dupá/ *Podex, anus, i.*

Durßlák/ ex *Germ: Colum, cribrum.*

Duruie/ *Luxurio, insolesco, petulanter me gero.* Durowácz/ *Insolens homo.*

Dußá/ *Anima.* Dußká/ dußycká/ *Animula.* Dußny/ *Animalis, spiritualis.*

Duße/ *Suffoco, strangulo, obtorto collo traho.*

Duż/ & Duży/ *Tenax, robustus, validus, vegetus.* Dużość/ *Robur, tenacitas.*

D. VV.

Dwá/ dwie/ dwoie/ *Duo, a, o.* dwakroć/ *bis.* dwánaście/ *duodecim.* Dwánasty/ & dwunasty/ Duodecimus. dwádzieścia/ *viginti.* dwudziesty/ *vigesimus.* dwieście/ *ducenti, a, a.* dwusetny/ *ducentesimus.* dwoisty/ & dwoiáki/ *duplex, duplus, geminus, bifarius.* Dwoiezyczny/ *Bilinguis.* Dwuletny/ *Biennis.*

Dwor/ *Aula, curia, basilica. Item, Atrium, area.* Dworski/ *Aulicus, ciuilis.* Dworstwo/ *Aulica vita, aulici mores.* Dworzánin/ *Aulicus, substan:* Dworze/ *Amo, puellam ambio.* Dworny/ *Vrbanus. Ciuilis. Item, Curiosus.* Dworność/ *Curiositas.*

D. Y.

Dyabel/ Diabolus, *dæmon, cacodæmon.* Dyabelski/ *Diabolicus.* Dyabelstwo/ D*æmonium.*

Dybá/ *Catasta. Numella.*

Dycham/ & dyße/ *Halo, spiro, anhelo.* Dychánie/ & dyßenie/ *Anhelitus.* Dycháwicá/ *Asthma, dyspnæa.* Dycháwiczny/ *Asthmaticus.*

Dyßel/ *Temo.*

D. Z.

Dzban/, *Amphora, ampulla.* Dzbánek/ dzbánußek/ *dimin.*

Dżdże/ *plur. pluuiæ, imbres.* Dżdżysty/ *pluuiosus.* Dżdżownicá/ *Lumbricus.* Dżdżownice/ *pleiades, Hyades.*

Dziad/ *Auus.*

Dział/ *vide* Dziele.

Dziáłam/ *Ago, facio, operor.* Działo/ *Machina, tormentum.*

Dzielny/

Dzielny/ *Fortis, strenuus.* Dzielnosc/ *Strenuitas.*

Dziarski/ *Fortis, alacris, audax, strenuus.* Dziarskosc/ *Audacia, alacritas.*

Dziarstwo/ *Glarea, arena, sabulum.* Dziarstwisty/ *Glareosus, sabulosus.*

Dziasłá/ *Gingiua.*

Dziecie/ *puer, infans, proles, soboles, progenies.* Dzieciatko/ Dzieciateczko/ *Infantulus, puerulus.* Dzieciecy/ Dziecinny/ & Dziecinski/ *Puerilis,* Dziecstwo/ & Dziecinstwo/ *pueritia, Infantia.*

Dziedzic/ *Hæres.* Dziedziczká/ *Fam:* Dziedziczny/ *Hæreditarius.* Dziedzictwo/ *Hæreditas.* Dziedziczam/ *possideo.* Dziedziná/ *Ager, solum, regio, diæcesis, territorium.*

Dziecioł/ *picus.*

Dziegil/ *Angelica.*

Dziegná/ *Paradontis, Gingiuæ excrescentia.*

Dzicie/ *Nomino, voco, appello.*

Dzieie sie/ & Dziewa sie/ *Fit, agitur, contingit.* Dzicie/ *Acta, gesta, annales, historia, chronica.* Dzielopisek/ *Chronographus, historiographus.*

Dzieká/ *Gratia, grates.* Dziekuie/ *Gratias ago.* Dziekowánie/ *Grates, gratiarum actio.*

Dziekan/ *Decanus.* Dziekanstwo/ *Decanatus.*

Dziekiec/ *Pix, atramentum sutorium.* Dziekciarz/ *Picator.*

Dziele/ *Partior, diuido, distribuo.* Dzielenie/ *partitio, diuisio.* Dział/ *Pars, portio.* Dzielcá/ & Dzielczy/ & Dzielnik/ *Diuisor.*

Dzielny/ Dzielność/ *vide* Dziáłam.

Dzień/ Dies: dzionek/ *diecula, diluculum, crepusculum matutinum.* dzienny/ *diurnus.* dziennik/ *diarium, ephemeris.*

Dzienie/ *Alueus, apiarium.*

Dzierże/ *Habeo, teneo, possideo. Item puto, arbitror, censeo, sentio, iudico.* Dzierżáwá/ *possessio.* Dzierżawcá/ *possessor.*

Dziesiec/ dziesiecioro/ *decem.* dziesieckroc/ *decies.* dziesiaty/

śiaty/ *decimus*. dziesiatnik/ *decurio*. dziesiatek/ *decuria, denarius*. dziesiecina/ *decima*.

Dziewam śie/ *Fio, contingo*.

Dziewanna / *Verbascum herb.*

Dziewica / *virgo*. dziewictwo/ *virginitas*.

Dziewieć/ Dziewiecioro / *Nouem*. dziewieckroć/ *nouies*. dziewiaty/ *nonus* dziewiatny/ *nonenarius*. dziewietnaśćie/ *decem & noue*. dziewietnasty/ *decimusnonus* / dziewieċdziesiat/ *nonaginta*. dziewieċdziesiaty / *nonagesimus*. dziewieć set/ *nongenti*. dziewiecsetny/ *nongentesimus*.

Dziewierz/ *Leuir, frater mariti*.

Dziewka/ *Ancilla, famula, pedissequa*. Dziewczka/ dziewcze/ dziewczatko/ dziewczysko / dziewczyna/ *puella, puellula, adolescentula iuuencula*. dziewczy/ *Ancillaris, puellaris*.

Dziewosłab/ *procus, pronubus, paranymphus*. Dziewosłeby/ & Dziewosłebstwo / *Sponsalia, nuptia*. Dziewosłebie / *pronubo*.

Dzieża/ *Magis, Idis, mactra, artopta*.

Dziki/ *Ferus, bestialis, immanis, indomitus*. Dzikość/ *Feritas, immanitas*.

Dziś/ dziśia/ *Hodie*. dziśieyszy/ *Hodiernus*.

Dziura/ *Foramen, meatus, orificium, rima, cauerna*. dziurka/ *dimin*: dziurawy/ *foraminosus, spongiosus, fenestratus*. Dziurawie & dziurawiam / *Rimas ago*.

Dziurladka/ *Alauda, cassita*.

Dziw/ *Mirum, miraculum, monstrum, prodigium, ostentum, portentum*. Dziwny/ *Mirus, mirandus, mirabilis, mirificus, morosus, prodigiosus, portentosus*. Dziwność/ *morositas*. Dziwak/ *morosus homo*. Dziwuie śie/ *miror, admiror. Item, specto, spectatum venio*.

Dźwiek/ *Sonus, tonus, bombus, tinnitus*. dźwiecze/ *Sono, tono, tinnio, sonum edo*.

Dźwigam/ *Porto, baiulo, attollo*.

Dzwon/ *Campana* Dzwonek & Dzwo-

& Dzwonuszek/ *Campanula, nola, tintinnabulum.* Dzwonie/ *pulso, tinnio, clango.* Dzwoniniarz/ *Aedituus.*

INCIPIENTIA ab E.

AB E incipientia nulla occurrunt vocabula polonica, præter Ey/ *Interiectio. Indignantis,* & Es/ *quod in ludo alea vnitatem significat, & Canis, seu iactus canis dicitur, de quo Propertius.*

Damnosi semper subsiluère canes.

INCIPIENTIA ab F.

AB F *incipientia omnia ferè, sunt peregrina, pleraq; autem Germanica.*

F. A.

Fáchel/ *Sufflatorium, aliàs* dymká.

Fald/ *plica, lacinia.* Falduie/ *plico, as.* Faldowny/ *plicatilis.*

Fálsz/ *Dolus, fucus, mendacium.* Fálszywy & Fálesżny/ *Falsus, fictus, fucatus, mendosus, adulterinus.* Fálsznie/ *Falso, adultero.* Fálszerz/ *Falsarius.* Falszomowcá/ *mendax,*

Famural/ *Subligaculum.*

Fárá/ *Aedes paracialis, Templum primarium.*

Fárbá/ *Color, tinctura, pigmentum.* Fárbicá/ *Fucus, offucia.* Fárbuie/ *Coloro, tingo, intingo, inficio, pingo.* Fárbierz/ *Tinctor, Infector.*

Fármuszká/ *offa, offula, sorbitio, intritum.*

Fásá/ *vas, dolium.* Fáśká/ Fásecżká/ *vasculum.*

Fasánt/ *phasianus.*

Fártuch/ *Supparus, & um, perizoma, præcinctorium, semicinctum.*

F. E.

Febrá/ *Febris.* Febre mam/ *Febricito.*

F. I.

Figá/ *Ficus*, Figowy/ *Ficulnus*. Figowe drzewo/ *Ficus*. Figoiadek & Figoiadká/ *Ficedula*.

Figiel/ *Iocus, ars, factum ioculare*. Figluie/ *Iocor, scurror*. Figlarz/ *Scurra, morio, iocularis homo*.

Filar/ *Basis, columen, columna*.

Fiolek/ *viola*. Fiolkowy/ *violaceus*.

Fiserunk/ *Specimen, Exemplum, paradigma*.

F. L.

Flader/ *Bruscum, molluscum*. Fladrowy/ *Brusceus*.

Flagá/ *Fluctus, tempestas, procella*.

Flágmá/ *phlegma, pituita*. Flagmátyk/ *phlegmaticus, pituitosus*.

Flak/ & *dimin*: Fláczek/ *Ile, Intestinum*. Flaki/ Fláczki/ *plur: Ilia, Intestina Lactes*.

Fláßá/ *obba, lagena*.

Fletnia/ *Tibia*.

Flis/

Flis/ *Remex*.

Fliza/ *Tegula, tessula*.

Flundrá/ & Flunderká/ *dim: passer, platessa*.

F. O.

Foldruie/ *Accuso, defero, instigo*. Foldrowánie/ *Accusatio, delatio*.

Folguie/ *Cedo, concedo, parco, indulgeo, subseruio*. Folgá & Folgowánie/ *Indulgentia, venia, conceßio*.

Folwárk/ *prædium rus, ager, fundus*. Folwárczek/ *prædiolum, agellus*.

Foluß/ *ex germ: Fullonia*.

Forbotá/ *Limbus acupictus, segmentum*.

Foremny/ *Scitus, rarus, affabris, artificiosus*.

Forytuie/ *promoueo, commendo*. Forytowánie/ *promotio*. Forytarz/ *promotor, patronus*.

Formá/ *Forma, species, qualitas*. Formuie/ *Formo fingo*.

Fortel/ *praiudicium, lucrum. Item, Ars, dolus, astutia, fallacia. Item, Stratagema*.

For

Fortuná/ *Fortuna, sors, auspicium.* Fortunny/ *Felix, prosper, faustus, auspicatus.* Fortunie/ *prospero, secundo, Felix & faustum esse iubeo.*

F. R.

Fráńcá/ *Morbus Gallicus, Hispanica scabies.* Fráncowáty/ *Morbo gallico laborans. Hispanica scabie infectus.*

Fránt/ *Morio parasitus.* Fránttowny/ & Frántowſki/ *Ludicrus, iocularis.*

Fráſuie ſie/ *Angor, metuo, vereor, sollicitus sum.* Fráſunek/ *Angor, anxietas, dolor, ærumna, scrupulus, sollicitudo, ægritudo.*

Fráſowliwy/ *Anxius, sollicitus.*

Fráſzká/ *Facetiæ, Iocus.*

Faucymer/ *Gynæcium.*

Frenzlá/ *Limbus, segmentum.*

Frymark/ *permutatio.* Frimárcze/ *Muto, permuto, commuto.*

Fryierz/ *ex germ: procus, amator.* Fryierká/ *amica, amasia.*

F.V.

F. V.

Fuk/ *obiurgatio, reprehensio.* Fukam/ *obiurgo.* Fukiem/ *obiurgando.*

Funduie/ *Fundo.* Fundowánie/ & Fundácia/ *Fundatio.*

Funt/ *Libra, As, pondus, pondo.* Funtowny/ *Libram continens.*

Furman/ *vector, auriga.* Furmanie/ *Aurigor.* Furmáńſtwo/ *Aurigarum status & conditio.* Fura/ *vehes.* Furlon/ *vectigal.*

Futro & Futrowizná/ *pannus subductitius, pelles subductitia.* Futruie/ *Subduco.*

INCIPIENTIA à G.

G. A.

Gabam/ *vexo, turbo, interpello, molestiam exhibeo.* Gábánie/ *vexatio, interpellatio, molestia.* Gábacz/ *Interpellator.*

Gábká/ *vide* Gebá.

Gáć/ *Sepes, agger,* gáce/ *sepio, viam salebrosam virgultis sterno.*

Gáce/ *Femoralia, feminalia, perizoma.*

Gadam/ *Loquor, sermocinor, colligo, conyicio, diuino.* gadam ſie/ *disputo, discepto.* Gadánie/ *Locutio, diuinatio, disputatio.* Gadácz/ *Diuinator.* Gadká/ *Aenigma, Quaestio.*

Gadze/ *vide* Gaſle.

Gádziná/ *Anguis, serpens, vermis, insectum.*

Gágity/ *legitur pro* Gaity/ *Frondens, frondosus.*

Gáie/ *Bannio, deuoueo, consecro.* Gayny/ *Bannitus, deuotus.* Gayny ſad/ *Bannitum iudicium.* Gáláredá/ & Galredá/ *Garum, ius congelatum.*

Gáłaź/ *frons, dis, ramus.* Gáłaſká/ *ramulus, ramusculus.* Gáleziſty/ *ramosus, frondosus.* Gáleźnik/ *furcifer.*

Gale & Galam/ *praebeo, porrigo, suppedito, subministro.*

Galerá/ *Triremis.*

Gálgan/ *Galanga.*

Galká/ *globus, globulus, orbis, capitellum.*

Gámrat/

Gámrat/ *Procus, amator, riualis, fornicator.* gámratká/ *Amica, amasia,* gámracki/ *Amatorius.* gámracki trunek/ *philtrum.* gámratuie/ *Amo, fornicor.*

Gánie/ *Damno, reprebendo, improbo, vitupero, vitio verto.* gánienie/ *vituperatio, reprehensio.* gáńcá/ *vituperator.*

Gápá/ *Cornix cinerea, aliás* Gáwron.

Garb/ *Gibbus, tuber.* garbáty/ *Gibbosus,* garbie ſie/ *gibbosus, cernuus incuruus incedo.* garbonoſy/ *Resimus.*

Gárbarz/ *Coriarius, alutarius, Cerdo.*

Gárdam/ *vide* Gárdze.

Gárdliná/ *Stramen.*

Gárdlo/ & Gardziel/ *Faux gula, ingluuies.*

Gárdze/ & Gárdam/ *Sperno, aspernor, contemno, despicio, respuo, repudio. fastidio.* gárdzenie/ *contemptus, fastidiū.* gárdziciel/ *contemptor.*

Gárniec/ & Gárnek/ *Olla.* Gárnuszek/ *dimin:* Gárnczarz/ *Figulus.*

Garść/

Garść/ *Pugnus, manipulus.* garstká/ *pugillus.*
Gasienica/ *Eruca.*
Gaská/ *vide* Geś.
Gasle/ *Cythara.* gasleczká/ *dim:* Gadze/ gedze/ *&* gedam/ *psallo, Cythara cano, Cytharam pulso.*

Gaßcz/ *Embamma.*
Gaßtult/ *Oeconomus, vulgò Castaldus.*
Gáwron/ *vide* Gápá.
Gay/ *Nemus.* gaiowy/ *nemorosus.*
Gáydy/ *Tibia vtricularis.* gáydarz/ *vtricularius.*

G. B.

Gbur/ *Rusticus, colonus, agricola.* Gburka/ *Rustica.* gburski/ *Rusticus, agrestis.*

Gdacze/ *&* Gdakam/ *Glocio, glocito.* Gdakánie/ *Glocitatio.*
Gdańsk/ *Gedanum, Dantiscum.* Gdański/ *Gedanensis, Dantiscanus.* Gdanká/ *Fœmina Dantiscana.* Gdanßczánin/ *Ciuis Dantiscanus.*

Gdy/ *&* gdyż/ *Cum, quia, quandoquidem, quoniam.*
Gdule/ *pyra Cucurbitana.*
Gdzie/ *vbi.* gdziekolwiek/ *vbicunq;, vbiuis, quoquò, quouis.*

G. E.

Geba/ *Os, oris, bucca.* gabka/ *osculum.* gebiásty/ *Labeo.* gebka/ *Spongia.*
Gedze/ *&* gedam/ *vide* gasle.
Geś/ *Anser,* gaská/ *anserculus.* gesi/ *anserinus.* gegam/ *clango, gingrio, strepo.* geganie/ *clangor, strepitus anserum.*
Gesty/ *Densus, spissus, crassus, concretus. Item, Creber, frequens.* gestość/ *densitas.* gestwo/ *frequentia.* Geßcze/ *&* geßczam/ *spisso, denso.* geßczeie/ *spissesco, crebresco, crassesco.*

G. I.

Gi/ *Accusatiuus ab On, is.*
Gibki/ *Flexilis, tortilis. Item, Cernuus, incuruus.* gibkość/ *flexibilitas.*
Gierß/ *vicium hortulanum.*

Gies/ *Oestrum, tabanus.*
Giezleczko/ *vide* Gzlo.
Giermak/ *Toga, vestis talaris.*
Gil/ *auis nomen.* Gilowáty/ *Argillosus.*
Gine & Gyne/ *pereo.*

G. L.

Glab/ *Caulis.* glabik/ *cauliculus.*
Gladze/ Deleo, *abrogo, aboleo, antiquo. Item, dolo, polio, glabro, leuigo, plano, complano.* gládki/ *Leuis, glaber, elegans, nitidus, comptus, politus, formosus, venustus.* gládkość/ *Nitor, venustas.* gládnie/ *Glabresco.* gládyß/ *Tenellus puer, formosulus, pusio.*
Glaßcze & glaſkam/ *mulceo, demulceo, como, orno.*
Gleboki/ *Altus, profundus.* Glebia/ & glebokość/ *profundum, profunditas, abyssus.*
Glegoce/ & glegotam/ *Clango, gargarizo.* glegotánie/ *clangor, gargarismus.*
Gleit/ *ex germ. Fides publica, vulgò, saluus conductus.*
Gliná/ *Argilla.* Glinká/ *Argillafodina.* Gliniány/ *Fictilis.* Gliniáſty/ *Argillaceus, argillosus.* Glinek/ *Equus argilacei coloris.*
Gliſtá/ *Lumbricus.*
Glißcze/ *Rogus, Bustum.*
Glod/ *Fames esuries, inedia. Item, Annona caritas.* Glodny/ *Esuriens, famelicus.*
Glodze/ *Rodo, ambedo.*
Glog/ *Cornus, us, & i. Item, Cynosbatos.* Glogowy/ *Corneus.* Glogowká/ *Bacca corni vel Cynosbati.*
Glos/ *Vox, tonus, sonus, sonitus.* glosny/ *sonorus, augustus, canorus, clamosus.*
Glowá/ *Caput.* Glowká/ & gloweczká/ *capitulũ.* glowicá/ *capitellum, capulus.* glowny/ *capitalis, præcipuus.* glowacz/ *Capito.* glownik/ *homicida, occisor, percussor.* glownia/ *Titio, torris.* glowienká/ *dimin:*
Glozná/ *Perna.*
Gluchy/ *Surdus.* Gluchość/ & gluchotá/ *Surditas.* glußek/ *Surdaster.* gloßec/ *vrogallus, gallus syluestris.*

Głucze/ *Sono, strepo, murmuro instar aquæ, quæ littus ferit.*

G. M.

Gmatwam/ *Conturbo, perturbo, commisceo.*

Gmerze/ & Gmeram/ *Misceo. Item, Blatero, futio, effutio.*

Gmin/ *Plebs, vulgus, populus. Item, Turba, cohors, legio.*

G. N.

Gnabie/ *Premo, comprimo. Item, Stuprum offero.*

Gnáruie ſie/ *Tenuiter viuo, ægrè victum tolero.* Gnárowánie/ *Tennis victus.*

Gniády/ *Badius, giluus, fuscus, phæniceus, ſpadiceus.*

Gniazdo/ *Nidus,* Gniazdko/ & gniazdeczko/ *nidulus.* gniazdoch/ gniazdoſze/ & gniazdoſzek/ *pullorum minimus.* gnieżdże ſie/ *nidulor, nidifico.*

Gniecę & gniotę/ *Depso, subigo, macero. Item, premo, opprimo.*

Gnidá/ *Lens, dis.* gnidziſty/ *Lendinosus.*

Gniew/ *Ira, iracundia, furor.* Gniewny/ & gniewliwy/ *Iratus, iracundus, stomachosus.* gniewliwość/ *Iracundia.* gniewam ſie/ *Irascor, succenseo, stomachor.*

Gniotę/ *vide* Gniecę.

Gniję/ *Putresco, putrefio.*

Gnoy/ *Fimus, stercus.* Gnoiowy / *Stercoreus.* Gnoiſty / *Stercorosus.* Gnoiewiſko/ *Sterquilinium.* Gnoyká/ *Homo nihili, qui stercora tractat.* Gnoię/ *Stercoro putrefacio.*

Gnuśny/ *Segnis, piger, socors, ignauus, torpidus, desidiosus, somnolentus.* Gnuśność / *Torpor, ignauia, socordia, segnities, somnolentia.* Gnuśnieię / *Torpeo, torpesco.*

G. O.

Godny/ Dignus, *aptus, idoneus, commodus, competens, conueniens.* Godność / *Dignitas, conuenientia.*

Gody/ *Nuptiæ, conuiuium. Item, Natalitia Christi.* Godowny/ *Nuptialis.* Goduię/ *Nuptias celebro, lator, comessor, conuiuor.*

nor. Godownik/ *Conuiua nuptialis.*

Godziebá/ *Arbor, stirps, truncus.*

Godziná/ *Hora,* Godzinká/ *Horula, momentum.* Godzinnik/ *Horologium.*

Godzi się/ *Decet, licet, licitum est, conuenit, competit.* Godzily/ *&* godziwy/ *Aptus, dignus, commodus, idoneus.*

Gogolká/ *Nux siue glans, generaliter sumptum. Item, Omphacium, hoc est, vinum ex vuis immaturis expressum.*

Golab/ *Columbus.* Golebicá/ *Columba.* Golebiczká/ *dim.* Golebnik *&* Golebiniec/ *columbarium.*

Goleń/ *Crus, Tibia.*

Goly/ *Glaber, caluus, nudus, rasus, depilis, implumis.* Gole/ *Tondeo, rado.* Golenie/ *Rasura.* Golece / *Attenuo, ad nihilum redigo* Golotá/ *mediastinus, pauper & tenuis fortunæ homo.* Gololedz/ *Glacies.* Golowas *&* golowesy/ *Imberbis.*

Gonie/ *Fugo, pello, insequor.* Goniec/ *Nuncius, legatus, fecialis, veredarius. Item. Eques.* Gonbá/ *&* Gonitwá/ *Decursus, decursio, hastiludium, certamen equestre.* Goniony/ *adiect: Fugatus, pulsus subst: genus saltationis, germ:* der Jagetantz.

Gont/ *Asser, scandula.* Gontciány/ *Scandularis.*

Gorá/ *Mons.* Gorny/ *Montanus.* Gornik/ *metallicus.* Gorzisty/ *montosus.*

Gorczycá/ *Sinapi.*

Gore/ *Ardeo, æstuo, flagro.* Goracy/ *Feruens, feruidus.* goracosc/ *Æstus.* Goracozolty/ *Fuluus.* Gorliwy/ *Zelotes, æmulus.* Gorliwosc/ *Zelus, æmulatio.* Gorzalká *Crematum, vinum adustum.*

Gorycżká/ *Gentiana.*

Gorski/ *Amarus, acerbus, felleus.* gorkosc/ *acerbitas.* gorsstliwy/ *Amarulẽtus.* gorßczeie/ *Amaresco.*

Gorßy/ *Peior.*

Gość/ *Hospes, conuiua.* Gościnny/ *Hospitalis.* Gościniec/. *Diuersorium. Item, via regia, publica, prætoria, consularis, militaris.*

Gospo-

Gospodá/ *Hospitium, diuersorium.* Gospodarz/ *Hospes, herus, œconomus, paterfamilias.* Gospodze/ *Hera.* Gospodyni/ *Hospita, materfamilias.* Gospodárski/ *Herilis.* Gospodarstwo/ *Oeconomia, Rei familiaris administratio.*

Gotuie/ *Paro, adorno, instruo, comparo, accingo,* Gotowy/ *Paratus, promptus, accinctus, expeditus.* Gotowość/ *promptitudo, procinctus, us.*

Gowno/ *Stercus, merda, oletum, excrementum.*

Gozdz/ *Clauus.* Gozdzik/ & Gozdziczek/ *Clauicula paxillus.* Gozdziki/ *Cariophyllon.* Gozdzisty/ & gozdziáty/ *Clauatus.*

G. R.

Grá/ *Ludus, lusus, lusio, spectaculum.* Gráie & gram/ *Ludo.* Gránie/ *Lusio.* Gracz/ *Lusor, aleator. Item, Musicus, fidicen, Cytharadus.*

Grab/ Cornus, i, Grábowy/ Corneus.

Grabarz/ *ex germ: Fossor, cunicularius.*

Grábia/ Comes. Grábstwo/ *Comitatus.*

Grábie/ *Rastrum, merga.* Grábie/ *congero, colligo, coacerno.* Grábiez/ *Omnes reliquiæ, quæ colliguntur.*

Grad/ *Grando.* Grádowy/ *grandinosus.* Grádowka / *Sal grandinosus.*

Gráfká/ *Graphium stylus.*

Gran/ *Angulus.* Gräniáty/ *Angularis,* Gränisty / *Angulosus.* Gránat/ *Dolon, onis.*

Gránicá/ *Meta, limes, finis, terminus.* Gránicze/ *Termino, limito.*

Greda & Gredem/ *Cursim, curriculo.*

Greplá/ *Carduus, dipsacus.* Grepluie/ Carmino. Greplownik/ *Carminarius.*

Grißpan / *ex german: Flos æris.*

Grob/ *Sepulchrum, tumultus, bustum, monumentum, Cenotaphium.*

Grobla/ *Agger, vallum, munitio.* grobelká/ *dimin:*

Groch/ *Pisum.* groch prázony *pisum suffocatum.* grochowiná/ *stramen*

ſtramen vel ſtipula piſi, fabalia.

Grod & grodz/ *Sepes, ſeptum ſepimentum. Item, Arx, caſtrum, aula, curia.* grodny & grodzki/ *Caſtrenſis,* grodziánin/ *Caſtelli alicuius incola, inquilinus caſtrenſis.* grodze/ *ſæpio, munio.*

Grom/ *Tonitru.* Gromnicá/ *Cereus.* Gromnice/ *Feſtum purificationis Mariæ.*

Gromádá/ *Cumulus, ſtrues, aceruus, moles, congeries.* Gromáda & gromádno/ *cumulatim.* gromádzam/ *colligo, coaceruo.* gromádzam ſie/ *Coëo, conuenio, congredior.*

Grono/ *Racemus.* groniſty/ *racemoſus.*

Gronoſtay/ *viuerra.*

Groß/ *Groſſus, denarius.* grosßowy/ *denario conſtans.*

Grot/ *Cuſpis, mucro, ſpiculum.*

Groże/ *Minor, interminor.* Grożny/ *Minax, minabundus.* grożbá/ *mina, interminatio.*

Gruby/ *Craſſus, rudis. Item, Inſulſus, barbarus.* grubość/ *craſſities, ruditas, barbaries.*

Grucham/ *Garrio, gemo inſtar columbarum aut turturum* gruchánie/ *gemitus columbarum aut turturum.* gruchawká/ *Turtur.* gruchaweczká/ *dimin:*

Grud/ *Sabulum, glarea.* grudziáſty/ *ſabuloſus.*

Grudá/ *Gleba.* grudziſty/ *gleboſus.* Grudzień/ *December.*

Grudziadz/ *Graudentum, Ciuitas Boruſſiæ.*

Grundis/ & grundychwal/ *ſtolidus, ſtupidus.*

Grunt/ *ex germ: Solum, baſis, fundamentum.* gruntowny/ *fundamentalis, certus, euidens.* gruntuie/ *Fundo, firmo, fundamenta iacio.*

Grus/ *Rudera.*

Grußká/ *Pyrus, arb: & Pyrum, fruct:*

Gryf/ *Gryps.*

Gryze/ *Rodo, mordeo, mando.* Gryzenie/ *Tormina.*

Grzbiet/ *Dorſum, tergum.* grzbieciſty/ *Corpulentus. Amplum habens dorſum.*

Grzebie/ *Rado, verro, ſcalpo. Item, Tumulo, ſepelio.* Grzebień/ *Pecten.* Grzebło/ *Strigil, & ſtrigilis.* Grzebioluchá/ *Hirundinum*

num genus in terra cauernis nidificans.

Grzech/ *peccatum, delictum, piaculum.* Grzeszę/ *pecco, delinquo.* Grzesznik/ *peccator.* Grzesznica/ *peccatrix.*

Grzedá/ *porca, lira, puluinus. Item, pertica, phalanga.*

Grzeię/ *Foueo, Calefacio.*

Grziwacz/ *palumbes & palumbus.*

Grzmię/ *Sono, tono, crepo, fulguro.* Grzmi/ *Tonat.* Grzmienie/ *Tonitru.* Grzmot/ *fragor.*

Grzyb/ *Boletus, tuber, fungus,* Grzybiasty/ *Fungosus.*

Grzywá/ *Iuba.* Grzywiásty/ *Iubatus.*

Grzywná/ *Marca, libra argenti.*

G. V.

Gubię/ *perdo, amitto. Item, Interimo, interficio, è medio tollo,*

Gumno/ *Horreum.* Gumnieńko/ *Horreolum.*

Guná/ & Gunia/ *Cilicium, stragulum, cento, lodix, dorsuale.*

Gusly/ *praestigiae, incantamenta.* Guslarz/ *praestigiator.* Guslarstwo/ *praestigia.* Guslę/ *Fascino, incanto.*

Guz/ *gibbus, tuber, tumor.*

Guzicá/ *Clunes.*

G. VV.

Gwalt/ *Vis, iniuria, violentia, impetus, vehementia. Item, multitudo.* Gwaltowny/ *vehemens, impetuosus.* Gwalcę/ *violo, temero, profano, vim facio, stuprum offero.* Gwaltownik/ *violator, temerator, profanator.*

Gwiazdá/ *Stella.* Gwiazdeczny & Gwiazdzisty/ *Stellaris, stellatus.* Gwiazdarz/ & Gwiazdozorcá/ *Astrologus, Astronomus.* Gwiazdárski/ *Astrologicus, Astronomicus.*

Gzę się/ *Catullio.* Gzenie/ *Catullitio.*

Gzegzolká/ *Cuculus.*

Gzlo/ *Amiculum ferale.* Giezleczko/ *dimin:*

INCIPIENTIA ab H.

H. A.

HAczek/ *vide* Hak.

Hadrunck/ *ex germ: Rixa, iurgium, altercatio, contentio.* Hadrunkuie/ *Rixor, iurgor, altercor, contendo.*

Háftarz/ *ex germ: Acupictor, phrygio.* Háftarká/ *Barbaricaria.* Háftuie/ *Accapingo.*

Hak/ *ex germ: vncus, hamus, harpa, harpago. Item, vadum, vel locus vadosus in flumine. Metaph: Periculum, inf rtunium, discrimen.* Haczek/ *dim:* Haczysty/ *Aduncus.*

Hakownicá/ *Sclopetum.*

Hálábardá/ *ex germ: Bipennis, securis.*

Halun/ *Alumen.*

Hamer/ *ex germ: aliàs* Rudá/ *Officina ferraria.*

Hámuie/ *ex Germ: Retraho, reprimo, cohibeo. Item, Sufflamino.* Hámowánie/ *Cohibitio.* Hámownicá/ *vulgò.* Hámulec/ *Sufflamen.*

Háńbá/ *Ignominia, dedecus, infamia.* Háńiebny/ *Fœdus, teter, abominandus, detestandus.* Háńbie/ *Blasphemo, violo, profano, contamino, ignominia afficio.*

Händel/ *ex germ: Negociatio, mercatura, mercimonium.* Händluie/ *Negocior, mercaturam exerceo.*

Händfás/ *ex germ: Malluuium, gutturnium.*

Háráburdá/ *veteramentum, vilis & nihili suppellex.*

Hárc/ *&* Hárcowánie/ *velitatio, certamen, decertatio, præludium prælij seu pugnæ.* Hárcuie/ *velitor.* Hárcerz *&* Hárcownik/ *Monomachus.*

Hárdy/ *Elatus, arrogans, superbus, imperiosus.* Hárdość/ *Superbia, arrogantia, elatio animi.*

Hárfá/ *Cythara.* Hárfistá/ *Cytharædus.*

Hart/ *ex germ: Acies, cuspis, mucro.* Hártuie/ *Acuo, consolido, induro.*

Háruie/ *Operor, laboro.*

Hásam/ *Hinnio, seu pedes priores attollo, equorum more.*

Hásło/

Háſlo/ *Symbolum, teſſera militaris.*

Hàzuká/ *penula, prætexta.*

H. E.

Hebel/ *ex germ: Planula, dolabra.* Hebelek/ *Dolabella.* Hebluie/ *Plano, dolo.*

Helm/ *ex germ: Galea, caßis.*

Herb. *Stemma, inſigne.*

Herſt/ *Primas, primarius, præcipuus, autor, dux, princeps.*

Hetman/ *ex germ:* Dux *militum.* Hetmánie/ Ducem *ago.*

H. I.

Hydze/ *Cauillor, calumnior, blaſphemo.*

H. N.

Hnet/ *aliàs* wnet/ *Mox, citò, protinus, illicò, actutum, extemplo.*

H. O.

Hold/ *Ex Germ: Homagium.* holduie/ *obtempero, ſubijcio me, homagium præſto.* Holdownik/ *Tributarius, ſubditus, vaſallus.*

Hordá/ *vel* Horßá/ *Horda, Cohors.*

Horoż/ *vel* Horaż/ *Armatura, telum, iaculum, ſpiculum.*

Hoyny/ *Largus, opiparus, ſumptuoſus, magnificus, munificus, liberalis, opimus, abundans.* Hoynośc/ *Liberalitas, abundantia, munificentia.* Hoynie/ *Abundè.*

H. V.

Hucze/ & Hukam/ *Plaudo, clamo, clango, ſibilo, vociferor. Item, Heluor, bacchor, græcor, comeſſor. Item, Gemo, vlulo, more turturum aut bobonum.* Huk/ *Plauſus, clamor, ſibilum.* Huczny/ *clamoſus, canorus, ſonorus.* Hukánie/ *Gemitus, vlulatus.*

Huf/ & Hufiec/ *ex germ:* Cohors, *agmen, turma, manus, caterna.*

Huk/ &c. *vide* Hucze.

Hultay/ *Homo nihili.* Hultayſtwo/ *Infima fex plebis.*

Hurm/

Hurm/ *Agmen, turma.* Hurmem/ *Turmatim, cateruatim.*

Hutá/ *ex germ: officina ferraria vel vitrearia.* Hutars/ & Hutnik/ *Ferramentarius, vitrearius.*

Husar/& Husarz/ *veles, itis, ferentarius, miles leuis armaturæ.*

INCIPIENTIA

ab I.

I. A.

IA/ *Pronom: Ego.* Jać & Ja sam/ *Ego ipse, egomet.* Jaciem/ *Ego sum.*

Jábloń/ *Malus, pomus.* Jábłko/ *malum, pomum.* Jáblonowy *ex pomis constans.* Jábłeczńik/ *potio ex pomis confecta.*

Jać/ *Infin: capere vel incipere.*

Jáchałem/ *vide* Jádę.

Jád/ *virus, venenum, toxicum.* Jádowity/ *venenatus, venenosus, virulentus. Item, Iracundus, rabiosus.* Jádowitość/ *virulentia. Item, Iracundia, rabies, furor.*

Jadam / *Soleo edere, soleo vesci.*

Jádámáßek/ *Purpura damascena.*

Jádę/ *proficiscor, iter facio, tendo, contendo. In præt:* Jáchałem/ Jázdá/ *Equitatus, iter.*

Jágły/ *Milium.*

Jágodá/ *Bacca, vua, corymbus. Item, Gena, mala, maxilla.* Jágódká/ *baccula.*

Ják/ jáko/ jákby/ jákoby/ *Quasi, sicut, velut, tanquam, instar, perinde.* Jáki/ jákowy/ *Qualis, cuiusmodi.* Jákość/ *qualitas.* Jakiźkolwiek/ *qualiscunq,* Jákokolwiek/ *vtut, vtcunq, qualitercunq.*

Jakam/ *Mutio, singultio.* Jakánie/ *Singultus.*

Jákmiarz/ *Fermè, propè, propemodum, vocabulum est rusticum.*

Jalem/ *Capi, & cepi, præt: ab iymuie.*

Jáł-

Iálmużná/ *Stips, Eleemosyna.*
Iálowiec/ *Iuniperus.* Iálowcowy/ *Iuniperinus.*
Iálowiec/ *Iunix, Iuuencus.* Iálowicá/ & Iáloßká/ *Bucculа, vitula, iuuenca.* Iálowy/ *Sterilis.*
Iámá/ *Antrum, lustrum, latebra, spelunca.*
Iapurt/ *Ilex.* Iápurtowy/ *Iliceus, Ilignеus.*
Iará/ *Legumen, frumentum hornum, frumentum æstiuum,* Iarká/ *dimin:*
Iárczak/ *Ephippium.*
Iármárk/ *Mercatus, nundinæ.*
Iármuß/ *Braßica, olus.*
Iárząbek/ *Tarda, Bonosa.*
Iárzebiná/ *Sorbus.* Iárzebini/ *Bacca seu acini sorbi.*
Iárzyna/ *Legumen.*
Iárzmo/ *Iugum, Onus.*
Iáskinia/ *specus, antrum, lustrum, latebra, spelunca, cauerna.* Iáskiniáty/ *Antrosus, latebrosus, cauernosus.*
Iáskolká/ *Hirundo* Iáskole/ *pullus hirundinis.* Iáskolczy/ *Hirundineus.* Iáskolcze ziele/ *Chelidonium.*
Iásły/ *Aerumna viatoria.*
Iásny/ *Clarus serenus, splendidus, luculentus, euidens, limpidus, liquidus, perspicuus.* Iásność/ *Splendor, fulgor, claritas, serenitas, perspicuitas.* Iásnieie/ *Splendeo, fulgeo, lucesco.* Iásnoczerwony/ *Flammeus.*
Iástrząb/ *Accipiter.* Iástrzebi & Iástrzebowy/ *Accipitrinus.*
Iáßczurká/ *Lacerta, vipera,* Iáßczurczy/ *viperinus.*
Iátá/ *Scena, tentorium, taberna.* Iátká/ *dimin:* Iátki/ *plur: Macellum.*
Iatrwá/ & *dim:* Iatrewká/ *Fratria, fratris vxor.*
Iátrze się/ & Iatrzam się/ *Crudesco, recrudesco; suppuro.*
Iatrznicá/ *Farcimen.*
Iáwny/ *Manifestus, publicus, patens, liquidus, apertus.* Iáwnie/ *Liquidò, palàm, manifestè.*
Iáwor/ *Platanus.* Iaworowy/ *Plataninus.*
Iáye/ *Ouum.* Iayko/ *dimin:* Iáieczny/ *Ex ouis constans.* Iáieczník/

iecznik/ *placenta seu libum ex ouis confectum.*

Jázdá/ *vide* Jáde.

Jáżwiec/ *Hystrix.*

I. D.

Jde/ *Eo, venio, vado, pergo, gradior, tendo, contendo. In præt:* Szedlem/ *In Infin:* Jść.

I. E.

Jećie/ & Jectwo/ *Captiuitas.*

Jećiec/ & Jety/ *Captus, captiuus.*

Jecze/ Jeczam/ & Jekám/ *Eiulo, vagio, singultio, ploro.*

Jeczenie/ & Jekánie/ *Eiulatio, singultus.*

Jeczmien/ *Hordeum.* Jeczmienny/ *Hordeaceus.* Jeczmionká/ *Cereuisia hordeacea.*

Jeden/ á/ o/ *vnus. a. um.* Jedno/ & jedornie/ *Tantum, modo, tantummodo, duntaxat.* Jedność/ & Jednotá/ *vnitas, vnio, concordia.* Jedyny/ *Solus, vnicus.*

Jedynak/ *vnigenitus.* Jedynaczká/ *vnigenita.*

Jednooki/ *Monoculus.* Jednoręki/ *mancus.*

Jednorożec/ *vnicornu, monoceres.*

Jednostáyny/ *vnanimis, vniusmodi.* Jednostáyność/ *vnanimitas* Jednowlaycá/ *Monarcha.* Jednowladność/ & Jednowladztwo/ *Monarchia. Imperium.*

Jedlá/ & Jedliná/ *Abies.*

Jedlcá/ & Jedlicá/ *Capulus.*

Jedlo/ *vide* Jem.

Jednák/

Jednák/ *verum, tamen, attamen.* Jednáki/ *Similis, par.* Jednáko/ *pariter.*

Jednam/ *vnio, concilio, in gratiam colloco.* Jednacz/ *Conciliator, mediator, sequester, arbiter.* Jednaczká/ *Mediatrix.* Jednánie/ *Reconciliatio.*

Jedrny/ *Recens, vegetus frigidus, viuidus.* Jedrnicie/ *Refrigeror.*

Jedwab/ *Sericum.* Jedwabny/ *Sericus.* Jedwabny robak/ *Bombyx.* Jedwabnica/ *pyrum lardinum, pyrum aruinatum.*

Jedzá/ *Furia, saga, venefica.*

Jekam/ *vide* Jecze.

Jelen/ *Ceruus.* Jelonek/ *Scarabæus cornutus, lucanus.* Jelenicá/ *Cerua.* Jeleni/ *Ceruinus.* Jeleni korzen/ *Botrys, siue Ambrosia.*

Jelito/ *Ile, Intestinum.*

Jem/ *Edo, comedo, vescor, manduco. In præt:* Jadlem/ *In Inf:* Jeść. Jedło/ *cibus, obsonium.* Jedzenie/ *Manducatio.*

Jemiołá/ *Mespillus.* Jemiołuchá/ *Turdus.*

Jesień/ *Autumnus.* Jesienny/ *Autumnalis.*

Jesion/ *Fraxinus.* Jesionowy/ *Fraxineus.*

Jesiotr/ *Sturio, Silurus.*

Jesli/ *An, num, si.*

Jestem/ *Sum, exto, existo. In præt:* Bylem. *In fut:* Bede. *Inf:* Byc.

Jeszcze/ *Adhuc.* Jeszcze nie/ *Nondum.*

Jety/ *vide* Jecie.

Jez/ *Echinus, ericius, erinaceus.* Jezyni/ *Morum rubi.* Jeze sie/ *Cristas erigo, setas erigo.*

Jezdze/ *Equito.* Jezdny/ *Eques.* Jezdecki/ *Equestris.* Jezdziec/ *Eques, artis equitandi peritus.*

Jezioro/ *Lacus, stagnum.* Jeziorny / *Lacustris.*

Jezyk/ *Lingua. Item, Sermo, Idioma.* Jezyczek/ *Lingula.*

I. F.

Iflánty/ *Liuonia.* Iflánski/ *Liuonius*, Iflanczyk / *Liuonius.*

I. G.

Igłá/ *Acus.* Igiełká & Iglicá/ *Acicula,* Igielnik / *Acicularius.*

Igram/ *Ludo.* Igrisko/ *Spectaculum, ludus, lusus.* Igierny/ *Lusorius.*

I. K.

Ikrá/ *Oua piscium.*

I. L.

Ile/ *Quatenus, quantum,* Ilekolwiek/ *Quantumcunque.* Ilekroć/ *Quoties.*

I. M.

Imam/& Imuie/ *Capio, prehendo, attrecto.*

Imbir/ *Zinziber, Gingiber.*

Imie/ *Nomen.* Imienie/ *Possessio, fundus, bona, fortuna, substantia.*

I. N.

Inák/Inácżey/ *Aliter, secus, aloquin.* Inákszy/ *Alius, dissimilis.*

Indziey/ *Alibi, alio, aliorsum.*

Inedy/ *Alio. Item, olim.*

Inkaust/ *Atramentum.*

Inny/& Inszy/ *Alius, alter, cæterus.*

Inochodnik/ *asturco, gradarius.*

Introligator/ *ex lat: Bibliopægus.*

I. R.

Irzyk/ *Apus, Cypsellus.*

I. S.

Iskrá / *Scintilla.* Iskierká/ *Scin-*

Scintillula. Iſkre ſie/ *Scintillo.*

Iſtność/ *Eſſentia, ſubſtantia.*

Iſop/*Hyſſopus, & um.*

Iſty/ *Certus, firmus, ratus.* Iſtotá/*Certitudo.* Iſtotny/*Realis.* Iſzcze ſie/*Fidem ſeruo, ſatisfacio, promiſſu ſto.* Iściec / *Creditor.*

I. V

Juchá/*Ius.* Juſzká/*Iuſculum.*

Jukne/ *voluo, promoueo.*

Junak/& juniec/ *Adoleſcens, Item, Iuuencus, vitulus.*

Jurgielt/ *Stipendium.* Jurgieltnik/ *Stipendiarius.*

Jurny/& Jurzny/ *Laſciuus, procax, ſalax.* Jurność/ *Laſciuia, ſalacitas.*

Jutro/*Cras.* Jutrzeyſzy/*Craſtinus.* Jutrzenká/ *Lucifer.*

Już/ *iam, modò.*

Jużycá/ *Cruor.*

Jużyná/ *Offa, iuſculum.*

I. VV.

Jwá / *Ilex.* Jwiná. *Iligneus.*

I.Z.

I. Z.

Jza/Jzaſz/Jzali/ *An, num, nunquid.*

Jzbá/ *Hypocauſtum.* Jzbedká/& Jzdebká/ *Cella. Muſæum.* Jzbicá / *Chela, germ:* Eißwehr.

INCIPIENTIA
à K.

K *Litera vim habet præpoſitionis* ku/ & *ſignificat, Ad, erga, aduerſus, vt:* Nic krzeczy mowiſz/ *Nihil ad rem dicis.* pro, Nic ku rzeczy/ przyſtápił kniemu / *Acceſſit ad illum,* pro, ku niemu.

K. A.

Kácerz/*Hæreticus, ſubſt:* Kácerſki/*Hæreticus, adiect:* Kácerſtwo/ *Hereſis.*

Káchel/*ex germ: Cacabus.*

Kacik/ *vide* Kat.

Kaczor/ *Anas, mas.* Kácżká/ *Anas fæmella.* Kacże/ *pullus anatum.*

Kádukł/ *Epilepsia. Morbus comitialis. Item, Fundus absq; harede.*

Kadź/ *Cadus, lacus.*

Kádze/ *Suffio, suffitum facio.* Kádzidło/ *Thus.* Kadzidlnik/ *Thuribulum.*

Kadziel/ *Colus, i.*

Káfar/ *Aries, Testudo, Instrumentum seu tormentum bellicum.*

Káftan/ *Thorax, diplois.*

Kágániec/ *Lucerna, lampas, lychnus pensilis. Item, Capistrum, fiscella.*

Káiam się/ *Pœnitet me, Sapio, disco.*

Kąkol/ *Lolium, zizania.* kąkolisty/ *Plenus lolio.*

Kał/ *Cœnum, lutum, illuuies.* kałam/ *Commaculo, inquino, Cipolluo.* Káłużá/ *palus, udis, Cisterna, lacuna.* Kałużny/ & Kálisty/ *Cœnosus, limosus.* Káłużysty/ *palustris.*

Káład/ *ventriculus, aqualiculus.* Kaledek/ *dimin:*

Kálendarz/ *Fasti. Ephemerides.*

Káletá/ *pera, crumena, marsupium.* Káletnik/ *Marsupiarius, crumenarius.*

Káliny/ *Myrtilli rubri.*

Kámien/ *Lapis, saxum, calculus.* kámyszek/ *Lapillus, scrupus, scrupulus.* kámienny/ *lapideus.* kámienisty/ *lapidosus.* kámiennik/ *lapicida.* kámienicá/ *Aedes lateritiæ.* kámionuie/ *Lapido.* kámienieie/ *lapidesco, induresco.* kámionká/ *Morum rubi.*

Kámizelá/ *Saga, sagum, sagulum.*

Kánclerz/ *Cancellarius, Archigrammateus, Magister epistolarum, à libellis.* Káncellárya/ *Grammatophylacium.*

Kániá/ *Miluus, & miluius.* Káni/ *Miluinus.*

Kániam/ *Stillo, destillo, decido.*

Kánonizuie/ *Consecro, deuoueo, in numerum diuorum refero.* Kánonizowánie/ *Apotheosis.*

Kápá/ *Cucullus, vestis pulla, & pullata.* Kapicá/ *dimin:*

Kápaluß/ *Galerus, vmbella.*

Kápam/ *Stillo.* Kápká/ *Stilla, gutta.* kápánie/ *Stillicidium.* Kápalká/ & kápalicá/ *Serum.*

Kapam

Kapam & kapie/ *Lauo, abluo*. kapam ſie/ *Nato, lauor, abluor*. Kapánie/ *Lauacrum, ablutio*. Kapiel/ *Idem*.

Kápciá/ *Soccus, calceus laneus*.

Kápicá/ vide kapá.

Káplan/ *Sacerdos, ſacrificulus, myſte:*. Káplańſki/ *Sacerdotalis*, Káplańſtwo/ *Sacerdotium*.

Káplicá/ *Sacellum, Aedicula*.

Káplun/ *Capus & Capo*. Káplunie/ *Caſtro, emaſculo*.

Kapſá/ *Pera, mantica*.

Káptur/ *pallium. Item, Cucullus*.

Kápuſtá/ *Braßica capitata*.

Kárá/ *Carrus, benna, rheda, carpentum*.

Kará/ karánie &c. vide karze.

Kárás/ *Rhombus, piſcis nomen*.

Karb/ *Talea*. kárbuie/ *In talea noto, aſcribo, aßigno, incido*.

Karcz/ *Truncus, ſtipes*.

Kárczmá/ *Taberna, caupona, diuerſorium*. Kárczmarz/ *Caupo*. Kárczemny & kárczmárſki/ *Cauponarius, cauponalis*. Kárczmarſtwo / *Cauponaria*. kárczemná/ *mendacium*.

Kárki/ *Ceruix, iugulus, & um*.

Kárlicá/ vide karzel.

Kármázyn/ *pannus coccineus*.

Karmie/ *Alo, cibo, ſagino, paſco, ſuſtento*. Karmny/ *Altus, altilis, ſaginatus*. Karmia/ *Cibus, pabulum*. Karmnik / *ſaginarium*.

Karny/ Kárnosć/ &c. vide karze.

Kárp/ *Carpio, Cyprinus*.

Kártá/ *Charta ſcheda folium, pagina*. Kartká/ kártecżka/ *pagella*. Kárty/ *Charta luſoria*.

Káruy/ *Carum*.

Kárwatká / *Thorax. Item, Chlamys, paludamentum*.

Karze/ *punio, plecto, mulcto, arguo, obiurgo, reprehendo, corripio, caſtigo*. Kárny/ *Obſequens, obtemperans*. Kárnosć / *Diſciplina*. Kará & karánie / *pœna, correptio. caſtigatio*.

Karzeł/ *Nanus, pigmaeus, homuncio*. karlicá/ *fam:*

Kaſam/ *mordeo*.

Kaſek/ vide Kes.

Káßá/ *puls, pulmentum*.

Kaßle & káßlam/ *Tußio*. Káßel/ *Tußis*.

Káſztan/ *Caſtanea.* káſztanowy/ *Phœnicei coloris.*

Kát/ *Carnifex, tortor.* kátowká/ *Tortrix,* kátowczyk/ *Lorarius.* kátowſki/ *carnificinus.* kátuie/ *Carnifico, crucio, torqueo.* kátowánie/ *cruciatus, tormentum.* kátownia/ *carnificina.*

Kat/ *Angulus,* kácik/ *dimin:* katowy/ *Angularis.* katowny/ *Anguloſus.*

Kawá/ *Graculus, Monedula,* kawká/ *dimin:*

Káwálierz/ *ex Ital: Equiſo.* káwálkaciyá/ *Equorum domitio.*

Káweczam/ Domi *deſideo, domi deliteſco, in ocio vitam ago.*

Kázdy/ *Omnis, quilibet, vnuſquiſq;.*

Każe/ *Concionor.* kazywam/ *Soleo concionari.* kazánie/ *Concio, declamatio.* káznodzieiá/ *Concionator.* káznodzieyſtwo/ *miniſterium.* kázalnicá/ *ſuggeſtus, & um, pulpitum, pluteus, cathedra.*

Każe/ *mando, iubeo, præcipio.*

Káże/ *peſſundo, corrumpo, deſtruo, deprauo, infirmo, antiquo, abrogo, demolior.*

Kazub/ *Loculamentum, pera, mantica.*

Kázyiaká/ *Thorax.*

K. E.

Kedy/ *vbi.* kedykolwiek/ *vbicunq;.*

Kedzierz/ *Cinnus, cincinus.* kedzioreк/ *dimin:* kedzierzawy/ *Criſpus, Cincinnatus, calamiſtratus.*

Korſtak/ *Camelus, funis nauticus.*

Kes/ Buccella, *bolus, fruſtum.* kaſek/ *portio, portiuncula.* keſy/ *Curtus, mutilus.* kaſká/ *curtus homo, h. e. curtis veſtibus indutus.*

K. I.

Kicham/ *Sternuto.* Kichánie/ *Sternutatio.*

Kiecá/ & Kiecká/ *dimin: Saga, ſagum, cucula.*

Kiedy/ & Kiedyß/ *Quando.*
Kiedykolwiek/ *Quandocunque.*
kiedyß tedyß/ *Aliquando.*

Kieł/ *Dens prior, dens caninus, Metaph: Ira, iracundia, vt:* Nie straßny mi twoykiel/ *Iram tuam non extimesco. Inde* kiełzno/ *Frenum, capistrum.* & Okiełzniam & wykiełzniam/ *vide suo loco.*

Kiełb/ *Fundulus, gobio, gobius.* kiełwik/ *dimin:*

Kiełbasa/ *Botulus, farcimen.*
Kiełbásnik/ *Fartor.*

Kiella/ *Tralla, Capula.*

Kielnia/ *Calathus, quallus.*

Kielich/ Calix, *poculum, scyphus.* Kieliſzek/ *Caliculus.*

Kiermaß/ *Encania.*

Kiernoz/ *verres.* kiernozi/ *verrinus.* kiernozam/ *subo, as.*

Kiernie/ *verto, flecto.*

Kierz/ *Frutex, dumus, rubus.*

Kießynia / *Loculus, pera, mantica.*

Kilá/ *vlcus inguinale, vlcus virilium.*

Kilka / *Aliquot.* Kilákrot / *Aliquoties.* Kilkánaście / *Aliquot supra decem.* Kilkádziesiat/ *Aliquot supra viginti.*

Kilof/ *Castus, claua.*

Kine/ kiwne & kiwam/ *Nuo, annuo, innuo.* Kinienie/ & kiwánie/ *Nutus, us.*

Kipie/ *Bullio, ebullio, ferbeo, efferueo.*

Kirść/ *Coxa, coxendix.*

Kiśam/ *Spumo, ferbeo.* kisiel/ *Fermentum.*

Kista/ kistká/ & kisteczká/ *penicillus.*

Kißká/ *Farcimen.*

Kita/ *Manipulus, merges.*

Kitel/ & Kitlik/ *dimin: Saga, sagulum.*

Kiwam &c. *vide* Kine.

Kiwior/ *Tiara, Cydaris.*

Kij/ Baculus & *um, fustis, sparus.* Kijek/ *Bacillus.* Kijec/ Cla*ua.* kijowy/ *Ad baculum pertinens.* Kijan/ kijanka/ kijanica/ kijoch/ kijochá/ *Malleus ferreus, malleus lotorius.* Kijnie/ *Baculo ferio.*

K. L.

Kłab/ *Glomus.* kłebek / *dimin.*

Kłacza/ *Equa.*

Kłádę/ *Pono, loco, colloco.*

Kłam/ & Kłamstwo/ *Mendaciū.* kłamam/ *mentior.* kłamcá/ *subst:* & kłamliwy/ *adiect: mendax.*

Kłániam się/ *Genu flecto, In genua procumbo, saluto, honoro, adoro.*

Kłápouchy/ *Flaccus, flaccidus.*

Klaret/ *Melicraton, mulsum.*

Klaskam/ & klęskam/ & klesczę/ *Plaudo, complodo, iubilo.* klaskánie/ *plausus.*

Klasztor/ *Cœnobium, Monasterium.*

Klátá/ *Cauea, auiarium, decipula.* klatká/ *dimin: Item, Nugæ, fabulæ, logi, somnium.*

Klatwá/ *vide* Klinam.

Klebek/ *vide* Klab.

Klecę/ *Nugor, nugas vendo.*

Klęczę/ & klękam/ *Genu flecto, in genua procido.* Klękánie/ *Flexio genuum.* Klęczeń/ *dicitur Sydus Herculis.*

Kleká/ *Basis & pedamentum trabæ seu vehiculi, aliàs* sániecá.

Klekcę/ & klekotę/ *Blatero, garrio.* Klekot/ *Nugigerulus, nugiuendus.* Klekotká/ *Idem. Item Tintinnabulum ligneum.*

Klenot/ *ex germ: Torques, monilè, vulgò clenodium.*

Klepam/ klepię/ & klepcę/ *pulso.* Klepisko/ *Area, vbi frumentum trituratur.* klepki/ *Lignorum, seu asserum genus, germ:* Klapholtz.

Kleśnię/ *Castro, emasculo.* kleśczyniec/ *Spado, Eunuchus, castratus.*

Kleszcz/ *prasinus, pisc. Item, Redinius.* Kleszczę/ *Forceps.*

Kleszczę &c. *vide.* Klaskam.

Klęská/ *Clades, strages.*

Klin/ *Cuneus.*

Klinam/ *Execro, deuoueo, anathematizo. In præt:* klałem/ *Inf.* klać/ *Inde* klatwa/ *Execratio, imprecatio, anathema.*

Kliszam/ *Claudico.* Kliszáwy/ *Claudus.*

Klij/ *Gluten, bitumen.* Klíję/ *Glutino, bitumino.* Klijowáty/ *viscosus, glutinosus.*

Klobá/ & klubá/ *Canon, trutina, libella, libramentum, æquilibrium.*

librium. Metaph: Ordo. Klobká/ *dimin:*

Kloć/ *vide* przyklotá.

Kłoćic *&c. vide* kole.

Klodá/ *vas, dolium. Item, Numella,* Ergastulum, *Catasta.*

Klodziná/ *Trabes, truncus.*

Klomiá/ *Tragula.*

Kloń/ *Acer.* klonowy/ *acernus.*

Klonicá/ *pedamentum currule.*

Klopot/ *Aegritudo, sollicitudo, molestia.* Klopoce/ *Molestiam exhibeo.* klopoce sie/ *molestè ferò, angor, crucior.*

Klos/ *Spica, arista.* klosek/ *dimin:* klosiány/ *Spiceus, aristosus.* klosisty *Aristosus.*

Kloski/ Fartilia, *turundae.*

Klotká/ *Sera pendula.*

Klotniá/ *Agmen, aceruus, colluuies.*

Klubá/ *vide* klobá.

Klucz/ *Clauis.* kluczyk/ *clauicula.* klucznik/ *clauiger, promus, condus.* kluczká/ *cautio, cautela, Item, Laqueus, insidiae.*

Kluie/ *Ico, ferio, fodio, pungo. In praes:* Klwálem/ *Infin:* klwáć.

Kluße sie/ *&* Klußam sie/ *Claudico, claudicando incedo.*

Kly/ *Dentes priores, dentes canini, à sing:* kiel.

Klykieć/ *Spondylus, condylus.*

K. M.

Kmieć/ *Colonus, rusticus, agricola, ruricola.* kmieći/ *Rusticus, agrestis.* kmiotká/ *Rustica.*

Kmin/ *Cuminum seu Cyminum.*

Kmotr/ Compater, *susceptor,* Kmoßká/ *Susceptrix.* Kmotrostwo/ *Compaternitas.*

K. N.

Knáflik/ *Nodus, nodulus, offendix.*

Knap/ *Lanarius, pannifex.*

Knieć/ Caltha, *chelidonia.*

Knieiá/ *Noualis ager, aut saltus.*

Knot/ Ellychnium, *myxus.*

Knowie/ *Stipula.*

Knuie/ *Scindo, findo, prop: Arborem in orbem seco. Metaph:*

Fabrico, molior, excogito, adinuenio.

K. O.

Kobiel/ *Fiscella, suberta.* kobiałka/ *dimin:*

Kobierzec/ *Tapes, Lodix, stragulum, peristroma.*

Kobus/ *Auis ex accipitrum genere, germ:* Vogelgeyer.

Kobyłá/ *Equa,* kobyłká/ *Locusta,* Cantharis. Kobyli/ Equinus. kobyliná/ *Caro equina.* kobylenie/ Consignatio. kobyli ſcaw/ *Rumex.*

Kobzá/ *Lyra, Pandura.*

Koc/ *Cento, lodix, culcitra, gausape, stragulum,*

Kocie/ *vide* kot.

Kocham ſie/ *Delector, In deliciis habeo.* kochánie/ *Oblectamentum, delectatio, delitia.* Kochánek/ Delicatus, *tenellus, molliculus.*

Kocieć/ *Cauea, saginarium, gallinarium.*

Kociel/ *Ahenum. Item, Tympanum aeneum,* kocielek/ *dimin:* kotlarz/ Faber *ahenarius.* kotliná/ *Cuprum, as cyprium.*

Koczot/ *Teruncius, obolus.*

Koczowiſko/ *Lustrum, antrū, spelunca.*

Kogut/ *vide* kokot.

Koie/ *Mitigo, cicuro, placo, mansuefacio.* koie ſie/ *Mitesco, mansuefio.*

Kokornat/ Capnos, *fumaria, herbæ nomen.*

Kokot/ & kogut/ *Gallus gallinaceus.* kokoſz/ *Gallina.* kokoſz Indieyſka/ *Gallina Africana.* kokam & kokorekam/ *Cucurio, glocio, glocito.* kokorzeyká/ Pullaster.

Kokorzek/ *Satyrion.*

Kol/ *Palus, i, sudes.* kołek/ *paxillus, stipes.*

Kołácę/ & kołálam/ *ferio, pulso.*

Kołacz/ *Libum, placenta, torta.*

Koláno/ *Genu.* kolánko/ *Geniculum.*

Kolásá/ Carpentum, *vehiculum, Rheda.*

Kołczak/ *Pharetra, aliàs* Saydak.

Koldrá/ *Lodix, stragulum.* kolderká/ *dimin:*

Kole/ *Ico, pungo, fodio. In præt:* klolem/ *Inf:* kloc. *Inde* klocie/ *Ictus, us, punctio. Item, Tormina.* kloty/ *Ictus, a, um, punctus.*

Kolebká/ *Cuna, Cunabula. Item, Lectica, vehiculum pensile.*

Koledá/ *Strena, Xenium, Apophoretum.*

Koleia/ *Orbita. Item, Ordo, series.*

Kolnik/ *Napum, herbæ nomen.*

Kolo/ *Rota. Item, Concio, Corona frequentia.* kolko/ *Rotula, Circulus.* kolodźiey/ *Rotarius, carpentarius.* Kolowrot/ *Trochlea.* kolowrotek/ *Rhombus, girgillus.* kolomáź/ *Axungia.*

Kolpak/ *Petasus.*

Kolszká/ *Inauris.*

Kolyszam/ *Cunes moueo.* kolyszam sie/ *Nuto, vacillo, titubo.*

Komegá/ *Genus nauigij.*

Komin/ *Caminus, fumarium.* Komin kowálski/ *vstrina.*

Komor/ *Culex.*

Komorá/ *Camera, fornix, cella, conclaue, cubiculum.* Komornik/ *Cubicularius, inquilinus.*

Koń/ *Equus, Caballus.* konik/ *mannus, equuleus. Item, Locusta.* koniczek/ *dim:* końszki/ *equinus.* Koniuß & Koniarz/ *Equiso.* Koniakowie/ *Pyrorum genus.*

Konew/ *Cantharus, Congius.* Konewká/ & Konewecżká/ *dimin.* konwiszar/ *Fusor stannarius.*

Koniec/ *Finis, meta, scopus, terminus. Item, Aculeus, acies, mucro.* koniecżny/ *finalis* kończáty/ & kończysty/ *Acutus.* kończystość/ *acies.* kończyná/ *terminus, finis.* Kończe & konam/ *Finio, perficio. Item, Animam ago, exhalo, exspiro, agonizo.*

Konicz/ *Trifolium pratense.*

Konopie/ *Canabis.* Konopny/ *Canabinus.* Konopniánká/ *Pyrum cannabium.*

Kontrifal/ *plumbum cinereum.*

Konwáliya/ *Lilium conuallium.*

Kopá/ *numerum sexagenarium significat, vulgò sexagena, seu sexagenaria. Item, Cassula, Ca-*

pena, aceruus. Kopie/ Coacervo.

Kopam/ Fodio.kopacz/ fossor. Kopánie/ & kopánina/ Fossio. kopań/ & kopanka/ alueus.

Kopce śie/Fumo, fumigo.

Kopernacz/ Marrha,

Koperwás/ ex germ: vitriolum.

Kopiec/ Limes, meta, terminus, vulgò scopulus.

Kopieniak/ Chlamys.

Kopija/Hasta. kopiennik/ Hastatus.

Kopyść/Pistillum. kopystká/ Specium, lingula seu ligula.

Kopr swoyski / Anethum.

Kopr włoski/Fæniculum.

Kopyto/ vngula, solea. Item, Forma sutoria, modulus sutorius, vulgò Mustricola, kopytnik/ Baccar & Baccaris, Asarum.

Korab / Arca, lectica. Item, Lectus.

Koral/Corallium.koralowy/ Corallinus.

Korbácz/Scutica,flagrum,flagellum, mastyx.

Korczak, Tintinnabulum ligneum, equis appendi solitum.

Kord/Gladius,ensis. kordzik/ Gladiolus.

Kordelá/Rudēs,funis nauticus.

Korek/& korkowe drzewo/ Suber. korkowy/ Suberem,suberinus.

Koroná / Corona, diadema. Item,Regnum, Imperium, Monarchia.koronat/Coronatus,de moneta dictum. koronie/corono,redimio,diadema impono.

Kortyná/velum,tapes,stragulum, peripetasma.

Koryto/ Linter, aqualiculus.

Korzec/Corus, modius.

Korzeń/Radix.korzenie. Aroma.korzonek/radicula. korzenny / aromatibus conditus. korzenie śie/Radices ago. korzenisty/ Radicosus.

Korzyść / Spolium, manubiæ. Item. Lucrum. korzystam/Lucror,lucrum facio.

Kos/ Merula.

Kosá / Falx. kośiarz/ & kośnik/Fænisex, fænisecа.

Kość/ Os, ossis, kostká/ Ossiculum, talus, tessera. Kosteczká/ dimin: kośćisty/ & Kośćiány/ Osseus. kośnicá/ ossoria.

Kośćian/ Scipio, dolon.

Kośćioł/

Kościoł/ *Templum, Ecclesia.* Kościołek/ *Sacellum.* Kościelny/Ecclesiasticus. *Item, Aedituus.*

Kosior/ *Rutabulum.*

Kośkam/Plaudo, *manus complodo.*

Koślawy/ *Claudus, valgus, varus.*

Kosm/ *villus, floccus, vellus, lanugo.* Kosmaty/*villosus, hirsutus, horridus, lanuginosus.* kosmaciny/Capillamenta. kosmatki/ *Morum rubi Idai, vulgò Ribes.*

Kostiwal/ *Symphium majus, aliàs* psi iezyk.

Kostka/ *vide* kość.

Kostrzewa/Festuca, *loliũ. Aegilops,* kostrzewny/*loliosus.*

Kostur/ *Scipio armatus, dolon.*

Kostyra/*Aleator,* kostyrstwo *Alea.* kostyruie/ *Aleam sector.*

Kosz/*Corbis, cophinus, sporta, canistrum, calathus, quasillus. Itẽ, Gerra. germ:* Schanzkörbe. koszik/*Sportula, ficella.*

Koszaciec/*Iris sylvestris, herbae nomen.*

Koszałka/*Vannus.*

Koszyszczko/*verbena.*

Koszt & kosztunek/*Sumptus, precium, expensa, impensa,* kosztowny, *Preciosus, carus, opimus, opiparus.* kosztuie/ *Consto, aestimor. Item, Gusto, pitisso. Item, Tento, periculum facio.*

Koszula/ *Interula, indusium.* koszulka & koszuleczka/ *dimin:*

Kot/ *Catus.* kot morski/*Cercopithecus.* kotka/ *Felis.* kocie/ kocisko/kociatko/ *dimin:* koce się/ *Catullio, fœtum produco.* kotny/ *praegnans, gravidus, fœtus, de brutis dicitur.* koty/ *Lusus talorum.*

Kotczy/ *Rheda, cisium, essedum.*

Kotnoruie/ Pecto, *pexo, pectino, carmino, impluuio.* kotnorowany/*Pexus, pexatus, impluuiatus.*

Kotwa & kotwica/*Anchora* kotewnik/ *Faber anchorarius.*

Kowal/ *Faber ferrarius.* kowalczyk/ *Tyro huius opificij.* kowalski/ *Fabrilis.* Kowadło/ *Incus.* Kowadlnia/ *aliàs,* Kuźnia/

Kuźnia / *Officina fabrilis, officina ferraria.*

Kownátá/ Cubile, *cubiculum.*

Koye/ *vide* koie.

Kozá/ *Capra.* kozá dźiká/ *Dama, Rupicapra.* Kozká/ *Capella.* Koźieł/ *Caper, Hircus. Item, Caprimulgus, auis nomen. Item, Tignus, & um. Item, Tibia vtricularis.* Koźiełek & koźlie/ *Hædus.* koźiarz/ *Caprarius.* Koźlarz/ *genus fungorum.* Kozłowy/ *Hircinus.* koźiárnia/ Caprile. Koźorożec/ *Capricornus.* Kozłek/ *valeriana, herbæ nomen.* Koźirog/ *Fœnum græcum.* koźia brodá/ *Tragopogon, herb: nomina.*

Kozak/ *veles, itis, miles leuis armaturæ, vulgò Cosacus.*

Koźicá/ *Stiua.*

Kożuch/ *Pellicium.* Kożuszek/ *dimin:*

Kozyáká/ *Thorax. Item, Chlamys.*

K. R.

Krá/ *Gleba.*

Krace/ & kracam. *Item,* Krece/ & krecam/ *Flecto, torqueo, in gyrum ago.* Kracony/ & krecony/ *Flexus, tortus, tortilis.*

Kraczam/ *vide* krocze.

Kracze & krakam / *Cornicor.*

Krádnę/ Furor, *aufero, compilo, subtraho.* Krádźiony/ *Furtiuus.* Krádźież/ *Furtum, Rapina, spolium, latrocinium.*

Krágáncuie/ *vide* kredencuie.

Krag/ & kraglicá/ *dim: Circus, circulus, turbo, orbis, gyrus, trochus.*

Kráie/ & Kráiam/ *Scindo:* Kraycży/ *structor.* Krayká/ *Limbus, Instita.* Kráwiec / *Sartor.* Kráwczyk/ *Tyro huius opificij.* Kráwiecki/ *Sartorius.* Kráwiectwo/ *Opificium sartorium.*

Krakam / *Crocio.* krakánie/ *Crocitus, crocitatio.*

Kram/ & kramnicá/ *Taberna institoria.* Kramarz/ *Institor.*

Kramárski/ *Institorius, Emporeticus.*

Kran/ *Trochlea. Machina attractoria.*

Kráſá / *Forma, pulchritudo, venuſtas.* kraſny / Pulcher, *formoſus.* kráſomowká / *Orator, dicendi artifex.* kráſomowny / *Eloquens, diſertus, facundus.* Kráſomowość / *Eloquentia, facundia, facultas dicendi.* kraſʒe / *Orno, pingo, coloro. Item, Condio, pinguefacio.*

Kratá / *Cratis, clatrum, cancelli.* Kratká / *Craticula.* Kratćiſty / *Cancellatus, clatratus.*

Kráwadz / *Ora, margo, crepido, extremitas.* kráwedziſty / *Crepidinoſus, marginoſus.*

Kráwiec / *&c. vide* kraie.

Kray / *Ora, regio, territorium. diſtrictus, diœceſis. Item, Ora, margo, extremitas.* krayká / *dim: Limbus, inſtita.* kráiná / *Regio, prouincia.*

Kraje & Krajam / *verto, in gyrum ago, circumeo.* krajenie / Gyrus, *rotatio, circuitio.*

Kreja *vide* kraje.

Kredencuie / *ex germ: &* kragáńcuie / Præguſto. Kredencarz *Prægustator.*

Kregi / Ceruix, Iugulus, *& um.*

Kregiel / Conus, *pyramis.*

Krepak / *Carpathus mons.*

Krepi / *Corpulentus.* krepość / *Corpulentia, bona corporis habitudo.*

Kreram / Gruo, *clango more grunum.* Kreránie / *Gruitus, clangor gruum.*

Kres / *Meta, ſcopus, finis, terminus.* Item, Circus, *orbis.* kreſká / *Punctus, & um, virgula, linea.* kreſam / & kreʒle / Deleo, *cancello, oblitero.*

Kret / *Talpa.* kretowizná / Grumus *talparum.*

Krew / *Sanguis, cruor.* Item, *Familia proſapia.* krewny / *Conſanguineus, agnatus, propinquus, neceſſarius.* Krewność / *Agnatio, conſanguinitas.* krewki / Imbecillus, *& is, infirmus, debilis,* krewkość / Infirmitas Imbecillitas. Krwáwy / *Cruentus, ſanguinolentus.* Krwáwie / *vulnero, cruento.* Krwáwnik / *Milleſolium, ſanguinaria.*

Krezel / *Superior pars colus, cui penſum obuoluitur.*

Kryie / *Colo, recondo, abſcondo / diſi.*

dißimulo, kryie sie/ *Subduco me.* kryiomo/ *Tectè, dißimulatè.*

Krnabrny/ *Contumax, pertinax, peruicax.* Krnabrność/ *Contumacia, pertinacia.*

Krubká/ *Arca, arcula, cista, cistella, pyxis, pyxidicula.*

Kroce/ *Abbreuio, decurto. Item, Domo, cicuro, mansuefacio.* krotne/ *mansuefio.* krotki/ *Breuis, curtus.* Krotkość/ *Breuitas* krotochwilá/ *Recreatio, oblectatio, oblectamentum.* Krotochwilny/ *Facetus, Iocosus.*

Krochmal/ *ex germ: Amylum. aliàs.* Maczká/ *Item, Pollen, inis.*

Krocze/ & kraczam/ *Gradior, diuaricor.* krok/ *gressus.*

Krogulec/ *Nisus.*

Krokorze/ *Glocio, glocito, more gallinarum.*

Krokos/ *Crocum agreste, cartamus.*

Krol/ *Rex.* krolik/ *Regulus. Item, Cuniculus,* krolowa/ *Regina.* krolewic/ *Filius regis.* krolewica/ *Filia regis.* Krolewski/ *Regius.* Krolestwo/ *Regnum.* Krolnie/ *Rego, impero, guberno.*

Krolewiec/ *Mons regius, vulgò. Regiomontum.*

Krom/ *Sine, Absq́, præter.*

Kroniká/ *Chronica, annales.* kronikarz/ *Chronologus.*

Kropá & kroplá *Gutta, stilla,* Kropká & kropelká/ *Guttula.* Kropie/ *Rigo, aspergo, stillo,* Kropidlo/ *Aspergillum.* Kropidlnik & kropielnicá. *Aquarium.*

Krosná & krosieńká/ *dimin: Catasta.*

Krostá & krostká/ *dim: pustula.* krostáwy/ *pustulosus, scabiosus.*

Krotki *vide* kroce.

Krowá *vacca.* krowká/ *vaccula, juuenca. Item, Scarabæus, Cantharis.*

Kroy/ *Dens aratri, vulgò dentale.*

Krtan/ & Krztan/ *Arteria aspera, faux, gurgulio.* Krtánie sie/ & krtuße sie/ *Nauseo, fastidio, ructo, vomo.* Krtánienie & krtußenie/ *Nausea, fastidium, ructus.*

Kruchy/ *Mollis, mitis, fracidus, contritus.* Kruchá/ *Contritio.*

Krußę/

kruße / *Tero, contero, comminuo.*

Kruchtá/Crypta, *porticus.*

Krucże / *Crepo, strido, murmuro.*

Kruk/*Coruus.* Kruczy/*Coruinus.* krucże/*pullus coruorum.* krukowy/*Coruinus.*

Krupá/*Puls, pulmentum.*

Krußec/*Aes, metallum.* krußcowy/*Metallinus.*

Kruż/ *Vrceus, amphora,* Krużyk/*vrceolus.*

Krwáwy/&c. *vide* krew.

Krygi/*Orca.* Krygowa/vzdá/*Lupatum.*

Krynicá / *Fons. Item, Lauacrum,*

Kryßtal/*Cryſtallus, & um.* Kryßtalowy/*Cryſtallinus.*

Krysterá/*Clyſter.*

Krzá/ *genitiuus à* Kierz.

Krzak/*Frutex, planta,* Krzacżek/*dim: plantula.*

Krzakam/*Screo, gargarizo.*

Krzaſlo/*Sella reclinatoria.*

Krzcicá/*Caſaries.*

Krzcże / *Baptizo, immergo,* krzeſt/ *in genitiuo,* krztu/*Baptiſmus.* Krzciciel/*Baptiſta.* krzeſny *Suſceptor, Fideiuſſor ad baptiſmum infantis,* krzeſná / *ſuſceptrix,* krzeſnicá/& krzcilnicá/ *Baptiſterium.*

Krze/*Tero, contero, comminuo.*

Krzyná *Mica, turunda, fragmentum.*

Krzecżny / *Egregius, inſignis, magnoperè ad rem faciens, inprimis ad rem conducens.*

Krzekam/*Subo, as, de verribus dicitur, quando in amorem aguntur.*

Krzekoce / *Coaxo.* krz/kotanie / *coaxatio, de ranis dicitur.*

Krzkoce/*Coaxo.* krzekotanie *coaxatio, de ranis dicitur.*

Krzemień/*Silex.* krzemienny *Siliceus.*

Krzepki/*vegetus, firmus, validus, robuſtus.* krzepkość / *vigor.* krzepcże ſie/& krzepczam ſie/*vigeo, valeo, conualeo, conualeſco.*

Krzeße/& krzoßam/ *Excito. Ignem elicio.* krzoſnká/*Tormentum manuarium.* krzesiwo/ *Ignitabulum.*

Krzew / *Dumus, frutex.* krzewiná/*dumetum, fruticetum.*

Krzeżwy / *vegetus, alacer,*

krzeżwość / *vigor, alacritas.* krzeżwie się / *colligo me, emergo, conualesco, vires recupero.*

Krzycze / & krzykam / & krzyknę / *clamo, vociferor.* Item, *Iubilo, plaudo.* Item, *Eiulo, ploro, plango.* krzyk / & krzykwa / *clamor jubilum.* Item, *Luctus, eiulatus, planctus, us.* krzykliwy / *clamosus, sonorus.*

Krzynow / Discus, *paropsis, lanx, patina, catillus.*

Krzywdá / *Iniuria, damnum, praeiudicium.* krzywdzę / *Iniuriam facio.*

Krzywy / *Cernuus, obliquus, flexuosus, sinuosus, tortus, aduncus.* Krzywość & krzywotá / *Curuitas, obliquitas.* krzywię / *curuo.* krzywooki / *limus, cocles.* krzywoprzysięgam / *Peiero.* krzywoprzysiężcá / *Perfidus, periurus.* krzywoprzysięstwo / *Periurium, perfidus.*

Krzyż / *Crux, furca, patibulum.* Item, *Crux, calamitas, aerumna, afflictio.* Item. *Spina dorsi, coxa, coxendix.* krzyżowy / *Ad crucem pertinens.* krzyżuię / Crucifigo, *affligo.*

K. S.

Ksiądz / Clericus, *pastor, parochus, sacerdos.* Księża / *Ordo spiritualis, Ordo Ecclesiasticus, Collegium sacerdotum.*

Książę / Dux, *princeps.* Księżna / Ducissa, *principissa.* Księstwo / Ducatus, *principatus.* książęcy / *quod est principis, quod pertinet ad principem.*

Księgá / *Liber, codex, volumen.* Książká / & książeczká / *Libellus, opusculum.* Księgarz / *Librarius, Bibliopola.* Księgárnia / *Bibliotheca.*

Ksieni / *Sacerdos, fam: Abbatissa.*

Ksieniec / Intestina, *vel ventriculus piscis.*

Księżyc / *Luna,* Księżycowy / *Lunaris.*

Kształt / Forma, *species, qualitas, habitus.* kształtowny / *Elegans, formosus, pulcher, concinnus, speciosus.* Kształtuię / Fingo, *formo.*

Kszykam /

Kßytam/ *Sibilo.* Kßytánie/ *Sibilus, & um.*

K. T.

Kto/ *quis.* Ktokolwiek/ *quicunq.*

Ktory/ a/ e/ *Qui, quæ, quod.* Ktorykolwiek/ *Quiuis, quicunq.* Ktoredy/ *Quà.* Ktoredykolwiek/ *Quacunq.*

K. V:

Ku/ *præp: Ad, in, erga, aduersus.*

Kubek/ *Calix, poculum, cyathus, scyphus.*

Kuchnia/ *Culina, coquina.* kuchnia pospolita/ *popina.* Kucharz/ *Cocus, coquus, obsopæus.* kuchárká/ *Coca, coctrix.* Kuchenny/ *Culinaris.* kuchcik/ *Lixa.* Kuchmistrz/ *Archimagîrus.*

Kucz/ *Scena, taberna, tentorium.* Kuczká/ *dimin:*

Kudlá/ *vellus, coma.* kudláty/ *Hispidus,* Hirsutus, *capillosus.*

Kufel/ *vrceus, poculum, scyphus, cyathus, diota.* Kufelek/ *vrceolus,*

Kuglnie/ Gesticulor, *scurror.* Kuglarz/ *Scurra, præstigiator, circulator, funambulus, petaurista.* kuglárſki/ *Scurrilis.* kuglárſtwo *Scurrilitas.*

Kukam/ *Cuculo, cuculi vocem edo.* Kukulká/ & Kukawká/ *Cuculus, aliàs* Gżegżolká.

Kulá/ *ex germ: Glans, globus.* Item, *Malleus ligneus.* Item, *Scipio.* Kuláwy/ *Claudus, claudicans, qui scipione innixus incedit.* Kulam/ *voluo, voluto.* kulam ſie/ *voluor prouoluor.*

Kum/ *Compater, Susceptor.*

Kuná/ *Martes.* Item, *Numella, Ergastulum.*

Kunßt/ *ex germ: Lusus, facetiæ, iocus.* kunßtowny/ *Ludicrus facetus, iocosus.* Kunßtuie/ *Iocor.*

Kupá/ Moles, *strues, rogus, aceruus, cumulus, congeries.*

Kupia/ Merx, *mercimonium.* kupuie/ *Emo, mercor.* kupienie/ *Emptio.* Kupiec/ *Mercator.* Kupiecki/ *Mercatorius.* Kupiectwo *Mercatura, mercimonium, commer*

mercium. Kupny / *Emptitius.* kupcże / *Negocior, mercor, nundinor.*

Kur / *Gallus,* kurek / *Pullaster. Item, Epistomium, ducillus.* kurászek / *Pullaster,* kurcże / *Pullus.* kurnik / *Gallinarium, cauea.* kurzeiek / *Pullaster.* kurzytárá / *Pullarius.* kuropátwá / *Perdix,* kurza nogá / *Coronopus, herbæ nomen.*

Kurcż / *Spasmus.* kurcże / *Contraho.* kurcże się / *Contrahor.*

Kurpie / Pero, *calopodium.*

Kurwá / *Scortum, pellex, meretrix, prostibulum.* kurwie / *Meretricula.* kurwi / & kurewski / *Meretricius.* kurwiarz / & kurewnik / *Leno, scortator, fornicator.* kurewstwo / Pellicatus, *us.*

Kurze / *Suffio, suffitum facio.* kurze się / Fumigo. kurzáwá / *Fumus, puluis, vapor.*

Kus / *Ars, fraus, dolus. Item, Morsus.* kusy / *Mutilus, cauda carens.*

Kuszá / *Arcus, balista, scorpio, catapulta.*

Kusze / *Tento.* kusze się / *conor. molior, periculum facio, aspiro,* kuszenie / *Tentatio.* kusiciel / *Tentator.*

Kuszniérz / *Pellio* kuszniérstwo / *Opificium pellionum.* kuszniercżyk / *Tyro huius opificij.*

Kutász & kutászek / *dimin: villus, floccus.*

Kutlof / *ex ferm: Laniena.*

Kutnuruie / *vide* Kotnoruie.

K. VV.

Kwáp / Pluma. kwápowy / Plumeus, *plumosus.*

Kwápie się / Propero, *festino, celero, maturo, præcipito.* kwápliwy / Festinus, *celer, præcipitans.* kwápienie / & kwápliwość / *Festinatio, præcipitantia.*

Kwartá / *Quadra, quarta pars Item, Sextarius.* kwartnik / *Triens.* kwartal / *Trimestre.*

Kwáterká / *Transenna.*

Kwás / *Fermentum.* kwáśny / *Acidus, austerus, acru, acetosus.*

Kwászę / *Fermento.* kwáśnieię / *Acesco.*

Kwiát / *Flos,* kwiatek / & kwiatuszek / *Flosculus.* kwiátkowy /

wy / & kwiátecżny / *Floridus.* Kwiećie/ *Flores.* Kwiećień / *Aprilis.* Kwitnę/*Floreo.*

Kwicżę/*Grunnio. strido.* kwik & kwiczenie/*Grunnitus, stridor.* kwiczol / *Turdus, aliàs* Iemiołucha.

Kwilę/*Fleo, vagio, ploro, singultio.*

Kwit/ *Apocha, Acceptilatio,* kwituię / *Libero, liberum pronuncio.*

INCIPIENTIA

ab N.

L. A.

LAbeć/*Cygnus, olor.* Łábećí/*Cygneus, olorinus.*

Łábiá/*Albis, fl:*

Łać/ *vide* leię.

Łáchcę / & łachram / *Titillo.* Łáchtánie/*Titillatio.*

Łáchmánny / *Caligæ nauticæ follicantes.*

Łáciná / *Lingua latina. Item, Lectio.*

Lectio. Łácinnik/*Latinus, subst:* łácinski/*latinus, adiect:*

Łácny/*Facilis, expeditus, vacans, non occupatus.* łacno mi / *vacat mihi, non sum occupatus.*

Łacż/*Canna, carex.*

Ładá/*ex germ: Arca, cista.*

Łádá & ledá/*aduerb: Nihili, nauci.*

Łáduię/*vel* łádruię/*ex germ: Onero, agrauo.*

Ładz/*vide* legam się.

Łagnę się / *vide* legam się.

Łágodny/*Blandus. suauis, gratus.* łágodność/*suauitas.*

Łagwá/łagwicá & łagiewká/*Obba, lagena.*

Łaká/*Pratum.* Łacżny/ *Pratensis.*

Łáknę / *Esurio.* łáknienie/ *fames, esuries, inedia.* łákomy/ *Auarus, auidus, tenax, sordidus,* łákomstwo/ *auaritia, sordes.*

Łákrycija/*Glycyrrhiza.*

Łalem *vide* leię.

Łámentuię/*Lamentor, eiulo, ploro, plango,* Łáment/ *Lamentatio, planctus.*

Łamię/

Lamie/ *Frango, rumpo, demolior.*

Lámpárt/ *Lapis Lydius.*

Lań/ Mansus *agri.*

Láńcuch/ *Catena,* láńcuszek/ *catenula, torques, monile.*

Láni/ Dama, *rupicapra.* láńka *damula.*

Lány/ *vide* leie.

Lápá/ *Manus vel pes ursi.* lápká/ & lapicá/ *decipula, muscipula, laqueus.* Item, *Insidia.* lápie/ & lápam/ *prehendo, capio, rapio.* lápánina/ *raptum.*

Lármá/ *ex germ: classicum.*

Lárwá/ *Larua, persona.*

Lás/ Syluæ, *nemus.* láskowy/ *colurnus,* Láskowy orzech/ *Nux auellana, pontica.* lásuie / *in syluas me abdo, subduco me.* leśny/ *Syluestris.* Leśnik & leśniczy/ *Saltuarius.* leśnictwo / *officium saltuarij.* Leszczyná/ Corylus.

Laská / *per* l. *virga, baculus, scipio.* laskuie / *dolo, as, excauo.* laskowánie/ Crates, *seu tabulatum.*

Láská/ *per* l/ *Gratia, charitas, fauor, beneuolentia.* láskáwy / Clemens, *humanus, benignus, beneficus, propitius.*

Lasus

Lazurowy/ Cyaneus.

Ląsze sie / *Repo, serpo. Item, Fingo, simulo, adulor.* Ląsicá/ *Mustela.* ląsiczny/ *mustelinus.*

Látá/ *per* l/ *Tignus & um.*

Latam/ *per* l/ *Sarcio.* látá/ *assumentum, immissura.*

Latam/ *per* l/ *volo, as.* lot/ *volatus, us.* lotny / *volatilis* látáwiec/ *vagus, ardelio, scurra.* látáwicá/ *saga, venefica.*

Láto per l/ *Aestas. Item, Annus.* letny / *Aestiuus, tepidus. Item, Annosus.* letność / *tepiditas.* letnik/ *tunica simpla, tunica æstiualis, supparus, theristrum.* latosi/ *hornus.* látorośl/ *germē, surculus.* látuie / *Aestiuo.* Látopiszec / *Historicus, chronologus.*

Latá / Pupa. latká / *pupula, crepundia.*

Láterná/ *Lucerna.*

Latwy/ Facilis, *leuis.* latwość *facilitas.*

Lawándá/ *Lauendula.*

Láwá/ *Scamnum.* lawká/ *Subsellium, scabellum.* Lawnik / *Scabinus.*

Láye/

Łáye/ *Arguo, obiurgo, increpo, inuehor, criminor, corripio, reprehendo.*

Łayno/ *Stercus, excrementum.*

Łáźe/ *Repo, serpo.* Łázeká/ *vagus, vagabundus, transfuga, circulator.*

Łáźnia/ *Balneum, lauacrum. Item, Balnea.* Łáźieńká/ *Balneola.* Łáźiebny / *Balnearius.* Łáźiebnik / *Balneator.* Łáźiebniczy/ *Balneatorius.*

Łba/ *obliqui à &c.* Łeb.

L. E.

Łew/ *Caput bruti.*

Łebiotká/ *Origanum.*

Łec/ *Habena.* łecowy/ *vt* łecowy koń/ *Equus antecessorius.*

Łece/ *Labor, ruo. Item volo, volito.*

Łecze/ *Curo, sano, medeor.* Łeczenie / *Cura, sanatio.* Łekarz/ *Medicus.* Łekárski / *Medicus, medicinalis.* Łeká/ & łekárstwo/ *Medicina, medicamentum, remedium.*

Łedá *vide* Łádá.

Łedwie & łedwiey/ *vix.*

Łedźwie/ *Lumbi.*

Łegam się/ & łagne się/ *Pario, catullio, fœtum excludo, nidulor, nidifico. In præt:* Łaglem się/ *Inf:* ładz się.

Łeie/ *Fundo. In præt:* łalem/ *Inf:* łać/łany/ *fusus, fusilis.*

Łek/ *Anterior & posterior pars* Ephippij.

Łekam się/ *Paueo, expauesco, metuo, horreo, reformido.* Łekánie/ *Pauor.* Łekliwy/ Formido*losus.*

Łekki/ *Leuis, lenis. Item, Inconstans.* Łekkość/ *Leuitas. Item,* Dedecus, *infamia, opprobrium, ignominia.* Łekcze/ & łekkuie/ *Lenio, mitigo.*

Łelek/ *Strix, Nycticorax.*

Łelija/ *Lilium.*

Łimieß/ *vomer.*

Łen/ *Linum.* Łniány/ *Lineus, linteus.*

Łenie się/ *Cunctor, detrecto, subterfugio, piget me.* Łeniwy/ *Tardus, piger, socors, iners, deses, desidiosus, lentus, segnis, ignauus, cunctabundus.* Łeniwiec/ Cun*ctator.*

ctator. Leniwość & leniſtwo/ *Ignauia, pigritia, ſocordia, deſidia.* Leniecie/ *Langueo, langueſco; torpeo.*

Lep/ *Viſcus, & um.* Lepowy/ *viſceus.* Lepiſty. *viſcoſus.*

Lepce/ *Lambo.*

Lepie/ *Lino, is, luto, as, deluto, incruſto.* Lepiárz/ *Cruſtarius, Lutifigulus.*

Lepká. *Galea.*

Lepßy/ *Melior, potior.* Lepiey. *Melius, potius, ſatius.*

Leśny/ *vide* Lás.

Letny/ *vide* Láto.

Lew/ *Leo.* Lwicá/ *Leana.* Lwie. *Leunculus.* Lwowy/ *Leoninus.* Lwow/ *Leopolis, Vrbs Ruſsia.*

Lewa & Lewicá/ *Laua, ſiniſtra, ſcæua.* lewy/ *lauus, ſiniſter.*

Lewar/ *ex germ: vectis aurigarum, quo currus attolluntur.*

Lez/ *Mendacium.* lże/ *mentior, item, dedecoro, vitupero, ſugillo, contumelia afficio.* lżywy/ *mendax, falſidicus, contumelioſus, fabuloſus.*

Leże/ *Cubo, iaceo.* leż. *ſtatio, ſtatiua.* Leżyſko & Legowiſko. *Luſtrum,* Legáwiec/ *Cubitor.*

Lezká/ *vide* Lzá.

Leśna ſowá/ *Otus, ſtrix, vlularum genus.*

L G.

Lge/ *Mentior, nugor.* Lgarz/ *mendax.* lgárſtwo/ *mendacium.*

Lgne/ *In luto hæreo.* lgnácy/ *Limoſus, lutoſus, paluſtris.*

L I.

Lice/ *Vultus, facies,* Licoemiernik/ *Hypocrita, phariſæus, Qui vultu & externis geſtibus, magnam pietatem præ ſe fert.*

Lichy/ *vilis, pauper, tenuis, contemptus, abiectus* Lichość & Lichotá. *paupertas, egeſtas* lichoce. *attenuo, affligo, ad paupertatem redigo.*

Lichwá/ *Fænus, oris, vſura, penſio, daniſma.* Lichwiarz/ *Fænerator, vſurarius, daniſta, dardanarius.* lichwie/ *fæneror, vſuram capio.*

Licże/ *vide* lycże.

Lidkup/

Lidkup/ *ex germ: Mercipotum vocant* Cancellaria.

Liechá / *porca, area, puluinus hortorum.* Lieszká / *Areola, puluinulus.*

Lien / *ex germ-* Feudum. Leńſki / *denom: vt:* Lieńſkie práwo. *Ius feudale.*

Lepiennik / Gallitrichum, *herbæ nomen.*

Liesz / *Aluta.*

Liey / *Infuſorium, Infundibulum.* leyek/ *dimin:*

Ligá / *ex Lat:* Fœdus, *confœderatio, coniuratio.*

Lin/ Tinchá. *Merula paluſtris.*

Liná/ *Funis, reſtis, rudens.*

Lipá/ *Tilia,* lipowy. *Tiliaceus.* Lipiec. *Iulius, Quintilis. Item, Mulſum melicratum.*

Lis / *Vulpes.* liszká. *Vulpecula, Item Fulica nomen auis.* Lisi/ *vulpinus.* Lisie iayká/ *Satyrion. nomen herba.* Liſowaty / *rufus, Oenobarbus.*

Liſt / *Folium, pagina. Item,* Epiſtola, *Epiſtolium. Litera.* Liſtowny / *epiſtolaris.* liscie / *folia, frondes.* Liſtopad / *Nouember.*

Liſtwá / *Subſcus, udis.* Liſtewká / *ſubſcudicula.*

Lyſy / *Caluus, glaber, depilis, caluaſter.* Lysiná/ *Cranium.*

Liszay/ lichen/ *mentagra.*

Litká / *Sura, vel Neruus.*

Litwá / *Lithuania.* Litwin / *Lithuanus.* Litewſki. *Lithuanicus:*

Lity / *Fuſus, a, um, fuſilis.*

Liże & Lizam / *Lambo, lingo.* Lizawká / Feſtum *tabernaculorum.*

L K.

Lkam / *Lugeo, eiulo, plango, ſingultio, lamentor.* lkánie/ *eiulatus, planctus, ſingultus.*

L N.

Lne / *Adhareo.* Lnacy/ *adharens, viſcoſus.*

Lniány / *vide* Len.

L O.

Locże & Lokam / *Lambo.*

Lod/ Glacies. lodowy/ *glacialis.* lodowy ſopel/ *ſtiria.* lodowáty cukier / *mel arundinis.*

Łodygá / *Fibra, capillamentum.*

Łodź/ *Nauis, nauigium,* łodźká/ *nauicula, cymba, scapha.* łodźny/ *Naualis.*

Łokam/*vide* łocze.

Łokay/*ex germ: Cursor, à pedibus.*

Łokieć/*Cubitus,us, vlna.*
Łomot/ *Fragor,strepitus.*
Łon/*ex germ: paxillus, embolium.*

Łono/ *Sinus,gremium.*

Łopátá/ *pala, ventilabrum.* łopatká/ *dimin: Item, Armus, scapula.*

Łopian / *Lappa, bulapathum.*

Łos/ *Sors,* łosuie/ *sortior,* łosowánie/ *sortitio.*

Łoś/ *Alce.* łośiowy / *alcinus.*

Łosoś/ *Salmo, Esox & Ezox.*

Łostuie/ *Græcor,bacchor, luxurior,comessor,in diem viuo,genio indulgeo, cuticulam curo.* Łosto-

Łostowánie/ *comessatio, luxuries.*

Łot/ *Semiuncia.*

Łot/ *volatus, us.* łotny/*volatilis.*

Łotr/ *Latro,nequam,nebulo, furcifer.* łotrowski/ *Scelestus, flagitiosus, facinorosus.* Łotrowstwo/*Scelus,facinus, flagitium.*

Łotuie/ *Applumbo, ferrumino.* łotowánie/ *ferruminatio.*

Łowie/*Capio,aucupor,venor, piscor.* Łowiec & łowczy/*venator,* łowny/ *Sagax, venaticus.* Łow & łowienie/ *venatio.*

Łoy/ *sebum, & seuum.* łoyowy/ *Sebaceus.*

Łoże/ *Lectus, thorus, sponda.* łożysko/ *lectulus,culcitra.* łożnicá/ *thalamus, cubile, cubiculum. dormitorium.* łożna chorobá/ *contagio.*

Łozny/ *vagus,priuatus, anarchus, exlex.*

L. S.

Łśkne sie/& łśne sie/& łśczże sie/*Fulgeo, niteo, splendeo, rutilo.*

lo, corusco. Lſkacy/ lſnacy & lßczácy ſie/ *Nitidus, ſplendens, rutilus coruſcus.* Lſknienie/ lſnienie/& lßczenie/ *ſplendor.*

L. V.

Lub & lubo/ *Coni: Aut, vel, ſiue.* Luby/ *ſuauis, gratus.* lubość. *Libido, cupiditas.* lubie/ *delecto.* lubi/ *Imperſ: placet, libet, gratum eſt, arridet.*

Lubaſki/ *pruna aſinina.*

Lubek/ *Circulus corollarius.*

Lubienſká/ *anomis, nomẽ herba.*

Lubißczek/ *Leuiſticum.*

Luczywo/ *Tæda.*

Lud/ *populus.* ludzie/ *plur: homines.* ludny/ *populoſus, frequẽs.* ludzki/ *comis, humanus, affabilis, hoſpitalis.* ludzkość/ *humanitas, affabilitas.* ludzikrayca/ *plagiarius.* ludzikradziectwo/ *plagium.*

Ludárká/ *Rubecola.*

Ludze/ *Ineſco, fruſtror, illudo, decipio.*

Lug/ *Lixiuium.*

Lugowiſko/ *palus, udis, aqui legium.* lugowáty/ *paluſtris, ſtagnoſus. Item, fungoſus.*

Luk/ *porrum.*

Lup/ *præda. ſpolium, manubiæ, raptum, rapina,* lupie/ *prædor, graſſor, ſpolio, excorio.* lupiez/ *Corium, pellis, exuuiæ.* lupießcá *Prædo, prædator, latro, ſicarius, pyrata.*

Luſká/ *Squama.* Luſkáty/ & lußczány/ *ſquamoſus.*

Luſnia/ *Paxillus, embolium.*

Lußczyná/ *Putamen.*

Lutnia/ Chelis, *teſtitudo.* lutniſta/ *chelius.* lutniczka/ *pſaltria, fidicina.*

Lutuie/ *vide* lotuie.

Lutuie ſie/ *Miſereor.* luto mi. *compatior.* lutość/ *commiſeratio.* litościwy/ *miſericors.* Luty/ *Februarius.*

L. VV.

Ab Lw *incipientia, quære in dictione* Lew.

L. Y.

Licze/ *Numero.* liczbá/ *numerus.* liczman/ *calculus.*

Lyko/ *vimen, reſtis.* lyczány/ *vimineus.*

Łyskam się Fulgeo, Fulguro, corusco. Łyskánie & łyskáwicá/ Fulgur.

Łyst/ Sura.

Łysy/ Caluus, glaber. łysiná/ aluitium. łysieię / Caluesco. łysa gorá/ mons cacius.

Łyszká / Cochlear. Łyżnik. Cochlearium.

L Z.

Łzá / Lachryma. łezká. Lachrymula.

Łżę / Mentior, Item mitigo, lenio. Item. Conuicior, contumelia afficio. Łżey / Leuius tolerabilius. Łżeyszy/ Leuior.

INCIPIENTIA ab M.

M A.

MA/ per Syncop: pro Moiá/ Mea.

Máć / mater, genitrix: máćicá. matrix, vterus, Loci muliebres. Item, Vitis, máćierzyński / maternus. máćierzyzná / matrix. Item matrimonium, id est, hæreditas materna. mácochá/ Nouerca. máćiorká / Equa, scropha. máćierzanká / Serpillum.

Mácam / palpo, contrecto, mácánie / palpatio. mácáwie/ aduerb. palpando, in tenebris.

Mácę & mącam / Turbo, conturbo, commisceo. mętny / turbidus turbulentus, feculentus.

Macham/ Ico, ferio percutio, aërem verbero. Item, Adulor, blandior, de canibus dicitur.

Maczam / Macero, immergo, humecto, inficio, irrigo, madefacio.

Maczká / vide Máká.

Máczugá / Cala, claua scipio, baculus.

Mądry / Sapiens, prudens. In comparat. mędrszy. Inde, mędrzec. Philosophus. Mędrek/ sciolus, captiosus, sophista.

Máiestat / Maiestas. Item, Thronus, solium.

Máietnosc/ &c. vide mam.

Mák / papauer. Mákowy / papauerinus, violaceus (de colore dictum) mákowká / Caput, glans papauerina.

Mąká / *Farina. pollen.* mączká / *Cremor, amylum.* mączkuie / *cremore inficio.*

Málborg / *Mariaeburgum.*

Malder / *ex germ: Mensura duodecim modios continens, aliàs* Spá.

Málgorzátki. *pyra praecocia, quae circa festum* D. *Margarethae, maturescunt, vnde etiam nomen habent.*

Maliná / *Morum rubi Idaei.* Málinowy krzak / *Rubus Idaeus.*

Málmázyia / *vinum maluaticum, aruisium, creticum, chium.*

Málon / *Melon, pepo.*

Málpá / *Simius, Simia. Item, Muliercula, meretrix, scortum, prostibulum.*

Máluie / *pingo.* málowánie / *pictura.* Malárz / *pictor,* málárstwo / *Artificium pictorum.* málarski / *pictorius.* Málárczyk / *Tyro huius opificij.*

Máły / *Paruus, paucus, modicus, exiguus.* Máluczki / máluchny / *pusillus.* Máło / *parum, modicum, paululum, pauxillum,* máłem. Ferè, *fermè, penè, propemodum.*

Małżonek / *maritus.* małżonká / *vxor.* Małżeństwo / *Coniugium, connubium, matrimonium.* Małżeński / *coniugalis.*

Mam / *Habeo,* Debeo. *In prat:* miałem / *Inf:* mieć. Máietny. *Diues, locuples.* Máietność / *fundus, fortuna, substantia, possessio.* mienie / *Habitus, fortuna.*

Mamie / *Praestigijs illudo, oculos praestringo.* mamienie / *offucia, praestigiae.*

Mámká / *Nutrix.*

Mań / *ex germ: Vasallus.* mański / *Tributarius, subiectus, subditus.* mańſtwo / Feudum.

Mánellá / *Armilla, Brachiale*

Mańká / *Laeua, scaeua, sinistra.* Mańkáty. *Laeuus, sinister, scaeuola.*

Márá / *Incubus, ephtaltes.* máry / *plur: Loculus, feretrum.*

Márcepan / *panis martius, pastillus.*

Marchew. *Napus, pastinaca gallica.*

Mar

Mardam/ *Adulor, blandior.*

Márkoce & márkotam/ *obmurmuro, oggannio, responso.* márkotny/ *Aeger, ingratus, molestus.* márkotno mi/ *Aegrè fero, molestè fero.*

Márlem/ *vide* mre.

Mármur/ *Marmor.* mármorowy/ *marmoreus.* mármorek/ *genus animalis.*

Márny/ *Turpis, vanus, odiosus.* márność/ *vanitas.* márnotrawie/ *Prodigo, dilapido, decoquo.* márnotrawcá/ Prodigus, *decoctor.* márnotrawność/ *prodigalitas.*

Márßálek/ Præfectus *aulæ, præfectus prætorij, Architriclinus, Magister equitum.*

Marßcze/ Contraho, *corrugo.*

Martwy/ *Mortuus, rigidus.* martwiam/ *mortifico.* martwienie/ *mortificatio.* martwiecie/ *Torpeo, obtorpeo, rigeo, rigesco.*

Márzec/ *Martius. Item,* Ce*reuisia in mense Martio cocta.*

Márzne/ Congelasco, *concresco.* márznie/ *congelascit.*

Máść/ *vide* máze.

Másło/ Butyrum. máslanká/ *Lac serosum, oxygala, & oxygalum.* máslarz/ *Fungus butyraceus.*

Máßkárá/ *Larua, persona.*

Maßprag/ *ex germ: Saltus capreolorum.*

Máßtalerz/ Equiso, *stabularius.*

Mátá/ *Storea, stragulum stramineum.*

Matam/ *Mentior, nugor.* mátácz/ *mendax, gerro, nugator, impostor.* Mátáctwo & mátánina/ *Mendacium, nugæ, gerra, fabula, impostura.*

Materac/ *Culcitra, puluinus.*

Mátká/ *Mater. genitrix* mátuchná & mátuchniczká/ *matercula.* mátczyn/ *maternus.*

Mátná / *Rete piscatorium.*

Mátolká/ *Lamia, empusa, spectrum.*

May/ *Maius.* maiowy/ *vernus.*

Mayoran/ *Amaracus.*

Māz/ *Vir, masculus, maritus.* meski/ *virilis.* meżny/ Fortis, stre-

ſtrenuus, maſculus. meſtwo/ virilitas, ſtrenuitas, fortitudo. meſczyzná/ mas. mężoboycá/ homicida, ſicarius, mężoboyſtwo/ homicidium.

Mázę/ vngo. Item, commaculo, contamino, inquino. mázánie/ vnctio. máść/ vnguentum. Item, Color, máżidło/ vnguentum.

Mazgam/ Demulceo. mazgayſtwo/ Mollicies.

M. C.

Mchu/ vide Mech.

M. D.

Mdły/ & mgły/ Infirmus, debilis, imbellis, imbecillus, & is, fragilis, caducus, eneruus, languidus, elumbis, mdłość & mgłość/ Infirmitas, debilitas, languor, deliquium. mdlię/ debito, infirmo. mdleię/ Langueo, tabeſco, deliquium patior.

M. E.

Mech/ Muſcus, lanugo, pluma, in geni: mchu/ meſzny & mſzyſty/ muſcoſus, lanuginoſus, hiſpidus, hirſutus.

Mecharzyná/ veſica.

Medrzec/ &c. vide mádry.

Męká/ Cruciatus, tormentum. męczę/ Crucio, carnifico, torqueo, affligo, męczenie/ Quaſtio, tortura. Męczennik/ Martyr. maſc: męczennicá/ fœm: męczennictwo/ martyrium.

Melcuch/ officina cereuiſiaria melcarz/ cereuiſiarius.

Metlik/ & metliczek/ ex germ: Palla, pallium, palliolum.

Męſki/ &c vide mąż.

Męſzny/ vide mech.

Met/ tentorium, tabernaculum.

Metny/ vide mace.

Metluię/ ex germ: proxenetam ago.

Mężny/ &c. vide mąż.

M. G.

Mgłá/ Nebula. mgłány/ nebuloſus.

Mgły/ vide mdły.

Mignąłem/ mgnienie/ vide migam.

M I.

Miałam/Cati vocem edo.

Miałem/vide mam.

Miáłki/Refundus, vadosus. In Compar: mielßy/miáłkość/ Refunditas.

Miáno / Nomen. miánuię/ nomino, voco, appello. miánowánie / Nominatio. miánowicie/ Inprimis, praesertim, nominatim.

Miárá / Modus, mensura, mierzę / Metior, mensuro, collimo, mierny/mediocris, frugalis, temperans. mierność / mediocritas, frugalitas. temperamentum. mierznik/ mensor.

Miárkuię/ ex germ: Noto, signo, animaduerto.

Miásto/ vrbs, ciuitas. miásto aduerb: locò, pro. miásteczko/ Oppidum, municipium, mieyski/ vrbanus, ciuilis, mießczanin/ masc: mießczká/ fœm: Ciuis.

Miąßy/Crassus, spissus, densus. miąßość/ Crassities, spißitudo. miąßeię/crassesco.

Miązgá/ Succus, alburnum, medulla arborum.

Mię/Me, Accus: à Ja / Ego.

Mieć / vide mam.

Miotę/ Iacio, quatio. vibro. miotę się / huc illuc agitor, commoueor.

Miech/Saccus, follis. mießek/ Sacculus, loculus, crumena, marsupium.

Miecz / Gladius, ensis. mieczyk/Gladiolus. miecznik / macheropaeus.

Miednicá/Peluis, malluuium, pelluuium.

Miedź/Aes, miedźiany/ Aeneus. miedźiownik/Faber ærarius. miedźianká/ Acus anea, acus Babylonica.

Miedzá/ Meta, limes, terminus agrorum.

Miedzny/vide miod.

Miedzy/Inter.

Miękki/ Mollis. lenis, mitis. miękkość/mollities. miękczę/& miękczam/mollio, lenio, mitigo. miękne/& miękczcie/ mollesco.

Miele / Pinso, molo. in praet: miołem/Inf: mlieć. mielćie/molitura. molitio.

Mielßy/vide miałki.

Mienie/ vide mam.

Mienię/Muto, immuto.

Miętká / & miętkiew/ mentha.

Mientus/

Mientus/ *Lacertus, fluuialis, vulgò, Barbocha.*

Mier & mir / *Pax, fœdus, induciæ.*

Mierze/ *vide* miárá.

Mierzi mie/ *Tadet, displicet,* mierzony/ *molestus, ingratus, importunus, fœdus, exosus, odiosus, absurdus, intempestiuus.* mierzonosc/ *absurditas, importunitas,* mierzecam sie/ *molestus, ingratus, odiosus sum.*

Mierzwá/ *Quisquiliæ, stipula.*

Miesiac/ *Luna, mensis.* Miesieczny/ *Menstruus.*

Mieso/ Caro. miasko/ *caruncula.* miesny/ *carneus,* miesisty/ *carnosus, torosus,* miesistosc/ *carnositas corpulentia.* Miesopusty/ *Bacchanalia, orgia, dionysia,* miesopustuie/ *Bachor, gracor, comessor, conuiuor.*

Mießam/ *Misceo, diluo, tempero.* mießánie/ Mießániná/ *Mixtio, mixtura, temperamentum.*

Mieße/ *Offringo, id est,* przeorywam.

Mießkam / Habito, *maneo, versor, incolo.* mießkánie/ *habitatio, mansio.*

Mietelnik/ *Petaurista, funambulus.*

Mietká/ & mietkiew/ *menta.*

Mieysce/ *Locus, spacium. Item,* Conditio, *functio.*

Migam / *Mico, nuo, innuo, nicto. In præt:* mgnalem/ *Inde,* mgnienie / *nictus.* mgnienie oká/ *Nictus oculi, momentum.*

Mygdal/ *Amygdalum.* mygdalowy/ *Amygdalinus.*

Mikolaiek / Eringium, *herbæ nomen.*

Milá/ *Miliare, Leuca.*

Milcze/ *Sileo, taceo,* milczenie/ *Silentium, taciturnitas.* milczacy / *Taciturnus.* milczkiem/ *tacitè.*

Mily/ Charus, *dilectus.* Milosc/ *Amor, charitas, dilectio.* milosny/ *amabilis.* milosnik/ *Amator, fautor, amicus. Item miserator.* milosnicá/ *amica, amasia,* miluie / *amo, diligo.* milosierny/ *misericors.* milosierdzie/ *misericordia.* milosciwy / *clemens, benignus, propitius.* milosciwe láto/ *Annus Iubilæus.*

Mimo/ Præter, *iuxta.*

Mincá / *Moneta, numisma. Item, officina argentaria.* mincarz/

carz/ *Faber monetarius.* mincownik/ *mensarius, numularius.* mincuie/ *argentum cudo, monetam cudo.*

Mynucyie/ *Fasti, Ephemerides, Calendarium.*

Miod / *Mel. Item, Mulsum, melicratum.* miodowy & miedźny/ *Melleus.* miodownik/ *panis dulciarius.* miodowki/ *Pyra mellea, pyra mustea.*

Miolem & *vide* miele.

Miotam/ *Iacio, ferio, quatio, vibro.*

Miotla / *Scopa,* miotelká/ *dim:* Mir/ *vide* mier.

Mirsk/ *Crepusculum.* mirská ſie/ *advesperascit.*

Miſá/ *Catinus, patina, paropsis* miſká/ & miſeczká/ *patella.*

Miſplowe drzewo/ *Mespilus.*

Miſtrs/ *Magister, artifex, praeceptor,* miſterny/ *artificiosus, scitus, affabris,* miſterſtwo/ *specimen, artificium,* miſtroſtwo/ *Magisterium.*

Mijam/ *transeo, praetereo, praetergredior, transgredior.*

Myie/ *Lauo.* myie ſie/ *Lauor.*

Miezryiá/ *ex lat: Miseria, paupertas, egestas.* mizerny / *miser, egenus, miserabilis, afflictus.* mizerak/ *miser subſtant:*

M. K.

Mknę/ *Propero, festino, curro, fugio, proripio me.* mkneſie/ *Repo, serpo.*

M. L.

Mleko/ *Lac.* mleczny/ *lacteus* mleczno / *Lacticinium.* mlecz/ *lactes, piscium.* mlecznik/ *sinum lactis.*

Mliec/ *vide* miele.

Mloce/ *Trituro.* mlocek/ *triturator.* mlodzbá/ *trituratio.*

Mlodz/ *Pubes, iuuentus, adolescentia.* mlody/ *Tener, juuenis.* mlodziuchny/ *tenellus.* mlodość *Iuuentus.* mlodzieniec / *Adolescens, ephebus, juuenis.* mlodzieńſki / *Iuuenilis.* mlodzieńſtwo/ *Pubertas, adolescentia.* mlodzik/ *Tyro.*

Mlot/ *Malleus.* mlotek/ *malleolus.*

Mlyn/ *Mola, molendinum, pistrinum.* mlinarz/ *molitor.* mlynarká/ *molitrix.* mlynicá/ *moletrina, locus seu area molae.* mlynſki/ *molaris* mliwo / *molitura,*

tura, mliniec/*rotatio*, mlincem/ *aduerb: rotando.*

M. N.

Mna/ *Mecum.*

Mnie/ *Mihi*, Dat: à Ja.

Mnieyßy/ *Minor.* mniey/ *minus, secus.* Mnieyße/ & mnieyßam/ *minuo, imminuo.*

Mnimam/ *Puto, reor, existimo, censeo, autumo, arbitror, opinor.* mnimánie/ *arbitrium, opinio, existimatio.*

Mnogi/ *Multus* mnogo/ *multùm.* mnoſtwo/ *multitudo.* mnożę/ *Augeo, multiplico*, mnożę ſię/ *augeor, cresco, glisco.*

Mnich/ *Monachus, solitarius, cœnabita*, Mnißká/ *Monialis, virgo vestalis.* mnißę/ *Castro, emasculo.*

M. O.

Moc/ *vis, potentia, potestas, robur, neruus, iurisdictio. Item, Multitudo.* mocny/ *Firmus, fortis, validus, robustus.* mocarz/ *heros, dynasta.* mocarſtwo/ *dynastia.* mocuię/ *Luctor, nitor, enitor.*

enitor. mocowánie/ *lucta.* mogę/ *Queo, possum, valeo*, możny/ *potens. Item, Possibilis.* możność/ *Potentia.*

Moczę/ & maczam/ *Macero, tingo, imbuo, irrigo.* mocz/ *vrina.*

Modlę ſię/ *Oro, rogo, peto, preces fundo.* modły/ *plur: Preces, supplicationes*, modlitwá/ *Oratio, preces, precatio.*

Modry/ *Caruleus.* modráwy *Glaucus.* modrak/ *caltha.*

Modrzelá/ *Gallus. & um.*

Modrzew/ *Larix, Terebinthus.*

Mogę/ *vide* móc.

Mogiłá/ *Tumulus, Cippus.* mogiliſty/ *tumulosus.*

Mokry/ *Humidus, vdus, madidus*, mokrość/ *humor.* mokrzę/ *humectò, madefacio.* moknę/ *madesio.*

Mol/ *Blatta, tinea, caries.*

Monſtráncyiá/ *Hierotheca.*

Mor/ *Pestis, pestilentia, lues.* morowy/ *Pestiferus, pestilens, contagiosus.* morowe/ powietrze *Pestis.* morowká/ *Tumor, seu vlcus pestilens.*

Morag/ *Malum maculosum.*

 Mor-

Morduie / *ex germ:* Prædor, *grassor, latrocinor. Item,* Defatigo. morduie sie / *Laboro, enitor, defatigor.* mordowánie / *Defatigatio.* morderz / *Latro, prædo, homicida, sicarius, plagiarius.* morderski / *prædatorius,* morderstwo / *Latrocinium.*

Morellá / Cerasum aproniani morellowe drzewo / *Malus Armeniaca.*

Morwá / *Morum, cerasum duracinum. sicomorum.* morwowe drzewo / *Morus, sicomorus.*

Morze / *Mare, fretum, oceanus salum, pelagus, pontus.* morski / *marinus.*

Morze / *Torqueo, eneco, molestus sum.*

Mosiadz / *Orychalcum.* mosiadzowy / *Orychalceus.*

Moskwá / *Moschouia.* moskiewski / Moschouiticus. Moskwicin / Moschus, Moschouita.

Most / *Pons.* mostek / *ponticulus.* mostowe / *vectigal, pontale vulgò appellant.*

Moszcz / *Mustum,* moszczowy *Musteus.*

Mosznà / & moszenkà / *diminu: Scrotum.*

Motam / *verto, ago, in gyrum ago.* motam sie / *Fuctuo, vagor,* motowidlo / *Girgillus.*

Motloch / *Lixa, cacula, manipulus furum.*

Motyká / *Ligo, bidens, pastinum, bipalium.*

Motyl / *Papilio.*

Mowie / Dico, *aio, inquio, loquor.* mowá / *Sermo, loquela, locutio, facultas loquendi. Item, Lingua, Idioma.* mowny / *facundus, multiloquus.*

Moy / á / e / Meus, *a um.* moyski / *mihi aptus, mihi conueniens.*

Mozdzerz / Mortarium. mozdzerzik / *mortariolum.*

Mozg / *Cerebrum, Item,* Medulla. *Item, Succus.* mozgowy / *Succosus, medullosus.* mozgowiec *Iracundus, fanaticus.*

M. R.

Mre / Morior. *Item, Inhio, aspiro, In præt:* márlem / *Infinit:* mrzeć.

Mragetny / *Crudus asper.*

Mrok/*Crepusculum*. mroczy sie/*Tenebrascit, noctescit, vesperascit*.

Mrowká/*Formica*. mrowczány/*formicinus*. mrowisko/*grumus formicarum, myrmecium*.

Mroz/*Frigus, gelu*, mrozny/*Frigidus, gelidus*.

Mrucze/*Gannio, latro, murmuro*, mruk/*murmur*.

Mrugam & mruzam/*Nuo, nuto, nicte, connineo*, mrugánie/*Nictus*.

Mrzeć/*vide* mre.

Mrzewká/*Spyringus, piscis nomen*.

Mrzy & mrzyk/*Myia, & myinda. ludus puerilis, quando quis obductis oculis, & extensis manibus collusores quærit*.

M. S.

Mßa/*Missa*, Mßarz/*Sacrificulus*. mßal/*missale*.

Mßcze sie/*vlciscor, vindico*, msciciel/*vltor, vindex*.

Mßicá/*Musca, culex*,

Mßysty/*vide* mech.

M. V.

Muchá/*Musca*, mußká/*dim:*

Mudze/*Cunctor, morâ necto, tempus inutiliter consumo*.

Mul/*Squalor, limus, cænum, lutum. Item, Mulus. Inde fæminin:* Mulicá/*Mula*.

Multan/*Gladius, ensis*.

Multánki/*Tibia vtricularis*.

Munßtuk/*ex germ: Capistrum*.

Mur/*Murus*, mury *mœnia*, muruie/*muro, murum extruo*. murarz/*murarius*.

Muráwá/*Locus seu collis graminosus, pratum*.

Murze/*Denigro*. murzin/*Aethiops*. murzinski/*Aethiopicus*. murzinká/*Aethiopissa*.

Mußcze/& muskam/*mulceo, lino, illino*.

Muße/Debeo, *cogor, oportet me*, musi/*oportet*. mus/*coactio*.

Mußkat & mußkatowy orzech/*seu*, mußkatowa galká/*Nux myristica*.

Mußkátellá/*vinum apianum, vinum falernum*. mußkatelki/*Pyra muscatellina*.

M. Y.

Mydło/*Smigma.* mydle/*smigmate inungo.*

Myie/ *vide* miye.

Mygdał/*vide* migdał.

Myle/*Erro, pecco.*

Myncá/*vide* minca.

Myśle/ *Mens, animus, cogitatio.* myśle/ *cogito, meditor, molior.* myślenie/*cogitatio.* myśliwiec/ *venator.* myśliwy/ *venaticus, venatorius,* myśliſtwo/ *venatus, venatio.*

Myß/*Mus.* myßká/*musculus.* myßy/*murinus.*

Myto/ *Merces, precium, stipendium.* Mytnik/*Mercenarius, stipendiarius.* *Item, Telonarius, publicanus.*

INCIPIENTIA ab N.

N A.

Ná/*Prap: Ad, in, super.*

Nábáwiam/ *Do, dono, largior, concedo, subministro.*

Nabożny/ *Pius, deuotus, religiosus,* nabożność/ *pietas,* nabożeńſtwo/ *Religio, cultus diuinus.*

Nábywam/ *Paro, comparo, quaro, acquiro, nanciscor, adipiscor.* nábycie/*Acquisitio.* nábyty *partus, acquisitus.*

Nác/*Herba, gramen.*

Nácechuię/ *Signo, noto, annoto.*

Náchylam/*Acclino, reclino, inflecto.*

Náciągam/*Tendo, intendo, attraho.*

Nácieram/*Frico, vngo, inungo. Item, Tero, attero. Item, vrgeo, insto, peto, impeto, inuado.*

Náciſkam/ *Premo, deprimo.*

Náczczy/ *Sobrius, ieiunus.*

Náczelnik/*Frontale.*

Náczynie/*Instrumentum, Organum.*

Nád/*Super, prater,* nád to/ *Insuper, praterea.*

Nádárzam/ *Largior, muneror. Item, Prospero, secundo.*

Nádawam/*Addo, adijcio, augeo.* nádawam ſie/*Succedo, prospero, prosperor,* náda ſie/ *succedit.*

Nádayam/*Immulgeo.*

Nádażam/*Prabeo, suppedito, subministro, sufficio.*

Nádchodzę/ *Aduenio, interuenio, superuenio. Item, Ingruo, insto, immineo, impendeo, appropinquo.* nádeście/ *Interuentio. Item, impetus, irruptio.*

Náddawam/ *Augeo, adjicio, prabeo, suppedito, subministro.*

Nadety/*vide* nádymam.

Náder/ Magnoperè, *valdè, maximè, vehementer, Impensè.*

Nádieżdżam/ *Aduenio, superuenio, irruo, irrumpo, impetum, facio aggredior, adorior.*

Nadobny/Bellus, *scitus, festiuus, pulcher, elegans, venustus.*

Nádrá/*Sinus, gremium.*

Nádrabiam/*Intero.*

Nádrożny/*Obuius.*

Nádsluguie/*Inseruio, ministro.*

Nádstáwiam/ *Appono, adjicio, addo. Item, Sarcio. Item, prabeo.*

Náduchám & nádychám/ *Afflo, aspiro.*

Nadymam/*Aspiro, inspiro, inflo.* nádymam się/ *Turgeo, tumeo, superbio.* nádety/ *Inflatus, tumidus, arrogans, elatus, turgidus, superbus,* nádetość/ *ambitio, arrogantia.*

Nádziewam/*Farcio.* nádziány/ *Fartus.* nadzienie/ *fartilia.*

Nádziewam się/*Spero, credo, reor, suspicor.* nádziány/ *Speratus, expectatus.* nádzieiá/ *Spes, fiducia.*

Nágábam/*Irrito, exagito, vexo, lacesso.* nágabánie.*Irritatio, irritamentum, vexatio.* nágábacz/*Interpellator.*

Nágániam/ *Adigo, impello. Item, Reprehendo, vitupero.* nágánienie/ *Reprehensio.*

Nági/*Nudus.* nágość/ *nuditas* nażę/*nudo, denudo.*

Náginam/*Flecto, inflecto.*

Nagly/ *Subitus, praceps, repentinus.* nagle/ *repentè, subitò.*

Nágnayam/ *Stercoro, fimo, obduco.*

Nagorszy/Pessimus, nagorzey/*pessimè.*

Ná gorze/*Supra, superius.* nágorny/*superior.*

Nágotuie/Paro, praparo, adorno. nágotowánie / praparatio.

Nágradzam/ Sarcio, reddo, munero, recompenso. nágrodá/ Talio, recompensatio.

Nágrobek/ Epitaphium. nágrobny/Sepulchralis.

Nahayka / Scutica, flagellum.

Náieżam sie/Setas erigo, cristas erigo.

Náieżdżam/ Peto, impeto, inuado, infesto, impetum facio. náieżdżcá/ violentus, raptor, grassator. Náiázdá / & náieżdżánie/Impetus, inuasio.

Nákazuie/ iniungo, denuncio, nákázowánie/denunciatio.

Nákáże/Deprauo.

Nákieruie verto, flecto, reflecto.

Nákłádam / impono, insumo, impendo, sumptus suppedito. Item, Assuefacio, nákładam sie/ Assuefio, assuesco, nákład / Sumptus, impensa.

Nakłániam/Inclino. nákłonienie/ Inclinatio.

Ná koniec/Tandem, postremò.

Nákowadlnia/Incus, udis.

Natrapiam/ Aspergo nátrapiány/Impluuiatus, Coloris mustelini.

Nátryßam/ Annoto, ascribo, adumbro.

Nakrywam/velo, tego, obduco, insterno. nákryty / tectus. nákrycie / Tectum, operimentum.

Nákrzywiă/inflecto, incuruo.

Nálazłem/ vide nayduie.

Nalecz/Pittacium, Fascia capitis.

Nálegam/vrgeo, insto, flagito. solicito. nálegánie/flagitatio.

Nálepßy/optimus. nalepiey/ optimè.

Nálewam/ Infundo. nalewká/gutturnium.

Náleżne/&c. vide nayduie/

Należy/Interest, pertinet. náleżyty / Pertinens, competens, conueniens. náleglość / attributum.

Námawiam/Persuadeo. námawiam sie/Conuenio, paciscor. námowá/ Persuasio. Item, Conuentio, pactum. námowcá/Persuasor, autor.

Námázuie/Inungo.

Námiestnik/Successor, vicarius, gubernator, administrator.

námie

námiestnictwo/*Succeßio, gubernatio, vicariatus.*

Námietny/ *impatiens. Item, libidinosus, voluptuosus.* námietność / *Desiderium, libido, cupiditas, concupiscentia.*

Namiot / *Scena, tentorium, papilio, tabernaculum.*

Namniey / *Minimè.* namnieyßy/*minimus, infimus.*

Námorduie / *defatigo.* námorduie się/*defatigor.*

Ná ostátek/*Tandem, demum, deinceps, vltimò, postremò.*

Nápádam/*Inuado, aggredior.*

Napárstek/Digitale.

Napelniam / *Impleo, adimpleo, repleo.*

Nápiatuie/ *Stigmatizo, stigmata inuro.*

Nápieram/ *Vrgeo, insto.* nápieram się / *Appeto, inhi:, desidero, aspiro.*

Nápinam/ *Tendo, intendo.*

Nápisuie / *Ascribo, inscribo.* nápis / *Titulus, inscriptio, epigraphe, epigramma.*

Nápluwam/ *inspuo. conspuo.*

Nápominam/*Hortor, adhortor, suadeo, moneo, admoneo, commoneo, commonefacio. Item, castigo,* nápominánie/ *Admonitio, commonefactio, castigatio.*

Nápominácz/ *monitor, hortator.*

Nápotym/*Postea. posthac,*

Náprawczam/*Dirigo, corrigo, recuruo, reclino, reflecto.*

Naprawuie & náprawiam *Sarcio, reficio, reparo, redintegro, restauro. Item, incito, instigo, adorno.* naprawá / *Restauratio, reparatio. Item, instinctus, adornatio,* naprawcá / *Reparator, restaurator.* náprawny / *Reparabilis.*

Náproznik / *Superliminare.*

Náprzeciw/Erg*a, contra, aduersus.* náprzeciwko / *Idem. Item. Ex aduerso, è regione, ex opposito.*

Naprzod/*primò, primum.*

Náramnicá/*brachiale.*

Naráyam / *virum, vel vxoremdo. Virum, vel vxorem quæro, seu inuenio, eloco, pronubum ago.*

Ná reby/*Præposterè, peruersè.* nárebny/*præposterus.*

Náreczny/*Promptus, paratus, quod ad manum est.*

Národze się/*Nascor.* narod/ *Gens,*

Gens, genus, familia, progenies. národzenie/natiuitas.

Nárokiem/ Studio, studiosè, data opera.

Nárożny/ Angularis.

Nárzadzam / Paro, apparo, præparo, struo, instruo, adorno. nárzedny / Instructus, præparatus, perfectus, absolutus. nárzedy / Instrumenta, vasa, vtensilia.

Narzam / Mergo, immergo, narzam ʃie/vrinor.

Nárzekam/Eiulo, lugeo, plango, quiritor, lamentor. nárzekánie/ Lamentatio, eiulatio, planctus.

Náśćielam / Sterno, insterno.

Náśiedze/Incubo foueo. Náśiadká/Gallina incubans.

Náśiewam/Sero, semino, náśienie/Semen, seminarium.

Náskwieram/vrgeo, insto.

Násládnie/ Sequor, imitor. násládowánie / Imitatio. násládownik / & násládowcá / Sectator, imitator, discipulus, assecla.

Násłápam & násłápuie, Premo, protero, conculco.

Násłednik/ Successor. nasłedniectwo/ Succeßio.

Náśmiewam ʃie/Irrideo, illudo, ludificor, ludibrio habeo, naso suspendo. náśmiewánie/ Irrisio. náśmiewcá/ Irrisor, illusor, scurra. cauillator. námiewisko/ Dicterium, illusio, cauillatio, cauillum.

Násnuie/Telam ordior.

Nástarzam/Arrigo, erigo, attollo.

Nástawam / Fio, orior. nástály/Ortus, a um.

Nástreczám/ Suggero, suppedito, administro.

Nástrzepam/Attollo, cristas erigo.

Násycam/Saturo, expleo, exsatio. násycony/satur.

Náß/Noster. Náßyniec/Nostras, indigena.

Náßczekawam/ Allatro, oggannio.

Naßiynik/Torques, monile.

Naspiżuie/ Obsonor, frumentor.

Náßtolká / & náßtulká/ Phaleræ.

Nátchne/Suggero, inspiro. nátchnienie/ Afflatus, instinctus, impulsus.

Nátechly / Putidus, putridus.

Nátracam/ Protrudo. Item, Sapio, saporem habeo.

Nátret/ Scurra, ardelio.

Nátychmiast/ Actutum, protinus, illicò, continuò.

Náuczam/ Doceo, erudio, imbuo, instruo, instituo, informo. náuczony / doctus, eruditus. nauká / Ars, doctrina, studium, eruditio, institutio, disciplina. náuczanie / Informatio. náuczyciel / Doctor, praeceptor, Magister, informator. náuczycielká / Informatrix, Magistra.

Náuszká/ Inauris.

Nawá/ Nauis, scapha, cymba, nauicula.

Náwálność/ Fluctus, impetus tempestas, procella.

Náwatlam/ Infirmo, debilito, frango.

Nawet/ Tandem, postremò.

Náwiedzam/ Viso, visito, inuiso. Náwiedzenie/ & náwiedzini/ plur: visitatio.

Nawietszy/ Maximus. nawiecey / maximè, vtplurimum.

nawidze/

Nawidze/ Zelo, aemulor. náwiść / Zelus, aemulatio, inuidia.

Náwilam się / Insanio, desipio, deliro, náwiláły / Insanus, delirus.

Náwiniam się/ Occurro, obuius fio.

Náwiyam/ Agglomero.

Náwoszczam / Caco, incaro, cara oblino.

Nawoy/ Iugum, textorium,

Náwożę / Stercoro. nawoz/ stercoratio.

Náwrácam/ verto, conuerto, náwrocenie/ conuersio, náwrot/ Heliotropium: herb:

Náwykam / Assuesco, assuefio.

Náyduie / Inuenio, reperio, offendo, deprehendo. In praet: nálazłem. Inf: nálesć. Náleżenie/ Inuentio, náleżyciel & náleżcá/ Inuentor. autor. náleżne/ munusculum, quod pro restitutione rei amissae & repertae alicui datur.

Náygrawam/ Irrideo, illudo, deludo, subsanno. náygrawánie/ Illusio, subsannatio. náygrawácz/ Irrisor, subsannator.

 Náimu-

Náymuie/*Loco, conduco.* náyemny/*Meritorius, conductitium, locatus.* Naymit & nayemnik/*mercenarius. Item, manceps.* náyecie / & nayem / *Conductio, Locatio.* naymácz / *Locator.*

Ná zad/*Retrò, retrorsum.*

Ná záiutrz/*Postridie.* názáiutrzny/ *posterus.*

Ná zamiar/*Indeclin: Supervacuus, superuacaneus, superfluus, residuus, redundans.*

Ná zbyt/*Nimis, nimium.*

Názdybam/ *Offendo, incido, deprehendo,*

Náże/ *vide* nági.

Náznáczam/*Annoto, ascribo, assign:, consigno, designo, determino, constituo, adumbro.*

Názywam/*voco, nomino, appello.* názwisko/*Nomen.*

N. E.

Nece/*Inesco, allicio.*

Nedzá/*Miseria, egestas, calamitas.* nedzny/ *miser, calamitosus, afflictus, arumnosus.* nedznik *subst: miser.* nedznicá / *misera.* nedzicie/ decresco, deficio, vilesco, ad paupertatem redigor.

Nerká/ *Ren.*

N. I.

Nic/*Nihil.* nicuie/*in nihilum redigo, abrogo, antiquo.* nic dobrego / *Nequam, nebulo. scelestus, furcifer.*

Nić/ *Filum.* nitká/*dimi.*

Niczemny / & nikczemny/ *vilis, tenuis, vulgaris, abiectus, contemptus, absurdus, friuolus, vanus, mutilis.* niczemność/ & nikczemność/*vilitas, absurditas.*

Niderland/*ex germ: Belgium & Belgicum, Germania inferior.* Niderlanczyk/*Belga.*

Nie/ *Haud, non, ne, in compositione vim habet priuatiua a.*

Niebacze/*Indulgeo, conniueo, permitto, non obseruo, non animaduerto.* niebáczny/*Inconsideratus, imprudens, improuidus, malus, peruersus, scelestus.*

Niebespieczny / *Periculosus.* niebespieczność/& niebespieczeństwo/ *periculum.*

Niebiegly/*Imperitus.* niebiegłość/ *Imperitia.*

Niebo/

Niebo/*cælum.* niebiosá/*plur: cæli,* niebieski/*Cælestis.*

Niebogi/*miser.* nieborak/*Idē* nieboraczek/niebożątko/*dim:*

Nieboszczyk/*Defunctus, mortuus.* nieboszczycy & nieboszczykowie/*Manes, vmbræ, defuncti.*

Niebytny / *Absens.* niebytność/*absentia.*

Niechce / *Nolo.* niechęć / & niechuc/ *odium, simultas, inuidia, malevalentia.* niechętliwy/ *infensus, inimicus, inuidus.*

Niecká/*Orca, alueus.*

Niecnotá/*Scelus, facinus, flagitium, improbitas. Item, nequam, nebulo, furcifer.* niecnotliwy/ *Scelestus, sceleratus, improbus, flagitiosus, nefarius, nefandus.*

Nieco/*Aliquid, nonnihil.*

Nieczysty/ *Immundus, impurus, impudicus, libidinosus.* nieczystość/*immundicies, impuritas, impudicitia, incestus.*

Niedawno/*Nuper.*

Niedbam/ *Negligo, non curo.* niedbały/*negligens, oscitans, socors, piger, ignauus, securus, remissus, perfunctorius.* niedbáłość & niedbálstwo/ *negligentia, socordia, incuria.*

Niedobyty / *Inexpugnabilis, firmissimus, munitissimus.*

Niedochadzam/*Abortio.* niedochodziec/*abortus.*

Niedoiadki/ *Analecta, ciborum reliquiæ,*

Niedoleżny/ *Miser, afflictus, ærumnosus.*

Niedonoszony / *Præcox, immaturus.*

Niedopuszczam/*veto, prohibeo, interdico.*

Niedorobiony/ *Imperfectus, impolitus, non elaboratus.*

Niedościgły/*Imperscrutabilis*

Niedospały/ *Industrius.* niedospálek/ *Pilolella, herb:*

Niedostáie/*Deest, desit,* niedostátek/*defectus, egestas, caritas, inopia, penuria. Item. vicium, labes, macula, infirmitas.* niedostáteczny/*Pauper, egenus, inops, Item, mancus, infirmus.*

Niedostały/*Immaturus.*

Niedostępny/*Inaccessus.*

Niedoszły/*Citus, immaturus. Item, quod non ex sententia succedit.*

Niedowierzam/ *Diffido, dubito.* Niedowiárstwo/*diffidentia, incredulitas.*

Niedowrzáły / *Crudus, non coctus, immaturus.*

Niedoyżrzę / *Caecutio.* niedoyzorny / *Inuisibilis, quod visu quis assequi non potest.*

Niedźiela / *Dies dominica, dies solis, feria prima.* Niedźiolny / *Festus, dominicalis.*

Niedźwiatek / *Scorpius, & scorpio.*

Niedźwiedź / *vrsus.* niedźwiedźicá / *vrsa.* niedźwiedźi / *vrsinus.*

Nieforemny / *Absurdus, inconueniens.*

Niefortunny / *Infelix, sinister, infaustus.*

Niegodny / *Indignus, ineptus.* niegodność / *Indignitas.*

Niekárny / *Impunis.* niekárność / *Impunitas.*

Niekiedy / *Nonnunquam, aliquando, quandoque, interdum, quondam, olim.*

Niekrzeczny / *vilis, vanus, friuolus, nihil ad rem faciens.*

Niektory / *Quidam, aliquis, nonnullus.*

Nielutościwy / *Immitis, immisericors.*

Niemiec / *Germanus, Teuto.* niemká / *Germana.* niemiecki / *Germanus, Teutonicus, Alemannicus.* niemiecka ziemiá / álbo Rzeszá niemiecká / *Germania, Teutonia.*

Nimierny / *Intemperans.* niemierność / *Intemperantia.*

Niemogę / *Nequeo, non possum.* Item, *Aegroto, laboro, decumbo.* niemoc / *morbus.* niemocny / *Aeger, aegrotus, infirmus, imbecillus.*

Niemowiątko / *Infans.*

Niemy / *Mutus, elinguis.*

Nienadány / *Infelix.*

Nienadźiány / *Inopinatus, inexpectatus.*

Nienásycony / *Insatiabilis, inexplebilis.*

Nienawidzę / *Odo, odio prosequor, odio habeo.* nienawiść / *Odium, simultas.* nienawisny / *odiosus.*

Nieobecny / *Absens.* nieobecność / *Absentia.*

Nieobieżdżony / *Effrenis, indomitus.*

Nieobłedny / *Syncerus, apertus candidus.*

Nieobrzezány / *Incircumcisus*

Nieobrzezká / *Praeputium dicitur in sacr: script:*

Nieodezwány / *Irreuocabilis.*

Nieodmienny / Immutabilis.

Nieodwolány / *Irreuocabilis.*

Nieukrocony / *Lascium, petulans, indomitus, petulcus.*

Niepłodny / *Sterilis.* niepłodnosc / *sterilitas.*

Niepobożny / *Impius.* niepobożnosć / *impietas.*

Niepoczuyny / *insensibilis.*

Niepodobny / *Absimilis, dissimilis.* Item, *Impossibilis.*

Niepogodá / *Tempestas, procella, intemperies, importunitas.* niepogodny / *Nimbosus, tempestuosus, procellosus.*

Niepokalány / Illibatus, *immaculatus, incontaminatus, intemeratus.*

Niepokoy / *inquies, bellum. Item,* Importunitas, *molestia.*

Niepomázány / *idem quod* niepokalány.

Nieporużony / *immotus, immobilis.*

Niepospolity / *Singularis, egregius, eximius, insignis, notabilis, rarus, exquisitus, incomparabilis.*

Niepowściagliwy / Inconti*nens, libidinosus.* Niepowściagliwość / *Incontinentia.*

Niepożytek / Damnum, *calamitas, iactura.* niepożyteczny / *inutilis.*

Niepr / *Borysthenes.*

Niepráwy / Iniquus, iniurius. *Item, Adulterinus.* niepráwość / Iniquitas, *improbitas, malicia.*

Nieprzebity / Inuictus, *inconfossus.*

Nieprzewyciężony / Inuictus.

Nieprzyiaźń / *Odium, simultas.* nieprzyiáźliwy / *infensus, inimicus.*

Nieprzystepny / Inaccessus.

Nieprzytomny / *Absens.* nieprzytomność / *Absentia.*

Nierad / *Inuitus.*

Nierychły / *Tardus.*

Nierozmyślny / Incogitans, *immeditatus.*

Nierostropny / *Imprudens, stupidus, stolidus.* Nierostropność / Imprudentia, *stoliditas.*

Nierowny / Impar, *dispar.*

Nierozwikłány / *Inextricabilis.*

Nieruchomy / Immobilis.

Nierząd/ *Confusio.* Item, *Luxus, luxuries, libido, stuprum, fornicatio.* nierządny / *Libidinosus, luxuriosus.* nierządnica / *Scortum, meretrix, prostibulum.*

Nierzkac/ *Nedum, ut non dicam.*

Nieszláchetny/ Ignobilis, *obscurus.*

Niesłowny/ *Fallax, dubiæ fidei, mendax.*

Niesmáczny / Insipidus, *fatuus.*

Nieśmiertelny / Immortalis, *æternus, perpetuus.* nieśmiertelność/ Immortalitas.

Niesplik/ *Mespillum. herb:*

Niespodziewány/ & *per Syncopen.* niespodziány/ *Inopinatus inexpectatus.*

Niespokoyny / Inquietus, *irrequietus, turbulentus, seditiosus.*

Niesposobny/ Non *aptus, ineptus, non idoneus, inhabilis, inutilis.*

Niespráwiedliwy / *Iniustus, iniquus, iniurius.* niespráwiedliwość/ Iniustitia, *iniuria, præiudicium.*

Niestáteczny / *Leuis, vagus, inconstans.* niestáteczność / & niestátek/ *Leuitas.*

Niestetyż/ & niestotyż / *Eheu, proh dolor.*

Niestroyny/ *Incomptus, incultus, non ornatus.* Item, Dissonus, niestroyność/ *dissonantia.*

Niestworny/ & nieswórny/ *discors, contumax, rebellis.* niestworność/ *Discordia, contumacia.*

Nieszczęście/ *Infortunium, malum, damnum.* nieszczęśliwy/ *Infaustus, infelix, infortunatus, sinister.*

Nietráfny/ & nietrefny/ *Absurdus, inconueniens.*

Nieuczony/ *Indoctus, rudis, iners, ignarus, imperitus,* Nieuk/ *Idiota.*

Nieukwápliwy/ *Longanimus præmeditatus, consultus.* nieukwápliwość/ *Longanimitas*

Nieuleczony/ Incurabilis, *insanabilis, immedicabilis.*

Nieumiem / Nescio, *ignoro.* nieumieietny/ *Ingnarus, rudis, imperitus.* Nieumieietność / *Imperitia, ruditas, ignorantia.*

Nieuprawny/*Horridus, squalidus, incultus, de agris dicitur.*

Nieutulony/*Implacabilis.*

Nieużyty/*Inexorabilis.*

Niewczas/*Nom:* Incommoditas *importunitas, molestia. Aduerb:* Immaturè, *importunè, intempestiuè.* niewczesny/*Immaturus, intempestiuus.*

Niewdzięczny/*Ingratus,* niewdzięczność/*Ingratitudo.*

Niewiasta/*Mulier, fœmina,* niewiastka/*muliercula, famella.* Item, *Nurus.* niewieści/*muliebris, fœmineus, fœmininus.* Niewieściuch/*vir mollis, effœminatus.* niewieścinice/*matrix, Loci muliebres.*

Niewiem/*Nescio, ignoro.* niewiadomy/*Ignarus, inexpertus.* niewiadomość/*Ignorantia, imperitia.*

Niewinny/*Insons, innocens, innoxius.* niewinność/*innocentia.*

Niewod/*Sagena, verriculum.*

Niewola/*Coactio, seruitus, captiuitas.* niewolstwo/*Idem* niewolnik/*Seruus, captiuus, mancipium.* niewolnica/*Serua, captiua.*

Niewrzeda/*Homo dissolutus, scurra, ardelio, nequam.*

Niewstyd/& niewstydliwość/*Impudentia* niewstydliwy *Impudens.*

Niewyczerpany/*Inexhaustus.*

Niewysłowiony/*Ineffabilis, inenarrabilis.*

Niezbedny/*Ineuitabilis.*

Niezbożny/*Impius.* Niezbożność/*Impietas.*

Niezbyty/*Immotus, immobilis.*

Niezgoda/*Discordia, discrepantia, dissidium.* niezgodny/*discors, dissonus.* niezgadzam się/*discrepo, dissideo, dissono, discordo.*

Niezliczony/*Innumerabilis, immensus.*

Niezmierny/*Immensus, immodicus.*

Nieznajomy/*Ignotus, peregrinus.*

Nieznaszka/*Simultas.*

Niezwyciężony/*Inuictus, inexpugnabilis.*

Niezwykły / & Niezwyczájny / Inusitatus, insolitus.

Nieżyczliwy / Inuidus, maleuolus. nieżyczliwość / inuidia, maleuolentia.

Nigdy / Nunquam.

Nigdziey / Nullibi, nusquam, nuspiam.

Nikákie / & Niekáko / minimè, nequaquam, neutiquam.

Nikczemny / vide Nicżemny.

Nikt / Nullus, nemo.

Ninie / Nunc, iam, modò. niniceyßy / Hodiernus, praesens, modernus.

Ninog / & Ninogá / Mustela leuis, mustela lacustris.

Niosę / Fero, gero, porto.

Niski / Humilis, Demissus. Niskość / Humilitas. Nisko / Infra. Niżey / inferius. Niżyná / Planities, Campestria. Niżny / Inferior.

Nißczeie / vilesco, tabesco, in nihilum redigor.

Nitká / vide, Nić.

Niwá / & Niwiná / vallis.

N O.

Noc / Nox. nocny / nocturnus. nocuie / pernocto. nocleg / pernoctatio.

Nogá / Pes. noßká / dim: nogawká / & nogáwicá / Soccus, tibiale. nogiec / Nequam, nebulo, furcifer. Item, Cadauer.

Nogietek / Ambrosia, caltha, calendula, herb:

Nor / Mergus. Item, vrinator. norek / dimin: norze / mergo, immergo.

Norá / Latibulum serpentum.

Nos / Nasus, rostrum. nosek / dimin: nosáty / nasutus. nozdrze / nares.

Noßę / Fero, gero, gesto, porto, baiulo. Noßenie / monile, torques. nosyciel / baiulus. nosidło / Gerula, vectis.

Nowy / Nouus, recens. nowość. nouitas. Nowiná / Rumor, fama. Item, Nouale. nowotny / Recens. nowiuchny / nouellus. Now / Nouilunium. nowak / nouitius, tyro.

Noż / Culter. Nożyk / Cultellus. Nożycá / Forfex. nożenká / vagina. Nożownik / Faber cultrarius.

N V.

Nuce / Cogo, *Adigo.* nuce nie / *coactio.*

Nuż / nuże / *Age, agedum.*

INCIPIENTIA

ab O.

O *Præposi: significat* De, *vt,* O zdrowiec mi idzie / *de salute mea agitur.*

O B.

Obá / & obádwá / *Ambo, vterque.* Obie / & obiedwie / *vtraque.* Oboie / *vtrumque.*

Obaczywam / *Sentio, intelligo, animaduerto.*

Obalam / *deijcio, sterno, prosterno.* Obalam się / *Corruo, concido.* Obalenie / *ruina.*

Obárzánek / *Spira.*

Obawiam się / *Metuo, timeo, vereor.*

Obchodzę / *Obeo, ambio, circumeo.* Item, Celebro. Obchodzę się / *Ago, tracto, conuersor.* Obchod / & obeście / *Ambitus, Circuitus.* Item, *Conuersatio, conuictus.* Item, *Feriæ, ceremonia, ritus, solennitas, festum.*

Obciążam / *Onero, grauo, aggrauo.* obciążony / *oneratus, onustus.* Obciążenie / *Aggrauatio, grauamen, onus, molestia.* obciążliwy / *grauis, onerosus.*

Obcinam / Puto, *amputo, detrunco.* Obcinácz / *putator.*

Obcuię / Conuersor, *conuiuo.* Obec / & Obcowánie / *conuersatio.*

Obcy / *Alienus, alienigena, exterus, externus, exoticus, peregrinus.*

Obdarzam / Dono, *munero, orno.* obdárzony / *præditus, ornatus.* obdárzenie / Donatio, *muneratio.*

Obecny / *Præsens.* obecność / *præsentia.*

Obegnę / *vide* obganiam.

Obelgę / & obelżę. Infamo, *traduco, calumnior.* obelżenie / *traductio, infamatio.* obelżywy / *Famosus, contumeliosus.*

Oberwałem / *&c. vide,* obrywam.

Obeście / *vide* obchodzę.

Obeszły / *frugalis, comis, humanus,*

manus, affabilis. Item, Cinctus, circumfluus, circundatus.

Obeymuie / *Cingo, circundo, amplector.*

Obeyzrze/ *Aspicio, contemplor.* obeyzrze sie / *Respicio, retrospicio.* obeyzrzenie / *contemplatio, aspectus, intuitus.*

Obfity/ *vide* okfity.

Obganiam/ *Cingo, circundo, obsideo. In prat:* obegnalem/ *In fut:* obegne.

Obiadam/ *Ambedo, obedo, arrodo.* obiadam sie / *Cibis me repleo.* obiad/ *prandium.* obiedwuie/ *prandeo.* obiedny / *pransorius.*

Obiásniam/ *Explico, explano, declaro.* obiasnienie / *declaratio, explanatio, explicatio, exegesis.*

Obiat / *Oblatio, sacrificium, victima, holocaustum.*

Obiáwiam/ *Reuelo, manifesto,* obiáwienie/ *Reuelatio.*

Obiecuie / *Promitto, recipio, spondeo, polliceor.* obiecánie / & obietnicá/ *promissio.*

Obieram/ Eligo. *deligo, seligo, creo.* obieram sie/ *Nauo, vaco, versor, operam do, disco, studeo, incumbo.* obieránie/ *Electio, delectus, optio.*

Obierz/ *Indumentum.*

Obieszam/ *Suspendo. crucifigo. In crucem ago.* obieszam sie/ *Laqueo vitam finio.* obieś/ *Furcifer, suspendio dignus, laqueo dignus.*

Obieżdżam/ *Obequito, domo equos. mansuefacio.* obieżdżácz/ *domitor equorum.*

Obijam/ *Affigo.* obijánie/ & obicie/ *Aulaa, quibus parietes exornantur.*

Obkladam/ *Cingo, appono, affigo.*

Oblápiam/ *Amplector.* oblápiánie/ *Implexus, us.*

Oblatam/ *Circumuolo.*

Oblawiam / *venor.* oblowi *Prada.*

Oblegam/ *Circumdo, cingo, obsideo.* oblężenie / *obsidio.* obleżeniec/ *obsessus.*

Oblewam/ Perfundo, *circumfundo.*

Obli/ *Teres.*

Oblicze/ & obliczność/ *Facies, conspectus, prasentia.* obliczny/ *prasens.*

Oblyk/

Oblyk/*Praetextus, species.*

Oblyßam/*Caluesco.*

Obłocze/ *Induo, vestio, amicio.*

Obłogá/*limbus, fimbria, lacinia.*

Obłok/ *Nubes.* obłoczek/*nubecula.* obłoczysty/*nubilus, nubilosus.*

Oblubieniec/*Sponsus, nouus, maritus* oblubienica/*Sponsa, noua nupta.*

Obłudá/*Spectrum.* obłudny/ *vafer, callidus, simulatus.* Hypocriticus: obłudnik/ Hypocrita. obłudność/*Hypocrisis.*

Obłupiam/ *Glubo, deglubo, decortico, excorio.*

Obmawiam/*Calumnior, obtrect: defero.* obmowá/obmowká/ *&* obmowisko / *Calumnia, opprobrium* obmowcá / *Calumniator, obtrectator, susurro.*

Obmierzam / *Abominabilem facio.* Obmierzne / *Abominabilis fio.* obmierzenie / *Abominatio.*

Obnażam/ *Nudo, denudo, detraho, excorio.*

Obod/ *Absis, circumferentia rotae, curuatura rotae.*

Oboiętny/ *vafer, callidus, astutus, versipellis.*

Oborá/*Bouile, stabulum.*

Oboracży/ *&* Oborecżny/ *Ambidexter.*

Obosieczny/*Anceps, vtrinque acutus.*

Obowiezuie/ *obligo, astringo, obstringo, deuincio.* Obowiązánie / *&* obowiązek/ *obligatio, lex, conditio, pactum.* obowiązány/*obligatus, deuinctus, obnoxius.*

Oboyczyk / *penula, humerale, amiculum.*

Oboz/ *Castra, tentorium, statiua.* obozny/*adiect: Castrensis, subst: Mensor, metator, castrametator.*

Obrabam/*praemunio.* obrab/ *&* obreb/*Sepes. sepimentum. Item, Merces, praemium, peculium.*

Obracam/ *verto, inuerto, in gyrum ago.* Obrot/ *Circumuolutio, rotatio.* obrotny/ *versatilis, volubilis.*

Obráchuie / *Rationem ineo, computo, rationem subduco.*

Obrámuie / *Fimbrio, fimbriam assuo.* obrámowánie/ *Fimbria.*

Obraz / *Imago, symulachrum, statua.* Obraźnik / *Statuarius.*

Obrażam / *Lædo, offendo, scandalizo.* Item, *Saucio, vulnero.* obrażenie / & obrażka / *offensio, scandalum.*

Obręcz / *Circulus.* obrączka / *dimin:*

Obrok / *Demensum, diarium, pensum.* obroczny / *diarius, cibarius.*

Obroniam / *Munio, protego, deffendo.* obronny / *munitus, firmus.* obroná / *protectio, deffensio, munitio, propugnaculum,* Item, *Apologia, vindiciæ.* Obrońcá. *Protector, defensor, propugnator, patronus.*

Obros / *Millus, & um.*

Obrudzam / *Sordido, maculo, inquino, polluo.*

Obrus / *Mappa.* Obrusek / *mappula.*

Obrykam / *Oblatro, ogganio, lacesso, concesso, conuicijs peto.*

Obrywam / *Auello, decerpo, In præt:* Oberwałem / *Inde* oberwispolec / *Fur, furcifer, ardelio, scurra.* obrywká / *Auulsio.* Item, *Præda, lucrum.*

Obrząd / *Ritus, Ceremonia.*

Obrzędny / *Ritualis, ceremonialis.*

Obrzezuię / *puto, amputo, detrunco, circumcido.* obrzezká / & obrzezánie / *Circumcisio.* obrzezániec / *Circumcisus, recutitus,* Hebræus, *Iudæus.*

Obrzym / Gigas, *Cyclops, Polyphemus.* obrzrymowy / *Cyclopicus.*

Obrzucam się / *Increpo, inuehor.*

Obrzydzam / *Abominabilem facio.* obrzydzam się / *Abominabilis fio.* Obrzydły / *abominabilis, detestandus.* obrzydzenie / & obrzydłość / *abominatio.*

Obsiadam / *Circumsideo.*

Obstárzáły / *Senex, decrepitus prouecta ætatis.* obstárzáłość / *Senectus, prouecta ætas.*

Obstępuię / *Cingo, circundo, circumsto.* obstapiony / *Cinctus.*

Obtaczam / *Cingo, circundo, obuoluo, circumuoluo.*

Obuch / *Caput securis, id est, crassior pars perforata, cui manubrium inseritur.*

Obudzam / *Excito, expergefacio.*

Obuwam/ *Induo, calcio.* obuw *Calciamentum.*

Obwáruie/ *Munio, custodio, præsidia colloco, præsidijs firmo.* Item, *caueo, consulo.*

Obwieszczam/ *Notifico, notum facio, significo, indico, certiorem facio.*

Obwiezuie/ *Ligo, obligo, vincio.* obwiąská/ *obligatio.* obwiąsło/ *Cestus, cingulum, fascia.*

Obwiniam/ *Accuso, insimulo.* obwinienie/ *Accusatio, insimulatio.*

Obwiyam/ *obligo, reuincio.*

Obwodzę/ *Circumduco.*

Obyadam/ *vide* obiadam.

Obyáwiam/ *vide* obiáwiam.

Obyczay/ *Mos, ritus, consuetudo.* Item, *Modus, ratio, lex, conditio. Item,* Habitus, *qualitas.* obyczáyny/ *Ciuilis, vrbanus, moratus, modestus.* obyczáynosć/ *Ciuilitas, vrbanitas, modestia.*

Obywatel/ *Incola, inquilinus, ciuis, municeps.*

Obżáluie/ Defero, *accuso.* obżálowánie/ Delatio, *accusatio.* obżálowány/ *Reus, accusatus.*

Obżeram się/ *voro, heluor, ingurgito, inebrior.* obżárty/ *edax, vorax. gulosus.* obżárstwo/ *gula, crapula, edacitas, ingluuies.* obżercá/ *Edax, heluo.*

O. C.

Ocet/ *Acetum.* octowy/ *acetarius.* occzony/ *acetosus.*

Ochapiam się/ *Assimilor, similis sum, similis videor.*

Ochedożam/ *Purgo, mundo, colo, como, abstergo.* ochedożny/ *mundus, cultus, comptus, decorus, ornatus.* ochedostwo/ *Cultus, decor, mundities.* ochedoszká/ *mundus muliebris.*

Ochełzniam/ *Freno, domo, compesco.*

Ochładzam/ *Recreo, reficio, refrigero, releuo, relaxo, refocillo.* Ochłodzenie/ *Recreatio, refocillatio.* Ochłodá/ *delectatio, voluptas.*

Ochmistrz/ *Præfectus aulæ, magister aulæ.*

Ochotny/ *Alacer, impiger, vegetus, festiuus, gnauus, iucundus.* ochotá/ *alacritas, industria.*

Ochramiam / *Mutilo, claudum facio.*

Ochraniam/ *Tueor, defendo.* ochroná/*defensio.*

Ochrápiečie/*Raucesco.* ochrápiáły/*Raucus, rauus.*

Ochucham / *&* ochuchnę / *Afflo.*

Ociągam się/Detrecto, *tergiuersor.*

Ociec/*Pater, genitor.* oycowy *&* oycowski/*Paternus.* oyczysty *patrius.* oyczyzná/*Patria, natale, solum.* Item, Patrimonium. oyczyc/ *Indigena.* oyczym/ *vitricus.*

Ocieram/ *Tergo, abstergo.* In *præt.* otárłem/Inf: otrzeć.

Ocietny/*Contumax, obstinatus, pertinax, obstipus, immorigerus, proternus.* ocietność/ *contumacia, obstinatio.*

Ocknę / Euigilo, *expergiscor.*

Ocokam/ *Domo, cicuro, mansuefacio.* ocokány/*domitus, cicur, mansuetus.* ocokánie/*domitio, cicuratio.*

Ocukam się/*&* ocukę/*Euigilo, expergiscor.*

Oczekawam/ *Expecto, operior, præstolor.* oczekawánie/*Expectatio.*

Oczyściam / *Purgo, mundo, purifico.* oczyscienie / *purificatio.*

Oczko/*vide* oko.

Oczosawam / *Depecto, amputo, detrunco.* Item, *Desquamo.*

Oczywisty/ *vide* oko.

O. D.

Od/ *Præp: A, ab, de.*

Odárłem / odárty / *vide* odzieram.

Odbiegam / *Aufugio, desero, derelinquo.*

Odbieram/ *Capio, accipio, recipio, decerpo.*

Odbijam / Depello, *repello, propello, propulso, retundo, repercutio. Item, Recupero.* odbicie/ *Recuperatio.*

Odboleię / *&* odboliwam/ *Occalleo, dolorem non sentio.*

Odchłániam / *Deuoro, dehisco.* odchłań/ *vorago, abyssus, barathrum.*

Odchodzę/ *Abeo, discedo, digredior.* odchod *&* odeście/ *Recessus, discessus, abitus.*

Odciągam/ *Abstraho.*

Odcinam/ *Amputo, auello, abscindo, præcido.*

Odczáyduszá / *Prædo, latro, sicarius.*

Oddáie/ & oddawam/ *Reddo, trado, restituo. rependo, retribuo, remunero, recompenso.* oddánie/& oddawánie/ *Talio, redditio, retributio, recompensatio.* oddawcá/ *Retributor, recompensator.*

Oddalam/ *alieno, abdico, relego, auerto.*

Oddycham / *Anhelo, respiro,* oddech/ *Anhelitus.*

Oddymam/ *Difflo, sufflo.* In *præt:* oddalem/ *Inf:* oddać/ oddmá/ *Bucceo, onis.*

Oddziáławam / *Reddo, refero gratiam, recompenso beneficium.*

Oddzielam/ *Segrego, amoueo,* Item, *Distribuo.*

Oddzieram / *Auello, reuello.*

Odeśćie/ *vide* odyide.

Odespod/ Infra. odspodny/ Inferior.

Odetchnę / *Respiro.* Odetchnienie/ *Respiratio.*

Odety/ *vide* odymam śie.

Odeymuie/ Demo, *adimo, aufero, priuo, eripio, præripio, amoueo, intercludo, intercipio* In *præt:* odiałem/ *Inf:* odiać / odeymowánie/& odiećie/ *Ereptio, priuatio, ademptio.*

Odezwánie/ *vide* odzywam śie.

Odganiam / Depello, *repello, propello, propulso.*

Odginam / *Reclino, reflecto, recuruo,*

Odgniewam śie / *placor, deferbeo, irasci desino.*

Odgromiam/ *Amoueo, depello, repello.*

Odiadę/ *Abeo, discedo, ad iter me accingo.* In *præt:* odiáchałem.

Odiałem/ odiać/ *vide* odeymuie.

Odiskam/ *Repeto, recupero.*

Odkázuie/ *Lego, as.* odkazánie/ *Legatum.*

Odkinę & odkinam / *Declino, deficio.*

Odkładam / *Repono, sepono,* Item, *differo, protraho, procrastino.* Item, *desuefacio.* odkładam śie/ *desuesco, desuefio, dedisco.*

Odkráiam/ *Abscindo, amputo, reseco, auello, præcido.*

Odkrywam/ *Aperio, nudo, denudo, retego, detego, reuelo.*

Odkupuie/ *Redimo, libero,* odkup/ *precium redemptionis, lytrum.* odkupny/ *Redemptibilis, redemptitius.* odkupienie/ *Redemptio, liberatio.* odkupiciel/ *Redemptor, liberator.*

Odłaczam/ *Segrego, seiungo, semoueo, separo.*

Odłámuie/ Decerpo.

Odłożę/ *Sepono.* odłog/ *Nouale.*

Odmacam/ *Conturbo, perturbo.* odmet/ *Conturbatio, perturbatio.*

Odmawiam/ *Denego, abnuo, renuo, recuso.* Item, *Obstrepo, oblatro, oggannio, responso.* odmowienie/ & odmowká/ *Denegatio, recusatio, repulsa.*

Odmiatam/ & odmietam/ *Abijcio, reijcio, remoueo, reprobo, respuo, repello.* odmiot/ *Repulsa.*

Odmiekczam/ *Emollio, humecto.* Item, *Lenio, mitigo, placo.*

Odmieniam/ *vario, muto, immuto, permuto.* odmienny/ *mutabilis.* odmienność/ *vicissitudo* odmiáná/ & odmienienie/ *mutatio, permutatio.* odmienca/ *mutator.*

Odmierzam/ Demetior.

Odmietam/ *vide* odmiatam.

Odmładzam/ *Renouo, reparo, restauro.* odmładzam się/ odmłodnę & odmłodniećie/ *Renouor, reiuuenesco, repuerasco.*

Odmrukawam/ *Oggannio, obstrepo, oblatro.*

Odmuskuię/ *Relino.*

Odmykam/ *Renouo, semoueo,* Item *protrudo.* Odmykam się/ *Recedo, succedo.*

Odnaszam/ *vide* odnoszę.

Odnawiam/ *Nouo, renouo, reparo, restituo, restauro.* odnawiam się/ *Renouor, recrudesco.* odnowienie/ *Renouatio, restauratio.*

Odnogá/ *ostium, brachium fluuij vel maris.* odnoszká/ *dimin:*

Odnoszę & odnaszam/ *Aufero, deporto, reporto.* Item, *patior, suffero, sustineo.*

Ododziewam/ *Aperio, detego, retego.*

Odpádam/ Decido, *deficio, descisco.*

descisco. odpádly/ *deciduus.* odpádnienie& odpadek/ *defectio, apostasia.*

Odpárzeliná/ Intertrigo.

Odpedzam/ *Abigo, depello.*

Odpiać/&c. *vide* odpinam.

Odpieczetuię/ *Aperio, resigno, recludo.*

Odpieram/ *Resisto* Item, *Conuinco, impugno, resello, refuto, confuto.* odpieránie/& odpor/& odpárcie/ *impugnatio, confutatio, refutatio.* odporny/ *Aduersus, aduersarius, contrarius. Item, Rebellis, contumax.* odporcá/ Impugnator, *Antagonista.*

Odpinam/ *Effibulo, explico, soluo. In præt:* odpiałem/ *Inf:* odpiać/ *Inde* odpięcie/& odpinánie/ *Effibulatio, solutio.*

Odpisuię/ *Rescribo, ad literas alterius responde*:.odpis/ *Rescriptio, responsum.*

Odploniam/ Deferbeo, *irasci desino.*

Odpoczywam/& odpoczynam/ *Quiesco, requiesco, recumbo, cesso, respiro.* odpoczywánie/& odpoczynek/ *Quies, requies, respiratio.*

Odpor/&c. *vide* odpieram.

Odpowiedam/ *Respondeo.* Item, *Bellum denuncio, clarigo.* odpowiedź/ *Responsio, responsum.* Item, *Clarigatio, belli denuncia-tio.* odpowiednik/ Hostis. odpowiedny/ *Hostilis.*

Odpráwuię/ *Ablego, amando, dimitto. Item, Absoluo, perficio.* odpráwá/ *Ablegatio, missio, dimissio.*

Odprowadzã/ Comitor, *deduco.*

Odprzysięgam/ *Abiuro, eiuro*

Odpuszczam/ Ignosco, *remitto, dimitto, condono.* odpuszczenie/ *Remissio.* odpust/ *venia, indulgentia, encænia.*

Odrabiam/ *Tero, protero, In minutas partes conuello.* odrobiná/ *Mica, fragmentum.* odrobinká/ *dimin:*

Odradzam/ *Regenero.* Odrodzenie/ *Regeneratio.* odradzam się/ *Degenero.* Item, *Renascor.* odrodek/ *Degener.*

Odrádzam/ *Dehortor, dissuadeo.*

Odrápam/ *Lacero, dilacero,* odrápány/ *adiect:* & odrápánieć/ *subst: Lacer, pannosus, pannis obsitus.*

Odrážam / Depello, *repello, amoueo.*

Odrywam / *Abstraho, auello, reuello.* odrywam sie / Deficio, *desciſco, decedo.* odrywká / *Abstractio, auulſio.*

Odrobiná *vide* odrobiam.

Odrzekam sie / Deteſtor, *eiuro.* odrzekánie / *deteſtatio, eiuratio.*

Odrzynam / Puto, *amputo, reſeco, abſcindo, recindo, præcido.* odrzynácz / *putator.*

Odrzec / &c. odzieram.

Odrzucam / *Abÿcio, reÿcio, reprobo, reſpuo.* odrzucony / & odrzutny / *vilis, abiectus, contemptus, reprobus.*

Odſadzam / *Abiudico.* odſadzam czci / *Proſcribo, bannio, igni & aqua interdico.*

Odſiekam / *Præcido, ſuccido,* Item, *Recupero, ſuppetias, fero, è manibus hoſtium eripio.* odſiecz / *Recuperatio, ſuppetiæ.* przyść ná odſiecz / *Ferre ſuppetias.*

Odſkákuie / *Reſilio, retrocedo.*

Odſlaniam / *Tego. reuelo.*

Odſluguie / *Reddo, gratiam refero, recompenſo.*

Odſnowam / *Telam retexo.*

Odſpodny / *vide* odeſpod.

Odſtáwiam / & odſtáwuie / *Amoueo, remoueo, ſemoueo, repono, ſepono.*

Odſtáie / & odſtawam / *Decedo, deſciſco, munus ſeu officium reſigno.* odſtánie / *deceſsio.*

Odſtepuie / *Recedo, deficio.* odſtapienie / *defectio.* odſtepcá *Apoſtata.*

Odſtráßam / *Deterreo, abſterreo, protelo.*

Odſylam / *Ablego, relego, Amando.* Item, *Reddo, reſtituo.*

Odßczekawam / *Oblatro, oggannio,*

Odßczepam / *Diffindo, reſeco, amputo.* odßczepieniec / *Schiſmaticus, hæreticus, apoſtata.* odßczepieńſtwo / *Schiſma, Apoſtaſia.*

Odßnuruie / *ex germ: Reuincio, ſoluo, effibulo.*

Odtaczam / *Auoluo, reuoluo, amolior; demolior.*

Odtażam / Deſiderare deſino, *capit me ſacietas.*

Odtracam / *Depello, repello, repercutio.* odtracenie / *Repercuſsio.*

Oduczam/ *Desuefacio.* oduczam sie/ *desuesco, desuesio, dedisco.*

Odwabiam/ *Auoco, abalieno.*

Odwalam/ *Auoluo, reuoluo.*

Odwárkam/ *Murmuro, mussito, responso, oganmio, obmurmuro.*

Odwarzam/ *Decoquo, recoquo.*

Odwetuie/ *Par pari refero, gratiam refero, retalio, hostio, rependo, recompenso.*

Odwieczerze/ *Tempus pomeridianum.* odwieczorny/ *Pomeridianus.* odwieczerzam/ *Cœnam absoluo.*

Odwierny/ & odźwierny/ *Ianitor, ostiarius.*

Odwiezuie/ *Soluo, religo, expedio.*

Odwiklawam/ *Extrico, explico, expedio.*

Odwilżam/ *Humecto, irrigo.* Item, *Lenio, mitigo.* odwilżenie/ *Irrigatio.* odwilgly/ *Irrigatus, Irriguus.*

Odwlaczam/ *Prorogo, produco, differo, protraho, cunctor, procrastino, comperendino, remoror, moras necto.* odwloczenie & odwloká/ *Dilatio, mora, cunctatio, prorogatio.*

Odwodze/ *Abduco, abstraho.* Item, *refuto, impugno.* odwod/ *Refutatio argumenti alicuius.*

Odwalawam/ *Recanto, reuoco, retracto, palinodiam cano.* odwolawam sie/ *Prouoco, appello.* odwolánie/ *Reuocatio, recantatio, palinodia.* Item, *Prouocatio, appellatio.*

Odwoże/ *Aueho, deporto, reporto, restituo.*

Odwrácam/ *Auerto, prohibeo.* Item, *Agrum proscindo, repastino.* odwrot/ *Repastinatio.* Item, *versura, hoc est, Locus vbi boues arantes subsistunt seu retrocedunt.*

Odwrykam. *Idem quod odwárkam.*

Odwykam/ *Dedisco, desuesco.*

Odiáde/ *Abeo, discedo, propriè curru.* odyáchánie/ *Abitus, discessus.*

Odyide/ *Abeo, discedo, propriè pedes.* odeście/ *Abitus.*

Odieżdżam/ *Abeo, discedo, propriè equo.* odiazd/ *Abitus, discessus.*

Odymam/ *Inflo, sufflo.* odymam sie/ *Inflor, turgeo, tumeo, intumesco. Item, superbio.* odety/ *Inflatus, turgidus, tumidus, superbus.*

Odżáłuie/ *Elugeo.* odżáłowány/ *deploratus.*

Odżeniam/ *Depello, repello, propello, propulso.*

Odżiemny/ *Inferior, interior.*

Odżieram/ *Nudo, denudo, detrabo, decortico, excorio. Item, Lacero. In praet:* odárłem. *Inf:* odrzeć. odárty / *Lacer, pannosus, pannis obsitus.* odżieránie/ & odárćie / *Detractio, excoriatio.* odżiercá/ *detractor, excoriator, prado, latro, sicarius,* odrzifkorá/ *Excoriator.*

Odżierżawam / *Impetro, acquiro, exoro. Item, detineo, retineo.* odżierżawam sie / *Abstineo cohibeo me, tempero mihi.*

Odżiewam / *Amicio. induo, vestio, tego.* odżiew / *Amictus, vestitus.* Odżienie / *Indumentum, vestis, tunica, vestitus, habitus.* odżiewálny / *Opertorius, Ad tegendum & vestiendam aptus.*

Odzywam / *Auoco, reuoco. In praet:* odzywałem & odezwałem / odzywam sie / *Prouoco, appello.* odezwány / *Reuocabilis.* odezwánie / *Reuocatio, recantatio, palinodia. Item, prouocatio, appellatio.*

O. F.

Ofiáruie / *Offero, sacrifico, adoleo, immolo, rem sacram facio. Item, Offero, prabeo, exhibeo. Item, defero, polliceor.* ofiára/ *Oblatio, hostia, victima, immolatio, sacrificium.* ofiárowánie/ *Oblatio, exhibitio, pollicitatio.*

O. G.

Ogalam/ & ogolam/ *Tondeo rado.* ogolenie/ *Rasura.*

Oganiam / *Depello, ventulum facio.* ogánká / *Flabellum, muscarium.*

Oganisty/ *Frondens, frondosus, ramosus.*

Ogar/ *Canis venaticus, sagax, inuestigator.*

Ogárniam/*Complector, comprehendo. Item, Faueo, nutrio, defendo.* ogárnienie/*comprehensio, Epitome, Methodus.*

Ogień/*Ignis.* ogniowy/*Igneus.* ognisty/ *Ignitus.* ognisko/ *Focus.* ogniowaczek/ *Phœnix, auis nomen.*

Oglaskam/ *Mulceo, demulceo. Item, Cicuro, domo, mitigo, lenio, mansuefacio.* oglaskány/ *Cicur, domitus, mitis, mansuetus.*

Ogleduie/*Aspicio, conspicio, dispicio, specto, viso, lustro, contemplor.* ogladánie/*Aspectus, respectus, contemplacio.* oglad/ & ogledziny/*Aspectus, visitatio seu salutatio sponsæ, primus gradus amoris.*

Oglodawam/*Ambedo, arrodo.* oglodány/ *Ambesus, arrosus.*

Oglußam/ *Aures obtundo, surdum reddo.* Item. *Deprimo, opprimo, supprimo.*

Ognisty/*&c. vide* ogień.

Ogolam/*vide* ogalam.

Ogon/*Cauda,* ogonek/ *dim:* ogonáty & ogonisty/*caudatus.*

Ogorek/*Cucumer.*

Ogorzeie/*Aduror, colorôr.* ogorzáły/*Adustus. coloratus.*

Ográniczam/ *Limito, determino.* ográniczenie/ *Limitatio.* ográniczny/*Limitaneus, conterminus, finitimus.* ogránice/ *confinium.*

Ograża mie/*Febricito.* ogrążká/ *Febris, paroxismus.*

Ogrod/ *Hortus.* ogrodek/ *hortulus.* ogrodny/ *hortensis,* Ogrodnik/ *hortulanus, olitor.*

Ogromny/Horridus, *terribilis, rigidus, ferox, teter, atrox, trux, truculentus.* ogromność/ *Truculentia, ferocia, atrocitas.*

Ogryzam/ *Ambedo, arrodo.* ogryzki/ *Quisquiliæ, propriè folliculi granorum in pomis.*

O. H.

Ohydzam/ *Traduco, cauillor, calumnior, illudo, irrideo, profano, blasphemo.* ohydá/& ohydzenie/*Calumnia, illusio, irrisio, contemptus, profanatio, blasphemia.*

O. K.

Okáſuie/& okáſawam/ *Praecingo, ſuccingo.*

Okazuie / *Oſtendo, exhibeo, demonſtro. Item, Praebeo, praſto,* okázuie ſie/ *oſtento, iacto, vendito.* okazánie / *Exhibitio, demonſtratio.* okazáły / *Luculentus, ſplendidus, conſpicuus.* okazáłość / *Conſpicuitas.* okázká/ *delectus militum, diribitio.*

Okſity/ & obſity / *Copioſus. opiparus, opimus, abundans,* okſitość/ *Abundantia.* okſituie/ *Abundo.*

Okiełzniam/ *Cicuro, domo, freno, cohibeo, manſuefacio.* okiełzniány/ *Cicur, domitus, manſuetus, manſuefactus.*

Okładam / *Affigo, appono,* okładki / & okłádziny / *Cultrorum manubria.*

Okłne/ *Surdeſco.*

Okno/ *Feneſtra.* okienko/& Okieneczko/ *Feneſtella, tranſenna.* okienicá / *Feneſtra lignea.*

Oko/ *Oculus.* oczko/ *dimin:* oczywiſty/ *Oculatus, euidens, manifeſtus.*

Okocam ſie/ *Catullio, pario, de brutis dicitur.*

Okolo/ *Circum, circa, circiter, plus minus.* okoliczny / *Finitimus, conterminus.* okoliczność/ *Confinium. Item, Circumſtantia. Item, Ambages.*

Okopawam/ *Circumfodio.* okop / *Agger, vallum, caſtra, munitio.*

Okypciam/ *Fumo, infumo, ſuffumigo.* okopciáły/ *Furuus, fumatus, infumatus, fumigatus, fuligino ſus.*

Okorzeniam/ *Condio.* okorzenienie/ *Condimentum.*

Okraſzam / *Idem quod* okorzeniam. *Item, Orno, exorno, decoro.* okráſá / *Condimentum. Item, Decor, decus, forma, elegantia, venuſtas.*

Okrawam/ *Amputo, praecido, decurto.*

Okrażam / *Cingo, circundo.* okrag/ *Orbis, circus, corona, circuitus.* okragły / *Rotundus, globoſus, orbicularis.* okragłość/ *Rotunditas.*

Okreſam/& okryſam/ *Limito, determino, depingo.*

Okret / *Nauis.* okretny / *&* okretowny *Nauticus.*

Okroce / *Cicuro, domo.* okrocony / *Cicur.*

Okrom / *Sine, absq;.*

Okrutny / *Atrox, dirus, ferus. ferox, sæuus, teter, immanis, crudelis, horridus, horribilis, trux, truculentus, beluinus, enormis.* okrutnik / *Tyrannus, sanguinarius.* okrutność / *&* okrucieństwo / *Crudelitas, atrocitas, tyrannis.*

Okrzeźwiam / *Recreo, reficio, refrigero, refocillo.* okrzeźwieie / *Recreor, reficior, colligo me, colligo vires, ad me redeo, conualesco.*

Okrzykawam / *Acclamo, inclamo, classicum cano.* okrzyk / *Classicum, tumultus, clamor, vociferatio.*

Okularyia / *Conspicillum.*

Okuń / *Perca.* okunek / *&* okunaszek / *dimin:*

Okwitawam / *defloreo.*

O. L.

Olbiąg / *Elbinga.* Olbiążanin / *Ciuis Elbingensis.*

Oley / *Oleum.* oleyek / *dimin:* oleyowy / *Olearius. adiect:* oleynik / *olearius subst:*

Oliwa / *&* *dimin:* oliwka / *Olea, & oliua.* oliwny / *Olearis, oleaceus.*

Olow / *Plumbum.* olowny / *&* olowiany / *plumbeus.* olownia / *Plumbifodina.* olowianka / *Amussis.*

Olsza / *Alnus.* olszowy / *alneus.* olszyna / *sylua alnis consita, alnetum.*

Oltarz / *Ara, altare.* oltarzyk / *dimin:*

O. M.

Omacam / *Palpo.* omacmie / *In tenebris, palpitando.*

Omaczam / *Macero, intingo, irrigo.*

Omaluie / *Delineo, depingo.*

Omamiam / Decipio, *illudo.* omamienie / *Præstigiæ, illusio.*

Oman / Ennula *campana, herba.*

Omawiam / *Obtrecto, cauillor calumnior. Item, purgo, excuso, defendo, patrocinor.* omowa / *&* omowka / *Obtrectatio, cauil-*

 lum,

lum, calumnia. Item Excusatio. apologia, patrocinium. omowcá/ Cauillator, oblocutor, susurro.

Omdlieie / & omdliewam/ Langueo, languesco, languesio, deliquium patior. omdliewánie/ Deliquium omdliáły / Semianimis.

Omieniam/ Muto. Item, raucesco. omienienie / Raucedo, rauis. omieniáły/ Raucus, rauus.

Omierzam / Ingratum reddo. omierzam ſie/ & omierzne/ Ingratus fio. omierzły/ Ingratus, fastidiosus, inuisus.

Omieſʒkawam/ Cesso, negligo, desum. omieſʒkánie / Neglectio, cunctatio. omieſʒkácz / cunctator.

Omietam / Verro, purgo. omieciny/ Sordes, quisquilia, reiectamenta.

Omylam/ Fallo, decipio, frustro, & frustror, eludo, ludificor. omylam ſie/ Pecco, labor, hallucinor, fallor, decipior. omylny/ Fallax, dubius, incertus. omylny/ Fallax, dubius, incertus. omylnosć/ Dubium, fallacia, omyłka/ Error, fucus, lapsus, hallucinatio, omylnik/ Impostor.

Omyne/ Praetereo, cesso.

Omywam / Abluo. omywánie/ Ablutio.

O. N.

On/ oná/ ono/ Is, ea, id. ille. onże/ Idem. Onedy/ Illac. ono/ onoż/ En, ecce.

O. P.

Opádam/ Adorior, impetum facio, irruo. Item, Subsisto, decresco, desideo, macresco, languesco. opádły/ Macer, macilentus, strigosus. opádłosć/ Macies.

Opák/ Retrò, Retrorsum, praepostere, perperam. opáczam/ Inuerto, muto. opáczny / Inuersus, praeposterus.

Opalam/ Aduro, praeuro. opalony/ Adustus, praeustus. opalenie/ Adustio.

Opałam/ Ventilo, cribro opáłánie/ ventilatio. opáłká/ vannus, ventilabrum.

Opánuie / Occupo, in potestatem meam redigo. opánowánie/ Occupatio.

Opáro

Oparłem ſie / *vide* opieram ſie.

Oparzam / *Aduro. feruida aſpergo, perluo, perfundo.* Opárzyſty / *Lippus.* opárzyſtość / *lippitudo.*

Opaſam / *Cingo,* opáſam ſie / *Cingor.*

Opátruie / & opátrzam / *Curo, prouideo, diſpicio, proſpicio.* opátrzenie / *Prouiſio.* opátrzny / *Prouidus, cautus, circumſpectus.* opátrzność / *Prouidentia, prudentia, circumſpectio.*

Opętam / *Obſideo.* opętány / *Obſeſſus, dæmoniacus.*

Opiekam ſie / *Curo, tueor, defendo, patrocinor.* opieká / *Curatio, tutela, protectio, patrocinium.* opiekun / & opiekálnik / *Tutor, curator, patronus.* opiekuńſtwo / *Tutela, patrocinium.*

Opieram ſie / *Tergiuerſor, contradico, reſiſto, refragor. In præt:* opárłem ſie / *Inf:* Oprzeć ſie / opiercá / *Tergiuerſator, refragator.*

Opieſzam / *Egeo, careo,* Item, *Inferior ſum, decreſco.* opieſzáły / *Egenus, indigus.*

Opiewam / *Indico, ſignifico, demonſtro.* Item, *Reſpondeo.*

Opiłuie / *Polio, expolio.* opiłká / *Scobs.*

Opiſuie / *Definio, deſcribo, circumloquor.* opiſánie / *definitio, deſcriptio.*

Opijam ſie / *Inebrior, ingurgito.* opiły / *Ebrius.* opilſtwo / *Ebrietas, crapula.*

Opłákawam / *Defleo, deploro.*

Opłatam / *Cingo, circundo, circumplico.*

Oplecek / *Amictorium, humerale.*

Oplone / *Deferbeo, placor, iraſci deſino.*

Opływam / *Abundo.* opływánie / *Abundantia.*

Opoká / *Petra, rupes, ſcopulus.* opoczny / *petrinus.* opoczyſty / *Petroſus.*

Oponá / *Tapes.* Item, *Tympanum currule, aulæum, operimentum, ſtragulum.*

Oponczá / *Penula, chlamys.*

Opozdnę ſie / & opoźdźam ſie / *Intempeſtiuè aliquid ago.*

Opowiedam / *Annuncio, denuncio, prædico, celebro, indico.*

Oprawiam/ *Reparo, resarcio, Item, Lanio, carnifico.* oprawa/ *Reparatio.* Item, *Cautio, donatio (Vxor dat marito dotem, Maritus facit vxori donationem)* oprawka/ *dimin:* oprawca/ *Reparator.* Item, *Lictor, carnifex.*

Oprocz/ *Absq, sine, præter.*

Oprzatam/ *Ordino, ordinè, colloco, dispono.*

Oprzec sie/ *vide* opieram sie.

Opucham/ *Intumeo, intumesco.* opuchly/ *Tumidus, hydropicus.* opuchłość/ & opuchlina/ *Hydrops, tumor.*

Opuszczam/ *Posthabeo, negligo, derelinquo, supersedeo, omitto.*

Opytam sie/ *Inquiro.* opytka/ *Inquisitio.*

O. R.

Oracz/ &c. *vide* orze.

Oraz/ *Telum, sagitta, iaculum, defendiculum.*

Oreduie/ *Intercedo, mediatorem ago.* oredownik/ *Intercessor, aduocatus, mediator.*

Orianki/ *Genus pyrorum.*

Orli/ &c. *vide* orzel.

Orszak/ *Satellitium, comitatus Item, Legio, cohors, turma.*

Ort/ *ex germ: Didrachmum, quarta pars numi, Ioachimici.*

Ortel/ *ex germ: Sententia definitiua, damnatio, condemnatio, decretum, aliàs* skazánie.

Orze/ *Aro.* oracz/ *Arator, agricola, colonus.* oractwo & oranina/ *Agricultura.*

Orzech/ *Nux.* orzyszek/ *dim:* orzechowy/ *Nuceus.* orzeszyny/ *Putamina nucum.*

Orzel/ *Aquila.* orle/ *Pullus aquilæ.* orli & orlowy/ *Aquilinus.*

O. S.

Oś/ *Axis.*

Osádnienie/ *Intertrigo.*

Osadzam/ *Præsidia colloco, præsidijs munio, præsidijs firmo.* osádzenie/ & osádá/ *præsidium, munitio.* Item, *Colonia.*

Osadzam/ *Decerno, statuo, iudico, dijudico, damno.* osadzenie/ *Decretum, judicium, sententia.*

Ość/ *Os piscis.* Item, *Arista.* ościsty/ *Asper, hirsutus, denticulatus,*

latus, aristosus. ościstość/ *Asperitas.*

Oschły/ *vide* osycham.

Oścień/ *Cuspis. stimulus.*

Osek/ *Hadus, agnus, porcellus nondum ablactatus.* osesek/ *dim:*

Osek/ *Harpago.*

Oselká/ *vide* osłá.

Osen/ *Calcar, stimulus.*

Oset/ Carduus, *tribulus.*

Osiádam/ Possideo. Item, *occupo.* osiádły Cultus, *habitatus,* osiádłość/ *Possessio, colonia.*

Osiegam / *Assequor, potior, impetro, recupero, obtineo, acquiro, adipiscor.* Item, *Contineo, complector, conprehendo.*

Osiel / *Asinus.* osiełek/ *&* oślie *&* oślatko / *Asellus, pullus.* oślicá/ *Asina.* ośli *&* osłowy/ *Asininus.* ośliarz/ *Agaso, equiso.*

Osierocam/ *orbo, derelinquo.* osierociáły/ *Orbus, viduus, derelictus.* osierociáłość / *Orbitas, viduitas.* osierocieie/ *orbor, derelinquor.*

Osiná/ *Tremula, arb:*

Oskárżam/ *Accuso, defero, insimulo, arcesso, culpo.* oskárżenie/ *Accusatio.* oskárżyciel / *Accusator, actor.*

Oskominy / *Sordes, propriè oris.*

Oskrobawam/ *Abrado.*

Oskrzele/ *Brancha, chela, seu pinna piscum.*

Oskubam / Deplumo, *denudo.*

Osłá/ *Cos.* oselká/ *coticula.*

Osławiam/ *Celebro, pradico, laudo.* Item, *Traduco, diffamo, calumnior.* osławiam się / *Celebris fio, increbresco.* osławienie/ D*iffamatio.*

Ośledzam/ *Indago, inuestigo.* ośledník / *Indagator.* oślădá/ Indago, *inis, vestigium.*

Oślepiam/ *Excaeco.* oślepienie / Excaecatio. oślep / Idem. Ná oślep / *Temerè,* Inconsiderate.

Ośliniam/ *Saliua oblino.*

Ośm / *&* ośmioro / *Octo.* ośmkroć/ *octies.* Ośmkrotny/ *octuplus.* ośmy/ *Octauus.* ośmnáście / *octodecim, decem & octo.* ośmnasty/ Decimus *octauus.* ośmdziesiat/ *octuaginta, & octoginta* ośmdziesiaty *octuagesimus* ośm set/ *octingenti, ae, a.*

Osmalam/ Impico, *pice inungo, pice oblino.*

Ostro Osmar

Osmárkam / *Muco inquino, muco polluo.*

Osobá / Persona, *species, indiuiduum.* osobny / *Priuatus.* osobno / *Priuatim, sigillatim,* osob / & osobność / *Priuatus seu secretus locus.* osobliwy / *Egregius, præcipuus, præstans, singularis, peculiaris.* osobliwie / *Seorsim, sigillatim.* Item. Inprimis, *præcipuè* osobkuie / *Solitariam vitam ago.*

Ospá / *Faba fressa, farrago, edulium pecuinum.* osypká / *dimin:*

Ospály / &c. *vide* osypiam.

Ospice / *vari, varioli, morbilli.*

Osſá / *Vespa.*

Ostawuie / *Desero, relinquo,* ostáwiam / *Ablacto.* ostátek / *reliquum, reliquiæ, analecta.* ostátny & ostáteczny / *Residuus, postremus, extremus, nouissimus, vltimus.*

Ostradam / *Perdo, amitto, orbus fio.*

Ostrow / Insula, *peninsula.*

Ostry / *Acer, asper, acutus.* ostrze / & ostrość / *Acies, acumen.* ostrze / *Acuo.* ostrogá / *Calcar.* ostrożká / *dim:* ostrożnik / *Calcariarius.* ostropest / *Carduus benedictus, herb:* ostrowidz / *Lynx.* ostrowidzowy / *Lynceus.*

Ostrzegam / *Moneo, præmoneo, hortor.* ostrzegam się / *Caueo.* ostrożny / *Cautus, prudens, prouidus.* ostrożenie / Palatio, *fistucatio, vallum, munitio.*

Ostrzygam / *Tondeo, rado, amputo, reseco, abscindo,*

Osunę się / *Inuado, aggredior.*

Osuszam / *Torreo, arefacio.* osuch & osuszek / *dim: placenta, libum.*

Oświadczam / *Testor, probo, affirmo, confirmo.* oświadczam się / *Protestor.* oświadczenie / Protestatio.

Oświecam / Illumino, *illustro, irradio.* oświecenie / *Illuminatio.*

Osycham / *Areo, aresco.* oschły *Aridus, torridus.* Item, *Macer, macilentus, strigosus.*

Osypam / Pecudibus *pabulum præbeo.* osypká / *Farrago, pabulum pecuinum.* osypalká / *Vannus, ventilabrum.*

Osypiam / *Somno indulgeo, veterno laboro.* ospáły / *Somnolentus, veternosus.* ospałość / *Somnolentia, veternus.*

Oszárpam / *Lacero, dilacero,* oszárpány / *adiect:* & oszárpániec / *subst: Lacer, pannosus, pannis obsitus.*

Oszczadam się / *Parco, comparco.* oszczadánie / & oszczadność / & oszczadliwość / *Parsimonia.* oszczadny / & oszczadliwy / *Parcus, frugalis.*

Oszczep / Hasta, *venabulum,* oszczepisko / *Hastile, manubrium hastæ.*

Oszkárádzam / Polluo, *contamino, fædo, inquino, deformo.*

Oszpecam / *deformo, deturpo.*

Oszukawam / *Fallo, decipio, circumuenio, impono, supplanto.* Oszukánie / *Impostura, fucus, fraus, fallacia.* oszust / Impostor, *falsarius.*

O. T.

Otaczam / *Cingo, circundo.*

Otarlem / *vide* ocieram.

Oto / En, *ecce.*

Otracam / *Allido.* Otracam się / *Caspito, offendo, impingo.*

Otreby / *Furfur.* Otrebny / Furfures.

Otret / Callus, & *um.* otretwiecie / *Occalleo, callum obduco.*

Otruie / *Veneno interimo, venenum propino.* otrućie / *veneficium.*

Otrząsam / *Decutio, decerpo.*

Otrzebiam / Castro, *emasculo.*

Otrzebiny / *Quisquiliæ.*

Otrzec / *vide* ocieram.

Otrzezwiecie / *Sobrius fio, crapulam edormio.*

Otrzymawam / Impetro, *assequor, consequor, obtineo, compos fio.*

Otuchá / *Spes, expectatio, fiducia.*

Otywam / *Pinguesco, pinguefio.* otyły / *pinguis, obesus, corpulentus.*

Otwarzam / *Aperio, patefacio, resero, repãdo, recludo.* otworzisty / *Patens, patulus.*

O. V.

Ouzdzam/ Freno, frenum iniicio.

O. VV.

Owáłáßam/ *Castro, emasculo, virilia execo, virilia pracido.*

Owcá. *Ouis.* owieczká/ *Ouicula.* owczy/ *Ouinus, ouillus.* owczarz/ *Opilio.* owczárnia/ *caula, ouile.*

Owdzie/ *Ibi, Illic.*

Owedy/ *Illac.*

Owies/ *Auena.* owsik/ *Auena sterilis. ægilops.* owsiány/ *Auenaceus.* owsianki/ *Pyra auenaria.*

Owo/ *En, ecce.*

Owoßczam/ *Incaro, cara oblino.*

Owrzedzicie/ *Exulceror.* owrzedziáły/ *vlcerosus.*

Owßeki/ *Quippè, certè, enimuerò, siquidem, equidem, meherculè, profectò, sanè.*

Owßem/ *Quin, imò, potius, fiat.*

O. Y.

Ab Oy/ Incipientia, *quare in dictione* Ociec.

O. Z.

Ozáluie/ *Lugeo, defleo, deploro.*

Ozánká/ *Trissago, herb:* ozáneczká/ *Teucrium, herba.*

Ozárłem/ *vide* Pżyram sie.

Ozdobiam/ *Orno, exorno.* Ozdobá/ *Ornamentum.* Ozdobny/ *Mundus, politus, exornatus.*

Ozdrowieie/ *Conualesco, vires colligo, valetudinem recupero.*

Ozdze / *Torreo, propriè, hordeum maceratum arefacio ad coquendam cereuisiam.* Ozdownia / *Fornax torrendo hordeo idonea vulgò, Braxatorium.*

Ozegam/ *Aduro praeuro.* ozeg & Ozog / *Rudicula, rutabulum.*

Ozemlam/ *Ambedo, arrodo.*

Ozeniam/ *vxorem do.* Ozeniam sie / *vxorem duco* ozeniony / *vxoratus, maritus.*

Ozercá / *vide* Ozyram sie.

Ozgá / *Lacer, pannis obsitus.*

Oziabam / *Refrigero, frigefacio.* Oziebne / *Frigesco.*

Oziane/ *Hio, oscito.*

Ozimká/ *Areola horti, porca, puluinus.*

Oznáymuie / & oznaymiam/ *Indico, significo, expono, notifico, reuelo, nuncio, annuncio, denuncio, manifesto, certiorem facio.* Oznáymienie / *Significatio, denunciatio.*

Ozor / *Lingua bruti alicujus.*

Ozralec / *vide*, Ozyram sie.

Ozrzenieie / *Pruina madesio.* Ozrzeniály / *pruinosus.*

Ozuchlawam / *Ambedo, arrodo.*

Ozuwam / *Mando, is. Item, Cauillor, calumnior.* Ozuwcá / *Calumniator, cauillator.*

Ozydam/ *Considero, perpendo.*

Ozyram sie / *Inebrior, poto, ingurgito, gracor, heluor, comissor.* Ozarty / *Ebrius.* Ozercá/ & Ozralec/ *Edo, onis, bibo, onis, epulo, heluo.*

Ozyie / *Reuiuisco.* ozywiam/ *viuifico.*

 IN-

INCIPIENTIA à P.

P. A.

PAchá/ *Axilla.* pachmie/ *Punctim.* pachne / *Oleo, nideo, redoleo.*

pácholek/ *Armiger, ensifer, pedissequus, satelles, stipator.* páchole & pácholatko/ *dimin: Ephebus, adolescens, juuenis.* pácholczny / *Stipatus satellitibus, magnum habens famulitium.*

pacierz/ *Oratio dominica.* pacierze / *Spina dorsi.* paciorki/ *Spherulæ precatoriæ.*

paczek/ *vide* pak.

páczyná / *ex lat: Remus, alias.* Wiosło/

pádam/ *Cado, ruo, labor.* pádaczká/ *Epilepsia, morbus comitialis.* pádálec & pádálicá/ *Seps, seu cacula, serpentis nomen.*

pádol/ *vallis.*

págor/ & págorek / *dimin: Collis.*

pak/ *Gemma, germen, oculus arboris.* paczek/ *dimin:*

pákłepi/ *Stuppa.* pákłepny/ *Stuppeus.*

pal/ *Palus, i, stipes, sublica, sudes Item, vstio.*

pálac/ *Aula, curia, palacium.*

pálak/ *Baculus incuruatus.*

palam/ *vide* pale.

palam / *ventilo.* pálka/ *vannus, ventilabrum.*

palcat /*virga, baculus, scipio. sceptrum.*

pale & palam/ *Cremo, vro, adoleo.* pale się / *Arduo, æstuo, flagro.* pal & palenie/ *vstio.* pa lipiecek/ *Calefactor, mediastinus. proletarius homo.*

pálec/ *Digitus.* páluszek/ *digitulus.*

pálicá/ *Idem quod* pálcat.

pálmowe drzewo / *Palma.*

pálmowy owoc / *Dactylus.*

pámiętam / *Memini, recordor, reminiscor.* pámięć & pámiątká/ *dimin:* Memoria, *recordatio.* pámiętny & pámiętliwy / Memor, *memoria praditus.*

pan/ *Dominus, herus.* páński/ *Dominicus, regius, herilis.* pánnie/ *Dominor, rego, impero, guberno.*

berno. Item. *grassor, de peste dictum.* pánowánie / *dominatio, gubernatio.* páństwo / *Imperium, regnum, ditio, Iurisdictio.* páni / *Domina, hera.* pánna / *virgo.* Item, *manica ferrea torquendis furibus apta,* pánienká / *Puella, adolescentula.* pánieński / *virgineus.* pánieństwo / *virginitas.*

páncerz / *Lorica.* páncerznik / *Loricarius.*

paneẃ & panwá / *Sartago, cocula, aramentum.* panewká / *dimin:*

pántoflá / *ex germ: Crepida, sandalium.*

pápá & pápiná / *Pulmentum tenue, quo cibantur infantes.*

papież / *Papa, pontifex.* papieski / *Papalis, pontificius.* papieżnik / *Papista, pontificius.* papieństwo / *Papatus, pontificatus.*

pápir / *Papyrus, charta.* pápirny & papirowy / *Chartaceus* pápirnik / *chartarius.*

páproć & páprotká / *dim: Filix, polypodium.*

pápugá / *Psittacus.* pápużny / *Colorem habens psittaci, vt* pápużna máść / *Prasinus color.*

pará / *Par.* parzę / *combino, paria coniungo.*

pára / *Vapor, fumus, halitus.*

param się / *Occupor, tracto, nauo, studeo, incumbo, operam do.*

párch / *Alopecia, scabies, porrigo.* párchaty / & párszywy / *Morbidus, scabiosus, porriginosus.*

párgámin / & párgámená / *membrana.* párgáminny / *membranaceus.* párgáminnik / *membranarius.*

párkan / *Maceries.* Item, *Pomarium.* Item, *Tectum.*

párkot / *Virus, fœtor propriè hircorum, quando in amorem aguntur.* párkotny / *Virosus, fætidus, graueolens.* párkotam się / *Oleo, fæteo.*

parlem / *vide* pre.

parsk / *Antrũ, spelunca, fouea,* parszczek / *Scrobiculus.*

parskam / *Sternuto.* párskánie / *Sternutatio.*

part / *Tela crassa, Cilicium.*

pártácz / *Stellio, cerdo, veteramentarius.*

párze & parzam / *Feruida perfundo, vro, aduro.*

pás/ *Zona, cingulum.* pasek/ *dim:* pásnik/*Zonarius.* pasam/ *Cingo.* pasowány/rycerz/ *Eques auratus.* pásmo/ *Fasciculus, manipulus, ligatura, cinctus, us.*

Páse & pásam / *Pasco.* páse sie/ *pascor. vescor.* pásá/ *pascua.* pástwá & pástwisko/ *Pabulum.* pástewny/ *Pascuus.* pástewnik/ *pascuum.* pástwie/ *pabulor.* pásterz/ *pastor. Item, Concionator.* pástuchá / *Opilio, bubulcus, subulcus.* pásterski/ *pastoralis.* pásterstwo/ *pastoratus.*

pásieká/ *Alueus, apiarium.*

pásorzit / *Assentator, adulator, parasitus.*

pásowki/ *Pyra turbinata.*

pásternak/ *Pastinaca.*

pásteta/ *Artocrea, tuceta, pastillus.* pástetarz/ & pástetnik/ *Cupedinarius.*

pásur/ *Vnguis volucrum, aliorumq; animalium rapacium.*

patnik / *vide* patuie / & peto.

pátak/ *Torrens.*

pátrze & pátrzam / *Cerno, video, specto.*

Patuie/ *Peregrinor.* pat/ & patowánie/ *peregrinatio.* patnik/ *peregrinus.*

pátyná / & pátynká / *dim: Crepida, sandalium.*

paw/ *masc:* pawicá *fœm: Pauo.* pawi/ *pauonius.*

paweza/ *Parma, scutum, clypeus.* pawęznik / *Scutatus, scutarius.*

páiak/ *Araneus.* páiecżyná/ *Aranea, tela aranei.*

pazdzior/ & pázdzierze/ *Festuca.* pazdziorko/ *dimin:* pázdziernik/ *October.*

pázloto / *Spuma auri, scoria auri, aurum adulterinum.*

páznogiec/ *Vnguis.*

P. C.

Pcham & pchne/ *Pungo, ico, ferio, fodio.*

pchla/ *Pulex* pchelká & pleszká/ *dim:* pchlisty/ *Pulicosus.*

P. E.

Pecherz & pecherziná / *vesica.*

Pedze / *Pello.* ped / *Impetus, celeri-*

celeritas, velocitas pedem/*Citò, velociter, cursim, curriculò.*

Pekam sie/ *Rumpor, disrumpor.* pekáty/*Crassus, corpulentus, obessus, distentus, ita vt rupturus videatur.*

Pekárt/ *Nothus, spurius, illegitimus filius.* pekárcie / *dimin:*

Pelny / Plenus, *refertus, frequens* pelność/*plenitudo.* pelnie/Impleo. Item, *Satisfacio, respondeo, sto promißis.* pelnia/ *plenilunium.*

Penzel/*penicillus, aliàs.* szczotká málárská.

Pepáwá / *Quinquefolium. herb:*

Pepel/*Callus & um* pepelisty & pepewoláty/Callosus.

Pepek/ *Vmbilicus.*

Perlá / *Vnio, gemma, margarita.* perelká/*dimin:* perlowy/ *Gemmeus.* perlowa mácica/ *Concha cytheriaca, cochlea margaritifera.*

Perz/*Pluma.*perzyná/Fanilla.

Pestká/ *Acinus, seu oßiculum pomorum.*

Peto/Pedica, *compes.*petam *Compedibus vincio, constringo.* piatnik/*Compedibus vinctus.*

Pewny / *Certus, ratus.* pewnie/Certò,*profectò.*pewność/ *Certitudo.*

P. I.

Piadź/Palmus, *spithama, dodrans.*

Piáná/ *Spuma.* pienisty/*spumans, spumosus.* pienie sie/ *spumo.*

Piasek / *Arena.* piaszczysty/ *Arenosus.*

Piastá/ *Modiolus rotæ.*

Piastká/*vide* pieść.

Piástuie/Gero,*gesto, in vlnis gesto.* piástun/ *Tutor.* piástunká/ *Ancilla, quæ infantes in vlnis gerit.*

Piatno/*Cauterium.* piatnuie / *Cauteria inuro, stigmatizo.* piatnowánie/*Stigma.*

Piaty/*&c. vide* pieć.

Picá/*verbum est militare siue castrense, & significat pabulum, siue frumentum. Inde* picuie/ *pabulor, frumentor.* picny / & piccáwny/*Pabularis, frumentarius.*

picnik & picównik/*Pabulator, frumentator.* picowánie/ *Militum excursio, frumentatio, depopulatio.*

piec/*vide* pieke.

pieć & piecioro / *Quinq.* pieckroć / *Quinquies*, piaty/ *quintus.* piatek / *Dies veneris, feria sexta.* pietnaście/*quindecim.* pietnasty/*decimus quintus.* piecdziesiat *quinquaginta* piecdziesiaty/*quinquagesimus.* piecdziesiatnik / *quinquagenarius.* pieć set / *quingenti, æ, a.* pieć lat / *quinquennium.* piecioroletny/*quinquennis.* pieciornik/ *Pentaphyllum.*

piechty & pieszy / *Pedes, pedestris.* piechotá/*peditatus.* piechota/ *Pedestri itinere.*

pieczа/*Cura, anxietas, sollicitudo.* pieczołuie sie/*Curo, anxius & sollicitus sum.* pieczołowity/ *Sollicitus, curiosus.* pieczołowitość / & pieczołowánie / *Sollicitudo. curiositas.*

pieczeć / *Sigillum.* pieczetuie/ *Obsigno.* pieczetarz / *Signator, Cui concreditum est sigillum regis, aut Reipublicæ alicuius.*

piecze-

pieczenia/*vide* pieke.

piegá/ *Lentigo,* piegáty/ & piegowáty/*Lentiginosus.*

piegzá/*Curruca.*

pieie/Cano, *psallo.* pienie & pieśń/ Cantus, *cantio, hymnus, psalmus.* piosnká & piosneczká/Cantiuncula.

pieke/ *Asso, as.* piekarz / *Pistor.* piekarká / *Pistrix.* piekárski/*pistorius.* piekárstwo/ *opificium pistorium.* piekárczyk / *Tyro huius opificij.* pieczenia/ *Assatura, carnes assa:* pieczątká/ *dimin:* pieczywo/ *Assatio, coctio, hoc est, quantum una vice assari vel coqui potest.* piec / Fornax, *furnus, clibanus* piecyk/ *Fornacula.* piecuch/*Calefactor, mediastinus, proletarius homo.* piekło/ Infernus, *Tartarus, styx.* piekielny/Infernalis, *stygius.*

piekny/*Pulcher, formosus, elegans, lepidus, scitus, nitidus, venustus.* piekność/ *Forma, lepor, pulchritudo, venustas.* piekrze/ *Orno.* piekrze sie/*Lenocinor, faciem fuco.* piekroszká/ *Fucus, lenocinium.*

piele / *Runco, erunco, euello.* Inprat: piolem/ Inf: pleć. plewidło/

zwidło/*Gramen, & herba inutiles, quæ eruncatur.* plewiarká/ *Runcinatrix.*

Pielgrzym/ *Peregrinus.* pielgrzymuię/*peregrinor.*

Pielucha/ *Fascia* pielußká/ *dimin:*

Pień/*Caudex, truncus.* pieniek/ *dimin:*

Pieniadz/*Numus, obolus.* pieniązek/ *Teruntius.* pieniadze/ *Pecunia.* pieniężny/ *Numatus, numosus, pecuniosus, dives, locuples.*

Pienie ſię/ *&c. vide* piáná.

Pienicá/ *velia, linaria, aliàs* zwoniec/*avis nomen.*

Pieprz/ *Piper.* pieprzowy/ *Piperinus.*

pieram/*vide* pierze.

pieram ſię/ *Aduersor, resisto.* piercá/ *Procurator, aduocatus, rabula, causidicus.*

pierdzę & pierne/*Pedo, crepitum ventris edo.* pierdziel/ *Crepitus ventris.*

piernat/*Culcitra, stroma, grabatus.*

pierny/*Pipere conditus.* piernik/*Panis dulciarius.* piernikarz *Pistor dulciarius.*

pierſcham/ *Fugio, terga do, in pedes me conijcio, fuga mihi consulo.* pierſchliwy/*Inconstans, leuis, fugax, irrequietus.*

pierścień/*Annulus.* pierścionek/*dimin:*

piers/*pectus, vber, mamma.* piersiczká/*mammilla: pectusculũ*

pierwßy/ *Primus.* pierwey/ *prius, citius, antequam, priusquam* pierwočiny/ pierwiaſtki/ & pierwiaſńki/ *Primitiæ.* pierwiaſtká/ *Primipara.* pierworodny/ *Primogenitus.* pierworodność & pierworodztwo/ *primogenitura* pierwoſpy/ *prima nox, conticinium.*

pierzchnica/*Varioli.*

pierze/*vide* pioro.

pierzę/& pieram/*Lauo. Inprat:* prałem/ *Inf:* práć. *Inde,* pránie/ *Lotio.* pračzká/*Lotrix*

pierzeiá/*Valua.*

pierzgnieta/ *Mala mustea.*

pierzyná/*Lectus.*

pies/*Canis.* pieſek/ *Catellus.* psi/*Caninus.* psiná/& pſotá/ *Nequitia.* psie dni/*Dies caniculares.*

pießy/ *vide* piechty.

pießcze/ *Indulgeo, nutrio,*

molliter & delicatè educo. pieśćże ſie / *Delector, amo, diligo, In delicijs habeo.* pieśćżacy / *mollis, delicatus.* pieśćżota / *Mollities, indulgentia.* pieśćżek / *Tenellus, delicatulus.* pieśćżká / *Tenella, delicatula.*

Pietro / *aliàs* przetr / *&* przetro / *Laquear, contignatio.*

Pietuch / *Capus & capo.*

Pigwá / *Malum Cydonium ſeu Cotonium.* Pigwowe drzewo / *Malus Cydonia.*

Pigula / *Pillula, ſphærula.* pigułká / *dimin.*

Pije / *Bibo, poto.* pity / *Poculentus, potabilis.* picie / *potus.* pijány / *Ebrius, temulentus.* pijánicá / *Bibo, onis, heluo, poculis deditus.* pijáńſtwo / *Ebrietas, crapula, temulentia.* pijawká / *Sanguiſuga, hirudo.* piwo / *Cereuiſia.* piwny / *Cereuiſiarius, adject:* piwnicá / *Cella, cellarium.* piwniczny / *Promus, condus.* piwowar / *Cereuiſiarius, ſubſt:*

Pilá / *Pila. Item, Lima. Item, Serra.* piłká / *dim:* piłuie / *Limo, polio, ſerro.* pilnik / *Serrator.*

Pilátyk / *Claua, baculus, ſcipio.*

Pilny / *Diligens, impiger, ſedulus, accuratus, induſtrius, attentus.* pilnośc / *Diligentia, attentio, ſtudium.* pilnuie / *Nau., ſtudeo, vaco, incumbo, operam do.*

Pilśń / pilśnia / pilśniańká *Sculponea.*

Piołun / *Abſynthium.* piołunowy / *Abſynthinus.*

Pioro / *Penna, calamus.* piorko *&* pioreczko / *pennula.* pierze / *pluma.* pierzyſty / *Penniger, pennoſus, plumoſus, plumatus.*

Piorun / *Fulmen, fulgur.* piorunowy / *Fulmineus.* piorun / bije / *Fulgurat.*

Piotruſzká / *Petroſelinum, oluſatrum.*

Pipá / *Caulis penna, calamus.* pipká / *Cauliculus.* pipelki / *Ligna ſiue arbores, ex quibus canales fiunt.*

Pirſcham / *vide* pierſcham.

Pyſk / *Roſtrum, naſus, proboſcis.*

Piſkorz / *Muſtela varia, muſtela paluſtris, pelamis.*

Piſzcże / *Pipio. Item, Tibia cano.* piſzczek / *Tibicen.* piſzczká / *Tibicina.* piſzczałká / *Tibia.*

Pisze/ *Scribo, exaro, noto.* pisanie/ *Scriptio. Item, Litera, Epistola.* Pismo / *Scriptum, scriptura.* Pisarz / *Scriba, notarius.*

Piwo/*&c. vide* pije.

Pizmo/*Moschum.*

P. L.

Plác / *ex germ: Locus, area. Item, arena. h. e. Locus certaminis.* wystapić ná plác/ *In arenam descendere.*

Pláce/ *Soluo, luo, pendo, plecto, contribuo.* plátny / *Carus, preciosus.* plát / *Census, vsura, precium alicujus rei.* płaycá/ *Solutor.*

Pláceк/ *Placentum, libum.*

Pláchtá/ *Lodix, linteum, velum, stragulum.* Pelachtká/ *Lodicula.*

Pláczę/ *Fleo, lugeo, plango, ploro, vagio, lachrymor, lamentor.* płácz / *Fletus, ploratus, luctus, vagitus.* płáczliwy/ *Flebilis, lachrymosus.*

Plagá/*Plaga, pœna, cruciatus, tormentum.*

plamá/ *Macula, lichen.*

plasam & plesam / *Plaudo. salto, tripudio, manus complodo.* plasánie / *Complosio manuum, saltus, saltatio, tripudium.* plesny/ *plausibilis.*

plaſki & plaſkáty / *Iolanus.* plaſkowiná / *Vola, manus concauitas.* pláſkonogi / *Planipes, palmipes.* plaſkonosy/ *Simus.*

plaster/*Emplastrum, plasma, cataplasma.*

plaszam / *vide* plochy.

plaszcz/*Palla, pallium, paludamentum.* plaszczyk/*Palliolum.*

platnerz/*ex germ: Faber laminarius.*

pláwie / *Natare facio. Item, Liquo, liquefacio.* pláwie się/ *Nauigo.* pláwny / *Nauigabilis.* pláwá/ *Nauigatio, classis. Item, Crates lignorum.*

plasam się/*Repo, serpo.*

pleban/*Parochus.* plebáński/ *Parochialis, paracialis.* plebánia/ *Parochia, paracia.*

pleć/ *Sexus, us. In gen:* płci.

pleć/ *vide* piole.

plete / *Necto, vincio. Item, Nugor, gannio.* plotká/ *Nuga. Item,*

Item, spira capillaris. plotliwy/ *Garrulus, futilis.*

plecy/*Humeri.* plecysty/*Humerosus, corpulentus.*

pledze się / *Nugor, rixor, altercor, contendo.*

plenny/ *Plenus, turgidus, ferax, fertilis, abundans* plenność *Fertilitas, abundantia.*

plesam/*vide* plasam.

pleśń / *Situs, caries, rancor, mucor.* pleśnieie / *Muceo, situ obducor situm contraho.*

pleß / *Rasura.* pleßowáty/ *Rasus, tonsus.*

pleßká/ *vide* pchłá.

plety/*Rates.* pletownik/*Ratarius.*

plewá/ *Acus, eris, palea, gluma, folliculus.* plewny/ *Acerosus.* plewnik/plewnia & plewiarnia/ *Palearium.*

plewiarká/ plewidło/ *vide* piele.

pliská/*Motacilla, codatremula.*

płodze/*Genero, procreo. Item, Perpetro, designo. committo.* płod *Germen, proles, soboles, progenies.* płodny/*Ferax, fertilis, fecundus.* płodność/*Fertilitas.*

płochá/*Pecten textorium, Licium, Liciatorium.*

płochy / *Leuis, timidus.* płochość/*Leuitas, timiditas.* płoße/ & płaßam / *Abigo, terreo, perterrefacio.*

płocicá/ *vide* płotká.

płocienny / *&c. vide* płotno.

płocze & płokam / *Eluo, mundo, purgo.*

płony/ *Manubia, spolia.*

płondruie / *vide* plundruie.

płonká/ *Frutex, planta.*

płonny/*Sterilis, vanus, incertus, irritus.* płonność / *Sterilitas.* płoniná / *Ager siue campus sterilis.* płonieie/*Sterilesco.*

płomień/*Flamma.* płomienisty / *Flammeus, flammiuomus, ignitus.*

płoße/ *vide* płochy.

plote/ *Necto, sepio.* plot/*sepes.*

płotká/ & płocicá/*Rubiculus.*

płotno / *Tela.* płocienny/ *Lineus, linteus.* płociennik / *Linteo,* płociánká / *vestis linea.*

plożycha/ *Animal reptile.*

pludry/ *ex germ: Caligæ follicantes,*

plug/ *Aratrum.* plużny/ *Ad aratrum pertinens. Metaph: vtilis, lucrosus.* plużę/ *Aro. Metaph: Lucror, lucrifacio. Item, Succedo.*

Plugáwy/ *Impurus, spurcus, sordidus, squalidus, obscænus.* Plugástwo/ *Spurcities, pador, squalor, sordes, cœnum, inquinamentum, quisquiliæ.* plugáwię/ & plugáwiam/ *Inquino, conspurco, contamino.* plugáwiec/ *Obscænus homo.*

pluię/ *Spuo. In præt:* plwałem/ *Inf:* plwáć/ *Inde* plwocini *Sputum, excrementum.*

Plundruię & plondruię/ *ex germ: Vasto, deuasto, depopulor.*

plusczę & pluſkam/ *Aspergo, inquino. Item, exilio.* pluſkánie/ *Inquinatio.* pluſk/ *Idem, Item, Cauda piscis.* Pluſkwá/ *Cimex.*

plwałem/ *&c. vide* pluię.

płynę/ *Fluo, mano.*

pływam/ *No, nato.* pływánie *Natatio.* pływacz/ *Natator, vrinator.*

P. N.

Pnę ſię/ *Assurgo, ascendo, emico.*

Pniak/ Caudex, *truncus.*

P. O.

po/ *Præp: pro, post, secundum, iuxta.*

Pobaczam/ *Aduerto, animaduerto, sentio.*

Pobielam/ Dealbo, *incrusto.*

Pobijam/ *Occido, interficio, trucido. Item, Alligo, vincio.*

pobłażam/ *Indulgeo.* pobłażánie/ *Indulgentia.*

pobłażniam/ Illudo, *ludificor.*

Pobluwam/ *Conuomo.*

Poboczny/ *Stans, situs, collocatus à latere, siue ad latus.* Item, *obliquus.*

Pobor/ Exactio, *contributio, vectigal, tributum* poborcá/ *Quæstor, exactor, telonarius.* poborſki/ *Quæstorius.* poborſtwo/ *Quæstura.*

Poboy & poboie/ *Pugna, prælium, clades, strages, internecio.* poboyszcze & poboysko/ *Locus, vbi commissum est prælium.*

Pobożny/ *Pius, religiosus, deuotus.* pobożność/ *Pietas.*

Pobudzam/ *Moueo, commoueo, incito, irrito, instigo, lacesso, impello, prouoco, calcar addo.* pobudzenie & pobudká/ *Calcar, stimulus, incitamentum.*

Pocáłuie/ *Exosculor, osculum figo.* pocáłowánie/ *osculum, basium.*

Poce się/ *Sudo.* pot/ *Sudor.*

Pochinam/ *Immergo, inclino.*

Pochłaniam/ *Deuoro, dehisco.*

Pochlebuie & pochlebiam/ *Adulor, assentor, palpum obtrudo.* pochlebcá/ *Adulator, assentator, parasitus, canipeta.* pochlebstwo *Adulatio, assentatio.*

Pochmur/ *Caligo, tenebræ,* pochmurny/ *Nubilus, caliginosus, tenebrosus.* Item, *mæstus, tristis*

Pochadzam/ *Orior, prouenio, promano.* pochodzę/ *Pergo, procedo, progredior.* pochodzisty/ *Accliuus, & accliuis.* pochodzistość/ *Cliuus.* pochodnia/ *Lampas, fax, lucerna.*

Pochop/ *Occasio, calcar, instinctus, incitamentum, irritamentũ.* Item, *profectus, us.* pochop bierzę/ *Proficio.* Item, *causam, ansam, oportunitatem arripio, siue naucişcor.* pochopny/ *Pronus, propensus, procliuis.* Item, *oportunus.*

Pochraniam/ *Tego, abscondo.* Item, *Tueor, defendo, patrocinor.*

Pochraniam się/ *Confugio, recipio me, opem & auxilium imploro.* pochronienie & pochroná/ *Refugium, portus, receptaculum, sacra anchora, asylum.*

Pochuchywam/ *Afflo, aspiro.*

Pochutnawam/ *gestio, gesticulor.* pochutnawánie/ *gesticulatio.*

Pochwá/ & *plur:* pochwy/ *vagina.* Item, *Antilena, postilena.*

Pochwalam/ *Laudo, collaudo, prædico, approbo.* pochwałá/ *Laus, approbatio.* pochwalny/ *Laudabilis.*

Pochwiszczam/ *Strepo, sibilo.* pochwist/ *Sibilus.* pochwiściel/ *Nimbus, procella, turbo.*

Pochwytawam/ *Arripio, apprehendo.* pochwyt/ *Arreptio, apprehensio.*

Pochybiam / *Aberro, fallor, decipior.* pochybá/ Error, *dubium, dubitatio.* pochybny / *Dubius, incertus.*

Pochylam/ *Acclino, inclino.* pochylam sie/ *Ruinam minitor.* pochyly & pochylny/ *Incuruus, deuexus, decliuis, inclinatus, propensus, pronus, praeceps, praeruptus.* pochylność / Propensio, *inclinatio.*

Pociask / *Rudicula, rutabulum.*

Pocieszam / *Consolor, erigo,* pocieszenie & pociecha/ *Solatium, consolatio.* pocieszny/ *Laetus, gratus, iucundus, consolationis plenus.* pocieszyciel / *Consolator, paracletus.*

Poczczę/ Hon*oro, veneror, reuereor, honore afficio.* poczciwy/ Hon*estus, honorabilis, honorandus, venerandus.* poczciwość/ Hon*or, honestas, reuerentia, veneratio.*

Poczemu/ *Quanti.*

Poczerniam/ *Nigro, denigro, nigresacio, coloro, impluuio.* poczerniały/ *denigratus, impluuiatus.*

Poczesny/ *Grauis honorabilis. venerabilis, honestus.* poczesność Hon*or, grauitas, reuerentia.*

Poczet *vide* poczytam.

Poczwáruie / I*neptio.* poczwárowánie & poczwárá/ I*neptiae.*

Poczynam / I*nchoo, incipio, auspicor. Item, Concipio.* początek/ *Principium, initium, exordium, primordium, auspicium.* poczęcie/ *Conceptio.*

Poczytam/ *Numero. Item, habeo, duco, censeo.* poczet/ *Numerus.* I*tem, Turma, legio, exercitus.*

Pod/ Pr*aep: Sub, infra.*

Podáie & podawam/ P*orrigo, offero, confero, contribuo. Item, Dedo.* podawcá / *Collator.* podátek/ *Tributum, contributio, vectigal.* podawánie/ *deditio.*

Podbiał/ *Tussilago, herb:*

Podbieram/ *Lego, colligo, meto, vindemio.* podbieránie/ *vindemia, messis.*

Podbrodek/Mentum.

Podburzam/Irrito, prouoco, lacesso, instigo podburziciel/Instigator.

Podchmielawam/ Cereuisiæ, lupulum addo. Item, Inebrior. Podchmielánie / Ebrietas.

Podchodzę/ Fallo, decipio, impono, circumuenio, supplanto. podeście/ Captio, deceptio, fallacia circumuentio, supplantatio, impostura. podeszły/ Deceptus. Item, Prouectus, vetus, senex.

Podchwytawam/Capio, prehendo. podchwytánie/ & podchwitká/ Captio. podchwitliwy/Captiosus.

Podciekam/ Alluo, subterfluo.

Podcinam/ Succido.

Pod czás/Interdum, quandoq; nonnunquam.

Podczászy/ Prægustator, pocillator, à poculis.

Podczos/Cyma, a. & Cyma, atis.

Poddawam/Dedo, trado, subdo, subycio. poddány/ Subditus. poddánosc & poddáństwo/ Subiectio. Poddánie / & poddawánie / Deditio, subiectio.

Poddymam/ Sufflo. poddymká/Sufflatorium.

Podemknac/&c. vide podmykam.

Podeptuię/ & podeptawam/Protero, conculco.

Podeście & podeszły/vide podchodzę.

Podeszwá/ Planta, solea.

Podeymuię/Sustineo. podeymuię się/ Suscipio, subeo, audeo, conor, molior. In præt: podiąłem się/ Inf: podiąć się/ Inde podeymowánie & podięcie/ Conatus, ausus.

Podeyzrzę / Suspicor, suspectum habeo. podeyzrzenie / Suspicio. podeyzrzány / Suspectus. podeyzrzliwy / Suspiciosus, suspicax.

Podgárdlek / Mentum, jugulum, aruncus, paleare.

Podgorze/Promontorium.

Podiezdek/ Mannus, equuleus.

Podkásuię & podkásawam Succingo. podkásuię się/Succingor. podkásány/Succinctus.

Podkładam/ *Subijcio, suppono.* podkład/ *Tomentum, culcitra, clitella.*

Podkolanek. *Poples.*

Podkopawam/ *Suffodio, cuniculos ago.*

Podkowá/ *Solea ferrea.* podkuie/ *Soleam equo induo, equum calceo.*

Podle/ & podlug/ *Iuxta, secus, secundum.*

Podlewam/ *Suffundo.*

Podlugowáty/ *Sublongus, prolixus, promissus.*

Podly/ *Leuis, vilis, abiectus, vulgaris, plebeius.*

Podmiecę & podmiotawam *Subijcio.* potmiot/ & podmiotek/ *dimin: Liber vel puer suppositititius, seu adulterinus, nothus.*

Podmykam/ *Suppono.* podmykam sie/ *Subrepo. In praet:* podemknalem/ *Inf:* podemknąć.

Podniebienie/ *Palatum. Item/ Laquear, fornix.*

Podnoszę & podnaszam/ *Tollo, attollo, erigo, subleuo.* podniosły/ *Elatus, erectus, acclinus, & c.*

Podnożek/ *Scabellum.* podnożnicy/ *Antipodes.*

Podobam sie/ *Placeo, arrideo.*

Podobny/ *Similis, assimilis. Item, Possibilis, verisimilis.* podobność/ *Similitudo.* podobieństwo/ *Parabola.* podobno. *Forte, fortassè.*

Podołek/ *Fimbria, lacinia, limbus.*

Podosek/ *Embola, fibula rotae.*

Podpalam/ *Accendo, ignem excito.* podpoláły/ *Adustus, flauus, coloratus.*

Podpieram/ *Fulcio, suffulcio, sustineo.* podpieram sie/ *Innitor, insisto.* podporá/ *Basis, sustentaculum, pedamentum, columen, columna, fulcrum.*

Podpiersień/ *Antilena.*

Podpisuie & podpisam sie/ *Subscribo.* podpis/ *Subscriptio.* podpisek/ *Amanuensis, à libellis.*

Podpłomyk/ *Panis subcinericius.*

Podpomagam/ *Iuuo, succurro, suppetias fero.* podpomożenie/ *Auxilium.*

Podrastam/ *Cresco, adolesco.*

podrosły/*Adultus*. podrostek/*Adolescens, Ephebus*.

Podrożny / *Iter faciens, viator, peregrinus*. podrożnik/ *Polygonium, Cichoraum. herb.*

Podruzgam & podruzgotawam/*Contero, comminuo, confringo*.

Podrzepiełam / *Inebrior, poculis indulgeo*.

Podrzeźniam/*Subsanno, illudo, irrideo, mores & gestus alicujus imitor*. podrzeźniánie/ *Subsannatio, irrisio, sarcasmus*. podrzeźniacz/*Mimus, subsannator, cauillator*.

Podrzucam/*Subdo, Subijcio, suppono, adultero*. podrzutek/ *Liber siue puer supposititius*.

Podrzynam/*Succido*.

Podsadzam/*Suppono*.

Podscielam/ *Substerno*.

Podsędek/*Subjudex, subdelegatus judex, arbiter, vulgò recuperator*.

Podsiewam/ *Incerno, purgo, colo, cribro*.

Podskárbi/ *Thesaurarius, tribunus ærarij* podskárbstwo/*quæstura*.

Podsłuchawam / *Audio, inaudio, ausculto. obseruo, animaduerto*. podsłucháćz/*Explorator, Corycæus*.

Podsobny koń/ *Equus ephippiarius*.

Podstárzeie się/ *Inueterasco*. podstárzały/*Grandæuus, prouecta ætatis*.

Podstáwiam/*Suppono*.

Podstępuię/ *Decedo, succedo. Item. Circumuenio*. podstępny/ *Fallax, fraudulentus, insidiosus*.

Podstoly / *Structor, dapifer*.

Podstrzegawam/*Obseruo*.

Podsypuię/*Inesco*.

Podszczuwam/*Irrito, instigo* podszczuwánie/*Instinctus*. podszczwacz/*Instigator*.

Podszywam / *Subduco*. podszycie/*Pannus subductitius, pelles subductitia*.

Podußczam/ *Irrito, instigo, incesso, stimulo, inflammo, suborno*. podußczenie/*Instinctus, incitamentum, illecebra*.

Podwiąská/ *Fascia cruralis, periscelis*.

Podwieczor/ *vesperi, sub vesperam*. podwieczorek/*Merenda*.

da, anticanium. podwieczerzam *merendam sumo.*

podwiká/*Rica, calantica, peplum.*

podwodá/*Angaria.* podwodnik/*veredarius.* podwodny/koń/*Equus clitellarius.*

Podwoyski/*Apparitor, lictor.*

podworze/*Area, atrium, vestibulum.*

podwoiam/*gemino, duplico.* podwoy/& *plur:* podwoie/*Postis, antes, limen superius, superliminare.*

Podwyższam/*Exalto, erigo, eueho.*

podyimuie/*vide* podeymuie/ podymá/*Premula balista seu sclopeti.*

podżegam/*Incendo, inflammo. Item, Incito, irrito, instigo.*

Podzielam/*Partior, diuido, distribuo.* podzielcá/*distributor.*

Podziemny/*Subterraneus.*

Podziewam/*Relinquo, colloco, transfero. In præt:* podziałem *Inf:* podzieć.

Pofeńduie/*Concaco, commaculo, conspurco, coinquino.*

Poganiam/*Propello, insequor. Item, Aurigor, equos & currum rego.* poganiácz/*Auriga.* pogoń & pogonia/*Fuga.*

Pogánin/*Ethnicus, gentilis, paganus.* pogáński/*gentilitius.* pogáństwo/*Ethnicismus, gentilitas.*

Pogebek/*Alapa, colaphus.* poiebknie/*Colaphizo, alapam seu colaphum impingo.*

pogine/*Pereo.*

poglądam/*Contueor.*

poglowie/*Sexus, caput. Item Contributio, quæ fit in singula capita. Inde.* Dáć poglowie/*Capite censeri.*

pogodá/*Serenitas, sudum cælum, cæli clementia. Item, oportunitas.* pogodny/*Sudus, serenus, oportunus.*

pogorywam/*Conflagro.* pogorzenie/*Incendium, conflagratio.* pogorzelisko/pogorzelisná/pogorzelec & pogorzelicá *Area domus exusta.*

pogránicze/*Confinium, conterminium, vicinitas.* pográniczny/*Conterminus, contiguus, finitimus.*

Pograżam/ *Interminor.* pograżká/ *Mina, interminatio.*

Pograżam/ *Immergo, submergo.*

Pogrizawam/ *Arrodo, corrodo.*

Pogruchotawam / *Contero, confringo, comminuo.*

Pogrzeb/ *Funus, exequiæ, iusta, parentalia, sepultura.* pogrzebny / *Funebris.* pogrzebam/ *humo, sepelio.* pogrzebáczká/ *Rutabulum, batillus.*

Pohámuie/ *Coërceo, compesco cohibeo, frenum iniicio, in officio contineo.*

Pohánbiam/ *Temero, confundo, polluo, profano.* pohánbienie/ *Profanatio, confusio.*

Poiednawam / *Reconcilio, placo, in gratiam repono.* poiednáwam sie/ *In gratiam redeo.* poiednánie / *Reconciliatio.* Poiednacz/ *Reconciliator.* poiedynkiem/ *Singuli, aduerb:* poiedynkowy / *Singulus.* poiedynkowy boy / *monomachia.*

Poimam/ *Capio. In præt:* poimalem. poimánie/ *Captiuitas.* poimániec/ *Captiuus, mancipiũ.*

Poymuie/ *Capio, duco.* Item, *Disco, teneo, percipio. In præt:* poialem. *Inf:* poiać/ *Inde.* poietny / *Capax, docilis.* poietność/ *Docilitas.*

Pokalam/ *Contamino, commaculo, inquino.*

Pokarm/ *Cibus, esca, alimentum, obsonium, edulium.* pokarmiam/ *Cibo, pasco, pabulum præbeo.*

Pokázuie / *Ostendo, demonstro,* pokázánie / *demonstratio.*

Poki / *Dum, donec, quamdiu.*

Pokládam/ *Pono, colloco.* pokład/ *Ordo, series.* Item, *clitellæ.*

Pokolenie / *Familia, stirps, domus, propago, prosapia, sexus, gens, genus, generatio, proles, progenies.*

Pokonywam / *Refuto, conuinco.*

Pokorny/ *Humilis, mitis, placidus, mansuetus, demissus, submissus, supplex.* pokora/ *Humilitas.* pokorze/ *Humilio.* pokorze sie/ *humilior.*

pokost/*Vernix.* pokosczam/ *vernice oblino.*

Pokoszam/ *Meto, demeto, defalco.*

pokoy/ *Pax, quies, requies, ocium, tranquillitas.* Item, *Cella, conclaue, abdytum, cubiculum.* pokoieczek/ *Cellula.*

Pokrapiam/ *Aspergo, madefacio, humecto, rigo, irrigo.*

pokruszam/ *Tero, contero, protero, confringo, comminuo.*

pokrywam/ *Tego, cooperio. Item, Simulo.* pokryty/ *Tectus, simulatus, hypocriticus.* pokryty/ czlowiek/ *Hypocrita,* pokrywka/ *operculum. Item, Pratextus, species.*

pokrzepiã & pokrzepczam/ *Recreo, reficio, erigo, refrigero, refocillo.* pokrzepczam sie/ *Conualesco, vires colligo, sanitatem recupero.*

pokrzeszwiam. *Idem.* pokrzeszwienie/ *Recreatio, refrigeratio, refrigerium.*

pokrzyk/ Mandragora.

Pokrzywa/ *vrtica.* pokrzywnie/ *Nothus, spurius, incerto patre procreatus.*

pokumam sie/ *Amicitiam seu familiaritatem ineo, conuenio.* pokumánie/ *Familiaritas, amicitia, consociatio, pactum, conuentio.*

Pokupuie/ *Coemo*

pokurczam/ *Contraho, corrugo.* pokurczam sie/ Contrahor, *corrugor.* pokurczáły/ *Contractus, gibbosus.*

pokuszam/ *Tento.* pokuszam sie/ Conor, *molior, machinor, periculum facio.* pokuszenie/ Co*natus. Item, tentatio.* pokusá/ *Spectrum.*

pokutá/ *Panitentia.* pokutuie/ *Resipisco, panitentiam ago.* pokutowánie/ *Resispiscentia.*

pol & pul/ *Semi.* polowicá/ *Medietas, dimidium.* polowiczny/ *medius, dimidius.*

polá/ *Cassis, ames, rete.* polká/ *Reticulum.*

polámuie/ *Confringo, comminuo.*

polápiam/ *arripio, apprehendo.*

Pole/ Campus, *ager.* polny/ *Campestris, agrestis* poluie/ *venor.* polowanie/ *venatio.* Polak/ *Polonus, Sarmata.* Polká/ *Mulier polona.* polski/ *Polonicus.*

lonicus. Polſká / Polonia, Sarmatia.

Polec mieſá / Succidia.

Polecam / Mando, commendo, injungo, præcipio. polecenie / mandatum, commißio.

Polegam / Procumbo, vincor, trucidor, profligor.

Polepiam / deluto, oblino.

Polepſzam / Corrigo, emendo, reparo, reſtituo, reſtauro. Item, Augeo. polepſzam ſie / Reſipiſco, ad ſaniorem mentem redeo. polepſzenie / Correctio, emendatio, reſipiſentia. Item, Augmentum, corallarium.

Poleruie / ex germ: Polio, limo, limam adhibeo.

Polewam / Affundo, perfundo, aſpergo, rigo, irrigo. polewká / Offa. ſorbitio, juſculum. polewczány / Iurulentus, juſculentus.

Poley / Pulegium.

Policá / Mactra, loculamentum.

policzam / Connumero.

Policzek / Mala, maxilla, mandibula. Item, Alapa, colaphus. policzkuie / Colaphizo, alapam impingo, colaphum infringo.

Poloczam / Deuoro, deglutio. polok / Edo, onis, heluo, comedo, vorax & guloſus homo.

Polon / Spolia, manubia.

Polożę / Pono, colloco. położenie / Situs, us, poſitus. polog / Puerperium. położnicá / Puerpera.

Południe / Meridies. południowy / Meridionalis. południowy wiátr / Auſter.

Pomagam / Iuuo, ſubuenio, ſuccurro, opitulor, ſuppetias fero. pomoc / Auxilium, opis, ſuppetia, adminiculum, ſubſidium. pomocny / Auxiliaris. pomocnik Adjutor.

Pomarzam / Eneco, interficio.

Pomatożam / Excæco, præſtigiis illudo.

Pomázuie / Vngo. Item, Polluo, contamino, inquino pomázánie / unctio. pomazániec / unctus.

Pomek vide pomykam.

Pomierzam / Demetior. pomiar / Demenſum. pomierny / Mediocris. Pomiernosć / Mediocritas.

Pomieſzawam / Commiſceo, confun-

confundo. pomieszánie / *Confusio.*

Pomiotam / *Abijcio, reijcio, prosterno. Item, abortio.* pomiot *Abortus.*

Pomiotło / *Rudicula, rutabulum, batillus.*

Pomnażam / *Addo, augeo, cumulo, prosum. Item, propago.* pomnożenie / *Augmentum, Incrementum. Item, propagatio.* pomnożyciel / *Auctor.*

Pomoráńcza / Malum aureum.

Pomorze / *Regio maritima.* pomorski / *maritimus.*

Pomśczę się / *vindico, vlciscor.* pomściciel / *vltor, vindex.* pomstá / *vltio, vindicta.*

Pomuskam & pomuskuię / *Lino, oblino, perlino, inungo.*

Pomykam / *Promoueo, protrudo.* pomykam się / *Succedo.* pomek / *Ames, laqueus, tendicula.*

Pomywam / *Eluo.* pomyie / *Eluuies.*

Ponarzam / *Immergo, submergo.*

Pończochá / *Tibiale, soccus.*

Poniedziałek / *Dies lunae, feria secunda.*

Poniewasz / *Quia, quoniam, quandoquidem.*

Pop / *Sacerdos, sacrificulus, flamen.* popowa / *Vestalis.*

Popárlem / *&c. vide* popieram.

Popásam / *Compasco, depascor.*

Popchnąłem / *vide* popycham.

Popedzam / *Propello.* popedliwy / *vehemens, iracundus, furiosus.* popedliwość / *Furor, vehementia, iracundia.*

Popękam się / *Disrumpor.*

Popełniam / *Perpetro, admitto, committo, delinquo.*

Popiek / *Batillus.*

Popieram / *Vrgeo, insto, pergo. Item, Resisto, In praet:* popárlem / *Inde* popárcie / *Instantia. Inf:* poprzeć.

Popijam się / *Inebrior.*

Popioł / *Cinis.* popieláty / *Cinereus.* popielec / *Cineralia, dies cinerum.* popielicá / *Glis.*

Popisuię / *Conscribo.* popis / *Conscriptio.*

Poplacam/*Persolno.* poplátek/*Census.*

poplaszam/*Abigo, perterrefacio.* poploch/*Terror.*

Poplesnieie/*Muceo, mucesco, situ & squalore obducor.* poplesniáły/*Squalidus, mucidus, rancidus, cariosus.*

Poplugáwiam/*Conspurco, contamino, inquino.*

Popluwam/*Conspuo.*

Poponá/*vide* Oponá.

Poprag/Cingula.

Poprawdzie/*Seriò, reuera.*

Poprawuie & popráwiam *Emendo, corrigo, reformo, restauro, sub incudem reuoco.* popráwá/Correctio, *emendatio.*

Poprzątam/*Ordino, orno, como, dispono.*

Poprzeć/*vide* popieram.

Poprzedawam/ Distraho, *vendo, venundo.*

Poprzysiegam/*Adiuro, exorcizo, obtestor.* poprzysiegánie/*Adjuratio, exorcismus.* poprzysiegácz/Exorcista.

Popusczam/*Laxo, remitto, prolongo, protraho.* Item, *Excerno, aluum deÿcio, ventrem exonero.*

Popycham/*Trudo, protrudo, propello.* In *præt:* popchnąłem/ *Inf:* popchnąć.

Porá/Conflictus. *prælium.*

Porabam/Incido, *succido, excindo.* porebá/*Lignatio, Locus vbi caduntur ligna.* porebnik/*Lignator.*

Porádlnia/*exactio,* Census. *tributum, quod pendunt agricolæ.*

Porádzam/Consulo, *consilium do.* porádá/*Consilium.* porádny/Prudens, *sapiens.* porádnie/*Consultò.*

Poranek/*Diluculum.* poránu/*Manè, diluculo.* porániam sie/De manè *surgo, maturo, manè seu maturè aliquid ago.*

Porażam/Cædo, *vinco, fundo, prosterno, profligo, trucido.* porażká/*Cædes, strages.*

Pordzewieie/*Ferruginem contraho.* pordzewiały/*Ferruginosus, rubiginosus.*

Pore & porze/*Findo, scindo, discindo.* In *præt:* prołem/ *Inf:*

Poręcze/Climacter, *lorica.*

Porywam/*Arripio, abripio.* porywam sie/*Proripio me, prorumpo.*

Poroczki/ *Iuris dictio, Termini terrestres, sic vocant cancellaria.*

Porodze/Pario, *enitor* porodzenie/Partus.

Poroniam/ Condo, *seruo, asseruo.* Item, *Euomo, eijcio, abortio.*

Porownawam/ *Æquo, complano, concinno, compono. Item, Confero, comparo.* porownánie/ *complanatio, collatio, comparatio.*

Poroz/*Telum, jaculum.*

Porozumiewam/*Intelligo, animaduerto.* porozumiewam sie/ *Conuenio, paciscor.* porozumienie/*Conuentio, pactum.*

Port/ *Portus, Emporium maritimum.* portowy/*Ad portum pertinens.*

Portki/*Caligæ, feminalia.*

Poruczam/*Mando, præcipio, injungo, commendo.* poruczenie/ *mandatum.* porucznik/ *Mandatarius, commissarius, administrator, ordinum ductor.*

Porußam/ *Quatio, commoueo, afficio.* porußenie/*Motus, affectus, us.*

Porządzam/*Ordino, dispono,* porzadny/ *ordinatus, dispositus, legitimus.*

Porze/*vide* pore.

Porzecze/ *Regio ad flumen sita.* porzeczny/ *Ad ripam fluminis situs.* porzeczki/ *Baccæ herbæ cujusdam fluuiatilis, quam Ribes officinæ vocant.*

Porzucam/ *Abijcio, proijcio.* *Item. Abortio.* porzucenie/ *Abiectio, abortus.*

Posag/Dos, *dotalitium.*

Posarkawam/ *Sorbillo, pitisso.*

Pościel/*Lectus, grabatus.* pościalká/ *Lectulus.* pościelam/ *Sterno lectum.*

Pościgawam/*Assequor, insequor, prehendo.*

Pościnawam/ *Trucido, de collo, caput amputo.*

Posel/ *&c. vide* posylam.

Posepiam sie/*Tristor, frontem corrugo.* posepny/ *Tristis, morosus, difficilis.*

Posiadam/*Possideo, occupo.* posiadánie/ *Possessio.* posiedziciel/*Possessor.*

Posiedze/ *Assideo, consideo.* posiedzenie/ *Sessio, consessus.*

Posiewam/*Consero.*

Posilam/ *Corroboro, confirmo,*

mo, recreo, refocillo, vires suppedito. posilenie & posilek / *Robur vires, suppetiæ.* posilecżny / *Auxiliaris.*

Postalem / *&c. vide* posyłam postánie / *Stratum.*

Posládek / *Anus, i, podex, nates.*

Posledz / Postremò. posledny *Posterior, postremus, vltimus, extremus.*

Postuguie / Inseruio. *gratificor, moremq́; gero.* postuga / *Officium.* postußny / *officiosus, obtemperans, obsequens, obediens.* postußnosć & postußeństwo / *obedientia, obsequium.*

Posniedzeie / *Muceo, squaleo.* posniedziáły / *Mucidus, squalidus, cariosus, situ abductus.*

Posoká / *Cruor, sanguis.* posocżny / *Cruentus.*

Pospießam sie / Celero, *propero, festino.* pospießny / Celer, *festinans, expeditus.* pospiech / Festinatio.

Pospołu / *Smul, vna.* pospolity / *vsitatus, vulgaris, communis, triuialis, tritus, obuius, promiscuus.*

miscuus. posplićie / *Plerumq́, vulgò, promiscuè.* pospolituie / Conuersor. pospolitowánie / *communio, conuersatio.*

Posrawam / *Concaco, conspurco.*

Posrzodek / *Medium, meditullium.* posrzedny / *medius.* posrzednik / *mediator.* posrzednictwo *Officium mediatoris.*

Possowá / *Tignus, & um. Item, Laquear.*

Postáć / *vultus, gestus.*

Postánowiam / *Ordino, statuo, instituo, constituo, paciscor.* postánowienie / *Ordinatio, constitutio, pactum.*

Postáwuie & postáwiam / Pono, *colloco, statuo.* postaw / *Stamen.* postáwá / Habitus, *gestus, forma, species.* postáwnik / *Careus.*

Postepuie / *Incedo, procedo, proficio.* postepek / *Actio, incessus, profectus, us.*

Posterpawam / *Pergo, procedo, progredior.*

Postoie / *Expecto, consisto, subsisto, sisto gradum.*

Postradawam / *Perdo, amitto.*

postronny / *Dissitus, longinquus.* postronie & postronność / *Distantia, longinquitas.*

postrzygawam / *Attondeo.* postrzygacz / *Tonsor, qui pannum leuigat.* postrzygadlnia / *Tonstrina.*

poswarzam sie / *Rixor, altercor, concerto, contendo.* poswar / *Altercatio, concertatio.* poswarek / *dimin:*

Poświadczam / *Testor, attestor, contestor, testificor.*

Posylam / *Mitto. In praet.* posłałem. Poseł / *Nuncius, legatus.* poselstwo / *Nuncium, Legatio.*

Poszanowam / *Amo, Veneror, honore afficio, magnifacio.* poszanowanie / *Honor, reuerentia.*

Poszczęście sie / *Succedo, euenio, euentum sortior, siue bonum siue malum.*

Poszczę sie / *Iejuno.* Post / *Iejunium, Quadragesima.*

Poszczekawam / *Allatro, secundo, felix ac faustum esse iubeo.*

Poszeptawam / *Susurro, insusurro, suggero, immurmuro, in aurem dico.* poszeptem / *summissè, tacitè, summissa voce.*

Poszywam / *Tego, operio.* poszycie / *Culmen, tectum stramineum.*

Poszwa / Indumentum, operimentum. poszewka / *dimin:*

Potaczam / *Prouoluo.* Item, *Macero, humecto, immergo, irrigo.* potok / *Riuus, amnis.* potoczek / *Riuulus.*

Potaiemny / Clandestinus, clancularius. potaiemnie / *Clam, clanculum, clandestinè.*

Potanieie / *vilesco, viliori precio vendor.*

Potarżyca / *Postnundinum, dies vltimus nundinarum.*

Potemny / *Habilis, aptus, idoneus, accommodus, appositus.* potemność / Habilitas.

Potepiam / *Damno, condemno.* potepa & potepienie / *Condemnatio.*

Potężny / Firmus, *validus, robustus.* potężność / *Robur, vires, efficacia.*

Potknę sie / *Offendo, cespito, impingo, allido.*

Patlaczam / *Opprimo, comprimo,*

primo, refercio, confercio, , coarcto.

Potłumiam/*Opprimo, protero, pessundo, conculco.*

Potok/ *vide* potaczam.

Potone/*In aquis suffocor, submergor.*

Potomek / & potomstwo/ *vide* potym.

Potopiam/*Mergo, submergo, in aquis suffoco.* potop / *Diluuium, inundatio.*

Potracam/*Perdo.*

Potracam/*Protrudo.*

Potraw/*Cordum.*

Potrawá / *Ferculum, obsonium, missus, us.*

Potrząsam/*Aspergo, conspergo.* Item, *concutio.*

Potrząsk / *Ames, tendicula.*

Potrzebá/ *Necessitas, inopia, penuria.* Item, Causa, *negocium.* *Item, Pugna, prælium.* potrzebny/*Necessarius.* Item, *Egenus, inops.* potrzebuie / Egeo, *indigeo.* Item, *Peto, posco, flagito, requiro.*

Potwarz/*Calumnia, contumelia, conuicium.* potwarzam/Cauillor, *calumnior.* potwarcá/*Calumniator, suggillator.* potwarzisty/Contumeliosus.

Potwierdzam / *Assero, affirmo, confirmo, roboro, munio.* potwierdzenie/*Confirmatio.*

Potworzam / Fingo, *formo, effingo.* potworá/*Species, facies, forma, effigies.*

Poty/ *Hactenus, hucusq.*

Potykam się/*Occurro, obuiam venio.* Item, *congredior, pugno, prælior, manus consero, signa confero, confligo, dimico.* Item, Cespito, *impingo, allido, offendo.* potykánie & potyczká/ *Prælium, congressus, conflictus.*

Potym/ *Postea, deinde, deinceps.* potomek / *Successor.* potomkowie/ *plur: Liberi, successores, posteri.* potomstwo/*posteritas.*

Potynkuie/Incrusto. potynkowánie/Incrustatio.

Powachawā/ *Odoro, olfacio.*

Powádzam / *Irrito, lacesso.* powádzam się/Iurgor, *altercor, rixor, contendo.*

Powálam/*Prouoluo, prosterno.* powálam się / *Procido, procumbo, corruo, concido.* powal/ Prostratio.

powałká/ *Paſtillus, panis eleemoſynarius.*

powáżam/ *Æſtimo, facio, pendo, veneror.* poważny/ Grauis, *venerabilis, venerandus, autoritate præditus.* powagá/ *&* poważność/ *Grauitas, autoritas, æſtimatio.*

powędruię/ *ex germ: Abeo, diſcedo, iter facio.*

powiárá/ *Superſtitio.* powierny/ *Superſtitioſus.*

powiás/ *Chamædaphne, herba:*

Powiát/ *Territorium, diſtrictus, diœceſis, prouincia.* powiátny/ Prouincialis.

powiązam/ *Alligo, conſtringo.* powiąſło/ *Faſcia, vinculum, aſtrigmentum.*

powiedam/ Dico, *narro, perhibeo.* powiedácz/ *Autor rumoris alicuius.* powieść/ *Sermo, dictum, ſententia.* powiáſtká/ *Rumuſculus.*

powieká/ *Palpebra.*

powietrze/ *Aër, aura. Item, Peſtis, lues, peſtilentia, paralyſis.* powietrzny/ Æreus. powietrzem zárázony/ *Paraliticus.*

powiewam/ *Afflo.* powiewny/ Flatilis, *à ventis agitatus.*

Powinny/ *Debitus, deuinctus, obſtrictus, obnoxius.* powinność *Officium, munus.* powinnowáty/ *Neceſſarius, propinquus, cognatus, conſanguineus.* powinnowáctwo/ *Cognatio, neceßitudo, conſanguinitas.*

powijam/ *Inuoluo.* powićie/ *Faſcia, inuolucrum.*

powłáczam/ Induo, *operio.* powłoká/ Indumentum, *operimentum.*

powodzę/ *Deduco, produco.* powodzi ſię/ *Succedit.* powodzenie/ *Succeſſus.* powod/ *Autor. Item, cauſa. Item, Inſtructio, inſtinctus. Item, Actor coram judicio.* powodny/ *Inſtigatorius.* powod na ſtroná/ *Actor, accuſator.*

Powodź/ *Inundatio, diluuium.*

Powoláwam/ *voco.* powołánie/ *vocatio, munus, officium.*

Powolny/ *Promptus, ſpontaneus, obſequens, obtemperans, morigerus, tractabilis.* powolność/

ność/ Obedientia, obsequium, tractabilitas.

Powoniam/ Odoro, olfacio. powonienie/ Olfactus.

Powoy/ Hedera.

Powoże/ Aurigor.

Powroz/ Funus. powrozek/ Funiculus. powroznik/ Restio, restiarius, sparto.

Powściągam/ Arceo, coërceo, cohibeo, refreno, moderor, tempero, compesco. powściągam się/ Abstineo, tempero mihi. powściągliwy/ Continens, abstinens, temperans. pościągliwość/ Abstinentia.

Powstáie & powstawam/ Assurgo, consurgo, Insurgo. Item, Orior, exorior, promano, prouenio.

Powszechny/ Generalis, vniuersalis, Catholicus, Oecumenicus. powszechność/ Generalitas, vniuersitas.

Powszedny/ Quotidianus, profestus.

Powtore/ Secundò, rursus, iterum. powtarzam/ Repeto, itero, ingemino. powtarzánie/ Repetitio, iteratio.

Powyższam/ Exalto.

Powzdawam/ Trado, concedo. podwzdánie/ Cessio.

Poye/ Poto, inebrio.

Poymam/ vide poimam.

Poyźrzę/ Aspicio, prospicio. poyźrzenie/ Aspectus, prospectus.

Pozábijam/ Occido, interficio, interimo, trucido.

Pożądam/ Cupio, desidero, flagito, peto. pożądánie/ Desiderium, flagitatio, petitio. pożądány/ Desideratus, desiderabilis, exoptatus, expectatus. pożądliwy/ Libidinosus. pożądliwość/ Libido, cupiditas, concupiscentia.

Pożalem/ &c. vide pożycnam.

Pożar/ &c. vide pożeram.

Pożarznice/ varioli, morbilli.

Pozbáwiam/ Orbo, priuo, adimo, destituo, aufero, eripio.

Pozdrawiam/ Saluto. pozdrowienie/ Salutatio.

Pożegam/ Comburo. pożogá/ Incendium.

Pożegnawam/ Benedico. pożegnánie/ Benedictio.

Pożeram/ Deuoro, deglutio.

In prat požárlem *Inf:* požrzec. požercá / *Decoctor.* požar/ *Incendium.* požarzisty / *Flammeus, ignitus.* Item, *Deuorans, depascens.*

Požew/ *vide* pozywam.

Poziewam/ *Oscito, pandiculor.* poziewánie/ *Oscitatio, pandiculatio.*

Pozimkà/ *Fragum.*

Pozlacam/ *Deauro, inauro.* pozlocony & pozlocisty/ *deauratus.* pozlocenie/ & pozlotkà *Deauratio.*

Poznań/ *Posnania.*

Poznawam/ *Agnosco, cognosco.* poznánie/ *Agnitio, cognitio.*

Pozny/ *Tardus, serus, serotinus, cordus.* pozno/ *Serò, tardè.*

Požonam/ *Abigo, cogo, expello, propello.*

Pozorny/ *adiect: Conspicuus, manifestus, euidens, subst: Lictor, apparitor.*

Pozostáie & pozostawam/ *Remaneo, relinquor.* pozostály/ *Reliquus, residuus.*

Požrzec/ *vide* požeram.

Pozwalam/ *Concedo, permitto,* pozwolenie/ *Concessio, permißio, licentia.*

Požyczam/ *Mutuum do, credo, commodo.* Item. *Vtendum accipio.* požyczny/ *Mutuo datus vel acceptus.*

Požynam/ *Meto, demeto, defalco, vindemio. In prat:* požalem/ *Inf:* požac.

Pozyskawam/ *Lucror, lucrifacio.*

Pozywam/ *Cito, litem intendo, dicam impingo, diem dico, In Ius voco.* pozywacz/ *Actor.* pozew/ *Citatio.*

Požywam/ *Vtor, fruor, vescor, comessor.* požywánie/ *Fruitio, vsus fructus.* požytek/ *vsus, vtilitas, fructus, commodum, emolumentum, quæstus, lucrum compendium* požyteczny / *vtilis, frugi, commodus, compendiosus.*

P. R.

Prábabkà/ *Proauia.*

Pracá/ *Labor, opus, cura, sollicitudo, molestia.* prácuie/ *Laboro, operor, opus facio, curo, desu-*

desudo. pracowity / *Laboriosus.*

Praczka/*vide* pierze.

Pradziad /*Proauus.*

Prag & pregierz / *Numella, Catasta.*

Prágne/ *Sitio.* Item, *Inhio, aspiro, desidero.* prágnienie/ *Sitis, desiderium.*

Prákttkuie/*Ariolor, auguror, vaticinor, ominor.* práktiká/ *Augurium, oraculum, omen.* Item, *Fraus, dolus, machina, techna.* práktikarz/*Vates, augur, oriolus, arupsex.*

Prálat / *Præsul, antistes, episcopus.*

Prałem/ &c. *vide* pierze.

Prápradziad/ *Abauus.*

Prásá/*Prælum, torcular.* prásuie/Premo.

Prásol / *dicitur is, qui vel salem coquit, vel sale mercaturam exercet.*

Pråszczur/*Vxoris meæ patruelis.*

Praszny / *Azymus, infermentatus.* praśnik/ *Panis infermentatus, alias.* przaszny.

Pratek/*vide* pret.

Prawdá/*veritas.* Item, *Circulus mensarius.* prawdziwi/*verus, verax.*

Práwnuk/ *Pronepos.*

Práwo/*Ius, lis, lex.* práwy/ *Rectus, verus, legitimus, dexter.* práwość/*Æquitas, justitia, veritas, dexteritas.* práwicá/ *dextera.* práwidło/ *Amußis, norma, regula.* práwny/ *Iuridicus, Iurisperitus.* práwuie się/ *Litigo, in jus voco, jure ago.* práwodawcá/ *Legislator, nomothedes,* práwołomcá / práwokażcá/ *Legisruptor, exlex.*

Práże/*Asso, coquo, elixo.* prázony/groch/*Pisa suffocata.*

Pre/*Vrgeo, insto,* In *perf:* párlem/ *Inf:* przeć.

Pregierz/*vide* prag.

Pret/ *Virga, baculus, pertica.* pratek / *Virgula, radius, bacillus.*

Pretki / *Agilis, celer, citus, pernix, velox, præpes, præceps, rapidus, subitus, subitaneus, promptus, expeditus* pretkość/ *celeritas.* pretko/ *Citò, illicò, curriculò.*

Proboszcz/*Præpositus.* probostwo/*Præpositura.*

Probuie/Probo, *exploro, examino.*

mino. probá/ *Probatio, examen.* probálnia/ *Fornacula.*

proc/ *vide* porze.

procá/ *Funda.*

proch / *Puluis.* proßek / *puluisculus.* prochowny / *pulnereus.* prochownicá/ *Theca pulueraria.* prochnieie/ Putresco, *putresio.*

Prolem/ *vide* porze.

promień/ *Radius.* promienisty/ *Radiosus, radians.*

proporzec / *Signum, vexillum.* proporcżnik/ *Signifer, vexillifer.*

prorok/ *Vates, propheta.* prorokini / *Prophetissa.* proroćki/ *Propheticus, vatidicus.* proroctwo / Prophetia, *vaticinium, oraculum.* prorokuie/ Pradico, *prophetizo. vaticinor.*

prosie/ *Sucula, porcellus.* prosiatko/ *dim:* prosiecina/ *Caro porcellina.*

proso/ *Milium.*

prosty / *Simplex, vilis, communis, vulgaris, obuius, rudis, ignarus, iners. Item, rectus, directus.* prostość/ & prostotá/ *Simplicitas.* Item, *Inscitia, inertia.* prostak / & *dimin:* prostaczek/ *Item,*

Item. prościná/ & *dim:* prościnká/ *Homo simplex, ignarus, ignauus, stolidus, stupidus, rudis.* proßę/ *Dirigo.*

proßę / *Oro, rogo, postulo, supplico, peto.* prozbá/ *Petitio, precatio.*

prowádzę/ *Duco, deduco, deriuo.* prowádzę się/ *Migro.* prowadzká/ *Migratio.*

prożny/ *Inanis, vanus, vacuus, cassus, irritus, frustraneus.* prożność/ *vanitas.* prożno/ *frustra, in vanum, necquicquam.* prożnuie/ *Ocior, desideo* prożnowánie/ *Ocium. desidia.*

prum / *Ponto, onis.*

prusy/ Prußia, *Borussia.* pruski/ *Lrutenicus.* prusak / *Borussus.*

pryskam/ *Scintillo. Item, aspergo.*

pryßcż/ *Vlcus, vomica.* pryßcżę się/ *vlcus fio.*

pryskuie/ *Aduro, inuro. stigmatizo.* pryskowány/ *Cauteriatus.*

prza / Controuersia, *causa, actio.*

przadlem/ &c. *vide* przede.

Przalem/*vide* prze.

Przaśny/*Azymus, infermenta-tus.* przaśnik/*panis azymus.*

Prze/*Præp: Per. propter.*

Prze/*Nego, diffiteor, inficias eo. In præt:* przalem / *Inf:* przeć.

Przebarßczam/*Importunè a-go, insolenter me gero.*

Przebiegam/*Percurro, peruado. Item, Perlego. euoluo.* prze-biegam sie / *Deambulo, discurro.*

Przebieram/ *Eligo, deligo, seligo.* przebor/*Delectus.* przeborek/*vertex, æquamentum capillorum.*

Przebijam/ *Transfigo, transfodio.* przebijam sie/*Perrumpo.* przebity/*Transfossus.* przebicie/ *Transfossio, perruptio.*

Przebradzam / *Flumen aliquod transeo, permeo, peruado, transuado.*

Przebrne/*Idem.*

Przebywam/*Maneo, habito, conuersor.* przebywánie / *Conuersatio.*

Przeć/*vide* pre.

Przecedzam/*Colo, as, percolo, cribro.*

Przeche-

Przecherá/*Ardelio, adulator, parasitus, scurra, cauillator, impostor, cinislo, vitilitigator.*

Przechodze / *Transmeo, permeo, penetro, peruado, emineo, præmineo, supero, exupero. In præt:* przeßedlem / *Inde* przeście/ *Transitus.* przeßly / *Præteritus, priscus, pristinus.* przechodze sie/ & przechadzam sie/*Deambulo, inambulo.* przechadzká/*deambulatio,* przechod/*Transcursus, Ambulacrum.* przechodziſty/*Permius.* przechoduie sie / *Sæpius alvum exonero.*

Przechowawam / *Recepto.* przechowam sie / *Lateo, delitesco.* przechowanie/ *Latebra, latibulum.*

Przechwytawam/*Intercipio.* przechwyciciel/ *Interceptor.*

Przeciagam/Pertraho. *Item, Transeo.* przeciag / *Transitus. Item, Spacium, interuallum, distantia.*

Przecieckam/Perfluo.

Przecieram/*Perfrico, perfodio perrumpo. In præt:* przetárlem/ *Inf:* przetrzeć:

Przecká/*Fibula.*

Przecinam/*Disseco, concido.*

Prze-

Przećiw/ & przećiwko/ *Contra, erga, aduersus, In.* przećiwny *Contrarius.* przećiwnik/ *Aduersarius, hostis.* przećiwność/ *Aduersitas, contrarietas, contradictio, repugnantia.* przećiwiam śię/ *Aduersor, resisto, repugno, rebello, obmurmuro, oggannio.*

Przecz/ *per apocopen. pro* przećo/ *Cur, quare, quamobrem, qua de causa, quam ob causam.*

Przeczam śię/ *Rixor, iurgor, altercor, contendo.*

Przeczny/ *vide* przeki.

Przeczyniam/ *Muto, transformo.* przeczynienie/ *Transformatio, metamorphosis.*

Przeczytawam/ *Perlego, relelego, euoluo.*

Przed/ *Prae, ante, coram, in conspectum, in conspectu.* przed tym/ *Antea.* przedny/ *Praestans, praecipuus.* przednieyszy/ *Potior, praestantior.*

Przedárłem/ *vide* przedźieram.

Przedáruię/ *muneribus corrumpo.*

Przedáię & przedawam/ *vendo, venundo, distraho.* przedánie & przedáy/ *venditio.* przedayny/ *venalis.* przedawcá *venditor.*

Przeddách/ & przedáßek/ *dimin: Suggrundia.*

Przędę/ *Neo, fila duco. In praet.* prządłem/ *Inf:* prząść. przędźiwo/ *Linum, tela.* Przęślicá/ *Pedamentum, basis, seu inferior pars colus.* prządká/ *Netrix, lanifica.*

Przedłużam/ *Prorogo, differo, protraho, procrastino, cunctor, moras necto.* przedłużánie/ *Cunctatio, prorogatio, mora.*

Przedmieśćie/ *Suburbium.*

Przedmowá/ *Praefatio, prologus, prooemium.*

Przedrápuię/ *Perfrico.*

Przedśiebierzę & przedśięwezmę/ *Propono, constituo, in animum induco.* przedśięwźięćie/ *propositum, institutum, intentio.*

Przedśionek/ *Atrium, vestibulum, proscenium, antescenium.*

Przedźiáłam/ *Transformo. Item, discrimino.* przedźiał/ *vertex.*

Przedźieram/ *Scindo, lacero, disrum-*

disrumpo. In prat. przedárłem/ Inf: Przedzeć. przedzieram się/ Perumpo, vi mihi viam aperio.

Przegadam / Confuto, conuinco.

Przeginam/Inclino, incuruo. przegiecie/ Inclinatio, incuruatio. przegiecina/Suffrago, curuatura pedis.

Pregladawam/Conniueo, indulgeo. Item, Recognosco, corrigo, emendo.

Przegradzam/Sepio, obsepio. przegroda/Sepimentum, vacerra.

Przegrażā/Interminor. przegrozka/Comminatio.

Przeguba/ Spondylus, nodus, curuatura digitorum.

Preiednawam/ Expio, placo, reconcilio, in gratiam reduco.

Przeistoczam/ vnam substantiam in aliam transmuto, transformo, transubstantio. przeistoczenie/ Transubstantiatio, metamorphosis.

Przekalam/Perfodio, transfodio.

Przekázam / Obsto, impedio, interrumpo. przekázá / Obstaculum, impedimentum.

przek/ Obliquitas, decussatio. Ná przeki / Decussatim. przeczny/Obliquus, transuersus przekuie / obliquè seu decussatim aliquid colloco.

Przekładam/Præpono, præfero, antepono, præficio, transpono. Item, Expono, explico, interpretor.

przekinam/ Inclino, declino, deficio. przekinienie / Defectio.

przekłásuie/Ineptio, lascinio, obscæna loquor. przekłásnik / Scurra, obscænus homo. przekłásowánie/Scurrilitas.

przeklinam/Execro, deuoueo imprecor, anathematizo przeklety/maledictus. przeklectwo/ Anathema, maledictio. przeklinacz/Exorcista.

Przekonywam / vinco, conuinco, refuto.

Przekopawam / Perfodio. przekop/Fossa.

przekorzizna/Insultus.

przekryßam/Deleo, cancello, expungo.

przekßtałtuie/Transfiguro, transe

transformo, in aliam formam conuerto. przekształtowánie/ *transfiguratio, transformatio.*

Przekuię & przekowawam/ *Recudo.*

przekupuię / Dardamariam *exerceo, propolam ago.* przekupień & przekupnik / *Institor, propola, dardanarius.*

przekwintuię/ *Ineptio, lascivio, lenocinor.* przekwintá / & przekwintowánie/ *Ineptia, lasciuia, lenocinium.*

przełamuię/ *Confringo.*

przelatam/ *Peruolo, transuolo.*

Przełażam/ *Perrepo, transcendo.*

przelewam/ *Transfundo.* Item, *Exundo.* przelewká/ *Exundantia, abundantia.*

przeliczam/ *Renumero.*

przełożę/ *Præficio.* przełożony/ *Præfectus.* przełożeństwo/ *Magistratus.* przełogá/ *Cochlea torcularis.*

przemagam / *Possum, valeo, præualeo.* przemożny/ *Potens, præpotens.* przemożność/ *vires, potentia, potestas, neruus, facultas.*

Przemakam/ *Madeo, madefio.*

Przemárnuię/ *Concoquo, dilapido, perdo, profundo, male colloco.*

przemetluię/ *Transmuto, permuto.* Item, *Perdo, profundo, consumo.*

przemieniam/ *Immuto* przemienny/ *Alternus, mutabilis momentaneus, inconstans, caducus.* przemienność & przemiáná/ *Mutatio, vicissitudo.*

Przemierzam/ *Permetior.*

Przemijam/ *Prætereo,* przemijánie/ *Præteritio.*

przemycam/ *Conduco, muneribus seu donis corrumpo.*

przemykam się/ *Perrepo, perrumpo.* przemyslam/ *Affabrè aliquid excogito.* przemysł/ *Ars, artificium.*

przenaymuię/ *Conduco, muneribus corrumpo.*

przenikam/ *Penetro.*

przenoszę / & przenaszam/ *Transfero, transporto.* przenoszę się / *Migro. emigro, transmigro.* przenosini/ *Repotia.*

przeor/ *Prior, Cœnobiarcha.* przeorzyszá/ *Famin:*

Przeorze & przeorywam / *Aro, proscindo, effringo, repastino.*

Przepádam/*Perlabor, perrũpo.* przepádam ſie/*Laceroo, rumpor.* przepáść / *Abyssus, vorago, barathrum.* przepádźiſty / & przepáściſty/*voraginosus.*

Przepáſuie/ & przepáſam/ *Pracingo.*

Przepijam/*Decoquo, consumo, abliguori.* przepijam ſie/*natalem meum celebro.*

Przepiſuie/*Describo, praescribo.* przebis/ *Descriptio, apographum, copia, exemplar, exemplum.*

Przepiorká/*Coturnix.* przepiorcze/ *Coturnicum pullus.*

Przeplatam/ *Internecto, distinguo.*

Przepowiedam/ *Pradico, as, annuncio. Item, Pradico, is, vaticinor.* przepowiedánie/ *Annunciatio, pradicatio. Item, Pradictio, prophetia, vaticinium.*

Przepraſzam/ *Deprecor.*

Przepráwuie & przepráwiam/*Placo, reconcilio, in gratiam reduco* przepráwuie ſie & przepráwiam ſie/*Traycio, transfreto.* przepráwá/ *Reconciliatio.* przepraw/*Trajectus.*

Przeprowadzam / *Perduco.* przeprowadzam ſie / *Emigro, transmigro.* przeprowadzká/ *Transmigratio.*

Przepuſzczã/*Permitto, transmitto. Item, Parco, remitto, condono, ignosco, conniueo, indulgeo.* przepuſzczenie/*Remissio, permissio, permissus.*

Przerabam & przerebuie/ *Excindo, aperio.* przerab / *Foramen. Item, vacerra, stabulum equorum.*

Przerywam/ *Perrumpo, abrumpo, intercipio.*

Przerzedzam/*Rarefacio.*

Przez/*prap: Per, propter.*

Przeſadzam/*Transfero, transpono, transporto. Item, distinguo.*

Prześcieram/*Abstergo, detergo.* przescierádlo/ *Linteum, lodix, stragulum.*

Przezdźiecki/ *Inuitò, coactò.* przezdźieczny / *Inuitus, coactus.*

Prześiewam/*Cribro, percolo, as, excutio.*

Przeſtáwuie & przeſtaczam/ *Trans*

Transilio. przeskok/ *Effugium, latebra.*

Prześláduie/ *Persequor* prześládowánie/ *Persecutio.* prześládowcá/ *Persecutor.*

Przesmierdne/ *Oleo, fœteo.*

Przestáie/ *Cesso, desino, desisto.* przestawam/ *Concedo, contentus sum, acquiesco.* przestawam sie/ *Tempus maturitatis excedo.* przestánek/ *Intermissio.*

Przestáwuie & przestáwiam/ *Transfero, transpono.*

Przestepuie/ *Transcendo, transgredior, prævaricor.* przestepny/ *Transgressorius, transcendens.* przestepny rok/ *Annus bisextilis.* przestepcá/ *Transgressor, prævaricator.*

Przestraszam/ *Consterno, perterrefacio, terrorem incutio,* przestrách/ *Terror, pavor.*

Przestronny/ *vide* przestworny.

Przestrzegã/ *Caveo, custodio, servo, observo.* Item, *Moneo, præmoneo, commonefacio.* przestrogá/ *Commonefactio.*

Przestworny/ *Laxus, amplus, vastus, capax, spaciosus.* przestwor/ & przestworność/ *vastitas, amplitudo, spacium.*

Przesylam/ *Transmitto.*

Przesypiam sie/ *Edormio.*

Przeszedlem/ prześciec/ &c. *vide* przechodze.

Przeszkadzam/ *Noceo, impedio, obsto.* Item, *Interpello.* przeszkodá/ *Obstaculum, impedimentum.*

Przetlukam/ *Pertundo, perforo, perfodio.*

Przeto/ *Ergo, igitur, quare, quapropter, proinde.*

Przetr & przetro/ *Laquear, tabulatum, contignatio.*

Przetrawiam/ *Abligurio, concoquo, consumo.*

Przetwarzam/ *Transformo,* przetwordá/ *Transformatio.*

Przewarzam/ *Decoquo, concoquo.*

Przeważam/ *Præpondero, prævaleo.* przeważny/ *Gravis, præstãs* przeważność/ *Præstantia, gravitas.*

Przewedruie/ *Peragro.*

Przewiercam & przewiertuie/ *Perforo.*

Przewierzgam/ *Immuto, trãsformo, transfiguro.* przewierzgam/

gam się / *Immutor.* przewierzgnienie / Immutatio, *transformatio, transubstantiatio.*

Przewiewam / *Perflo.* przewiewony / *ventis perustus.*

Przewiniam się / Committo, *patro, perpetro, delinquo.* przewinienie / Culpa, *delictum, reatus.*

Przewłaczam / *Protraho, cunctor, differo, prolongo.* przewłoka / *Dilatio, cunctatio, mora.*

Przewodzę / *Traduco, transporto. Item, vexo, exagito.*

Przewożę / *Transueho, transporto.* przewożę się / *Traijcio, transfreto.* przewoz / *Trajectus.* przewoźnik / Portitor, *transfretator.* przewoźny / *Naulum, portorium.*

Przewracam / *Euerto, peruerto.* przewrotny / Peruersus. przewrotność / *Peruersitas.*

Przewyciężam / *Vinco, supero, anteceo, antecello, praeualeo.*

Przewyższam / *Emineo, anteceo supero, exupero, excello, praecello, antecello.*

Przeieżdżam / *Perequito, perago.* przeieżdżam się / *Obequito,* przeiazdka / *Obequitatio, deambulatio.*

Przeyźrzę / *Praeuideo. prospicio, praedestino.* Item, Hallucinor, *pecco, delinquo.* przeyźrzenie / *praedestinatio, prouidentia, fatum.* Item, Delictum.

Przezorny / Pellucidus, *perspicuus.* przezorność / Perspicuitas.

Przezroczysty / *Limpidus, perspicuus, pellucidus.* przezroczystość / Perspicuitas.

Przeżyię / Diutius *viuo, annos alicujus supero.*

Przezywam / *Cognomino.* przezwisko / Cognomen.

Przodek / Principium, *primae partes, primatus, principatus.*

Przodkowie / *Majores, patres, seniores.* przodkuię & przodkuię Primas *teneo, anteceo.* przodkowánie / Primatus, *primae partes.*

Przy / *praep: Apud, pone, penes, secundum.* Composita *cum comparatiuis adjectiuorum significationem eorum minuit, vt:* przysmutnieyszym / *Subtristis.* przytrudnieyszym / *Subdifficilis, aliquo modo difficilis.*

przybiegam/ *Accurro.*

przybieram/ *Orno, exorno.*

przybijam/ *Affigo.*

Przybliżam się/ *Appropinquo, Immineo, impendeo.*

Przybywam / *Aduento, accedo, cresco.* przybytek/ *Tabernaculum.* przybyß/ *Mensis decimus tertius, qui Embolimos, quasi intercalaris dicitur. germ:* Einkömling.

przychedożam/ *Colo, exorno. Item, fucum facio.*

przychylam/ *Inclino, acclino, admoneo.*

przychodzę / *venio. In præt:* przyszedłem / *Inf:* przyść. *Inde* przyście / *Aduentus.* przyßły/ *Futurus.* przychodzień/ *Aduena, peregrinus, alienigena.* przychodniowy/ *Alienus, externus, exoticus.*

przyciągam/ *Attraho, pertraho. Item, Commigro.*

przyciekam/ *Affluo, alluo, allabor.*

przycinam/ *Amputo, præcido. In præt:* przyciąłem. *Inf:* przyciąć.

przyciskam / *Adijcio. Item, premo, comprimo, vrgeo, insto.*

przyczyniam/ *Addo, augeo.* przyczyniam się/ *Interpello, intercedo.* przyczyna/ *Causa, ratio. Item, intercessio.* przyczyncá / *Intercessor, mediator.* przyczynek/ *Auctio, corollarium, additamentum.*

przydáie & przydawam/ *Addo, adijcio, Augeo, adhibeo.* przydátek/ *Auctarium, corollarium, additamentum, appendix.*

przydłużßym/ *Sublongus.*

przygadza się / *vide* przygodzi się.

przyganiam/ *Cogo, appello, compello.*

przygániam/ *Reprehendo, criminor, damno, culpo, vitupero.* przygáná / *vituperatio, reprehensio, vitium.*

przyginam/ *Acclino, inclino.*

Przygláskam / *Orno, como, mulceo, demulceo.*

Przyglodawam / & przyglodzam/ *Arrodo, corrodo.*

przygryzam/ *Idem:*

przygodzi się & przygadza się/ *Accidit, euenit, contingit, vsu venit.* przygodá / *Casus, euentus, damnum, malum, infortunium.*

um. przygodny / *Fortuitus, contingens.*

Przygotuie / *Apparo, praparo, instruo, adorno.* przygotowánie / *Apparatus, -us.*

Przyiaciel / *Amicus, cognatus, familiaris, necessarius.* przyiacioł-ká / *Amica, amasia.* przyiaciel-ſki / *Amicus.* przyiacielſtwo / *Amicitia, cognatio, consanguinitas, familiaritas, necessitudo.*

Przyiaźń / *Fauor.* przyiáźli-wy / *Fauens, cupidus, studiosus.* Przyiam / *Faueo, aspiro.*

Przyimuie / *Accipio, assumo, recipio, suscipio.* *In pratt.* przyia-łem / *Inf.* przyiać / *Inde.* przyie-ćie / *Feceptio.* przyiemny / *Acceptus, gratus.*

Przykázuie / *Pracipio, impero, jubeo, mando, injungo.* przykáza-nie / *Mandatum, praceptum, edictum.* przykázyćiel / *Praceptor, magister.*

Przykladam / *Appono, addo, adjicio.* przykład / *Exemplum, specimen.* przykładny / *Bonum exemplum prabens.*

Przykłotá / *Stamen.*

Przykry / *Acerbus, molestus, ingratus. Item, Praceps.* przykrość / *Molestia, nausea, fastidium.* przy-krze ſie / *Molestus sum, vexo, diuexo, exagito.*

Przykrywam / *Tego, contego, operio.* przykrycie / *Tectum, operimentum.*

Przyłączam / *Aggrego, congrego, adjungo, conjungo.*

Przylatam / *Aduolo, accurro.*

Przyłbicá / *Caßis, galea.*

Przylegam / *Adjaceo, attingo, finitimus sum, Item, Obruo, opprimo.* przyległy / *Conterminus, finitimus, contiguus, propinquus.* przyległość / *Confinium.*

Przylepiam / *Affingo, agglutino.*

Przylewam / *Affundo, suffundo.* przylewká / *Additamentum, quod affunditur.*

Przyliczam / *Annumero.*

Przylipam / *Adhareo.*

Przylnę & przylinam / *Adhareo, adharesco.*

Przyludzam / *Attraho, allicio, pellicio.*

Przymawiam / *Obtrecto, traduco, criminor, conuicior, insector, cauillor, inuehor.* przymowká / *Criminatio, conuicium, dicteri-*

cterium, opprobrium, obtrectatio, calumnia. przymowny / *Contumeliosus, obtrectatorius.*

Przymiatam & przymiotam / *Addo, Adijcio.* przymiot / *Accidens, Item, Contagium, contagio.*

Przymierzam / *Accommodo, adapto, confero.* Item, *mensuram augeo, aliquid, ad mensuram addo.* przymiárá / *Auctarium. corollarium.*

Przymierze / Pax, *fœdus, pactum, induciæ.*

Przymieszawam / *Admisceo.*

Przymnażam / *Augeo, addo, adijcio.*

Przyimuie / *vide* przyimuie.

Przymuszam / *Adigo, cogo, compello.* przymuszenie / *coactio.*

Przymykam / *Admoueo.* przymykam się / Propius *accedo, accurro, appropinquo, insinuo me.*

Przynaglam / *vrgeo, insto, ingruo, immineo.*

Przynecam / In*esco, allicio, pellicio.*

Przynewierzam się / *Infideliter ago, infidelem me gero.*

Przynoszę & przynaszam / F*ero, affero, apporto.*

Przynucam / C*olo, adigo.*

Przyobuwam / C*alcio, calceos induo.*

Przyodziewam / *vestio, amicio, induo, operio.*

Przypádam / *Accedo, accurro, allabro, ingruo, immineo. Item, aggredior, adorior.* przypadek / *Casus, malum, infortunium.*

Przypadzam / *Adigo, cogo, compello.*

Przypalam / *Aduro.*

Przypáśuię / & przypáśam / *Accingo.*

Przypiekam / *Asso, aduro.*

Przypiekrzam / *Exorno, fucum illino, fucum facio.*

Przypieram / *vrgeo, insto.*

Przypierzam / *Plumis exorno, cristam adapto, cristo, as.*

Przypijam / P*rabibo, propino.* przypijam się / *Adhæreo, adhæresco.*

Przypilnuie / *Operam do, conor, enitor, contendo.*

Przypinam / A*pplico, affibulo, astringo, annecto, adjungo, in-*

hæreo. In præt: przypiałem/*Inf: duo, accingo.* przypinam śie/*Ad-* przypiąć.

Przypiśuię/ *Annoto, aſcribo, tribuo, dedico, vendico, arrogo, imputo.* przypiſek / *Annotatio.*

Przypłatam/ *Applico, annecto.*

Przypływam / & przypłynę / *Annato, adnauigo, appello.*

Przypodobam śie/ *Placeo, accommodo me, inſinuo me.* przypodobawam/ *Aßimilo, confero, comparo.*

Przypominã / Commemoro, *ſcito, allego, mentionem facio, ſuggero, in memoriam reuoco.* przypominánie / *Commemoratio, mentio.*

Przypowiedam/ *Narro, enumero.* przypowieść / Parabola, *prouerbium, adagium.*

Przypráwuię/ & przypráwiam / *Affingo, adorno, præparo. Item, Condio.* przypráwá/ *Adornatio, fucus, offuciæ, figmentum.* Item, *condimentum.* przypráwká / Coma, *capillus adulterinus.* przypráwny / *Adulterinus, fucatus, fictitius.* Item, *Conditus.*

Przypuſzczam/ *Admitto.*

Przyradzam śię / *Annaſcor.* przyrodzony/ *Genuinus, naturalis.* przyrodzenie/ *Natura, ingenium, indoles.* przyrodny / *Agnatus.* przyrodny brát/ Frater *vterinus.*

Przyroczam/ *Faſcino, incanto.* przyrok/ *Faſcinum, incantamentum, aſpectus contagioſus.*

Przyrownawam / *Aßimilo, confero, comparo.* przyrownawánie/ Collatio, *comparatio.*

Przyrządzam / *Præparo, adorno, inſtruo.*

Przyrzekam / *Spondeo, fidejubeo, polliceor, ſatiſdo, compromitto.* przyrzeczenie/ *Sponſio, ſatiſdatio.*

Przyrzynã/ Præſcindo. Item, *Alludo.*

Przyrzucam/ *Addo, adijcio.*

Przyſadzam / *Addo, adijcio, applico, attexo.* przyſádá/ *Additamentum, appendix.*

Przyſadzam / *Adjudico, Imputo, attribuo.*

Przyśiadam / *Aßideo.* przyśiadká/ *Seßio.*

Przy-

Przysiegam/ *Iuro.* przysiegły & przysiężny/ *Iuratus.* przysiegá/ *Iuramentum.*

przysienie & przysionek/ *Atrium, vestibulum, porticus, ambulacrum.*

przyskákuie/ *Assilio.*

przyskorká/ *Injuria, damnum, detrimentum.*

przyskwieram/ *vrgeo, insto, insisto, immineo, impendeo.*

Przysłowie/ *Prouerbium.*

Przysłuchawam/ Pertineo, *attingo.* przysłuchawam się/ *Attendo, ausculto, aduerto.*

przysługuie/ *Gratificor, demereor.* przysługá/ *Gratificatio, officium, meritum.*

przysłußa/ *Decet, conuenit, par est.*

przysmák/ *Embamma, intinctus.*

przysniwam się/ *In somnis appareo.*

przysparzam/ *Augeo, adaugeo dono, largior, muneror.*

przyspe/ *Accelero.*

przysposobiam/ *Adopto.* Itē, *Arrogo, vendico.* przysposobienie/ *Adoptio.*

Przystáwuie/ & przystáwiam/ *Appono, adjungo.* przystaw/ Epistates, *inspector, currator.* przystawká/ & przystaweczká/ *catillus.*

przystepuie/ *Adeo, accedo.* przystep/ *Accessus, aditus,* przystepny/ *Facilis accessu.*

przystoi/ *Decet, conuenit, competit.* przystoyny/ Decens, *conueniens.* przystoyność/ Decor *decorum, conuenientia.*

przystosuie/ *Confero, adapto, accommodo, concinno, conformo, attexo.*

przystrzegam/ *Custodio, obseruo, aduigilo.*

przyswedzam/ *Aduro, comburo.* przyswedliná/ *Adustio.*

Przyßedłem/ *&c. vide* przychodze.

Przyßywam/ *Assuo, applico.*

przyßwá/ *Assumentum.* Item, *Solea, planta pedis.*

przytaczam/ *Aduoluo, admolior, admoueo.* Item, *Cito, allego.*

przytyskuie/ *vrgeo, cogo, insto.*

Przytłaczam/ *Obruo, opprimo.*

Przytomny / *Præsens.* przytomność / *Præsentia.*

Przytrafiam się / *Congruo, conuenio, quadro* przytrafi się / *Accidit, euenit, contingit, vsu venit.*

Przytulam / Admoueo, *foueo.*

Przytykam / Applico, *admoueo.*

Przytym / *Interim, interea, obiter, porrò.*

Przyuczam / *Doceo, assuefacio.* przyuczam się / Addisco, *assuesco, assuesio.*

Przywabiam / Inesco, *allicio, pellicio, attraho, petraho.*

Przywalam / *Aduoluo, obruo, opprimo.*

Przywarzam / *Concoquo, aduro.* przywárá / *Cremium, caro adusta, crusta carnium coctarum, ollis adhærens.*

Przywedruię / *Peragro.*

Przywieram / *Occludo.*

Przywiezuię / Alligo, *annecto.*

Przywiley / *Priuilegium, bulla, diplona.* przywileiowány / *Priuilegio munitus.*

Przywitawam / *Saluto, excipio, dexteram porrigo.*

Przywłaszczam / *Ascribo, attribuo, imputo, vendico, dedico, acceptum refero.*

Przywodzę / Adduco, *cito, allego.*

Przywożę / Aduebo, *adduco, apperto.*

Przywracam / *Reddo, restituo, reparo, restauro.*

Przywrot / *Stellaria, herb:*

Przywrzáły / *Adustus.*

Przywykam / *Assuesco, assuefio, addisco.*

Przyżegam / *Aduro.*

Przyzwalam / Annuo, *concedo, assentior, astipulor.* przyzwolenie / *Assensus, consensus, concessio. permissio.*

Przyzwoity / *vulgaris, communis, assuetus, consuetus, vsitatus, in more positus.*

Przyzwyczáiam / *Assuefacio.* przyzwyczáiam się / *Assuefio.*

Przyzywam / *Voco, accerso, adscisco.*

P. S.

Psi / *&c. vide* pies.

Psinki / *Baccæ frangulæ, Solanum hortense, herb:*

Pſtrąg/ *Aurata.*

Pſtry/ *verſicolor, varius, variegatus, maculoſus.* pſtrocina/ *Macula.* pſtrze / *varijs coloribus diſtinguo, varios colores induco.*

Pſuie/ *vicio, corrumpo, peſſundo, labefacio, deſtruo, deprauo.* pſota/ *Nequitia.*

Pßczoła/ *Apis.* pßczołka/ *Apicula.* pßczelnik/ *Apiarium.*

Pßenica / *Triticum.* pßeniczny/ *Triticeus.*

Pßonak/ *Rapiſtrum. herb:*

P. T.

Ptak/ *Auis, volucris.* ptaßek/ *auicula.* ptaße / *Pullus auium.* ptaßy/ *volucris, volatilis.* ptaſtwo / *genus auium, volatilia.*

Ptaßnik/ *Auceps.*

P. V.

Pucek/ *Pupus, puſio.*

Puch/ *luma.* puchowy/ *plumeus.*

Puchne/ *Intumeſco.* puchlina *Tumor, apoſtema, abſceſſus. Item. Hydrops.*

Pudło/ *Theca, vagina, capſa.*

Puhacz/ *Bubo.*

Puha/ *Flagrum, flagellum, ſcutica.*

Pukam/ *Sono, ſtrepo, bombum redo.* pukam ſie / *Frondeſco, gemmas, protrudo. Item, Rumpor.* puk/ *Sonus, ſtrepitus, bombus.*

Pukiel/ *Vmbilicus.*

Puklierz/ *Scutum, Clypeus.*

Pułhak / *Sclopetum, fiſtula ferrea.*

Pułnocy/ *Septentrio.* pułnocny/ *Septentrionalis, aquilonaris, borealis.* pułnocny wiátr/ *Boreas, aquilo.*

Pułorta/ *Drachma.*

Pulpit/ *Pluteus, pulpitum.*

Pułrzytek/ *Clunis* pułrzytki/ *Nates.*

Puls/ *Arteria.*

Pułtálera/ *Stater, ſiclus, medium numi Ioachimici.*

Pułtory/pułtora/ *Seſqui, vt* pułtora funta/ *Seſquilibra.*

Pumpa/ *Tubus, ſipho.*

Purchaty / *Rarus, ſpongioſus.* purchaty kámień/ *Pumex.*

Puzan/ex germ: Buccina. puzániſtá/ Buccinator. puzánuie/ Buccino.

Puſtolká/ Circos, genus accipitrum, altero pede claudum.

Puſty/Solus, deſolatus, deſertus. puſtynia & puſzcza/ Eremus, ſolitudo, deſertum. puſtelnik/ Eremita, ſolitarius. puſzczyk/ vlula. puſtoſzę/ Deſolo, graſſor, vaſto, deuaſto, depopulor. puſtoſzyciel/ Vaſtator. puſtoſzenie/ Deuaſtatio, deſolatio.

Puſzczam/ Mitto, linquo. puſzczádlo/ Phlebotomium.

Puſzká/Pyxis. Puſzkarz/ Faber tormentarius. puſzkárſtwo/ Opificium tormentarium.

Puzdro/Theca, vagina.

P. Y.

Pychá/ Superbia, arrogantia, faſtus, ſupercilium. pyſzny/ Superbus, arrogans, tumidus, ambitioſus, ſupercilioſus. pyſznie ſię/ ſuperbio, oſtento me, criſtas erigo, ſpiritus altos gero.

Pył/ Puluis.

Pypeć/Pituita gallinarum.

Pyrzyná/ Fauilla.

Pyſk/ Roſtrum, proboſcis.

Pyſzczę/Pipio, auium more.

Pyſzká/ Puls, pulmentum.

Pytam/ Quæro, interrogo, ſciſcitor, indago, percontor. pytánie/ Quæſtio.

Pytel/ Incerniculum. pytluię/ Incerno, cribro.

Pywoniá/Pæonia. herb:

INCIPIENTIA ab R.

R. A.

Rabek/ Calantica, peplum, flammeum, rica, ſindon.

Rabię/ Ligna cædo, findo.

Racá/ Pyrobolus.

Ráchuię/ Computo, ſupputo, ſubduco, rationem ineo, calculo.

Ráchunek/ Ratio, ſubductio, computatio. Ráchmiſtrz/ Arithmeticus.

Raczę/ Volo, digner. Item, Tracto, excipio.

Raczká/ &c. vide reká.

Rad/

Rad / *Laetus, lubens, libens.* rádość / *Laetitia, gaudium.* ráduie śie / *Gaudeo, laetor, exulto, congratulor.*

Rádá / *Consilium. Item, Senatus.* rádźę / *Suadeo, consulo, consilium do. Item, Delibero.* rádźę śie / *Consulo, consilium peto, in consilium adhibeo.* rádny / *Consularis, senatorius.* rayca / *Senator, consiliarius, à consilijs.*

Raie / *Pronubo, pronubium ago, uxorem do, eloco.*

Rak / *Cancer, piscis, & Carcinoma, morbus.*

Rákusy / *Austria.* rákuski / *Austriacus.* rakuśánin / *Austriacus.*

Ramá / *Trabs, tignus, & um.*

Ramie / *Brachium, humerus.*

Rana / *Vulnus, plaga.* ránie / *Vulnero, saucio.* ránny / *Saucius.*

Ráno / *Manè, maturè.* ránny / *Maturus, matutinus, praecox.*

Rántuch & rántuszek / *Peplum, calantica.*

Rarog / *Herodius.*

Ratay / *Villicus, arator, agricola.*

Rátuie / *Iuuo, adjuuo, succurro, medeor, libero, seruo, assero.*

Rátunek / *Auxilium, remedium.*

Ratusz / *Curia, praetorium.*

Raycá / *vide* rádá.

Ráie / *vide* ráie.

Raz / *Vices. Item, Semel.* rázem / *vna vice.*

Ráże / *Ico, peto.* rázá / *Ictus, impetus.*

R. D.

Rdest / *Persicaria.* rdest czarny / *Persicaria maculata.* rdest biały / *Hydropiper.*

Rdza / *Aerugo, ferugo, rubigo.* rdzáwy & rdzewiáły / *Ferrugineus, rubiginosus.* rdzewieie / *Situm contraho. ferugine obducor.*

R. E.

Regestr / & reiestr / *Album, Index.*

Reká / *Manus.* raczká / *dimin: Item, Manubrium.* raczy / *Industrius, impiger, vegetus, alacris.* raczość / *Industria.* reczny / *Manualis.* recznik / *Mantile.* rekoieść / *Ansa, manubrium, capulus, & um:* rekaw / *Manica.* rekáwicá / *Chirotheca.* ręczę / *Spondeo, fidejubeo, fidem meam interpono.*

pono. rekoymia & rekoymy/ *Vas, vadis, praes, praedis, sponsor, fideiussor.* rekoiemstwo/ *Sponsio, fideiussio.*

Reza/ *Sentina.*

Reya/ *Antenna.*

Rez/ *Siligo.* rzanny/ *Siligineus.*

R. I.

Ricerz/ *Eques, miles, eques auratus* ricerski/ *Equestris, militaris.* ricerstwo/ *Nobilitas. Itẽ. militia.*

Richly/ *Celer, citus, velox.* richłość/ *velocitas.* richło/ *citò.*

Ricze/ *Fremo, rugio, rudo.* Rik/ *Fremitus, mugitus.*

Ridz/ *Fungus suillus, boletus.*

Ridzy/ *Ferrugineus, ferruginei coloris.*

Riezániec/ *Spado, Eunuchus, frigidus.*

Rinná/ *ex germ: Fistula, canalis, imbrex.* rinstock/ *Hydraulus.*

Rissuie/ *ex germ: Exosso, ex dorso, exentero.*

Riye/ *Sculpo, fodio.* ridel/ *fodile.* riwádlnik/ *Caestrum, caelum.*

R. O.

Robak/ *Vermis, lumbricus.* robaszek/ *Vermiculus.* robáczny/ & robáczywy/ *verminosus.*

Robie/ *Laboro, operor, opus facio.* robotá/ *Opus, labor, opera.*

Robotny/ *Laboriosus, operosus.* robotnik/ *operarius.*

Roczny/ *vide* Rok.

Rod *Genus, familia.* rodzay/ *Genus, sexus, natio, stirps, proles, les, progenies, propago, generatio. prosapia.* rodze/ *Pario, enitor, genero, procreo, gigno.* rodziciel/ *Pater, genitor,* rodzicielká/ *Mater genitrix.* rodzice/ *Parentes.* rodak & rodowic/ *verna, indigena.* rodaczká & rodowiczká/ *fam:*

Rog/ *Cornu.* rożek/ *Corniculũ.* rogowy/ *Corneus.* rogáty/ *Cornutus.*

Rogożá/ *Storea, matta.*

Rohatiná/ *Hasta, pilum.*

Roiownik/ *Sedum maius, sempervivum, Barba Iovis. herb:*

Rok/ *Annus. Item, Terminus terrestris, terminus iudicialis.* rok záwity/ *Terminus peremptorius.* roczny/ *Annuus.* rokoszy/ *Annales, acta.*

Rokicie/ & rokiciná/ *Brya, iuncus, salix, vimen.* rokitowy/ *Salignus.*

Rokuie/ *Delibero, consulto, decerno.* rokowánie/ *deliberatio.*

Rola/

Rola/*Ager, rus, prædium.* rolka & roleczka / *Agellus.* rolny/ *Agrestis.* rolnik / *Agricola.* rolnictwo/*Agricultura.*

Rondela/*Clypeus, scutum, propugnaculum, munitio.*

Ronie/*vomo, ructo, egero eijcio.*

Ropá/*Pus, sanies.* ropiasty/ *purulentus, suppuratus, saniosus.*

Rosá/*Ros.* rosny/*roscidus.*

Rosciagam/*Pando, expando, distraho, dilato, distendo.*

Roskázuie/*Mando, jubeo, præcipio, impero, injungo.* roskazánie/ *Mandatum, præceptum.* roskazyciel/*Præceptor, magister.*

Roskosz/*voluptas, delicia, delectatio, gaudium.* roskoszny / *delicatus, delectabilis, voluptuosus.* roskosznik/ roskosznic zek/*Delicatulus, delectabilis.* roskoszuie/*Delector, in delitijs viuo, voluptates sector.*

Rosmárin/ *Rosmarinus, amaracus, libanotis.*

Rosochá/ *Furca.* Rososzká/ *dimin:* rosochaty/ *Furcatus.*

Rosol/ *Muria, garum, salsugo, salsilago, salsamentum.*

Rospádam sie/ *Dehisco, dissilio, hiulco, diffindor, disrumpor.* Rospád-

rospádliná/*Crena, fissura, rima.* rospádnienie/*Hiatus.*

Rospalam/*Accendo, incendo.* rospalam sie/*Candeo, conflagro.* rospalony / *Candens, ardens, ignitus.*

Rospámietawam / *Recolo, recordor, in memoriam reuoco.*

Rosparam/*Secerno, segrego, sejungo, findo, scindo, discindo:* rospor/*Crena, fissura.* rosporek/ *dimin:*

Rospiesczam/*Molliter & delicatè educo.* rospiesczony/*Delicatus.*

Rospiná sie/ *Effibulo, explico, soluo. In præt:* rospialem sie/ *Inf:* rospiac sie.

Rosplaszá/ *Dissipo, dispergo.*

Rosposcierá/ *Pando, expando, sterno, dilato, diduco, extendo, distendo.*

Rospowiedam /*Expono, explico, declaro.*

Rospozyczam/ *Eloco, mutuum do, accommodo.*

Rosprazam/*Dissipo, spargo. aspergo.* rosproszenie/ *Dispersio.*

Rospráwuie & rospráwiam/ *Discepto distinguo. Item, contraho, conuenio, paciscor.*

Rospráwá / *Distinctio, conuentio, pactum.* rospráwcá / *Arbiter.*

Rosprowadzam / *Soluo, expedio, extrico.*

Rosprzestrzeniam / *Expando dilato.*

Rospukam sie / *Rumpor, disrumpor.* rospukły / *Herniosus, ruptus.* rospuklina / *Hernia, ramex.*

Rospuszczam / *Dimitto, dissoluo.* rospustá / *Insolentia, dissolutio, licentia, luxuries, proteruitas, petulantia.* rospustny / *Proteruus, luxuriosus, dissolutus, petulans, immodestus.*

Rost / *Craticula.*

Rastárgã / *Discerpo, dilacero.*

Rostáie & rostawam sie / *Discedo, digredior, valedico, distungor.* rostánie / *Discessus, abitus. Item, Biuiũ, triuium, compita.*

Roste / *Cresco, glisco, adolesco. Item, Orior, prouenio.*

Rostepuie sie / *Dehisco, biulco.*

Rostryk / *Seditio, tumultus,* postrykliwy / *Seditiosus.*

Rostracam / *Conquasso, concutio, discutio.*

Rostropny / *Prudens, solers, ingeniosus.* rostropność / *solertia.*

Rostucharz & Rostrucharz / *Mangno, equiso.*

Rostwarzam / *Diluo, misceo, tempero.*

Roszczepam / *Diffindo, arborem in pulpam cædo.*

Rosztowánie / *Festucatio.*

Rotá / *Cohors, agmen, turba, turma, manipulus.* Rotmistro / *Primipilus, Centurio, magister equitum, tribunus militum.* rotmistrstwo / *Centuriatus.*

Row / *Alueus, vadum, fossa,* rowik / *Alueolus,*

Rowny / *Æquus, planus. Item, Par, similis, æqualis.* rowność / *Similitudo.* rownina / *Planities.* rowiennik / *Coætaneus, synchronus.* rownam / *Æquo, plano, complano.* rowno / *æquè, pariter.*

Rowniánka / *Fasciculus olfactorius.*

Roy / *Examen. Item, Agmen, turba, multitudo.* roie sie / *Conglomeror, instar apum* roiownik / *Semperuiuum, herb.*

Roza / *Rosa.* rożány / *Roseus, rosaceus.*

Rozbieram / *Diripio, dilacero, in diuersas partes diuido, in frusta*

frusta seco. Item, Consulo, consulto, delibero.

Rozbijā/*Conquasso, discutio, confringo*, Item, Prædor, *latrocinor, ex rapto viuo.* rozbicie/*naufragium.* rozboy / rozboye & rozboystwo. *Latrocinium.* rozboynik/*prædo, latro, pirata.* rozboynicá/& rozboycicá/*fam:*

Rozchodze sie/ Dilabro, *discedo* Item, *Liqueo, liquesco.*

Rozchodnik/*vermicularis, her:*

Rozciagam/ *Diduco, distraho, dilato, explico, expando, distendo.*

Rozcieram/ *Tero, contero, protero.* In *præt:* roztárlem/*Inf:* rozetrzeć.

Rozczyniam / Diluo, *misceo, depso, subigo.* rozczynia / *Massa. conspersio.*

Rozczytā/*perpendo, considero.*

Rozdarlem/*vide* rozdzierā.

Rozdáie & rozdawam/*Partior, distribuo.*

Rozdeptuie & rozdeptawam/*Proculco.*

Rozdlawiam / & rozdlabiā/*Protero, comprimo, conculco.*

Rozdrápam/*Lacero, dilacero, lanio, discerpo.*

Rozdrazniam/*Irrito, lacesso, ad iram commoueo.*

Rodzwoiam/ In *duas partes diuido.* Rozdwoienie/*Diuisio.*

Rozdzielam/ *Diuido, distribuo. Item, Separo, distinguo, discrimino.* rozdzial / *Distinctio, caput, sectio.* rozdzielny / *Distinctus, separabilis.* rozdzielcá/ *Distributor, partitor, diuisor.*

Rozdzieram / *Distraho, diuello, conuello, lacero, lanio.* In *præt.* rozdárlem/*Inf:* rozedrzeć.

Rozdzierzgam/*Enodo, explico, extrico, expedio.*

Rozedrzeć / *vide* rozdzieram.

Rozen/*veru.* rozenek/*veruculum.*

Rozerwánie/*vide* rozrywā

Rozetrzec/*vide* rozcieram.

Rozeymuie / *Dirimo, pacifico.* rozeym/ *Diremptio, pacificatio.* rozeymcá/*Arbiter.*

Rozeznawam /*Discerno, dijudico, dignosco.* rozeznánie/*dijudicatio.* rozeznawcá/ *Arbiter.*

Rozflarzam/ Decoquo, *consumo, dilapido, perdo.*

Rozgá/ *virga, ferula.* Rozgálká/ *Frons, dis. palmes, surculus.*

Rozglaßam/*Euulgo, diuulgo, elimino.*

Rozgniewam/*Irrito, lacesso, ad iram prouoco, commoueo.* rozgniewam sie/*Irascor, succenseo, excandesco.* rozgniewanie/*Iracundia, furor.*

Rozgnoiwam/*Putrefacio.*

Rozgryzam/*Commolo, commitnuo, dentibus confrico.*

Rozgromiam/*Dißipo, disijcio, profligo, in fugam conijcio.*

Rogrzeßam/*Absoluo, à peccatis libero.* rozgrzeßenie/ *absolutio.*

Roziatrzam/*Exulcero, exaspero, exacerbo.* roziatrzenie/ *exacerbatio.*

Rozyná/*vua passa.* rozynká/ *dimin:*

Rozkázuie/ *vide* roſkázuie.

Rozknowam/ *Discindo, diffindo. arborem in orbem cado.*

Rozkraczam/ *Diuarico, & or.*

Rozkrzewiam/*Dilato, explico, propago.* Rozkrzewiam sie/ *Dilator, luxurior, fruticesco.*

Rozkrzywiam/*Distorqueo.*

Rozkudlam/*Hirsutum facio.* rozkudlány/*Hirsutus, horridus, incomptus.*

Rozkwilam / *Flere facio, ad fletum commoueo, lachrymas prouoco, exacerbo.*

Rozkwitawam sie / *Floreo, effloresco.*

Rozłaczam / *Separo, segrego, seiungo, disiungo.*

Rozlegam sie/ *Persono, resulto.* rozlog / *Planities, spacium, ambitus.*

Rozlewam *Effundo, diffundo.* rozlánie/ *Effusio, profusio.*

Rozliczny/*Varius, multiplex, innumerabilis.*

Rozłupuie / *Findo, diffindo, arborem in pulpam cado.*

Rozmáity / *varius, diuersus, multiplex, multiformis.* rozmáitość/*varietas.*

Rozmawiam/*Confero, colloquor, conuenio.* rozmowá/ *colloquium, dialogus.*

Rozmiatam/*Spargo, dispergo dißipo.*

Rozmierzam / *Menfuro, dimetior.* rozmierzenie/*Dimensio.* rozmiar / *Mensura, amphora, cantharus, vrceus, vrna.*

Rozmnażam/ *Augeo, multiplico.*

plico. rozmnożenie/ *Auctio, augmentum, incrementum.*

Rozmykam/ *In diuersas partes torqueo.*

Rozmiślam się/ *Delibero, meditor, consulto, consilium capio.* Rozmyśl/ *Consideratio.* Rozmyślny/ *Prudens, consideratus.*

Roznoßę & roznaßam/ *Dissipo, dilapido. Item,* Diuulgo, *pro-go, promulgo.*

Rożny/ *Varius, diuersus, dissimilis.* rożność/ *Dissimilitudo, discrimen, diuersitas.* rożnica/ C*ontrouersia.*

Rozoki/ *Luscus, cocles, strabo.*

Rozpámietawam/ *Recolo.*

Rozparam/ *Scindo, disseco, diffindo.* rozpor/ *Crena, fistura.*

Rozpásam/ *Discingo, dissoluo.*

Rozpękam się/ *Disrumpor.*

Rozpierscham się/ *Diffugio, dilabor, dissipor.*

Rozplaßam/ Dißipo, disp*ergo.*

Rozplatam/ *Exentero, exdorsuo.*

Rozpraßam/ Prodigo, *dißipo. disperdo, dilapido.* rozproßenie/ *dispersio.*

Rozpráwuię/ *Absoluo, ago, tracto, decerno, dijudico, dirimo, dispono.* rozpráwá/ *Actio, negocium.*

Rozprzedawam/ *Vendo, distraho.*

Rozpukam się/ Disrum*por.*

Rozradzam/ Dissuadeo.

Rozrastam się/ Cresco, *succresco, dilator.*

Rozropiam się/ *Suppuro.*

Rozrożniam się/ *Dissentio, dißideo.* rozrożnienie/ *Dissensio, dißidium.*

Rozruch/ *Seditio, turba, tumultus.* rozrußny/ *Seditiosus. Item, Prodigus, dissolutus, intemperans.*

Rozrywam/ *Separo, dirimo, disiungo.* Item, *Dijudico. In prat.* rozerwałem/ *Inde* rozerwánie/ D*ißidium, seditio, factio, schisma.* rozrywká/ *Iudicium.*

Rozrzadzam/ *Procuro, ordino, dispono.* rozrzadzenie/ *dispositio.*

Rozrzaząm się/ *Ardeo, Conflagro.* rozrzażenie/ Incend*ium.*

Rozrzedzam/ *Rarefacio, diluo.*

Rozrzewniam/ *Lachrimas cieo, ad fletum commoueo.*

Rozrzezuie/ *Dissceo, discindo.*

Rozrzinam/ *Disseco, diuido, distinguo.*

Rozrzucam/ *Disijcio, dispergo, disturbo, demolior.*

Rozsadzam/ *Dijudico.* rozsadek/ *Iudicium, arbitrium.*

Rozscinam/ *Disseco, in frusta seco.*

Rozsiekuie/ & rozsiekawam/ *Idem.*

Rozsiewam/ *Dissemino, spargo, dißipo.*

Rozsławiam/ *Prædico, celebro, diuulgo.* rozsławiam się/ *Celebris fio, inclaresco.*

Rozsrożam się/ *Grassor, sæuio.*

Rozstepuie się/ *liqueo, liqueso, dehisco.*

Rozstrzelam/ *In diuersas partes jaculor.* rozstrzelam się/ *Diffugio, dißipor.*

Rozstrzygam/ *Scindo deffinedo. Item, Dijudico, litem dirimo.* rozstryżenie/ *Crena, rima, fissura.*

Rozsycam/ *Diluo, liquefacio.*

Rozsylam/ *Emitto, in diuersas partes mitto. Item, Euulgo, diuulgo.*

Rozszárpam/ *Lanio, dilanio, discerpo.*

Rozszerzam/ *Dilato, amplio, pando, expando, explico, extendo, distendo, diuulgo, propago.* rozszerzam się/ *Dilator.*

Rozszlápuie/ *Prötero, conculco.*

Roztapiam/ *Liquefacio.* roztapiam się/ *Liquesco, liquefio.*

Roztárgam/ *Distraho.*

Roztarłem/ *vide* roztcieram.

Roztáiam/ *Liquesco, diffluo.*

Roztłukam/ *Conquasso, discutio.*

Roztrwaniam/ *Dilapido, profundo, dißipo.*

Roztwarzam/ *Diluo, misceo, subigo, depso, macero.*

Rozum/ *Intellectus, mens, ratio, ingenium, judicium.* rozumny *Rationalis, ratione præditus, ingeniosus, sagax.* rozumiem/ *Intelligo,*

ligo, sentio, animaduerto, percipio, opinor.

Rozwadzam / *Placo, paco, litem compono, rixas dirimo.*

Rozwalam / *Diruo, destruo, demolior.*

Rozważam / *Considero, reputo, perpendo.*

Rozwiezuie / *Soluo, dissoluo, extrico, explico, expedio.*

Rozwodze / *Sejungo, separo, repudio.* rozwod / *Diuertium, separatio.*

Rozworá / *vacerra, equile.*

Roziadam sie / *Excandesco.* roziádly / *Iracundus, rabiosus, furiosus.*

Roziáde sie / *Discedo, digredior. In praterit:* Roziáchalem sie.

Rozymuie / *vide* rozcymuie.

Rozżáluie / *Conqueror.* rozżále sie / *Commiseror.*

Rozżarzam sie / *Exardesco.*

Rozżeniam / Dissipo, *disperso.*

R. T.

Rteć / *Argentum viuum.*

R. V.

Rubin / *Carbunculus, pyropus.*

Rubinek / *dimin:*

Ruch / *Syrma.*

Rucham / *Tango, attingo, moueo.* rucham sie / *Moueor, vacillo, titubo,* ruchomy / *mobilis.*

Rudá / *Metallum, fodina metalli.* Item, *Officina ferraria.*

Rudel / *Clauus, gubernaculum nauis.* rudelnik / *Remex.* rudluie / *Remigo.*

Rufian / *Leno.* rufiáński / *Lenonius.*

Ruguie / *Inquiro, depacto, paciscor.* Ruch & ruchowanie / Inquisitio, *depactatio.*

Rum / *Rudera. Item, Locus, spacium.*

Rumian & rumien / *Chamaemelum.*

Rumiány / *Rubicundus.* rumienidlo / *Fucus.*

Runo / *Vellus eris.*

Rupieci / *Vtensilia, suppellex.*

Rurá / *Fistula, canalis, sipho.*

Rurmistrz / *Aquilex, librator.*

Ruszam/ *Moueo, percello.* ruszenie/ *Motus, turba, seditio, bellum.*

Rusznicá/ *Bombarda, tormentum.*

Rutá/ *Ruta.* rućiány/ *Rutaceus.*

R. VV.

Rwę/ *Carpo, vello, decerpo.*

R. Y.

Rybá/ *piscis.* rybká/ *pisciculus.* rybny/ *piscosus.* rybitw & rybak/ *Piscator.* rybitwi/ *piscatorius.*

Rybałt/ *Scholasticus, Baiānus.*

Ryczę/ *Mugio, boo, rugio.* Ryk/ *Mugitus, boatus, rugitus.*

Rydwan/ *ex germ: Essedum.*

Rydz/ *Fungus suillus, boletus.*

Ryię/ *Pastino, scalpo, sculpo, fodio.* ryćie/ *Sculptura.* ryćiná/ *Sculptile.* rydel/ *Pastinum, sarculum, sedile.* Rydlik/ *Marra.* Rywádlnik/ *Scalprum.*

Rymá/ *Catarrhus, pituita, destillatio.*

Rymuie śię/ *Congruo, cohæreo, quadro.* Rym/ *Versus, Rythmus.*

Rynek/ *Forum.*

Rynná/ *Canalis, imbrex.* rynsztok/ *Compluuium, hydraulus.*

Ryś/ *Panthera.* Ryśiowy/ *Pantherinus.*

Ryż/ *Oriza.*

Rysztunek/ *ex germ: Apparatus.*

Rywulá/ *Vinum punicum.*

R. Z.

Rzad/ *Ordo, classis series, dispositio.* rządny/ *Ordinatus, ordinarius.* rządzę/ *Rego, moderor, guberno, impero.* Rządzcá/ & rząncá/ *Gubernator, moderator, rector.* rzedźićielká/ *Moderatrix.* rzedny/ *Conductitius.*

Rzadki/ *Rarus. Item, fungosus, spon-*

spongiosus, cauernosus. rzadkość/ *Raritas.*

Rzalem/ *&c. vide* rże.

Rżány/ *vide* reż.

Rzrażewie/ *Fauilla, cinis.*

Rzaſá/ *Apium.*

Rże/ Hinnio. *In praet:* rżalem/ *Infinit:* rżáć/ *Inde* rżánie/ *Hinnitus.*

Rzechoce & rzechotam/ *Garrio, coaxo. Item, Cachinnor.* rzechotánie/ *Garritus, coaxatio, cachinnus.* rzechotliwy/ *Garrulus, futilis.*

Rzecż/ *vide* rzekę.

Rzedny/ *vide* rzad.

Rzeká/ *Amnis, fluuius, flumen, profluens.* rzecżká/ *amniculus,* rzeczny/ *fluuiatilis.*

Rzekę/ *Aio, dico, inquio, inquam.* rzecż/ *Res, causa, oratio,* Rzecżnik/ *Aduocatus, orator, procurator, causidicus.* Rzecżpospolita/ *Respublica.*

Rzemien/ *Lorum, amentum, corium, corrigium.* rzemienny/ *Coriaceus.*

Rzemiosło/ *Ars, opificium.* rzemieślnik/ *Artifex, opifex.*

Rzepá/ *Rapa, & um.* rzepny/ *Rapaceus.* rzepnik/ *Semen rapaceum. Item, Agrimonia.*

Rzerzuchá/ *Nasturcium.*

Rzeſki/ *Acer, alacer.* rzeſko/ *Strenuè.*

Rzesisty/ *Densus, vber, copiosus.*

Rzeſzá/ *Turba, agmen.*

Rzeſzoto/ *Cribrum incerniculum.*

Rzetelny/ *Clarus, expressus, dilucidus.*

Rzewny/ *Amarus, amarulentus.* rzewliwy/ *Flebilis, lachrimosus.*

Rzeżę/ *Seco, scindo, scalpo, sculpo, Item, Macto.* rzeż/ *Laniena.* rzeżnik/ *Lanius.* rzezak/ *clunaculum.* rzezacżká/ *Carex.* rzezániec/ *Spado, eunuchus.* rzezánek/ *Simulachrum, sculptile.* rzeżymieszek/ *Crumeniseca.*

Rzezny/ *Clarus, acutus, argutus, sonorus.*

Rzeżwi/ *Acer, strenuus, fortis.*

Rzeżwość/ *Alacritas.*

Rzić/ *Anus, podex.*

Rżyſko/ *Stipula.*

Rzkomo/ *Quasiuerò, falsò, fictè, ementitè, simulatè.*

Rzodkiew/ *Raphanus, & um.*

Rzodkiewka/*dim:* Rzodkwiany/*Raphaninus.*

Rzucam/ *Iacio.* Rzucenie/ *Iactus.*

Rzuie/ *Rugio.*

Rzygam/ *Ructo.* Rzygánie/ *Ructus, ructatio.* Rzygácz/ & Rzygáwiec/*Ructator.*

Rzym/*Roma.* Rzymski/ *Romanus.* Rzymiánin/ *Romanus.*

INCIPIENTIA

ab S.

Q*Vamuis* s & z *litera promiscuè vna pro altera sumatur & scribatur, tamen* s *propriè præpositionem Cum significat, In compositione vero vim obtinet præpositionis inseparabilis* Con. *Interdũ etiam significat motum de loco superiore ad inferiorem, vt in exemplis videre est.*

S. A.

Sacżek/ *vide* Sek.

Sad/ Pomarium. sádowny/ *Ad pomarium pertinens.* Sádownik/ Hortulanus.

Sad/ *Vas.* sadek/ *vasculum.*

Sad/ *Iudicium, forum, jus.* sadze/Iudico,*existimo.* sadny & sadowny/ *Forensis, judicialis.* sedzia/*Iudex.*

Sádlo/*Adeps, aruina.*

Sádno/*Intertrigo. peritrimma.* sádnio sie/ *Intertrigine laboro.*

Sádzá/*Fuligo.*

Sádze & sádzam/*Pono, colloco. Item, Sero, planto. Item, concludo, in carcerem conijcio.* sadz/ *Cauea, viuarium, saginarium.* sadzawká/*Piscina.*

Saian/*Vestimenti genus.*

Sákristyia/*Sacrarium, adytum.*

Salá/*Aula, palacium.*

Sálatá/*Lactuca.*

Szálbierz/*ex germ: Circulator, agyrta, myropola.*

Salem/sác/ &c *vide* se.

Sáletrá/*Nitrum.* sáletrzny/ *Nitrosus, nitratus.*

Sálßa/*Garum, salsugo, salsilago.*

Sam/*Ipse, solus.* Item, *masculus.* Sámiec/ Item. Sámicá/ *Faemella.* sámotny/ *Singularis, solus, priuatus, solitarius.* sámowtor/ *duplus.* samotrzeć/ *Triplus.* sámoczwárt/ *Quadruplus.* sámołowká/ *Decipula, laqueus, fraus, dolus, captio, fallacia, cuniculus, insidiae.* sámopás/ *Dissolutus, anarchus.* sámoiad/ & Sámoiedź/ *Anthropophagus.*

Sám/ *Huc.*

Sámpierz/ *Competitor, riualis.*

Sánie/ *Traha, vehiculum.* sánki/ *dimin:*

Sápie/ *Anhelo.* Sápká/ *grauedo, catarrhus, destillatio.* sápiasty/ *Grauedinosus.*

Sarn/ *Capreolus.* sárná/ *Caprea.* sarnká/ *dim:*

Sarkam *Sorbeo.*

Sasiad/ *vicinus, accola.* sasiedztwo/ *vicinitas, confinium.* sasiedzki/ *vicinus proximus, conterminus.*

Sażeń/ *vlna, cubitus.* sążenisty/ *Cubitalis.*

S. C.

Schab/ *Perna, petaso, ala, armus.*

Schadzam śie/ *vide* schodzę śie.

Schylam & schynam/ *Inclino, declino.* schylam śie/ *vergo.* schylony/ *Incuruus, inclinatus, cernuus.* schylenie & schyłek/ *Inclinatio.*

Schnę/ *Areo, aresco, tabesco, marcesco, macresco.*

Schodzę/ *Descendo.* Item, *Exolesco, inueterasco, deficio, imminuor, diminuor.* Item, *Obeo, defungor, morior.* schod/ *descensus, scala.* schodzę śie & schodzą śie/ *Conuenio, congredior.* schadzká/ *Synodus, conuentus, congressus, conuenticulum.*

Schowam/ *Seruo, asseruo, custodio.* schowánie/ *Cella, receptaculum.*

Schraniam śie/ *Detrecto, subterfugio, subduco me, surripio me.*

Sćiagam/ *Contraho, vincio, religo, compingo, constringo.* sćiagam śie/ *vergo, pertineo.*

Sćianá / *Paries, maceries.*
Sćianwá/Cimex.
Sćijátiká/*Ischias, morbus coxarius.*
Sćie/*Gressus, progressus, processus, transitus. Item, dualis numerus à* Sto/ *vt* dwie śćie/*Ducenti, a, a.*
Sćiećie/*vide* śćinam.
Sćiegno/*Coxa, coxendix.*
Sćiekam/ *Defluo, destillo.* śćiekam śię/*Confluo.* śćiekánie/ *&* śćieczenie/*Confluxus, colluuies, compluuium.*
Sćielę / *Sterno. In præt:* słálem/*Inf:* słáć/ *Inde* słánie / *Lectus stratum.*
Sćieram/ *Abstergo. In præt:* Stárłem. Sćierká / *Linteum, mantile.*
Sćierpnę/*Rigeo, torpeo, torpesco.*
Sćierw/*Cadauer, morticina.*
Sćieszká/*Semita, trames.*
Sćigam/ *Insequòr.*
Sćinam/ *Obtrunco, decollo, caput amputo, capite plecto.* śćiećie/*Decollatio.*
Sćiosam/*Amputo, polio, ascio* śćiosy/ *Fragmenta, segmenta, assulæ.*

Sćiskam/*Stringo, comprimo. Item, Affligo.* śćisły / *Strictus, angustus, arctus, coarctatus. Item, Tenax, parcus.* Sćisk/*Anxietas, afflictio.*
Sczaw/*Acetosa.*
Scze/ *Mejo, mingo.* szczyny/ *Locium, vrina.* sczak/*matula.*
Szczekam/ *Latro, as.* szczekánie/*Latratus* szczekácz / *Rabula, causidicus.*
Szczenie/*Catulus, catellus.*
Szczerb/*Foramen.* szczerbáty *Foraminosus.*
Szczet/*Mica.* do szczetu/*Funditus, prorsus, omninò.*
Szczypam/*vello, vellico.*
Szczkami śię/*Singultio.* sczkánie *&* szczkawká/*Singultus.*
Szczudł *&* szczudlek / *Talitrum.*
Szczudło / *Gralla, pes ligneus.*
Szczuká / *Lupus, lucius.* Szczuczká / *&* Szczuble / *dimin:*
Szczur/ *vxoris frater.*
Szczyt/ *Culmen. Item, protectio. defensio.* szczycę/ *Protego, tueor, defendo.*

S.D.

S. D.

Sdźiczam / *Ferum & immanem reddo.* Sdźiczam się / *Beluinam naturam induo, in feritatem degenero.*

S. E.

Se / Sugo, *lacteo.* In *praet:* ssałem / *Inf:* ssáć.

Sedacz / *Sandina, piscis nomen.*

Sedźia / *vide* sąd.

Sek / *Nodus, clauus.* sączek / *Nodulus.* Sęczysty / *Nodosus, clauatus.*

Sekret / *Latrina, cloaca.* Item, *Mysterium, arcanum.* sekretarz / *Secretarius, à secretis.*

Sen / *Somnus, sopor, somnium, insomnium.*

Sep / *Vultur.* sępi / *vulturius.* sępię się / *Frontem corrugo.*

Ser / Caseus. serek / Caseolus. serwatká / *Serum.* serzysko / *Coagulum.*

Serce / Cor, pectus. *Item, pistillus campanae.* Serdeczko / & serduszko / Corculum, *pectusculum.* Serdeczny / *Strenuus, fortis.* serdecznie / *Medullitus.* serdak / *Rheno.* serdaczek / *dimin:*

Serwetá / *Mappula.* serwetká / *dimin:*

Set / *genitiuus pluralis à* sto / Centum. *Inde* Setny / *&c. vide* Sto.

Seydak / *Pharetra.*

Seym / *Comitia, conuentus, corona.* seymik / Conuentus prouincialis, *comitia particularia.* seymowy / Comitialis. seymuię / *celebro comitia, intersum comitijs.*

S. F.

Sfálszuię / *Falso, adultero, corrumpo, deprauo.* Sfálszowany / *Adulteratus, corruptus.*

Sfukam / *Increpo, objurgo.*

S. I.

Siadam / *Sido, sedere soleo.* siádły / *Corpulentus, habitior.* Item, *Coagulatus:*

Siałem/ *&c. vide śieie.*

Siáknę/ *Absorbeor, imbibor.*

Siáno / Fænum. śienny/ *Fænarius.*

Siárá/ Collustrum.

Siárká/ *Sulphur.* Siárkowy & śiárczány / *Sulphureus.*

Sidło/ *Laqueus, rete, decipula, insidia.* śidełko/*dimin.* śidlę/ Capio, irretio.

Sieć / Caßis, rete. śiatká & śiateczká / *Reticulum.* śiatká ſerdeczna/ Præcordia, *diaphragma.*

Siedm/*Septem.* śiodmy / *ſeptimus.* śiedmnaśćie/ *Septendecim, decem & ſeptem.* śiedmnaſty / *Decimus ſeptimus.* śiedmdźieśiiat/ *Septuaginta.* śiedmdźieśiatny / *Septuageſimus.* śiedmkroć/*Septies.* śiedmkrotny/*Septuplus.* Siedmigrodzka źiemiá / *Tranſylvania.* Siedmigrodźiánin/ *Tranſyluanus.*

Siedzę/ *Sedeo.* śiedzenie/ *Seßio.* śiedliſko/ *Sedes, area.*

Siedźiwy / Canus. śiedźiwość/ Canities.

Siegam / *Prehendo, manum ad prehendendum extendo.*

Sieie / *Sero, ſemino, ſementem facio. In præt:* Siałem/ *Inf:* Siáć. Siewo & Siewbá/ *Sementis.*

Siekę/*Seco, cado.* śiekánina & śiekanká/*Minutal.* śiekiem & śiekmie / Caſim. śiekiera/ *Securis.* śiekierka & śiekiereczká/*Aſcia, aſciola.* śieczká / *Farrago.* śiek/*Saxatilis, ſaximorda, piſcis nomen.*

Siemię/ *Semen.* śiemienie/ *Semen cannabinum.*

Sień/ *Atrium, area.*

Siermiegá/*Cilicium, vile ſtragulum.*

Sierotá / Cliens, *orphanus, pupillus, orbus.* śierotny/Pupillaris. śierotny dom/ *Orphanotrophium.* śierocтwo/ *Solitudo, orbitas, viduitas.* śierotká/ *Parus.*

Sierp/*Falx.* śierpiáſty/*Falcatus, aduncus.* Sierpien/*Auguſtus, Sextilis.*

Sierść / *villus, pilus, capillus, lana.*

Sierßen/*Crabro.*

Signet/*Signum, ſigillum.*

Sikne/*Exilio, pullulo, scaturio.* sikawka/*Sipho, siphunculus.*

Sikora/*Parix.*

Sila/*nom: Vis, virtus, robur, neruus.* silą/*aduerb: Multùm.* silny/*Fortis validus, vehemens, neruosus. Item, Multus, numerosus, copiosus, magnus, immanis.*

Siny & siniały/*Luridus, liuidus,* sinosc/ siniałosc/ sinowizna/*Liuor.* sinieie/*Liuorem contraho.*

Sinogárlicá/*Turtur.*

Siodło/ *Ephippium.* siodlarz/ *Ephippiarius, Ephippiopæus.*

Sioło/*villa, pagus.* Siołak/*Rusticus, ruricola.* siołánin/*villicus.* sielski/*Rusticus, agrestis.*

Siostrá/*Soror.* siostrzyczká *Sororcula.* siestrzyn/*Sororius.* siestrzeniec/*Sororis filius, ex sorore nepos.* siestrzanká/*Sororis filia, Neptis ex sorore.*

Sito/*Cribrum, incerniculum.* sitarz/*Cribrarius.*

Sitowie/*Scirpus, juncus.* sitowiány/*Scirpeus, junceus.*

Siwy/*Canus, glaucus.* siwość & siwizná/ *Canities.* siwieie/*Canesco.*

S. K.

Skacze/*Salio.* skácze/*Idem. Item, Desilio, præcipito me, do me præcipitem.* skok/*Saltus.* skokiem/*Cito, ocyus, curriculò.* skoczek/ *Saltator. Item, Cicada, locusta.*

Skálá/ *Rupes, petra, scopulus. Item, Rima, crena fissura.* skálká/ *dimin:* skálisty/ *Scopulosus, rimosus.*

Skámieniam/*Obduro, induro.* skámienieie & skámieniam się/*Rigeo, obduresco.* skámieniáły/*Obduratus.*

Skápam/ *Defluo, destillo.*

Skapy/*Tenax, parcus, sordidus.* skaposć & skepstwo/*Tenacitas, auaritia, sordes.* skepiec/*Auarus, sordidus homo.* skapie & skepie/ *Parco, corrado, genium defraudo.*

Skaram/ *Punio, castigo, supplicium sumo.* skaránie/ *Pœna, supplicium.*

Skarb / *Theſaurus, ærarium.* ſkárbny wóz / *Currus onerarius.* ſkárbnicá / *Ærarium, gazophylacium.* ſkárbię / *Theſaurizo, theſauros colligo.*

Skarżę ſię / *Queror, conqueror, quiritor. Item, Accuſo, expoſtulo.* ſkárgá / *Accuſatio.*

Skárzik / *Comoſis, fundamentum, ſeu baſis fani.*

Skáżam / *Perdo, corrumpo, deprauo.* ſkáżenie / *Perditio, deprauatio, corruptio.* ſkáżá / *Pernicies, peſtis, corruptela.* ſkáżiciel & ſkáżcá / *deprauator, corruptor.*

Skáżuię / Decerno, *pronuncio, Sententiam dico, damno.* ſkázánie / *Sententia.* ſkazány / *Damnatus.*

Skibá / *Gleba.* ſkibká / *dimin:*

Skinę / *Annuo, Innuo.*

Składam / *Complico, compono, depono.* Item, *Fingo, ſcribo, conſcribo.* ſkładánie / *Compoſitio, fictio, figmentum, poema.* ſkładácz / *Autor, ſcriptor, poëta.* ſkład / *Emporium, mercatus. Item,* Commercium, *ſodalitium, ſocietas. Item, Symbolum, ſympoſium.*

Skła-

Skłaniam / *Inclino.* ſkłonny / *Pronus, propenſus.* ſkłonnoſc / *Inclinatio, propenſio.*

Sklep / *Camera, fornix, teſtudo.* ſklepię / *Concamero.* ſklepiſty *Fornicatus, concameratus.*

Skło / *Vitrum.* śklánny / *vitreus.* śklarz / *vitriarius.* śklanká & śklenicá / *Vitrum, calix vitreus.*

Sklupiam / *Inclino, demitto.*

Sknowam / *Connecto, compingo.* ſknowánie / *Nexus.*

Skobel / *Arcus ferreus.*

Skoćiec / *Monetæ genus, As cum quadrante, hoc eſt, Numi noſtrates quindecim.*

Skofiyá *Conus, receptaculum criſtæ in galea.*

Skok / *vide* ſkacze.

Skolę / *Indago, inveſtigo, more canum feras indagantium.*

Skoloyzrzy / *Præcox, præmaturus.*

Skomoroſzá / *dicitur, qui vrſos ſaltare edoctos circumducit, & inde quæſtum facit, aliàs.* Ruſek / *germ:* Barenleyter.

Skonam / *Agonizo, animam ago.* ſkonánie / *Agon.*

Skon-

Skończam/ *Absoluo, finio, perficio, termino. Item, Acuo.* skończenie/Perfectio, *absolutio. Item, Terminus, finis.* skończysty/ *Acutus.*

Skop / *Veruex.* skopowy/ *veruecinus.* skopowina/ *Caro veruecina.*

Skopiec/ *Mulctra, mulctrale.*

Skora / *Cutis, pellis, cortex, corium, tergus, scortum, crusta, membrana.* skorka / skoreczka/ *Cuticula, membranula* skorzany/ *Coriaceus.* skorznie/*Ocrea.*

Skorupa/*Testa, crusta, putamen.* skorupiany/*Testaceus.*

Skory / *Citus, celer, pernix, velox, volucer.* skoro / *Quamprimum, citò, ocyus.*

Skorzystawam / *Lucror, lucrifacio.*

Skotarz/*Armentarius.*

Skosztuie/ *Gusto.* Item, *experior, periclitor, periculum facio.*

Skosztowam sie/*Decerto, dimico, manus consero.*

Skowronek/*Alauda, cassita, galerita, corydalus.* skowronie/ Pullus *alaudarum.*

Skowiczam/*Latro, vlulo, instar canum.*

Skra/ *Mica, scintilla.*

Skracam / *Decurto, abbreuio.*

Skrecam / Contorqueo.

Skrobie & skrobam/ *Frico, scabo, scalpo, rado.* skrobadło/ *Scalprum.*

Skromny/*Mitis, mansuetus, modestus, moderatus, taciturnus, placidus, temperans, pacificus.* skromność/ *Modestia, moderatio.* skromie/ *Mitigo, placo.*

Skron/*Tempora.*

Skropawy & skropowaty/ *Asper, scaber, hirsutus.* skropawość/ *Scabrities, asperitas.*

Skruszam /*Contero, protero, comminuo.* skruszenie & skrucha/ Contritio.

Skrwawiam/Cruento.

Skryie / *Occulo, tego, abscondo.* skryty/ *Arcanus, occultus, clandestinus, clancularius.* skrytość/ *Arcanum, mysterium.*

Skrzeczam/*Clango, instar aquilæ aut gruis.* Item, Coaxo. skrzek/ *Clangor, coaxatio.* skrzeki/*Oua ranarum.*

Skrzele / *Brancha, pinna piscium.*

Skrzepuię/*Ligo, vincio.*

Skrzeßam/ *Excito.*

Skrzetny/*morosus, contumax* skrzetność/*morositas.*

Skrzydło/*Ala.* skrzydlány/ skrzydłásty/*Alatus.*

Skrzypię / *Strido , strepo.* skrzypice/ *Lyra , fidicula.* skrzypek/ *Lyricen, fidicen.*

Skrzyniá/*Arca, cista, scrinium.* skrzynká/ skrzyneczká/*Arcula, cistella.* skrzynnik/ *Arcularius.*

Skubam/*Vello, deplumo.* In *præt:* skubłem/*Inf:* skuść.

Skupiam się/ *Coëo, obligor, contraho.*

Skupuię / *Coëmo.* skupienie/ *Coëmptio.* skupny/ *venalis.*

Skurczam/ *Contraho, corrugo.*

Skutek/*Efficatia.* skuteczny/ *Efficax.*

Skwarzam/*Elixo, liquefacio* skwárki/ skwárnia/ *Excrementum accipitris.* skwárá / *Æstus, ardor solis.*

Skwáßam/*Fermento.*

Skwierczę /*Ejulo , quiritor, lugeo, lamentor.* skwierczek / *Rabula.* skwierk/ *Ejulatus , luctus, planctus.*

S. L.

Słáby / *Debilis , languidus, flaccidus, remissus, enervus.* słabość/ *Debilitas, languor.* słábieię/*deficio.*

Słáć/ *vide* śle & ścielam.

Szláchcic / *Nobilis , eques.* ßláchcianká/*Fœmina seu virgo nobilis.* ßláchtá / *Nobilitas, Ordo equestris.* ßláchetny & ßláchecki/ *Nobilis , generosus , præstans, inclytus.* ßláchectwo/*Nobilitas.*

Sidłá/*Laqueus, decipula.*

Sialem/ &c. *vide* ściele.

Słápię/*Calco, premo, conculco, proculco.*

Slasko/*Silesia.* ślęzak/ *Silesius.*

Sláwá/*Fama, gloria.* sláwię *Celebro, prædico, laudo.* sláwny & sláwetny/*Celebris, clarus, inclytus, illustris.* sláwność / *Celebritas.*

Slawak & słowak/ *Dalmata, Illyricus.* Slawácka & słowáńska

wáńſka ziemiá/ *Illyricum, Dalmatia.*

Slaz/ *Malua.* ślazowy/ *Maluaceus.*

Slednicá / Podex, *anus, i.*

Slepna śieć/ *Tragum, funda. h. e. rete piſcatorium.*

Slepy/ Cæcus, *oculis captus.* ślepotá/ Cæcitas. ślepowron/ Strix, *nycticorax.*

Slie/ *Lego, as, mitto amando, ablego. In præterit:* ſłałem. *Inf:* ſłáć.

Sledź/ Halec. ślodek/ *dimin:*

Sledzę/ *Inquiro, inueſtigo, indago.* ślad/ *veſtigium.*

Slimak / *Teſtudo*, Cochlea.

Sliná/ *Saliua, ſputum.* ślinię ſię/ *Spumo.* ślinogorz / *Synanche, angina.*

Sliſki/ *Glaber, lubricus.* śliʒam ſię/ *In glacie, ſeu alio loco lubrico vehor.* śliʒawicá / *Locus in glacie lubricus, vbi pueri ſolent vehi.*

Sliwá / Prunus *& um.* śliwká/ *dimin: prunum aridum.*

Sliżyk/ *Turdus aquatilis, paluſtris.*

Sloczek/ *Cataputia. herb.*

Slod/ *Ptiſana.* ſłodźiny/ *Siliqua.*

Slodki/ *Suauis, dulcis.* ſłodkość/ *Dulcedo, ſuauitas.* ſłodnę & ſłodnieię/ *Dulceſco.* ſłodzę/ *Dulcoro, dulce efficio.*

Slodzoná/ *Splen, lien.*

Slomá/ *Stramen* ſłomiány/ *Stramineus.*

Slon/ Elephas. ſłoniowa kość/ *Ebur.* ſłoniowy/ *Elephantinus, eburneus.*

Słońce/ *Sol.* ſłoneczny/ *Solaris.* ſłonecznik/ *Solarium.* Item Heliotrophium. *herb:*

Slony/ *Sallitus, ſale, aſperſus. ſale conditus.* ſłonośc / Salſitas. ſłoniny/ *Lardum.*

Sloſarz/ *ex germ:* Claniculatius, *clauſtrarius.*

Slowo/ *verbum, dictio, vox, vocabulum.* ſłowko/ *vocula, dictiuncula.* ſłowny / *Certus, fide dignus.* ſłowik / *Philomela, luſcinia.*

Sloy / *Pyxis.* ſłoyek & ſłoyeczek/ *Pyxidicula.* ſłoyowáty/ & ſłoyerzowáty/ *Polymitus, ſcutulatus.*

Słoźa vel Zleźa/ *Lachryma.*

Slub/

Slub/*Votum.* ślubny/*votiuus.* ślubiny/*Sponsalia.* ślubuie/*voueo, promitto, recipio, spondeo, polliceor.*

Slucham/*Audio, ausculto, obedio, obtempero.* słuch/*Auditus* słuchánie/*Auditio, auditus.* słuchácz/*Auditor.*

Slukam/*Pulso, contundo, confringo, comminuo. In præt:* słukłem/*Inf:* słuc.

Slup/*Columna, statua.* słupik/*Columella.*

Slużá/*Decet, conuenit.* słuszny/*Decens, conueniens, opportunus, legitimus, competens.* słuszność/*Conuenientia.* słusznie/*Meritò, legitimè.*

Sluże/*Seruio, ministro, ancillor.* sługá/*Seruus, minister, famulus, pedissequus, satelles.* służbá/*Seruitus, seruitium. Item, Abacus.* służebny & służebnicży/*Famularis, seruilis.* służebnik/*Seruus, minister.* służebnicá/*Famula, ancilla pedissequa.*

Slyk/*Pileus pellibus subdu ctus.*

Slyne/*Clareo, inclaresco, prædicor.*

Slyszę/*Audio.* słysz/*Audi, heus, s. des.*

S. M.

Smácik smácisko/*Penicillus centunculus.*

Smágam/*Cædo, flagello.* smágły/*Flexilis, flexibilis, ad cædendum & flagellandum aptus.*

Smák/*Gustus, sapor.* smáczny/*Sapidus.* smákuie/*Sapio.*

Smard/*Scurra, nebulo, flagro.* smárdi podszyty/*veterator, versipellis, impostor.*

Smarkam/*Emungo.* smárki/*Mucus, pituita.* smárkáty/*Mucosus.*

Smarská/*Ruga.*

Smarszczam/*Capero, corrugo.*

Smawiam się/*Contraho, conduco, conuenio.* smowá/*contractus.*

Smáże/*Frigo* smáżony/*Frixus.*

Smetek & smutek/*Mæror, mæstitia, tristitia.* smetny & smutny/*Mæstus, tristis* smęcę się & smucę się/*Mæreo, tristor.*

Smiády/*Flaccidus, languidus, fuscus.*

fuſcus. ſniadoczerwony/ *Rubidus.*

Smiáły/ *vide* śmiem.

Smieci/ *Quiſquilia, reiectamenta, farrago.*

Smieie ſie / *Rideo.* śmiech/ *Riſus, iocus, ludus.* śmieſzny/ *Facetus ridiculus, iocoſus, iocularis.* śmieſzki/ *Facetia,* śmieſzę/ *Iocor, riſum moueo.* śmiechowiſko/ *Irriſio, ineptia.*

Smiem/ *Audeo.* Inpræt. śmiałem. *Inde* śmiáły / *Audax, ſtrenuus, confidens.* śmiáłość / *Audacia.* śmiele/ *Audacter.*

Smierć/ *Mors, lethum, obitus, interitus.* śmiertelny / *Lethalis, mortalis.* śmiertelność/ *Mortalitas.*

Smierdzę/ *Fœteo, oleo, ſordeo.*

Smierzk/ *Crepuſculum.* śmierzka ſie/ *Noƈteſcit.*

Smigownicá/ *Serpentina, colubrina, tormenti genus.*

Smiotáná/ *Cremor laƈtis.*

Smiády/ *Pallidus.*

Smok/ *Draco.* ſmoczek/ *Dracunculus.* ſmoczy/ *Draconius.*

Smolá/ *Pix, axungia.* ſmolarz/ *Picarius.* ſmolny / *Piceus.* ſmole/ *Pice.* ſmolnicá / *Theca picaria.*

Smrod/ *Fœtor, pœdor, putor, ſordes, graueolentia. Item. Obſcænus homo, ſcurra.* ſmrodliwy/ *Putidus, ſordidus, fœtidus.*

Smrużam/ *Conniueo.*

Smutek/ *vide* ſmętek.

Smycz/ *Copula canina, numella.* ſmyczek/ *Pleƈtrum.*

Smyślam / *Fingo, ſimulo.* ſmyślenie / *Figmentum.* ſmyśl/ *ſenſus.* ſmyślny/ *Ingenioſus, ſolers, ſagax.*

S. N.

Snádny / *Facilis.* ſnádnie/ ſnádniuczko / *Facilè, facilimè.* ſnádź/ *Fortè, fortaſſè.*

Sneſzká/ *Nurus, aliàs.* ſynowa.

Sni mi ſie/ *Somnio.* ſnienie/ *Somnium.*

Sniadam/ *Iento.* śniadánie *Ientaculum.*

Snieć/ *Feſtuca, rubigo, agilops.* śniećiſty/ *Robiginoſus.*

Sniedny/ *Eſculentus.*

Snieg/ *Nix.* ſnieżny/ *Niueus, niuoſus, niualis.* śnieg páda/ *Ningit.*

Snop/ *Manipulus, fasciculus.* snopek/snopeczek/*dim:*
Snuie / *voluo, verto, glumero, torqueo, continuo. In præterit:* snowalem.

S. O.

Sobam / *Colligo, instar auium.*
Sobie/*Mihi, tibi. sibi.*
Sobie sie/*Nidulor, locum ad habitandum quæro.*
Sobol/*Zobela.* soboli/*Zobelinus.*
Sobotá/*Sabbathum, dies Saturni*, Feria *septima.* sobotny/ *Festus.* sobotká/*Sacer ignis, qui in festo Iohannis baptistæ accendi quibusdam in locis solet, germ.* Johansfewr.
Sochá/*Sublica, furca, gralla.* soszká/ *dimin:*
Soczká & soczewicá / *Lens, lentis.*
Sok/ *Succus.* sokásty & soczysty/*Succosus, succidus, succi plenus.*
Sokol/ *Falco.*
Sol/ *Sal.* sole/*Sallio.* solnicá/*Salinum.*
Sopel lodowy/*Stiria.*
Sosná/*Pinus, picea.* sosnowy *Pineus.*
Soszyk/ *Surculus, palmes.*
Sowá/*Vlula, noctua.* Sowá lesna/*Otus.* Sowizrzal/ *germ:* Eulenspiegel.
Sowity/*Geminus, duplus, duplex, abundans,* sowitosc/*Abundantia, vbertas.*
Soyá/*Graculus, garrulus, sitta.* soyká/*dim.*

S. P.

Spá / *mensura duodecim modiorum, aliàs* Malder / *ex german:*
Spác/ *&c. vide* spie.
Spacham / *Repudio. Item, Tergiuersor.* Spachnienie / *Tergiuersatio, repudium, repulsa, Item, Diuortium.*
Spádam/ *Ruo, delabor, decido.* spádam sie / *Disrumpor.* spadek/*Hæreditas, cessio, successio.*
Spadzam / *Abigo, depello, propello.*
Spalam/ *Comburo.*

Spałem/&c. *vide* ſpie.

Spamiętawam / *Recordor, in memoriam reuoco.*

Spaniáły/ *Illuſtris, magnificus, auguſtus, heroicus. Item, ornatus, phaleratus.* ſpániáłość *Magnificentia, heroicus animus, heroica indoles.*

Spárá / *Crena, fiſſura, rima. Item, Fiſſura digitorum. Inde* przes ſpáry pátrząc/*Conniuere, indulgere.*

Spárłem / *vide* ſpieram.

Sparzam / *Vro, aduro.* ſpárzeliná/ *Locus aduſtus, vel ipſa aduſtio.*

Spáyam/ *Copulo, conjungo, compingo, agglutino, concinno, conſtring.* ſpayánie & ſpoienie *Concinnatio, conglutinatio, ferruminatio.*

Spełniam / *Impleo, reſpondeo, ſatisfacio.* ſpełnienie / *Impletio.*

Spełznieie/ *vide* pleśnieie.

Szperká/ *Petaſunculus.*

Szperuie/ *Scrutor, inueſtigo, indago, explico Item, Auctionor, haſta ſubijcio, ſub haſta vendo, auctionem facio.* ßperownik / *Explorator.* ßperowánie/ *exploratio.*

Spętam/*Conſtringo, compedibus vincio.*

Spiątnuie/*Stigmatizo, cauteria vel ſtigmata inuro.* ſpiątnowánie/ *Stigma, ſtigmatizatio.*

Spidżás/*Riſcus, promptuarium, armarium, capſula.*

Spie / *Dormio. In præt:* ſpałem/ *Inf:* ſpáć/ *Inde* ſpanie & ſpik/*Somnus.*

Spieguie/*Exploro, in veſtigo perſcrutor.* ſpieg / *Explorator, Corycaus.*

Spień / *Acicula fibulæ, obex.*

Spieram / *Reprimo, repello, propello.* ſpieram ſię / *Luctor, certo, concerto, dimico. In præt:* ſpárłem. *Inf:* ſprzeć. ſpieránie/ *certatio, certamen.*

Spierzcham & ſpierzchnę/ *Fugio. in pedes me conijcio.*

Spießę ſię/ *Feſtino, propero, maturo, accelero.* ſpießny/ *Alacris, maturus, celer feſtinus.*

Spiewam / *Cano, modulor.* śpiewak/ *Cantor, muſicus, pſaltes.*

Spik/ *vide* spie.

Spikam sie/ *Conjuro, conspiro.* spiknienie/ *Condictum, conjuratio, factio, conspiratio.*

Spilá & spilká/ *Acicula.*

Spinam/ *Ligo, necto, vincio, stringo, constringo.*

Spiwrzod/ *Gontza, herb:*

Spižá/ *Aes, metallum.*

Splaszam/ *Dissipo, perterrefacio.*

Spleśnieie/ *Mucesco, situm contraho.* spleśniáły/ *Mucidus. rancidus.*

Splotam/ *Connecto, inuoluo, implico.*

Splowieie/ *Flauesco.* splowiáły/ *Flauus, giluus.*

Splugáwiam/ *Coinquino.*

Spluwam/ *Excreo, expuo.*

Spodnicá/ *Bracca, subligaculum.*

Spokoyny/ *Pacatus, pacificus, quietus, tranquillus, mansuetus, placidus, ociosus, securus.* spokoyność/ *Tranquillitas.*

Spolkuie/ *Conuersor, commercium habeo.* spolkowánie/ *conuersatio, commercium.*

Spolny/ *Mutuus.* spolność/ *Communicatio, participatio* spolnie/ *Particips, communico.*

Spoludnie/ *Tempus pomeridianum.* spolodniowy/ *Pomeridianus.*

Spomagam/ *adiuuo, succurro.*

Spominam/ *Recordor, mentionem facio.*

Spontá/ *Monile, armilla.*

Spor & sporá/ *Certamen, controuersia, actio, contentio, lis, contradictio disceptatio.* sporny/ *controuersus, litigiosus.*

Spory/ *Facilis, agilis.*

Sporyš/ *Centinodia, sanguinaria, polygonia. herb:*

Sporządzam/ *Ordino, distribuo, in ordinem redigo.*

Sposoczam/ *Cruento, vulnero, cado.*

Sposop/ *Modus, ratio, forma, qualitas, species, specimen.* sposobny/ *Aptus, commodus, idoneus, conueniens.* sposabiam/ *Apto, accommodo, idoneum reddo.*

Spowiedam sie/ *Confiteor.* spowiedź/ *Confessio.* spowiednik/ *Confessor.*

Spoiam/ *Conflo, connecto, concin-*

concinno, compingo. ſpoienie/ *Coaſſatio,*

Sprácuie/ *Fatigo.* ſprácuie/ ſie/ *Defatigor.* ſprácowány/ *Laſſus, feſſus, defatigatus.*

Sprzam/ ſprzyiam & ſprzyiáiam/ *Faueo, conſultum cupio.*

Spráwiedliwy/ *Iuſtus, aequus legitimus.* ſpráwiedliwość/ *Iuſtitia, aequitas.*

Sprawuie/ *Ago, gero, comparo.* Item, *Colo, celebro.* Item, *Obeo, rego, moderor, guberno, adminiſtro.* ſpráwuie ſie/ *Gero me* ſpráwiam/ *Exentero, exdorſuo, deſquamo.* ſpráwiam ſie/ *purgo, excuſo me.* ſpráwá/ *Opus, negocium, actio, cauſa.* Item, *Purgatio, excuſatio.* ſpráwotá/ *Apologia.* ſprawcá/ *Autor, curator, rector, moderator, gubernator.* ſpráwny/ *Agilis, aptus, commodus, habilis ad agendum, occupatus, negocioſus, operoſus, laborioſus.* ſpráwowánie/ *Cultura.*

Srochnieie/ *Putreſco.* ſprochniáły/ *Putris.*

Sproſny/ *Turpis, abſurdus, inconueniens.* Sproſność/ *Turpitudo.* ſproſnicá/ *Meretrix, ſcortum, proſtibulum.*

Sprzatawam/ *ordino, diſpono.* Item, *è medio tollo.*

Sprzeć/ *vide* ſpieram.

Sprzeciwiam ſie/ *Aduerſor, reſiſto, reclamo, reluctor, contradico, obſtrepo, oggannio, obnitor, oppono me.*

Sprzeczam ſie/ *Diſputo, contendo, rixor, iurgor, altercor, litigo.* ſprzeczánie/ *Diſputatio, contentio, diſceptatio.*

Sprzegam/ *Conjugo, copulo.*

Sprzet/ *Supellex*

Sprzymierzawam ſie/ *Conjuro, conſpiro.* ſprzymierzony/ *Conjuratus, confaederatus.*

Spucham/ *Tumeo, intumeſco* ſpuchly/ *Tumidus, hydropicus.* ſpuchliná/ *Tumor, hydrops.*

Spukam ſie/ *Rumpor, diſrumpor.*

Szpunt/ *ex germ: Orificium.* Item, *Aſſula, qua orificium vaſis alicujus obturatur.*

Spuſtoſzam/ *vaſto, deuaſto, deſolo, & or, depopulor.* ſpuſtoſzyciel/ *vaſtator.* ſpuſtoſzenie/ *vaſtatio, deſolatio, excidium.*

Spuſzczam/ *Demitto, præcipito. Item, Coagulo, committo, ferrumino.* Item, *Resigno.* Item, *Nauigo.* puſzczam ſie / *Demitto me, descendo, præcipitem me do. Item, Credo, confido.* ſpuſt/ *Cataracta.* Item, *Obex seu pramula baliſtæ.* Item *Nauigatio.*

Spycham/ *Detrudo, deturbo.*

In *præt:* Zepchnalem.

S. R.

Sram/ *Caco, egero, excerno, aluum exonero.* ſráczká/ *Lienteria, profluuium alui.*

Srebro/ *Argentum.* ſrebrny/ *Argenteus.* ſrebrnik/ *Numus argenteus.*

Sregly/ *Toruus, truculentus.* ſregloſć/ *Toruitas.*

Srogi/ *Crudelis, atrox, toruus dirus, sæuus, ferus, horridus, auſterus, seuerus, immanis, trux, truculentus.* ſrogoſć / *Crudelitas, truculentia, toruitas, sæuitia, inclementia.* ſrogo & ſrodze/ *Crudeliter, magnopere, vehementer.* ſroze ſie/ *Feritatem, crudelitatem exercee.*

Sroká/

Sroká/ *Pica.*

Sromam ſie/ *Erubeſco, pudet me.* ſrom/ *Pudor.* ſromiezliwy/ *Pudicus, verecundus.* ſromiezliwoſć/ *verecundia.* ſromotá/ *dedecus, infamia, ignominia, opprobrium, turpitudo.* ſromotny/ *Ignominioſus, infamis.* ſromocę/ *Infamo, dedecoro, dehonesto, lædo, traduco, suggillo, temero, vicio, vitupero, profano.*

Srzeſz/ *Pruina*

Srzodek/ *Medium.* ſrzedny/ *medius.* ſrzodá / *Dies Mercurij, feria quarta.*

Srzon/ *Pruina.* ſrzeniſty/ *pruinoſus.* ſrzonowáty / *Cinereus.*

S. S.

Sſadzam/ *Compono, connecto.*

Sſiadá/ *Conſideo.* sſiadly/ *Corpulentus, obeſus.* Item, *Coagulatus.* sſiádloſć/ *Obeſitas, corpulentia.*

Sſtáwiam/ *Contexo, compono.*

Sſzywam/ *Conſuo.* sſzyty/ & sſzywány/ *Sutilis, conſutilis.*

S. T.

Stabá/ *Rostrum nauis, vel alterius nauigij.*

Staczam/ *Deuoluo, conuoluo. Item, Depromo.* stoczysty/ *Praeceps, decliuis.* stoczki/ *Feces.*

Stad/ Hinc.

Stádo / *Grex, armentum.* stadko/ *Grex pusillus.* stádnik/ *Taurus, aries &c.*

Stagiew/ *Lacus, cadus, cadiscus, labrum, dolium.*

Stak/ *Rudens, funis nauticus.*

Stal/ *Chalybs.* stalowy/ *Chalybeus.*

Stály/ *&c. vide* stoie.

Stámtad/ Illinc.

Stan/ *Status, sors, conditio, ordo, vocatio.* stánowie & stánawiam/ *Constituo, colloco.* stánowisko/ *Statio, tabernaculum.* stánowniczy/ *Mensor, metator.*

Stapiam/ *Liquefacio.*

Stapluie/ *vallo, as, aggerem congero.* staplowánie/ *Agger, vallum.*

Stapor *Pistillum.*

Stáram sie/ *Curo, laboro, operam do, incumbo, ambigo, satago.* stáránie/ *Cura, studium, labor industria, sollicitudo.*

Stark/ *Surculus.*

Stáry/ *vetus, antiquus, senex, annosus, exoletus, priscus.* stárość/ *Senectus, senium, vetustas, antiquitas.* stárzec/ Senex, *senecio, silicernium.* stáruszek/ *Auus,* stárka/ *Auia.* stárosta/ *Satrapa, praefectus, vulgò Capitaneus* stárostwo/ *Satrapia, praefectura, capitaneatus.* stárodawny/ stároswiecki/ stárożytny/ *Priscus, exoletus, obsoletus, auitus, primaeuus.*

Stáczę/ *Suppedito, subministro.*

Státek/ *Instrumentum, vas, vasculum, suppellex. Item,* Gra*uitas, honestas.* státeczny / *Grauis, constans.* státeczność / *Constantia, perseuerantia.*

Staw/ *Piscina, lacus, stagnum. Item, Artus, membrum, carpus.*

Stawam/ *Sepè sto, soleo stare.* stawam sie/ *Fio.* stálo sie/ *Actum est, factum est, conclamatum est.*

Stáwie & stáwiam / *Loco, sisto, statuo, pono, colloco, depono.* stáwiam sie / *Sisto me, compareo.*

Stáie/& stáiánie/*Iugerum, stadium.*

Stáyniá/ *Stabulum, equile, bouile.*

Stecham/*Putresco* Stechły *Putris, putidus, mucidus.* Stechliná/*Putredo.*

Stekam/*Aegroto, laboro, male habeo, decumbo.*

Stelmách / *Carpentarius, plaustrarius, essedarius.*

Stepá / *Pila, mola, pistrinum.*

Stepak / *Equus succussorius.*

Stepiam / Hebeto, *attero.* stepieie/*Hebesco.*

Stepuie/ *Descendo. Item, Secedo, declino, deflecto.*

Stesknie sie/ *Tædium me capit.* steskniénie/*Tædium.*

Stypá / *Exequiæ, cœna feralis, parentalia, inferiæ.*

Stlukam/ *Contero, confringo, contundo.*

Sto / *Centum, In dual:* ście. *In plur:* stá. setny / *Centesimus.* setná/ setná/*Centuria.* setnik/ *Centurio.* stokroć / *Centies.* stonog/ *Asellus, multipeda,* stonogowiec *Asplenum, herb:*

Stoczki/*vide.* staczam.

Stodołá / *ex germ: Horreum.*

Stog/*Aceruus, capeta.*

Stoie/*Sto. In præt.* stałem. Inde stały/*Constans perseuerans,* stałość/*Constantia. perseuerantia* stoiaczká/*Lacus, cadus, labrum.*

Stokfiß/*ex germ: Salpa, asellus.*

Stoł/*Mensa.* stolik/*Sella, sedes.* stolarz/*Mensarius.* stolnik/ *Dapifer.*

Stoliman/ *Gigas,* Cyclops.

Stolimański/*Giganteus, Cyclopseus.*

Stopá / *Pes, planta, vestigium.*

Stopień/*gradus. Item, stapeda.*

Stopnieie / *Liquesco, diffluo.*

Storże/*Erigo, arrigo* storżypietká/*Arrogans, elatus, superbus.*

Stos/ *Strues, rogus, aceruus. Item,*

Item, ex germ: Impetus, jactus, ictus.

Stosuie/ Comparo, concinno, adapto, accommodo. stosuie sie/ Quadro, conuenio.

Stowárzyßam/ Associo, conjungo, copulo. stowarzyßenie/ Associatio.

Strácam/ Perdo, dispe: do.

Stracam/ Detrudo, deijcio, præcipitem ago.

Strách/ Metus, timor, horror, formido. stráchom sie/ Horreo, paueo, expauesco. stráße/ Terreo, perterrefacio. straßny/ Horrendus, horrificus, horribilis, terribilis, formidabilis. stráßydlo/ Terriculamentum.

Stradam/ Orbo, priuo. stradny/ Orbus, miser. stradnik/ stradniczek/ Misellus.

Strag/ Siliqua. straczek/ Folliculus leguminum.

Stráwá/ Cibus, victus, viaticum. strawie/ Consumo. stráwuie/ Cibo, alo, victum præbeo.

Strażá/ Vigilia strażnik/ speculator. strażnicá/ specula.

Strefá/ ex germ: Linea, lineamentum.

Stryk/ ex germ: Funis, restis, laqueus. Stryczek/ Funiculus.

Striy/ Patruus. Striyeczne/ dzieci/ Patrueles, hoc est, duorum fratrum liberi.

Strofuie/ Arguo, corripio, objurgo, reprehendo. strofowánie/ objurgatio, correptio, reprehensio.

Stroie/ Orno. Item, Accino, concordo. stroy/ Ornatus, cultus, ornamentum. stroyny/ Ornatus, splendidus. Item, Consonus.

Stroná/ Pars. stronie/ Elabor, euado, abscondo, subduco me.

Strop/ Laquear, lacunar, tabulatum.

Stroż/ Vigil, custos, excubitor. stroża/ vigilia, excubiæ.

Struchlam/ Consternor, perturbor. struchlály/ Consternatus, perturbatus.

Strugá/ Torrens, amnis, riuus, strußká/ Riuulus, amniculus.

Strugam & struże/ Scalpo. strug/ Scalprum. strużyny/ Segmenta.

Strumień / *Torrens, riuus.* ſtrumieſzek/ *Riuulus.*

Struná / *Chorda, fides, ium.*

Strup/ *Porrigo.* ſtrupiáty/ *porriginoſus.*

Strus/ *Strutiocamelus.*

Strych/ *Decrepitus, ſilicernium.* Item, *Mendicus.*

Strychulec / *Radius, vulgò hoſtorium.*

Strzegę/ *Cuſtodio, vigilo, excubo.* ſtrzegę ſie/ *Caueo, vito, declino.*

Strzelam/ *Iaculor, torqueo.* ſtrzelec / *Iaculator, ſagittarius, ſclopetarius.* ſtrzeliſty/ *longus, altus, procerus.* ſtrzelnicá/ *Persica auiaria.* ſtrzáłá/ *Telum, ſagitta, jaculum.* ſtrzelbá/ *Tormentum.* ſtrzelbiſzcze/ *Sphariſterium, locus vbi exercentur ſclopetarij.*

Strzemienie/ *Stapeda.*

Strzygę/ *Rado, tondeo.*

Strzyżegá/ *vſtrigo.*

Strzyżyk / *Trochilus, regulus.*

Studnia/ *Puteus.* ſtudzienká/ *dimin:* ſtudzienny/ *Putealis.* ſtudzienník / *Pulmonaria, herb:*

Stulam/ *Obturo.*

Stwárdnieię/ *Dureſco, obdureſco.*

Stwarzam / *vide* ſtworzę.

Stwolin/ *Gygas, Cyclops.*

Stworny/ *Concors, obediens.* ſtworność/ *concordia.*

Stworzę/ *Creo, condo, formo, fingo.* ſtworzenie / *Creatura.* ſtworzyciel/ *Creator, conditor, formator.*

Stykam ſie/ *Attingo.* Styczeń/ *Ianuarius.*

Styr/ *Clauus, gubernaculum nauis.* ſtyrnik / *Nauclerus.* ſtyruię / *Gubernaculum nauis rego, ad clauum ſedeo.*

Styſkuię/ *Doleo, queror, conqueror, moleſtè fero.* ſtyſkowánie/ *Querela.*

S. V.

Subtelny/ *Subtilis, tener, tenuis, tenellus, mollis, gracilis.* Item, *Exquiſitus, argutus, ingenioſus.* ſubtelność./ *Teneritas,* Item, *argutia.*

Suchy/ *Siccus, aridus, torridus.* ſuchość/ *Siccitas.* ſuſzę/ *Sicco,*

eo, arefacio, torreo. Item, Iejuno, ſuche dni/ *Angaria, trimeſtre.* ſuchotá/ *Tabes, phthiſis.*

Suię/ *Fundo, effundo.*

Sukno/ *Pannus.* ſukniá/ *Tunica, veſtis.* ſukienny/ *Laneus, panneus.* ſukiennik/ *Lanarius, pannifex.* ſukiennictwo/ *Lanificium.*

Sułáwá/ *Inſula.*

Sum/ *Cete, balæna.* ſumię/ *Balænula.*

Summá/ *Sors, ſumma.* ſummowny/ *Summarius.*

Sumki/ *Clitella.*

Sumnienie/ *Conſcientia.*

Surmá/ *Tibia.*

Surowy/ *Crudus. Item, Crudelis, atrox, dirus, torvus, ſeverus, inhumanus.* ſurowość/ *Cruditas, crudelitas.* ſurowiciẽ/ *Crudeſco.*

S. VV.

Swak/ *Affinis. Item, Procus, pronubus, paranymphus.*

Swar/ *Rixa, contentio, altercatio.* ſwarliwy/ *Rixoſus, jurgioſus, contentioſus.* ſwárzę ſię/ *Rixor, jurgor, altercor, expoſtulo.* ſwárniá/ *Taberna, caupona.*

Swát/ *Procus, pronubus, paranymphus. Item, Rivalis.* ſwáchá/ ſwáchná & ſwáſzká/ *Pronuba, paranympha.* ſwátam ſię/ *Amo, ambio, connubium expeto.* ſwátánie & ſwadźbá/ *Nuptiæ, ſponſalia.* ſwádziebny/ *Nuptialis.*

Swędzę/ *Nidor. Item, Oleo, fœteo.* ſwąd/ *Nidor.* ſwędrá/ *macula. Metaph: Nequam, nebulo, ſcurra.*

Swiádek/ *Teſtis.* ſwiádectwo/ *Teſtimonium.* ſwiadczę/ *Teſtor, teſtificor, teſtes adhibeo, teſtes produco.*

Swiádomy/ *Gnarus, conſcius, expertus.*

Swiát/ *Mundus, orbis terrarum.* świetſki/ *Mundanus, politicus, ſecularis, profanus.*

Swiátłość/ *Lux, lumen.* ſwiátły/ *Lucidus.*

Swider/ *Terebra.* świderek/ *Terebella.* świdrowáty/ *Luſcus.*

Swiebodá/ *vide* ſwobodá.

Szwiec/ *Sutor.* ſzwiecki/ *Sutorius.*

Swiecá / *Candela, lampas. lychnus.* świeczká / *dimin:* świecznik / *Candelabrum.* świecę sie / *Luceo, splendeo.* świetny / *Lucidus, splendidus, luculentus.*

Swiekier / *Socer.* świekrá / *Socrus.*

Swiekoce / *Garrio, nugor, futio.* świekot / *Nugator, nugigerulus.* świekotka / *fam:* świekotliwy / *Futilis, garrulus, nugatorius.*

Swiercz / *Gryllus, cicada.* świerczyk / *dim.*

Swierzb / *Pruritus, scabies, impetigo.* świerzbiásty / *Scabiosus.* świerzbiaczká / *Scabies.* świerzbie / *Prurio.*

Swierzobká / *Equa.*

Swieść / *Socrus.*

Swiety / *Sanctus, sacer, festus, celebris.* święto / *Feria, festum.* świecicá / *Diua.* świece / *Diem festum celebro, consecro, sanctifico.* Swiatky / *Pentecoste.* świątteczny / *Ad pentecostē pertinens.* świątobliwy / *Sanctus, pius, religiosus.* świątobliwość / *Sanctimonia.* świątość / *Sacramentum.* świątości / *plur: Reliquia sanctorum.* świątnicá / *Sanctuarium.* święconá wodá / *Lustralis aqua.* świętokupiec / *Simoniacus.* świętokupstwo / *Simonia.* świętokrayca / *Sacrilegus.* świętokráystwo / *Sacrilegium.* świętoiáński groß / *Arrha, arrhabo, pignus.* świętoiáński kwiát / *Buphthalmum.*

Swieży / *Recens, crudus nouus* świeżopámiętny / *Recens, nuperus.*

Swinia / *Sus, porca, scrofa.* świnka / *Succula.* świni / *Suillus.* świniarz & świniopás / *Subulcus.*

Swirk / Picea. świrkowy / Piceus. świrczyná / *Locus piceis consitus.*

Swist / *Cottabus, sibilus.* świstam / *Sibilo, sonum seu cottabum edo.* świstánie / *Sibilus.*

Swita / *Diescit.* świtánie / *Diluculum, aurora.*

Swoboda & świeboda / *Libertas, ingenuitas, immunitas, munificentia.* swobodny / *Liber, ingenuus, immunis, munificus.* swobodze / *Libero, manumitto.*

Sworá / *Copula canina* sworny / *Concors, copulatus, coniunctus.* sworność / *Concordia.*

Swo-

Swowolá/ *Cotumacia, licentia, petulantia, temeritas, dissolutio, protervitas.* swowoleństwo/ *Idem.* swowolny/ *Temerarius, dissolutus, contumax, petulans, effrenis.*

Swoy/ *Meus, tuus, suus.* swoiski/ *vernaculus, cicur, domesticus.*

S. Y.

Syce/ *Satio, saturo.* syty/ *satur.* sytość/ *Satietas.*

Syn/ *Filius, natus, gnatus.* synaczek/ *Filiolus.* synowski/ *filialis.* synowiec/ *Filius fratris, nepos ex fratre.* synowicá/ *Filia fratris, neptis ex fratre.* synowa/ *Nurus.*

Synogárlicá/ *Turtur.*

Sypam/ *Fundo, jacio.*

Sypiam/ *Dormito, soleo, dormire.*

S. Z.

Száblá/ *Framea, glaudius, machera, ensis Sarmaticus.*

Száchy/ *Latrunculi, calculi. Item, Ludus latrunculorum.* száchownicá/ *Alueus, fritillus.* száchuie/ *variis coloribus distinguo.* száchowána suknia/ *Pratexta, tunica versicolor.*

Szácuie/ *Aestimo, censeo, taxo, auctionor. Item, Autumo, opinor, existimo, judico.* szácowánie *Aestimatio.* szácunek/ *Precium, aestimatio.* szácownik/ *Censor.*

Száfá/ *Riscus promptuarium, armarium.*

Száflik/ *Malluuium.*

Száfran/ *Crocus & um.* száfranny/ *Croceus.*

Szafuie/ *ex germ: Curo procuro, dispenso. Item, Guberno, administro.* száfarz/ *Curator, dispensator, Oeconomus* száfárstwo *Dispensatio, Oeconomia.*

Szalá/ *ex germ: Lanx. Item, Phiala.*

Szálámáiá/ *Buccina, sambuca.*

Szalony/ *Amens, demens, insanus, vesanus stultus, stolidus, stupidus, fanaticus, mente captus. Item, Effrenis ferox.* szaleństwo/ *Dementia, stoliditas.* szaleie, *Deliro, desipio.* szalenie/ *delirium.*

Szálwija/ *Saluia.*

Szánc/ *ex germ: Fortuna, sors alea*

alea, periculum. ßáńcuie śie/ *Succedit.*

Szańcá/ *ex germ: Agger, vallum, lorica, munitio, cuniculus.* ßáńckopnik/ *Cunicularius.*

Szánuie/ *Amo, colo, diligo, honoro, veneror, obseruo, magnifacio.*

Szdráńczá/ *Locusta.*

Szárlat/ *Purpura, coccinum, murex.* ßárlatny/ *Purpureus, coccineus puniceus.*

Szárpam/ *Lacero, lanio, diripio.* ßárpánina/ *Laniena, direptio.*

Szárwárk/ *ex germ: operæ, labores rustici.* ßárwárkuie/ *Operas facio, labores rusticos exerceo.*

Száry/ *Rauus, casius.*

Szátá/ *vestis, tunica.* ßatká/ *panniculus.*

Szczálbatká/ *Cranium.*

Szczat/ *Pars, portio, portiuncula, pars minutissima.* ßczątek/ *Dimin:*

Szczaw/ *Lapatum, acetosa.*

Szcze/ *Mejo mingo, vrinam reddo, vesicam exonero.* ßczyny/ *Lotium.* ßczak/ *Matula, scaphiū.*

Szczebel/ *Clima, gradus, paxillus, scalaris.* ßczebliśty/ *Scalaris, scansilis.*

Szczebiecę & ßczebiotam/ *cantillo, garrio instar avium.* ßczebiotánie/ *Garritus.* ßczebiot/ *Garrulus.* ßczebiotká/ *dimin:*

Szczebrzuch/ *Scruta, orum, veteramenta, vtensilia.*

Szczecina/ *Seta.* ßczeciniásty/ *Setosus.* ßczotká/ *Setaceum.* ßczotká málárska/ *Penicillus.*

Szczegulny/ *Solus.*

Szczekam/ *Latro, as, gannio.* ßczekánie/ *Latratus.* ßczekacz & ßczekulá/ *Rabula.*

Szczenie/ *Catulus.* ßczeniątko/ *Catellus.*

Szczep/ *Planta, surculus.* ßczepie/ *Sero, planto.* ßczepny/ *plantatus satiuus.* ßczepnik & ßczepnicá/ *Seminarium.*

Szczepam/ *Findo.* ßczepá/ *Festuca.* ßczepny/ *Fissilis.*

Szczer/ *Mercurialis, herb:*

Szczeście/ *Fortuna, felicitas, prosperitas, successus.* ßcześliwy/ *Felix faustus prosper, secundus, fortunatus.* ßcześci śie/ *Prosperè succedit.*

Szczeßuią/

Szczeszuiá/*Testa, concha.*

Szczygiel/*Carduelis.*

Szczykam & szczkne/*vellico, carpo. decerpo. delibo.*

Szczypie & szczypam/*Pungo, ico, carpo, vellico.*

Szczyr/*Portulaca, aliàs.* kurzanoga.

Szczka mi sie / *Singultio.* szczkánie/*Singultus.*

Szczkne/*vide* szczykam.

Szczodry & szczodrobliwy/*Largus, clemens, benignus, beneficus, munificus.* szczodrość/szczodrotá & szczodrobliwość/*Largitas, liberalitas, benignitas, clementia, munificentia.*

Szczudł & szczudlek/*dimin: Talitrum.*

Szczuie & szczuwam/*Irrito, incito, canibus acclamo, venor. In præt:* szczwalem/*Inf:* szczwáć.

Szczuká / *Lucius, lupus aquatilis.* szczubiálká / szczuble & szczublatko/*dimin:*

Szczuply/ *Parum, tener gracilis, exiguus.* szczupluchny/*Tenellus.* szczuplosc/*Teneritas.*

Szczurek/ *Glis, mus araneus, mus major domesticus,*

Szczyry/*Merus, purus. Item, Apertus, syncerus, candidus.* szczyrość / szczyrze/ *Apertè, syncerè, candidè.*

Szczyt / *Pinna, pinnaculum. Item, Tectum, culmen. Item, Refugium, latibulum, letebra, defensio, protectio, asylum.* szczycę/ *Assero, protego, defendo.*

Szeląg/*Solidus, de numismate dictus.*

Szemram & szemrzę/ *Murmuro, susurro.* szemránie/ *Murmur. susurrus.*

Szepce & szeptam / *Garrio, mussito, susurro.* szeptánie/ *Garritus.*

Szepluniam / *Balbutio.* szepiet/ szepielak & szepluniak/ *Blæsus.*

Szermierz/ *Pugil, gladiator, athleta, luctator, palæstrites.* szermierski/*Gladiatorius.* szermuię/ *Digladior, dimico, luctor, in arenam descendo.*

Szeroki/ *Amplus, vastus, latus, laxus, patens, patulus, spaciosus.* szerokość/ *Latitudo, amplitudo, spacium vastitas.* szerzę/ *Amplio, amplifico, dilato, diduco.*

Sześć / *Sex.* sześćkroć / *Sexies.*

ńdes. ßesnaście/Sedecim. ßesnasty / Sedecimus, decimus sextus. ßesćdziesiąt / Sexaginta. ßesćdziesiątny / Sexagesimus. ßesć set / Sexcenti, æ, a. ßosty/ Sextus. ßostny/Senarius. ßesćiniedziálká/Puerpera.

Szew/ Sutura. ßewcá / &c. vide ßwiec.

Szydze/ Cavillor, illudo, ludificor, irrideo, naso suspendo. ßyderz/Cavillator. ßyderstwo/Cavillum, scomma, dicterium.

Szyk/Acies, ordo, dispositio. ßykuie/ Aciem instruo, dispono.

Szypá/ ßypká & ßypulká/ Culmus, calamus, pediculus, pedunculus, petiolus.

Szypel / Nodus, nodulus, offendix.

Szyiá/Collum, ceruix.

Szkáluie/ Calumnior, suggillo, detraho, famam alicujus, lædo. ßkálowánie / Calumnia, obtrectatio.

Szkápá/Equus, caballus.

Szkárády/ Fœdus, teter, turpis, deformis, monstrosus, prodigiosus. ßkárádze/Fœdo, deformo.

Szkarpetká/Calceus linteus, vulgò, vdo, onis.

Szkátulá/ Cista. ßkátulká/ Cistella.

Szklo/vide. Stlo.

Szkodá/ Damnum, incommodum, detrimentum, dispendium, præjudicium, clades, pernities, jactura, calamitas. ßkodliwy / Damnosus, noxius, detrimentosus, pernitiosus, exitiosus. ßkodze/ Noceo, officio, lædo. obsum, præjudico. ßkoduie / damnum facio.

Szkolá/Schola. Pædagogium, Gymnasium, Academia. ßkolny/ Scholasticus.

Szkopiec/Mulctra.

Szkort/Scortum meretrix.

Szkudlá / Asser, scandula. ßkudlány/Scandularis.

Szkutá / Navis, navigium. ßkutnik/Remex, remulcus.

Szlá/ Helcium.

Szlagá/Malleus ligneus.

Szlak/Scoria.

Szlak / vestigium. ßlákuie/ Investigo, exploro.

Szmálec / ex germ: Adeps, pinguedo.

Szmelcuie/ex germ: Conflo, liquo, liquefacio. ßmelcarz/ Conflator ßmelcownia/Conflatorium.

Szmer/ *Sonitus, fremitus fragor, strepitus murmur, susurrus.* ßemrze/ *vide supra.*

Szmerlá / ex *germ: Turdus aquatilis, fluuiatilis, aliàs.* ślizyk.

Sznicarz/ *ex germ: Sculptor. statuarius, cistellarius.*

Sznidlo & ßenidlo/ *Sandix.*

Sznido/ *Clastum, Isatis.*

Sznupká / *ex germ: Sanna, opprobrium, irrisio, illusio.*

Sznur/ *ex ger: Linea, amussis, funiculus.*

Szoldrá/ *Succidia, perna, petaso.*

Szoltyß. *Prætor.* ßoltyſtwo *Prætura.*

Szopá / *Porticus, ambulacrum.*

Szorć / *ex germ: Semicinctum, perizoma, castula, supparus, & um.*

Szorſtfal/ *ex germ: Semicinctum.*

Szorſtin/ *ex germ: Caminus.*

Szos/ *Tributum, vectigal.*

Szoſty/ *&c. vide* ßeść.

Szpak/ *Sturnus.* ßpaćżkuie/ *Garrio, blatero, confabulor.*

Szpatel/ *Lingula, vel ligula.*

Szpátny & ßpetny/ *Deformis, turpis.* ßpece/ *deformo.*

Szperká/ *Petasiunculus.*

Szpicá/ *Radius rotæ. Item, Acies, pinna, pinnaculum, apex, culmen, fastigium.* ßpiczáſty/ *Acuminatus, fastigiatus.* ßpiczak/ *Adolescens.*

Szpichlerz / *ex germ: granarium.*

Szpieg / *Explorator, speculator, corycæus, indagator, inquisitor, fugitiuarius.* ßpieguie/ *Indago, inquiro, speculor, inuestigo.*

Szpikuie/ *ex germ: Lardo, as.*

Szpital/ *Xenodochium.*

Szpiżá/ *ex germ: Aes. Item, obsonium, alimentum.* ßpiżarniá *Armarium, promptuarium, penus, copiæ cornu.* ßpiżuie/ *Alimenta procuro, frumentor.*

Szporyż/ *Proserpineta. herb:*

Szpotáwy / *Varus, valgus, claudus, loripes.*

Szpynak/ *Rumex. herb:*

Szrám / *ex germ: Cicatrix.* ßrámowáty/ *Cicatricosus.*

Szránki/ *ex germ: Carceres, stadium.*

Szropá/ *ex germ: Strigil, & is, aliàs.* Cudzidlo.

Sztak / *Rudens, funis nauticus.*

Sztelmách/*Plaustrarius, essedarius.*

Sztokfiß/*ex germ: Salpa, asellus.*

Sztuká/*ex germ: Bolus, buccea, buccella, massa, fragmentum, frustum. Item, specimen, stratagema.* ßtuczny / *Affabris, ingeniosus.* ßtukuie/*In frusta seco, in partes diuido, comminuo.*

Szturm / *Impetus, procella, tempestas. Item, Oppugnatio vrbis vel arcis alicujus.* ßturmuie/ *Oppugno.*

Sztych / *ex germ: Punctio, ictus. Item, Periculum, alea, sors.* ßtychuie/*Fodio.*

Szubá / *Chymastrum, vestis hiemalis, tunica pellicea.*

Szubet/*Lethargus.*

Szubienicá/*Crux, furca, patibulum.* ßubieniczník / *Furcifer, nequam, suspendio dignus.*

Szubráwy & ßubráwy/*Hispidus.* ßubráwiec/ *Lacer, pannosus.*

Szuflá/*ex germ: Pala, ventilabrum, aliàs* Lopátá.

Szuiá / *Scurra, ardelio, nequam.*

Szukam/ *Quaero, scrutor, inuestigo.*

Szum/*ex germ: Spuma, Item, Bombus, sonus, sonitus, fragor, fremitus, murmur, susurrus.* ßumny/*Fanaticus.* ßumie / *Sono, fremo, perstrepo.* ßumuie/ *Despumo.*

Szupá / *Salina, salisfodina.* ßupnik/*Salinator.*

Szur / *Phalerae, ornamenta equorum.*

Szwaczká/*Netrix.*

Szwágier/*Affinis.*

Szwánk/*ex germ: Damnum, jactura, clades.* ßwánkuie/ *Nuto, titubo, vacillo, aleam subeo, periculum facio.*

Szwaycar/*Heluetius.* ßwaycarska ziemiá/ *Heluetia.*

Szwiegoce / *Garrio, nugor, blatero.* ßwiegot/*Blatero, nugigerulus, nugiuendus.* ßwiegotliwy/ *Garrulus, futilis.*

Szybá/ *ex germ: Lamina. Ibidem, Fodina metallica.*

Szycht/*ex germ: Ordo, series.* ßychtuie/ *Dispono.*

Szyie/*Suo, sarcio.* ßyćie/*Sutura.* ßydło / *Subula, acus sutoria.*

Szyná/ex germ: Canthus.

Szynkarz/ ex germ: Caupo, pincerna. ßynkarká/ fœm. ßynkowny/venalis. ßynkuie/ Cauponor.

Szypá/ &c. vide ßipá.

Szyßak/Galea, cassis, idis.

Szyßká/Conus, nux picea,

INCIPIENTIA á T.

T. A.

TA/ vide Ten.

Tablicá/Tabula.

Tachor/ Manipulus vel fasciculus pellium certum numerum complectens.

Taczam/Voluo, trudo. taczká/ vnirota.

Ták/Sic, ita. táki/ tákowy/ Talis, eiusmodi. táko/ tákze/ Taliter, itidem. tákdlugo/Tantisper. ták bárzo/Tantopere.

Táie & taiam/ Liquesco, liquefio.

Talar/ ex germ: Dalerus, nummus Ioachimicus

Tálerz/ex germ: Discus, orbis, quadra.

Tám/ Illic. támze/ Ibidem. támeśny/adject: Quod illic est.

Támá/ ex germ: vallum. tá-muie/ Aggero, vallo. támowánie/Cataracta.

Tapam/ Tumultuor, strepitum pedibus edo, tripudio. tapánie/Tumultus.

Tándetá/ Forum scrutarium. Tandetarz/veteramentarius.

Táńcuie/Salto, tripudio, choraam duco. tániec/ Chorœa, saltatio, tripudium. tánieczník/ Saltator. tánieczníca/ Saltatrix. tánieczny/Saltatorius.

Táni/ Vilis. tániość/vilitas annonæ. tánieie/vilesco.

Táran/Fistuca, malleus ligneus. Item, Aries, testudo, de tormento bellico dictum.

Tárás/ Carcer, ergastulum.

Tárcica/ vide tre.

Tarczá/Clypeus, parma, scutum. tarcznik/Scutarius.

Targ/ Forum. targowy/Forensis, circumforaneus. tárgowisko/Locus fori. tárguie/Licitor, tárgowánie/Licitatio.

Tárgam/ Trahó, vello. tárgam ſie/ Manus iniicio, aggredior.

Tarká/*vide tre.*

Tarń/*Spina.* tarnká/*Spinus, prunum syuestre.*

Tarne/*Torpeo, obstupesco.*

Tásak/*ex germ: Pugio.*

Tasmia/*Balthens, Zona.*

Táßá/*Taberna institoria.*

Taßnik/*Bursa pastoris, herb:*

Tátá/*Pater.* tátußkuię/*Patrizo, patrisso.*

Tátárzyn/ *Tartarus, scytha.* tátarſká ziemia/*Scythia, Thracia Tartaria.*

Tátárká/*Cicer, cicercula.*

Tatry/*nomen montis.*

Taie/ *Tego, occulo, condo, abscondo.* taię ſię/ *Lateo, delitesco.* táyny/*Arcanus, secretus.* táynik *Latebra, latibulum.* táiemny/ *Arcanus, secretus, mysticus. Item, Occultus, clandestinus.* táiemnicá / *Arcanum, mysterium, secretum.*

Tayſtrá/*Mantica, pera, loculus.*

Tayßká/ *Lodix, stragulum.*

Taię/*Aueo, desidero.*

T. C.

Tcżę/*Lego* tcżiciel/*Lector.*

Tchne/*Spiro, respiro, anhelo.*

Tchorz/*Ictis, viuerra.*

Tczy/*Iejunus.*

T. E.

Teczá/*Iris.*

Tedy/*Tunc.* tedy/*Hàc.*

Tegá/*Tadium, desiderium. Item, Philtrum.*

Tegi/ *Lentus. Item, Firmus. Item, Neruus, neruositas.*

Tenten/ *Tumultus, strepitus, prop: armorum.*

Ten / *Hic* tá / *hac.* to / *hoc.* tenże/*Idem. Ille ipse.*

Tepy/*Hebes, atteritus.* tepość/ *Hebetudo.* tepiam / *Attero, hebeto, obtundo.* tepicie/ *Hebetor, obtundor.*

Teraz / *Iam, nunc, modò.* teraznieyßy/*Prasens, modernus.*

Teſknie/ teſkno mie/ *Tadet, me, tadium, satietas me capit.* Teſknosć/ teſknicá/*Tadium, fastidium, satietas. Item, anxietas,* teſkliwy/*Anxius, tadiosus.*

T. I.

Tile/ Tot, tilekroć / *Toties.*

tilki/ *tantus.* tilko/ *tantum, solum, modò, duntaxat.*

Tilowity/*Corpulentus.* tilowitość/*Corpulentia, obesitas.*

T. K.

Tkam/ *Texo,* tkacz. *Textor.* tkaczka/ *Textrix.* tkaczy/*Textrius.* tkaczownia / *Textrina.* tkány/*Textilis.* tkanina/Textura. tkánica & tkanka/*Redimiculum muliebre.*

Tkne/*Figo, infigo. Item,* Tango att ngo.

Tkwie/ *Hareo , inharesco. Item, Radices ago.*

Tlaczam/ Premo *comprimo.*

Tlo/Pa*uimentum.*

Tlocze/ *Premo, grauo, aggrauo.*

Tlomak/*vide* tlumak.

Tluke/ *Quatio, concutio, tundo, contero. pinso.* tluke sie/*vapulo.* tluk/*Pilum pistillum.*

Tlumacz/ *Interpres.* tlumacze/ *Interpretor.*

Tlumak / *ex germ: Sarcina.* tlumaczek/*Clitellæ. pera.*

Tlusty/ Pinguis, *obesus , corpulentus.* Item, *Opimus , opiparus.* tlustość / *Adeps , pinguedo.*

Tluszcza/ T*urba, cohors , frequentia.*

T. O.

To/*vide* ten.

Tobie/T*ibi.*

Tobalá/Pera, *mantica.*

Tocze/*Voluo, roto, torno.* toczny/*volubilis, tornatilis.* toczník & tokarz/T*ornarius.*

Tonie / *Mergor, submergor.* tonia / la*ctus piscatorius,* Item, *Naufragium , infortunium , jactura.*

Topie/*Liquefacio.* Item *mergo.* topnieie/*Liquesco.* topićń/*Naufragus.*

Topolá/*Populus, arbor.* topolny/*Populeus.*

Topor/*Ascia.* toporek/*Asciola.* toporzysko/*Manubrium.*

Tor/*Callis, semita, trames.*

Torbá/Pera, *mantica.*

Towar/ *Merx.*

Towárzysz/*Socius, sodalis, collega, comes, commilito, congerro, contubernalis.* towárzyszká/*Socia.* towázystwo / *Societas, sodali-*

sodalitium, comitatus, contubernium. towárzyszam/ *Aggrego, associo.*

T. R.

Trabá/ *Tuba.* trabká/ *Cucullus papyraceus.* trabie/ *Clango, tuba cano.* trabienie/ *Clangor,* Trebacz/ *Cornicen, tubicen.*

Tracam/ *Trudo, tundo, quatio.*

Tráce/ *Perdo, amitto possundo. Item, Capite plecto.*

Tracz/ *vide* Tre.

Trad/ *Lepra, Elephantiasis.*

Tredowáty/ *Leprosus.*

Trafiam/ *Collimo, scopum, tango.* trafiam sie/ *Quadro, conuenio.* trafi sie/ *Accidit, euenit, contingit, vsu venit.* trafny & tresny/ *Facetus, jocosus. Item, Appositus, commodus, concinnus, opportunus, affabris, artificiosus.* tráfnie & tresnie/ *Commodè, affabrè.* tresinuie/ *Iocor.* trafunek/ *casus, euentus.*

Tráftá/ *Ratis.*

Tragarz/ *ex germ: Bajulus.*

Tram/ *Trabs, tignus & um.*

Trapie/ *Ango, vexo, eneco, Torqueo, torqueo, affligo, sollicito.* trapienie/ *Afflictio, anxietas.*

Trawá/ *Gramen, herba.* trawny/ *Gramineus.* trawisty/ *graminosus.* trawnik/ *Coluber.*

Trawie/ *Coquo, concoquo, digero. Item, Tero, absumo, consumo.* trawny/ *Coctilis.* trawienie/ *Coctio.*

Trcina/ *Calamus, canna, arundo* trcinny & trciány/ *Canneus, arundineus,* trcia/ *Arundinetum. Item, Multitudo, agmen.*

Tre/ *Tero, Item, Serro, serra disseco. In præt:* Tárlem/ *Inf:* Trzeć *Inde* Tracz/ *Serrator.* Tárká/ *Tyrocnestis.* Tárcicá/ *Scobs, ramentum.*

Tredownik/ *Scrophularia, herb:*

Tresny/ *vide* tráfiam.

Trepká/ *Calopodium, gallica, solea lignea.*

Trestam/ *Crucio, vexo, affligo.* trestánie/ *Afflictio.*

Treter/ *Tumultus.*

Tryb/ *Trames, semita.* trybuie/ *Tero, affligo.*

Trykam/ *Arieto, conisco, cornu peto.* trykliwy/ *Petulcus.*

Trochá/ *Paucitas.* trochká/ *Paucillum.* troche/ *Paulum, paulò.*

TrocinY/*vide* Tre.

Troiaki/*Triplex, triplus.* troiáko/*Trifariam.*

Trok/ *Restis, funis, amentum.*

Tron/*Solium.*

Trop/*vestigium.*

Troská/ *Dolor, ægritudo, solicitudo, anxietas, afflictio, calamitas.* troskam śie & troszczę śie/ *Mæreo, doleo, angor, affligor,* troskliwy/ *Mæstus, solicitus, calamitosus.*

Truchleie/ *Conturbor, consternor, despondeo animum.*

Trudny/ *Arduus, occupatus, difficilis, Item, Obscurus.* trudnosc/*Negocium, occupatio, difficultas, malum, Labor, cura, discrimen, periculum.*

Trudze śie/ *Defatigor.* Trud/ Trudzá & Trudzenie/ *Defatigatio.*

Truie/*Veneno interimo, venenum propino.* Trucizná & trucizná/*venenum, toxicum.* truty/ *veneno infectus, interemptus.*

Trukses/ *ex germ: Dapifer, discophorus.*

Truná/ *ex germ: Feretrum loculus, sandapila.*

Trune/*Mutio, mussito.*

Trunek/*ex germ: Potio, haustus.*

Trup/ *Cadauer hominis, funus.*

Trwam/ *Permaneo, persisto, persevero.* trwáły/*Constans, durabilis, diuturnus.*

Trwogá/ *Classicum, metus, timor.* trwoze/*Conturbo, metum incutio.*

Trzasam/ *Quatio.* Trzasicá/ *Febris.*

Trzáskam/*Tono crepo, fulmino.* trzask & trzaskánie/ *Tonitru, crepitus, tumultus, fragor.*

Trzask/ *Ames, itis.*

Trzeba/*Opus est, necesse est.* trzebá mi/ *Egeo, indigeo.*

Trzebie/ *Castro, emasculo. Item, Crucio, affligo.* Trzebieniec/ *Eunuchus, eviratus, castratus.*

Trzemchá & Trzemuchá/ *Bulbus, porrum agreste.*

Trzepam/ *Pulso, ferio.*

Trzesam/ *Quatio.* trzesáwicá/ *Palus, locus uliginosus, palustris.*

ſtris. trzeſć ſię/ *Tremo, exhorreo, trepido, contremiſco.*

Trześć/ *Medulla.* Item, *Feces, vinacea.*

Trześnie/ *Ceraſa ſylueſtria.*

Trzeſzcze/ *Crepo.*

Trzewá/ *Exta, inteſtina.*

Trzewik/ *Calceus.*

Trzczwy/ *Sobrius.* trzeźwość/ *Sobrietas.* trzeźwiecie/ *Crapulam edormio.*

Trzmiel/ *Euonymus, arboris nomen.*

Trznal/ *Lagopus, auis, nom:*

Trzodá/ *Grex.* trzodny/ *Gregarius.*

Trzonek/ *Capulus, manubrium.*

Trzonowy ząb/ *Dens maxillaris.*

Trzos/ *Zona, marſupium, pera, hippopera.*

Trzy/ Tres. troie/ *Tria.* trzykroc/ *Ter.* trzykrotny/ *Tergeminus.* trzeci/ Tertius. trzynaście/ Tredecim. trzynáſty/ *decimustertius.* trzydzieści/ *Triginta.* trzydzieſty/ *Trigeſimus.* trzy ſtá/ *Trecenti, a, a.* trzyſetny/ *Trecenteſimus.*

Trzymam/ *Teneo, prehendo.* Item, *Poſſideo.* Item, *Sentio.* trzymam ſię/ *Nitor, inſiſto, confido, acquieſco.*

T. V.

Tu/ tutá/ *Hic.* tuteczny/ *Præſens, domeſticus, vernaculus, indigena.*

Tuczę/ *Alo, pinguefacio, paſco, ſagino.*

Tudzież/ *Etiam, nec non.* Item, *Quamprimum ſimulatq;.*

Tulam ſię/ *vagor, oberro diſcurro.* tulacz/ *vagus, circulator.*

Tulę/ *vagientem infantem placo.*

Tulich/ *ex germ:* Pugio.

Tum/ *Templum catedrale*: *Ecclesia collegiata.*

Turkuſz/ *Cyanos,* Iaſpis *borea.*

Turodowic/ *verná, indigena.*

Tuſzę/ *Spero.*

T. VV.

Twárdy/ *Durus, tenax.* twardość/ *Durities.* twárdzieie/

le & twárdnicie/ *Duresco, obduresco*. twardoszyiny/ *Obstipus, contumax, pertinax, durae ceruicis*. twárdowstny / *Duri oris*.

Twarz/ *vultus facies*.

Twarzam/ *vide* tworze.

Twierdze/ *Firmo, affirmo, assero, asseuero. Item, Firmo, munio*. twierdzenie/ *Assertio, confirmatio*. twirdza / *Arx, castrum, munitio*.

Tworze & tworzam / *Fingo, formo, creo*. twora & tworzenie/ *Forma, creatura*. tworca/ *Fictor, formator, creator*. tworzydlo/ *Forma Casearia*.

Twoy/ Tuus. twoyski/ T*ibi conueniens*.

T. Y.

Ty/ Tu.

Tycz/ *vide* Tykam.

Tydzień/ *Hebdomas, septimana*.

Tygiel/ *ex germ: Lebes, sartago, frictorium*.

Tyie/ *Pinguesco, pinguefio*.

Tyka/ *vlmus. Item, palus, i*.

Tykam / *Figo*. tykam sie/ *Tango, attingo*. tycz/ Palus, *i, pedamentum*.

Tykwa / *Pirum mespilatium*.

Tyl/ *Vnamquamq; posteriorem partem significat*. tyl glowy/ *Occiput*. tyl domu / *Posterior pars domus*. Inde tyl podawać/ *Terga dare, in pedes se conjicere*. tylny/ *Posticus*.

Tylowity/ *Obesus, corpulentus*. tylowitość/ *Corpulentia*.

Tyle/ *Tot* tylekroć/ *toties*. tylki/ Tantus. tyluchny/ Tantillus.

Tylko/ Tantum, *modò, tatummodò, saltem, duntaxat*.

Tynkuie / Crusto, *incrusto*. tynkowánie/ Crusta, *incrustatio*. tynkarz/ *Crustarius*.

Tyran/ Tyrannus, *sanguinarius*. Tyrański/ Tyrannicus, *saeuus, atrox, crudelis*. Tyráństwo/ Tyrannis, *saeuitia, crudelitas*.

Tyrlikuie / *Gesticulor, tripudio*. Item, *Cantillo, modulor*. tyrlikánie/ Gesticulatio, *saltatio*.

Tysiąc/ *Mille*. tysiąc kroć/ tysiąc rázow / *Millies*. tysiączny/ *Millesimus*. tysiącek/ *Chilias* tysiącznik/ *Chiliarcha*.

Titul/*Titulus, inscriptio.*
Tyzánná/Ptisanna, *Cremor hordei.*

INCIPIENTIA ab V.

V. B.

V *Praepositio est, & significat Apud, vt* V páná/ *apud dominum. In compositione verborum plerumq; motum de loco denotat. vt,* vwodze/ *Abigo, seduco.* vchodze/ *Abeo, aufugio, euado.*

Vbespieczam/ Certum *& securum reddo, confirmo, satisdo, fidem do, promitto.*

Vbiegam/ *Percurro, peruado. emetior, euado. Item, Ex insidiis adorior, occupo, inuado.*

Vbieram/ *Induo, vestio. In prat:* vbralem/ *Inde* vbránie/ *Caligae, faemoralia.*

Vbijam/*Pulso, percutio.*

Vblagam/Placo, *lenio, reconcilio, mitigo.* vblagánie/ *Reconciliatio.* vblagálny/Propitiatorius.

Vblizam/ *Defraudo, injuriam facio.* Vblizenie/ *Praejudicium, injuria.*

Vbluie sie/ *Vomo, conuomo.*

Vbogacam/ *Dito, locupleto.*

Vbogi/ Pauper, *egenus.* vboſtwo/ *Paupertas, pauperies, egestas, inopia, penuria.* vbozuchny/ Pauperculus. vbozeie. *Ad paupertatem redigor.*

Vbránie/*vide* vbieram/

Vbywam/ *Decresco, diminuor.*

V. C.

Vcho/*Auris.* vſzko/ *auricula.* vſzká/*ansa, manubrium.* vcháty/ *ansatus.* vſzáſty/ *Auritus.*

Vchodze & vchadzam / Secedo, *euado. In prat:* vſzedlem/*In fut:* vyde/ *Inf:* vść. *Inde* vście/ *Euasio.* vchod/ *Secessus, latebra.*

Vchwalam/ *Approbo, comprobo, promulgo, statuo, sancio, decerno.*

Vchwytáwam/ *Apprehendo, comprehendo.*

Vciaſzczam/*Conqueror.*

Vcicham/*Mitesco, quiesco.*

Vcietam/*Fugio, aufugio, euado, elabor.* vcietam sie/ *Confugio,* vcieczta/ *Asylus, refugium, sacra anchora.*

Vcieram/ *Mungo emungo. In præt:* vtárlem/*In fut:* vtre/*Inf:* vtrzec. vcierádlo/ *Emunctorium.*

Vcieszam / *Oblecto, consolor. voluptate afficio.* vcieszam sie/ *Oblector, voluptatem capio.* vciechá/*voluptas, delectatio, oblectamentum.*

Vcinam / *Cædo, præcido, amputo, detrunco. In præt.* vcialem/ *In fut:* vtne / vcięty/ *Cæsus, detruncatus.* vcinek / *Segmentum.*

Vcisťam/*Premo, affligo.* vcisť *Pressio, pressura, afflictio.*

Vczarowam/*Fascino, incanto.* vczárowánie / *Incantamentum, præstigia.*

Vczaszczam / *Communico, participem facio.*

Vczcze / *Colo, veneror.* Item, *Tracto, excipio.*

Vczciwy/ *Honestus, ingenuus, grauis, honoratus, honorandus, honorabilis, venerabilis, venerandus,* vczciwość / *Honestas, grauitas, ingenuitas.* Vcztá/ *Epulum, conuiuium.*

Vcze/ *Doceo, informo, erudio, instituo.* vcze sie / *Disco, studeo, incumbo, nauo, operam do.* vczeń *Discipulus.* vczony / *Doctus, literatus, eruditus.*

Vczesciam / *Crebresco, frequento.* Item, *Communico, distribuo.* vczestnik / *Consors, particeps.* vczestnictwo/*Participatio, communicatio, commercium, consortium.*

Vczynek / *Factum, opus.* vczynny/ *Officiosus, beneficus, liberalis.* vczynność / *Liberalitas.*

V. D.

Vd/ *Armus, coxa, coxendix.* vdzik/*Armillus.*

Vdáie & vdawam / *Erogo.* vdawam sie/ *Simulo, præ me fero.* Item, *vendito, ostento.* Item, *Conuerto me, animum applico.* vdátny/*Gratus, acceptus, gratiosus, generosus præclarus, præstans.*

Vdawiam / *Suffoco, strangulo.*

Vderzam/ *Ferio, verbero, percu-*

percutio. vderzam sie/ Allido, illido, impingo, offendo.

Vdreczam/ Ango, crucio, affligo. vdreczenie/ Afflictio.

Vdzielam/ Communico, participo, impertio, & or. distribuo. vdzielánie/ Communicatio.

V. G.

Vgadzam/ Indulgeo, accommodo me morem gero.

Vganiam/ Sequor, insequor, inhio, aspiro.

Vgaram/ Vro, aduro.

Vgaßam/ Extinguo, restinguo.

Vglaſkam/ Orno, como, demulceo.

Vgniotam/ Macero, depso, subigo.

Vgodze/ Collimo, scopum seu metam tango.

Vgor/ Noualis ager. vgorny/ Noualis.

Vgrábiam/ Lego, colligo.

V. I.

Viádę/ Eo, pergo, iter facio, emetior. In prat: viachalem.

Vialem/ &c. vide vymuie.

Viezdzam/ Cedo, secedo, retrogedior. In prat: Viezdzalem.

Vißczam sie/ Praſto, ratifico, ſto promiſsis, libero fidem meam.

V. K.

Vkániam/ Vkanam/ } Defluo destillo.

Vkaſan am/ Pramordeo.

Vkázuie/ Ostendo, monstro demonstro. Vkazuie sie/ Appareo

Vkládam/ Ordino, compono, dispono. vkladam sie/ Abjicio me, humilio, prosterno. vkladny/ Humilis, comis, facilis, affabilis. vkládnośc/ Comitas, humilitas, humanitas.

Vkłániam sie/ Genu flecto, saluto. vkłoń/ salutatio, genuflexio. vkłonny/ Humilis, demissus.

Vkoiam/ Lenio, mollio, mitigo.

Vkoś/ obliquitas. Item. decussis. vkosny/ obliquus, decussatus. Na vkoś/ decussatim, obliquè.

Vkrai

Vkracam/ *Abbreuio, detraho, decurto.* Item, *mitigo, cicuro, domo, mansuefacio.*

Vkradam / *Furor, surripio,* vkradam się / *Aufugio, elabor, euado.*

Vkráiam / *Scindo, abscindo, decerpo.*

Vkrop/ *Aqua feruida.*

Vkrwáwiam/ *Cruento.*

Vkrzyżuię/ *Crucifigo, in crucem ago.*

Vkwápiam się/ Propero, *festino, præcipitanter ago.* vkwápliwy/Præceps. *præproperus, vehemens, seuerus, impos animi.* vkawapliwość/ *Præcipitantia, vehementia, impotentia animi.*

V. L.

Vl/ *Alueus.*

Vlákomiam się/ *Appeto, desidero, inhio, aspiro.*

Vlamuię / *Frango, decerpo.* vlomny / *Fragilis, debilis, infirmus, mancus, mutilus, claudus.*

Vlatam/ *Auolo, as, euolo.*

Vlawiam/ *Irretio.*

Vleczam/ *Curo, medeor, sano, sanitatem restituo.*

Vlegam / *Humilio me, concedo.* Item *delitesco.*

Vlękam się/ *Perterresio.*

Vlicá/ *Platea, vicus, regio.*

Vljam / *Lenio, mitigo.* vljenie & vlgá/ *Lenamen.*

V. M.

Vmacniam/ *Roboro, stabilio, statuo, confirmo.*

Vmaczam/ *Irrigo, humecto, madefacio.*

Vmakam/ *Madesio. In præt:* vmokłem. *Inf:* vmoknąć. vmokły/ *Madidus.*

Vmárly/*vide* vmieram.

Vmarzam/ *Eneco, suffoco, interficio.*

Vmawiam/ *Contraho, conuenio, paciscor.* vmowá / *Conditio, conuentio, pactum, contractus.*

Vmiem/ *Scio, possum, teneo.* vmieiętny / *Peritus, eruditus, gnarus.* vmieiętność/ *Scientia, peritia, eruditio.*

Vmieram/ *Morior, defungor.* vmárly / *Mortuus, defunctus.*

Vmiatam / *Verro, purgo,*

In præt: vmiotłem / Inf: Vmieść.

Vmiezgam się / *Subrideo, adulor, palpum obtrudo.*

Vmnieyßam / *Attenuo, extenuo, demo, derogo, diminuo, imminuo, leuo, lenio, mitigo, tempero.* vmnieyßam się / *Decresco.*

Vmilkam / *Conticesco.*

Vmyślam / *Cogito, concipio, statuo, instituo, decerno.* vmyśl / *Animus, mens, consilium, institutum.* vmyślny / *Præmeditatus, spontaneus.* vmyślnie / *Studiò, præmeditatè, spontè, de industria, data opera.*

Vmywam / *Lauo.*

Vnaßam / *Cicuro, domo, mansuefacio.*

Vnoße / *Aufero, asporto, rapio,* vnoßenie / *Raptus.* vnoßyciel / *Raptor.*

Vniżam / *Humilio, dejicio.* vniżenie / *Humiliatio.*

V. P.

Vpadam / *Cado, labor, ruo, procido, prolabor, corruo, subsido, succumbo.* vpad / vpatek / vpádnienie / *Lapsus, casus, ruina.* vpádły / *Prolapsus.*

Vpalam / *Aduro, prauro.*

Vpámiętawam się / *Resipisco, ad meliorem mentem redeo.* vpámiętánie / *Resipiscentia.*

Vpárłem / *&c. vide* vpieram.

Vpátruię / *Deprehendo, animaduerto.*

Vpętawam / *Compedibus constringo.*

Vpewniam / *Certum ac ratum facio, satisdo, compromitto.*

Vpieram się / *Obstinatus sum.* In præt: vpárłem się / Inf: vprzeć się. vpárty / *pertinax.* vpárcie / *pertinacia.*

Vpijam się / *Inebrior.* vpiły / *Ebrius.*

Vplotam / *Necto.*

Vpoiam / *Inebrio.*

Vpokarzam / *Humilio.* vpokorzenie / *Humiliatio.*

Vpominam / *Moneo, hortor.* vpominam się / *Posco, flagito, exigo, debitum repeto.* vpominanie / *Admonitio, adhortatio.* vpominek / *Pignus, præmium, xenium, honorarium, apophoretum, arrha, arrhabo, munus, munusculum.*

Vpor

Vpor/*Contumacia, temeritas. pertinacia, peruicacia.* vporny/ *Contumax, pertinax, Temerarius.*

Vpaśledzam/ *Injuriam facio posthabeo, postpono.*

Vpráwuie & vpráwiam/ *Aro, colo, proscindo.*

Vpraszam/ *Exoro, impetro.* Vproszony/ *Precarius, gratuitus. Item, Exorabilis.*

Vprzatam/ *Ordino, dispono, compono. Item, aufero, è conspectu seu è medio tollo.*

Vprzedzam/ *Praeo, anteeo, praecedo, antecedo, praecurro. praeuenio, praeoccupo.* vprzedźiciel/ *Praecursor.*

Vprzeymy/ *Beneuolus, cupidus, studiosus.* vprzeymosc/ *Studium, beneuolentia, fauor.*

Vpstrze/ *Variego, variis coloribus distinguo.*

Vpuszczam/ *Emitto, demitto,* vpust/ *Catarrhacta, Emissarium.*

Vpycham/ *Ico, pungo, ferio, mordeo, stimulo.*

V. R.

Vraczam/ *Tracto, excipio.*

Vragam/ *Exprobro, insulto, suggillo.* vragánie/ *Insultatio, exprobratio, sarcasmus, sugillatio.* vragácz/ *Sugillator.*

Vraniam/ *Saucio, vulnero.*

Vrážam/ *Offendo, impingo,* vrážá & vráženie/ *Offensio.*

Vret/ *Sandix.*

Vrywam/ *Auello, decerpo.* vrywká/ *vellicatio, auulsio, damnum, iactura. Item, velitatio, praelium tumultuarium.*

Vroczysty/ *Celebris, solennis,* vroczystosc/ *Solennitas.*

Vrodze sie/ *Nascor, prouenio.* vrodzay/ *Frumentum, seges, prouentus.* vrodzayny/ *Fertilis, fecundus.* vrodzaynosc/ *Fertilitas, feracitas.* vrodá/ *Forma, species, puchritudo.* vdroziwy/ *Pulcher, formosus, speciosus, elegans, decorus, eximius, generosus, heroicus.*

Vrok/ *vide* vrzekam.

Vrynal/ *Matula.*

Vrząd/ *Magistratus, senatus. Item, Munus, officium, functio, conditio, prouincia.* vrzednik/ *Curator, praefectus, dispensator, Oeconomus, gubernator, administrator.* vrzednictwo/ *praefectura*

wrzeduie/ *Curo, dispenso, guberno, administro.*

Vrządzam/ *Conduco.*

Vrzekam/ *Fascino, incanto.* vrok/ *Fascinum, incantatio.*

Vrzinam/ *Abscindo, praescindo, reseco, amputo, detrunco,*

V. S.

Vsadzam się/ *Insidias, colloco.* vsadzka/ *Insidia, vocabulum militare.*

Vść/ *vide* vchadzam.

Vschły/ *vide* vsycham.

Vście/ *vide* vstá.

Vsiadam/ *Consideo.*

Vsiekam/ *Caedo, vulnero, sancio, virgis caedo, vulnera infligo.* vsieczony/ *Casus, vulneratus, saucius.*

Vsiluie/ *Conor, enitor, satago, molior.* vsilowánie & vsilność/ *Conatus, conamen, molimen.*

Vsilny/ *Nimius, immodicus.*

Vskárzam się/ *Culpo, accuso, conqueror, expostulo.*

Vskramiam/ *Lenio, mitigo, domo, cicuro, compesco.*

Vstrobawam/ *Abrado.*

Vsláchcam/ *Nobilito.*

Vsmalam/ *Impico pice oblino.*

Vsmiecham się/ *Arrideo, subrideo.*

Vsmierzam/ *Cohibeo, coerceo, comprimo, compesco, domo, lenio, mitigo, moderor, tempero.*

Vsnę/ *Obdormisco* vsnęly/ *Sopitus.*

Vspię/ *Sopio.*

Vspráwiedliwiam/ *Iustifico.* vspráwiedliwienie/ *Iustificatio.*

Vstá/ *Os. oris.* vście/ *Ostium maris, aut fluuij.* vstnie/ *Coram, ore tenus.*

Vstáię & vstawam/ *Cesso, lassesco, deficio, defatigor.*

Vstáwuię & vstáwiam/ *Sancio, decerno, promulgo, constituo, irrigo, praescribo.* vstawá/ *Sanctio, lex, decretum, edictum, traditio,* vstawcá/ *Autor, legislator, institutor.*

Vstáwiczny/ *Perpes, perpetuus, assiduus, frequens, creber, sedulus, assiduus.* vstáwiczność/ *Sedulitas.*

Vstępuię/ *Cedo, secedo, deflecto, locum do.* vstępek/ *Antes, atrium,*

atrium, vestibulum, locus ad deflectendum, accommodus.

Vstrzepiam/ *variis coloribus distinguo.* vstrzepiony / *versicolor, variis coloribus distinctus.*

Vstyrkuie & vstyrkam/ *Cespito, impingo, offendo, allido.* vstyrk / *Cespitatio.* vstyrkliwy koń/ *Equus cespitator.*

Vsuszam/ *Aresacio.*

Vsycham/ *Aresio. In prat: v-schnalem/vschly/ Aridus.*

Vszczerbam/ *Detraho, derogo, diminuo.* vszczerbek & vszczerbenie/ *Diminutio, injuria, damnum.*

Vszczykam / *Auello, decerpo, delibo.*

Vszczypam / *Carpo, vellico. Item, Cauillor, calumnior, dicteriis incesso.* vszczypliwy/ *Ad calumniandum, propensus.* vszczypliwe słowo / *Scomma, sarcasmus, dicterium.*

Vszedlem/ *vide* vchodzę.

Vszykuie / *Aciem instruo, ordino, dispono.*

Vszká/ *Ansa.* Item, *Auriscalpium.*

V. T.

Vtaczam / *Promo, depromo.*

Vtapiam / *Immergo, submergo.*

Vtárlem/ *&c. vide* Tre.

Vtne/ *vide* vcinam.

Vtone/ *Submergor, suffocor in aquis.*

Vtoruie/ *viam praeparo, sterno.*

Vtracam/ *Amitto, perdo, disperdo, decoquo, dilapido, absumo, consumo, obliguriо.* vtrátá/ *Clades, perditio, calamitas, damnum, detrimentum, dispendium.* vtrátny / *prodigus, dissolutus, profusus, sumptuosus.* vtratnik/ *Decoctor.*

Vtrapie/ *Affligo.* vtrapienie *Afflictio.* vtrapiony/ *Afflictus, miser, calamitosus.*

Vtre/ *vide* vcieram.

Vtronam / *Euado, elabor,* vtronienie/ *Euasio.*

Vtrzasam / *Concutio, succutio.* vtrzasam się / *Succutior,* vtrzasnienie/ *Succussio.*

Vtrzec/ *vide* vcieram.

Vtulam / *Comprimo, placo, sopio.*

Vtwiordzam / *Firmo, munio, sancio, statuo, stabilio.* vtwierdzenie / *Firmamentum.*

Vtykam / *Figo, infigo.*

Vtyskuie / *Queror, conqueror, querulor.* vtyskowánie / *Querela.*

V. VV.

Vwáłászam / *Castro, emasculo.*

Vważam / Pondero, *reputo, considero, perpendo.*

Vweselam / *Exhilaro, delecto, oblecto.*

Vwikławam / *Irretio, intrico, illaqueo.*

Vwijam / *Necto, plecto, texo, conglomero.* vwijam sie / *Occupatus sum, laboro.* Item, *Cursito, discurro.*

Vwlaczam / *Detraho, subtraho, decerpo, imminuo, eleuo, derogo, suggillo.*

Vwodze / *Seduco.* vwodziciel / *Impostor.*

Vwosczam / *Caro, incaro.*

V. Y.

Vyde / *vide* vchodze.

Vymuie / *Demo, derogo, detraho, subtraho, imminuo. In praet:* Viąłem / *Inf:* viąć / *Inde* viecie / *Subtractio*, & vymá / *Defectus.*

V. Z.

Vżáluie sie / *Commisereor.*

Vzbraiam / *Armo, arma induo.*

Vzdá / *Frenum.* vzdienicá / *Capistrum.* vzdam / *Freno, frenum injicio.*

Vzdrawiam / *Sano, curo, medeor, pristinam sanitatem restituo.*

Vzdrygam sie / *nauseo, fastidio.*

Vziabam / *Frigefacio.* vziebne / *Frigesio.*

Vznaiam / *Sudare facio, defatigo.* vznaiam sie / *Sudo, defatigor.*

Vznawam / *Agnosco, cognosco.* vznawam sie / *resipisco, in viam redeo, ad meliorem mentem redeo,*

deo. pœnitentiam ago. vznánie/ *Pœnitentia. resi, piscentia.*

Vzrzenieie/ *Maturesco.* vzrzáły & vzrzeniały/ *Coctus, maturus.*

Vżywam/ *Vtor, fruor, vsurpo. Item, Epulor. conuiuor, commessor.* vżywanie/ *Vsus, vsura, vsurpatio, fruitio.* vżytek / *Fructus, commodum, emolumentum.* vżyty/ *Placabilis.* vżyteczny/ *vtilis, commodus.* vżytecznosc / *vtilitas.*

INCIPIENTIA

VV.

VV litera præpositionem In denotat & tam situm in loco, quam motum ad locum significat, quam significationem etiam in compositione verborum retinet.

VV. A.

Wabie/ *Inesco, allicio.* wabny *Allectorius.*

Wácek / *Bulga, crumena, loculus.*

Wacham/ *Odoro, olfacio.* wachány/ *Sordidus, fœtidus, graueolens.* wachádło / *Olfactorium.*

Wachel/ *ex germ:* Sufflatorium, *aliàs.* Dymká.

Wadká/ *vide* wedá.

Wádze/ *Noceo, impedio, officio.* wádze sie/ *Iurgor, rixor, altercor, contendo.* wádá/ *vicium, labes, macula, defectus.*

Wagá/ *Libra, pondus, lanx, trutina.* Item, *valor, precium.* waże/ *Libro, pondero, trutino.* Item, *Colo, veneror, magnifacio.* waże sie / *Audeo, conor, enitor, facio periculum.* ważny/ Ponderosus, *preciosus.* ważnik/ *Libripens.*

Wagl / *Carbo. In genit:* wegla/ waglik / *dimin:* weglarz/ *Carbonarius.*

Waham/ *Dubito, hæreo, vacillo.* Waham sie/ *vagor, dubito, hæreo, vacillo.*

Wał / *Vallum, agger.* Item, *Fluctus.* wálny/ Generalis, *vniuersalis, œcumenicus, præcipuus.* wáliſty/ *Fluctuosus tempestuosus.*

Wáłách / *Cantherius, Eunuchus.*

chus spado. wáłáße/ Castro, emasculo.

Wale & wálam/ vuluo, voluto, roto. wal & walek/ Cylindrus.

Wálecam sie / & wálesam sie/ Vagor, incertis sedibus, oberro.

Walká/Pugna, prælium, certamen. wálecżny/ Bellicosus, militaris. wálecżnik/ Præliator, bellator. walcże/ Pugno, certo, decerto, prælior, dimico, confligo.

Wálkarz/Fullo. wálkownia Fullonia. walkuie/ Fullonicam exerceo. wálkownicá/ Prælum fullonium.

Wanczos/ ex germ: Wagenschoß/ dicuntur asseres, crassiores.

Wánná / ex germ: Labrum. wánienka / vas aquarium, ampulla.

Wap / Ile testnosć ná wápiu/ Iliaca passio.

Wapno / Calx, cæmentum. wapienny/ Cæmentitius. wapiennik/ Calcarius, Cæmētarius.

Warcáby/ Alea, lusus aleæ. warcabnica / Alueus lusorius, fritillus.

Warchol/Homo fanaticus.

Warcże & warczam/ Murmuro, mussito.

Wardáwy/Scæuola, qui læua manu loco dextræ vtitur.

Wargá/ Labrum, labium.

Wárkocż/ Cinnus, Cincinus, spira, trica, plegma.

Wársztat / ex germ: Officina, ergasterium, fabrica.

Wártuie/ex lat, Verto. wártki/ Agilis, alacer, impiger, versatilis. wártalká/& wártacżká / verticillus, trochus, turbo.

Wáruie/ Caueo, munio. wárowny / Munitus. wárunek/ Cautio, cautela.

Wárwás/ Morio, germanicè Marcolfus.

Warze & warzam / Coquo. war / Coctura. Item, Feruida. warzywo/ Obsonium ad coquendum idoneum, edulium, legumen. warzenie/Coctio. wárzechá/& wárzachew /Tudicula.

Was/Vos, accusat:

Was/ Mystax. wasik/Lanugo, prima barba lanugo.

Wasag/ Pilentum, Essedum. wásężek/Rheda.

Wasielki / ex germ: Faßholtz.
Wasionká & wásienicá / Eruca.
Wąski / Angustus, arctus, strictus.
Waśń / Odium, simultas. wáśnie / Odi. Item, Odium concilio, wáśnie się / Lasciuio, in amorem agor. waśniwy / Lasciuus, libidinosus.
Wáß / Vester. wáßyniec / vestras.
Wátáman / ex germ: dicitur is, qui nauigium aliquod praecedit, & profunditatem alues explorans sequentibus viam monstrat.
Wątek / Subtegmen. Metaph: Substantia, diuitiae.
Wątły / Debilis, infirmus, caducus wątleię / Deficio.
Wątpię / Dubito, haereo, haesito, animi pendeo. wątpienie / dubitatio. wątpliwy / Dubius, incertus, anceps, ambiguus. wątpliwość / dubium.
Wątrobá / Iecur, epar. wątrobká / wątrobeczká / Iecusculum.
Wąwoz / Salebra, salebrosa via, anfractus. wąwozisty / Salebrosus, anfractuosus.
Wąż / Anguis, serpens, coluber. wężowy / Serpentinus. wężownik / Serpentina. herb:

VV. B.

Wbijam / Infigo, inculco, pango, imprimo, incutio.

VV. C.

Wchodzę / Ineo, intro, introeo, introgredior. wchod / Ingressus.
Wciekam / Influo, illabor.
Wcielam / Incorporo, insinuo. wcielenie / Incorporatio, incarnatio.
Wciskam / Ingero, intrudo, imprimo.
Wczás / nom: Opertunitas, commoditas, mediocritas, aduerb: maturè, oportunò. wczesny / oportunus, tempestiuus, iustus, commodus, modicus, mediocris. wczesność / mediocritas, temperamentum.
Wczorá / Heri. wczoráyßy / Hesternus.

VV. D.

Wdárlem śie/ *vide.* wdźierам śie.

Wdawam śie/ *Ingero, insi-nuo, conjicio me.*

Wdowá/*Vidua* wdowiec/*Viduus*, wdowstwo/ *viduitas, orbitas.*

Wdźięczny/ *Gratus, charus, acceptus, iucundus, gratiosus, lepidus, venustus.* wdźięczność/ Gratitudo. *Item, Lepor, venustas.*

Wdźieram śie/ Irruo,*irrumpo. In prat:* wdárlem śie.

VV. E.

Weborek/*Vrna, situla.*

Wechsel/ *ex germ: Collybus.* wechslarz/*Collybista, numularius, argentarius.*

Wecierz/ *Nassa.* weciorek/ *dimin:*

Wedá/*Hamus.* wadká/ *dim:*

Wedle & wedlug/Pro,*penes, juxta, secundum.*

Wedruie/ Peregrinor, *peragro, proficiscor, iter facio.* wedrowánie & wedrowká/ Iter, *peregrinatio.* wedrownik/ *Peregrinus.*

Wedzę/ *Infumo.* wedzony/ *Infumatus.*

Wedźidlo/*Frenum, orca.*

Wegiel/ *Angulus.* wegielny/*Angularis.*wegielnicá/*Norma, regula, amussis.* wegielnisty/*Angulosus.*

Wegierska źiemiá/V*ngaria, Pannonia.* wegrzyn/ V*ngarus.* wegierski zloty/ *Numus aureus vngaricus.*

Weglarz/*vide* wagl.

Wegorz/ *Anguilla.* wegorzycá/*Edella.*

Wegrá/ *Glandula, tonsilla, grando.* wegrowáty/G*landulosus, grandinosus.*

Welm & weln/*Fluctus.*welmisty & welnisty/ *Fluctuosus.*

Welná/*villus, lana.* welniány/ *Laneus.* welnianká/ *vestis lanea.*

Wendetá/ *Forum scrutarium.* wendetarz/ *Nundinator, circulator.*

Weśćie/ *Introitus, ingressus. Item, Ortus, origo, vide.* wnide.

Wesele/

Weſele/ *Gaudium, delicia, triumphus. Item, Nuptiæ.* weſelny/ *Nuptialis.* weſele ſie/ *Lætor, gaudeo, geſtio, delector.* weſoly/ *Lætus, hilaris, feſtiuus, amœnus.*

We ſpiacżki/ *In ſomno, in ſomnu.*

Weſpol/weſpolek/ *Simul, inuicem, unà, pariter.*

Weſprzeć ſie/ *vide* wſpieram ſie.

Weſtchne/ *Suſpiro.* weſtchnienie/ *Gemitus, ſuſpirium.*

Weſz/ *Pediculus.* weſzká/ *dim:* wſzány/ *Pediculoſus.* wſzarz/ *ſubſt:* Idem. wſzywość/ & wſzáwa niewoc/ *Phtiriaſis.*

Wet/ *Bellaria, tragemata, ſecunda menſa.* Item, *Talio, recompenſatio.* wetuie/ *Reddo, ſarcio, recompenſo.*

Wewnatrz/ Intus, *intra, intrinſecus.* wewnetrzny/ *Interior.*

Weyzrze/ *Aſpicio, inſpicio, intueor.* weyzrzenie/ *Aſpectus, intuitus.*

Wezbrałem/ *vide* wzbieram.

Wezdrgnałem/ *vide* wzdrygam.

Wezeł/ *Nodus, nexus. Item, Aenigma.* wezłowáty/ *Nodoſus, intricatus, inuolutus, perplexus.*

Wezgłowie/ *Culcitra, puluinar.* wezgłowko/ *puluillus, analectis.*

Wezme/ *vide* wziałem.

Wezownik/ *Serpentaria.*

Wezwánie/ *Nominatio, appellatio.* Item, *vocatio, conditio, munus, officium.*

VV. G.

Wganiam/ Introire *cogo, compello.*

Wgladam/ *Inſpicio, introſpicio.*

Wgrażam/ *Immergo, ſubmergo.*

VV. I.

Wiádomy/ *Gnarus, ſciens.* wiádomość/ *Experientia.*

Wiádro/ *Amphora, vrna, ſitula, vrceus.*

Wianek/ *vide* wieniéc.

Wiáno/ *Dos, dotalitium.*

Wiárá/ *Fides, religio.* wierzę/ *Credo, fido, fidem adhibeo.* wierny / *Fidus, fidelis, credens, credulus.* Wierność/ *Fidelitas.*

Wiáruię się/ Vito, *fugio, caueo.* wiárunek / Cautio, *cautela.*

Wiás/ *Fauus, comosis, basis seu fundamentum faui.* Item, *vlmus.*

Wiátá / Porticus, *ambulacrum.*

Wiátr/ *ventus.* wiátr/ wschodny álbo od wschodu/ *Eurus, subsolanus.* wiátr záchodny / álbo od záchodu / *Zephyrus, Fauonius.* wiátr południowy/ álbo z południá/ *Auster, notus.* wiátr pułnocny / álbo z pułnocy/ *Aquilo, boreas.* wiátrek *ventulus.* wietrzny / *ventosus.* wietrak / *Molendinum flatile.*

Wiąz / *Iuncus.* wiezowy / *Iunceus* wiezowáty/ Iuncosus.

Wiążę/ *Necto, ligo, vincio.* wiązká/ *vinculum.* wiązanká/ wiązaneczká/ *Fasciculus, manipulus, olfactorium.*

Wić/ *Restis.* witká/ *dim:* wićiná / *Nauigium ex arbusto factum.*

Wicher/ *Turbo, ventus impetuosus, procella.* Wichrowáty/ *Turbulentus, fanaticus.*

Widły/ *Furca,* widełki/ *furcella.*

Widzę / *video, cerno.* widzenie/ *visus,* widomy/ *visibilis, conspicuus.* widziádło / *Spectaculum.*

Wiece / *Iudicia, tempus quo exercentur iudicia, seu ipse actus.*

Więcey/ Plus, *magis.*

Wiecheć/ *Thyrsus, faciculus.*

Wiecierz/ *Nassa, fiscella.* wiećiorek/ *dim:*

Wieczor/ *vesper, vespera.* wieczorny/ *vespertinus.* wieczerniczá/ Hesperus. wieczerzá/ *Cœna.* wieczerzam/ *Cœno.* wieczernik/ *Atrium, cœnaculum.*

Wiedeń/ Vienna.

Wiednę/ *Marcesco, tabesco, flaccesco.*

Wieię / *Flo spiro, ventilo.* wieiaczká/ *ventilabrum.*

Wiek/ *Aeuum, ætas, seculum.* wieczny/ wiekuisty / Perpes, perpe-

perpetuus, aeternus, sempiternus. wiecżność/wiekuistość/*Aeternitas.*

Wieko/*Operculum.* wiecżko/*dimin:*

Wielbład/& wielbrad/*Camelus.* wielbładowy / *Camelinus.*

Wielce / & wielmi / *vehementer, magnopere, valdè, impensè.*

Wiele / *Multus, a, um frequens, numerosus.* wielmożny/*Magnificus.* wielmożność/*Magnificentia, maiestas.* wielogroch *Faba.* wielomowny / *Loquax, verbosus, multiloquus.* wielomowność/ *Loquacitas, multiloquium* wielomowca/*Homo futilis.* wieloryb / *Cetus, & cete. balæna.*

Wielki/*Magnus, ingens grandis, multus, numerosus.* wielkość/*Magnitudo, multitudo, frequentia, moles. quantitas.* wielkanoc/*Pascha.* wielkonocny / *Paschalis.*

Wiem/*Noui, scio.*

Wieprz / *Porcus, maialis.* wieprzdziki / *Aper.* wieprzek/*Porcellus,* wieprzowy/ *Porcinus, aprugnus.*

Wieram/ *Aestuo, ferueo.* *In prat:* wrzałem. *Inf:* wrzeć.

Wierbiec/*Funiculus.*

Wierzę/*Terebro, foro, perforo.*

Wiercę się/ *Huc illuc cursito, circumcursito.*

Wierę/ *Certè, profectò, scilicet.*

Wierß/ *Versus, rithmus, carmen.*

Wierßá/*Nassa, fiscella.*

Wierudny & wierutny/*merus, ipsissimus. Item, Perditus, deploratus, nequissimus. Item, magnus, insignis.*

Wierzba / *Salix.* wierzbowy/ *Salignus.* wierzbiná/*Salicetum.*

Wierzch / *Cacumen, pinna. vertex, culmen, fastigium, summitas, superficies.* wierzchołek/*Cacumen.* wierzchuię/*Ad summum vsq; impleo.* wierzchowaty/*Refertus, expletus.*

Wierzę/ *&c. vide* wiárá.

Wierzgam/*Calcitro.*

Wieś/ *Pagus. rus. villa, prædium.* wioska/*Prædiolum.* wieśki *paganus, rusticus.* wieśniak/*Rusticus.* wieśniaczká/*Rustica.*

Wieść / *Rumor.* wieſzczy / wieſzczek & wieſzczbiarz / *Augur, aruſpex, ariolus.* wieſzczbá / & wieſzczbiarſtwo / *Augurium, aruſpicina.*

Wietrzeie / *Flacceſco, ſaporem perdo, In vappam vertor.*

Wietſzy / *Major.*

Wiewiorká / *Sciurus.*

Wieżá / *Turris, carcer.* wieżká / *Turricula.*

Więżę / *Necto, ligo, vincio. In præt:* wiązlem. *Inf:* wiąść. więzień / *Captiuus. Item, Obſes* więzienie / *Carcer.*

Wiká / *Lupinus, & um.*

Wilá / *Morio, fatuus ſtolidus.* wilnie / *Deſipio, inſipio.*

Wilgi / wilki / & wilgotny / *Vdus, vuidus, madidus, humidus, vliginoſus.* wilkość / & wilgotność / *Humor, vligo.*

Wilk / *Lupus.* wilczycá / *Lupa.* wilczę / *Catulus luporum.* wilczy / *Lupinus.* wilkołek / *Lycanthropus.*

Winá / *Culpa, multa, & mulcta, noxa, reatus, peccatum, delictum, debitum.* winny & winien *Nocens, noxius, reus, obnoxius. conſcius. Item, debitus, ære alieno obſtrictus.* winuie / *Arguo, accuſo. imputo, inſimulo.* winowáity / & winowaycá. *Debitor.*

Windarz / *Viridarium.*

Winiec / *Sertum, corona.* wianek / wianeczek / *Corolla.* Wianecznik / *Corallarius.* wianeczny / *Coronarius.*

Winnik / *Perizoma. Item, malum vinaceum.*

Wino / *vinum.* winko / *villum.* winſko / *vinum tenue & nihili.* winny / *vinarius.* winna mácicá / *vitis.* winnicá / *vinea.* winiarz / *vinitor.* winopás / *vinoſus.* winogrády / *Conſitus vitibus, ferax vini.*

Winſzuie / *ex germ: Opto precor, gratulor.* winſzowánie *gratulatio.*

Wiodę / *Duco, traho.*

Wionę / *Flo. Metap: Aufugio.*

Wior / *Aſſula, fomes.* wierzyſko / *Lignile.*

Wioſná / *ver.* wieśienny / *vernus.*

Wioſło / *Remus, clauus, gubernaculum.*

Wiotchy /

Wiotchy / *Marcidus, flaccidus.* wiotßeie/*Flaccesco.*

Wioze/*Veho.*

Wir/*Gurges, vortex, vorago.* wirowáty / *vorticosus, voraginosus.*

Wiſam/*Hareo.*

Wiſlá/*Istula, viſtula.*

Wisnia / *Ceraſus & um.* wisniowy/*Ceraſinus.*

Wiße/*Pendeo.*

Witam/*Saluto, excipio, dexteram porrigo, dexteras jungo.* witánie/*Salutatio.*

Wiye & wije/*Conglobo, conglomero.* wiyadl/ *Turbo, ventus tempeſtuoſus.* wijadlo/*Girgillus, Rhombus.*

VV. K.

Wkápam/*Influo, inſtillo.*

Wkladam / *Impono, irrogo, injicio, injungo.*

Wkolo/*Circumcirca.*

Wkorzeniam ſie/ *Radices ago.*

Wkrádam ſie/*Ingero, inſinuo me.*

Wkrapiam/*Inſtillo.*

Wkupuie/*Redimo.*

VV. L.

VV. E.

Wladam/*Poſſum, rego, guberno.* wladzá/*Poteſtas.* wladzcá/ *Imperator, Dominus, Gubernator.* wladik/ *Gubernator. Item, Epiſcopus, Suffraganeus.*

Wlaſny / *Proprius, genuinus, germanus, legitimus, nativus, peculiaris, vernaculus.* wlaſnośc/ *Proprietas, ingenium.*

Wlatam/*Involo, as.*

Wlázam/*Aſcendo, irrepo, ingero, inſinuo me.* wlas / *dicitur, qui ſemetipſum ingerit, inſinuat, vmbra, germ:* Ein vngebetener Gaſt/to ieſt/gośc nieproßony.

Wleke/*Traho.*

Wlewam/*Infundo.*

Wloch / *Villus, lanugo, capillus.* wlochàty/*villoſus, hirſutus, lanuginoſus.* wlochàciny/*Capillamenta, fibra.*

Wloch/*Item, Italus.* wloßká/ *Itala.* Wloſka ziemia / *Italia.*

Wlocze/ *Traho, occo, ſarculo.* wloczbá & wloczenie/*Occatio.* wloczek & wlocznik / *Occator.* wlocze ſie/ *vagor, incertus ſedibus*

bus oberro. włokitá / & włoczugá / Oberratio.

Włocznia / Hasta, lancea, sarissa, venabulum. włoczenká / Hastula, lanceola.

Włodarz / villicus, dispensator, curator. włodowánie / Dispensatio.

Włoká / Mansus agri.

Włos / Crinis, pilus, capillus, coma. włosek / dim: włosáty / & włosisty / Pilosus, crinitus, capillatus. włosienny / Ex pilis confectus. włosienká & włosienicá / Cilicium.

Włość / villa, pagus, oppidum, fundus, agellus.

Włożę / Impono, irrogo, injungo.

Włudzam / Inesco. włudzam się / Ingero me, insinuo me.

VV. M.

Wmaczam / Imbuo, immergo, intingo.

Wmieszczam się / Locum capio.

Wmietam / Injicio.

Wmotawam / Intrico.

VV. Y.

Wmykam się / Irrepo, irrumpo.

VV. N.

Wnarzam / Immergo, submergo.

Wnaszam / Ingero, importo. In praet: Wnaszałem & wniosłem. Inf: wnaszáć & wnieść.

Wnatrz / Intra, intrinsecus. wnetrzny / Internus, intestinus. wnetrznosci / viscera.

Wnet / Confestim, statim, extemplò, illicò.

Wnetr / Spado, Eunuchus, mollis, effœminatus.

Wnidę / Introeo, ingredior. In praet: Wszedłem. Inf: wniść. wescie / Ingressus, introitus.

Wniwecz / In nihilum, in cassum, frustra, necquicquam.

Wnuk / Nepos. wnuczek & wnuczę / Nepotulus. wnuczká / Neptis.

VV. O.

Wodá / Aqua, vnda. wódká / Aqua distillata. wodny / Aquatilis, aquaticus. wodnik / Aquarius.

us. Item, *Hydromylon.* wodnisty/*Aqueus, dilutus.*

Wodzę / *Duco.* wodz/*Dux.* wodziwo / *Officium seu dignitas ducis.* wodzá/*Habena.*

Woiewodá / *Dux exercitus, palatinus.* woiewodzina/ *ducissa, principissa.* woiewodzic/ *Filius ducis seu principis, Comes.* woiewodztwo/*Ducatus, principatus. palatinatus.*

Wol/*Bos.* wolowy/*Bouinus,* wolownia/ *Bouile, bostar.* wolowiec/ *Bubulcus.* wolowy iezyk/*Buglossa.*

Wolam / *Clamo, vociferor.* Item, *voco, accerso.* wolánie/ *Clamor.*

Wole/*Struma.* woláty/*Strumosus.*

Wolę/*Malo, eligo.*

Wolny/*Liber, immunis.* wolnosc/*Libertas, immunitas.*

Wonia & wonnosc/*Odor, fragrantia, suaueolentia.* wonny *Odorus, suaueolens, fragrans.* woniam/*Odoro, olfacio.* woniam/ *Odoro, fragro.*

Wor/ *Saccus.* worek/*Sacculus.*

Wosk/*Cera.* woskowy/*Cereus.* woszczyny/*Faces cera.*

Wotuię / *Suffragor, suffragium fero.* wotowánie/*Suffragium.*

Woyná/*Bellum, militia.* woyuię/ *Belligero, bellumgero.* woyenny/*Bellicus.*

Woyski/*Praco, seu Tribunus militum.*

Woysko / *Exercitus, legio, manus, cohors, copia.*

Woyt / *Prator, iudex, prafectus, aduocatus.* woytowski/*pratorius.* woytowstwo / *Pratura.*

Woz/*Currus, plaustrum.* Item *vehes.* wozek/*vehiculum.* wożę/ *veho.* woznik / *Equus, iugalis.* woznicá/ *Auriga, vector.*

Wozny/ *Praco, curio, vulgò Ministerialis.*

VV. P.

Wpádam/*Incido, illabor, irruo, irrumpo.*

Wpisuię / *Inscribo, in album refero.*

Wplatam/ *Innecto, intrico, implico.*

Wpluwam/ *Inspuo.*

Wprowádzam/ *Introduco.* wprowádzam sie/ *Immigro.*

Wpuszczam / *Immitto, intromitto.*

Wpycham/ *Introtrudo.*

VV. R.

Wrácam / *Reddo, restituo.* wracam sie/ *Redeo, reuertor, regredior. In præt:* wrocilem. *Inf:* wrocić. *Inde* wrocenie / *Reditus, receptus.*

Wrácam / *Vomo, egero. In præt.* wrácalem/ *Inf:* wrácać/ *Inde* wrácánie/ *vomitus.*

Wradzam / *Ingenero.* wradzam sie / *Innascor. In præt:* wrodzilem sie / *Inde* wrodzony/ *Innatus. ingenitus.*

Wrázam / *Insero, ingero, insinuo.*

Wre / *Aestuo, ferueo, bullio. In præter:* wrzalem / *Inf:* wrzeć.

Wrecz/ *Propè, cominus.*

Wrobl/ *Passer.* wroble/ wroblatko/ wroblik/ wrobliczek/ *Passerculus.*

Wroclaw/ *Vratislauia.* wroclawski/ *adject:* & wroclawiánin/ *subst: Vratislauiensis.*

Wrog / *Dæmon, cacodæmon, malus genius.*

Wroná / *Cornix.* wronká/ *Cornicula.* wroni / *Coracinus.*

Wroniáwy / *Nigellus.* wroniáwość/ *Nigror, nigredo.*

Wrotá/ *Porta, valua, fores.* wrotny/ *Ianitor, ostiarius.*

Wrotycz / *Tanacetum, herba.*

Wroze/ *Auguror, ominor, prædico, vaticinor.* wrozek/ *Augur, vates.* wrozbá & wrozenie/ *Augurium, Omen, vaticinium.*

Wrzalem/ *vide* wre.

Wrzeciadz/ *Catenula.*

Wrzeciono/ *Fusus, i.*

Wrzedny / *In serie collocatus, in ordine positus.*

Wrzeszcze/ *vociferor, quiritor, clamito, vagio.* wrzaſk/ *Clamor, eiulatus, vagitus.*

Wrzod/ *vlcus, vomica, abscessus.* wrzedzenicá/ *Idem.* wrzodowáty & wrzedziſty & wrzedliwy/ *vlcerosus, morbidus.*

Wrzos/ *Melissa, apium, cythisus,*

thi,us, narcissus. wrzesień / *September.*

Wrzucam / *Immito, injicio.*

VV. S.

Wsadzam / *Impono, intertexo. Item, in carcerem conjicio, in cacerem detrudo. Item, Surrogo, sufficio, substituo.*

Wschodze / *Orior, emergo, enascor, germino.* wschod / *Ortus, us, oriens. Item, Scala, gradus, accessus.* wschodny / *Orientalis.*

Wściekam się / *Furo, insanio.* wściekliwy / *Furiosus, vesanus, rabiosus.* Wściekliwość / & wściecżenie / *Furor, rabies, vesania.*

Wsi / *plur: villæ, pagi.* wsiánin / *villicus, villanus, paganus, rusticus.*

Wsiadam / *Ascendo, conscendo.*

Wskáknie / *Assilio, insilio.*

Wskáſam się / & wskáſuie się / *Præcingo, succingo, vestem colligo.* wskáſány / *Succinctus, præcinctus, breuis.* wskáſánie / *Sinus, us.*

Wskázuie / *Mando, præcipio, impero, injungo, in mandátis do.*

Wskok / *Celeriter, cursim, curriculo.*

Wskoram / *Emergo. Item, Lucror.*

Wskrzeßam / *Excito, resuscito* wskrzeßenie / *Excitatio.*

Wsobam się / *Assuefio. Item, Irrepo, insinuo.*

Wspák / *Retrò, retrorsum.*

Wspániáły / *Heroicus, magnificus.* wspániáłość / *Heroica indoles, heroicus animus, magnanimitas, magnificentia.*

Wspánoßę / *Eueho, exalto, prædico, celebro.*

Wspieram / *Reprimo, repello, resisto, obluctor, decerto.* wspieram się / *Innitor, suffulcior. Inprat:* wspárłem. *Inf:* wesprzeć. wspora / *Certamen. Item, Apologia, causæ dictio.*

Wspinam się / *Assurgo, insurgo, ascendo.*

Wsploniam / *Conflagro, comburor.* wsploniam się / *Excandesco, ad iram commoueor.*

Wspomagam / *Iuuo, adjuuo, succurro.* wspomożenie / *Auxilium, adminiculum, suppetiæ.*

Wspominam/ *Recordor, reminisc r, mentionem facio.*

W,porá/ *vide* wspieram.

Wstáie & wstawam / *Surgo.*

Wstechly / *Putridus, rancidus, cariosus.* wstechliná / wstechnienie/ *Putredo, situs, caries.*

Wstecż/ *Retrò, retrorsum.*

Wstegá / *Ligula.* wstażká/ *dimin:* Wstegarz / *Ligularius.*

Wstepuie/ *Ascendo, incedo,* wstep & wstepek / *Aditus, incessus.* wstepień/ *Aduena, nouitius, neophytus.*

Wstyd/ *Pudor.* wstydliwy/ *Pudicus, verecundus.* wstydliwość/ *verecundia.* wstydze sie/ *Erubesco, pudet me.*

Wstracam / *Impetum facio, pracipito, deturbo.* wstret/ *Impetus.*

Wstrzasam/ *Quasso, concutio, succutio.*

Wstrzepam/ *Pulso, contundo.*

Wstyrkam sie/ *Cespito, impingo, offendo.*

Wszak/ wszákoż/ wszákże/ *Tamen, attamen, veruntamen.*

Wszáwy/ *&c vide* wesz.

Wszczepiam / *Pango, insero, oculo, implanto.*

Wszcibam/ *Insero, ingero.*

Wszczynam sie/ *Orior, exorior, mano, promano, nascor, enascor.*

Wszechmocny / & wszechmogacy / *Omnipotens.* wszechmocność/ *Omnipotentia.*

Wszedy & wszedzie/ *Passim, vbiq, vbiuis.*

Wszelki/ *Omnis, quiuis, quicunq, quilibet, vnusquisq.* wszelaki/ *Omnigenus, varius, multiplex.*

Wszetecżnik/ *Ardelio, scurra.* wszetecżny/ *Scurrilis, procax, lasciuus, libidinosus, obscœnus. Item, Curiosus.* wszetecżność & wszetecżeństwo/ *Scurrilitas, obscanitas, procacitas, libido. Item, Curiositas.*

Wszrobuie/ *Ingero, redigo, ordinem redigo.*

Wszy/ *plu: à* wesz.

Wszytek/ *Omnis, cunctus, totus. vniuersus.* wszyscy/ *omnes, cuncti.*

VV.N.

VV. T.

Wtaczam / *Inuoluo*, *intrudo.*

Wtárgam / *Irrumpo.* wtárgnienie / & wtárczká / *Irruptio.*

Wtlukam / *Incutio*, *imprimo.*

Wtory / *Secundus.* wtorek / *Dies Martis, feria tertia.*

Wtrącam / Ingero, *incutio, introtrudo.*

Wtykam / Pango, *impingo, insero, intrudo, impono, infigo.*

VV. V.

Wuy / *Auunculus, frater matris.* wuiaszek / *dim:* wuyna / *famin: vxor auunculi.* wuienká / *dimin:* wuieczne dźieci / *Ex fratre & sorore procreati.*

VV. VV.

Wwalam / Inuoluo, *intrò proinuoluo.*

Wwiertuie / Inforo, *perforo, trò terebro.*

Wwiezuie / *Introligo, compingo.* wwiezuie sie / *Occupo, possideo, possessionem adeo.*

Wwikławam / *Intrico, impedio.*

Wwodze / *Induco, introduco.*

Wwoze / Inueho.

VV. Y.

Wybádam sie / *Scrutor, sciscitor, percontor.*

Wybáwnie & wybáwiam / *Libero, saluo, seruo, vindico, redimo, in libertatem assero.* wybáwienie / *Liberatio.* wybawiciel / *Liberator.*

Wybiegam / *Exeo, egredior, excurro, procurro.*

Wybielam / Dealbo, *candefacio.*

Wybieram / *Eligo, deligo, seligo.* In *prat:* wybrałem / *Inf:* wybráć. *Inde* wybrániec / *Selectus miles, triarius.* wybieránie / *Electio.* wybor / *Delectus optio.* wyborny / *Selectus, elegans, egregius, bellus, eximius.* wybornie / *Bellè, egregiè.*

Wybijam /

Wybijam/ *Ejicio, expello, extundo, exturbo, perfringo.* wybijam się/ *Scateo, scaturio, mano, emano, promano.*

Wybluwam/ *Euomo, eructo, egero.*

Wybor/ *&c.* Item wybrałem *&c. vide* wybieram.

Wybradzam/ *Euado, peruado, emergo.*

Wybrnę/ *Enato, emergo.*

Wychędożam/ *Purgo, mundo, extergo, abstergo, expolio.*

Wycher/ *Turbo, procella, tempestas.* wychrzę się/ *fanatico spiritu agor.* wychrowáty/ *Procellosus* Item, *Fanaticus.*

Wychinam/ *Effundo.*

Wychodzę & wychadzam/ *Exeo, egredior.* Item, *Promineo. In praet:* wyszedłem / *Inde* wyście / *Exitus, egressus.* wychod / *Latrina, cloaca, secessus.*

Wychopień / *Panũ subcinericius.*

Wychowuię & wychowawam / *Alo, nutrio, sustento, educo.* wychowánie/ *Educatio.* wychowániec / *Alumnus, cliens.* wychowanká/ *Alumna.*

Wychwalam/ *Laudo, praedico.* wychwalanie/ *Elogium, Encomium.*

Wyciągam / *Extraho, eruo, euello.* Item, *Exporrigo, dilato, explico, extendo.* Item, *Exigo, efflagito, extorqueo.*

Wycieńczeię/ *Macesco, macresco.* wycieńczáły/ *Macer, macilentus, strigosus.*

Wyciekam/ *Effluo, excurro, erumpo, eruptionem facio.* wycieczka/ *Eruptio, excursio.*

Wyciemięźnik/ *Raptor, ereptor, praedo, spoliator.*

Wycieram / *Tero, extergo, purgo, mundo, expolio, elimo.*

Wycierpiam/ *Sustineo, perpetior.*

Wycinam / *Excindo, impingo, infringo.*

Wyciskam/ *Ejicio, exprimo, extorqueo.* wycisk/ *Torta, placenta.*

Wićwiczam/ *Exerceo, erudio, instituo.*

Wyczerpam/ *Exhaurio.*

Wyczosam/ *Depecto.*

Wyczyściam/ *Expurgo, emundo, expolio.*

Wydaiam/ *Emulgeo.*

Wydáie & wydawam/ *promo, erogo, expendo.* Item, *Edo, publico, euulgo.* Item, Prodo, *trado.* Item, *Eloco, in matrimonium colloco.* wydanie/ *Erogatio, editio, proditio.* wydátek/ *expensa,* wydawcá/ *Proditor.*

Wydalem/ *&c. vide.* wydymam.

Wydárlem/ *vide* wydzieram.

Wydlubuie/ & wydlubiam *Cælo, cauo, exsculpo.*

Wydrá/ *Lutra.*

Wydrazam/ *Cauo, calo, fistulo.* wydrozony/ *Cauus, excauatus.*

Wydymam/ *Inflo.* In *præt:* wydalem/ *Inf:* wydać/ *Partic:* wydety/ *Inflatus.* wydecie/ *Inflatio.*

Wydziedziczam/ *Exhæredo, abdico.*

Wydzieram/ *Eripio, adimo, expilo, compilo.* wydzieram sie/ *Euado, abeo, aufugio.* In *præt:* wydárlem. *Inf:* wydrzeć/ wydarcie/ *Ereptio.* wydzierek/ & wyderek/ *Idem.* wydziercá. *Raptor, exactor, spoliator.* wydrzygroß/ *Exactor, Compilator.*

Wydzwigam/ *Erigo, attollo.*

Wyforuie/ *Ejicio, expello.*

Wyfukawam/ *Maledictis expello.* Item, *Emungo.*

Wyganiam/ *Ejicio, expello, proscribo, extermino, igni & aqua interdico.* In *præt:* wygnalem. Inde wygnániec/ *Exul, extorris, proscriptus.* wygnánie/ *Exilium.*

Wygaram/ *Exuro.*

Wygládzam/ *Polio, expolio,* mo, *limam adhibeo.* Item, *deleo, extirpo, è medio tollo.*

Wyglodawam/ *Erodo, excauo.*

Wygon/ *Ager compascuus.*

Wygore/ *Conflagro, exuror.*

Wygrawam/ *Obtineo, lucror, lucrifacio.*

Wygrzebam/ *Effodio.*

Wyháruie sie/ *Defatigor.* wyhárowánic/ *defatigatus, debilitatus.*

Wyiadrzam/ *Enucleo.*

Wyiáśniam/ *Differeno, explico, explano, elucido.*

Wyiatrzam/ *Exentero.*

Wyie / *Latro, vlulo, vagio, ploro, ejulo, lamentor.*

Wyieżdżam / *excurro, procurro.*

Wyimuie / *Excipio. In præt:* wyiałem / *Infinit:* wyiąć. *Inde* wyiąwszy / Præterquam, *excepto, exceptiù.* wyięcie / *Exceptio.*

Wyká / *vicia, eruum, lupinus, & um.*

Wykałam / *Effodio, eruo, expungo. In præt:* wykłołem. *Inf:* wykłoć.

Wykiełzniam / *Frenum eximo.* wykiełznány / *Effrenus, indomitus.*

Wykipiam / *Ebullio, effluo, efferueo.*

Wykłádam / *Explico, expono, explano, enodo, declaro, interpretor.* wykład / *Exegesis, expositio, declaratio, commentarius.* wykłádacz / *Interpres, commentator.*

Wykluwam / *Excludo, effodio. In præt:* wykłwałem.

Wyklußam / *Excito, expello.*

Wykołátam / *Expello, exturbo, exibilo, explodo.*

Wykonywam / *Efficio, perficio.*

Wykopawam / *Effodio.*

Wykorzeniam / *Extirpo, eradico, euello, extermino.* wykorzenienie / *Extirpatio, internecio.*

Wykowawam / *Excudo.*

Wykráczam / *prænaricor, transgredior, pecco, delinquo, exorbito.* wykrotny / *Transgressorius.* wykroczenie / *Offensa.*

Wykrecam / *Extorqueo, Item. Eludo.* wykret / *Sophisma, elusio.* wykretny / *Sophisticus, versutus, callidus.* wykretnik / *Sophista, sycophanta.*

Wykrzykam / Iubilo. *plaudo.* wykrzykánie / Plausus, *jubilum.*

Wykßtałtuie / *Formo, fingo, efformo, effingo.*

Wykßykawam / *Exibilo.*

Wykuie / *Excudo.*

Wykupuie / *Eximo, redimo, libero.* Wykupienie / Redemptio, *liberatio.* wykupiciel / *Redemptor, liberator.* Wykup / *λύτρον.*

Wylaczam / *Segrego, secerno, Excludo.*

Wyłámuie/Effringo.
Wylatam/Euolo. wylot/volatus, effugium.
Wyławiam/Peruenor, expiscor.
Wyłázam/Prorepo, proserpo.
Wylegam/Excludo, perinde ac gallina pullos solens excludere.
Wylekam śie/Paueo, expauesco, consternor, perterrefio. wylekły/Pauidus, attonitus, consternatus perterritus, perterrefactus. wylekniénie/Consternatio, pauor.
Wylewam/Effundo, exundo. wylanie/Effusio, exundatio.
Wyliczam/Enumero, refero, recenseo, commemoro.
Wyliniam śie/Exuo, reiuuenesco.
Wylizuie/Elingo.
Wyłożę/Explico, expono, declaro. wyłożenie/Explicatio.
Wyludzam/Eblandior, elicio, emungo.
Wyłupuie/Decortico. Item, Spolio, diripio. effringo.
Wyłuszczam/Decortico.
Wyłykam/Exorbeo.
Wymagam/Exoro, impetro.
Wymáluie/Depingo. wymálowánie/Effigies.
Wymawiam/Eloquor, exprimo, pronuncio. Item, Purgo, excuso. Item, Exprobro. wymowá/pronunciatio, facundia. wymowká/Excusatio, conditio, ambages. Item, exprobratio. wymowny/eloquens, disertus, facundus. wymowność/Eloquentia. wymowcá/Orator.
Wymázuie/Deleo, extinguo, expungo.
Wymie/vber, mamma.
Wymierzam/Emetior.
Wymietam/Eiicio, expurgo. repurgo, extergo, emundo.
Wymłacam/Trituro.
Wymodlam/Exoro, emendico.
Wymykam/Protrudo, exporrigo. wymykam śie/Emergo. Item, effugio, euado, proripio me.
Wymyślam/Excogito, comminiscor. wymiśl/Figmentum, commentum.
Wymywam/Eluo.

Wynarzam się/*Enato, emergo.*

Wynaszam/ *Effero, exporto.*

Wynayduie/ *Inuenio, excogito, fingo, comminiscor. In perf:* wynalazłem. *Inf:* wynáleść. *Inde.* wynáleźiciel *&* wynáleźcá/ *Autor, inuentor.* wynáleźycielká/ *Inuentrix.* wynálazek/*Inuentum figmentum.*

Wynicuie/ *Euerto, pessundo, in nihelum redigo.*

Wynide/*Exeo, & exibo, egredior. perf:* wyszedłem. *Inde* wyśćie/*exitus, egressus.*

Wynikam/ *Mano, promano, orior, emico, scaturio.*

Wynoszę/*Vide* wynaszám.

Wynszuie/*ex germ: Opto, exopto. precor.* winszowánie/ *votum.*

Wyobráżenie/*Effigies.*

Wypádam/ *Excido. Item, proruo, erumpo, prorumpo.*

Wypalam/*Exuro.*

Wyparam/*Rescindo. In perf:* wyprołem. *Inf:* wyproć. *Inde* wyprotek/*Caso, onis, fœtus abortiuus.*

Wyparzam/ *Exuro, feruida perfundo.*

Wypá-

Wypásam/*Depascor.*

Wypedzam/*Expello, excutio, ejicio, extermino, proscribo.*

Wypełniam/*Adimpleo, consummo, conficio, efficio, perficio, exequor.*

Wypetáwam/Soluo, *religo, compedes adimo.*

Wypycham/ *Extrudo, ejicio, exturbo. In perf:* Wypchnąłem.

Wypiełam/*Erunco, euello.*

Wypieram/ Ex*cludo, ejicio, expello.*

Wypijam/ Ebibo, *exhaurio.*

Wypisuie/*Describo.* wypis/ *Apographum, descriptio, exemplar.*

Wypitwuie/ Exosso, *exentero.*

Wypłokawam/El*uo.*

Wyploniam/Er*adico, euello, extirpo.*

Wypluwam/Ex*puo.*

Wypływam/ En*ato, emergo.*

Wypolcruie/ Po*lio, expolio.*

Wyposázam/ *Doto, eloco. Item, Abdico, ejicio, excludo.*

Wypo-

Wypowiedam / *Resigno, renuncio, bellum indico.*

Wyprаßam / Exoro, *emendico.*

Wypráwnie / *Expedio, decerno.* wypráwá / Expeditio. *Item, Paraphernalia.*

Wyprolem / *vide* wyparam.

Wyprożniam / Euacuo, *exonero, exinanio.* wyprożniam ſie / *Caco, egero, éxcerno, aluum exonero.* wyprożnimießek / *Saccularius, crumeniseca.*

Wyprzagam / *Abjugo, sejugo.*

Wypukam ſie / Rumpor, *disrumpor.* wypukly / *Ruptus, ramicosus, hernicosus, enterocelicus.*

Wypuklina / *Ruptura, hernia, ramex.*

Wypußczam / Emitto.

Wyrabiam / *Polio, elaboro.*

Wyradzam ſie / Degenero. wyrodek / *Degener.*

Wyraſtam / Enaſcor, *emergo. In prat:* wyroſlem / *Inde* wyroſlek / *Adoleſcens, juuenis, ephebus.* wyroſloſc / *Pubertas.*

Wyrażam / *Exprimo, pronuncio.*

Wyrywam / Eruo, *euello.* wyrywam ſie / Prorumpo. *In prat:* wyrwalem. *Inde* wyrwá / *Ardelio, ſcurra.*

Wyrocże / *Decerno, ſententiam dico.* wyrok / *Sententia, decretum, edictum.*

Wyrozumiewam / *Intelligo, ſciſcitor, percontor, reſciſco.* wyromienie / *Intellectus, ſenſus.* wyrozumialy / Cordatus, *moderatus.*

Wyrwá / *vide* wyrywam.

Wyrzadzam / *Afficio, praſto, exhibeo, perpetro, committo, deſigno, dicitur in bonam & malam partem.*

Wyrzekam ſie / *Renuncio, execro.*

Wyrzygam / Euomo, *eructo.*

Wyrzucam / Ejicio, *expungo, elimino. Item, exprobro.*

Wyſam / Pendeo. wyśielec / *Suſpendio dignus, furcifer.*

Wyſarkam / Exorbeo.

Wyście / *vide* wychodze.

Wyścigawam / *Inſequor, aſſequor.* wyścigawam ſie / Curſu *contendo.*

Wyſep / álbo wyſpá. *Inſula.* wyſepká / *Peninſula.* wyſepny / *Inſularis.*

Wyſycham / Exareſco. wyſchły / aridus.

Wysiekawam / Excindo. wysieczenie / Excidium.

Wyſyſam / Exugo.

Wyſkakuie / Exilio, proſilio.

Wyſkrobuie / Erado.

Wyſławiam / Celebro, laudo, prædico. wyſławiánie / Elogium, Encomium.

Wysledzam / Inueſtigo, perueſtigo.

Wyſłuchawam / Exaudio. wyſłuchánie / Exauditio.

Wyſługuie / Emereor, promereor. wyſługá / merces, præmium.

Wyśmiewam / Explodo, exibilo.

Wyſmukuie / Exorno. wyſmukniony / Exornatus, phaleratus. comptus.

Wyſoki / Altus, procerus, arduus, ſublimis, celſus, excelſus. wyſokość / Sublimitas, altitudo, eminentia.

Wyſpie ſie / Edormio.

Wyſrawam / Caco, excerno, aluum exonero.

Wyſtarczam / Sufficio, ſuppedito, ſubminiſtro. Wy-

Wyſtepuie / Prodeo, procedo. Item, Pecco, delinquo, deſigno, tranſgredior. wyſtepek / Delictum, vicium, tranſgreſſio. wyſtepny / Ad peccandum procliuis, ſæpe delinquens, ſceleratus, ſceleroſus.

Wyſtáwuie & wyſtáwiam / Expono. Item, Condo, extruo. Item. Oſtento, jacto. wyſtáwá / Pompa, oſtentatio, jactantia. wyſtáwny / Pomposus, arrogans, jactabundus.

Wyſtrychne & wyſtrychuie / Exorno, depingo, commendo. wyſtrychniony / Depictus, exornatus, comptus, phaleratus.

Wyſtrzegam ſie / Caueo, euito, deuito, abſtineo.

Wyſtrzelam / Ejaculor, tormentum ſiue bombardam diſplodo.

Wyſuniam ſie / Erumpo. wyſunienie / Eruptio.

Wyſuſzam / Exicco, areſacio.

Wyświecam / Proſcribo, in exilium mitto, igni & aqua interdico.

Wyſwobodzam & wyświebodzam / Libero, redimo, emancipo, manumitto, in libertatē aſſero. wyſwobodzenie / Redemptio, manumiſſio. Wy-

Wyßczerzam zeby / *Dentes exporrigo, ringor.*

Wyścibiam / &

Wyßczynam / *Exero, exporrigo.*

Wyßedlem / &c. *vide* wychodze.

Wyßydzam / *Eblandior, exigo, emungo, ementior.*

Wyßperuie / *Indago, as, exploro, exquiro, inquiro, perscrutor, inuestigo.*

Wyßperowánie / *Exploratio.* wyßperownik / *Explorator.*

Wyßpieguie / *Idem.*

Wyßßy / *Altior, eminentior, superior.*

Wyßywam / *Acupingo.* wyßywány / *Acupictus.* wyßywacz / *Phrygio, acupictor, barbaricarius, rius.*

Wytaczam / *Euoluo, pronol. promo.*

Wytárgam / *Euello. Item, Erumpo, prorumpo* wytárgnienie / *Eruptio.*

Wytchne / *Respiro* wytchnienie / *Respiratio.*

Wytlukam / *Extundo, expello, excutio.*

Wytracam / *Detraho, subtraho. Item, Eluxo. Item, Excutio, extrudo.*

Wytrych / *ex germ: Clauis adulterina.*

Wytrykuß / *Aedituus.*

Wytrzasawam / *Excutio.*

Wytrzeßczam oczy / *obstupesco, Cum admiratione, & stupore quodam aliquid intueor.* wytrzeßcz / *Attonitus, stupidus.*

Wytrzezwiam / *Excito.* wytrzezwiecie / *Crapulam edormio.*

Wytrzymawam / *Sustineo, perfero, perpetior.*

Wytwarzam / *Efformo, effingo.*

Wytykawam / *Protrudo, suspendo. Item, Decimo.* wytykánie / *Decimatio.*

Wyuczam / *Erudio.*

Wywabiam / *Elicio, prouoco.*

Wywalam / *Euoluo, ejicio.*

Wywarzam / *Decoquo.*

Wywiaduie sie / *Indago, exploro, inquiro, scrutor, inuestigo.*

Wywichlawam / *Extrico, expedio.*

Wywielgá / *Aurinitis.*

Wywietrzecie / *Insipidus fio, saporem perdo, in vappam conuertor.*

tor. wywietrzały/ *Fatuus, insipidus. subuentaneus.*

Wywiewam/ *Euentilo, purgo.*

Wiwinę/ *Luxo, eluxo.* wywinienie/ *Eluxatio.*

Wywłaczam/ *Extraho.*

Wywnetrzam/ *Exentero, euiscero.*

Wywodzę/ *Educo, produco. Item, Probo, demonstro.* wywod. *Argumentum, demonstratio.* wywodny/ *Certus, probatus, certis argumentis & rationibus demonstratus.*

Wywoławam/ *exclamo. Item Publico, proclamo, promulgo. Item Proscribo, relego, excommunico, damno, in exilium pello, igni & aqua interdico* wywołanie/ *exclamatio. Item, promulgatio. Item Proscriptio, exilium.* wywołaniec/ *Proscriptus, relegatus, exul, extorris, bannitus, excommunicatus.*

Wywożę/ *Euehe, exporto.*

Wywijiam/ *Extorqueo.*

Wyżdzymam/ *Exprimo, elicio, excutio.*

Wyżebrzam/ *Emendico.*

Wyżeł/ *Canis sagax, indagator.*

Wyżerunk/ *Specimen.*

Wyżyna/ *Huso, Marlo, pisc:*

Wyznawam/ *Fateor, confiteor.* wyznánie/ *Confeßio.* wyznawcá/ *Confessor.*

Wyzuwam/ *Exuo. In prat:* wyzulem. *Inf:* wyzuć.

Wyzwalam/ *Libero, emancipo, manumitto.* wyzwolony/ *Liberalis, ingenuus.*

Wyżymam/ *Exprimo, exugo.*

Wyzywam/ *Euoco, prouoco.*

VV. Z.

Wzajem/ *vicißim, mutuò.* wzajemny/ *Mutuus.*

Wzawod/ *Cursim, curriculò.*

Wzbieram/ *Tundo, pulso, malè excipio. Item, Exundo. In prat:* wezbrałem.

Wzbudzam/ *Excito, suscito.*

Wzburzam/ *Excito, commoueo.*

Wżdam/ & wżdy/ *Tamen, attamen, verum, vtiq.*

Wzdawam/ *Trado, resigno, in possessionem intromitto.*

Wzdrygam sie / *Nauseo, fastideo, exhorresco, contremisco.* In *præter:* wezdrgnalem sie.

Wzdymam / Inflo, *sufflo.* Wzdymam sie / *Tumeo, intumesco, superbio.* In *præterit:* Wzdety / Inflatus, *tumidus.* Wzdalem. wzdecie / Tumor, *tuber.*

Wzdycham / Gemo, *ingemesco, suspiro, suspirium duco.* Wzdychanie / Gemitus, *suspirium.*

Wzdziewam / Tego, *operio.*

Wzgardzam / *Despicio, contemno, abjicio, sperno, aspernor.* wzgarda / & wzgardzenie / *Contemptus, despectus, repulsa.*

Wzgladam / *Aspicio, inspicio, intueor.* Wzglad / *Respectus, delectus, ratio, discrimen.*

Wzgore / *Sursum.*

Wziałem / *Sumsi, accepi.* In *fut:* wezdme / *Sumam, accipiam. Inf:* wziac. Inde wziatek / Id *quod accipitur, munus, donum.* wziety / *Gratus, acceptus.*

Wziezam / *Hirsutum facio.* wziezam sie / *Setas erigo, cristas erigo, hirsutus fio.*

Wzlatam / *Subuolo, in altum euolo.*

Wzmianka / *Mentio.*

Wznak / *Supinus.*

Wznawiam / *Innouo, renouo.* Wznawiam sie / *Recrudesco.*

Wznoszę & wznaszam / *Attollo,*

Wznide / *Orior, exorior.*

Wzor / *Forma, species, specimen.* wzorek / *dimin:* wzorzysty / *Polymitus, scutulatus.*

Wzorywam / *Agrum vomere proscindo.*

Wzrastam / Cresco. wzrost / *Statura.*

Wzrok / *visus.*

Wzruszam / *Commoueo, conturbo.* wzruszenie / *Commotio, seditio.* wzruszyciel / *Commotor, turbator.*

Wzwyczaiam / *Assuefacio.*

Wzywam / *Inuoco, imploro, adoro, nomino, inuito.* wzywanie / *Inuocatio, imploratio, inuitatio.*

INCIPIENTIA ab X.

AB X incipientia, quare in Ko solent enim vtroque modo scribi. Ksiadz/ & Xiadz/Ksiaże & Xiaże/ &c.

INCIPIENTIA ab Y.

Y Conjunctio est copulatiua, Et, que, quoq; &c. Cætera ab Y incipientia quare in litera, I.

INCIPIENTIA à Z.

Z. A.

Litera z præpositionis è vel ex vim habet, & motum de loco significat, vt z domu/ ex adibus. z daleká/ è longinquo. z nowu/ ab integro, deuuò. z młodu/ à pueris, perperam autem usurpatur pro præpositione Cum, quam ś litera, denotat.

Z. A.

Zá/ præp: Præ, post, &c.

Zab/ Dens. zebiasty/ Dentatatus, denticulosus.

Zábá/ Rana. żabká/ Ranunculus. żábá ziemna / ogrodna / párchátá / Bufo. żabi/ Bufinus. żábie skrzeki/ Oua ranarum.

Zábáwiam się/ Immoror, occupatus sum. zábawká / Negotium, occupatio.

Zábieguie & zábiegam/ Occurro, obuiam procedo. Item, Inhio, aspiro. Item, Medeor, auerto. Item, Aufugio, profugio. zábieg/ Effugium, latebra, diuerticulum.

Zábieram/ Aufero. Item, Exundo. in præt: zábrałem.

Zábijam/ Neco. occido, Interficio, trucido, interimo, perimo, macto, obtrunco. zábicie/ Cædes, internecio, strages. zabijak/ Sicarius, homicida, percussor.

Zabobonny / Plur: Superstitio.

Zábodzam / Stimulo, fodio, cornu ferio.

Záburzam się/ Aestuo, ferueo, tumeo,

tumeo, spumo. Item, *Tempestuosus fio.*

Záceniam/ *Liceo.*

Záchodze/ Occido. Item, *Supervenio.* In *praet:* záßedlem. Inde. záscie/ & záchod / *Occasus, occubitus, occidens.* záchodny/ *Occiduus, occidentalis.*

Záchorzeie/ In *morbum incido.* záchorzaly/ *Debilis, infirmus, morbo correptus.*

Záchowuie/ & záchowawam/ *Retineo, conservo, libero, tueor, defendo.* záchowuie sie/ *Gero, praesto, praebeo me.* Item, *Gratificor.* Záchowánie/ *Conservatio.* Item, *Gratificatio.* záchowály/ *Gratiosus, acceptus.*

Zachwycam / *Arripio.* záchwycenie/ *Ecstasis.* Item, *Lypopsychia, lipothymia.* záchwycony/ Raptus.

Záchwieie sie/ *Titubo, vacillo, moveor.* záchwiánie/ *Motus, commotio.*

Záciagam/ *Necto, constringo.* Item. *Pertraho.* Item, *Intrico, perturbo.* żáciagnienie/ Perturbatio. záciag/ *opera rustica.*

Zácieram/ *Protero.* Item, *confligo, manus consero.* In *praeterit:* zátartem. Inde zátárczká/ *conflictus, praelium.*

Záciesniam/ Coarcto, *angusto.*

Zácimiam/ *Obscuro, obfusco, obnubilo, obtenebro, caligine obduco.* zácmienie/ *Eclipsis.*

Zácinam/ *Cado, incido.* zácieçie/ *Incisio.*

Zacny/ *Celebris, praestans, excellens, spectatus, spectabilis, conspicuus, nobilis, praecipuus, inclytus, egregius, generosus, illustris.* zacnosc/ *Excellentia, eminentia, dignitas, praestantia.*

Zacż/ Pro. za co/ *quanti.*

Zaczek/ *vide* żak.

Záczepiam/ *Tego.* Item, *opprimo.*

Záczerwieniam sie/ *Erubesco, pudefio, rubore perfundor.*

Záczynam/ *Incipio.* záczynam sie/ *Orior, procedo, concipior.* záczęcie/ *Conceptio.*

Zad/ *Posterior pars cujusq. rei.* zádek / *Podex, anus, i.* zadny/ Posterior, *posticus.*

Żadam/ *Cupio, posco, flagito, postulo, volo, peto, rogo, precor, ambio, affecto, desidero.* żadánie Petitio. żadosc & żadliwosc/ *deside-*

desiderium. zadzá/ Cupido, libido, cupiditas.

Zádawam / Addo, misceo. Item Propono Item, Afficio. Item, Præmanudo. Item, Objicio, insimulo. zádátek/ Arrha, arrhabo, pignus.

Zádawiam / Iugulo, suffoco, strangulo.

Zaden & zadny/ Nullus, nemo.

Zádluzam sie/ Aes alienum conflo.

Zádny/ Turpis, deformis.

Zádrzę/ Exhorreo, contremisco.

Zádußam / Opprimo, jugulo, strangulo, suffoco.

Zadzierzawam / Contineo, cohibeo, compesco, retardo, moror.

Zádziewam/ transfero, traduco, transporto. Item, Spero, expecto.

Záfrásnie / Sollicitum reddo, contristo. záfrásnie sie/ Angor, mœrore & sollicitudine afficior.

Záfrásowány/ Mæstus, tristis, anxius, sollicitus.

Zágaiam / Curo, sano, medeor.

Zágániam/ Propello. In prat: zágnałem.

Zágáßam/ Extinguo, restinguo.

Zágedam/ Fidibus cano, cytharam pulso.

Zágeßczam/ Condenso, multiplico, augeo, frequento.

Zágiel/ ex germ: velum nauticum.

Zagiew/ Fomes, itis.

Zágládzam/ Deleo, extirpo, extinguo.

Zaglowie & záglowek/ Ceruical, culcitra, puluinus.

Záglußam / Surdum reddo, aures obtundo, opprimo.

Zágmiatwiam / Confundo, commisceo.

Zagnabiam/ Opprimo, comprimo, supprimo.

Zágniotam/ Depso, macero, subigo.

Zagniewam sie/ Irascor, succenseo, excandesco, ad iram commoueor.

Zágorywam sie / Exardesco.

Zágradzam/ Limito, obsepio, intercludo. Item, Caueo. zágroda/ & zágrodzenie / Sepes, sepimen-

pimentum, maceries. zágrodnik/ *Olitor, hortulanus.*

Zágrzebam/ *Humo, sepelio, terra mando.*

Zágrzewam/ *Foueo, calefacio.*

Zágubiam/ *Deleo, aboleo, abrogo, antiquo. Item, Capite plecto.* Zágubá/ *Pernities, pestis.* zágubiciel/ *Perditor.*

Zahámuie/ *Coërceo, compesco.*

Záhártuie/ Consolido, *induro.*

Záiac/ *Lepus.* záiączek & záieczysko/ *Lepusculus.* záieczy/ *Leporinus.*

Záiać/ *Infin:* á zaymuie.

Zaiakam sie/ *Hasito balbutio.* záiakánie/ *Hasitantia, balbuties.* záiakácz/ *Blebus, traulus.*

Záiatrzam sie/ *Suppuro.* záiatrzony/ *Suppuratus.* záiatrzenie/ *Suppuratio.*

Zaiuszam/ *Irrito, lacesso.* záiuszam sie/ Irritor. záiuszony/ *Irritatus, propriè de canibus dicitur cruore inescatis.*

Zak/ *Scholasticus, discipulus.* żaczek/ *Tyro Tyrunculus.* zakowski/ *Scholaris.*

Zákádzam/ *Suffio, suffitum facio.*

Zákalam/ *Inquino, contamino.* zákal/ *Sordes, inquinamentum.*

Zákalam/ *Ico, confodio.*

Zákámiam/ *Induro.* zákámiă sie/ *Induresco.* zákámiały/ *Obduratus.* zákámiáłość/ *Durities.*

Zákázuie/ *veto, interdico, prohibeo.* zákazánie/ *Interdictum, prohibitio.*

Zákládam/ *Operio, cooperio, obtendo, pratendo.* Item, *Certo de pignore aliquo, depono. Item, condo, fundo, adifico.* zakład/ Pignus, *vadimonium.* zákładnik *Obses.* dáć kogo w zákładzie/ *Dare obsidem.*

Záklinam/ *Deuoueo, adjuro, incanto, exorcizo, excommunico,* záklinánie & záklecie/ *Adjuratio, exorcismus.* zaklinácz/ *Exorcista.*

Záklopotam/ *Conturbo, contristo.* zaklopotam sie/ *Conturbor, contristor.*

Zákolátam/ *Pulso.*

Zakon/ *Lex, norma, regula, Canon, ordo.* zakonny/ *Legalis,*

zakonnik / *Clericus, regularis, canonicus, monachus.* zakonniczka / *Monialis, virgo vestalis.*

Zákończam / *Acuo, acumino.*

Zákopawam / *Defodio.*

Zákorzeniam / Condio, *aromatizo.*

Zakowam & zákuie / *Affigo, præfigo.* zákowká / *umbilicus.*

Zákracam / Retorqueo, *reflecto.* zakret / *Sinus, flexus, anfractus.*

Zákryßam / *Deleo, expungo, cancello.*

Zakrystyiá / *Adytum, sacrarium.*

Zákrywam / *Tego, celo, occulo, abscondo, operio, cooperio, obtendo, prætendo.*

Zákurzam / *Suffio, fumigo, suffitum facio.*

Żal / *Dolor, luctus.* żal mi / *pœnitet me, compatior, condoleo.* żáluie / *Doleo, lugeo. Item, Parco.* żálość / *Dolor, luctus.* żálosny / *Miser, funestus, lugubris, luctuosus.* żálobá / *Querela, accusatio.* Item, *Vestis lugubris.*

Zálámuie & zálamiam / *Infringo, incurvo, flecto.* zálomisty / *Curuus, sinuosus, flexuosus.* zálomiony / *Confractus, circumflexus.*

Zálatam / *Aduolo. Item, Odore vel fætore inficio.* zálat / *Odor, fætor.*

Zálatam / *Resarcio, reficio, reparo.*

Zálecam / *Laudo, commendo.* zálecam sie / *Ambigo, insinuo me, adulor, assentor.* zálecánie / *Elogium, encomium.* záletá / *commendatio, insinuatio.* záletnik / Procus, *amator.*

Zálegam sie / *Cresco, nascor, orior.*

Zálewam / Perfundo, *extinguo.*

Záloże / *Condo, fundo, as. Item, Tego, munio.* záloże sie / *Certo, depono.* záłożenie / *Fundatio.* záłożyciel / *Fundator.* záloga / *Mammillare, pectorale, fascia pectoralis.* zálożká / *dimin:*

Zámacam / *Turbo, perturbo.*

Zámacham / Ico, *ferio.* zámach / I*ctus.*

Zamagam sie / Cresco, *emergo.* zamożysty / *Compendiosus, utilis,*

vtilis, commodus. zámożenie/*Incrementum.*

Zámarßczam/*Corrugo, complico.*

Zámorzam/ Eneco. In prat: zámorzylem.

Zámarzam/ *Congelasco, frigore concresco.*

Zámawiam/ Pratendo, pratexo. zámowká/Pratextus.

Zámázuie/*Deleo, oblitero.*

Zameß/*ex germ: Aluta.* zameßnik/*Alutarius.* zamßowy/*Ex aluta confectus.*

Zámężny/*Nuptus, nubilis.*

Zámiar/*vide* Ná zámiar.

Zámießawam/ *Commisceo, conturbo, commoueo.* zámießánie/ *Turba, tumultus, motus, seditio.*

Zámießkawam/*Negligo, moror, cunctor.* zámießkánie/*Mora, cunctatio, obstaculum, impedimentum.*

Zámilczawam/ *Reticeo* zámilczenie/ *Taciturnus.* zámilkam/*Conticesco.*

Zámnażam/ *Augeo.* zámnażam się / *Cresco, augeor, incrementum capio.*

Zámorze/ *Regio transmarina.* zamorski/*Transmarinus.*

Zámotawam/ *Intrico, implico, irretio, inuoluo.* zámotany/ *Implicitus, irretitus, impeditus, inuolutus.* zámotánie/ *Intricatio.*

Zámrażam/ *Frigori expono, congelascere facio.*

Zámrużam / *Conniueo, conquinisco.*

Zamulam/ *Limo & squalore obduco.*

Zámydlam / *Smigmate oblino. Metaph: pecunia seu muneribus corrumpo.*

Zámykam / *Claudo occludo.* zámknienie / *Conclusio, clausula, epilogus.* zamek/*Arx, castrum. Item, Sera.* zamczysty/ *Clausus, quod claudi potest.*

Zánádrze/Sinus.

Zanaßam & zánoßę *Defero, perfero, transfero, deporto, transporto.*

Zániechawam / *Omitto, intermitto, supersedeo, missum facio.*

Zánikiel/*Fibula. Item,* Sanicula, *diaspensia. herb:*

Zánogcicá/*Paronychia.*

Záńtus/*Fornix, ganeum, lupanar, domus meretricia.*

Záoſtrzam/*Acuo, exacuo.*

Zápach/*Odor, fœtor, nidor.* zápacham/*Oleo, fœteo, nideo.*

Zápádam/*Occido, decido, corruo.* západ/*Occaſus.*

Zápalam/*Accendo, ſuccendo.* zápalam ſie/*Exardeſco, flammam concipio.* zápal/*Suffitus, ſuffimentum.* zápálczyſty/*Ardens.*

Zápámietawam/*Obliuiſcor.* zápámietánie/*obliuio.* zápámietály/*Obliuioſus. Item, Ingratus. Item, Perditus, deploratus.*

Záparzam/*Pecudibus, aut canibus edulium paro.*

Zá páſy chodze/*Luctor, digladior, in arenam deſcendo.* zápaſnik/*Luctator, pugil, athleta, paleſtrites.* zápáſowánie & zápáſnictwo/*Paleſtra.*

Zápátrzam ſie/*Aſpicio, intueor.*

Západzam & zápedzam/*Abigo, depello, propello.*

Zápewne/*Certè, equidem, profectò, enimuerò.*

Zápieczetúie/*Obſigno.*

Zápiekam ſie/*Induresco, aluum ſiſto.* zápiekly/*Induratus.*

Zápieram/*Claudo, occludo. In præter:* zápierałem & zápárłem/*Inde* Záporá/*vectis, peſſulus, repagulum.*

Zápieram/*Nego, abnego. In præt:* záprzałem. záprzenie/*Abnegatio.*

Zápinam/*Infibulo, conſtringo. In præt:* zápiąłem. *Inf:* zápiąć. zápiecie/*Infibulatio.*

Zápiſuie/*Satiſdo.* zapis/*Autographum, cautio, cautela, ſatiſdatio, obligatio.*

Záplácam/*Soluo, perſoluo, ſatisfacio.* zápłata/*Solutio, merces, ſatisfactio, præmium.*

Záplonam ſie/*Erubeſco, rubore ſuffundor.* záplonienie/*Rubor.*

Záplotam/*Irretio, illaqueo.*

Zápocam ſie/*Deſudo.*

Zaponá/*velum, operimentum.* zaponka/*Armilla.*

Zápowiedam *Annuncio, promulgo. Item, veto, prohibeo, interdico. Item, Areſto.* Zápowiedzenie/*Areſtum, arreſtatio.*

Zápowietrzam/*Funeſto, inficio.*

ficio. zápowietrzony/ *Infectus, pestilens, contagiosus.*

Záprawdę/ *Certò, profectò, equidem, enimuerò.*

Záprzągam/ *Equos, currui jungo.*

Zápuszczam/ *Produco, promitto, longius facio.* Zapust/ *Bacchanalia, Androdyonysia.*

Záraz/ záráзem/ *Simul, statim, extemplò, illicò, continuò.*

Zárázam/ *Inficio.* zárázá/ & zárázenie/ *Lues, contagio.* zárázenie powietrzem/ *Apoplexia.* zárázysty/ zárázliwy/ *Pestilens, contagiosus.*

Zárdzewicie / *Ferruginem contraho.* zárdzewienie/ *Ferrugo.* zárdzewiały/ *Ferrugineus.*

Záręczam/ *Spondeo, fidejubeo.* záręcze/ *Manubrium, climacter.* záręczyny/ *Sponsalia.*

Zárki/ *vehemens, atrox, celer, acer, strenuus.* zárkość/ *vehementia, atrocitas.*

Zárlok/ &c. *vide* źre.

Zárná/ *Molestrina, pistrinum, molendinum manuale.*

Zárownam/ *Aequo, complano.* Item, *Recompenso, par pari refero.*

Zárt/ Iocus, *facetia.* źártowny *Festiuus, vrbanus, jocosus, facetus.* źártuię/ *Iocor.*

Zarze się / Exardesco, *flammam concipio.* zarzystá/ *Fomes, stipula.* zarzysty/ *Flammeus, ignitus.*

Zárzecze/ Regiò *trans fluuium sita.* zárzeczny/ *Trans fluuium situs.*

Zárzezam/ *Macto.*

Zarznice/ *varioli.*

Zárzucam/ *Abjicio, projicio.* Item, *Obtrudo.* zárzutny / *vilis, abjectus, contemptus.*

Zás/ zásię/ *Rursus, iterum, denuò, vicissim.*

Zásadzam/ *Colloco, surrogo, sufficio, substituo.* Item, *Fundo.* Item, Planto, *consero.* zásadká/ *Copia in insidiis posita.* zásadziciel/ *Fundator, patronus, surrogator.*

Záschły/ *vide* zásycham.

Zásępiam się/ *vultum corrugo, frontem capero, vultum ad seueritatem, seu tristitiam compono.* zásępiony/ *Tristis, morosus, difficilis.*

Zásiadam/ Consideo.

Zástaczam/ *Offendo, deprehendo.*

Zasklepiam / *Arcuo, fornico. concamero, fornicem extruo.*

Zaskorze/*Intercus.* zaskorny/ *Subcutaneus.* zaskornica/*pustula.*

Zaskowyczam/ *Latro, vlulo.*

Zasłaniam/ *velo, obscuro, obnubilo, obtenebro, obumbro.* zasłona/*velum, peripetasma.*

Zaślepiam / Excaeco. zaślepienie/ Excaecatio.

Zasługuie/*Mereo, commereo, promereor.* zasługa / *meritum.* zasłużony & zasłużały / *Emeritus.*

Zasmalam/Impico, *pice oblino.*

Zaśmieszam/Iocor, *risum moueo.*

Zasmucam/*Contristo contur-bo, perturbo, consterno.* zasmucam się/*Contristor, consternor.*

Zasromawam / *Confundo, erubescere facio.*

Zastawuie/*Oppono, tego, tueor, defendo. Item, Obturo.* zastawuie się / *Ictum excipio, ictum declino.* zastawidło/*Obex.*

Zastawiam/*Oppignoro.* zastawa/*Pignus, hypotheca.* Item, *Obses* zastawny/*Oppignoratus.*

Zastanowiam/*Sisto, inhibeo.*

Zastáie & zastawam/*Offendo, deprehendo.*

Zastárzeie się & zastárzam się/*Senesco, inueterasco, exolesco.* zastarzały/ Exoletus, *inueteratus.*

Zastepuie/*Intercedo.* zastep/ *Exercitus, legio, copia, manus,* zastepca/ *Mediator, aduocatus, patronus, intercessor.*

Zastrzelam/*Traijcio, transfigo, transfodio.* zastrzał / *Telum, iaculum. Item, Fulcrum, fulcimen, tibicen.*

Zaswedzam/*Nidorem vel foetorem excito.*

Zaświecam/*Accendo.*

Zasycham/*Exaresco.* zaschły/ *Aridus.*

Zasypiam/*Obdormio.*

Zasypam & zasypuie/*Tego, obruo, defodio.* zaspa/ *Tumulus, congeries, propriè niuis à ventis congesta.*

Zaszkadzam / *Noceo, officio, impedio.*

Zasznuruie/Religo, *vincio.*

Zaszywam/*Consuo sarcio.* zaszyty/*Sartus, sutilis.*

Zataczam/ *Prouoluo.* zatok/ *Sinus, anfractus, ambages.* zatoczny/

toczny/ *volubilis, sinuosus, anfractuosus.*

Zatárássuie/ *vallo, sepio, munio, occludo.*

Zatárlem/ *vide* záćieram.

Zatáyam/ *Celo, abscondo.*

Zatchne/ *Suffoco.* zátchne śie/ *Suffocor.*

Zatłumiam/ *Sopio, opprimo, supprimo.*

Zátroskam/ Aegritudine, dolore seu marore afficio, contristo, conturbo. zátroskam śie/ *Constristor, conturbor.*

Zátrudniam/ Impedio, *intrico, implico, negotium facesso.* zátrudniony/ *Occupatus, impeditus, perplexus.*

Zátrwożam/ *Conturbo, percello.* zátrwożenie/ *Conturbatio.*

Zátrząsam/ Concutio.

Zátwárdzam / Induro. zátwárdziały/ Induratus, *duracinus.* zatwárdzenie/ & zátwárdziáłość/ *Induratio, constipatio, durities.* zátwárdzeie/ *Induresco.*

Záuszník / *Susurro, adulator, assentator, parasitus.* záusznicá/ *fam:* Item, Inauris.

Záwadzam/ *Obsum, obsto, officio, impedio, remoror.* záwádá/ *Impedimentum, obstaculum.*

Záwalam/ *Obuoluo, aduoluo.* záwał/ *Res aduoluta.*

Záwściągam/ *Remoror, detineo,*

Záwdy/ záwżdy / & záwsze/ *Semper, assiduè.*

Záwetuie/ *Reddo, refero, recompenso, par pari refero.*

Záwezmę śie/ *Immineo.* Item, *videor.* Item, *vires sumo.* In *prat:* záwziąłem śie. *Impers:* záwziętło śie/ *videtur.*

Záwiásá/ *Cardo.*

Záwichrzam śie/ *Tempestuosus, procellus fio.* záwichrzenie/ *Tempestas, procella, turbo.*

Záwieram/ *Obsero, claudo, occludo.* In *prat:* záwárłem. *Inf:* záwieráć/ & záwrzeć. Inde záwárćie/ *Claustrum, penetrale.* záworá/ *Pessulus, obex, repagulum.* záworká/ *dimin:*

Záwieszam/ *Appendo, suspendo.* záwieszam śie/ *Pendeo.*

Záwisłem/ *prat: Pendeo.*

Záwieżbiam / *Irretio, illaqueo.*

Záwykłáwam/ & záwychłáwam / Intrico, *irretio, inuoluo.*

no. záwyklány/*Irretitus, intricatus, perplexus, inenodabilis.*

Záwiść/ *Zelus, odium, inuidia* záwiśny/*Inuidus, inuidiosus, Zelotes.*

Záwodze ſie / *Curſum intendo.* záwod/ *Curſus, curriculum, ſtadium, catadromus.* záwodnik/ *ſtadiodromus qui in ſtadio currit,* zowoduie / *Curro, curſu certo.* wzawod/*aduerb, Curriculò.*

Záwolawam/*Clamo, acclamo. Item, voco, accerſo.* záwolány/ *Clarus, celebris.* záwolánie/*vocatio, munus, conditio, officium.*

Záwolká/*Angiportus,*

Záwey/*Tiara, calantica, rica, peplum, faſcia.*

Záwrácam/*verto.* záwrácánie glowy/ *Phrenitis, delirium, grauedo vertigo.* záwrot/*Idem.*

Záwijam/ *Alligo, religo, circumligo.* záwicie / *Faſcia, ligamentum.* záwity rok/ *Terminus peremptorius.*

Záwzielo ſie / *vide* záwezme.

Záyde/*Obuiam procedam.*

Záymuie/*Prehendo cogo, abigo. In præt:* záialem. *Inf:* záiać.

Záyrze/ *Inuideo, æmulor.*

Záz-

Zazdrość / *Inuidia.* zazdrośćiwy/ *Inuidus, inuidioſus.* zazdroßcze/*Inuideo.*

Zázegam/*Incendo, ſuccendo, adoleo.*

Zázywam/ *vtor, fruor, perfruor.*

Z. B.

Zbáwiam/*Saluo. ſeruo. libero, redimo.* zbáwienie/ *Salus, liberatio, redemptio.* zbáwiciel/ *ſeruator, ſaluator, liberator.* zbáwienie/*Salus, redemptio.*

Zbedny / *Odioſus, inimicus. &c.*

Zbiegam/ *Aufugio.* zbiegam ſie/ *Concurro.* zbieg/ *Fugitiuus, profugus, transfuga.*

Zbieram / *Colligo, congrego, corrado. Item, Conſcribo, de exercitu dictum. In præt:* zebrałem zbieránie/ *Collectio.* zebránie/ *Cœtus, Eccleſia, congregatio.*

Zbijam/*Prædor, graſſor, latrocinor, piraticam exerceo. Item, Contundo. Item, Coaſſo, compingo, coagmento. Item, Refello, confuto, conuinco.* zbijam ſie/*Concurro, decurro, congredior* zbijánie/*Concurſus, decurſio.*

Zbik/

Zbik/ *Meles itis.*

Z bliſka/Cominus, *propè.*

Zbogácam/ *Dito.* zbogácam ſie/ *Ditesco, thesaurizo.*

Zbor/ *Cætus, concio, ecclesia.*

Zbotwiecie/ *Fracesco.* zbotwiały/ *Fracidus, languidus, marcidus.*

Zboycá/ *Latro, prædo, pirata.*

Zboże/ *Seges, fruges, frumentum.*

Zbraniam/ *Abnego, denego,* zbrániam ſie/ *Respuo, recuso, detrecto. subterfugio.*

Zbratam ſie/ *Familiaritatem ineo, amicitiam contraho.*

Zbroiá/ *Arma, defendiculum.* zbroyny/ *Armatus.*

Zbucżniecie/ Putresco. zbucżniáły/ *Putris, caries[?]sus, rancidus.*

Zbuduie/ *Extruo, condo, ædificio.*

Zbudzam/ Excito, *expergefacio.*

Zbuntuie ſie/ *Conjuro, conspiro.* zbuntowánie/ *Conjuratio, conspiratio.*

Zburzam/ *Deuasto.* zburzenie/ *Deuastatio.*

Zbywam/ *Redundo, supersum.*

zbytek/ *Superfluitas, superabundantia, luxus.* zbytny/ *Superfluus, residuus, abundans, superuacuus, nimius, immodicus, profusus, luxuriosus.*

Z. C.

Zchodzę/ *Decedo, discedo, obeo, defungor, morior. In præt:* zſzedłem. zchodzę ſie. *Congregor, conuenio.* zeście/ *Congregatio, conuentus, congressus. Item, Mors, obitus, interitus.*

Z. D.

Zda ſie/ *videtur placet* zdáło ſie/ *visum est.* zdánie/ *Placitum, judicium, sententia.*

Zdáleká/ *Procul, eminus, è longinquo.*

Zdarzam/ *Prospero, fortuno, secundo, aspiro, felicem successum largior.* zdarzam ſie/ *Feliciter succedo, felicem successum sortior.* zdarzenie/ *Successus.*

Zdáie & zdawam/ Reddo, *restituo. Item, Damno, condemno, sententiam dico.*

Zdażam & zdeżam/ *Tolero, sustineo, suppedito, satisfacio.*

Zdechły/*vide* zdycham.

Zdybiam/*Incido, offendo, enopinantem inuado.*

Zdobywam się/*Comparo, assequor, consequor, impetro.* zdobycż/zdobycie/ & zdobytek/ *Prada, fructus, lucrum, commodum, emolumentum.*

Zdolam/ *Satisfacio, sustineo, perficio.*

Zdradá/*Fraus, dolus, fallacia, fabrica, techna, captio, proditio, machina, offucia, insidia.* zdradzam/ *Fallo, decipio, impono; circumuenio.* zdrádliwy/*Fallax, dolosus, faudulentus, insidiosus.* zdraycá/*Traditor, proditor.*

Zdrzemam się/*Dormiturio.*

Zdretwieie/*Rigeo torpeo, obstupesco.* zdretwiáły/*Torpens, rigidus.* zdretwienie/& zdretwiáłość/ *Torpor.*

Zdrewnieie/*Idem, Obduresco, ligneam naturam induo.*

Zdrow & zdrowy/ *Sanus, sospes, vegetus, salubris, incolumis, superstes* zdrowie/*Salus, sanitas, valetudo, incolumitas.* zdrowieie *Conualesco, sanitatem recupero,*

Zdroy/*Fons, scaturigo.* zdroiowy/ *Fontanus.* zdroiewisko/ *Scaturigo.* Zdrożny/

Zdrożny/ *Deuius, errans, falsus, incertus.*

Zdruzgam/ & zdruzgocę/ *Contero, confringo, comminuo.*

Zzumiewam się/ *Obstupesco.*

Zdun/*Figulus.* zduński/*Figulinus.* zduńczyk/ *Tyro artis figulina.*

Zdycham/ *Morior.* zdechły/ *Morticinus.* zdechliná/*Morticina caro.*

Zdźbło/ *Culmus, calamus.* źdźiebłko/*dimin:*

Zdźiczeie/ *In feritatem degenero, feram & beluinam naturam induo.*

Zdźiewam/*Nomino, voco, appello.* *In prat:* zdźiałem/ *Infin:* zdźiać.

Zdźieram/*Spolio, diripio.*

Zdźierżam/*Contineo, detineo.* zdźierżam się/*Tempero mihi, abstineo.*

Zdźymam/*Comprimo, stringo.* *In prat:* źdźałem. *Inf:* źdźać.

Z. E.

Zebiásty/*vide* zab.

Zebránie/*vide* zbieram.

Zebro/*Costa.* żebrko/*dimin:*

Zebrze/ *Mendico.* żebrak/ *mendicus.*

mendicus. żebrániná/ *Mendicitas:*

Zeckne śie / *Tadium me capit, satietas me capit.*

Zegam/*vro,aduro,inflammo.*

Zegar/*Horologium.*

Zeglem/*vide* żge.

Zegluie/ *Nauigo, velifico.* żeglarz/*Nauta.*żeglárſki/*Nauticꝰ* żeglowny/*Nauigabilis.*

Zegnam / *Valedico. Item, Signo,consecro.*

Zelázo / *Ferrum.* żelázny / *Ferreus.*

Zelw/*&* żelwicá/ *Glos.*

Zelże/*Ignominia afficio , traduco* żelżywość/*Probrum,ignominia.*

Zemdleie / *&* żemdlewam/ Debilitor, *deliquium animi patior.* żemdlenie/*Debilitatio,deliquium.*

Zemlá/*Simila,similago.* żemlany/*Similagineus.*

Zemle/*Mando, rodo.*

Zeńcá/*vide* żne.

Zenie/ *&c. vide* żoná.

Zepchnalem/*vide* żpycham

Zercá *&* żerzec/ *Paranymphus,architriclinus.*

Zerdż/Pertica,*phalanga.*

Zerwony/ *vide* żrywam.

Zes / *Senio, senarius alea iactus,aliàs* Iactus *veneris.*

Zeschly/ *vide* żſycham.

Zesromacam/*Confundo,violo,profano, ignominia afficio.*

Ześćie/ *vide* żchodze.

Zewloke/*Exuo.*żewłoki/ *Exuuia,spolia*

Zewnatrz/*Extrinsecus.*

Zewſząd/*vndiq; vndequaq;*

Zeymuie / *Demo , detraho. Item, Corripio , inuado.* In *prat:* ziąłem. *Inf:* ziąć.

Zezá/*Sentina.*

Zezwalam/ *Assentior, astipulor, approbo.*żezwolenie/ *Assensus,assensio.*

Z. G.

Zgadzam/ *Concinno,concordo.*żgadzam śie/*Congruo,conuenio,consentio, quadro, respondeo.* Item, *Paciscor.*

Zgágá/ *Angina, ardor stomachi.*

Zganiam/*Compello, depello.*

Zgarbiam/ Incuruo. żgarbiam śie/*Cernuus incedo.* żgárbiony/ *Cernuus, gibbosus.*

Zgárdzam/ *Negligo, contemno, aspernor.* zgárdá/ *Contemptus.*

Zge/ *Vro, aduro.* In *secunda persona.* zżeß/*In tertia.* zże/*&c. In præt:* żegłem.

Zgeßczam/*Condenso.*

Zginam/ *Incurro, inflecto, reflecto.* In *præt:* zgiałem / Inde zgiety/*Curuus, reflexus.* zgiecie/ *Curuatura, curuitas*

Zgine/Pereo, *intereo.* zginienie / Perditio, *interitus, pernicies.*

Zgłabiam/ Coagmento, *compingo, concinno.* zgłobienie/ *compages.*

Zgładzam / *Deleo, extirpo, extermino, oblitero, aboleo, abrogo.*

Zglißcze/*Rogus, tumulus.*

Zgmatwiam/ *Misceo, commisceo, confundo.*

Zgnije/ *Putresco.* zgniły/*Putris, putridus.* zgniłość/*Putredo.*

Zgodá / *Concordia, vnio, consensus.* zgodny/*Concors, consonus, consentiens.*

Zgołá/*Prorsus, penitus, omninò, planè.*

Zgonini/*Farrago, quisquilia.*

Zgo-

Zgorßam/*Offendo, scandalizo.* zgorßenie/ *Offendiculum, scandalum, offensio.*

Zgorywam/*Conflagro. In præt:* zgorzałem. *Inf:* zgorzeć.

Zgotuie/ Paro, *præparo, comparo.*

Zgráie/*Multitudo, turba, frequentia.*

Zgromádzam/ *Congrego, cumulo, colligo, coaceruo, aggero, corrado.* zgromádzenie/*congregatio, cætus, multitudo, concio, Ecclesia, conuentus, consessus.*

Zgromie/*Terreo, perterrefacio.*

Zgrzebi / *Stuppa.* zgrzebny/ *Stuppeus, leuis, leuidensis.*

Zgrzewam/*Calefacio.* In *præ:* zgrzałem / *Inf:* zgrzać.

Zgrzitam/ *Crepo, strido, fremo, frende.* zgrzitánie/*Stridor, fremitus.*

Zgrzibiáły / *Decrepitus, prouecta ætatis.*

Zgubie / Perdo, *amitto.* zgubá/ *Amißio, perditio, damnum, exitium, pestis, pernities.*

Zgwałcam/*violo, profano, temero, vim infero, comprimo, stupro.* zgwałcenie / *violatio, profanatio, stuprum.*

Z. H.

Z. H.

Zhidze/ *Contemno, despicio, cauillor, calumnior.*

Z. I.

Ziać/ *vide* zeymuie.

Ziadam/ Exedo, *comedo, ambedo, depascor.* ziadły/ *Mordax, iracundus.* ziadłość/ *Mordacitas, iracundia.*

Ziade/ *Profugio, euado.* ziade śie/ *Conuenio, congredior. In prat:* ziachalem. ziazd/ *conuentus, congressus, synodus, comitia, concilium.*

Ziarno/ *Granum.* ziarnko/ *dimin:* ziarniśty/ *Granosus.*

Ziatrzam/ *Exacerbo, exulcero, lacesso, irrito.* ziatrzam śie/ *Suppuro.* ziatrzenie/ *Exacerbatio, suppuratio, sanies,*

Zieba/ *Fringilla.*

Ziebie/ *Fringefacio.* ziebne/ *frigesio, algeo.*

Zieć/ Gener. ziećaszek/ *dimin:*

Ziednawam/ *Concilio, reconcilio. Item, Comparo.* ziednanie *vnio, reconciliatio.*

Zieie & ziewam/ *Oscito, anhelo, aspiro.* ziewanie/ *Oscitatio.* ziewaczka/ *Oscedo.*

Ziele/ *Olus, herba, gramen.* ziołko/ *Olusculum. Item, Aroma.* zielony/ *viridis.* zieloność/ *viriditas.* zielenie śie/ *vireo, frondeo, frondesco.*

Ziemia/ *Terra, tellus, humus. Item, Regio, territorium, prouincia.* ziemski/ *Terrestris.* ziemek/ Popularis, *conterraneus, sympatriota.* ziemianin/ *Nobilis.* ziemianka/ *Famina nobibilis.* ziemiedrzenie/ *Terra motus.*

Zima/ *Hyems, bruma.* zimny/ *Hyemalis, gelidus, frigidus.* zimno/ *Gelu, frigus.* zimnica/ *Febris.* zimniczny/ *febrilis.* zimuie/ Hyemo, *hyberno.* zimowanie/ Hy*berna.* zimośtradki/ *Pyra serotiua, hyemalia.*

Ziusze/ *Cruento, vulnero. Item Cruore ferarum canes pasco.*

Z. K.

Zkad/ *vnde.* zkadże/ *vndenă.* zkadkolwiek/ *vndecunq, scribitur etiam per* s.

Z. L.

Złączam/*vnio, copulo, conjungo, connecto.* złączenie/*Conjunctio.*

Złagam/*Decumbo, pario*, In *præt:* zległem.

Złatam/ Deuolo, *as. In præt:* zleciałem. złatam się/ *conuolo.*

Złażam/ *Descendo.* In *præt:* złazłem. *fut:* zlieze. *Inf:* zliesć.

Złe/*vide.* zły.

Złecam/*Mando, injungo, præcipio. In præt:* zleciłem.

Złękam się/*Extimesco, expauesco, consternor.* zlękły/*Consternatus.*

Złeza & złoza/*Lachryma.*

Zliczam/*Numero.*

Złob/*Præsepe, præsepium.*

Złoto/*Aurum.* złoty/ *adject: aureus, a, um. subst: aureus numus, florenus.* złotnik/*Aurifex, aurifaber.* złotnictwo/*opificium aurifabrorum.* złotogłow/ *Pannus auro distinctus, holabryzum.* złotogłowowy/*Ex hujusmodi panno confectus.*

Złożę/*Depono. Item, Compono.*

Złupuię/*Spolio, diripio.*

Złutuie się/*Misereor.* złutowanie/*Commiseratio.*

Zły/*Malus, impius, improbus.* złosc/*Malitia, prauitas, nequitia* złościwy & złośliwy/ *Malignus, peruersus, scelestus, sceleratus, impius, prauus, viciosus, malitiosus.* złoczynny/*maleficus.* złoczyncá/*Subst: malignus, maleficus.* złoczynstwo/*Facinus, scelus, maleficum.* złodziey/ *Fur.* złodzieyká/ *fem:* złudzieystwo/ *furtum.* złodzieyski/ *Furtiuus.* złorzeczę/*conuicior, criminor, conuiciis incesso, maledico, inuehor, insector.* złorzeczenie/ *Conuiciũ.* złorzeczny/*maledicus.* złorzeczeństwo/*maledicentia* źle vżywam/*Abutor.* źle vżywanie/ *abusus.*

Zmaczam/*Rigo, irrigo, madefacio.* zmakam/ *Madesio.* zmokły/*Madidus.*

Zmamiam/ *Decipio, oculos præstringo, præstigiis deludo.* zmamiony/*Deceptus, delusus.* zmamienie/*Præstigia.*

Zmarły/*Mortuus, defunctus.* zmartwychwstáie/ & zmartwychwstawam/ *E mortuis resurgo* zmartwychwstánie/*Resurrectio è mortuis.*

Zmarszczam/*Corrugo, complico.*

co. zmarßczony/ *Corrugatus. rugosus.* zmarßczka/ *Ruga.*

Zmarzam/ *Frigore pereo. In prat:* zmarzlem.

Zmatam/ *Mentior.*

Zmawiam/ *Despondeo.* zmawiam sie/ *Paciscor, conuenio.* zmowa/ *Pactum conuentio.*

Zmázuie/ *Maculo, inquino. Item, Deleo.* zmázá/ *Labes, macula, menda & um.*

Zmiankà/ *Mentio, memoria, recordatio.*

Zmiatam & zmietam/ *Dejicio, deturbo.*

Zmiekczam/ *Mollio, macero.*

Zmielam/ *Commolo, contero.*

Zmieniam/ *verto, commuto, immuto.*

Zmierzk/ *Crepusculum.* zmierzka sie/ *vesperascit.*

Zmilczawam/ *Reticeo.*

Zmilkam/ *Obmutesco.*

Zmiluie sie/ *Misereor.* zmilowánie/ *miseratio.*

Zmindá/ *Sordes, tenacitas.*

Zmindak/ *Homo sordidus, tenax, parcus.*

Zmija/ *Stellio, aspis.*

Zmudz/ *Sagomitia.*

Zmordnie/ *Defatigo.* zmordowány/ *Fessus.* zmordowánie/ *Defatigatio.*

Zmruzam/ *Conniueo.*

Zmudzam/ *Cesso, tardo, cunctor, tempus inutiliter tero.*

Zmyslam/ *Fingo, comminiscor, simulo, præ me fero* zmyslenie/ *Figmentum.* zmyslony/ *Commentitius.*

Zmywam/ *Abluo, abstergo.*

Z. N.

Znák/ *Nota, signum, symbolum.* znákomity/ *Euidens, notorius, notabilis.* znácze/ *Noto, signo.* znáczny/ *Notabilis, euidens.*

Znam/ *Nosco, noui.* znáiomy/ *Notus.* znáiomość/ *Notitia, familiaritas, consuetudo.*

Známie/ *Signum, nota, miraculum. Item, Neuus.* známionuie/ *Noto, insignio, significo, denoto* známienity/ *Insignis, celebris, spectabilis, notabilis, excellens, clarus, eximius, illustris.*

Znaßam/ *Confero, comporto, colligo, coaceruo. Item. Patior.*

Znawiam/ *Renouo, refrico.*

Zne/ *Meto vindemio.* In *prat:* żalem/ *Inf:* żąć. żniwo/ *Messis.* żeńcá/ *Messor.*

Znedzam / *Ad paupertatem redigo.* znedzieie/ *Ad paupertatem redigor.*

Znienacżká/ *Subicò, illicò.*

Zniesiony/ *vide* znoße.

Zniewalam/ *Cogo, in seruitutem redigo.* zniewolenie / *Coactio.*

Zniewießczam / Effamino. zniewieściáły/ *Effaminatus.*

Znikne / *Dispareo, euanesco,*

Znikomy/ *Nihili, nullius precij, vanus, euanidus, caducus.*

Znißczam/ Perdo, *aboleo, labefacto, in nihilum redigo.* znißczeie/ Pereo, *in nihilum redigor.*

Znoße/ *Patior, tolero, suffero, Item, Comporto. Item, Abrogo, aboleo, deleo, antiquo.* zniesiony *Abrogatus.* znoßny/ *Tolerabilis.*

Znoy/ *Ardor, æstus.* znoie śie/ *Ardeo, æstuo.*

Z. O.

Zobam / *Colligo instar auium.*

Zobopolny/ *Mutuus.*

Zoczę/ *Aspicio, conspicio.* Item, *è conspectu abeo, subduco me.*

Zołądź/ *Glans balanus.*

Zołądek/ *Stomachus, ventriculus.* zołądkuie śię / *Stomachor.*

Zołć/ *Fel, bilis.*

Zołcien/ *Ambrosia.*

Zołd/ *Stipendium, merces.*

Zołná/ *Merops, apiastra.*

Zołnierz/ *Miles.* żołnierstwo *Militia.*

Zołtarz/ Psalterium.

Zołty/ *Flauus, croceus, luteus.* żołtość / *Flauus color.* żołcieie/ *Flauesco.* żołtek/ *vitellus.* żołtá niemoc/ *Morbus regius, aurigo, Ictericus morbus.*

Zołw/ *Testudo, chelys, concha.* żołwiowy/ *testudineus.*

Zołzá/ *Glandula, tonsilla.*

Zoná/ *vxor, conjux.* żenin/ & żeński/ *vxorius.* żenie śię/ *puellam ambio, vxorem expeto, vxorem duco.*

Zoraw/ *Grus.* Item, *Antlia.* żorawie / Pipo, *onis.* żorawi/ *gruinus.* żorawiny/ *Mora rubi idæi.*

Zostawam/ *Maneo, permaneo, remaneo, resto, supersum.*

Zostáwuie/ & zostáwiam/ *Desero, relinquo.* zostáły/ *Reliquus.*

Zostoie sie/ *Permaneo, persisto, consio. persevero.*

Zowie/ *voco, nomino, nuncupo, appello.*

Z. P.

Z przygody/ *Casu, fortè, fortuito.*

Zpycham/ *Dejicio, deturbo, præcipitem do.* *In præt:* zepchnałem. *Inf:* zepchnać.

Z. R.

Zrabam/ *Diffindo.* zrab/ *Munitio ex dejectis arboribus facta.*

Zrastam sie/ *Coëo, concresco.* zrost/ *Habitudo, statura.*

Zre/ *voro, lurco, glutio.* *In præt:* żárłem. *Inf:* żreć. żárłok/ *Edo, bibo, beluo, commessator.*

Zrekowiny/ *Sponsalia.*

Zroniam/ *Evomo, eructo.*

Zrawnawam/ *Aequo, confero, comparo.* zrownanie/ *Collatio, comparatio.*

Zrywam/ *Decerpo, lacero.* *In præt:* zerwałem. *Inde* zerwony *adject: seu particip: quo in benè vel malè precando vtimur. Vt* zerwony bogu/ *Valeat.* zerwony kátu/ *Abeat in malam rem.*

Zrzadzam / *Ordino, dispono. Item, Conduco.* zrzad & zradzenie/ *Dispositio, prouidentia, fatum.*

Zrząz/ *Sarculus, palmes.* zrząszik/ *dimin:*

Zrzebie & zrzebic/ *Pullus equinus, equulus, equuleus.*

Zrzedny / *Morosus, difficilis, qui in ordinem redigi non potest. Exlex.*

Zrzeie/ *Maturesco.* zrzáły/ *Maturus.*

Zrzenicá/ *Pupilla.*

Zrzetelny *Clarus, dilucidus.*

Zrzodło/ *Fons scaturigo.* zrzodełko/ *fonticulus.* zrzodlny/ *fontanus.* zrzodlisty/ *Scaturiginosus.*

Zrzucam / *Dejicio, deturbo, destruo, demolior.*

Z. S.

Zsycham/ *Aresco, marcesco.* *In præt:*

præt: zeschnalem. *Inde* zeschły/ *Aridus, marcidus.*

Z. T.

Z tąd/ Hinc. z tám tąd / *Illinc, inde.*

Z tracam / *Deijcio, decutio, deturbo, præcipito.*

Z tráfunku / *Casu, fortè, fortassè.*

Z. V.

Zubr/ *Vrus.*

Zucham & zuchlam / *Mando, rumino.*

Zuchwáły/ *Insolens petulans.* zuchwalstwo/ *Insolentia, petulantia.* zuchwalec / *Temerarius.*

Zuie & zuwam / *per* z *Exuo. In præt:* zuwalem. *Inf:* zuwać zuwádlnia/ *Spoliarium, apodyterium.*

Zuie & żuwam/ *per* ż/ *Mando, is. In præt:* żwalem. *Inf:* żwać.

Zupelny / Penus, *perfectus, integer, solidus, absolutus.* zupelność / *Perfectio, integritas, soliditas.* Zupicá/

Zupicá/ *Tunica.*

Żur/ *Fermentum, jusculum fermentaceum.* żurze się/ *Vultum ad austeritatem & seueritatē quandam compono.*

Żużel & żużelicá / *Scoria, excrementa metallorum.*

Z. VV.

Zwádá/ *Rixa, certamen, jurgium, altercatio, contentio, motus, seditio, dißidium.* zwádliwy/ *Rixosus, contentiosus.* zwaycá/ & zwaydcá/ *Homo rixosus, contentiosus, factiosus.*

Zwalam / Conuoluo, *deuoluo.*

Zwalcżę/ *Debello, vinco, expugno.*

Zwálem/ *vide* żuie.

Zwatlam / *Attenuo, debilito.*

Zwáwidło/ *Rumen.*

Z weżam/ *Angusto, coarcto.*

Zwiástuie/ *Annuncio.* zwiástowanie/ *Annunciatio.*

Zwiedne/ *Exaresco, marcesco, flaccesco. In præt:* zwiadlem. zwiedły/ *Aridus, marcidus, flaccidus.*

Zwier-

Zwiercam/Contero.

Zwierciádło/Speculum.

Zwierz / Singulare collectiuum omne genus ferarum significat.

Zwierzam & zwierzam sie/Credo, concredo, depono.

Zwierzchu / Desuper. zwierzchny / Supinus. zwierzchność/Magistratus, potestas. zwierzchnicá / Scamnum superius in balneu.

Zwierze / Animal. zwierzątko / Animalculum. zwierzęcy/Ferinus. zwierzyná / Caro ferina. zwierzyniec/ viuarium, theriotrophium.

Zwieszam/Demitto. zwieszam sie/Dependeo.

Zwietrzeie / Perdo saporem, in vappam vertor. zwietrzáły/Fatuus, insipidus, subuentaneus.

Zwiezuie/Ligo, colligo vincio, constringo. zwiąská / vinculum.

Zwikławam / Implico, inuoluo, impedio, irretio.

Zwinam/Conglomero.

Zwintam sie/Committo perpetro, designo.

Zwionam / Euado, aufugio, elabor, in pedes me conjicio, fuga mihi consulo.

Zwiode/&c. vide. zwodze.

Zwiotczeie/Flaccesco, marcesco. zwiotczáły/Marcidus, flaccidus.

Zwijam/Conuoluo, conglomero, contorqueo. zwijam sie / In gyrum seu spiram me colligo more serpentum.

Zwlaczam / Exuo, detraho. Item, Protraho, differo, procrastino, cunctor. zwłoká / Dilatio. zwłoki/Spolia, exuuia.

Zwłaszczá /Scilicet, videlicet, quippe, nempe, nimirum, præsertim, præcipuè, inprimis, maximè.

Zwodze / Colligo, congrego, coaceruo. Item, Seduco, decipio, impono, circumuenio, fingo simulo. zwodnik & zwodziciel/Impostor.

Zwoławam/Conuoco.

Zwolennik/Discipulus. zwolennicá/Discipula.

Zwon / Campana. zwonek/ zwonuszek/Tintinnabulum, cymbalum. zwonie/ Campanam pulso. zwoniarz/ Ædituus. zwoniec/velia, linaria, auis nomen.

Zwono/

Zwono v koła/ *Absis, curuatura rota.* zwono rybie/ *Frustum seu portio piscu.*

Zwożę/ *Conueo, colligo*

Zwracam/ *Euomo.*

Zwyciężam/ *vinco, triumpho. palmam fero.* zwycięstwo/ *victoria, palma, triumphus.* zwyciężcá *victor, triumphator.*

Zwykam/ *Soleo.* Item, *Addisco. In præt:* zwykłem. *Inde* zwykły/ *Solitus, consuetus, vulgaris, vsitatus.* zwyczay/ Mos, *consuetudo.* zwyczayny/ *vsitatus. &c.*

Z. Y.

Życzę/ *Opto, precor faueo, consultum cupio.* życzliwy/ *Fauens, studiosus, cupidus.* życzliwość/ *Beneuolentia, fauor, studium.*

Żyd/ Iudæus. *Hebræus.* Żydowká/ *Mulier Hebræa.* żydowski/ *Iudaicus.*

Żyde

Żydę się/ *Coëo, congredior. conuenio.*

Żyię/ *Viuo.* Item, *Fruor, vescor.*

Żyłá/ *Neruus, vena.* żyłowáty/ *Neruosus.*

Żymá/ *vide* źymá.

Żysk/ *Lucrum, compendium, quæstus, vsura.* żyskuię/ Lucror.

Żyto/ *Frumentum, siligo.* żytny/ *Frumentarius.*

Żywicá/ *Resina, lachryma.*

Żywię/ *viuo.* Item, *Alo, nutrio.* żywy/ *viuus.* żywot/ *vita.* Item, *vterus.* Item, *ventriculus.* żywność/ *victus, alimentum, nutrimentum.*

Żyzny/ *Fertilis.* Żyzność/ *Fertilitas.*

Z. Z.

Zżeß/ zże/ *&c. vide* zge.

Zżyram/ *Deuoro, deglutio.*

Finis secundæ partis.

DICTI-

DICTIONARII QUADRILINGUIS.

PARS TERTIA
Germanicolatina.

AD LECTOREM.

COnstitueramus, candide Lector, tertiam hujus nomenclatoris partem Indicem tantum vocabulorum Germanicorum conficere, cum additione numeri columnarum. Fuisset autem non minus tædiosum pueris quam laboriosum, in quærendis vocabulorum significationibus ab Indice semper ad columnas recurrere. Ideóq; visum est hac ipsos molestia liberare, & vocabulis Germanicis significationem latinam adjicere. In hac autem tertia parte nominũ primitiua, verborumq; themata cum paucis Compositis præsertim communioribus, posuisse sufficiat. Et quod supra in vestibulo secundæ partis de Compositis monuimus, idem in hac tertia parte faciendũ videtur. Si enim omnia composita in hunc Indicem coaceruari debuissent, creuisset in immensum & opus, & labor, sine euidenti aliqua vtilitate Quamobrem, vt Polonicæ juuentuti, quæ linguæ Germanicæ studiosa esse cupit etiam hac in parte consulatur, eodem modo, quo supra factum est, præpositiones, earumq; in Compositione vim & significationem tertiæ huic parti præponemus. Significatio præpositionũ in compositione.

Ab/ *latinis est Ab, De, vel Se inseparabilis, & segregationem seu diremptionem quandam: interdum etiam motum de loco significat, vt* **Abbrechen** / *decerpere,* **Absondern** / *sejungere.* Ab. *Huic contraria est* **An**/ *quæ copulationem, cohærentiam & motum ad locum denotat, latinis Ad vel In. vt:* **Anbeten**/ *adorare,* An.

Auff. adorare, Anschlagen / affigere, Anschawen / intueri. Auff/ in compositione significationem variat. Aliquando enim latinis est, Ad, vt Auffmercken/attendere. Interdum Sub, vt Auffnehmen/suscipere. Nonnunquam Dis, vt: Aufftrennen / dis-
Auß. soluere, &c. quas vsus docebit Auß/ latinis è, vel Ex, motum à loco interiore ad exteriorem significat. vt: Außgeben/edere,
Be. erogare. Außgehen/ exire. Be / extra compositionem nihil significat, cum verbis autem conjuncta naturam imitatur latinæ præpositionis inseparabilis Con, vt: Beschliessen/ conclude-
Bey. re, Besudlen/ Contaminare. Bey/ latinè Apud, in compositione Ad significat, vel Con, vt: Beysitzen / aßidere, Bey-
Durch schlaffen / concumbere. Durch / Pernotat, vel Trans, vt: Durchdringen / penetrare. Durchstechen / transfigere.
Ein. Ein / latinis In, motum denotat à loco exteriore ad interiorem
Ent. vt: Eintuncken / intingere, Eingehen / ingredi. Ent/ Inseparabilis in compositione priuat, vt: Enterben / exhæredare, Interdum etiam mouet de loco, vt: Entfliehen/ aufugere, eua-
Er/ver dere. Er/ & Ver/ inseparabiles, propter varias in compositio-
Fort. ne significationes vsui relinquimus. Fort/ cum verbis composita pergere est seu promouere, vt: Fortbringen / Fortgehen/
Für. Fortfahren. Für/ latinis est Præ vel Pro, vt: Fürnehmen/
Ge. proponere, Fürtreffen/præstare antecellere. Ge/ augmentum est syllabicum præteritorum in Verbis, & participiis, vt: ich habe Geschlagen / percußi, Geschlagen / percussus, à
Her. themate, ich schlage. Her / cum suis compositis significat motum ad locum, vt: Herab / herauß/ herein/ herfür / herzu.
Hin. Cui contraria est Hin / cum suis compositis, hinab / hinauß/ hinein/hinzu. Miß/ in compositione vel negat, vel malè ali-
Miß. quid agi aut succedere innuit, vt: Mißfallen/ Dißplicere. Miß-

brauchen/

brauchen/ *abuti*, Mißlingen/ *Infelicem euentum sortiri*. Mit/
latinis est Con, *vt* Mitdiener/ *Conseruus*, Miterbe/ *Cohæres*, Mit.
Nach/ *significat Post, In compositione autem significationem* Nach.
sæpius variat, vt: Nachfragen/ *inquirere*, Nachreden/ *ob-*
trectari, Nachlassen/ *relinquere*. Nieder/ *motum notat è lo-* Nied.
co superiore ad inferiorem, vt: Niedersitzen/ *residere*, Nieder-
trucken/ *deprimere*. Ob/ *cum vnico tantum verbo* Liegen/ Ob.
quod in compositione vincere, vel rei alicui operam dare signifi-
cat, iunctum reperitur. Vber/ *latinis est Per & Trans, vt*: Vber.
Vberlesen/ *Perlegere*, Vbergeben/ *tradere*. Vmb/ *si-*
gnificat Circum, vt: Vmbgeben/ *circundare*, Vmbsehen/ *cir-* Vmb.
cumspicere. Vn/ *priuationis est syllaba, vt*: Vngeschickt/ *ine-* Vn.
ptus, Vnwirdig/ *indignus*. Vnter/ *latinis est Sub, vt*: Vnter
Vnterlegen/ *Supponere*, Vnterwerffen/ *Subijcere*. Vor/ Vor.
in compositione significat, ræ , vt: Vorbehalten/ *præseruare*,
Vorbereiten/ *præparare*. Wieder/ *vim habet Ob & Re* Wied.
Præpositionum, vt: Wiederstehen/ *obniti*, Wiederbringen/
recuperare. Zer/ *latinis Dis inseparabilis aliquid in diuersas* Zer.
partes agi significat, vt: Zertrennen/ *dissoluere*, Zerreissen/
dilacerare. Zu/ *notat motum ad locum, vt*: Zulauffen/ *ac-* Zu.
currere. Zusamen/ *latinis est Con inseparabilis, vt*: Zusa- Zusa-
men raffen/ *conuasare*, Zusamen lesen/ *colligere*. men.

Neque hic prætereundum, præpositiones separabiles in compositione verbis interdum præponi, interdum etiam postponi, vt: Ich gehe hinzu/ *adeo, accedo*, hinzu gehen/ *adire, Accedere*.

Quibus cognitis, si quæ in hoc indice Germanico composita desiderantur, ea candidus lector sponte sua absq; vllo negotio assequetur.

ab A.

A A.

Aal/ Anguilla 38
Aalrauppe/ Lacertus 451
Aaß/ Cadauer 58

A B.

Abbitten/ Deprecari 748
Abbrechen/ Decerpere 126. 334 (826. 827
Abbrennen/ Deflagrare 313
Abconterfeyen/ Effigiare 256
Abend/ Occasus 99. 631
Abendstern/ Hesperus 397
Aber/ At, Ast 66. 67. 104. 869
Aberglaub/ Superstitio 971
Abfall/ Defectio 47. 279
Abfallen/ Deficere 99. 279
Abfertigen/ Ablegare 468. 559
Abgehen/ Obire 264
Abgelegen/ Longinquus 495. 576
Abgesandter/ Legatus 467
Abgewehnen/ Dedocere 241
Abgrundt/ Abyssus 4. 1114
Abgunst/ Liuor 491
Abhalten/ Auocare 1112
Abhawen/ Decidere 101. 1033
Abladen/ Exonerare 641
Ablassen/ Desistere 903
Ablegen/ Deponere 728
Ableiten/ Deriuare 817
Ablencken/ Deflectere 315
Abmalen/ Depingere 707
Abmahnen/ Dissuadere 959
Abmessen/ Librare 48?. 548
Abnemē/ Decerpere 126. 197. 278
Abreden/ Pacisci 656
Abreissen/ Auellere 1057
Absagen / Renunciare 623
Abschaffen/ Abolere 43. 819
Abscheiden/ Discedere 136. 261. (377
Abschewlich/ Abominabilis 3. 290 (404. 639
Abschlagen/ Recusare 213. 599 (625. 684
Abschneiden/ Decidere 101
Abschnitzel/ Præsegmen 874
Abschrecken/ Deterrere 1002
Absondern/ Secernere 144. 384 (441. 471. 670.
Abspennig machen/ Abstrahere (1020
Absprechen / Abiudicare 437
Abstellen/ Antiquare 43
Abstreiffen/ Stringere 953
Abt/ Abbas 2
Abtretten/ Secedere 137. 1072
Abtrünniger/ Apostata 47. 84
Abvexiren/ Emungere 582
Abwachsen/ Abluere 504
Abwechseln/ Alternare 29
Abweichen/ Aberrare 269
Abwenden/ Declinare 164. 576 (817

A B.

Abwesend/ *Absens* 9?6
Abwischen/ *Abstergere* 998
Abziehen/ *Detrahere* 1020
Abzielen *Determinare* 1000
Abzwacken/ *Auellere* 1057

A C.

Achs/ Axis 77
Achssel/ Ala 25. 59. 77. 407
Acht/ *Octo* 633
Acht/ *Proscriptio* 863
Achten/ *Æstimare* 16. 50. 75 (139. 777. 809
Achtung/ Animaduersio 40. 801 (923
Acker/ Ager 19. 59. 62. 829
Ackerfurch/ *Lira* 489

A D.

Adel/ *Equestris ordo* 268. 609
Adebar/ *Ciconia* 151
Ader/ *Vena* 602. 1060
Aderlassen/ *Phlebotomia* 703
Adler/ *Aquila* 49
Aehr/ *Spica* 926
Affe/ *Simia* 897
Afterreder/ *Susurro* 975
Agstein/ *Electrum* 257. 961
Ahorn/ *Acer* 5

A L.

Alaun/ *Alumen* 30
Alda/ Ibi 414
Alle/ *Omnis* 64?
Allebeide/ *Vterq;* 1117

A L.

Allein/ *Duntaxat* 250. 912
Allenthalben/ *Paßim* 674
Allererst/ *Nuperrimè* 625. 803
Allerley/ *Omnigenus* 362. 640
Allermeist/ *Potißimum* 740
Alle tage/ *Quotidiè* 232
Allgemach/ *Sensim* 879
Allgemein/ *Vniuersalis* 1104
Allmechtig/ *Omnipotens* 640
Allmosen/ *Eleemosyna* 258. 945
Alp/ *Incubus* 202
Alraun/ *Mandragora* 523
Als/ *Cum* 206
Also/ *Ita* 435. 893
Alt/ *Annosus* 41. 43. 44. 221 (495. 876. 1078
Altar/ Ara, Altare 29. 50
Alter/ *Ætas* 17
Altfrenckisch/ *Obsoletus* 638. 1079
Altväterisch/ *Priscus* 752
Allwege/ allzeit/ *Semper* 875
Alzugroß/ *Nimius* 605
Alzumal/ *Cunctus* 207
Alzusehr/ *Nimium* 605

A M.

Ambolt/ *Incus* 204
Ameiß/ *Formica* 329
Ameißhauffen/ *Myrmecia* 589
Amme/ *Nutrix* 626
Ampel/ *Lucerna* 509
Ampt/ *Officium* 250. 356. 583 (763

A M.

Amptßgenoß/ *Collega* 169
Amsel/ *Merula* 547

A N.

Anbellen/ Allatrare 463
Anbeten/ *Adorare* 652
Anbieten/ Deferre 298
Anbinden/ Alligare 482
Anblasen/ Adhalare 392
Anblick/ Aspectus 921
Ancker/ Anchora 36
Anckerseil/ Camelus 110
Andacht/ Deuotio 1113
Ander/ Alius 28
Andermal/ Aliàs 27
Anderst/ Alioquin 27. 869
Anderßwo/ Alibi 27
Anderßwohin/ Aliorsum 28
Anderthalb/ Sesqui 890
Aneinander hangen/ Cohærere 391
Anfahen/ Auspicari 74. 119. 168. 421
Anfahen/ Aggredi 377. 700. 829. 1045
Anfang/ Initium 263. 426. 648. 751
Anfenger/ Auspex, Autor 73. 75
Anfenglich/ *Primitiuus* 751
Angebot/ *Traducere* 248. 298. 781
Angeboren/ *Genuinus* 363. 592.
Angebrant/ Cremium 195
Angel/ Aculeus 7. 393

A N.

Angenehm/ *Amicus* 33. 119. 350. 715
Angesicht/ *Facies* 277
Angreiffen/ *Aggredi* 377. 651. 1045
Angst/ *Anxietas* 37. 44. 104. 316
Anhalten/ *Instare* 948
Anhang/ *Appendix* 656. 882
Anhangen/ *Adhærere* 391. 882
Anhauchen/ *Adspirare* 928
Anheben/ *Inchoare* 421. 648
Anhefften/ *Affigere* 306
Anhengen/ Annectere 598
Anhetzen/ Incitare 152
Anklagen/ *Accusare* 5. 52. 213
Ankleben/ *Adhærere* 391
Anlachen/ *Arridere* 814
Anlaß/ Ansa 42. 417
Anlauff/ *Insultus* 839
Anlegen/ Anlenden/ Adnauigare 595. 683
Anleitung gebẽ/ *Subornare* 652
Anliegen/ Aculeus 7. 943
Anmal/ *Naeuus* 590
Anmütig/ Desiderabilis 225
Anmutung/ Affectio 278. 3[illegible]8
Annehmen/ Accipere 119
Anreden/ Affari 287. 684
Anreitzen/ Incitare 152. 433. 452. 924
Anruffen/ *Implorare* 720. 1106

A N.

Anrüren/*Attingere* 981.1022
Anschawen/*Aspicere* 921
Anschlag/*Consilium* 180
Anschlagen/*Affigere* 360
Anschreiben/*Adscribere* 862
Ansehen/*nom: Autoritas* 75
Ansehen/*verb:* Inspicere 922
Ansehnlich/*Grauis* 382.924
Anspannen/*Conjugare* 439.440
Ansprechen/*Alloqui* 496
Anstandt/*Induciæ* 247
Anstifften/*Subornare* 652
Anstoß/*Offensio* 636.839
Anstossen/*Allidere* 455.636.661
Anstreichen/*Fucare* 345
Antasten/*Attingere* 981
Antlitz/*Facies* 277
Antreffen/*Offendere* 636
Antwort/*Responsum* 932
Anweisen/*Subornare* 652
Anwenden/*Collocare* 493
Anzeichnen/*Annotare* 615
Anzeigen/*Indicare* 622.895.
(228
Anzeigung/*Documentum* 241.
(639
Anzepffen/*Relinire* 487
Anziehen/*Induere* 423
Anzünden/*Accendere* 113.314

A P.

Apffel/*Pomum* 726.518
Apotecker/*Pharmacopola* 702

A P.

Appellieren/*Appellare* 47
Aprill/*Aprilis* 48

A R.

Arbeit/*Labor* 449.642
Arg/*Deter* 1000
Arglistig/*Captiosus* 119
Argwohn/*Suspicio* 924
Arm/*Adject: Egenus* 256.539.
(556.645.678
Arm/*subst: Brachium* 92 451
Armada/*Claßis* 161
Armbandt/*Armilla* 59
Armbrust/*Balista* 79
Ars/*Podex* 723
Arsbacke/*Clunis* 165.594
Arsdarm/*Aluus* 30
Arswolff/*Intertrigo* 430.665
Art/*Ingenium* 425
Artzt/*Medicus* 533
Artzney/*Medicina* 534.702

A S T.

Asche/*Cinis* 154
Ast/*Ramus* 797.
Astrich/*Tabulatum* 978
Athem/*Anhelitus* 39.392.928
Athem holen/*Respirare* 929
Athstein/*Succinum* 961
Attichkraut/*Ebulus* 253

A V.

Auch/*Et, etiam* 271.798
Auff/*In* 420

Auffblasen/

Auffblasen/*Sufflare* 317
Auffbrechen/*Effringere* 335
Auffdecken/*Retegere* 985
Auffangen/*Intercipere* 120
Auffgang/*Ortus* 650
Auffgeblasen/*Inflatus* 34. 317
Auffgehen/*Exoriri* 651
Auffhalten/*Retardare* 983. 995
Auffheben/*Eleuare* 475. 806. (889. 1012
Auffhencken/*Suspendere* 688
Auffhören/*Cessare* 138. 560. (901. 903
Auffhüpffen/*Subsultare* 839
Aufflegen/*Injungere* 441. 819
Auffiösen/*Enodare* 610. 719. 911
Auffmercken/*Attendere* 991
Auffnehmen/*Suscipere* 121
Auffrecken/*Arrigere* 806
Auffrichten/*Subleuare* 475. 806. (883
Auffrichtig/*Apertus* 45. 113. (369
Auffrücken/*Exprobrare* 753
Auffruhr/*Motus* 575. 873
Auffrürisch/*Factiosus* 277
Auffsagen/*Abdicare* 228. 896
Auffschieben/*Producere* 248. (298. 819
Auffschliessen/*Recludere* 162. (884
Auffschub/*Procrastinatio* 295. (193
Auffschürtzen/*Succingere* 155
Auffsehen/*nom: Ratio* 801
Auffsehen/*verb: Inspicere* 922
Auffsetzen/*Deponere* 728. 819
Auffstehen/*Surgere* 973
Auffsteigen/*Ascendere* 852
Auffthun/*Aperire* 45. 446. 661
Aufftrennen/*Retexere* 1006
Auffwachen/*Expergisci* 273
Auffwarten/*Inseruire* 889
Auffwecken/*Expergefacere* 273
Auffwermen/*Recoquere* 186
Auffzeichnen/*Assignare* 896
Auffziehen/*Educare* 256
Aug/*Oculus* 634
Augapffel/*Pupilla* 774
Augenartzney/*Collyrium* 169
Augenblick/*Momentũ* 568. 608
Augenbranen/*Cilium* 154. 659
Augenscheinlich/*Euidens* 1083
Augenwinckel/*Hirquus* 399
Augstmonat/*Augustus* 71
Aurhan/*Vrogallus* 1116
Aurochs/*Vrus* 1114
Auß/*E. Ex* 253. 272
Außbessern/*Interpolare* 429
Außbreiten/*Expandere* 661. 759
Außbrüten/*Excludere* 162
Außdrücklich/*Expreßè* 750
Außerlesen/*Egregius* 384. 471. (782
Außfliessen/*Profluere* 520

Außführen/

Außführen/ *Euehere* 1057
Außgeben/ *Erogare* 819
Außgehen/ Exire 263.377.
Außgenomen/ Præterquam 745
Außgiessen/ Effundere 351.
Außgraben/ *Calare* 103. 133.
Außhawen/ *Exsculpere* 865
Außhölen/ *Carinare* 124. 133
Außkeerig/ *Quisquiliæ* 742.1001
Außkratzen/ Eradere 797
Außlauffen/ *Excurrere* 211
Außlegen/ *Interpretari* 430.591.
(714.719.729.731
Außlendisch/ Alienigenus 27
(273.374
Außleschen/ Delere 112. 222
(773. 944
Außnehmen/ Excipere 119
Außrauschen/ *Exsibilare* 893
Außreden/ Eloqui 623.497
Außreissen/ Eripere 800.546
Außreuten/ Eruere 829. 946
Außrichten/ *Transigere* 23.
(279.697
Außrichtung/ *Actus* 21
Außrotten/ Enecare 598.796
Außruffen/ Proclamare 159. 378
Außruffer/ Præco 742
Aussatz/ Elephantiasis 238. 473
Außsauffen/ Exorbere 916
Außschepffen/ Exhaurire 394
Außschliessen/ Excludere 162
Aussen/ Exterior 275
Aussen bleiben/ Emanere 523
Aussenden/ Emittere 559
Ausserhalb/ Extra 275
Außspeyen/ Exscreare 861
Außsprechen/ Eloqui 497.991
(623
Außsprengen/ *Diuulgare* 1120
Außspülen/ Eluere 595
Außstechen/ Calare 103. 306
Außstewren/ *Dotare* 245. 494
(619
Außstossen/ *Elidere* 454. 484.1033
Außstrecken/ Exporrigere 807
(887
Außsühnen/ Expiare 710
Außteilen/ *Distribuere* 1028
Außtreiben/ Eliminare 484
Außtrincken/ Ebibere 86
Außtrucken/ Exprimere 750
Außtrücklich/ *Euidens* 1083
Außwendig/ *Memoriter* 538
Außwerffen/ Eliminare 494
Außwickeln/ Extricare 1029
Außziehen/ *Emigrare* 550,970
Außzischen/ *Explodere* 715. 893
Außzucken/ Euaginare 1046
Axt/ Securis 869

INCIPIENTIA
à B.

B A.

Babst/ Pontifex 731
Bach/ Riuus 817
Backe/ Bucca 95. 533
Backen/ Frigere 340
Backenstreich/ Alapa 25. 169
Backenzahn/ Dens malaris 565
Backofen/ Furnus 355
Backpfanne/ Clibanus 163
Bad/ Balneum 79. 179. 763
Baden/ Lauare 465
Bär/ Vrsus 1116
Bäre/ Gerula 366
Bärenklawen/ Acantus 4
Bärmutter/ Vterus 11.7. 1121
Bahre/ Planca 713
Baldier/ Tonsor 1013
Baldierscheufflein/ Lingula 486 (924
Balcke/ Trabs 1019
Bald/ Citò 7. 157 413. 417 (576. 937
Ball/ Pila 70.
Ballenhauß/ Sphæristerium 920
Banck/ Scamnum 8..
Banckct/ Epulum ..
Band/ Ligamen 48.
Barbe/ Barbo 81. 57.
Barchent/ Goßipinus 37
Barg/ Maialis 51.
Barmhertzig/ Misericors 5..
Bart/ Barba 8..
Basilißke/ Basiliscus 8..

Bast/ Liber, bri 477
Bastart/ Nothus 615. 934
Bastey/ Munitio 582. 770
Bauch/ Aluus 30. 49. 1005
Bauchgrimmẽ/ Vermina, orũ 1069
Baucken/ Tympanizare 1042
Baum/ Arbor 50
Baumgarte/ Pomarium 726
Baumschröter/ Scarabæus cornutus 853
Baumwolle/ Goßipiũ 375. 1122
Baussen/ Turgere 1040
Bawen/ Ædificare 12. 52 (238. 955
Bawer/ Colonus 170. 657
Bawerhoff/ Villa 1040
Bawfellig/ Ruinosus 828
Bawrenschuch/ Pero onis 694
Bawernhauß/ Casa 126

B E.

Beben/ Fremere 337
Bech/ Pix 77. 718
Becher/ Calix 108. 193. 214. 866
Becken/ Peluis 684
Becker/ Pistor 708
Beckerschauffel/ Infurnibulum (356
Bedecken/ Tegere 248. 667 (985. 1059
Bedenckẽ/ Cõsiderare 16. 180. 169
Bedeuten/ Denotare 615. 895
Beding/ Lex 475

Bedürffen/ Egere 256
Beenha,e/ Stellio 939
Beer/ Acinus 7. 77
Beet/ Puluinus 772
Befallen/ Corripere 799
Befehlen/ Iubere 436. 441
Befehlhaber/ Commissarius 559
Befestigt/ Firmare 310. 582. 935
Befeuchtigen/ Humectare 408 (821
Beflecken/ Fæderare 323. 426 (479. 514. 981
Befleissigen/ Studere 956
Begabet/ Præditus 244. 543
Begeben/ Conferre 297. 981
Begegnen/ Obuiare 1080
Begehen/ Celebrare 138 (677
Begel/ Spira 927
Begehren/ Auere 69. 208. 225 (652. 700. 737
Es begibt sich/ Accidit 99
Begierde/ Ardor 54. 17. 268 (478
Begierig/ Pronus 735
Begiessen/ Offundere 351. 815
Begraben/ Humare 408. 850
Begrebnüß/ Parentatio 667. 883
Begreiffen/ Capere 115. 119 (716. 740. 994
Behalten/ Asseruare 859. 995
Behaltnüß/ Receptaculũ 120. 493
Beharren/ Perstare 948
Behawen/ Asciare 63. 776
Behem/ Bohemus 89
Behend/ Agilis 21. 157
Behertzt/ Animosus 39. 530
Behütten/ Custodire 214
Beichten/ Confiteri 290
Beide/ Ambo 31
Beil/ Securicula 869
Bein/ Os ossis 654
Beissen/ Mordere 571
Beitschen/ Flagellare 313
Beitzger/ Mustela varia 586
Bekand/ Familiaris 285. 613
Bekehren/ Conuertere 1672
Bekennen/ Fateri 290
Beklagen/ Deplorare 720
Bekleiden/ Amicire 285. 613
Bekommen/ vide vberkommẽ 9
Bekrefftigen/ Affirmare 311
Bekümert/ Aeger 12. 37. 45. 909
Beladen/ Onustus 641
Belege/ Lacinia 452. 484
Belegeren/ Obsidere 871
Beleidigen/ Offendere 636
Beleiten/ Comitari 172
Bellen/ Latrare 463
Belohnung/ Præmium 744
Beltz/ Pellicium 682
Bemühen/ Niti, Eniti 607
Benagen/ Corrodere 818
Bedingen/ Conducere 247
Benemẽ/ Adimere 239. 753. 800

Bengel/ *Sparus & Sparum* 920
Bensel/ Penicillus 689
Beonien/ Paonia 655
Bequem/ *Aptus* 48.175.385.
(645.728
Berauben/ Orbare 648.705
(753.930
Beredt/ Eloquens 497.887.
Bereit/ *Promptus* 758
Bereiten/ *Adornare* 651.669
Berg/ Mons 570
Bergman/ Metallicus 547
Bersten/ Rumpi 826
Bertig/ *Barbatus* 80
Beruff/ Vocatio 1106
Berümbt/ *Celebris* 138, 160.508
(609
Berupffen/ *Deplumare* 721
Besatzung/ Præsidium 744
Beschawen/ *Contemplari* 990
Beschedigen/ *Infestare* 424
Bescheiden/ Legare 467
Beschemen/ Pudefacere 768
Beschicken/ *Accersere* 5.52
Beschirmen/ Munire 582.676
Beschirmer/ Defensor 221
Beschlaffen/ *Coire* 262
Beschliessen/ *Decernere* 143.161
(240 633
Beschluß/ *Clausula* 162.265.633
Beschneiden/ Circumcidere 101
(776
Beschreiben/ Definire 309.861
Beschüldigen/ Culpare 205 900
Beschützen/ *Defendere* 221.1035
Beschwerde/ *Onus* 641
Beschweren/ Grauare 383
Beschweren/ *Decantare* 116.273
(443
Beschwerlich/ *Molestus* 566
Besehen/ *Contemplari* 990
Beseits legen/ Seponere 731
Besem/ Scopa, arum 859
Besetzen/ Munire 582.632
Besichtigen/ Lustrare 507.614
Besitzen/ *Poßidere* 871
Besoldung/ *Merces* 543
Besonder/ Priuatus 753.895
Besorgen/ Suspicari 974
Besprengen/ *Aspergere* 821.919
Besser/ *Melior* 90.793
Bessern/ Reparare 669.806.846
Bestallung/ *Meritum* 544
Bestehen/ Consistere 933.947
Bestellen/ Constituere 938
Bestendig/ *Perseuerare* 14.891
(935.947
Bestetigt/ *Confirmare* 311.755
(891
Bestimmen/ Condicere 229.310
(938.999
Bestreichen/ Oblinire 487
Bestricken/ *Irretire* 812
Bestürtzt machen/ Consternare
(941.1014

Besuchen/

Besuchen/ *Visitare* 1083
Besudlen/ Coinquinare 426. 506 (917. 933. 981
Besonder/ Seorsum 879
Betasten/ *Attrectare* 1022
Beten/ Orare 652
Bethören/ Picare, Impicare 711
Betonien/ *Betonica* 85
Betrachten/ *Æstimare* 16. 24 (169. 181. 182. 687
Betreffen/ Deprehendere 749
Betriegen/ *Fallere* 283. 119 (729. 1063
Betrüben/ *Affligere* 315. 555 (1039
Betröbniß/ Mæstitia 565
Betrug/ *Ars*, Fraus 60. 336 (243. 636. 915
Bette/ Cubile 201. 467. 1018
Betteln/ Mendicare 539
Beul/ Tuber 1034
Beurisch/ *Agrestis* 19
Beurlauben/ Exautorare 75
Beute/ Manubiæ 527
Beutel/ *Crumena* 199
Beuteln/ Incernere 144
Beutelschneider/ *Manticularius* (527. 831
Beutler/ Marsupiarius 530
Bewaren/ *vide* behüten. 214
Bewegen/ *Concitare* 152. 596 (684
Bewehren/ *Examinare* 272. 754
Beweinen/ *Deflere* 315. 720
Beweisen/ *Demonstrare* 56. 389 (571. 754
Bewerffen/ *Incrustare* 200
Bewilligen/ Suffragari 334. 625 (863
Bey/ *Ad, apud* 9. 48. 155. 447 (689
Beybringen/ *Supponere* 731
Beyfallen/ *Assentire* 877. 945
Beyfuß/ *Artemisia* 60
Beylegen/ Recondere 239
Beyneben/ Obiter 627
Beyschlaffen/ *Concumbere* 202
Beysitzen/ *Assidere* 870
Beyspiel/ Documentum 241. 664
Beystand/ *Suppetiæ* 701. 1106
Beystehen/ *Adiuuare* 446
Beywohnen/ *Cohabitare* 390
Beywohner/ *Accola* 170
Bezahlen/ Soluere 911. 665
Bezaubern/ Incantare 116. 289
Bezeugen/ Contestari 1004
Bezwingen/ Subigere 23

B J.

Biber/ Castor 128
Biegen/ Inclinare 164. 212. 315 (1016
Bien/ *Apis* 45
Bienenkorb/ *Aluens* 30
Bienschwarm/ Examen 272

Bier/ *Cereuisia* 146
Bierne/ *Pyrum* 778
Bildt/ *Idolum* 415
Bildtniß/ *Imago* 418
Billig/ *Æquus* 13. 14. 289. 471 (541. 700. 1062
Billigen/ *Approbare* 745
Billigkeit/ *Æquitas* 14
Ich bin/ *Sum* 965
Binden/ *Ligare* 130. 482. 598 (1054. 1087
Binetsch/ *Blitum* 89
Binsel/ *Penicillus* 689
Binzen/ *Iuncus* 440. 859
Binzweiden/ *Vimen* 1087
Bircken/ *Betula* 85
Birckhan/ *Attagen* 86
Birgicht/ *Montuosus* 570
Bischoff/ *Episcopus* 44. 265
Bischoffs hut/ *Infula* 425. 558
Bischoffsstab/ *Lituus* 491
Bisem/ *Moschum* 575
Biß/ nom: *Morsus* 571
Biß/ adverb: *Usque* 244. 957. 1116
Bissen/ *Bolus* 90. 95
Bißher/ *Hactenus* 390
Bißweilē/ *Interdū* 27. 624. 754

B L.

Blase/ *Vesica* 1076
Blaßbalck/ *Follis* 316
Blasen/ *Flare* 316. 928
Blat/ *Folium* 657. 326
Blatter/ *Papula* 663. 776
Blaw/ *Caeruleus* 167
Blawfuß/ *Herodius* 396
Blawschwartz/ *Liuidus* 492
Blech/ *Lamina* 92. 457
Blecken/ *Balare* 79
Bleiben/ *Manere* 523. 573
Bleich/ *Pallidus* 658. 507
Bleicher/ *Fullo* 448
Blenden/ *Excaecare* 100
Blerren/ *Vociferari* 79. 1106
Bley/ *Plumbum* 721
Bleykugel/ *Halter* 393. 526
Bleywage/ *Amussis* 35. 688
Bleyweiß/ *Cerussa* 146
Blind/ *Caecus* 100
Blindekue/ *Myinda* 589
Blinzen/ *Conniuere* 179
Blitz/ *Fulgur* 347
Bloch/ *Truncus* 1033
Blöde/ *Timidus* 335
Bloß/ *Nudus* 620
Blüen/ *Florere* 318
Blum/ *Flos* 318
Blut/ *Sanguis* 843. 199
Blutader/ *Vena* 1060
Blutgang/ *Hæmorrhois* 301
Blutschand/ *Incestus* 129. 146

B O.

Bock/ *Hircus* 117. 400
Böcklein/ *Hædus* 390

Boden/

Boden/ Fundus 251. 911
Bodt/ Scapha, Cymba 853
Bogen/ Arcus 53
Bogge/ Rana 798
Boggen/ Varioli 1031
Bollwerg/ Agger 20. 498. 582 (1049
Bon/ Faba 275
Bonenmeel/ Lomentum 494
Boren/ Perforare 331. 998
Bornstein/ Electrum 257. 961
Bort/ Circumferentia 298
Bortenmacher/ Barbaricarius 80
Böß/ Malus 519. 755
Boßhafftig/ Malignus 747
Boßhack/ Harpago 393
Boßman/ Nauta 594
Bott/ Nuncius 623

B R.

Brachacker/ Nouale 616
Brachen/ Repastinare 674
Brachmonat/ Iunius 442
Brämse/ Oestrum 636
Bräm/ Fimbria 307
Brand/ Incendium 113. 1011
Brandeisen/ Cauterium 134
Brandopffer/ Holocaustum 410
Brandzeichen/ Stigma 924
Brandtwein/ Crematum 195
Braten/ Assare 65. 340
Bratpfanne/ Sartago 847
Bratspieß/ Veru 1075

Braunschwartz/ Fuscus 85. 356
Braut/ Sponsa 619. 931
Brautbette/ Thalamus 1007
Brechen/ Frangere 334
Brecke/ Meretrix 545
Breit/ Latus 34. 464. 919
Breitfüssig/ Plancus 713
Breitnesig/ Subsimus 9 0
Breme/ Institia 428. 307
Bremse/ Tabanus 636. 977
Brennen/ Ardere 34. 194. 313 (637. 1115
Brenneisen/ Cauterium 134
Brenner/ Vstrigo 1115
Bressem/ Prasinus 747
Bret/ Asser 65
Bretschneider/ Serrarius 888
Bretspiel/ Alea 26. 27
Brezel/ Spira 937
Breune/ Angina 37. 976.
Breutigam/ Sponsus 931. 678
Brey/ Pulmentum 772
Brieff/ Litera 490. 266
Briefftreger/ Tabellari9 478. 978
Brille/ Conspicillum 921
Bringen/ Afferre 297. 735
Brocken/ Mica 548. 1041
Brombeer/ Morū rubi Idai 523
Brosamen/ Analecta 35
Brot/ Panis 662
Brotkorb/ Panarium 662
Brotschüssel/ Infurnibulum 356

Bruch/

B R.

Bruch/ *Bracca* 92
Bruch/ *Hernia* 396. 797
Bruchstein/ *Camentum* 101. 824
Brücke/ Pons 731
Brückenpfahl/ Sublica 960
Bruder/ Frater 336
Brudersfohn/ Nepos ex fratre (601
Brüe/ *Ius* 444
Brüllen/ *Rugire* 91. 337. 577. (825
Brummen/ Murmurare 90. (585. 337. 586. 974
Brun/ Fons 157. 326. 776
Brunnenmeister/ Librator 480
Brunnquell/ Scaturigo 454
Brunst/ *Ardor* 54
Brunzen/ *Mingere* 552
Brunzkachel/ *Matula* 532. 853
Brunzwasser/ *Lotium* 499. 1114
Brust/ Pectus 680. 521. 1054
Brusten/ *Sternutari* 924
Brustharnisch/ Thorax 1008
Brustlatz/ Fascia pectoralis 289 (521
Brüten/ *Fouere oua* 333

B V.

Bube/ *Nequam* 314. 597. 602 (865
Bubenstück/ *Flagitium* 313
Büberey/ *Nequitia* 602
Buch/ Liber 85. 477. 642

B V.

Buchbawm/ *Fagus*, 283
Buchbinder/ *Bibliopagus* 86
Buchdrücker/ *Typographus* 147 (1042
Buchhändler/ *Bibliopola* 86
Buchstabe/ *Litera* 490
Buchsbawm/ *Buxus* 96
Büchsse/ *Pyxis* 778
Büchsse/ *Tormentum* 1015
Büchssenstein/ Globus 372
Buchweitzen/ Cicercula 151
Buckel/ Vmbilicus 1100
Bückling/ Halec fumatum 392
Buddeman/ Terriculamētū 1002
Büffel/ *Bisons* 94. 1114
Bühne/ Contignatio 455. 460 (978. 1009
Bulen/ *Amare* 32
Bulschafft/ *Venus* 1066
Bündel/ *Fasciculus* 289. 846
Bundt/ Fœdus 323
Bundschuch/ *Cothurnus* 192 (694
Bungart/ Pugio 769
Bunt/ *Versicolor* 1051
Bürde/ Sarcina 641. 846
Büre/ Operimentum 668
Burg/ *Arx*, Castrum 62. 127 931
Bürge/ Sponsor 744. 931. 1053
Bürger/ Ciuis 157
Bürgschafft/ Satisdatio 240
Burretsch/ *Buglossa* 95

Bursch/

Bursch/ *Contubernium* 182
Bürste/ *Setacium* 891
Burstig/ *Hispidus* 400
Burtig/ *Oriundus* 652
Burtzeln/ *Portulaca* 763
Busch/ *Dumus* 250
Büschel/ *Manipulus* 525
Busem/ *Sinus* 902
Buß/ *Pœnitentia* 723. 846
Butte/ *Lacus* 455
Buttel/ *Lorarius* 499
Butter/ *Butyrum* 96
Buttermilch/ *Lac serosum* 450
Bütner/ *Vascularius* 1053
Butzen/ *Exornare* 484. 582. 586 (606. 652, 724
Butzscheer/ *Emunctorium* 582

INCIPIENTIA à C.

Capell/ *Sacellum* 11. 832
Capitel/ *Caput* 122
Cedern baum/ *Cedrus* 138
Centner/ *Centenarius* 141
Christbeerlein/ *Zizyphum* 1124
Christmonat/ *December* 219
Churfürst/ *Elector* 470. 881
Cinober/ *Minium* 553
Cipressenbaum/ *Cupressus* 208
Circkel/ *Circinus* 155
Cistern/ *Cisterna* 157
Citieren/ *Allegare* 152. 468
Comedienspieler/ *Histrio* 400
Constantinopel/ *Constantinopolis* 180
Copey/ *Exemplum* 272
Credentzen/ *Prægustare* 387
Credentz tisch/ *Abacus* 2
Creutz/ *Crux* 200
Cristall/ *Crystallus, & um* 201

Cætera quære in litera K.

INCIPIENTIA à D.

D A.

Dach/ *Tectum* 205. 985
Dachfenster/ *Impluuium* 722
Dachs/ *Meles* 537
Dache/ *Ellychnium* 258
Dachtrauffe/ *Stillicidium* 943
Daheim/ *Domi* 244
Dahin/ *Eò* 261. 434
Dale/ *Monedula* 569
Dam/ *Agger* 20
Dampff/ *Vapor* 1050
Dampffloch/ *Aestuarium* 17
Danck/ *Gratia* 380
Danne/ *Abies* 3
Danzapff/ *Conus* 184. 626
Dantz/ *Chorea* 150
Dantzigk/ *Dantiscum*
Dapffer/ *Strenuus* 5. 40. 331 (382. 516. 530. 951.
Dargeben/ *Subministrare* 553

Darm/Ile 417. 430
Darnach/Postea 222. 422. 737
Darreichen/Porrigere 281. 367. 807
Darstellen/Repraesentare 967
Darüber/Quin 790
Darumb/Propterea 261. 269. 414. 762
Darzu/Quin 790
Das/Pronom: Hoc 397
Das/Conjunct: Vt 1117
Dasche/Pera 691
Daselbst/Illic 414. 434
Dattelbaum/Palma 658. 703
Dattelkern/Cariota 79. 126. 216
Daube/Columba 171
Daum/Pollex 725
Dauon lauffen/Aufugere 345
Dauschen/Permutare 588
Dazumal/Tum 1036
Dazuthun/Adhibere 389

D E.

Decke/Stragulum 668. 951
Deckel/Operculum 668
Decken/Tegere 984
Decret/Decretum 144
Degen/Sica 893
Dehnen/Pandiculari 663
Deichssel/Themo 988
Demant/Adamas 9
Demmerung/Crepusculum 196
Demlein/Dama 216
Demuth/Humilitas 407
Demütig/Demissus 559. 719
Dencken/Cogitare 169
Denckzettel/Aduersaria 10
Denn/Nam 590. 761
Dennemarck/Dania 217
Der/Hic 397
Dergleicht/Hujusmodi 407. 435
Derhalben/Quare 414. 416. 423
Derwegen/Quamobrem 435. 762. 269. 783
Derren/Arefacere 281
Deuber/Columbus 171
Deuten/Nuere 624
Deutlich/Disertè 887. 922
Dewen/Concoquere 185. 367

D I.

Dichten/Fingere 308. 534
Dick/Crassus 193. 224. 384. 929
Dieb/Fur 354
Diebsack/Crumena 199
Diele/Asser 65. 713
Dielenschneider/Serrarius 888
Dienen/Seruire 37. 888
Diener/Minister 883. 696
Dienst/Seruitium 888
Dienstag/Feria tertia 231
Dienstmagd/Ancilla 37
Dissell/Cis 156
Dieweil/Quoniam 250. 794
Digneter/Scrutarius 864

D I.

Dill/ *Anethum* 37
Ding/ *Res* 811
Dingen/ *Conducere* 247
Dinten/ *Atramentum* 67
Dirne/ *Iuuencula* 446
Distel/ *Carduus* 123. 1027
Distelfinck/ *Acanthis* 4. 123

D O.

Doll/ *Stolidus* 950
Dolmetschen/ *Interpretari* 430
Donner/ *Tonitru* 1014
Donnerkeil/ *Fulmen* 348
Donnerstag/ *Feria quinta* 231
Doppel/ *Duplus* 251
Dorcke/ *Sentina* 877
Dorff/ *Pagus* 657. 829. 1082
Dorn/ *Spina* 106. 879. 927
Dornstrauch/ *Dumus* 250
Dorren/ *Torrere* 1018
Dorthin/ *Illuc* 417
Dotter/ *Vitellus* 598

D R.

Drabant/ *Satelles* 848. 927 (945
Drach/ *Draco* 245
Drähen/ *Torquere* 1016
Draet/ *Cheleuma* 149
Dranwenden/ *Impendere* 687 (969
Drauff hören/ *Attendere* 991
Draussen/ *Foris* 326
Drawen/ *Interminari* 552

D R.

Drechsler/ *Tornarius* 1015
Dreck/ *Stercus* 144. 940
Dreschen/ *Triturare* 1031
Dreßkammer/ *Sacrarium* 833
Drey/ *Tres, Tria* 1025
Dreyfach/ *Triplex* 1027
Dreyfüssig/ *Tripes* 697
Dringen/ *Vrgere* 1114
Drithalb/ *Sesquialterus* 890
Droben/ *Supra* 972
Droßbub/ *Calo* 107
Drossel/ *Turdela* 1040
Drucken/ Premere 749
Drucken/ *Excudere* 204
Druckerey/ *Typographia* 1042

D V.

Dulden/ *Pati* 677. 996. 1012
Dultmütigkeit/ *Æquanimitas* (14
Dünn/ *Exilis* 273. 376. 800. 997
Dülpel/ *Blax* 89
Dümpffel/ *Gurges* 386
Dünnbier/ *Cereuisia secundaria* (146
Dünch/ *Crusta* 200. 985
Dunckel/ *Caliginosus* 108
Dunckelblaw/ *Cyaneus* 214
Dunckelrot/ *Fuluus* 349
Dunckelschwartz/ *Furuus* 356
Düngen/ *Stercorare* 940
Dunst/ *Vapor* 1050

Duppelt/ Duplex. 251.
Durch/ Per. 690.
Durchbrechen/ Perrumpere. 336.
Durchdringen/ Penetrare. 689. (1045.
Durchfliessen/ Permeare. 543.
Durchgehen/ Peragrare 20. 543. (1045
Durchlauff/ Lienteria 320. 482
Durchlauffen/ Percurrere 211. (482
Durchlesen/ Perlegere 470
Durchschlack/ Colum 169. 197
Durchschweifft/ Peruagari 1047
Durchsehen/ Perlustrare 508
Durchsichtig/ Pellucidus 510. (922
Durchstecht/ Confodere 322. 306.
Durchstreichen/ Cancellare 112. (487
Durchziehen/ Peragrare 20

INCIPIENTIA ab E.

Eben/ Æquus 13. 15. 714
Ebenbild/ Imago 418
Ebenen/ Æquare 678
Eber/ Verres 1070
Ebischbaum/ Sorbus 916
Ecke/ Angulus 38
Eckel/ Fastidium 290. 596.
Edel/ Nobilis 363. 609
Edelgestein/ Gemma. 459.
Effen/ Ludificari. 502.
Egel/ Sanguisuga. 400. 844.
Egge/ Occa. 631. 847.
Eggen/ Occare. 489. 631. 847.

E H.

Ehe/ Priusquam. 751.
Ehe/ Conjugium. 531 439. 619.
Ehebrecher/ Adulter. 564.
Ehebruch/ Adulterium. 11.
Ehefraw/ Vxor. 1121.
Eheman/ Maritus. 529. 439.
Ehescheidung/ Diuortium. 238.
Ehr/ Honor. 402. 373. 1061.
Ehrerbietung/ Reuerentia. 889. (1069.
Ehrgeitz/ Ambitio. 262.
Ehrlich/ Honestus. 402.
Ehrnwirdig/ Venerabilis. 924. (1061.

E I.

Eibenbaum/ Taxus. 984.
Eiche/ Quercus. 788.
Eichel/ Glans. 371.
Eifer/ Zelus. 13. 1122.
Eigen/ Proprius. 521. 681. 753.
Eigenschafft/ Proprietas. 388. (592.
Eigensinnig/ Cerebrosus. 143. (574.
Eigenwill/ Proteruia. 763.

Eilen/

Eilen/Festinare 139. 301. 532. (741. 760
Eimer/Vrna 1115. 44. 456. 905
Einblasen/Suggerere 975
Einbilden/Imaginari 418
Einer/Vnus 792. 1104
Eineugig/Monoculus 166. 507. (568. 634
Einfallen/Incidere 99. 211. 827
Einfeltig/Simplex 898
Eingang/Introitus 263
Eingebung/Afflatus 316. 367 (929
Eingedenck/Memor 187. 538
Eingehen/Ingredi 263. 377
Eingeweid/Exta 261. 274. 430. (1092
Eingezogen/Modestus 564. 988
Eingiessen/Infundere 351
Einheitzen/Calefacere 282
Einhellig/Vnanimis 40. 186. 393. (878. 914
Einhorn/Vnicornu 1105
Einjagen/Incutere 786
Einig/Concors 186. 1105
Einkauffen/Obsonari 630
Einkehren/Diuersi 1072
Einkommen/Reditus 264. 1064
Einlassen/Intromittere 560
Einlegen/Condire 178
Einlendisch/Indigena 423
Einmahl/Semel 875
Einnehmen/Occupare 632
Einöde/Desertus 912
Einpacken/Compingere 846
Einreissen/Diripere 800. 956
Eins/Vnum 1104
Einschencken/Infundere 351
Einschleichen/Insinuare 902
Einschliessen/Includere 162
Einsidler/Eremita 35. 268. 913
Einstecken/Pangere 661
Eins vmbs ander/Inuicem 43. (588
Eins werden/Pacisci 656
Eintrag/Subtegmen 961. 1023
Eintrucken/Inculcare 106
Eintuncken/Intingere 279. 418. 546. 982
Einverleiben/Incorporare 190
Einweihen/Inaugurare 71. 228
Einweihung/Encania 261. 263
Einwicklen/Inuoluere 1110
Einwohner/Incola 170
Einziehen/Immigrare 550
Eis/Glacies 370
Eisen/Ferrum 300
Eisenfarb/Ferrugineus 300. 371
Eisenkraut/Verbena 1067
Eißvogel/Alcedo 26
Eißwehr/Chela 148
Eißzapff/Stiria 946
Eitel/Vanus, merus 421. 1050
Eiter/Pus 776. 884
Eiuer/Æmulatio 13. 1122

E L.

Elbe/ *Albis* 25
Elefant/ *Elephas* 81. 258
Element/ *Elementum* 258
Elend/ *Alce* 26
Elend/ *Miseria* 556
Elff/ *Vndecim* 1103
Elle/ *Vlna* 201. 1099
Ellenbogen/ *Cubitus* 201
Elritz/ *Bdella* 82
Elster/ *Pica* 704
Eltern/ *Parentes* 667
Elter vater/ *Auus* 76

E M.

Embde/ *Cordum* 188
Empfahen/ *Accipere* 119
Empfinden/ *Sentire* 877. 120
sich Empören/ *Insurgere* 974
Emsig/ *Sedulus* 65. 194. 459. 596 (873

E N.

Enckel/ *Nepos* 601
End/ *Finis* 263. 309
Endern/ *Mutare* 29. 557. 1051
Endlich/ *Tandem* 981. 223
Eng/ *Angustus* 38. 55
Engegasse/ *Angiportus* 37
Engel/ *Angelus* 37. 216
Engelland/ *Anglia* 37
Engelsüß/ *Filicula* 307. 726
Engsten/ *Angere* 37. 38. 316
Entblösen/ *Denotare* 620
Entdecken/ *Patefacere* 675. 985 (1059

E N.

Ente/ *Anas* 35
Enterben/ *Abdicare* 228. 391
Entfallen/ *Excidere* 99
Entfliehen/ *Aufugere* 346
Entfreimbden/ *Abalienare* 27
Entführen/ *Rapere* 798. 800
Entgegen/ *Aduersus* 10. 182. 1080
Entgegenhalten/ *Obijcere* 411
Entgegenlauffen/ *Occurrere* 211
Entgegensetzen/ *Opponere* 730
Entgehen/ *Euadere* 1045
sich Enthalten/ *Abstinere* 994
Enthaupten/ *Decollare* 169
Entheiligen/ *Profanare* 286
Entlauffen/ *Profugere* 346
Entledigen/ *Exonerare* 641
Entlehnen/ *Mutuari* 588
Entleiben/ *Exanimare* 39
Entscheidung/ *Arbitriũ* 50. 437
Entschlaffen/ *Obdormire* 245
Entschüldigt/ *Excusare* 134. 213 (774
sich Entsetzt/ *Horrescere* 404. 957
Entspringen/ *Oriri* 649
Entsteht/ *Existere* 237. 593. 649
Entwehnen/ *Ablactare* 450 (903
Entweichen/ *Secedere* 137
Entweihen/ *Profanare* 286
Entwenden/ *Abalienare* 27
Entwerffen/ *Delineare* 486
Entwischen/ *Elabi* 449
Entwohnen/ *Desuescere* 963

Entzian/

Entzian/*Gentiana* 364
Entziehen/*Subtrahere* 1021.800
Entzuckung/*Ecstasis* 254
Eppich/*Hedera* 395

E R.

Er/*Is* 433
Erachten/*Conjicere* 411.412
Erb/*Hæres* 391
Erbarkeit/*Honestas* 402
Erbarmung/*Commiseratio* 557
Erbgemech/*Legatum* 467
Erbgrind/*Porrigo, inis* 743
Erbieten/*Offerre* 299
Erbitten/*Exorare* 652.672
Erbmacher/*Legator* 467
Erbs/*Pisum* 709
Ercker/*Exedra* 272
Erdbeer/*Fragum* 333
Erdbiedem/*Terramotus* 1002
Erde/*Terra* 1001
Erdencken/*Excogitare* 169
Erdfarb/*Pullus* 771
Erdicht/*Affectatus* 278
Erdichten/*Comminisci* 174.308
Erdklos/*Gleba* 371
Erdreich/*Tellus* 408.911
Erdspinne/*Stellio* 939
Erdulden/*Perpeti* 677
Erfahren/*Experiri* 194.613.
(667.693.859
Erfolgen/*Assequi* 883
Erfordern/*Requirere* 782
Erforschen/*Explorare* 183.720
Erfragen/*Percontari* 183
Ergeben/*Dicare* 227.239.521.
(1113
Erger/*Pejor* 519
Ergerniß/*Scandalum* 636.852
Ergetzen/*Refocillare* 321.340.
(454.466
Ergiessen/*Exonerare* 641
Ergreiffen/*Comprehendere* 749.
(799
Erhalten/*Conseruare* 25.889
Erheben/*Exaggerare* 20.298.
(1013
Erherten/*Indurare* 252
Erhören/*Exaudire* 69
Erhöhen/*Exaltare* 30
Erin/*Æneus* 13
sich Erinnern/*Reminisci* 808
Erkauffen/*Redimere* 260
Erkennen/*Cognoscere* 613
Erkleren/*Explicare* 160.174.591.
(611.626.714.719
Erlangen/*Impetrare* 9.677.
(739.883.995
Erlassen/*Dimittere* 559
Erlaubnüß/*Licentia* 481.739.
(1061
Erleiden/*Perpeti* 677
Erlenbaum/*Alnus* 29
Erleuchten/*Illuminare* 504.
(508.796

Erlösen/

Erlösen/ Liberare 260. 477. 889
Erlüstigung/ *Oblectamentū* 454
Ermel/ *Manica* 525
Ermorden/ *Trucidare* 1032
Erndte/ *Messis* 508
Ernehren/ *Alere* 28. 625. 996
Ernewern/ *Renouare* 429. 617 (669. 939
Ernsthafft/ *Seuerus* 891
Ernstlich/ *Seriò* 883
Eröbern/ *Expugnare* 769
Erquicken/ *Recreare* 194. 321 (340
Errathen/ *Diuinare* 57
Erreichen/ *Contingere* 981
Erschaffen/ *Creare* 193
Erschallen/ *Personare* 914
Erscheinen/ *Apparere* 666
Erschrecken/ *Terrere* 39. 678 (941. 1002
Erschrocken/ *Attonitus* 1014
Erschüttern/ *Pertremiscere* 1024
Erstatten/ *Recompensare* 686 (846
Erste/ *Primus* 751
Erstechen/ *Confodere* 322
Ersticken/ *Suffocare* 964
Ertrencken/ *Submergere* 546
Ertz/ *Metallum* 13. 25. 547
Ertzgrube/ *Fodina* 321
Erwachsen/ *Adultus* 638
Erwecken/ *Excitare* 152. 153
Erwegen/ *Perpendere* 687. 727 (777
Erwehlen/ *Eligere* 469. 470
Erweichen/ *Emollire* 567
Erwerben/ *Parere* 666. 781
Erwischen/ *Apprehendere* 798 (749. 799
Erwürgen/ *Iugulare* 440
Erzehlen/ *Recensere* 147. 153 (299. 538. 591. 622. 729
Erzeigen/ *Praestare* 299. 289 (741
Erziehen/ *Educare* 28. 625
Erzittern/ *Contremiscere* 1024
Erzürnen/ *Excandescere* 6. 112 (576

E S.

Es/ *Canis* 214
Eschbaum/ *Fraxinus* 337
Esel/ *Asinus* 64
Eselshuff/ *Tussilago* 1041
Eseltreiber/ *Agaso* 19. 580
Esse/ *Vstrina* 1115
Essen/ *Edere* 255. 523
Essig/ *Acetum* 6
Estrich/ *Pauimentum* 678. 455

E T.

Etlicher massen/ *Quodammodo* (28. 793
Etwa/ *cum composi: vide col:* 28

E T.

Etwanher/ *Alicunde* 27
Etwas/ *Aliquid* 604. 792
Etzen/ *Inescare* 270

E V.

Euel/ *Noctua* 617
Euserste/ Extremus 275
Euter/ *Vber* 1054

E W.

Ewer/ *Vester* 1077
Ewig/ *Æternus* 17. 42. 694. 875
Exempel/ Exemplum 272. 664

E Y.

Ey/ Ouum 655
Eychhorn/ Sciurus 859
Eyd/ *Iusiurandum* 442. 833
Eydam/ *Gener* 362
Eyerklar/ *Albumen* 26

INCIPIENTIA ab F.

F A.

Faal/ Giluus 370
Fabel/ Fabula, *Apologus* 46. 276
Fach/ Pasceolus 672
Fackel/ Fax 293. 417
Faden/ *Filum* 307
Fahen/ Capere 117. 812
Fahn/ Fähnlein/ Vexillum 1079
Fahren/ Vehi 1056
Falck/ Falco 283

F A.

Fall/ *Casus* 99
Fallen/ Cadere 98. 448. 828
Falsch/ Falsus 284
Falten/ Complicare 718
Fang/ Captura 118
Fangen/ Illaqueare 460
Farleis/ Orbita 647
Farnkraut/ Filix 307
Fartzen/ Pedere 682
Fasant/ Phasianus 702
Faß/ *Dolium* 242
Faßbender/ *Vietor* 242. 1084
Fassen/ Capere 118
Fast/ *Fermè* 10. 296. 516. 644 (688.
Faste/ *Ieiunium* 415
Fastenacht/ *Androdyonisia* 78 (234
Faul/ Cariosus 124. 333. 777 (798
Faul/ Segnis 5. 60. 187. 375. (470. 704. 87[illegible]. 874
Faust/ Pugnus 770
Faustkolben/ *Cestra* 146

F E.

Fechten/ *Digladiari* 67. 377 (500. 549
Fechter/ Pugil 657. 769
Feder/ Penna 105. 690
Fegen/ Purgare 774. 1070
Fegfewer/ Purgatorium 774
Fehl/ *Labes* 447. 539

Fehlen/ *Aberrare* 269. 392. 448 (487. 647. 679
Fehlschuß/ *Repulsa* 684
Fehrschiff/ *Ponto* 731
Feyern/ *Feriari* 296. 633
Feyerlich/ Solennis 302. 908
Feyertag/ *Festum* 231. 302
Feigbohnen/ *Lupinus* 506
Feigen/ *Ficus* 303
Feygenbaum/ *Ficus* 303
Feile/ *Lima* 221
Feil sein/ *Prostare* 949
Feilstaub/ *Ramentum* 859. 797
Fein/ *Formosus* 328. 754. 857 (961
Feind/ Inimicus 13. 33. 406
Feindschafft/ Inimicitia 33
Feindselig/ *Infensus* 224. 635
Feist/ *Abdomen* 2
Feisten/ *Pedere* 682
Feld/ *Campus* 19. 111. 829
Feldoberster/ *Imperator* 419
Fell/ Pellis 188. 682. 860
Felleisen/ *Hippopera* 64. 164. 399
Fels/ Petra 701. 829. 849. 860
Felschen/ *Adulterare* 11. 480
Felschlich/ Falsò 284
Fenchel/ *Fœniculum* 324
Fendlein/ *Vexillum* 895. 1075
Fendrich/ Signifer 895
Fenster/ Fenestra 295
Fensterlade/ *Valua* 1049
Ferben/ *Tingere* 171. 706. 1011

F E.

Ferber/ *Tinctor* 1011
Ferckel/ *Porcellus* 733. 962
Fern/ Procul 495. 576. 691 (756
Ferner/ Porrò 734
Fersche/ *Calx* 110
Fertig/ Promptus 758. 697
Fertig machen/ *Absoluere* 449 (651
Fest/ *Munitus* 305. 311. 802 (818
Festung/ Munitio 127. 582
Fett/ Pinguis 193. 643. 707
Feucht/ *Humidus* 407. 514. 1099 (1120
Feule/ *Rancor* 798
Feulen/ *Putrefacere* 283
Feur/ Ignis 416
Feurhack/ *Hama* 393
Feurkugel/ Pyrobolus 778
Feurrot/ *Rutilus* 830
Feurschauffel/ *Batillus* 82
Feurstein/ Silex 897

F I.

Fiber/ Febris 293
Fichten/ Picea 704
Fichtenapffel/ *Nux picea* 184
Fidel/ *Lyra* 512. 661
Fidler/ Fidicen 305
Filtzlauß/ *Pediculus inguinalis* 695
Filtzmantel/ *Sagum* 835
Finck/ *Fringilla* 340

F I.

Finden/ *Inuenire* 636.668.1063
Finger/ *Digitus* 232
Finnen/ Glandula 371.379
Finster/ Caliginosus 108.642
Finsterniß/ *Tenebræ* 108.993
Firniß/ Vernix 1070
Fisch/ Piscis 709
Fischergabel/ Fuscina 356
Fischergarn/ *Rete* 812
Fischohren/ *Branchia* 92
Fischroggen/ *Oua piscium* 655. 726
Fischsuppen/ Garum 360

F L.

Flach/ Planus 14.714
Flachehand/ Palma 432.658
Flachnesig/ *Simus, Subsimus* 900
Flachs/ Linum 488
Flachsbreche/ *Malleus stuparius* 957
Fladen/ Placenta 711
Flader/ Bruscum 93
Flagge/ *Vexillum* 1079
Flamme/ Flamma 314
Flasche/ *Lagena* 456
Flechte/ *Lichen* 481
Fleck/ *Macula* 514.542
Flecken/ *Castellum* 127
Fledermauß/ *Vespertilio* 1077
Flegel/ *Tribulum* 1027
Fleiß/ Diligentia 469
Fleisch/ *Caro* 125

F L.

Fleischawer/ *Lanius* 458
Fleissig/ *Diligens* 23.65.224. 469.596.873
Flicken/ Sarcire 846.969
Flicklappe/ *Assumentum* 560
Fliege/ *vide* Mucke
Fliegen/ *Volare* 1107.
Fligenweher/ *Flabellum* 311.586
Fliegenschwam/ *Fungus betulaceus* 353
Fliehen/ Fugere 335
Fliese/ *Tessula* 1003
Fliessen/ *Fluere* 319.505.526. 542
Flocken/ *Floccus* 317
Floß/ Crates 193
Floßfeder/ Pinna 707
Fluch/ *Anathema* 36.230
Fluchen/ Execrare 748
Flucht/ Fuga 345
Flüchtig/ Extorris 274.886
Flügel/ *Ala* 25
Flugs/ *Citò* 417.634.763.937
Flundern/ Passer 674.680
Fluß/ *Amnis* 32.319

F O.

Folgen/ *Sequi* 574.889
Folterung/ *Quæstio* 781.1015
Fordern/ Accersere 22.175.313. 758
Forderhalß/ Iugulus 440
Forderhauß/ *Vestibulum* 1077

Pp 2 Forell/

Forell/*Aurata* 72
Form/*Species* 920
Formieren/*Effingere* 309
Forschen/*Scrutari* 709. 781. 865
Forst/*Saltus* 837. 840
Fortel/*Aucupium* 68. 686
Fortfahren/*Pergere* 576. 691
Fortgehen/*Procedere* 137. 378
Forwerg/*Prædium* 743. 829

F R.

Fraaß/*Heluo* 395. 506
Fracht/*Naulum* 595
Fragen/*Interrogare* 781. 819
Franckreich/*Gallia* 358
Frawe/*Fœmina* 324
Frawenzimmer/*Gynæcium* 387
Frech/*Petulans.* 300. 701
Frembd/*Alienus* 27. 80. 273. 691
Frembdling/*Peregrinus* 363. 1062
Fressen/*Comessari* 173
Fressig/*Gulosus* 386. 255. 426
Frewde/*Gaudium* 360. 453. 655
Freudig/*Alacer* 25
es Freuert/*Congelascit* 27. 340
Freund/*Amicus* 33. 597
Freundlich/*Humanus* 88. 163. 173. 287. 360
Frewel/*Temeritas* 304. 341. 669. 987
Frey/*Liber* 476. 583. 773
Freybeuter/*Pirata* 798
Freyer/*Procus* 756
Freygebig/*Liberalis* 477
Freyheit/*Libertas* 66. 476. 560
Freyherr/*Baro* 81
Freylassen/*Manumittere* 521
Freylich/*Scilicet* 600. 605. 856
Freytag/*Feria sexta* 231
Friede/*Pax* 679
zu Frieden sein/*Acquiescere* 790
Frisch/*Vegetus* 25. 199. 803. 1056
Frölich/*Lætus* 302. 397. 455
Frolocken/*Iubilare* 381. 436. 715. 838
From/*Bonus, pius* 90. 45. 113. 408. 710. 754
Fromen/*Emolumentum* 260
Frosch/*Rana* 798
Frost/*Frigus* 27. 361
Frucht/*Fructus* 10. 343
Fruchtbar/*Fœcundus* 297. 323
Frue/*Mane* 523
Fruestück/*Ientaculum* 416
Fruezeitig/*Præcox* 186. 532

F V.

Fuchs/*Vulpes* 1121
Fuchsschwantz/*Panicum* 689. 662
Fuder/*Vehes* 1056
Fürdung/*Nutirmentum* 626

Fügen/

Fügen/ *Aptare* 48
Füge zusammen/*Coapto* 440.48
Fügilich/*Congruus* 385.388.645.(728
Fühlen/ Sentire 877
Führen/ *Aurigari* 72.246.1056
Fuhrlohn/Vectigal 1056
Fuhrman/*Auriga* 73.813
Fülle/Copia 184.189.281.1055
Füllen/*nom:* Equuleus. 267.717
Füllen/*verb:* Implere 287
Füllerey/Crapula 192
Füncklein/*Scintilla* 857
Fündelkind/ Puer, *expositius* (729
Fünff/ *Quinq.* 790
Für/ Pra 741
Fürbitt/Intercessio 136
Furch/Sulcus 965
Furcht/*Metus* 330.549.678.(1010.1025.
Furchtsam/*Timidus* 1010
Fürgeben/*Simulare* 899.1006
Fürhaben/Propositum 730
Fürnehmen/Propositum 939
Fürhalten/*Obiicere* 411
Fürhang/*Velum* 1059
Fürkeuffer/ Propola 761
Fürkommen/Praoccupare 632
Fürnehm/*Pracipuus* 742.751
Fürnemlich/Prasertim 744.752
Fürnemste/*Potissimus* 740.756
Fürsehen/Pradestinare 226
Fürsetzen/*Praficere* 280.728
Fürsprach/*Aduocatus* 652.1106
Fürst/Princeps 752
Fürstender/*Antistes* 44
Fürtreffen/Eminere 523
Fürtrefflich/Excellens 139.160.(260.384.421.427.742.949.
Fürübergehen/Praterire 264
Fürwar/Profectò 261.536
Fürwenden/Pratendere 1006
Fürwerffen/Exprobrare 754
Fürwitz/Curiositas 209
Fuß/ Pes 695
Fußbecken/Pelluuium. 684
Fußbencklein/Scabellum 850
Fußfessel/Compes 521.696.698
Fuß fürfuß/ *Pedetentim* 696
Fußgenger/*Pedes* 696
Fußpfade/Semita 875
Fußsocken/*Vdones* 1055
Fußsole/*Planta* 713
Fußstapffen/*Vestigium* 1077
Fußstein/Pumex 772
Fußzeug/Peditatus 20
Futter/Pabulum 656
Futterhembde/ *Interula* 961
Futterschwinge/ Vannus 1049

INCIPIENTIA

à G.

G A.

G A.

Gabe/Munus 244.583
Gabel/Furca 354
Gach/Praeceps 741.528
Gähling/Subitaneus 960
Galey/Triremis 809
Galgen/Patibulum 200.676.(688
Galgenvogel/Furcifer 354
Galle/Fel 87.294
Gang/Meatus 542
Ganß/Anser 42
Gant/Auctio 70
Gantz Gar / Totus, Vniuersus 428.(717.847.909.1019
Garbe/Manipulus 525.546
Garkuchen/Popina 732
Garn/vide Netz.
Garnwinde/Girgillus 370
Gärstig/Obscanus 168.581.934
Gart/Hortus 405
Gartenbeet/Porca 54
Gartenkreß/Cardamum 123
Gärtner/Olitor 639
Gasse/Platea 715.1082
Gast/Conuiua 405
Gasterey/Conuiuium 720
Gattern/Cancelli 112.161
Gattung/Genus 362
Gatzen/Glocitare 372
Gauckler/Circulator 156.366.(699.745
Gaumen/Palatum 658

G E.

Geben/Dare 238
Geberd/Gestus 366.388.1121
Geberen/Parere 194.362.368.(666
Gebet/Oratio 652.748
Gebew/Ædificium 12.955
Gebiet/Diæcesis 236.1001
Gebieten/Imperare 120.229.(419.842
Gebiß/Frenum 338.506.648
Geblüt/Sanguis 843
Gebogennesig/Resimus 900
Gebolter/Crepitus 196
Geboren/Natus 591
Geborsten/Ruptus 399
Gebot/Edictum 229
Gebrauch/Consuetudo 574.(1117.1118
Gebrechen/nom: Defectus 279(487.690
Gebrechen/verb: Deficere 278
Gebrechlich/Debilis 218
Geburt/Natiuitas 392
Gebutzt/Comptus 176.606
Gedancken/Cogitatio 168
Gedechtnüß/Memoria 538
Gedencken/Cogitare 168.558
Gedicht/Figmentum 46.124.(174.308
Gedrangt/Arctus 53
Gedult/Patientia 14.677.1012
Geel/Flauus 314.199

Geelrot/ *Fuluus* 528
Geelsucht/ *Aurigo* 72.414
Gefahr/ *Periculum* 692
Gefallen/ Placere 711.814
Gefangen/ *Captus* 118
es Gefelt/ Placet 478.711
Gefengniß/ *Captiuitas* 118
Gefert/ *Comes* 172
Gefeß/ *Vas* 1053
Gefrieren/ *Concrescere* 197.361
Gefuttert/ *Diploïs* 234
Gegen/ *Erga, Contra* 182.268 (421.1071
Gegend/ Situs 905.954.1022
Gegensatz/ *Obiectio* 411
Gegenteil/ *Oppositum* 730
Gegenwertig/ Præsens 744
Geheim/ Intimus 431
Geheimnüß/ *Mysterium* 144 (589
Geheiß/ Iussus 436
Gehen/ Ire 261.376.542.1045
Geheng/ *Inauris* 73.274
Geherzt/ *Animatus* 39
Gehessig/ *Infensus* 424.635
Gehirn/ *Cerebrum* 143
Gehnen/ *Oscitare* 654
Gehör/ *Auditus* 69
Gehorchen/ *Obtemperare* 73.627 (665.869.883
Gehorsam/ *Obediens* 574.627
Geier/ *Vultur* 1121
Geil/ *Lasciuus* 461.510.755 (763.837
Geisel/ *Obses* 629
Geiß/ *Capra* 117
Geißbart/ *Aruncus* 61
Geissel/ Scutica 866
Geißklee/ *Cythisus* 215
Geißstall/ *Caprile* 117
Geist/ Spiritus 928
Geistlich gericht/*Consistorium* 903
Geitzig/ *Auarus* 68
Gekochet/ *Elixus* 258
Gelb/ *Flauus* 314.199
Gelechter/ *Cachinnus* 97.814
Gelegen/ *Oportunus* 645
Gelegenheit/ *Occasio* 42.631 (905
Geleit/ *Fides publica* 212
Geleiten/ *Deducere* 247
Geleitsbrieff/*Commeatus* 543
Gelenck/ *Vertebra* 1071
Gelert/ *Doctus* 241
es Geliebt/ *Lubet* 499
Glied/ *Membrum* 537
Gelingen/ Succedere 137
Geloben/ *Vouere* 305 (931
Gelt/ Pecunia 681
Gelten/ *Valere* 1047
Geltstraffe/ *Mulcta* 579
Gelübd/ *Votum* 1112
es Gelüst/ *Libet* 478

Gemach/ *Conclaue* 162
Gemahl/ *vide* Ehe.
Gemehlich/ *Sensim* 87
Gemein/ *Adiect:* Communis, 175 (716. 733. 766
Gemein/ *Subst:* *Cœtus* 168. 285
Gemeine nutz/ *Respublica* 811
Gemeiniglich/ Vulgò 718. 1120
Gemeinschafft/ *Communio* 176 (917. 1074
Gemelde/ Pictura 706
Gemß/ *Dama* 216. 829
Gemurmel/ Murmur 585
Gemüß Legumen 471
Gemüt/ *Animus* 40. 540
Genaw/ Parcus 665
Geneigt/ Propensus 685. 758
Genick/ *Ceruix* 146. 632
Geniessen/ *Frui* 343
Gensen/ *Anserinus* 42
Gentzlich/ Prorsus 640. 689. 762
Genugsam/ Satis 18. 283. 848
Geprassel/ Fragor 333
Gerad/ Par 663. 756
Geraten/ *Succedere* 137
Geräusch/ Strepitus 196. 333 (585
Gerber/ *Cerdo* 188
Gerecht/ *Iustus* 13. 444
Gereumig/ Lixus 466
Es Gerewet/ Pœnitet 723
Gericht/ Ferculum 297
Gericht/ Iudicium 437
Gerichtszwang/ Iurisdictio 414
Gerichtet/ *Directus* 806
Gering/ Exiguus 474. 672
Gering achten/ Paruipendere (317. 605. 672. 688
Gern/ *Lubens* 499
Gersten/ Hordeum 403
Gerstenmuß/ *Polenta* 723
Gerstentranck/ Ptisana 766
Gertner/ *Olitor* 105. 639
Geruch/ Odor 334. 635
Gerücht/ *Fama* 284
Gesang/ Cantilena 115. 124. 765
Gesalbter/ Christus 150
Geschefft/ *Negocium* 599. 811
Gescheffitg/ Occupatus 632
Gescheid/ *Astutus* 66. 109. 130 (1048
Geschenck/ Donum 244. 583
Geschicht/ *Annales* 41. 366. 400
Es Geschicht/ Fit 310
Geschick/ Qualitas 782
Geschickligkeit/ *Dexteritas*, Eruditio 226. 693. 824
Geschickt/ *Aptus* 48. 386. 415 (424
Geschlecht/ *Familia* 285. 362 (363. 369. 529. 759. 762. (843. 892
Geschmack/ *Gustus* 386
Geschöpff/ Creatura 194
Geschrencke/ Carceres 123

Geschrey/ *Clamor* 158. 826
Geschütz/ *Tormentum* 1015
Geschwär/ *Vlcus* 135. 1098
Geschweige/ *Nedum* 597
Geschwerren/ *Suppurare* 779
Geschwetz/ *Nugæ* 620
Geschwind/ *Celer* 60. 66. 109. 138
(634. 693. 1059.
Geschwister kinder/ *Amitini* 32
Geschwulst/ *Tumor* 47. 1034. 1036
Gesell/ *Socius* 17. 21. 182. 383
(906. 917
Gesetz/ *Lex* 475
Gesicht/ *Visus* 1083
Gesindt/ *Familia* 283
Gesotten/ *Elixus* 258
Gespenst/ *Spectrum* 471. 924
Gespött/ *Cavillum* 132
Gesprech/ *Colloquium* 496
Gest/ *Spuma* 933
Gestalt/ *Forma, Species* 277. 306
(328. 388. 782. 920
Gestanck/ *Fœtor* 325. 656
Gestatten/ *Permittere* 560. 677.
(901
Gestern/ *Heri* 296
Gesteude/ *Arbustum* 51
Gestirn/ *Astrum* 66. 894
Gestorben/ *Defunctus* 356
Gestreuch/ *Virgultum* 1091
Gestämmelt/ *Mutilus* 587
Gesund/ *Sanus, Salubris* 67. 421
(842. 841. 844. 918. 1047
Getreid/ *Frumentum* 342. 874
Getümmel/ *Tumultus* 585. 1036
Gevatter/ *Compater* 676
Gewalt/ *Vis, Potentia* 70. 739
(967. 1092
Gewand/ vide Tuch.
Gewapnet/ *Armatus* 58
Gewar werden/ *Conspicari* 921
Gewardy/ *Satellitium* 848
Gewehnen/ *Assuefacere* 281
Gewehr/ *Framea* 334
Gewerbschafft/ *Commerciū* 144
(699. 1020
Gewicht/ *Pondus* 450. 727
Gewin/ *Lucrum* 68. 175. 260
(499. 781
Gewinnen/ *Lucrari* 500
Gewiß/ *Certus* 145. 802
Gewissen/ *Conscientia* 858
Gewißlich/ *Certè* 791
Gewitter/ *Tempestas* 989
Gewohnen/ *Assuefieri* 963
Gewohnheit/ *Consuetudo* 574
(816
Gewälb/ *Fornix* 53. 111
Gewürtz/ *Aroma* 59
Gezelt/ *Tentorium* 663
es Geziemet/ *Decet* 220. 481
Giessen/ *Fundere* 350
Gießfaß/ *Gutturnium* 387
Gifft/ *Venenum* 1019. 1060
(1092

G I.

Gipffel/ *Cacumen* 98. 205. 968.

G L.

Glantz/ *Splendor* 347. 436. 606 (930

Glaß/ *Vitrum* 1095

Glatt/ *Glaber* 370. 471. 475 (499

Glatze/ *Caluitium* 110

Glaub/ *Fides* 303

Glaubwirdig/ *Probabilis* 361 (755. 898

Gleich/ *Par*, Similis 663. 898

Gleichals/ *Quasi* 147. 422. 427 (788

Gleicherweise/ *Itidem* 435

Gleichformig/ *Conformis* 13. 328

Gleichmessigkeit/ *Proportio* 762

Gleichnüs/ Parabola 663

Gleichwol/ *Vtique* 1118

Gleißner/ *Hypocrita* 409

Glentzen/ *Splendere* 549. 606 (796. 830. 930

Gleuben/ Credere 194

Glied/ *Membrum* 61. 537

Glocke/ Campana 111

Glöcklein/ *Tintinnabulum* 611 (1011

Glöckner/ *Æditus* 12

Glüen/ Candere 113

Glüende asche/ *Fauilla* 293

Gluggern/ *Glocitare* 372

Glück/ *Fortuna* 331. 917

Glückselig/ *Felix* 74. 294. 763

Glückwünschen/ *Gratulari* 381

Glut/ Pruna 765

Gnagen/ *Rodere* 818

Gnedig/ Propitius 761

Gnugsam/ *Sufficiens* 548

Gnugthuung/ Satisfactio 283

G O.

Gold/ Aurum 73

Goldammer/ *Galgulus* 358. 456

Goldbergwerck / *Argentifodina*

Goldfarb/ *Russus* 830. (321

Goldfinck/ *Auriuitis* 72

Goldgeel/ Fuluus 349. 508

Goldschlaher/ *Bractearius* 92

Goller/ *Amiculum* 32. 169

Gorckenholtz/ *Suber* 96

Gott/ *Deus* 226

Gottesdienst/ *Religio* 807

Gottfürchtig/ Pius 710

Gottheit/ *Numen* 621

Göttlich/ *Diuinus* 238

Gottloß/ Impius 710. 755

Gottsacker/ Cœmiterium 167

Gottspfenning/ *Arrha* 59

Gottsschickung/ Fatum 290

Götz/ *Idolum* 223. 418

G R.

Grab/ *Sepulchrum* 96. 570. 880

Grabe/ *Fossa* 30. 522. (1037

Graben/ Calare 103. 321. 674. (851. 865.

Grabeisen/

Grabeise[n]/*Scalprum* 673.851
Gräber/*Fossor* 321
Grabschrifft/*Epitaphium* 266
Graff/*Comes* 172
Graffschafft/*Comitatus* 173
Grapen/*Lebes* 466
Graß/*Gramen* 379
Graßmucke/*Curruca* 212
Grausam/*Atrox* 68.85.234.
(295. 300. 404. 834
Graw/*Canis* 114. 371. 802
Grawblaw/*Cesius* 103
Greiff/*Gryps* 385
Greltzen/*Ructare* 823
Gremplen/*Nundinari* 524.624
Grentz/*Fines* 309
Grewel/*Abominatio* 3.36.289.
(639
Grewlich/*Horribilis*. 403.833.
(1019.
Griechenland/*Gracia* 378
Griffel/*Stylus* 958
Grim/*vide* Zorn.
Grimmen/*Tormina* 615
Grindig/*Porriginosus* 734
Grob/*Insulsus* 80.384. 824.830.
(836.
Groll/*Simultas* 899
Groß/*Magnus* 34.379.215
(516
Groß achten/*Magnifacere* 517
Grösse/*Magnitudo* 947
Großmachen/*Exaggerare* 80
Großmutter/*Auia* 76
Großvater/*Auus* 76
Grube/*Fouea* 44.332. 863. 1056
Grummet/*Cordum* 188
Grün/*Viridis* 1090
Grund/*Fundus* 356
Grünen/*Florere* 342
Grundfest/*Fundamentum* 350
zu Grund gehen/*Pessum ire* 698
Gründonnerstag/*Parasceue* 664
Grünspecht/*Merops* 545
Gruß/*Glarea* 371
Grüssen/*Salutare* 841

G V.

Guckuck/*Cuculus* 209
Gurcke/*Cucumer* 204
Gurtel/*Cingulum* 155. 1124
Gurten/*Cingere* 155
Gülden/*Aureus* 73
Gunst/*Fauor* 292. 148. 380.761.
(956.1109
Gurr/*Equa* 267
Gurgel/*Gurgulio* 386
Gurgeln/*Strangulare* 958
Gurgelwasser/*Gargarismus* 359
Gut/*Bonus* 90. 754
Gut/*Bona* 90. 356
es ist Gut/*Expedit* 697
Gütter/*Opes* 643
Gütig/*Benignus* 85.163.282

Gutt sagen/*Spondere* 931
Guttwillig/*Beneuolus* 84
Gwardy/*Satellitium* 848

INCIPIENTIA ab H.

H A.

Haab vnd Gut/*Substantia* 331. 681, 811, 949
Haafen/*Olla* 639. 1003
Haar/*Capillus* 103. 117. 172. 189. 706
Haarband/*Spira* 928
Haarlock/*Cincinnus* 43. 154. 1086
Haarzopff/*Cirrus* 156
Haben/*Habere* 388
Haber/*Auena* 69
Habicht/*Accipiter* 5
Hacken/*Fodere* 321. 674
Hader/*Rixa* 145. 490. 817. 991
Haff/*Portus* 736
Hagapffel/*Arbutus* 51
Hagedruß/*Tonsilla* 1015
Hageiche/*Robur* 818
Hagenbuch/*Ornus* 652
Hagendorn/*Cornus* 189. 215
Hagel/*Grando* 379
Halb/*Dimidius* 234
Halbtod/*Semianimus* 40
Halbbruder/*Frater vterinus* 1118
Halffter/*Capistrum* 121
Halm/*Culmus* 105. 205
Halß/*Collum* 168
Halßband/*Monile* 169. 552. 570. 1016
Halßeisen/*Numella* 621
Halßkapp/*Cucullus* 203
Halßstarrig/*Pertinax* 695. 995
Halßwehe/*Synanche* 976
Halten/*Tenere* 889. 993
Halten/*Habere* 388
Hamme/*Petaso* 699
Hammel/*Veruex* 56. 1075
Hammer/*Malleus* 518
Han/*Gallus* 358
Hand/*Manus* 527
Handbecken/*Malluuium* 518. 726
Handbüchse/*Tormentum manuarium* 860
Handel/*Negotium* 599. 811
Handelen/*Negociari* 600
Handhabe/*Manubrium* 42. 122. 527
Handlung/*Actio* 21
Handmüle/*Mola trusatilis* 1032
Handreichung/*Subsidium* 873
Handschrifft/*Chirographum* 75. 149. 976
Handschuch/*Chirotheca* 149. 525
Handtierung/*Ars* 60. 1029

Handtuch/*Mantile* 527
Handvoll/*Manipulus* 525. 770
Handwerck/*Opificium* 60.533
Handwercker/*Mechanicus* 143. (533
Hanff/*Canabis* 111
Hangen/*Pendere* 390.685
Harnisch/*Cataphracta* 129
Harnwinde/*Strangurïa* 252. (951
Harpffe/*Cythara* 157
Harren/*Expectare* 642.924
Hart/*Durus* 251
Hartneckig/*Pernicax* 146.336 (695
Hartz/*Resina* 811
Hase/*Lepus* 473
Haselhun/*Bonosa* 90
Haselnuß/*Auellana* 69
Haselstaud/*Corylus* 191
Haselwurtz/*Baccar* 63.77
Haspel/*Girgillus* 370
Hassen/*Odisse* 635
Haube/ *Mitra:* 189. 813
Hauffe/ *Cumulus* 6.20.367.206
Haupt/ *Caput* 122
Hauptküssen/*Ceruical* 146
Hauptman/ *Decurio, Centurio,* (*Chiliarcha* 149. 219
Hauptschuppen/*Porrigo* 807
Hauptstadt/ *Metropolis* 549
Hauptstuel/*Sors* 917

Hauptwehe/*Cephalea* 29.142. (192
Hauß/*Domus* 244.285
Hausen/*Huso* 478.529
Haußgeräte/*Vtensilia* 1119
Haußgötter/*Lares* 460
Haußhalter/*Oeconomus* 635
Haußknecht/*Mediastinus* 335 (860
Haußman/*Inquilinus* 426
Haußrat / *Supellex* 970
Haußwürtz/*Sedum* 874
Haußzinß/*Locarium* 493
Haut/*Cutis* 108. 214. 682. 999
Hawe/*Ligo* 87.483
Hawen/*Cadere* 100.887.

H E.

Hebamme/*Obstetrix* 630
Hechel/*Echinus* 254. 680
Hechelen/*Carminare* 125
Hecht/ *Lucius* 506
Hecke/*Dumus* 250
Heer/*Exercitus* 52
Heerbaucke/*Tympanum* 1042
Heerwagen/*Arctos* 33
Hefen/*Fex* 302
Heffte/*Capulus* 121. 303
Hefften/ *Figere* 305
Hefftig/ *Vehemens* 540. 1036
Heher/ *Graculus* 376
Heiden/*Gentes* 271.364
Heidenkorn/*Cicercula* 151

Heidechs/*Lacerta* 451
Heil/Salus 841
Heiland/*Saluator* 842. 889
Heilen/Curare 533. 844
Heilsam/*Salutaris* 841
Heilig/Sanctus 71. 832. 842
Heimigen/Gryllus 385
Heimlich/*Arcanus* 51. 144. 158. 159. 632
Heimlich gemach/*Cloaca* 165. 463
Heimsteur/Paraphernalia 245. 664
Heirat/Matrimonium 619. 531
Heischen/Exigere 22. 737
Heiser/*Raucus* 802
Heiß/Feruidus 301
Heissen/Iubere 419. 436
Held/Heros 396
Helffant/*Elephas* 258
Helffenbein/*Ebur* 253
Helffen/Iuuare 9. 76. 446. 475. 533. 641
Helffte/Dimidium 535
Hell/Clarus 160. 509. 511. 884
Helle/Infernus 80. 424. 648. 983
Hellebart/*Bipennis* 87
Heller/*Obulus* 628
Hellklingend/*Argutus* 56. 115. 160
Helm/Galea 358
Helter/*Piscina* 709. 1096
Hembd/*Indusium* 424. 961
Hemkette/ *Sufflamen* 964
Hemmen/Compescere 176
Hencker/*Carnifex* 125. 1017
Hengst/*Caballus* 97
Henffling/*Velia* 485. 1057
Henne/*Gallina* 358
Her/*Huc* 406
Herab fallen/*Decidere* 101
Herab lassen/*Demittere* 559
Herauß bringē/*Extorquere* 1017
Herauß fallen/*Erumpere* 827. 829
Heraußforderen/*Prouocare* 452
Herauß geben/*Promere* 758
Herauß locken/*Elicere* 453
Herauß truckē/*Extorquere* 1017
Herb/ *Amarus* 6. 31. 74
Herberg/Hospitium 405. 1072
Herbst/ *Autumnus* 76
Herbstblum/*Narcissus* 591
Herbsthew/*Cordum* 188
Herbstmonat/*September* 881
Hercke/Rastrum 302
Herd/Focus 321
Herde/*Grex* 383
Herein tretten/Incedere 136
Herfür brechē/ *Prorumpere* 827
Herfür bringen/*Proferre* 300
Herfür kommen/ *Emergere* 546
Herfür ragen/Prominere 524. 550
Herfür sprossen/ *Germinare* 365. 771.

Herfür thun/ Promere 738.887
Hering/ Halec 392
Herinkleid/ Cilicium 154
Herkomen/ Pronasci 593
Hermlein/ Mus ponticus 385
Hernach/ Postea 737
Herr/ Dominus 243.397
Herrlich/ Augustus 34.71.421.
(466.516.644.
Herold/ Caduceator 100
Herschafft/ Dominium 243.236
Herschen/ Dominari 243.385
(489.805
Herscher/ Dominator 243
Hertz/ Cor 40.186.680
Hertzen/ Amplecti 716
Hertzgrube/Præcordia 187
Hertzog/ Dux 246
Hertzwehe/ Cardiaca 123
Herzu treiben/ Adigere 21
Herzu tretten/ Accedere 135
Heßlich/ Deformis 323.328.403.
(934.1019.1041
Hetzel/ Graculus 376
Heubellerch/ Galerita 127.358
Heuchler/ Assentator 409.878
Heuffen/ Coaceruare 26.206
Heulen/ Lamentari 257.713
(1100
Heun/ Gigas 368
Heurig/ Hornus 403
Heut/ Hodiè 131
Hew/ Fœnum 324
Hewgatter/ Hewraffen/ } Vacerra 1043
Hewmonat/ Iulius 449
Hewschreck/ Locusta 151.494.
Hexe/ Venefica 457.1061

H I.

Hiedurch/ Hâc 390
Hieher/ Huc 406
Hieherwarts/ Horsum 404
Hieheischer/ Indigena 363
Himbeern/ Morum rubi Idai
(823
Himel/ Cælum 167
Himelblaw/ Cæruleus 167
Hinauß/ Foras 326
Hinauß stossen/ Expellere 684
Hincken/ Claudicare 163
Hindan setzen/ Posthabere 389
Hinder /Ponè 727
der Hinder/ Podex 44.723
Hinderbüge/ Postilena 738
Hinder komen/ Circumuenire
(1065
Hinderlist/ Insidiæ 871
Hinderlistig/ Astutus 243
Hindern/ Impedire 44.573
(697
Hindersich/ Retrò 812
Hindersich fallen/ Recidere 99
Hinderwertig/ Posticus 738
Hindurch brechen/ Perrumpere
(827

H I.

Hinein/ *Intrò* 431
Hinein fallen/ *Irrumpere* 827
Hinein thun/ *Inserere* 887
Hinfellig/ *Caducus* 98
Hinne/ *Cerua* 145
Hinüber/ *Trans* 1023
Hin vnd wieder/ *Vltrò, citròq;* (1100
Hin vnd wieder lauffen/ *Discur-* (*rere* 211
Hinweg/ *Apage* 45
Hinweg führen/ Abducere 247
Hinweg jagen/ Abigere 21.
Hinweg nemen/ Adimere 70 (259. 297. 1013
Hinweg reissen/ Abripere 799
Hinweg treiben/ Arcere 51. 70 (316
Hinzuthun/ Addere 239. 575
Hirn/ *Cerebrum* 143
Hirnschale/ *Cranium* 110. 192
Hirnschnelle/ *Talitrum* 980
Hirsch/ *Milium* 551
Hirsch/ *Ceruus* 145
Hirschzunge/ *Asplenum* 64
Hirte/ *Pastor* 673
Hirtenheußlein/ *Mapalia* 527
Hirtenstab/ *Pedum* 682
Hispanien/ *Hispania* 400
Hitz/ *Æstus* 17. 301
Hitzblatter/ *Vomica* 1111

H O.

Hobel/ *Dolabra* 242
Hoch/ Altus 15. 29. 54. 139. 756
Hochachten/ *Magnifacere* 517
Hochnesig/ *Resimus* 900
Hochzeit/ *Nuptiæ* 619
Hoden/ *Testes* 1003
Hodensack/ Scrotum 864
Hoff/ Aula 71
Hoffart/ Superbia 819. 969. 970.
Höfflich/ *Vrbanus* 157. 473 (564. 1114
Höffligkeit/ *Vrbanitas* 1114
Hoffman/ Aulicus 72
Hoffmeister/ Architriclinus 53
Hoffnung/ Spes 926
Hogger/ Gibbus 368
Hohepriester/ Pontifex 731
Hohmut/ Arrogantia 154. 290
Holanen/ *Oscitare* 654
Hol/ *Cauus* 133
Holderstrauch/ Sampsucus 842
Holdselig/ Gratiosus 173. 287 (473
Höle/ Spelunca 44. 133. 462. 925
Holen/ Accersere 5
Hollandt/ *Batauia* 82
Holtz/ *Lignum* 482
Holtzbock / *Rediuius* 805. 814
Holtzhauffen/ Strues 820. 935
Holtztaube/ *Liuia* 491. 660
Holtzschuch/ *Calopodiū* 129. 908
Holtzwurm/ *Cossus* 101. 998

Hönen/ *Subsannare* 844
Honig/ *Mel* 537
Honigseim/ Fauus 293
Hopffen/ *Lupulus* 506
Horchen/ Auscultare 73
Hornung/ *Februarius* 294
Horn/ *Cornu* 188
Hornissen/ *Crabrones* 192
Hören/ Audire 69
Hosen/ *Caliga* 107
Hosenband/ *Periscelis* 288

H V.

Hube/ *Mansus* 527
Hübsch/ *Pulcher* 258. 328. 770 (1066
Huff/ *Vngula* 1104
Huffeisen/ *Solea ferrea* 908
Hufflattich/ *Tussilago* 1041
Huffe/ *Coxendix* 192. 295
Hufftwehe/ *Ischias* 434
Hügel/ *Collis* 165. 168. 384
Hülff/ Auxilium 10. 36. 76. 533 (645. 701. 873
Hülsen/ Folliculus 326. 877
Hummel/ *Fucus* 344
Hund/ *Canis* 114
Hundert/ *Centum* 140
Hundkoppel/ *Numella* 621
Hünerhauß/ *Gallinarium* 359
Hunger/ Fames 285
Hungern/ *Esurire* 255
Hurden/ *Crates* 193. 368
Hure/ *Meretrix* 454. 545. 564 (763. 860. 936. 939
Hurenhauß/ *Ganeum* 359. 506
Hurenkind/ *Spurius* 615. 934
Hurenlocken/ Antia 43
Hurenwirt/ Leno 471
Hurer/ *Scortator* 958
Hurerey/ Fornicatio 330
Hurtig/ Alacris. 25. 1085
Hust/ *Tussis* 1041
Hut/ Pileus 122. 358. 705
sich hüten/ *Cauere* 131
Hüter/ *Custos* 213
Hutschnur/ *Spira* 927
Hütte/ *Casa* 126. 854
Hüpffen/ Salire 837

INCIPIENTIA ab J.

Jachzorn/ Iracundia 112. 433
Ja freylich/ *Quin imò* 419. 790
Jagen/ *Venari* 345. 1064
Jäger/ *Venator* 1064
Jägergarn/ *Cassis* 127. 712
Jageschiff/ *Celox* 139
Jammer/ *Calamitas* 105. 556
Jämmerlich/ Funestus 354
Jar/ Annus 41
Jarmarckt/ *Nundina* 623
Jauchtzen/ *Iubilare* 78. 436 (838

Ich/Ego 257
Jeder/Vnusquisq. 789
Jedoch/Tamen 989.1118
Jemals/Vnquam 1104
Jemand/Aliquis 792
Jenner/Ianuarius 414
Jenseit/Vltra 1099
Jehrlich/Quotannis 794
Jetzund/Iam 413.562
Igel/Erinaceus 269.254
Iglicher/Quilibet 789
Ilmenbaum/Vlmus 1099
Ilteiß/Ictis 414
Imme/Apis 41
Impffen/Plantare 634.713.885
In/In 420
Ingwer/Gingiber 1124
Innerhalb/Intra 430
Innerlich/Internus 429.430 (689
Insel/Insula 428
Insonderheit/Sigillatim 895
Inwendig/Intrinsecus 431
Joch/Iugum 438
Johansbeerlein/Zizyphū 1124
Irdisch/Fictilis 308.1001
Irgends/Vspiam 1116
Irren/Errare 269.392
Irrthumb/Error 269
Isop/Hissopus 409
Jubeljahr/Annus Iubilaeus 436
Jucherl/Iugerum 438
Jücken/Prurire 765
Jude/Iudaeus 436
Jugent/Iuventus 446.766
Jung/Iuvenis 445
Junger/Discipulus 235.882
Jungfraw/Virgo 1091
Jüngling/Adolescens 265.6.7

INCIPIENTIA à K.

K A.

Kaal/Calvus 110.370.706
Kachel/Cacabus 97
Kade/Casa 126
Kahrfreytag/Soteria 918
Kalb/Vitulus 1095
Kalck/Calx 110
Kalckscherben/Rudera 824
Kalender/Ephemerides 289
Kalmus/Acorus 7
Kalt/Frigidus 27.340.361
Kalteschale/Intritum 1001
Kameelthier/Camelus 110
Kamhaar/Iuba 436
Kammer/Conclave 162
Kämmerling/Cubicularius 201
Kamp/Crista 189.680
Kampff/Certamen 24.145.500. (549.769
ich Kan/Possum 783.737
Kandel/Cantharus 34.116
Kaneel/Cinamomum 154

K A.

Kahn/ *Linter* 488
Kaninzen/ *Cuniculus* 267
Kannengiesser/ *Stannarius* 937
Kanzel/ *Cathedra* 130
Kappaun/ *Capo* 122
Kappel/ *Sacellum* 11. 832
Kappe/ *Cuculus* 122
Karfunckel/ *Carbunculus* 122
Karg/ *Tenax* 68. 477. 665. 916. (993
Karpff/ *Cyprinus* 125. 215
Karr/ *Carpentum* 85. 125. 126. (270. 813
Karst/ *Ligo* 86. 87. 483
Kartenspiel/ *Charta lusoria* 148
Karuß/ *Rhombus*, 813
Kassieren/ *Cassare* 127
Katz/ *Felis* 130. 294
Katzeneugig/ *Casius* 127. 371
Katzenkraut/ *Calaminta* 104
Kauffen/ *Emere* 259
Kauffmanschatz/ *Merx* 544
Kauffstadt/ *Emporium* 260
Kaum/ *Vix, Ægrè* 12. 1098

K E.

Keel/ *Gula* 386. 387. 440
Kefer/ *Bruchus* 93. 116
Keichen/ *Anhelare* 39. 65
Keil/ *Cuneus* 207
Keinee/ *Nullus* 603. 621
Keiser/ *Cæsar* 102. 419
Kelle/ *Trulla* 1032
Keller/ *Cella* 139
Kellerknecht/ *Promus* 758
Kelte/ *Frigus* 340. 361
Kelter/ *Torcular* 1015
Kemmen/ *Pectere* 125. 680
Kempffen/ *Certare* 24. 67. 145
Kennen/ *Noscere* 615
Kensterlein/ *Armarium* 57
Kennzeichen/ *Character* 148
Kerbholtz/ *Talea* 879
Kercker/ *Carcer* 123
Keren/ *Verrere* 1070
Kern/ *Nucleus* 626
Kertz/ *Lampas* 457. 599
Kese/ *Caseus* 127
Keselab/ *Coagulum* 165
Kessel/ *Ahenum* 24. 97. 107
Kesten/ *Castanea* 127
Kestenbraun/ *Spadiceus* 78. 703 (919
Ketten/ *Catena* 130
Ketzer/ *Hæreticus* 392. 855
Keusch/ *Castus* 128
Kewen/ *Mandere* 522

K J.

Kibitz/ *Gavia* 360
Kichern/ *Cicer* 151
Kiesen/ *Creare* 193. 470
Kieß/ *Glarea* 371
Kiffer / *Pinaster* 708
Kin *Mentum* 542

Rr 2 Kinapff

Kinapffel/*Conus* 184
Kinback/*Mandibula* 523
Kinbaum/*Tæda* 984
Kind/*Infans* 288.768
Kindbett/*Puerperium* 768
Kinder/*Liberi* 478.757
Kinderhauß/*Orphanotrophium* (93.653
Kindertocken/*Crepundia* 196
Kinderwiegen/*Cunæ* 206
Kindeskind/*Nepos* 601
Kindschafft/*Adoptio* 646
Kinrauch/*Fuligo* 348
Kirche/*Templum* 11. 254.256 (990
Kirchendieb/*Sacrilegus* 852
Kirchengebreuche/*Cæremoniæ* (103
Kirchmeß/*Paganalia* 657
Kirchhoff/*Cæmiterium* 167
Kirchweih/*Encænia* 261
Kirsche/*Cerasum* 143
Kiselstein/*Silex* 897
Kiste/*Cista* 51. 121. 157
Kitzeln/*Titillare* 1011

K L.

Klaar/*Liquidus* 485.489.511. (525.922.1083
Klage/*Actio* 21
Klagen/*Lugere* 503.788
Klaffter/*Vlna* 795.1099
Klang/*Sonus* 913
Klapper/*Crotalum* 199
Klaret/*Mulsum* 579
Klauben/*Excerpere* 126
Klawe/*Vnguis* 1104
Klebachtig/*Viscosus* 1092
Klee/*Cythisus* 215.1026
Kleger/*Actor* 21
Kleglich/*Lugubris* 315.334. (452.788
Kleiber/*Crustarius* 200
Kleid/*Vestis* 32.424.1078
Kleiderbesem/*Setaceum* 891
Kleiderwurm/*Tinea* 1010
Kleidung/*Habitus* 388
Kleyen/*Furfur* 355
Klein/*Paruus* 554.563.672
Kleinfinger/*Auricularis* 72
Kleinmütig/*Pusillanimus* 40
Klepper/*Equus itinerarius* 267
Klepperstiel/*Sufflamen* 954
Klette/*Lappa* 459
Klewel/*Glomus* 372
Klingen/*Tinnire* 913.1011
Klopffen/*Pulsare* 659.772
Kloster/*Cænobium* 168.568
Klotz/*Caudex* 131
Klufft/*Chasma* 148
Klug/*Prudens* 56.60.834
Klügling/*Sciolus* 593.857
Klütterbuch/*Aduersaria* 10

K N.

Knabe/*Puer* 768
Knarren/*Strepere* 952
Knebelbaart/*Mystax* 589
Knecht/*Servus* 888
Kneten/*Depsere* 225
Knie/*Genu* 365
Kniebüge/*Poples* 732
Knirren/*Stridere* 952
Knoblauch/*Allium* 28. 96
Knochel/*Spondylus* 926
Knode/*Nodus* 610
Knopff/*Apex* 46. 122. 610.
Knorr/*Talus* 610. 980
Knorpel/*Cartilago* 126
Knü el/*Condylus* 179.926
Knüpffen/*Nectere* 184.598. 953

K O.

Koch/*Cocus* 185
Kochen/*Coquere* 185. 492
Köcher/*Pharetra* 702
Kochleffel/*Tudicula* 1035
Koel/*Carbo* 123
Kolbe/*Clava* 161
Koelkraut/*Braßica* 92.639
Koelstrung/*Caulis* 133
Kommen/*Venire* 1061
Kommet/*Helcium* 395
Kompskraut/*Braßica* 92
König/*Rex* 813
Königstuel/*Solium* 910
Können/*Posse* 737
Kopff/*Caput* 122
Kopff/*Cucurbitula* 204
Koppelband/*Copula* 184
Korallen/*Corallium* 187
Korb/*Corbis* 105. 114. 184.188. (783
Korbutze/*Tæda* 984
Korn/*Granum* 10. 380. 874
Kornboden/*Granarium* 380
Korngabel/*Merga* 546
Kornhülse/*Folliculus* 326
Kornwurm/*Gurgulio* 386
Kosten/*Gustare* 386. 947
Kostgenger/*Convictor* 1097
Kostfrey/*Liberalis* 477
Köstlich/*Pretiosus* 466. 644. (747. 968.
Kot/*Cœnum* 168. 485. 509. 934
Kotz/*Teges* 360. 985
Kotzen/*Vomere* 367. 1111

K R.

Kräe/*Cornix* 188
Krafft/*Efficacia* 279.1085
Krafftloß/*Languidus* 458.602
Krafftmeel/*Amylum* 35. 195
Kragen/*Amictorium* 32
Kramatvogel/*Turdus* 1040
Krambude/*Taberna* 977
Kramer/*Institor* 428
Kramerdecke/*Cadurcum* 100
Krampff/*Spasmus* 920
Kranch/*Grus* 385
Kranck/*Ægrotus* 12. 202. 571

Krantz/ *Sertum* 189. 836
Kratze/ *Setaceum* 891
Kratzen/ *Radere* 339.756.850 (851
Krätzigkeit/ *Scabies* 850
Kraus/ *subst:* *Vrceus* 1114
Kraus/ *adiect: Crispus* 189
Kraushärig/ *Calamistratus* 104 (189
Kraut/ *Herba* 396
Krauthawe/ *Marra* 729
Krebs/ *Cancer* 112. 123
Krebsscheren/ *Chela* 148
Kredentzer/ *Pragustator* 387
Kredentztisch/ *Abacus* 2
Kreckgen/ *Querquedula* 789
Krefften/ *Vires* 1092
Kreffitig/ *Efficax* 279
Kreide/ *Creta* 197
Kreiß/ *Circus* 156.647
Kreisten/ *Niti* 607
Kreß/ *Nasturtium* 593
Kretschme/ *Taberna* 977
Kreutlein/ *Olfactorium* 638
Kreutz/ *Crux* 200
Kreutzgang/ *Porticus* 735
Kreutztage/ *Ambarualia* 31
Kreutzweis/ *Decussatim* 220
Kriechen/ *Serpere* 809. 8.7
Kriechendte/ *Querquedula* 789
Krieg/ *Bellum* 83. 551
Kriegßgesell/ *Commilito* 551
Kriegßleger/ *Statiua* 947
Kriegslosung/ *Tessera militaris* (1003
Kriegsvolck/ *Exercitus* 52. 184 (527
Kriegszug/ *Expeditio* 697
Krippe/ *Præsepe* 744
Kron/ *Corona* 189.227
Krönen/ *Coronare* 189
Kropff/ *Struma* 425.825.895
Kröte/ *Bufo* 95
Krufft/ *Crypta* 201
Krug/ *Amphora* 34.133.303.
Krum/ *Curuus* 212.628.1102
Krümme/ *Concauitas* 133

K V.

Kübel/ *Orca* 648
Kuch/ *Placenta* 711
Küchen/ *Culina* 185.205
Küchenmeister/ *Archimagirus* 52
Küchenspeis/ *Obsonium* 630
Kue/ *Vacca* 1043
Kuedill/ *Buphthalmus* 96
Küehirt/ *Bubulcus* 95
Küestall/ *Bouile* 91
Külen/ *Frigefacere* 282.340
Kulpersch/ *Melanurus* 537
Kümel/ *Cyminum* 215
Kümmernis/ *Sollicitudo* 909
Kün/ *Audax* 69
Kundschafft/ *Consuetudo* 963
Kundschaffer/ *Emissarius* 559 (925

Kunst/*Ars* 60.857
Künstlich/*Affabrus* 276
Kupffer/*Aes* 15.208
Kürbs/*Cucurbita* 204
Kürisser/*Cataphractus* 129
Kurren/*Murmurare* 585
Kürßner/*Pellio* 683
Kurtz/*Brevis* 93.212
Kurtzweilen/*Iocari* 501
Kuß/*Osculum* 81.959
Küssen/*verb: Osculari* 81.633
Küssen/*nom: Pulvinar* 772

INCIPIENTIA

ab L.

L A.

Lab/ *Coagulum* 165
Laben/ *Refocillare* 281.321
Lachen/*Ridere* 97.814
Lachs/*Esox* 270.840
Lachsfahr/*Aurata* 72
Lacken/*Garum* 360.584
Lackey/*Cursor* 210
Laden/ *Citare* 152.1094
Lähr/*Vacuus* 1044
Lager/*Castra* 127
Lam/*Claudus* 163.698
Lamb/*Agnus* 20
Lampe/*Lichnus* 511
Landgut/*Prædium* 743
Landherr/ *Satrapa* 849
Landschafft/*Regio* 647.763.805. (1001
Landsman/ *Popularis* 733.1001
Lang/*nom: Longus* 494
Lang/ *Adverb: Diu* 237
Langmütig/*Longanimis* 495
Langsam/*Tardus* 207.472.993
Langwirig/ *Diuturnus* 42.237. (494
Lantzknecht/*Miles* 551
Larve/*Persona* 461.694
Lassen/*Mittere* 558
Laßeisen/*Phlebotomium* 703
Last/*Pondus, onus* 61.641
Laster/*Vicium* 189 313.710. (854.1094
Lasurfarb/*Cyaneus* 214
Lateinisch/*Latinus* 463
Latern/*Lucerna* 463
Latte/*Tignus* 1009
Lattich/*Lactuca* 454
Lauberhütte fest/*Scenopagia* 855
Laubfrosch/*Rubeta* 104
Lauffen/*Currere* 210
Lauffplatz/*Stadium* 936
Lauge/*Lixivium* 492.734
Laus/*Pediculus* 695
Laut/*Sonorus* 914
Laute/*Testudo* 149.1005
Lauten/*Sonare* 913
Lauter/*Purus* 160.485.489. (546.775.679

Land- Law/

Law/ *Leo* 473
Lawlecht/ *Tepidus* 997

L E.

Leben/ *Vita* 22. 39. 1096
Leber/ *Iecur* 395. 415
Leberfarb/ Fuluus 319
Leberwurst/ *Tomaculum* 1013
Lechel/ *Lagena* 456. 627
Lecherlich/ *Ridiculus* 432. 501 (814
Lecken/ Lambere 46. 456
Lecken/ Calcitrare 106
Leckerhafftig/ *Delicatus* 217
Leckerspeise/ Cupedia 208. 771
Leder/ Corium 188. 682. 860. 999
Ledig/ Cassus 124. 127. 421. 476
Ledig machen Expedire 657
Leer/ *Vacuus* 124. 127. 421
Leffel/ Cochlear 166
Leffeler/ Procus 755
Leffze/ *Labium* 447
Legen/ Collocare 727
Legion/ *Legio* 458
Lehne/ *Lorica* 498
Lehnen/ *Mutuari* 588. 607
Lehnman/ *Vasallus* 1053
Lehren/ Docere 106. 120. 241. 824
Lehrjung/ *Tyro* 235
Lehrmeister/ *Magister* 515
Leib/ Corpus 190
Leibeigen/ *Mancipium* 521
Leibpeltz/ *Rheno* 813
Leibrock/ *Tunica* 1038
Leich/ Funus 353
Leicht/ *Facilis* 278. 474
Leichtfertig/ *Lenis* 474
Leichtsinnig/ *Alacris* 25
Leid/ Luctus 303
Leiden/ Pati 296. 677. 1012
Leihen/ *Mutuare* 194. 493. 588
Leihlachen/ *Lodix* 494. 488
Leim/ *Gluten* 374
Leim/ *Limus* 374
Leinwat/ *Linteum* 488. 986
Leise/ *Submissus* 562. 879
Leisten/ *nom: Subscus* 960
Leisten/ *verb:* Præstare 948
Leiten/ *Deducere* 247
Leiter/ *Scala* 851
Leitroß/ *Equus clitellarius* 838
Lenden/ *Lumbus* 503
Lendenstein/ *Nephritis* 601
Lenge/ *Longitudo* 494
Lentz/ *Ver* 1067
Lerche/ *Alauda* 25
Lermen/ *Classicum* 161. 575. 1036
Lernen/ *Discere* 235
Leschen/ *Restinguere* 944
Lesen/ *Legere* 468
Lestern/ *Conuiciari* 88. 109. 115 (184. 189. 497. 519. 1093
Letzte/ *Vltimus* 616. 1099
Leuchten/ *Lucere* 509. 796
Leuchter/ *Candelabrum* 112
Leugnen/ *Inficiari* 279. 291. 599

Leur/

L E.

Leür/ *Lora* 498
Leusesucht/ Phitriasis 703
Leuten/ Pulsare 683
Leutselig/ *Affabilis* 257
Ley/ *Laicus* 456

L J.

Lieb/ *Charus* 32. 148
Lieben/ Amare 32. 469
Lieber/ *Quasò* 782
Liebkosend/ *Blandiloquus* 497
Lieblich/ *Iucundus* 84. 380. 436 (715. 959
Liebtrunck/ Philtrum 702
Liecht/ Lux, Lumen, *Candela* (112. 457. 504. 510. 511
Liechtblaw/ *Venetus* 1061
Lichtmeß/ Purificatio *Mariæ* (775
Liechtmücke/*Nitedula* 151. 606
Lied/ *Cantilena* 115
Liederlich/ Friuolus 765
Liegen/ *Mentiri* 342
Liegen/ Iacere 201. 410
Lilien/ *Lilium* 483
Linck/ *Sinister* 456. 850. 901
Lincks vnd recht/ *Ambidexter* 31
Lind/ *Lenis* 423. 471
Linsen/ Lens, *lentis* 472
Lippen/ *Labium* 447
Lispler/ *Blæsus* 89
List/ *Astus* 69. 66
Listig/ *Astutus* 56. 66. 109. 1046. 1075

L O.

Lob/ Laus 373. 465. 742. 754
Lobgesang/ *Hymnus* 409
Loch/ Foramen 330 654
Löcherig/ *Cauernosus* 133. 932
Locken/ *Allicere* 450
Lohn/ Merces 543
Löhne/ *Paxillus* 679
Lohrbeer/ *Bacca lauri* 465
Loß/ Sors 917
Loß machen/ *Expedire* 697
Loß schiessen/ *Displodere* 715
Losung/ *Symbolum* 975
Löten/ *Ferruminare* 300. 721
Lotterbett/ *Grabatus* 376
Lotterbub/ *Ardelio* 54
Lew/ Leo 473

L V.

Lubstöckel/ Ligusticum 483
Luchs/ *Lynx* 511
Lufft/ *Aer* 15. 72
Luffteör/ *Trachea* 1019
Lügen/ *Mendacium* 542
Lulch/ *Lolium* 494
Lust/ *Concupiscentia* 208. 453
Lustgarten/ *Viridarium* 664
Lustwald/ *Nemus* 600
Lust zu essen/ *Appetitus* 700
Lumpenkremer/ *Scrutarius* 864
Lunge/ Pulmo 771
Lungensucht/ Peripneumonia)692. 722. 771

Ss INCI-

ab M.

M A.

Maalen/ *Molere* 565. 707
Maaß/ *Mensura* 548. 563
Machen/ *Facere* 277. 308
Macht/ *Vis* 1092
Mackel/ *Macula* 514
Mäder/ Fanisecа 324
Ich Mag/ Possum 966
Magd/ *Ancilla* 286. 696. 768
Magen/ *Ventriculus* 1065
Mager/ *Macilentus* 512
Magnet/ Magnes 517
Mahlen/ Pingere 706
Maiestat/ Maiestas 517
Maioran/ Amaracus 30
Malonen/ Pepo 697
Malꝛ/ Polenta 724
Man/ *Vir* 1090
Manbar/ *Nubilis* 619. 766
Mancherley/ Varius 237. 640 (1051
Mandelbaum/ *Amygdalus* 35
Mandelgeschwär/ *Tonsilla* 1015
Mangel/ Defectus 124. 279. 310 (487. 539. 690. 1094
Mangelwurꝛ/ *Bulapathum* 95
Mangelt/ *Beta* 85
Menigfaltig/ *Multiplex* 580
Manlich/ *Animosus* 39. 331. 530 (531
Manßbild/ *Mas* 530
Manßbruder/ *Leuir* 1091
Mantel/ Pallium 658
Marck/ *Medulla* 536
Marckstein/ *Limes* 485. 547. 999
Marckt/ Forum 332. 544
Marder/ *Martes* 530
Marmelstein/ *Marmor* 529
Martern/ *Torquere* 200. 1015
Maser/ *Bruscum* 93
Masern/ *Varioli* 1051
Maßholder/ *Acer* 5
Maßkarade/ *Larua* 461
Mastbaum/ *Malus* 518
Matee/ *Storea* 950
Mattschafft/ Commercium 144
Maul/ *Os* 653
Maulbeer/ *Morum* 574
Maulesel/ *Mulus* 580
Maulkorb/ Capistrum 121
Maultasche/ Alapa 25. 168
Maulworff/ *Talpa* 980
Maur/ *Murus* 585
Maurbrecher/ *Aries* 56. 79
Maurschwalben/ Apodes 46
Mauß/ *Mus* 585
May/ *Majus* 517

M E.

Mechtig/ Potens 967
Mackler/ Proxoneta 764
Meel/ *Farina* 256
Meeltaw/ *Rubigo* 822

Meer/

Meer/ *Mare* 15.339.528.632
Meerkatz/ *Cercopithecus* 143
Meerschneck/ *Murex* 584.655 (773
Meerschwein/ *Delphin* 223
Megdlein/ *Puella* 768
Megerkraut/ *Bubonium* 94
Mehr/ Magis 515.722
Mehren/ *Augere* 70.580
Mehrertheil/ *Vt plurimũ* 718.722
Mehrung/ *Amplificatio* 34
Meiden/ Vitare 345
Meyer/ Villicus 1086
Meyeran/ *Amaracus* 30
Meil/ *Milliare* 552
Mein/ *Meus* 849
Meineid/ Periurium 305.443
Meinen/ *Opinari* 643
Meinung/ *Sententia* 50.877
Meise/ Parix 668
Meissel/ *Tornus* 103.1015
Meister/ Magister 515
Melcken/ Mulgere 578
Melden/ *nom:* Atriplex 68
Melden/ *verb:* Commemorare (230.538
Melissen/ *Apiastrum* 41
Menge/ *Multitudo* 184.168.338. (580
Mengen/ *Miscere* 555
Mensch/ *Homo* 401
Menschendieb/ Plagiarius 712
Menschen kot/ *Oletum* 637
Mercken/ *Animaduertere* 40. (73.470.613.889
Merckzeichen/ *Nota* 614
Meerlein/ Fabula 276.620
Merrettig/ *Raphanus maior* 798
Merterer/ *Martyr* 530
Mertz/ *Martius* 530
Messen/ Metiri 547
Messer/ *Culter* 206
Messerscheide/ Vagina 1046
Meßgewand/ *Casula* 129
Messig/ *Mediocris, Temperans* (343.563.988.994
Messing/ *Orichalcum* 649
Meßner/ *Æditum* 12
Meßpfaff/ Sacrificulus 832
Meßrutte/ Radius 795
Mespelbaum/ Mespilus 547
Mesten/ Saginare 283.707.835
Metall/ *Aes* 15
Metallen schlag/ *Scoria* 860
Metzgen/ Mactare 513
Meurer/ *Murarius* 102
Meußlein/ *Musculus* 585

M I.

Miedling/ Mercenarius 543
Mieten/ *Conducere* 247
Milch/ *Lac* 410
Milchtopff/ *Sinum lactis* 902
Milt/ *Largus* 163.282.461.477. 537

Miltern/Mitigare 471
Miltz/Splen 481.930
Mindern/Minuere 554
Mischen/Miscere 555
Mißbrauch/Abusus 1119
Missethat/Delictum 680
Mißfallen/Displicere 711
Mißgeburt/Abortus 650
Mißgunst/Inuidia 1083
Mißkleidig/Fastidiosus 290
Mißtrawen/Diffidere 304
Miß/Fimus 307.940
Mit/Cum 206
Mitbitter/Competitor 700
Mitbuler/ Mitesser / Riualis 816
Miterbe/Cohares 391
Mitgenoß/Consors 671. 906. (917
Mittgesell/Assecla 883. 907
Mitleiden haben/Condolere 242
Meitnichten/Nequaquam 621
Mittag/Meridies 231
Mittagsmalzeit/Prandium 746
Mitthellen/Communicare 176 (67[illegible]
Mittel/Medius 53[illegible]
Mittelmessig/Mediocris 535
Mitternacht/Septentrio 8[illegible]
Mitwoch/Feria quarta 23[illegible]

M O.

Mörder/Homicida 454.595
Mörsel/Mortarium 574
Morsch/Putris 777
Molch/Stollio 939
Molcken/Serum 890
Molckendieb/Papilio 663
Moltworffshauffen/Grumus 384
Monat/Mensis 541
Mond/Luna 504
Montag/Feria secunda 231
Morellenbaum / Malus Arme- (niaca 519
Morenland/Æthiopia 18
Morgen/nom: Oriens 650
Morgen/aduerb: Cras 192.
Morgendrot/Ientaculum 416
Morgengabe/Dos 245
Morgens/Manè 528
Morgenstern/Lucifer 509
Morgenröte/Aurora 73.532
Moß/Muscus 94.586
Most/Mustum 440

M U.

Mucke/Musca 205. 886
Mucken/Mutire 587
Müde/Fessus 291. 301. 458. 461
Mügen/Posse 788
Mühe/Labor 449. 642
Mühselig/Ærumnosus 15.105
Mulde/Alueus 30
Müle/Mola 30. 565
Müller/Molitor 565
Mülstein/Lapis molaris 459

Mume/

Mume/ Matertera 531
Münch/ Monachus 168.568
München/ Emasculare 128.530
Mund/ Os 653
Mundvoll/ Bucca 98
Müntze/ herb: Menta: 541
Müntze/ Moneta 569
Mürb/ Mitis 333.597
Murmeln/ Susurrare 975
Murmelthier/ Glis 372
Murren/ Murmurare 337.585
Muscat/ Nux Myristica 626
Muscheln/ Concha 177
Müssen/ Oportere 644
Müssig/ Ociosus 60.633
Musterplatz/ Diribitorium 234
Muth/ Animus 40
Mutig/ Animosus 25.39.40
Muthwillig/ Petulans 461.701.755
Mutter/ Mater 530
Muttermahl/ Naevus 590
Mutterkraut/ Amaracus 30
Mutterschwein/ Scropha 864
Mütze/ Vitta 1095

INCIPIENTIA ab N.

N A.

Nabe/ Modiolus 562
Nabel/ Umbilicus 1100
Nach/ Post 737
Nachbar/ Vicinus 1082
Nach dem/ Postquam 737.899
Nachessen/ Bellaria 83
Nachfolgen/ Sequi, Imitari 13.419.882
Nachforschen/ Scrutari 207.422.782
Nachgeben/ Concedere 136.423
Nachgeburt/ Secunda 868
Nachhochzeit/ Repotia 810
Nachjagen/ Insequi 118.883
Nachkomen/ Posteri 478.738
Nachkömling/ Successor 137
Nachlauff/ Philtrum 702
Nachlessig/ Socors 187.375.470.654
Nachrichter/ Spiculator 927
Nachspeise/ Tragema 1019
Nachspüren/ Indagare 422.877
Nachstellen/ Insidiari 118.871
Nachsuchen/ Scrutari 422
Nacht/ Nox 617
Nachtarbeit/ Lucubratio 500
Nachtheil/ Iniuria 336
Nachteul/ Noctua 94.617
Nachtgeister/ Lemures 471
Nachtigal/ Luscinia 7.507
Nachttisch/ Bellaria 83
Nachtmahl/ Cœna 167
Nachtmucke/ Cicindela 151.606
Nachtrachten/ Inhiare 68.278.398

N A.

Nachtvogel/*Strix* 955
Nacken/*Ceruix* 632
Nacket/*Nudus* 620
Nad/*Sutura* 969
Nadel/*Acus, us* 8
Nähe/*Vicinia* 1082
Näher/*Propior* 759
Näheste/*Proximus* 759
Nagel/*Clauus* 163. 660
Nagel/*Vnguis* 1104
Negelgeschwär/*Paronychia* 670
Nagen/*Rodere* 818
Nahe/*Propè* 9. 173. 447. 759. (761
Nahe gelegen/*Finitimus* 309
Nahe sein/*Imminere* 523
Name/*Nomen* 611
Narbe/*Cicatrix* 151
Narr/*Stultus* 89, 572. 917
Narrenteidung/*Scurrilitas* 866
Narung/*Alimentum* 28. 41. (626. 1096
Nase/*Nasus* 593
Nasenlöcher/*Nares* 591
Nasetuch/*Strophium* 955
Nasewetz/*Nasutulus* 593
Naß/*Madidus* 514. 1120
Natur/*Natura* 423. 592

E N.

Nebel/*Nebula* 597
Neben/*Penes* 689
Nebenroß/*Equus desultorius* 878

N E.

Nebenzeit/*Tempus succisiuum* (102. 962
Nebenzweig/*Stolo* 950
Negelein/*Cariophillon* 126
Nehen/*Nere* 601. 846. 969
Neid/*Inuidia* 431
Neigen/*Inclinare* 164. 315
Nein/*Non* 612
Nemen/*Capere* 117. 968
Nemlich/*Scilicet* 600. 605. 1082
Nennen/*Nominare* 47. 611. 623. (1105
Neper/*Borysthenes* 91
Neren/*Alere* 28. 332
Nessel/*Vrtica* 1116
Nesselkönig/*Trochilus* 805
Nest/*Nidus* 603
Nestel/*Ligula* 482
Netz/*Rete* 812
Neun/*Nouem* 615
New/*Nouus* 803. 615
Newerung/*Nouitas* 616
Newlich/*Nuper* 625. 803
Newmond/*Nouilunium* 617

N I.

Nicht/*Non* 393. 612
Nichtig/*Nauci* 596
Nichts/*Nihil* 604
Niderfallen/*Procidere* 99. 203. (409
Nidergang/*Occasus* 99

Niderhan-

Niderhangend/ *Deuexus* 226
Niderkleid/ *Femorale* 111. 295.
(483.692
Niderlag/ *Clades, Strues* 158.941
Niderschlagen/ *Sternere* 941
Nidertrucken/ *Deprimere* 750
Niderwerffen/ *Prosternere* 924
Niderwerts/ *Deorsum* 225
Nidrig/ *Humilis* 407.420
Niemand/ *Nemo* 600
Nieren/ *Ren* 809
Nierensucht/ *Nephritis* 601
Niergent/ *Nusquam* 621.625
Niesen/ *Sternutare* 924
Nießwurtz/ *Helleborum* 395
Nimmer/ *Nunquam* 624
Nisse/ *Lens, dis* 472
Nisten/ *Nidulari* 604
Nitlich/ *Pulchellus* 770
Nitlich fleisch/ *Pulpa* 771

N O.

Noch nicht/ *Nondum* 612
Nonne/ *Monialis* 168.563
Nort/ *Septentrio* 81
Nortwind/ *Aquilo* 49.91
Nössel/ Sextarius 892
Not/ Calamitas 105.316.692
Nötig/ *Necessarius* 597
Nötigen/ *Cogere* 22.684.1114
Notturfftig/ *Necessarius* 256
(597
Notzüchtigen/ Comprimere 750

N V.

Nüchtern/ Sobrius 415.906
Nun/ *Nunc* 622
Nur allein/ *Tantummodò* 250
(562
Nuß/ *Nux* 626
Nußherr/ Sitta 905.
Nutz/ *Vtilitas* 175.260
Nützlich/ *Vtilis* 175.1119
Nutz schaffen/ *Proficere* 280
Nütz sein/ *Conducere* 247
es ist Nütz/ *Expedit* 657

INCIPIENTIA
ab O.

O B.

Ob/ *Num* 621
Oberbaum/ Iugum 438
Oberhand/ *Primatus* 751
Oberkeit/ *Magistratus* 515
Oberman/ *Agonotheta* 24
Oberste/ Supremus 972
Obligen/ *Incumbere* 202.523
(596.956.1044
Obschon/ *Etiamsi* 271.783
Obst/ Pomum 726
Obwol/ Licet 481
Ochs/ *Bos* 91
Ochsenzung/ *Buglossa* 95
Oder/ Siue 905
Odermennig/ *Agrimonia* 24
Oed/ *Vastus* 1054

Oel/ *Oleum* 637
Oelhefen/ *Amurca* 35
Oelkrug/ *Lecythus* 467
Oer/ *Ansa* 42. 527
Ofen/ Fornax 111. 163. 330
Ofen in Vngern/ *Buda* 95
Ofenkruck/ *Rutabulum* 830
Ofenloch/ Præfurnium 356
Offen/ Patens 661. 674
Offenbar/ *Manifestus* 489. 425 (674
Offenbaren/ *Reuelare* 525. 1659
Offentlich/ *Coram* 187. 489. 657
Offnen/ *Aperire* 45. 675
Offt/ Sapè 194. 338. 718. 834
Ohm/ *Auunculus* 76
Ohn/ *Absque* 3. 900
es Ohnet mir/ *Ominor* 639
Ohnig/ Expers 672. 917
Ongefehr/ *Casu* 332
Ohr/ *Auris* 72
Ohrengeschwulst/ Parotis 671
Ohrschlechten/ Varioli 1051
Ohrtalpe/ *Colaphus* 169
Omeiß/ *Formica* 329
Omeißhauffen/ *Myrmecia* 559
Orden/ *Regula* 807
Ordensbruder/ *Symmistes* 589 (807
Ordentlich/ Legitimus 178. 475
Ordnen/ Disponere 48. 493. 729 (729. 937
Ordnung/ *Ordo* 648. 885
Ort/ Locus 492
Ostern/ Pascha 673
Osterreich/ *Austria* 74
Ostwind/ *Eurus* 271
Otter/ *Lutra, Vipera* 509. 1090

INCIPIENTIA à P.

Packet/ Sarcina 846
Pade/ Susceptor 121. 675
Pallast/ *Palatium* 657
Pallern/ *Crepere* 195
Palmennuß/ *Dactylus* 216
Paneelwerck/ *Laquearium* 460
Pantherthier/ Panthera 662. (665
Pantoffel/ *Crepida* 195. 842
Pantoffelholtz/ Suber 960
Pantzer/ *Lorica* 498
Papogoy/ Psittacus 765
Pappelbaum/ *Populus* 732
Pappeln/ *Malua* 518
Papier/ Papyrus 148. 663
Par/ Par 663
Paradeiß/ *Paradisus* 664.
Paret/ Galerus 358
Paßport/ *Commeatus* 543
Pasteten/ *Artocreas* 61. 1035
Pastetbecker/ *Cupedinarius* 208

P E. P F

Pein/*Tormentum* 1016
Peinigen/*Cruciare* 125.200
Peitschen/*Flagellare* 313.866
Pensel/Penicillus 689
Pergament/*Membrana* 537
Pergeel/*Pergula* 691
Perlen/*Margarita* 361.528.(1104
Persche/*Perca* 691
Person/*Persona* 694
Pestilentz/*Pestis* 503.698

P F.

Pfadt/*Trámes* 1023
Pfaff/*Flamen* 316
Pfaff/*auis nom: Caprimulgus* 121
Pfal/Palus,i 660.696.938
Pfaltzgraff/*Palatinus* 658
Pfand/*Pignus* 409.704
Pfandesman/*Obses* 629
Pfanne/ Cocula 186
Pfarrherr/Parochus 770
Pfaw/Pauo 678
Pfeben/Pepo 690
Pfeffer/Piper 708
Pfefferkuchen/ *Panis dulciarius* (250 986.
Pfeiffe/*Fistula* 312.1009
Pfeil/ *Sagitta* 90.413.835.(708
Pfenning/*Numus* 62.622
Pferd/Equus 267
Pferdbolster/*Tomex* 1013
Pferdschmuck/*Phalera* 702
Pferdstand/*Vacerra* 1043
Pferdtecke/*Dorsuale* 245
Pferrich/*Septum* 880
Pfersing/Pomum persicum 694
Pfifferling/*Boletus* 90.353
Pfingsten/Pentecoste 690
Pfitzen/*Vellicare* 1057
Pflatzen/Plantare 634.851
Pflaster/*Emplastrum* 260.518
Pflaum/Prunum 765
Pflaumfeder/Pluma 720
Pflegen/Solere 998
Pfleger/*Curator* 209.872
Pflicht/*Munia* 585.618
Pflücken/*Deplumáre* 721
Pflug/*Aratrum* 59
Pflugeisen/ *Dentale* 224.1111
Pfluggabel/*Rallum* 797
Pflugschar/*Vomer* 1111
Pflugstertz/*Stiua* 96.946
Pflugstörer/*Rulla* 825
Pfnischen/*Sternutari* 924
Pforte/Porta 734
Pfoste/*Postis* 738
Pfriem/*Calamistrum* 104
Pfropffen/Inserere 713
Pfropffreis/*Surculus* 973.713
Pfrunde/*Sacerdotium* 832
Pfüel/ *Puluinar* 772
Pfund/Libra 479.7-7
Pfütze/Palus 454.660

Tt Pilgram/

P I.

Pilgram/Peregrinus 691
Pillen/Pillula 706
Pips/Pituita gallinarum 710
Pitschier/Sigillum 895

P L

Plagen/Exagitare 24.1079
Plappern/Futire 356.368
Plapperey/Battologia 82.89
Platte/Rasura 796
Plattelein/Passer 674
Platner/Laminarius 457
Platz/Area 54.492
Platzmeister/Brabeutes 92
Platzregen/Imber 418.605
Plaudern/Blaterare 89.359
Plötze/Rubicula 823
Plötzlich/Repente 809.960
Plündern/Depopulari 800

P O.

Pöbel/Vulgus 716.1120
Poley/Pulegium 770
Policey/Politia 724
Polieren/Limare 484.724
Polster/Culcitra 205
Polzen/Iaculum 413
Pomerantz/Chrysomelum 150
Pomochel/Mugil 577
Pompe/Tubus 1035
Pomphosen/Caligæ follicantes 92
Port/Portus 529.736
Portner/Ianitor 67.413

P O.

Postbot/veredarius 1068
Postroß/Veredus 1068

P R.

Pracher/Mendicus 539
Pracht/Magnificentia 516.726
Prangen/Venditare se 1060
Prassen/Comessari 173.602.732
Prechtig/Magnificus 516.726
Predig/Concio 153
Prediger/Concionator 254
Predigstuel/Suggestus 130.568.772
Pregeln/Frigere 340
Preisen/Celebrare 138
Preiß/Gloria 373.45
Prelat/Antistes 44
Presse/Torcular 743
Pretzel/Spira 927
Preusselstrauch/Myrtillus 589
Priester/Sacerdos 832
Probieren/Examinare 272
Probst/Præpositus 589.730
Profat/Forica 327
Profiant/Commeatus 28.543
Prophet/Propheta 760
Protocol/Aduersaria 10

P V.

Puckel/Gibbus 368
Puel/Redimiculum 804
Pulßader/Arteria 61

Pultbret/

Pultbret/ *Pulpitum* 772
Pulver/ *Pulvis* 772
Pumpe/ *Antlia* 44
Puppe/ *Pupa* 774
Purpur/ *Purpura* 166. 584. 655 (773. 775

INCIPIENTIA à Q.

Q V.

Quappe/ *Lacertus* 451
Quartier/ *Sextarius* 892
Quartiermeister/ *Tribunus* 1028
Quecken/ *Coaxare* 166
Quellen/ *Scatere* 854
Quendel/ *Serpillum* 888
Quittantz/ *Apocha* 46. 119
Quitten *Malum cydonium* 191 (215

INCIPIENTIA ab R.

R A.

Rabe/ *Corvus* 191
Rache/ *Vindicta* 1088. 1098
Rachen/ *Faux* 293. 816
Rad/ *Rota* 821
Radsperre/ *Sufflamen* 954
Ragwurtz/ *Satyrion* 849
Raketlein/ *Pyrobolus* 778
Ram/ *Fistuca* 812
Ranck/ *Aucupium* 68
Randt/ *Margo* 529. 547
Rasen/ *nom: Cespes* 104
Rasen/ *verb: Furere* 355. 795
Rath/ *Consilium* 180
Rathen/ *Divinare* 238
Rathen/ *Suadere* 958
Rathfragen/ *Consulere* 180
Rathhauß/ *Curia* 210. 746.
Rathsamkeit/ *Parsimonia* 665
Rathschlagen/ *Deliberare* 180 (222
Rathsherr/ *Senator* 870
Ratz/ *Glis* 372. 414. 585
Raub/ *Præda* 527. 742. 799 (930
Rauben/ *Latrocinari* 464
Rauch/ *Fumus* 349
Rauch/ *Asper* 64. 344. 706. 850. (1086
Rauchloch/ *Caminus* 111. 349
Rauppe/ *Eruca* 270
Rauschen/ *Strepere* 952
Rauten/ *Ruta* 830

R E.

Rebenschoß/ *Malleolus* 518
Rebenstock/ *Vitis* 1094
Regiment/ *Legio* 468
Rechen/ *Rastrum* 801
Rechen/ *Ulcisci* 1088. 1098

Rechenen/ *Computare* 248. 777.
Rechengfenning / *Calculus* 106
Rechentisch/ *Abacus* 2
Recher/ Vltor 1088
Recht/ Ius 84. 443. 804
Rechte hand/ *Dextera* 226
Rechten/ Litigare 490
Rechtmessig/ Legitimus 475
Rechtshandel/ Lis 134. 227
Recken/ *Pandiculari* 661
Reden/ *Loqui* 228. 287. 495. 885
Redlich/ Liberalis 477
Redner/ *Orator* 209. 652
Regen/ Pluuia 721
Regenbach/ *Torrens* 1018
Regenbogen/ *Iris* 433
Regenmantel/ Lacerna 451. 690
Regenwurm/ Lumbricus 503
Regieren/ *Gubernare* 385. 563 805
Register/ *Album* 26. 228
Rehe/ Caprea 117
Rehebocklein/ *Hinnulus* 398
Reibeisen/ *Tyrotnestis* 1043
Reiben/ *Terere* 1000
Reibstein/ *Pumex* 772
Reibtopff/ Sinus & um 902
Reich/ Diues 184. 235. 237. 494
Reichen/ Porrigere 807
Reichlich/ *Affatim* 18. 217
Reichthumb/ Diuitiæ 237
Reiff/ Maturus 532
Reiff/ Pruina 764
Reiff/ Circulus 156
Reiffschleger / *Restio* 353
Reiger/ *Ardea* 54
sich Reimen/ *Quadrare* 385
Rein/ *Rhenus* 813
Rein/ Purus 479. 546. 581. 775
Reise/ Iter 435. 691
Reiser/ *Sarmenta* 847
Reisiger zeug/ *Equitatus* 268
Reiß/ *Oryza* 653.
Reissen/ Lacerare 654. 798
Reiten/ *Equitare* 268
Reitnagel/ Rediuia 805
Reitrock/ Chlamys 150. 660
Reitzen Lacessere 451. 943
Reitzken/ Fungus suillus 353
Rennen/ Decurrere 526
Renplatz/ *Stadium* 936
Renstock/ Canalis 112
Rentmeister/ *Quæstor* 781
Rephun/ Perdix 691
Rettich/ *Raphanus* 798
Retzel/ Ænigma 13
Reuber/ Prædo 742
Reuchern/ *Fumigare* 349. 637 963
Reuchfaß/ *Thuribulum* 6. 1008
Reude/ *Scabies* 850
sich Reumen/ *Quadrare* 779
Reuse/ *Nassa* 593
Reuschlemburg/ *Leopolis* 473
Reutern/ *Cribrare* 197

Reutter/

Reutter/ *Eques* 268
Rew/ *Pœnitentia* 723
Rey/ *Series* 885

R I.

Richtbanck/ *Abacus* 2
Richten/ *Dirigere* 806
Richter/ *Index* 437
Richterstuel/ *Tribunal* 1027
Richtschnur/ *Amussis* 35. 485. (612. 807
Rick/ *Pertica* 695
Riechen/ *Olfacere* 334. 603. 695 (637. 638
Riem/ *Lorum* 31. 498
Riese/ *Gigas* 368
Rietgraß/ *Carex* 124
Rigel/ *Pessulus* 627. 698. 809 1056
Rind/ *Bos* 91
Rinde/ *Crusta* 190. 600
Ring/ *Annulus* 42
Ringeltaube/ *Palumbes* 660
Ringen/ *Luctari* 145. 300
Ringeren/ *Imminuere* 474. 554
Rinne/ *Canalis* 112
Rippe/ *Costa* 191
Rise/ *Gigas* 215. 368
Ritter/ *Eques auratus* 268
Ritterlich/ *strenuus* 951
Ritz/ *Hiatus* 398

R O.

Rock/ *Tunica* 1038
Rocken/ *Colus, Siligo* 172. 897
Rohe/ *Crudus* 199
Rollwagen/ *Essedum* 270
Rom/ *Roma* 820
Ror/ *Arundo* 61. 103. 114
Röre/ *Fistula* 312
Rorsperling/ *Passer palustris* 674
Rortummel/ *Onocrotolus* 641
Rose/ *Rosa* 821
Roß/ *Equus* 267
Roßbereiter/ *Desultor* 838
Roßkamp/ *strigilis* 553
Roßkefer/ *Scarabæus* 853
Roßlein/ *Mannus* 526
Roßmarin/ *Libanotis* 476
Roßteuscher/ *Mango* 524
Roßwicke/ *Eruum* 270
Rost/ *Craticula* 193
Rost/ *Ærugo. Ferrugo* 15. 300.
Rot/ *Ruber* 822
Rote rüben/ *Beta* 85. 903
Rote ruhr/ *Dysenteria* 252. 511
Rotkeelgen/ *Tubecula* 823
Rotte/ *Factio* 277. 392. 882
Rottmeister/ *Decurio* 219
Rotz/ *Mucus* 577. 709

R V.

Rüben/ *Rapa & um* 798
Rücken/ *Dorsum* 245. 999
Rückendeck/ *Dorsuale* 245
Rückgrade/ *Spina dorsi* 927
Rückling/ *Supinus* 972

Ruder/ *Remus* 163. 808
Ruderbenck/ *Transtra* 1024
Ruderbret/ *Scalmus* 851
Ruffen/ *Vocare* 1105
Rühmen/ *Celebrare* 138. 373 (412. 465. 522. 993
Ruhmretig/ *Iactabundus* 373 (412. 993
Ruhen/ *Quiescere* 790
Rühren/ *Tangere* 981
Rumpffen *Corrugare* 816. 825
Rund/ *Rotundus* 156. 372. 647. (821. 998
Runtzel/ *Ruga* 825
Rupffen/ *Vellicare* 1057
Rüsten/ *Parare* 608
Rüsternholtz/ *Vlmus* 1099
Rüstung/ *Armatura* 57. 668
Ruß/ *Fuligo* 348
Rüssel/ *Rostrum* 821
Rüspern/ *Screare* 851
Ruete/ *Virga* 301. 1091

INCIPIENTIA
ab S.
S A.

Saal/ *Aula* 71. 167. 1039
Saat/ *Sementis* 877
Sack/ *Saccus* 527. 831
Sackpfeiffer/ *Vtricularius* 1117
Saffran/ *Crocus, & um* 199
Safft/ *Succus* 489. 962
Sage/ *Serra* 888
Sagen/ *Dicere* 25. 228
Sagspeen/ *Ramentum* 797. 859
Salat/ *Acetaria* 7
Salb/ *Vnguentum* 260. 1104
Salben/ *Vngere* 1104
Salbey/ *Salvia* 841
Salmen/ *Salmo* 840
Salpeter/ *Nitrum* 608
Saltz/ *Sal* 835
Saltzgrube/ *Salisfodina* 322
Saltzirgen/ *Scutella* 677
Saltzwasser/ *Muria* 584
Samen/ *Semen* 875
Samenheuptlein/ *Scapus* 853
Samlen/ *Colligere* 384. 469
Sammet/ *Holosericum* 401 (885
Sand/ *Arena* 55. 838
Sandat/ *Sandina* 842
Sandzeiger/ *Clepsydra* 163
Sanfft/ *Mitis* 173. 471. 526. (557. 567.
Satt/ *Satur* 849
Satzung/ *Traditio* 241
Sattel/ *Ephippium* 265. 938
Sauber/ *Mundus* 581. 775
Sauffen/ *Potare* 173. 740
Sauffgott/ *Bacchus* 77
Saugen/ *Sugere* 450. 965
Saum/ *Fimbria* 357. 484
Saw/ *Sus* 734. 861. 974

Sawhirt/

Sawhirt/Subulcus 961.974
Sawr/Acidus 5.674.
Sawrampff/Acetosa 6
Sawrschē/Caperare frontē 117
Sawrteig/Fermentum 296
Saxen/Saxonia 849

S C.

Scepter/Sceptrum. 855
Schaachspiel/Lusus latrunculorum 464.
Schaaff/Ouis 655
Schaffhirt/Opilio 643
Schaffstall/Caula 132
Schaar/Caterua 120
Schab/Blatta 89
Schaben/Scabere 850.796
Schade/Damnum 158.175.217.412.447.618.687.1000
Schaden/Nocere 280.610
Schadloß/Indemnis 217
Schäl/Limus 485.1073
Schärff/Teruncius 1003
Schaffen/Agere 20
Schaffen/Condere 239
Schaffner/Curator 209.266
Schalck/Nequam 602
Schalckhafftig Maliciosus 519
Schale/Phiala 702
Schall/Clangor 159
Schallen/Sonare 913
Schaltjahr/Annusbisextilis 41
Scham/Naturalia 592
Scham/Pudor 767
Schamhafftig/Verecundus 1068.822
Schamlet/Tela undulata 1102
Schamrot werden/Erubescere 822
Schand/Pudor,Dedecus 221.285.289.612.753
Schandfleck/Labes 447.514
Schantz/Agger 20.498.1049
Schantzgreber/Cunicularius 207
Schantzkorb/Gerra 193 368
Scharff/Acutus 8.64.837
Scharffsinnig/Ingeniosus 834.923
Scharlach/Coccinum 166
Scharnützel/Cucullus 203
Scharren/Scalpere 851.796
Scharwach/Excubiae 202
Scharwerck/Opera rustica 37
Schatten/Vmbra 1101
Schatthut/Causia 134
Schattig/Opacus 642
Schatz/Thesaurus 1008.360
Schatzkamer/Aerarium 16.360
Schatzung/Census 140.1028
Schaube/Stola 949
Schaudern/Horrescere 404
Schauffel/Pala 657
Schaum/Spuma 933
Schaw/Ecce 254
Schawen/Spectare 924
Schawplatz/Theatrum 1007
Schebich/Scabiosus 850
Schedlich/Noxius 217.618

Scheeff/*Obliquus* 628
Scheffel/*Modius* 562
Scheffer/*Opilio* 643
Scheide/*Vagina* 1046
Scheiden/*Dirimere* 259
Scheidung/*Diuortium* 810
Schein/*Splendor* 436.930
Scheinen/*Lucere* 347.349.606.
(930
Scheissen/*Cacare* 98
Scheitel/*Vertex* 1071
Schel/ *Obliquus* 628
Schelen/*Decorticare* 190.373
Scheleugig/ *Luscus* 507
Schelle/*Tintinnabulum.* 111.
(215. 1011
Schellenkraut/*Chelidoniũ* 149
Schellig/*Indignabundus* 223
Schelmstück/*Flagitium* 313
Schelten/*Increpare* 56.126.196.
(189.442.520.739.749.755.799
(1095
Scheltwort/*Conuicium* 183
sich Schemen/ *Pudere* 767
Schencken/*Donare* 244.460.
(583
Schencken/*Cauponari* 133
Schenden/*Infamare* 221.284.
(402.479.618.958.1094
Schendlich/*Ignominiosus* 284.
(612.767.1041
Schepffen/*Haurire* 394
Scheppe/ *Scabinus* 850
Scheppenhauß/*Prætorium* 746
Scheps/*Veruex* 1075
Scheer/*Forfex* 327
Scherb/*Testa* 1003
Scheren/*Tondere* 796.1013
Scherffe/*Acies* 7
Schergant/*Lictor* 481.
Scherkübe/*Iugum* 438
Scherling/*Cicuta* 152
Schermacher/*Carpentarius* 125
(270
Schermesser/*Nouacula* 615
Schermützel/*Velitatio* 1057
Schertzen/*Iocari* 432
Scherwolle/*Tomentum* 1013
Schetzen/*Æstimare* 17.139.727.
(777.984
Scheumen/ *Despumare* 933
Scheure/*Horreum* 404
Scheuren/*Nitidare* 606
Scheußlich/*Deformis* 328.403.
(1019
Schicken/*Mittere* 558.467
Schickung gottes/*Fatum* 291
Schidman/ *Arbiter* 50.561.882
Schiegge/*Valgus, Varus* 1048
Schielbock } *Strabo* 950
Schieler }
Schienbein/*Crus* 200.1009
Schier/*Fermè* 296.688.759
Schiessen/*Iaculari* 413.4 0.
(835.1051.

Schieß-

Schießgarten/*Pomarium* 726
Schiff/*Nauis* 594
Schiffbencke/*Transtra* 1024
Schiffboden/*Carina* 124
Schifflein/*Cymba* 215
Schiffseil/*Rudens* 823
Schiffs hindertheil/*Puppis* 774
Schiffs schnabel/*Rostrum nauis* (821
Schiffs vordertheil/*Prora* 762
Schiffs vntertheil/*Sentina* 577
Schilt/*Clypeus* 165.668.866
Schiltkräe/*Cornix cinerea* 188
Schiltkröte/*Testudo* 1005
Schiltwach/*Statio* 947
Schiltwechter/*Speculator* 925
Schimmel/*Situs* 576.798.905
Schimpff/*Iocus* 277.432.501
Schimpffrede/*Facetia* 229.277
Schin/*Canthus* 117
Schinck/*Perna* 693.695
Schindel/*Scandula* 65.852
Schinden/*Decoriare* 188.373
Schipper/*Nauta* 594
Schipperlot/*Bolis* 90
Schipperstang/*Contus* 183
Schiran/*Prosectio* 346.585
Schlacht/*Prælium* 316.743
Schlachten/*Mactare* 513
Schlachtordnung/*Acies* 7.701
Schlaff/*Somnus* 913.915
Schlaffen/*Dormire* 244.789
Schlaffkamer/*Cubiculum* 201 (245
Schlaffsucht/*Veternus* 474.1078
Schlafftrunck/*Commessatio* 173
Schlag/*Paralysis* 664
Schlag/*Plaga* 7.2.894
Schlagen/*Percutere* 100.296. 414.683.786.1067
Schlam/*Limus* 4.5.934
Schlang/*Serpens* 171.887
Schlangenhaut/*Vernatio* 1067
Schlecht/*Plebeius* 716.733
Schleeh/*Prunum sylvestre* 565. 927
Schlegel/*Malleus ligneus* 518
Schleichen/*Repere* 809.887
Schleyer/*Peplum* 105.690
Schleiff/*Tudicula* 1035
Schleiffen/*Verrere* 1070
Schlemmen/ 173.378.602.732
Schlemmer/*Decoctor* 130.186. (395.483.506
Schleppen/*Trahere* 1019
Schlesien/*Silesia*
Schleuder/*Funda* 349
Schlier/*Vlcus inguinale* 94
Schlim/*Transversus* 1073
Schlingen/*Glutire* 374
Schlipfferig/*Lubricus* 499.837
Schlitte/*Traha* 1020
Schloß/*Arx* 62.127.161
Schloß/*Sera* 884

Schlösser/ *Claustrarius* 161
Schlucken/ *Singultire* 911
Schlummern/ *Dormitare* 245
Schlund/ *Faux* 990.293
Schlüssel/ *Clavis* 162
Schmach/ *Infamia* 109.183.(444
Schmachrede/ *Convitiū* 183.229
Schmeck/ *Gustus* 356.845
Schmaltz/ *Adeps* 9
Schmecken/ *Gustare* 356.603.(635
Schmehen/ *Calumniari* 109.753
Schmeicheln/ *Adulari* 10.88.659.878
Schmeichler/ *Assentator* 167.(497
Schmeltzē/ *Liquefacere* 317.489
Schmeltzofen/ *Ustrina* 317.1115
Schmer/ *Abdomen* 2.61
Schmerlein/ *Turdus* 1140
Schmerwurtz/ *Bryonia* 94
Schmid/ Faber 275
Schmiden/ Cudere 204
Schmieren/ *Linire* 486
Schmitzen/ *Impluviare* 604
Schmorutzer/ Parasitus 665
Schmücken/ *Ornare* 651.176
Schnabel/ Rostrum 821
Schnacke/ *Culex* 205
Schnadern/ Gingrire 370
Schnarchen/ *Stertere* 813.820(924
Schnautze/ *Proboscis* 754.821
Schneck/ *Cochlea* 149.166.127.(484
Schneckhauß/ *Testudo* 149.156.
Schnee/ *Nix* 605 (1005
Schneiden/ *Scindere* 856.574
Schneider/ *Sartor* 846
Schneitmesser/ *Scalprū* 208
Schnell/ *Celer* 7.21.138.152.(158.634.693.799.960.1039
Schnepffe/ *Ficedula* 323
Schneutzen/ *Emungere* 582
Schnitter/ *Messor* 548
Schnitzen/ *Sculpere* 865
Schnitzer/ *Sculptor* 865
Schnöffelmarckt/ Forum cupedinis 208
Schnupff/ *Catarrhus* 129.382
Schnuptuch/ Strophium 955
Schnur/ *Funiculus* 358
Scholle/ Pectunculus 680
Schön/ Pulcher 84.258.328.(770.920.1066
Schönwetter/ Serenitas 855
Schöpffer/ Creator 194.239
Schorstein/ Caminus 111.249
Schoß/ *Gremium* 383.902
Schoßwurtz/ Abrotanum 3
Schoten/ Siliqua 897
Schrancken/ *Carceres*. 123.380
Schrecklich/ *Terribilis* 1002
Schreiben/ *Scribere* 59.861

Schreiber/ *Amanuensis* 30
Schreibfeder/ *Calamus* 105
Schreibstube/ *Tablinum* 978
Schreibtaffel/ *Pugillares* 769
Schreien/ *Clamare* 158. 1106
Schrein/ *Arca* 51
Schrepffen/ *Scarificare* 853
Schrepffhorn/ *Ventosa* 204. 1061
Schrifft/ *Scriptura* 861
Schritt/ *Passus* 674
Schrotsage/ *Runcina* 828
Schuch/ *Pes* 691
Schuch/ *Calceus* 105
Schuchflicker/ *Veteramentarius*
Schuchriem/ *Corrigia* 109. (1079
Schuffut/ *Bufo* 94
Schul/ *Schola* 501. 855
Schuld/ *Debitum* 195. 205. 218 (618
Schuldgeben/ *Insimulare* 900
Schuldgleubiger/ *Creditor* 194
Schüldig/ *Reus* 16. 218. 812. 915
Schüler/ *Discipulus* 235
Schulter/ *Humerus* 59. 407
Schulterblat/ *Scapula* 853
Schultes/ *Prætor* 746
Schuppen/ *Squama* 635
Schürstock/ *Rutabulum* 830
Schurtz/ *Supparus* 692. 972
Schüssel/ *Paropsis* 130. 357. 459 (570. 677. 866
Schüsselring/ *Circulus* 156
Schüsselwasser/ *Eluuies* 505
Schuster/ *Sutor* 969
Schusterdrat/ *Cheleuma* 149
Schusternadel/ *Subula* 961
Schütteln/ *Quatere* 786
Schutz/ *Patrocinium* 835. 906
Schützen/ *Propugnare* 770
Schutzgatter/ *Catarrhacta* 129
Schwach/ *Debilis* 78. 84. 218)318. 335. 458. 602
Schwade reuter/ *Turma* 1040
Schwadt/ *Manna palustris* 653
Schwager/ *Affinis* 19
Schwalb/ *Hirundo* 400
Schwalbẽkraut/ *Chelidoniũ* 149
Schwalckenbeern/ *Myrtilli* 589
Schwam/ *Spongia* 353. 932
Schwan/ *Olor* 215. 639
Schwanck/ *Gracilis* 376
Schwancken/ *Fluctuare* 318 (448. 1044
Schwanger/ *Prægnans* 325. 383 (743
Schwantz/ *Cauda* 131. 689
Schwantzriem/ *Postilena* 738
Schwartz/ *Niger* 67. 604
Schwartzgeelb/ *Rauus* 802
Schwartzwald / *Hercinia sylua* (396
Schweben/ *Librari* 480.
Schwechen/ *Debilitare* 11. 218 (447. 858. 1059
Schweffel/ *Sulphur* 965
Schwegerin/ *Glos* 373

S X.

Schweigen/ *Tacere* 978
Schwein/ *Sus* 733. 974
Schweindrüsen/ *Glandulæ* 371
Schweinhamme/ *Perna* 693
Schweinigel/ *Hystrix* 410
Schweiß/ *Sudor* 199. 962
Schweißlöcher/ *Pori* 754
Schweitzer/ *Heluetius* 395
Schwell/ *Limen* 454
Schwellen/ *Intumescere* 1036
Schwemme/ *Tuberes* 1034
Schwer/ *Grauis* 54. 278. 382. (727. 906
Schwere kranckheit/ *Morbus* (*comitialis* 174
Schweren/ *Iurare* 452
Schwerlich/ *Ægrè* 12
Schwert/ *Gladius* 261. 370
Schwertelkraut/ *Carex* 124
Schwester/ *Soror* 917
Schwesterkinder/ *Consobrini* (915
Schwestersohn/ *Nepos ex sorore* (601
Schwetzen/ *Confabulari* 276. 359 (496. 580
Schwibbogen/ *Arcus* 53. 53
Schwiger/ *Socrus* 90
Schwimmen/ *Natare* 605
Schwindel/ *Vertigo* 703. 577 (1071
Schwindelgeist/ *Phanaticus* 702
Schwingen/ *Ventilare* 1050. 1055
Schwitzen/ *Sudare* 962
Scorpion/ *Scorpio* 860

S E.

Sechs/ *Sex* 891
Sechsgroscher/ *Quadruplator* (750
Seckel/ *Loculus* 199. 493. 527 (529
Seckte/ *Secta* 277. 392. 882
See/ *Stagnum* 415. 936.
Seel/ *Anima* 39
Seelmessen/ *Inferiæ* 425. 445
Seen/ *Seminare* 875. 885
Seereuber/ *Pirata* 708
Segel/ *Velum* 1059
Segelstange/ *Antenna* 43
Segnen/ *Benedicere* 229
Sehen/ *Videre* 143. 1083
Sehne/ *Neruus* 602
Sehr/ *Valdè* 10. 1047
Seicht/ *Refundus* 356
Seiden/ *Sericum* 885
Seidensticker/ *Phrygio* 8. 703 (707
Seidenwurm/ *Bombyx* 90
Seiffen/ *Smigma* 905
Seigtuch/ *Colum* 169
Seil/ *Funis* 353. 811
Sein/ *pronom: Suus* 955
Sein/ *verb: Esse* 965
Seite/ *Latus* 465

Seitel

Seite specks/ *Succidia* 961
Seiten/ *Chorda* 150. 305
Seitenwehe/ *Pleuritis* 718
Selig/ *Beatus* 82
Selten/ *Rarò* 800
Selzam/ *Insolitus* 570. 644. 757 (800
Semelmeel/ *Siligo* 897
Semisch/ *Aluta* 3
Senader/ *Neruus* 602
Senden/ *Mittere* 467. 558
Senff/ *Sinapi* 900
Senffte/ *Lectica* 467
Senger/ *Cantor* 115
Sense/ *Falx* 284
Sessel/ *Sedes* 150
Settigen/ *Saturare* 717. 849
Setzen/ *Collocare* 493. 727. (842. 937
Seuche/ *Lues* 503. 571. 982
Seufftzen/ *Ingemiscere* 352. 929
Seugen/ *Lactare* 450
Seule/ *Columna* 82. 172
Seumē/ *Cunctari* 138. 207. 985
Sewstall/ *Hara* 393
Sewtrog/ *Aqualiculus* 49

S I.

Sichel/ *Falx* 284
Sicher/ *Tutus, Securus* 210. 1035
Sichtbar/ *Visibilis* 1083
Sieb/ *Cribrum* 197
Sieben/ *nom: Septem* 880
Sieben/ *verb: Incernere* 144
Siech/ *Ægrotus* 12. 571
Siechenhauß/ *Valetudinarium* (1048
Siedel/ *Sedile* 869
Sieden/ *Lixare* 96. 301. 492
Siegeln/ *Nauigare* 595
Sieman/ *Vxorius* 1122
Sig/ *Victoria* 1032. 1087
Sihe/ *Ecce* 254
Silber/ *Argentum* 55
Silberbergwerck/ *Argentifodina* 322
Sin/ *Mens* 140. 877
Sincken/ *Labascere* 1040
Sindflut/ *Diluuium* 129. 505
Singen/ *Canere* 115. 765
Sinreich/ *Ingeniosus* 369
Sintemal/ *Siquidem* 903
Sitsam/ *Ciuilis* 158
Sitte/ *Mos* 574. 816
Sittig/ *Modestus* 564
Sitz/ *Sedes* 874
Sitzen/ *Sedere* 869

S O.

So/ *Si* 892
So bald/ *Quamprimum* 899
So fern/ *Eatenus* 253
So gar/ *Adeò* 9
So groß/ *Tantus* 993
So sehr/ *Tantopere* 9. 993
So viel/ *Tantum* 1019

Socken/ *Soccus* 906
Sohn/ *Filius* 306
Sohnsfraw/ *Nurus* 625
Sold/ *Stipendium* 945
Soldat/ *Miles* 551
Sole/ *Solea* 908
Sollen/ *Debere* 218
Sollich/ *Talis* 980
Sommer/ *Æstas* 16
Sommerflecken/ *Lentigo* 472
Som̃erhauß/ *Cænaculũ* 167. 907
Sommerhut/ *Petasus* 699
Sonderlich/ *Inprimis* 260 670. (681. 742. 902
Sonabend/ *Dies Saturni* 231
Sonne/ *Sol* 907
Sonnechtig/ *Apricus* 47
Sonnenstral/ *Radius* 795
Sonnen vhr/ *Solarium* 907
Sonnenwirbel/ *Heliotrophium*
Sonsten/ *Aliàs* 27. (395
Sontag/ *Dies Dominica* 231
Soot/ *Cynanche* 215
Sophist/ *Sophista* 915
Sorg/ *Cura* 208
Sorgfeltig/ *Anxius* 44
Soth/ *Sentina* 877

S P.

Spacieren/ *Deambulare* 31. 920
Spade/ *Bipalium* 87. 674
Spalt/ *Rima* 195. 399. 815
Spalten/ *Findere* 307. 856
Spaltung/ *Schisma* 855
Spanad r/ *Neruus* 602
Spanbett/ *Sponda* 931
Spang/ *Bulla* 96
Spanien / *Hispania* 400
Spanische kappe/ *Bardocucullus* (81
Spanne/ *Spithama* 930
Spannen/ *Intendere* 992
Sparen/ *Parcere* 665
Sparn/ *Tignus, & um* 1009
Spat/ *Serotinus* 188. 887
Specerey/ *Aroma* 59
Specht/ *Picus* 704
Speck/ *Lardum* 460
Spehen/ *Explorare* 720
Sperber/ *Nisus* 606
Sperling/ *Passer* 674
Speiche/ *Radius* 796
Speichel/ *Saliua* 839. 933
Speicher/ *Granarium* 380
Speien/ *Vomere* 367. 933. 1111
Speise/ *Cibus* 28. 151. 270
Speisekamer/ *Penu* 690. 758
Speisemarckt/ *Macellum* 512
Speiserör/ *Gula* 386. 950
Speyvogel/ *Dicaculus* 229
Speywort/ *Dicterium* 229
Spicken/ *Lardare* 460
Spiegel/ *Speculum* 925
Spiel/ *Ludus* 501
Spielman/ *Choraules* 150
Spielplatz/ *Sphæristeirum* 926

Spieß/

Spieß/ *Lancea* 214. 457
Spießeisen/ *Cuspis* 214. 927
Spießstange/ *Hasta* 393
Spinckeltinckel/ *Myinda* 589
Spindel/ *Fusus* 356
Spindelbaum/ *Euonymus* 271
Spindelwirt/ *Verticillus* 926. 1071
Spinne/ *Araneus* 50
Spinnen/ *Nere* 7. 601
Spitz/ *Acies* 46. 290. 577. 1071
Spitzbub/ *Aleator* 26
Spitzfündig/ *Argutus* 8. 56
Spitzig/ *Acutus* 8
Spitzmauß/ *Sorex* 917 917
Splitter/ *Festuca* 302
Spohn/ *Assula* 65. 533
Sporen/ *Calcar* 847. 105
Spotten/ *Cavillari* 132. 502
Spotvogel/ *Cavillator* 814. 844. 865
Sprach/ *Lingua* 486. 456
Sprachlos/ *Elinguis* 486
Sprenckel/ *Decipula* 119
Sprengen/ *Spargere* 919
Sprewen/ *Palea* 8. 658
Sprichwort/ *Adagium* 9. 1068
Springen/ *Salire* 837
Spruch/ *Dictum* 228. 877
Sprung/ *Saltus* 837
Sprütze/ *Sipho* 902
Sprützkuchen/ *Scriblita* 861
Spurrad/ *Rhombus* 813
Spünd/ *Armarium* 57
Spüren/ *Odorare* 635
Spürhafftig/ *Sagax* 834
Spürhund/ *Canis sagax* 114
Spützen/ *Expuere* 861. 933

S. T.

Staar/ *Sturnus* 958
Stab/ *Baculus* 78. 859
Stabwurtz/ *Abrotanum* 3
Stachel/ *Aculeus* 7. 943
Stachlicht/ *Acuminatus* 399
Stahl/ *Chalybs* 147
Stall/ *Stabulum* 936
Stallknecht/ *Stabularius* 936
Stam/ *Stirps* 131. 166. 762. 946
Stamlen/ *Balbutire* 79. 391. 1012. 1024
Stanck/ *Fœtor* 277. 798. 916
Stand/ *Status* 179. 648
Stang/ *Pertica* 695. 701. 920. 1032
Starck/ *Robustus* 67
Starren/ *Rigere* 814. 331
Stadt/ *Urbs* 158. 644. 1113
Stadtknecht/ *Apparitor* 5. 481. 566. 938
Stadtmaur/ *Mœnia* 564
Staub/ *Pulvis* 772
Staude/ *Frutex* 344
Stecheisen/ *Calum* 103. 73
Stechen/ *Pungere* 211
Stechmesser/ *Clunaculum* 165
Steck/ *Fustis* 356. 95

Steck. &c.

Steckrüben/*Napus* 590
Stege/*Ponticulus* 731. 1023
Stegreiff/*Stapedes* 937
Stehen/*Stare* 946
Steiff/*Ratus* 802
Steig/*Semita* 875
Steigen/*Scandere* 852
Stein/ *Lapis* 459. 849
Stein/ *Calculus* 106
Steinbock/*Capricornus* 117
Steineiche/ *Ilex* 417
Steinfarn/*Polypodium* 726
Steinwagen/*Sarracum* 842
Steinwurtzel/ *Filicula* 307
Stelen/*Furari* 354
Stelle/*Statio* 946
Stellen/*Sistere* 493. 727. 903. 936
sich Stellen/*Simulare* 899
Steltze/*Gralla* 378
Stendelwurtz/*Satyrion* 849
Stengel/ *Caulis* 133
Sterben/ *Mori* 99. 356. 572
Stercke/ *Robustus* 331. 818. 1085
Stern/*Stella* 939
Sternkraut/*Bubonium* 94
Sternseher/ *Astronomus* 66
Stetig/ *Assiduus* 65. 301. 338. 439
Stetlein/*Oppidum* 127
Stets/ *Assidue* 65
Stewr/ *Adminiculum* 10. 140. 1028
Stichwort/ *Scomma* 859
Stickel/ *Praeceps* 741. 828
Stieffel/ *Ocrea* 633
Stiel/ *Petiolus* 695. 699
Stier/ *Taurus* 984
Stiffmutter/ *Nouerca* 616
Stiffsohn/ *Priuignus* 752
Stiffvater/ *Vitricus* 1095
Still/ *Tranquillus* 712. 1023
Stillen/ *Sedare* 873
Stillschweigen/ *Tacere* 978
Still sein/ *Quiescere* 790
Still stehen/ *Subsistere* 879. 904
Stim/ *Vox* 1005
Stimmen/ *Suffragari* 334
Stincken/ *Faetere* 325. 637. 777. 916
Stint/ *Tinca* 1010
Stirn/ *Frons* 341
Stirnickel/ *Talitrum* 980
Stock/ *Truncus* 78. 1033
Stockerey/ *Facetia* 277
Stockfisch/ *Salpa* 64. 840
Stockhawe/ *Runcina* 828
Stoltz/ *Arrogans* 34. 298. 317. 819. 908 970
Stör/ *Silurus* 897
Störrisch/ *Morosus* 574
Stopffel/ *Stipula* 302. 945
Stopffen/ *Constipare* 287. 9 4
Storch/ *Ciconia* 151
Stössel/ *Pistillum* 705. 708

Stossen/

Stossen/ Trudere 296.1032.1037
Stossig/ Petulcus 699
Stracks/ Confestim 274. 804
Straff/ Pœna 719. 723
Straffen/ Punire 40.55.128.196 (579.716.773
Stral/ Radius 725
Strand/ Isthmus 434
Strasse/ Platea 1082
Strassenreuber/ Latro 38. 464 (752
Strauchlen/ Hallucinari 104.392
Straus/ Strutiocamelus 956
Streben/ Aspirare 928. 991
Strecken/ Tendere 661. 991
Streich/ Vibex 712. 1067. 1081
Streichholtz/ Hostorium 406 (796
Streichlen/ Mulcere 577
Streichmessig/ Lividus 492
Streiffen/ Deglubere 188. 373
Streit/ Certamen 24.145. 316 (500. 549. 743. 769
Streitkolb/ Castus 104. 146
Streng/ Acer 5
Strew/ Stramentum 951
Strewen/ Spargere 919
Strichlein/ Virgula 1091
Strick/ Restis 333. 460. 811
Stricken/ Texere 1005
Strigel/ Strigilis 953
Strim/ vide Streich.
Stro/ Stramen 951
Strodecke/ Storea 531. 950
Strümpffe/ Tibialia 1009
Stube/ Hypocaustum 409
Stück/ Frustum 343. 735
Studieren/ Studere 956
Stuffe/ Gradus 376
Stum/ Mutus 486. 508
Stummeln/ Mutilare 587. 1038
Stumpff/ Hebes 394. 1033
Stund/ Hora 403
Stundglaß/ Clepsydra 163
Stul/ Sella 869. 874
Stulzwang/ Tenasmus 990
Stüpfflein/ Punctum 778
Stürman/ Nauclerus 385. 594
Stürmen/ Oppugnare 769
Sturmwind/ Procella 756
Stürtz/ Operculum 97. 748
Stürtzen/ Præcipitare 748
Stut/ Equa 267
Stutze/ Fulcrum 82. 172. 347 (696
Stützen/ Fulcire 347

S V.

Suchen/ Quærere 781
Sudler/ Mediastinus 535
Sudwind/ Notus 740. 615
Sühnopffer/ Piaculum 710
Sünde/ Peccatum 680. 487
Suppe/ Iusculum 441. 916
Süß/ Dulcis 250. 959

INCIPIENTIA

à T.

T A.

Tackel/ *Rudens* 823
Taffel/ *Tabula* 978
Taffellacken/ *Mappa* 528
Tag/ *Dies* 231
Tagarbeit/ *Pensum* 686
Taglöner/ *Mercenarius* 543
Talch/ *Sevum* 865
Tamarisck/ *Brya* 94
Tantz/ *Chorea* 150. 837. 1030
Tantzmeister/ *Choragus* 150
Tapecerey/ *Aulaeum* 72
Tarter/ *Tartarus* 866
Tasten/ Palpare 659
Taub/ Surdus 973
Taucher/ *Urinator* 1114
Tauff/ *Baptismus* 80
Tauschen/ Permutare 588
Tausent/ Mille 551
Tausentgüldenkraut/ Centaurium
Taw/ *Ros* 820. (142

T E.

Teglich/ *Quotidie* 232
Teig/ Massa 530. 919
Teller/ *Orbis* 647
Tellerlecker/ Parasitus 665
Tenne/ *Atrium* 54
Tennenschleger/ *Cylindrus* 215
Teppich/ *Tapes* 72. 692. 983
Teucher/ *Mergus* 546
Teuffel/ *Diabolus* 227. 216
Teuffelsbraut/ *Furia* 359
Teuffelskind/ *Ictis* 414
Teuffer/ *Baptista* 80
Teutsch/ *Germanus* 365
Tewr/ *Carus* 441

T H.

Thär/ *Axungia* 77. 711
Thal/ *Vallis* 1048
That/ *Factum* 277
Theil/ *Pars* 671
Theriackskremer/ *Agyrta* 702
Thetig/ *Efficax* 279
Thier/ Animal 39
Thiergart/ Vivarium 1096
Thon/ *Tenor* 996. 1014
Thönen/ *Clangere* 159. 196
Thor/ *Porta* 734. 1049
Thorheit/ Stoliditas 950
Threne/ Lachryma 452
Thür/ *Ianua* 42. 327. 413. 654
Thürangel/ *Cardo* 123
Thürgewend/ Valua 1049
Thürklinge/ *Vectis* 1056
Thurn/ *Turris* 1041
Thun/ *Agere* 20. 277

T I.

Tieff/ Profundus 29. 351
Tiegel/ *Lebes* 466
Tisch/ *Mensa* 540
Tischgenger/ *Conuictor* 1097
Tischler/ *Arcularius* 51
zu Tisch sitzen/ *Discumbere* 202

Tischtuch/

T I.

Tischtuch/ *Mappa* 528

T O.

Toben/Furere 355.795
Tochter/Filia 306
Tochterman/Gener 362
Todt/*Mors* 474
Todt/*Defunctus* 356.572
Tödten/Interficere 39.100.102.(260.279.1032
Todtenbar/*Feretrum* 122.297.(493.842
Todtenfarb/Luridus 507
Todtengreber/*Vespillo* 725.1077
Todtenlied/ *Threnodia* 1008
Todtenmalzeit/*Silicernium* 897
Todtenopffer/Inferia 296.425
Todtesnot/*Agon* 24 (445
Tolch/ Pugio 769
Tonaw/*Danubius* 217.434
Tonne/Dolium 242
Topff/*Olla* 639
Töpffer/Figulus 368
Töricht/ *Demens* 292. 540.846
Tormentill/*Quinquefoliũ* 326

T R.

Tracht/ *Missus* 558
Tracht/ Habitus 388
Träg/Piger.375.461.704.871.(874
Tragen/*Ferre* 78.296.366.735
Tranck/ *Potus* 740
Trappe/ Pygargus 778

T R.

Traube/*Racemus* 91
Trauffe / *Stillicidium* 943
Traum/Somnium 913
Trawren/Lugere 242.503
Trawrig/ *Mœstus* 565.1030
Trebern/ *Siliqua* 897
Treck/ Stercus 940
Tredelmarck/*Forum scrutarium*(865
Treffen/*Tangere* 414
Trefflich/Praſtans 260
Treg/Socors 187
Treger/Bajulus 78.366
Treiben/Pellere 683.943.1114
Trencken/*Aquari* 49
Trennen/Dirimere 259.441.670
Trennung/*Schisma* 855
Treppe/Gradus 376
Tresterwein/*Lora* 498
Tretten/Calcare 106
Trew/*vide* Glaub.
Trechter/Infundibulum 35
Trieffaugen/*Lippitudo* 488
Trieffen/*stillare* 943
Triffte/*Saltus,us* 840
Trincken/*Bibere* 86.740
Trinckgeschirr/Poculũ 702.722
Trog/*Linter* 121.48
Tromet/*Tuba* 13.139.491.1034
Tropff/*Gutta* 387.943
Tropff/*Paralysis* 664.894
Troßbub/*Calo* 109

Trost/ *Consolatio* 909
Tröster/Paracletus 664
Trübe/*Turbidus* 1039
Trucken/*Siccus* 749.893
Trucknen/ Siccare 55.893
Truckses/ Dapifer 217
Trummel/*Tympanum* 1042
Trunck/*Haustus* 394.740
Truncken/ Ebrius 253.740.987

T V.

Tuch/ *Pannus* 662
Tuchscherer/*Tonsor* 1013
Tude/Cucullus 203
Tugend/*Virtus* 1092
Tügtich/*Idoneus* 388.415
Tummeln/*In gyrum agere* 387
Tünch/*Incrustatio* 200
Türck/ *Turca* 1040
Türckisch hut/*Tiara* 1008
Turnieren/*Decurrere* 211
Turteltaube/*Turtur* 1041

INCIPIENTIA
ab V.

V A.

Vater/Pater 675
Vatermörder/ Parricida 101
Vaterschwester/*Amita* 32

V B.

Vbel/ *Malè* 519.694
Vbelthat/ *Facinus* 277.282.313.
Vben/Exercere 52 (520

Vber/ *Super* 970.1099
Vberbein/*Verix* 1052
Vberbleiben/Superesse 872
Vber das/Praeterea 745
Vbereilen/Assequi 883
Vberein kommen/Pacisci 656. (1062
Vberein stimmen/*Consentire* 186
Vberfallen/*Obruere* 651.750.829
Vberfahren/ *Trajicere* 412.562
Vberfluß/*Copia* 184.511.1055
Vberflüssig/*Superfluus* 2176 (319.971.1102
Vberführen/*Traducere* 248
Vberführer/Portitor 735
Vbergeben/*Tradere* 228
Vberhalt sein/*Supersedere* 873
Vberhand nehmen/*Inualere* (380.638.1048
Vberig/*Residuus* 486.811.971
Vberig sein/*Restare* 949
Vberkommen/ *Nancisci* 9.120. (590.739.804.917
Vberlast/ Molestia 566
Vberlauffen/Ebullire 17.302
Vberlesen/Perlegere 470
Vbermorgen/Perendie 232
Vbermut/Fastus 290.763.909
Vberreden/Persuadere 959
Vberschatten/*Obumbrare* 642
Vberschicken/*Transmittere* 562
Vberschrifft/*Inscriptio* 265.562. (1012

Vberſehen/*Conniuere* 179
Vberſichtig/*Patus* 657
Vbertreffen/Antecellere 135.
(139.262.524.325.971.1087
Vbertretten/*Tranſgredi* 378.
(852. 1052.1089
Vberwegen/*Præponderare* 727
Vberwinden/*Vincere* 84.500
(971. 1087
Vberzeugen/*Conuincere* 55
Vberziehen/*Obducere* 248
Vberzug/*Operimentum* 668
Vberzwerch *Limo* 485.628.1073

V E.

Velgen/*Abſis* 3
Verachten/*Contemnere* 2[illegible].317.
(407. 921.9[illegible].9[illegible]7
Verachten/*Obſoleſcere* 638.876
Verantworten/*Purgare* 46.213.
(505
Verbechen/*Impicare* 711
Verbergen/*Abſcondere* 139.239.
(632.
Verbeſſern/*Emendare* 539.939
Verbieten/Prohibere 230.389
Verbinden/*obligare* 75.485.
(928.1087
Verbittern/*Exacerbare* 6
Verblenden/*Excæcare* 100.745
Verborgen/*Arcanus* 158.632
Verborgen liegen/*Latere* 462
Verbrechen/*Delinquere* 558
Verbrennen/*Comburere* 195.
(313.1115
Verbündniß/*Fœdus* 323.443
Verdacht/*Suſpectus* 924
Verdammen/*Condemnare* 216
Verderben/*Peſſundare* 241.747.
(820
Verderbniß/*Perditio* 263.693
Verdienen/*Mereri* 544
Verdingen/*Conducere* 60.493
Verdolmetſchen/*Interpretari*
(430
Verdorren/*Exareſcere* 55.528.
Verdrieſſen/*Pigere* 544. (978
Verdrießlich/*Moleſtus* 566.979
Verdrieß thun/*Mordere* 571
Verdruß/*Satietas* 848
Verdunckeln/*Obſcurare* 351.
(629.618.933
Verehren/*Donare* 244.584
Vereinigen/*Vnire* 1105
Verfallen/*Ruinoſus* 828
Verfelſchen/*Adulterare* 11.284
Verfinſtern/*Obnubilare* 618
Verfluchen/Maledicere 36.
(230.519.833.1004.1113
Verfolgen/Perſequi 884
Verfortellung/*Præjudiciũ* 438
Verführen/*Seducere* 248
Vergangen/*Præteritus* 43.264
Verganten/*Auctionari* 70
Vergattern/*Clatrare* 161

Vergeben/*Condonare* 244
Vergeblich/*Vanus* 124.421.597. (802.1050
Vergehen/*Interire* 99.448
Verglelt/*Referre* 584.686.979
Vergenglich/*Caducus* 98.568
Vergessen/*Obliuisci* 236.628
Vergeudung/*Prodigalitas* 23
Vergeudig/*Dissolutus* 912
Vergifft/*Venenosus* 279.697
Vergleichen/*Conferre* 14.101. (297.669.898
Vergnügen/*Satisfacere* 283
Vergönnen/*Concedere* 560.1083
Vergöttung/*Apotheosis* 47
Vergraben/*Defodere* 322
Vergülden/*Deaurare* 73
Verhalten/*Supprimere* 750
Verharren/*Perseuerare* 524. (891.904
Verhast/*Odiosus* 635
Verheiraten/*Connubere* 619
Verheissen/*Promittere* 120.305. (561.725.931
Verhelen/*Celare* 139.899 1033
Verhengen/*Permittere* 413
Verheergt/*Deuastare* 733.1053
Verherten/*Indurare* 620
Verhetzen/*Incitare* 113.314
Verhindern/*Impedire* 697.904
Verhören/*Examinare* 272
Verhüren/*Elocare* 494
Verhüten/*Praecauere* 890
Verkauffen/*Vendere* 1060
Verkeeren/*Inuertere* 747.1073
Verklagen/*Accusare* 213
Verkleinern/*Imminuere* 554. (819.997
Verknüpffen/*Nectere* 598.954
Verkündigen/*Annunciare* 623.
Verkürtzt/*Abbreuiare* 93 (228
Verlachen/*Irridere* 132.814
Verlangen/*Desiderium* 225
Verlassen/*Derelinquere* 485. (886.938
Verlauffen/*Profugere* 345
Verlehnen/*Locare* 493
Verlengern/*Prolongare* 248. (495.1021
Verletzen/*Laedere* 455.1089
Verleugnen/*Negare* 442.599
Verleumbden/*Calumniari* 109. (284.1020.1022
Verliert/*Amittere* 240.558.687
Verloben/*Despondere* 932
Verlust/*Iactura* 175.412.687. (1000
Vermacht/*Legare* 467.944.956
Vermahnen/*Monere* 404.569
Vermahlen/*Despondere* 932
Vermehrung/*Augmentum* 70
Vermengen/*Miscere* 555
Vermerckt/*Animaduertere* 40. (538
Vermessen/*Temerarius* 304. (819.969

Vermeiden/ Cauere 131.164.1094
Vermindern/ Imminuere 554
Vermischen/ Commiscere 350 (555
Vermögen/ Facultas 278.724
Vermumet/ Personatus 694
Vermuten/ Conjicere 412.639
Vernemen/ Percipere 40.120
Verneinen/ Negare 599
Vernewern/ Renouare 281
Vernichten/ Eleuare 475
Vernunfft/ Ratio 540.801
verordnē/ destinare 225.645.938
Verpfändē/ oppignorare 598.704
Verpflicht/ Obnoxius 7.483 (521.583.954.1087
Verprassen/ Decoquere 185
Verratē/ Prodere 240.298.780
Verrencken/ Eluxare 510
Verrichten/ Efficere 336
Verrücken/ Luxare 510
Versagen/ Denegare 599
Versamlen/ Colligere 377
Versamlung/ Cœtus 168.178
Versaumen/ Negligere 470
Verschaffen/ Procurare 209.666
Verschantzē/ Circumuallare 1049
Verscheiden/ Expirare 929
Verschlemmen/ Abligurire 483
Verschliessē/ Cōcludere 162.631
Verschlingē/ Deglutire 374.916
Verschneiden/ Castrare 128.530
Verschnittener/ Eunuchus 272
Verschonen/ Parcere 665
Verschreibung/ Obligatio 488
Verschulden/ Commereri 545
Verschütten/ Effundere 351
Verschwenden/ Dilapidare 23 (185.459.903
Verschwerē/ Conjurare 443.928
Verschweigen/ Reticere 979
Verschwinden/ Euanescere 666
Verseeren/ Laedere 1098. (1030
Versehen/ Prouidere 1004
Versencken/ Demergere 546
Versetzē/ Trāsferre 299.704.731
Versichern/ Satudare 131.240
Versiegeln/ Obsignare 896
Versorgen/ Prospicere 209.923
Verspeyen/ Despuere 933. (1084
Verspotten/ Illudere 132.502 (814.838.844
Versprechē/ Vituperare 229.1095
Versse/ Calx 205.110
Verstand/ Ratio 40.369.470.540
Verstehen/ Intelligere 470 (764
Verstellet/ Personatus 694
Verstockt/ Obstinatus 630
Verstopffen/ Obturare 631.645 (705.956
Verstossen/ Repudiare 228.810
Verstricken/ Illaqueare 460
Verstummen/ Obmutescere 588
Versuchen/ Tentare 224.386. (692.996

Versöhnen/ Placare 177. 557. (712. 679. 761
Vertheidigen/ Defendere 46. 221 (505. 676
Vertrawen/ Digerere 185
Verteuchelen/ Supprimere 750
Verthun/ Prodigere 23. 459
Ver tilgen/ Extirpare 43. 222 (491. 598. 637. 944. 1000
Vertrag/ Conuentio 656. 1063
Vertragen/ Componere 1062
Vertawen/ Fiducia 728. 304
Vertrawen/ Confidere 195. 304
Vertreiben/ Ejcere 22. (559
Vertretten/ Intercedere 135. 730
Vertriebener/ Exul 911
Vertunckeln/ obscurare 629
Verunreinigen/ Inquinare 286 (354. 934
Verursachen/ Parere 666
Verurteilen/ Condemnare 216
Verwahren/ Asseruare 239. 730 (889
Verwalten/ Administrare 264 (356. 366. 385. 553.
Verwalter/ Vicarius 229. 256 (563. 1081
Verwandlen/ Mutare 587
Verwandter/ Cognatus 19. 441. (592. 597. 761
Verweisen/ Proscribere 760. 863
Verwelcken/ Marcescere 528 (978
Verwerffen/ Repudiare 216. 228 (715. 755. 810
Verwickelt/ Intricatus 716. 1029
Verwiesen/ Extorris 274
Verwilligen/ Compromittere 561
Verwirren/ Confundere 350. (719. 1030
Verwirret/ Intricatus 187. 611 (716
Verwunden/ Vulnerare 199 (849. 1099. 1121
Verwundern/ Mirari 554
Verwüsten/ Deuastare 910. 733
Verzagen/ Desperare 93. (1033
Verzeeren/ Consumere 23. 969
Verzeihen/ Condonare 244. 614 (1061
Verziehe/ Cunctari 193. 207. 373
Verzug/ Mora 193. 207. 386
Verzweiffeln/ Desperare 926. 932
Vesperkost/ Merenda 167. 544
Vetter/ Patruus 676
Vfer/ Littus, Ripa 491. 816
Vhr/ Horologium 403

V I.

Vieh/ Pecus 58. 680
Viehdieb/ Abactor 22
Viehfutter/ Pabulum 656
Viehstall/ Mandra 523
Viel/ Multus 580. 621
Vielerley/ Varius 362. 1051
Vielleicht/ Fortè 331

Vier/

Vier/ *Quatuor* 787
Vierecket/ *Quadratus* 783
Vierteljahr/ *Trimestre* 1026
Viertzig/ *Quadraginta* 779
Violen/ *Viola* 1089

V M.

Umbbinden/ *Redimire* 804
Umbkitterin/ *Præfica* 743
Umbdrehen/ *Torquere* 1016
Umbfahen/ *Amplecti* 34. 716
Umbgeben/ *Circundare* 629
Umbgehen/ *Conuersari* 262. 632. (1074
Umbgang/ *Velum* 180
Umbkehren/ *Reuerti* 1073
Umbkommen/ *Perire* 203
Umblauff/ *Circumferentia* 298
Umblauffen/ *Discurrere* 660. (1046
Umbnagen/ *Ambedere* 255
Umbreden/ *Circumloqui* 496
Umbringen/ *Circundare* 155
Umbsehen/ *Circumspicere* 922
Umbschweiffen/ *Vagari* 660
Umbstandt/ *Circumstantia* 918
Umbsunst/ *Frustra* 381. 802
Umbtragen/ *Circumferre* 295
Umbwege/ *Ambages* 22. 37
Umbwickeln/ *Obnoluere* 1110
Unachtsam/ *Negligens* 470
Unartig/ *Degener* 363

V N.

Unaußsprechlich/ *Ineffabilis* (258. 591
Unbarmhertzig/ *Sæuus* 834
Unbedacht/ *Immeditatus* 534. (7.4
Unbefleckt/ *Immaculatus* 514
Unbendig/ *Indomitus* 244. 300. (338
Unbequem/ *Ineptus.* 175. 645
Unbesonnen/ *Incogitans* 168. (182. 742
Unbillig/ *Iniquus* 14. 15. 259. (444. 475
Unbilligkeit/ *Injuria* 444
Und/ *Et, Ac* 4. 67. 271
Unden/ *Infra* 425
Unedel/ *Ignobilis* 610. 619
Unehlich/ *Cælebs* 103
Unehr/ *Ignominia* 612
Uneinigkeit/ *Discordia* 870
Uneins/ *Discors* 186. 878
Unerfahren/ *Ignarus* 371
Unfall/ *Casus* 158. 332
Unflat/ *Sordes* 615. 916
Unflättig/ *Sordidus* 155. 916
Unfreundlich/ *Inhumanus* 461. (616
Unfruchtbar/ *Sterilis* 914
Ungebähnet/ *Inuius* 1080
Ungebawet/ *Incultus* 169
Ungebürlich/ *Illicitus* 220
Ungedültig/ *Impatiens* 677

Vngefehr/ *Fortè* 100. 331
Vngehorsam/ *Inobediens* 574
Vngekocht/ *Crudus* 199
Vngelert/ *Rudis* 824
Vngerad/ *Impar* 663
Vngerecht/ *Iniustus* 15. 445
Vngereumbt/ *Absurdus* 4
Vngerland/ *Vngaria* 1103
Vngern/ *Inuitus* 431
Vngeschickt/ *Ineptus* 48. 693
Vngeschmackt/ *Fatuus* 292
Vngessen/ *Incœnatus* 167
Vngestüm/ *Procellosus* 318. 605 (645. 700. 756. 989
Vngesund/ *Pestifer* 699
Vngewiß/ *Incertus* 246. 802
Vngewitter/ *Intemperies* 429
Vngezemt/ *Indomitus* 338
Vngeziffer/ *Insecta* 868
Vngleich/ *Dissimilis* 237. 663 (898
Vnglück/ *Infortunium* 190. 332.
Vngunst/ *Inuidia* 27. 520
Vngünstig/ *Maleuolus* 520
Vnhöfflich/ *Insulsus* 836
Vnkeusch/ *Impudicus* 129. 478 (767
Vnkost/ *Sumptus* 687. 968
Vnkraut/ *Lolium* 494. 1124
Vnlangst/ *Nuper* 625
Vnlust/ *Nausea* 596
Vnmeßig/ *Immodicus* 563. 989
Vnmeßlich/ *Immensus* 548
Vnmündig/ *Infans* 288
Vnordentlich/ *Inordinatus* 475 (556. 649
Vnratsam/ *Dissolutus* 912
Vnruwig/ *Inquietus* 790
Vnsauber/ *Immundus* 426. 581 (935
Vnschedlich/ *Innoxius* 610. 618
Vnschetzig/ *Inæstimabilis* 17
Vnschlit/ *Seuum* 866
Vnschuldig/ *Innocens* 610. 618
Vnser/ *Noster* 614
Vnsinnig/ *Demens* 187. 355. (490. 540. 702. 795. 845. 1076
Vnstrefflich/ *Irreprehensibilis* (205. 773
Vnter/ *Sub* 959
Vnterbeet/ *Culcitra* 205
Vnterbreiten/ *Substernere* 924
Vnter dessen/ *Interea* 429
Vntergang/ *Interitus* 203. 693 (828
Vntergehn/ *Occidere* 99
Vnterlassen/ *Intermittere* 560
Vnterligen/ *Succumbere* 203
Vnterpfand/ *Pignus* 704
Vnterreden/ *Disserere* 857
Vnterscheiden/ *Distinguere* 144 (236. 298. 614. 944
Vnterschreiben/ *Subscribere* 863 (896

Vntersetzen/ *Supponere* 240
Vnterste/ *Infimus* 420
sich Vnterstehen/ *Audere* 179. 566. 607. 668
Vnterstützen/ *Suffulcire* 9. 347. 938
Vnterthan/ *Subditus* 583
Vntertretten/ *Succedere* 137
Vntertrucken/ *Opprimere* 750
Vnterwegen lassen/ *Intermittere* 560. 873
Vnterwerffen/ *Subjicere* 240. 412. 439. 561. 618
Vnterweisen/ *Erudire* 328. 418. 824. 956
Vntrew/ *Infidelis* 304
Vnuerhofft/ *Inopinatus* 644
Vnuerlegt/ *Incolumis* 422. 910
Vnuernünfftig/ *Brutus* 93
Vnuerschampt/ *Impudens* 763. 767
Vnuerseert/ *Illæsus* 321. 847
Vnuerstand/ *Ruditas* 824
Vnuertewig/ *Crudus* 199
Vnuerzagt/ *Audacter* 69
Vnwillig/ *Inuitus* 431. 950
Vnwirdig/ *Indignus* 233
Vnwissend/ *Inscius* 158. 375. 858
Vnzehlig/ *Innumerabilis* 622
Vnzüchtig/ *Immaturus* 532. 755. 763
Vnzierlich/ *Indecorus* 221
Vnzucht/ *Luxuria* 511. 767

V O.

Vogel/ *Auis* 26. 71. 1108
Vogelkorb/ *Cauea* 23. 72. 132
Vogelleim/ *Viscum* 1092
Vogelsteller/ *Auceps* 68. 71
Vogelstrick/ *Tendicula* 991
Vogt/ *Præfectus* 280. 846. 849
Vogtey/ *Præfectura* 763. 849
Volbringen/ *Perficere* 23. 83. 912. 968
Volck/ *Populus* 364. 592. 733
Voll/ *Ebrius* 253
Voll/ *Plenus* 717
Völle/ *Satietas* 848
Vollenden/ *Conficere* 23. 248. 278. 281. 912. 968
Vollkomen/ *Perfectus* 281. 428. 717. 847. 909. 912
Vollmon/ *Plenilunium* 504
Von/ *A, ab, de, è* 1. 218
Von dannen/ *Inde* 422. 417
Von fern/ *Elonginquo* 259
Von hinnen/ *Hinc* 398
Von newes/ *Denuò* 224
Von nöthen/ *Opus* 624
Von wegen/ *Propter* 627. 741. 762
Vor/ *Præ* 741
Vorbedeutung/ *Omen* 639
Vorbey fliessen/ *Præterlabi* 449
Vorbild/ *Typus* 272. 1042

Vorbilden/ *Præfigurare* 308. (1101
Vorbitt/ Intercessio 156
Vordergezeug/ Antilena 43
Vorfahren/ *Majores* 516
Vorgebew/ *Antes* 43
Vorgehen/ Præcedere 31. 135. (262
Vorgestern/ *Nudiustertius* 620
Vorgewissern/ *Ratificare* 131
Vorhaben/ *Propositum* 120.168
Vorhaut/ *Præputium* 744
Vorhoff/ *Atrium* 97. 1077
Vorig/ *Pristinus* 752
Vorkommen/ *Præcavere* 43.132
Vorlangst/ *Iam pridem* 249. 413. 638
Vorlauffen/ *Præcurrere* 211
Vormund/ *Tutor* 1035
Vorrath/ *Annona* 41.543.690
Vorrede/ *Præfatio* 2 8.758.759
Vorschneider/ *Structor* 935
Vorschrifft/ *Exemplar* 272
Vorsichtig/ *Cautus* 132.762.9 2. (1084
Vorsingen/ *Præcinere* 115
Vorsprach/ *Advocatus* 134
Vorstadt/ *Suburbium* 1114
Vorstehen/ *Præesse* 872. 967
Vorsteher/ *Præfectus* 2 . 730. (172
Vortentzer/ *Choragus* 150. 829
Vorwerffen/ *Exprobrare* 753
Vorzeiten/ *Olim* 794
Vorziehen/ *Præferre* 259
Vorzug/ *Prærogativa* 820

V R.

Vrlaub/ *Venia* 1061
Vrsach/ *Causa* 42.133
Vrsprung/ *Origo* 6 9
Vrtheil/ *Sententia* 17.50.877. (937.437
Vrten/ *Symbolum* 975

INCIPIENTIA à W.

W A.

Wachen/ *Vigilare* 202. 1085
Wachholter/ *Sambucus* 842
Wachs/ *Cera* 148
Wachsen/ *Crescere* 197. 637
Wachsgeel/ *Flavus* 370
Wachswurm/ *Acarus* 4
Wachtel/ *Coturnix* 192
Wacker/ *Vigilans* 1085
Wackerstein/ *Silex* 897
Wade/ *Sura* 973
Waden/ *Vadare* 1045
Waffen/ *Arma* 57
Waffenschmid/ *Ferramentarius* (390
Wage/ *Libra* 479. 937
Wageschüssel/ *Lanx* 87

Wagen/

Wagen/ *Audere* 68. 692
Wagen/ Currus 52. 219. 715
Wagenleis/ *Orbita* 647
Wagner/ *Carpentarius* 125
Wahl/ Electio 473
Wahl/ *Italus* 435. 646
Wahn/ *Opinio* 644
Wahnwitzig/ *Delirus* 490. 703
Wahr/ *Merx* 544
Walach/ Cantherius 116. 919
Walcker/ *Fullo* 348
Wald/ *Sylua* 840. 975
Waldesel/ *Onager* 641
Wallfisch/ Cete 78. 147
Wall/ Vallum 1049
Waitze/ *Palanga* 657
Wammes/ *Thorax* 1008
Wan/ Si 892
Wancken/ *Titubare* 624. 1011. (1044
Wand/ Paries 666
Wandeln/ *Ambulare* 31
Wandern/ *Migrare* 550. 543. (757
Wandlen/ *Mutare* 587
Wange/ *Gena* 352. 517. 533
Wanne/ *Labrum* 450. 1049
Wantze/ Cimex 154
Warhafft/ Verus 1073
Warlich/ *Profectò* 590. 757. 843
Warm/ Calidus 107
Warmbad/ *Therma* 1008
Warnehmen/ *Obseruare* 624. (889 923
Warnen/ *Monere* 569
Warnung/ *Documentum* 241. (569
Warsager/ Vates 57. 61. 73. 918. 1054
Warte/ *Specula* 925
Warten/ *Expectare* 523. 642. (743. 924
Wartzen/ Verruca 663. 1071
Warumb/ *Quare* 208. 783. 785
Warwolff/ *Lycanthropus* 511
Was/ Quid 791
Waschen/ Lauare 465. 504
Wasser/ *Aqua* 49. 511
Wasserblase/ *Bulla* 96
Wasserbrennen/ Distillare 93
Wasserflut/ *Diluuium* 505
Wasserfurch/ *Elix* 169. 453
Wasserfurt/ *Vadum* 1045
Wassergelte/ *Trua* 1032
Wasserhun/ *Fulica* 348
Wasserkrug/ Hydria 409
Wässern/ *Rigare* 815
Wasserreis/ Stolo 910
Wasserrin/ *Canalis* 112
Wasserschlang/ *Anguis* 38. 409
Wasserspin/ *Tipula* 1018
Wassersucht/ *Hydrops* 409
Wasserwell/ *Fluctus* 318. 1102
Watsack/ Hippopera 499. 527

Weber/*Textor* 1005
Weberblat/*Pecten* 650
Webergereiß/*Licium* 481
Weberkarten/*Dipsacus* 237
Weberrehm/*Catasta* 130
Weberspul/*Radius textorius* (662.796
Weberzettel/*Stamen* 937
Wechsel/*Collybus* 172
Wechselbalch/*Puer suppositisius* (731
Wechseln/*Commutare* 110.587
Wechsler/*Numularius* 541.622
Wechter/*Vigil* 1085
Weder/*Neque* 4.67.597
Wedel/*Flabellum* 312
Wee/*Va* 1046
Weeklagen/*Lamentari* 456
Weemutter/*Obstetrix* 630
Weetag/*Dolor* 242
Weethun/*Dolere* 242
Wefel/*Subtegmen* 961
Weg/*Via* 1080
Wegen/*Librare* 480.685.727
Wegerig/*Intybus* 431.714.(726
Wegern/*Recusare* 213.623.(999.1022
Wegestrew/*Bubonium* 94
Wegetritt/*Centinodia* 142.843
Wegführen/*Auehere* 1057
Wegnehmen/*Adimere* 798
Wegscheiden/*Compita* 177.1080
Weg schicken/*Ablegare* 468.522
Weg thun/*Amouere* 575
Weg tragen/*Asportare* 735
Weg treiben/*Propellere* 684
Wegziehen/*Transmigrare* 550
Wehen/*Flare* 316.928
Wehlen/*Eligere* 193
Wehnen/*Opinari* 643
Wehre/*Munimentum* 582
Wehren/*Prohibere* 51.776
Wehrhafft/*Durabilis* 251
Wehrhafft/*Armatus* 42.994
Wehrloß/*Inermis* 58
Wehrschafft/*Precium* 747
Weib/*Mulier* 324.578
Weiberschmuck/*Mundus* 581
Weiberzeiten/*Menstruum* 541.(578
Weibisch/*Effaminatus* 324
Weich/*Mollis* 471.489.567.(578
Weichen/*Cedere* 134
Weid/*Isatis* 434
Weide/*Salix* 839
Weiden/*Pascere* 673
Weidling/*Scapha* 853
Weihe/*Miluus* 552
Weihen/*Consecrare* 71.426.(507.833
Weihnachten/*Natalitia Christi* (592
Wein/*Vinum* 1089

Weinbeer/ *Uua* 1120
Weinblat/ *Pampinus* 660
Weinen/ Flere 257. 315. 452 503. 713. 720
Weinfaß/ Cadus 100
Weingott/ *Bacchus* 77
Weinkauff/ Mercipotus 544
Weinkeller/ *Oenopolium* 635
Weinlesen/ *Vindemia* 1088
Weinmonat/ *October* 634
Weinpresse/ *Torcular* 1015
Weinrancke/ Weinrebe/ *Palmes* 659
Weinschenck/ *Oenopola* 635
Weinschlauch/ *Vter* 1117
Weintraube/ *Racemus* 795
Weintrestern/ Floces 317
Weise/ Modus 388. 562. 801 (816
Weisen/ *Monstrare* 570. 992
Weißgerber/ *Alutarius* 30
Weiß/ Sapiens 845
Weiß *Albus* 25. 112
Weissagen/ *Vaticinari* 71. 74. (230. 647. 760. 835. 1054
Weissel/ *Vistula* 1093
Weißlein/ *Orphanus* 164. 653 (774
Weit/ *Amplus* 34. 118. 464. 466 (494. 919
Weiter/ Porrò 734
Weitzen/ *Triticum* 1031
Weitzenmeel/ Pollen 725
Welben/ Concamerare 116
Welcher/ *Qui* 789. 791
Welcherley/ *Qualis* 782
Welck/ *Flaccidus* 312. 333. 528
Welschland/ Italia 435
Welsche nuß/ Iuglans 438
Welt/ *Mundus* 581. 647
Weltlich/ Secularis 286. 724
Weltweiser/ Philosophus 702
Weltzen/ Voluere 821. 1109
Wenn/ *Quando* 783
Wenden/ *Vertere* 1071
Wenig/ *Modicus* 563. 662. 678
Weniger/ *Minus* 533
Wer/ *Quis* 791
Werber/ Procus 756
Werck/ Stuppa 957
Werck/ *Opus* 641
Werckmeister/ Architectus 52
Werckstat/ *Officina* 276. 280
Wercktag/ Dies operosus 238 (302
Werckzeug/ Instrumentum 58 (649. 956
Werd/ *Charus* 126. 148
Werde/ Precium 747
Werden/ Fieri 310
Werffen/ *Iacere* 410
Werme/ *Calor* 17. 107. 332
Wermut/ *Absynthium* 4
Wescher/ *Futilis* 336. 368

Wesen/ *Conditio* 179
Wesen/ *Substantia* 949
Wesentlich/ *Realis* 803. 811
Wespe/ *Vespa* 1076
Wessern/ *Rigare* 815
Westwind/ *Zephyrus* 293. 1123
Wetten/ *Certare, Deponere* 143. 728
Wetterleuchten/ *Fulgur* 347
Wetzstein/ *Cos* 191
Weyrauch/ *Thus* 1008

W I.

Wichtig/ *Grauis, ponderosus* 727
Wicken/ *Vicia* 1081
Widder/ *Aries* 56
Widhopff/ *Vpupa* 1113
Widwe/ *Vidua* 1084
Wie/ *Quomodo* 788. 793
Wieder/ *Contra* 10. 182. 420
Wiederbellen/ *Obstrepere* 115. 355. 563. 585. 682. 932. 952
Wiederbringen/ *Restituere* 248. 427. 939
Wieder erlangen/ *Recuperare* 804
Wiederfahren/ *Euenire* 631. 982
Wiedergeben/ *Reddere* 240. 939
Wiedergebeeren/ *Regenerare* 364
Wiederholen/ *Repetere* 435. 703
Wiederkehren/ *Reuerti* 378. 1073
Wiederkewen/ *Ruminare* 826
Wiederkomen/ *Redire* 212. 284
Wiederkunfft/ *Reditus* 264
Wiederlegen/ *Refutare* 557. 769. 805
Wiedermachen/ *Reparare* 427. 669
Wiederraten/ *Dissuadere* 405. 959
Wiederruffen/ *Recantare* 115. 116. 1023. 1107
Wiedersacher/ *Aduersarius* 10. 1074
Wiederschall/ *Echo* 154. 915
Wiederscheint/ *Resplendere* 930
Wiederschlagen/ *Repercutere* 786
Wiederspenstig/ *Refractorius* 182. 336. 695
Wiedersprechen/ *Contradicere* 229. 464. 497. 585. 805
Wiederstehen/ *Resistere* 904
Wiederstrebē/ *Repugnare* 10. 159. 333. 500. 607. 770
Wiederteuffer/ *Anabaptista* 80
Wiederumb/ *Rursus* 224. 435. 829. 1081
Wiederumbkehren/ *Reuerti* 1073
Wiederwertig/ *Contrarius* 10
Wiederwill/ *Nausea* 596
Wiegen/ *Cunæ* 206
Wiegeren/ *Hinnire* 398
Wien/ *Vienna* 104

Wieviel/

Wieviel/ Quot 794
Wiewol/ *Quanquam* 481. 784
Wild/ *Ferus* 84. 85. 244 (300
Wildbret/ Caro ferina 295
Wilderman/ *Satyrus* 849
Wildschwein/ *Aper* 45
Wildthier/ *Fera* 84. 295
biß Wilkomen/ *Salue* 840
Will/ *Voluntas* 40. 1109
Willig/ *Spontaneus* 478. 558 (1109
Wimmerlich/ Flebilis 315
Winckel/ *Angulus* 38
Winckelmaas/ *Norma* 612
Wincken/ *Innuere* 624. 625
Wind/ *Ventus* 1065. 928
Windeln/ *Fascia* 288
Windelstiege/ *Cochlea* 166
Windhund/ *Vertagus* 1071
Windloch/ Spiraculum 928
Windsbrauß/ *Turbo* 1039
Windstille/ *Malacia* 518
Winter/ *Hyems* 93. 409
Winterleger/ *Hyberna* 408
Wintermont/ *Nouember* 616
Wipffel/ Cacumen 98
Wirbel/ Gyrus 387
Wirckung/ Effectus 21. 279
Wirdig/ *Dignus* 233
Wirt/ *Hospes* 133. 397. 405
Wirtshauß/ Caupona 133

Wischen/ *Tergere* 998
Wise/ Pratum 747
Wisel/ *Mustela* 586
Wissen/ Scire 613. 693. 857
Wissenschafft/ *Notitia* 613. 857
Witscherling/ Cicuta 152
Witzig/ Catus 130

W O.

Wo/ Vbi 1055
Woche/ Septimana 394
Wocken/ Colus 172
Wofern/ *Quatenus* 785
Woher/ *Vnde* 1103
Wohin/ *Quò* 778. 792
Wohnen/ Habitare 22. 289. 523 (573
Wol/ *Benè* 84
Wolberedt/ *Disertus* 283. 287
Wolcke/ *Nubes* 618
Wolckenbruch/ *Catarrhacta* 129
Wolfeil/ Vilis 1086
Wolff/ *Lupus* 506
Wolffs farbe/ *Rauus* 802
Wolffskraut/ *Aconitum* 7
Wolgeboren/ *Generosus* 363
Wolle/ Lana 457
Wollust/ *Voluptas* 453. 1111
Wolrichend/ *Odorus* 635. 422
Wolstendig/ *Decorus* 220
Wolte Gott/ Vtinam 1118
Wolthat/ *Beneficium* 282

Wo nicht/Nisi 603
Wonne/Gaudium 360
Wort/Verbum 228.1067.1105

W V.

Wucher/Fanus,Vsura 325.781.(1119
Wüllen/Laneus 457
Wullkraut/Verbascum 1068
Wundartzt/Chirurgus 150
Wunde/Vulnus 1121
Wunder/Monstrum 570
Wunderbar/Mirabilis 554
Wunderwerck/ Miraculum 554
Wunderzeichen/Prodigium 757.(993
Wünschen/Optare 646.748
Wurff/Iactus 412
Würffel/Tessera 1003
Wurffgarn/Funda 349
Wurffschauffel/ Ventilabrum (1065
Würgen/ Strangulare 7.951
Wurm/Vermis 1069
Wurmstiche/Caries 124
Wurst/Farcimen 287
Wurtzel/ Radix 796
Würtzen/ Condire 178
Würst/Squalidus 934
Wüsteney/Desertus 268.887.(912
Wüten/Furere 353.380.795.(834

à Z.

Z A.

Zabel/Zobola 1124
Zal/Numerus 621
Zam/ Cicur 152.526.712
Zämen/Mansuefacere 176.243.(359
Zan/ Dens 223
Zancken/Rixari 29.145.235.(442.817.991
Zanfleisch/Gingiua 370
Zang/Forceps 326
Zangeschwulst/Parodontis 670
Zanloß/Edentulus 224
Zanstörer/Dentifricium 224
Zapffe/Epistomium 266
Zart/Tener 996
Zauberen/Incantare 116.282.(515
Zaum/Habena 388
Zaun/Sepes 880
Zaunkönig/Regulus 805.1032

Z E.

Zechbruder/Compotor 267.976
Zeche/ Symposium 976
Zechen/Compotare 267.976
Zechpfenning/Symbola 975
Zeckelgen/Hædus 117
Zeche/Lentus 472.993.1092

Zehe-

Zehe/*Digitus pedis* 232
Zehen/*Decem* 218
Zehren/*Lachrima* 432
Zeicheisen/*Cauterium* 134
Zeichen/*Signum* 570.639.895
Zeichnen/*Notare* 614
Zeigen/*Monstrare* 570
Zeiger/*Index* 228
Zeihen/*Insimulare* 900
Zeile/*Linea* 485
Zeißlein/*Luteola* 538
Zeit/*Tempus* 990
Zeitig/*Maturus* 532.989
Zeitloß/*Narcissus* 591
Zelen/*Numerare* 622
Zelte/*Tentorium* 180.854.991
Zelter/*Equus gradarius* 66.207.
(376.1526
Zemen/*vide* Zämen/
Zenckisch/*Litigiosus* 442.490
Zentner/*Centenarius* 141
Zepfflein/*Balanus* 79
Zerbeissen/*Mandere* 522
Zerbrechen/*Confringere* 335.
(554 826
Zerflecken/*Ringere* 816
Zerfliessen/*Liquere* 489
Zerhawen/*Laniare* 458.856
Zerknirschen/*Conterere* 1000
Zerlecken/*Fatiscere* 291.399
Zerlumpt/*Pannosus* 662
Zermalmen/*Comminuere* 554
Zerreiben/

Zerreiben/*Conterere* 341.1000
Zerreissen/*Dilacerare* 126.451.
(800.826.828.1000
Zerschlagē/*Contundere* 554.1037
Zerschmeltzen/*Liquefacere* 489
Zerschneiden/*Incidere* 101
Zerspringen/*Dissilire* 338
Zerstechen/*Compungere* 773
Zerstören/*Evertere* 1073
Zerstörung/*Excidium* 101
Zerstossen/*Contundere* 787.1037
Zerstrewen/*Dissipare* 902.920
(1039
Zertheilen/*Dispartiri* 144.237.
(672.944
Zertretten/*Conculcare* 106
Zerwerffen/*Disturbare* 1039
Zettel/*Scheda* 855
Zeuberin/*Venefica* 457.520.1061
834
Zeug/*Materia* 531
Zeuge/*Testis* 1003
Zeugen/*Procreare* 121.194.362
(368
Zeughauß/*Armamentarium* 58
Zeumen/*Frenare* 338
Zeunen/*Sepire* 880

Z I.

Ziege/*Capra* 217
Ziegel/*Later* 462.985
Ziehen/*Migrare* 550

Ziehen/ *Trahere* 1019
Ziel/ *Meta* 547.860
Zielen/ *Collimare* 169.806
Zierde/ *Ornamentum* 176.220.
(473.631.804
Zierlich/ *Elegans* 178.258
Zimmern/ *Asciare* 63
Zimmerbeil/ *Ascia* 63
Zimmerman/ *Faber* 276
Zimmetrinde / *Cinamomum* 134
Zimen/ *Competere* 700
Zimlich/ *Mediocris* 535.1012
Zinn/ *Stannum* 937
Zinck/ *Buccina* 95
Zinne/ *Pinnaculum* 707
Zinß/ *Census* 140
Zinßbar/ *Tributarius* 1028
Zipff/ *Pituita* 710
Zipperlein/ *Podagra* 149.723
Zirbelbaum/ *Pinus* 708
Zirckel/ *Circinus* 155
Zischen/ *Sibilare* 893
Zittern/ *Tremere* 659.1024
Zittermal/ *Lichen* 481

Z O.

Zoll/ *Vectigal* 586.1056
Zoll geben/ *Pensare* 685
Zollkauffer/ *Manceps* 321
Zöllner/ *Telonarius* 986
Zopff/ *Spira* 43.928
Zorn/ *Ira* 233.433.950

Z V.

Zu/ *Ad* 9.420
Zuber/ *Orca* 450.455.648
Zubereitung/ *Praeparatio* 664
Zucht/ *Disciplina* 235.564.767.
(1068
Züchtig/ *Modestus* 128.1564
Zucker/ *Saccarum* 831
Zudecken/ *Tegere* 668
Zueignen/ *Vendicare* 227.229.
(230.718.896.1113
Zufall/ *Casus* 99
Zufallen/ *Accidere* 98
Zufallen/ *Fortuitus* 332
Zuflucht/ *Refugium* 36.346
Zufügen/ *Adjungere* 441
Zug/ *Tractus* 1022
Zugabe/ *Corollarium* 70.189
(239
Zugeben/ *Addere* 441.1028
Zügel/ *Habena* 358.498
Zugemüß/ *Legumen* 478
Zugethan/ *Conjunctus* 441
Zuggarn/ *Verriculum* 1070
Zugleich/ *Pariter* 447.899
Zugwahle/ *Succula* 962
Zuhören/ *Auscultare* 73
Zuhörer/ *Auditor* 69
Zuhülff komen/ *Subuenire* 1064
Zuknäpffen/ *Constringere* 954
Zukunfft/ *Aduentus* 1062
Zulassen/ *Permittere* 558.560
Zulauffen/ *Accurrere* 210

Zu letzt/

Zu letzt/*Postremò* 737. 981
Zumessen/*Ascribere* 819. 1025
Zunahm/*Cognomen* 612
Zunder/Fomes 333
Zunehmung/*Incrementum* 197. 280
Zunfft/*Tribus* 1029
Zunfftmeister/*Tribunus* 1028
Zunge/*Lingua* 486
Zungendrescher/*Rabula* 795
Zurecht bringen/*Restaurare* 427
Zürnen/*Irasci* 140. 433
Zurüsten/*Apparare* 651. 668
Zusamen binden/*Colligare* 482
Zusamen bringen/*Conferre* 397
Zusamen fassen/*Comprehendere* 749
Zusamen fügen/*Conjungere* 559
Zusamen kleiben/*Coagmentare* 20
Zusamen knüpffen/*Connectere* 599
Zusamen kommen/*Conuenire* 1062
Zusamen legen/*Componere* 728
Zusamen lesen/*Colligere* 459
Zusamen raffeln/*Conuasare* 1053
Zusamen rollen/*Conglobare* 372
Zusamen schlagen/*Collidere* 455
Zusamen setzen/*Concinnare* 20. 728. 219
Zusamen tragen/ *Comportare* 366. 735
Zusamen trucken / Comprimere 53. 750
Zusamen wachsen / *Concrescere* 197
Zusatz/*Supplementum* 717
Zuschandenmachen /*Confundere* 350
Zuschliessen/*Claudere* 161
Zuschreiben/*Ascribere* 777. 1028
Zuschreyen/*Acclamare* 158
Zusehen/*Spectare* 924
Zustandt/*Status* 946. 1081
Zutrincken/*Propinare* 761
Zutrit/*Accessus* 135
Zuuersicht/*Fiducia* 304
Zuuorsagen/*Prædicere* 230
Zuwege bringen/*Efficere* 279
Zuwieder sein/ *Aduersari* 1074

Z W.

Zwang/Coactio 22. 51
Zwantzig/*Viginti* 1085
Zwar/*Equidem* 268
Zweck/ *Scopus* 860
Zweiffel/ *Dubium* 22. 36. 246. 390
Zweig/Frons 341. 365. 713. 73

Zwelff/*Duodecim* 250
Zwenspennig/*Bijugus* 87
Zwerbaum/*Antenna* 43
Zwerch/*Nanus* 590.772
Zwey/*Duo* 250
Zweyerley/*Bifariam* 87
Zweyfach/*Duplus* 251.361.672.719
Zweyfeltig/*Anceps* 36
Zweyfüssig/*Bipes* 697
Zweymahl/*Bis* 87
Zwibel/*Cepa* 10.142
Zwilling/*Gemini* 230.361
Zwingen/*Cogere* 21.23
Zwinzern/*Coruscare* 190.549.608
Zwischen/*Inter* 429
Zwischen setzen/*Interponere* 137
Zwist/*Dissidium* 870.1074
Zwitrechtig/*Discors* 186.196.870.879

FINIS.

ADMO-

ADMONITIO.

Ne turbetur Studiosus & Candidus Lector, si in prima Dictionarij parte multas dictiones Græcas, à Vocali seu diphthongo incipientes, nullo Spiritu signatas, viderit. In quibus omnibus, cum diligenter animadversum sit, quod nunquam spiritus asper, sed tantum lenis, à typographis omissus, locum suum optinere debeat, eundem citra dubitationem, si opus fuerit, facili labore quivis addere & assignare poterit. Vale.

B. A.

Digitized by Google

Digitized by Google